

ફોજદારી કાંચદાનો સંગ્રહ

૧૯૮૨ બનાવતાર

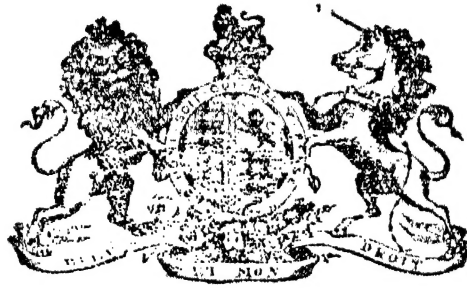
મગનલાલ જયચંદ પારેખ

સંચારકોનેટ ગવર્નમેંટ પ્લીડર

કપડવાં કોર્ટ.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરતાર

બુકસેલર કસ્તુર વીરચંદ.

અમદાવાદમાં

હિતેચ્છુ પ્રેસમાં તથા મામાની હવેલીમાં બુનાઈડ પ્રિન્ટીંગ અને જનરલ
એજન્સી કંપની "લિમિટેડ" ના પ્રેસમાં રણછોડપ્રાંત ગંગારામે છાપ્યો.

સંવત ૧૯૪૦.

સને ૧૮૮૪.

આ કાચદો પંચમાહની પોળ આગળ કીકાબટની પોળમાં ધર આ-
ગળથી તથા ચૌદામાં વલંદાની હવેલીની સામે દુકાનેથી મળશે.

અર્પણ પત્ર.

ખાનમાહાદર ખમનજી એદલજી

મોદી૦ એમ૦ એ૦

ડિપ્લોમટ કમ્પ્યુટી કલેક્ટર સાહેબ

ખેડા.

સાહેબ

ઉત્તમ જ્ઞાનથી, ખાનદાનીથી, ઉદાર સ્વભાવથી,
પ્રમાણીક ઇનસાફથી અને નિરાશ્રીત માણસાને આ-
શ્રય આપવાથી લોક પ્રસિદ્ધ થયેલા આપ નામદાર
સાહેબને હું આ ગ્રંથ નમૂતા પુર્વક અર્પણ કરું તે
કૃપા કરી સ્વિકારશો. .

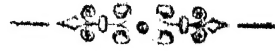
જા.૦ સેવક

કપડવંજ.

{ મગનલાલ જયચંદ વકીલ
કર્તા.

પ્રસ્તોવના.

પ્રતાપી અંગરેજ સરકારના નેક રાજ્યમાં કાયદાની ખુબી મહાન તરવની જાણી છે. એટલે રાજ્યકર્તા પોતે પણ કાયદાને વશ છે. તેથી આ રાજ્યની છાયા નિચે રહેનાર સરવે કોઈ સમગ્ર ગૃહસ્થ કાયદા જાણવા જોઈએ તેમાં જે જે કૃત્ય કર્યાથી ગુન્હા અને છે અને તેણે કરીને તે કરનાર શિક્ષાને પાત્ર થાય છે એવા જે જે કાયદા તથા આક્ટો રાજ્યકર્તાએ પ્રસિદ્ધ કરેલા હોય તેથી તો અવશ્ય વાંચકાર થવું જોઈયે.

કાયદાની બાબતમાં કુત્તેવાંચ્યા એટલે માહિતગાર થયા એમ નથી. પણ કાયદાની કલમોના એવા તો બારીક અર્થ થાય છે કે જેને માટે કાયદો ઘડાયા પછી તેના ઉપર વિદ્વાન ગૃહસ્થોએ ટીકાઓ કરી અંગરેજીમાં મોટાં મોટાં પુસ્તકો બનાવ્યાં છે અને તેમ કરી કલમોના અર્થ સમજાવ્યા છે.

પરંતુ એ કલમોના અર્થ જાણવાની ટીકા ગુજરાતીમાં જોઈએ તેટલી નથી. તેથી હવેના ગુજરાતી જાણનાર વ્યાયાધીશ, વકીલો, સીરસ્તેદારો, મુખત્યારો અને બીજા સદ ગૃહસ્થોને અગવડ ભાગવવી પડે છે. તેથી તે અગવડ દૂર કરવા માટે મારી અલ્પમતીથી મળી શકી તે મદદથી ફાજદારી ગુન્હાઓમાં પ્રખ્યાત આક્ટ જે પીનલકોડ (સને ૧૮૬૦ નો ૪૫ મો) છે તે તથા બીજા કેટલાક ઉપયોગી ફાજદારી આક્ટો ટીકા સાથે બાહાર પાડ્યા છે તેથી તેની સમગ્રતો સારી રીતે થઈ શકશે.

ફાજદારી આક્ટોનો એક બીજા સાથે વધારે સંબંધ હોય છે કેમકે કોઈકોઈ આક્ટોમાં બીજા આક્ટોની કલમોના હવાલા આપવામાં આવ્યા છે. તેથી જ્યારે તે આક્ટ વાંચવામાં આવે ત્યારે હવાલો આપેલો આક્ટ વાંચવાની જરૂર પડે છે પણ તે આક્ટ પાસે ના હોય ત્યારે અડચણ પડે તેથી તે અડચણ દૂર કરવા માટે ઘણાંમરો ફાજદારી આક્ટો આ સાથે સામેત્ર કરી આ ગ્રંથનું નામ “ફાજદારી સંગ્રહ” એવું રાખવામાં આવ્યું છે.

કાયદાની ખુબી કાયદાના જાણનાર પીછાને છે અને તેમાં જોડખાંપણ હોય તે, તેઓજ સુધારી શકે છે તેથી કાયદાના ગ્રંથો હવેના કાયદા જાણનાર વિદ્વાન સદગૃહસ્થને અર્પણ કરવા એજ ઉત્તમ કામ છે એમ સમજી મેં આ ગ્રંથ અર્પણ કરવાને ખેડાજી-જ્ઞાના ડિરેક્ટર ડૉ. યુટી કલકટર સાહેબ. ખાતખાહાદુર બમનજી એદલજી મોદી એમ એ બે મૈત્રિનિ કરી તે સ્વિકારવાથી તે ઉ સાહેબ માનપૂર્વક નમ્રતા સાથે અર્પણ કર્યો છે.

કપડવંજ.

તા. ૨૬ નવેમ્બર ૧૮૮૩.

લા. શેક્ષક.

મગનલાલ જયચંદ વકીલ.

કર્તા.

આ સંગ્રહમાં દાખલ કરેલા આક્ટોની સંખ્યા.

- ૧ પેનલકોડ સને ૧૮૬૦ નો ૪૫ મો ટીકા સાથે.
- ૨ પેનલકોડના સુધારાનો સને ૧૮૭૦ નો ૨૭માં
- ૩ પેનલકોડના સુધારાનો સને ૧૮૮૨ નો ૮માં.
- ૪ કુટકાનો સને ૧૮૬૪ નો ૬ ઠો ટીકાસાથે.
- ૫ શુગારનો સને ૧૮૬૬ નો ૩૯મો ટીકાસાથે.
- ૬ ડીઝીકટ પોલીસનો સને ૧૮૬૭ નો ૭મો ટીકાસાથે.
- ૭ ગામતી પોલીસનો સને ૧૮૬૭ નો ૮મો ટીકાસાથે.
- ૮ સને ૧૮૭૨ નો ૧૩મો દોરના અતીક્રમણનો ટીકાસાથે.
- ૯ મીઠાનો સને ૧૮૮૨ નો ૧૪મો.
- ૧૦ યુરોપીયાન વેગતથી આક્ટ સને ૧૮૭૪ નો ૧૩મો.
- ૧૧ અફીણનો સને ૧૮૭૮નો ૧લો.
- ૧૨ અપકારી સને ૧૮૭૮ નો ૫મો.
- ૧૩ હથિયાર બાબત સને ૧૮૭૮ નો ૧૧મો.
- ૧૪ પર રાજ્યના ગુના બાબત સને ૧૮૭૪ નો ૨૧મો ટીકાસાથે.
- ૧૫ લેલ કેદીનો સને ૧૮૭૪નો ૨૯મો.
- ૧૬ ક્રીમીનલ પ્રોશીજરકોડ નવો સને ૧૮૮૨ નો ૧૦મો.

પેનલકોડ.

ACT NO. XLV OF 1860 AND

NO. XXVII 1870-GUJARATI.

હિંદુસ્તાનનો ફોજદારી કાયદો.

સને ૧૮૬૦ નો આક્ટ નંબર ૪૫ મો.

સન ૧૮૭૦ નો આક્ટ ૨૭ મો તા. સને ૧૮૮૨
ના ૮ મીથી સુધારવામાં આવેલો તે સુધાંત
દીકા સાથે .

મગનલાલ જયચંદ પારેખ

મખોરડીનિઠ ગવર્નમેંટ પ્લીડર.

કપડચંદ કોર્ટ.

તૈયાર કર્યા તે

બુકસેલર કસ્તુર વીરચંદે.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કર્યા.

અમદાવાદમાં

મામાની હવેલીમાં બુનાઈટેડ પ્રિન્ટીંગ અને જનરલ એજન્સી કંપની
"લિમિટેડ" ના પ્રેસમાં રણછોડલાલ ગંગારામે છાપ્યો.

સંવત ૧૯૪૦.

સને ૧૮૮૪.

આ ગ્રંથના સર્વ તરેહના સ્વામિત્વ હક પ્રસિદ્ધ કર્તાએ રાખ્યાછે.

આ કાયદો પંચબાઈની પોળ આગળ કીકાબટની પોળમાં ઘર આ-
ગળથી તથા ચોરામાં વલંદાની હવેલીની સામે દુકાનમાંથી મળશે.

અનુક્રમણિકા.

કલમોની ગોડવાણ.

ખાખ ૧ લો.

કાયદાનું નામ તથા એ ક્યાંહાં ક્યાંહાં અમલમાં આવશે	૧
મદદરૂં મુલકમાં થયેલા ગુન્હાઓની શિક્ષા.	૨
જે ગુન્હા મદદરૂં મુલકની બાહારે થયા હોય, પણ એના તજવીજ કાયદા પ્રમાણે તે મુલકની માફે થઈ શકે, તે ગુન્હાઓની શિક્ષા	૩
દોરતો રાખનારા પરગણ્યમાં રાણીના કોઈ નોકરે કરેલા ગુન્હાઓની શિક્ષા	૪
કેટલાએક કાયદાઓ પર આ આકટથી કોઈ અસર થતી નથી	૫

ખાખ ૨ નો.

સાધારણ સમજાણ.

આ કાયદા માટેનાં લક્ષણોને અપવાદો લાગુ પડેછે એન સમજાવું	૧
આ કાયદામાં જે શબ્દનો અર્થ એકવાર સમજાવ્યો છે તે શબ્દ સમગ્ર ઉકાણે તેજ અર્થમાં વાપર્યા છે.	૭
લોગ	૮
વચન	૯
“પુરુષ”	૧૦
“સ્ત્રી”	૧૦
“શબ્દસ”	૧૧
“લોક”	૧૨
“રાણી”	૧૩
“રાણીનો નોકર”	૧૪
“પ્રિયશયંડિયા”	૧૫
“હિફ્ટાનની સરકાર”	૧૬
“સરકાર”	૧૭
“પ્રેસિડેન્સી”	૧૮
“જડજ”	૧૯
“ધનસાકની ખોર”	૨૦
“સરકારી નોકર”	૨૧
“જંગમ મિલકત”	૨૨
“ઘેરબાજબી લાભ”	૨૩
“ઘેરબાજબી હાની”	”
“ઘેરબાજબી લાભમાં” મિલકતનું ઘેરબાજબી રાખવું પણ સમજાવું.	”
“ઘેરબાજબી હાનીમાં” કોઈ મિલકતલેવા-	”

માં ઘેરબાજબી પ્રતિબંધ થાય તે પણ સમજાવો	”
“અન્ધાનતથી”	૧૪
“દગલખાજથી”	૨૫
“માનવાનું કારણ”	૨૬
સ્ત્રી, મહેતા, અથવા નોકરના કબજામાંની મિલકત	૨૭
“ખોટા ખનાવવું”	૨૮
“લેખ”	૨૯
“કીમતી દસ્તાવેજ”	૩૦
“વીર”	૩૧
કામને કહેનારા શબ્દોમાં કાયદા વિરુદ્ધ કામને કહેનારા સમજાવી	૩૨
“કામ”	૩૩
“કસુર”	”
ધણા માણસોએ કરેલાં કોઈ કામને માટે તેઓ માહેનો હરેક જવાબદાર છે, જાણે તેણે એકલાએજ તે કામ કર્યું હોય તેમજ બ્યારે એવું કામ કોઈ સાપરાધ સ્ત્રી અથવા છરાદાથી થયાને લીધે ગુન્હા ગણાવું હોય ત્યારે	૩૫
ઘોડાએક કોઈ કામથી તથા ઘોડી એક કોઈ કસુરથી કરેલી અસર.	૩૬
ધણાં કામો મળીને કોઈ ગુન્હા થતો હોય, તો તેઓમાંનું એક કામ કરીને મદદ કરવી.	૩૭
કોઈ ગુન્હાનું કામ કરવામાં ધણા સંખ્યામાં સામિજી હોય તો તેઓ જુદા જુદા ગુન્હાના તકસીરવાર થઈ શકે.	૩૮
“બુદ્ધિપૂર્વક”	૩૯
“ગુનોહ”	૪૦
“વિશેષ કાયદો”	૪૧
“રયાનિક કાયદો”	૪૨
“કાયદા વિરુદ્ધ”	૪૩
“કાયદા પ્રમાણે કરેલ”	”
“નુકશાન”	૪૪
“જંદગી”	૪૫
“મોત”	૪૬
“જનવર”	૪૭
“વાહાણ”	૪૮
“વર્ષ”	૪૯
“કલમ”	૫૦

“શાંતિ” ૫૧
 “સુદ્યુતિ” ૫૨

ખાખ ૩ ને.

શિક્ષા આપત.

શિક્ષા..... ૫૩
 મોતની શિક્ષાને બદલે બીજી શિક્ષા..... ૫૪
 જીવતા સુધી સમુદ્રપારને બદલે બીજી
 શિક્ષા..... ૫૫
 યુરોપિયન તથા અમેરિકન લોકોને સમુદ્ર-
 પારની શિક્ષાને બદલે શાસનિક દાસતાની
 શિક્ષા કરવી ૫૬
 શિક્ષાની મુદતના બાગ ૫૭
 જે ગુન્હેગારને સમુદ્રપારની શિક્ષાનો હુકમ
 મ કરવામાં આવે તે ગુન્હેગારને સમુદ્ર
 પાર કરતા સુધી શું કરવું ૫૮
 કેદને કેકાણે સમુદ્રપારનો હુકમ ક્યારે થઈ
 શકે ૫૯
 (કેદની એક બાબતોમાં) કેદ આખી મુદત
 અથવા થોડી મુદત સુધી સખત અથવા
 આશાન, એવા હુકમ થઈ શકે. ૬૦
 મિલકત સરકાર જપ્ત થાય એવા હુકમ. ૬૧
 જે ગુન્હેગારો મોતની, સમુદ્રપારની, અથ-
 વા કેદની શિક્ષા થઈ શકે એવા હોય, તે
 ઝોની મિલકત સરકાર જપ્ત થવી. ૬૨
 દંડની રકમ..... ૬૩
 દંડ ના આપે તો કેદનો હુકમ..... ૬૪
 જે ગુન્હાને માટે કેદ તથા દંડ એ બંને
 શિક્ષા થઈ શકતી હોય, તેવા ગુન્હામાં દંડ
 ન આપે, તો તેને બદલે કેદની મુદતની
 હદ. ૬૫
 દંડ ન આપે તો કેદનો પ્રકાર ૬૬
 ગુન્હાની શિક્ષામાં દંડજ થઈ શકતો હોય, તો
 રે અગર દંડ ન આપે તો કેદની મુદત. ૬૭
 તે કેદ દંડ આપે કે બંધ થાય..... ૬૮
 દંડનો હીસાબે નિકળે તેટલો બાગ આપે
 કે કેદ બંધ થાય ૬૯
 દંડ છ વર્ષ સુધીમાં અથવા કેદની મુદત સુ-
 ધીમાં કોઈ પણ વખતે, વસૂલ થઈ શકે. ૭૦
 ગુન્હેગારનાં મોતથી તેની મિલકત જવાબ
 દારીમાંથી છુટતી નથી..... ૭૧
 જે ગુન્હે બચા ગુનાથી બનેજો હોય તેની
 શિક્ષાની હદ ૭૨
 ગુન્હેગારે બચા ગુન્હાઓમાંથી એક ગુન્હે
 ક્યો એમ સાબિત થાય છે, પણ કહ્યો એ

બખત શકે એ પ્રમાણે ફેલામાં લખ-
 મામાં આવે, ત્યારે શિક્ષા..... ૭૩
 એકાંત કેદ..... ૭૪
 એકાંત કેદની હદ ૭૫
 જે સખસોની ઉપર એકવાર આગળ ત્રણ
 વર્ષની કેદની શિક્ષા થાય એવા ગુન્હે સા-
 બિત થયો હોય તેઓની ઉપર તેવા કોઈ
 બીજો ગુન્હે સાબિત થાય, તો તેઓની
 શિક્ષા..... ૭૬

ખાખ ૪ થો.

સાધારણ અપવાદ.

જે કામ કરવાની જે સખસની ફરજ છે
 અથવા જે કરવાની માહારી કાયદા પ્રમાણે
 ફરજ છે એમ જે સખસ કોઈ હરકતની
 બુલને લીધે માને છે તે સખસે કરેલું તે
 કામ..... ૭૭
 ધનસાફનું કામ કરતાં કરેલું જરૂરનું કામ. ૭૮
 કોઈ ધનસાફની કોરટના ફેસલા અથવા
 હુકમ મુજબ કરેલું કામ..... ૭૯
 જે કામ કરવાની જે સખસને કાયદાથી
 રજા છે, અથવા જે કરવાની મને કાયદા
 થી રજા છે એમ જે સખસ કોઈ હરકતની
 બુલને લીધે માને છે, તે સખસે કરેલું તે
 કામ..... ૮૦
 કોઈ કાયદેસર કામ કરતાં હરકત. ૮૦
 જે કામથી હાની થાય એવા સંબંધ હોય
 તે કામ ગુનાના ધરાદા વગર, તથા બીજી
 હાની અટકાવવાને કરેલું ૮૧
 ૭ વર્ષથી ઓછા ઉમરનાં બાળકે કરેલું
 કામ ૮૨
 ૭ વર્ષથી વધારે અને ૧૨ વર્ષથી ઓછી
 ઉમરનું બાળક, જેની અક્ષમ બોધે એ
 લી પુત્ર થઈ તથા તેનું કામ ૮૩
 દિવાના સખસનું કામ ... ૮૪
 પોતાની ખુશી ન જતાં થયેલી કેફતા સ-
 ખમથી જે સખસ વિચાર કરવાને અશક્ત
 થયો છે તેનું કામ ૮૫
 જે ગુન્હામાં અમુક ધરાદો અથવા સાન
 ભોળવું હોય તે ગુન્હે. જેને કેફ અહીં
 હોય એવા માણસે કરેલો ૮૬
 જે કામથી મોત અથવા માહાવ્યથા કરવા-
 નો ધરાદો ક્યો નથી, અથવા તે કશું એ-
 વો સંમય જાણ્યામાં નથી, એવું કામ ૨
 જા મંદીથી કરેલું ૮૭
 જે કામથી મોત થાય એવા ધરાદો ક્યો ન

થી, તે કામ, રજા મંદીથી તથા શુદ્ધિ
 થી કોઈ સંપત્તિના ફાયદા માટે કરેલું. ૮૮
 કોઈ આંશિક અથવા દીવાનાના ફાયદા માટે
 તેહેનાં વાલીએ અથવા વાલીના રજામંદી
 થી બાળ સંપત્તિ, શુદ્ધિથી કરેલું
 કામ ૮૯
 દહેશત અથવા ખોટી સમજથી અપાઈક
 એવી તત્ત્વોની રજામંદી ૯૦
 બાળક અથવા દીવાના સંપત્તિની રજામંદી,
 રજામંદી આપનાર સંપત્તિને યનારી હાની
 ના સંપત્તિના પણ જે કામો ગુનાહિ
 તે કામને ૮૭, ૮૮ તથા ૮૯ માં કલમો
 માંહેલા અપવાદોના ગુણ પડતા નથી. ૯૧
 કોઈ સંપત્તિના વગર રજામંદીએ તેના ફા
 યદા સાથે શુદ્ધિએ કરેલું કામ. ૯૨
 શુદ્ધિએ કોઈ કરેલું ૯૩
 જે કામ કોઈ સંપત્તિને ડરથી કરેલું પડે. ૯૪
 જુદા હાની થાય એવું કામ ૯૫
 ખાનગી અચાવમાં કરેલી કોઈ પણ વસ્તુ
 ગુણે નથી ૯૬
 શરીર તથા મિલકતના ખાનગી અચાવનો
 હક ૯૭
 દિવાના સંપત્તિ વગેરેનાં કામથી ખાનગી
 અચાવનો હક ૯૮
 કલ્યાં કામથી ખાનગી અચાવ કરવાનો હ
 ક નથી ૯૯
 કેટલી હદ સુધી એ હક અમલમાં લાવી
 શકાય ૧૦૦
 શરીરના ખાનગી અચાવનો હક મોત કર
 તા સુધી ક્યારે પહેલેએ ૧૦૦
 તે હક મોત શિવાયની કોઈ બીજી હાની ક
 રતા સુધી ક્યારે પહેલેએ ૧૦૧
 શરીરના ખાનગી અચાવના હકની શરૂઆ
 ત અને તેનું જરૂરી રહેલું ૧૦૨
 મિલકતના ખાનગી અચાવનો હક મોત કર
 તા સુધી ક્યારે પહેલેએ ૧૦૩
 તે હક મોત શિવાયની બીજી કોઈ હાની
 કરતા સુધી ક્યારે પહેલેએ છે ૧૦૪
 મિલકતના ખાનગી અચાવના હકની શરૂ
 આત અને તેનું જરૂરી રહેલું ૧૦૫
 કોઈ એ ગુના સંપત્તિને હાની યવાનું જે
 અમલદાર એવી વેળાએ જીવે એવા હુ
 મનાથી ખાનગી અચાવનો હક... ૧૦૬

બાબ. ૫ મો.

મદદગારી બાબત.

કોઈ વસ્તુમાં મદદગારી ૧૦૭
 મદદગાર ૧૦૮
 જે મદદગારી પરથી મદદગારી કરેલું કામ
 કરવામાં આવે અને તેવી મદદગારીને મા
 ટેબોને કેયાં સાફ શિક્ષા ન કરાવી હોય
 તેની શિક્ષા ૧૦૯
 અગર મદદગારી કરેલો સંપત્તિ તે કામ મ
 દદગારના ધરાદા કરતાં જુદા ધરાદાથી
 કરે, તો તે મદદગારીની શિક્ષા ૧૧૦
 એક કામમાં મદદગારી કરી હોય અને જુ
 દુજ કામ અને ત્યારે મદદગારની જવા
 બદારી ૧૧૧
 શરત ૧
 મદદગારને મદદગારી કરેલા કામની તથા
 બનેલા કામની એ બંને શિક્ષા ક્યારે થઈ
 શકે ૧૧૨
 મદદગારી કરેલા કામથી મદદગારના ધાર્યા
 કરતાં જુદા અસર પેદા થાય તે અસર
 ને માટે તે મદદગારની જવાબદારી. ૧૧૩
 ગુના થતો વખતે મદદગાર હાજર
 હોય તો... ૧૧૪
 મોતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્ર પારની
 શિક્ષા થઈ શકે એવા ગુના કરવામાં
 મદદગારી કરવામાં આવે અને તે ગુના
 તે મદદગારી પરથી ન થાય, તો તે મ
 દદગારીની શિક્ષા ... ૧૧૫
 અગર જેથી બચા થાય એવું કોઈ કામ તે
 મદદગારી જી પરથી કરવામાં આવે, તો ૧૧૫
 કેટલી શિક્ષા થઈ શકે એવા ગુનામાં મદ
 દગારી કરવામાં આવે, અને તે ગુના
 તે મદદગારી પરથી ન થાય તો તે મદ
 દગારીના શિક્ષા ૧૧૬
 અગર તે મદદગાર અથવા મદદગારી ક
 રેલો સંપત્તિ સરકારી નોકર હોય, અને
 તેની ફરજ તે ગુના અટકાવવાની હોય
 તો ... ૧૧૬
 લોક પાસે અથવા દસથી વધારે માણસો પા
 સે કોઈ ગુના કરાવવામાં મદદગારી. ૧૧૭
 મોતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્ર પારની
 શિક્ષા થઈ શકે એવા કોઈ ગુના કરવાની
 ધારણા છુપાવવી... ૧૧૮
 અગર તે ગુના થાય તો... ૧૧૮
 અગર તે ગુના ન થાય તો... ૧૧૮

જો ગુરુદેવ અમરકાવવાની પોતાની કરજ હોય
એવો કોઈ ગુનો કરવાની ધારણા કોઈ
સરકારી નોકરે છુપાવવી..... ૧૧૯
અમર તે ગુરુદેવ યાવ તો.....
અમર તે ગુરુદેવ મોત વિગરેની શિક્ષા ભોગ
હોય તો.....
અમર તે ગુરુદેવ ન યાવ તો.....
દેવની શિક્ષા થઈ શકે એવો કોઈ ગુનો કર-
વાની ધારણા છુપાવવી..... ૧૨૦
અમર તે ગુરુદેવ યાવ તો ..
અમર ન યાવ, તો ..

ખાખ ૬ હો.

રાજ્ય વિરુદ્ધ ગુન્હાઓ ખાખત.
રાણીની સામા લડાઈ કરવી અથવા લડા
ઈ કરવાની કોશીશ કરવી અથવા લડાઈ ક
રવામાં મદદગારી કરવી .. ૧૨૧
રાણીની સામા લડાઈ કરવાના ઇરાદાથી
હથોળાનો વગેરે એકાં કરવાં ... ૧૨૨
લડાઈનું કામ સેદેહ કરવાના ઇરાદાથી લ
ડાઈની ધારણા છુપાવવી ... ૧૨૩
કોઈ કાયદેસર અખત્યાર અમલમાં અ
ણાવવા અથવા ન અણાવવાના ઇરાદાથી
ગવરનર જનરલ, ગવરનર વોગરેપર હુમ
લો કરવા ... ૧૨૪
રાણીની સાથે મૈત્રી રાખનારા એશિયાના
કોઈ રાજાની ઉપર લડાઈ કરવી... ૧૨૫
રાણીની સાથે સત્તાહ રાખનારા કોઈ રાજા
ના મુલુકપર હુંટ કરવા..... ૧૨૬
૧૨૫ માં ૧૨૬ માં કલમોમાં લખ્યા પ્રમા
ણે લડાઈ અથવા લુટથી મળેલ નિલકલ
લેવી... ૧૨૭
સરકારી નોકર બુદ્ધિપૂર્વક પોતાના હવાલા
માંના કોઈ રાજ્યકીય અથવા લડાઈના કે
દીને નાસી જવા દે, તે વીણે ... ૧૨૮
સરકારી નોકર ગફમતથી પોતાના હવાલા
માંના કોઈ રાજ્યકીય યા લડાઈના કેદીને
નાસી જવા દે તે ખાખત..... ૧૨૯
તેણે કેદીને નાસી જવામાં સાહાય કરવું.
છોડાવવું, યા ધરમાં રાખવો..... ૧૩૦

ખાખ ૭મો.

જમીનપરતી તથા દરીઆઈ કોઈ સખં-
ધી ગુન્હા ખાખત.
ખંડમાં મદદગારી કરવી, અથવા કોઈ સો

લગરને કે ખલાસીને પોતાનો નોકરીથી
બ્રજ કરવાની કોશીશ કરવી ૧૩૧
ખંડ કરવામાં મદદગારી કરવાથી જો ખંડ
યાવ, તો તેની શિક્ષા ૧૩૨
કોઈ ઉપરી અમલદાર પોતાનો એવો અ-
લાવતો હોય તે દરમિયાનમાં તેની ઉપર
કોઈ આક્રીમરે, સોલજરે, અથવા ખલાસી
એ, હુમલો કરવામાં મદદગારી કરવી. ૧૩૩
જો હુમલો યાવ, તો તે હુમલામાં મદદગારી
ની શિક્ષા ૧૩૪
કોઈ સોલજર અથવા ખલાસીને નાહાસી
જવામાં મદદગારી કરવી ૧૩૫
નાહાસી આવેલાને ઘરમાં રાખવો. ૧૩૬
કોઈ વેપારી વહાણમાં મારતરની ગફમતથી
કોઈ નાહાસી જનારો સંતાપો હોય તો. ૧૩૭
કોઈ સોલજર અથવા ખલાસીને ના કરે
માનીનું કોઈ કામ કરવામાં મદદગારી
કરવી ૧૩૮
લશ્કરી કાયદાને તાવિતા સખમને આ કા
યદા મુજબ શિક્ષા થઈ શકે નહિ... ૧૩૯
સોલજરનો પોશાક પહેરવો ૧૪૦

ખાખ ૮ માં.

લોકની સમાધાની વિરુદ્ધ ગુનાહો ખાખત.
કાયદા વિરુદ્ધ મંડળી ૧૪૧
કાયદા વિરુદ્ધ મંડળીનો અંગમુત તે શું. ૧૪૨
શિક્ષા ૧૪૩
જીવ લે એવું કાંઈ હથોળા પાસે છતાં કોઈ
કાયદા વિરુદ્ધ મંડળીમાં સામેલ થવું ૧૪૪
કોઈ કાયદા વિરુદ્ધ મંડળીને વિખરાઈ જવા
નો હુકમ થયોએ એમ જાણ્યા છતાં તેમાં
સામેલ થવું અથવા જરૂરી રહેવું. ૧૪૫
સામાન્ય હેતુ પાર પાડવામાં એક અંગમુતે
વાપરેલું બળ હંગામો કરવાની શિક્ષા. ૧૪૭
જીવ લે એવું હથોળા પાસે રાખીને હંગા
મો કરવો ૧૪૮
કોઈ કાયદા વિરુદ્ધ મંડળીનો સામાન્ય હેતુ
પાર પાડવામાં કાંઈ ગુન્હો યાવ, તો તે
મંડળીના પ્રત્યેક અંગમુતને તે ગુનાનો
તક સીરવાર સમજવો ૧૪૯
કાયદા વિરુદ્ધ મંડળીમાં સામેલ થવાને પે
સા આપના કરીને કોઈ સખસોને રાખ
વા, અથવા તેઓને રાખવામાં ગરમ પોશી
કરવી..... ૧૫૦
પાંચ અથવા વધારે અખસોની કોઈ મંડ

જીને વિખરાઈ જવાનો હુકમ થયા પછી
જાણી બુજીને તે મંડળીમાં શામીલ થવું
અથવા જારી રહેવું ... ૧૫૨
હંગામો બંધ પાડવા વિગેરેનું કામ કરતી
હાય તેવામાં કોઈ સરકારી નોકરની ઉપ-
ર હુમલો કરવો અથવા તેને હરકત
કરવી ... ૧૫૨
હંગામો કરાવવાના ધરાદારી ઇજ્જતાથી કોઈ
ના મનમાં કોઈ દિવસ કરવો ૧૫૩
અગર હંગામો યાય તો ...
અગર ન યાય તો ...
જે જમીનપર કોઈ કાયદા વિરુદ્ધ મંડળી
મળી હોય તે જમીનને માલિક અથવા
કબજેદાર ... ૧૫૪
જે સખસના કાયદાને સાર કોઈ હંગામો
કરવામાં આવે, તે સખસની જવાબ-
દારી ... ૧૫૫
જે માલિક અથવા કબજેદારના કાયદાને
સાર કોઈ હંગામો કરવામાં આવે, તે સ-
ખસના સખસનારની જવાબદારી. ૧૫૬
કોઈ કાયદા વિરુદ્ધ મંડળીને સાર પૈસા આ-
પા કૃતિ રાખેલા સખસને ઘરમાં
રાખવા ... ૧૫૭
કોઈ કાયદા વિરુદ્ધ મંડળી અથવા હંગામા
માં સામિલ થવા સાર પૈસા લેવા કરી-
ને રહેવું અથવા હયાયાર બંધ લેખને
કરવું ... ૧૫૮
ખખેડો ... ૧૫૯
ખખેડો કરવાની ચિહ્ના ... ૧૬૦

ખાખ ૯ મો.

સરકારી નોકરોના અથવા તેઓ સબંધી
ગુન્હા ખાખત.
કોઈ સરકારી નોકરોનાં કામ સબંધી કાયદે
સર મહેનતાણ્યાં ચિવાય કોઈ સરકારી નો-
કરે કોઈ ખીત્તે અવેજ લેવો... ૧૬૧
કોઈ સરકારી નોકરની સાથે લાંચના અથ-
વા કાયદા વિરુદ્ધ ઉપાયથી વગ ચલાવવા
માટે કોઈ અવેજ લેવો ... ૧૬૨
કોઈ સરકારી નોકરની સાથે પોતાનો વગ
ચલાવવા સાર કોઈ અવેજ લેવો. ૧૬૩
સરકારી નોકર ઉપર ખ્યાન કરેલા ગુન્હામાં
મદદગારી કરે તેને ચિહ્ના ... ૧૬૪
કોઈ સરકારી નોકરની આગળ કોઈ મુકદ્દમો
અથવા મામલો ચાલતો હોય તે મધ્યે
નિસખત રાખનારો કોઈ સખસ પાસેથી

તે સરકારી નોકરે વગર કીમત આપે કોઈ
કીમતદાર વસ્તુ લેવી ... ૧૬૫
કોઈ સખસને નુકશાન કરવાના ધરાદારી
કોઈ સરકારી નોકરે કોઈ કાયદાનો હુકમ ન
માનવો ... ૧૬૬
નુકશાન કરવાના ધરાદારી કોઈ સરકારી
નોકરે કોઈ ખોટો લેખ બનાવવો. ૧૬૭
સરકારી નોકરે કાયદા વિરુદ્ધ વેપાર કરવા. ૧૬૮
સરકારી નોકરે કાયદા વિરુદ્ધ કોઈ મિલકતની
ખરાદી અથવા માગણા કરવી. ૧૬૯
કોઈ સરકારી નોકરનો વેપ લેવો ... ૧૭૦
કોઈ સરકારી નોકર એવો પોશાક પહેરતો
હોય અથવા જેવી નીશાખી સાથે રાખતો
હોય તેવો પોશાક અથવા તેવી નીશાખી
દગલ બાજીના ધરાદારી પહેરવો અથવા
સાથે રાખવી ... ૧૭૧

ખાખ ૧૦ મો.

સરકારી નોકરોના કાયદેસર અખિતયાર-
ના તીરસ્તાર ખાખત.
કોઈ સરકારી નોકરની તરફથી થયેલો શમન
કે હુકમ ન પોહોંચે એટલા માટે તાહાશી
જવું... ૧૭૨
સમન અથવા ખીત્તે હુકમ પોહોંચતો અ-
ટકાવવો. અથવા તે જાહેર થતો અટકા-
વવો... ૧૭૩
કોઈ સરકારી નોકરની તરફથી થયેલા હુકમ
મુજબ હાજર ન થવું... ૧૭૪
કોઈ સરકારી નોકરની આગળ કોઈ લેખ
હાજર કરવાનો જે સખસની કાયદા મુજબ
ખ કરેલ હોય તે સખસે તે લેખ હાજર
કરવામાં પ્રસૂર કરવી ... ૧૭૫
કોઈ સરકારી નોકરને નોટિસ અથવા ખ-
ખર આપવાની જે સખસની કાયદા મુજબ
ખ કરેલ હોય તે સખસે તે નોટિસ અથ-
વા ખખર ન આપવી... ૧૭૬
ખોટી ખખર આપવી... ૧૭૭
કોઈ સરકારી નોકરે કાયદા મુજબ સોગંદ
ખાવાનું ફરમાંબ્યા છતાં સોગંદ ખાવાની
ના કહેવી ... ૧૭૮
સત્તા પુછવાનો અખત્યાર હોય એવા કો-
ઈ સરકારી નોકરને કોઈ સત્તાનો જવાબ
દેવાની ના કહેવી ... ૧૭૯
કોઈ મજકુર ઉપર સહી કરવાની ના ક-
હેવી ... ૧૮૦

જે સરકારી નોકર અથવા સંખસને સોગંદ
 કરાવવાનો અખત્યાર હોય તેની આગ
 ન સોગંદ આપી ગઈ હોય તેવો. ૧૮૧
 કોઈ સરકારી નોકર પાસે તેનો કાયદેસર અ
 ખત્યાર અમલમાં આણીને ખોળ સખ
 સને નુકશાન કરાવવાના ધરાવાથી ખોટી
 ખત્યાર આપવી. ૧૮૨
 કોઈ સરકારી નોકરના કાયદેસર અખત્યાર
 થી કોઈ મિલકત જપ્ત થતી હોય તેમાં
 સામા થવું. ૧૮૩
 કોઈ સરકારી નોકરના અખત્યારથી વેચવા
 કોકેલી મિલકતના વેચાણમાં અડચણ
 કરવી. ૧૮૪
 કોઈ સરકારી નોકરના અખત્યારથી વેચવા
 કોકેલી મિલકતની કાયદા વિરૂદ્ધ ખરીદી
 અથવા માગણી. ૧૮૫
 કોઈ સરકારી નોકરને તેનાં સરકારી કામ
 કરવામાં અડચણ કરવી. ૧૮૬
 કાયદા મુજબ મદદ કરવાની ફરજ છતાં
 કોઈ સરકારી નોકરને મદદ કરવામાં કસુર
 કરવી. ૧૮૭
 કોઈ સરકારી નોકરે કાયદા મુજબ જાહેર
 કરેલો હુકમ ન માનવો. ૧૮૮
 કોઈ સરકારી નોકરને નુકશાન કરવાનો ડર
 દેખાડવો. ૧૮૯
 કોઈ સરકારી નોકરની પાસે આસરો મા-
 ગવાની અરજ કરવાથી દૂર રહેવાને કોઈ
 સખસને લક્ષ્યાત્મક સાર તેને નુકશાન
 કરવાનો ડર દેખાડવો. ૧૯૦

ખાખ ૧૧ મો.

ખોટા પુરાવા તથા સરકારી ઇનસાફ વિ-
 રૂદ્ધ ગુન્હા ખાખત.
 ખોટી સાહેદી આપવી. ૧૯૧
 ખોટી પુરાવા ખતાવવા. ૧૯૨
 ખોટી સાહેદી તથા ખોટા પુરાવાની
 શિક્ષા. ૧૯૩
 દેહાંત શિક્ષા જોગ ગુન્હા કોઈની ઉપર સા-
 ખિત કરાવવાના ધરાવાથી ખોટી સાહેદી
 આપવી અથવા ખોટો પુરાવા ખતા-
 વવો. ૧૯૪
 અગર તેમ કરવાથી કોઈ જો ગુન્હા સખ
 સની ઉપર ગુન્હા સાખિત થઈને તેનો
 જીવ લેવામાં આવે તો. ૧૯૫
 સમુદ્રપારની અથવા કેદની શિક્ષા થઈ શ

કે એવો ગુન્હો કોઈની ઉપર સાખિત
 કરાવવાના ધરાવાથી ખોટી સાહેદી આપ-
 વી અથવા ખોટો પુરાવા ખતાવવાથી
 ખોટો જાણેલો પુરાવા વાપરવો. ૧૯૬
 ખોટું સર્ટીફિકેટ આપવું અથવા તે પર સ-
 હી કરવી. ૧૯૭
 કોઈ જરૂરની ખાખતમાં ખોટું જો એવું જાણે
 લું સર્ટીફિકેટ ખરાની માફક વાપરવું. ૧૯૮
 કાયદા પ્રમાણે પુરાવામાં લઈ શકાય એવા
 કોઈ એકરારમાં લખેલી ખોટી કેફીયત. ૧૯૯
 એવા કોઈ ખોટો જાણેલો એકરાર ખરા-
 ની માફક વાપરવો. ૨૦૦
 કોઈ ગુન્હો કરનારને ખચાવવાના ધરાવાથી
 તે ગુન્હો થવાનો પુરાવા ઉઠાવવો, અથવા
 તે ખાખત ખોટી ખત્યાર આપવી. ૨૦૧
 તે ગુનો દેહાંત શિક્ષા જોગ હોય તો. ૨૦૨
 સમુદ્રપારની શિક્ષા જોગ હોય તો. ૨૦૩
 દસ વર્ષથી ઓછી મુદતની કેદની શિક્ષા
 જોગ હોય તો. ૨૦૪
 કોઈ ગુન્હો ખાખત ખત્યાર આપવાની જો
 ની ફરજ હોય તે સખસ ધરાવાથી ખત્યાર
 આપવામાં કસુર કરે તો. ૨૦૫
 કોઈ ગુન્હો થયો હોય તેની ખોટી ખત્યાર
 આપવી. ૨૦૬
 કોઈ લેખને પુરાવા પ્રાપ્ત હાજર થતો અ-
 ટકાવવાને તેનો નાશ કરવો. ૨૦૭
 કોઈ સુદમાં મધ્યે કોઈ કામ કરવા સાફ
 ખોટો વેપ લેવો. ૨૦૮
 કોઈ મિલકત સરકાર જપ્ત થતી અથવા
 હુકમનામું ખતાવવામાં લેવાતી અટકાવવા
 સાફ દગલખાજી તે મિલકત ખસેડવી
 અથવા છુપાવવી. ૨૦૯
 કોઈ મિલકત સરકાર જપ્ત થતી અથવા
 હુકમનામું ખતાવવામાં લેવાતી અટકાવવા
 સાફ દગલખાજી તે મિલકત પર દાવો
 કરવો. ૨૧૦
 જે રકમ લેણી નથી તેને સાફ દગલખા-
 જીથી હુકમનામું થવા દેવું. ૨૧૧
 કોઈ ઇનસાફની કોરટમાં ખદ્દાંતથી ખોટો
 દાવો કરવો. ૨૧૨
 જે રકમ લેણી ન હોય તેને સાફ દગલ-
 ખાજીથી હુકમનામું કરાવી લેવું. ૨૧૩
 નુકશાન કરવાના ધરાવાથી મુલું 'ગુન્હા'નું
 ખોટું તોહામત. ૨૧૪
 કોઈ ગુન્હેગારને ધરમાં રાખવો. ૨૧૫
 તે ગુન્હો જો દેહાંત શિક્ષા જોગ હોય તો. ૨૧૬

તે યુનો જો જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની
અથવા કેદની શિક્ષા જોગ હોય તો ૨૧૨
કોઈ યુદ્ધગારને શિક્ષાથી બચાવવાને બ-
લિસ વિગરે લેવી ૨૧૩
તે યુદ્ધો જો દેહાંતશિક્ષા જોગ હોય તો ..
તે યુદ્ધો જો જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની
યા કેદની શિક્ષા જોગ હોય તો ..
કોઈ યુદ્ધગારને બચાવવાના બદલામાં કોઈ
બલિશ આપવી અથવા મિલકત પાછી
આપવી ૨૧૪
તે યુદ્ધો જો દેહાંત શિક્ષા જોગ હોય તો ..
તે યુદ્ધો જો જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની
યા કેદની શિક્ષા જોગ હોય તો ..
ઓરીની મિલકત પાછી મેળવવામાં મદદ
કરવા સાફ કોઈ બલિસ લેવી વિગરે ૨૧૫
જો યુદ્ધગાર કેદમાંથી નાકો હોય અથવા
જોને પકડવાનો હુકમ થયો હોય, તે યુદ્ધો
ગારને ઘરમાં રાખવો ૨૧૬
તે યુદ્ધો જો દેહાંતશિક્ષા જોગ હોય તો ..
જો જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની યા કેદની
શિક્ષા જોગ હોય તો .....
કોઈ સખસને શિક્ષાથી અથવા કોઈ મિ-
લકતને સરકારે જપત થતી બચાવવાના
હરાદાથી જો સરકારી નોકર કાયદાનો હુક-
મ ન માને તેને શિક્ષા ૨૧૭
સરકારી નોકર કોઈ સખસને શિક્ષાથી અ-
થવા કોઈ મિલકતને સરકારે જપત થવા
થ બચાવવાના હરાદાથી કોઈ ખોટું દસ્તાવે
અથવા લખાણ બનાવે, તે બાબત ૨૧૮
કોઈ ધનસાફી મુકદ્દમા મંચે પોતે કાયદા
વિરુદ્ધ છે એમ જાણતો હોય એવો હુકમ
રીપોર્ટ, વિગરે કોઈ સરકારી નોકર કરે તે
બાબત ૨૧૯
જો સખસને અખતાર હોય તે સખસ હું
કાયદાથી વિરુદ્ધ ચાલુ છું એમ જાણીને કા-
ધને તેનો ધનસાફી થવા સાફ કમિટ કરે અ-
થવા કેદમાં મોકલે તે બાબત ૨૨૦
જો સરકારી નોકરની કાયદા મુજબ કોઈને
પકડવાની ફરજ હોય તે સરકારી નોકર તે
ને પકડવામાં હરાદાથી કસુર કરે તે
બાબત ૨૨૧
શિક્ષા .....
જો સખસની ઉપર કોઈ ધનસાફીની કોરટ
શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તે સખસને પક-
ડવાની જો સરકારી નોકરની ફરજ હોય, તે
તે સખસને પકડવામાં હરાદાથી કસુર કરે

તે બાબત ૨૨૨
શિક્ષા .....
સરકારી નોકર ગફલતથી કોઈ કેદીને ના-
શી જવા દે તે બાબત ૨૨૩
કોઈ સખસને કાયદા મુજબ પકડતા હોય
તેમાં તેણે સામા થયું અથવા હરકત
કરવી ૨૨૪
કોઈ સખસને કાયદા મુજબ પકડતા હોય
તેમાં કોઈ બીજા સખસે સામા થયું અથ-
વા હરકત કરવી ૨૨૫
શિક્ષા .....
સમુદ્રપારથી કાયદા વિરુદ્ધ પાછા આવવું ૨૨૬
શિક્ષાની માફીની થરત તોડવી ૨૨૭
કોઈ સરકારી નોકર કોઈ ધનસાફી મુકદ્દમા
ના કોઈ પણ ભાગમાં ખિલાફતાં તેનું કો-
રાદાથી અપમાન કરવું અથવા તેને હરકત
કરવી ૨૨૮
જ્યુરર અથવા આસેસરનો વેષ લેવો ૨૨૯

બાબ ૧૨ મો.

શિક્ષા તથા સરકારી ઝટાંપ સબંધી યુ-
નહાઓ બાબત.

શિકો ૨૩૦
રાણીનો શિકો .....
શિકો ખોટો બનાવવો ૨૩૧
રાણીનો શિકો ખોટો બનાવવો ૨૩૨
શિકો ખોટો બનાવવાનાં હથિયાર બનાવ-
વાં અથવા વેચવાં ૨૩૩
રાણીનો શિકો ખોટો બનાવવાનાં હથિયાર
બનાવવાં અથવા વેચવાં ૨૩૪
શિકો ખોટો બનાવવાનાં કારણસર કોઈ
હથિયાર અથવા સામાન પાસે રા-
ખવો ૨૩૫
હિંદુસ્તાનમાં રહીને હિંદુસ્તાનની બાહાર
કોઈ શિકો ખોટો બનાવવામાં મદદગો
રી કરવી ૨૩૬
ખોટો શિકો આ દેશમાં લાવવો અથવા
આ દેશમાંથી બાહાર લઈ જવો ૨૩૭
રાણીનો શિકો ખોટો બનાવવો આ દેશમાં
લાવવો અથવા આ દેશમાંથી બાહાર
લઈ જવો ૨૩૮
કોઈ શિકો ખોટો છે એમ જાણીને રાખ્યો
હોય તે બાબતે આપવો ૨૩૯
રાણીનો કોઈ શિકો ખોટો છે એમ જાણીને
રાખ્યો હોય તે બાબતે આપવો ૨૪૦
કોઈ માણસની પાસે કોઈ શિકો પહેલા

આપે તે વખતે તે એમ જાણતો ન
હોય તે આ શિક્ષો ખોટો છે તે શિક્ષો તે
માનસે ઠાઠતે ખરા દાખલ આપવે ૨૪૧
કોઈ શિક્ષો કોઈ શખશની પાસે આવતી
વખતે તેણે એમ જાણ્યું હોય કે આ
શિક્ષો ખોટો છે તે શિક્ષો તે સખસ પા-
સે રાખવો. ૨૪૨
રાણીનો કોઈ શિક્ષો કોઈ શખશની પાસે
આવતી વખતે તેણે એમ જાણ્યું હોય
કે આ શિક્ષો ખોટો છે તે સખસે તે
ખોટો શિક્ષો પાસે રાખવો. ૨૪૩
ટુંકસાળમાં રહેતા નોકર માણસે કાચમાં
હરાયેલા વજન અથવા મેળવણીથી
જુદાં વજન અથવા મેળવણીનો શિક્ષો
ખનાવવો. ૨૪૪
શિક્ષા પાડવાનું કોઈ હથીયાર કોઈ ટુંકસા-
ળમાંથી કાચા નિરૂદ્ધ લઈ જવું. ૨૪૫
દગલખાણથી અથવા અદ્વાંતથી કોઈ
શિક્ષાનું વજન ઓછું કરવું અથવા તે
ની મેળવણી બદલવી. ૨૪૬
દગલખાણથી અથવા અદ્વાંતથી રાણી
ના શિક્ષાનું વજન ઓછું કરવું અથવા
તેની મેળવણી બદલવી. ૨૪૭
કોઈ શિક્ષો બીજા શિક્ષાને ઢોકાણે ચાલે
એના હરાયેથી તે શિક્ષાનું રૂપ બ-
દલવું. ૨૪૮
રાણીનો કોઈ શિક્ષો બીજા શિક્ષાને ઢોકાણે
ચાલે એના હરાયેથી તે શિક્ષાનું રૂપ
બદલવું. ૨૪૯
આ શિક્ષામાં ફેરફાર થયેલો છે એવું જાણી
ને શિક્ષો પાસે રાખ્યા હોય તે બીજાને
આપવો. ૨૫૦
આ શિક્ષામાં ફેરફાર થયેલો છે એમ જા-
ણીને રાણીની ને શિક્ષો પાસે રાખ્યો
હોય તે શિક્ષો આપવો. ૨૫૧
કોઈ સખસની પાસે કોઈ ફેરફાર થયેલો
શિક્ષો આવતી વખતે તેમાં ફેરફાર થ-
યેલો છે એમ તેણે જાણ્યા છતાં તે પાસે
રાખવો. ૨૫૨
કોઈ સખસની પાસે કોઈ ફેરફાર થયેલો
રાણીનો શિક્ષો આવતી વખતે તેમાં
ફેરફાર થયેલો છે એમ તેણે જાણ્યા છ-
તાં તે પાસે રાખવો. ૨૫૩
ને શિક્ષો કોઈ માણસની પાસે પહેલાં
આવતી વખતે તેમાં ફેરફાર થયેલો છે
એમ તેણે જાણ્યું ન હોય તે શિક્ષો તે

ણે બીજાને ખરા શિક્ષા દાખલ ન
આપવો. ૨૫૪
સરકારી રૂપ ખોટો ખનાવવો. ૨૫૫
કોઈ સરકારી રૂપ ખોટો ખનાવવાના કા-
રણસર કોઈ હથીયાર અથવા શમાન
પાસે રાખવો. ૨૫૬
કોઈ સરકારી રૂપ ખોટો ખનાવવાના કાર-
ણસર હથીયાર ખનાવવું અથવા
વેચવું. ૨૫૭
સરકારી રૂપ ખોટો ખનાવેલો વેચવો. ૨૫૮
સરકારી રૂપ ખોટો ખનાવેલો પાસે
રાખવો. ૨૫૯
કોઈ સરકારી રૂપ ખોટો ખનાવેલો છે એ-
મ જાણ્યા છતાં તે ખરા દાખલ વા-
પરેલો. ૨૬૦
સરકારને હાની કરવાના હરાયેથી ને પર-
સરકારી રૂપ હોય એના કોઈ પાસે ઉ-
પરથી કોઈ લખાણ ચેરીનાખવું અથવા
કોઈ લખને માટે કોઈ રૂપ વાપરવો
હોય તે રૂપ તે લખ ઉપરથી કાઢી
નાખવો. ૨૬૧
કોઈ સરકારી રૂપ આગળ વાપરેલો છે એ-
મ જાણ્યા છતાં તે પાસે રાખવો. ૨૬૨
રૂપ વાપરેલો છે એની રીતની કોઈ નિશા-
ણી છોડીનાખવી. ૨૬૩

ખાખ ૧૩ મો.

કાટલાં તથા માપ સંબંધી ગુ-
નહા ખાખત.

તોળવાનું ખોટું યંત્ર દગલખાણથી વા-
પરવું. ૨૬૪
ખોટું કાટલું અથવા માપ દગલખાણથી
વાપરવું. ૨૬૫
ખોટાં કાટલાં અથવા માપ પાસે રા-
ખવાં. ૨૬૬
ખોટાં કાટલાં અથવા માપ ખનાવવાં, અ-
થવા વેચવાં. ૨૬૭

ખાખ ૧૪ મો.

લોકની તંદુરસ્તી, સલામતી, અનુકુ-
ળતા, લજ્જા, તથા નિતી
સંબંધી ગુનહા ખાખત.

લોકાપકારક કૃત્ય. ૨૬૮

હુંમનિ જોખમ પહેચે એવા રોગનો એ	
પ પસરે એવું ગફલતીનું કામ	૨૬૬
નિર્દમીને જોખમ પહેચે એવા રોગનો એ	
પ પસરે એવું દેવ બુદ્ધિનું કામ	૨૭૦
રોગના સખખથી દુર રહેવા સખધીની કાંઈ	
કાનુન નમાનવી	૨૭૧
વેચવાને ઘરેદિ રાખેલી ખાવાની યા પીવા	
ની વસ્તુમાં કાંઈ ભેજ કરવી	૨૭૨
ખાવાની અથવા પીવાની અવગુણ કારક	
વસ્તુ વેચવી	૨૭૩
વસાણામાં ભેજ કરવી	૨૭૪
ભેજ થયેલાં વસાણાં વેચવાં	૨૭૫
વસાણાને જીદુ વસાણું યા તૈયાર કરેલુ ઝો-	
વધ એરીતે વેચવું	૨૭૬
સૌર્વજનીક ઝરા અથવા જળાશયનું પાણી	
મેલું કરવું	૨૭૭
હવાને તંદુરસ્તીમાં ખીગાડ કરે એવી ક-	
રવી	૨૭૮
શરીયામ રસ્તાપર એ ફીકરાઈથી હાંકવું યા	
સ્વારી કરવી	૨૭૯
મેફીકરાઈથી વહાણ ચલાવવું	૨૮૦
ખોટું અજવાળું નિશાની યા ખોટું દેખા-	
ડવું	૨૮૧
ધણેબારે બરેલાં અથવા દહેશતવાળાં વા-	
હાણમાં બાડુ કરીને કાંઈ સખસને જળ-	
માર્ગે લઈ જવો	૨૮૨
શરિયામ રસ્તામાં અથવા વાહાણના રસ્તા-	
માં બચ અથવા અડચણ કરવી	૨૮૩
કાંઈ જેહેરી પદાર્થ સખધી ગફલતી બરેલી	
ચાલ	૨૮૪
અગ્નિ યા શીથ્ર જ્વાળાગ્રાહી પદાર્થ સખ-	
ધી ગફલતી બરેલી ચાલ	૨૮૫
અવાજ સાથે ટુટે એવા કાંઈ પદાર્થ સખધી	
ગફલતી બરેલી ચાલ	૨૮૬
ગુહેગારના કબજા યા હવાલા માહેના કાંઈ	
સાંચા સંબંધી ગફલતી બરેલી ચાલ	૨૮૭
હમારતો તોડી પાડવા યા સેઓને મરામત	
કરવા ખાખત ગફલતી	૨૮૮
કોઈ જાનવર સંબંધી ગફલતી	૨૮૯
લોકાપકારક કલ્પની શિક્ષા	૨૯૦
અંધ કરવાની તાકીદ યવાપછી અપકારક	
કલ્પ જરૂરી રાખવું	૨૯૧
ખીબસ્ત પુસ્તકોનું વેચાણ વગેરે	૨૯૨
વેચવા અથવા દેખાડવા સાથે ખિબસ્ત પુસ્ત-	
ક કબજામાં રાખવું	૨૯૩
ખિબસ્ત ગીતો	૨૯૪

ખાખ ૧૫ મો.

ધર્મસંબંધી ગુન્હા ખાખત.

કોઈપણ જાતીના લોકોના ધર્મને અપમાન	
કરવાના ઇરાદાથી કોઈ પુજાનાં ઠેકાણાંને	
નુકશાન કરવું અથવા તેને ભ્રષ્ટ કરવું	૨૯૫
કોઈ ધર્મસંબંધી મંડળીને અડચણ કરવી	૨૯૬
કબરસ્તાન વગેરેમાં વગર રજાએ જવું	૨૯૭
ધર્મસંબંધી કોઈપણ સખસનું દીલકુઅવવા-	
ના પાકા ઇરાદાથી કાંઈ ચબ્દો બોલવા	
વગેરે	૨૯૮

ખાખ ૧૬ મો.

માણસનાં શરીર સંબંધી ગુન્હા ખાખત

હંદગી સંબંધી ગુન્હા ખાખત.

શિક્ષણીય મનુષ્યવધ	૨૯૯
ખુન	૩૦૦
શિક્ષણીય મનુષ્યવધ ક્યારે ખુન નથી	
જે સખસનું મોત આણવું ધાર્યું હોય તેથી	
કોઈ જીદાસખસનું મોત યાચ તો તે શિક્ષ-	
ણીય મનુષ્યવધ વધે	૩૦૧
ખુનની શિક્ષા	૩૦૨
જનમ દીપના ગુહેગારે કરેલા ખુનની	
શિક્ષા	૩૦૩
ખુનથી ઉત્તરતા દરજના શિક્ષણીય મનુ-	
ષ્ય વધની શિક્ષા	૩૦૪
કોઈ બાળક યા દીવાના સખસને આત્મ	
ધાત કરવામાં મદદગારી કરવી	૩૦૫
આત્મધાતમાં મદદગારી	૩૦૬
ખુનની કોશિશ	૩૦૭
શિક્ષણીય મનુષ્યવધ કરવાની કોશિશ	૩૦૮
આત્મધાત કરવાની કોશિશ	૩૦૯
ફગ	૩૧૦
શિક્ષા	૩૧૧
ગર્ભપાત કરવા ખાખત, નહી જન્મેલાં બ-	
ચાંઓને ખુશાં મુકવા ખાખત; તથા જ-	
ન્મ છુપાવવા ખાખત	૩૧૨
ગર્ભપાત કરવો	૩૧૨
સ્ત્રીની રજામંદી વગર ગર્ભપાત કરવો	૩૧૩
ગર્ભપાત કરવાના ઇરાદાથી કરેલાં કાંઈ	
કામથી થયેલું મોત	૩૧૪
તે સ્ત્રીની રજામંદી વગર તે કામ કર્યું હો-	
ય તો	
કોઈ અચ્ચું જીવવું જન્મતાં અટકાવવાના,	
અથવા જન્મ્યા પછી તે મરી જાય એવું	
કરવાના ઇરાદાથી કરેલું કામ	૩૧૫

જે કામ શિક્ષણીય અનુભવજન ગણાયું હોય
એના કાનથી કોઈ નહીં જાણેલા છવતા
અમ્યાનુ મોત આણ્યું..... ૩૧૬
કોઈ બાર વર્ષથી એકી ઉમરના અમ્યાનિ
તેના માનપે યા જે સખસના હવાલા-
માં તે અમ્યું હોય તે સખસે ખુલ્લું મુ-
કડું અથવા જાતજવું..... ૩૧૭
મુકડું છાતીરીતે વગે કરીદમને જન્મ છુ-
પાવવા..... ૩૧૮

અથા.

અથા..... ૩૧૯
મહાઅથા..... ૩૨૦
બુદ્ધિપૂર્વક અથા કરવી..... ૩૨૧
બુદ્ધિ પૂર્વક મહાઅથા કરવી..... ૩૨૨
બુદ્ધિપૂર્વક અથા કરવાના શિક્ષા..... ૩૨૩
અર્થે સહસ્ત્ર યા સાધનવડે બુદ્ધિપૂર્વક અ-
થા કરવી..... ૩૨૪
બુદ્ધિપૂર્વક મહાઅથા કરવાની શિક્ષા..... ૩૨૫
અર્થે સહસ્ત્ર યા સાધનવડે બુદ્ધિપૂર્વક મા-
હા અથા કરવી..... ૩૨૬
જાપરાધથી કોઈ મિલકત કડાવવા સાર
અથવા કોઈ કાયદા વિરુદ્ધ કામ કરાવવા
સાર બુદ્ધિપૂર્વક અથા કરવી..... ૩૨૭
કોઈ ગુનેહ કરવાના ધરાદાયી જેહેર વગેરે
પદાર્થવડે અથા કરવી..... ૩૨૮
જાપરાધથી કોઈ મિલકત કડાવવા સાર યા
કોઈ કાયદા વિરુદ્ધ કામ કરાવવા સાર બુ-
દ્ધિપૂર્વક મહાઅથા કરવી..... ૩૨૯
જાપરાધથી કોઈ મિલકત કરાવવા અથવા કોઈ
મિલકત પાછી અપાવવા સાર બુદ્ધિપૂ-
ર્વક અથા કરવી..... ૩૩૦
જાપરાધથી કબજાત કરાવવા અથવા કોઈ
મિલકત પાછી અપાવવા સાર બુદ્ધિપૂર્વ-
ક મહાઅથા કરવી..... ૩૩૧
કોઈ સરકારી નોકરને ડરાવીને તેનો અમલ
કરતો બંધરાખવાને બુદ્ધિપૂર્વક અથા
કરવી..... ૩૩૨
કોઈ સરકારી નોકરને ડરાવીને તેનો અમલ
કરતો બંધરાખવાને બુદ્ધિપૂર્વક મહા અ-
થા કરવી..... ૩૩૩
કોઈ ઉત્પન્ન થયેથી બુદ્ધિ પૂર્વક અથા
કરવી..... ૩૩૪
કોઈ ઉત્પન્ન થયેથી બુદ્ધિપૂર્વક મહા અથા
કરવી..... ૩૩૫
જે કામથી હુંદગી જાખમમાં આવે, યા
બીજાએના શરીરની સલામતી જાખમમાં

આવે તે કામને માટે શિક્ષા..... ૩૩૬
હુંદગી યા બીજાએના શરીરની સલામતી
જાખમમાં આવે એવું કામ કરીને બચી
કરવી..... ૩૩૭
હુંદગી યા બીજાએના શરીરની સલામતી
જાખમમાં આવે એવું કામ કરીને માહા
બચા કરવી..... ૩૩૮
ગેરબ્યાજખી અટકાવ તથા
ગેરબ્યાજખી કેદ આપત.
ગેરબ્યાજખી અટકાવ..... ૩૩૯
ગેરબ્યાજખી કેદ..... ૩૪૦
ગેરબ્યાજખી અટકાવની શિક્ષા..... ૩૪૧
ગેરબ્યાજખી કેદની શિક્ષા..... ૩૪૨
વણ યા વધારે દિવસ ગેરબ્યાજખી કેદની
શિક્ષા..... ૩૪૩
દત્ત યા વધારે દિવસ ગેરબ્યાજખી કેદની
શિક્ષા..... ૩૪૪
જે સખસને છોડવાનો હુકમ સાદર થયો
હોય તે સખસને ગેરબ્યાજખી કેદમાં
રાખવા..... ૩૪૫
છાતીગેરબ્યાજખી કેદ..... ૩૪૬
જાપરાધથી કોઈ મિલકત કડાવવાના યા કો-
ઈ કાયદા વિરુદ્ધ કામ કરાવવાના કાર-
ણસર ગેરબ્યાજખી કેદ..... ૩૪૭
જાપરાધથી કબજાત કરાવવાના યા કોઈ મિ-
લકત પાછી અપાવવાના કારણસર ગે-
રબ્યાજખી કેદ..... ૩૪૮
સાપરાધખળ તથા હુમલો આપત.
ખળ..... ૩૪૯
સાપરાધખળ..... ૩૫૦
હુમલો..... ૩૫૧
ભારેકોષ ઉત્પન્ન ન કર્યાછતાં કોઈની ઉપર
સાપ્રાધખળ વાપરવાની શિક્ષા..... ૩૫૨
કોઈ સરકારી નોકરને ડરાવીને તેનો અમલ
કરતો બંધરાખવાને સાપ્રાધખળ વાપ-
રવું..... ૩૫૩
કોઈ સ્ત્રીની લાજ ભેવાના ધરાદાયી તેની ઉ-
પર હુમલો અથવા સાપરાધખળ ૩૫૪
ભારે કોષ ન ઉત્પન્ન કર્યાછતાં કોઈ સખસને
જે આવર કરવાના ધરાદાયી હુમલો યા
સાપરાધખળ..... ૩૫૫
કોઈ સખસ કોઈ વસ્તુ લઈ જતો હોય, તે
વસ્તુની ચોરી કરવાની કોશિશમાં હુમલો
યા સાપરાધખળ..... ૩૫૬
કોઈ સખસને ગેરબ્યાજખી કેદ કરવાની કો-
શિશમાં હુમલો અથવા સાપરાધખળ ૩૫૭

કોઈએ બારે તથા આઠમીક કોષ ઉત્પન્ન
કર્તાપરથી તેની ઉપર હુમલો કરવો અ-
થવા સાંપરાધેન્ય વાપરવું ... ૩૫૮

મનુષ્યહરણ, મનુષ્યનયન, ગુ-
લામી, તથા વેઠ બાબત.

મનુષ્યહરણ	૩૫૯
પ્રિદિશઘડિયામાંથી મનુષ્યહરણ	૩૬૦
કાયદેસર વાલીના હવાલામાંથી મનુષ્ય- હરણ	૩૬૧
મનુષ્યનયન	૩૬૨
મનુષ્યહરણની શિક્ષા	૩૬૩
પ્રાપ્ત કરવામાટે મનુષ્યહરણ અથવા મનુષ્ય નયન	૩૬૪
કોઈ સમ્પત્તિને છાતીરીતે ગેરવ્યાજબી કેદ કરવાના પરાધાતી તેનું હરણ યા નયન કરવું	૩૬૫
કોઈ સ્ત્રીના જ્વલમથી લગ્ન કરાવવા વિગેરે કારણ સાથે તે સ્ત્રીનું હરણ યા નયન કરવું	૩૬૬
કોઈ સમ્પત્તિને માહાવ્યથા થાય, તેને ગુલા- મ કરવામાં આવે વગેરે કારણસર તેનું હરણ યા નયન કરવું	૩૬૭
હરણ થયેલા સમ્પત્તિને ગેરવ્યાજબી રીતે સંતાડવો યા કેદમાં રાખવો	૩૬૮
દસવર્ષથી ઓછી ઉંમરના કોઈ બચ્ચાંના શરીરપરથી જંગમ મિલકત ચોરવાના પરાધાતી તે બચ્ચાંનું હરણ યા નયન કરવું	૩૬૯
કોઈ સમ્પત્તિને ગુલામ દાખલ વેચવો યા આપવો	૩૭૦
નિત્ય ગુલામનો વેપાર કરવો	૩૭૧
જારકર્મને માટે કોઈ બાળકને વેચવું, વિગેરે	૩૭૨
જારકર્મને માટે કોઈ બાળકને ખરીદ કરવું	૩૭૩
કાયદા વિરુદ્ધ જખરાઈથી મનુશુરી વધી	૩૭૪

બળાત્કાર સંભોગ બાબત.

બળાત્કાર સંભોગ	૩૭૫
બળાત્કાર સંભોગની શિક્ષા	૩૭૬
સૃષ્ટિકર્મ વિરુદ્ધ ગુન્હાબાબત.	
સૃષ્ટિકર્મ વિરુદ્ધ ગુન્હો	૩૭૭

બાબ ૧૭ મા.

મિલકત વિરુદ્ધ ગુન્હાબાબત.
ચોરીબાબત.

ચોરી	૩૭૮
ચોરીની શિક્ષા	૩૭૯
રહેવાના ઘર વગેરેમાંથી ચોરી કરવી	૩૮૦
શેઠના કબજા માલિકી મિલકતનો મહેતા યા ચાકરે ચોરીકરવી	૩૮૧
ચોરી કરવામાટે મોત યા વ્યથા કરવાની તૈ- યારી કરી ચોરી કરવી	૩૮૨
જખરાઈથી કડાવવા બાબત.	
જખરાઈથી કડાવવું	૩૮૩
જખરાઈથી કડાવવાની શિક્ષા	૩૮૪
જખરાઈથી કડાવવાનો ગુન્હો કરવા માટે કોઈ સમ્પત્તિને નુકશાન કરવાનો બધ ઉ- ત્પન્ન કરવો	૩૮૫
મોત યા માહાવ્યથાનો બધ કોઈ સમ્પત્તિને પમાડીને જખરાઈથી કડાવવાનો ગુન્હો કરવો	૩૮૬
જખરાઈથી કડાવવાનો ગુન્હો કરવા સાથે કોઈ સમ્પત્તિને મોત યા માહાવ્યથાનો બ- ધ ઉત્પન્ન કરવો	૩૮૭
મોત યા સમુદ્રપાર વગેરેની શિક્ષા થઈશકે એવા ગુન્હાનું તોહિમત મુકવાનો બ- ધ ઉત્પન્ન કરીને જખરાઈથી કડાવવાનો ગુન્હો કરવો	૩૮૮
જખરાઈથી કડાવવાનો ગુન્હો કરવા સાથે કોઈ સમ્પત્તિને કોઈ ગુન્હાના તોહિમતનો બધ ઉત્પન્ન કરવો	૩૮૯
અપહરણ તથા ડાકાઘટી બાબત.	
અપહરણ	૩૯૦
ચોરી ક્યારે અપહરણ થાયછે	"
જખરાઈથી કડાવવું તે ક્યારે અપહરણ થાયછે	"
ડાકાઘટી	૩૯૧
અપહરણની શિક્ષા	૩૯૨
અપહરણ કરવાની કોશિશ	૩૯૩
અપહરણ કરવામાં બુદ્ધિ પૂર્વક વ્યથા કરવી	૩૯૪
ડાકાઘટીની શિક્ષા	૩૯૫
પ્રાપ્તની સાથે ડાકાઘટી	૩૯૬
પ્રાપ્ત અથવા મહાવ્યથા કરવાની કોશિશ સાથે અપહરણ અથવા ડાકાઘટી	૩૯૭
કોઈ બંધકર શહેજવારણ કર્યું હોય તે વખ- તે અપહરણ યા ડાકાઘટી કરવાની	

કોઈ

કોઈકરી કરવાની નેધારી કરવી ... ૩૯૮
 કોઈકરી ટોળીમાં હોવાની શિક્ષા ૪૦૦
 યોરોની બદલતી ટોળીમાં હોવાની શિક્ષા ૪૦૧
 કોઈકરી કરવાના કારણસર એકઠાથવું ૪૦૨
 મિલકતના સાપરાય ખોટા ઉપયોગ
 બાબત.

બદલ્યાનતથી મિલકતનો ખોટો ઉપયોગ ૪૦૩
 કોઈ સખસ મરીબલ તે વખતે તેની પા
 સે જે મિલકત હોય તે મિલકતનો બદ
 લ્યાનતથી ખોટો ઉપયોગ ... ૪૦૪
 સાપરાય વિશ્વાસ ધાત.

સાપરાય વિશ્વાસ ધાત ... ૪૦૫
 સાપરાય વિશ્વાસ ધાતની શિક્ષા ... ૪૦૬
 બારનાદક વગેરે એ સાપરાય વિશ્વાસ ધાત
 કરવો ... ૪૦૭
 કોઈ મહેતા યા આકરે સાપરાય વિશ્વાસ
 ધાત કરવો ... ૪૦૮
 કોઈ સરકારી નોકરે યા સરાફી, વેપારીએ,
 કે આડતોણાએ સાપરાય વિશ્વાસ ધાત
 કરવો ... ૪૦૯

ચોરીની મીલકત લેવા બાબત.

ચોરીની મિલકત ... ૪૧૦
 ચોરીની મિલકત બદલ્યાનતથી લેવી ૪૧૧
 કોઈકરી કરતાં ચોરીની મિલકત બદલ્યાનત
 થી લેવી ... ૪૧૨
 નિત્ય ચોરીની મિલકતનો ધંધો કરવો ૪૧૩
 ચોરીની મિલકત સેતાડવામાં મદદ કર
 રવી ... ૪૧૪

હગાઈ બાબત.

હગાઈ ... ૪૧૫
 વેપનહને હગાઈ કરવો ... ૪૧૬
 હગાઈની નિશા ... ૪૧૭
 જેનો લાભ જાળવવાની જે સખસના કર
 ને હોય તેને ગેરબ્યાજબી હતાં યશ
 એવું જાણીને તે સખસે હગાઈ કરવો ૪૧૮
 વેપનહને હગાઈ કરવાની શિક્ષા ... ૪૧૯
 હગાઈ કરાને બદલ્યાનતથી કોઈ મિલકત અ
 પાવવી ... ૪૨૦

દગાનાં ખતો તથા મીલકતની

વ્યવસ્થા બાબત.

માગનારાઓમાં વેચણ થતી અટકાવવાને
 માટે કોઈ મિલકતનું બદલ્યાનતથી યા
 દગતબાજીથી ખસેડવું યા છુપાવવું ૪૨૧
 કોઈનું કોઈ લહેણું કે માગણું હોય તે પો
 તાના માગનારાઓને મળવું તે માણસે

બદલ્યાનતથી અથવા દગલ બાજીથી
અટકાવવું ... ૪૨૨

કોઈના નામની કોઈ મીલકત કરી આપવા
 નાં જે ખતમાં કિમતનો જીર ખોટો લ
 ખ્યો હોય એવાં ખતપર બદલ્યાનતથી કે
 દગલબાજીથી સહી કરવી ... ૪૨૩
 કોઈ મિલકતનું બદલ્યાનતથી યા દગલબા
 જીથી ખસેડવું કે છુપાવવું ... ૪૨૪
 ખીગાડ બાબત.

ખિગાડ ... ૪૨૫
 ખિગાડ કરવાની શિક્ષા ... ૪૨૬
 ખિગાડ કરીને પંચેપીયાની નુકશાની કર
 રવી ... ૪૨૭
 દશરૂપીયાની કીમતનાં કોઈ જનવરને મા
 રી નાખીને અથવા હુલુ લંગડુ કરીને
 ખિગાડ કરવો ... ૪૨૮
 હોર વગેરેને અથવા પંચેપીયાની કીમત
 નાં કોઈ જનવરને મારી નાખીને અથવા
 લંગડુ હુલુ કરીને ખિગાડ કરવો ૪૨૯
 પાણી સીંચવવાના કામોને નુકશાન કરીને
 યા ગેરબ્યાજબી રીતે પાણીનો રસ્તો બદ
 લીને ખિગાડ કરવો ... ૪૩૦
 કોઈ શરિયામ રસ્તાને, પુલને, યા નદીને
 નુકશાન કરીને ખિગાડ કરવો ... ૪૩૧
 નુકશાની યાવ એવી રીતે કોઈ શરિયામ
 ગટરને રેલાવીને યા બંધ કરીને ખિગાડ
 કરવો ... ૪૩૨
 કોઈ દાંડીનો દીવા યા દરવાજા નિશાણી હો
 વ, તેનો નાશ કરીને, તેને ખસેડીને,
 યા આછી ઉપીયોગી કરીને, યા ખોટી
 રોશના ખતાવીને ખિગાડ કરવો ૪૩૩
 સરકારી અખતારથી ઉભી ફરેલી કોઈ જ
 મીનના નિશાણીનો નાશ કરીને, તેને ખ
 ઝડી વગેરે કરીને ખિગાડ કરવો ૪૩૪
 ૧૦૦ રૂપીયાની નુકશાની કરવાના હરાદાથી
 અગ્નીવડે અથવા અવજ સાથે ધૂટે એ
 વા પદાર્થવડે ખિગાડ કરવો ... ૪૩૫
 કોઈધર વિગેરેના નાશ કરવાના હરાદાથી
 અગ્નીવડે યા અવાજ સાથે ધૂટે એવા
 કોઈ પદાર્થવડે ખિગાડ કરવો ... ૪૩૬
 તુનકવાળા વાહાણનો અથવા રબટનો બા
 રના વાહાણનો નાશ કરતાના હરાદાથી
 અથવા તેહેવા વાહાણને જાખમ બરેલું
 કરવાના હરાદાથી ખિગાડ કરવો ૪૩૭
 છેલ્લી કજમમાં ખ્યાન કરેલો ખિગાડ અગ્ની
 વડે યા અવાજ સાથે ધૂટે એવા કોઈ પ

દાર્શનિક કરવાની શિક્ષા	૪૩૮
ઝોરી વિગરે કરવાના ધરાદાયી વાહાણને ન	
મીનપર કે કિનારાપર ચડાવી દેવું તેની શિક્ષા	૪૩૯
મોત વા બચા કરવાની તૈયારી કરીને બિગાડ કરવો	૪૪૦

સાપ્રાધ પ્રવેશ બાબત.

સાપ્રાધ પ્રવેશ	૪૪૧
અહ પ્રવેશ	૪૪૨
ગુપ્ત અહ પ્રવેશ	૪૪૩
રાતે ગુપ્ત અહ પ્રવેશ	૪૪૪
ધરકોડવું	૪૪૫
સાપ્રાધ પ્રવેશની શિક્ષા	૪૪૭
અહ પ્રવેશની શિક્ષા	૪૪૮
મોતની શિક્ષા થઈ શકે એવા કોઈ ગુન્હો કરવા સાથે અહ પ્રવેશ	૪૪૯
જીવતા મુઘી સમુદ્રપારની શિક્ષા થઈ શકે એવા કોઈ ગુન્હો કરવા સાથે અહ પ્રવેશ કરવો	૪૫૦
કેદની શિક્ષા થઈ શકે એવા કોઈ ગુન્હો કરવા સાથે અહ પ્રવેશ કરવો	૪૫૧
કોઈ સખસને બચા કરવાની તૈયારી કરવા પછી અહ પ્રવેશ કરવો	૪૫૨
ગુપ્ત અહ પ્રવેશ કરવો, વા ધરકોડવું, તેની શિક્ષા	૪૫૩
કેદની શિક્ષા કરી શકાતી હોય, એવા કોઈ ગુન્હો કરવા સાથે ગુપ્ત અહ પ્રવેશ કરવો વા ધરકોડવું	૪૫૪
કોઈ સખસને બચા કરવાની તૈયારી કરીને ગુપ્ત અહ પ્રવેશ કરવો વા ધરકોડવું	૪૫૫
રાતે ગુપ્ત અહ પ્રવેશ કરવો વા ધરકોડવું તેની શિક્ષા	૪૫૬
કેદની શિક્ષા થઈ શકતી હોય, એવા ગુન્હો કરવા સાથે રાતે ગુપ્ત અહ પ્રવેશ કરવો વા ધરકોડવું	૪૫૭
કોઈ સખસને બચા કરવાની તૈયારી કરીને રાતે ગુપ્ત અહ પ્રવેશ કરવો વા ધરકોડવું	૪૫૮
ગુપ્ત અહ પ્રવેશ અથવા ધરકોડવાનો ગુન્હો કરતાં કોઈને માહાબચા કરવી	૪૫૯
ધણા સખશો ધરકોડવા વીગરેમાં સામલ હોય અને તેઓમાંનો કોઈએક મોત વા માહાબચા કરે, તો તે સધળા સખસોને તેની શિક્ષા થઈ શકે	૪૬૦
કોઈ બંધ કરેલાં નિધાનમાં કોઈ મિલકત હોય, અથવા કોઈ મિલકત છે એમ ખાંડ હોય, તે નિધાનને બદલાવવાની ફાડીને	

ઉપાડવું	૪૬૧
તેજ ગુન્હો બ્યારે સ નિધાન છે તે સોખું હોય તે માણસ કરે ત્યારે તેની શિક્ષા	૪૬૨

બાબ ૧૮ મો

લખસબંધી તથા વેપારની અથવા

મિલકતની નિશાણીઓ સ

બંધી ગુન્હા બાબત.

ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુન્હો	૪૬૩
લેખ ખોટો બનાવવો એટલે શું	૪૬૪
ખોટો લેખ બનાવવાની શિક્ષા	૪૬૫
કોઈ ધનસાફની કોરટનું ફક્તર અથવા નમ વિગરે બાબતોનો સરકારી રજીસ્ટર ખોટો બનાવવો	૪૬૬
કોઈ કીમતી દસ્તાવેજ અથવા વીલ ખોટું બનાવવું	૪૬૭
કોઈ કરવાનાં કારણસર ખોટો લેખ બનાવવો	૪૬૮
લેખ બનાવવો	૪૬૯
બનાવવાનો લેખ	૪૭૦
બનાવતો લેખ ખરાદાખલ વાપરવો	૪૭૧
૪૬૭મી કલમ મુજબ શિક્ષા થઈ શકે એવા ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુન્હો કરવાના ધરાદાયી ખોટી મોહાર, પત્ર, વગેરે બનાવવું અથવા કબજામાં રાખવું	૪૭૨
ખોટા કોઈ કલમ મુજબ શિક્ષા થઈ શકે એવા ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુન્હો કરવાના ધરાદાયી ખોટી મોહાર, પત્ર, વગેરે બનાવવું અથવા કબજામાં રાખવું	૪૭૩
કોઈ કીમતી દસ્તાવેજ અથવા વીલ ખોટું બનાવેલું છે એવું જાણીને તે ખરાદાખલ વાપરવાના ધરાદાયી કબજામાં રાખવું	૪૭૪
૪૬૭મી કલમમાં લખેલા પ્રકારના લેખોનું ખરાપણું દેખાડવા સાથે વપરાતી હોય એવી કોઈ મુદ્રા વા નિશાણી ખોટી બનાવવા વા ખોટી નિશાણી કરેલો પદાર્થ કબજામાં રાખવો	૪૭૫
૪૬૭મી કલમમાં લખેલા પ્રકારથી ગુદા પ્રકારના લેખનું ખરાપણું દેખાડવા સાથે વપરાતી હોય એવી કોઈ મુદ્રા અથવા નિશાણી ખોટી બનાવવી, અથવા ખોટી નિશાણી કરેલો પદાર્થ કબજામાં રાખવો	૪૭૬

કોઈ વિલને દગલખાણથી ચેરી નાખવું યા
તેને નોં નાશ કરવા વિગેરે ૪૭૭
વેપારની તથા મિલકતની નિશાણી
ઓ બાબત.

- વેપારની નિશાણી ૪૭૮
મિલકતની નિશાણી ૪૭૯
ખોટી વેપારની નિશાણી વાપરવી ૩૮૦
ખોટી મિલકતની નિશાણી વાપરવી ૪૮૧
કોઈ સખસને કિતરેવા અથવા નુકશાન કરવાના હરાદાથી કોઈ ખોટી વેપારની યા મિલકતની નિશાણી વાપરવાની શિક્ષા ૪૮૨
કોઈ ખોળે માણસ કોઈ વેપારની અથવા મિલકતની નિશાણી વાપરતો હોય તેવી નિશાણી દાની યા નુકશાન કરવાના હરાદાથી ખોટી બનાવવી ૪૮૩
કોઈ સરકારી નોકર ને મિલકતની નિશાણી વાપરતો હોય, અથવા કોઈ મિલકતની બનાવટ ભગત વગેરે બતાવવાસાથે તે ને નિશાણી વાપરતો હોય, તેવી નિશાણી ખોટી બનાવવી ૪૮૪
કોઈ છાપ, પત્ર, અથવા કોઈ સરકારી કે ખાનગી મિલકતની અથવા વેપારની નિશાણી ખોટી બનાવવાનું કોઈ ખોળુ હથિયાર દગલખાણથી બનાવવું યા કાન બનાવવા ૪૮૫
ખોટી મિલકતની અથવા વેપારની નિશાણી ને પર હોય એવા માલ બાણી છુછું ને વેચવા ૪૮૬
કોઈ ગાંસડી કે બારદાન મધ્યે માલ હોય તે ઉપર દગલખાણથી કોઈ ખોટી નિશાણી કરવી ૪૮૭
તેવી કોઈ ખોટી નિશાણીનો ઉપયોગ કરવા ને શિક્ષા ૪૮૮
નુકશાન કરવાના હરાદાથી કોઈ મિલકતની નિશાણી કાઢી નાખવી ૪૮૯

ખાખ ૧૯ મો

નોકરી કરવાના કરાર તોડવાના
ગુન્હા બાબત.

- તરી અથવા ખુશ્કીના રસ્તાની મુસાફરીમાં નોકરી કરવાનો કરાર તોડવો ૪૯૦
લાયાર સખસોની ખિદમત કરવા તથા તેઓની હાજતો પૂરી પાડવાનો કરાર તોડવો ૪૯૧

કોઈ દુરજગો પર આકરી કરવાનો કરાર કર્યો હોય, અને તે જગો પર સેફને ખરચે ચી કરને લઈ ગયા હોય, તેવો કરાર તોડવો ૪૯૨

ખાખ ૨૦ મો

લગ્ન સંબંધી ગુન્હા બાબત
કાયદા મુજબ લગ્ન થવાનો કપટથી વિધાસ બેસાડીને દંપતી બાવે રહેવું ૪૯૩
વર અથવા વહુની દયાતીમાં ફરીથી લગ્ન કરવું ૪૯૪
તેજ ગુન્હો, પણ ને શખસની સાથે પાછળનું લગ્ન થાય તેનાથી આગળનાં લગ્નની વાત છુપાવીને કરેલો ૪૯૫
કાયદા મુજબ લગ્ન ન થતાં દગલખાણના હરાદાથી થવા દીધેલો લગ્ન વિધો ૪૯૬
હીનાઈ ૪૯૭
સાપરાય હરાદાથી કોઈ પરણેલી સ્ત્રીને ફાસલાવી જવી, લજ્જાવી, અથવા રોકી રાખવી ૪૯૮

ખાખ ૨૧ મો

આખરૂ લેવા બાબત.

આખરૂ લેવી ૪૯૯
લોક કલ્યાણાર્થે ને સાચો આરોપ મુકવો અથવા પ્રગટ કરવા જરૂર હોય તે ૫૦
સરકારી નોકરીની સરકારી અમલ સંબંધી ચાલ ૫૧
કોઈ સાર્વજનિક વિષય સંબંધી કોઈ પણ શખસની ચાલ ૫૨
મનસાફની કોરટમાંના મુકદમાઓની દફતર લખવી ૫૩
કોઈ મનસાફની કોરટ મધ્યે ફેશલ થયેલા મુકદમાની ૫૪
કેફીયત, અથવા તેમહેલા શહેદી તથા ખોળ સંબંધ રાખનારાઓની ચાલ ૫૫
પ્રસિદ્ધ કતોના ગુણ દોષ ૫૬
ને શખસની ખોળ શખસની ઉપર કાયદા પ્રમાણે અખત્યાર છે તેણે શુદ્ધબુદ્ધિથી તે ખોળ શખસને દીધેલો હુકમો ૫૭
કાયદા પ્રમાણે અખત્યાર પામ્યા શખસની આગળ શુદ્ધબુદ્ધિથી મુકેલું તોહીમત ૫૮
કોઈ શખસે પોતાનો લાભ બળવવાને શુદ્ધબુદ્ધિથી મુકેલો આરોપ ૫૯
શુચના ને શખસને આપી હોય તે શખ-

સનો ફાયદો થાય એવા ધરાદાયી અથવા
લોક કલ્યાણાર્થે આપી હોય તો ... ૫૦૦
આખરે લેવાની શિક્ષા ... ૫૦૦
કોઈ બાબત આખરે લેવા જેવી છે એવું
જાણુનિ તે છાપવી અથવા કોતરવી ૫૦૧
આખરે લેવા જેવી બાબત વાળી છાપેલી
અથવા કોતરેલી વસ્તુ લેવી ... ૫૦૨

બાબ ૨૨ મો

સાપ્રાધ બમકી, તિરસ્કાર, તથા દુઃખ બાબત.
સાપ્રાધ બમકી. ૫૦૩
સમાધાનીનો ભંગ કરાવવાના ધરાદાયી ત્રણ
જુદા જોઈને કોઈનો તિરસ્કાર કરવો ૫૦૪
જેડ અથવા રાખ્ય વિરુદ્ધ કોઈ ગુહા વિ-
ગરે કરાવવાના ધરાદાયી જોટી જુમ અ-
લાવવી ... ૫૦૫
સાપ્રાધ બમકીના ગુહાની શિક્ષા ... ૫૦૬

જો તે બમકી મોત અથવા માહાબ્યાથા વગ-
રે કરાવવાનો હોય તો ... ૫૦૬
ન નામા સંદેશાની મારફતે સાપ્રાધ બમ-
કી ... ૫૦૮
મારી ઉપર ઈશ્વર અપ્રસન્નતા થશે એવો
ભય ઉત્પન્ન કરીને કોઈ શખ્સ પાસે
કોઈ કામ કરાવવું ... ૫૦૭
કોઈ સ્ત્રીને ભજવવાના ધરાદાયી બાલિકા
શબ્દ અથવા કરેલા ચાળા ... ૫૦૯
ખુલ્લીરીતે પીધેલા શખ્સની બે મુનાસખ
ચાલ ... ૫૧૦

બાબ ૨૩ મો

ગુહા કરવાની કોશિશ બાબત.
જો ગુનાહોને માટે શમુદ્રપારની અથવા કે-
દની શિક્ષા ઠરાવી છે તે ગુહા કરવાની
કોશિશ કરવાની શિક્ષા ... ૫૧૧

હિંદુસ્તાનનો ફોજદારી કાયદો.

ACT No. XLV. of 1860.—Gujarati.

સન ૧૮૬૦ નો આક્ટ નંબર ૪૫ એ.

હિંદુસ્તાનની કાયદા કરનારી સભા.

તારીખ ૬ ડી અક્ટોબર સન ૧૮૬૦.

નામે લખેલો આક્ટ હિંદુસ્તાનની કાયદા કરનારી સભાએ પસાર કર્યો, તે રાષ્ટ્ર હાનરેબલ ધિ ગવર્નર જનરલે સન ૧૮૬૦ના અક્ટોબર મહીનાની ૬ ડી તારીખે મંજૂર કર્યો, અને સરવ લોકોને જાણ થવા સાર તે અંગે પ્રસિદ્ધ કર્યો છે.

—૦૦૦૦૦૦૦—

ખાંખ ૧ લો.

કારણ. | બ્રિટિશ ઇન્ડિયને માટે એક સામાન્ય ફોજદારી કાયદો કરવો યોગ્ય છે, માટે નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે:—

કાયદાનું નામ | ૧. આ આક્ટનું નામ "હિંદુસ્તાનનો ફોજદારી કાયદો," અને તથા એ જ્યાં જ્યાં અમલમાં આવશે. | પ્રિન્સ આફ વેલ્સ આર્લ્ડ, સિંગાપોર, તથા મલાકા શીવાયનો "હિંદુસ્તાનનો રાજ્યકારભાર વધારે સારી રીતે ચલાવવા ખાખતનો આક્ટ" એ નામના વિક્ટોરિયાના રાજ્યનાં ૨૧ મા તથા ૨૨ મા વર્ષમાં કરેલા કાયદાના ખાખ ૧૦૬ ઠા ઉપરથી રાણી સાહેબના હાથ ને મુલુક આવ્યો છે અથવા આવે તે સંધ્યા મુલુકમાં સને ૧૮૬૧ ના એ મહીનાની તારીખ ૧ બી ને દીને તથા તારથી એ અમલમાં આવશે.

ટીકા—સને ૧૮૬૦ ના આક્ટ ૫ ઉપરથી આ આક્ટ પ્રિન્સ આફ વેલ્સ અને આઈલોન્ડ વિગેરે સ્વશાનને લાગુ કર્યો છે.

સરહદ મુલક- | ૨. સન ૧૬૬૧ ના એ મહીનાની તારીખ ૧ બીને દીને અથવા માં થયેલા કુના- | તાર પછી સરહદ મુલુક મધ્યે આ કાયદાના ઠરાવો વિરુદ્ધનાં ને કામ દની શિક્ષા. | અથવા કસુરનો ને સંખસ યુનેગાર થશે, તે સંખસને તે કામ અથવા કસુર ખાખત આ કાયદા મુજબ શિક્ષા કરવામાં આવશે; ખીજી રીતે કરવામાં આવશે નહીં.

ટીકા—આ કાયદો અમલમાં લાવવાની ને તારીખ આમાં લખી છે તે તારીખ સને ૧૮૬૨ના આક્ટ ૬ ઉપરથી ફરવી સને ૧૮૬૨ના જનવારી માસની તા. ૧ થી અમલમાં લાવવાને ઠરાવ કર્યો છે.

સરકાર વિરુદ્ધ કાસ્તી આરામના ફેસલામાં તા. ૨૦ સપ્ટેમ્બર સને ૧૮૭૧ને રોજ (મુ. હા. વા. ૮ પાને ૬૩) એવું ઠરાવ કરવામાં આવ્યો છે કે ખીટીશ હદના કાંઠાથી ત્રણ નામકની એક બેર સમુદ્રમાં ગુલો કર્યો હોય તો તે ગુલો પી. કે. કા. ૨ પ્રમાણે કર્યો છે. અને વીક્ટોરિયાના રાજ્યના ૧૨ મા તથા ૧૩ મા વર્ષમાં થયેલા કાયદાની કા. ૨ તથા ૩ ની રકમ ૬૬ ની રકમ આવા ગુલોની તપાસ કરવાનો આ દેશની સાધારણ ફોજદારી કોર્ટને અધિકાર છે. અને સરહદ કાયદો વીક્ટોરિયાના રાજ્યના ૨૩ તથા ૨૪મા કાયદાની કા. ૮૮ મુજબ હિંદુસ્તાનને લાગુ કર્યો છે. અને તેથી બ્રિટિશ રાજ્યના કાંઠાથી ત્રણ માઇલ ગુપીમાં કરેલા ગુલો વિરુદ્ધ કાયદો કરવાનો હિંદુસ્તાનના ગવર્નર જનરલ ઇનકૌન્સિલને અધિકાર છે.

સરકાર વિરૂદ્ધ પીરતાઈના કામમાં તા. ૧૬ જુલાઈ ૧૮૭૩ ને રોજ (મુ. હા. વા. ૧૦ બાજુ ૩૫૮) એવો ઠરાવ કરવામાં આવ્યો છે કે પીરતાઈ પર ખુનના તોહિમત બદલ મોલની શિક્ષાને માટે કરેલા હુકમ અમે ૨૬ કરીએ છીએ, કેમકે તે પરરાજ્યમાં રહેનાર પ્રબલ અને ખુન કરવામાં મદદ કરવાનો જે ગુન્હો તેણે કર્યો છે તે સર્વ પરમુલકમાં થયો છે. અને પી. કા. કા. ૨ નો ફક્ત બ્રીટીશ ઇન્ડિયામાં થયેલા ગુન્હાને લાયુ છે.

જે ગુનાહ સ
દરહુ મુલકના ખત
હારે થયા હોય,
પણ જેહની ત
જવીજ કાયદા પ્ર
માણે મુલકની
માહિયત કે તે
ગુનાહની શિક્ષા.

૩. સદરહુ મુલકની હદની બાહાર કરેલા કોઈ ગુનાહને માટે જે સખસની તજવીજ હિંદુસ્તાનના ગવરનર જનરલ ઇનકાઉન્સિલે કરેલા કોઈ કાયદાથી, થઈ શકતી હોય તે સખસની ઉપર સદરહુ મુલકની બાહાર કરેલાં કામને માટે, તે કામ બાણે સદરહુ મુલકની માહિજ કર્યું હોય એ પ્રમાણે, આ કાયદાના ઠરાવો મુજબ અમલ કરવામાં આવશે.

ટીકા—આ રાજ્યની રૈયતે પરમુલકમાં ગુન્હો કર્યાથી તેને તે રાજ્યમાં શિક્ષા થઈ હોય અને તેનો દાખલો તે બતાવે તો તેના પર કરી તેજ ગુના બદલ કામ ચલાવવું નહિ (ગુઓ ઇટર પ્રીટીશન નં. ૧૦૭ તા. ૩૧ ડીસેમ્બર ૧૮૭૮)

સરકાર વિરૂદ્ધ ચાલના કામમાં તા. ૭ જુલાઈ ૧૮૭૧ ને રોજ (મુ. હા. વા. ૮ નં. ૯૨)

એવો ઠરાવ કરવામાં આવ્યો છે કે આ કામના કેદીએ મુંબાઈ તાખાના રજપુત મ્યાનમાં આવેલા ટાંક રાજ્યના પ્રગણના એક ગામમાં એક સખસને ગેરબ્યાજબી કેદ કર્યાથી તેના પર પીનલકોડ કા. ૩૪૨ મુજબ તોહિમત મુક્યું હતું. તેમાં તેની તરફથી એવી તકરાર થઈ કે આપરના તોહિમતની તપાસ કરવાનો આ કોરટને અધિકાર નથી અને હોય તો ઇંગ્લેન્ડ કાયદા પ્રમાણે થવી જોઈએ પણ પીનલકોડ પ્રમાણે નહિ.

પણ માણ સુપ્રીમ કોરટ કે જે હાલની હાઈકોરટ છે તેના આરટરની કા. ૪૪ થી મુંબાઈ સરકાર સાથે મુલેહ રાખનાર રાજ્યોમાં બાદશી રાજના મુલકમાં બા મુંબાઈ તાખાના કોઈપણ રાજ્યમાં રાણીની કોઈ રૈયત રાજ્યદ્રોહ, ખુન, બખાતકારે કડાવવું, મી-સડીમીનર, પ્રવેશ, ખોટાં કામ અને જુલમ કરે તો તેની તપાસ આ કોરટ કરે એમ છે, તેથી તેના પરની તપાસ પીનલકોડ પ્રમાણે કરવાને સત્તા છે.

વળી ઉપરની કા. ૨ માં સરકાર વિરૂદ્ધ પીરતાઈના ફેસલાનો જે આધાર બતાવ્યો છે તેમાં એમ પણ છે કે પી. કા. કા. ૩ પ્રમાણે વિશેષ કાયદાથી પીરતાઈ બ્રિટિશ મુલકની કોરટથી ઓકથી થવાને લાયક થયાનું દેખાઈ આવતું નથી તેથી પણ તેના પરનું તોહિમત ૨૬ કર્યું છે.

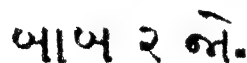
સદરહુ કલમ પારકા રાજ્યમાં દેશી રૈયતે કરેલા ગુન્હાને લાયુ નથી એટલે આ કાયદાની નિયે લખેલી કલમો પ્રમાણેનો કોઈ ગુન્હો કોઈ પરરાજ્યમાં કોઈયે કર્યો હોય તો તેની તપાસ તે પરરાજ્યમાં થવી જોઈએ એમ પોલીટીકલ એજન્ટને જણાય તો તેમ કરવાને પોલીટીકલ એજન્ટ વારંટ કાઢી શકે એમ સને ૧૮૭૯ના આક્ટ ૨૧ ની કા. ૧૧ માં કહી તેમાં લખેલી કલમો પરીશીષ્ટમાં બતાવી છે તેની નીચે.

કલમ ૨૦૬. ૨૦૮. ૨૨૪. ૨૩૦. ૨૩૧. ૨૩૨. ૨૩૩. ૨૩૪. ૨૩૫. ૨૩૬. ૨૩૭. ૨૩૮. ૨૩૯. ૨૪૦. ૨૪૧. ૨૪૨. ૨૪૩. ૨૪૪. ૨૪૫. ૨૪૬. ૨૪૭. ૨૪૮. ૨૪૯. ૨૫૦. ૨૫૧. ૨૫૨. ૨૫૩. ૨૫૪. ૨૫૫. ૨૫૬. ૨૫૭. ૨૫૮. ૨૫૯. ૨૬૦. ૨૬૧. ૨૬૨. ૨૬૩. ૨૬૪. ૩૦૦. ૩૦૧. ૩૦૨. ૩૦૩. ૩૦૪. ૩૦૭. ૩૧૦. ૩૧૧. ૩૧૨. ૩૧૩. ૩૧૪. ૩૧૫. ૩૧૬. ૩૧૭. ૩૨૩. ૩૨૪. ૩૨૫. ૩૨૬. ૩૨૭. ૩૨૮. ૩૨૯. ૩૩૦. ૩૩૧. ૩૩૨. ૩૩૩. ૩૪૭. ૩૪૮. ૩૪૯. ૩૫૦. ૩૫૧. ૩૫૨. ૩૫૩. ૩૫૪. ૩૫૫. ૩૫૬. ૩૫૭. ૩૫૮. ૩૫૯. ૩૬૦. ૩૬૧. ૩૬૨. ૩૬૩. ૩૬૪. ૩૬૫. ૩૬૬. ૩૬૭. ૩૬૮. ૩૬૯. ૩૭૦. ૩૭૧.

टीका—कोई माणूस परबुलकन्यो छतां हींदुस्थानमां ६ महीना सुधी लागट रत्तो होय अने ते पोते खुशीयी रह्यो होय अष्टछु कोठना अतिबन्धयी रत्तो ना होय तो तेनी जायतमां व्या कजनेना इराव लागु पडेछे.

પરરાજ્યમાં કરેલા ગુન્હેગારની બાબતમાં પકડી મંગાવવા તથા પકડી આપવાને માટે મને ૧૮૭૬નો આક્ટ રામો છે તે જુઓ.

ટીકા—કોઈ ગુનહે સામાન્ય ક્રીવા વિશેષ કાયદા પ્રમાણે હોય અને તેજ ગુનહે આ કાયદામાં કહેલી વાળ્યા યા ફલમમાં સમાતો હોય તો ગુનહેગારને આ કાયદા પ્રમાણે સજા કરેવી. પણ જો કદાચ વિશેષ કાયદા પ્રમાણે સજા થઈ હોય તો તેટલાજ કારણથી એ સજા રદ ન થાય. (મેન્સ. કાન.)

આ. કામદા । ૬. આ. કામદામાં સધળે ઢોકાણે યુવાહતાં પ્રત્યેક બક્ષણને, તથા

મહિત્ત લક્ષણો
ને અપવાદો લા
ગુ પડેછે, એમ
સમજવું.

શિક્ષા સંબંધી પ્રત્યેક દરાવને, તથા એવેવાં પ્રત્યેક લક્ષણ અથવા શિ-
ક્ષા સંબંધી દરાવના પ્રત્યેક દુષ્ટાંતને “સાધારણ અપવાદો” એ નામને.
બાળ મધ્યે લખેલા અપવાદો લાગુ પડે છે એમ સમજવું, અગર તે
તે અપવાદો તે લક્ષણમાં અથવા શિક્ષા સંબંધી દરાવમાં અથવા દ-
ષ્ટાંતમાં ફરીથી લખ્યા નથી તોપણ.

દષ્ટાંતો.

- (અ) આ કાયદા મધ્યે જે જે કલમોમાં યુનાઈનાં લક્ષણો લખ્યાં છે તેઓમાં એમ લખ્યું
નથી કે, એ યુનાઈ સાત વર્ષથી ઓછી ઉમરનાં બાળકથી વધુ થકે નહીં પણ જે સાધા-
રાણ અપવાદમાં એમ લખેલું છે કે સાત વર્ષથી ઓછી ઉમરનાં બાળકે કરેલું કાંઈ
પણ કામ યુનાઈ મળ્યાથે નહીં તે અપવાદ તે લક્ષણોને લાગુ પડેછે એમ સમજવું.
(બ) જ્યે યુત કર્યું છે, તેને એ પોલીસ અમલદારે વગર વારંટે પકડ્યો તો એ ડેકા-
ણે એ ગેરબાજબી કેદના યુનાઈનો તકસીરવાર નથી, કેમકે કાયદા પ્રમાણે જ ને
પકડવાની તેની ફરજ છે; માટે જે અપવાદમાં એમ લખેલું છે કે જે કામ કરવા-
ની કાયદા પ્રમાણે જે સખસની ફરજ છે તે કામ તે સખસે કર્યું, તો તે યુનાઈ ન-
થી” તે સાધારણ અપવાદમાં આ બીના દાખલ થાય છે.

આ કાયદામાં
જે શબ્દનો અર્થ
એક વાર સમજા
વ્યો તે શબ્દ સ-
હજે ડેકાણે તેજ
અર્થમાં વાપ-
ર્યો છે.

૭. આ કાયદાના કોઈ પણ ભાગમાં જે શબ્દનો અર્થ સમજા
વ્યો છે તે શબ્દ આ કાયદાના પ્રત્યેક ભાગમાં તેજ અર્થ પ્રમાણે
વાપર્યો છે.

લિંગ. | ૮. પુરૂષ સરવનામ “તે” તથા “તે” ને વિભક્તિ લાગીને સિદ્ધ
થએલા શબ્દો પુરૂષ તથા સ્ત્રી એ બંનેને લાગુ પડે છે.

વચન. | ૯. એક વચનમાં લખેલા શબ્દોને અનેક વચનમાં પણ સમજવા;
અને અનેક વચનમાં લખેલા શબ્દોને એક વચનમાં પણ સમજવા; પણ જે ડેકાણે તે
શબ્દો લખ્યા હોય તે ડેકાણે તેમ ન સમજવા એવું જણાય, તો ત્યાં તેમ ન સમજવા.

“પુરૂષ” | ૧૦. “પુરૂષ” એ શબ્દ વડે કોઈ પણ વચનો માનવી પુરૂષ સમ-
જવા અને “સ્ત્રી” એ શબ્દ વડે કોઈપણ વચની માનવી “સ્ત્રી” સમજવી.

“સખસ” | ૧૧. “સખસ” એ શબ્દમાં કોઈ પણ કંપની અથવા સભા અ-
થવા માણસોની મંડળીનો સમાવેશ થાય છે; પછી તે કંપની, સભા,
અથવા મંડળીને કારપોરેસનના હક મળ્યા હોય કે નહીં તો પણ.

“લોક” | ૧૨. “લોક” એ શબ્દમાં લોકના કોઈ પણ વર્ગનો અથવા કોઈ પણ
જમાતનો સમાવેશ થાય છે.

“રાણી” | ૧૩. “રાણી” એ શબ્દ વડે ગ્રેટબ્રિટન તથા આયરલેન્ડનાં એકઠાં
મળેલાં રાજ્યનો જે વખતે જે શતાધીશ હોય તે સમજવો.

- રાણીનો નોકર. | ૧૪. “રાણીનો નોકર” એ શબ્દો વડે હિંદુસ્તાનનો રાજ્યકારભાર વધારે સારી રીતે ચલાવવા બાબતનો આકટ” એ નામનો વિક્ટોરીયાના રાજ્યનાં ૨૧ માં તથા ૨૨ માં વરસમાં કરેલા સદરહુ કાયદાના બાબ ૧૦૬ ઠા એ અથવા તેના આધાર ઉપરથી, અથવા હિંદુસ્તાનની સરકારે કે કોઈ પણ સરકારે અથવા તેની સત્તાથી હિંદુસ્તાન મધ્યે કાયમ રાખેલા, ઠરાવેલા અથવા મુકરર કરેલા સમગ્રના અમલદારો અથવા નોકરો સમજવા.

“વિશિષ્ટ
ઈંડિયા”

૧૫. “વિશિષ્ટઈંડિયા” એ શબ્દો વડે પ્રિન્સ. આર્ચ બેલ્સ આયર-લેન્ડ, સિંગાપોર, તથા મલાકા શાંવાયનો “હિંદુસ્તાનનો રાજ્યકારભાર વધારે સારી રીતે ચલાવવા બાબતનો આકટ” એ નામના વિક્ટોરિયાના રાજ્યનાં ૨૧ માં તથા ૨૨ માં વરસમાં કરેલા સદરહુ કાયદાના બાબ ૧૦૬ ઠા ઉપરથી રાણીસાહેબને હાથ જે મુલક આવ્યો છે અથવા આવે તે મુલક સમજવો.

- “હિંદુસ્તાનની સરકાર” | ૧૬. “હિંદુસ્તાનની સરકાર” એ શબ્દો વડે હિંદુસ્તાનના ગવર્નર જનરલ ઇનકાઉનસીલ, અથવા હિંદુસ્તાનના ગવર્નર જનરલ પોતાની કાઉનસીલથી ગેરહાજર હોય તે દરમિયાનમાં પ્રેસિડેન્ટ ઇનકાઉનસીલ અથવા એકલા હિંદુસ્તાનના ગવર્નર જનરલ સમજવા; તે તેઓ અથવા તે જે જે અગ્તિયાર પ્રમાણે કાયદા મુજબ અમલ કરી શકે તે તે અગ્તિયારને સંબંધે સમજવા.

- “સરકાર” | ૧૭. “સરકાર” એ શબ્દ વડે જે શખસ અથવા સખસોનો વિશિષ્ટ ઈંડિયાના કોઈ પણ ભાગમાં હકુમત કરવાનો કાયદા પ્રમાણે અગ્તિયાર છે તે સખસ અથવા સખસો સમજવા.

- “પ્રેસિડેનસિ” | ૧૮. “પ્રેસિડેનસિ” એ શબ્દ વડે એક પ્રેસિડેનસિની સરકારનો તાર્ખનો મુલક સમજવો.

- “જડજ” | ૧૯. “જડજ” એ શબ્દ વડે જે સખસને તેના ઓહદાને લઈ જડજનું નામ આપ્યું હોય તે સખસજ નહીં, પણ જે જે સખસને કાયદાથી કોઈ પણ દીવાની અથવા ફાજદારી મુકદમામાં આખરી ફેસલો, અથવા જે પર અપીલ ન થાય તો આખરી ગણાય એવા ફેસલો, અથવા બીજા કોઈ અધીકારીએ બાકી હાલ રાખેલો આખરી થાય એવા ફેસલો આપવાનો અખત્યાર હોય, અથવા એવા ફેસલો આપવાને કાયદાથી અગ્તિયાર પામેલા અનેક સખસોમાંનો જે એક હોય તે દરએક સખસ પણ સમજવો.

દૃષ્ટાંતો.

- (અ) સન ૧૮૫૬ ના ૧૦ માં આકટ મુજબ કલેક્ટર કોઈ મુકદમામાં અધીકાર ચલાવતો હોય, તે જડજ છે.

- (બ) જે તોહામત બાબત દંડનો અથવા કેદનો હુકમ કરવાનો જે માજિસ્ટ્રેટને અગ્તિયાર હોય તે માજિસ્ટ્રેટ તે તોહામત બાબત પોતાનો અધિકાર ચલાવતો હોય તે વખતે જડજ છે, પછી તેના ફેસલા પર અપીલ હોય કે નહીં તોપણ.

- (ક) મદ્રાસના કાયદાનાં પુરતક માંહેલા સન ૧૮૧૬ ના ૭ માં કાયદા મુજબ મુકદમા

ઓની તજવીજ કરીને ફેસલા કરવાને જે પંચાયતને અખતિયાર છે તે પંચાયત-
માંનો કોઈ પણ માણસ જડજ છે.

(૬) જે તોહમત બાબત તજવીજને સાર બીજી કોરટમાં કોઈ મુકદ્દમો મોકલવાનો
અખતિયાર જે માલુમ્મેટને હોય તે માલુમ્મેટ તે તોહમત બાબત પોતાનો અધિ-
કાર બલાવતો હોય તે વખતે જડજ નથી.

“ઈનસાફની કોરટ” ૨૦. “ઈનસાફની કોરટ” એ શબ્દો વડે જે જડજને કાયદાથી એ-
કઠો રહીને ઈનસાફનું કામ કરવાનો અખતિયાર મળ્યો હોય, અથવા જે
જડજને કાયદાથી એકઠો રહીને ઈનસાફનું કામ કરવાનો અખતિયાર
મળ્યો હોય, તે જડજ અથવા જડજને સમજવા; પણ જ્યારે તે જડજ અથવા જડજને
ઈનસાફનું કામ કરતા હોય ત્યારે.

દર્શાવ.

મદ્રાસના કાયદાના પુસ્તક માંહેલા સન ૧૮૧૬ ના ૭ મા કાયદા મુજબ કામ કર-
નારા પંચાયત, જેને મુકદ્દમાઓની તજવીજ કરીને ફેસલા કરવાનો અખતિયાર છે તે, એક
ઈનસાફની કોરટ છે.

“સરકારી મોકર” ૨૧. “સરકારી મોકર” એ શબ્દો વડે નીચે લખેલાં બધાનો માંહેલાં
કોઈ પણ બધાનમાં દાખલ થાય એવા સખસ સમજવો તેની વાગત:
પેહેલું.—રાણીનો હરએક કવેનાટેડ સરવંટ.

બીજું.—રાણીની જમીનપરની અથવા દરીવાઈ ફાજમાંનો હરએક કમીશંદ, આ-
ફીસર, તે હિંદુસ્તાનની સરકાર અથવા કોઈ પણ સરકારના હુકમ તજે નોકરી કરતો
હોય ત્યાં સુધી.

ત્રીજું.—હરએક જડજ.

ચોથું.—કોઈ પણ ઈનસાફની કોરટનો હરએક અમલદાર જેનું કામ પોતાના હોદાને
લીધે, કાયદાની અથવા હકીકતની કોઈ બાબતની તજવીજ કરવાનું અથવા તે વિશે રી-
પોર્ટ કરવાનું અથવા કોઈ લેખ કરવાનું, તેના ખરાપણા વિશે સહી કરવાનું, કે તે લેખ
પોતાના હવાલામાં રાખવાનું, અથવા કોઈ મોકલકત પોતાના હવાલામાં સેવાનું, કે તેની
બચસથા કરવાનું, અથવા ઈનસાફી બાબતના કોઈ મુકદ્દમો બચવવાનું, અથવા કોઈ સોગંદ
આપવાનું, કે સમજવવાનું, કે કોરટમાં બંદોબસ્ત રાખવાનું હોય તે; તથા તે કામો માંહેનાં
કોઈ પણ કામો કરવાને કોઈ ઈનસાફની કોરટે ખસુસત અખતિયાર આપેલો હરેક સખસ.

પાંચમું.—હરએક જુરેનો માણસ, આસેસર, અથવા કોઈ ઈનસાફની કોરટને કે
સરકારી નોકરને મદદ કરનારી પંચાયતમાંનો માણસ.

છઠું.—હરએક લવાદ અથવા બીજો સખસ જેને કોઈ ઈનસાફની કોરટે કે કોઈ બી-
જા મુખતિયાર સરકારી અધિકારીએ કોઈ મુકદ્દમો અથવા બાબત ફેસલો અથવા રીપોર્ટ
કરવા સાર સોંપી હોય તે.

સાતમું.—હરેક સખસ જેને પોતાના હોદાના જોરથી કોઈ સખસને કેદ કરવાનો
અથવા કેદમાં રાખવાનો અખતિયાર હોય તે.

આઠમું.—સરકારનો હરએક અમલદાર જેનું કામ, પોતાના હોદાને લીધે ગુનાહ

અટકાવવાનું, ગુનાહોની ખપ્પર આપવાનું, ગુનેહગારોને તેઓનો ધનસાફ થવા સારું કાર-
ટમાં હાજર કરવાનું, અથવા લોકની તનફુરસ્તી સલામત, કે અનુકુળતા સંભાળવાનું, એવું.

નવમું—હરએક અમલદાર જેનું કામ, પોતાના હોદ્દાને લીધે સરકારની વતી કાંઈ
મીલકત લેવાનું, કબ્જલ કરવાનું, રાખવાનું, કે ખરચ કરવાનું, અથવા સરકારની વતી
કાંઈ તપાસ અથવા માગણી, જમાવંદી, કે કરાર કરવાનું, અથવા મહેસુલ બાબતના
કાંઈ હુકમ બજાવવાનું, અથવા સરકારના પદસિ સંબંધી લાભની કાંઈ બાબતની ત-
જવીજ કરવાનું, કે તે વિશે રીપોર્ટ કરવાનું, અથવા સરકારના પદસિ સંબંધી લાભ બા-
બતનો કાંઈ લેખ કરવાનું, તેના ખરાપણા વિશે સહી કરવાનું, કે તે લેખ પોતાના હવા-
લામાં રાખવાનું, અથવા સરકારના પદસિ સંબંધી લાભની સંભાળને માટે કરેલા કાંઈ
કાયદા તોડાતા અટકાવવાનું હોય તે; તથા હરેક અમલદાર જે સરકારની આકરી કે પ-
ગારમાં હોય અથવા જેને કાંઈ સરકારી કામ કરવા સારું 'ફી' કે કમીશન, મળવું હોય તે.

દશમું—હરએક અમલદાર, જેનું કામ, પોતાના હોદ્દાને લીધે કાંઈ ગામ, શેહર, કે
જિલ્લાનાં કાંઈ સામાન્ય લૌકિક કારણ માટે કાંઈ મિલકત લેવાનું, કબ્જલ કરવાનું, રાખ-
વાનું કે ખરચ કરવાનું, અથવા કાંઈ તપાસ કે માગણી કે રકમવંદી કરવાનું, અથવા
કાંઈ વેરો કે કર વસુલ કરવાનું અથવા કાંઈ ગામ, શેહર, કે જિલ્લાના લોકોના હક્ક મુકરર
કરવા સારું કાંઈ લેખ કરવાનું, તેના ખરાપણા વિશે સહી કરવાનું, અથવા તે લેખ પો-
તાના હવાલામાં રાખવાનું હોય તે.

દર્શાવ.

મ્યુનિસિપાલ કમિશનર સરકારી નોકર છે.

ખુલાસો ૧ લો—ઉપર લખેલાં બ્યાનો માંહેના કાંઈ પણ બ્યાનમાં દાખલ થાય
તે સખસો સરકારી નોકર છે એમ સમજવું, પછી તેઓને સરકારે મુકરર કર્યા હોય કે
નહી, તોપણ.

ખુલાસો ૨ નો.—જે જે ટૂકાણે “સરકારી નોકર” એ શબ્દો આવે, તે તે ટૂકાણે તે
શબ્દો જે માણસ સરકારી નોકર માફક હોદ્દો ચલાવતો હોય તેને વિશે સમજવા; પછી તે
માણસના તે હોદ્દો ચલાવવાબાબતના અજિયારમાં કાયદાસંબંધી ગમતે ખામી હોય, તોપણ.

ટીકા—સરકાર વિરુદ્ધ નૌતમરામ ઉત્તમરામના કામમાં તા. ૨૬ સપ્ટેમ્બર ૧૮૯૬ ને
રોજ (મુ. હા. વા. ૫ પા. ૧૪) થયેલા હરાવ પ્રમાણે મુનસીપાલિટીના મનજીનીયરને પૈસાનો
ખરચ કરવાની મંજૂરી આપવાને અધિકાર ન હોય તો પણ મુનસીપાલ કમીટીમાંથી
પૈસા આપનો અને લેતો તેથી તે આ કલમની રા. ૧૦ પ્રમાણે સરકારી નોકર છે અને
તેથી તેને કામ પ્રસંગે લલચાવનાર લાંચના ગુનાનો ગુનેગાર થાય છે.

સરકાર વિરુદ્ધ કલ્યાણરાય વરજરાયના કામમાં મુંબઈ હાઈકોર્ટે તા. ૨૮ જુલાઈ
૧૮૭૦ ને રોજ હરાવ્યું છે કે સને ૧૮૯૬નો જનરલ ટાંપ આકટ અમલમાં આવ્યા પછી
એક શખસને સને ૧૮૯૨ના આકટ ૧૦ પ્રમાણે પ્રસાદ કરેલા નિયમ પ્રમાણે ટાંપ વેચવા
કલેક્ટરે રાખ્યો તો તે ખરોખર નથી કેમકે જે આકટની રૂલ પ્રમાણે તેને રાખ્યો તે આકટ
તો નવા ટાંપ આકટથી ૨૬ થયો હતો તો એ શખસની બાબતમાં ફક્ત એમજ ગણાય કે
તેણે કલેક્ટર સાથે ટાંપ વેચવા કરાર કર્યો. પણ તેથી તે કા. ૨૧ની રકમ ૬ પ્રમાણે
સરકારી નોકર ગણાતો નથી.

સરકાર વિરુદ્ધ હાજીય મુસાવિરેના કામમાં તા. ૨૦ નવેમ્બર ૧૮૭૬ ને રોજ મુંબઈ હાઈકોર્ટ એમ કરાવ્યું કે ગવરનરે ડાકોરોને છુટકા કરનારો આક્ટ ૭૧નો ૧૫ ક્લોઝ નિમેલા વડીવટદારે જમાવેલી સેવંધી પ્રોસેસ બબલવાનું તથા વસુલ લેવાનું કામ કરવું સારું રાખેલું કારકુન પી. કો. કા. ૨૧ની રકમ ૯ પ્રમાણે સરકારી નોકર છે.

સરકાર વિરુદ્ધ બીજી કોરોડોશના કામમાં તા. ૪ માર્ચ ૧૮૭૮ ને રોજ (કા. ઇ. લા. વા. ૩ પા. ૪૬૭) ડ્રાવ્યું કે ગવરમેન્ટ સોલીસિટરે સરકારની મંજૂરી લઈને ગવરનર બનરેજ મનફેસીલ કરેલા વ્યવસ્થા પ્રમાણે કોઈ પણ માણસને કલકત્તા પોલીસ કોર્ટમાં પ્રોસીક્યુટરનું કામ કરવા નિમ્બા હોય તો તે માણસ પી. કો. કા. ૨૧ના અર્થ પ્રમાણે સરકારી નોકર છે.

સરકાર વિરુદ્ધ મદનમોહનની અરજીના કામમાં તા. ૧૦ ડિસેમ્બર ૧૮૭૮ ને રોજ (કા. ઇ. વા. ૪ પા. ૩૭૫) ફેસલો યવોજ તેમાં કોર્ટ આફ વાઉસના એક મેનેજરે કેટલાક રૂપીઆ સરકાર તરફથી એક બેંકમાં અનામત મુક્યા. તે બેંક સરકારના અબ્દનાનું કામ બુએજ. તે બેંકમાંના એક નોકરે તમે મને કોઈ બક્ષીશ આપો તો હું આ તમારી રકમ અનામત મુકુ એમ તે મેનેજરને કહ્યું તેથી તે મેનેજરે તેના પર પી. કો. કા. ૧૬૧ પ્રમાણે સરકારી નોકરે લાંચનો ગુનો કર્યો એમ કામ ચલાવ્યું. તે વીચિ હાઈકોર્ટ ડ્રાવ્યું કે જો કે સરકાર તરફથી રૂપીઆ અનામત મુકવાના હતા તો પણ આરોપિતે તે ચેસા બે બેંકમાં લીધા તે સરકાર તરફથી લીધા નહિ હતાં બેંકના નોકરે તે રીતે તેણે લીધા અને આરોપિત એ સરકારી નોકર નહિ હતાં કેવળ બેંકના નોકર હતાં અને તેથી પી. કો. કા. ૨૧ ની રકમ હતા અર્થ પ્રમાણે તે સરકારી નોકર નથી.

“જંગમ નિ-લકત.”

૨૨. “જંગમ મિલકત” એ શબ્દો વડે જમીન તથા જમીનને ઓહોટેલી વસ્તુ અથવા જમીનને ઓહોટેલી વસ્તુ જેવે બાથુ બડાયલી વસ્તુ સિવાયની કોઈ પણ પ્રકારની સાકાર મિલકત સમજવી.

“ગેરબ્યાજબી લાભ.”

૨૩. “ગેરબ્યાજબી લાભ” એટલે કાયદાવિરુદ્ધ ઉપાયોથી મેળવેલી મિલકત જે મિલકત પર તે મેળવનાર સખસનો કાયદા પ્રમાણે હક નથી.

“ગેરબ્યાજબી હાની.”

“ગેરબ્યાજબી હાની” એટલે કાયદા વીરુદ્ધ ઉપાયોથી મીલકતનું જવું, જે મીલકત પર તે જેલેની પાસે બાયકે તે સખસનો કાયદા પ્રમાણે હક છે.

“ગેરબ્યાજબી લાભ”માં મિલકતનું ગેરબ્યાજબી રાખવું પણ સમજવું.

ગેર બ્યાજબી હાનીમાં કોઈ મિલકત લેવામાં ગેર બ્યાજબી પ્રતિબંધ થાય તે પણ સમજવો.

કોઈ સખસને ગેરબ્યાજબી રીતે કોઈ મળે ત્યારે, અને તેમજ તે ગેરબ્યાજબી રીતે પોતાની પાસે રાખે ત્યારે પણ, તેને ગેરબ્યાજબી લાભ થયો એમ સમજવું. કોઈ સખસની પાસેથી ગેરબ્યાજબી રીતે કોઈ મિલકત લઈ લેવાય ત્યારે, અને તેમજ તેલેને કોઈ મિલકત, લેતાં ગેરબ્યાજબી રીતે પ્રતિબંધ થાય ત્યારે પણ, તેને ગેરબ્યાજબી હાની થઈ એમ સમજવું.

“બદ્દાનતથી.”

૨૪. જે માણસ કોઈ વસ્તુ એક સખસને ગેરબ્યાજબી લાભ કરવાના, અથવા બીજા સખસને ગેરબ્યાજબી હાની કરવાના ઇરાદાથી કરે, તે માણસે તે વસ્તુ બદ્દાનતથી કરી એમ સમજવું.

“દગલખાણ” | ૨૫. જે કોઈ સખસ કાંઈ વસ્તુ છો કરવાના ધરાદાથી કરે, તો તે વસ્તુ તેણે “દગલખાણથી” કરી એમ સમજવું, નહીં તો નહીં.

“માનવાનું કારણ” | ૨૬. જે કોઈ સખસને કાંઈ વસ્તુ માનવાનું પાકું કારણ હોય, તો તેણે તે વસ્તુ “માનવાનું કારણ” છે એમ સમજવું, નહીં તો નહીં.

સ્ત્રી, મહેતા, અથવાનો કરના કબજામાંની મિલકત. | ૨૭. જ્યારે કાંઈ મિલકત, કોઈ સખસની વતી, તે સખસની સ્ત્રી, મહેતા, અથવા નોકરના કબજામાં હોય, ત્યારે આ કાયદાના અર્થ પ્રમાણે તે તેજ સખસના કબજામાં છે એમ સમજવું.

ખુલાસો—જે સખસને થોડીવાર અથવા કોઈ વિશેષ પ્રસંગે મહેતા અથવા નોકરની માફક રાખ્યો હોય તેને આ કલમના અર્થ પ્રમાણે મહેતો અથવા નોકર સમજવો.

“ખોટું બનાવવું” | ૨૮. જે સખસ એક વસ્તુ બીજી વસ્તુના સરખી કરે, એવા ધરાદાથી કે તે સરખાણાથી કરેલ કરેલ, અથવા એવું બાણીને કે તેથી કરેલ થશે એવા સંભવ છે તે સખસે તે વસ્તુ ખોટી બનાવી એમ સમજવું.

ખુલાસો—કાંઈ વસ્તુ ખોટી બનાવવામાં નકલ બરાબર થવી જોઈએ એમ જરૂર નથી.

૨૯. “લેખ” એ શબ્દવડે કાંઈ પણ બાબત સમજાવી, જે બાબત કોઈ પણ વસ્તુ ઉપર અક્ષર, અંક, કે ચિન્હ વડે, અથવા એ માહેતા એકથી વધારે સાધનો વડે સમજાવી અથવા બ્યાન કરેલી હોય, અને જે સાધનો તે બાબતના પુરાવા દાખલ વાપરવાનો ધરાદો કરેલો હોય અથવા વપરાય.

ખુલાસો ૧ લો.—ગમે તે સાધનવડે અથવા ગમે તે વસ્તુ ઉપર તે અક્ષર, અંક અથવા ચિન્હ કાઢાયાં હોય, અને તે પુરાવા કોઈ ઇતસાફની ડોરટ માટે ધરાદો રાખી કરેલો હોય કે નહીં, અથવા તે કોઈ ઇતસાફની ડોરટમાં વપરાય કે નહીં તેહેની કાંઈ ફિકર નથી.

દર્શાવો.

એક લખતમાં કાંઈ કરારની સરતો લખીછે, અને તે લખત તે કરારના પુરાવાની માફક વાપરી શકાય એવું છે, તો તે લેખ છે.

કોઈ સરાફની ઉપરનો એક લેખ છે.

વકાલતનામું અથવા મુખત્યારનામું લેખ છે.

નકસો જે પુરાવામાં વાપરવાનો ધરાદો કરેલો હોય, અથવા જે પુરાવામાં વપરાય તે લેખ છે.

જે લખતમાં કાંઈ હુકમ લખ્યો હોય, અથવા કેમ કરવું એ બાબત કાંઈ સલાહ લખી હોય તે લેખ છે.

ખુલાસો ૨ નો—અક્ષર, અંક અથવા ચિન્હો વડે વેપારીઓના અથવા બીજા રિવાજ મુજબ, જે સમજાવુ હોય, તે આ કલમના અર્થ પ્રમાણે તે અક્ષર, અંક અથવા ચિન્હોવડે સમજાય છે એમ સમજવું; પછી તે સઘળું સવિસ્તર લખ્યું ન હોય તોપણ

દર્શાવો.

અ હુકમ કરે તેને નાણાં આપવાં એવી તરેહની એક હુંડીની પાછળ અ પોતાનું નામ લખે, તો એ પાછળ લખવાનો અર્થ વેપારીઓના રિવાજ મુજબ હોવા છે કે એ

હુંડી જેહની પાસે હોય તેહને નાણાં આપવાં. હવે પાછળ જે લખ્યું છે તે લેખ છે, “આ જેહની પાસે હોય તેહને નાણાં આપને,” એ શબ્દો અથવા એજ મતલબના બીજી શબ્દો બાણે તે સહીની ઉપર લખ્યા હોય એ, પ્રમાણે તેહને એર્થ કરવો.

“કિમતી દસ્તા” ૩૦. “કિમતી દસ્તાવેજ” એ શબ્દો વડે જે લેખથી કાંઈ કાયદે-વેજ.” સરે હક ઉત્પન્ન થતો હોય, વધતો હોય, બીજાને અપાતો હોય, એછો થતો હોય, નષ્ટ થતો હોય, અથવા છોડી દેવાતો હોય; અથવા જે લેખથી કોઈ સખસ કબુલ કરતો હોય કેટલાહારી કાયદેસર જુમેદારીછે, અથવા ફલાણે કાયદેસર હક માહારો નથી, એવો લેખ, અથવા એની મતલબનો લેખ, સમજવો.

દર્શાવે.

અ એ એક હુંડીની પાછળ પોતાનું નામ લખ્યું. હવે એ લખવાની અસર એવી છે કે તે હુંડીપરનો હક જે માણસની પાસે તે હુંડી કાયદા પ્રમાણે આવે તેને પોહાંચે, માટે પાછળ જે લખ્યું તે “કિમતી દસ્તાવેજ” છે.

ટીકા—નકી કીવેલા હિસાબની યાદ લખ્ય. છતાં તેનાપર કોઈ સખસનો સહી થઈ ન હોય તોપણ તે યાદ આ કલમ પ્રમાણે કિમતી દસ્તાવેજછે. ૨૪ાં. પ. ૬

પટાની નકલ આ કલમ પ્રમાણે કિમતી દસ્તાવેજ નથી (મુ. હા. વા. ૮ પા. ૨૮ સરકાર વિરુદ્ધ ખુશાલ હીરામન અને ઇંદ્રગીરનો ફેસલો જુઓ)

વખરે ૨૪ાંપનો દસ્તાવેજ પુરાવામાં લેવા લાયક નથી તોપણ તે આ કલમ પ્રમાણે કિમતી દસ્તાવેજ ગણાયછે. (મ. હા. વા. ૭ પા. ૨૬)

“વિલ” ૩૧. “વીલ” એ શબ્દ વડે કોઈપણ વશીયતનામાનો લેખસમજવો.

કામને કેહેના ૩૨. આ કાયદાના હરેક બામમાં કરેલા કામોનો ખાધ કરનારા શ-
રા શબ્દોમાં કાય બ્જો હોય તે શબ્દો કાયદા વિરુદ્ધ કસુરોને પણ લાગે છે એમ સમજવું
દા વિરુદ્ધ કસુરો પણ જે ઠેકાણે તે શબ્દો લખ્યા હોય તે ઠેકાણે મતલબ બેતાં એથી
પણ સમજવી. હજારો અરથ દેખાતો હોય, તો ત્યાંહાં તેમ અરથાં કરવો.

“કામ” ૩૩. “કામ” એ શબ્દ એક કામને અને તેમજ એક પછી એક

“કસુર” એ પ્રમાણે કરેલા અનેક કામોને પણ લાગેછે; અને “કસુર” એ શબ્દ એક કસુરને, તેમજ એક પછી એક એ પ્રમાણે કરેલી અનેક કસુરોને પણ લાગે છે.

ઘણાસખસોનો ૩૪. “ઘણા સખસોનો ધરાદો હોય તે પાર પાડવા સાર તે સઘળા
ધરાદો પાર પા સખસોએ મળીને જ્યારે કાંઈ ગુનાહતું કામ કરવું હોય, ત્યારે તેઓમાં-
ડવા સાર તે સ નો હરેક સખસ, તે કામ તેણે એકલાએજ કરવું હોય એ રીતે તે
ઘણા સખસોએ મળીને કરેલા કા- કામને માટે જવાબદાર છે.”
મની જવાબદારી

જ્યારે એકલું ૩૫. જે કાંઈ કામ ઘણા સખસોએ કર્યું હોય, અને તે કામ
કાંઈકામસાપ્રાધ કાંઈ સાપ્રાધ જ્ઞાન અથવા ધરાદાથી થયાને લાંબિજ ગુનોહ ગણાવું
જ્ઞાન અથવા ધ હોય તો તેઓમાંનો હરેક સખસ, જે તે કામમાં તેવાં જ્ઞાન - અથવા
રાદાથી થયાને ધરાદાથી સામીલ થયો હોય તે, તેણે એકલાએજ તેવાં જ્ઞાન અથવા
લાંબિ ગુનોહ ગ ધરાદાથી તે કામ કર્યું હોય એ રીતે, તે કામને માટે જવાબદાર છે.

થોડીએક કાંઠ
કામથીતથા થોડી
એક કાંઠકસુરથી
કરેલી અસર.

૩૬. જો, કાંઠ કામથી અથવા કાંઠ કસુરથી, કાંઠ અસર કરવી, અથવા અસર કરવાની કોશીશ કરવી, એ કાંઠ ગુનોહ હોય, તો તેજ અસર થોડી કાંઠ કામથી કરવી, અને થોડી કાંઠ કસુરથી કરવી, એ પણ તેજ ગુનોહ છે એમ સમજવું.

દૃષ્ટાંત.

અ જ ને ખોરાક આપવાની કાયદા વિરુદ્ધ કસુર કરીને તથા જ ને મારીને ધરાદાથી જ નું મોત થાય એમ કરે તો, અ એ ખુન કરવું એમ સમજવું.

ધણાંકામો મ
ળીને કંઈ ગુનોહ
થતો હોય તો બે-
એમાંનુંએકકામ
કરીતોમદદકરવી.

૩૭. જો કોઈ ગુનોહ ધણાં કામો કરવાથી થયો હોય તો, જે સખસ એકલો અથવા બીજા કોઈ સખસોની સાથે રહીને તે કામો માં-
હેનું ગમ તે એક કામ કરીને તે ગુનોહ કરવામાં ધરાદાથી સહકાર કરે, તે સખસે તે ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

દૃષ્ટાંત.

(અ) અ તથા બ હરેક જુદે જુદે વખતે થોડું થોડું જોર આપીને અને મારી નાખવાનો ડરાવ કરે, અને અ તથા બ તે ડરાવ મુજબ જ ને મારી નાખવાના ધરાદાથી જોર આપે, અને તેને જુદે જુદે વખતે આપેલાં તે જોરની અસરથી જ મરી જાય, તો એ કેદાણે ખુન કરવામાં અ તથા બ ધરાદાથી સહકારી થયા; અને તેઓનાં કામ જુદાં જુદાં તોપણ તે બંને તે ગુનાહના તકસીરવાર છે એમ સમજવું. કેમકે તેઓમાંના હરેકે જોથી મોત થયું એવું કામ કીધું છે.

(બ) અ તથા બ એ બે એકઠા જોર છે, અને તેઓના હોદાને લીધે, જ એક કેદી છે તે વારાફરતી છ જ કલાક એક એકના હવાલામાં રહે છે. હવે જ નું મોત આણવાના ધરાદાથી, તે અસર પેદા કરવામાં જાણી જુઝીને તેઓ સહકારી થાય એવી રીતે કે જ ને પોંચાડવા સાથે તેઓને આપેલો ખોરાક તેઓ, પોત પોતાના હાજરીના દરમિયાનમાં જ ને પોંચાડવા કાયદા વિરુદ્ધ કસુર કરે અને જ બુએ મરી જાય, તો અ તથા બ એ બંનેએ જ નું ખુન કરવું એમ સમજવું.

(ક) અ જોરના હવાલામાં જ કેદી છે. જ નું મોત આણવામાં ધરાદાથી અ જ ને ખોરાક આપવામાં કાયદા વિરુદ્ધ કસુર કરે, જોથી જ ઘણી અશક્ત થઈ જાય, પણ તે બુખમરો એટલો ન થઈ પડે કે તેથી તે મરી જાય પણ અ પોતાના હોદાપરથી બરતરફ થઈને બ તેની જગો પર મુકરર થાય અને બ અ ની સાથે મીલાથી અથવા સહકારી ન થતાં, જ ને ખોરાક આપવામાં કાયદા વિરુદ્ધ કસુર કરે એવું જાણીને કે તેમ કરેથી જ મરી જશે એવા સંભવ છે, અને જ બુએ મરી જાય, તો બ એ ખુન કરવું એમ સમજવું; પણ અ કાંઈ બ ની સાથે સહકારી થયો નહીં માટે અ એ માત્ર ખુન કરવાની કોશીશ કરી એમ સમજવું.

કાંઈ ગુનાહનું કા
મ કરવામાં ધ-
ણા સખસો શા
મિલ થયા હોય,

૩૮. કાંઈ ગુનાહનું કામ કરવામાં ધણા સખસો લાગેલા અથવા સામિલ હોય, તો તેઓ તે કામથી જુદા જુદા ગુનાહના તકસીરવાર થઈ શકે.

તો તેઓ જુદા
જુદાગુનાહના ત
કશીરવારથમથકે

દર્શાવે.

(અ) ઝ ની ઉપર હુમલો કરે, પણ તે વખતે તેને એટલો બારે ક્રોધ ચઢેલો હોય કે તેને હાથે ઝ નું મરવું ખુનથી ઉતરતા દરબજાનો શિક્ષણીય મનુષ્ય વધ થાય; તે-
હેવામાં ઝ ની ઉપર દ્વેષ બાવથી, તથા ઝ ને મારી નાંખવાના હરાદથી, અ ની માફક ક્રોધ ન ચઢ્યા છતાં, ઝ ને મારી નાંખવામાં અ અ ને મદદ કરે, તો એ ઠેકાણે, અગર ઝ નું મોત આણવામાં અ તથા અ એ બંને શામિલ છે તોપણ, અ એ ખુન કીધું, અને અ એ માત્ર શિક્ષણીય મનુષ્ય વધ કીધો એમ સમજવું.

“બુદ્ધિપૂર્વક.” | ૩૯. જ્યારે કોઈ સખસે જે ઉપાયથી કાંઈ અસર પેદા કરવાનો હરાદો કર્યો હોય તે ઉપરથી અથવા જે ઉપાયથી તે અસર પેદા થશે હેવા સંભવ છે એમ, તે ઉપાય કામ લગાડતી વખતે તેણે જાણ્યું હોય અથવા એમ માનવાનું તેને કારણ હોય તે ઉપાયથી, તે તે અસર પેદા કરે, ત્યારે તેને બુદ્ધિ પૂર્વક તે અસર પેદા કરી એમ સમજવું.

દર્શાવે.

એક મોહાટા શહેરમાં એક ઘર છે. તેમાં માણસો રહે છે. તે ઘરને, રાતને વખતે, અપહરણનો ગુનોહ શહેલ કરવા માટે, અ આગ લગાડે, અને તેથી એક સખસનું મોત થાય, તો એ ઠેકાણે કોઈનું મોત આણવાને અ એ હરાદો ન કીધો હોય, અને પોતાનાં કામથી મોત થયું એમ જાણીને અ દીલગીર પણ થાય, તો પણ તેણે બુદ્ધિ પૂર્વક તે મોત આણ્યું એમ સમજવું.

“ગુનોહ.” | ૪૦. આ કલમની બીજી અને ત્રીજી રકમમાં લખેલા બાબ અને કલમો શિવાય “ગુનોહ” એ શબ્દ વડે જે વસ્તુને માટે આ કાયદામાં શિક્ષા કરવાનું ફરમાવ્યું છે તે વસ્તુ સમજવી.

“૪ થા બાબમાં અને હેઠળ લખેલી કલમોમાં એટલે ૧૦૯ મી, ૧૧૦ મી, ૧૧૨ મી, ૧૧૪ મી, ૧૧૫ મી, ૧૧૬ મી, ૧૧૭ મી, ૧૮૭ મી, ૧૯૪ મી, ૧૯૫ મી, ૨૦૩ જી, ૨૧૨ મી, ૨૧૩ મી, ૨૧૪ મી, ૨૨૧ મી, ૨૨૨ મી, ૨૨૩ મી, ૨૨૪ મી, ૨૨૫ મી, ૩૨૭ મી, ૩૨૮ મી, ૩૨૯ મી, ૩૩૦ મી, ૩૩૧ મી, ૩૪૭ મી, ૩૪૮ મી, ૩૮૮ મી, ૩૮૯ મી, અને ૪૪૫ મી કલમમાં “ગુનોહ” આ શબ્દ લખેલો છે તે શબ્દ વડે જે વસ્તુને માટે આ કાયદામાં, અથવા આ કાયદામાં બાબ્યા લખેલી છે તેવા કોઈ વિશેષ કાયદામાં અથવા સ્થાનિક કાયદામાં શિક્ષા કરવાનું ફરમાવ્યું છે તે વસ્તુ સમજવી.”

“અને ૧૪૧ મી, ૧૭૬ મી, ૧૭૭ મી, ૨૦૧ લી, ૨૦૨ જી, ૨૧૨ મી, ૨૧૬ મી, અને ૪૪૧ મી કલમમાં “ગુનોહ” આ શબ્દ લખેલો છે તે શબ્દનો અર્થ જે વસ્તુને માટે વિશેષ કાયદામાં કે સ્થાનિક કાયદામાં શિક્ષા કરવાનું ફરમાવ્યું છે અને તેજ કાયદા ઉપરથી તે વસ્તુને માટે દંડ સુધાં અથવા દંડ વગર છ મહીનાની અથવા તે કરતાં વધી

મુદ્દતની કેદની શિક્ષા કરવા કરમાયું હોય ત્યારે તેવાજ અરથ સમજવો.”

“વિશેષ કાયદો” | ૪૧. “વિશેષ કાયદો” એટલે કાંઈ ખાસ ખાખતને લાગુ પડે એવો કાયદો.

સ્થાનિક કાયદો” | ૪૨. “સ્થાનિક કાયદો” એટલે બ્રિટિશ ઇન્ડિયાના કોઈ વિશેષ ભાગનેજ લાગુ પડે એવો કાયદો.

“કાયદા વીરુદ્ધ.” | ૪૩. “કાયદા વિરુદ્ધ” એ શબ્દો જે જે વસ્તુ યુનોઈ છે, અથવા “કાયદા પ્રમાણે ફરજ” કાયદાએ મને કરેલી છે, અથવા દિવાની ફરિયાદીનું કારણ થાય છે, તે પ્રત્યેકને લાગુ પડે છે; અને જે સખસ જે વસ્તુ કરવામાં કસુર કરે તો કાયદા વીરુદ્ધ થાય, તે વસ્તુ કરવાની તે સખસની “કાયદા પ્રમાણે ફરજ છે” એમ સમજવું.

“નુકશાન” | ૪૪. “નુકશાન” એ શબ્દ વડે કોઈ પણ સખસના સરીરને, મનને, આમરને, અથવા મિલકતને કાયદા વીરુદ્ધ રીતે કરેલી કાંઈ પણ હાનિ સમજવી.

ટીકા—સરકાર વિરુદ્ધ નાયા લાલા (મુ. હા. વા. પ. પા. ૬૭ તા. ૬ અગસ્ટ ૧૮૯૮) ના કામમાં તેણે લગત વખતે રસ્તા ઉપર દારૂ ફોજાયાથી ફરિયાદીના માંડવાને અગ્નીથી કેટલુંક નુકશાન થયાથી તેના પર કા. ૨૮૫ મુજબ તોહિમત હતું પણ એ નુકશાન મીલકતનું છે અને સદરહુ કા. ૨૮૫ શરીરના નુકશાનને લાગે છે એ હેતુથી આ કામ હાઈકોર્ટમાં ગયાથી ઠરાવ્યું કે પી. કો. કા. ૪૪માં નુકશાન એ શબ્દના અર્થ વિશે અને કા. ૭ની સાધારણ વાખ્યા વિશે વિચાર કરતાં ફરિયાદીની મીલકતને ગેરકાયદેશર રીતે થયેલી નુકશાનીનો પી. કો. કા. ૨૮૫માં શમાય છે.

ઈ. લા. કા. વા. પ. પા. ૨૮૧ સરકાર વિરુદ્ધ અસરકારક અને ખીજના કામમાં તા. ૨૪ જુન ૧૮૭૬ને રોજ એમ ઠરાવ્યું છે કે પોલીશની રખત્ જોડું તોહિમત મુકયુ હોય અને એકાદ કોર્ટમાં આગળ કામ ચલાવવાનો ખીલકુલ ધરાદો ન હોય તો જેના પર તે જોડું તોહિમત મુકયું તેને કા. ૪૪માં કહ્યા પ્રમાણે ખાસ નુકશાન થાય છે.

“જિંદગી” | ૪૫. “જિંદગી” એ શબ્દ વડે માણસની જિંદગી સમજવી; પણ જે ઠેકાણે એ શબ્દ લખ્યો હોય તે ઠેકાણે મતલબ જોતાં એથી ઉલટો

અરથ દેખાતો હોય, તો ત્યાં તેમ અરથ કરવો.

“મોત” | ૪૬. “મોત” એ શબ્દ વડે માણસનું મૃત સમજવું; પણ જે ઠેકાણે એ શબ્દ લખ્યો હોય તે ઠેકાણે મતલબ જોતાં એથી ઉલટો અરથ

દેખાતો હોય તો ત્યાં તેમ અરથ કરવો.

“જનનવર” | ૪૭. “જનનવર” એ શબ્દ વડે માણસ સિવાય બીજી કાંઈ પણ જીવ વાળી વસ્તુ સમજવી.

“વાહાણ” | ૪૮. “વાહાણ” એ શબ્દ વડે જળ મારગે માણસોને અથવા મિલકતને લેઈ જવા માટે કરેલી કાંઈ પણ વસ્તુ સમજવી.

“વરસ” | ૪૯. “જે જે ઠેકાણે વર્ષ” એ શબ્દ અથવા “મહીનો” એ શબ્દ લખ્યો હોય, તે તે ઠેકાણે એમ સમજવું કે ઇંગ્રેજ પંચાંગ પ્રમાણે તે

વરસ અથવા મહીનો ગણવો.

“કલમ” | ૫૦. “કલમ” એ શબ્દ વડે આ કાયદાના બાબના જે જે ભાગો નો આગળ આંકડાં લખ્યાં તેઓને જુદા વાડકા છે તેઓમાંનો એક ભાગ સમજવો.

“સોગંદ” | ૫૧. “સોગંદ” એ શબ્દમાં, સોગંદને ઠોકાણે ધરમ પુરવક પ્રતિ-
સા કરવાનું કાયદામાં ફરમાવેલું હોય તે પ્રતિષ્ઠા, તથા, ધનસાકની કો-
રટમાં કે બીજા ઠોકાણે, કોઈ સરકારી નોકરની આગળ કાંઈ પણ એકરાર કરવાનું કાય-
દામાં ફરમાવેલું અથવા રજત આપી હોય, અથવા જે એકરાર પુરાવાના કારણસર વાપ-
રવા હોય, તે એકરાર, પણ સમાય છે એમ સમજવું.

“શુદ્ધલ્લી” | ૫૨. જે વગુ ઘટતી સંભાળ તથા ધ્યાન વિના કરી અથવા મા-
ની હોય તે “શુદ્ધલ્લી” કરી અથવા માની એમ સમજવું નહિ.

બાબ ૩ નો.

શીક્ષા બાબત.

“શિક્ષા” | ૫૩. આ કાયદાના ઠરાવો પ્રમાણે ગુનેહગારો જે શીક્ષાઓને લા-
યક છે તે નીચે પ્રમાણે:—

પહેલી—મોત.

બીજી—સમુદ્રપાર.

ત્રીજી—શાશનીક દાસત્વ.

ચોથી—કેદ, કેદ બે પ્રકારની છે:—

(૧) સખત એટલે સખત મજૂરી સાથે.

(૨) આસાન.

પાંચમી—મીલકત સરકાર જપ્ત થવી.

છઠી—દંડ.

ટીકા—સદરહ કલમમાં કહેલી શિક્ષા શિવાય વળી સને ૧૮૬૮ના આક્ટ ૧ થી
ફટકાની સજા વધારવામાં આવી છે માટે તે આક્ટ જુઓ.

તથા કીમીનલ પ્રોસીજરકોડમાં કા. ૩૯૦ થી ૩૯૫ સુધીની કલમો ફટકાના સંબં-
ધમાં છે માટે તે પણ જુઓ.

પરીશિષ્ટમાં કલમોના આસનમાં શિક્ષા કરવાની બાબતમાં જ્યાંહાં કેદ તથા દંડ
એવા શબ્દ વાપર્યા છે તે કલમ પ્રમાણે કરેલા ગુનાને માટે ગુનેગારને ફકત દંડની શિક્ષા
કરવી નહિ. પણ થોડી યા જાદે કંઈ પણ કેદની શિક્ષા કરી તે સાથે દંડ યદ્ય શંકે (જુઓ
મુ. હા. વા. ૧ પા. ૪ સરકાર વિરુદ્ધ ચેતવિયોવાસીદ્રામચેટીનો ફેસલો તા. ૧ જુલાઈ ૧૮૯૩
ને રોજ થયો છે તે.

મોતની શિક્ષા | ૫૪. જે જે બાબતમાં મોતની શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો
ને બદલે બીજી હોય તે તે બાબતમાં, ગુનેહગારની રજામંદી શિવાય, હિંદુસ્તાનની સર-
કાર અથવા જે ઠોકાણે ગુનેહગારને શિક્ષાનો હુકમ થયો હોય તે ઠોકા-
ણાની સરકાર તે શિક્ષાને બદલે આ કાયદામાં ઠરાવેલી બીજી ગમે
તે શિક્ષા કરવાને મુખત્યાર છે.

જીવતાં સુધી
સમુદ્રપારની શી
ક્ષાને બદલે બી.
જી શીક્ષા.

પપ. જે જે બાબતમાં જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શીક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો હોય તે તે બાબતમાં ગુનેહગારની રબ્બમંદી શીવાય, હિંદુસ્તાનની સરકાર અથવા જે ડેકાણે તે ગુનેહગારને શીક્ષાનો હુકમ થયો હોય તે ડેકાણાની સરકાર તે શીક્ષાને બદલે અહદ વરસની મુદત

સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવાને મુખત્યાર છે. •

યુરોપિયન ત
થા. અમેરિકન
લોકોને સમુદ્રપા
રની શીક્ષાને બ-
દલે શાસનિક દાસ
ત્વની શીક્ષા કરવી.

પદ. જે જે બાબતમાં કોઈ સખસ યુરોપીયન અથવા અમેરિકન છતાં, આ કાયદામાં જેને માટે સમુદ્રપારની શીક્ષા કરાવી છે એવા કોઈ ગુનોહ તેની હપર સાબીત થાય, તે તે બાબતમાં સમુદ્રપારની શીક્ષાને, હુકમ ન કરતાં સત ૧૮૫૫ ના ૨૪ મા આકટના હરાયો મુજબ કોરટે તે ગુનેહગારને શાસનિક દાસત્વની શીક્ષાનો હુકમ કરવો.

જીવતાં સુધી
ની શીક્ષાનો હરા
વ નહીં હોય અ
ને દસ વરસ ક
રતાં વતી મુદતની
કેદની શીક્ષાનો ક
રાવ હોય તે બા
બત વિશેષ કરાવ

“પણ એવું હરાવ્યું છે કે, સદરહુ આકટ હર્યો નહીં હોત તો જે ગુનાહ બાબત યુરોપીયન અથવા અમેરિકન માણસ જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શીક્ષાને લાયક થતે નહીં પણ દસ વર્ષ કરતાં વતી મુદત સુધી સમુદ્રપાર મોકલવાની શીક્ષા પામવાને અથવા તેને તે શીક્ષા કરવાનો હુકમ થવાને તે લાયક થતે તો તે ગુનાહ બાબત તે માણસ કોરટની નબરમાં આવશે તે પ્રમાણે છ વરસ કરતાં વતી મુદત સુધી શાસનિક દાસત્વની શીક્ષા પામવાને અથવા તેને તે શીક્ષા કરવાનો હુકમ થવાને તે લાયક થશે, પણ જીવતાં સુધી શાસનિક દાસત્વની શીક્ષાને લાયક થશે એવું સમજવું નહીં.”

શીક્ષાની મુદ
તના બાગ.

પૃ. શીક્ષાની મુદતોના ભાગોની ગણતરી કરવામાં જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શીક્ષાને બીસ વરસની સમુદ્રપારની શીક્ષાની બરાબર ગણવી.

ટીકા—આ કલમનો હેતુ એમ નથી કે કોઈ ગુનેહગારને જીવતા સુધી સમુદ્રપારની શીક્ષા કરી અને તે વિશ વર્ષ ત્યાં રહ્યો એટલે તેની શીક્ષા પૂરી થઈ. પણ તેનો હેતુ એવા છે કે પરીશિષ્ટમાં તેમજ આ કાયદાની કલમોમાંની કેટલીક કલમમાં એમ હરાવ્યું છે કે અમુક ગુનો કરે તો તેને મૂળ ગુનાને જેટલી શીક્ષા કરાવી હોય તેનાથી અડધી, એથી વા આઠમા ભાગની શીક્ષા કરવી એમ હરાવ્યું છે. હવે જો કોઈ મૂળ ગુનાને માટે જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શીક્ષા કાયદામાં કરાવી હોય અને તે ગુનો કરવાને મદદ કરનારને વા કોશીશ કરનારને અડધી શીક્ષા કરવાની હોય તો તે ગુનેહગારને તેવી વખતે દશ વર્ષની મુદત સુધીની સમુદ્રપારની શીક્ષા થઈ શકે. દૃષ્ટાંત—

કોઈ સખસે પીનલકોડ કા. ૩૭૬, ૩૭૭ વિગરેની કલમોમાં કહેલા ગુનાની કોશીશ કરવાનો ગુનો કર્યો તો તેવી કોશીશને માટે આ કાયદામાં ૨૫૪ શીક્ષા કરાવી ન હોય તો કા. ૫૧૧ પ્રમાણે જે ગુનાને માટે કોશીશ કરી હોય તે ગુનામાં કહેલી શીક્ષાના અડધ વા એથે ભાગે શીક્ષા કરવી એમ છે ને ૩૭૬. ૩૭૭માં જીવતાં સુધી સમુદ્રપાર વા અમુક મુદતની કેદની શીક્ષા કહેલી પણ ન્યાયાધીશની મરજીમાં કોશીશ કરનાર ગુનેહગારને તે ગુના માટે સમુદ્રપારની શીક્ષા કરવાનો વિચાર થાયતો તે સમુદ્રપારની શીક્ષાની અડધ વા એથાઈ ગણવામાં ૨૦ વરસની સંખ્યાનું અડધ વા એથાઈ કરી તે પ્રમાણેની મુદતની સમુદ્રપારની શીક્ષા તેને થઈ શકે એટલે અડધ હોય તો ૧૦ વરસ અને એથી હોયતો ૫ વર્ષ સમુદ્રપારની શીક્ષા થાય.

જે ગુનેહગારો
ને સમુદ્રપારની શિ
ક્ષાનો હુકમ કર
વામાં આવે તે
ગુનેહગારોને સ
મુદ્રપાર કરતાં
સુધી શું કરવું.

કેદને કેદાણે
સમુદ્રપારનો હુક
મ ક્યારે થઈ શકે.

૫૮. જે જે બાબતમાં સમુદ્રપારની શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે, તે તે બાબતમાં જે ગુનેહગારને સમુદ્રપાર કરતાં સુધી જાણે તેને સખત કેદની શિક્ષાનો હુકમ થયો હોય એ રીતે તેની ઉપર અમલ કરવો, અને તે કેદ જે તે મુદતના દરમિયાનમાં તેણે સમુદ્રપારની શિક્ષા ભાગવી એમ સમજવું.

૫૯. જે જે બાબતમાં ગુનેહગારને સાત વરસ અથવા તેથી વધારે મુદતની કેદની શિક્ષા થઈ શકતી હોય, તે તે બાબતમાં તે ગુનેહગારને કેદની શિક્ષાનો હુકમ ન કરતાં સમુદ્રપારનો હુકમ કરવાને તે

ગુનેહગારને શિક્ષાનો હુકમ કરનારી કોર્ટ મુખત્યાર છે; પણ તે સમુદ્રપારની શિક્ષા સાત વરસ કરતાં ઓછી મુદતની ન હોવી જોઈએ, તથા આ કાયદા મુજબ જેટલી મુદતની કેદની શિક્ષાને તે ગુનેહગાર લાયક હોય તે કરતાં વધારે મુદતની પણ ન હોવી જોઈએ.

ટીકા—જે અમલદારને ૭ વર્ષ સુધી કેદની શિક્ષા કરવાનો અધિકાર છે એવા કોઈ અમલદારે આ કલમથી મળેલો અધિકાર અલાવવો. મે. કા. પૂ. ૨૬

આ કલમ જે ગુનાને માટે ૭ અને તેથી વધારે મુદતની કેદની શિક્ષા થઈ શકે તેવા ગુનાને લાગે છે. પરંતુ કેદને જુદા જુદા ગુના બદલ જુદી જુદી શિક્ષા આપી હોય અને તે ૭ વર્ષ કરતાં વધારે એકંદરે મળ્યાથી થઈ હોય તો તેવી બાબતમાં આ કલમ લાગુ પડતી નથી. (કા. વિ. રી. વા. ૫ પાને ૪૪ તથા વા. ૮ પાને ૨)

આ કલમ પ્રમાણે કેદને બદલે સમુદ્રપારની શિક્ષા કરવાની કહી છે તે જે કલમમાં જેટલી મુદત સુધી કેદ કહી હોય તે મુદત કરતાં વધારે મુદતની સમુદ્રપારની શિક્ષા થઈ શકે નહિ એટલે કોઈ કલમમાં જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની અથવા ૧૦ વર્ષની મુદત સુધીની કેદની શિક્ષા એમ કહ્યું હોય અને કોર્ટ તે ગુનાને માટે જીવતાં સુધીની સમુદ્રપારની શિક્ષા કરવાને ધારતી ન હોય તો તેવે પ્રસંગે કેદની શિક્ષાને બદલે સમુદ્રપારની જે શિક્ષા કરવામાં આવે તે ૧૦ વર્ષ કરતાં વધારે મુદતની થઈ શકે નહિ.

(કેટલીએક
બાબતોમાં) કેદ
આખી મુદત અ
થવા થોડી મુદત
સુધી સકત અ
થવા આસાન, એ
હોવા હુકમ થઈ શકે

૬૦. જે જે બાબતમાં ગુનેહગારને એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા થઈ શકતી હોય, તે તે બાબતમાં આખી કેદ સખત અથવા આખી આસાન, અથવા તે કેદનો કોઈ ભાગ સખત તથા બાકીનો ભાગ આસાન, એ પ્રમાણે શિક્ષાના હુકમમાં ફરમાવવાને તે ગુનેહગારને શિક્ષાનો હુકમ કરનારી કોર્ટ મુખત્યાર છે.

ટીકા—શિક્ષાની મુદત ગણવી તે જે તારીખે ફસલો આપ્યો તે દિવસથી ગણવી. અને કેદીએ અપીલ કર્યાથી અપીલનો નિકાલ થતા સુધી શિક્ષા મુલતવી રહી હોય અને પછી અપીલ ના મંજૂર થાય તો જેટલા દિવસ શિક્ષા મુલતવી રહી હોય તેટલા દિવસ શિક્ષાની મુદતમાંથી બાદ થઈ શકે નહિ. (સર્વકોર્ટ રૂલીંગ તા. ૨૮ અપ્રેલ ૧૮૬૨)

મિલકત સર
કારે જમ થાય
એવો હુકમ.

૬૧. જે જે બાબતમાં કોઈ સખસની ઉપર એવો ગુનોહ સાબીત થાય કે તે ગુનાહને માટે તે ગુનેહગાર પોતાની સઘળી મિલકત સરકારે જપ્ત થવાને લાયક છે, તે તે બાબતમાં ફરમાવેલી શિક્ષા, અથવા તેને બદલે કરવામાં આવી હોય એવી બીજી શિક્ષા, ભાગવી રહ્યા વીતા, અથવા

તેને માફ થયા વીના, સરકારના લાભ શ્રીવાય બીજી રીતે, તે ગુનેહગારથી કાંઈ મીલકત અંગેની સફાઈ નહીં.

દર્શાવે.

હિંદુસ્તાનની સરકારની સાહાયા લડાઈ કરવાનો ગુનોહ અ ની ઉપર સાબીત થયો, તેથી તેની સંઘર્ષી મીલકત સરકાર જપત થવાને અ લાયક છે. હવે શીક્ષાનો હુકમ થયા પછી, તથા તે હુકમ કાયમ છે તે દરમિયાનમાં અ નો બાપ કાંઈ મિલકત મુકીને મરી જાય, જે મિલકત, અગર સરકાર જપતીનો હુકમ ન થયો હોત તો, અ ની ધાત; તો તે મિલકત સરકારની થાય એમ સમજવું.

જે ગુનેહગારો મોતની, સમુદ્રપારની, અથવા કે દેની શિક્ષા થઈ શકે એવા હોય તેઓની મીલકત સરકાર જપત થાય.

૬૨. જે જે બાબતમાં કાંઈ સખસની ઉપર મોતની શીક્ષા થઈ શકે એવા ગુનોહ સાબીત થાય, તે તે બાબતમાં તે સખસની રચાવે જંગમ સંઘર્ષી મીલકત સરકાર જપત થાય એવા હુકમ કરવાને કોરટ મુખતિયાર છે; અને જે જે બાબતમાં કાંઈ સખસની ઉપર એવો ગુનોહ સાબીત થાય કે તે ગુનાહને માટે તેને સમુદ્રપાર કરવામાં આવે, અથવા સાત વરસ અથવા તે કરતાં વધારે મુદતની કેદની શીક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે, તે તે બાબતમાં તેના સમુદ્રપારની અથવા કેદની મુદતના દરમિયાનમાં તે સખસનો કુટુંબ તથા અનુજીવીએને માટે સરકારની નજરમાં દુરસ્ત જણાય તેવા બંદોબસ્ત સરકાર કરે એવી છુટ રાખીને, તે મુદતના દરમિયાનમાં તે સખસની સરવે રચાવે તથા જંગમ મિલકતનું બાકું તથા ઉપજ સરકાર જપત થાય, એવા હુકમ કરવાને કોરટ મુખતિયાર છે.

ટીકા—આ કલમ પ્રમાણે એક સખસને શિક્ષા ભાગવવાનો હુકમ કર્યો હોય અને તે મુદતમાં તેની મીલકતનું બાકું તથા ઉપજ સરકાર જપત કરી રાખે એવા હુકમ થયો હોય તેમાં ઠરાવ્યું કે જે કોરટની સામે તે સખસની તપાસ ચાલી અપરાધ સાબીત થયો હોય તે કોરટને મજબૂર બાકું તથા ઉપજનો કાંઈ ભાગ ફરિયાદીને બદલા દાખલ અપાવવાનો અધિકાર નથી. (મુ. હા. સરકાર વિરુદ્ધ નાનાપતલુનો કેસનો તા. ૧૦ જુન ૧૮૮૦ ને રોજ થયો છે તે જુઓ)

દંડની રકમ | ૬૩. કેટલે મુધી દંડ કરવા, એની રકમ જ્યાં ઠરાવી નથી ત્યાં ગુનેહગારને જે દંડ થઈ શકે તે દંડની કાંઈ હદ બાંધી નથી પણ અઃ

તિથય દંડ કરવા નહીં.

દંડ ન આપે, તો કેદની હુકમ.

૬૪. જે જે બાબતમાં ગુનેહગારને દંડની શીક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે, તે તે બાબતમાં, તે ગુનેહગાર દંડ ન આપે તો, તે આટલી મુદત મુધી કેદ ભાગવે એ પ્રમાણે તે ગુનેહગારને શીક્ષાનો હુકમ કરનારી કોરટ તે હુકમમાં ફરમાવવાને મુખતિયાર છે; અને જે કેદ, બીજી કાંઈ કેદની શીક્ષાનો હુકમ તે ગુનેહગારની ઉપર થયો હોય તે કેદની ઉપરાંત, અથવા એક શીક્ષાને બદલે બીજી શીક્ષા કરવાના હુકમ ઉપરથી જે કેદને તે લાયક હોય તે કેદની ઉપરાંત, સમજવી.

ટીકા—આ કલમ આ કાયદા પ્રમાણે કરેલા ગુનાની બાબતમાં લાગુ હતી પણ સને ૧૮૬૮ના આક્ટ નંબર ૧ની કા. ૫ થી બીજા કાયદા પ્રમાણે કરેલા ગુનાની બાબતમાં લાગુ થઈ છે, તે કલમમાં તિથે પ્રમાણે છે.

મીનજોડની કા. ૧૩ ના આદેશથી કા. ૭૦ના હેઠા મુખીની કલમોના તથા કીમી-નલ પ્રોસીયરકોડની કા. ૧૧ના હરાવો હવે પછી આક્ટ થાય તેના આધારથી દંડ કરવામાં આવે તેને લાગુ થશે પણ તે આક્ટમાં એ વાત વિરૂદ્ધ અમુક કરાવ કરેલા હશે તો લાગુ થશે નહિ.

જે ગુનાહને માટે ૧૫. અગર કોઈ ગુનાહને માટે કેદ તથા દંડ એ બંને શિક્ષા થઈ શકતી હોય, તો તે ગુનોહ કરનાર દંડ ન આપે તો તેને આટલી મુદત મુખી કેદ કરવા એ પ્રમાણે જે કોર્ટ કરમાવે તેણે તે મુદત, તે ગુનાહને માટે હરાવેલી ઘણામાં ઘણી કેદની જે મુદત હોય તેના અનુરૂપ થાંસ કરતાં વધારે હરાવવી નહીં.

ટીકા—આ કલમ પ્રમાણે કેદની સાથે દંડની શિક્ષા થઈ શકે તે વખતે દંડ બદલ કેદની શિક્ષા ગુનાને માટે હરાવેલી કેદની શિક્ષાના ક્રમ કરતાં વધારે નહિ જોઈએ એમ છે પણ એજ બાબતમાં માજીસ્ટ્રેટની બાબતમાં કી. પ્રો. કો. કા. ૩૩માં નિયંત્રણ પ્રમાણે છે.

બાળા એવું પણ હરાવ્યું છે કે જે મુકદ્દમામાં ફેસલો કોઈ માજીસ્ટ્રેટ કર્યો હોય અને તેમાં પહેલાની શિક્ષાના હુકમનો લાગુ કેદ હરાવી હોય તે મુકદ્દમામાં દંડ ન આપેથી કેદ કરવાની જે મુદત હરાવવા તે, દંડ ન આપેથી જે કેદ હરાવવામાં આવે તે શિવાય તે ગુનાને સાથે જેલી મુદતની બીજી કેદની શિક્ષા કરવાનો તે માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર હોય તે મુદતના અનુરૂપ કરતાં કદાપી વધારે હરાવવી નહિ.

સને ૧૮૫૦ ના આક્ટ ૩૨ ની કા. ૩ પ્રમાણે કરેલા ગુનાને માટે વજુમાસની કેદની શિક્ષા હરાવેછે પણ એક માજીસ્ટ્રેટ આ કામમાં દંડ ન આપેથી કેદની શિક્ષા એક માસની કરેલી તે કામમાં માજીસ્ટ્રેટને ખુલાસો પૂછતાં તેમણે કહ્યું કે પી. કો. કા. ૧૫નો હરાવ ફકત તેજ કાયદા પ્રમાણે કરેલા ગુનાને લાગુ છે તેમાં હાઈકોર્ટે હરાવ્યું કે કી. પ્રો. કો. પ્રમાણે માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર મળેલો છે માટે પી. કો. કા. ૧૫ના હરાવ આ કામને લાગુ છે તેથી શિક્ષા પણ અઠવાડિયાની કરી (જુઓ મુ. હા. વા. ૫ પાને ૧૧ સરકાર વિરૂદ્ધ વિઠોબા શેમા તા. ૩૦ જુલાઈ ૧૮૬૮)

સને ૧૮૭૨ના ૧૦ની કા. ૩૦૯ રા. ૩(ને હાલ ૧૮૮૨ ના ૧૦ની કા ૩૩ની રા. ૧) થી પી. કો. ૧૫ પ્રમાણે આજવાની ફરજ દુર થતી નથી. એકલા દંડની શિક્ષા કરી હોય ત્યારે તે દંડ નહિ આપે તો જેલી મુદતની કેદની શિક્ષા કરવાનો માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર છે તેલી કેદની શિક્ષા તે હરાવે એટલેજ તેમાં હરાવે (પણ તે મુદત પી. કો. કા. ૧૫ માં બતાવ્યા કરતાં કદી વધારે હોવી જોઈએ નહિ) પણ કેદની તથા દંડની શિક્ષા કરી હોય ત્યારે દંડ નહિ આપેથી જે કેદની મુદત હરાવવાનો માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર છે તે મુદતના અનુરૂપ કરતાં તે વધારે હોવી જોઈએ નહિ.

(જુઓ મુ. હા. તા. ૨૭ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૩નો સરકાર વિરૂદ્ધ અજમાલ્યાનો ફેસલો) આ કલમ પ્રમાણે જે શિક્ષા દંડના બદલે આપવાનો માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર છે તે શિક્ષાની મુદત કી. પ્રો. કો. કા. ૩૦૯ ઉપરથી જાસ્તી કરી નથી કા. ૩૦૯(હાજુના કાયદામાં કા. ૩૩) એવો ફકત માજીસ્ટ્રેટે અજાવવાના કામનો નિયત હરાવવા બાબતની છે. (જુઓ અહલાબાદ હાઈકોર્ટ ઇન્ડિયન લોરીપોર્ટ વા. ૧ પા. ૪૬૧ સરકાર વિરૂદ્ધ દરબા અને બીજાનો તા. ૩ અગષ્ટ ૧૮૬૭નો ફેસલો)

દંડ ન આપે તો | ૧૬. દંડ ન આપવાને સાથે જે કેદનો કોર્ટ હુકમ કરે તે કેદ, કેદનો પ્રકાર. | તે ગુનાહને માટે ગુનેહગારને જે પ્રકારની કેદની શિક્ષાનો હુકમ થઈ શકે, તે પ્રકારની થઈ શકે.

ગુનાની શિક્ષામાં
દંડને થઈ શકતો
હોય ત્યારે અગર
દંડ ન આપે તો
કેદની મુદત.

૧૭. અગર દંડની શિક્ષા થઈ શકે એવા ગુનો હોય, તો તે દંડ ન આપે તો કોરટ ને કેદની શિક્ષા કરે તે આસાન હોવી જોઈએ, અને દંડ ન આપે તેને બદલે તે ગુનેગારને કેદ કરવાનું કોરટ કરમાવે તેની મુદત નીચે લખી છે તે કરતાં વધારે ન હોવી જોઈએ:—એટલે દંડની રકમ પચાસ રૂપિયાથી વધારે ન હોય, તો કેદની મુદત બે મહીનાથી વધારે ન હોવી જોઈએ; અને દંડની રકમ એકસો રૂપિયાથી વધારે ન હોય, તો કેદની મુદત ચાર મહીનાથી વધારે ન હોવી જોઈએ; અને બીજી કોઈ બાબતમાં છ મહીનાથી વધારે ન હોવી જોઈએ.

ટીકા—એકલો દંડ થઈ શકતો હોય તેવા ગુનામાં દંડને બદલે કેદની શિક્ષા કરવી તે આસાન કેદની કરવી (જુઓ મુ. હા. વા. ૫ પા. ૪૫ સરકાર વિરુદ્ધ સંજીવ લખાયા તા. ૧૭ જુન ૧૮૯૮)

તે કેદ દંડ આપે
કેળંબ થાય.

૧૮. દંડ નહીં આપવાથી ને કેદ કરી હોય, તે કેદ. તે દંડ આપવામાં આવે અથવા કાયદાના હુકમથી વસુલ કરવામાં આવે એટલે બંધ થશે.

દંડના હિસાબે
નિકળે તેટલો મા
ગ આપે કે કેદ
બંધ થાય.

૧૯. દંડ નહીં આપે તેને માટે કેદની ને મુદત કરાવી હોય, તે મુદત પૂરી થતાં પેલાં અગર તે દંડનો એટલો ભાગ આપવામાં કે વસુલ કરવામાં આવે, કે દંડનો જોટલો ભાગ બાકી રહ્યો હોય તેના પ્રમાણમાં દંડ ન આપવાથી ભાગપેત્રો કેદની મુદત જોડી ન હોય, તો કેદ બંધ થશે.

દ્વિતીય.

અને શિક્ષાનો એવા હુકમ થયો છે કે તે એકસો રૂપિયાનો દંડ આપે, અને દંડ ન આપે તો ચાર મહીના કેદ રહે. હવે એ ઠેકાણે તે કેદનો એક મહીનો પૂરો થતાં પેહેલાં તે દંડમાંના પોણેસો રૂપિયા આપવામાં કે વસુલ કરવામાં આવે, તો પેહેલો મહીનો પૂરો થાય એટલે તુરત અંતે છોડી મુકવામાં આવશે. જો પેહેલો મહીનો પૂરો થાય તે વખતે અથવા ત્યાર પછી અંતે કેદમાં છતાં કોઈ બીજી વખતે, પોણેસો રૂપિયા આપવામાં કે વસુલ કરવામાં આવે તો અંતે તુરત છોડી મુકવામાં આવશે. જો કેદના બે મહીના પૂરા થતાં પેહેલાં તે દંડમાંના પચાસ રૂપિયા આપવામાં કે વસુલ કરવામાં આવે, તો બે મહીના પૂરા થાય એટલે તુરત અંતે છોડી મુકવામાં આવશે. જો તે બે મહીના પૂરા થાય તે વખતે અથવા ત્યાર પછી અંતે કેદમાં છતાં કોઈ બીજી વખતે, પચાસ રૂપિયા આપવામાં કે વસુલ કરવામાં આવે તો, અંતે તુરત છોડી મુકવામાં આવશે.

ટીકા—કેદની ચોરીના તોલેમત બદલ કેદની અને રૂપિયાનો દંડની અને દંડ નહીં આપે તો એક માસ જાહેર કેદ ભાગવવાની શિક્ષા કરી હતી. કેદીએ દંડ બદલ રૂ. ૨૨-૧-૧૨ ભર્યા પણ તેની જોડે રહેને અગર ન કરેલાથી દંડ બદલ કરેલી કેદની તમામ શિક્ષા ભાગવવી પડી તેથી દંડની રકમ પાછી આપવા હાઇકોર્ટમાં લખાણ થયાથી ઠરાવ્યું કે દંડ પાછો આપવાનો હુકમ કરવાને આ કોર્ટને અધિકાર નથી. (જુઓ મુ. હા. વા. ૪ પા. ૩૭ સરકાર વિરુદ્ધ નાથા મુજા તા. ૯ ઓક્ટોબર ૧૮૯૭)

દંડ છં વર્ષ સુ
ધીમાં અથવા કે
દની મુદત સુધીમાં
કોઈ પણ વખતે

૨૦. દંડ અથવા તેનો જોટલો ભાગ આપવાનો બાકી રહે તેટલો ભાગ, શિક્ષાનો હુકમ થયા પછી છ વર્ષ સુધીમાં કોઈ પણ વખતે વસુલ થઈ શકે, અને અગર, તે શિક્ષાના હુકમ મુજબ ગુનેગાર છ

વસુલ થઈ શકે.
ગુનેહગારનાં મો-
તથી તેની મીઠ
કત જવાબદારી
માંથી છુટતી નથી

વર્ષ કરતાં વધારે મુદતની કેદને લાયક હોય તો તે મુદત પૂરી થતાં પે-
લેલાં કોર્ટ પણ વખતે વસુલ થઈ શકે; અને ગુનેહગારનાં મોતથી, જે
મિલકત તેનું મરણ થયા પછી, તેનાં કરજને સાફ કાયદા પ્રમાણે જ-
વાબદાર હોય, તે મિલકત તે દંડની જવાબદારીમાંથી છુટતી નથી.

ટીકા—આ કાયદા પ્રમાણે શિક્ષા થનારા ગુનાને માત્ર આ કલમ લાગુ છે માટે
વિશેષ અગર, સામાન્ય કાયદા પ્રમાણે શિક્ષા આપવામાં આવનારા ગુના બદલ દંડ કરવા
છતાં વિશેષ દરાવ કરેલો હોવા મિત્રાવ તેને આ કલમમાંના દરાવ લાગુ થતા નથી. તેમજ
દંડ બદલ આપેલી શિક્ષા ભાગવી હોય તો પણ દંડ વસુલ કરી શકાય છે. મ. કા. પા. ૩૫

દંડ ન આપ્યાથી કેદની જંગમ મિલકત જપત થઈ શકે પણ દંડ વસુલ થતાં પ-
લેલાં કેદી ગુજરી જાય તો તે કારણસર કેદની રથાવર મિલકત જપત થવાને પાત્ર નથી.
(જુઓ મુ. હા. વા. ૫ પા. ૬૩ સરકાર વિરુદ્ધ લાલુ કારવારનો તા. ૩૦ જુલાઈ ૧૮૯૮નો ફેસલો)
કેદી ઉપર રાતે ૧૮૫૦ના કેદની કા. ૩ પ્રમાણે લોહામત દરાવી રૂ. ૫૦ ના દંડની
અને તે ના આપે તો ૨ હકતાની કેદની શિક્ષા કરી દંડ પૈસી રૂ. ૩૮-૧૪-૩ બચા. તેથી
બાકીની દંડની રકમ એટલે બે દિવસની કેદના પ્રમાણનો રકમ પી. કા. કા. ૬૬ પ્રમાણે માફ કરી.

તેમાં દરાવ્યું કે કા. ૬૬ ગરજીરને લાગુ કરેલ કારણ કે એ કલમનો તેજ આ-
કટમાં લખેલા ગુનાને લાગુ છે અગર બીજાને લાગુ પડે તો તે જ દંડનો ભાગ આપવા
માંજો હતો તે માફ કરવાસાર તે કાયદાની ત્યાર પછીની કલમથી આધાર મળતો નથી.
અને પી. કા. કા. ૭૦ પ્રમાણેની બાકીની રકમ લજપાળ વસુલ થઈ શકે (જુઓ મુ.
હા. સરકાર વિરુદ્ધ માયા દેવજી તા. ૧૫ સપ્ટેમ્બર ૧૮૮૦નો ફેસલો)

કેદીનો એકદત્તર રૂપીયા દંડ થવાથી અને બીજી શિક્ષા થવાથી તેણે હાઈકોર્ટમાં
અપીલ કરી પણ અપીલ સાંભળવાના દિવસ અગાઉ કેદી મરણ પામ્યા તો પણ કેદીના
વકીલે અપીલ સાંભળવા અને વારસાનું વકીલાતનામું દાખલ કરવા કહ્યું એમ કહીને કે
આ કલમ પ્રમાણે કેદીના મરણ પછી પણ તેની મિલકતથી દંડ વસુલ થઈ શકે તેમજ
માટે તકરાર સાંભળવી. તેમાં દરાવ્યું કે વારસા ધોવા મૃત્યુપત્ર અજાવનારને હક આપવા
કી. પ્રો. ક્રેડમાં દરાવ નથી માટે અપીલ બંધ થશે. (જુઓ મુ. હા. ઇન્ડિયન લા. રી.
વા. ૨ પા. ૫૬૪ સરકાર વિરુદ્ધ ડોંગાજી અંદાજ તા. ૨૬ અપ્રેલ ૧૮૭૮નો ફેસલો)

જે ગુનો ઘણા
ગુનાહોથી મતેલો
હોય તેની શી
ક્ષાની હદ.

૭૧. જે જે વસ્તુ ગુનોહ છે તે જુદા જુદા ભાગોથી બનેલી હોય,
અને તે બાંધે મોહિલા હરકોઈ ભાગ બનેલ ગુનોહ હોય, તો, એથી
બીજી રીતે કરવું એવો સાફ દરાવ ન કર્યો હોય તો, ગુનેહગારને તે
તેના ગુનાહોમાંના એક કરતાં વધારે ગુનાહની શિક્ષા કરવી નહી.

દર્શાવે.

(અ) અ જ ને એક લાકડીથી પચાસ સપાટા મારે, તો એ ઠેરાણે એ સઘળા મારથી,
તથા તે સઘળા મારમાં જેટલા સપાટા આવ્યા છે તેમાંના હરએક સપાટાથી પણ
જ ને જુદીપુરવક બચા કરવાનો ગુનોહ અ એ કર્યો હોય એમ બની શકે છે. હવે
જે તે હરએક સપાટાને માટે અ શિક્ષા લાયક હોય તો હરએક સપાટાને સાફ એક
વરસ એ પ્રમાણે પચાસ વરસની કેદ અ ને યદ સંકે. પણ સઘળા મારને સાફ
એકજ શિક્ષાને તે લાયક છે.

(બ) પણ અ જ ને મારે છે એટલામાં ય વચે પડે અને અ દરાવાથી ય ને મારે, તો
જ ને જુદીપુરવક બચા કરવાની એક શિક્ષાને, તથા ય ને સપાટો માર્યો તેની

બીજી શિક્ષાને અ લાયક છે કેમકે તે કામથી અ એ ઝ ન બુદ્ધિપૂર્વક બચા કરી તે કામનો ય ને મારેલો સપાટો કાંઈ ભાગ નથી.

ટીકા — કેદીપર એકજ વખતે કરેલા ગુના બદલ કા. ૩૮૦ અને ૪૫૭ મુજબ જુદાં જુદાં તોડિામતો રાખી બુદ્ધી જુદી શિક્ષા કરાવેલી તેમાં હાથકોરટે હરાવ્યું કે કેદીએ આ બેઉ કલમો મુજબ એકજ વખતે ગુનો કર્યોછે માટે પી. કો. કા. ૭૧ લાગુ પડેછે અને માજીસ્ટ્રેટને એક ગુના બદલ ફક્ત એકરસની શિક્ષા કરવાનો અખત્યારછે માટે તેટલી કાયમ રાખી બીજી રદ કરી (જુઓ મુ. હા. વા. ૧ પા. ૮૭ સરકાર વિરુદ્ધ અરજીનનો તા. ૪ નવેમ્બર ૧૮૯૩નો ફેસલ)

જે વખતે સ્વરૂપમાં એકજ અપરાધ હોય અને કેદીપર એક તોડિામત જે કલ્પપરથી મુકાયુ તેજ કલ્પ તેનાપર બીજુ તોડિામત કરાવાને કારણ હોય તો એવી વખતે દરેક તોડિામત બદલ શિક્ષા આપવી નહિ. (કા. વી. રી. વા. ૬ પા. ૧૨)

કેદીપર કા. ૩૮૦, ૪૫૭ મુજબ બેઉ તોડિામતો કરાવી તે બેઉ બદલ એક એક વર્ષની શિક્ષા માજીસ્ટ્રેટે કરાવી, અપીલમાં શેશનજડે એ કલ્પ એકજ ગુનોછે માટે પી. કો. કા. ૭૧ પ્રમાણે એ એ કલ્પ બદલ જુદી જુદી શિક્ષા થઈ શકતી નથી તેથી એક વર્ષની કાયમ રાખી બીજી કેદી તેમાં હાથકોરટે હરાવ્યું કે કેદીપર ચોરી કરવાને ધરદે ધર કોડવાનો અને રોકવાના ધરમાં ચોરી કરવાનો એવા બે અપરાધ બદલ શાગિતી થયાથી પ્રત્યેક બદલ જુદી જુદી શિક્ષા માજીસ્ટ્રેટને કરવાનો અધિકારછે. પણ કેદીપર શાગિત થયેલા તોડિામત પૈકી મોટા અપરાધની જે શિક્ષા ફલી હોય તે કરતાં બેઉ તોડિામતની એકંદર શિક્ષા વધારે યાય નહિ તેમજ એકંદર શિક્ષા માજીસ્ટ્રેટના અધિકારથી બહાર વાય નહિ તો ખસેછે. (જુઓ મુ. હા. વા. ૬ પા. ૧૭૨ સરકાર વિરુદ્ધ અનવરખાં ગુજાખાં વિગરેનો તા. ૨૩મ ૧૮૭૨નો ફેસલ)

ગુનેહગારે ધ
ગુનાહિમાંથી
એક ગુનોહ કર્યો
એમ સાગીત થા
ય છે, પણ કીયો
એ બાબત થક
છે એ પ્રમાણે કે
સલામાંજખવામાં
આવે, ત્યારેશીક્ષા.

૭૨. જે જે બાબતોમાં એવો ફેસલો આપવામાં આવે કે ફલાણા ફલાણા જુદા જુદા ગુનાહિમાંનો એક ગુનેહ ફલાણા સખસે કર્યો છે, પણ તેઓમાંનો કીયો એક કર્યો છે તે વિશે થક છે, તે સરવે બાબતોમાં અગર તે સઘળા ગુનાહિને સાહ એક સરખીજ શિક્ષા ન કરાવી હોય તો, જે ગુનાહને સાહ ઓઘામાં ઓઘી શીક્ષા કરાવી હોય તે શીક્ષા તે ગુનેહગારને કરવામાં આવશે.

એકાંત કેદ.

૭૩. કોઈ સખસની ઉપર એવો ગુનોહ સાગીત થાય કે, તેને માટે, આ કાયદા મુજબ, તેને સખત કેદની શિક્ષા કરવાનો કોરટને અખત્યાર છે, તો તે ગુનેહગારને જેટલી મુદતની કેદનો હુકમ કરવામાં આવે તે મુદતના આટલા ભાગ અથવા ભાગો સુધી તેને એકાંત કેદમાં રાખવો એ રીતે તેના શિક્ષાના હુકમમાં ફરમાવવાને કોરટ મુખત્યાર છે; પણ સઘળું મળીને તે એકાંત કેદની મુદત પણ મહીનાથી વધારે ન હોવી જોઈએ, અને તે નીચેના હીસાબ પ્રમાણે હોવી જોઈએ. (એટલે) —

જો કેદની મુદત ૬ મહીનાથી વધારે ન હોય, તો એકાંત કેદની મુદત એક મહીનાથી વધારે ન જોઈએ.

જો કેદની મુદત ૬ મહીનાથી વધારે અને એક વરસથી ઓછી હોય, તો એકાંત કેદની મુદત બે મહીનાથી વધારે ન જોઈએ.

જો કેદની મુદત એક વરસથી વધારે હોય, તો એકાંત કેદની મુદત ત્રણ મહીનાથી વધારે ન જોઈએ.

એકાંત કેદની | ૭૪. એકાંત કેદની શીક્ષાનો હુકમ બબ્બવવામાં તેવી કેદ એકી વ-
હદ. | ખતે કદાપી અઢદ દિવસ કરતાં વધારે ન હોવી જોઈએ, અને એકાંત
કેદની મુદતોની વચે તે મુદતો કરતાં ઓછી વળા ન જવી જોઈએ; અને જ્યારે કેદની
શિક્ષા ત્રણ મહીનાથી વધારે મુદતની હોય, ત્યારે તે ફરમાવેલી આખી કેદની મુદતના કોઈ
પણ એક મહીનામાં સાત દિવસ કરતાં વધારે એકાંત કેદ ન હોવી જોઈએ, અને એકાંત
કેદની મુદતોની વચે તે મુદતો કરતાં ઓછી વળા ન જવી જોઈએ.

જો સખસોની | ૭૫. જો સખસની ઉપર એવા કોઈ ગુનોહ સાબીત થયો હોય કે
ઉપર એક વાર | જેને માટે આ કાયદાના બાબ ૧૨ મા અથવા બાબ ૧૭ મા મુજબ
જાગણ ત્રણવર | ત્રણ વરસ અથવા તેથી વધારે મુદતના ખેમાંના ગમે તે પ્રકારની કે-
સની કેદની શી | દની શીક્ષા થઈ શકે, તે સખસ ફરીથી એવા કોઈ ગુનોહ કરે કે જેને
ક્ષા થાય એવા | માટે તે બે બાબો માફિના ગમે તે બાબ મુજબ ત્રણ વરસ અથવા તે
ગુનોહ સાબીત | થી વધારે મુદતની ખેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા થઈ શકે; તો
થયા હોય તેઓ | તે સખસ એવા પાછળના હદેક ગુનાહને માટે જીવતાં મુખી સમુદ્રપાર
ની ઉપર તેઓ | ની સીક્ષાને, અથવા એ પ્રમાણે ન અન્ય હોય તો તે ગુનાહને માટે જે-
કોઈ બીજો ગુનો | દની શીક્ષાને તે લાયક થાય તેથી બમણી શીક્ષાને, લાયક થશે; પરંતુ
હ સાબીત થાય, | કોઈ પણ બાબતમાં દસ વરસથી વધારે મુદતની કેદને તે લાયક થશે નહીં.
તોતેઓને શિક્ષા.

ટીકા—કેદીપર ઈ. પી. કા. ૩૮૦ પ્રમાણે તોલેમત રાખી તેને આ કલમ પ્રમાણે
૧૪ વર્ષ સમુદ્રપારની શિક્ષા કરી, કેમકે ૧૭મા બાબમાં લખેલા ગુના ૧૩ વખત કેદીએ
કર્તા હતા. તેમાં ઠગવું કે પ્રયમના ગુના પીતૃત્તકોડ થતા પોલીસવારે માટે હાજના ગુનાથી
કેદી કા. ૭૫ ની શિક્ષાને લાયક નથી (મુ. હા. વા. ૪ પાને ૧૨ સરકાર વિરુદ્ધ હુશાબીન
એથુ તા. ૧૨ સપ્ટેમ્બર સને ૧૮૯૭નો ફેસલો)

જો ગુના બદલ કેદીપર તોલેમત મુકવામાં આવ્યું હતું તેવા તેમજ તે બાબતમાંનો
કોઈ ગુનો પ્રયમ નહિ થયો હોય તો આ કલમ પ્રમાણે જે શિક્ષા વધારે કરવામાં આવી
છે તે બરાબર નથી અને.

અગાઉ કરેલા ગુના બદલ થયેલી શિક્ષામાંથી ભાગવવાની બાકી રહેલી શિક્ષા હા-
લના ગુના બદલ કરેલા શિક્ષામાં ઉમેરીને તે શિક્ષાને જ્યારે મુદતની સજા કરી શકવાનો
આ કલમ પ્રમાણે કોઈ શેઠ જરૂરને અધિકાર નથી (જુઓ મુ. હા. વા. ૫ પા. ૩૯
સરકાર વિરુદ્ધ સકયા કાવજી વિગરે તા. ૨૦ મે ૧૮૯૮નો ફેસલો)

કી. પ્રો. ના બાબ ૨૨ (સને ૧૮૯૧ના ૨૫ માનો) તે હાજના આકટનો બાબ ૧૨ છે
તે પ્રમાણે જે સજા સંભારડીનેટ માજીસ્ટ્રેટ કરી શકે તે કરતાં વધારે સજા કરવાસાર આ
કલમથી તેને અધિકાર મળતો નથી (જુઓ તા. ૨ માર્ચ ૧૮૭૧નો મુ. હા. નો ફેસલો
સરકાર વિરુદ્ધ વિડયા વલદે સુબાના)

કેદી ઉપર પી. કો. ના બાબ ૧૨ તથા ૧૭ પ્રમાણે પ્રથમ કેટલાક ગુનાની સાબીતી
થયેલી હતી છતાં સંભારડીનેટ માજીસ્ટ્રેટ તેને છાસ કેદ અને ૨૦૦ દંડની શિક્ષા કરી
પણ કેદીને હમશ ગુના કરવાની ટેવ છે માટે કી. પ્રો. કા. ૩૧૫ (૧૮૭૨ના ૧૦ની) પ્રમાણે
તેનો ઇનસાફ કરવાનો તે માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર નહોતો એમ જીલ્લામાજીસ્ટ્રેટ હાઈકોર્ટને

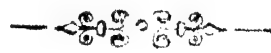
લખ્યાથી તે કોરટ જીલ્લામાં જીલ્લાના અભિપ્રાયને મળતા થયા (જુઓ મુ. હા. સરકાર વિરુદ્ધ અણાજી કસ્ટોર તા. ૨૪ અપ્રેલ ૧૮૭૩નો ફેસલો)

પીનલકોડના બાબ ૧૨ તથા ૧૭ માં કહેલા ગુનામાંનો ત્રણ વર્ષ યા તે કરતાં વધારે કેદ થાય એવા ગુનો પ્રથમ શાખિત થયેલો અને પછી તેજ બાબમાંનો તેટલી શિક્ષા થઈ શકે એવા ગુનો શાખિત થયાના કામમાં ઠરાવ્યું કે દશ વર્ષની સમુદ્રપારની શિક્ષા ગેરકાયદેશરે છે. પી. કો. કા. ૭૫ મુજબ તોલિમતવાળાને જીવતા સુધી સમુદ્રપાર મોકલવા પણ તેને છવર્ષથી વધારે મુદતની કેદ થવી નહિ જોઈએ. (જુઓ મુ. હા. સરકાર વિરુદ્ધ ગોપાળ સંતુ તા. ૨૨ નવેમ્બર ૧૮૭૬નો ફેસલો)

પીનલકોડના બાબ ૧૨ તથા ૧૭ પ્રમાણે જે ગુનો ત્રણ અથવા વધારે વરસની કેદની શિક્ષાને પાત્ર છે તેવા કોઈ ગુનો કરવાને કોશિશ કરવાનો ગુનો કોઈ શખ્સ ઉપર શાખિત થયો હોય તો તેથી તે શખ્સ પી. કો. કા. ૭૫ માં કરમાવેલી વધારે સજાને પાત્ર થતો નથી. (જુઓ મુ. હા. ઈ. લા. રી. વા. ૫ પા. ૧૪૦ સરકાર વિરુદ્ધ નાના રહીમ તા. ૨૮ અક્ટોબર ૧૮૮૧)

પી. કો. ના ૧૨ માં તથા ૧૭ માં બાબ પ્રમાણે જે ગુનાને ત્રણ વરસની કેદની શિક્ષા કરમાવી છે તેવા અપરાધ કોઈએ કર્યા છતાં તેના પર તોલિમત શાખિત થતા અગાઉ તે બીજા તેવાજ અપરાધ કરે તો તે બીજા અપરાધ બદલ કા. ૭૫ પ્રમાણે તે બ્યાદે શિક્ષાને પાત્ર નથી. અગાઉ કરેલા અપરાધનું તોલિમત શાખિત થયા પછી તેણે તે બીજા અપરાધ કર્યો હોતો માત્ર એ કલમમાં આખરે કહ્યા પ્રમાણે તે બ્યાદે શિક્ષાને પાત્ર હોત. (જુઓ અલ્લાવાદ ઈ. લા. વા. ૧ પા. ૬૩૭ સરકાર વિરુદ્ધ મેલા તા. ૨ એપ્રિલ ૧૮૭૮ નો ફેસલો)

કેદી પર કાં. ૩૮૦ અને ૪૫૭ મુજબ તોલિમત ઠરાવી દરેક ગુના બદલ બાબેવરસ સુધીની શિક્ષા કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે કેદી પર બંને ગુનાનું એકજ તોલિમત રાખી બંને માટે કેદની શિક્ષા કમી કરી ફક્ત બે વરસ કાયમ રાખ્યાં અને એમ પણ ઠરાવ્યું કે કેદી એવા ગુનાનો કેટલીક વખત અગાઉ તકશીરવાર હોયો હોતો તેથી માજીસ્ટ્રેટે તેને શેશનમાં કમીટ કરેલા હોતો કેમકે કા. ૭૫ મુજબ ઘટતી શિક્ષા યાત. (મુ. હા. વા. ૨ પા. ૧૨૬ સરકાર વિરુદ્ધ ગનુલાલ તા. ૮ જાન્યુઆરી ૧૮૯૪)

બાબ ૪ થો.

સાધારણ અપવાદ.

જે કામ કરવાની જે સખ્સની ફરજ છે, અથવા જે કરવાની માહારી કાયદા પ્રમાણે ફરજ છે એમ જે સખ્સ કોઈ હકીકતની બુજ ને લીધે માને છે તે સખ્સે ક રેલું તે કામ.

૭૬. જે સખ્સની જે વસ્તુ કરવાની કાયદા પ્રમાણે ફરજ છે, અથવા કાયદાની કોઈ બુજના સખ્સથી નહી, પણ હકીકતના કોઈ બુજના સખ્સથી, જે સખ્સ સુદ્ધ બુદ્ધિથી એમ માને છે કે એ વસ્તુ કરવાની માહારી કાયદા પ્રમાણે ફરજ છે, તે સખ્સને તે વસ્તુ કરે, તો તે ગુનો છે એમ સમજવું નહી.

દષ્ટાંતો.

(અ) અ સોજનર, કાયદાના હુકમ મુજબ, પોતાના ઉપરી અમલદારના ફરમાવ્યાથી લોકોનાં એક ટોળા ઉપર બંદુકનો એક બાહાર કરે, તો અં એ કોઈ ગુનો હ કીધો એમ સમજવું નહી.

(બ) એક ધનસાહની કોરટના અમલદાર અં ને તે કોરટે ય ને પકડવાનો હુકમ કર્યા ઉપર.

થી ઘટતી તબવીજ કરીને, જ ને પે માન્યને તે જ ને પકડે, તો અ એ કાંઈ ગુનોહ ફોજો એમ સમજવું નહીં.

ટીકા—આ કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે કાંઈ કલ્પ કર્યા છતાં ગુનો થતો નથી તેનો અર્થ એકે તેને આ કાયદા પ્રમાણે શિક્ષા થતી નથી પરંતુ તેનાપર દીવાનીમાં દાવો થઈ શકે છે.

મનસાફતું કા. ૭૭. જે અધિકાર જે જડજને કાયદાએ આપેલો છે, અથવા જે મ કરતાં કરેલું જડજ શુદ્ધબુદ્ધિથી એમ માને છે કે આ અધિકાર મને કાયદાએ આ જડજનું કામ. પેલો છે, તેવા કાંઈ અધિકાર અમલમાં લાવતાં તે જડજ મનસાફતું કામ કરવામાં તે વરતુ કરે, તે ગુનોહ છે એમ સમજવું નહીં.

ટીકા—આ કલમ કમીટ કરનાર માણજીવનો ગત્યાવ કરતી નથી કેમકે કા. ૧૬માં “જડજ” શબ્દની વાખ્યા છે તેના ઉ દ્રષ્ટાંત પ્રમાણે કમીટીંગ માણજીવ જડજ નથી.

વળી શુદ્ધબુદ્ધિએ કામ કરનાર કોઈ જડજપર દીવાની કોર્ટમાં પણ ફરિયાદ થઈ શકે નહિ તેને માટે સને ૧૮૫૦નો ૧૮મો આક્ટ છે.

તો પણ તેથી એમ નથી કે તેઓ જે કામ અર્જત્યારે બહાર કરે તેમાં પણ તેમને તે કાયદાનો લાભ મળે. સરકાર વિરુદ્ધ દલસુખ હરીબામનો ફેસલો મુ. હા. વા. ૨ પા. ૩૮૪ મે. તા. ૨૭ અપ્રેલ ૧૮૧૬નો જખ્યા છે તેમાં એમ છે કે એક માણજીવે તોહિમત વાળાની ઇમારત પડાવી વાખવા હુકમ કરેલો તેપરથી તોહિમત વાળાએ જોશન જડજને અપીલ કરેલી તેથી જોશન જડજે માણજીવ પાસે કામના કાયળા મંગાવ્યા. પણ જડજને કાયળા મંગાવવાનો અધિકાર નથી એમ લખી તેમના જવાબની રાહ ન બેતાં તોહિમત વાળાનું ઘર પડાવી ને વાખ્યું અને વળી હુકમના અપમાનનું કામ ચલાવી શિક્ષા કરી. તેમાં હાઈકોર્ટે ફેસલ્યું કે માણજીવે જોશન જડજના હુકમ પ્રમાણે તરતજ ચાલવું બેઠવું હતું અને અપીલકોર્ટનો ફેસલ થવાપરથી હુકમના અપમાનનું કામ ચલાવવું નહોતું તેમજ ઘર પડાવવું નહોતું. છતાં માણજીવે આમ કર્યું તો તેને સને ૧૮૫૦નો ૧૮માનો લાભ મળે કે નહિ એ પણ એક સવાલ છે.

ત્યારે એ ઉપરથી બેતાનું છે કે કાંઈપણ જડજે પોતાને મળેલા અધિકાર બહાર કામ કરવાથી તેને આ કલમનો લાભ મળે નહિ.

કાંઈ મનસાફતી કોર્ટનો ફેસલો | ૭૮. કાંઈ મનસાફતી કોર્ટનો ફેસલો અથવા હુકમ કાયમ હોય, તે, દરમિયાનમાં તે ફેસલો અથવા હુકમ ચુલ્લમ કરેલી કાંઈ વસ્તુ અથવા તે ફેસલો અથવા હુકમથી થઈ શકે એવી કાંઈ વસ્તુ ગુનોહ છે એ મ સમજવું નહીં, પણ તે ફેસલો અથવા હુકમ કરવાનો તે કોર્ટનો અધિકાર ન હોય તેની કાંઈ ચિંતા નહીં; પરંતુ તે કામ કરનાર સખ્યે શુદ્ધબુદ્ધિથી એમ માનવું જોઈએ કે તે કોર્ટને તે અધિકાર છે.

મ સમજવું નહીં, પણ તે ફેસલો અથવા હુકમ કરવાનો તે કોર્ટનો અધિકાર ન હોય તેની કાંઈ ચિંતા નહીં; પરંતુ તે કામ કરનાર સખ્યે શુદ્ધબુદ્ધિથી એમ માનવું જોઈએ કે તે કોર્ટને તે અધિકાર છે.

ટીકા—“મનસાફતી કોર્ટ”ની વાખ્યા કલમ ૨૦માં આપેલી છે તે જુઓ. કોઈ શાક્ષી કોર્ટમાં સહિદી આપવા જતો હોય અને માર્ગમાં તેને કાંઈ દીવાની કોર્ટના પ્રોસેશથી સીપાઈ પકડે અને તે સહિદ સીપાઈને કહે કે મારે સહિદી પૂરવા જવું છે તે વાત તે સીપાઈ મનમાં ન લાવતાં તેને પકડેતો તેથી વખતે આ સીપાઈ આ કલમ પ્રમાણે ગત્યાવ કરવાને હકદાર થતો નથી કારણ કે સી. પ્રો. કો. કા. ૬૪૨ પ્રમાણે તેવા માણસો સહિદી પૂરવા જતી વખતે કે પકડાઈ શકાય નહિ. એટલે સીપાઈ યા બેલીફ જે કામ કરે તે કોર્ટના અધિકાર બહારનું કરે છે.

વળી મુ. હા. દીવાની વાલ્યુમ ૮ને પાને ૧૨૭મે બાઈ ડ્રંવર વિરુદ્ધ વેણીદાસ ગં. ગારામનો અને કોઈદારી મુ. હા. વા. ૭ પાને ૮૩મે સરકાર વિરુદ્ધ ગજકામ આબાડોરનો

• જે ફેસલો છંપાયોછે તે ફેસલા આ પ્રમાણે તૃતી સી. પ્રો. કો. કા. ૨૭૧ પ્રમાણે દંષ્ઠાની કોર્ટના કોઈ સીપાઈ યા બેલીફને નંગમ મિલકત જપ્ત કરવા માટે દેણદારના રહેવાના ધરનો આગેલો દરવાજો ઉઘાડવાનો અધિકાર નથી છતાં તે ઉઘાડી અંદર જાય તો આ કલમ પ્રમાણે તેનો બચાવ થઈ શકે નહિ.

નિચેની કોર્ટનો હુકમ ૨૬ થતા સુધી તે કાયમ સમજવા અને તેથી કોર્ટ જે હુકમ કરે તે તેના અમલદારોએ બજાવવો. સ્ટાર. પૂ. ૧૫

જે કામ કરવાની જે સખસને કાયદાથી રજા છે, અથવા જે કરવાની મને કાયદાથી રજા એમ જે સખસ કાંઈ હકીકતની બુજને લીધે માનેછે તે સખસે કરેલું તે કામ.

૭૬. જે સખસને જે વસ્તુ કરવાની કાયદાથી રજા છે, અથવા કાયદાની કાંઈ બુજના સખસથી નહી, પણ હકીકતની કાંઈ બુજના સખસથી જે સખસ શુદ્ધબુદ્ધિથી એમ માને છે કે એ વસ્તુ કરવાની મને કાયદાથી રજા છે તે સખસને તે વસ્તુ કરે, તો તે ગુનોહ છે એમ સમજવું નહી.

દૃષ્ટાંત.

જખુન કરે છે એવું સમજીને અ જ ને પકડે. હવે ખુન કરનારાઓને ખુન કરતાં પકડવાનો અજીયાર કાયદાએ સઘળા સખસોને આપ્યોછે તે અજીયાર પોતાની અમલ શુદ્ધબુદ્ધિથી ચલાવીને અમલમાં લાવતાં અ જ ને પકડે, એવા હેતુથી કે તેને પોગ્ય અમલદારની આગળ હાજર કરવો, તો અ એ કાંઈ ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું નહી; પણ એમ માલમ પડે કે જ પોતાના બચાવમાં કાંઈ કામ કરતો હતો તોપણ.

ટીકા—કાંઈપણ ગેરકાયદેસર કૃત્ય માન્યાપતી કીંવા ધણીની આજ્ઞાથી કર્યું એવા સખસ આ કલમ પ્રમાણે ચાલે નહિ. (આલીશન કી. લો. પાને ૬૭૧. ૬૭૨)

• ઇંગ્લેન્ડ લા પ્રમાણે મોટા અધાર અપરાધ નહિ હોય એવું કૃત્ય ધણીની રૂબરૂ ધણીયાણીએ કર્યું તે તેના ધણીએ બળાટકાર કરવાથી કર્યું તો તેને માટે ધણી શિક્ષાને પાત્ર થાયછે (આર્ચી બોલ કી. લા. પાને ૧૮) પણ સ્કાચલા પ્રમાણે જોતાં એવી બાબતમાં સદરહુ સખસ લાગુ થતો નથી (એજ લાને પાને ૬૬)

• કાયદાની ગેરમાહિતી અગર ચુકથી કોઈનો બચાવ થતો નથી, એ વિશે સાધારણ નિયમ એવાછે કે જે માણસને કાયદો સમજવા જેવું જ્ઞાન છે તેવા દરેકને કાયદાનું જ્ઞાન છે એવું અનુમાનછે તેથી કાંઈ પરાભ્યાસના માણસે કરેલું કૃત્ય તેના દેશમાં ગુનો થતો નહિ હોય પણ જે કેદાણે ચોકસી ચાલી હોય તે કેદાણે તે ગુનો થતો હોય તો એ વિશે પોતાને માહિતી નહોતી એમ કહેતો ચાલે નહિ (આર્ચીબોલ કી. લા. પાને ૧૯)

• આ કલમનો સાધારણ અપવાદ અને કી. પ્રો. કો. ૧૦૦ ની ૨૬મ પ (સને ૧૮૬૪ ના આક્ટ રૂપ નીછે પણ હાલના સને ૧૮૮૨ના ૧૦મા આક્ટમાં તેને બદલ કા. ૫૪છે) માં આપેલો અધિકાર એ જે કોઈ પોલીસ અમલદાર યોગ્ય અખરદારીથી કામ કરતો નથી તેનું સંરક્ષણ કરતો નથી જે મિલકત ચોરીનીછે એમ જાણિત થયું હોય તેથી બાબતમાં એ કલમ લાગુછે પણ એકાદ વસ્તુ ચોરીનીછે એવું કોઈ પોલીસ અમલદાર માને તો તેને લાગુ નથી. તેથી જો મિલકત ચોરીનીછે એમ નિશ્ચય બણ્યા શિવાય તેવા માણસને કોઈ પોલીસ અમલદાર પકડે તો તેને આ કલમનો બચાવ માગવાનો હક નથી (જુઓ કા. વી. રી. પા. ૧૦ પાને ૨૦ સીઅશરનસાહી વિરુદ્ધ મહમદ ફાજલખાન તા. ૧૭ જુલાઈ સને ૧૮૬૮નો ફેસલો)

કાંઈ કાયદેસર કામ કરે | ૮૦. કાંઈ કાયદેસર કામ, કાયદેસર રીતે, કાયદેસર ઉત્તરે પાયોથી તથા ઘટતી સંભાળ અને અખરદારીથી કરતાં ઘટતી

કાકેન અથવા કમનસીબથી અને સાપ્રાધ્ધ ધરાદા કે સાન વિના થએલી કાંઈ વસ્તુ યુનોહ છે એમ સમજવું નહીં.

દર્શાવે.

અ એક કુહાડો લઈને મગ્ગુરીનું કામ કરે છે, એટલામાં તેનું માથું હાથામાંથી જુદું થઈને ઉડીને પાસે ઉભેલા એક માણસને લાગીને તે માણસ મરી જાય, તો એ ઠેકાણે જો બરાબર બરાબર રાખવામાં આ ની તરફની કાંઈ કસુર ન હોય, તો આ નું કામ માફ કરવા જેવું છે, યુનોહ નથી, એમ સમજવું.

જે કામથી હાની થાય એવા સંભવ હોય તે કામ, યુનાહના ધરાદા વગર, તથા બીજી હાની અટકાવવાને, કરેલું.

૨૧. જો કાંઈ વસ્તુ હાનિ કરવાના સાપ્રાધ્ધ ધરાદા વગર, તથા શુદ્ધબુદ્ધિથી શરીર અથવા મિલકતને થતી બીજી હાની અટકાવવાને અથવા તેથી તે બચાવવાને, કરી હોય, તો તે વસ્તુથી હાનિ થશે એવા સંભવ છે એમ જાણીને તે વસ્તુ કીધી એટલાજ સંખ્ય પરથી તે યુનોહ છે એમ સમજવું નહીં.

ખુલાસો—એવી બાબતમાં તે અટકાવવાની અથવા જેથી બચાવ કરવાનો તે હાનિ એવી તરેહની તથા એટલીજ નજીકની હતી કે જે કામથી બીજી હાની થશે એવા સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં તે કામનું જોખમ માથે લેવું એ કાયદેસર અથવા માફ કરવા જેવું ગણાય, એ હકીકતની બાબત છે.

દર્શાવે.

(અ) એક આગબોટના કપતાન અને, એકાએક તથા પોતાની તરફની કાંઈ બુલ અથવા ગફલત વિના, એમ દીકામાં આવે કે હું એવી રીતિમાં આવી પડ્યો છું કે જો હું મારાં વાહાણનો મારગ બદલું નહીં તો તેને હું અટકાવી શકુ તે પે-હેલાં, ૨૦ અથવા ૩૦ ઉતારવાળી એક બ હોડીને એ વાહાણ લાગીને જરૂર નિચે ખસાડી દેશે, અને જો હું મારગ બદલું તો માત્ર ૨ ઉતારવાળી એક ક હોડી નીચે ખસાડી દેવાનું જોખમ માથે લેવું પડે, અને તે હોડી એવી છે કે અને તો બમ્મી પણ શકે. હવે એ ઠેકાણે ક હોડી નિચે ખસાડી દેવાના ધરાદા વગર, તથા શુદ્ધબુદ્ધિથી, બ હોડી મહિના ઉતાર્યાને બચાવવાના હેતુથી, જો આ પોતાનો મારગ બદલે, તો, જે કામ કરેથી ક હોડી નીચે ખસી જશે એવા સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં તે કામ કરેથી ક હોડી નીચે ખસી જાય તોપણ, આ એ કાંઈ યુનોહ કીધો એમ સમજવું નહીં; પરંતુ હકીકતની બાબત હાજર એમ માલમ પડવું જો-ખમે કે જે બચાવવાનો તેણે ધરાદો કસો તે એટલો મોટો હતો કે, તેને લીધે તેણે ક હોડી નિચે ખસાડી દેવાનું જોખમ માથે લીધું તે માફ થઈ શકે.

(બ) એક મોટાટી આગમાં આ લોકોનાં ઘરો તોડી પાડે, એટલા સાફ કે તે આગ પથરાતી અટકે; અને એ કામ તે, શુદ્ધબુદ્ધિથી, માણસની જીંદગી અથવા મિલકત બચાવવાના ધરાદાથી કરે, તો એ ઠેકાણે, જો એવું માલમ પડે કે અટકાવવાની હાનિ એવી તરેહની તથા એટલી નજીકની હતી કે તેથી આ નું કામ માફ થાય તો, આ આ એ યુનોહ કીધો એમ સમજવું નહીં.

ટીકા—કોઈ માણસ પોતાને ઇબ્ન છે તે બંધ કરવા માટે બીજાને ઇબ્ન થાય એવું કરે
 એટલે પોતાને ખાવા ન મળતુ હોય યા પહેરના ન મળતુ હોય તેવી વંચતે ધાન્ય અથવા
 વસ્ત્ર ચોરી તો તેનું કલ્પ કાયદેસર છે કે નહિ? તે વિશે અદ્યાપી સુધી શક પડતી વાત છે
 તો પણ પીતલકોડ કા. ૬૬ થી ૧૦૬ સુધીમાં જે પ્રકારમાં ખાનગી બચાવ કરવાનો હક છે
 તે પ્રકારમાં આવી રીતનો ખાનગી બચાવ કરવાનો હક બતાવ્યો નથી તો તે ચોરી કર-
 નારનો અનવશ્યતા વાખ્યાથી ચોરી કરવાનો સમય ચાલે નહિ અને તેને આ કલમનો
 લાભ મળે નહિ.

કેદીના તાડના ઝાડની તાડી જે વાસણમાં તે ભરી મુકતો તેમાંથી કોઈ એક હમણાં તાડી ચોરી જતો તેથી તે ચોરી કરનારને પકડવા માટે તાડી બહેલા વાસણમાં એક એકેરી પદાર્થ મુક્યો. તે પછી તે તાડીમાંથી ચોરાયલો તાડી બીજાને વેચવામાં આવતાં તે પીનારને હરકત થઈ તે ઉપરથી કેદી પર કામ ચાલતાં તેણે આ કલમનો લાભ માગ્યો પણ હાથકોરે આ કલમ એવી આવતમાં લાગુ નથી પડતી એમ ઠરાવ્યું. (જુઓ મુ. હા. વા. ૫ પાને ૫૬ સરકાર વિરુદ્ધ ધનુઆ દાજી તા. ૨૭ જુલાઈ સને ૧૯૬૮ની ફેસલો)

૩ વર્ષથી ઝોઝી ઉમરનાં બાળકે કોલું કામ.

૭ વર્ષથી વધારે અને બાર વર્ષથી ઓછી ઉ-
મરતું બાળક જેની અકલ તે વખતે મોતાની ચાલ કેવી છે
તથા તેથી શું પરિણામો થશે એ બાબત વિચાર કરી શકે એ-
ટલી પુખ્ત થઈ નથી તેણે કરેલી કાંઈ પણ વસ્તુ ગુનોહ છે
એમ સમજવું નહીં.

દીવાના સખસનું / ૮૪. જે સખસ કાંઈ કામ કરતી વખતે, દીવાનગીના સખબથી,
કામ. / હું જેની રીતનું કામ કરું એ, અથવા જે કામ હું કરું તે ખોટું છે
અથવા કાયદાથી ઉલટું છે એવું બાણી શકતો નથી, તેનું કરેલું કામ તે કામ યુનોહ છે
એમ સમજવું નહીં.

ટીકા—જન્યુરિએ હરાવ કલ્પા અગાઉ આરોપીતના ગાંડાપણાની વાત સ્પષ્ટ પ્રકારે સ્થાપિત થવી જોઈએ (કા. વી. રી. વા. ૨૦ પાને ૭૦ સરકાર વિરુદ્ધ નોબીનચંદર બાનરજી. તા. ૨૪ અક્ટોબર ૧૮૭૩ નો ફેસલો જુઓ.)

૯૫. જે સખસ કાંઈ કામ કરતી વખતે, કેહતા સખખથી હું કેવી રીતનું કામ કર્યું એ, અથવા હું જે કામ કર્યું તે ખોટું છે અથવા કાયદાથી ઉલટું છે એવું, જાણી શકતો નથી, તેનું કરેલું તે કામ ગુનોહ છે એમ સમજવું નહીં; પણ જે વસ્તુથી તેને કેદ અહડી તે વસ્તુ તે ન જાણે એમ અથવા તેની ખુશી ન છતાં તેને ખવાડી હાય તો.

જે ગુનાહમાં અ
ક ધરાવે અથ
જ્ઞાન નોંધવું
ાય; તે ગુનોહ

૮૬. જે જે બાબતોમાં કાંઈ કામ અમુક જ્ઞાન અથવા ધરાવ-
થી કર્યું ન હોય તો તે ગુનોહ ન ગણાય એવું હોય, તે તે બાબતોમાં
જે સખસ કેદની હાલતમાં હોઈને તે કામ કરે તે સખસની ઉપર,

જેને કેક્ર ચડીદો
ય એવા માણસ
કરેલો.

જાણે તેને કેક્ર ન ચડી હોત તો જે જ્ઞાન તેને હોત તેજ જ્ઞાન તે
હતુ એમ સમજીનેજ, અમલ થવાને તે લાગક થશે; પણ જે વસ્તુ
તેને કેક્ર ચડી તે વસ્તુ તે ન જાણે એમ અથવા તેની ખુશી ન છત
તેને ખવડાવી ન હોય તો.

જે કામથી મોત
અથવા મહાવ્ય
થા કરવાનો ઇ
રાદો કર્યો નથી,
અથવા તે થશે
એવા સંભવ જ
ણામાં નથી, એ
વું કામ રજામંદી
થી કરેવું.

૮૭. જે વસ્તુથી મોત અથવા મહાવ્યથા કરવાનો ઇરાદો કર્યો
નથી, અને જેથી મોત અથવા મહાવ્યથા થશે એવા સંભવ છે એમ
તેણે કરનાર જાણતો નથી, તે વસ્તુ કરવાથી, થતી હાનિ ખમવાન
જે સખસે સાફ રીતે અથવા અર્થાત સમજાય એવી રીતે, રજામંદી
આપી હોય, એવા અઠાર વર્ષથી વધારે ઉમરના કોઈ સખસને કાંઈ
હાનિ થાય અથવા કાંઈ હાનિ કરવાનો તે વસ્તુ કરનારે ઇરાદો કર્યો
હોય, તે હાનીના સખખથી, અથવા એવા જે સખસે તે હાનિનું જો-
ખમ માથે લેવાની રજામંદી આપી હોય તે સખસને તે વસ્તુથી કાંઈ હાનિ થશે એવા
સંભવ છે એમ તે વસ્તુ કરનાર જાણતો હોય, તે હાનીના સખખથી, તે વસ્તુ યુનોહ છે
એમ સમજવું નહીં.

દર્શાવ.

અ તથા જ અમથા રમતને સાર એક બીજા સાથે પટો ખેલવાનું કબુલ કરે, તો,
એ કબુલતમાં અર્થાત હરએકની હેવી રજામંદી સમજાય છે કે વગર દગલખાણ એ તે
પટો ખેલતાં જે હાનિ થાય તે ખમવી. હવે અ થી વાજખી રીતે ખેલતાં જ ને કાંઈ બથા
થાય, તો અ એ કાંઈ યુનોહ કર્યો એમ સમજવું નહીં.

ટીકા—આ અને હવે પછીની કલમમાં આવેલી રજામંદી નિચે પ્રમાણેના સખખથી
આપી હોય તો તે રજામંદી કાયદેસર નથી.

દખાણથી આપી હોય, કપટથી મેળવી હોય, વાત છુપાવાથી મળી હોય, રજામંદી
જુની થઈ ગઈ હોય, પ્રથમ આપેલી રજામંદી પાછળથી રદ કરી હોય, ગાંડા માણસે
આપી હોય, કેક્રની હાલતમાં આપી હોય તથા ખાળક છોકરાંએ આપી હોય તો. (જુઓ
બંને થામ કલ્પ ન્યાયનાં મૂળ તત્ત્વોના પુસ્તકનું પૃષ્ઠ ૨૬૭)

જે કામથી મોત
થાય એવા ઇરા
દો કર્યો નથી,
તે કામ, રજામં
દીથી, તથા સુ
દ્યુષ્ટિથી કોઈ
સખસના કાય
દાને માટે કરેલું.

૮૮. જે વસ્તુથી મોત થાય એવા ઇરાદો કર્યો નથી તે વસ્તુથી
થતી હાનિ ખમવાની અથવા તે હાનિનું જોખમ માથે લેવાની જે સ-
ખસે, સાફ રીતે અથવા અર્થાત સમજાય એવી રીતે, રજામંદી આપી
હોય, તે સખસના કાયદાને માટે સુદ્યુષ્ટિથી તે કરવામાં તે સખસને
કાંઈ હાનિ થાય, અથવા તેને કાંઈ હાનિ કરવાનો ઇરાદો તે કરનારે
કર્યો હોય, અથવા તેને તેથી કાંઈ હાનિ થશે હેવા સંભવ છે એમ તે
કરનારે જાણ્યું હોય, તે હાનિના સખખથી તે વસ્તુ યુનોહ છે એમ સમજવું નહીં.

દર્શાવ.

અમુક શસ્ત્રક્રિયા કરવાથી જ નું મોત થશે એવા સંભવ છે એમ જાણીને, પણ જ નું
મોત આણવાનો ઇરાદો ન કરતાં અને જ કાંઈ કુખફારક રોગથી પીડા પામે છે તેને

ફાલો થાય એવા ઇરાદાથી, સુદૃઢદિયે, જ ની રજમંદી લઈને, ઝ ની ઉપર તે શસ્ત્રક્રિયા, એ દાકતર કરે, તો એ એ કાંઈ ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું નહીં.

કોઈ બાળક અથવા દીવાનાના ફાયદા માટે, તે ના વાલીએ, અથવા વાલીની રજમંદીથી બીજા સખસે. સુદૃઢ દિયી કરેલું કામ. શરતો.

૮૯. કોઈ બાર વર્ષથી એાછી ઉમરના અથવા દીવાના સખસના ફાયદાને માટે, તે સખસનો જે વાલી હોય અથવા જે બીજા સખસના કાયદેસર હવાલામાં તે સખસ હોય તે અથવા તેની સાફ રીતે અથવા અર્થાત સમજાય એવી રીતે રજમંદી લઈને કોઈ બીજા સખસ, સુદૃઢદિયી, કાંઈ વસ્તુ કરે, અને તે વસ્તુથી તે સખસને કાંઈ હાની થાય, અથવા તેને કાંઈ હાનિ કરવાનો ઇરાદો તે કરનારે કર્યો હોય, અથવા તેને તેથી કાંઈ હાનિ થશે એવા સંભવ છે એમ તે કરનારે જાણ્યું હોય, તો તે હાનિના સખસથી તે વસ્તુ ગુનોહ છે એમ સમજવું નહીં; પરંતુ.

પેહેલી—ઇરાદાથી મોત આણવાને, અથવા મોત આણવાની કોશિશ કરવાને, આ અપવાદ લાગુ પડશે નહીં.

બીજી—કાંઈ વસ્તુનો કરનાર સખસ એમ જાણતો હોય કે એથી મોત આવે એવા સંભવ છે, તે વસ્તુ મોત અથવા મહાઅથા અટકાવવાના, અથવા કાંઈ મોટો રોગ કે અશક્તતા દુર કરવાના કારણથી કાંઈ બીજા કારણ માટે, તે સખસ કરે, તેને આ અપવાદ લાગુ પડશે નહીં.

ત્રીજી—મોત અથવા મહાઅથા અટકાવવાના, અથવા કાંઈ મોટો રોગ કે અશક્તતા દુર કરવાના, કારણ શિવાય બુદ્ધિપૂર્વક મહાઅથા કરવાને, અથવા મહાઅથા કરવાની કોશિશ કરવાને, આ અપવાદ લાગુ પડશે નહીં.

ચોથી—જે ગુનોહ કરવાને આ અપવાદ લાગુ પડતો નથી તે ગુનોહ કરવામાં મદદગારી કરવાને પણ એ લાગુ પડશે નહીં.

દશાંત.

અ, સુદૃઢદિયી, પોતાના બાળકના ફાયદાને સાફ પોતાના બાળકની રજમંદી શિવાય, તેની પયરી કહડાવવાને તેની જાંઘ એક દાકતર પાસે ચિરાવે, અને તે એમ જાણતો હોય કે એ શસ્ત્રક્રિયાથી એ બાળકનું મોત થશે એવો સંભવ છે, પણ તે બાળકનો જીવ જાય એવા તેનો ઇરાદો ન હોય, તો એ આ અપવાદમાં દાખલ થાય છે કેમકે તેની મતલબ પોતાના બાળકનો રોગ જાય એ છે.

ટીકા—સગીર છોકરાને તેના બાપે અથવા પાલણુ કરનારાએ અગર તેમાંના કોઈ એ રજમંદી આપી હોય તેથી મહેતાજી સાધારણ શિક્ષા આપે તેને આ અપવાદ લાગુ પડે છે જુઓ રટારલીંગ પૃષ્ઠ ૧૮

દેહશત અથવા ખોટી સમજથી અપાઈ છે. એવી જાણેલી રજમંદી.

૯૦ કાંઈ નુકશાનની દેહેસતથી અથવા હકીકતની ખોટી સમજથી કાંઈ રજમંદી કોઈ સખસથી અપાઈ હોય, અને

તે રજમંદી તેવી દેહેસતથી અથવા ખોટી સમજથી અપાઈ છે એમ તે કામ કરનાર સખસ જાણતો હોય, અથવા એમ માનવાનું તેને કારણ હોય, અથવા,

બાળક અથવા દીવાના સખસની રજમંદી.

જે સખસ દીવાનગી અથવા કેફના સખસથી જે કામ બાબત પોતાની રજમંદી આપતો હોય તે કામ કેવી તરેહનું

છે તથા તેનો પરિણામ કેવા ઘણે એ સંમજવણે અશક્ત હોય હેવા સખસે રજમંદી આપી હોય, અથવા વાજ્ય સંબંધી એથી હિલકુ ન દેખાય તો, બાર વર્ષથી એાછી ઉર્મ-રના કોઈ સખસે રજમંદી આપી હોય, તો તે રજમંદીને આ કાયદાની કોઈપણ કલમમાં લખેલી રજમંદી જેવી સમજવી નહી.

રજમંદી આપનાર સખ-સને થનારી હાનીના સંબંધ વીના પણ જે કામો ગુનોહ છે, તે કામોને ૮૭, ૮૮, તથા ૮૯ મી કલમો મહિલા અપવાદો લાગુ પડતા નથી,

૯૧. જે સખસ રજમંદી આપતો હોય, અથવા જેની વતી રજમંદી અપાતી હોય, તે સખસને જે હાની થાય અથવા જે હાની કરવાનો ઘરાદો થયો હોય, અથવા જે હાની થયે એવા સંભવ છે એમ જાણવામાં આવ્યું હોય તે હાનીના સંબંધ વીના પણ જે કામો ગુનોહ છે, તે કામોને ૮૭, ૮૮ તથા ૮૯ મી કલમોમાંના અપવાદો લાગુ પડતા નથી.

દષ્ટાંત.

(શુદ્ધબુદ્ધિએ કોઈ સ્ત્રીનો છુવ અચાવવાના હેતુથી ન કર્યો હોય, તો) તે સ્ત્રીને તેથી કોઈ હાની થાય અથવા કોઈ હાની કરવાનો ઘરાદો કર્યો હોય તે હાનીના સંબંધ વિના પણ, ગરભપાત કરેવા એ ગુનોહ છે. મટિ “તે હાનીના સખગથી” કાંઈ તે ગુનોહ નથી; અને તે સ્ત્રી અથવા તેના વાલીની રજમંદી લેખને તેનો ગરભપાત કર્યો હોય તો તે રજમંદીથી તે કામ નહી ગુનોહ એમ થવું નથી.

કોઈ સખસની વગર રજમંદીએ તેના કાયદાસાર શુદ્ધબુદ્ધિએ કરેલું કામ.

૯૨. જે સખસના કાયદાને સાફ કાંઈ વસ્તુ કરેલી છે તે હેવી હાલત માં આવી પડ્યો હોય કે તેથી રજમંદી બતાવી શકાતી ન હોય, અને કોઈ વાલી અથવા તેને કાયદેસર હવાલામાં રાખનારો કોઈ બીજા સખસ ન હોય કે તે વસ્તુ કરેલી કાયદો થાય એ રીતે વખતસર તેની રજમંદી મેળવી શકાય, તો તેવી વેળાએ, શુદ્ધબુદ્ધિથી તે સખસના કાયદાને સાફ તેની રજમંદી વગર કાંઈ વસ્તુ કરી હોય તે, તેથી તે સખસને કાંઈ હાની થાય.

શરતો. | તે હાનીના સખગથી, ગુનોહ છે એમ સમજવું નહી. પરંતુ.—

પેહેલી.—ઘરાદાથી મોત આણવાને, અથવા મોત આણવાની કોસીસ કરવાને, આ અપવાદ લાગુ પડશે નહી.

બીજી.— કાંઈ વસ્તુનો કરનાર સખસ એમ જાણતો હોય કે એથી મોત આવે એવા સંભવ છે, તે વસ્તુ, મોત અથવા મહાવ્યથા અટકાવવાના, અથવા કાંઈ મોટો રોગ કે અશક્તતા દુર કરવાનાં કારણથી કાંઈ બીજા કારણ માટે તે સખસે કરે, તેને આ અપવાદ લાગુ પડશે નહી.

ત્રીજી.—મોત અથવા વ્યથા અટકાવવાનાં કારણથી કાંઈ બીજા કારણ માટે બુદ્ધિ પુર્વક વ્યથા કરવાને અથવા વ્યથા કરવાની કોશીશ કરવાને, આ અપવાદ લાગુ પડશે નહી.

ચોથી.—જે ગુનોહ કરવાને આ અપવાદ લાગુ પડતો નથી; તે ગુનોહ કરવામાં મદદગારી કરવાને પણ એ લાગુ પડશે નહી.

દષ્ટાંતો.

(અ) ઝ પોતાના ઘોડા પરથી પડીને બે હોંશ થઈ જાય, અને તેવામાં અ ડાકતરેલાં

આવી પોહાયે ને તેના વીચારમાં એમ આવે કે જ ની ખોપરી કાપવી નેહંએ, પછી જ ને વિચાર કરવાની શક્તી ખાલી આવતાં પેહેલાં અગર અ જ નું મોત આણવાનાં ધરાદાયી નહીં, પણ સુદ્યુદ્ધિથી, જ ના કાયદાને માટે જ ની ખોપરી કાપે, તો અ એ કાંઈ યુનોહ કર્યો એમ સમજવું નહીં.

(ખ) જ ને એક વાચ લેઈ જાય છે. તે જોઈને અ તે વાચને તાકીને ગોળી મારે; અને તે ગોળીથી જ નો જીવ જાય એવા સંભવ છે એમ જાણીને, પણ જ નો જીવલેવા ના ધરાદાયી નહીં, અને સુદ્યુદ્ધિએ જ ને કાયદો કરવાના ધરાદાયી તે ગોળી મારે, અને તેની ગોળીથી જ ને તેનો જીવ જાય એવું, જાણ્યમ લાગે, તો અ એ કાંઈ યુનોહ કર્યો એમ સમજવું નહીં;

(ક) એક બાળક એકાએક હેવી આક્રમમાં આવી પડે; કે તેની ઉપર, તુરત કાંઈ શસ્ત્રક્રિયા ન થાય તો તેનો જીવ જાય હેવા સંભવ હોય, અને તે બાળકના વાલીની રજા લેવાની વેળા ન હોય હેવી હાલત જોઈને તે બાળકના કાલાવાલા પર નંર ન રાખવાં, સુદ્યુદ્ધિએ, તે બાળકના કાયદાને માટે અ દાકતર તે શસ્ત્રક્રિયા કરે, તો અ એ કાંઈ યુનોહ કર્યો એમ સમજવું નહીં.

(ડ) એક ઘરને આગ લાગી છે. તે ઘરમાં અ છે તથા જ એક બાળક છે. હવામાં લોક નીચેથી એક આદર પોહાળી કરીને પકડી રહે, અને અ તે બાળકને તે ઘરના છાપરાપરથી નીચે નાંખે, હેવું જાણીને કે નીચે પડેથી એ બાળકનો જીવ જાય એવા સંભવ છે, પણ તે બાળકનો જીવ લેવા હેવા તેનો ધરાદો ન હોય, અને સુદ્યુદ્ધિએ તે બાળકને કાયદો કરવાનો ધરાદો તોણ કર્યો હોય, તો એ ઠેકાણે અગર પડવાથી તે બાળકનો જીવ જાય તોપણ, અ એ કાંઈ યુનોહ કર્યો એમ સમજવું નહીં.

ખુલાશો—ફકત પંઘસાની તરફનો કાયદો થતો હોય, તેને ૮૮, ૮૯ તથા ૯૨ મી કલમોના અર્થ પ્રમાણેનો કાયદો સમજવો નહીં.

સુદ્યુદ્ધિએ કાંઈ | ૯૩. કાંઈ સખસના કાયદાને માટે તેને સુદ્યુદ્ધિએ કાંઈ કેહેવા-કેહેવું.

મા આવે, અને તેથી તે સખસને કાંઈ હાની થાય, તો તે હાનિના સખસથી તે કેહેવું યુનોહ છે એમ સમજવું નહીં.

દષ્ટાંત.

એક માંદા માણસને તેનો દાકતર અ સુદ્યુદ્ધિએ પોતાનો અભિપ્રાય કહે કે તું જીવી શકવાનો નથી, અને તે હેતુકથી તે માંદો માણસ મરી જાય, તો અગર અ ને ખબર હતી કે એ પ્રમાણે કેહેવાથી તે માંદા માણસનું મોત થાય હેવા સંભવ છે તોપણ, અ એ કાંઈ યુનોહ કર્યો એમ સમજવું નહીં.

ને કામ કોઈ | ૯૪. ખુન તથા રાજ્ય વિરુદ્ધ જે યુનાહોને માટે મોતની શિક્ષા સખસને ડરથી કરાવેલી છે તે યુનાહો શિવાય, જે કામ કોઈ સખસને કાંઈ ધમકીને કરવું પડે.

લાંબે કરવું પડે અને તે ધમકી હેવી હોય કે જેથી, તે કામ કરતી વેળાએ તે સખસના મનમાં કારણસર હેવી દહેસત પેદા થાય કે જે હું એ કામ નહીં કરીશ તો મારા તાત્કાલીક મોત થશે, તો તે કામ યુનોહ છે એમ સમજવું નહીં; પણ તે

કામ કરનાર સખસ પોતાની ખુશીથી અથવા પોતાને તાત્કાલીક મોત કરતાં કાંઈ ઓછી હાનિના કારણસર દેહસતથી હેવી હાજતમાં પોતે આવ્યો હોય કે તેથી તેની ઉપર તે દાખ થયો હોય એમ ન થવું જોઈએ.

ખુલાસો ૧ જો—જે સખસ પોતાની ખુશીથી, અથવા મારૂ મારવાની ધમકીના સખસથી, અથવા માણસો ડાકાઢે છે એમ જાણીને, તે ડાકાઢેટોની ટોળીમાં બળે, અને પછી કાયદા મુજબ ગુનોહ હોય એવી કાંઈ વસ્તુ તેના સોગતીઓના જોરથી તેને કરવી પડે, તો તેને આ અપવાદનો ફાયદો મળી શકતો નથી.

ખુલાસો ૨ જો—કોઈ સખસને ડાકાઢેટોની એક ટોળી પકડે, અને તેને તુરત મારી નાંખવાની ધમકી દેખાડીને કાયદા મુજબ ગુનોહ હોય એવી કાંઈ વસ્તુ તેની પાસે કરાવે, જેમકે કોઈ હુદાર પાસે તેના હથિયાર લેવાડીને પોતે કોઈ ઘરમાં પેશીને તે લુટી લેવાસાર તે ઘરનાં ખારણાં હથડાવે, તો તેને આ અપવાદનો ફાયદો મળી શકે છે.

ટીકા—આમાં બતાવેલા અપવાદનો ફાયદો મળવવા માટે કેદીએ જે કૃત્ય કર્યું તે તેણે કર્યું નોંધવતો તેનો જીવ તરતજ ગયો હોત, એવી તેને બીની હતી તેથી તે તેણે કર્યું એમ બતાવવું જોઈએ (કા. વી. રી. વા. ૧૦ પા. ૪૮ સરકાર વિરુદ્ધ સોનુ વિગેરે તા. ૨૮ અક્ટોબર ૧૮૯૦નો ફેસલો જુઓ)

જુજ હાનીયાય | ૯૫. કાંઈ વસ્તુથી કાંઈ હાનિ થાય અથવા કાંઈ હાનિ કરવાનો એવું કામ. | ધરાવો કર્યો હોય, અથવા કાંઈ હાનિ થશે એવો સંભવ જાણવામાં હોય, પણ તે હાનિ એટલી જુજ હોય કે સાધારણ સમજ તથા સ્વભાવનો કોઈ સખસ તે હાનિ બાબત ફરિયાદ કરે નહીં, તો તે હાનિના સખસથી તે વસ્તુ ગુનોછે એમ સમજવું નહીં.

ટીકા—કેદીએ સરકારી પડતર જમીનના એક ભાગમાં જાડ હતું તેની વજીપાઈની કીમતની સીંગો તોડ્યાથી તેનાપર ચોરીનું તોહામત કરાવી શિક્ષા કરી તેમાં હાથકોરટે દરાબું કે જે જાડની સીંગો તોડીછે તેનો ઉપયોગ કરતા નથી તેથી સરકારને તેની કાંઈ કીમત નથી તેથી આ કામનો આ કલમમાં સમાય થવાથી તોહામત અને શિક્ષા રદ કરી. (જુઓ મુ. હા. વા. ૫ પા. ૩૫ સરકાર વિરુદ્ધ કાશીયા કાવજી વગેરેનો તા. ૨૦ મે સને ૧૮૯૮ નો ફેસલો)

ખાનગી બચાવના હક બાબત.

ખાનગી બચાવમાં કરેલી | ૯૬. ખાનગી બચાવનો હક અમલમાં લાવતાં કરેલી કાંઈપણ વસ્તુ ગુનોહ નથી. | કાંઈ પણ વસ્તુ ગુનોહ છે એમ સમજવું નહીં.

શરીર તથા મિલકતના | ૯૭. હરએક સખસને નીચે લખેલો બચાવ કરવાને હક ખાનગી બચાવનો હક. | છે, પણ તે હકને હદમી કલમમાં લખેલી હદો લાગુ પડેછે:-

પહેલો—શરીર સંબંધી કાંઈ પણ ગુનાહથી પોતાના અથવા બીજા કાંઈ પણ સખસના શરીરનો બચાવ.

બીજો—ચોરી, અપહરણ, બીગાડ, અથવા સાપરાધ પ્રવેશ, એ ગુનાહોના લક્ષણોમાં દાખલ થઈ શકે, હેવા ગુનોહ જે કામ હોય, અથવા જે કામ ચોરી, અપહરણ, બીગાડ, અથવા સાપરાધ પ્રવેશ કરવાની કોશિશ હોય, તે, કામથી પોતાની અથવા બીજા કાંઈ પણ સખસની સ્થાવર કે જંગમ મિલકતનો બચાવ.

ટીકા—જેનો કબજો જખરાઈથી છીનાડી લેવા પ્રયત્ન થયો હોય તો તેવી વખતે કબજાવાળો કબજાનો ખચાવ કરવા હકદાર છે. (મે. લા. રી. વા. ૨ ખ. ૧૧).

આ કલમમાંનો ખાનગી ખચાવ અમલમાં લાવતાં કા. હદઅને ૧૦૨માં ખતાવેલી હદોપર ધ્યાન આપવું (સરકાર વિરુદ્ધ ગોવરધન ૪ મે. લા. રી. વા. ૧૦૧).

જમીનના કબજામાં જખરાઈથી કબજો લેવા આવનારનો એક કબજેદારના ખાનગી ખચાવનો હક અમલમાં લાવતાં મરણ પામ્યો તેમાં મારનાર પર કાંઈ ગુનો ઠરાવ્યો નહિ. (જુઓ કા. વી. રી. વા. ૩ પા. ૪૨).

સરકાર વિરુદ્ધ નવાખદીનના કામમાં ઠરાવ્યું કે હુમલો થવાનો બચ રાખી કોઈ અસર ગુનો કરે તો તેનો આ કલમ પ્રમાણે ખચાવ ચાલ નહિ.

ખાનગી ખચાવનો હક અમલમાં લાવતાં એકજાણુ મરાયો તેમાં મારનાર ગુનેગાર ન હોય તેથી તેને મદદગારી કરનાર પણ ગુનેગાર નથી એમ હું (કા. વી. રી. વા. ૨ પા. ૪૨).

દીવાના સખસ વગરનાં કામથી ખાનગી ખચાવનો હક. ૬૮. જે કામ બીજા હાલતમાં થએથી અમુક ગુનેહ ગણાય હેવું હોય, તે જોતે કામના કરનારની નાહાની ઉમરના, બુદ્ધિની કચાઈના, અથવા દીવાનગીના સખસથી, અથવા તેને કેદ ચડી હોય, અથવા તે સખસની કાંઈ ખોટી સમજ હોય તે સખસથી, તે ગુનોહ થઈ શકવું ન હોય, તોપણ જાણે તે કામ તે ગુનોહ હોય હેવી રીતે તેથી ખાનગી ખચાવ કરવાનો હર-એક સખસનો તેવાજ હક છે.

દર્શાવો.

(અ) દીવાનગીના જોરથી જ અ નો જીવ લેવાની કોશિશ કરે, તો જ એ કાંઈ ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું નહીં. પણ જાણે હોય હેવીજ રીતે ખાનગી ખચાવનો અમલ હક છે.

(બ) જે ઘરમાં પેસવાનો અ નો કાયદા પ્રમાણે હક છે તે ઘરમાં અ રાતને વખતે પેસે. જ સુધબુદ્ધિએ, અ ને ઘર ફોડનારો સમજીને અ ની ઉપર હુમલો કરે, તો એ ઠ-કાણે આ ખોટી સમજને લીધે અ ની ઉપર હુમલો કરવાથી જ એ કાંઈ ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું નહીં પણ જ તે ખોટી સમજથી કામ ન કરતો હોય હેવીજ રીતે જ ની સાહામા ખાનગી ખચાવનો અ નો હક છે.

કીયાં કામોથી ખાનગી ખચાવ કરવાનો હક નથી. ૬૯. પેહેલી—જે કામથી મોત અથવા મહાબ્યથા થવાનો કારણસર બચ ઉત્પન્ન થતો નથી એવું કાંઈ કામ કોઈ સરકારી નોકર પોતાના હોદાની રીતથી સુધબુદ્ધિએ અમલ કરતાં જો કરે અથવા કરવાની કોશિશ કરે, તો, પછી તે કામ ખરાખર કાયદા મુજબ ન હોય તોપણ તે કામથી ખાનગી ખચાવનો હક નથી.

બીજી—જે કામથી મોત અથવા મહાબ્યથા થવાનો કારણસર બચ ઉત્પન્ન થતો નથી એવું કાંઈ કામ કોઈ સરકારી નોકર પોતાના હોદાની રીતથી સુધબુદ્ધિએ અમલ કરતાં કરેલા હુકમ ઉપરથી જો કોઈ કરે અથવા કરવાની કોશિશ કરે, તો, પછી તે હુકમ ખરાખર કાયદા મુજબ ન હોય તોપણ, તે કામથી ખાનગી ખચાવનો હક નથી.

ત્રીજી—સરકારી અધિકારીઓનો આસરો માગવા જવાની વેળા હોય એવી ખાનગી ખાનગી ખચાવનો હક નથી.

કેટલી હદ સુધી | ચોથી—કોઈપણ ખામતમાં બચાવ કરવાનાં કારણસર કરવી જરૂર
એ હક અમલમાં | હોય તે કરતાં વધારે હાનિ કરવા સુધીનો ખાનગી બચાવનો હક નથી.
ભાવી શકાય.

ખુલાસો ૧ સો—આ કામ કરનારો સરકારી નોકર છે એવું જે સખસ જાણતો નથી
અથવા એવું માનવાનું જેને કારણ નથી તે સખસનો, તે સરકારી નોકર જે કામ કરે
અથવા કરવાની કોશિશ કરે તે કામથી ખાનગી બચાવનો હક જતો નથી.

ખુલાસો ૨ જે—આ કામ કરનારો માણસ કોઈ સરકારી નોકરના હકમથી એ
કરે છે એવું જે સખસ જાણતો નથી અથવા એવું માનવાનું જેને કારણ નથી, અ-
થવા હું કલાણા અજીયારથી એ કામ કરું છું એમ તે માણસ કેહે નહીં, અથવા, અ-
ગર તે અજીયાર લખેજો હોય તો, માગેથી તે અજીયાર બતાવે નહીં તો તે સખસનો, તે
સરકારી નોકરના હકમથી તે માણસ જે કામ કરે અથવા કરવાની કોશિશ કરે તે કામ-
થી ખાનગી બચાવનો હક જતો નથી.

ટીકા—કેદીએ એક પોલીસ અમલદારને તેના ઘરનો ડાકો લેતાં એવી કારણથી
અટકાવ્યો કે “ડાકો લેવાનું વારંટ તમારી પાસે નથી તેથી ઘરમાં પેસવું અપોગ્ય છે” તેમાં
હાથકોરે ઠરાવ્યું કે તેના ઉપરીએ તેને તપાસ કરવા નિમ્નો હતો પણ તેને વગર વારંટ
ડાકો લેવા ઘરમાં પેસવાનો અધિકાર નહોતો તો પણ તેણે ચલાવેલું કામ ટૂંકાવવાનું અને
જેરબાજબી ચલાવ્યું એમ દેખાતું નથી. અને તેમ હતું તો તેને આ કલમ પ્રમાણે
બચાવ કરવાનો હક નથી (જુઓ. મુ.હા.વા.૭ પાને ૫૦ સરકારિય વ્યંકટરાવ શ્રીનિવાસનો)

શરીરના ખા | ૧૦૦. જે ગુનાહ ઉપરથી ખાનગી બચાવનો હક અમલમાં લા-
નગી બચાવનો | વેવા પડે તે ગુનોહ જે નીચે લખેલા પ્રકારોમાંના કોઈપણ પ્રકારનો
હક મોત કરતાં | હોય, તો હુમલો કરનારને બુદ્ધિપૂર્વક મોત અથવા બીજી કાંઈ પણ
સુધી ક્યારે પોહો | હાની કરતા સુધી શરીરના ખાનગી બચાવનો હક પોહોચે છે, પણ તે
એ છે.

ફકને ઉપલી કલમમાં લખેલી હદો લાગુ પડે છે. ગુનાહોના પ્રકારો:—
પેહેલો—જો બચાવનો હક એટલે સુધી અમલમાં ન લવાય, તો તેનો પરિણામ
મોત થશે, હેવા કારણસર ભય જેથી ઉત્પન્ન થાય એવો હુમલો.

બીજો—જો બચાવનો હક એટલે સુધી અમલમાં ન લવાય, તો તેનો પરિણામ મ-
હાબચા થશે હેવા કારણસર ભય જેથી ઉત્પન્ન થાય હેવા હુમલો.

ત્રીજો—બળાત્કાર સંમિગ કરવાના ઇરાદાથી હુમલો.

ચોથો—સૃષ્ટિક્રમ વીરૂધ્ધ મધ્યુનેચ્છા પુરણ કરવાના ઇરાદાથી હુમલો.

પાંચમો—મનુષ્યહરણ અથવા મનુષ્યનયન કરવાના ઇરાદાથી હુમલો.

છઠો—કોઈ સખસને ગેરબાજબી રીતે કેદ કરવાના ઇરાદાથી, હુમલો, અને તે
એવી હાલતમાં હોય કે તેથી પેલા સખસને કારણસર એવો ભય ઉત્પન્ન થાય કે પછી
એ કેદમાંથી છુટવાને સાર સરકારી અધિકારીએને અરજ કરવાનું માહારાથી બનીશકશે નહીં.

તે હક મોત | ૧૦૧. જે ગુનોહ ઉપલી કલમમાં લખેલા પ્રકારોમાંના કોઈ પણ
સિવાયના કાંઈ | પ્રકારનો નહીં હોય, તો શરીરના ખાનગી બચાવનો હક હુમલો કરના-
બીજી હાનિ કર | રને બુદ્ધિપૂર્વક મોત કરતાં સુધી પોહોચતો નથી; પણ હુમલો કરનારને
તાં સુધી ક્યારે | મોત શિવાયની બુદ્ધિપૂર્વક કાંઈ બીજી હાની કરતા સુધી પોહોચે છે,
પોંચે છે.

અને તે હકને ૬૯મી કલમમાં લખેલી હોય લાગુ પડે છે.

શરીરના આ ૧૦૨. અગર ગુનોહ મુખે નહી હોય, તોપણ ગુનોહ કરવાની કંઈ નગી ખસાવના હ કોશીશ અથવા ધમકીથી શરીરને જોખમ પોહિંચવાનો કારણસરભય કની શરૂ આતમ ઉત્પન્ન થાય કે તરત શરીરના ખાનગી ખસાવનો હક શરૂ થાય છે; નેતેનું જરૂર રહેવું. અને જ્યાં સુધી શરીરને જોખમનો તે ભય જરૂરી રહે ત્યાં સુધી તે હક જરૂરી રહે છે.

મીલકતના આ ૧૦૩. જે ગુનોહ કરવા અથવા જેની કોશીશ કરવા ઉપરથી ખા નગી ખસાવનો હક અમલમાં લાવવો પડે; તે ગુનોહ જો નાચે લખે હક મોત કરતાં નગી ખસાવનો હક અમલમાં લાવવો પડે; તે ગુનોહ જો નાચે લખે લા પ્રકારોમાંના કોઈ પણ પ્રકારનો હોય, તો ગુનોહ કરનારને બુદ્ધિપુરવક મોત અથવા બીજી કોઈ પણ હાનિ કરતા સુધી મીલકતના ખાનગી ખસાવનો હક પોહિંચે છે; પણ તે હકને ૬૯ મી કલમમાં લખેલી હોય લાગુ પડે છે. ગુનાહના પ્રકાર:—

પેહેલી—અપહરણ.

બીજી—રાતને વખતે ઘર ફોડવું.

ત્રીજી—કોઈ ઇમારત, તંબુ, અથવા વાહાણ માણસનાં ઘર દાખલ વપરાતુ હોય અથવા મીલકત રાખવાની જગા દાખલ વપરાતુ હોય, તે ઇમારત, તંબુ, અથવા વાહાણ પર આગથી બીગાડ કરવો.

ચોથી—ચોરી, બીગાડ, અથવા ગ્રહપ્રવેશ, અને તે એવી હાલતમાં કરવો કે તેથી કારણસર એવા ભય ઉત્પન્ન થાય કે જે ખાનગી ખસાવનો તે હક અમલમાં નહી લાગે તો તેનો પરિણામ મોત અથવા મહાબચા થશે.

તે હક મોત ૧૦૪. જે ગુનોહ કરવા અથવા જેની કોશીશ કરવા ઉપરથી ખા શિવાયની બીજી નગી ખસાવનો હક અમલમાં લાવવો પડે, તે જો ઉપલી કલમમાં લખેલા પ્રકારોમાંના કોઈ પણ પ્રકારની ચોરી, બીગાડ, અથવા સાપ્રાપ્ત કાંઈ હાનિ કરતાં સુધી ક્યારે પોહિંચે છે. પ્રવેશ નહી હોય તો તે હક બુદ્ધિપુરવક મોત કરતા સુધી પોહિંચતો નથી,

પણ ગુનેહગારને મોત શિવાયની બુદ્ધિપુરવક બીજી કોઈ પણ હાનિ કરતા સુધી પોહિંચે છે, અને તે હકને ૬૯ મી કલમમાં લખેલી હોય લાગુ પડે છે.

ટીકા—જમીનના કળ્યામાં કા. ૧૪૭ પ્રમાણે તોહિમત રાખી શિક્ષા કરેલી પણ જમીન એકના કબજામાં હતી તેથી જેના કબજામાં હતી તેને માટે જમ કરાવ્યું કે તેને આ કલમનો લાભ મળે (જુઓ કા. વી. રી. વા. ૧૦ પાને ૬૪).

મીલકતના ખાનગી ખ ૧૦૫. પેહેલી—જ્યારથી કોઈ મીલકતને જોખમનો કારણસર ભય ઉત્પન્ન થાય, ત્યારથી તે મીલકતના ખાનગી ખસાવનો હક શરૂ થાય છે.

બીજી—ચોરીથી મીલકતના ખાનગી ખસાવનો હક, મીલકત લઈને ગુનેહગાર નાસી જાય, અથવા સરકારી અધિકારીઓનો આશરો મળે અથવા તે મીલકત પાછી લાવવા લાગે, ત્યાં સુધી જરૂરી રહે છે.

નોંધ—અપહરણથી મીલકતના ખાનગી બચાવનો હક જ્યાં સુધી ગુનેહગાર કોઈ સખરને મોત અથવા બચા અથવા ગેરવાજગી અટકાવ કરે અથવા કરવાની કોશિશ કરે, અથવા જ્યાં સુધી તાત્કાલિક મોતનો અથવા તાત્કાલિક બચાનો, અથવા શરીર સંબંધી તાત્કાલિક અટકાવનો બચ જારી રહે ત્યાં સુધી જારી રહે છે.

સોધી—સાપ્રાધ પ્રવેશ અથવા બિગાડથી મિલકતના ખાનગી બચાવનો હક, જ્યાંહાં સુધી ગુનેહગાર સાપ્રાધ પ્રવેશ અથવા બિગાડ કરવામાં જારી રહે, ત્યાંહાં સુધી જારી રહે છે.

પાંચમી—રાતને વખતે ઘર ફાડવાથી મિલકતના ખાનગી બચાવનો હક, તે ઘર ફાડવાથી શુરૂ થએલા ગૃહપ્રવેશ જ્યાંહાં સુધી જારી રહે, ત્યાંહાં સુધી જારી રહે છે.

ટીકા—ચોરોને ઘરમાં પ્રવેશ કર્યાનું કેદીએ જોયું. અને તેના ઘરમાં પ્રવેશ થયાનું કલ્પ પૂરૂ થતાંજ તેણે ચોરનો પ્રાણ લીધા તેમાં ઠરાવ્યું કે આ કામ કા. ૩૦૦ ના પ મા અપવાદમાં ન આવતાં આ કલમની પ મી રકમમાં આવે છે (જુઓ કા.વી.રી.વા.૧૦પાનેદ)

કોઈ ખેતુનાદ સખસને હાનિ થયાનું જોખમ હાય એવી વળા એ જીવલે એવા હુમલાથી ખાનગી બચાવનો હક.

૧૦૧. જો કોઈ હુમલો એહવે થાય કે તેથી મોતનો કારણસર બચ ઉત્પન્ન થાય અને તે હુમલાથી ખાનગી બચાવનો હક અમલમાં લાવતાં પોતાનો બચાવ કરનાર સખસ હેવી હાલતમાં આવી ગયેલો હોય કે કોઈ ખેતુનાદ સખસને હાનિ કરવાના જોખમ શિવાય તેથી તે હક ધારણું થાય હેવી રીતે અમલમાં લાવી શકાય નહીં, તો તે જોખમમાં પડતા સુધી ખાનગી બચાવને તેને હક પોહાયે છે.

દષ્ટાંત.

અ ની ઉપર એક ટોળીએ હુમલો કર્યો છે, અને તેઓ તેનું ખુન કરવાની કોશિશ કરે છે. તે ટોળીની ઉપર બંદુક છોડ્યા શિવાય ધારેલું થાય એવી રીતે ખાનગી બચાવનો હક અમલમાં લાવી શકે હેવું નથી, અને તે ટોળીમાં કેટલાએક બાળક છોકરાં છે તેઓને હાનિ કરવાનાં જોખમ શિવાય આ બંદુક છોડી શકતો નથી હવે હેવું છતાં બંદુક છોડેથી જો અ થી તે છોકરાઓમાંના કોઈ છોકરાએને કાંઈ હાનિ થાય, તો, અ એ કાંઈ ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું નહીં.

—૦૦૦૦૦૦—

બાબ પ મો.

મદદગારી બાબત.

કાંઈ વસ્તુમાં મદદગારી. ૧૦૭. કાંઈ વસ્તુ સંબંધી નિચે લખ્યા પ્રમાણે જે માણસ કરે તે માણસે તે વસ્તુ કરવામાં મદદગારી કરી એમ સમજવું.—

પહેલું—જે માણસ તે વસ્તુ કરવાને કોઈ સખસને ઉસકેરે; અથવા—

બીજું—જે માણસ તે વસ્તુ કરવા સાથે કોઈ સખસ અથવા સખસોની સાથે કાંઈ મસલતમાં સામીલ થાય; પણ તે ક્યારે કે તે મસલત મુજબ, તથા તે વસ્તુ કરવા માટે, કાંઈ કામ અથવા કાલદા ચિરદ્દ કસુર કરવામાં આવે તો; અથવા—

ત્રીજી—જે માણસ, કાંઈ કામ અથવા કાયદા વિરુદ્ધ કસુર કરીને તે વસ્તુ કરવામાં ધરદારથી સહાય કરે,

જુલાસો ૧ લો—અગર કોઈ સખસ જાણી જોઈને કાંઈ કોઈ વાત કહીને, અથવા જે જરૂરની હકીકત જાહેર કરવાની પોતાની ફરજ હોય તે હકીકત જાણી જોઈને છુપાવીને, બુદ્ધિ પુરવક કાંઈ વસ્તુ કરાવે અથવા કરાવવાની કોશિશ કરે, તો તેણે તે વસ્તુ કરવાની ઉસકેરણી કરી એમ સમજવું.

દર્શાવત.

અ એક સરકારી અમલદાર છે. તેને એક ધનસાફની કોરંટમાંથી વારંટ મળેલું છે. તે વારંટ મુજબ જ ને પકડવાનો અ નો અખતિયાર છે, હવે એ હકીકત જાણ્યા છતાં, તથા કે તે જ નથી એ પણ જાણ્યા છતાં, બ અ ને જાણી જોઈને એમ કહે કે કે તે જ છે, અને એમ કરીને ધરંદારથી અ ની પાસે કે ને પકડાવે, તો એ કેકાણે બ એ ઉસકેરણીથી કે ને પકડવામાં મદદગારી કરી એમ સમજવું.

જુલાસો ૨ જો—કાંઈ કામ કરતાં પેહેલાં, અથવા કાંઈ કામ કરતી વખતે તે કામ કરવું સહેલ કરવા સારું જે માણસ કાંઈ વસ્તુ કરે, અને તેમ કરીને તે કામ કરવું સહેલ કરે, તે માણસે તે કામ કરવામાં સાહાય કરવું એમ સમજવું.

ટીકા—કેદીએ ચોરી કરવા આવવાને કબુલ કરી પછી આવવાને ના પાડી તેથી કા. ૧૧૪ નો આધાર લઈ ચોરી કરતી વખતે તે હાજર નહોતો માટે કાંઈ ગુનો નથી એમ ઠરાવ્યું તેમાં હાઈકોર્ટે ઠરાવ્યું કે ઉપર પ્રમાણે ગુનો પી. કો. કા. ૧૦૭ ની રા. ૩ અને કા. ૧૦૬ પ્રમાણે સહાય કર્યાનો ગુનો થાયછે માટે તે મુજબ તોહિમત રાખવું. (વી. રી. વા. ૮ તા. ૨૦-૧૦-૬૭)

ખોટા તોહિમતના કેકામાં જુગ્યાની આપવાથી ખોટું તોહિમત મુકવામાં મદદગારી કર્યાનો ગુનો થતો નથી (૯ બે. લા. રી. પ્રા. ૧૧).

તોહિમતદારની જુલમથી લેવાતી કબુલત જાણી જોઈ લેવા દેવાને આખ્ય આડા કાન કરવાને એક હેડકોનસ્ટેબલ વિચારે એ આ કલમના ૨ જા જુલાથા પ્રમાણે ગુનેગાર છે (કા. વી. રી. વા. ૧૧ પા. ૧૧).

ઈન્ડિયન ડાઇજેસ્ટને પાને ૩૪૦ મે નિચેના ફેસલાછે.

ખુન શખિત થયા વિના ખુનમાં મદદગારી કરવાનો ગુનો રહી શકતો નથી.

કાયદા વિરુદ્ધ મંડળીના કેટલાક શખસો પાસે લાકડી હોય અને એકાદ પાસે ન હોય પણ તે બીજા પાસેથી લાકડી લઈ વાપરે. અને તે વાપરનારનો મુખ્ય તે મારવાને હુકમ આપે તો મારનારે કરેલા હુમલાને મુખ્ય એ મદદગારી કરી એમ કહેવાય.

કેદીએ શહેદીને પોતાની ત્રિરુદ્ધ જુગ્યાની આપતી વખતે અમુક હકીકત નહિ કહેવાને પુછાઈથી તેનાપર મદદગારીનો ગુનો ફરે.

ડાકાઢીનો ગુનો થવાની વાત જાણનારે તે ગુનો પુરો થવાના ધરદાર જાણી જોઈને તે વાત છુપાવી હોય તો મદદગારીનો ગુનેગાર થતો નથી.

જેને મુખ્ય ગુનેગાર તરીકે શિક્ષા થઈ હોય તેને મદદગાર તરીકે શિક્ષા ના થાય.

ખુન થવાની વાત જાણવામાં નહોતી પણ થયું ત્યારે ઉભા રહેલા એક શખસે બીકથી મુડકુ છુપાવવામાં સામિલગીરી કર્યાથી તેનાપર મદદગારીનો ગુનો ન ઠરાવતાં કા. ૨૦૧ પ્રમાણે પુરાવા છુપાવ્યાનો ઠરાવો.

એક સખસે જે જાણને, એક માણસને પકડી બાવવાનું કહ્યાથી તેઓ પકડી બાબ્યા અને પકડાયતાપર શક્ત મારે પડ્યો તેમાં પકડાવી મંગાવનાર પર બુદ્ધિપૂર્વક મહાબળથી કપાના ગુનામાં મદદગારી કર્યાનું તોહિામત કરાવ્યું.

પારકા રાજ્યમાં રહેનાર બ્રિટિશકોર્ટમાં થવાના ગુનામાં મદદગારી કરે અને તે મદદગારીનું કલ્પ પણ પારકા રાજ્યમાં થયું હોય તો તેવા મદદગારનો ધનસાફ બ્રિટિશ કોર્ટથી થાય નહિ. (મુ. હા. વા. ૧૦ પા. ૩૫૬ સરકાર વિરુદ્ધ પીરતાઇ).

મદદગાર ૧ | ૧૦૮. જે સખસ કાંઈ ગુનોહ કરવામાં મદદગારી કરે, અથવા, જે કામ મદદગાર સખસના ધરાદા અથવા જ્ઞાનથી ગુનોહ કરવાને કાયદા પ્રમાણે કોઈ શક્તીમાન સખસે કરેયું હોય તો ગુનોહ થાય, એવું કાંઈ કામ કરવામાં મદદગારી કરે, તે સખસે ગુનાહમાં મદદગારી કરી એમ સમજવું.

ખુલાસો ૧ લો—કાંઈ કામની કાયદા વિરુદ્ધ કસુર કરવામાં મદદગારી કરવી તે ગુનોહ થઈ શકે છે, પછી તે કામ કરવાની અગર તે મદદગારની પોતાની ફરજ નહીં હોય તો પણ.

ખુલાસો ૨ નો—મદદગારીનો ગુનોહ થવામાં એવું કાંઈ જરૂર નથી કે, મદદગારી કરેલું કામ થયું નોંધાયે, અથવા જે અસર તે ગુનોહ થવામાં જરૂર છે તે અસર પેદા થવી નોંધાયે.

દર્શાવત.

(અ) અખ ને ક નું ખુન કરવાને ઉશકેરે, ખ તેમ કરવાની ના ફેલે તો ખ ને ખુન કરવામાં અ એ મદદગારી કરી એમ સમજવું.

(ખ) અખ ને ડ નું ખુન કરવાને ઉશકેરે. તે ઉશકેરણી મુજબ ખ ડ ને એક ખાંજર મારે, તે જખમથી ડ સારો થાય તોપણ અ એ ખ ને ખુન કરવાની ઉશકેરણી કરી એમ સમજવું.

ખુલાસો ૩ નો—એવું કાંઈ જરૂર નથી કે જે સખસને મદદગારી કરી હોય તે સખસ કાંઈ ગુનોહ કરવાને કાયદા પ્રમાણે શક્તીમાન નોંધાયે, અથવા તે મદદગારના જોવા તે સખસનો સાપ્રાધ ધરાદો કે જ્ઞાન નોંધાયે, અથવા તે સખસનો કાંઈ પણ સાપ્રાધ ધરાદો અથવા જ્ઞાન નોંધાયે.

દર્શાવતો.

(અ) અ, સાપ્રાધ ધરાદાથી, એક બાળકને અથવા ગાંડા માણસને કાંઈ કામ કરવાને ઉશકેરે, અને તે કામ એવું હોય કે ગુનોહ કરવાને કાયદા પ્રમાણે શક્તિમાન હોય એવા કોઈ સખસ અ ના જેવા ધરાદાથી તે કામ કરે તો ગુનોહ ગણાય, તો એ કેકાણે અ એ ગુનામાં મદદગારી કરી એમ સમજવું, પછી તે કામ કરવામાં આવે કે નહીં તો પણ.

(ખ) ઝ નું ખુન કરવાના ધરાદાથી અ સાત વર્ષથી ઓછી ઉમરના એક બાળક ખ ને એક એવું કામ કરવાને ઉશકેરે કે તેથી ઝ નું મોત થાય. ખ તે મદદગારી ઉપરથી તે કામ કરે, અને તે કામથી ઝ નું મોત થાય, તો એ કેકાણે, નો ખ ગુનોહ કરવાને કાયદા પ્રમાણે શક્તિમાન નથી તો પણ જાણે, ખ ગુનોહ કરવાને કાયદા

પ્રમાણે શક્તિમાન હોય, અને તેણે ખુન કર્યું હોય તેજ મિસાલ, એ શિક્ષા યવાને લાયક છે; માટે તેને મોતની શિક્ષા થઈ શકે.

(ક) એક ઘરને આગ લગાડવાને બ ને ઉશકેરે. એ ની ઉશકેરણી ઉપરથી બ તે ઘરને આગ લગાડે, અને દીવાનગીના સખબથી તે કામ કેવી તરેહનું છે તે, અથવા પોતે જે કામ કરે છે તે કામ ખોટું અથવા કાયદા વિરુદ્ધ છે એવું જાણવાને બ અશક્ત હોય, તો બ એ કાંઈ યુનોહ કર્યો એમ સમજવું નહીં; પણ એ ઘરને આગ લગાડવાના યુનાહમાં મદદગારી કરી, અને તે યુનાહને માટે ડરાવેલી શિક્ષાને તે લાયક છે, એમ સમજવું.

(ઢ) ચોરી કરવાના ઇરાદાથી ઝ ના કબજામાંથી કાંઈ ઝ ની મીલકત લેવાને એ બ ને ઉશકેરે. એ બ ના મનમાં એવો વીચારસ ઉત્પન્ન કરે કે તે મીલકત એ ની છે. પછી સુદબુદ્ધિથી તે મીલકત એ ની છે એમ માનીને, બ તે મીલકત ઝ ના કબજામાંથી લે, તો એ ખોટી સમજણથી કામ કર્યું તેથી તેણે તે બદ્ધાનતથી લીધી એમ કહેવાય નહીં; માટે તેણે ચોરી કરી એમ સમજવું નહીં. પણ એ એ ચોરીમાં મદદગારી કરી, અને બ એ ચોરી કરી હોય ને જે શિક્ષા બ ને થાય તેજ શિક્ષાને એ લાયક છે, એમ સમજવું.

ખુલાસો ૪ થો.— કોઈ યુનાહમાં મદદગારી કરવી એ યુનોહ છે, માટે એવી મદદગારીમાં મદદગારી કરવી તે પણ યુનોહ છે, એમ સમજવું.

દષ્ટાંત.

ઝ નું ખુન કરવાને ક ને ઉશકેરવાને એ બ ને ઉશકેરે. તે ઉપરથી ઝ નું ખુન કરવાને બ ક ને ઉશકેરે, અને બ ની ઉશકેરણી ઉપરથી ક તે યુનોહ કરે, તો પોતાના યુનાહને માટે બ ખુનની શિક્ષાને લાયક છે, અને તે યુનોહ કરવાને એ એ બ ને ઉશકેર્યો માટે એ પણ તેજ શિક્ષાને લાયક છે, એમ સમજવું.

ખુલાસો ૫ મો— મસલતથી મદદગારીનો યુનોહ કરવામાં એવું કાંઈ જરૂર નથી. કે જે સખસ યુનોહ કરે તે સખસની સાથે તે મદદગારે તે યુનાહ બાબત મનસુખા કર્યો જોઈએ. જે મસલત મુજબ તે યુનોહ કરવામાં આવે તે મસલતમાં તે સામિલ થયો તો બસ છે.

દષ્ટાંત.

એ બ ની સાથે મનસુખા કરીને તેઓ ઝ ને ઝેર દેવાની ગોઠવણ કરે. તેમાં એમ કરે કે એ એ ઝેર આપવું પછી તે ગોઠવણ બ ક ને સમજાવે; અને એમ કેહે કે એક ત્રીજી સખસ જેઠેર આપવાનો છે, પણ એ નું નામ કેહે નહીં. ક ઝેર લઈ આપવું કબૂલ કરે અને સમજાવેલી રીતે વાપરવા સાર તે ઝેર તે બ ને હવાલે કરે પછી એ તે ઝેર આપે અને તેના જોરથી ઝ મરી જાય, તો એ ડેકાણે એ તથા ક એઓએ મળીને કાંઈ મસલત કરી નથી, તોપણ જે મસલત મુજબ ઝ નું ખુન થયું તે મધ્યે ક સામિલ થયો, માટે ક એ આ કલમમાં બંધાન કરેલો યુનોહ કર્યો, અને તે ખુનની શિક્ષાને લાયક છે, એમ સમજવું.

ટીકા—શેઠના નોકરની મદદ લઈ શેઠની મિલકત ચોરવાને યત્ન કરીયા પછી તે ગુનો કર્યો. નોકરે ચોરને શિક્ષા થવાના હેતુથી ચોરી કરવા દીધી. આ ઉપરથી નોકર ઉપર આ કલમના ૪ થા અને ૨ જી ખુલાસા પ્રમાણે ગુનેગાર થાયછે એમ હવે અને એમ પણ હરાબુ કે જે કલ્પ કરવા વિશે સાહાય કરી તે કલ્પ યવુંજ નોંધાયે એમ નથી. તેથી માલીકની સમંતીથી બીચલી મિલકતછે તો ચોરી નથી થતી પણ ચોરીમાં મદદ કરવાનો ગુનો નોકરપર ફર્યો તે બ્યાજબીછે. (કા. ઇ. લા. વા. ૪ પા. ૩૬૯ સરકાર વિરુદ્ધ ત્રેલોખનાથ રામ ચૌધરી વિગેરે).

જો મદદગારી પરથી મદદગારી કરેલું કામ કરવામાં આવે, અને તે હેવી મદદગારીને માટે બીજા કયાં સાફ શિક્ષા ન હરાવી હોય તેહની શિક્ષા. ૧૦૯. અગર કોઈ માણસ કોઈ ગુનાહમાં મદદગારી કરે અને તે મદદગારી ઉપરથી તે કરેલું કામ કરવામાં આવે, અને તે મદદગારીની શિક્ષાને માટે, આ કાયદામાં કોઈ સાફ કરાવ કરેલો નહી હોય, તો તે ગુનાહને માટે હરાવેલી શિક્ષા તે માણસને કરવામાં આવશે.

ખુલાસો—કોઈ કામ અથવા ગુનોહ મદદગારી, ઉપરથી કરવામાં આવ્યો એમ ક્યારે સમજવું, કે ક્યારે તે કામ અથવા ગુનોહ, તે મદદગારીમાં જે ઉશકેરણી, અથવા મસલત, અથવા સાહાય આપ્યું હોય તે, ઉશકેરણી, ઉપરથી, અથવા તે મસલત મુજબ, અથવા તે સાહાયથી કરવામાં આવે ત્યારે.

દર્શાવે.

(અ) જ્ય એક સરકારી નોકર છે. તેણે પોતાના ઓહદાનો અમલ ચલાવવામાં જ નો ઉપર કોઈ મહેરબાની બતાવવાના બદલામાં જ્ય જ ને કોઈ લાંચ આપવા માટે, અને જ્ય તે લાંચ લે, તો ૧૬૧મી કલમમાં બ્યાજ કરેલા ગુનાહમાં જ્ય એ મદદગારી કરી એમ સમજવું.

(બ) જોટી સાહેદી આપવાને જ્ય જ ને ઉશકેરે, અને તે ઉશકેરણી ઉપરથી જ્ય તે ગુનોહ કરે, તો જ્ય એ તે ગુનાહમાં મદદગારી કરી, તથા જ્ય ના જેવીજ શિક્ષાને તે લાયક છે, એમ સમજવું.

(ક) જ્ય તથા જ્ય જ ને, જેર આપવાની મસલત કરે તે મસલત મુજબ જ્ય જેર લાવીને જ ને હવાલે કરે, એટલા સાફ કે જ્ય તે જેર જ ને આપે પછી તે મસલત મુજબ જ્ય જ ની ગેરહાજરીમાં તે જેર જ ને આપે, અને તેથી જ નું મોત થાય, તો જ્ય ઠેકાણે જ્ય ખુનનો તકસિરવાર છે; અને જ્ય એ મસલતથી તે ગુનાહમાં મદદગારી કરી, તથા તે ખુનની શિક્ષાને લાયક છે, એમ સમજવું.

ટીકા—તરીના ઇન્તરવારે ઇન્તરો પુરો પાડવા બાંહે રાખેલા મજવામાં નોંધાયે તેટલા નિયમ ન હોવાથી તે બીજો વળી ગયો એવા પુરાવાથી કેદીપર પી. કો. કા. ૨૮૦ તા. ૧૦૯ મુજબ બેફીકરાઈ બરેલી રીતે વાહાણ ચલાવવાના ગુનાને મદદગારી આપ્યાનો ગુનો શાખિત કર્યો. તેમાં હરાબુ કે વાહાણ સલામત રીતે ચલાવવા સાફ જે કોઈ જરૂર છે એવું તે ઇન્તરવારને માલુમ હતું તે એમ બણ્યા છતાં તે પુર પાડ્યું નહિ એવા પુરાવ નથી માટે મદદગારીના ગુનાની શાખિતીને આધાર મળતો નથી (સરકાર વિરુદ્ધ સખારામ ગોવિંદ મુ. હા. તા. ૨૮ જુલાઈ ૧૮૭૦).

સહાય કરવાનો ગુનો એ એક પ્રથક ગુનો, ઇ. પી. કો. માં કહેલોછે તેથી સહાય કરનારપર તોહામત શાખિત કરવું તે મુખ્ય ગુનેગારપર તોહામત શાખિત થાય તોજ કરવું,

નહિતો ના કરવું એમ થતું નથી. (મુ. હા. ઇ. લા.વા. ૧ પા. ૧૫ સરકાર વિરુદ્ધ માણતી દાદા વિગેરે તા. ૧૨ નવેમ્બર ૧૮૭૫).

એક સ્ત્રીએ પોતાના ઘણીને રગતપીતનો રોગ હોવાથી છુટા છેડા કરવાની પરવાનગી તેના પાસે માગી તે ના આપી તેથી તેણીએ નાતના માણસોને એકઠાં કરી તેમની પરવાનગી માગ્યાથી તેઓએ તેણીને પરવાનગી આપ્યાથી સ્ત્રી ઉપર અને નાતમાંના એક શંભુના ઉપર તેણીના ઘણીએ ફરિયાદ માંડી તેમાં સ્ત્રીપર કા. ૪૬૪ મુજબ અને શંભુપર કા. ૧૦૬ મુજબ મદદગારીનું તોહામત રાખેલું તે કામમાં અપીલ કરી તકરાર કરી કે મેં નાતની રગત લીધાથી હું ગુનેગાર નથી એમ સ્ત્રીએ તકરાર કરી ત્યારે શંભુએ એમ તકરાર કરી કે તે ગુનેગાર નથી તો હું મદદગારીનો ગુનેગાર નથી તેમાં હાઇકોર્ટે બે ઉપર બેઉ તોહામત કાયમ રાખ્યાં (જુઓ મુ. હા. ઇ. લા.વા. ૧ પા. ૭૪૭ સરકાર વિરુદ્ધ શંભુ.)

એક મુસલમાનની છોકરીના વિવાહ તેના કાકાએ પ્રથમ એક સંખ્ય સાથે કરી પછીથી બીજા સાથે કર્યાથી તેથી કેદીપર પી. કો. કા. ૪૬૮ સાથે ૧૦૬ પ્રમાણે તોહામત રાખ્યું તેમાં હાઇકોર્ટે ઠરાવ્યું કે આરોપિતે પોતાની બત્રીજીનો વિવાહ કર્યો તે વખતે તેણે તેના નાતનો માત્ર વિવાહ કર્યો પરંતુ છોકરી બચતની વખતે નહોતી તેથી પી. કો. કા. ૧૦૬ અને ૪૬૪ માં કહ્યા પ્રમાણેની મદદ કર્યાનો ગુનો રહી શકતો નથી (જુઓ ઇ. પી. કો. કા. વા. ૪ પાને ૧૭ સરકાર વિરુદ્ધ અબદુલ કરીમ)

કા. ૧૦૭ નિચે વી. રી. વા. ૮ તા. ૨૦-૧૦-૧૭ના ફેસલાનો દાખલો આપ્યો છે તે જુઓ અગર મદદગારી. ૧૧૦. અગર કોઈ માણસ કોઈ ગુનાહમાં મદદગારી કરે, અને કરેલો સંખ્ય તે મદદગારી કરેલો સંખ્ય મદદગારના ઘરાદા અથવા જ્ઞાન કરતાં જુદા કરતાં જુદા ઘરાદા કે જ્ઞાનથી તે કામ કરે, તો બીજા ઘરાદાથી અથવા જ્ઞાનથી અગર તે કામ કરે, તો તે મદદગારી તે કામ કરતું હોય તો જ ગુનાહ થાય, તે ગુનાહને માટે ઠરાવેલી શિની શિક્ષા. હા તે માણસને કરવામાં આવશે.

એક કામમાં મદદગારી કરી હોય અને જુદું કામ બને, તો બીજા તે જ કામમાં મદદગારી કરી હોય એવી જ રીતે તથા તેટલે દરજ્જે તે મદદગાર તે બનેલા કામને માટે જવાબદાર છે; પણ તે બનેલું કામ તે મદદગારીનું સંભાળ્ય ફળ હોવું જોઈએ, તથા જો ઉશકેરણી, અથવા સહાય, અથવા મસજત તે મદદગારીમાં આવી હોય તે ઉશકેરણીના જોરથી, અથવા તે સહાયથી, અથવા તે મસજત મુજબ તે કામ થયું જોઈએ.

દૃષ્ટાંતો.

(અ) જ ના ખોરાકમાં જોહર ધાલવાને એક બાળકને ઉશકેરીને અ તે કારણસર તે બાળકને કાંઈ જોહર સોપે, પછી તે ઉશકેરણી ઉપરથી, ય મો ખોરાક જ ના ખોરાકની પાસે છે તેમાં ચુકથી તે જોહર ધાલે, તો એ ઠેકાણે, જો તે બાળકે તે ઉશકેરણીના જોરથી કામ કર્યું હોય, અને સમજો હાલ જિતાં જો કામ થયું તે મદદગારીનું સંભાળ્ય ફળ હોય, તો અગર અ એ તે બાળકને ય ના જો ખોરાકમાં જોહર ધાલવાને ઉશકેરણી હોય એવી જ રીતે તથા તેટલે દરજ્જે અ જવાબદાર છે.

(બ) જ નું ઘર બાળી નાખવાને અ અ ને ઉશકેરે, અને અ તે ઘરને આગ લગાડીને

તેજ વખતે ત્યાં કાંઈ મિત્રકતની ચોરી કરે, તો, અગર તે ઘર બાળવામાં મદદગારી કરવાનો એ તકસીરવાર છે તોપણ, તેણે તે ચોરીમાં મદદગારી કરી એમ સમજવું નહીં; કેમકે ચોરી તે જુદુજુદા કામ છે, અને તે બાળવાનું સંભાવ્ય ફળ નથી.

(ક) અપહરણના કારણસર મધરાતે એક વાસેલું ઘર ફોડવાને એ, એ તથા ક એ-એને ઉસકેરે, અને તે કારણસર તે તેઓને શસ્ત્ર આપે. પછી એ તથા ક તે ઘર ફોડીને અંદર જાય, અને તે ઘર મહિલો એક માણસ ઝ તેઓની સામે થએથી તેઓ ઝ નું ખુલ કરે, તો એ ડુકાણે, જો તે ખુલ તે મદદગારીનું સંભાવ્ય ફળ હોય તો, એ ખુલને માટે દરાવેલી શિક્ષાને લાયક છે એમ સમજવું.

મદદગારને મદદગારી ૧૧૨. મદદગારી કરેલું કામ પણ કરવામાં આવે, અને કરેલાં કામની તથા બનેલાં કામની એ બંને શિક્ષા ઉપલી કલમ મુજબ જે કામને માટે મદદગાર જવાબદાર ક્યારે થઈ શકે. છે તે કામ પણ કરવામાં આવે, અને તે કામ જુદોજુદા ગુ-નો હોય, તો તે મદદગાર તે ગુનાઓમાંના હરએક ગુનાની શિક્ષાને લાયક છે.

દૃષ્ટાંત.

એક સરકારી નોકરે કરેલી જપતીની સામો થવાને એ એ ને ઉસકેરે, પછી તે ઉપરથી એ તે જપતીની સામો થાય અને સામો થવામાં એ તે જપતી કરનાર અમલદારને બુદ્ધિપૂર્વક મહાબ્ધા કરે, તો તે જપતીના સામો થવાનો ગુનોહ તથા બુદ્ધિપૂર્વક મહાબ્ધા થા કરવાનો ગુનોહ, એ બંને ગુનાહ એ કરેલા, માટે એ એ બંને ગુનાહની શિક્ષાને લાયક છે; અને અગર એ એ એમ બન્નું હોય કે તે જપતીની સામો થવામાં એ બુદ્ધિપૂર્વક મહાબ્ધા કરેલો હોય સંભવ છે, તો એ પણ એ ગુનાહોમાંના હરએક ગુનાહની શિક્ષાને લાયક છે એમ સમજવું.

મદદગારી કરેલાં કામથી મદદગારના ધારણા કરતાં જુદી અસર પેદા થાય, તે અસરને માટે મદદગારની જવાબદારી. ૧૧૩. એક સુકરર અસર પેદા કરવાના ધારણાથી મદદગાર સખસ કાંઈ કામમાં મદદગારી કરે; અને તે મદદગારી ઉપરથી જે કામને માટે તે મદદગાર જવાબદાર હોય હેવું કાંઈ કામ તે મદદગારે ધારેલી હોય તે કરતાં જુદીજ અસર પેદા કરે, તો અગર તે મદદગારે તેજ અસર પેદા કરવાના ધારણાથી તે કામમાં મદદગારી કરી હોય હોવીજ રીતે તથા તેજજ દરજ્જે; તે મદદગાર તે પેદા કરેલી અસરને માટે જવાબદાર છે પણ તે મદદગારી કરેલા કામથી તે અસર થવાનો સંભવ છે એમ તેણે જાણ્યું હોય તો.

દૃષ્ટાંત.

ઝ ને મહાબ્ધા કરવાને એ એ ને ઉસકેરે. પછી એ તે ઉસકેરણી ઉપરથી ઝ ને મહાબ્ધા કરે, અને તેથી કરીને ઝ મરી જાય, તો એ ડુકાણે, અગર એ એ એમ જાણ્યું હોય કે તે મદદગારી કરેલી મહાબ્ધાથી ઝ નું મોહિત થશે હોય સંભવ છે તો, ખુલને માટે દરાવેલી શિક્ષા પામવાને ય લાયક છે, એમ સમજવું.

ગુનો થતી વખતે મદદગાર હાજર હોય તો. ૧૧૪. જે સખસ અગર ગેરહાજર હોય તો મદદગાર દાખલ શિક્ષા પામવાને લાયક થાય, તે સખસને તે મદદગારીની લીધે જે કામ

અથવા ગુનાહને માટે શિક્ષા થઈ શકે હેતુ હોય, તે કામ અથવા ગુનોહ થતી વખતે તે સખસ જોડ્યાં હાજર હોય, તો તેણે તે કામ અથવા ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

• ટીકા—કોઈ માણસ ગુનો થતી વખતે હાજર છતાં તે કરવાને તેણે ઉત્તેજન આપ્યું હોય, અગર સાહ્ય કરી હોય, કીંવા તે ગુનો થવા દેવામાં પોતાની સમંતી આપી હોય તો તે સાહ્ય કરીના ગુનાનો ગુનેગાર થાયછે. કોઈ કેદીએ માહાવ્યથા કર્યા છતાં બીજાએ પાસે ઉભા હોય અને પુરાવથી એમ જણાય કે તેઓએ મેળાપ કર્યો નથી તો પાસે ઉભા રહેનાર આ કલમ પ્રમાણે મુખ્ય ગુનેગાર તરીકે શિક્ષાને પાત્ર ન થતાં આ કામદાની કા. ૧૦૭ ની રકમ ૩ પ્રમાણે સહાય કરનારી શિક્ષાને પાત્ર થાય. જે તેઓ ગેર હાજર હોય તો કોઈ પણ શિક્ષાને પાત્ર ન થાત અને જે મદદ કરી હોતો મુખ્ય ગુનેગાર તરીકે ગુનાને માટે જવાબદાર થાત (મે. પૂ. ૮૮).

કોઈ ગુનામાં મદદ કરનાર માણસ તે ગુનો થયો તે વખતે પાસે હોવાથી તે અપરાધ તેણેજ કર્યો એવું સમજી તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે તોહિમત મુકાય તો તેનું તે સાહ્ય કરવું તે અપરાધ બનતા સુધી એક સરખું ચાલુ રહેવું જોઈએ. આખરનું કૃત્ય થયા અગાઉ એક ક્ષણ પહેલાં જો કે તેણે પોતાનું અંગ તેમાંથી કહાડી લીધું હોય તો તેની મદદથી તે અપરાધ બન્યો એમ કહેવાય નહિ (જુઓ મુ. હા. વા. ૧૦ પાને ૪૯૭ સરકાર વિં. અમૃતા. ગોવિંદા).

• મુસલમાનમાં લગ્ન થએલી સ્ત્રી ઉપર તેણે પોતાનાં ધણીની મિલકતની ચોરી કરેલાનું અથવા ચોરીમાં મદદ કરેલાનું તોહિમત મુકવાને હરકત નથી (મુ. હા. વા. ૬ પાને ૯ સરકાર વિરૂધ્ધ ખતાબાઈ એખરમાલની સ્ત્રીનો કેસલો જુઓ).

ધણીના કબજામાંથી ધણીની ગેરહાજરીમાંથી તેની સ્ત્રીએ પોતાના સ્ત્રીધનની મિલકત લીધી હોય તો તે સ્ત્રી ચોરીના ગુનાની ગુનેગાર નથી એટલુંજ નહિ પણ એવી હકીકત હોવાથી તે ગુનામાં મદદ કરનાર પણ ગુનેગાર નથી. સરકાર વિં. નાથા કલ્યાણ અને લખી મુ. હા. વા. ૮ પાને ૧૧).

જ્યારે કોઈ એક માણસ એકાદ ગુનો કરવાને મદદ કરે અને તે ગુનો થાય તે વખતે તે હાજર હોય તો તેવી વખતે તેની એકસી કરવાની તે મુખ્ય અપરાધ કર્યા પ્રમાણે ઈ. પી. કો. કા. ૧૧૪ પ્રમાણે કરવી (મુ. હા. વા. ૮ પા. ૧૬૪ સરકાર વિરૂધ્ધ ચીમા).

જ્યારે પાક ઉઠાવી લેઈ જનાર ઘણા શખસો હોય અને તેવી વખતે તેમાંના કોઈએ પાક ઉઠાવ્યો ન હોય તોપણ સરખે શખસો એક સરખા જવાબદાર છે (કા. વી. રી. વા. ૮ પાને ૫૬).

• મોતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષા થઈ શકે હોવા કાંઈ ગુનોહ કરવામાં કોઈ માણસ મદદગારી કરે, અને તે મદદગારી ઉપરથી તે ગુનોહ કરવામાં આવે નહી, તથા તે મદદગારી માટે શિક્ષા સંબંધી આ કાયદામાં કાંઈ સાફ હરાય નહીં કરેલો હોય, તો તે માણસને સાત વર્ષની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે; અને અગર તે મદદગારી ઉપરથી જે કામને માટે તે મદદગાર જવાબદાર હોય, અને જે કામથી કોઈ સખસને બચા થાય, હેતુ કાંઈ કામ કરવામાં આવે, તો તે મદદગારને ચૌદ વર્ષની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે. અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

દૃષ્ટાંતો.

જ નું ખુન કરવાને અર્થ ને હસકેરે પણ તે ગુનોહ કરવામાં આવે નહીં હવે અગર જ જ નું ખુન કરે તો તે માતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષાને લાયક થાય એવું છે; માટે અ સાત વર્ષની મુદત સુધીની કેદને તથા દંડને પણ લાયક છે, એમ સમજવું. અને તે મદદગારી ઉપરથી જો જ ને કાંઈ અથા કરવામાં આવે તો તે માણસ અ અઠકાવવાની મુદત સુધીની કેદને તથા દંડને લાયક થશે, એમ સમજવું.

કેદની શિક્ષા થઈ શકે એવા ગુનામાં મદદગારી કરવામાં આવે, અને તે ગુનેા તે મદદગારી ઉપરથી ન થાય તો તે મદદગારીનો શિક્ષા.

અગર તે મદદગાર અથવા મદદગારી કરેલો સર્વ સરકારી નોકર હોય, અને તેનેની ફરજ તે ગુનેા અટકાવવાની હોય તો.

સ સરકારી નોકર હોય, અને તેની ફરજ તે ગુનોહ થયો અટકાવવાની હોય, તો તે મદદગારને તે ગુનાહને માટે ડરાવેલા પ્રકારની તથા તે ગુનાહને માટે કેદની ઘણામાં ઘણી ને મુદત ડરાવી હોય તેની અડધી મુદત સુધીની કેદની, અથવા તે ગુનાહને માટે ડરાવેલા દંડની, અથવા એ બનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

૧૧૫. કેદની શિક્ષા થઈ શકે હોવા કાંઈ ગુનાહમાં કાંઈ માણસ મદદગારી કરે, અને તે મદદગારી ઉપરથી તે ગુનોહ કરવામાં આવે નહીં, તથા તે મદદગારીને માટે શિક્ષા સંબંધી આ કાયદામાં કાંઈ શાક ડરાવ નહીં કરેલો હોય તો તે માણસને તે ગુનાહને માટે ડરાવેલા પ્રકારની તથા તે ગુનાહને માટે કેદની ઘણામાં ઘણી ને મુદત ડરાવી હોય તેની અડધી મુદત સુધીની કેદની, અથવા તે ગુનાહને માટે ડરાવેલા દંડની અથવા એ બનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે; અને અગર તે મદદગાર અથવા જો મદદગારી કરી હોય તે સર્વ સરકારી નોકર હોય, અને તેની ફરજ તે ગુનોહ થયો અટકાવવાની હોય, તો તે મદદગારને તે ગુનાહને માટે ડરાવેલા પ્રકારની તથા તે ગુનાહને માટે કેદની ઘણામાં ઘણી ને મુદત ડરાવી હોય તેની અડધી મુદત સુધીની કેદની, અથવા તે ગુનાહને માટે ડરાવેલા દંડની, અથવા એ બનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દૃષ્ટાંતો.

(અ) જ એક સરકારી નોકર છે તે પોતાના ઓહવાનો અમલ અટકાવવામાં જ ની ઉપર કાંઈ મેહરબાની કરે તેના બદલામાં જ જ ને કાંઈ લાંચ આપે, અને જ તે લાંચ લે નહીં, તો જ ને આ કલમ મુજબ શિક્ષા થઈ શકે.

(બ) ખોટા શહીદી આપવાને જ જ ને હસકેરે, તો એ ઠેકાણે, અગર જ ખોટી શહીદી આપે નહીં, તો પણ જ એ આ કલમમાં બ્યાન કરેલો ગુનોહ કરેલો, અને તે મુજબ તેને શિક્ષા થઈ શકે, એમ સમજવું.

(ક) જ એક પોલીસ અમલદાર છે, તેની ફરજ અપહરણ અટકાવવાની છે, તે અપહરણ કરવામાં મદદગારી કરે, તો એ ઠેકાણે, અગર તે અપહરણ ન થાય તોપણ, તે ગુનાહને માટે કેદની ઘણામાં ઘણી ને મુદત ડરાવી હોય, તેની અરધી મુદતની કેદને તથા દંડને પણ જ લાયક છે, એમ સમજવું.

(ડ) જ એક પોલીસ અમલદાર છે, તેની ફરજ અપહરણ અટકાવવાની છે. તેની પાસે તે ગુનોહ કરાવવામાં જ મદદગારી કરે તો એ ઠેકાણે, અગર તે અપહરણ ન થાય તોપણ, તે અપહરણના ગુનાહને માટે કેદની ઘણામાં ઘણી ને મુદત ડરાવી હોય તેની અરધી મુદતની કેદને, તથા દંડને પણ, જ લાયક છે, એમ સમજવું.

ટીકા—સગીર છોકરાના કાયદેસર પાલણ કરનારના તાબામાંથી સગીરને લઈ જવાની ક્રિયા ચાલુ હોય ત્યાં સુધી ચોરી લેવાના અપરાધને સાદા કરવામાં આવે છે અને બીજા હાલના કામમાં પી. કો. કા. ૩૬૩ અને ૧૧૬ પ્રમાણે અપરાધ મુકવો જોઈએ (મદ્રાસ ઇ. લા. વા. ૧ પા. ૧૭૩ સરકાર વિરુદ્ધ સમ્યાકાનદત્ત)

લોક પાસે અથવા દેશથી વધારે માણસો પાસે કાંઈ ગુનોહ કરાવવામાં મદદ શારી. ૧૧૭. લોક પાસે અથવા કોઈ પણ વરગતા દેશથી વધારે માણસો પાસે કાંઈ ગુનોહ કરાવવામાં ને માણસ મદદ શારી કરે, તેને પણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા બે બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દષ્ટાંત.

અ એક સરીયામ જગ્યામાં એક જાહેરનામું ચોટાઉ, અને તે મધ્યે દેશથી વધારે માણસોના એક તડવાળાએને એવા રીતે ઉચકિત કે તમારા સામા તડવાળા માણસો ફલાણી વખતે તથા ફલાણા ડોકાણેથી એક વરગાહો લઈ જવાના છે તેઓની ઉપર હુમલો કરવાના કારણસર તમે તે વખતે તે ડોકાણે એકઠા થવ્ને, તો અ એ આ કલમમાં બ્યાન કરેલો ગુનોહ કર્યો, એમ સમજવું.

ટીકા—ગુનો થયા પછી તેને સાજી કરનાર વિશે આ બાબમાં કોંઈ આ કાયદાના બીજા બાબમાં કાંઈ કહેલું જણાવું નહીં સર્વ કલમમાં ગુનો થયા અગાઉ અગર ગુનો થયેલી વખતે થયેલા પ્રકાર વિશે કહેલું નથી. સાજી કર્યા પછી પણ પ્રકારની વાત બનેછે પહેલી વાત એકે ને ગુનામાં સાજી કરીએ તે થઈ ના આવે, એવે પ્રસંગે ગુનો થવાને પ્રયત્ન કર્યા બદલ ગુનાર નં. ૧૧૫ અને ૧૧૬ પ્રમાણે શિક્ષાને પાત્ર થાયછે, બીજી વાત ને ગુનાને સાજી કરી તે ગુનો થયા અને તે વખતે કા. ૧૦૬-૧૧૦ પ્રમાણે શિક્ષાને પાત્ર થાય ત્રીજી વાત ને કલ કરવામાં સાજી કરી તેથી જુદું કલ્પ થાય ને ને કલ્પને સાજી કરી તેનાથી થવાનો સંભવ હોય તે પ્રસંગે કા. ૧૧૧ અને ૧૧૩ પ્રમાણે શિક્ષાને પાત્ર થાય (મ. કા. પૂ. ૬૨).

મોતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષા થઈ શકે જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષા થઈ શકે એવા કોઈ ગુનોહ કરવા સહેલ કરવાના ધરાદાથી, અથવા તે પોતાથી સહેલ થશે એવા સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં, અગર કોઈ માણસ, કોઈ કામ અથવા કાયદા વિરુદ્ધ કસુર કરીને, તે ગુનોહ કરવાની, ધારણા થઈ હોય તે ધારણા જુદિપુરવક છુપાવે, અથવા તે ધારણા બાબત પોતે જાણી જાણીને એવી જાણીને હોય એવી કાંઈ વાત જાહેર કરે, તો તે માણસને જો તે ગુનોહ થાય તો, સાત વર્ષની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અથવા જો તે ગુનોહ ન થાય તો તે માણસને પણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અને ગુનોહ થાય તો પણ, અને ન થાય તો પણ ઉપલી સોસાની સાથે દંડને પણ તે માણસ લાયક થશે.

દષ્ટાંત.

અ ડોકાણે એક ડોકાણથીનો ગુનોહ થવાનો છે એમ જાણ્યા છતાં અ માણસને એવી જોડી અગર કરે કે તેથી સામા રસ્તાપર એક કે નામની જગ્યા છે ત્યાં તે ગુનોહ થવાનો છે અને એમ કરીને તે માણસને છેતરે એવા ધરાદાથી કે તે ગુનોહ કરવા સહેલ કરવા, અને તે ધારણા મુજબ અ જગ્યાપર તે ગુનોહ કરવામાં આવે તો અ ને આ કલમ મુજબ શિક્ષા થઈ શકે.

૧૧૬. કોઈ માણસ સરકારી નોકર હોય, અને સરકારી નોકર હાજર ને ગુનોહ થતો અટકાવવાની તેની ફરજ હોય, એવા કોઈ ગુનોહ કરવા ધારણા કોઈ સરકારી નોકરે છુપાવવી. ૧૧૬. કોઈ માણસ સરકારી નોકર હોય, અને સરકારી નોકર હાજર ને ગુનોહ થતો અટકાવવાની તેની ફરજ હોય, એવા કોઈ ગુનોહ કરવા સહેલ કરવાના ધરાદાથી, અથવા પોતાથી સહેલ થશે એવા સંભવ છે એમ જાણીને, અ-

અગર તે યુનોહ થાય, તો
અગર તે યુનોહ મોત વ
ગેરેમી શિક્ષા જોગ હોયતો.
અગર તે યુનોહ ન થાય.
તો.

ગર તે સરકારી નોકર, કાંઈ કામ કે કાયદા વિરુદ્ધ કસુર કરીને, તે યુનોહ કરવાની ધારણા થઈ હોય તે ધારણા બુદ્ધિ-પૂરવક છુપાવે, અથવા તે ધારણા ખાખત પોતે જોડી જાણતો હોય એવી કાંઈ વાત જાહેર કરે તો તે માણસને, જે

તે યુનોહ થાય તો તે યુનાહને માટે ઠરાવેલા પ્રકારની તથા તેને માટે કેદની જે ધણામાં ધણી મુદત ઠરાવી હોય તેની અરધી મુદત સુધીની કેદની અથવા તે યુનાહને માટે ઠરાવેલા દંડની, અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે; અથવા જે તે યુનોહ મોતની અથવા છવતાં સુધી સમુદ્રપારની શીક્ષા થઈ શકે એવા હોય તો તે માણસને દશ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અથવા જે તે યુનોહ ન થાય, તો તે માણસને, તે યુનાહને માટે ઠરાવેલા પ્રકારની તથા તેને માટે કેદની જે ધણામાં ધણી મુદત ઠરાવી હોય તેની પા મુદત સુધીની કેદની, અથવા તે યુનાહને માટે ઠરાવેલા દંડની, અથવા એ બંનેની, શીક્ષા કરવામાં આવશે.

દષ્ટાંત.

અ એક પોલીસ અમલદાર છે, અને અપહરણ કરવાની જે જે ધારણા તેના જાણ્યામાં આવે તે સરવેની અખર આપવાની કાયદા મુજબ તેની ફરજ છે. તેના જાણ્યામાં એમ હોય કે અપહરણ કરવાની બે ધારણા કરે છે, અને તે તે યુનોહ કરવા શકેલ કરવાના ધરાદાયી તે અખર આપવામાં કસુર કરે, તો એ કેદાણે કાયદા વિરુદ્ધ, કસુર કરીને, અ એ બે ની ધારણા છે તે છુપાતો માટે તે આ કલમના ઠરાવ મુજબ શિક્ષાને લાયક છે એમ સમજવું.

કેદની શિક્ષા થઈ શકે એવા કોઈ યુનો કરવાની ધારણા છુપાવવા અગર તે યુનો થાય તો, અગર ન થાય તો.

૧૨૦. કેદની શિક્ષા થઈ શકે એવા કોઈ યુનો કરવા શકેલ કરવાના ધરાદાયી, અથવા તે પોતાથી શકેલ થઈ એવા સંભવકે એમ જાણ્યા છતાં, અગર કોઈ માણસ કોઈ કામ અથવા કાયદા વિરુદ્ધ કસુર કરીને, તે યુનો કરવાની ધારણા થઈ હોય તે ધારણા બુદ્ધિપૂર્વક છુપાવે અથવા તે ધારણા ખાખત પોતે જોડી જાણતો હોય એવી કોઈ વાત જાહેર કરે, તો તે માણસને જે તે યુનો થાય તો તે યુનાહને માટે ઠરાવેલા પ્રકારની તથા તે યુનાહને માટે કેદની જે ધણામાં ધણી મુદત ઠરાવેલી હોય તેની પા મુદત સુધીની કેદની, અને જે તે યુનો ન થાય તો તે ધણામાં ધણી મુદતની એક અઢ્યમાંશ મુદત સુધીની કેદની, અથવા તે યુનાહને માટે ઠરાવેલા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

— ❧ —

બાબ ૬ ઠો.

રાજ્ય વિરુદ્ધ યુન્હાઓ બાબત.

રાણીના સામા લડાઈ કરી અથવા લડાઈ કરે

૧૨૧. જે માણસ રાણીની સામા લડાઈ કરે, અથવા લડાઈ કરવાની કોશિશ કરે, અથવા લડાઈ કરવામાં મદદ-

વાની, કોશીશ કરવી, અ-
થવા લગ્ન કરવામાં મ
દદગારી કરવી.

ગારી કરે, તેને મોતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષા
કરવામાં આવશે, અને તેની સઘળી મિલકત સરકાર જમથશે.

૧૨૧ મી કલમ
પ્રમાણશિક્ષા કર-
વા લાયક ગુનો ક-
રવાનો સંપ કરવો.

“૧૨૧. અ.—જે માણસ બ્રિટીશ ઇંડીયામાં અથવા બ્રિટીશ ઇંડીયા
બહાર ૧૨૧ મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા કરવા લાયક કાંઈ ગુનો કરવાનો
અથવા બ્રિટીશ ઇંડીયાનું અથવા તેના કાંઈ ભાગનું રાણી સાહેબનું
રાજ્ય છીનવી લેવાનો સંપ કરશે, અથવા ઇંડીયા સરકારને અથવા હરકોઈ ઇલાકાની
સરકારને સાપ્રાધ બળથી અથવા સાપ્રાધ બળના દેખાવથી ડરાવવાનો સંપ કરશે તે
માણસને જીવતાં સુધી અથવા ઘોડી મુક્ત સુધી સમુદ્રપાર મોકલવાની શિક્ષા કરવી, અ-
થવા ઘણામાં ઘણા દશ વરસ સુધી જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવી.”

“ખુલાસો—આ કલમ પ્રમાણે સંપ કરવાનો ગુનો થવા સાથે સંપ કરવાના કામમાં
હરકાંઈ કામ અથવા કાયદા વિરુદ્ધ કસુર થવી જ નોંધાયે એવું સમજવું નહિ.”

દર્શાવે.

(અ) રાણીની સામા એક બંડ થાય તેમાં અ સામિલ થાય, તો, આ કલમમાં બ્યાન
કરેલો ગુનો અ એ કર્યો એમ સમજવું.

(ખ) શક્તિ મધ્યેના બંડખોરોને હથિયારો મોકલોને ત્યાંના રાણીની રાજ્યની સામા બંડ
કરવામાં અ હિંદુસ્થાનમાં રહ્યો મદદગારી કરે, તો અ એ રાણીની સામા લડાઈ
કરવામાં મદદગારી કરવાનો ગુનો કીધો એમ સમજવું.

રાણીના સામા લડાઈ કર-
વાના હરાદાથી હથિયારો
વગેરે એકઠાં કરવાં.

૧૨૨. જે સખસ રાણીની સામા લડાઈ કરવાના હરા-
દાથી, અથવા લડાઈ કરવાને તૈયાર થવાના હરાદાથી, મા-
ણસો, હથિયારો, અથવા દારૂગોળા એકઠા કરે, અથવા લડાઈ
કરવાની બીજી રીતે તૈયારી કરે તો તે સખસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા
દશ વર્ષની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે. અને
વળી તેની સઘળી મિલકત સરકાર જમ થશે.

લડાઈનું કામ સે
હેલ કરવાના મ
રાદાથી લડાઈ
ની ધારણા છુ-
પાવવી.

૧૨૩. રાણીની સામા લડાઈ કરવાંની કાંઈ ધારણા થઈ હોય
તે ધારણા કાંઈ કામ અથવા કાયદા વિરુદ્ધ કસુર કરીને જે કોઈ મા-
ણસ છુપાયે, અને તે એવા હરાદાથી કે એ પ્રમાણે તે ધારણા છુપા-
વેથી તે લડાઈ કરવી સહેલ થાય, અથવા એ પ્રમાણે તે છુપાવેથી તે
લડાઈ કરવી સહેલ થશે એવા સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં, તો તે માણસને દસવરસની
મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અને વળી તે દંડને
પણ લાયક થશે.

કાંઈ કાયદેસર અગ્નિયાર
અમલમાં અણાવવા અ
થવા ના અણાવવાના ઈ
રાદાથી ગવરનર જનરલ,
ગવરનર વગેરે પર હુમલો
કરવો.

૧૨૪. હિંદુસ્થાનના ગવરનર જનરલ, અથવા કોઈ પ્રે-
સિડેન્સીના ગવરનર અથવા કોઈ ક્લિવટન્ટ ગવરનર, અથવા
હિંદુસ્થાનના ગવરનર જનરલની કાંઉનસીલના અથવા કોઈ
પ્રેસિડેન્સીની કાંઉનસીલના કોઈ સભાસદના કાયદેસર અગ્નિયાર
માહિલા કાંઈપણ અગ્નિયાર, તે ગવરનર જનરલ અથવા ગવ-

રનર લિવટેનંટ ગવરનરે અથવા કાંઈ સલાહના સલાસદને સમજાવે તે અથવા જાણે-
રતીથી તેની પાસે કોઈ પણ રીતે અમલમાં અણાવવા અથવા ન અણાવવાના ધરાદારી,
જે માણસ તે ગવરનર જનરલ અથવા ગવરનર અથવા લિવટેનંટ ગવરનર અથવા
કાંઈ સલાહના સલાસદની ઉપર હુમલો કરે, અથવા તેને ગેરવ્યાજબી અટકાવ કરે, અથવા
ગેરવ્યાજબી અટકાવ કરવાની કોશિશ કરે, અથવા સાપ્રાધ બળથી અથવા સાપ્રાધ બળના
દેખાવથી તેને ડરાવે, અથવા તે રીતે ડરાવવાની કોશિશ કરે, તે માણસને સાત વર્ષની
મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને
પણ લાયક થશે.

બેદિની ઉત્પન્ન કરવી. ૧૧૨૮. અ—કોઈ માણસ ગિરિયામાં કાયદાની રૂઢિએ જે
સરકારનો અમલ ગણાયેલો છે તે સરકાર બાબત લોકોના મનમાં બેદિ-
લીના વિચાર બોલેલા શબ્દો વડે અથવા કોઈ વાંચે તેવા ધરાદારી લખેલા શબ્દો વડે અ-
થવા હસારત કરે તે અથવા પ્રતક્ષ કોઈ દેખાડે તે અથવા બીજી રીતે ઉત્પન્ન કરશે
અથવા ઉત્પન્ન કરવાની કોશિશ કરશે તો તેને જીવતાં સુધી અથવા હરકાંઈ મુદત સુધી
સમુદ્રપાર મોકલવાની શિક્ષા કરવી અને વળી જેઠાંને તો દંડ પણ કરવો અથવા બાણમાં
ધણા તણ વરસ સુધીની કેદની શિક્ષા કરવી અને વળી જેઠાંને તો દંડ પણ કરવો,
અથવા દંડ કરવો.

“ખુલાસો—સરકારી યોજના બાબતની જે નાપસંદી સરકારનો કાયદાસર અધિકાર
માનવાના ધોરણને અનુસરીને હોય અને સરકારનો કાયદાસર અધીકાર નહિ સરખો
કરવા બાબત અથવા તેને હરકત કરવા બાબત કાયદા વિરુદ્ધ રીતે કરેલી કોશિશ વિરુદ્ધ
સરકારના અધીકારને મદદ કરવાના ધોરણને અનુસરીને હોય તે ના પસંદી ને બેદિલી
સમજવી નહિ; વારંતે એવાજ પ્રકારની નાપસંદીજ લોકોના મનમાં લાવવાના ધરાદારી
સરકારની યોજના બાબત ટીકા કરવી તે આ કલમના અર્થ પ્રમાણે યુનોહ થતો નથી.”

રાણીની સાથે ૧૧૨૫. રાણીની સાથે મઠવી અથવા સલાહ હોય એવા એશિયાના
મઠવીરાખનારા કોઈપણ રાજના રાજ્યની સામા જે માણસ લડાઈ કરે, અથવા
એશિયાના કોઈ લડાઈ કરવાની કોશિશ કરે, અથવા લડાઈ કરવામાં મદદગારી કરે,
રાજની ઉપર લડાઈ કરવો. તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને
તેની સાથે તેને દંડપણ થઈ શકે; અથવા સાત વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે
પ્રકારના કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે. અને તેની સાથે તેને દંડ પણ થઈ શકે, અ-
થવા દંડની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

રાણીની સાથે ૧૧૨૬. રાણીની સાથે મઠવી અથવા સલાહ હોય, એવા કોઈપણ
સલાહ રાખનારા રાજના મુલકપર જે માણસ લુટ કરે, અથવા લુટ કરવાની તૈયારી
રા કોઈ રાજના કોઈ કરે, તે માણસને સાત વર્ષની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની
મુલકપર લુટકરવી. કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને, તથા તે લુટ કર-
વામાં વાપરેલી અથવા વાપરવાને ધારેલી, અથવા તે લુટમાંથી મળેલી જે મિલકત હોય
તે મિલકત સરકાર જમ થવાને પણ, લાયક થશે.

૧૨૫ મી તથા ૧૨૬મી કલમોમાં લખ્યા પ્રમાણે લડાઈ અથવા લુટથી મળેલી મિલકત લેવી.

૧૨૭. ૧૨૫ મી તથા ૧૨૬મી કલમોમાં લખેલા ગુનાંદો માટેલા કોઈ ગુનાહ કરવામાં મળેલી કોઈ મિલકત ને માણસ તે તે રીતે મળવેલી છે એમ જાણીને લે, તે માણસને સાત વર્ષની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને, તથા તે લીધેલી મિલકત સરકાર જમ થવાને પણ લાયક થશે.

સરકારી નોકર બુદ્ધિપૂર્વક પોતાના હવાલામાં કોઈ રાજક્ય અથવા લડાઈના કેદીને નાશી જવા દે, તે બાબત.

૧૨૮. ને માણસ સરકારી નોકર છતાં, પોતાના હવાલામાંના કોઈ રાજક્ય કેદીને અથવા લડાઈના કેદીને, ને જગામાં તે કેદીને કેદ કર્યો હોય તે જગામાંથી બુદ્ધિપૂર્વક નાશી જવા દે, તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દસ વર્ષની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

સરકારી નોકર ગફલતથી પોતાના હવાલામાંના કોઈ રાજક્ય અથવા લડાઈના કેદીને નાશી જવા દે, તે બાબત.

૧૨૯. ને માણસ, સરકારી નોકર છતાં, પોતાના હવાલામાંના કોઈ રાજક્ય કેદીને અથવા લડાઈના કેદીને, ને જગામાં તે કેદીને કેદ કર્યો હોય તે જગામાંથી ગફલતથી નાશી જવા દે, તે માણસને પણ વરસની મુદત સુધીની આસાન કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

તેવા કેદીને નાશી જવામાં સહાય કરવું, છોડાવવા અથવા ધરમાં રાખવા.

૧૩૦. કોઈ રાજક્ય કેદીને અથવા લડાઈના કેદીને કાયદેસર કેદમાંથી નાશી જવામાં ને માણસ સહાય અથવા મદદ કરે, અથવા એવા કોઈ કેદીને ને છોડાવે, અથવા છોડાવવાની કોશિશ કરે, અથવા એવા કેદી કાયદેસર કેદમાંથી નાશી ગયો હોય તેને ને ધરમાં રાખે અથવા સંતારે, અથવા એવા કેદીને પાછો પકડવામાં ને હરકત કરે, અથવા હરકત કરવાની કોશિશ કરે, તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ખુલાસો—ને રાજક્ય કેદીને અથવા લડાઈના કેદીને પોતાનાં વચનપરથી ખિટિશ ઈડિયાની કેટલીએક મુક્કરર કરેલી હદમાં છુટો રહેવા દીધાં હોય, તે કેદી ને હદમાં છુટો રહેવાની તેને રજા હોય તે હદમાંથી બહાર જાય તો તે કાયદેસર કેદમાંથી નાશી ગયો એમ સંમજવું.

—૦૦૦૦૦૦૦૦—

ખાખ ૭ મો.

જમીનપરની તથા દરિયાઈ ફોજ સંબંધી ગુનાઓ બાબત.

ખંડમાં મદદગારી કરેલી અથવા કોઈ સોલજરને કે ખલાશીને પોતાની નોકરીથી અટક કરવાની કોશિશ કરવી.

૧૩૧. રાણીની જમીનપરની અથવા દરિયાઈ ફોજમાંના કોઈ આફિસર, સોલજર, અથવા ખલાશીએ ખંડ કરવામાં ને માણસ મદદ કરે, અથવા તેવા કોઈ આફિસર, સોલજર, અથવા ખલાશીને પોતાના પ્રજાધર્મથી અથવા પોતાના શેવા

ધર્મથી બ્રહ્મ કરવાની જે માણસ કોશિશ કરે, તેને જીવતા સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દશ વર્ષની મુદત સુધીની ખેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ખુલીસો—આ કલમમાં “આફ્રિસર” અને “સોલજર”. આ શબ્દો લખેલા છે તેમાં મલિકા માઆઝમાના લશ્કરનો વધારે સારો બંદોબસ્ત રાખવા બાબતના લશ્કરી આદર્શ અમલવા સને ૧૮૧૬ ના ૫ મા આક્ટના લશ્કરી આદર્શ જે માણસને લાગુ હોય તે માણસનો સમાસ થાયછે એવું સમજવું.

બંડ કરવામાં મ- ૧૩૨. રાણીની જમીનપર અથવા દરિયાઈ ક્ષેત્રમાંના કોઈ આફ્રિ-
દદગારી કરવાથી સરે, સોલજરે, અથવા ખલાશીએ બંડ કરવામાં જે કોઈ માણસ
જે બંડ થાય તો મદદગારી કરે, અને તે મદદગારી ઉપર બંડ થાય તો તે માણસને
તેની શિક્ષા. સાતની, અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દશ વર્ષની મુદત સુધીની ખેમાંના
ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઈ ઉપરી અમલદાર પો- ૧૩૩. રાણીની જમીનપરની અથવા દરિયાઈ ક્ષેત્રમાંના કોઈ
તાનો હોઈ ચલાવતો હોય કોઈ આફ્રિસરે, સોલજરે, અથવા ખલાશીએ કોઈ ઉપરી અમલદાર
તે દરમિયાનમાં તેના ઉ પોતાના હોદ્દાનું કામ કરતો હોય તેવામાં તેની ઉપર હુમલો
પર કોઈ આફ્રિસરે, સોલ- કરવામાં જે માણસ મદદગારી કરે તેને જીવ વરસની મુદત
જરે અથવા ખલાશીએ કરવામાં મદદ- સુધીની ખેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આ-
હુમલો કરવામાં મદદ- વશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

જે તે હુમલો થા ૧૩૪. રાણીની જમીનપરની અથવા દરિયાઈ ક્ષેત્રમાંના કોઈ
ય તો તે હુમલા આફ્રિસરે, સોલજરે, અથવા ખલાશીએ કોઈ ઉપરી અમલદાર પો-
માં મદદગારી તાના હોદ્દાનું કામ કરતો હોય તેવામાં તેની ઉપર હુમલો કરવામાં
ની શિક્ષા, જે કોઈ માણસ મદદગારી કરે, અને તે મદદગારી ઉપરથી તે હુમલો થાય, તો તે મા-
જે કોઈ માણસ મદદગારી કરે, અને તે મદદગારી ઉપરથી તે હુમલો થાય, તો તે મા-
ણસને સાત વરસની મુદત સુધીની ખેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં
આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઈ સોલજર અ ૧૩૫. રાણીની જમીનપરની અથવા દરિયાઈ ક્ષેત્રમાંના કોઈ
થવા ખલાશીને આફ્રિસરે, સોલજરે, અથવા ખલાશીએ નાશી જવામાં જે માણસ
નાશી જવામાં મદદગારી કરવી. મદદગારી કરે, તેને જીવ વરસની મુદત સુધીની ખેમાંના ગમે તે પ્રકાર-
રની કેદની, અથવા દંડની, અથવા જે બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

નાશી આવેલાને ૧૩૬. રાણીની જમીનપરની અથવા દરિયાઈ ક્ષેત્રમાંના કોઈ
ધરમાં રાખવો. આફ્રિસરે, સોલજરે, અથવા ખલાશી નાશી આવેલો છે એમ જા-
ણીને, અથવા એમ માનવાનું કારણ છતાં નીચેનો અપવાદ ન લાગતો જે માણસ તે
આફ્રિસરે, સોલજરે, અથવા ખલાશીને ધરમાં રાખે, તેને જીવ વરસની મુદત સુધીની ખેમાં
ના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા જે બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

અપવાદ—કોઈ સ્ત્રી પોતાના વરને ધરમાં રાખે તેને આ કારણ લાગુ પડતો નથી.

કોઈ વેપારી વહાણમાં મારતરની ગફલતથી કોઈ નાશી જતાર સંતાયો હોય તો.

૧૩૭. જે વેપારી વાહાણમાં રાણીની જમીનપરની અથવા દરિયાઈ ફાજમાંથી કોઈ નાશી જતારો સંતાયો હોય, તે વાહાણનો મારતર અથવા જે સખસના હવાલામાં તે વાહાણ હોય તે સખસ અગર તેહના સંતાયાની વાતથી અબજણો હોય તોપણ જો તે મારતર અથવા જે સખસના હવાલામાં તે વાહાણ હોય તે સખસે પોતાનો હોદો બબ્બવામાં કાંઈ ગફલત ન કરી હોત, અથવા વાહાણપર પાકો બંદોબસ્ત રાખ્યો હોત તો તેના બબ્બવામાં તે વાત આવત એવું હોય તો તે મારતર અથવા જે સખસના હવાલામાં તે વાહાણ હોય તે સખસ પાંચસે રૂપીઆ સુધીના દંડને લાયક થશે.

કોઈ સોલજર અથવા ખલાશીને નાફરમાનીનું કામ કરવા માં મદદગારી કરવી.

૧૩૮. ફલાણું કામ નાફરમાનીનું કામ છે એમ જાણુનિ તે કામ રાણીની જમીનપરની અથવા દરિયાઈ ફાજમાંના કોઈ આફીસરે, સોલજરે, અથવા ખલાશીએ કરવામાં જો કોઈ માણસ મદદગારી કરે, અને તે મદદગારીથી તે નાફરમાનીનું કામ થાય, તો તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

લશ્કરી કાયદાને તાબેના સખસને આ કાયદા મુજબ શિક્ષા થઈ શકે નહીં.

૧૩૯. રાણીની જમીનપરની અથવા દરિયાઈ ફાજને સાર, અથવા રાણીની જમીનપરની અથવા દરિયાઈ ફાજના કોઈ બાગને સાર, કરેલા કોઈ લશ્કરી કાયદાને તાબે હોય એવા કોઈ સખસને આ કાયદા મુજબ આ બાબમાં બ્યાન કરેલા ગુનાહોમાંના કોઈ ગુનાહને સાર શિક્ષા થઈ શકશે નહીં.

સોલજરનો પોશાક પેહરવો.

૧૪૦. રાણીની જમીનપરની અથવા દરિયાઈ ફાજમાંનો જે માણસ સોલજર નથી, તે માણસ તેવો સોલજર પેહરવો હોય એવા કાંઈ પોશાક પેહરે, અથવા તેવો સોલજર જે ચિન્હ વાપરતો હોય તેના જેવું કાંઈ ચિન્હ વાપરે, એવા ધરાદારી કે તે તેવો સોલજર છે એમ માનવામાં આવે, તો તે માણસને ત્રણ મહીનાની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા પાંચસે રૂપીઆ સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

બાબ ૮ મો.

લોકની સમાધાની વિરૂદ્ધ ગુનાહો બાબત.

કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળી

૧૪૧. જે પાંચ અથવા વધારે સખસોની એક મંડળી મળે, અને જે સખસો તે મંડળીમાં હોય તેઓનો સામાન્ય હેતુ નીચે લખ્યા પ્રમાણે હોય, તો તે મંડળીને “કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળી” કહેવી.

પેહેલો—હિંદુસ્તાનની કાયદા કરનારી અથવા હકુમત કરનારી સરકારને, અથવા કોઈ પ્રેસીડેન્સીની સરકારને, અથવા કોઈ લીવટન્ટ ગવર્નરને, અથવા પોતાના આદેશનો કાંઈ કાયદેસર અખતિયાર અમલમાં લાવતાં કોઈ સરકારી નોકરને, સાપરાધ બળ કરીને અથવા

સાપ્રાધ બળ દેખાડીને ડરાવેલા; અથવા,

બીજી—કોઈ કાયદો કે કોઈ કાયદેસર, હુકમ બળવતા હરકત કરેતી; અથવા,

ત્રીજી—કોઈ બીગાડ, અથવા સાપ્રાધ પ્રવેશ અથવા બીજી ગુનોહ કરેલો; અથવા,

ચોથી—કોઈ સંજ્ઞાસની ઉપર સાપ્રાધ બળ કરીને અથવા તેને સાપ્રાધ બળ દેખાડીને, કોઈ મિલકતનો કબજો લેવો અથવા મેળવવો, અથવા કોઈ સંજ્ઞાસનો આવવા જવાનો હક, અથવા પાણી વાપરવાનો હક અથવા બીજી જે નીરાકાર વસ્તુ સંબંધી હક તે સંજ્ઞાસના કબજામાં કે ભાગવટામાં હોય તે તેની પાસેથી લઈ લેવો, અથવા કોઈ હક કે ધારેલો હક અમલમાં લાવવો; અથવા,

પાંચમી—સાપ્રાધ બળ કરીને અથવા સાપ્રાધ બળ દેખાડીને જે કામ કરવાની જે સંજ્ઞાસની કાયદા પ્રમાણે ફરજ નહીં હોય તે કામ તે સંજ્ઞાસ પાસે કરાવવું, અથવા જે કરવાનો તેનો કાયદા પ્રમાણે હક હોય તે કરવામાં તેની પાસે કસુર કરાવવી.

ખુનાસો—જે મંડળી પ્રથમ મળતી વખતે કાયદા વિરુદ્ધ ન હોય તે પાછળથી કાયદા વિરુદ્ધ મંડળી થઈ શકે.

કાયદા વિરુદ્ધ | ૧૪૨. જે હકીકતોને લઈ કોઈ મંડળી કાયદા વિરુદ્ધ મંડળીમાં
મંડળીનો અંગમુત થતી હોય તે હકીકતો જાણ્યા છતાં જે માણસ ઠરાવાથી તે મંડળીમાં
તે થું. સામિલ થાય, અથવા તેમાં જારી રહે, તે માણસને કાયદા વિરુદ્ધ
મંડળીનો અંગમુત સમજવો.

ટીકા—જે જે કોઈ ગેરકાયદાની મંડળી એકઠી થયેલી છે તે કોઈ કોઈ માણસ પોતાની મીલકતને ઊપદ્રવ કરેલા નહીં એમ અટકાવ કરવા ગયો હતો એવું પુરાવાથી સાબિત થયું હોય તો તે ગેરકાયદેસર મંડળીમાં મળેલો કોઈ સામિલ રહેલો છે એવું કહેવાય નહીં. (કા. વી. રી. વા. ૧૯ પા. ૧૯ બરજીશીંગ વિરુદ્ધ ખુમલાલ વગેરે).

શીક્ષા. | ૧૪૩. જે માણસ કોઈ કાયદા વિરુદ્ધ મંડળીનો અંગમુત હોય તેને છ મહીનાની સુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા—આ કલમ પ્રમાણે ફરીયાદ નહીં થતાં પ્રથમ કા. ૩૬૫ પ્રમાણે તોહામત રાખી ફરીયાદ કરવામાં આવી હતી. પણ માજીસ્ટ્રેટ તે કામ ચલાવતાં કલમ ૧૪૩ પ્રમાણે તોહમત રાખી એકથી સંક્ષિપ્ત રીતે થર કરી તેમાં ડરાબું કે જે આ કલમ પ્રમાણે ફરીયાદ થઈ હોત તો તેની સંક્ષિપ્ત રીતે તપાસ થઈ શકત પણ ફરીયાદી કલમ ૩૬૫ પ્રમાણે થઈ હતી તો માજીસ્ટ્રેટને સંક્ષિપ્ત તપાસ કરવાનો માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર નહીં હતો (કા. વી. રી. વા. ૨૧ પા. ૮૯ દવારકાંતાય વિરુદ્ધ નાલુદાસ).

પુરાવાપરથી એમ જણાય છે કે ગેરકાયદેસર મંડળીમાં જે જે મુખ્ય આશામી હતા તેઓ પાસે તરવાર હતી તેથી કેદીપર કલમ ૧૪૪ પ્રમાણે તોહામત રાખવું બોધતું હતું. પણ માજીસ્ટ્રેટ કલમ ૧૪૩ પ્રમાણે તોહામત રાખી સંક્ષિપ્ત તપાસ કરી છે તે બરોબર નથી. (કા. હા. છ. લા. વા. ૪ પા. ૧૮ સરકાર વિ. મુલામ મહમદ).

જીવ લે એવું | ૧૪૪. જીવ લેનાર કોઈ હથિયાર, અથવા જે મારેથી સામા મા-
કોઈ હથિયારપા-ણસનો પ્રાણ જામ એવો સંભવ હોય એવી કોઈ વસ્તુ પાસે છતાં જે
સે છતાં કોઈ કા-માણસ કોઈ કાયદા વિરુદ્ધ મંડળીનો અંગમુત તેને જે વર્ષની સુદતસુધી
યદા વિરુદ્ધ મંડળી માં સામિલ થવું. ની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની
શીક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ કાયદા વિરુદ્ધ મંડળીને વીખરાઈ જવાનો હુકમ થયો છે એમ જાણવા છતાં તેમાં સામીલ થયું, અથવા જરૂરી રહેવું.

૧૪૫. કોઈ કાયદા વિરુદ્ધ મંડળીને ફરમાવેલી રીતે વિખરાઈ જવાનું ફરમાવ્યું છે એવું જાણ્યા છતાં જે માણસ તે કાયદા વિરુદ્ધ મંડળીમાં સામીલ થાય અથવા જરૂરી રહે, તેને જે વરસની મુદત સુધીની ખેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

સામાન્ય હેતુ પાર પાડવામાં એક અંગમુત્તર પાપરે, તો, તે મંડળીનાદરએક અંગમુત્તર હંગામાનો ગુનોહ કર્યો, એમ સમજવું.

૧૪૬. કોઈ કાયદા વિરુદ્ધ મંડળીનો સામાન્ય હેતુ પાર પાડવામાં તે કાયદા વિરુદ્ધ મંડળી અથવા તેનો કોઈ અંગમુત્તર બળ અથવા જુલમ વાપરે, તો, તે મંડળીનાદરએક અંગમુત્તર હંગામાનો ગુનોહ કર્યો, એમ સમજવું.

હંગામો કરવાની શિક્ષા.

૧૪૭. જે માણસ હંગામાનો ગુનોહ કરે, તેને જે વરસની મુદત સુધીની ખેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની, અથવા બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા—આ કલમ અને ૪૪૭ તથા ૪૫૩ પ્રમાણે કોઈ માણસ પર ગરદી કર્યા બદલ વિગેરે તોહમત સાબિત કર્યાની અગાઉ જે કલમ ઉપરથી તેના પર આરોપ આપ્યો તે કલમમાં તે સામીલ હતો કોવા નહીં? એ ગેરકાયદેસર ઉપાયનો જ ઉદ્દેશ શીઘ્ર થવાનો તે પ્રયત્ન કરતો હતો તેનો ઉદ્દેશ હતો એ બદલ પુરાવા છે કોવા નહીં એ ચોક્કસ ખાતરી પુરવઠા બેધ એ. (કા. વી. રી. વા. ૨૨ પા. ૧૭)

આઠ આશામીના એક ટોળાએ સાત આશામીના ટોળા ઉપર હુમલો કર્યો. તેમાં મારામારી થયાથી બેઢ ટોળાના લોકને ડુખ થયું તેથી અરજદાર પર પી. કો. કા. ૧૪૭ અને ૩૨૩ પ્રમાણેનાં તોહમત મુકી દેક તોહમત બદલ શિક્ષા કરી તેમાં ડરાવ્યું કે જે કેદી પર હંગામો કર્યાનું તોહમત સાબિત થયું છે તેના પર કામની હકીકત તેવી હોય તો જીવ જનાર હથિયાર લઈ હંગામો કર્યા બદલ, શિક્ષીણીય મનુષ્યવધ કર્યો બદલ, અને મહા બધા બદલ તોહમત ડરાવવાને હરકત નથી. હંગામો કર્યો અને ગેરકાયદેસર મંડળી એ મુલેહ વિરુદ્ધના ગુના છે. અને શરીર પર મારવું, ડુખ કરવું એ શરીર વિરુદ્ધ ગુના છે. (અલ્હાબાદ હા. હ. લા. વા. ૧૩૬ સરકાર વિરુદ્ધ રામ આધિત વિગેરેનો ફેસલો જુઓ.)

જીવ લે એવું હથિયાર પાસે રાખીને હંગામો કર્યો.

૧૪૮. જીવ લેનાર કાંઈ હથિયાર, અથવા જે મારેથી સામા માણસનો પ્રાણ બચ એવો સંભવ હોય એવી કાંઈ વસ્તુ પાસે છતાં જે માણસ હંગામો કરે, તેને ત્રણ વરસ સુધીની ખેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની, અથવા બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ કાયદા વિરુદ્ધ મંડળીનો સામાન્ય હેતુ પાર પાડવામાં કાંઈ ગુના થાય તો તે મંડળીના પ્રત્યેક અંગમુત્તરને તે ગુનાનો તકસીરવાર સમજવો.

૧૪૯. કોઈ કાયદા વિરુદ્ધ મંડળીનો સામાન્ય હેતુ પાર પાડવામાં તે મંડળીના કોઈ અંગમુત્તરથી કાંઈ ગુનોહ થાય, અથવા એવો કાંઈ ગુનોહ થાય કે તે હેતુ પાર પાડવામાં તે ગુનોહ થશે એવો સંભવ તે મંડળીના અંગમુત્તરના જાણવામાં હોય તો તે ગુનોહ થતી વખતે જે જે સખસ તેજ મંડળીના અંગમુત્તર હોય તે દરેક સખસે તે ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

ટીકા—બેઢ પક્ષકાર તરફથી બેઢ ટોળાઓ વચ્ચે તોફાન થતાં એક ટોળામાંના એકનો જીવ ગયો, ટોળાવાળાઓ પાસે હથિયાર બાલા વગેરે હતા. તેમાં ડરાવ્યું કે આવી ખાતતમાં કલમ ૩૦૦ ના અપવાદ ૪ તથા ૫ પ્રમાણે ગુના રહી શકેલો નથી પણ કલમ ૩૦૨ અને કલમ ૧૪૯ મળીને આ ગુના થાય છે. (કા. હા. હ. લા. રી. વા. ૫ પાને ૩૧ સરકાર વિરુદ્ધ રહીમુદીન વિગેરેનો ફેસલો જુઓ.)

કોઈ કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળીમાં સામીલ થવાને પદ્ધતિ આપવા કરીને કોઈ સખસને રાખવા અથવા તેઓને રાખવામાં અસ્મપોશી કરવા.

૧૫૦. જે માણસ કોઈ સખસને કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળીમાં સામીલ થવાને અથવા અંગતુત થવાને પદ્ધતિ આપવા કરીને અથવા કોઈ બીજી રીતે રાખે, અથવા પદ્ધતિ આપવા કરીને અથવા બીજી કોઈ રીતે રાખવામાં મદદ કરે, અથવા અસ્મપોશી કરે, તે માણસને તે કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળીના અંગતુત દાખલ, તથા તે પદ્ધતિ આપવા કરીને અથવા બીજી કોઈ રીતે રાખવા ઉપરથી તે રાખના સખસથી તે કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળીના અંગતુત દાખલ જે કાંઈ ગુનોહ થાય તે ગુનાહને માટે જાણે તે માણસ તે કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળીનો અંગતુતજ હોય, અથવા જાણે તેણે પોતેજ તે ગુનોહ કર્યો હોય, એવા રીતે શિક્ષા કરવામાં આવશે.

પાંચ અથવા વધારે સખસોની કોઈ મંડળીને વીખરાઈ જવાનો હુકમ થયા પછી જાણી પુછીને તે મંડળીમાં સામીલ થવું અથવા જારી રહેવું.

૧૫૧. જ્યોત્સીની મુલ્તિમાં ગડબડ થાય એવા સંભવ હોય એવી પાંચ અથવા વધારે સખસોની મંડળીને વીખરાઈ જવાનો કાયદેસર રીતે હુકમ થયા પછી, જે માણસ જાણી પુછીને તે મંડળીમાં સામીલ થાય અથવા જારી રહે તેને છ મહીનાની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ખુલાસો.—અગર તે મંડળી ૧૪૨ મી કલમના અરથ પ્રમાણેની કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળી હોય તો તે ગુનેગારને ૧૪૫ મી કલમ મુજબ સીક્ષા કરવામાં આવશે.

હંગામો બંધ પાડવા વગેરેનું કામ કરતો હોય તેવામાં કોઈ સરકારી નોકરની ઉપર હુમલો કરવા અથવા તેને હરકત કરવી.

૧૫૨. કોઈ સરકારી નોકર પોતાનો સરકારી હોદ્દો બજાવવામાં કાંઈ કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળીને વીખરાઈ નાંખવાની અથવા કાંઈ હંગામો કે બેડો બંધ પાડવાની મહેનત કરતો હોય તેવામાં તેની ઉપર જે માણસ હુમલો કરે, અથવા હુમલો કરવાનો ડર દેખાડે અથવા તેને હરકત કરે, અથવા હરકત કરવાની કોશીશ કરે, અથવા તે સરકારી નોકરપર સાપરાધ બળ વાપરે, અથવા તે વાપરવાનો ડર દેખાડે અથવા તે વાપરવાની કોશીશ કરે, તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

હંગામો કરવાના ધરાદાથી કુષ્ઠતાથી કોઈના મનમાં કોષ ઉત્પન્ન કરવા.

૧૫૩. જે માણસ દ્વેષ બુદ્ધિથી અથવા કુષ્ઠતાથી કાંઈ કાયદા વિરૂદ્ધ વસ્તુ કરીને કોઈ સખસના મનમાં કોષ ઉત્પન્ન કરે અને તે એવા ધરાદાથી કે તે કોષ હંગામાનો ગુનોહ કરાવે અથવા તે કોષ હંગામાનો ગુનોહ કરાવશે એવા સંભવ છે એમ જાણીને તે એ પ્રમાણે કરે તો અગર તે કોષ ઉત્પન્ન થયાથી હંગામાનો ગુનો થાય તો તે માણસને એક વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અને અગર હંગામો અગર હંગામાનો ગુનોહ ન થાય, તો તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

જે જમીનપર કાંઈ કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળી હોય તે જમીનનો માલિક અથવા કબજેદાર.

૧૫૪. જ્યારે કાંઈ કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળી મળે અથવા હંગામો થાય ત્યારે જે જમીનપર તે કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળી મળે અથવા તે હંગામો થાય તે જમીનના માલિક અથવા કબજેદારને, તથા તે જમીનમાં જેનો હક હોય અથવા જે હકનો દાવો કરતો હોય એવા સખસને એક હજાર રૂપિયા સુધીના દંડનો સીક્ષા કરવામાં આવશે; પણ તે ક્યારે કે જે તે અથવા તેનો મુખતિયાર કે કારભારી, તે ગુનોહ થાય છે અથવા થયો છે એવું જાણીને, અથવા એવો સંભવ છે એમ માનવાનું કારણ છતાં, પાસેમાં પાસેની પોલીસની ચોકીપરના મુખ્ય અમલદારને તે બાબતની પોતાથી બનતી જલદીમાં જલદી ખબર નહીં આપે તો; અને તે ગુનોહ થવાનો છે એમ માનવાનું તેને અથવા તેઓને કારણ છતાં, તે અથવા તેઓ તે ગુનોહ અટકાવવાને સાર પોતાથી બનતા સઘળા કાયદેસર ઇલાજો કામે નહીં લગાડે તો; અને તે ગુનોહ થયા પછી તે હંગામો બંધ પાડવાને અથવા તે કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળીને વિખેરી નાંખવાને પોતાથી બનતા સઘળા કાયદેસર ઇલાજો કામે નહીં લગાડે તો.

જે સખસના કાયદાને સાર કાંઈ હંગામો કરવા માં આવે, તે સખસની જવાબદારી.

૧૫૫. જે કોઈ સખસના કાયદાને સાર, અથવા તેની વતી, કાંઈ હંગામો કરવામાં આવે, અને જે જમીન બાબત તે હંગામો થાય તે જમીનનો તે સખસ માલિક અથવા કબજેદાર હોય, અથવા તે જમીનમાં અથવા જે કાંઈ તકરાર ઉપરથી તે હંગામો થયો હોય તે તકરારની બાબતમાં, કાંઈ હકનો તે સખસ દાવો કરતો હોય; અથવા તેમાંથી તે સખસને કાંઈ ફાયદો થયો હોય અથવા તેણે કાંઈ ફાયદો કબ્જ કર્યો હોય, તો તે સખસને દંડની શિક્ષા કરવામાં આવશે; પણ ક્યારે કે જે તે અથવા તેનો મુખતિયાર કે કારભારી, તે હંગામો થવાનો સંભવ છે, અથવા તે હંગામો જેથી થયો હોય તે કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળી મળવાનો સંભવ છે, એમ માનવાનું તેને કારણ છતાં, તે મંડળી મળતી અથવા હંગામો થતો અટકાવવાને, તથા તે હંગામો બંધ પાડવાને અને તે મંડળીને વિખેરી નાંખવાનો પોત પોતાથી બનતા સઘળા કાયદેસર ઇલાજો કામે નહીં લગાડે તો.

ટીકા—જે જમીનદારની હદમાં ગોચીનું હુલડ થાય અને તે યથે એમ તેના માનવાને કારણ ન હોય તો એ હુલડ માટે જમીનદાર જવાબદાર નથી (કા.વી.સી. વા. ૩ પા. ૫૪).

જે માલિક અથવા કબજેદારના કાયદાને સાર કાંઈ હંગામો કરવા માં આવે તે સખસના મુખતિયારની જવાબદારી.

૧૫૬. જે કોઈ સખસના કાયદાને સાર, અથવા તેની વતી, કાંઈ હંગામો કરવામાં આવે, અને જમીન બાબત તે હંગામો થાય તે જમીનનો તે સખસ માલિક અથવા કબજેદાર હોય, અથવા તે જમીનમાં અથવા જે કાંઈ તકરાર ઉપરથી તે હંગામો થયો હોય તે તકરારની બાબતમાં, કાંઈ હકનો તે સખસ દાવો કરતો હોય, અથવા તેમાંથી તે સખસને કાંઈ ફાયદો થયો હોય અથવા તેણે કાંઈ ફાયદો કબ્જ કર્યો હોય, તો તે સખસ મુખતિયાર અથવા કારભારીને દંડની શિક્ષા કરવામાં આવશે; પણ ક્યારે કે જે તે મુખતિયાર અથવા કારભારી, તે હંગામો થવાનો સંભવ છે. અથવા તે હંગામો જેથી થયો હોય તે કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળી મળવાનો સંભવ છે, એમ માનવાનું તેને કારણ છતાં, તે મંડળી મળતી અથવા હંગામો થતો અટકાવવાને, તથા તે હંગામો બંધ પાડવાને અને

તે મંડળીને વિખેરી નાંખવાને જોતાથી ખનત્ત સઘળા કાયદેસર છલાંગે કામ નહીં લગાડે તો.

કોઈ કાયદા વિ | ૧૫૭. જે માણસ પેતાના કબજા કે હવાલા માંહેના અથવા પો-
રૂઢ મંડળીના સાર પહસા આપવા તાતો અખતિયાર તળેના કોઈ ઘર કે જગામાં, કોઈ સખસોને રાખે; આ
કરે નિ રાખે તો સ વવા દે, અથવા એકઠા કરે, અને તે એવું જાણીને કે કોઈ કાયદા વિરૂ-
ખશોને ઘરમાં ધ મંડળીમાં સામિત્ર થવાને અથવા અંગતુત થવાને એ સખસોને પૈસા
રાખવા. આપવા કરીને અથવા કોઈ બીજી રીતે રાખે તો છે, અથવા પહસા આ-
પવા કરીને અથવા કોઈ બીજી રીતે રાખવાના છે, તો તે માણસને છ મહીનાની મુદત મુધી-
ની ખેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા એ ખનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ કાયદા વિરૂધ મંડળી અથવા હંગામાં સામિત્ર થવા સાથે પહસા લેવા કરીને રહેવું. | ૧૫૮. ૧૪૧ મી કલમમાં લખેલાં કામો માંહેના કાંઈ પણ કામ
કરવાને અથવા તે કરવામાં મદદ કરવાને જે માણસ પૈસા લેવા કરીને
અથવા કોઈ બીજી રીતે રહે. અથવા પહસા લેવા કરીને કે કોઈ બીજી
રીતે રહેવાનું કેલે અથવા રહેવાની કોશિશ કરે, તે માણસને છ મહીનાની
મુદત મુધીની ખેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ
ખનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે; અને ઉપર લખ્યા પ્રમાણે પહસા લેવા કરીને અથવા
કોઈ બીજી રીતે રહ્યા પછી, જે માણસ જીવ લેનાર કાંઈ હથિયાર અથવા જે મારેથી
સામા માણસનો પ્રાણ જીવ એવી કાંઈ વસ્તુ સાથે લેઈને કરે અથવા કરવાનું કલુજ કરે કે
અથવા હથિયા કેલે, તે માણસને એ વર્ષની મુદત મુધીની ખેમાંના ગમે તે પ્રકારની
રખંધયઈને કરે. કેદની અથવા દંડની, અથવા એ ખનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ખખેડો. | ૧૫૯. જ્યારે એ અથવા વધારે સખસો કોઈ જગહેર જગામાં મારા
મારી કરીને લોકોની મુલેહમાં ગડમડ કરે, ત્યારે તેઓએ તે “ખખેડો” કર્યો એમ સમજવું.

ખખેડો કરવા ની શિક્ષા. | ૧૬૦. જે માણસ ખખેડો કરે તેને એક મહીનાની મુદત મુધીની
ખેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા એકસો રૂપિયા મુધીના દંડની
અથવા એ ખનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—સદરહુ કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે મારામારીનો યુનોહ સાખિત થવાને જે ઠુકાણે
મારામારી થઈ તે જગો આર લોકને જવા આવવા જેવી હોય અને વળી લોકોની સ્વસ્થાને
ઉપદ્રવ થવો જોઈએ એટલે એકાદ આરડામાં કેટલાંક માણસ એકઠાં થઈ બાંડવિદ્યા કરે
અને તેથી તેઓ શિવાય બીજાને હરકત થવાજેવું ન હોય તો તે મારામારી આ કલમ પ્ર-
માણે ન થતાં શરોર સંબંધી યુનોહ થાય છે.

રાજકીય કોવા સાર્વજનિક કામ માટે સાધારણ મતને સાથે અથવા તે ફેરવવા માટે
ખુશી સખા બરી હોય તો એવી મંડળી ગેર કાયદેસર સમજવી નહિ (મ. પ્ર. ૧૧૧).

ખાખ દ મો.

સરકારી નોકરોના અથવા તેઓ સંબંધી ગુન્હાઓ ખાખત.

કાંઈ સરકારી | ૧૬૧. જે માણસ સરકારી નોકર હોય, અથવા સરકારી નોકર થ-

નોકરીના કામ સંબંધી કાયદેસર મેનતાણા સિવાય કોઈ સરકારી નોકરે કાંઈ બીજી અવેજ લેવા.

વાની ઉમેદ રાખતો હોય, તે માણસ પોતાના હોદ્દાનું કાંઈ કામ કરેલા અથવા ન કરવાનાં કારણ દાખલ અથવા બદલામાં, અથવા પોતાના હોદ્દાનો અમલ ચલાવવામાં કોઈ સમ્પત્તિ ઉપર મેલેરવાની અથવા ઇતરાજ કરવા અથવા ન કરવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામાં, અથવા હિંદુસ્તાનની કાયદા બાંધનારી કે હકુમત કરનારી સરકારની જોડે, અથવા કોઈ પ્રેસીડેન્સીની સરકારની જોડે, અથવા કોઈ લીવેનટ ગવર્નરની જોડે, અથવા કોઈ પણ સરકારી નોકરની જોડે તેના સરકારી ઓફિસ સંબંધી કોઈ સમ્પત્તિ માટે અથવા કોઈ સમ્પત્તિ વિરુદ્ધ કાંઈ વગ ચલાવવાનાં અથવા વગ ચલાવવાની કોશીશ કરવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામાં, કોઈ પણ સમ્પત્તિ પાસે, પોતાને માટે અથવા બીજા કોઈ સમ્પત્તિ માટે, કાયદેસર મેનતાણાં શિવાય બીજા કાંઈ પણ અવેજ લે, અથવા મેળવે, અથવા લેવાને કશું કરે, અથવા મેળવવાને કોશીશ કરે, તો તે માણસને પણ વરસતી મુદત સુધીની બંધાના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ખુલાસો—“સરકારી નોકર યવાની ઉમેદ રાખતો હોય.” અગર કોઈ સમ્પત્તિ સરકારી નોકર યવાની ઉમેદ રાખતો ન હોય, અને તે બીજાઓને એમ સમજાવે કે મને સરકારી નોકરી મળવાની છે અને ત્યારે હું તમારું કામ કરી આપીશ, અને એ પ્રમાણે તેઓને ઠગીને કાંઈ અવેજ મેળવે તો તે ઠગાઇનો ગુનેહગાર થઈ શકે, પણ તે કાંઈ આ કલમમાં ખ્યાન કરેલા ગુનાહનો તકસીરવાર ગણાય નહીં.

“અવેજ” અવેજ શબ્દ વડે એકલા પદશબ્દ, અથવા જેની કીમત પદશબ્દી થઈ શકે એવા અવેજ સમજાવા નહીં.

“કાયદેસર મેનતાણું” “કાયદેસર મેનતાણું” એ શબ્દો વડે કોઈ સરકારી નોકર જે મેનતાણું કાયદા મુજબ માગી શકે તે મેનતાણું સમજાવું નહીં, પણ જે સરકારની તે નોકરી કરતો હોય તે સરકારની તેને જે જે મેનતાણું લેવાની પરવાનગી હોય તે સઘળા મેનતાણાનો તેઓમાં સમાવેશ થાય છે.

“કરવાનું કારણ અથવા બદલો,” કોઈ સમ્પત્તિ જે વસ્તુ કરવાનો ઇરાદો રાખતો ન હોય તે વસ્તુ કરવાના કારણ દાખલ, અથવા જે વસ્તુ તેણે કરી ન હોય તે વસ્તુ કરવાના બદલામાં, કાંઈ અવેજ લે, તો તે શબ્દોમાં દાખલ થાય છે.

દર્શાવે.

(અ) એક મુનસફ, અથવા એક સરકારી ઝ ની તરફનું હુકમનામું કરી આપવાના બદલામાં પોતાના બાંધને ઝ ની પક્ષે (ઝ ની પેહડીમાં) એક જગ્યા અપાવે તો અથવા આ કલમમાં ખ્યાન કરેલો ગુનોહ કર્યો એમ સમજાવું.

(બ) એક કુશલ કરનારો રાજના દરબારમાં રેસીડેન્ટના ઓફિસરના હાથે તે રાજના પ્રધાન પાસેથી અથવા એક લાખ રૂપિયા લે, અને એમ નહીં માલમ પડે કે પોતાના હોદ્દાનું ફલાણું મુકરે કામ કરવા અથવા ન કરવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામાં અથવા તે રાજને માટે બિટીશ સરકારની સાથે કાંઈ મુકરે બાબતમાં વગ ચલાવવા

અથવા વગર અલાવવાની કોશિશ કરવાનાં કારણ દાખલ અથવા બદલામાં, એ એ ઉપલી રકમ લીધી, પણ એમ માલમ પડે કે પોતાના ઓહદાનો અમલ અલાવવામાં તે રાજની ઉપર અકસર ગેહરવાની રાખવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામાં એ એ તે રકમ લીધી, તો એ એ આ કલમમાં ખ્યાન કરેલો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

(ક) કોઈ સરકારી નોકર એ જ ન એમ ખોટું સમજાવે કે સરકારની સાથે મારી વગથો તને ખીતાય મળ્યો અને એમ કરીને તે ચાકરીનાં બદલામાં જ તેને કાંઈ નાણું આપે એમ કરે, તો એ એ આ કલમમાં ખ્યાન કરેલો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

ટીકા—આ કલમથી ૧૯૫ મુદ્દાનો ઠરાવ રેલવેકંપનીના અમલદાર અને નોકરને સન ૧૮૯૭ના આક્ટ ૩૧ થી લાગુ કરી છે.

એક તલાઈપર લાંચ લીધા બાબત નવામી અરજી થવાથી જોની પાસેથી પછસા લીધાનું લખ્યું હતું તેને બોલાવ્યા અને તોહામત વાળો તેની મેળે કમર હાજર થવાથી અરજીની હકીકતનો પુરાવ લીધો અને તેની શિક્ષા કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે પોતા ઉપર મૂકેલા ગુનાહનો જવાબ આપવા તોહામતવાળો પોતાની મેળે માછલેટના રૂબરૂ હાજર થવો હોય તેવી બીનામાં સોગનપર ફરીવાર લઈ સમન કાઢવો જરૂરનો નથી. (મુ. હા. વા. ૫ પા. ૨૬ સરકાર વિરૂધ સદાસીવઆપા પાંડુરંગઆપા)

સુરત મ્યુનીસીપાલિટીએ પાણીના કામપર રાખેલા ઇન્જનેરે કેટલુંક કામ કેદીને સોંપ્યું હતું ઇન્જનેર હલકો માલ પસંદ કરે એ હેતુથી કેદી તેને કંઈક ઘર્ગીના આપવા ગયો. તેથી આ કામમાં ઠરાવ્યું કે જો કે ઇન્જનેરને પછસાનો અરજી કરવાની મંજૂર આપવાનો અધિકાર નહોતો તોપણ તે કમીટીમાંથી પછસા આપતો લેતો તેથી તેને પી. કો. કા. ૨૧ નીરા. ૧૦ મુજબ નોકરગણી તેને આ કલમ અને ૧૯૬ પ્રમાણે ગુનેહગાર ઠરાવ્યો. (મુ. હા. વા. ૬ પા. ૯૪ સરકાર વિરૂધ નૌતમ ઉતમ)

ગુજારીને પકડવા કોનસ્ટેબલ અને કેટલાક લોક ઘરમાં પેસે અને પછી ગુજારીને પકડી તેમની પાસેથી નાણાં લઈ તેમને છુટા મુકે તો કોનસ્ટેબલ આ કલમ પ્રમાણે અને બીજાઓ તેમાં મદદ કર્યાના ગુનેહગાર થાય (ઈ. હા. પ્ર. ૩૪૧)

કોર્ટ આફ વાઈસના એક મેનેજરે કેટલાક રૂપિયા સરકાર તરફથી એક બેકમાં અનામત મુક્યા તે બેક સરકારના અજાનનાં કામ ગુએફ તે બેકમાંના એક નોકરે તમે મને કાંઈ બક્ષિશ આપોતો હું આ તમારી રકમ અનામત મુકુ એમ તે મેનેજરને કહ્યું તેથી તે મેનેજરે તેનાપર કા. ૧૯૧ પ્રમાણે કામ ચલાવ્યું.

તેમાં ઠરાવ્યું કે મેનેજરે જો કે સરકાર તરફથી રૂપિયા અનામત મુકવાના હતા તો પણ આરોપિતે તે પછસા જે બેકમાં લીધા તે સરકાર તરફથી લીધા નહિ છતાં બેકના નોકરે એ રીતે તેણે લીધા અને આરોપિત એ બેકના નોકરે હતા સરકારની નોકરીમાં નહોતો માટે તેને નોકર ગણી તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે તોહામત રહી શકતું નથી (ઈ. હા. કા. વા. ૪ પા. ૩૭૧ સરકારવિરૂધ મદન મોહન)

માછલેટની કોર્ટમાં પોલીસ તરફથી કમિટ થયેલા કામમાં કામ ચલાવવા માટે નિમેજા એક પોલીસ અમલદારે ફરીવાદીને ચોરીનો જે માલ પાછો આપ્યો તેમાંથી કાંઈક માગણ્યું કર્યું તેથી ફરીવાદીએ કાંઈક માલ આપ્યો. તેમાં ઠરાવ્યું કે એ માલ આ કલમમાં કહેલા કારણ માટે કોવા તેમાંનો એકાદ હેતુ સિદ્ધ થવા માટેનું તે માગણ્યું કર્યું નહીં છતાં રસ્તુરી તરીકે માગણ્યું કર્યું હતું એમ દેખાય છે માટે તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે તોહામત નહિ રહેતાં કા. ૧૯૫ પ્રમાણે રહેશે. (અલાહાબાદ ઇ. હા. વા. ૭ પા. ૫૩૦ સરકાર વિરૂધ કમતા પ્રસાદ)

જો એ પેનશન ખાતાનો નોકર હોય એ પેનશન લેવા અરજ કરી હતી. એ ને

આ મળ્યો તે વખતે આ ખાતામાં માફ સાફ જાંચણ છે અને તેથી એક બે આસામીને જે જમસ્તી પેનશન આપાવ્યું છે એમ બે એક ને કહ્યું અને તમે કાંઈ તજવીજ કરો તો તમારે આ પેનશન જમસ્તી થાય એમ પણ તેને કહ્યું તે વાત એ એ ના કબુલ કરી તેથી બે એક ને એ મકલું કે તમે ના કબુલ કરો છો પણ તેમાં તમારે પસ્તાશો તેમાં દુરાવ્યુ કે બે નું આ કલમ આ કલમ પ્રમાણે લાંચ મેળવવાનો પત્ત કયાનું થાય છે. (અ. લા. વા. ૨ પા. ૨૫૩)

કોઈ સરકારી નોકરની સાથે લાંચના અથવા કાબદા વિરુદ્ધ ઉપાયથી કોઈ સરકારી નોકરને પોતાના ઓહદાનું કાંઈ કામ કરવા અથવા ન કરવાને લલચાવવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામાં, અથવા તે સરકારી નોકરને પોતાના ઓહદાનો અમલ ચલાવવામાં કોઈ સમ્પત્તી ઉપર મેદુરબાની અથવા છતરાણ કરવાને લલચાવવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામાં; હિંદુસ્તાનની કાયદા બાંધનારી કે હકુમત કરનારી સરકારની જોડે, અથવા કોઈ પ્રેસીડેન્સીની સરકારની જોડે, અથવા કોઈ લીવટેનન્ટ ગવર્નરની જોડે, અથવા કોઈ પણ સરકારી નોકરની જોડે, તેના સરકારી ઓહદા સંબંધી, કોઈ સમ્પત્તિ માટે અથવા કોઈ સમ્પત્તિની વિરુદ્ધ વગ ચલાવવાને અથવા વગ ચલાવવાની કોશિશ કરવાને લલચાવવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામાં, જે માણસ કોઈ પણ સમ્પત્તિ પાસે, પોતાને માટે અથવા બીજા કોઈ પણ સમ્પત્તિ માટે, કાંઈ પણ અવેજ લે, અથવા મેળવે, અથવા લેવાને કબુલ કરે, અથવા મેળવવાને કોશિશ કરે, તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા—ક્યા સમ્પત્તિ પાસેથી અવેજ લાંબો અને કોને ત્યાં વગ ચલાવવા, તેવા પુરાવા હોવા સીવાય આ કલમ પ્રમાણે તોહામત રહી શકતું નથી. (કા. વા. રી. વા. ૩ પા. ૯૯)

સરકારી નોકરને સરકારી કામ કરવા માટે ગેરબ્યાજબી એટલે કાયદા વિરુદ્ધ ઉપાયોથી એ નોકરને લલચાવે તો તેના પર કા. ૧૬૧ પ્રમાણે તોહામત ન રહેતાં આ કલમ પ્રમાણે રહે છે (કા. વી. રી. વા. ૩ પા. ૧૦)

કોઈ સરકારી નોકરની સાથે પોતાનો વગ ચલાવવા સાથે કાંઈ અવેજ લેવા. ૧૬૩. પોતાનો ખાતગી વગ ચલાવવાને કોઈ સરકારી નોકરને પોતાના ઓહદાનું કાંઈ કામ કરવા અથવા ન કરવાને લલચાવવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામાં; અથવા તે સરકારી નોકરને પોતાના ઓહદાનો અમલ ચલાવવામાં કોઈ સમ્પત્તી ઉપર મેદુરબાની અથવા છતરાણ કરવાને લલચાવવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામાં, અથવા હિંદુસ્તાનની કાયદા બાંધનારી કે હકુમત કરનારી સરકારની જોડે, અથવા કોઈ પ્રેસીડેન્સીની સરકારની જોડે, અથવા કોઈ લીવટેનન્ટ ગવર્નરની જોડે, અથવા કોઈ પણ સરકારી નોકરની જોડે, તેના સરકારી ઓહદા સંબંધી, કોઈ સમ્પત્તિ માટે અથવા કોઈ સમ્પત્તિની વિરુદ્ધ વગ ચલાવવાને અથવા વગ ચલાવવાની કોશિશ કરવાને લલચાવવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામાં, જે માણસ, કોઈ પણ સમ્પત્તિ પાસે પોતાને માટે અથવા બીજા કોઈ સમ્પત્તિ માટે, કાંઈ પણ અવેજ લે, અથવા મેળવે, અથવા લેવાને કબુલ કરે, અથવા મેળવવાને કોશિશ કરે, તે માણસને એક વર્ષની મુદત સુધીની આસાન કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દૃષ્ટાંત.

કોઈ વકીલ કોઈ જડજની આગળ કોઈ મુકદ્દમામાં તકરાર કરવાને કાંઈ ફી લે તે; સરકારને કાંઈ અરજી કરવી હોય, અને તેમાં અરજદારની ચાકરી તથા તેના દાવાનું ખ્યાન કરવું હોય, તે અરજીની બીતા બરાબર ગોઠવવા સાફ તથા તે અરજી શુદ્ધ કરવા સાફ કોઈ માણસ કાંઈ અપેજ લે તે; કોઈ તકસીરવાર ઠરેલા માણસનો પૈસા આપીને રાખેલો મુખત્યાર જે તે માણસને ગેરબાજબી રીતે તકસીરવાર ઠરાવો છે એવું ખતાવવાને સરકારની આગળ કાંઈ મજદૂર લખાવે રજુ કરે તે. — એ સખસો આ કલમમાં દાખલ થતા નથી કેમકે તેઓ પોતાનો ખાતગી વગ ચલાવતા અથવા ચલાવવાનું કહેતા નથી.

સરકારી નોકર ઉપર ખ્યાન કરેલા ગુનાહોમાં મદદગારી કરે તેને શીક્ષા.

૧૬૪. કોઈ માણસ સરકારી નોકર હોય, તેની ખામતમાં ઉપલી બે કલમો મધ્યે ખ્યાન કરેલા બે ગુનાહો માંહિનો ગમે તે ગુનોહ કરવા માં આવે, અને તે તે ગુનાહમાં મદદગારી કરે, તો તે માણસને જણ વરસની મુદત સુધીની ખિમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દૃષ્ટાંત.

અ એક સરકારી નોકર છે તે અ ની વહુ અ ની પાસે કોઈ મુકદ્દમામાં આપવાનું અ ને કેહેવાના કારણ દાખલ કાંઈ નજરાણું લે, અને અ અ ને તે લેવામાં મદદગારી કરે, તો અ ને એક વરસની, મુદત સુધીની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા થઈ શકે; અને અ ને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા થઈ શકે.

કોઈ સરકારી નોકરની આગળ કાંઈ મુકદ્દમામાં અથવા મામલો ચાલતો હોય તેમધ્યે નિસખત રાખતા રા કોઈ સખસ પાસેથી તે સરકારી નોકરે વગર કીમત આપે કાંઈ કીમત દાર વસ્તુ લેવી.

૧૬૫. કોઈ સરકારી નોકર જે મુકદ્દમામાં અથવા મામલો ચલાવતો હોય અથવા ચલાવવાનો હોય, અથવા જે મુકદ્દમા કે મામલો પોતાનાં અથવા પોતે જે સરકારી નોકરને તામે હોય એવા કોઈ સરકારી નોકરના હોદાનાં અમલની સાથે નાસગત રાખતો હોય, એવા કોઈ મુકદ્દમા કે મામલા મધ્યે જે સખસનું કાંઈ લાગતું વગગતું હતું; અથવા છે અથવા થવાનો સંભવ છે, એમ તે જાણતો હોય, હેવા કોઈ સખસની પાસેથી, અથવા એ પ્રમાણે લાગતું વગગતું હોય, તેવા સખસની સાથે જે સખસનો કાંઈ સંબંધ અથવા સગપણ છે એમ તે જાણતો હોય

એવા કોઈ સખસ પાસેથી, તે સરકારી નોકર, કિમત આપ્યા વગર, અથવા પોતાના જણા મુજબ ઓછી કીમત આપીને, પોતાને માટે અથવા બીજા કોઈ સખસને માટે, કાંઈ કિમતી વસ્તુ લે, અથવા મેળવે, અથવા લેવાને કબુલ કરે, અથવા મેળવવાની કોશિશ કરે, તો તેને બે વરસની મુદત સુધીની આસાન કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દૃષ્ટાંત.

(અ) અ એક કલિકટર છે. તેની આગળ જમાબંધી ખામતનો એક ઝ નો મુકદ્દમા ચાલે છે

હવે ઝી નું એક ધર અ બાડ લે, અને એવા બંદોબસ્ત થાય કે અ એ દર મહીને પચાસ રૂપીઆ આપવા, અને તે ધર એવું હોય કે, અગર તે સાટુ શુદ્ધિએ થયું હોય તો અ એ દર મહીને બસે રૂપીઆ આપવા પડે, તો અ એ ઝ પાસેથી પુરી કીમત આપ્યા વીના કીમતી વસ્તુ મેળવી એમ સમજવું.

(ખ) અ એક જડજ છે તેની કોરટ મંચે ઝ નો એક મુકદ્દમો ચાલે છે તે ઝ ની પાસેથી બજારમાં સરકારી પ્રામિસરી નોટો વધારે બાવે વચાવ છે એવી વખતે, એછેબાવે અ કાંઈ સરકારી પ્રામિસરી નોટો ખરીદ કરે, તો અ એ ઝ ની પાસેથી પુરી કીમત આપ્યા વિના કીમતી વસ્તુ મેળવી એમ સમજવું.

(ક) ઝ ના બાઈને ખોટી શહીદી આપવાના તોહામત પરથી પકડીને અ માજીસ્ટ્રેટની આગળ લેઈ ગયા છે, હવે કોઈ બેકના શેર બજારમાં એછે બાવે વચાવ હોય એવી વખતે અ તે બેકના કાંઈ શેર ઝ ને વધારે બાવે વચે, અને તે બાવ પ્રમાણે ઝ અ ને તે શેરના નાણાં ભરે, તો અ એ એ રીતે મેળવેલાં નાણાંને તેણે પુરી કીમત આપ્યા વિના લીધેલી કીમતી વસ્તુ સમજવી.

ટીકા.—કલમ ૧૬૧ નિચે અલાહાબાદ હાઈકોર્ટના ઈ. હા. વા. ૧ ને પાને ૫૩૦નો સરકાર વિરૂધ્ધ કમતાપ્રસાદનો ફેસલો છે તે જુઓ.

બક્ષિશ આપનાર કોવા લેનાર એનો હેતુ ન બેતાં કોઈ માણસે (નોકરે) ફક્ત બક્ષિશ લીધું હોય તો તે ઉપરથી આ કલમ પ્રમાણે ગુનોહ બને છે. (મ. કા. પ્ર. ૧૧૫)

કોઈ સખસને નુકશાન કરવાના ધરાદારી કાંઈ સરકારી નોકરે કાંઈ કાયદાનો હુકમ ન માનવો. ૧૬૬. કોઈ માણસ સરકારી નોકર હોય. અને તેણે પોતા ના સરકારી ઓફિસર કેમ ચાલવું એ બાબતનો કાંઈ કાયદા નો હુકમ તે બાણી બુઝીને ન માને, એવા ધરાદારી કે તે ન માનવાથી કોઈ સખસને કાંઈ નુકશાન કરવું, અથવા તેથી કાંઈ નુકશાન થશે એવા સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં, તો તે માણસને એક વરસની મુદત સુધીના આશાન કેદની અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દૃષ્ટાંત.

ઝ ની તરફનું એક ઇનસાફતી કોરટે હુકમનામું કરી આપ્યું હોય તે હુકમનામું પુરૂ કરવા સારૂ તે બાબતવામાં કાંઈ મિત્રકત જાણ કરવાનો કાયદાએ અ અમલદારને હુકમ કર્યો હોય, તે કાયદાનો હુકમ અ બાણી બુઝીને ન માને અને તે તે એમ જાણતો હોય કે હું એ હુકમ નહીં માનીશ તેથી ઝ ને નુકશાન થવાનો સંભવ છે તો અ એ આ કલમમાં બ્યાન કરેલા ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

નુકશાન કરવા ના ધરાદારી કોઈ સરકારી નોકરે કાંઈ ખોટો લેખ બનાવવો. ૧૬૭. કોઈ માણસ સરકારી નોકર હોય, અને તેને પોતાના સરકારી હોદાના જિરથી કાંઈ લેખ તૈયાર કરવાનું અથવા તેનો તરજુમો કરવાનું સોંપ્યું હોય, તે માણસ પોતે જોને ખોટી જાણતો હોય અથવા માનતો હોય એવી રીતે તે લેખ બનાવે, અથવા તેનો તરજુમો કરે, એવા ધરાદારી કે તેમ કરીને પોતે કોઈ સખસનું નુકશાન કરવું, અથવા તેમ કરવાથી પોતાથી કોઈનું નુકશાન થાય એવા સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં, તો તે માણસને ત્રણ વરસ-

ની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

સરકારી નોકરે ૧૬૮. જે માણસ સરકારી નોકર હોય, અને પોતાના સરકારી હો-
કાયદા વિરુદ્ધ વે- ધન લેવે કાયદા મુજબ જેની વેપાર નહીં કરવાની ફરજ હોય, તે મા-
પાર કરવો. ણસ જે વેપાર કરે, તો તેને એક વરસની મુદત સુધીની આસાન કેદની, અથવા દંડની,
અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

સરકારી નોકરે ૧૬૯. જે માણસ સરકારી નોકર હોય, અને પોતાના સરકારી
કાયદા વિરુદ્ધ કોઈ કાયદા મુજબ જેની કાંઈ મીલકતની ખરીદી અથવા મા-
મીલકતની ખરીદી અથવા માગણી નહીં કરવાની ફરજ હોય, તે માણસ જે પોતાને નામે અથવા
દી અથવા માગણી કરવી. બીજાને નામે, અથવા બીજાઓની સાથે રહેતો કે બાગમાં તે મીલકત
ની ખરીદી અથવા માગણી કરે, તો તેને એ વરસની મુદત સુધીની આસાન કેદની, અથવા
દંડની, એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે અને આગર તે મીલકત ખરીદ થઈ હોય, તો
તે સરકારમાં જમ કરવામાં આવશે.

કોઈ સરકારી ૧૭૦. જે સખસ પોતે અમુક હોદ્દા પર નથી એમ જાણ્યા છતાં,
નોકરનો પસ સરકારી નોકર હાજર તે હોદ્દા પર હોવાનો દાવો કરે, અથવા તે હોદ્દા પર
લેવા. હોય એવા કોઈ બીજા સખસનો વેશ લે, અને તે વેશ લેતો, તે હોદ્દાથી કરતો હોય એવો
રીતે કોઈ કામ કરે અથવા કામ કરવાની કોશિશ કરે, તે સખસને એ વર્ષની મુદત સુધીની
એ માંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ સરકારી નોકર જેવા ૧૭૧. જે માણસ સરકારી નોકરોના અમુક વરગનો નહીં
પોશાક પહેરતો હોય અ- છતાં, તે વરગના સરકારી નોકરોના પોશાક જેવા પોશાક પહેરે
થવા જેવી નીશાણી સાથે અથવા તેઓની નીશાણી જેવી નિશાણી સાથે રાખે, એવા
રાખતો હોય તેવા પોશાક ધરાવતો કે તે માણસ સરકારી નોકરોના તે વરગમાંનો કે
અથવા તેવી નિશાણી ધ- એમ માનવામાં આવે અથવા એમ માનવામાં આવશે. એવા
રાખતો હોય તેવા પોશાક ધરાવતો કે તે માણસ સરકારી નોકરોના તે વરગમાંનો કે
અથવા તેવી નિશાણી ધ- એમ માનવામાં આવે અથવા એમ માનવામાં આવશે. એવા
સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં, તો તે માણસને પણ મહીનાની
મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા બંનેથી પણ

સુધીના દંડનો, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

—૦૦૦૦૦૦—

ખાખ ૧૦ મો

સરકારી નોકરોના કાયદેસર અખતિયારના તિરસ્કાર ખાખત.

કોઈ સરકારી નો- ૧૭૨. જે સરકારી નોકરને પોતાના સરકારી ઓહદાના બિરથી સ-
કરની તરફથી અ- મન અથવા નોટીસ, અથવા હુકમ કરવાનો કાયદા મુજબ અખતિયાર
એલો સમન કે હોય એવા કોઈ સરકારી નોકરે કરેલો સમન, અથવા નોટીસ અથવા
હુકમ ન પોહોચે હુકમ પોતાને ન પોહોચાકાય એટલા માટે જે માણસ નાશી જાય, તે
એટલા માટે ના માણસને એક મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા પાંચસે
હાસી જવું.

રૂપીયા સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે અથવા અગર તે સમન, નોટીસ, અથવા હુકમ બંને અથવા મુખતિયારની મારફતે કોઈ જનસાક્ષી કોર્ટમાં હાજર થવા બાબતનો અથવા કોઈ લેખ હાજર કરવા બાબતનો હોય તો તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા એક હજાર રૂપીયા સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—કોઈ માણસને પકડવાનું વારંટ આવ્યું હોય તેને ન મળવાના ધરાદે તે છુપાઈ જાય તો આ કલમ પ્રમાણે તે શિક્ષાને પાત્ર થતો નથી કારણ કે વારંટ એ સમન કોઈ નોટીસ નથી. વારંટ જે માણસને પકડવાનો હોય તેના નામનું નહિ થતાં સરકારી અમલદારના નામનું લખાય છે. તેથી વારંટની બાબતમાં આ કલમ લાગતી નથી (મે. પ્ર. ૧૨૧)

સમન અથવા બીજી હુકમ પોલીસે આપવાનો અટકાવવા અથવા તે બંને થતો અટકાવવાનો. ૧૭૩. જે સરકારી નોકરને પોતાના સરકારી જોહાના બેરથી સમન, અથવા નોટીસ, અથવા હુકમ કરવાનો કાયદા મુજબ અખતિયાર હોય એવા કોઈ સરકારી નોકરે કરેલા સમન, નોટીસ, અથવા હુકમ પોતાને અથવા બીજા કોઈ પણ મુજબને પોહિંચે તો જે માણસ કોઈ પણ રીતે ધરાદારથી અટકાવે અથવા કાયદા મુજબ તે સમન, નોટીસ અથવા હુકમ કોઈ જગાં પર ઓડતાં જે માણસ કોઈ પણ રીતે ધરાદારથી અટકાવે અથવા જે જગાં પર તે સમન, નોટીસ, અથવા હુકમ કાયદા મુજબ ઓડાડ્યો હોય તેવી કોઈ જગાં પરથી જે માણસ કોઈ પણ રીતે તેને ધરાદારથી અથડે, અથવા જે સરકારી નોકરને પોતાના સરકારી જોહાના બેરથી કોઈ બંને અથવા આપવાનું ફરમાવવાને કાયદા મુજબ અખતિયાર હોય તેવા કોઈ સરકારી નોકરના હુકમથી તેવી કોઈ બંને અથવા કાયદા મુજબ અપાતી જે માણસ કોઈ પણ રીતે ધરાદારથી અટકાવે, તે માણસને એક મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા પાંચસે રૂપીયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અથવા, અગર તે સમન, નોટીસ, હુકમ કે બંને અથવા મુખતિયારની મારફતે કોઈ જનસાક્ષી કોર્ટમાં હાજર થવા બાબતનો અથવા કોઈ લેખ હાજર કરવા બાબતનો હોય તો તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા એક હજાર રૂપીયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—સમનપર સહી કરવાને નાકબુલ કર્યાથી આ કલમ મુજબ પોતાના પર સમન બજાવવાને બુધિપૂર્વક અટકાવ કર્યાનો ગુનેહગાર થતો નથી (મુ. હા. વા. ૫ પાને ૩૪ સરકાર વિરૂદ્ધ કાળીયા ફકર)

સમન લેવા તા. સહી કરવા માટે નાકબુલ કરવું એ આ કલમના અર્થ પ્રમાણે બજાવવાની અટકાવ કર્યા એમ થતું નથી (સરકાર વિરૂદ્ધ બુધાલ પરબુદાસ તા. ૧૫ જુલાઈ સને ૧૮૯૬ મુ. હા.)

સમન પોઆ બદલ સેરો આપવાને નાકબુલ કરવું એ કૃત્યથી આ કલમ પ્રમાણે ગુનોહ થતો નથી (કા. ઇ. લા. વા. ૩ પા. ૧૨૨ સરકાર વિરૂદ્ધ બુગનેશ્વર.)

કોઈ સરકારી નોકરની તરફથી થયેલા હુકમ મુજબ હાજર ન થવું. ૧૭૪. જે સરકારી નોકરને પોતાના સરકારી જોહાના બેરથી સમન, નોટીસ, હુકમ, અથવા બંને અથવા આપવાનો કાયદા મુજબ અખતિયાર હોય, એવા કોઈ સરકારી નોકરે કરેલા સમન, નોટીસ, હુકમ

મ, અથવા જાહેરખપ્પર મુજબ ફલાણે ડેકાણે તથા ફલાણી વખતે જાતે, અથવા મુખ્યતિ-
યારની મારફતે હાજર થવાની જે માણસની કાયદા મુજબ ફરજ હોય, તે માણસ અગર
દરાદારી તે ડેકાણે અથવા તે વખતે હાજર થવામાં કસુર કરે, અથવા જે ડેકાણે હાજર થ-
વાની ફરજ હોય તે ડેકાણેથી જવાના કાયદેસર વખત થતાં પહેલાં, ત્યાંહાંથી જાય, તે
માણસને એક મહિનાની મુદત મુખીની આસાન કેદની અથવા પાંચસે રૂપિયા મુખીના
દંડની, અથવા એ જાંતેની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અથવા અગર તે, સમત, નોટિસ, હુ-
કમ, કે જાહેરખપ્પર જાતે અથવા મુખ્યતિયારની મારફતે કોઈ મનસાફની કોરટમાં હાજર
થવા બાબતના હોય તો તે માણસને છ મહિનાની મુદત મુખીના આસાન કેદની, અથવા
એક હજાર રૂપિયા મુખીના દંડની, અથવા એ જાંતેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દરજાત.

(અ) કલકત્તાની મુખીમ કોરટમાંથી ચર્મિલા સમત મુજબ તે કોરટ મધ્યે હાજર થવાની
કાયદા મુજબ ફરજ છતાં એ હાજર થવામાં દરાદારી કસુર કરે તો એ એ આ કલ-
મમાં બ્યાન કરેલો ગુનોહ કરેલો એમ સમજાયું.

(બ) કોઈ જીલ્લા જાહેર કરેલા સમત મુજબ તે જીલ્લા જાહેરતા હજુરમાં હાજર થવાની
કાયદા મુજબ ફરજ છતાં એ હાજર થવામાં દરાદારી કસુર કરે તો એ એ આ કલ-
મમાં બ્યાન કરેલો ગુનોહ કરેલો એમ સમજાયું.

ટીકા.—દિવાની કોરટનું હુકમનું અનુવર્તન કરેલા વારંટથી ગ્રાં ને કબજામાં
રાખ્યો હોય ત્યાંહાંથી તે નાચી જાય તો તેવા કામને આ કલમ લાયુ પડતી નથી (મુ. હા.
વા. ૧ પા. ૩૮ સરકાર વિરુદ્ધ સરદારપથુ.)

ફક્ત સમત બતાવ્યાથી પૂરો બજાવણી થઈ નથી એવા મારો અભિપ્રાય છે. અસલ
સમત તો હોમતવાળાને આપવા હતો કોવા અરુલ તેને બતાવી તેની નકલ આપવી હતી
અથવા આપવા માંડવી હતી તેમ નથી માટે આ કલમ પ્રમાણે તો હોમત રહી શકતું નથી
(મુ. હા. વા. ૫ પા. ૨૦ સરકાર વિરુદ્ધ કરશતલાલ દોનતરામ.)

સરકારી નોકરે કરેલા સમત પ્રમાણે હાજર નહીં થયેથી તો હોમતવાળા પર શ. ક. સંખા.
માજીએટે આ કલમ પ્રમાણે તો હોમત કરાવી શિક્ષા કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે આ પ્રમાણેનું
કામ ચલાવવાને માજીએટે પુરવાનગી આપી હોત તો ઠીક તેમ છતાં નથી આપી અને
જે માજીએટેનો સમત માન્યો નહીં તેણે જે ચોક્કસ કરી છે તો તેમાં તેની ગરબીત પુરવા-
નગી થઈ છે એમ સમજાયું (મુ. હા. વા. ૫ પાને. ૩૮ સરકાર વિરુદ્ધ. ગણું.)

સંભારડીન્ટ માજીએટે (શિક્ષકલાશ) નો અખતિયાર મળેલા માહાલકરીને સને ૧૮૪૩
ના આક્ટ ૧૧ (વતન બાબતનો) ની કા. ૮ મુજબ સમત કરવાનો અધિકાર નહોતો તો
તે કલમ પ્રમાણે કરેલો સમત નહીં માન્યાથી તેના પર આ કલમ પ્રમાણે તો હોમત રહી
શકતું નથી (મુ. હા. વા. ૮ પાને. ૧૬ સરકાર વિરુદ્ધ. બંકાજી.)

સને ૧૮૨૭ ના કાયદા ૧૭ની કા. ૨૬ અને ૨૯ મુજબ ચાલતા મુલકી કામમાં શા-
હેદી આપવા કેદી પર એક માહાલ કરાવે સમત કરેલો તેને પોહાચેલો અને તેણે સહી
કરી આપેલી તે છતાં હાજર ન થયો તે કામમાં ઠરાવ્યું કે શક્તિને હાજર થવા સમત
કાઢવા માહાલ કરાવે અધિકાર નથી તો પણ તેના પર આ કલમ પ્રમાણે તો હોમત રહી
શકે છે (મુ. હા. વા. ૫ પા. ૩૬ સરકાર વિ. નારાયન.)

સીવીલજજની કોર્ટના નોકરપરનો સમત તેને પોહાચાડેલો પણ સીવીલજજને
તે નોકરને રજા નહિ આપવાથી તે હાજર થયો નહિ તેમાં ઠરાવ્યું કે આ કામમાં બુધિ
પૂર્વક હરકત કરવાનો પુરાવા જણાતો નથી માટે તેના પર આ કલમ પ્રમાણે તો હોમત રહી

શક્ય નથી (કા. હા. વા. ૧૦ પા. ૩૩ સરકારવિરુદ્ધ બીનપ્રત્યક્ષ.)

અમુક સૈન્ય અમુક વેળાએ હાજર રહેવા વિશે કોરેટ શક્તિદારને આપેલો આદેશો હુકમ એવા છે કે તે નહિ માનવો એ પીનલકોડની કલમ ૧૭૪ પ્રમાણે સિક્કા થવા બેગ છે. (મુ. હા. સરકારવિરુદ્ધ ગુમાન પરથામ તા. ૧૨ જુન ૧૮૭૩.)

એક એટલમેન્ટ આફ્રીસરને માજીસ્ટ્રેટનો અધિકાર હતો સેટલમેન્ટ આફ્રીસર તરીકે તેણે પોતાની કોર્ટમાં હાજર રહેવા સમન ક્યો પણ તે હાજર થયો નહિ. તેથી તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે તોહામત મુકી પોતે તેની તપાસ કરી તેને શિક્ષા કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે કી. પ્રો. કા. ૪૭૧ અને ૪૭૩ મુજબ આ તોહામત ગેરકાયદેસર છે (અહા. હા. લા. વા. ૨ પા. ૪૦૫ સરકાર વિરુદ્ધ સુખરી.)

કોઈ સરકારી નોકરની આગળ કોઈ લેખ હાજર કરવાની જે સમ્પત્તી કાયદા મુજબ ફરજ હોય તે સમ્પત્તિ તે લેખ હાજર કરવામાં ફસૂર કરવી. ૧૭૫. સરકારી હોદ્દાના જોરથી કોઈ સરકારી નોકરની આગળ કોઈ લેખ હાજર કરવાની અથવા તેને કોઈ લેખ સ્વાધીન કરવાની કાયદા મુજબ ફરજ છતાં જે માણસ તે લેખ હાજર કરવામાં અથવા સ્વાધીન કરવામાં ઠરાવથી ફસૂર કરે, તે માણસને એક મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની, અથવા પાંચસે રૂપિયા સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે. અથવા, અગર તે લેખ કોઈ મનસાફની કોર્ટમાં હાજર કરવાની અથવા કોર્ટને સ્વાધીન કરવાનો હોય તો, તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની, અથવા એક હજાર રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દટાંત.

કોઈ જુદા કોર્ટ મધ્યે કોઈ લેખ હાજર કરવાની કાયદા મુજબ ફરજ છતાં અ તે લેખ હાજર કરવામાં ઠરાવથી ફસૂર કરે, તો અ એ આ કલમમાં બ્યાન કરેલો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

કોઈ સરકારી નોકરને નોટીસ અથવા અપર આપવાની જે સમ્પત્તી કાયદા મુજબ ફરજ હોય તે સમ્પત્તિ તે નોટીસ અથવા અપર ન આપવી. ૧૭૬. સરકારી આદેશના જોરથી કોઈ સરકારી નોકરને કોઈ બાબત સંબંધી કોઈ નોટીસ અથવા અપર આપવાની કાયદા મુજબ ફરજ છતાં જે માણસ કાયદામાં ફરમાવેલી રીતે તથા વખતે તે તે નોટીસ અથવા અપર આપવામાં ઠરાવથી ફસૂર કરે, તે માણસને એક મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની, અથવા પાંચસે રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે; અથવા, અગર તે આપવાની નોટીસ અથવા અપર કોઈ ગુનોહ થવા બાબતની હોય, અથવા કોઈ ગુનોહ થતો અટકાવવાના કારણસર, અથવા કોઈ ગુનેહગારને પકડવા માટે આપવી જોઈતી હોય તો તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા એક હજાર રૂપિયા સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—સને ૧૮૮૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૪૪ પ્રમાણે નિચેના ગુનાહાની અપર દરેક સમ્પત્તિ આપવી જોઈશે.

પીનલકોડ કા. ૧૨૧, ૧૨૧ અ. ૧૨૨, ૧૨૩, ૧૨૪, ૧૨૪ અ. ૧૨૫, ૧૨૬, ૧૩૦, ૩૦૨, ૩૦૩, ૩૦૪, ૩૮૨, ૩૮૨, ૩૮૩, ૩૮૪, ૩૮૫, ૩૮૬, ૩૮૭, ૩૮૮, ૩૮૯, ૪૦૨, ૪૩૫, ૪૩૬, ૪૪૯, ૪૫૦, ૪૫૬, ૪૫૭, ૪૫૮, ૪૫૯, ૪૬૦.

મુખી, રખવાળ પોલીસ અમલદાર અને બીજા જમીનદારોએ ખર્ચર આપવાવિશે એજ આક્ટની કલમ ૪૫ છે તે જુઓ.

એક માનના ગુમાસ્તાએ જે ગુનાહની ખર્ચર હરકોઈ સમ્પસે આપવી જોઈએ તેવા ગુનોહ ગામમાં થયાછતાં તેજે તે ખર્ચર નહિ આપવાથી તેના પર આ કલમ પ્રમાણે તોહામત મુકાબ્યું તેમાં કરાવ્યું છે.

તે ગામમાં જે ચોરી થઈ તે ચોરીની ખર્ચર લાગલીજ ગામમાંના એક બીજા માણસે અને તે ગામના ગુમાસ્તા પૈકી એકે પોલીસને ખર્ચર આપી. આ આરોપીતને તે ચોરીની ખર્ચર ચાર દિવસમુધી થઈ નહિ તેથી તેણે પોલીસને ખર્ચર આપી નહિ સમજ્ય જે ચોરીની ખર્ચર પોલીસને બીજી રીતે લાગેલી છે તે ચોરીની ખર્ચર આરોપીતે આપી નહોતવાથી કાંઈ અવ્યાય થયા છે એમ નથી જેવા પ્રકારનો ગુનોહ છુપાય નહિ તેથી ખર્ચર આપવાનું કામ કાયદા ઉપરથી કેટલાક લોકને શિર નાખ્યું છે અને તેવી ખર્ચર બીજા લોક પાસેથી મળેલી હોવાથી તે કાયદાનો હેતુ શિદ્ધ થયો છે. તેથી કેદીપરનું તોહામત ૨૬ કર્યું (કા. હા. હા. લા. વા. ૪ પા. ૧૨૩ સરકાર વિરુદ્ધ શશીભુષન ચક્રવર્તી.)

ખોટી ખર્ચર | ૧૭૭. સરકારી હોદ્દાના જોરથી કોઈ સરકારી નોકરને કાંઈ બચ્ચત આપવી. | સંબંધી કાંઈ ખર્ચર આપવાની કાયદા મુજબ ફરજ છતાં તે બચ્ચત સંબંધી જે ખર્ચર પોતે ખોટી છે એમ જાણતો હોય, અથવા એમ માનવાનું પોતાને કારણ હોય, એવી કાંઈ ખર્ચર ખરી ખર્ચર રાખલ જે માણસ આપે તે માણસને છ મહિનાની મુદત મુધીની મ્પૂસાન કેદની અથવા એક હજાર રૂપિયા મુધીના દંડની અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે; અથવા, અગર જે ખર્ચર આપવાની તેની કાયદા મુજબ ફરજ હોય તે ખર્ચર કાંઈ ગુનોહ થયા બાગતની હોય, અથવા કાંઈ ગુનોહ થતો અટકાવવાના કારણસર, અથવા કાંઈ ગુનેહગારને પકડવા માટે આપવી જોઈતી હોય તો તે માણસને બે વરસની મુદત મુધીની બમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દષ્ટાંત.

(અ) અ જમીનદાર, પોતાની જમીનદારીની હદમાં એક ખુન થયેલું જાણ્યા છતાં તે જીલ્લાના માજીસ્ટ્રેટને જાણી જોઈને એવી ખોટી ખર્ચર આપે કે એ મોત એક સાપના ઉંસથી અકસ્માત થયું છે, તો અ એ આ કલમમાં બ્યાત કરેલી ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

(ખ) એક પાસેની જગ્યામાં રહેનારા એક માતખર વેપારી ઝ ના ઘરમાં ડાકાઢટીનો ગુનોહ કરવા માટે પોતાના ગામમાંથી ઘણાએક અજાણ્યા માણસો ગયા છે એમ જાણ્યા છતાં; તથા બંગાલાના કાયદાના પુસ્તક મોહેલા સન ૧૮૨૧ ના ૩ જા કાયદાની ૭ મી કલમની ૫ મી રકમ મુજબ તે હકીકતની જલદી તથા બરાબર ખર્ચર પાસેમાં પાસેની પોલીસ એકીના અમલદારને આપવાની પોતાની ફરજ છતાં, અ તે ગામનો રખવાળ જાણી જોઈને તે પોલીસ અમલદારને એવી ખોટી ખર્ચર આપે કે (તે માણસો ગયા હોય તેથી જુદી દિશા બતાવીને) આણીમર કાંઈ દુર જગ્યાપર ડાકાઢટીનો ગુનોહ કરવાના વિચારથી જોએની ઉપર ગુમાન બધ એવા કેટલાએક સમ્પસોનું એક ટોણ આ ગામમાંથી ગયું તો એ કેટલાએ અ એ આ કલમમાં બ્યાત કરેલી ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

ટીકા.—કેદીએ પોતાનું ખરૂં નામ મહિ કહેતાં હું એમુક માણસ છું એમ કહીને એક કાગળ મળાં પવેદર પાસેથી વચાણ લીધો તેથી તેના પર કલમ ૪૧૬ મુજબ વેશ બદલી કરાઈ કર્યાનું તો હોમત મુક્યું તેમાં ઠરાવ્યું કે આ ગુનોહ વેશબદલી કરાઈ કર્યાનો નથી પણ પી. કો. કા. ૧૭૭ મુજબ ખોટી ખખર આપવાનો ગુનોહ થાય છે (મુ. હા. વા. ૩ પા. ૪૨ સરકાર વિરૂદ્ધ રાધાજી.)

એકાદ ગુનોહ વિશે ખખર આપવાની કાયદાથી જોને ફરજ નથી. એવા કોઈ સખસ કાંઈ ગુનોહ કરવામાં આવ્યા બાબત પોલીસને ખોટી ખખર આપે પણ કલમ ૪૧૬ મુજબ સખસનું નુકશાન કરવું અગર તેને દુઃખ આપવું એવા તેનો ઠરાવો નહિ હોય તો એવી બાબતમાં પી. કો. કા. ૧૭૭ અગર ૧૮૨ એ બેમાંની એક પણ કલમ મુજબ તેણે કાંઈ ગુનોહ કીધો નથી (મુ. હા. સરકાર વિરૂદ્ધ સુરાજી મોહન તા. ૧૦ જુલાઈ ૧૮૭૩.)

જે ખાતામાં નોકર છે તે ખાતાના નિયમ પ્રમાણે રાખવાની રોજનીશીમાં તે નોકરે ખોટો મજૂર લખી તે રોજનીશી પોતાના ઉપરીને મોકલી હોય તો તેનો તે અપરાધ પી. કો. કા. ૧૭૭ માં કલ્પા પ્રમાણે થાય છે (મદ્રાસ. હા. ઈ. લા. વા. ૪ પા. ૧૪૪ સરકાર વિરૂદ્ધ શીરસામી.)

કોઈ સરકારી નોકરે કા. ૧૭૮. સાચુ બોલાવવાને સોગંદ આપવાનો જે સરકારી મુદત મુજબ સોગંદ આપવા નું ફરમાવ્યા છતાં સોગંદ નોકરને કાયદા મુજબ અખતિયાર હોય તેવા કોઈ સરકારી નોકરે સાચુ બોલવાને બંધાવા સાથે કોઈ માણસને સોગંદ આપવાનું ફરમાવ્યા છતાં તે માણસ અગર તે પ્રમાણે સાચુ બોલવાને બંધાવા સાથે સોગંદ આપવાની ના કહે તો તે માણસને છ મહિનાની મુદત સુધીની આસન કેદની, અથવા એક હજાર રૂપિયા સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

સવાલ પૂછવાનો અખ ત્યારે હોય એવા કોઈ સરકારી નોકરને કોઈ સવાલ નો જવાબ દેવાની ના કહેવી. ૧૭૯. કોઈ સરકારી નોકર પોતાના સરકારી હોદ્દાના કાયદેસર અખતિયારનો અમલ કરતાં કોઈ બાબતમાં કોઈ સવાલ પૂછે, અને તે બાબતમાં તે સરકારી નોકરને સાચી વાત કહેવાની કાયદા મુજબ પોતાની ફરજ છતાં જે માણસ તે સવાલનો જવાબ દેવાની ના કહે, તે માણસને છ મહિનાની મુદત સુધીની આસન કેદની; અથવા એક હજાર રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—આ કલમ પ્રમાણે ગુનોહ થવાને જે વાત બદલ ચોક્કસી કરવાનો સરકારી નોકરને અધિકાર છે તે વાત વિશે અગર જે વાતનો તેની સાથે કોઈ સબંધ હોય એવી બાબતમાં પ્રશ્ન કર્યા છતાં ઉત્તર આપવાને નાકબુલ કરવાથી થાય છે.

કોઈ મજૂર ઉપર સહી કરવા ની ના કહેવી. ૧૮૦. કોઈ માણસે કોઈ મજૂર કહ્યો હોય તે મજૂર ઉપર તેને સહી કરવાનું ફરમાવવાને કાયદા મુજબ અખતિયાર હોય તેવા કોઈ સરકારી નોકરે તે મજૂર ઉપર સહી કરવાનું ફરમાવ્યા છતાં અગર તે માણસ તે ઉપર સહી કરવાની ના કહે, તો તેને ત્રણ મહિનાની મુદત સુધીની આસન કેદની, અથવા પાંચસે રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—ચોક્કસી ચાલતાં કોરટે કરેલા સવાલનો જવાબ આપતાં કહેલા મજૂર પર સહી કરવાને આરોપિત માણસે નાકબુલ કર્યું તો તેથી આ કલમ પ્રમાણે શિક્ષા આપવાને ગુનોહ તેણે કર્યો એમ થતું નથી. (મુ. હા. ઈ. લા. વા. ૪ પા. ૧૫ સરકાર વિરૂદ્ધ શીરસામી)

જે સરકારી નોકર. અથવા સરકારી નોકરને અથવા કાયદા મુજબ સોગંદ થવા સંબંધિત સોગંદ આપવાનો અનુભવ હોય એવા કોઈ બીજા સંબંધિત હોય તેની આગળ સોગંદ આપવાનો અનુભવ હોય તે મુજબ બેધારણ છતાં જે માણસ સરકારી નોકર અથવા બીજા સંબંધિત તે બાબતમાં એવા કોઈ મજબૂર કહે કે તે ખોટો હોય, અને તે મજબૂર ખોટો છે એમ તે માણસ બાબતો કે માનતો હોય, અથવા તે ખરો છે એમ તે માણસ માનતો ન હોય, તો તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—સોગંદ આપનાર અમલદાર પોતાના અધિકાર ઉપરાંત કામની ચોકસી કરતા હોય ને કોઈને સોગંદ આપે તેમાં તે સોગંદ લેનાર ખોટો મજબૂર કહે તો તે ખોટી પ્રતિજ્ઞાના ગુનાહને પાત્ર થતો નથી (મ. હા. વા. ૨ પા. ૪૩૮.)

હવે કમ ટાકસના કમીશનરની રૂબરૂ કહેલો મજબૂર ખોટો છે અથવા ખોટો છે એમ માનવાને કેદની કારણ છતાં એવા મજબૂર તેણે કહ્યો તો તે આ કલમ પ્રમાણે ગુનેહગાર નહિ થતાં કા. ૧૯૩ પ્રમાણે થાય છે. (મુ. હા. વા. ૮ પા. ૨૧ સરકાર વિરુદ્ધ દાલજી બંદરજી તા. ૨૫ અપ્રેલ ૧૮૭૧.)

કોઈ સરકારી નોકર પાસે તેનો કાયદેસરે અનુભવ હોય તે સરકારી નોકરની જગ્યાએ આવી હોય તો જે વસ્તુ તે સરકારી નોકરે ન કરવી જોઈએ અથવા જે વસ્તુ કરવામાં તેણે કસુર ન કરવી જોઈએ તે વસ્તુ તે કરે, અથવા તે કરવામાં તે કસુર કરે, એવા ધરાવાથી ખોટી અથવા તે એમ કરશે, એવા સંભવ છે એવું જાણ્યા છતાં જે ખુલ્લે આપવી. માણસ તે સરકારી નોકરને પોતે જે ખુલ્લે ખોટો જાણતો હોય અથવા ખોટી માનતો હોય એવી કોઈ ખુલ્લે આપે, તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા એક હપ્તે રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દષ્ટાંત.

(અ) અ કોઈ માણસે તે એવી ખુલ્લે આપે કે, તમારા હાથ તળેના ઝ પોલીસ અમલદારે નોકરીમાં મફત કરી છે અથવા બદલાયેલ અલાવી છે, અને તે ખુલ્લે ખોટી છે એમ તે પોતે જાણતો હોય તથા તે ખોટી ખુલ્લે ઉપરથી તે માણસે ઝ ને બરતરફ કરશે એવા સંભવ છે એમ પણ તે જાણતો હોય, તો અ એ આ કલમમાં ખ્યાન કરેલો ગુનેહ કર્યો એમ સમજવું.

(બ) અ કોઈ સરકારી નોકરને એવી ખોટી ખુલ્લે આપે કે મને કરેલું નિમક ઝ એ એક છાને ડોકાણે સંતાડ્યું છે, અને તે ખુલ્લે ખોટી છે એમ પોતે જાણતો હોય, તથા તે ખોટી ખુલ્લે પરિણામ એવા થશે કે ઝ ની જગ્યાનો ઝાણ લેવાશે, તથા ઝ ને કુખ થશે એવા સંભવ છે એમ પણ તે જાણતો હોય, તો અ એ આ કલમમાં ખ્યાન કરેલો ગુનેહ કર્યો એમ સમજવું.

ટીકા.—મારા છોકરાને ઝેરદર્ધ મારી માંખ્યોની ખખર હાલતા કેદીએ પોલીસને આપ્યા-
થી તેના પર આ કલમ પ્રમાણે જાણીયુજીને ફરીયાદીને દુઃખ કરવાના ઠરાદાયી કેદીએ
ખેડુ તોહમત મુક્યુ તેથી કેદી પર કલમ ૧૮૨ પ્રમાણે તોહમત સાબિત કરી શિક્ષા કરી તેમાં
હાઈકોર્ટે એમ ઠરાવ્યું કે કલમ ૧૮૨ અને ૨૧૧ એ બે જુદી જુદી છે અને આવાં કા-
મને કલમ ૨૧૧ લાગે છે (કા. વી. વા. ૮ પાને ૧૭ તા. ૩ સપ્ટેમ્બર ૧૮૬૭ સરકાર
વિરુદ્ધ રહીમ હમદ વિરુદ્ધ આખસખાન)

કોઈ એક સખસે પોલીસને અરજી કરી, તે અરજીમાં એવી ખોટી હકીકત લખી
કે કોઈ બીજા સખસે અપરાધ કર્યો છે એવા પોતાને શક છે માટે ચોકશી કરવી તે
અરજી ઉપરથી પીતલકોડનો કલમ ૨૧૧ ના અર્થ મુજબ તે સખસ ઉપર ફાજલારીમાં
કામ ચલાવવું તેમ થવું નથી. સરકારી નોકરને પોતાના કાયદેસર અખત્યાર અમલમાં
આણવાને બીજા સખસને નુકશાન કરવાના ઠરાદાયી ખોટી ખખર આપ્યાનું તોહમત
મજકુર કાયદાનો કલમ ૧૮૨ પ્રમાણે તે અરજદાર પર મુક્યું બેઠ્યું (મુ. હા. સરકાર
વિરુદ્ધ ગોપાળ ભાઠાજી તા. ૨૪ એપ્રિલ રત ૧૮૭૩.

૫જી કલમ ૧૭૭ નિચેની ટીકામાં સરકાર વિરુદ્ધ શુરાજી મોહનનો તા. ૧૦ જુલાઈ
૧૮૭૩, નો ફેસલો રાંધ્યો છે તે વાંચો.

પીતલકોડ કલમ ૨૧૧ માં કહેલા અપરાધમાં કલમ ૧૮૨ માં કહેલા અપરાધનો સ-
માવેશ થાય છે અને એટલા વારતે તેવા કામમાં બેઠ્યું તે કલમ પ્રમાણે કામ ચલાવવાનો
માહિતીને આધિકાર છે પરંતુ ગુજરાતી રવરૂપ બનાવે બંધકર છે એમ દેખાય તો કલમ
૨૧૧ પ્રમાણે કામ ચલાવવું યોગ્ય છે (કા. હા. ઈ. લા. વા. ૫ પા. ૧૮૪ બક્તીરામ વિરુ-
દ્ધ હીરા કોલીત).

કેદીએ પોતાના ખચાવ ખાતર કહેલી હકીકત ખોટી પડે તો એમ આ કલમ પ્રમાણે
ખોટી ખખર આપનાર ઠરતો નથી (અ. હા. રી. પા. ૧૨૮)

કોઈ સરકારી નોકરના કાંઈ ૧૮૩. આ સખસ સરકારી નોકર છે એમ જાણીને, અ-
યદેસર અખત્યારથી કાંઈ થવા એમ માનવાનું કારણ હતાં, તે સરકારી નોકરના કાય-
મીલકત જમ્મ થતી હોયતે, દેસર અખત્યારથી કાંઈ મીલકત જમ્મ થતી હોય તેમાં જે
માં સામા થયું.
માણસ સાંગો થાય, તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ-
ની, અથવા એક હજાર રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—હકમનામાના પ્રા. ઉપર હકમનામું બજાવવા માટે કારકુન ત્રીજા માણસના
ધરનો ધરવાળો બધાં અને તે ધરમાંથી તે પ્રા. કીવા તેનો માત્ર નિકળ નહીં તો તે કાર-
કુન પ્રવેશનો ગુલેગાર થાય. અને તેથી વખતે તે ધરનો માલિક કારકુનને ધરમાં જવાને
અટકાવે તો પણ તે ઈ. પો. કો. કા. ૧૮૩ વા ૧૮૬ પ્રમાણે શિક્ષાને પાત્ર નથી, (મુ. હા.
વા. ૭ પા. ૮૩ સરકાર વિરુદ્ધ ગુજી).

એક સખારડીનેટ જડજનું વારંટ બજાવવાના કામમાં હરકત કરવાથી આરોપિત પર
કલમ ૧૮૩ પ્રમાણેનું તોહમત કો. પ્રો. કા. ૪૭૦ મુજબ સખારડીનેટ જડજની પરવાનગી
લઈ એક મુસાઅલી આદમે મુક્યું. પછી સખારડીનેટ જડજની મંજુરી વગર મુસાઅલી
આદમની અરજી પરથી તે ફરીયાદ કાહાડી લેવાની માહિતી પરવાનગી આપી તેમાં ઠ-
રાવ્યું કે ફરીયાદી ચલાવવાની પરવાનગી આપનાર કોર્ટની મંજુરી વગર આવી ફરીયાદ
કાડી લેવાય નહીં (મુ. હા. ઈ. લા. વા. ૨ પા. ૬૫૩ મુસેઅલી આદમની ખામતમાં.)

કોઈ સરકારી નોકરના ૧૮૪. કોઈ સરકારી નોકરના પોતાના સરકારી હોદ્દાના
અખત્યારથી વેચવા કહા કાયદેસર અખત્યારથી વેચવા કાહાડેલી કાંઈ મીલકત વેચાણ-
ડેલી મીલકતના વેચવામાં માં જે માણસ ઠરાદાયી કાંઈ અડચણ કરે, તે માણસને

એક મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા પાંચસે રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ સરકારી નોકરના અખત્યારી વચ્ચે વચવા, કાદા ઉઠી મીત્રકતની કાદા વધા વધે પછી અથવા માગણી. ૧૮૫. કોઈ સરકારી નોકરના પોતાના સરકારી હાદ્દાના કાયદેસર અખત્યારી કાંઈ મીત્રકતનું વચાણ થતું હોય તે વચાણમાંથી તે મીત્રકત ખરીદ કરવાને કલાણો સખસ કાયદા મુજબ અશકત છે એમ જાણ્યા છતાં તે સખસને હિસામે, પછી તે સખસ પોતેજ હોય કે કોઈ બીજા સખસ હોય તો પણ જે માણસ તે મીત્રકત ખરીદ કરે અથવા તેની માગણી કરે અથવા માગણી કરેથી જે ફરજ પોતાની ઉપર આવતી હોય તે ફરજ અદા કરવાનો પોતાનો હિસાબો નહીં છતાં જે માણસ તે મીત્રકતની માગણી કરે, તે માણસને એક મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા બેસે રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—માણસે જીલામમાં પુકારતી વખતે કોઈ માણસ હાજી કરે તો તથા હાજી થવા જેવા કીમત બોલે તો તે આ કલમ પ્રમાણે શિક્ષાને પાત્ર થાય (સા. પા. ૮૬).

કોઈ સરકારી નોકરને તેના સરકારી કામ કરવામાં જે મા- ૧૮૬. કોઈ સરકારી નોકરને તેના સરકારી કામ કરવામાં જે મા- નોકરને તેના સર- જુસ બુધિપુરવક અડચણ કરે, તે માણસને પણ મહીનાની મુદત સુ- કારી કામ કરવા માં અડચણ કરવી ધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા પાંચસે રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—કેદી એક પોલીસના સીપાઈની કેદમાંથી નાશી ગયો તેમાં ડરાબ્યું કે કાયદેસર કેદમાંથી નાશી જવાથી આ કલમ મુજબ સરકારી નોકરને તેનું કામ બજાવવામાં હરકત કરી એવો યુગ્તો થતો નથી (મુ. હા. વા. ૨. પાને ૧૨૮ સરકાર વિરુદ્ધ પોશુમાન ધામાજી તા. ૨૫-૧-૬૫).

સને ૧૮૬૫ ના મુંબઈ આક્ટ ૧ ની કલમ ૧ પ્રમાણે નિમજા મોજણીદારે તોહમત વાળાને પોતાનું ઘર માપવા આવવા ઘેર આવવા કહ્યું તો તેણે કહ્યું કે હાલ મને પુરસદ નથી તેથી તેના પર આ કલમ મુજબ તોહમત મુકવામાં આવેલું તેમાં ડરાબ્યું કે આ આ- ક્ટ પ્રમાણે નિમજા મોજણીદારે સાથે કેદીએ પોતાને ઘર જવાનું અને પોતાનું ઘર માપ- વા વિશે પરવાનગી આપવાનું નાકબુજ કર્યું તો તેટલાજ કલ્પથી સરકારી નોકરને તેનું કામ અજાવતાં છતાં આ કલમ પ્રમાણે હરકત કર્યાનો યુગ્તો થતો નથી (મુ. હા. વા. ૫ પાને ૫૧ સરકાર વિરુદ્ધ બગતીદાસ બગવાતદાસ).

સરકાર વિરુદ્ધ ગજનો ફેસલો મુ. હા. વા. ૭ પાને ૮૩ મે છપાયેલો આ કાયદાની કલમ ૧૮૩ નિચે ટાંકવામાં આવ્યો છે તે જુઓ.

ગાડીના માલિકે પોતાની ગાડી સરકારી અમલદારને બાડે આપવાને નાકબુજ કર્યું તો તેથી તેના પર આ કલમ પ્રમાણે યુગ્તો ઊરતો નથી (મુ. હા. વા. ૯ પાને ૧૬૫ સરકાર વિરુદ્ધ ધોરી કુલન તા. ૮-૨-૭૨).

કાયદા મુજબ ૧૮૭. કોઈ સરકારી નોકરને તેની સરકારી નોકરી બજાવવામાં મ- મદદ કરવાની ફરજ કરવા અથવા આપવાની જે માણસની કાયદા પ્રમાણે ફરજ હોય, રજા છતાં કોઈ તે માણસ અગર ધરાદારથી તે પ્રમાણે મદદ આપવામાં કસુર કરે, તો સરકારી નોકરને તે માણસને એક મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા મદદ કરવામાં ક તે માણસને એક મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા સુર કરવી. બેસે રૂપિયા સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

અને મદદ માગવાનો કાયદા પ્રમાણે જોને અપ્પતિયાર હોય એવાં કોઈ સરકારી નોકરે કોઈ ધનસાફની કોરે કાયદા મુજબ કરેલા કોઈ હુકમ બજાવવાનાં કારણસર અથવા કોઈ ગુનો હ થતો અટકાવવાના કારણસર અથવા કોઈ હંગામો કે બંધો બંધ પાડવાના કારણસર અથવા જે સમસની ઉપર કોઈ ગુનાહતું તોહિમત મુકયું હોય, કે જે કોઈ ગુનાહનો તકશીરવાર હોય કે કાયદેસર કેદમાંથી નાશી ગયો હોય, એવા કોઈ સમસને પકડવાના કારણસર, તે મદદ માગી હોય તો તે માણસને છ મહિનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની, અથવા પાંચસે રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—એક ચોરીના કામમાં ચોરીનો પંદર દિવસમાં પતો લાવવા વિશે અને પોલીસને મદદ કરવા વિશે એક માળખે એક જમીનદારને હુકમ કર્યો. તેણે તે હુકમ અમાન્ય કર્યો માટે જાણી માળખે તેના પર છ. પી. કો. કા. ૧૮૭-૧૮૮ પ્રમાણે તોહિમત સાબિત કરી તેને શિક્ષા કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે સને ૧૮૭૨ ના ૧૦ ની કલમ ૬૦ તથા ૬૧ પ્રમાણે જોતાં એવા પ્રકારનો હુકમ કરવાનો લે માળખે તેને અધિકાર નહોતો કારણ જમીનના માલિકે શું કરવું તે તેમાં કહેલું છે પરંતુ તેને હુકમ કરવાનો અધિકાર માળખે તેને તે કલમ ઉપરથી આપેલો નથી. માટે સરકારી અમલદારે કરેલો હુકમ અમાન્ય કર્યો બદલ આ કલમ તા. ૧૦૪ મી કલમ પ્રમાણે તેના પર તોહિમત રહી શકતું નથી માટે શિક્ષા રદ કરી (અલ્ફા. હાઈ. ઇ. લા. વા. ૩ પા. ૨૦૧ સરકાર વિરુદ્ધ કાશીરામ વિગેરે)

કોઈ સરકારી નોકરે કાયદા મુજબ જાહેર કરવાનો હુકમ ન માનવો. ૧૮૮. કોઈ સરકારી નોકરને કોઈ હુકમ જાહેર કરવાને કાયદા મુજબ અપ્પતિયાર હોય, તે પ્રમાણે હુકમ જાહેર કરીને તે કોઈ માણસને એ પ્રમાણે ફરમાવે કે તમારે ફાણા કામથી દુર રહેવું, અથવા તમારા કામમાં કે તમારા વહોવટમાં ફાણી મિત્રકત છે તે બાબત ફાણી તોરેલો બંધોબસ્ત રાખવો અને એ પ્રમાણે તે સરકારી નોકરે ફરમાવેલું છે એમ જાણ્યા છતાં તે માણસ તે હુકમ ન માને અને તે હુકમ તેણે ન માનવાથી અગર કાયદેસર કહેલા કોઈ સમસને કોઈ અડચણ, દુઃખ, કે નુકશાન થાય અથવા થશે એવું થાય અથવા કોઈ અડચણ, દુઃખ કે નુકશાનનું જોખમ થાય અથવા થશે એવું થાય, તો તે માણસને એક મહિનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા બસે રૂપિયા સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને અગર તેણે તે હુકમ ન માનવાથી માણસની જિંદગીને, તનદુરસ્તીને અથવા સલામતીને જોખમ થાય અથવા થશે એવું થાય, અથવા હંગામો કે બંધો થાય અથવા થશે એવું થાય, તો તે માણસને છ મહિનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ખુલાસો—તે ગુનેહગારે હાનિ કરવાનો ધરાવો કરવો જોઈએ અથવા તે હુકમ ન માનેથી હાનિ થવાનો સંભવ છે એવો તેને વિચાર થવો જોઈએ, એમ કોઈ જરૂર નથી. તે એમ જાણે કે હું ફાણા હુકમ માનતો નથી, તથા તે હુકમ તેણે ન માનવાથી હાનિ થાય અથવા થશે એવો સંભવ હોય, તો બસ છે.

દર્શાવ.

જે સરકારી નોકરને કાયદા મુજબ હુકમ જાહેર કરવાનો અપ્પતિયાર હોય એવા કોઈ સરકારી નોકર અગર એ પ્રમાણે એક હુકમ જાહેર કરે કે ફાણા કામમાં સંબંધીનો

વરચોજી ક્રમાજી રસ્તે થઈને જવું નહીં તે પૂછી જાણી જુઝીને એ તે હુકમ ન માને, અને તેથી હંગામાનું જે નમ થાય, તે એ એ આજ્ઞામમાં ખ્યાત કરેલો યુનોહ કર્યો એમ જાણવું.

ટીકા.—ઉપરની કલમ ૧૭૭ ઉપર આપેલી ફેમલો જુઓ.

કોઈ કરેલો હુકમ કાયદેસર છે કે નહીં એ બાબત અપીલ કોર્ટ ડરાવ કરે ત્યાંહા સુધી હુકમનું અનુમાન ક્યાની નજીવીય કરી શિક્ષા કરવાનો અધિકાર નથી. (જુઓ મુ. હા. વા. ૨ પા. ૩૮૪ સરકાર વિરુદ્ધ દલસુખ હરિભાઈ.)

કેદીએ એક ગેરનો કબજો જપ્તરાખી લીધાથી તેના પર હુકમ નહીં માન્યા બાબત આ કલમ પ્રમાણે તોહમત સાબિત કરી તેને સખત કેદની શીક્ષા કરી તેમાં ડરાબ્યુ કે આ કલમના દેવગને બામમાં લખેલા ગઠારનો આ યુનોહ છે એવું માજીસ્ટ્રેટના અનિમાયથી જણાવું નથી તેથી સખત કેદની શિક્ષાનો હુકમ રદ કરી આરામ કેદની શીક્ષા કરી (જુઓ, મુ. હા. વા. ૩ પા. ૩૨ સરકાર વિરુદ્ધ રતનરાવ માહાદેવ)

સન ૧૮૬૪ ના આક્ટ ૫ મુજબ મામલતદારે કેદીને વાલીના કબજાની ધમારતમાં પ્રતિવાદીના ઘરનું પાણી પડેક તે પડ્યા નહીં કેવા કરેલો હુકમ નહીં માન્યો તેથી તેના પર આ કલમ મુજબ તોહમત રાખી શીક્ષા કરેલો તેમાં ડરાબ્યુ કે યુનાઈટેડ રા. ૧૮૬૪ ના આક્ટ ૫ મુજબ તેવા હુકમ કરવાનો મામલતદારને અધિકાર નહીં હતો. સખત તોહમત અને શિક્ષા રદ કર્યાં. (જુઓ મુ. હા. વા. ૩ પા. ૩૩ સરકાર વિરુદ્ધ બાઉ લીડ)

સન ૧૮૬૪ ના આક્ટ ૫ મુજબ મામલતદારે કેદીને એવા હુકમ કર્યો કે તારા દરવાજામાંથી જવા આવવાનો કરોવાદીને અટકાવ કરેવા નહીં અને તે દરવાજા ઉઘાડો રાખ વા. કેદીએ તે હુકમ ન માન્યાથી તેના પર આ કલમ પ્રમાણે તોહમત રાખ્યાથી ડરાબ્યુ કે દરવાજા ઉઘાડો રાખવા વિશે હુકમ કરવાને મામલતદારને સન ૧૮૬૪ ના ૫ મુજબ અધિકાર નથી માટે કેદી પર આ કલમ પ્રમાણે તોહમત રહી શકવું નથી. (મુ. હા. વા. ૫ પા. ૨૧ સરકાર વિરુદ્ધ ખંડોજી નાનાજી)

અમુક સંજારનો દરવાજો ઉઘાડો મુકવા કેદીને મામલતદારે સન ૧૮૬૪ ના ૫ મુજબ કરેલો હુકમ નહીં માન્યાથી તેના પર આ કલમ મુજબ તોહમત રાખ્યાથી ડરાબ્યુ કે વા. રતવીક વેતાં આ યુનોહ પક્ષકારોના કબજાને હરકત નહીં થવા માટે આપેલી તાકીદને નહીં માન્યાનો છે અને તે મામલતદારના અધિકારમાંથી માટે કરેલી શિક્ષામાં હાથ નાખવાનું કારણ નથી (મુ. હા. વા. ૫ પા. ૪૬ સરકાર વિરુદ્ધ કલ્લા શેઠ નારાયણ શેઠ)

પંદરપુરના દેવળમાં પેસવાનો દરવાજો કેટલોક ઊંચો અને પહેળો કરવાને યુનેહગાર ઉપર એક માજીસ્ટ્રેટ (કી. પ્રો. કો. કા. ૬૨ સન ૧૮૬૨ ના આક્ટ ૨૫ ની) હુકમ કરેલો પરંતુ તે ન માન્યો કેવા તેના પર આ કલમ મુજબ તોહમત રાખેલું હાઈકોર્ટ કાયમ રાખ્યું (જુઓ મુ. હા. વા. ૬ પા. ૩૯ સરકાર વિ. રામચંદ્ર અકનાથ વિગેરે)

હોલકર સરકાર પાસેથી કહેલી રાહદારી જકાત લેવી નહીં એવા માજીસ્ટ્રેટ કલેક્ટરના હોદાથી કરેલો હુકમ યુનેગારે નહીં માન્યાથી તેના પર આ કલમ મુજબ મુકેલા તોહમતમાં ડરાબ્યુ કે ખિટીસ રાખ્યતા મુજકમાં હોલકર સરકાર પાસેથી કહેલી રાહદારી જકાત લેવી બંધ કરવાનો હુકમ કરવાને કોઈ કલેક્ટરને અધિકાર નથી. માટે આ કલમ પ્રમાણે તોહમત રહી શકવું નથી (મુ. હા. વા. ૫ પા. ૧૩ સરકાર વિરુદ્ધ વિશ્વ લક્ષ્મણ.)

જે વાતથી લોકને વાસ, અડચણ કે નુકશાન થતું હોય એવી બાબતમાં જ માત્ર હાથ ધાલવાનો અધિકાર છે તેથી જે બાબતમાં આવા પ્રકાર થયો ન હોય કોંવા થવાનો સંભવ ન હોય તે બાબતમાં માજીસ્ટ્રેટથી હાથ નંખાય નહીં (મ. હા. વા. ૪ પા. ૬)

આ કલમ પ્રમાણે યુનેગાર ડરાવતી વખતે એવું જોવું જિહાએ કે તે હુકમ લખેલો હતો કે કેમ (મ. હા. પ્ર. ૩૪૩.)

કી. પ્રો. કા. ૫૧૮ (સન ૧૮૭૨ ના ૧૦ મા પ્રમાણે માજીસ્ટ્રેટ કેદી પર કરેલો હુકમ

મુદતની અંદર માન્યો નહી તેથી તેના પર આ કલમ મુજબ તોહિમત ઠરાવી તેને શિક્ષા કરી. તેમાં ઠરાવ્યું કે કલમ ૫૧૮ પ્રમાણે કરેલો હુકમ ન માન્યો તો તે બદલ કી. પ્રો. કા. ૪૭૩ પ્રમાણે શિક્ષા કરવાનો તે માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર મળતો નથી માટે શિક્ષા રદ કરી. વળી એમ પણ ઠરાવ્યું કે પી. કો. કા. ૧૮૮ માંના ઠરાવ પર માજીસ્ટ્રેટ ધ્યાન આપવું કે એકાદ હુકમ અમાન્ય થયો એટલુંજ સાબિત થવું બસ નથી પણ તેણે હુકમ નહી માન્યાથી કાયદેસરે કામ કરનારા માણસને કાંઈ હરકત યા ઉપદ્રવ અગર નુકશાન થાય. અમર થવાનો સંભવ હોય અગર તેથી હરકત અગર ઉપદ્રવ અગર નુકશાની થવાનો ભય થશે એમ સાબિત થવું જોઈએ એવું થાય છે. મુ. હા. વા. ૧૦ પાને ૪૨૪ સરકાર વિરૂદ્ધ રણ-છોડ દયાળી).

અમુક જગોએ મુડાં દાટવાં તથા બાળવાસાર લોકોને મનાઈ કરવા બાબતનો હુકમ તે જગોએ ઓડેલો તે હુકમ તોડ્યાના ગુનાની સાબિતી આ કલમ પ્રમાણે એક સખસ પર થઈ તેમાં ઠરાવ્યું કે સદરહુ હુકમ મુદ તોહિમતવાળાને પોહોંચાડવામાં નહી આવેલો સખસ એ ગુનાની સાબિતી ગેરકાયદેસર છે (સરકારે વિરૂદ્ધ મુકરે જુવિયા તા. ૩ મારચ ૧૮૭૦ મુંબઈ હાઈ.)

સને ૧૮૬૪ ના ૫ પ્રમાણે ખેતરનો કબજો ફરિયાદીને આપવા માટે તોહિમતવાળા પર મામલેતદારે કરેલો હુકમ તેણે નહિ માન્યાથી તેના પર આ કલમ મુજબ તોહિમત મુકયાની ફરિયાદીને પરવાનગી આપેલી તૃતી તેણે આ કલમ મુજબ તેના પર ફરિયાદ કરી પણ ફરિયાદીને કી. પ્રો. કા. ૨૭૧ (૧૧ના ૨૫ ની) મુજબ ફરિયાદ એમી લેવા દીધી તેમાં ઠરાવ્યું કે હાલના કામમાં હુકમ ન માનવાથી જે સખસને નુકશાન થયું અને જેને તોહિમતવાળા પર ફેજલારી કામ ચલાવાની રજા મળી તે ફરિયાદ કરવાર હતો અને કી. પ્રો. કો. ના બાબ ૧૫ ની અંદર આવે એવાં કામોમાં તે પોતાની ફરિયાદ પાછી લઈ શકે છે (મુ. હા. તા. ૧૬ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૧ સરકાર વિરૂદ્ધ જીજીબાઈ નયુમાઈ વીગરે)

કુવાને મરામત કરવા સને ૧૮૬૧ ના આક્ટ ૨૫ ની કા. ૬૨ મુજબ એક સખસ-ડીન્ટ માજીસ્ટ્રેટ કરેલો હુકમ ન માન્યાથી તેના પર આ કલમ મુજબ તોહિમત રાખી દંડની શિક્ષા કરી અને તે દંડમાંથી કુવાને મરામત કરવા ઠરાવ કર્યો. તેમાં ઠરાવ્યું કે આ કામમાં કા. ૩૦૮ લાગુ પડે છે તેથી આ કામમાં સખો. માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર નથી અને વળી કા. ૪૪ મુજબ કુવાને મરામત કરવાનો હુકમ કરાવાનો તેને અધિકાર નહોતો. (મુ. હા. તા. ૧૩-૪-૭૧ સરકાર વિં તાત્યા વિઠોયા પાડક)

માજીસ્ટ્રેટ (સને ૧૮૭૨ ના ૧૦ની કા. ૫૧૮) કા. ૫૧૮ પ્રમાણે વવેલી વાડ કાપી બરાબર કરવા કરેલો હુકમ નહિ માન્યા બાબત આ કલમ પ્રમાણે તોહિમત વજાપર રાખેલા તોહિમતના કામમાં ઠરાવ્યું કે તુરેતા તુરેત ઈજાજ કરવાની કંઈ જરૂર નહોતી એમ મુકદમાની હકીકતથી માત્રમ પડ્યું માટે જે હુકમ માનવામાં નથી આવ્યો તે હુકમ કરવાનો માજીસ્ટ્રેટને અખતિયાર નહોતો કેમકે કા. ૫૧૮ ના પહેલા અગ્રાશમાં એવી બાબતનેસારૂ બીજી અને થોડો મેક્ષેપ રસ્તો બતાવેલો છે. માજીસ્ટ્રેટને એમ પણ ખબર આપવી કે આવા કામને મુંબાઈના સને ૧૮૬૭ના આક્ટ ૭ ની કા. ૩૩ વધારે લાગુ પડે છે. (મુ. હા. તા. ૧૧ જુન સને ૧૮૭૪ સરકાર વિરૂદ્ધ બાપુજી બેચર)

લોકને તાબડતોબ નુકશાન થનાર છે એમ હોવા શિવાય કી. પ્રો. કા. ૫૨૮ પ્રમાણે હુકમ કરી શકાતો નથી અને તેવો હુકમ કરેલા પછી જો માજીસ્ટ્રેટ અગાડી ચોકસી કરવા વિશે કા. ૫૨૫ પ્રમાણે હુકમ કર્યો હોય તો કા. ૫૨૮ પ્રમાણે ચલાવેલું કામ માજીસ્ટ્રેટ બંધ કર્યું એમ સમજવું જોઈએ અને કા. ૫૨૫ પ્રમાણે કામ શરૂ કર્યું એટલે પી. કો. કા. ૧૮૮ પ્રમાણે જે માણસ પર આરોપ મુકવામાં આવ્યો છે તે માણસને દંડ ન કરતાં કા. ૫૨૧ પ્રમાણેજ માજીસ્ટ્રેટ કામ ચલાવવું જોઈએ. (કા. વી. વા. ૨૧ પાને ૮૬ સરકાર વિરૂદ્ધ બાઈદ્રલાલ અને બીજા)

પી. કો. કા. ૧૮૮ ના આધારે તોહિમિતની શાખિતી થવાને હુકમ પ્રસિદ્ધ કરવાનો અખતિયાર કાયદાથી જે સરકારી નોકરને હતો એવા નોકરે પ્રસિદ્ધ કરેલો હુકમ આરોપિતે અમાપ્ય કર્યોછે એમ શાખિત થનારો પુરાવા બેઠયે (કા. વી. વા. ૨૩ પાને ૫૭ સરકાર વિરુદ્ધ સુબનસીંગ વીગરે)

એક દીવાની કોર્ટે અરજદારને એમ તાકીદ કરી હતી કે અમુક જગાએ તારે કુપડી બાંધવી નહિ છતાં તેણે બાંધી તેથી તેના પર કા. ૧૮૮ મુજબ તેહિમત રાખ્યું તેમાં કરાવ્યું કે સરકારી અમલદાર સાવિનનિક કામ માટે જે હુકમ પ્રસિદ્ધ કરે છે તે હુકમને માત્ર આ કલમમાંના ઠરાવ લાગુ પડેછ અને દીવાની દાવામાં પક્ષકારોના દરમિયાન થયેલા હુકમને તે કલમ લાગુ પડતી નથી. કા. હા. ઇ. લા. વા. ૬ પાને. ૪૪૫ અંદરકાંતદે અરજદારની બાબતમાં)

કોઈ સરકારી નોકરને નુકશાન કરવાનો ડર છે. ૧૮૯. કોઈ સરકારી નોકરને પોતાના સરકારી આહવાના અમલસંબંધી કોઈ કામ કરવાને, અથવા કોઈ કામ ન કરવાને, અથવા કોઈ કામમાં ટીલ કરવાને લલચાવવાના કારણસર, તે સરકારી નોકરને ખુદને, અથવા જે સખસની સાથે તે સરકારી નોકરને સંબંધ છે એમ પોતે માનતો હોય, એવા કોઈ સખસને, કોઈ નુકશાન કરવાનો, જે માણસ ડર દેખાડે તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ સરકારી નોકરની પાસે આશરો માગવાની અરજ કરવાથી દુર રહેવા ને કોઈ સખસને લલચાવવા સાથે તેને નુકશાન કરવાનો ડર દેખાડવો. ૧૯૦. કોઈ નુકશાનથી કોઈનું રક્ષણ કરવાનો અથવા કરાવાનો જે સરકારી નોકરને કાયદા મુજબ અખતિયાર હોય, એવા કોઈ સરકારી નોકરની આગળ કોઈ સખસને કોઈ નુકશાનથી પોતાનું રક્ષણ થવા બાબત કાયદેસર, અરજ ન કરવાને અથવા અરજ કરતો અટકાવવાને લલચાવવાના કારણસર, જે માણસ તે સખસને કોઈ નુકશાન કરવાનો ડર દેખાડે તે માણસને એક વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

બાબ ૧૧ મો.

ખોટા પુરાવા તથા સરકારી ઈનસાફ વિરુદ્ધ ગુનાહ બાબત.

ખોટી શહેદી આપવી. ૧૯૧. કોઈ સોગંદથી અથવા કાયદાના ખાસ ઠરાવથી સાચું બાબતને જે માણસ કાયદા મુજબ બંધાયેલો હોય, અથવા કોઈ પણ બાબત સંબંધી કોઈ એકરાર કરવાને કાયદાથી બંધાયેલો હોય. તે માણસ એવી કોઈ વાત કહે કે જે ખોટી હોય, અને જે ખોટી છે એમ તે જાણતો કે માનતો હોય, અથવા ખરી છે એમ તે ન માનતો હોય, તો તે માણસે ખોટી શહેદી આપી એમ સમજવું.

ખુલાસો ૧ લો—કોઈ વાત મોઢેડેથી કહી હોય અથવા કોઈ બીજી રીતે કહી હોય તોપણ તેને આ કલમના અર્થ પ્રમાણેની વાત સમજવી.

ખુલાસો ૨ જો—શહેદી આપનાર સખસ પોતાના માનવા બાબત જે ખોટી વાત કહે, તેને પણ આ કલમના અર્થ પ્રમાણેની વાત સમજવી, અને જેમ જે વસ્તુ કોઈ સખસ જાણતો ન હોય તે તે કહે કે હું જાણું છું તેથી તે સખસ ખોટી શહેદી આપ્યાનો

ગુનેગાર થાય તેમજ ને વસ્તુ તે માનતો નહીં હોય તે વીણે તે એમ કહે કે હું એ માનું છું તો તેથી પણ તે સખસ ખોટી શહેદી આપ્યાનો ગુનેગાર થઈ શકે છે.

દર્શાવ.

(અ) જ ની ઉપર બ નો હજાર રૂપિયાનો એક બાજબી દાવો છે, તેની મજબુતીમાં ધનસાક્ષી વખતે અ આવીને એવા ખોટા સોગન ખાય કે બ દો દાવો બાજબી છે એમ જ ને કબુલ કરતાં મેં સાંભળ્યો, તો અ એ ખોટી શહેદી આપીએમ સમજવું.

(બ) કાંઈ સોગંદથી સાચુ બાલવાને બંધાએલો છતાં, અ એ પ્રમાણે કહે કે ફલાણી સહી જ ની લખેલી છે એમ હું માનું છું. અને જ ની લખેલી છે એમ તે ન માનતો હોય, તો એ ઠેકાણે અ ને વાત પોતે ખોટી જાણે છે તે કહે છે, માટે તેણે ખોટી શહેદી આપી એમ સમજવું.

(ક) જ ના અક્ષરનું વક્ષણ અ જાણે છે અને તે એ પ્રમાણે કહે કે ફલાણી સહી જ ની લખેલી છે એમ હું માનું છું, અને તેમજ તે સહી તેની લખેલી છે એમ અ સુદબુદ્ધિએ માનતો હોય, તો એ ઠેકાણે અ ની વાત ફક્ત તેના માનવા વિશે છે અને તેના માનવા વિશે તે સાચો છે, માટે, અગર તે સહી જ ની લખેલી ન હોય તોપણ અ એ ખોટી શહેદી આપી એમ સમજવું નહીં.

(ડ) કાંઈ સોગંદથી સાચુ બાલવાને બંધાયેલો છતાં, અ એ પ્રમાણે કહે કે ફલાણે દાહાડે જ ફલાણે ઠેકાણે હતો એમ હું જાણું છું, અને તે બાબત અ કાંઈ જાણતો ન હોય તો, અગર તે દહાડે જ તે ઠેકાણે હતો કે નહીં તોપણ અ એ ખોટી શહેદી આપી એમ સમજવું.

(ઘ) અ કાંઈ સમજાવનારો કે તરજુમો કરનારો છે, અને તે ને વાત અથવા લેખ ખરી રીતે સમજાવવા અથવા તેના તરજુમો કરવાને સોગંદથી બંધાએલો છે, તે વાતની અથવા લેખની એવી સમજણ આપે અથવા એવા તરજુમો કરે, અથવા તે સમજણ અથવા તરજુમો ખરો છે એમ સરટીફિકેટ આપે; કે તે સમજણ અથવા તરજુમો ખરો ન હોય, અને તે તેને ખરો માનતો ન હોય, તો અ એ ખોટી શહેદી આપી એમ સમજવું.

ટીકા—કોઈ પક્ષકારને કાયદા પ્રમાણે સોગનપર ખરો મજકૂર કહેવાની જરૂર છતાં તે ખોટો મજકૂર કહે અને તેથી તેના પર ખોટી સાક્ષી આપ્યાનું તોહિમત મુકયું હોય તો જા તેણે ખરો મજકૂર કહ્યો હોત તો ગુનોહ યાત માટે તેણે ખોટો મજકૂર કહ્યો છે એવા શખસથી તેને ખોટા શહેદી આપ્યાના તોહિમતમાંથી મુક્ત કરવા યોગ્ય નથી (મ. હા. વા. ૩ પા. ૨૯)

આ કલમ પ્રમાણે ખોટી શહેદી આપ્યાનો ગુનોહ યવા માટે ને કામમાં તે ખોટી શહેદી આપી તે કામમાં તે સુદ્ધાનીજ હોવી જોઈએ એમ કાંઈ જરૂર નથી (મુ. હા. વા. ૫ પા. ૬૮ સરકાર વિરૂદ્ધ રામચંદ્ર)

કોઈ પોલીશ મટેલ મુંબાઈના સને ૧૮૯૭ ના આક્ટ ૮ની કા. ૨૩ પ્રમાણે કામ કરતાં છતાં તેમની આગળ સોગનપર કાંઈ ખોટો મજકૂર કહે તો તેણે આ કલમ પ્રમાણે ખોટી શહેદી આપી એમ થાય છે (મુ. હા. ૬. લા. વા. ૪ પા. ૪૭૬ સરકાર વિરૂદ્ધ હરે બસાપા)

ખોટી શહેદી આપ્યા બદલનો ચાર્જ મુકવો તે ન્યાયની કોર્ટમાં આપેલી શક્તિને માટેજ મુકવો એમ નથી એવા પ્રકારનો મજકૂર એકાદ પોલીશ અમલદાર આગળ કહ્યો

હોય તોપણ તે આ કલમ પ્રમાણે અને કી. પ્રો. કા. ૧૧૮ પ્રમાણે વિચાર કરી બેતાં જોટી સાહેદી આપ્યા પ્રમાણે થાય છે (કા. વી. રી. વા. ૨૦ પા. ૪૨ સરકાર વિરૂધ નાનું ચંદ્ર મુકરજી)

જોટી પુરાવા બ- | ૧૬૨. જે માણસ કાંઈ બીના બનાવે, અથવા કાંઈ ચોપડી કે નાવવા. | દ્વિતર મધ્યે કાંઈ જોટી રકમ લખે, અથવા કાંઈ લેખ કરે અને તેમાં કાંઈ જોટી વાત લખે, એવા ધરાદાયી કે કોઈ ઇતસાફી મુકદમામાં, અથવા કોઈ સરકારી મોકરની આગળ તેના સરકારી હોદ્દાયી કાયદા મુજબ ચાલતા મુકદમામાં, અથવા કોઈ લવાઈની આગળ, તે બીના, જોટી રકમ અથવા જોટી વાત પુરાવામાં રજુ થાય, તથા તે રજુ થનારી બીના, અથવા જોટી રકમ, અથવા જોટી વાતથી, તે મુકદમામાં પુરાવા ઉપરથી જે સખસ કાંઈ અબીપ્રાય બાંધનાર હોય તે સખસના મનમાં, તે મુદતમાંના ફેસલાને લગતી કાંઈ જરૂરની બાબત સંબંધી જોટી અબીપ્રાય આવે, તો તે માણસે જોટી પુરાવા બનાવ્યો એમ સમજવું.

દર્શાવ.

(અ) જ ની એક પેટીમાં અથવા કાંઈ ઘરેણાં મુકે; એવા ધરાદાયી કે તે ઘરેણાં તે પેટીમાંથી જડે, તથા એ બીનાથી જ ની ઉપર ચોરી સાબીત થાય, તો અ એ જોટી પુરાવા બનાવ્યો એમ સમજવું.

(બ) અ પોતાની દુકાનના ચોપડામાં એક જોટી રકમ લખે. એટલા સાર કે કોઈ ઇતસાફીની કોરટમાં તે પુટીકર પ્રમાણુ દાખલ વાપરવી, તો અ એ જોટી પુરાવા બનાવ્યો એમ સમજવું.

(ક) જ ની ઉપર બદમસ્લતનો ગુનોહ સાબીત કરવાના ધરાદાયી અ જ ના જેવા અક્ષર કરાને એક કાગળ લખે, એવો રીતે કે જાણે તે કાગળ તે બદમસ્લત માહેના બ્રેઈ સોબતિને લખેલો હોય, અને પોલીસ અમલદારો ફલાણે ટેકાણે જોળ કરશે એવા સંભવ છે એમ જાણીને તે કાગળ તે ટેકાણે મુકે, તો અ એ જોટી પુરાવા બનાવ્યો એમ સમજવું.

ટીકા—કેદાંએ સને ૧૮૫૬ના આક્ટ ૮ ની કા. ૧૧૯ મુજબ દાવાની ફની ચોકશી માટે એક અરજી આપી અને તે અરજી પર એક સમાલકાજ કોરટના જડજની રૂબરૂ પ્રતિષ્ઠા લેખ કર્યો તેમાં કેદાંએ કંઈક જોટું કહ્યું તેથી તેના પર આ કલમ મુજબ તોહામત મુકી તેને ગુનેહગાર ઠરાવ્યો તેમાં ઠરાવ્યું કે ગુનેહગાર આ કલમમાં કહેલા ગુનાહનો ગુનેહગાર નથી અને ૫૬ ના ૮ ની કા. ૨૪ પ્રમાણે તે શિક્ષાને પાત્ર નથી. આ કલમમાં કહેલો ગુનોહ થવાને જે દસ્તાવેજમાં જોટો મજબૂર કર્યો હોય તે પુરાવામાં વાપરવા માટે લખવા જોઈયે. કા. ૧૧૯ મુજબ કરવાની અરજી પર પ્રતિષ્ઠા લેખ કરવાની જરૂર નથી તો આરોપિત ગુનેહગાર નથી (કા. વા. ૧૦ સરકાર વિરૂધ હારેનમંદલ તા. ૧૦ અગષ્ટ ૧૮૯૮) એક માણસ પર ચોરીની યથેજા ફરિયાદીમાં તે બીના ગુનેહગાર ઠરાવાથી તેના વિરૂધ સાહેદી આપનાર બેઉ સખસો પર જોટો આરોપ આપ્યા બદલ તેને ફરિયાદી કરવાની એક માજીસ્ટ્રેટ પરવાનગી આપી. પણ તેણે મંજૂરીપરથી ફરિયાદ ન કરી તેથી માજીસ્ટ્રેટ પોલીસના રીપોર્ટથી કા. ૧૬૨ પ્રમાણે જોટી સાહેદી આપ્યાનો આરોપ રાખ્યો તેમાં ઠરાવ્યું કે આવી રીતે મંજૂરી મળેલો સખસ ફરિયાદી ના કરે તો ફરિયાદ શિવાય કા. ૧૪૨ ઉપરથી તે કામ લેવાનો જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર છે (કા. હા. ઈ. લા. વા. ૪ પા. ૭૧૨ સરકાર વિરૂધ નિયમ તા. ૨ ડીસેમ્બર ૧૮૭૮)

જોટી શહીદી તં-
યા જોટી પુરાવા
ની શિક્ષા.

૧૯૩. જે માણસ કોઈ ઇનસાફી મુકદમાના કોઈપણ ભાગમાં-ઈ રાદાયી જોટી શહીદી આપે, અથવા કોઈ ઇનસાફી મુકદમાના કોઈપણ ભાગમાં વપરાય એવા કારણસર જોટી પુરાવા બતાવે તે માણસને સાત વર્ષની મુદત મુખીની બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે; તથા બીજી કોઈ બાબતમાં જે માણસ ઇરાદાયી જોટી શહીદી આપે અથવા જોટી પુરાવા બતાવે, તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત મુખીની બે માંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ખુલાસો ૧ લો.—કોઈ કોર્ટ માર્સલ અથવા મીલીટરી કોર્ટ આવરિક વેસ્ટની આગળ તજવીજ ચાલતી હોય તેને ઇનસાફી મુકદમો સમજવો.

ખુલાસો ૨ જો.—કોઈ ઇનસાફીની કોર્ટની આગળ મુકદમો ચાલતાં પેહેલાં કાયદાએ ફરમાવેલી તજવીજ થતી હોય તેને ઇનસાફી મુકદમાનો એક ભાગ સમજવો, પછી તે તજવીજ કોઈ ઇનસાફીની કોર્ટની આગળ નહીં થતી હોય તોપણ.

દર્શાવે.

જ ને તેનો ઇનસાફી થવા સાથે કમિટ કરવો. જોઈએ કે નહીં એ ડરાવવા સાથે કોઈ માણસની આગળ ચાલતી તજવીજમાં એ સોગંદ ખાઈને એવી વાત કહે કે જે જોટી છે એમ તે બતાવતો હોય, તો એ તજવીજ ઇનસાફી મુકદમાનો એક ભાગ છે, માટે એ જોટી શહીદી આપી એમ સમજવું.

ખુલાસો ૩ જો.—કોઈ ઇનસાફીની કોર્ટે કાયદા મુજબ કોઈ તજવીજ કરવાનું ફરમાવ્યું હોય, અને તે તજવીજ કોઈ ઇનસાફીની કોર્ટના હુકમ મુજબ થતી હોય, તો તે તજવીજને ઇનસાફી મુકદમાનો એક ભાગ સમજવો. પછી તે તજવીજ કોઈ ઇનસાફીની કોર્ટની આગળ નહીં થતી હોય તોપણ કોઈ જમીનની હદ મુકદમો કરવા સાથે એક ઇનસાફીની કોર્ટે કોઈ અમલદારને તે જગોપર મોકલ્યો હોય, તે અમલદારની આગળ થતી તજવીજમાં એ સોગંદ ખાઈને એવી એક વાત કહે કે જે જોટી છે એમ તે બતાવતો હોય, તો એ તજવીજ ઇનસાફી મુકદમા નો એક ભાગ છે માટે એ જોટી શહીદી આપી એમ સમજવું.

ટીકા—મદ્રાસ સદરકોર્ટે એમ ડરાવ્યું છે કે ન્યાયના કામમાં જ્ઞાણીજીને જોટી શહીદી આપ્યા બદલ સદરકોર્ટ કલમ પ્રમાણે કામ ચલાવવું હોય તો આરોપિતે કહેલો મજબૂર તેણે અગાઉ સોગંદપર કીંવા પ્રતિજ્ઞાપર જે મજબૂર કહ્યો હતો તેથી જીતે છે એટલું જ બતાવવું બસ નથી પણ તેણે કહેલો મજબૂર જોટી છે એમ તેને માહિત હવું એ શાખિત થવું જોઈએ (મ. કા. પૃ. ૧૪૧)

જે સાહેબ જુદી રીતે બીજાના નામથી જીવાની આપે તેના ઉપર પી. કો. કા. ૪૧૯ મુજબ વેશ લઈ ડગાઈ કરવાનું તોહિમત નહિ રાખતાં કા. ૧૯૩ પ્રમાણે જોટી શહીદી આપ્યાનું તોહિમત રાખવું જોઈએ (મુ. હા. વા. ૧ પા. ૮૬ સરકારવિરુદ્ધ પ્રેમા બીખા તા. ૫ નવેમ્બર ૧૮૯૩)

ઇનકમટાક્ષના કમીશનરની રૂબરૂ કહેલો મજબૂર જોટી છે અથવા જોટી છે એમ માનવાને કારણે કેદીને હવું તે છતાં તેણે તેવો મજબૂર કહ્યો તો તેથી કા. ૧૮૧ પ્રમાણે નહિ પણ આ કલમ પ્રમાણે યુનોહ યાપ છે (મુ. હા. વા. ૮ પા. ૨૧ સરકારવિરુદ્ધ દાલજી અદરજી)

એક વિનાયક દેવાકર ઉપર કામ ચાલ્યું તેમાં આ કામના કેદીએ, પ્રતિજ્ઞા ઉપર કે

હેતી હકીકત ખોટીકે એમ ગણી તેના પર ખોટી માહિતી આપ્યાનું કામ ચલાવી તેને શિક્ષા કરી. તેમાં ડરાવ્યું કે સરકાર વિનાયક પર મુદ્દા તોડી મત જેને ફરિયાદ કરવાને હક મળ્યો હતો તે શિવાયના બીજા માણસે તેના પર ફરિયાદ કરવાથી એ વિનાયક પરનું તોડી મત રદ કર્યું નથી આ કેદીની બાબતમાં એમ ડરાવ્યું કે જે કામનું મૂળ તોડી મત અમે રદ કર્યું તેમાંથી આ કામ ઉપર થયેલ તો આ કેદીની બાબતમાં પણ શિક્ષા રદ કરી છે (મુ. હા. વા. ૮ પાને ૩૭ સરકાર વિરુદ્ધ રામજી તાજર તા. ૧૫ જુન ૧૯૭૧)

જાણજણે જાણની રૂબરૂ ખોટી માહિતી આપ્યાથી તેઓની એક્ટી તપાસ કરેલી તેમાં ડરાવ્યું કે દરેક કેદી પર મુદ્દા તોડી મતની એક્ટી તપાસ ન કરતાં દરેકની જુદી જુદી તપાસ માગવાનો તે કેદીનો હક છે અને તે તપાસ જુદીજ કરવી. (મુ. હા. વા. ૫ પા. ૫૫ સરકાર વિરુદ્ધ બવાનીનીંગર હરીભાઈ વિગરે)

એક મુજબી પટેલની નિમનોક્તી બાબતમાં આરોપિને કરેલી આરજીમાં કહેલો મજબૂર તાસદાયક હતો તેથી તે આરજીનો લખનાર કોણ તેની શોધ કરવા માટે આરોપિતની સોગન પર લીધેલી જુલાનીમાં તેણે કહેલો કેટલોક મજબૂર ખોટો છે એમ ગણી તેના પર કા. ૧૯૩ મુજબ તોડી મત સુધી શિક્ષા કરી તેમાં ડરાવ્યું કે તાસદાયક આરજી લખનાર કોણ છે એ બાબત શોધ કરવામાં જે કામ માણસેટ ચલાવે તેમાં સોગન આપવાનો તે માણસેટને અધિકાર નથી માટે, આરોપિત ખોટી માહિતી આપ્યાનો ગુનેહગાર થતો નથી. (મુ. હા. વા. ૧૧ પાને ૧૨ સરકાર વિરુદ્ધ જીજીભાઈ વળ)

તેવીજ રીતે કા. વી. રી. વા. ૫ પાને ૭૨ ના કામમાં સરકાર વિરુદ્ધ વૈદ્યનાથ બાનરજીમાં એમજ ડરાવ્યું છે તેમાં ખુનની બાબત નનામી આરજી થયેલી તેનો લખનાર કોણ એ વિશે તપાસ થતો હતો તેમાં આરોપિત ખોટું બોલ્યો હતો તેથી તેના પર આ કલમ પ્રમાણે મુકેલા તોડી મતમાં એમ ડરાવ્યું કે આ તપાસ અથવા તેનો ભાગ ધનસાહી તપાસનો નહોતો શખ્સ આ કલમ પ્રમાણે તેના પર તોડી મત રદી શકે નહિ.

આ કલમ પ્રમાણે ફરિયાદ કરવા માટે આપેલી મેંજુરીમાં એમ લખ્યું હતું કે “બાલાજી સીતારામે જુદી જુદી કોરટમાં સોગન પર જુદો જુદો મજબૂર કહ્યો છે શખ્સ તેના પર ફાજલારીમાં કામ ચલાવવાની મેંજુરી આપ્યું” આ ઉપરથી આ કામમાં હાઈકોર્ટે ડરાવ્યું કે જે મેંજુરી આપવી તેમાં જે ખોટો મજબૂર કહ્યો તે મજબૂર, જે કોરટમાં ખોટો કહ્યો હોય તે, અને જે પ્રસંગે કહ્યો હોય તે એ લખ્યું જોઈયે. હાલની મેંજુરીમાં તેમ નથી લખ્યું માટે તે મેંજુરી રદ કરી (મુ. હા. વા. ૧૧ પા. ૩૪ સરકાર વિરુદ્ધ બાલાજી સીતારામ)

એક ફોરેસ્ટ (જંગલખાતાનો) ઓફીસર કે જેને કાયદા પ્રમાણે તપાસ કરવાનો તથા પુરાવા લેવાનો અધિકાર મળ્યો નથી તે શખ્સના રૂબરૂ રજૂ કરવાના ધરાવાથી ખોટો હીસાબ તૈયાર કરવા એ પી. કો. કા. ૧૯૩ પ્રમાણે ખોટો પુરાવા બનાવ્યો કહેવાય નહિ (મુ. હા. વા. ૧૨ પાને ૧ સરકાર વિરુદ્ધ રામાજીરાવજી વખાજીરાવ વાગરે)

ખોટો દાવો કરવા બાબત પી. કો. કા. ૨૦૯ પ્રમાણે ફુલપાવર માણસેટ એક તોડી મતવાળા શખ્સને અપરાધી ઠરેલો તે મુકદ્દમામાં તોડી મતવાળાએ પોતાની ફરિયાદ આરજી ઉપર ખોટી પ્રતિજ્ઞા કરેલી એવું માન્ય પડ્યું તે તોડી મતની શાખિતી હાઈકોર્ટે એવા કારણથી રદ કરી કે પી. કો. કા. ૧૯૩ પ્રમાણે જે ગુનેહ સાર શિક્ષા થઈ શકે એવો ગુનો હોયો હતો અને માણસેટને અધિકાર નહોતો તે મુકદ્દમામાં તોડી મતવાળા ઉપર બધારે કામ ચલાવવાનું માણસેટના વિચાર ઉપર રાખ્યું. (મુ. હા. તા. ૨૩ સપ્ટેમ્બર ૧૯૬૯ સરકાર વિરુદ્ધ લક્ષ્મીનાથ પ્રેમચંદ વિગરે).

એ તોડી મત વાળા પરની તજવીજ એક જ કામમાં થઈ તેમના પર પી. કો. કા. ૪૬૭ તથા ૧૯૩ મુજબના ગુનેહ શાખિત કર્યા તેમાં ડરાવ્યું કે દરેક તોડી મતવાળાનું ખોટી માહિતી આપવાના તોડી મત ઉપરથી જુદુ જુદુ કામ ચલાવવું જોઈતું હતું માટે તે તોડી

મતનામાં ઉપરથી થયેલી શાખિતીને તે કોરટે સ્વીકૃતિ. (મુ. હા. તા. ૭ એપ્રિલ ૧૮૭૦ સરકાર વિ. છુપાણ આગાણ વિગરે)

• કોઈ કોલેજદારી હનસાકનું કામ આજતાં છતાં હનસાક કરનાર માણસોને ને પુરાવો દફતરમાં દાખલ કરેલો હોય તે ઉપરથી પી. કો. કા. ૧૯૩ મંચેનો કાંઈ ગુનોહ કોઈ શખ-સના હાથથી બન્યો એવું પ્રથમ દર્શને માણસોને દેખાઈ આવે તો તે તોહિમતવાળાનો (એટલે ને શખસ વિરુદ્ધ પ્રથમ દર્શની ગુનોહ બન્યો હોય તે શખસને) હનસાક થવાની મંજૂરીયત, સ્વતંત્ર (અલાયદી) પ્રથમની ચોકશી કર્યા વગર આપવાનો તે માણસોને અધિકાર છે. (મુ. હા. તા. ૨૬ નવેમ્બર ૧૮૭૭)

આ કલમ પ્રમાણે કોઈ પોલીસપટેનની રૂબરૂ ગુનોહ કર્યા છતાં તે ગુનોહગાર ઉપર કોલેજદારીમાં કામ અલાવવા માટે મંજૂરી આપવાની જરૂર નથી. (મુ. હા. ઈ. લા. વા. ૪ પાને ૪૭૯ સરકાર વિરુદ્ધ હરખસાપા)

એક શેનનજડનની રૂબરૂ આલેખા એક ન્યાયના કામમાં આરોપિને બુદ્ધિપૂર્વક ખોટી સાહેદી આપ્યા ઉપરથી પી. કો. કા. ૧૯૩ પ્રમાણે તેનાપર જડલે આરોપ મુકા પોતેજ તેની સંક્ષીપ્ત ચોકશી કરી પોતાની રૂબરૂ ચોકશી થવા તેને કમિટ કર્યો તેમાં કરાવ્યું આ ગુનાહનો હનસાક કરતા શેનનજડથીજ યદ્ય શકે એવો નથી તો જડલને પોતાને ત્યાં હાં હનસાક માટે મોકલવાનો અધિકાર નથી. (કા. હા. ઈ. લા. વા. ૮ પાને ૫૭૦ સરકાર વિ. કુતેજવખાન વિગરે)

આરોપિને એક દસ્તાવેજ રજીસ્ટર કરાવવા મુદત પહેાંચતાની અંદર લાવવા માટે દસ્તાવેજમાંની તારીખ ફેરવી બે તે ફેરવી નહોતતો તે દસ્તાવેજ રજીસ્ટર કરવાને મુદતની હરકત આવે તેમ હતું તેથી તેનાપર પી. કો. કા. ૪૬૪ મુજબ તોહિમત મુકેલું તેમાં કરાવ્યું કે નોંધણીના કામના સંબંધે એકાદ હીતની વાત વિશે નોંધણી કરનારા અમલદારની ચુક થાય એ હેતુથી તેણે તારીખ બદલી એમ સ્પષ્ટ છે. અને તેમ છે તો આરોપિતનું એ કલ્પ પી. કો. કા. ૧૯૨, ૧૯૩ ઉપરથી ખોટો પુરાવો બનાવ્યાનો ગુનોહ થાય છે અને કા. ૧૯૬ પ્રમાણે બનાવે પુરાવનો ઉપયોગ કર્યાનો ગુનોહ થાય છે. (કા. હા. ઈ. લા. વા. ૬ પાને ૪૮૨ સરકાર વિરુદ્ધ મીર હકારઅલી)

આ કલમ પ્રમાણેનો ગુનોહ ને માણસોની હજુરમાં કરવામાં આવ્યો હોય તે માણસો પોતે તેનો હનસાક કરી શકે નહિ. (અહા. હા. ઈ. લા. વા. ૧ પા. ૧૨૬ સરકાર વિરુદ્ધ કુળતારણસીંગ)

• કોઈ માણસે રેલવેના કાંઈ ચોરીના ખીજા ખીજા એક માણસના મરમાં છુપાવી મુક્યાના કામમાં મદદ કરી હોય અને કોઈ બીજા અપરાધી માણસને શિક્ષા થવા માટે પોતે નાશો ગયો હોય તો પી. કો. કા. ૧૯૩ પ્રમાણે તે માણસે ન્યાયના કામમાં ઉપયોગી પડવા વાસ્તે ખોટો પુરાવો બનાવ્યો તે બદલ અને કા. ૪૧૪ પ્રમાણે ચોરીનો માલ છુપાવ્યાના કામમાં તેણે સાહ્ય કરી તે બદલ તેને શિક્ષા આપી તે વ્યાજબી છે. (અહા. વા. ૧ પા. ૩૭૯ સરકાર વિ. રામચરણ.)

પી. કો. ઇ. ૧૯૩ પ્રમાણેનો ગુનોહ કો. પ્રો. કા. ૪૭૩ના બાવાર્થ પ્રમાણે કોરટના અપમાન કરવાનો ગુનોહ છે અને તેથી કરીને ને કોરટની રૂબરૂ તે ગુનોહ કરવામાં આવ્યો તે કોરટના માણસોને કા. ૪૭૩ પ્રમાણે તે ગુનાહનો હનસાક કરવાનો અધિકાર નથી. (અહા. હા. ઈ. લા. વા. ૧ પાને ૬૨૫ સરકાર વિરુદ્ધ કાશમીરીજાલ)

બાડાચીઠીની નકલ પુરાવા વાસ્તે તૈયાર કરી તો તે અપરાધ આ કલમ પ્રમાણે થાય છે. (મુ. હા. વા. ૪ પા. ૨૮ સરકાર વિ. ખુશાજ હીરામન વિગરે)

ખોટી સાહેદી આપવાના કામમાં હરેક કેડીપર જુદું તોહિમતનામું તૈયાર કરી હરેક

તોહામતની જુદી જુદી ચોકશી કરવી જોઈએ (મ. હા. વા. ૩ પા. ૩૨.)

ન્યાયના કામમાં બેડ વખતે સોગનપર જુદો જુદો મજકૂર કહે તો તે વખતે અમુક મજકૂર તેણે ખોટા કહ્યો એવા પુરાવા હોય તો તે એક તોહામત ઉપરથી ખોટી સાહેદી પુરવાના યુનાહની તપાસ કરી તેનાપર તે યુનોહ ઠરાવવાનો અધિકાર છે જે વખતે પક્ષ-કાર પ્રથમ ખરી હકીકત કહી પછી ખોટી કહે તેને બારે શિક્ષા કરવી અને પ્રથમ ખોટી કહી પછી ખરી કહે તેને કમી કરવી (મુ. હા. વા. ૫ પાને ૪૬ સરકાર વિ. ગણેશ પાંડે.)

તોહામતવાળાએ એક જગર નામના માણસને ચાર આના આપી ચાતરનું નામ કહી તે નામનો કાગળ લાવવા એક રટાંપવેદરે પાસે મોકલ્યો તેથી તે કાગળ લાવ્યો આ કાગળ ચાતરની વિરૂધ્ધ ઇનસાફી કોર્ટમાં ચાપવાનો તોહામતવાળાનો ઇરાદો હતો તેથી આ કામના તોહામતવાળાપર ખોટો પુરાવા બતાવવાનો યુનોહ ઠરાવ્યો (સરકાર વિ. મુજા અલ્લા. હા. ઈ. લા. વા. ૨ પા. ૧૦૫)

સમન બળવાનો ખોટો રીપોર્ટ કરે તો ફા. ૧/૧ પ્રમાણે નહિ પણ આ કલમ પ્રમાણે તોહામત રહી શકે (ફા. વી. રી. વા. ૮ પા. ૨૭, સરકાર વિરૂધ્ધ શામાચરણરાય.)

એક દિવસમાં જે કામ ચાલવાના તેમાંના જે જે કામમાં તોહામતવાળાની શક્તિ લેવામાં આવે તે દરેકમાં સાચું બતાવવાના એકજ વખતે સોગન આપ્યા જે કામ તે દિવસે ચાલવાનું હતું નહિ તે ચકાવ્યું તેમાં તોહામતવાળાએ ખોટી સાહેદી આપી તો તે યુનોહ આ કલમ પ્રમાણે છે (મ. હા. વા. ૨ પા. ૪૩.)

ખોટી સાહેદી આપવી એ કોર્ટના અપમાન બરાબરનો યુનોહ છે માટે જે માજીસ્ટ્રેટની રજૂર તે યુનોહ કર્યો હોય તે માજીસ્ટ્રેટે તેની તપાસ કરવી નહિ (મુ. હા. વા. ૧૦ પા. ૭૩ સરકાર વિ. નવરનમેગ દુસામેગ.)

ઉપરની મતબબનોજ ફેસલો (મુ. હા. વા. ૧ ઈ. લા. રીપોર્ટનું પાનું ૩૧૧ સરકાર વિરૂધ્ધ ગજીમેમ રાણનોંછે તે જુઓ.)

ખોટી સાહેદીના તોહામતને માટે આરોપિતને શેશનજડને માજીસ્ટ્રેટ પાસે મોકલ્યો. માજીસ્ટ્રેટે તપાસ કરી તોહામત રદ કર્યું તેથી શેશનજડને ક્રમિટ કરી મોકલવા હુકમ કરવાથી તેને ક્રમિટ કર્યો તેનો ઇનસાફી આસીસ્ટન્ટ શેશનજડને કર્યો અને તોહામત વાળાને શિક્ષા કરી તેથી તેણે એવા કારણથી હાઇકોર્ટને અરજ કરી કે આસીસ્ટન્ટ શેશનજડની કોર્ટ એ શેશનજડની કોર્ટનો બાગ છે અને તેથી શેશનજડની રજૂર ખોટી સાહેદી આપ્યાના યુનાહની તપાસ આસીસ્ટન્ટ શેશનજડની થાય નહિ તેમાં ઇરાવ્યું કે આસીસ્ટન્ટ શેશનજડની કોર્ટ એ શેશનજડની કોર્ટથી આવી બાબતમાં જુદી છે. તેથી તેનાથી ઇનસાફી થઈ શકે (મુ. હા. વા. ૬૧ પા. ૬૮ સરકાર વિ. ગુલાબદાસ કુબેરદાસ.)

કોઈ પહેલાવર્ગના માજીસ્ટ્રેટની રજૂર ખોટી સાહેદી આપ્યા બદલ તે તોહામતવાળા-પર કામ ચલાવવા પરવાનગી તે માજીસ્ટ્રેટે નહિ આપ્યાથી તે બાબતમાં જુદા માજીસ્ટ્રેટને અરજ થવાથી તેણે પરવાનગી આપી પણ શેશનજડને અપીલમાં એમ ઇરાવ્યું કે જુદા માજીસ્ટ્રેટના તાબામાં એ માજીસ્ટ્રેટ ન કહેવાય કેમકે તેના ઇરાવપર અપીલ શેશનકોર્ટમાં ચાલે છે તે પ્રકરણ હાઇકોર્ટમાં ગયાથી ઇરાવ્યું આવી રીતે પરવાનગી જુદા માજીસ્ટ્રેટ આપી શકે અને તે બાબતમાં ફર્ટકલાસ માજીસ્ટ્રેટ જુદા માજીસ્ટ્રેટના તાબાનો છે. (જુઓ. મુ. હા. ઈ. લા. વા. ૨ પા. ૩૮૪ સરકાર વિરૂધ્ધ પદ્મનાભ ખરકર.)

ન્યાયના કામમાં કદીએ જે મજકૂર ખોટો છે એવું તેને માહિત છતાં તે મજકૂર સોગન પર ખરો છે એમ કહ્યું તો તે મજકૂર ખોટી સાહેદી યાચ છે. પછી કોર્ટની રજૂર જે વિષય છે તે વિષયને તે મજકૂર લાચુ ન હોય તો પણ હરકત નથી (ફા. વી. રી. વા. ૧૯ પાને ૬૬ સરકાર વિરૂધ્ધ સીવપ્રસાદ ગીરી.)

દેહાંત શિક્ષા જોગ યુનોહ કોઈની ઉપર સાખીત કરવા નહીં હરાદાથી જોટી સાહેદી આપવી અથવા જોટી પુરાવા બતાવવા.

૧૯૪. જે કોઈ માણસ જોટી સાહેદી આપે અથવા જોટી પુરાવા બતાવે એવા હરાદાથી કે તેમ કરવાથી કોઈ સખસની ઉપર આ કાયદા મુજબ (સન ૧૮૭૦ના આક્ટ ૨૭મા પ્રમાણે “અથવા ઇંગ્લાંડ દેશના કાયદા મુજબ” દેહાંત શિક્ષા જોગ હોય,

એવા કોઈ યુનોહ સાખીત થાય અથવા તેમ કરવાથી સાખીત થશે એવા સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં, તો તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દશ વર્ષની મુદત સુધીની અગર તેમ કરવાથી કોઈ સખત કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને બે યુનાહ સખસની ઉપર યુનોહ સાખીત થઈને તેનો જીવ લેવામાં આવે તો, એ યુનાહ સખસની ઉપર યુનોહ સાખીત થઈને તેનો જીવ લેવામાં આવે તો તે જોટી સાહેદી આપનાર સખસને અગર તો મોતની અથવા ઉપર બચત કરેલી શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા—આ કલમ મુજબ (કા. ૧૯૩ સાથે તેનો તફાવત જોતાં) કોઈપણ માણસને યુનોહગાર ડેરવાને મુકદ્દમાની પ્રથમ ચોકશીની વખતે નહિ પણ આખરીની વખતે એટલે મનસાફની વખતે તેણે જોટી સાહેદી આપેલી આ જોટી પુરાવા ઉભા કરેલો હોવા જોઈએ (મુ. હા. તા. ૨૨ જાનવારી ૧૮૭૪ સરકાર વિરુદ્ધ ગોકળદાસ ભગવાનદાસ)

પી. કો. કા. ૧૯૪ પ્રમાણે જોટી શક્તી આપ્યા બદલનો આરોપ મુકવો તે વ્યાપની કોર્ટમાં આપેલી શક્તિને માટેજ મુકવો એમ નથી એવા પ્રકારનો મજકુર એકાદ પોલીસ અમલદાર આગળ કહ્યો હોય તો પણ તે પી. કો. કા. ૧૯૧ માં કહ્યા પ્રમાણે અને કી. પ્રો. કો. કા. ૧૧૮ નો વિચાર કરી જોતાં જોટી શક્તી આપ્યા પ્રમાણે થાય છે. (કા. વી. રો. વા. ૨૦ પાને ૪૧ સરકાર વિરુદ્ધ નાનચંદ મુકરજી તા. ૨૭ જુન ૧૮૭૩)

માજીસ્ટ્રેટ પાસે આપેલી જુમાનીમાં જે માણસે ખુત કર્યાનું કહ્યું તેના કરતાં જશન કોર્ટમાં બીજા માણસે ખુત કર્યાનું તોહામતવાળાએ કહ્યું તેમાં હરાબુ કે કેદીને મોતની શિક્ષા થશે એમ જાણવાનો પુરાવ આ કામમાં નથી માટે તેના પર આ કલમ મુજબ તોહામત નહિ રહેતાં કા. ૧૯૩ પ્રમાણે રહી શકે છે (જુઓ બે. લા. રો. વા. ૩ પા. ૩૫.)

સમુદ્ર પારની અથવા કેદની શિક્ષા થઈ શકે એવા યુનોહ કોઈની ઉપર સાખીત કરવાના હરાદાથી જોટી સાહેદી આપવી અથવા જોટી પુરાવા બતાવવા.

૧૯૫. જે માણસ જોટી સાહેદી આપે, અથવા જોટી પુરાવા બતાવે, એવા હરાદાથી કે તેમ કરવાથી કોઈ સખસની ઉપર આ કાયદા મુજબ (સન ૧૮૭૦ના આક્ટ ૨૭ મા પ્રમાણે “અથવા ઇંગ્લાંડ દેશના કાયદા મુજબ”) દેહાંત શિક્ષા જોગ નહીં પણ જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા સાત વર્ષ

અથવા તેથી વધારે મુદત સુધી કેદની, શિક્ષા થઈ શકે એવા કોઈ યુનોહ સાખીત થાય, અથવા તેમ કરવાથી સાખીત થશે એવા સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં, તો તે માણસને જે માણસની ઉપર તે યુનોહ સાખીત થયો હોય તેને જે શિક્ષા કરવામાં આવે, તે શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દૃષ્ટાંત.

એક મનસાફની કોર્ટની આગળ આ જોટી સાહેદી આપે, એવા હરાદાથી કે તેમ કરવાથી જ નહીં ઉપર ડાકાઢટીનો યુનોહ સાખીત થાય. ડાકાઢટીની શિક્ષા જીવતાં સુધી સમુદ્રપાર, અથવા દશ વર્ષની મુદત સુધીની, દંડ સાથે અથવા દંડ વીના,

‘કેદ એ છે માટે એ તે સમુદ્રપારની, અથવા, દંડ સાથે દંડ વીના, કેદની શિક્ષા ને લાયક છે એમ સમજવું.

ટીકા.—પોતાનું ઘર પોતે બાળી કેદીએ બીજા પર તોહામત મુક્યું તેમાં ઠરાવ્યું કે આ કલમ પ્રમાણે એ યુનોહ નહિ બનતાં કા. ૨૧૨ પ્રમાણે બનેછે. (કા. હા. વી. રી. વા. ૮ પા. ૫ તા. ૨૮ અગષ્ટ ૧૮૬૭ સરકાર વિરુદ્ધ બગવાન)

ખોટો પુરાવો. | ૧૯૧. કાંઈ શહેરી ખોટી છે અથવા પુરાવો બનાવટનો છે એવું જાણીને જે માણસ કુદ બાવથી તે સાહેદી અથવા પુરાવાને ખરી સાહેદી અથવા ખરા પુરાવાની માફક વાપરે અથવા વાપરવાની કોશિશ કરે, તે માણસને જાણે તેણે ખોટી શહેદી આપી હોય અથવા ખોટો પુરાવો બનાવ્યો હોય એવી રીતે શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—આ કલમ પ્રમાણે તોહામત શામિત કરતાં પુરાવો ખોટો યા બનાવટનો એમ જાણ્યા છતાં તેનો ઉપયોગ કર્યો એમ દેખાડવું જોઈયે (મ. પૂ. ૧૮૭)

જે દસ્તાવેજ બનાવવાનો છે એમ આરોપિત જાણતો હતો છતાં તેણે તે દસ્તાવેજનો દિવાની દાવામાં ઉપયોગ કર્યો તેમાં તેના પર આ કલમે પ્રમાણે તોહામત મુકેલું તે હાઈકોર્ટે ૨૬ કરી કા. ૪૭૧ પ્રમાણે તોહામત ઠરાવ્યું (કા. હા. ઈ. લા. વા. ૫ પા. ૭૧૭ સરકાર વિરુદ્ધ ખીરોદએદર મજમુદાર)

કા. ૧૯૩ નિચે કલકતા હાઈકોર્ટ ઇંડિયન લો રીપોર્ટના વાલ્યુમ ૬ ને પાને ૪૮૨એ સરકાર વિરુદ્ધ મીર હમ્મરઅલ્લાનો કેસનો બતાવ્યો છે તે જુઓ.

કા. ૧૯૩ નિચે અલ્હાબાદ હાઈકોર્ટ ઇંડિયન લો રીપોર્ટનો સરકાર વિરુદ્ધ હુમતારણ-સીંગનો કેસનો વા. ૧ ને પાને ૧૨૯નો છે તે જુઓ. તેમાં વિશેષ ઠરાવ એ છે કે એક આસીરટ્ટ કલકત્તે પોતાની રૂબરૂ ધારાની બાબત આલેલા દાવામાં ખોટી સાહેદીનો ઉપયોગ કર્યા બાબત પી. કો. કા. ૧૯૨ પ્રમાણે તોહામત રાખી આસીરટ્ટ માજીસ્ટ્રેટ તરીકે પોતેજ એકથી કરી શિક્ષા કરેલી તે ૨૬ કરી છે.

કોઈ માણસે કોર્ટમાં પોતે હાજર ન થતાં વકીલ મારફત ખોટો પુરાવો અપાવ્યો તથા બીજા પાસે ખોટી સાહેદી અપાવી તેનો તે યુનેહગાર યાવછે (મારલીસ ડાઈક્ટર વા. ૧ પા. ૧૭૧).

ખોટું સરટીફિકેટ | ૧૯૭. જે સરટીફિકેટ આપવાનું અથવા જે સરટીફિકેટ પર સહી કેટ આપવું અથવા તે પર સહી કરવી. | કરવાનું કાયદામાં ફરમાવ્યું હોય એનું સરટીફિકેટ; અથવા જે હકીકતના પુરાવામાં જે સરટીફિકેટ કાયદા પ્રમાણે લઈ શકાય તેવી કાંઈ હકીકત બાબતનું કાંઈ સરટીફિકેટ, કાંઈ જરૂરની બાબતમાં ખોટું છે એમ જાણીને અથવા એમ માનીને જે માણસ તે સરટીફિકેટ આપે અથવા તે પર સહી કરે, તેને જાણે તેણે ખોટી સાહેદી આપી હોય એવી રીતે શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કાંઈ જરૂરની બાબત-માં ખોટું છે એવું જાણેલું સરટીફિકેટ ખરાની માફક વાપરવું. | ૧૯૮. એવું કાંઈ સરટીફિકેટ કાંઈ જરૂરની બાબતમાં ખોટું છે એમ જાણીને જે માણસ કુદ બાવથી તે સરટીફિકેટને ખરા સરટીફિકેટની માફક વાપરે અથવા વાપરવાની કોશિશ કરે, તેને

જાણે તેણે ખોટી સાહેદી આપી હોય એવી રીતે શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કાયદા પ્રમાણે | ૧૯૯. જે એકરાર કોઈ ઇનસાફની કોર્ટ, અથવા કોઈ સરકારી પુરાવામાં લઈ શકે, અથવા બીજા સખસ કાંઈ હકીકતના પુરાવા દાખલ કરવાને

કાય એવા કોઈ એકરારમાં લખેલી જોડી કેફિયત.

કાયદાથી બંધાએલો અથવા અખતિયાર પામેલો હોય, એવા કોઈ એકરાર મધ્યે, જે કારણસર તે એકરાર કરવામાં અથવા વાપરવામાં આવે તેને લગતી કોઈ જરૂરની બાબત સંબંધી જોડી હોય એવી, તથા જોડી છે એવું પોતે જાણતો કે માનતો હોય એવી, અથવા ખરી છે એવું પોતે ન માનતો હોય એવી, કોઈ કેફિયત જે માણસ તે એકરાર કરે અથવા તે પર સહી કરે તે માણસ લખેલો તે માણસને જાણે તેણે જોડી શહેદી આપી હોય, એવી રીતે શિક્ષા કરવામાં આવશે.

એવા કોઈ જોડી જાણેલી એકરાર ખરાની માફક વાપરેલા.

૨૦૦. એવા કોઈ એકરાર કોઈ જરૂરની બાબતમાં જોડી છે એમ જાણીને જે માણસ દુષ્ટ બાવથી તે એકરારને ખરા એકરારની માફક વાપરે અથવા વાપરવાની કોશિશ કરે, તેને જાણે તેણે જોડી શહેદી આપી હોય, એવી રીતે શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ખુલાસો.—જે એકરાર ફક્ત કોઈ ગેરશીરસ્તે વાત બની હોય તે સખખ ઉપરથી જ પુરાવામાં કબુલ નહીં થઈ શકતો હોય તેને પણ ૧૯૯મી તથા ૨૦૦મી કલમોના અર્થ પ્રમાણેનો એકરાર સમજવો.

કોઈ ગુનોહ કરનારને બચાવવાના ધરાદાથી તે ગુનોહ થયાનો પુરાવો ઉડાવે, અથવા તે બાબત જોડી ખખર આપવી.

૨૦૧. કોઈ ગુનોહ થયો છે એવું જાણીને અથવા એવું માનવાનું કારણ છતાં જે માણસ તે ગુનેહગારને કાયદા મુજબ થતી શિક્ષાથી બચાવવાના ધરાદાથી તે ગુનોહ થયાનો કોઈ પુરાવો ઉડાવે, અથવા એવા ધરાદાથી જે માણસ પોતે જોડી જાણતો અથવા માનતો હોય એવી કોઈ ખખર તે ગુનાહ બાબત આપે તે માણસને, અગર જે ગુનોહ થયો, એવું તે જાણતો અથવા માનતો હોય તે ગુનાહને માટે મોતની શિક્ષા થઈ શકતી હોય; તો સાત વર્ષની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અને વળી તે માણસ દંડને પણ લાયક થશે; અને જો તે ગુનાહને માટે જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દશ વર્ષ સુધીની કેદની, શિક્ષા થઈ શકતી હોય, તો તે માણસને, પણ વર્ષની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અને વળી તે માણસ દંડને પણ લાયક થશે; અને જો તે ગુનાહને માટે દશ વર્ષથી ઓછી મુદત સુધીની કેદની શિક્ષા થઈ શકતી હોય, તો તે માણસને, તે ગુનાહને માટે ડરાવેલા પ્રકારની, તથા તે ગુનાહને માટે કેદની ઘણામાં ઘણી જે મુદત ડરાવી હોય તેની પા મુદત સુધીની, કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દટાંત.

બ એ અનું ખુન કર્યું છે એવું જાણીને, બ ને શિક્ષાથી બચાવવાના ધરાદાથી, લાશ સંતાડવામાં બ ને અ મદદકરે તો સાત વરસની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, તથા દંડને પણ અ લાયક છે.

ટીકા.—પોતે કરેલા ગુનાહના પુરાવાને ઉડાવી દેવાનો ગુનોહ અથવા તેમાં મદદ કરવાનો ગુનોહ તે સખસને આ કલમ પ્રમાણે ગુનેહગાર ડરાવવાને નથી. એટલે તોહોમત વાળા ચિવામના સખસો તોહોમતવાળાખરનો પુરાવ ઉડાવવાનો ગુનોહ કરે તેને આ કલમ

લાગુ છે. (મુ. હા. વા. ૮ પાને ૧૨૯ સરકાર વિરુદ્ધ કાચીનાથ દીનકર વિગતે)

કે અને બે બે ના એક એકરમાં બે ને ઠેર માર્યો અને શિક્ષામાંથી બચવા માટે બે ની લાશ બીજા એક એકરમાં લેઈ ગયા. તેથી ગેશન જડને તેઓ પર શિક્ષીભીય મનુષ્ય વધની સાથે વળી આ કલમ પ્રમાણે શિક્ષામાંથી બચવા માટે અપરાધ કરવાનો પુરાવા નહિ જેવા કંઈનાં તોલિમત શાગિત કર્યું તેમાં ડરાવ્યું કે આ કલમમાં ને લોક કથાએ તે અપરાધ કરનાર શિવાય બીજા લોક કહેલાએ અને કે તથા બે બે પોતેજ અપરાધ કરનાર છે તેથી તેઓને આ કલમ લાગતી નથી. વળી લાશ એક એકરમાંથી બીજા એકરમાં નાખી તેટલા કારણથી પુરાવા ઉઠાવવાનું કર્યું એમ થતુ નથી. (અલ્હા. હા. ઇ. લા. વા. ૨ પાને ૭૧૩ સરકાર વિરુદ્ધ કાચીનાથ વિગતે.)

એક સ્ત્રી પોતાના છોકરાને લઈ ધણીને ઘેરથી જતી રહી તે છોકર મરી ગયું તેથી તેના પર ખુનનું તોલિમત મુકી તેને પકડી અને તેને પુછ્યું ત્યારે તેણે ત્રણ જુદી જુદી બીના બતાવી એવી કે (૧) મેં માઝ છોકર મારા ધણીને ઘેર મુક્યું હતું. (૨) ૨ નામના માણસે મને બુલયાપ ઈ ઘરમાંથી બહાર કાઢી અને તેણે તે છોકર મારી પાસેથી લીધુ. (૩) હું નામના માણસે તે છોકરાને વેલેણામાં નાખી દીધો. એમ બતાવ્યાથી તે સ્ત્રી ઉપર આ કલમ મુજબ તોલિમત મુક્યું તેમાં ડરાવ્યું કે ને ખરો અપરાધી છે તેણે પોતા ઉપરનો ગુનોહ બીજા પર જવા માટે ઘઈ હકીકત કહી તો તેથી તે માણસ આ કલમ પ્રમાણે ગુનેહગાર ઠરતી નથી (મુ. હા. ઇ. લા. વા. ૬ પાને ૭૮૬ સરકાર વિરુદ્ધ બીહાજા બીના.)

કોઈ ગુનાહ બાબત ખબર આપવાની જેની કરે જ હોય, તે સમયે ધરા-દાયી ખબર આપવામાં કસુર કરતો.

૨૦૨. ને ગુનાહ બાબતની કોઈ ખબર આપવાની ને માણસની કાયદા પ્રમાણે ફરજ હોય, તે માણસ, તે ગુનોહ થયો છે એવું જાણીને અથવા એવું માનવાનું તેને કારણ છતાં, ધરાદાયી તે ખબર આપવામાં કસુર કરે, તો તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ ગુનોહ થયો હોય તેની ખોટી ખબર આપવી.

૨૦૩. કોઈ ગુનોહ થયો છે એવું જાણીને અથવા એવું માનવાનું કારણ છતાં, તે ગુનાહ બાબત પોતે ખોટી જાણતો હોય અથવા માનતો હોય એવી કોઈ ખબર ને માણસ આપે તેને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ લેખને પુરાવા દાખલ હાજર થતો અટકાવવાને તેનો નાશ કરવો.

૨૦૪. કોઈ ઈનસાફની કોરટમાં, અથવા કોઈ સરકારી નોકરની આગળ તેના આહવાના જોરથી કાયદા પ્રમાણે ચાલતા કોઈ મુકદમામાં ને લેખ કોઈ માણસ પાસે કાયદા પ્રમાણે પુરાવા દાખલ હાજર કરાવી શકાય એવો કોઈ લેખ તે માણસ છુપાવે અથવા તેનો નાશ કરે, અથવા ઉપર લખ્યા મુજબની કોરટ કે સરકારી નોકરની આગળ પુરાવા દાખલ તે લેખ હાજર થતો અથવા વાપરતો અટકાવવાના ધરાદાયી, અથવા તે કારણસર તે લેખ હાજર કરવાનો તેને કાયદા પ્રમાણે સમન અથવા હુકમ થયા પછી, તે માણસ તે આખા લેખને અથવા તેમાંના કોઈ ભાગને ચેરી નાંખે અથવા વંચાય નહિ એવો કરે, તો તેને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—એક દાવામાંનો વિષય પંચ ખસે ચલા છતાં વાંદીએ તે પંચોની આગળ રહેલું ખત ઉઠાવી લીધું અને જતો રહ્યો પછી તે હાજર કરવાને ના કબજા કર્યું તેથી તેના પર ચોરીનું તોહમત રાખ્યું તેમાં ઠરાવ્યું કે આ ગુનો ચોરીનો નથી પણ દરતાવેજ છુપાવ્યાથી આ કલમ પ્રમાણે તોહમત રહી શકે. (મ. હા. ઈ. લા. વા. ૩ પાને ૩૬૧ સરકાર વિરૂધ સુપ્રમનીયા ગનપતી).

કોઈ મુકદમા મધ્યે કોઈ કામ કરવા સાથે ખોટો વેશ લેવા. ૨૦૫. જે માણસ ખોટી રીતે કોઈ બીજાનો વેશ લે, અને તે વેશ લઈને કોઈ કબજાત કરે, અથવા કોઈ મજદુર કહે, અથવા કબજાતથી ફેસલો કરાવે, અથવા કોઈ હુકમ કહડાવે, અથવા હાજર જામીન કે બીજી તરેહનો જામિન થાય, અથવા કોઈ દિવાની કે ફાજલારી મુકદમામાં કોઈ બીજી કામ કરે, તે માણસને પણ વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા જે બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—એકતા નામની અરજી બીજાએ હાજર કરી અને જોનો વેશ લીધો કહેવાય છે તેનું નામ તેજ માઈ નામ એમ કહ્યું તો તેટલાથી આ કલમ પ્રમાણે તોહમત રહેતું નથી પણ અરેખરી રીતે વેશ ધરવોજ જોઈએ (કા. હા. વા. ૮ પાને ૮૦ સરકાર વિરૂધ નારાયણ અચારજી તા. ૧૩ નવેમ્બર ૧૮૬૭)

સને ૧૮૫૨ ના આક્ટ ૩ (મુંબઈ ઈલાકા તામિના દેશ મધ્યે અર્ક અને કેફની દાફ અને અમલીજીત અને તેથી જે પદાર્થ થયા છે તે વિશેનો શિરસ્તો સુધારવામાટેનો કાયદો છે) પ્રમાણેની કરીયાદને આ કલમના અર્થ મુજબ ફાજલારી કરીયાદ છે. (મુ. હા. તા. ૨૦ ડિસેમ્બર ૧૮૭૧ સરકાર વિરૂધ ગણપતપ્રસાદ શાંભારામ)

જે માણસનો વેશ લાધો હોય તે માણસે તેવો વેશ લેવા વિશે તેનું અનુમત આપ્યું હોય તો પણ વેશ લેનાર અપરાધી થાય છે (મ. હા. રી. વા. ૧ પા. ૪૫૦)

કલકત્તા હાઈકોર્ટે એમ ઠરાવ્યું છે કે એકાદ કલ્પીત માણસનો વેશ લીધાથી ગુનોહ થાય છે પણ મદ્રાસ હાઈકોર્ટે એમ ઠરાવેલું છે કે આ કલમ પ્રમાણે ગુનોહ થવાને માહિત થએલા માણસનો વેશ લેવા જોઈએ (મ. પા. ૧૫૧)

કોઈ મીલકત સરકાર જપ્ત થતી અથવા હુકમનામું બજાવવામાં લેવાતી અટકાવવા સાથે કોઈ મીલકત દગલખાજીથી અથવા અથવા છુપાવે, અથવા કોઈ સંપત્તિના નામ પર અટકાવે કે કોઈને સ્વાધીન કરે, એવા ધરાદાયીકે તેમ કરવાથી કોઈ ધનસાફની કોર્ટે અથવા બીજા મુખતિયાર અધિકારીએ કોઈ શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય અથવા કોઈ હુકમ તે કરશે, એવા સંભવ છે એમ તે માણસ જાણતો હોય તે હુકમ મુજબ તે મીલકત અથવા તે માલિકો હક સરકારે જપ્ત થતો અથવા દંડને પેટે વસુલ થતો અટકે, અથવા કોઈ ધનસાફની કોર્ટે કોઈ દિવાની મુકદમામાં કોઈ હુકમનામું અથવા હુકમ કર્યો હોય, અથવા કોઈ હુકમનામું કે હુકમ તે કરશે એવા સંભવ છે એમ તે માણસ જાણતો હોય તે હુકમનામું અથવા હુકમ બજાવવામાં તે મીલકત અથવા તે માલિકો તે હક લેવાતો અટકે તો તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા જે બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ મીલકત સરકાર જપ્ત થતી ૨૦૭. ફાજલારી મીલકત અથવા તે માલિકા ફાજલારી હક પર માલિકો કોઈ હક અથવા બાજબી દાવા નથી એવું જાણીને જે માણસ દગલ

તો અથવા હુકમનામું બજાવવામાં લેવાતી અથવા તેનો દાવો કરે અથવા જે માણસ કોઈ મીલકત અથવા તે માં હોય કોઈ હકપરના કોઈ હક બાબત કોઈ તરેહની દગબાજી કરે એવાં ઇરાદાથી કે તેમ કરવાથી કોઈ ઇનસાફની કોરે અથવા બીજી મુખત્યાર અધિકારીએ કોઈ શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય અથવા કોઈ હુકમ તે કરશે એવો સંભવ છે એમ તે માણસ જાણતો હોય તે હુકમ મુજબ તે મિલકત અથવા તે માં હોય તે હક સરકાર જમ થતો અથવા દંડને પેટે વસુલ થતો અટકે, અથવા કોઈ ઇનસાફની કોરે કોઈ દાવાની મુકદમામાં કોઈ હુકમનામું અથવા હુકમ કર્યો હોય અથવા કોઈ હુકમનામું કે હુકમ તે કરશે એવો સંભવ છે એમ તે માણસ જાણતો હોય તે હુકમનામું અથવા હુકમ બજાવવામાં તે મીલકત અથવા તે મહિલો તે હક લેવાનો અટકે, તો તે માણસને જે વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા જે બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે,

જે રકમ લેણી નથી તેને સાથે દગબાજી થી હુકમનામું ચારેબુ. ૨૦૮. કોઈ સખસે ફરિયાદી કર્યા ઉપરથી જે રકમ લેણી ન હોય તે રકમને સાથે, અથવા તે સખસને જેટલી રકમ દેવી હોય તે કરતાં વધારે રકમને સાથે, અથવા જે મિલકતપર કે તેના જે હકપર તે સખસનું કોઈ પોણામું ન હોય એવી મિલકતને સાથે, અથવા એવા હકને સાથે, જે માણસ દગબાજીથી પોતાની ઉપર કોઈ હુકમનામું કે હુકમ કરાવે અથવા થવા દે, અથવા કોઈ હુકમનામું કે હુકમ પૂરો થયા પછી અથવા જે વસ્તુ સંબંધી તે પૂરો થયો હોય તે વસ્તુ સંબંધી જે માણસ દગબાજીથી પોતાની ઉપર તે હુકમનામું કે હુકમ બજાવે અથવા બજાવે, તે માણસને જે વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા જે બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દબ્બાંત.

અ જ ની ઉપર એક ફરિયાદી કરે. અ નું મારી ઉપર હુકમનામું થશે એવો સંભવ છે એમ જાણીને જે જોનાં જ ની ઉપર કોઈ બાજબી દાવો નથી તેણે ફરિયાદી કરેથી વધારે રકમનું હુકમનામું જ દગબાજીથી પોતાની ઉપર થવા દે, એવા હેતુથી કે અ ના હુકમનામાની રકમ જે જ ની મિલકતનું જે વેચાણ થાય તેમાંથી જે રકમ ઉપર તેમાં જે પોતાને હીસાએ અથવા જ ના ફાયદાને સાથે બાગબજે તો આ કલમ મુજબ જ એ ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

ટીકા.—લેણદારને હરકત કરવાના ઇરાદાથી નહીં પણ પ્રમાણિક રીતે કોઈ હોંક પોતાની મિલકત ત્રીજાને બક્ષિસ આપે તો તેને આ કલમનો ગુનેગાર ગણાય નહીં (મ. હા. રી. વા. ૪ પાને ૮૪)

કોઈ ઇનસાફની કોરેટમાં ૨૦૯. જે માણસ દગબાજીથી અથવા બદલાનતથી, અ બદલાનતથી ખોટો દાવો કરે અથવા કોઈ સખસને નુકશાન કરવાની કે દુઃખ આપવાના ઇરાદાથી. કોઈ દાવો ખોટો છે એમ જાણીને કોઈ ઇનસાફની કોરેટમાં તે દાવો કરે, તે માણસને જે વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કે

દેની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પંણ લાયક થશે.

ટીકા.—ફરીયાદ અરજી પર ખોટી પ્રતિષ્ઠા કરવા ઉપરથી તેના પર કનમ ૨૦૯ મુજબ ખોટો દાવો કરવાનું તોહિમત રાખેલું તેમાં ફરાબું કે તે ગુલે આ કલમ પ્રમાણે નહીં થતાં કલમ ૧૯૩ પ્રમાણે થાય છે. (મુ. હા. તા. ૨૩ સપ્ટેમ્બર ૧૮૯૯ સરકાર વિરૂધ્ધ લક્ષ્મીન-દાસ પ્રેમચંદ વિગેરે)

જે રકમ લેશે ૨૧૦. જે રકમ લેશે છી ન હોય તે રકમને સાર અથવા લેશે છી છી ન હોય તેને હોય તે કરતાં વધારે રકમને સાર, અથવા જે મિલકત પર કે તેમાંના સાર દગલખાજી જે હક પર પોતાનું કાંઈ પોહોંચતું ન હોય એવી મિલકતને સાર અથ-રાવી લેવું. ! વા એવા હકને સાર, જે માણસ દગલખાજીથી કોઈ સંપત્તિ ઉપર કાંઈ હુકમનામું કે હુકમ કરાવી લે, અથવા કાંઈ હુકમનામું કે હુકમ પુરો થયા પછી, અથ-વા જે વસ્તુ સંબંધી તે પુરો થયો હોય તે સંબંધી, જે માણસ દગલખાજીથી કોઈ સંપત્તિ-ની ઉપર તે હુકમનામું કે હુકમ બજાવે, અથવા દગલખાજીથી એવું કાંઈ કામ પોતાને નામે થયું હોય અથવા કરવાની રૂઝ આપે, તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—જે હુકમનામાંનો ફોરટની બહાર ફેસો થયો તે હુકમનામું બજાવવા દરખાસ્ત કરનાર આ કલમ પ્રમાણે ગુલેગાર થાય છે. (મ. હા. ઈ. લા. વા. ૪ પાને ૩૨૫ સરકાર વિરૂધ્ધ મુનુરામ નચેની)

નુકશાન કરવા નાંધરાદાથી મુ- ૨૧૧. જે કોઈ માણસ કોઈ સંપત્તિને નુકશાન કરવાના ધરાદાથી કેલું ગુનાહનું ખો-તે સંપત્તિ ઉપર કાંઈ ફોજદારી કરે અથવા કરાવે, અથવા કોઈ સ-જુ તોહિમત ખસની ઉપર કાંઈ ગુનોહ કરવાનું ખોટું તોહિમત મુકે, અને તે એવું જાણીને કે તે સંપત્તિ ઉપર તે ફોજદારી કરવા અથવા તે તોહિમત મુકવાનું કાંઈ બ્યાબખી અથવા કાયદા મુજબ કારણ નથી, તો તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગ-મે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શીક્ષા કરવામાં આવશે; અને અગર તે ફોજદારી કરે તે એવા કોઈ ગુનાહનાં ખોટાં તોહિમતપરથી કરે કે તે ગુનાહને માટે મોતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા સાત વરસ કે તેથી વધારે મુદતની કેદની, શીક્ષા થઈ શકતી હોય, તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શીક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને લાયક થશે.

ટીકા.—આ કલમના બીજા ભાગ પ્રમાણે રાખેલા તોહિમતમાં આરોપિતને કલ્ત દંડની શીક્ષા ફેરવી તેમાં ફરાબું કે આ બાબતમાં દંડની શીક્ષા એકલી થાય નહીં તેને પ્રથમ કેદની શીક્ષા તો અવશ્ય કરવી જોઈએ (મુ. હા. વા. ૧ પાને. ૩૪ સરકાર વિરૂધ્ધ રામા રબાજી)

કોઈ કેદી ઉપર ખોટું તોહિમત મુકવાનો ગુનોહ ફરાવવામાં આવે તો એ ખોટા તોહિમ-તનો પ્રકાર ફરાવમાં અને ક્યાલેડરમાં લખવો (મુ. હા. વા. ૧ પાને ૮૭ સરકાર વિરૂધ્ધ અરજીન)

સ્ટાંપના કાગળ ઉપર પોહોંચ આપવાને ના પાડવી એ કાંઈ ફોજદારી ગુલે નથી માટે સ્ટાંપના કાગળ ઉપર પોહોંચ આપવાની ના કહેનાર ઉપર જુદું તોહિમત મુકવું હોય તે પણ આ કલમ પ્રમાણે ફોજદારી ગુલે નથી (મુ. હા. વા. ૧ પાને ૯૨ સરકાર વિ-રૂધ્ધ ગપાઉકોમ કુશાજી)

જે માણસના પર કેદીએ તોહિમત મુક્યું છે તેમાં કેદી જે અગર ઉપર આલ્યો હોય તે સેને બતાવવાં જેવી જોઈએ; વળી બન્યા તેણે તોહિમત મુક્યું ત્યારે તે ખોટું અને અપૂર્ણ છે એવું કેદી બાણતો હતો એમ સાબિત થવું જોઈએ. કુલ કેદીએ મુકેલા તોહિમતની વા- તજ ખોટી અને અપૂર્ણ છે એટલું જ કહ્યાથી ગુનેહ સાબિત ગણાય નહીં (મુ. હા. વા. ૩ પાને ૧૯ સરકાર વિરૂધ નવલમલ ઉમેદમલ)

પોતાનું ઘર પોતે બાગી કેદીએ બીજા ઉપર તોહિમત મુક્યું તો તેથી તેના પર આ કલમ પ્રમાણે તોહિમત રહી શકે છે. (કા. હા. વી. રી. વા. ૮ તા. ૨૮ અગસ્ટ ૧૮૫૭ સરકાર વિરૂધ ભગવાન.)

કોઈએક સમયે પોલીસને અરજી કરી તે અરજીમાં એવી ખોટી હકીકત લખી કે કોઈ બીજા સમયે અપરાધ કર્યો છે એવો પોતાને શકે છે માટે ચોકશી કરવી તે અરજી ઉપરથી આ કલમના અર્થ મુજબ તે સમય ઉપર ફોજદારીમાં કાંમ ચલાવવું એમ થવું નથી. પણ સરકારી નોંધને પોતાને કાયદેસર અમલમાં આણવાની બીજા સ- મયેને નુકશાન કરાવતા ઠરાવાથી ખોટી અગર આપ્યાનું તોહિમત કલમ ૧૮૨ પ્રમાણે મુ- ક્યું (મું. હા. તા. ૨૪ અગસ્ટ ૧૮૭૩ સરકાર વિરૂધ ગોપાળ બોઝાજી)

જે માણસનો કોઈ એકાદ કામમાં સંબંધ છે કીંતુ સરકારી હોદ્દાની રીતે તેના પર કોઈ જવાબદારી છે તેવા કોઈ માણસ એકાદ પોલીસ અમલદાર પાસે જઈ કહે કે હું એ કોઈક ગુનેહ કર્યો છે એવું અમે મને કહ્યું અને તેનું કહેવું બ અને અ ના કહેવા ઉપ- રથી મને સમજાઈ નો મને સંશય છે અને હું ના ધરનો ઝાડો લેવા વાસ્તે અરજી કરે પછી તે આરોપ ખોટો છે એવું જણાયે તો આ કલમ પ્રમાણે તે શિક્ષાને પાત્ર થશે. (કા. હા. વા. ૧૯ પાને ૫ સરકાર વિરૂધ હનુમતલાલ.)

પી. કો. કા. ૨૧૧ માં કહેલા અપરાધમાં કલમ ૧૮૨ માં કહેલા અપરાધનો સમાવેશ થાય છે અને એટલા વાસ્તે તેના કામમાં જોઈએ તે કલમ પ્રમાણે કામ ચલાવવાનો માણ- સેટને અધિકાર છે. પરંતુ ગુનાહનો સ્વરૂપ બદલતો બચકર છે એમ દેખાય તો કલમ ૨૧૧ પ્રમાણે કામ ચલાવવું યોગ્ય છે (કા. હા. ઇ. લા. વા. ૫ પાને ૧૮૪ બાકતીરામ વિરૂધ હીરાકોલીત).

એકાદ વ્યાયની કોર્ટમાં ખોટું તોહિમત શાબિત કરવાનો યત્ન કરે તો માત્ર કા. ૨૧૧ માં કહેલો ગુનોહ થાય છે એવા પ્રકારની હદ કરાવવા માટે એ કલમમાં કોઈ નથી (જુઓ કા. હા. ઇ. લા. વા. ૫ પાને ૨૮૧ સરકાર વિરૂધ અસરકુચલ્લી વિગરે.)

કોઈ માણસે જે ફરિયાદ કરી તે ખરી છે એમ શાબિત કરવાનો તેને વખત મળ્યા શિવાય ખોટી ફરિયાદ કરવા બદલ તેના પર આ કલમ પ્રમાણે કામ નહિ ચલાવવું એ સ્પષ્ટ વ્યાય છે અને જે વખત આપવો તે પોલીસ રૂબરૂ નહિ છતાં માણસેટ રૂબરૂ શાબિત કરવાનો વખત આપવો (કા. હા. ઇ. લા. વા. ૬ પાને ૪૯૬ સરકાર વિરૂધ કરીમદાદ તા. ૯ ડીસેમ્બર ૧૮૮૦)

પોલીસને અગર અગ્રાથી પોલીસે તે પ્રકરણનો જે નિકાલ કર્યો તેથી આરોપિતનું મન સંતોષ ન પામતાં તેણે જે તે બદલ માણસેટને ફરિયાદ કરી હોય તો પછી તે ફરિયા- દનો વ્યાયાધીકારની રીતે નિર્ણય થયા શિવાય આરોપિત પર આ કલમ પ્રમાણે તોહિમત રહી શકે નહિ (કા. હા. ઇ. લા. વા. ૬ પાને ૫૮૨ સરકાર વિરૂધ સાલેકરાય)

આરોપિત પર ખોટું તોહિમત મુકવાની ફરિયાદ પોલીસ રીપોર્ટથી થાય પણ તે આરો- પિત તકરાર કરે કે મારો ઇનસાફ પ્રથમ વ્યાયની રીતે મારી કહેલી વાતને મારે થવો જો- ઇએ તો આરોપિતની ફરિયાદનો ઇનસાફ વ્યાયાધીકારની રીતે કરવા શિવાય અને તેના સાહેલી હોય તે લીધા શિવાય આ કલમ પ્રમાણેનું તોહિમત રહી શકે નહિ કા. હા. ઇ. લા. વા. ૬ પા. ૫૮૪ સરકાર વિરૂધ સાબીમેહાર.)

આ કલમ પ્રમાણે ખોટા ચાર્જનો ગુનેહ કરાવવાને તે ચાર્જ ઉપરથી ફાજદારીમાં કામ ચાલેલું હોવું જોઈએ એમ નથી કુદત ખોટું તોહોમત મુકવામાં આવ્યું એટલે ન્યાય છે. (અ. હા. ઇ. લા. વા. ૧ પા. ૪૬૭ સરકાર વિરુદ્ધ અબદુલ હુસેન.)

આ કલમ પ્રમાણે ખોટા તોહોમતનો ગુનેહ થવાને ગુનેહગારે તે તોહોમત ફરીવાદી પર આવ્યું હતું એટલું બતાવે તો બસ છે (અ. હા. ઇ. લા. વા. ૧ પાને પરં સરકાર વિરુદ્ધ શલેક.)

જે માણસ પર આ કલમ પ્રમાણે કામ ચલાવવાનું છે તેને, તેણે પ્રથમ કરેલી ફરીવાદનો ન્યાયાધીશની રીતે ઇનસાફ કરવાનો વખત આવ્યા શિવાય તેના ઉપર સદરહુ કલમ પ્રમાણે કામ ચલાવવાનો હુકમ કોઈ માણસે એટલે આપવો નહીં. (કા. હા. ઇ. લા. વા. ૮ પાને ૪૩૫ ચીરધરી મુદત વીગરે વિરુદ્ધ હસીનજા.)

જોઈ ગુનેહગારને | ૨૧૨. કોઈ ગુનેહ થયો હોય, અને ફલાણા સખસ તે ગુનાહનો ધરમાં રાખવો. | કરનાર છે, એવું. જે માણસ જાણતો હોય, અથવા એવું માનવાનું જેને કારણ હોય, તે માણસ જો તે સખસને કાયદા પ્રમાણે યતી શિક્ષાથી બચાવવાને ધરમાં રાખે અથવા કેયાં સંતાડે, તો, અગર તે ગુનાહને માટે મોતની શિક્ષા થઈ શકતી હોય, તો, તે માણસને પાંચ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા

તે ગુનાહને | કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે; અને અગર તે દેહાંત શિક્ષા નિ- | ગુનાહને માટે જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, કે દસ વરસ સુધીની કે- ગ હોય તો. | દની, શિક્ષા થઈ શકતી હોય, તો તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે

તે ગુનેહને | પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાય-

જીવતાં સુધી સ- | ક થશે; અને અગર તે ગુનાહને માટે દસ વરસ સુધીની નહીં પણ

સમુદ્રપારની અથ- | એક વરસ સુધીની કેદની શિક્ષા થઈ શકતી હોય, તો તે માણસને, તે

વા કેદની, શિક્ષા | ગુનાહને માટે હરાવેલા પ્રકારની તથા તે ગુનાહને માટે કેદની બંણામાં

નિગ હોય તો. | બંણી જે મુદત હરાવી હોય તેની પા મુદત સુધીની કેદની, અથવા દંડની અથવા એ બંને-

ની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

અપવાદ—ગુનેહગારના વરથી અથવા ગુનેહગારની વહુથી ગુનેહગારને ધરમાં રાખવા કે સંતાડવાનું કામ થયું હોય, તો તે બાબતમાં આ હરાવ લાયક પડ્યું નહીં.

દષ્ટાંત.

બ એ ડાકાઘટીનો ગુનેહ કર્યો છે એમ જાણીને કાયદા પ્રમાણે યતી શિક્ષાથી બ ને બચાવવાના હેતુથી અ, બ ને જાણી જુઝીને સંતાડે, તો એ ડેકાણે બ જીવતાં સુધી સમુદ્રપાર થવાને લાયક છે માટે, અ ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદને લાયક છે અને વળી તે દંડને પણ લાયક છે.

ટીકા.—સદરહુ કલમ પ્રમાણે તોહોમત કરાવવાને તે અપરાધ કયા હરાદાએ કર્યા હોય એ જોવું જોઈએ. તેથી જો કોઈ માણસ એકાદ ગુનેહગારને ન્યાયથી બચાવવાનો હરા- દો નહીં છતાં તે અડચણમાં આવી પડવાથી તેને આશય આપે તો તે આશય આપ- નારો આ કલમ પ્રમાણે ગુનેહગાર નથી (આર્ચ બાલડ પ્રશ્ન ૧૦)

તેમજ આ કલમ પ્રમાણે અપરાધ થવાને આરોપિત માણસે કરેલા ગુના બદલ જે તેને યોગ્ય શિક્ષા થવાની તેનાથી તેનો બચાવ કરવાનો હરાદો હોવા જોઈએ માટે જો

કોઈ કરજદાર નાથી ગમે અને તેને કોઈએ છુપાવ્યો તો તે બાબતમાં આ કલમ પ્રમાણે શુદ્ધિગાર ગણાય નહીં. (મ. પ્રૃ ૧૫૬) ,

મુળ શુદ્ધિગારને છુપાવવા અગાઉ તેણે કરેલો ગુનો હ પુરો થયેલો હોયો બેજામે કારણ અંકુરો ગુનો થયો હોય તો છુપાવનાર શુદ્ધિગાર થતો નથી (આર્ય બોલડ પ્રૃ ૧૧)

કોઈ ગુનેહગારને શિક્ષાથી બચાવવાને પ્રતિષ્ઠા સ વગેરે લેતી. ૨૧૩. પોતે કોઈ ગુનો છુપાવવાના, અથવા કોઈ ગુનાહની કાયદેસરે શિક્ષાથી કોઈ સંખસને પોતે બચાવવાના અથવા કાયદેસરે શિક્ષાએ પેહોંચાડવાને કોઈ સંખસની ઉપર પોતે કોઈ મુકદ્દમો નહીં ચલાવવાના, બદલામાં જે માણસ પોતાને વારતે અથવા કોઈ બીજા સંખસને વારતે કોઈ અવેજ કબ્જ કરે, અથવા મેળવવાની કોશીશ કરે, અથવા કબ્જ કરવાની હા કહે, અથવા કોઈ મીલકત પોતે અથવા બીજાની વતી પાછી લે, અથવા પાછી મેળવવાની કોશીશ કરે, અથવા પાછી લેવાની હા કહે, તે માણસને, અગર તે ગુનાહને માટે મોતની

તે ગુનોહ ને દેહાંત શિક્ષાનેગ હોય તો.

શિક્ષા થઈ શકતી હોય તો, સાત વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક

તે ગુનોહ ને જીવતાં સુધી સ મુદ્રપારની અથવા કેદની, શિક્ષા નેગ હોય તો.

થશે; અને અગર તે ગુનાહને માટે જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દશ વરસ સુધીની કેદની શિક્ષા થઈ શકતી હોય, તો તે માણસને પણ વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે; અને અગર તે ગુનાહને માટે દશ વરસ સુધીની કેદની શિક્ષા નહીં થઈ શકતી હોય, તો તે માણસને ગુનાહને માટે દશ વરસ પ્રકારની તથા તે ગુનાહને માટે કેદની ઘણામાં ઘણી જે મુદત ઠરાવી હોય તેની વ મુદત સુધીની કેદની, અથવા દંડની, અથવા જે બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ ગુનેહગારને બચાવવાના બદલામાં કોઈ બક્ષીસ આપવી અથવા મીલકત પાછી આપવી.

૨૧૪. કોઈ સંખસ કોઈ ગુનોહ છુપાવે તેના, અથવા તે કોઈ ગુનાહની, કાયદેસર શિક્ષાથી કોઈ સંખસને બચાવે તેના, અથવા કાયદેસર શિક્ષાએ પેહોંચાડવાને કોઈ સંખસની ઉપર

તે કોઈ મુકદ્દમો નહીં ચલાવે તેના, બદલામાં જે માણસ તે સંખસને કોઈ અવેજ આપે અથવા બદલો વાળે, અથવા અવેજ આપવાનું કે બદલો વાળવાનું કહે અથવા કબ્જ કરે, અથવા કોઈ મીલકત તે સંખસને પાછી આપવાનું અથવા અપાવવાનું કહે અથવા કબ્જ કરે, તે માણસને, અગર તે ગુનાહને માટે મોતની શિક્ષા થઈ શકતી હોય તો, સાત

તે ગુનોહ ને દેહાંત શિક્ષા નેગ હોય, તો.

વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે; અને

તે ગુનોહ ને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની અથવા કેદની શિક્ષા નેગ હોય, તો.

અગર તે ગુનાહને માટે જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની અથવા દશ વરસ સુધીની કેદની શિક્ષા થઈ શકતી હોય, તો તે માણસને પણ વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની

શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે; અને અગર તે ગુનાહને માટે દશ વરસની મુદત સુધીની કેદની શિક્ષા નહીં થઈ શકતી હોય, તો તે માણસને તે

ગુનાહને માટે ઠરાવેલા પ્રકારની તથા તે ગુનાહને માટે કેલ્લી ઘણામાં ઘણી જે મુદત ઠરાવી હોય તેની પા મુદત સુધીની કેલ્લી, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

અપવાદ—જે જે બાબતમાં ગુનોહ કાયદેસર માંડીવાળી શકાય તે તે બાબતમાં ૨૧૩મી અને ૨૧૪ મી કલમોના ઠરાવો લાગુ પડતા નથી.

દર્શાવે.

(અ) ખુતના ઇરાદાથી અથવા ની ઉપર હુમલો કરે, તો એ કેસમાં જે ગુનોહ છે તે કરવાના ઇરાદા સાથે નિસમત નહીં રાખતો ફરત હુમલો નથી, માટે તે આ અપવાદમાં દાખલ થતો નથી, અને તે કારણને લીધે તે માંડી વળાય નહીં.

(બ) અથવા ની ઉપર હુમલો કરે, તો, એ કેસમાં ગુનોહ જે છે તે ગુનેહગારના ઇરાદા સાથે નિસમત ન રાખતુ ફક્ત કામ છે, અને તે હુમલાને માટે અદીવાનીમાં ફરિયાદ કરી શકે છે માટે, તે આ અપવાદમાં દાખલ થાય છે, અને તે માંડી વળાય છે.

(ક) એ પોતાનો વસ્ત્ર કે પોતાની વસ્તુ હાથ છતાં બીજી વસ્તુ કે બીજી વસ્તુ કરવાનો ગુનોહ કરે, તો, એ ગુનાહ બાબત દિવાનીમાં ફરિયાદ કરી શકતી નથી માટે, તે માંડી વળાય નહિ.

(ડ) અથવા એક ધણીવાળી સ્ત્રીની બેડે છીનાણુ કરે, તો તે ગુનોહ માંડી વળાય.

ટીકા—આ કલમના અપવાદનો હેતુ એ છે કે કેટલાક ગુનાહ માંડીવાળી શકાય એવા છે એટલે તેના રાજીનામાં થઈ શકે છે. પણ તેના ગુનાહ કયા તે આ કલમ ઉપરથી ખોળી કાઢવું કહણુ પડવું પણ હાલ નામદાર સરકારે સને ૧૮૮૨ નો આક્ટ ૧૦ કી-મીનલ પ્રોસીજર આક્ટ નવો કર્યો તેમાં તેના ઘણો સારો ખુલાસો કર્યો છે. અને તે આક્ટની સાથે પીનજકાડના ગુનાહાનું પરિશિષ્ટ આપેલું છે તેના ૬૬ આશયમાં ગુનાહની આગળ તે માંડીવાળી શકાય કે નહિ તે સ્પષ્ટ બતાવ્યું છે. માટે આ કલમ પ્રમાણે માંડીવાળવાના ગુનાહનું વિષય તે પરિશિષ્ટ જોયેથી જાણાઈ આવશે. તેમ છતાં તે પરિશિષ્ટ ઉપરથી જે ગુનાહ માંડીવાળવાનું જાણાય છે તે નિચે દર્શાવવામાં આવ્યું છે.

પીનજકાડ કા. ૨૯૮-૩૨૩-૩૩૪-૩૪૧-૩૪૨-૩૫૨-૩૫૫-૩૫૮-૩૭૪-૪૨૬-૪૨૭-૪૪૭-૪૪૮-૪૬૦-૪૬૧-૪૬૨-૪૬૭-૪૬૮-૫૦૦-૫૦૧-૫૦૨-૫૦૪-૫૦૬.

એ કલમો શિવાય કા. ૩૨૪-૩૩૫-૩૩૬-૩૩૮ માં કોલ્લી ગુનોહ જેને અથવા થઈ હોય તે માણસ જે કોરટની આગળ તે ગુનાહ બાબત કોઈ પણ ફરિયાદનું કામ ચાલુ હોય તે કોરટની રજા લેખને માંડીવાળવાનો અધિકાર છે (જુઓ પરિશિષ્ટ)

તેમજ જે ગુનોહ માંડીવાળવાનો અધિકાર હોય ત્યારે તે ગુનાહમાં મદદગારી કરવાનો ગુનોહ અથવા (જ્યારે સદરહુ ગુનોહ કરવાની કોશિશ બતાવે ગુનોહ હોય ત્યારે) તે કોશિશ કરવાનો ગુનોહ એવીજ રીતે માંડીવાળવાનો અધિકાર છે. (જુઓ કીમીનલ પ્રોસીજર સને ૧૮૮૨ નો ૧૦ તેની કા. ૩૪૫)

વળી જે કોઈ સમય બાળક, યા ગાંડો યા દીવાનો હોય અને જે તેવા ન હોતો તે આ કલમ મુજબ કોઈ ગુનોહ માંડીવાળવાને લાયક થાત તો તે શખસની તરફથી કરાર કરવાનો જે શખસને અધિકાર હોય તે સમય સદરહુ ગુનોહ માંડીવાળવાને મુખતિયાર છે અને સરવે માંડીવાળવાના ગુનાહ માંડીવાળવાથી તોહામતવાળાની ઉપર ગુનોહ ના શાખિત થવાનો ઠરાવ થશે. (જુઓ એજ કા. ૩૪૫)

હવે ઉપર કહેલા ગુનાહ માંડીવાળવાને કોને અધિકાર છે તે પણ એજ કલમમાં કહ્યું છે.

કા. ૨૪૮ જેનું દીકરું જન્મવાનો ઇરાદો હોય તે.

૩૨૩, ૩૩૪ જેને બચ્ચા કરી હોય તે શખસ.

૩૪૧, ૩૪૨ જેને અટકાવ યા કેદ કર્યો હોય તે.

૩૫૨, ૩૫૫, ૩૫૮ જેની ઉપર હુમલો કર્યો હોય યા બળ વાપર્યું હોય તે.

૩૭૪ જેની પાસે જગરામથી મજૂરી કરાવી હોય તે શખસ.

કા. ૪૩૬, ૪૩૭ જેને હાની કરી હોય તે શખસ.

કા. ૪૪૭, ૪૪૮ જે મિલકતમાં પ્રવેશ કર્યો હોય તે જેના કબજામાં હોય તે.

કા. ૪૬૦, ૪૬૧, ૪૬૨ જેની સાથે યુનેદગારે કરાર કર્યો હોય તે શખસ.

કા. ૪૭૭, ૪૮૮ જે સ્ત્રી હોય તેનો ધર્મી.

કા. ૫૦૦, ૫૦૧, ૫૦૨ જેની આખરે લીધો હોય તે.

કા. ૫૦૪ જેને તિરસ્કાર કર્યો હોય તે.

કા. ૫૦૬ જેને ધમકી આપી હોય તે.

ઉપર જે કલમો બતાવી તે ગિરાય નિચે લખેલા કામમાં યુનાહ માંડીવાળી શકાય છે.

સને ૧૮૮૨ ના આક્ટ ૧૦ (કી. પ્રો. કોડ) નો બાબ ૨૦ “સમનના મુકદ્દમાનો” ઇનસાફ કરવા બાબતે આનંદ તે બાબતમાં કા. ૨૪૮ માં એમ કહેલું છે કે તેવા મુકદ્દમામાં કો-રટની પરવાનગીથી ફરિયાદ માંડીવળાય. પણ “સમનનો મુકદ્દમો” એટલે પરીશિષ્ટના જે આસનમાં પ્રથમ સમન કે વારંટ કાડવું એમ લખ્યું છે તેવા સમનનો મુકદ્દમો નહિ પણ “સમનના મુકદ્દમા”ની વાખ્યા કલમ ૪માં આપેલા છે તે ઉપરથી જણાય છે કે જે યુનાહને માટે કાયદામાં છ માસ સુધીની કેદની, અથવા તેટલી કેદ અને તે સાથે દંડની અથવા કુલ દંડની એક શિક્ષા થઈ શકવાને લખ્યું છે તેવા યુનાહનો સમાવેશ “સમનના મુકદ્દમા” માં થાય છે અને તે પ્રમાણે તપાસનાં પીત્તકોડની નિચેની કલમો પ્રમાણેના યુનાહ માંડીવળાય છે.

કા. ૧૩૭, ૧૩૮, ૧૪૦, ૧૪૩, ૧૫૧, ૧૫૩, નો બીજો ભાગ. ૧૫૪, ૧૫૫, ૧૫૬, ૧૫૭, ૧૫૮ નો પહેલો ભાગ. ૧૬૦, ૧૭૧, ૧૭૨, ૧૭૩, ૧૭૪, ૧૭૫, ૧૭૬, ૧૭૭ નો પહેલો ભાગ. ૧૭૮, ૧૭૯, ૧૮૦, ૧૮૨, ૧૮૩, ૧૮૪, ૧૮૫, ૧૮૬, ૧૮૭, ૧૮૮, ૨૦૨, ૨૨૮, ૨૬૯, ૨૭૧, ૨૭૨, ૨૭૩, ૨૭૪, ૨૭૫, ૨૭૬, ૨૭૭, ૨૭૮, ૨૭૯, ૨૮૦, ૨૮૨, ૨૮૩, ૨૮૪, ૨૮૫, ૨૮૬, ૨૮૭, ૨૮૮, ૨૮૯, ૨૯૦, ૨૯૧, ૨૯૨, ૨૯૩, ૨૯૪, ૩૩૬, ૩૩૭, ૩૩૮, ૩૪૧, ૩૫૨, ૩૫૮, ૪૨૬, ૪૪૭, ૪૬૦, ૪૬૧, ૪૬૨, ૫૧૦.

ઉપરની કલમોમાંની ફેટલીક કલમો યુનાહ માંડીવાળામાં કી. પ્રો. કો. ની કા. ૩૪૫ માં બતાવેલી કલમોમાંની પણ આવે છે.

વળી સને ૧૮૮૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કા. ૪૬૪ પ્રમાણે પબ્લીક પ્રાસીક્યુટર જ્યુરીથી ઇનસાફ થવાના મુકદ્દમામાં જ્યુરીનો ઇરાદો કહી સંમળાવતાં પહેલાં અને બીજા મુકદ્દમાઓમાં ફેસલો આપતા પહેલાં કોરટની સંમતીથી કોઈ પણ શખસની ઉપર ફરિયાદીનું કામ ચલાવવાનું જોડી દેવાને મુખતિયાર છે.

ચોરી કરવાના ઇરાદો ધરે કોડવું એ યુનોહ કા. ૨૪૪ પ્રમાણે મહિમાહે માંડીવાળવા બેગ યુનોહ નથી (મુ. હા. ઇ. લા. વા. ૧ પા. ૬૪ સરકાર વિરુદ્ધ દેવમા અને સોમશંખર.)

બુધીપુવક બચ્ચા કર્યાનો યુનોહ મહિમાહે માંડીવળાય એમ મુખર્ષ હાઇકોર્ટે વાલ્યુમ ૧૦ ને પાને ૬૮ માં સરકાર વિરુદ્ધ જેઠા બલ્લાના કામમાં ફેસલો કર્યો હતો પણ પાછળથી મુ. હા. ઇ. લા. વા. ૧ પાને ૧૪૭ એ કરેજા સરકાર વિરુદ્ધ રહીમતના ફેસલામાં તેવો યુનોહ મહિમાહે માંડીવળાય નહિ એવો ફેસલો કર્યો છે. પરંતુ હાલ નવા કી. પ્રો. કોડની કા. ૩૪૫ થી એ યુનોહ મહિમાહે માંડી વળાય.

છીનાણાના તોહિમત બદલ આરોપિતને શિક્ષા થયા પછી હાઇકોર્ટમાં અપીલ કરી. તોહિમત સખિત થયા પછી ઘણીઘણીયાણી એકત્ર રહેવા લાગ્યાં એટલે અપીલની એકશીની વખતે સદરહુ ગુનોહ માંડીવાળવા પરવાનગી માર્ગી, તેમાં ઠરાવ્યું કે અપીલની વખતે હવે ગુનોહ માંડીવાળાય નહિ (અલ્હાબાદ. હા. હ. લા. વા. ૨ પા. ૩૩૯ સરકારે વિ. યામસન તા. ૧૮ જુલાઈ ૧૮૭૬).

દગલખાણ અને બનાઉ લેખ કરવાનો ગુનોહ માંડિમાંહે માંડીવાળવા બેગ ગુનોહ નથી. તોપણ પી. કો. કા. ૨૧૪ સુધારવા માટે જે કાયદો કૌંસીત આગળ બીલ આવ્યું હતું તેમાં સદરહુ અપરાધ માંડિમાંહે માંડીવાળવા બેગકે એમ લખ્યું હતું તેથી તે અપરાધ માંડીવાળવાનો એક માણસેટ હુકમ કર્યો, તેમાં ઠરાવ્યું કે એકાદ નવા બીલ ઉપરથી કાયદાનો અર્થ કરવો બદોયર નથી, જે વખતે જે કાયદો અમલમાં હોય તે પ્રમાણે વરતવું માટે માણસેટનો હુકમ રદ કર્યો (અલ્હા. હા. હ. લા. વા. ૩ પા. ૨૮૩ રીવુનાક હુસેન વિરુદ્ધ હરખનસીંગ.)

ચોરની મિલકત ૨૧૫. કોઈ સખસની પાસેથી તે સખસની કાંઈ જંગમ મિલકત આ ત પછી મેળવવા માં મદદ કરવા સાથે કાંઈ બક્ષિશ લેવી વગેરે. ૨૧૫. કોઈ સખસની પાસેથી તે સખસની કાંઈ જંગમ મિલકત આ કાયદાથી શિક્ષા થઈ શકે એવા કાંઈ ગુનાહથી ગઈ હોય તે સખસને તે મિલકત પાછી મળવામાં મદદ કરવાના ગુનાથી અથવા મદદ કરવા સાથે જે માણસ કાંઈ અંબેજ લે અથવા લેવાને હા કહે અથવા કબ્જાત કરે, તે જે તે ગુનેગારને પકડવાને તથા તેના ઉપર તે ગુનોહ સાબિત કરવાને પોતાથી બનતા સમ્મળા હવાળે કામે ન લગાડે તો, તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

જે ગુનેગાર કેદમાંથી નાઠાહોય, અથવા જેને ગુનાહનું તોહિમત મુકાયુ હોય. અને તે ગુનાહને સાથે તે સખસ કાયદેસર કેદમાં હોય, તે સખસ બે કેદમાંથી નાશી જાય અથવા કોઈ સરકારી નોકર પોતાના સરકારી જોહદાનો કાયદેસર અખત્યાર અમલમાં લાવતા કોઈ સખસને કાંઈ ગુનાહને માટે પકડવાનો હુકમ કરે ત્યારે જે માણસ તે નાસી જવાની અથવા પકડવાના હુકમની વાત જાણ્યા છતાં તે સખસને પકડાતો અટકાવવાના ધરાવાથી તેને ધરમાં રાખે અથવા કેયાં સંતારે, તે માણસને નીચે મુજબ શિક્ષા કરવામાં આવશે; એટલે જે ગુનાહને માટે તે સખસ કેદમાં હતો અથવા તેને પકડવાને હુકમ કર્યો હોય તે ગુનાહને માટે જે મોતની શિક્ષા થઈ શકતી હોય તો તે

તે ગુનોહ જે દેહાંત શિક્ષા જે ગ હોય તો. માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે. અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે; અને તે ગુનાહને માટે જે જીવતા સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દસ વરસ સુધીની કેદની, શિક્ષા થઈ શકતી હોય, તો તે માણસને પણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા દંડ સાથે અથવા દંડ વિના, કરવામાં આવશે, અને તે ગુનાહને માટે દસ વરસ સુધીની નહી પણ એક વરસ સુધીની કેદની શિક્ષા થઈ શકતી હોય, તો તે માણસને તે ગુનાહને માટે ઠરાવેલા પ્રકારની

તથી તે ચુનાહને માટે કેદની કસામાં બંધી ને મુક્ત કરાવી હોય તેની પા મુક્ત સુધીની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

અપવાદ—જે માણસને પકડવું હોય તેના વરથી અથવા તેના વહુથી, તે માણસને ઘરમાં રાખવાનું કે સંતાડવાનું કામ થયું હોય, તો તે બાબતને આ હરાવ લાગુ પડતો નથી.

ટીકા—આરોપીત માણસે મુગ ચુનેહગારને આશય આપ્યો હોવા તેને છુપાવ્યો એમ શબ્દિત થવું જોઈએ. અને કોઈ માણસે ચુનેહગારને છુપાવવા માટે કોઈ આશય આપવા માટે બીજાને કહ્યું હોય તો તે ચુનાહ તેણે પોતે કર્યો એમ યાચછે. (૨૪૨.૫.૧૧૭)

કોઈ સમ્પત્તિને ૨૧૭. કોઈ માણસ સરકારી નોકર હોય, તેણે પોતાના સરકારી આ-
શીક્ષાથી અથવા શોધના જોરથી કેમ ચાલવું એ બાબતનો કોઈ કાયદાનો હુકમ અગર
કોઈ મીજકતને સ તે માણસ જાણી બુઝીને ન માને, એવા હરાદાથી કે તેમ કરવાથી
રકાર જપ્ત થતી કોઈ સમ્પત્તિ કાયદેમરે શિક્ષાથી બચે, અથવા જે શિક્ષાને તે લાયક
બચાવવાના હરા દાથી જે સરકારી હોય તેથી તેને ઓછી શિક્ષા થાય અથવા માહારા તેમ કરવાથી તે શિ-
નોકર કાયદાનો ક્ષાથી બચશે અથવા તેને ઓછી શિક્ષા થશે એવા સંભવ છે એમ
હુકમ ન માને તે જાણવા છતાં, તો, અથવા એક હરાદાથી કે તેમ કરવાથી કોઈ મિલ-
ને શિક્ષા. કત સરકાર જપ્ત થતી, અથવા કોઈ રૂપિયા તેમાંથી કાયદા મુજબ આપવા જેવા હોય તે
આપવાથી તે. બચી જાય, અથવા બચી જશે એવા સંભવ છે એમ જાણવા છતાં, તો
તે માણસને એ વરસની મુક્ત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની
અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા—આરોપિત પર કા. ૨૧૭ પ્રમાણેનું ચુકેલું તોહિમત તોહિમતનામાં મોદમકે કેમકે
તેમા કાયદાનો હુકમ કર્યો તે અને તે કયા કલ્પથી આરોપિતે તોહિમત એને માટે તોહિમત
નામાંમાં કોઈ લખ્યું નથી અને તે વાત તેમાં નહિ લખ્યાથી જવાબ આપવાના કામમાં
આરોપિતને નુશ્વાન થયું છે માટે તે તોહિમત રદ કર્યું (મુ. હા. ઇ. લા. વા. ૨ પા. ૧૪૨
સરકાર વિં બાબતખાન મુસકોજી.)

પોલીશ પટેલ ઓરોને પકડવાના કામમાં મદદ કરવાની તેની ફરજ છતાં તે મદદ
ન કરી તો તેના પર આ કલમ પ્રમાણે તોહિમત રાખી માજીસ્ટ્રેટ કામ ચલાવી શકે છે. કારણ
કે પોલીશ પટેલ જોર વર્તણૂક કરે તો પોલીશ કમિશનરની મંજૂરી લખને તેને તેવા કામ ઉપ-
રથી દૂર કરવાનો માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર છે. તો આવી વખતે પોલીશ પટેલના પર કામ
ચલાવવા માટે કી. પ્રો. કો. ૪૬૬ (સને ૧૮૭૨ના ૧૦ની) પ્રમાણે પરવાનગી લેવાની જરૂર
નથી (મુ. હા. ઇ. લા. વા. ૪ પા. ૩૫૭ સરકાર વિરૂદ્ધ બગવાન દેવરાજ.)

આ કલમ પ્રમાણે કોઈના ઉપર ચુનોહ શબ્દિત થવાને આરોપિત એ સરકારી નોકર
છતાં તેણે જે કામ કરવા વિશે કાયદામાં કહેલું તે કામ તેણે કર્યું નહિ અને બીજા કો-
ઈને કાયદા પ્રમાણે જે શિક્ષા થવાની તે ન થાય એવા હુદ્દશે તેણે તે કામ કર્યું નથી
એટલું શબ્દિત થાય એટલે બસ છે. જે માણસોનો શિક્ષાથી બચાવ કરવાનો આરોપિતનો
હરાદો હોય તે માણસે કાયદા પ્રમાણે શિક્ષા થતાં જોગ ચુનોહ કર્યો ન હોય તોપણ હર-
કત નથી (મુ. હા. ઇ. લા. વા. ૩ પા. ૧૪૨ સરકાર વિં અમીરદીન.)

ગામડાના હીસાબ રાખનાર અને ગામડાના મુતસદ્દના સીપાઇઓ હુકમ ન માને
તો તેમની ઉપર આ કલમ પ્રમાણે કામ ચલાવી શકે નહિ (મુ. હા. લા. વા. ૧ પા. ૨૬૬)

સરકારી નોકરો કોઈ સંખ્યસને શિક્ષાથી અથવા કોઈ ગિલ્દતને સરકાર જપતથ વાથી અચાવવા ના ધરાદાથી કોઈ જોડું દફતર અથવા લખાણ બનાવેતેવાનત.

૨૧૮. કોઈ માણસ સરકારી નોકર હોય, અને તેના સરકારી આ- હદાસર તેને કોઈ દફતર અથવા બીજુ લખાણ તૈયાર કરવાનું જાન સોપ્યું હોય, તે માણસ જો તે દફતર અથવા લખાણ જે રીત ખોટી છે એવું, તે બાણતો હોય તેવી રીત તૈયાર કરે, એવા ધરાદાથી કે તેથી લોકને અથવા કોઈ સંખ્યસને ટોટો અથવા નુકસાન થાય, અથવા ટોટો કે નુકસાન થશે એવો સંભવ છે એમ જાણીને, અથવા એવા ધરાદાથી કે તેથી કોઈ સંખ્યસને કાયદેસર શિક્ષાથી અચાવવો, અથવા તેથી કોઈ સંખ્યસ કાયદેસર શિક્ષાથી અથશે એવો સંભવ છે એમ જાણીને, અથવા તેથી કોઈ મીલકત સરકાર જપ્ત થતી, અથવા કોઈ રૂપીયા તેમાંથી કાયદા મુજબ આ- પવા જેવા હોય તે આપવાદથી અચી જાય, અથવા તે અચી જશે એવો સંભવ છે, એમ જાણીને, તો તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા—એક મામલતદાર તલાટીને સને ૧/૨૭ ના કાયદા ૧૯ ની કા. ૨૯ પ્રમાણે રીપોર્ટ કરવાનું કહેલું અને તે રીપોર્ટ ખોટો હતો એમ જાણાયું તેથી તેનાપર આ કલમ પ્રમાણેનું તોહિમત મુકી કામ ચલાવવાને મામલતદારે પરવાનગી આપી હતી. તેમાં ઠરાવ્યું કે તલાટીને જે કલમ પ્રમાણે રીપોર્ટ કરવાનું કહેલું હતું તે પ્રમાણેનો તલાટી એ મામલતદારના તામાનોએ તેથી કી. પ્રો. કો. કા. ૧૯૭ (૧૮૯૧ ના ૨૫ ની) પ્રમાણે મામલતદાર કામ ચલાવવાની પરવાનગી આપી શકે (જુઓ. મુ. હા. વા. ૭ પાને ૬૪ સરકારે વિ- રુદ્ધ મજહારે રામચંદ તા. ૧૧ અગષ્ટ સને ૧૮૭૦)

કોઈ ધનસાફી મુકદમા માટે, પોતે કાયદા વિરુદ્ધ છે એમ જાણતો હોયએવો હુકમ, રીપોર્ટ વગેરે કોઈ સરકારી નોકર કરે તેવાનત.

૨૧૯. કોઈ માણસ સરકારી નોકર છતાં લાંચ લેઈને અ- થવા દૂષ બુદ્ધિથી કોઈ ધનસાફી મુકદમાના કોઈપણ ભાગમાં કોઈ રિપોર્ટ, હુકમ, ફેસલો, અથવા ઠરાવ કરે કે કહી સંભળાવે, એવા કે તે કાયદાથી વિરુદ્ધ છે, એમ તે માણસ પોતે જાણતો હોય, તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અ- થવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

જે સંખ્યસને અખત્યાર હોય તે સંખ્યસ હું કાયદા થી વિરુદ્ધ ચાલુછું એમ જાણીને, કોઈને તેનો ધન સાફ થવા સાફ કમીટ કરે, અથવા કેદમાં મોકલે તે વાનત.

૨૨૦. કોઈ માણસનો આહ્વા જોવી તરેહનો હોય કે તેથી કોઈ સંખ્યસને તેજોના ધનસાફ થવા સાફ કમીટ કરે- વાનો અથવા તેજોને કેદમાં મોકલવાનો અથવા કોઈ સંખ્યસને કેદમાં રાખવાનો તેને કાયદેસર અખતિયાર મળ્યો હોય, તે માણસને તે અખત્યાર અમલમાં લાવતાં લાંચ લેઈને અથવા દૂષ બુદ્ધિથી, જો કોઈ સંખ્યસને તેનો ધનસાફ થવા સાફ કમીટ કરે અથવા તેને કેદમાં મોકલે, અથવા કોઈ સંખ્યસને કેદમાં રાખે અને તે એમ જાણતો હોય કે આમ કરવામાં હું કાયદાથી ઉલટો ચાલુછું, તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—ગેરકાયદેસર રીતે કેદમાં રાખવા બદલ પુરાવો હોય તેટલીજ વાત ઉપરથી તે કલમ દૂષ બુદ્ધિએ થયું છે એમ કાયદેસર અનુમાન નિકળતું નથી એવા પ્રકારે કેદમાં

રાજ્યો એ કામ કાયદા વિરૂધ્ધ છે. એવા પ્રકારની માહિતી થવાને એવી વાત બનેલી જાણના સંબંધની છે અને કાયદાના સંબંધની નથી માટે આ કલમમાં કહેલા પ્રકારની પૂર્ણતા કરવા માટે તે સાબિત કરવી જોઈએ. (મુ. હા. વા. ૬ પાનાં ૩૪૬ સરકાર વિરૂધ્ધ નારાયણ બાબાજી વીગરે)

જે સરકારી નોકરની કાયદા મુજબ કોઈને પકડવાની ફરજ હોય તે સરકારી નોકર તેને પકડવામાં ધરાદાયી કસુર કરે, તે બાબત.

૨૨૧. કોઈ માણસ સરકારી નોકર હોય, અને કોઈ સંખસની ઉપર કોઈ ગુનાહનું તોહામત મુકાબલું હોય તેને, અથવા કોઈ ગુનાહને માટે પકડવા જોગ હોય એવા કોઈ સંખસને, પકડવા અથવા કેદમાં રાખવાની તે માણસની પોતાના સરકારી હોદ્દાને લીધે કાયદા મુજબ ફરજ હોય, તે માણસ

અગર તે સંખસને પકડવામાં ધરાદાયી કસુર કરે, અથવા ધરાદાયી તે સંખસને નાશી જવા દે, અથવા તે સંખસને તે કેદમાંથી નાશી જવામાં અથવા નાશી જવાની કોશિશ કરવામાં ધરાદાયી સહાય કરે, તો તે માણસને નીચે પ્રમાણે શિક્ષા કરવામાં આવશે એટલે:—

શીક્ષા.

અગર કેદ કરેલા અથવા જેને પકડવો જોઈતો હતો તે સંખસની ઉપર મોતની શિક્ષા થઈ શકે એવા ગુનાહનું તોહામત મુકવામાં આવ્યું હોય, અથવા એવા ગુનાહને માટે તે પકડવા જોગ થયો હોય, તો તે માણસને સાત વર્ષની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની, દંડ સાથે અથવા દંડ વીના, કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અથવા

અગર કેદ કરેલા અથવા જેને પકડવો જોઈતો હતો તે સંખસની ઉપર જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની અથવા દશ વર્ષની મુદત સુધીની કેદની શિક્ષા થઈ શકે એવા ગુનાહનું તોહામત મુકવામાં આવ્યું હોય, અથવા એવા ગુનાહને માટે તે પકડવા જોગ થયો હોય, તો તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની, દંડ સાથે અથવા દંડ વીના, કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અથવા.

અગર કેદ કરેલા અથવા જેને પકડવો જોઈતો હતો તે સંખસની ઉપર દશ વર્ષથી ઓછી મુદતની કેદની શિક્ષા થઈ શકે એવા ગુનાહનું તોહામત મુકવામાં આવ્યું હોય, અથવા એવા ગુનાહને માટે તે પકડવા જોગ થયો હોય, તો તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની, દંડ સાથે અથવા દંડ વીના, કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

જે સંખસની ઉપર કોઈ ઇનસાફની કોર્ટે શીક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય, તે સંખસને પકડવાની જે સરકારી નોકરની ફરજ હોય તે સંખસને પકડવામાં ધરાદાયી કસુર કરે તે બાબત.

૨૨૨. કોઈ માણસ સરકારી નોકર હોય, અને કોઈ સંખસની ઉપર કોઈ ગુનાહને માટે કોઈ ઇનસાફની કોર્ટે શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય, તે સંખસને (સન ૧૮૭૦ના આક્ટ ૨૭મા પ્રમાણે) “અથવા જે સંખસને કાયદેસર રીતે કેદમાં રાખ્યો હોય તેવા સંખસને” પકડવાની અથવા કેદમાં રાખવાની તે માણસની પોતાના સરકારી હોદ્દાને લીધે કાયદા મુજબ ફરજ

હોય, તે માણસ અગર તે સંખસને પકડવામાં ધરાદાયી કસુર કરે, અથવા ધરાદાયી તે સંખસને નાશી જવા દે, અથવા તે સંખસને કેદમાંથી નાશી જવામાં અથવા નાશી જવાની કોશિશ કરવામાં ધરાદાયી સહાય કરે, (સન ૧૮૭૦ ના આક્ટ ૨૭ મા પ્રમાણે) “અથવા જે તે સંખસને કાયદેસર રીતે કેદમાં રાખ્યો હોય” તો તે માણસને નીચે પ્રમાણે શિક્ષા કરવામાં આવશે, એટલે:—

શિક્ષા. | અગર કેદ કરેલો અથવા જ્ઞેને પકડવો જોઈતો હતો તે સખસની ઉપર મોતની શિક્ષાનો હુકમ થએલો હોય, તો તે માણસને અઉદ વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની, દંડ સાથે અથવા દંડ વિના; કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અથવા,

અગર કેદ કરેલો અથવા જ્ઞેને પકડવો જોઈતો હતો તે શખસ કોઈ ધનમાલની કોરેટ કરેલા શિક્ષાના હુકમથી, અથવા તેને બદલે બીજી શિક્ષા કરવાના કોઈ હુકમથી, જીવતાં સુધી સમુદ્રપાર અથવા જીવતાં સુધી શાસનિક દાસત્વને, અથવા દશ વરસ કે તેથી વધારે મુદત સુધી સમુદ્રપાર અથવા શાસનિક દાસત્વ અથવા કેદને લાયક હોય, તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની, દંડ સાથે અથવા દંડ વિના કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અથવા,

અગર કેદ કરેલો અથવા જ્ઞેને પકડવો જોઈતો હતો તે શખસ કોઈ ધનમાલની કોરેટ કરેલા શિક્ષાના હુકમથી દશ વરસની મુદત સુધીની કેદને લાયક ન હોય, તો તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની; શિક્ષા કરવામાં આવશે.

• સરકારી નોકર ૨૨૩. જે માણસ સરકારી નોકર હોય અને જે સખસની ઉપર ગફલતથી કોઈ કેદની નાસી જવા દે તે બાબત કોઈ ગુનાહનું તોહિમત મુક્યું હોય અથવા કોઈ ગુનોહ સાબીત થયો હોય એવા કોઈ સખસને (સન ૧૮૭૦ના આક્ટ ૨૭મા પ્રમાણે “અથવા જે સખસને કાયદાસર રીતે કેદમાં રાખ્યો હોય તે સખસને”) કેદમાં રાખવાની કાયદા પ્રમાણે જે માણસને પોતાના સરકારી હોદાને લીધે ફરજ હોય તે માણસ અગર ગફલતથી તે સખસને કેદમાંથી નાસી જવા દે, તો તે માણસને જે વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—ગુનેહારની સંભાળ રાખવાના શીપાર્ઈ તરફેનું કામ જે સખસને સોંપ્યું હોય તે સખસ સરકારી નોકર છે (કા. હા. વા. ૩ પા. ૩૬)

કોઈ શખસને ૨૨૪. જે સખસની ઉપર કોઈ ગુનાહનું તોહિમત મુક્યું હોય અથવા કાયદા મુજબ પકડતા હોય તેમાં કોઈ ગુનોહ સાબીત થયો હોય તે ગુનાહને માટે તે શખસને કાયદેસર પકડવામાં તે શખસ ધરાધારી જે સામો ચાર્જ અથવા કાયદા વિરૂધ્ધ કોઈ અડચણ કરે, અથવા તેવા કોઈ ગુનાહને માટે તેને કાયદેસર જે કેદમાં રાખ્યો હોય તે કેદમાંથી જો તે નાશી જાય અથવા નાસી જવાની કોસીસ કરે. તો તે શખસને જે વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ખુલાસો.—આ કલમમાં લખેલી શિક્ષા છે તે, જે ગુનાહનું તોહિમત તે શખસની ઉપર મુક્યું હોય, અથવા જે ગુનોહ તેની ઉપર સાબીત થયો હોય તે ગુનાહને માટે તે પકડવાનો તથા કેદમાં રાખવાનો શખસ જે સીક્ષાને લાયક હોય, તે સિક્ષાથી ઉપરાંત સમજવી.

ટીકા.—કેદી જે જીલ્લાની કેદમાંથી નાઠી હોય તે જીલ્લાના માજીસ્ટ્રેટે તેની તપાસ કરવી જાણ્યે જ્યાં પકડાય ત્યાં નહીં. (મુ. હા. વા. ૧ પાને ૧૩૬ સરકાર વિરૂધ્ધ ડોસા સેરા તા.—૮-૧-૬૪)

પોલીસના સિપાઇની ફેરમાંથી નાશી જનાર પર કલમ ૧૮૬ પ્રમાણે તોડીમત નહીં રહેતા આ કલમ પ્રમાણે રહેક (મુ. હા. વા. ૨ પાને ૧૨૮ સરકાર વિ. પોશુખીનધમ્યાણ)

જે ગુના બદલ કેદી કેદમાં હોય અને તે નાશી જાયતો મુળના ગુના શિવાય વધારે ની શિક્ષા આ કલમ પ્રમાણે નાશી ગયા બદલ ગુદી શિક્ષા કરવી બિંધાયે (કા. હા. વા. ૮ સરકાર વિરુદ્ધ ધુડા ભુઈ તા. ૨ ડિસેમ્બર ૧૮૬૭)

કોઈ માણસ ગાંડો હોવાથી તેને દોષ મુક્ત કરી સરકારના હુકમ પ્રમાણે કેદમાં મોકલ્યો હોય અને તે માણસ સાવચેતીમાં આવ્યા પછી કેદમાંથી નાશી જાય તો આ કલમ પ્રમાણે તે ગુનેહગાર થતો નથી. (મે. પ્રગટ. ૧૮૮૭)

એક માણસ પાસેથી સારી ચાલના જમીન લેતા માટે તેને પોલીસ માણસોની રૂબરૂ લઈ જતાં તે માણસ પોલીસના તાબામાંથી નાશી ગયો તેથી તેના પર આ કલમ પ્રમાણે તોડીમત રાખવામાં આવેલું તેમાં ઠરાવ્યું કે કેદીપર એકાદ અપરાધ બદલ તોડીમત છતાં કેદમાંથી નાશી ગયો નથી તેથી તેના પર આ કલમ પ્રમાણે તોડીમત રહી શકતું નથી. (કા. હા. હ. વા. ૮ પાને ૩૩૨ સરકાર વિરુદ્ધ સસતીચરન નપિત.)

કોઈ સખસને કાયદા મુજબ પકડતા હોય તેમાં કોઈ બીજા સખસે સામાન્ય અથવા હરકત કરવી. ૨૨૫. જે સખસ કોઈ બીજા સખસને કોઈ ગુનાહને માટે કાયદેસર પકડવામાં ધરાયેલી સામો થાય, અથવા કાયદા વિરુદ્ધ કોઈ અડચણ કરે, અથવા કોઈ બીજા સખસને કોઈ ગુનાહને માટે કાયદેસર જે કેદમાં રાખ્યો હોય તે કેદમાંથી તેને છોડાવી મુકે અથવા છોડાવી મુકવાની કોશીશ કરે, તે સખસને બે વરસની મુદત મુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે;

શીક્ષા. | અથવા, અગર પકડવાના, અથવા છોડાવી મુકેલા, અથવા જેને છોડાવી મુકવાની કોશીશ થઈ હોય તે સખસની ઉપર જીવતાં મુધી સમુદ્રપારની, અથવા દસ વરસની મુદત મુધીની કેદની શીક્ષા થઈ શકે એવા ગુનાહનું તોડીમત મુક્યું હોય, અથવા એવા ગુનાહને માટે પકડવા લાયક થયો હોય, તો, પેલા સખસને ત્રણ વરસની મુદત મુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે;

અથવા, અગર પકડવાના, અથવા છોડાવી મુકેલા, અથવા જેને છોડાવી મુકવાની કોશીશ થઈ હોય તે સખસની ઉપર મોતની શીક્ષા થઈ શકે એવા ગુનાહનું તોડીમત મુક્યું હોય, અથવા એવા ગુનાહને માટે પકડવા લાયક થયો હોય, તો, પેલા સખસને સાત વરસની મુદત મુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે; અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

અથવા, અગર પકડવાનો અથવા છોડાવી મુકેલો સખસ કોઈ ઈનસાફી કરીદની શીક્ષાના હુકમ મુજબ, અથવા તેને બદલે બીજી શીક્ષા કરવાના કોઈ હુકમ મુજબ, જીવતાં મુધી સમુદ્રપારની, અથવા દસ વરસની કે તેથી વધારે મુદત મુધી સમુદ્રપાર અથવા શાશનિક દાસત્વ અથવા કેદની, શીક્ષાને લાયક હોય, તો, પેલા સખસને સાત વરસની મુદત મુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

અથવા, અગર પકડવાના, અથવા છોડાવી મુકેલા, અથવા જેને છોડાવી મુકવીના કોશીશ થઈ હોય તે સખસની ઉપર મોતની શિક્ષાનો હુકમ થયો હોય તો, પેલા સખસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની ખેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

જમીન આપવા ચુક્યાના સખસની કેદમાં રાખ્યું હોય ત્યાંથી નાશી જવું. ૨૨૫. અ—જો જરૂરી ઈનસાફનું કામ ચલાવવાની રીત આપત- ના કાયદા પ્રમાણે સારી રીતે ચાલવા આપતનો જમીન આપવાને ચુક્યાના સખસની જે માણસને કેદમાં રાખ્યું હોય તે ત્યાંહાંથી નાશી જશે અથવા નાશી જવાની કોશીશ કરશે તેને ઘણામાં ઘણી એક વરસ સુધી ખેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા અથવા દંડ અથવા એ બેઉ શિક્ષા કરવી. (સન ૧૮૭૦ ના આક્ટ ૨૭ મા પ્રમાણે.)

ટીકા.—સારી ચાલના જમીન આપવાને ચુક્યો તેથી કેદીને કેદમાં મોકલ્યો હોય અને તેમાંથી તે નાઠો હોય તો આ હુકમ પ્રમાણે ચુલ્હા થાય (કા. ઈ. લા. વા. ૮ પાને ૩૩૨ તા. ૨૯-૨-૮૨)

સમુદ્ર પારથી કાયદા વિરૂધ્ધ પાછું આવવું. ૨૨૬. જે માણસને કાયદો મુજબ સમુદ્રપાર કર્યો હોય તે માણસ, પોતાની સમુદ્રપારની મુદત વિત્યા પેહેલાં, તથા શિક્ષા માફક ન થયા છતાં અગર સમુદ્રપારથી પાછો આવે, તો તેને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને, તથા પાછો સમુદ્રપાર તથા પેહેલા ત્રણ વરસની મુદત સુધીની સખત કેદની શિક્ષા પામવાને તે લાયક થશે.

શિક્ષાની માફી ની સરત તોડવી. ૨૨૭. કોઈ માણસે શિક્ષાની કાંઈ સરતી માફી કબજા કરી હોય તે માણસ અગર જે સરતથી તેને માફી મળી હોય તે સરત જાણી જુઝીને તોડે તો તે માણસને, અગર તેણે અસલ શિક્ષામાંની કાંઈ ભાગવી નહીં હોય તો, જે શિક્ષાનો અસલ હુકમ થયો હોય તે શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને તે શિક્ષામાંની કાંઈ તેણે ભાગવી હોય, તો તે શિક્ષામાંની જેટલી નહીં ભાગવી હોય તેટલી શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—આરોપિતે ઘર ડોડ્યાનો ચુલ્હા કરવા બદલ પ્રીન્સર્મોફ વેલ્સ, સીંગાપુર અને મલાકાની કોર્ટ આફગુડા કેસરે તોહમત સાબિત કરી ગવર્નર જનરલ દ્વારા તે કેસમાં તેણે ૧૦ વર્ષની સમુદ્રપારની શિક્ષા ભાગવવા દરાવ કર્યાથી તે આઠ વરસ ને એક માસ અને પૂંર દીવસ રતનામીરીની કેદમાં રહ્યો. પછી તુરંગ ઉપરના ઈન્સપેક્ટર જનરલે તેને માફીના સરટાફિક્ટ ઉપરથી તું કારવારમાં રહેજે એવી સરતે તેને છોડી દીધો પણ કારવારમાં રહેતા છતાં કેદીએ રહેવાના ઘરમાં ચોરી કરી તેથી ત્યાંહાના માણસે તેને માફીની સરત તોડ્યાપરથી આ હુકમ પ્રમાણે માફીની શિક્ષા ભાગવવાને દરાવ કર્યો પણ ખ્રીટીસ્ટ ઇંડીયાની કોર્ટને અધિકાર છે કે નહીં ? એવો સંકા ઉપરથી દરાવ કર્યો કે કી. પ્રો. કો. કા. ૩૩ મુજબના અપરાધની ચોક્કસી કરવાનો અધિકાર જે કોર્ટને હોય તે કોર્ટને” એવા જે શબ્દ છે તેનો અર્થ કેદીને જે અપરાધ બદલ શિક્ષા થઈ હતી તે અપરાધની ચોક્કસી કરવાનો જે કોઈ માણસે તેને અધિકાર હોય તે માણસે તેની કોર્ટ એવું સમજવું તેથી ખ્રીટીસ્ટ ઇંડીયાની કોર્ટને તે અધિકાર છે (મુ. હા. વા. ૬ પાને. ૩૫૬ સરકાર વિરૂધ્ધ અહોન અકાંગ)

કોઈ સરકારી નોકર કાંઈ ધનસાક્ષી મુકદમાના કાંઈ પણ ભાગમાં બેઠા હોય તે વળાએ તે સરકારી નોકરનું જે માણસ ધરાદાયી અપમાન કરે, અથવા તેને કાંઈ હરકત કરે, અથવા તેને હરકત કરાવે.

૨૨૮. કોઈ સરકારી નોકર કાંઈ ધનસાક્ષી મુકદમાના કાંઈ પણ ભાગમાં બેઠો હોય તે વળાએ તે સરકારી નોકરનું જે માણસ ધરાદાયી અપમાન કરે, અથવા તેને કાંઈ હરકત કરે, તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની, અથવા એક હજાર રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા:—શહેરી સાક્ષી આપતાં ફરકાર બાબતો તો તેથી સરકારી નોકર આગળ આવ્યું કામ ચાલતાં તેને હરકત કરવાનો અનુદાન નથી અને કલમ ૧૨૨૦ પ્રમાણે તોહિમત રહી શકતું નથી (મુ. હા. વા. ૪ પાને ૬ સરકાર વિરુદ્ધ આપુઆ અવરોધ)

પુછેલા સવાલનો જવાબ આપવાને શહેરીને ચારંવાર કહ્યા છતાં જવાબ આપવાને ના પાડે અથવા કમુર કરે તો તેથી તે શહેર આ કલમ પ્રમાણેનો અનુચાર કરતો નથી. (મુ. હા. વા. ૪ પાને ૭ સરકાર વિરુદ્ધ પાંડુ વીઠીશ)

અનુચારની શહેર તરીકેની જુલાનીમાં ફરકાર બોલો કોરટનો વખત આપવાથી તેના પર આ કલમ પ્રમાણે તોહિમત સાબિત કરેલું પણ (મુ. હા. વા. ૪ ને પાને ૬) એ છપાવેલા ફરકાર પ્રમાણે આપુ તોહિમત રહી શકતું નથી એમ સેશન જડને લખ્યાથી હાઈકોર્ટે ૬-૨૧-૧૭ કે સાક્ષીદાર બેઠાએ તેથી ફરકાર બાબત કરે તે છતાં તે આ કલમ પ્રમાણે અનુચાર નથી એમ કહેવા અમે તૈયાર નથી મતબબકે અનુચાર છે. (મુ. હા. વા. ૧૦ પાને ૬૬ સરકાર વિરુદ્ધ જયમજ અવરોધ)

કોઈ શહેર ફરકાર બાલે અને સવાલનો જવાબ આપવા સાફ ના કહે તો તે ઉપર થી પીતલકોડની આ કલમ પ્રમાણે તેણે ધરાદાયી હરકત કરી એમ યાચ છે (મુ. હા. વા. ૧૬ મારચ ૧૮૭૧ સરકાર વિરુદ્ધ અમદુલ હેમાન)

સખરજીદાર એ સરકારી નોકર છે પી. ડી. કા. ૨૨૮ પ્રમાણે તેનું કામ એ આવ્યું કામ છે અને પુગવાના આક્રમમાં “કોરટ” એવો ને શબ્દ છે તેમાં તે કોરટનો સંભાવેલ યાચ છે. અને આ કલમમાં કહેલા અપરાધ સખરજીદાર આગળ થયા છતાં તેણે ને કા. ૪૩૫ ૪૩૬ પ્રમાણે કામ નહીં ચલાવ્યું તો તે કામ ચલાવવાનો માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર નથી. (કા. હા. વા. ૨૨ પાને ૧૦ સરકાર વિરુદ્ધ સરધારીજાલ તા. ૨૮ અપ્રેલ ૧૮૭૪)

કોરટના અપમાનના અનુદામાં તેણે કાંઈ રીતે અપમાન કર્યું એમ ૨૫૪ જણાઈ આવે એવું તોહિમતમાં લખ્યું બોલે પણ એક કોરટ તેમ નહીં લખ્યાથી શિક્ષા રદ કરી (મ. હા. વા. ૪ પાને ૨૨૯)

જ્યુરર અથવા આસેસરની વેશ લેવા.

૨૨૯. ફલાણી બાબતમાં જ્યુરર અથવા આસેસર દાખલ માફ નામ લખી મોકલાય, અથવા ટીપમાં લખાય, અને મને સોગંદ અપાય એવો કાયદા મુજબ મારો હક નથી એવું ને માણસ જાણતો હોય તે માણસ, વેશ લેખને અથવા બીજી રીતે, અગર તે બાબતમાં જ્યુરર અથવા આસેસર દાખલ ધરાદાયી પો. તાનું નામ લખી મોકલાવે; અથવા ટીપમાં લખાવે અથવા સોગંદ આપ, અથવા પોતે જાણ્યા છતાં તેમ થવા દે અથવા કાયદા વિરુદ્ધ મારું નામ લખી મોકલ્યું છે, અથવા ટીપમાં લખ્યું છે અથવા સોગંદ આપ્યા છે, એમ પોને જાણ્યા છતાં, ને માણસ બુદ્ધિપૂરવક તે જ્યુરીમાં બેસીને અથવા તે આસેસર દાખલ કામ કરે, તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

બાબ ૧૨ મો

શિક્ષા તથા સરકારી સ્ટાંપ સંબંધી ગુનાહો બાબત.

શિકો. | ૨૩૦. શિકો એટલે જે ધાતુ નાણાં દાખલ વપરાતો હોય, તથા જે પર છાપ મારીને નાણાં દાખલ વાપરવા માટે તેને કોઈ સરકારના હુકમથી બહાર પાડ્યા હોય, તે ધાતુ.

રાણીનો શિકો. | જે શિકાપર છાપ મારીને તેને રાણીના હુકમથી, અથવા હિંદુ-સ્તાનની સરકારના, અથવા કોઈ પણ પ્રેશીડેન્સીની સરકારના, અથવા રાણીના રાજ્ય માહેલી કોઈ પણ સરકારના, હુકમથી નાણાં દાખલ વપરાવા માટે બહાર પડ્યો હોય, તે શિકો તે રાણીનો શિકો.

દુષ્ટાંત.

(અ) કોડીયો શિકો નથી.

(બ) જગર છાપેલા ત્રાંપાના ગઠા, અગર નાણાં દાખલ વપરાય તો પણ શિકો નથી,

(ક) આંદ કોઈ શિકો ન ગણાય, કેમકે તે નાણાં દાખલ વાપરવાના ધરાદાયી થયેલાં નથી.

(ડ) જે શિકાનું નામ કંપનનો રૂપીયો પડ્યું છે તે રાણીનો શિકો છે.

ટીકા.—નાણાં એટલે જે ધાતુનો પૈસા તરીકે ઉપયોગ કરે છે તે ધાતુનો ટુકડો પૈસા એ સાધારણ કિંમતનું પરીમાણ છે. અને અદલા બદલાના વ્યાપારમાં તે મધ્યમ છે. અમુક એક ધાતુનો ટુકડો એ પૈસા છે કોંવા નહીં? એની કસોટી જોવી તે ટુકડા બ-
જારમાં લઈ ગયા છતાં તેને બદલે જોઈએ તે જાણસ મળે કોંવા નહીં? તે જોઈ કરવી અને તેટલા વારતે તેની કીમત ઠરાવવી જોઈએ તેની કીમત માહિતગાર લોકને અને અતુર લોકને માત્ર માહિત હોય તો તે બસ નથી. આ કામમાં અકબર બાદશાહના વખતનાં

• ચાલુનાણાં ખોટા શિકા, વાપર્યાનું તોલિમત હતું પણ તે નાણાં ચાલુ નાણાં નથી માટે તે-
ના પર આ કલમ પ્રમાણે તોલિમત રહી શકતું નથી (મુ. હા. વા. ૧૧ પા. ૧૭૨ સરકાર
વિરુદ્ધ બાપુજી જાદવ ચીગરે)

શિકો ખોટો | ૨૩૧. જે માણસ શિકો ખોટો બતાવે, અથવા જાણી છુટ્ટીને શિ-
બતાવે.

કો ખોટો બતાવવાની કીયાનો કોઈ પણ ભાગ કરે, તે માણસને સાત

• વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી
તે દંડને પણ લાયક થશે.

ખુલાસો—જે સખસે ઠગમાજી કરવાના ધરાદાયી, અથવા એમ કરવાથી ઠગમાજી
થશે એવા સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં, કોઈ ખરા શિકાને ખોટા શિકા સરખો દેખાતો
કરે, તે સખસે આ ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

રાણીનો શિકો | ૨૩૨. જે માણસ રાણીનો શિકો ખોટો બતાવે, અથવા જાણી
ખોટો બતાવે. | છુટ્ટીને રાણીનો શિકો ખોટો બતાવવાની કીયાનો કોઈ પણ ભાગ કરે
તે માણસને જીવતાં સુધી સખુદ્રપારની, અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે
તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

શિકો ખોટો | ૨૩૩. શિકો ખોટો બતાવવાના કારણસર વાપરવાને વારતે, અથવા
બતાવવાનાં હ- | તે કારણસર વાપરવાનો ધરાદો કરેલો છે એમ જાણીને અથવા એમ

હથિયાર બનાવવાનું કારણ છતાં, જે માણસ કાંઈ છાપ અથવા હથિયાર બનાવે અથવા સમારે, અથવા તે બનાવવાની અથવા સમારવાની કીયાનો કાંઈ પણ ભાગ કરે, અથવા તે ખરીદ કરે, વેચે, કે કાંઈને આપે તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

રાણીનો શિકો ખોટો બનાવવાના કારણસર વાપરવાને વાસ્તે, અથવા તે કારણસર વાપરવાનો ઇરાદો કરેલો છે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનું કારણ છતાં, જે માણસ કાંઈ છાપ અથવા હથિયાર બનાવે અથવા સમારે, અથવા તે બનાવવાની અથવા સમારવાની કીયાનો કાંઈ પણ ભાગ કરે, અથવા તે ખરીદ કરે, વેચે, કે કાંઈને આપે, તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

શિકો ખોટો બનાવવાના કારણસર વાપરવાને વાસ્તે, અથવા તે કારણસર વાપરવાનો ઇરાદો કરેલો છે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનું કારણ છતાં, જે માણસ પોતાના કબજામાં કાંઈ હથિયાર આર અથવા સામાન રાખે, તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે; અને અગર ખોટો બનાવવાનો શિકો રાણીને હોય, તો તે માણસને દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—કાંઈ માણસની પેટીમાં અગર તેના તાબાની જગામાં તાણાં પાડવાનાં હથિયાર હોય અને તે ત્યાં છે એમ તેને જાણ હોય તો તે હથિયાર તે માણસના તાબામાં છે એમ જાણવું. કદાચ તે માણસ તે હથિયારનો ઉપયોગ કરતો ન હોય તોએ દરક ત નથી. એજ પ્રમાણે જે અનેક માણસ મળી ને કામ કરતા હોય અને એવાં હથિયારનું તેને માહિત હોય તો તે હથિયાર પ્રત્યેકના તાબામાં છે એમ સમજવું (મે. કા. પ્ર. ૧૭૪. ૧૭૫)

હોંદુસ્તાનમાં રહીને હોંદુસ્તાનની બાહાર કાંઈ શિકો ખોટો બનાવવામાં મદદગારી કરેલી. ૨૩૬. જે માણસ, ખ્રિષ્ટિય ઇંડીયામાં છતાં, ખ્રિષ્ટિય ઇંડીયાની બાહાર કાંઈ શિકો ખોટો બનાવવામાં મદદગારી કરે, તે માણસને, જાણે તેણે ખ્રિષ્ટિય ઇંડીયાની માહિત તે શિકો ખોટો બનાવવામાં મદદગારી કરી હોય, એવી રીતે શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ખોટો શિકો આ દેશમાં લાવેલો અથવા આ દેશમાંથી બાહાર લઈ જવો. ૨૩૭. કુલાણા શિકો ખોટો બનાવેલો છે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનું કારણ છતાં, જે માણસ તે શિકો ખ્રિષ્ટિય ઇંડીયા મધ્યે લાવે અથવા ખ્રિષ્ટિય ઇંડીયા મધ્યેથી બાહાર લઈ જાય, તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

રાણીનો શિકો ખોટો
બનાવેલો આ દેશમાં લાવ
વો અથવા આ દેશમાંથી
બાહાર લઈ જવો.

૨૩૮. કલણો ખોટો શિકો રાણીનો શિકો ખોટો બનાવેલો
છે એમ જાણીને, અથવા એમ માનવાનું કારણ છતાં, જે
માણસ તે શિકો ખિટિશ ઈંડીયા મધ્યે લાવે અથવા ખિટિશ
ઈંડીયા મધ્યેથી બાહાર લઈ જાય, તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દસ
વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને
વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઈ શિકો
ખોટો છે એમ જા
ણીને રાખ્યો હો
ય, તે બીજાને
આપવો.

૨૩૯. કોઈ માણસની પાસે કોઈ ખોટો શિકો હોય, અને તેની
પાસે તે શિકો આવ્યો ત્યારે તેણે એમ જાણ્યું હોય કે આ શિકો ખો-
ટો છે તે માણસ અગર દગજબાજીથી, અથવા દગો થાય એવા ધરા-
દારી, તે શિકો કોઈ સખસને આપે, અથવા કોઈ સખસને તે લેવાને
લલચાવવાની કોશિશ કરે, તો તે માણસને પાંચ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે
પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

રાણીનો કોઈ
શિકો ખોટો છે
એમ જાણીને
આપવો.

૨૪૦. કોઈ માણસની પાસે કોઈ ખોટો શિકો હોય, અને તે શિકો
રાણીનો શિકો ખોટો બનાવેલો હોય, અને તેની પાસે તે શિકો આવ્યો
ત્યારે તેણે એમ જાણ્યું હોય કે આ રાણીનો શિકો ખોટો બનાવેલો છે,
તે માણસ અગર દગજબાજીથી અથવા દગો થાય એવા ધરાદારી તે શિ-
કો કોઈ સખસને આપે, અથવા કોઈ સખસને તે લેવાને લલચાવવાની કોશિશ કરે, તે
માણસને દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આ-
વશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—આ કલમ મુજબ તોહામત રાખી જ્યુરીની રૂબરૂ કેદની તપાસ કરી જ્યુ-
રી એ તેને નિરપરાધી ઠરાવ્યો ત્યારે શેશન જડજલ કા. ૨૪૧ મુજબ તોહામત રાખી આસે
સર સાથે મળતા થઈ તોહામતદાર ઠરાવ્યો તેમાં હાથકોરે ઠરાવ્યું કે જ્યુરીએ ફેસલો કહ્યા
પછી તોહામત નામામાં ફેરફાર કરવા શેશન જડજલને અધિકાર નથી. (મુ. હા. વા. ૫ પાને
૯ સરકાર વિરુદ્ધ શેખઅલી ફકીરમમદ)

કોઈ માણસની પાસે
કોઈ શિકો પેહલાં આવે
તે વખતે તે એમ જાણ
તો ન હોય કે આ શિકો
ખોટો છે તે શિકો તે મા
ણસે કોઈને ખરા દાખલ
આપવો.

૨૪૧. કોઈ ખોટો શિકો, ખોટો છે એમ જે સખસ જા-
ણતો હોય પણ તે પોતાના કમળમાં લેતો વખતે તે ખોટો છે
એમ જે સખસે જાણ્યું ન હોય તે સખસ અગર તે શિકો
ખરા શિકા દાખલ કોઈ બીજા સખસને આપે, અથવા કોઈ
બીજા સખસને તે ખરા શિકા દાખલ લેવાને લલચાવવાની

કોશિશ કરે, તે સખસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા
તે જેના જેવા ખોટો બનાવેલો હોય તે શિકાની કીમતની દસ ઘણી રકમ સુધીના દંડની,
અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દર્શાવ.

એક શિકા પાડનારો આ ખોટા કંપનીના રૂપીયા પોતાના સોજતી બ ને આપે, એ-
ટલા સાફ કે તે તે રૂપીયા ચલાવે. બ. તે રૂપીયા એક બીજા ચલાવનાર કે તે

વેચાતા આપે, અને કંતે ખોટા છે એમ જાણીને તે રૂપીયા વેચાતા લે. પછી કાંઈ માત્ર લેઈને તેની કીંમતમાં તે રૂપીયા ક ડ ને આપે, અને ડ તે ખોટા છે એમ ન જાણતાં લે. પાછળથી તે રૂપીયા લીધા પછી તે ખોટા છે એમ ડ ને અખર પડે, અને ડ ત્યારપછી તે ખરા હોય એવી રીતે તે રૂપીયા કોઈને આપે, તો ડ ને ફક્ત આ કલમ મુજબ શિક્ષા થઈ શકે છે, પણ બીજા તથા ક એઓને, મુકદ્દમાની કેફીયત મુજબ ૨૩૯ મી અથવા ૨૪૦ મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે છે.

કોઈ શિક્ષકો કોઈ સમસ-
ની પાસે આવતાં વખતે
તેણે એમ જાણ્યું હોય કે
આ શિક્ષકો ખોટા છે તે
સમસે તે ખોટા શિક્ષકો
પાસે રાખવો.

૨૪૨. કાંઈ ખોટો શિક્ષક પોતાના કમળમાં આવ્યો હોય તે વખતે તે ખોટો છે એમ જાણ્યા છતાં, જે માણસ દગલખાણથી અથવા દગો થાય એવા ઠરાદાથી તે ખોટો શિક્ષક પોતાના કમળમાં રાખે તેને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

રાણીનો કોઈ શિક્ષકો કો-
ઈ સમસની પાસે આવ-
તી વખતે તેણે એમ જા-
ણ્યું હોય કે આ શિક્ષકો
ખોટા છે તે સમસે તે ખો-
ટો શિક્ષકો પાસે રાખવો.

૨૪૩. રાણીના શિક્ષકો જેવા ખોટા ખનાવેલો કોઈ શિક્ષકો પોતાના કમળમાં આવ્યો હોય તે વખતે તે શિક્ષકો ખનાવેલો છે એમ જાણ્યા છતાં, જે માણસ દગલખાણથી અથવા દગો થાય એવા ઠરાદાથી તે શિક્ષકો પોતાના કમળમાં રાખે, તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટંકશાળમાં નોકર રહેલા
માણસે કાયદામાં ઠરાવેલા
વજન અથવા મેજવણીથી
જુદાં વજન અથવા મેજ-
વણીનો શિક્ષકો ખનાવવો.

૨૪૪. બ્રિટિશ ઇંડિયા મંત્રે કાયદા મુજબ સ્થાપેલી કોઈ પણ ટંકશાળમાં જે માણસ નોકર રહેલો હોય, તે માણસ તે ટંકશાળમાંથી નીકળતો કોઈ શિક્ષકો તે શિક્ષકાનું વજન અથવા મેજવણી કાયદાથી કરી હોય તેથી જુદા વજન અથવા મેજવણીનો થાય એવા ઠરાદાથી અગર કાંઈ કામ કરે, અથવા જે કામ કરવાની તેને કાયદા મુજબ ફરજ હોય તે કામ કરવામાં કસુર કરે, તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

શિક્ષક પાડવાનું હથિયાર
કોઈ ટંકશાળમાંથી કાયદા
વિરૂદ્ધ લઈ જવું.

૨૪૫. બ્રિટિશ ઇંડિયા મંત્રે કાયદા મુજબ સ્થાપેલી કોઈ પણ ટંકશાળ મંત્રેથી, કાયદેસર અખતિયાર વિના, જે માણસ કાંઈ શિક્ષકો પાડવાનું હથિયાર અથવા આગર લઈ જાય, તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

દગલખાણથી અથવા
બદલાતથી કોઈ શિક્ષકાનું
વજન ઓછું કરવું અથવા
તેની મેજવણીમાં ફેરફાર
કરવો.

૨૪૬. કોઈ પણ શિક્ષકો ઉપર જે માણસ દગલખાણથી અથવા બદલાતથી એવી કાંઈ ક્રિયા કરે કે તેથી તે શિક્ષકાનું વજન ઓછું થાય, અથવા તેની મેજવણી બદલાય, તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ખુનાસો.—કોઈ સખસ એક શિકાને કાંઈ અંસ કોસે કાહાડે અને તે છેદમાં કાંઈ બીજી વસ્તુ મુકે, તો તેણે તે શિકાની મળવણી બદલી એમ સમજવું.

દગલખાણથી અથવા બદલાતથી રાણીના શિકાનું વજન યોગ્ય કરવું અથવા તેની મળવણી બદલવી.

૨૪૭. રાણીના શિકાઓમાંના કોઈ પણ શિકા ઉપર જે માણસ દગલખાણથી અથવા બદલાતથી એવી કાંઈ ક્રિયા કરે કે તેથી તે શિકાનું વજન યોગ્ય થાય અથવા તેની મળવણી બદલાય, તે માણસને સાત વરસની મુદત મુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઈ શિકો બીજા શિકાને ઠેકાણે ચાલે એવા ધરાદાથી તે શિકાનું રૂપ બદલવું.

૨૪૮. કોઈ પણ શિકા ઉપર જે કોઈ માણસ એવી કાંઈ ક્રિયા કરે કે તેથી તે શિકાનું રૂપ બદલાય, અને તે એવા ધરાદાથી કે તે શિકો કોઈ બીજા પ્રકારના શિકાને ઠેકાણે ચાલે,

તો તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત મુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

રાણીનો કોઈ શિકો બીજા શિકાને ઠેકાણે ચાલે એવા ધરાદાથી તે શિકાનું રૂપ બદલવું.

૨૪૯. રાણીના શિકાઓમાંના કોઈ પણ શિકા ઉપર જે કોઈ માણસ એવી કાંઈ ક્રિયા કરે કે તેથી તે શિકાનું રૂપ બદલાય, અને તે એવા ધરાદાથી કે તે શિકો કોઈ બીજા પ્રકારના શિકાને ઠેકાણે ચાલે, તો તે માણસને સાત વરસની મુદત મુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

આ શિકામાં ફેરફાર થાય એવો એવું જાણીને જે શિકો પાસે રાખ્યો હોય તે બીજાને આપવો.

૨૫૦. કોઈ સખસના કબજામાં કાંઈ શિકો હોય, અને તે શિકા બાબત ૨૪૯ મી અથવા ૨૪૮ મી કલમમાં બ્યાન કરેલો ગુનોહ કરવામાં આવ્યો હોય અને તે શિકા બાબત તે ગુનોહ

કરવામાં આવેલો છે એમ તે સખસના કબજામાં તે શિકો આવતી વખતે તેણે જાણ્યું હોય, તે સખસ અગર દગલખાણથી અથવા દગો થાય એવા ધરાદાથી તે શિકો કોઈ બીજા સખસને આપે, અથવા કોઈ બીજા સખસને તે શિકો લેવાને બલઆવવાની કોશિશ કરે, તો તેને પાંચ વરસની મુદત મુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

આ શિકામાં ફેરફાર થાય એવો એમ જાણીને રાણીનો જે શિકો પાસે રાખ્યો હોય તે શિકો આપવો.

૨૫૧. કોઈ સખસના કબજામાં કાંઈ શિકા હોય, અને તે શિકા બાબત ૨૪૭ મી અથવા ૨૪૯ મી કલમમાં બ્યાન કરેલો ગુનોહ કરવામાં આવ્યો હોય, અને તે શિકા બાબત તે

ગુનોહ કરવામાં આવેલો છે એમ તે સખસના કબજામાં તે શિકો આવતી વખતે તેણે જાણ્યું હોય તે સખસ અગર દગલખાણથી અથવા દગો થાય એવા ધરાદાથી તે શિકા કોઈ બીજા સખસને આપે અથવા કોઈ બીજા સખસને તે શિકો લેવાને બલઆવવાની કોશિશ કરે, તો તેને દસ વરસની મુદત મુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઈ સંખસની પાસે કોઈ ફેરફાર થએલો શિક્ષો આવતી વખતે તેમાં ફેરફાર થએલો એમ તેણે જાણવા છતાં તે પાસે રાખેલો.

૨૪૨. જે શિક્ષા આપત ૨૪૨ તથા ૨૪૮ મી એ એ કલનોમાંની ગમે તે કલનમાં બ્યાન કરેલો યુનોહ કરવામાં આવ્યો હોય, તે શિક્ષો દગમગાણથી અથવા દગો થાય એવા ધરાવાથી કોઈ માણસના કબજામાં હોય, અને શિક્ષા આપત તે યુનોહ કરવામાં આવેલો છે એમ તે માણસના કબજામાં તે શિક્ષો આવતી વખતે તેણે જાણ્યું હોય, તો તે માણસને વણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઈ સંખસની પાસે કોઈ ફેરફાર થએલો રાખી નો શિક્ષો આવતી વખતે તેમાં ફેરફાર થએલો છે એમ તેણે જાણવા છતાં તે પાસે રાખેલો.

૨૪૩. જે શિક્ષા આપત ૨૪૩ મી, તથા ૨૪૯ મી એ એ કલનોમાંની ગમે તે કલનમાં બ્યાન કરેલો યુનોહ કરવામાં આવ્યો હોય, તે શિક્ષો દગમગાણથી અથવા દગો થાય એવા ધરાવાથી કોઈ માણસના કબજામાં હોય અને તે શિક્ષા આપત તે યુનોહ કરવામાં આવેલો છે એમ તે માણસના કબજામાં તે શિક્ષો આવતી વખતે તેણે જાણ્યું હોય તો તે માણસને વણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

જે શિક્ષો કોઈ માણસની પાસે પહેલાં આવતી વખતે તેમાં ફેરફાર થએલો છે એમ તેણે જાણ્યું ન હોય તે શિક્ષો તેણે જાણ તે ખરા શિક્ષા દાખલ આપેલો.

૨૪૪. જે શિક્ષા આપત કોઈ સંખસ એમ જાણતો હોય કે એની ઉપર કલન ૨૪૨, ૨૪૩, ૨૪૮, અથવા ૨૪૯ મી માં લખી છે તેવા કોઈ કાંચા કરવામાં આવી છે, પણ જે શિક્ષો તે સંખસના કબજામાં આવતી વખતે તે આપત તેવી કોઈ કાંચા કરવામાં આવેલી છે એમ તેણે જાણ્યું ન હોય,

તે સંખસ તો અગર કોઈ બીજા સંખસને તે શિક્ષો ખરા શિક્ષા દાખલ, અથવા તે શિક્ષો જે પ્રકારનો હોય તેથી જુદા પ્રકારના શિક્ષા દાખલ આપે, અથવા કોઈ સંખસને તે શિક્ષો ખરા શિક્ષા દાખલ અથવા તે શિક્ષો જે પ્રકારનો હોય તેથી જુદા પ્રકારના શિક્ષા દાખલ લેવાને લજવાવવાની કોશિશ કરે તો તે સંખસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા તે બદલેલો શિક્ષો જે શિક્ષાને કેદાણે ચલાવ્યો હોય અથવા ચલાવવાની કોશિશ કરી હોય તે શિક્ષાની કીમતની દસ ગણી રકમ સુધીના દંડની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

સરકારી સ્ટાંપ

૨૪૫. મહેસુલનાં કારણસર સરકારે બાહાર પાડેલો કોઈ પણ સ્ટાંપ ખોટો બતાવેલો. જે માણસ ખોટો બતાવે, અથવા જાણી જુઝીને તે ખોટો બતાવવાની કિયાનો કાંઈપણ બાગ કરે, તે માણસને જુદા સુધી સમુદ્રપારનો અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

જુઝાસો—કોઈ સંખસ એક પ્રકારના ખરા સ્ટાંપને બીજા પ્રકારના ખરા સ્ટાંપ સરખો દેખાતો કરીને ખોટો સ્ટાંપ બતાવે, તેણે આ યુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

ટીકા.—એક રૂપીયાના સ્ટાંપને બદલે એક આનાનો સ્ટાંપ વાપરેલો તે એક રૂપીયાનો સ્ટાંપ ખોટો બતાવેલો ગણાતો નથી. (ફ. ડા. પ્ર. ૨૪૪)

કોઈ સરકારી સ્ટાંપ ખોટો
ખતાવવાના કારણસર કોઈ
હથિયાર અથવા સામાન
પાસે રાખવો.

૨૫૬. મહેસુલનાં કારણસર સરકારે બાહાર પાડેલો કોઈ
સ્ટાંપ ખોટો ખતાવવાના કારણસર વાપરવાને વારતે, અથવા
તે કારણસર વાપરવાનો ઠરાવો કરેલો છે એમ બતાવેલો અથવા
એમ માનવાનું કારણ છતાં જે માણસ પોતાના કબજામાં કોઈ હથિયાર અથવા સામાન
રાખે તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદનીશિક્ષા કર
માં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઈ સરકારી
સ્ટાંપ ખોટો ખતા
વવાનાં કારણસર
હથિયાર ખતાવવું
અથવા વેચવું.

૨૫૭. મહેસુલનાં કારણસર સરકારે બાહાર પાડેલો કોઈ સ્ટાંપ ખો
ટો ખતાવવાના કારણસર વાપરવાને વારતે, અથવા તે કારણસર વાપ
રવાનો ઠરાવો કરેલો છે એમ બતાવેલો અથવા એમ માનવાનું કારણ
છતાં જે માણસ કોઈ હથિયાર ખતાવે, અથવા તે ખતાવવાની ક્રિયાનો
કોઈપણ ભાગ કરે, અથવા તે ખરીદ કરે, વેચે કે કોઈને આપે, તે માણસને સાત વરસની
મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદનીશિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે
દંડને પણ લાયક થશે.

સરકારી સ્ટાંપ
ખોટા ખતાવેલા
વેચવા.

૨૫૮. કૌણી સ્ટાંપ મહેસુલનાં કારણસર સરકારે બાહાર પાડેલો
કોઈ સ્ટાંપ જેવા ખોટો ખતાવેલો છે એમ બતાવેલો, અથવા એમ
માનવાનું કારણ છતાં, જે માણસ તે સ્ટાંપને વેચે અથવા વેચવાનું
કરે, તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદનીશિક્ષા
કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

સરકારી સ્ટાંપ
ખોટો ખતાવેલો
પાસે રાખવો.

૨૫૯. કૌણી સ્ટાંપ મહેસુલનાં કારણસર સરકારે બાહાર પાડે
લા કોઈ સ્ટાંપ જેવા ખોટો ખતાવેલો છે એમ બતાવેલો, તેને ખરા સ્ટાંપ
દાખલ વાપરવાના અથવા આપવાના ઠરાવો અથવા તે ખરા સ્ટાંપ દાખલ વાપરવામાં
આવે એટલા માટે, જે માણસ તે સ્ટાંપ પોતાના કબજામાં રાખે, તે માણસને સાત
વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદનીશિક્ષા કરવામાં આવશે, અને
વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઈ સરકારી સ્ટાંપ ખો
ટો ખતાવેલો છે એમ બ
તાવેલો છતાં તે ખરા દાખ
લ વાપરવો.

૨૬૦. કૌણી સ્ટાંપ મહેસુલનાં કારણસર સરકારે બાહાર
પાડેલા કોઈ સ્ટાંપ જેવા ખોટો ખતાવેલો છે એમ બતાવેલો જે
માણસ તે સ્ટાંપને ખરા સ્ટાંપ દાખલ વાપરે, તે માણસને
સાત વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદનીશિક્ષા અથવા દંડની અથવા એ
જેનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

સરકારને હાનિ કરવાના
ઠરાવોથી જે પર સરકારી
સ્ટાંપ હોય. એવા કોઈ પ
દાર્થ ઉપરથી કોઈ લખા
ણ ચેરી નાખવું, અથવા
કોઈ લખેલો માટે કોઈ સ્ટાં

૨૬૧. જે પદાર્થ પર મહેસુલના કારણસર સરકારે બાહાર
પાડેલો સ્ટાંપ લગાડેલો હોય તે પદાર્થ ઉપરથી જે લખાણ અ
થવા લખેલો માટે તે સ્ટાંપ વાપર્યો હોય તે લખાણ અથવા
લખ જે માણસ દગલખાણથી અથવા સરકારને હાનિ કરવાના
ઠરાવોથી, કૌણી અથવા ચેહેરી નાખે, અથવા કોઈ સ્ટાંપ

પવાપરથી હોય તે સ્ટાંપ કાંઈ બીજાં લખાણ અથવા લેખને માટે વાપરવામાં આવે તે લેખપરથી કાઢાડી નાખવો. એટલા માટે જે લખાણ અથવા લેખને માટે તે સ્ટાંપ વાપર્યો હોય તે લખાણ અથવા લેખપરથી જે માણસ તે સ્ટાંપને કાઢાડી નાખે, તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.— ઉપરની કલમમાં કહેલી બીના દગલખાણ અને સરકારને નુકશાન કરવાના હેતુથી થતી ભેદધે એક વખત વાપરેલા સ્ટાંપનો કુદી ઉપયોગ કર્યો એમ ખતાબા શિવાય અગરે તેવા અનુમાન શિવાય સરકારને નુકશાન કરવાનાં ધરાદો હતો એમ સીક્યુ યતુ નથી તેથી જો કોઈ શખસ એકાદ સ્ટાંપ કાગળ પર લખેલી મજબૂર ખરડીને તે મજબૂરને સ્ટાંપનું કારણ ન પડે એવો મજબૂર લખે તો તેથી ગુણે યતો નથી. (મુ. કા. પ્ર. ૧૮૩)

કોઈ સરકારી સ્ટાંપ આગળ વાપરેલો છે એમ જણાવ્યા છતાં તે પાછો વાપરેલો. ૨૬૨. મહેસુલનાં કારણસર સરકારે બાહાર પાડેલો કોઈ પણ સ્ટાંપ આગળ વપરાયેલો છે એમ જણાવ્યા છતાં, દગલખાણથી અથવા સરકારને હાની કરવાના ધરાદાયી, જે માણસ કાંઈ પણ કારણસર તે સ્ટાંપ વાપરે તે માણસને જે વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

સ્ટાંપ વાપરેલો છે એવી રીતની કાંઈ નીશાની છોલી નાખવી. ૨૬૩. મહેસુલનાં કારણસર સરકારે બાહાર પાડેલો કોઈ પણ સ્ટાંપ વપરાયેલો છે એમ દેખાડવા સાર તે સ્ટાંપ પર કરેલી અથવા મારેલી કાંઈ પણ નિશાની, દગલખાણથી અથવા સરકારને હાની કરવાના ધરાદાયી, જે માણસ છોલી અથવા કાઢાડી નાખે, અથવા જે સ્ટાંપ ઉપરથી એવી કાંઈ નિશાની છોલી અથવા કાઢાડી નાખી હોય, એવો કોઈ સ્ટાંપ જે માણસ જણી છુત્રીને પોતાના કમજમાં રાખે, અથવા વેચે અથવા કોઈને આપે, અથવા એવો કોઈ સ્ટાંપ વપરાયેલો જણાવ્યા છતાં જે માણસ તે સ્ટાંપ વેચે, અથવા કોઈને આપે, તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

— ❦ —

ખાખ ૧૩ મો.

કાટલાં તથા માપ સંબંધી ગુન્હા ખાખત.

તોળવાનું ખોટું યંત્ર દગલખાણથી વાપરવું. ૨૬૪. તોળવાનું કાંઈ પણ યંત્ર ખોટું છે એવું જણીને જે માણસ દગલખાણથી વાપરે તેને એક વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ખોટું કાટલું અથવા માપ દગલખાણથી વાપરવું. ૨૬૫. જે માણસ કાંઈ પણ ખોટું કાટલું અથવા લંબાઈનું કે બરતનું ખોટું માપ દગલખાણથી વાપરે, અથવા એક કાટલાને અથવા લંબાઈના કે બરતનનાં માપને તે છે તેથી કાંઈ ગુણ કાટલાં અથવા માપને ઠીકાણે દગલખાણથી વાપરે, તેને એક વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની

કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ખોટાં કાટલાં અથવા માપ પાસે રાખવાં. | ૨૬૬. તોળવાનું કાંઈ પણ યંત્ર, અથવા કાંઈ કાટલું, અથવા લંબાઈનું કે ભરતલનું કાંઈ માપ, ખોટું એવું જાણીને, તથા તે દગલખાણથી વાપરવામાં આવે એવા ધરાદાયી, જે માણસ પોતાની પાસે રાખે, તેને એક વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—મંજુર કરેલા માપ કરતાં વધારે માપનાં કાટલાં કોઈના કબજામાં હોય તો તે કાટલાં ઉપરથી આ કલમ મુજબ ગુન્હો થતો નથી. તોડીમતનામાં દગલખાણ ભરેલો ધરાદો લખવો જોઈએ અને તે સાબિત પણ થવો જોઈએ. (મુ. હા. વા. ૧ પા. ૧૮૧ સરકાર વિ. દામોદર દયાલજી તા. ૨૭ જાન્યુઆરી ૧૮૯૪)

ખોટાં કાટલાં અથવા માપ બનાવવા, વેચવાં. | ૨૬૭. તોળવાનું કાંઈ પણ યંત્ર, અથવા કાંઈ કાટલું, અથવા લંબાઈનું કે ભરતલનું કાંઈ માપ ખોટું એવું જાણીને જે માણસ બનાવે, વેચે, અથવા કોઈને આપે, એટલા સાથે કે તે ખરાને ઠોઢાણે વપરાય અથવા એવું જાણીને કે તે ખરાને ઠોઢાણે વપરાય એવા સંભવે, તો તેને એક વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ખાખ ૧૪ મો.

લોકોની તનદુસ્તી, સજામતી, અનુકુળતા, લજ્જા તથા નીતિ સંબંધી

ગુન્હાઓ ખાખત.

લોકાપકારકૃત્ય. | ૨૬૮. જે સખસ એવું કાંઈ કામ કરે, અથવા એવી કાંઈ કાયદા વિરુદ્ધ કસુર કરે, કે જેથી લોકને, અથવા જે માણસો પાડોશમાં રહેતા હોય અથવા જેઓના કબજામાં આંહાં પાડોશમાં કાંઈ મિલકત હોય તે સર્વ માણસોને, કાંઈ સાધારણ નુકશાન, ભય, અથવા દુઃખ થાય અથવા જેથી જે સખસોને કાંઈ સાર્વજનિક હક વાપરવાની જરૂર પડે તે સખસોને નુકશાન, અડચણ, ભય, અથવા દુઃખ થયા વિના રહેજ નહીં; તે સખસે લોકાપકારક કૃત્ય કર્યું એમ સમજવું.

કાંઈ સર્વાપકારક કૃત્યથી કાંઈ અનુકુળતા અથવા લાભ થતો હોય, તે તે સખસથી તે ગુનોહ માફ થઈ શકતો નથી.

ટીકા.—કી. પ્રો. કો. ના ખાખ ૨૦ પ્રમાણે (સ્થાનિક અપકારક વસ્તુ વીંચિનો) પેસ્તર કામ ચાલેલું નહીં એવા સખસથી આ કલમ પ્રમાણે લોકાપકારક કૃત્ય વિશેની ફરિયાદનું કામ ચલાવ્યું એ કાયદેસીર નથી. (મુ. હા. તા. ૧૭ સપ્ટેમ્બર ૧૮૯૬ સરકાર વિ. સુકલાલ વિગરે.)

નકા અથવા કાયદાને સાથે જે જુગારનું મકાન રાખવામાં આવે છે તેને “સાધારણ જુગાર ખેલવાનું મકાન” કહેવું. સર્વ લોકને કાંઈ ખરેખરી હરકત થાય છે એવા

પૂતાના શિવાય હોય સમજાવે તે વ્યુત્કાર સમજાવે તે પોતાના ઘરમાં જ તે સમજાવે તથા
જે સમજાવે તેમાં વ્યુત્કાર રહે તે સારું સમજાવે આ કલમના અર્થ પ્રમાણે લોકાપકારક
કલ્પ કરવાના વ્યુત્કાર થાય છે એવા ફરિયાદ કરાવે નથી. (મુ.દા.તા. ૧ ડીસેમ્બર ૧૯૭૦
સરકાર વિરુદ્ધ હાઉ, નાગજી વીંગે.)

મુખામતના મતે ૧૯૬૭ના આક્ટ ૭ ની કા. ૩૧ માં "અપકારક કલ્પ કરે" એવા
જે બાલ કલ્પના છે તેનો અર્થ આ કલમમાં જે "લોકાપકારક કલ્પના" વાળા આપીએ
તેવા નથી પણ "અપકારક કલ્પ કરે નહીં" એવી જે લોકોને સામન્ય નોટાસ (ચિત્રાણી)
આપેલી હોય છે તેમાં "અપકારક કલ્પ" જે બાલનો જે અર્થ થાય છે તેજ અર્થ સદરહ
કા. ૩૧ માં સમાવેલો.

જિંદગીને બોળ
મ પોહાવે એ
વા રોગનો એપ
પસરે એવું ગફ
લતીનું કામ. | ૨૬૬. જે માણસ કોઈક વિરુદ્ધ અથવા ગફલતથી એવું કોઈ કામ
કરે, કે જેથી જિંદગીને બોળમવાળા કોઈ રોગનો એપ પસરશે એવા
સંભવ હોય, અને એવા સંભવ છે એમ તે બાણતો હોય, અથવા
એમ માનવાનું તેને કારણ હોય તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની
બિમાના ગમ્મ તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

જિંદગીને બોળ
મ પોહાવે એ
વા રોગનો એપ
પસરે એવું દૂષ
કર્મનું કામ. | ૨૭૦. જે માણસ દૂષકૃતિથી એવું કોઈ કામ કરે, કે જેથી જિંદ-
ગીને બોળમવાળા કોઈ રોગનો એપ પસરશે એવા સંભવ હોય, અને
એવા સંભવ છે એમ તે બાણતો હોય, અથવા એમ માનવાનું તેને
કારણ હોય, તે માણસને એ વરસની મુદત સુધીની બિમાના ગમ્મ તે
પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—કલકત્તા મ્યુનીસિપાલિટીપર આ કલમ પ્રમાણે થયેલી ફરિયાદોમાં હરાવે એવા
કે મ્યુનીસિપાલ કમિશનર જે પીત્તજક્રોડમાં કલ્પા પ્રમાણે સરકારી નોકર છે તે પાણુ જે
લોકપર સરકારની મંજૂરી શિવાય ફરિયાદ મંજૂરના માંજીએટને લેવાને મનાઈ છે તેમાં
મ્યુનીસિપાલ કમિશનરનો સમાવેશ થતો નથી. સમજાવે કલકત્તા મ્યુ. સિપાલિટીપરની ફરિ-
યાદ સરકારની મંજૂરી લીધા શિવાય અજાવવાનો મંજૂરના માંજીએટને અધિકાર છે.
(કા. દા. ઇ. લા. વા. ૩ પા. ૭૬૮)

રોગનાસમજથી
દૂર રહેવા સમ-
જીની કોઈ કા-
નુન ન માનવી. | ૨૭૧. કોઈ વાહાણને રોગના સમજથી દૂર રાખવા આવતની અ-
થવા તે સમજથી દૂર રાખવા વાહાણોનો કિનારા સાથેનો અથવા
બીજા વાહાણો સાથેનો પેહવાર કેમ ચાલે તેનો બંદોબસ્ત કરવા આ
બતની, અથવા જે જગોમાં કોઈ એવી રોગ આવતો હોય તે જગો તથા બીજી જગોની
વચે પેહવાર કેમ ચાલે તેનો બંદોબસ્ત કરવા આવતની હિંદુસ્તાનની સરકારે, અથવા
કોઈ પણ સરકારે, કરીને બહાર કરેલી કોઈ કાનુન જે માણસ બાણીબુકીને ન માને, તે
માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની બિમાના ગમ્મ તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની,
અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

વેચવાને ધરાવે
રાખેલી આવા-
ની અથવા પી-
વાની વસ્તુમાં
કોઈ ભેજ કરવી | ૨૭૨. કોઈ માણસ કોઈ આવાની અથવા પીવાની વસ્તુમાં ભેજ
કરે, એવી રીતે કે તેથી તે વસ્તુ આવાથી અથવા પીવાથી અવગુણ
થાય, અને એવા ધરાવથી કે તે વસ્તુ આવાને અથવા પીવાને
વેચવી; અથવા તે આવાને અથવા પીવાને વેચાશે એવા સંભવ છે.

૨૭૭. કોઈ પણ સાર્વજનિક ઝરા અથવા જલાશયનું પાણી જે માણસ હિદિપુરવક ગિચાડે અથવા મેલું કરે, એવી રીત કે તેવી તે પાણી રોકે જે કામગીરી વપરાંતું હોય તે કામગીરી સાથે તે ગોળું બાબક

ધાય તો તે માણસને પણ મહીનાની મુદત સુધીની ખેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા પાંચસે રૂપીયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—આ કલમના અર્થ પ્રમાણે નદી એ એક સાર્વજનિક જલરો નથી. (મુ. હા. તા. ૨ જુલાઈ ૧૮૬૬ સરકાર વિરુદ્ધ પથા વિગરે.)

આ કલમમાં “સાધારણ સર્વ લોકનો ઝરો કીંવા હેદિ” એવાજ શબ્દછે તેમાં “નદી” નો સમાવેશ થતો નથી. અને એટલા માટે માછલાં પકડવા માટે નદીમાં ઝાડનાં પાંદડાં નાખવાં એ કામ આ કલમ પ્રમાણે ગુનેા નથી. (કા. હા. ઇ. લા. વા. ૨ પા. ૩૮૩ સરકાર વિરુદ્ધ હલધરપોરે અને ખીજા.)

આ કલમમાં “સાધારણ સર્વ લોકનો ઝરો” એવાજ શબ્દછે તેમાં એકાદ નદીનો એક સરખો પાણીનો પ્રવાહ વહેતો હોય તેનો સમાવેશ થતો નથી. (મ. હા. ઇ. લા. વા. ૪ પા. ૨૨૬ સરકાર વિ. વિટીઓકન વિગરે.)

હવાને તનફુરસ્તી માં ખિગાડ કરે એવી કરવી. ૨૭૮. કોઈ જગાની હવા જે માણસ બુદ્ધિપૂર્વક ખિગાડે, એવી રીતે કે તેથી તે જગાની પાડોસમાં ઘાણું કરીને રહેનાર અથવા ધંધો કરનારા અથવા કોઈ સરિયામ રસ્તા ઉપર ફરનારા સખસોની તંફુરસ્તીમાં ખિગાડ થાય, તે માણસને પાંચસે રૂપીયા સુધીના દંડની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

સરિયામ રસ્તા પર બેફીકરાઈથી હાંકવું અથવા રવારી કરવી. ૨૭૯. કોઈ સરિયામ રસ્તાપર જે સખસ કોઈ ગાડી એવી બેફીકરી અથવા ગફલતી ભરેલી રીતે હાંકે અથવા સ્વારી કરે કે તેથી માણસની જિંદગી જોખમમાં આવે, અથવા કોઈ ખીજા સખસને બધા અથવા નુકશાન થશે એવો સંભવ દેખાય, તે સખસને છ મહીનાની મુદત સુધીની ખેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા એક હજાર રૂપીયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—નાથ વગરના બળદોથી બેડેલી ગાડી ફક્ત હાંકવી એ આ કલમના અર્થ પ્રમાણે બેફીકરાઈથી હાંકવાનો ગુનેા થતો નથી. (મુ. હા. તા. ૧૨ અગષ્ટ ૧૮૬૬ સરકાર વિ. ગણપતી સાલુંકે.)

આ કલમ વિરુદ્ધ તોહામત ગાડીના માલીકપર નહીં પણ ગાડી હાંકનારપર આવે છે. (કા. વી. રી. વા. ૧૪ પા. ૩૨).

બેફીકરાઈથી વા હાણુ ચલાવવું. ૨૮૦ જે સખસ કોઈ વહાણુ એવી બેફીકરી અથવા ગફલતી ભરેલી રીતે ચલાવે કે તેથી માણસની જિંદગી જોખમમાં આવે, અથવા કોઈ સખસને બધા અથવા નુકશાન થશે એવો સંભવ દેખાય, તે સખસને છ મહીનાની મુદત સુધીની ખેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—ઇન્જરદારે ઇન્જરો પુરો પાડવા ભાડે રાખેલો મજૂરો જોઈયે તેટલો નિયમ નહીં રાખ્યાથી જોઈ વળ્યો તેથી આ કલમ અને કા. ૧૦૬ મુજબ બેફીકરાઈ ભરેલી રીતે વહાણુ ચલાવવાના ગુનેાને મદદગારી આપ્યાનો ગુનેા સાબિત કર્યાથી કરાબ્યું કે વહાણુ સલામત રીતે ચલાવવા સાથે જે કોઈ જરૂર છે એવું તે ઇન્જરદારને માલુમ હતું અને જાણી જોઈને પૂર પાડ્યું નહીં એમ બતાવવા કોઈ પુરાવ નથી માટે તોહામત રદ કર્યું (મુ. હા. તા. ૨૮ જુલાઈ ૧૮૭૦ સરકાર વિ. સખારામ ગોવીંદ).

ખોટું અજવાળું, | ૨૮૧. કોઈ માણસ કોઈ ખોટું અજવાળું, અથવા નીશાણી અ-
નીશાણી, અથવા | યવા ખોટું દેખાડે, એવા ઇરાદાથી કે તે દેખાડેથી કોઈ વાહાણ અ-
ખોટું દેખાડવું. | લાવનારો ઠગાય, અથવા ઠગાશે એવો સંભવ છે એવું જાણીને, તો તે માણસને સાત
વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા એ બંને-
ની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ધણો ભારબરેલાં | ૨૮૨. જે વાહાણ એવી હાલતમાં અથવા એટલું ભરેલું હોય કે
અથવા દેસતવા | તેમાં જનારા સખસની જિંદગી જોખમમાં રહે, તેવા કોઈ વાહાણમાં
ળાં વાહાણમાં | ખેસાડીને બાડાને સાર જે માણસ જાણીબુઝીને અથવા ગફલતીથી
બાડું કરીને કોઈ | કોઈ સખસને જળમાર્ગે લઈ જાય અથવા મોકલે, તે માણસને છ
સખસને જળ | મહીનાની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા એક
મારગેલઈ જવો. | મહીનાની મુદત સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—હોડી સારી હાલતમાં નહોતી, તેમાં એક ચીરો હતો છતાં તેમાં ૧૦૦ માણસ
લઈ હોડી નદીમાં ચલાવ્યાથી તે ઝાંધી પડી અને તેમાં ૭ માણસ છુડી ગયાં તેપરથી
કેદીઓ પર કા. ૩૩૬ મુજબ તોહિમત ઇરાવેલું તે ગંદ કરી હાઇકોર્ટે કા. ૨૮૨ પ્રમાણે તો-
હિમત ઇરાવ્યું. (મુ. હા. વા. ૧ પા. ૧૩૭ સરકાર વિરુદ્ધ ખોડા જગાતા વીગરે).

શરિયામ રસ્તા | ૨૮૩. જે માણસ કોઈ કામ કરવાથી અથવા પોતાના કબજા
અથવા વાહાણ | અથવા હવાજા માંહેલી કોઈ મીલકતનો બંદોબસ્ત રાખવામાં કસુરે ક-
ના રસ્તામાં બય | રવાથી ખુસ્કીના અથવા તરીના કોઈ શરિયામ રસ્તામાં કોઈ સખસને
અથવા અડચણ | બય, અડચણ, અથવા નુકશાન કરે, તે માણસને બસે રૂપિયા સુધી-
કરવી. | ના દંડની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—અનાજના કોઠારની પોખ વ્યવસ્થા નહી રાખ્યાથી જે માણસોનો જીવ ગયો
તેથી કેદીપર આ કલમ પ્રમાણે તોહિમત રાખી તેને સજા કરી દંડની રકમમાંથી અરધી
રકમ રૂ. ૫૦) ની મરનારની વધવાને આપવાનો ઇરાવ કર્યો તેમાં હાઇકોર્ટે ઇરાવ્યું કે
એવી રીતની રકમ આપી શકાતી નથી. (મુ. હા. વા. ૭ પાને ૭૩ સરકાર વિ. શીવબશાપા).

એકાદ જીરેમાંના રાહદારીના રસ્તા ઉપર માંછલાં પકડવાની જાળ પાથરી હોય
અને તેથી એકાદ માણસને હરકત થઈ તેણે પુરાવ થયો ન હોય તો તે સખસ આ
કલમ પ્રમાણે ગુન્હેગાર થતો નથી. (મ. હા. ઇ. લા. વા. ૪ પા. ૨૩૫ સરકાર વિ. આ-
દર માંછદીન.)

ઢોરોને જીરે રસ્તાપર હાકી કાઢ્યાં પણ સાથે તેમના માલીક ના હોય તો તેના
ઉપર આ કલમ પ્રમાણે તોહિમત આવે નહીં (મ. હા. વા. ૮ પા. ૯.)

કોઈ જીરે પદા | ૨૮૪. કોઈ જીરે પદાર્થથી જે માણસ કોઈ કામ એવી બેફિ-
રથી ગફલતી | કરી અથવા ગફલતી બરેલી રીતે કરે કે તેથી માણસની જિંદગી જો-
બરેલી આવ. | ખમમાં આવે અથવા કોઈ બીજા સખસને બધા અથવા નુકશાન થશે એવો સંભવ દે-
ખાય, અથવા જે માણસ પોતાના કબજા માંહેના કોઈ જીરે પદાર્થ સંભળી, તે જીરે
પદાર્થથી માણસની જિંદગીને કોઈ સંભાવ્ય જોખમ થવું અટકે, એવો બંદોબસ્ત રાખ-
વામાં જાણીબુઝીને અથવા ગફલતથી કસુર કરે, તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની

જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા એક હજાર રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

અગ્ની અથવા ૨૮૫. અગ્ની અથવા કોઈ સીગ્રજવાળાગ્રાહી પદાર્થથી જે મા શીગ્રજવાળા ગ્રાહી પદાર્થો સંબંધી ગફલતી બનેલી ચાલ. આણસ કોઈ કામ એવી બેફિકરી અથવા ગફલતી બનેલી રીતે કરે કે તેથી માણસની જિંદગી જોખમમાં આવે, અથવા કોઈ બીજા સંબંધીને બચા અથવા નુકશાન થશે એવો સંભવ દેખાય, અથવા જે માણસ પોતાના કબજા માલિકના કોઈ અગ્ની અથવા કોઈ સીગ્રજવાળાગ્રાહી પદાર્થ સંબંધી, તે અગ્ની અથવા સીગ્રજવાળાગ્રાહી પદાર્થથી માણસની જિંદગીને કોઈ સંભાવ્ય જોખમ થતું અટકે, એવો બંદોબસ્ત રાજ્યમાં બાણીજીત્રીને અથવા ગફલતીથી કસુર કરે, તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા એક હજાર રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા—લગ્ન વખતે દારૂ રસ્તાપર છોડ્યો, તેથી ફરી ના માંડવાને અગ્નીથી કેટલુંક નુકશાન થયું. જો કે આ નુકશાન ફક્ત મીલકતનું જ નુકશાન છે. તોપણ આ કલમ મુજબના નુકશાનમાં ફરીવારની મિલકતને ગેરકાયદેસરે રીતે થયેલી નુકશાનોનો સમાવેશ થાય છે તેથી આ કલમ મુજબ તોહિમત તેના પરે રહી શકે છે (મુ. દા. વા. ૫ પાન. ૬૭ સરકાર વિ. નાયાલાલા.)

અવાજ સાથે ૪ ૨૮૬. અવાજ સાથે ડ્રોટ એવા કોઈ પદાર્થથી જે માણસ કોઈ કામ એવી બેફિકરી અથવા ગફલતી બનેલી રીતે કરે કે તેથી માણસની જિંદગી જોખમમાં આવે, અથવા કોઈ બીજા સંબંધીને બચા અથવા નુકશાન થશે એવો સંભવ દેખાય, અથવા જે માણસ પોતાના કબજા માલિકના અવાજ સાથે ડ્રોટ એવા કોઈ પદાર્થ સંબંધી, તે પદાર્થથી માણસની જિંદગીને કોઈ સંભાવ્ય જોખમ થતું અટકે, એવો બંદોબસ્ત રાજ્યમાં બાણીજીત્રીને અથવા ગફલતીથી કસુર કરે, તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા એક હજાર રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ગુણેગારના કબ ૨૮૭. કોઈ સાંચાથી જે માણસ કોઈ કામ એવી બેફિકરી અથવા ગફલતી બનેલી રીતે કરે કે તેથી માણસની જિંદગી જોખમમાં આવે, અથવા કોઈ બીજા સંબંધીને બચા અથવા નુકશાન થશે એવો સંભવ દેખાય, અથવા જે માણસ પોતાના કબજા માલિકના અથવા હવાલા માલિકના કોઈ સાંચા સંબંધી, તે સાંચાથી માણસની જિંદગીને કોઈ સંભાવ્ય જોખમ થતું અટકે, એવો બંદોબસ્ત રાજ્યમાં બાણીજીત્રીને અથવા ગફલતીથી કસુર કરે, તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા એક હજાર રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

હમારતો તોડી પા ૨૮૮. કોઈ હમારત તોડી પાડવામાં અથવા તેને મરામત કરવામાં જે માણસ તે હમારત બાબત, તે હમારતના અથવા તેના કોઈ ભાગના પડવાથી માણસની જિંદગીને કોઈ સંભાવ્ય જોખમ થતું અટકે, એવો બંદોબસ્ત રાજ્યમાં બાણીજીત્રીને અથવા ગફલતીથી કસુર

કરે, તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની કેદની, અથવા એક હજાર રૂપીયા સુધીની દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ જનવર સં | ૨૮૯. જે માણસ પોતાના કબજા માંહેના કોઈ જનવર સંબંધી બંધી મફતલી. | તે જનવરથી માણસની જિંદગીને કાંઈ સંભાવ્ય જોખમ થતું અટકે, અથવા મહાબચાનું કાંઈ સંભાવ્ય જોખમ થતું અટકે, એવા બંદોબસ્ત રાખવામાં જાણીબુજીને અથવા મફતલીથી કસુર કરે, તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા એક હજાર રૂપીયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા—આ કલમ પ્રમાણે તોહામત સાબિત થવાને કુત કસુર વિશેનો પુરાવો હોવો જોઈએ એમ નથી. પણ તે કસુરથી માણસના જીવને હાનિ પોંચાનો કોંઈ મહાબચા થવાનો સંભવ હતો એમ સાબિત થવાને પુરાવો જોઈએ. (મ. હા. વા. ૩ પાને. ૩૩ (તા. ૮ અપ્રેલ ૧૮૯૭.)

અરજદાર પોતાનો ટટ્ટુ ગુફલતે બાંધ્યાથી તે છુટ્યો. અને બજારમાં ધણા લોક બ- માવ થયા હતા ત્યાં દોડતો ગયો તેથી લોકોના હાથ પગને ધક્કા થઈ માટે અરજદારને માજીએટ કા. ૨૮૯ પ્રમાણે શિક્ષા કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે આ કલમ રાત્રી જનવરને લાગુ છે એટલું જ નહીં પણ તે કોઈ પણ જનવરને લાગુ છે માટે તોહામત કાયમ રાખ્યું. (કા. હા. ઈ. લા. વા. ૧૯ પાને ૧ ચંદનમલ અરજદાર.)

લોકાપકારક કૃત્ય | ૨૯૦. જે બાબતને સાર બીજી રીતે શિક્ષા કરવાનું આ કાયદામાં ની શિક્ષા. | ઠરાવ્યું નથી એ બાબતમાં જે માણસ કાંઈ લોકાપકારક કૃત્ય કરે, તેને બસે રૂપીયા સુધીના દંડની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા—આ કલમ દંડ નહીં આપ્યા બદલ જે શિક્ષા કરવી તે સખત કેદની નહીં કરતાં આસાન કેદની કરવી જોઈએ (મુ. હા. વા. ૫ પાને ૪૫ સરકાર વિરુદ્ધ સંજીવ લખા- પા તા. ૧૭ જુન ૧૮૯૧.)

બંધ કરવાની તા. | ૨૯૧. ફાણું લોકાપકારક કૃત્ય તું ફરીથી કરીશ અથવા જારી રા- કીદ થયા પછી | બીજામાં એવી તાકીદ કરવાનો જે સરકારી નોકરને કાયદેસર અખતિ- અપકારક કૃત્ય | ચાર હાથ તે સરકારી નોકર તેવી તાકીદ કીધા છતાં, જે માણસ તે જનરી રાખ્યું. | લોકાપકારક કૃત્ય ફરીથી કરે, અથવા જારી રાખે, તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા—લોકાપકારક કૃત્ય નહીં કરવાની ગુલેગારોને તાકીદ આપ્યા છતાં તેઓએ પોતાના એક બરમાં જુગાર ખેલી લોકાપકારક કૃત્ય જારી રાખ્યું તેથી તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે રાજેત્રા તોહામતમાં ઠરાવ્યું કે ગુલેગારોએ તેઓનું ધર કાયદા વાસ્તે કોંઈ નફા વાસ્તે જુગારીના અખાડા માટે રાખ્યાનો પુરાવો નથી તેથી કાયદેસર રીતે લોકાપકારક કૃત્ય કરવાના ધરાદાયી ધર રાખ્યું એમ થતું નથી માટે તોહામત અને શિક્ષા રદ કર્યા (મુ. હા. વા. ૭ પાને ૭૪ સરકાર વિરુદ્ધ હાજના ગજુ વીગરે).

આ કલમ પ્રમાણે તાકીદ આપ્યા છતાં લોકાપકારક કૃત્ય જારી રાખ્યાથી તાકીદ આપનાર માજીએટ કામ ચલાવી શિક્ષા કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે એ ગુલેદ માજીએટના અધિકારના અપમાનનો છે માટે તે માજીએટ શિક્ષા કરી શકે નહીં (મુ. હા. ઈ. લા. વા. ૧ પા. ૩૩૬ સરકાર વિ. પરસાપા માહદેવમાપા.)

ખીબતસ પુસ્તકો | ૨૬૨. કાંઈ ખીબતસ પુસ્તક, ચોપાનીયુ, કાગળ, ચિત, તરવીર, નું વેચાણ વગેરે. | પ્રતિમા અથવા આકાર, જે માણસ વેચે અથવા વેહેચે અથવા વેચવાને કે બાડાને સાર પરદેશથી આ દેશમાં આણે અથવા છાપે, અથવા સર્વલોકો જુએ એવી રીતે જાણી જોઈને દેખાડે, અથવા તેમ કરવાની કોસીસ કરે, અથવા તેમ કરવાનું કહે, તે માણસને ત્રણ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

અપવાદ—કોઈ દેવસ્થાન મધ્યે અથવા ઉપર, અથવા મુરિઓને બેસાડવા સાર વપરાતા કોઈ રથ ઉપર, કોરેલી અથવા નકસી પાઉલી, અથવા ચીતરેલી, અથવા ખીજી રીતે કાઢાડેલી, અથવા ધરમ સંબંધી કાંઈ કારણસર રાખેલી કે વપરાતી, કોઈ પણ પ્રતિમાને આ કલમ લાગુ પડતી નથી.

ટીકા—આ અને કા. ૨૬૪ પ્રમાણે મુકેલા તોહામતના કામમાં તે અમુક વસ્તુ બતાવી અને અમુક શબ્દ બોલવામાં આવ્યા તે જિભતસ છે એમ ખુદી રીતે જાણી તૈયાર કરવાં જોઈયે; અને તે કલમ પ્રમાણે તોહામત સાબિત કરતી વખતે કેદીએ કંઈ વસ્તુ બતાવી અને તે કયા શબ્દ બોલ્યો એ માણસે ખુદી રીતે પોતાના ફેસલામાં લખવું જોઈયે. (કા. હા. ઇ. લા. વા. ૧ પા. ૩૫૨ સરકારે વિરૂદ્ધ ઊપેન્દ્રોનાથ દોશ અને બીબ્લ.)

વેચવા અથવા દેખાડવા સાર | ૨૬૩. ઉપલી કલમમાં લખ્યું છે તેવું ખીબતસ પુસ્તક અથવા તે ખીબતસ પુસ્તક વી ખીજી કાંઈ વસ્તુ, વેચવા સાર, અથવા વેહેચવા સાર, અથવા કબજામાં રાખવું | સઘળા લોકોને દેખાડવા સાર, જે માણસના કબજામાં હોય, તેને ત્રણ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા—એકાદ પુસ્તકમાં જે એકજ વાક્ય જિભતસ હોય તો પણ તે પુસ્તક ઇ. પી. કો. ની આ કલમના અર્થ પ્રમાણે જિભતસ પુસ્તક યાવશે.

ધર્મ સંબંધી વાદ વિવાદના કામમાં જેટલું જિભતસપણું બાજબી હોય તેટલુંજ પુસ્તકમાં લખ્યું હોય તો આરોપીતનું સંરક્ષણ થાત પણ આ પુસ્તકમાં અતિશય જિભતસપણું હોવાથી એનું સંરક્ષણ થઈ શકતું નથી. (અહા. હા. ઇ. લા. વા. ૩ પા. ૮૩૭.)

ખીબતસ ગીતો. | ૨૬૪. કોઈ જાહેર જગામાં અથવા જાહેર જગાની પાસે જે માણસ કાંઈ ખીબતસ ગીત; અથવા લાવણી, અથવા શબ્દો ગાઈ, બોલી, અથવા ઉચ્ચારીને, ખીબતોને ડુઝ આપે, તે માણસને ત્રણ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

૨૨૬૪ અ—સરકારે હુકમ આપ્યો નહીં હોય તેવી સોરતી કાઢાડવા સાર કાંઈ આફીસર (એટલે કચેરી) અથવા જગા જે માણસ રાખશે તેને ઘણામાં ઘણી છ મહીના સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા અથવા દંડ એ બેઉ શિક્ષા કરવી.

સોરતીનીઆ | અને સરરહુ પ્રકારની હરકોઈ સોરતીમાં હરકોઈ ટીકીટ અથવા ફીસ રાખવી. | લાટ અથવા નંબર અથવા એક કાઢાડવા બાબત અથવા તેને લાગતી વળગતી ફલાણી વાત બનશે તો ફલાણા માણસના ફાયદા સાર ફલાણી રકમ અથવા માલ સ્થાપવામાં આવશે અથવા ફલાણી વાત કરવામાં આવશે અથવા કરવા-

માં આવશે નહીં એવા હરકાંઈ કરાવ ને માણસે પ્રસિદ્ધ કરશે તેને એક હજાર રૂપિયા સુધી દંડ કરવો" (સને ૧૮૭૦ આક્ટ ૨૭ મા પ્રમાણે.)

ટીકા—આ આક્ટની કા. ૨૯૨ નિચે આપેલો ફેસલો જુઓ.

જાહેર જગ્યામાં લાવણીઓ ગાવાથી કેદીપર આ કલમ મુજબ તોહામત, મુકેલું તે- માં કરાવ્યું કે લાવણીનું ગાયન બિભત્સ હોયછે એમ નથી પણ તે ઘણી વખત બિભ- ત્સ હોયછે તોપણ આ કામમાં લાવણી બિભત્સ હતી એવું અનુમાન થતું નથી માટે તો- હામત ૨૯ કર્યું (મુ. હા. વા. ૪ પા. ૨૫ સરકાર વિ. ગણ્યમીન કબજા ગુરવ વીગરે.)

બાબ ૧૫ મે.

ધર્મ સંબંધી ગુન્હાઓ બાબત.

કોઈ પણ જા-
તિના લોકોના ધ-
ર્મને અપમાન
કરવાના હરાદા
થી કોઈ પુજના
કે કાણાને નુકશાન
કરવું અથવા તે
ને ભ્રષ્ટ કરવું.

૨૯૫. જો કોઈ માણસ કોઈ પુજના કે કાણાનો અથવા ને પદાર-
થને કોઈ પણ જાતિના લોકો પવિત્ર ગણતા હોય તે પદાર્થનો નાશ
કરે અથવા તેને નુકશાન કરે કે ભ્રષ્ટ કરે એવા હરાદાથી કે તેમ કરીને
કોઈ પણ જાતિના લોકોના ધર્મને અપમાન પોહાવ્યાડવું, અથવા એવું
જાણીને કે એ પ્રમાણે નાશ અથવા નુકશાન અથવા ભ્રષ્ટ કરવાથી કોઈ
પણ જાતિના લોકો પોતાના ધર્મને અપમાન પોહાવ્યું એમ સમજશે

એવા સંભવ છે, તો તે માણસને એ વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની
કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ ધર્મ સં-
બંધી મંડળીને.
અડચણ કરવી

૨૯૬. કોઈ પણ મંડળી દેવપુજન અથવા ધર્મ સંબંધી ક્રિયા કર-
વામાં કાયદા મુજબ રોકાએલી હોય, તેને ને માણસ બુદ્ધિપુરવક અ-
ડચણ કરે, તે માણસને એક વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે
પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કબરસ્તાનવ
ગેરેમાં વગર ર
જાએ જવું.

૨૯૭. કોઈ પણ સખસનું દીક્ર કુખવવાના હરાદાથી, અથવા કો-
ઈ પણ સખસના ધર્મને અપમાન પોહાવ્યાડવાના હરાદાથી, અથવા
એ કરવાથી કોઈ સખસનું દીક્ર કુખશે અથવા કોઈ સખસના ધર્મને

અપમાન પોહાવ્યું એવા સંભવ છે એમ જાણીને, કોઈ પુજના જગામાં, અથવા કબ-
રસ્તાનમાં, અથવા પ્રેતસંસ્કાર કરવા સાર અથવા મુરદાં મુકવા સાર જીવી કાલાડેલી
જગામાં, ને માણસ વગર રજાએ પ્રવેશ કરે, અથવા કોઈ પ્રેતનું અપમાન કરે, અથ-
વા પ્રેતસંસ્કાર કરવા સાર મળેલા કોઈ સખસને અડચણ કરે, તે માણસને એક વર-
સની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની,
શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા—આ, બા. ૬ અને ૬ એઓ એક જમીનના કડકાના એકલા માલિક હતા
અને તે જમીનમાં મરણ પામેલા માણસને દાટવાનો તેમનો વહીવટ હતો. તે પ્રમાણે આ
અને બા. ૬ ના એક મરણ પામેલા સંબંધી માટે તે જમીનમાં એક ખાડો ખોદી તેને
પૂર્યો. તે કે કાણા બીજી ધોરે હતી તેને હાથ લગાડેલો નહીં તે જતાં મળીએ તેમના પર

આ કલમ પ્રમાણે તોહિમત મુક્યું તેમાં હાથકારે હરાબ્યું કે આ કલમ પ્રમાણે તોહિમત કેદીપર રહી શકતું નથી (મ. હા. હ. લા. વા. ૩ પા. ૧૭૮ જોબ મહમદ હકીમ ખાન વીગરેના કામમાં.)

ધર્મ સંબંધી ૨૬૮. ધર્મ સંબંધી કોઈ પણ સખસનું હીલ કુખવવાના પાકા કોઈપણ સખસ નું હીલ કુખવવા ના પાકા ધરાવે. રાદાથી જે માણસ તે સખસ સાંભળે એમ કોઈ શબ્દ બોલે, અથવા કોઈ અવાજ કરે, અથવા તે સખસના દેખતાં કોઈ આળા કરે, અથવા તે સખસની દ્રષ્ટિ પર એમ કોઈ પદારથ મુકે, તે માણસને એક વરસની મુદત સુધીની ખેમાંના ગમ તે પ્રકારની કેદની, અથવા દડની, અથવા એ ઝંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

— ❦ —

ખાખ ૧૬ મો

માણસના શરીર સંબંધી ગુન્હાઓ ખાખત.

બિંદગી સંબંધી ગુન્હાઓ ખાખત.

શિક્ષણીય મ ૨૬૯. મોત આણવાના ધરાદાથી, અથવા જેથી મોત થવાનો સંભવ હોય એવું કોઈ શરીરનું નુકશાન કરવાના ધરાદાથી, કોઈ કામ કરીને અથવા ફલાણું કામ કરેથી મોત થશે એવો સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં તે કામ કરીને, જે માણસ મોત આણે, તે માણસે શિક્ષણીય મનુખ્યવધનો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું. દર્શાંત.

(અ) મોત આણવાના ધરાદાથી, અથવા તેથી મોત થશે એવો સંભવ છે એમ જાણીને, એ એક આડાની ઉપર લાકડીઓ ગોઠવીને ઘાસ પાથરે, અને તે જમીન મજબૂત છે એમ માનીને જ તે પર ચાલતાં એકર પડીને તેનો જીવ જાય, તે એ શિક્ષણીય મનુખ્યવધનો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

(બ) જ એક ઝાડી પાછળ છે એવું એ જાણે છે પણ તે એ વાતની ખબર નથી. હવે જ નું મોત આણવાના ધરાદાથી, અથવા એથી જ નું મોત થશે એવો સંભવ છે એમ જાણીને, એ પણ ને તે ઝાડીમાં બંદુક ભરીને મારવાને લલચાવે, અને તે પ્રમાણે પણ બંદુક મારીને જ નો પ્રાણ લે, તો એ ઝાડાણે પણ કોઈ ગુનાહનો તકશીરવાર નહીં થાય એમ જાણી શકે છે, પણ એ શિક્ષણીય મનુખ્યવધનો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

(ક) એક પક્ષીને મારીને તે ચોરી લઈ જવાના ધરાદાથી તેને ગોળી મારવામાં એ એક ઝાડી પાછળ બેઠેલા પણ નો જીવ લે, અને પણ ત્યાં બેઠેલો છે એમ એ જાણતો ન હોય, તો એ ઝાડાણે અગર એ એક કામદા વિરુદ્ધ કામ કરતો હતો તોપણ તે શિક્ષણીય મનુખ્યવધના ગુનાહનો તકશીરવાર નથી, કેમકે તેણે પણ નો જીવ લેવાનો, અથવા જે કામથી મોત થવાનો સંભવ તેના જાણ્યામાં હોય એવું કોઈ કામ કરીને મોત આણવાનો, ધરાદો કર્યો નહીં હતો.

ખુલાસો ૧ લો—જે સખસને કાંઈ સેગ, બાધી, કે શરીરની અશક્તતા યદ્ય હોય એવા કોઈ સખસને જે માણસ શરીરનું નુકશાન કરે, અને તેથી કરીને પેલા સખસનું મોત વેહેલું થાય તો તે માણસે તે સખસનું મોત આણ્યું એમ સમજવું.

ખુલાસો ૨ જો—જે ડેકાણે કાંઈ શરીરના નુકશાનથી મોત થાય, તે ડેકાણે જે સખસે તે શરીરનું નુકશાન કર્યું હોય તેણે તે મોત આણ્યું એમ સમજવું, પછી અગર બરાબર ધલાજ કરેથી તથા હાંશિયાર હકીમની દવા કરેથી તે મોત થવું નથી સકત એમ હોય તોપણ.

ખુલાસો ૩ જો—માનાં પેટ મહિલાં અચ્ચાનું મોત આણ્યું તે મનુષ્યવધનો ગુનોહ નથી પણ કોઈ જીવતાં અચ્ચાનો કાંઈ પણ બાગ બાહાર નીકળ્યો હોય, પછી તે અચ્ચાંથી સ્વાસોસ્વાસ ન લેવાયા હોય અથવા તે, પૂરેપૂરું જનમ્યું નહોય તોપણ તે જીવતાં અચ્ચાનું મોત આણ્યું તે શિક્ષણીય મનુષ્યવધનો ગુનોહ થઈ શકે.

ટીકા—શિક્ષણીય મનુષ્યવધનો ગુનોહ થવાને કકત ગુન્હાના કસથી જીવ જવા નિષેધ એમ નથી પણ તે કસ મોત આણવાના ધરાદારી કાવા તેથી મોત થશે એમ જાણીને કરેલો હોયો નિષેધ. દરેક માણસ કાંઈ પણ કસ કરે તો તેથી થવાના પરીણામની તેને માહિતી છે એમ અનુમાન કરવામાં આવેછે તેથી તેવું કરતાં તેવું પરીણામ કરવાનો તેનો ધરાદો હતો એમ સિદ્ધ થાયછે. પરંતુ તોહિમતવાળાને તેની માહિતી નહોતી એમ સાબિત કરવામાં આવે તો તે અનુમાન રદ થાયછે (મિ. કા. પૂ. ૨૧૧-૨૧૨.)

કેદીએ બંદુક ઉપર ટોટી ચડાવેલી નહી છતાં તે ચડાવેલા છે એમ સમજી ખુન કરવાના ધરાદારી કોઈ એક માણસપર બંદુક તાકી પણ તેને ઘોડાની કળ દબાવતાં આવડી નહી તેથી તેનાપર કા. ૩૦૭ મુજબ તોહિમત રહી શકતું નથી પણ કા. ૨૬૬ તથા ૩૦૦ ની સાથે કા. ૫૧૧ મુજબ તોહિમત રહી શકેછે કારણ કે જોને મારવા બંદુક તાકી તેને મોત થશે એમ તે જાણતો હોયો નિષેધ. (મુ. હા. વા. ૪ પાને ૧૭ સરકાર વિરુદ્ધ ફાનસીસ ક્યાસડી.)

આ કલમ અને કા. ૩૦૭ તથા ૩૨૪ મુજબનાં વૈકલ્પિક તોહિમતપરથી તોહિમત વાળાપર સાબિત થયાથી તેને શિક્ષા કરી તે પૂરી થયે સારી ચાલનો સુચરકો એક વર્ષની મુદતનો લખી આપવા ઠરાવ કરેલો તેમાં ઠરાવ્યું કે આવી બાબતમાં સુલેહ રાખવાનો સુચરકો લેવો નિષેધ; સારી ચાલનો લેવો નિષેધ નહી. (મુ. હા. વા. ૨૩ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૧ સરકાર વિરુદ્ધ આવળ સુબાજી.)

કેદીએ પોતાની બધરીને નિચે પાડી તેની છાતીપર એક ગાંડે માર્યો અને તેના જડખાપર એ યા તણ ગાંડા માર્યો તેથી તેના ડોકામાંથી લોહી વેહેવા લાગ્યું તેથી થોડા વખત પછી તે તરત મરી ગઈ તેથી તેનાપર ખુનનું તોહિમત સાબિત કર્યું તેમાં ઠરાવ્યું કે બધરીનો જીવ લેવાનો ધરાદો તેના ધણીનો નહોતો અને તેને જે દુઃખ થયું હતું તે સાધારણ રીતે હમેશ પ્રમાણે જીવ જવા જોગ નહોતું. માટે કેદીએ કરેલો ગુનોહ ખુન નહી છતાં શિક્ષણીય મનુષ્યવધ છે. (મુ. હા. ઇ. લા. વા. ૧ પા. ૩૪૨ સરકાર વિરુદ્ધ ગોવિંદ.)

ખુનના તોહિમત બદલ મોતની સજા થયાથી તે કાયમ થવા હાઇકોર્ટમાં કામ મોકલ્યું હોય તેમાં તે કોર્ટને એમ જણાય કે દાખલ થયેલા પુરાવા ઉપરથી ખુન નહી પણ શિક્ષણીય મનુષ્યવધનો ગુનોહ સાબિત થવા જોગ કામ છે તોપણ જે અપીલ થઈ ન હોય તો હાઇકોર્ટ તે તોહિમત ફેરવી શકે નહી (મુ. હા. ઇ. લા. વા. ૧ પા. ૧૩૬ સરકાર વિરુદ્ધ બાળાપા વિગરે.)

એક આજ નવ વરશની છોકરી કે જેને અંટકાવ આવ્યો નહોતો તે છોકરીને તેનો

ઓપ તેનો ઘણી કે જે આરોપીત છે તેને ઘેર મુકવા માટે લઈ ગયો. પરંતુ રોજ તે જોડીને તેના ઘણીની બીક લાગ્યાથી છોકરી ઘરમાંથી બાહાર નિકળી અને એક હોડીમાં બેઠા બેઠી તે હોડી પાગીમાં ફૂલી પણ જોડી તરવા લાગી તેથી તે છોકરીનો સસરો તેની પાછળ તરવા પડ્યો અને તે છોકરીને બાહાર કહાડી એટલે તે છોકરીને તેનો ઘણી (આરોપીત) ઘરમાં લઈ ગયો અને પછી ઉઘાડે પગે તે છોકરીની પીઠમાં એક લાત મારી તેથી કરીને તે જગ્યાન પર પડી અને મરી ગઈ તેથી કેદીપર કા. ૩૦૪ અ મુજબ તોહિમત મુકલું તેમાં ફરાવ્યું કે શક્તિવાન સર્ગીર છોકરીના પેટમાંનાં આંતરડાં તુટી જશે એવા પ્રકારે તેને લાત મારવી એ કૃત્ય તે માણસને પોતાના કૃત્યથી બીજાનો જીવ જવાનો સંભવ છે એમ માહોત છતાં તેણે ક્યું એમ સમજવું તેથી કેદીપર કા. ૩૦૪ અ મુજબ તોહિમત નહીં રહેતાં શિક્ષણીય મનુષ્યવધ જાણીશ્રુજીને ક્યાંનું તોહિમત રહે છે. (કા. હા. મ. લા. વા. ૪ પા. ૭૨૪ મરકાર વિરુદ્ધ ખેતખેદી મંદલ).

એક માણસને તેની ખેતની પયારીમાં સુતેલી ફટલાક માણસે જોયાથી તેમણે તેને માર માર્યો તેથી તે યુવરી ગયો તે કામનો યુવ્તી શિક્ષણીય મનુષ્યવધનો ફરાવ્યો. (કલ. હા. વા. ૪ પા. ૩૮.)

પોતાની સ્ત્રી સાથે કીનાણુ કરતાં નજરે જોયાથી તે કૃત્ય કરનારને મારી નાખવો એ યુવ્તી શિક્ષણીય મનુષ્યવધનો છે. (ક. હા. વા. ૧ પા. ૧૭).

ખુન. | ૩૦૦. નિચે બોતલ કરેલી બાબતો મુકી દહને બીજી સરવ બાબતોમાં શિક્ષણીય મનુષ્યવધને ખુન સમજવું, પણ ક્યારે કે જે જે કામથી મોત થાય તે કામ મોત આણવાના ધરાદાયી ક્યું હોય, તો અથવા,

૨ જી. કોઈ શખસને જોયું તે શખસનું મોત થવાનો સંભવ તકસીરવાર માણસ જાણતો હોય એવું કોઈ શરીરનું નુકશાન કરવાના ધરાદાયી તે કામ ક્યું હોય, તો, અથવા—

૩ જી. કોઈ શખસને કોઈ શરીરનું નુકશાન કરવાના ધરાદાયી તે કામ ક્યું હોય અને તે ધરાદો કરેલું શરીરનું નુકશાન એવા રીતનું હોય કે ચાલતાં મૃદાક્રમ પ્રમાણે મોત કરવાને તે સમરથ હોય, તો, અથવા—

૪ થી. તે કામ એવું તુરંત ભયંકર છે કે તેથી સો વસા મોત અથવા જોયું મોત થવાનો સંભવ છે એવું શરીરનું નુકશાન થશેજ, એમ તે કરનાર શખસ જાણતો હોય અને મોત આણવાના અથવા ઉપજા પ્રકારના નુકશાનના જોખમમાં પડ્યા કોઈ કારણ વિના તે શખસ તે કામ કરે, તો.

દર્શાવ.

(અ) જ ને મારી નાંખવાના ધરાદાયી અ તેને ગોળી મારે, અને તેથી જ મરી જાય; તો અ એ ખુન ક્યું, એમ સમજવું.

(બ) જ ને એવા રોગ થયેલો છે કે એક સપાટો મારેથી તેનું મોત થવાનો સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં અ તેને શરીરનું નુકશાન કરવાના ધરાદાયી સપાટો મારે, અને તે સપાટાથી અ મરી જાય, તો, અગર ચાલતા મૃદાક્રમ પ્રમાણે સારી તંદુરસ્તી વાળા શખસનું મોત આણવાને તે સપાટો સમર્થ ન હોય તો પણ, અ ખુનનો તકસીરવાર છે. પણ જ ને કોઈ રોગ થયેલો છે એમ ન જાણતાં અગર અ તેને એક એવા સપાટો મારે કે તેથી ચાલતા મૃદાક્રમ પ્રમાણે સારી તંદુરસ્તીવાળા શખસનું મોત ન થાય, તો એ કેદાણે, અગર તેનો ધરાદો શરીરનું નુકશાન કરવાનો હોય

તોપણ, જો મોત આણવાનો અથવા જોઈ ચાલતી સૃષ્ટિકર્મ પ્રમાણે મોત થાય એવું શરીરનું નુકસાન કરવાનો ધરાદો કર્યો નહીં હોય તો, એ ખુનનો તકશીરવાર છે એમ સમજવું નહીં.

- (ક) એ ધરાદાથી જ ને એક તલવાર અથવા ડાંગથી જન્મ કરે એવું કે તેથી ચાલતા સૃષ્ટિકર્મ પ્રમાણે માણસનું મોત થાય, અને જ તે જન્મથી મરી જાય, તો, એ ઠેકાણે અગર તેણે જ નું મોત આણવાનો ધરાદો ન કર્યો હોય તો પણ એ ખુનનો તકશીરવાર છે એમ સમજવું.
- (ડ) લોકોનું એક ટોળું મળેલું છે તેમાં વગર કારણે એ એક બરેલી તોપ છોડે, અને તેથી તેઓમાંના એક માણનો જીવ જાય, તો અગર ફલાણા શખસનો જીવ લેવા એવા તેણે આગળથી વિચાર પૂરવડા ધરાદો ન કર્યો હોય તોપણ, એ ખુનનો તકશીરવાર છે એમ સમજવું.

શિક્ષણીય મનુષ્ય | અપવાદ ૧ લો—બારે તથા આકસ્મિક ક્રોધ ઉત્પન્ન થવાથી જેની વધ ક્યારે ખુન થાય. | મોતાનો જીવ વશ રાખવાની શક્તી ગણે એવા અવસ્થામાં છતાં કોઈ માણસ તે ક્રોધ ઉત્પન્ન કરનાર શખસનું મોત આણે, અથવા બુલથી કે હતેકાકન કોઈ બીજા શખસનું મોત આણે, તો તે શિક્ષણીય મનુષ્યવધ ખુન નથી.

ઉપલા અપવાદમાં નોંધની શરતો લાગુ પડે છે:—

પેલેલી.—કોઈ શખસને મારી નાખવા અથવા કોઈ હાની કરવા સાથે બહાનાં દાખલ તે ક્રોધ યુનેદગારે માગી આણેલો અથવા બુદ્ધિપૂર્વક ઉત્પન્ન કરેલો ન હોવા જોઈએ.

બીજી.—કાયદા મુજબ, અથવા સરકારી નોકરીનો અખતીયાર અમલમાં લાવતાં કોઈ સરકારી નોકરે, કરેલી કોઈ વસ્તુથી તે ક્રોધ ઉત્પન્ન થયેલો ન હોવા જોઈએ.

ત્રીજી.—ખાનગી બચાવનો હક કાયદા મુજબ અમલમાં લાવતાં કરેલી કોઈ વસ્તુથી તે ક્રોધ ઉત્પન્ન થયેલો ન હોવા જોઈએ.

ખુલાસો—તે ક્રોધ એવા બારે તથા આકસ્મિક હતો કે તેથી તે યુનેદ ખુન થઈ શકે નહીં, એ હકીકતની ખામત છે.

દૃષ્ટાંત.

(અ) ક્રોધ ઉત્પન્ન થાય એવું કોઈ કામ એ એ કર્યાથી કોંઈાધીન થઈને તે અવસ્થામાં એ જ નું છોકરું ય છે તેને ધરાદાથી મારી નાંખે, તો તે ખુન સમજવું, કેમકે તે ક્રોધ ઉત્પન્ન થવાનું કામ તે છોકરાએ કર્યું નથી અને તે ક્રોધથી થયેલું કોઈ કામ કરવામાં હતેકાકન અથવા કમનશીબથી તે છોકરાનું મોત થયું નથી.

(બ) એ ને બારે તથા આકસ્મિક ક્રોધ ઉત્પન્ન થાય એવું કોઈ કામ ય કરે, અને તેથી ક્રોધ ચહડીને એ ય ની ઉપર એક પિસ્તોલ છોડે, અને પાસે બેઠેલો પણ નહીં દીકો જાતેથી મરી જાય, પણ તેને મારી નાખવાનો એ એ ધરાદો ન કર્યો હોય, તથા મોતાને હાથે તેનું મોત થવાનાં સંભવ પણ એ એ જાણ્યો ન હોય, તો એ ઠેકાણે એ એ ખુન નહીં, પણ માત્ર શિક્ષણીય મનુષ્યવધ કર્યો એમ સમજવું.

(ક) એ ને એક નાજરનો સિપાઈ જ કાયદા મુજબ પકડે, અને તે પકડવાથી આક-

- સ્મીક તથા બારે ક્રોધ ચઢીને એ જ ને મારી નાખે, તો એ ખુન સમજવું, કેમકે ક્રોધ ને ઉત્પન્ન થયો તે એક સરકારીનોકરે પોતાનો અખતિયાર અમલમાં લાવતાં કરેલી વસ્તુથી ઉત્પન્ન થયો.
- (૯) એક જ માણસેટની આગળ એ સહિદ દાખલ હાજર થાય, અને જ એ પ્રમાણે બાતે, કે એ ની જીવવાનીમાંનો એક શબ્દ પણ હું માનતો નથી, તથા એ એ ખોટી સહિદી પુરી છે. અને એ શબ્દ સાંભળીને આકસ્મિક ક્રોધ ચઢીને એ જ ને મારી નાખે, તો એ ખુન સમજવું.
- (૧૦) જ નું નાક ખસવાની એ કોશિશ કરે અને તેને તેમ કરતાં અટકાવવા સાર, ખાનગી બચાવનો હક અમલમાં લાવીને, જ એ નો હાથ પકડે તેથી આકસ્મિક તથા બારે ક્રોધ ચઢીને એ જ ને મારી નાખે, તો એ ખુન સમજવું, કેમકે ક્રોધ ને ઉત્પન્ન થયો તે ખાનગી બચાવનો હક અમલમાં લાવતાં કરેલી વસ્તુથી ઉત્પન્ન થયો.
- (૧૧) જ એ ને મારે, તેથી એ ને બારે ક્રોધ ચઢે, અને તે ક્રોધનો કાયદો લેવાના ધરાદારી તથા તેની પાસે જ ને મારી નાખવાના ધરાદારી એક પાસે ઉભેલો માણસ એ તે કારણસર એ ના હાથમાં એક છરી આપે, અને તે છરીએ વતી એ જ ને મારી નાખે તો એ કુદાણું એ એ માત્ર શિક્ષણીય મનુષ્યવધ કર્યો એમ થઈ શકે, પણ એ તો ખુનનો તકશીરવાર છે એમ સમજવું.

અપવાદ ૨ નો—કોઈ માણસ શુદ્ધબુદ્ધિએ શરીર અથવા મિલકતના ખાનગી બચાવનો હક અમલમાં લાવતાં કાયદાએ તેને આપેલા અખતિયારની હદની બહાર જાય, અને, આગળ વિચાર કર્યા વિના, તથા તે બચાવ કરવામાં જરૂર કરતાં વધારે હાનિ કરવાના ધરાદાર વગર ને સખસની સાહામાં તે બચાવનો હક અમલમાં લાવતો હોય તે સખસનું મોત આણે, તો તે શિક્ષણીય મનુષ્યવધ ખુન નથી.

દટાંત.

એ ને મહાબયથા ન થાય એવી રીતે ઘોડાની ચાણકથી તેને મારવાની જ કોશિશ કરે, એ એક પીરતોલ એસી કાહાડે, જ હુમલામાં જતરી રહે. મને ચાણકનો માર પડતો બીજા કોઈ દલિદજથી અટકાવથે નહીં એવું શુદ્ધબુદ્ધિએ માનીને એ ગોળી મારીને જ નો પ્રાણ લે, તો એ એ ખુન નહીં, પણ માત્ર મનુષ્યવધ કર્યો એમ સમજવું.

અપવાદ ૩ નો—કોઈ માણસ સરકારી નોકર હોય અથવા સરકારી ઇનસાફનો વધારો કરવાને કામ કરનારા કોઈ સરકારી નોકરને મદાય કરતો હોય તે માણસ કાયદાએ તેને આપેલા અખતિયારની હદની બહાર જાય, અને સરકારી નોકર દાખલ પોતાની ફરજ બરાબર રીતે બજાવવાને સાફ પોતે ને કામને શુદ્ધબુદ્ધિએ કાયદેસર તથા જરૂર માનતો હોય એવું કોઈ કામ કરવાથી તે મોત આણે, પણ જ સખસનું મોત થાય તે સખસની ઉપર તેનો કોઈ દુષ્કાવ ન હોય, તો તે શિક્ષણીય મનુષ્યવધ ખુન નથી.

અપવાદ ૪ થો—આગળ વિચાર કર્યા વિના એકાએક જગડો થઈને ઘણો ક્રોધ ચઢ્યો હોય તેવામાં એકાએક મારા મારી થઈને, શિક્ષણીય મનુષ્યવધ થાય, અને તે શુનોહ કરનારે કોઈ ગેરબ્યાજબી કાયદો લીધો ન હોય, અને તે ઘાતકી રીતે અથવા નવાઈની રીતે ચાલ્યો ન હોય તો તે શિક્ષણીય મનુષ્યવધ ખુન નથી.

ખુલાસો—એવી ખાખતમાં ક્રોધ ઉત્પન્ન કરનાર કોણે, અથવા પેહેલો હુમલો કરનાર કોણે, એ વાત કાંઈ જરૂરની નથી.

અપવાદ ૫ મો—જે સખસનું મોત થયું હોય તે સખસ અદાર વર્ષથી વધારે ઉમરનો છતાં તેણે પોતાની રત્નમંદીથી પોતાનું મોત થવા દીધું હોય, અથવા મોતનું જોખમ માથે લીધું હોય, તો તે ઠેકાણે શિક્ષણીય મનુષ્યવધ ખુત નથી.

દષ્ટાંત.

જ હરાડ વર્ષથી ઓછી ઉમરનો એક સખસ છે તેને ઉશ્કેરીને એ બુદ્ધિપૂર્વક તેની પાસે આત્મહત કરાવે, તો એ ઠેકાણે જ ની નાની ઉમરના સખસથી જ પોતાનું મોત થવા ખાખત પોતાની રત્નમંદી આપવાને અશકત, માટે એ એ ખુત કરવામાં મદદગારી કરી એમ સમજવું.

ટીકા.—આ કલમ પ્રમાણે ખુતનો ગુન્હો ક્યારે થાય છે તે અષ્ટ પ્રાણ જાણાઈ આવવાને સાર મદ્રાસહામકોર્ટે મ. લા. વા. ૨ પા. ૧૨૨ મે સરકાર વિરુદ્ધ ઓગર્મના કામમાં તા. ૨૩ જાન્યુઆરી ૧૮૭૬ને રોજ કરેલો ફેસલો કેટલેક દરજે ઉપયોગી થઈ પડે એવા છે તેની મતલબ નીચે છે.

આ કામના બે કેદી પોતાના એકરની પાળા ફરત કરતા હતા તે વખતે બે રખારી-આ પોતાનાં કેટલાંક બકરાં તે એકરમાંથી લઈ ગયા તેમાં કેટલાંક બકરાં તે પાળપર ચઢ્યાં તેથી પોતાની પાળા બગડશે એમ તે કેદીઓને જાણવાથી તેઓએ રખારીઓને ગાળાગાળી કરી અને માર પણ માર્યા. તે વખતે બે રખારીમાંના એકનો બાપ અને એક બીજો સખસ ત્યાંના આવી પહોંચ્યા એટલે તે બાપે પોતાના છોકરાને પકડી લીધા અને કેદીઓને કહ્યું કે કેમ મારો છો? તથા તે બાપે કેદીઓને કેટલીક ગાળાગાળી પણ કીધી. તે વખતે બે કેદીમાંના એકે તે બાપને એક જખરી લાકડી મારી જેથી તે મરી ગયા.

તે કામમાં એક કેદી પર ખુતનું અને બીજા પર તેમાં મદદ કરીનું તોહામત મુક્યું તેમાં હરાવવામાં આવ્યું કે.

સરકારી વકાલે સરકાર તરફથી એમ તકરાર કરી છે કે કેદીને ક્રોધ ચડવાને કારણે થયું હતું કીંતુ નહીં એ વાતને નિર્ણય કરતી વખતે મરનાર ત્યાંનાં આવ્યા અગાઉ જે જે વાત થઈ હતી તેનો વિચાર કરવા જરૂર નથી, કારણ કે મરનારે પ્રવેશ કર્યો નહોતો કીંતુ પોતાના પુત્રને શરીર પર જવાનો ગુન્હો કરવાને ઉત્તેજન કર્યું નહોતું. કા. ૩૦૦ માં જે ક્રોધ ચડવાનું કારણ કહ્યું છે તે જે માણસ મરણ પામે તેનાથી ઉત્પન્ન થયો કીંતુ તેના કહેવાથી થયેલા કત્યથી ઉત્પન્ન થયો હોયો જોઈએ અને તેથી મરનાર ત્યાંનાં આવ્યા પછી તેણે જે ગાળાગાળી કરી તેજ બીના કેદીને ક્રોધ ચડવાને કારણે થયું હતું એમ જો કલ્પના કરીએ તો સદરહુ કલમના અર્થ પ્રમાણે ક્રોધ ચડવાને ખસ અને બાજબી કારણ છે એમ અમને જણાય છે.

ક્રોધ ચડવાને જે કારણ થયું છે, તેથી તે માણસના દેહનું ભાન નહીં હતું એટલું જ જોવું જોઈએ. અને તેનો નિર્ણય કરવા માટે કેદીને જે વખતે ક્રોધ ચડવાને કારણે થયું તે વખતની તેના મનની સ્થિતિ કેવી હતી તે બદલનો પુરાવો લેવો. આ કામમાં મરનાર કેદીને ઘણી ખરાબ ગાળો દીધી હતી અને વળી તે તેના છોકરાએ કેદીને પેહેલાં ક્રોધ ચડવાનું કારણ ઉત્પન્ન કર્યો પછી દીધી. તેથી કરીને કેદીને તેના દેહનું ભાન રહ્યું નહોતું એમ બરોબર દેખાય છે માટે તેના પરનો ગુન્હો ખુતનો નહીં હરાવતા શિક્ષણીય મનુષ્ય વધનો હરાવીએ છીએ”.

બે ટોળામાંના ઘણા લોકોએ પોતાની પાસે પ્રાણહાતક હથિયાર લઈ જાણીબુજીને દગો

કર્ષી તેમાં એક માણસ માર્ગે ગયો. તે પીકી વચનો હતો એમ પુરાવાથી દેખાય છે. અને જે ટોળામાંથી તે માણસ છે તે ટોળાના તિરક ટોળાએ અયોગ્ય રીતે કામ ચલાવ્યાથી તે મુખ્ય નથી એમ દેખાય છે તો તે ગુણે ખુનનો નથી પણ ખુન નહીં એવા શિક્ષણીય મનુષ્યવધનો છે. (જુઓ આજ કલમનો અપવાદ ૫). (કા. હા. ઈ. લા. વા. ૬ પા. ૧૫૪ સરકાર વિ. સમશરેખાન વિગરે).

બાઈ રતને પોતાના ધણીનું તેના એક વાર દાદામાઈ સાથે રહી ખુન કર્યું તેથી તે ગુણે બદલ બાઈ રતને મોતની શિક્ષા કરી તેમાં અપીલ થવાથી ઠરાવ્યું કે બાઈ રતને ગુણે કર્યાનો કબ્જલતજ માહિતીની રૂબરૂ આપીએ તેને શરૂઆતમાં કમિટ કરવાનો કોર્ટ તેની પોતે તપાસ કરવાનો તે માહિતીને અધિકાર નહોતો તેમજ કબ્જલત નિચે આરોપિતની સહી યા નિશાન પણ નથી તેથી તે કબ્જલતનો મજકૂર પુરાવામાં સેવાતો નથી માટે રતને દોષ મુક્ત કરી (મુ. હા. વા. ૧૦ પા. ૧૧૧).

ખુનના તોહામતમાં કેદીની લેવાયેલી કબ્જલત સવાલ જવાબના રૂપમાં નહોતી માટે તે પુરાવામાં લેવા નિયમ નથી એમ ઠરાવ્યું (મુ. હા. વા. ૧૦ પા. ૪૯૭).

ખુનના તોહામત બદલ અપાયલા ફેસલામાં એમ લખ્યું હતું કે "જે મેં નિર્ણય કર્યો છે તે કામમાંના પુરાવાથી ખરોખર છે કોઈ નહીં એ બદલ મને શંક્ય છે." તેમાં ઠરાવ્યું કે ત્યાંખાતાના અમલદારે પોતાના ફેસલામાં એમ લખ્યું ખરોખર નથી. (અલા. હા. ઈ. લા. વા. ૨ પાને. ૫૩ સરકાર વિરુદ્ધ નંદા).

જે સખસનું મોત આણવું ધાર્યું હોય તેથી કોઈ જુદા સખસનું મોત થાય, તો તે શિક્ષણીય મનુષ્યવધ વિશે. ૩૦૧. જે વસ્તુથી મોત આણવાનો ઇરાદો કર્યો હોય, અથવા જેથી મોત થવાનો સંભવ છે એમ પોતાના જાણવામાં હોય, એવી કાંઈ વસ્તુ કરવાથી અગર કોઈ સખસ જેનું મોત આણવાનો તેણે ઇરાદો નહીં કર્યો હોય અને જેનું મોત પોતાથી થવાનો સંભવ તેના જાણવામાં પણ ન હોય, એવા કોઈ સખસનું મોત આણીને શિક્ષણીય મનુષ્યવધ કરે, તો જે સખસનું મોત આણવાનો તેણે ઇરાદો કર્યો હોય, અથવા જેનું મોત પોતાથી થવાનો સંભવ તેના જાણવામાં હોય તે સખસનું અગર તેણે મોત આણ્યું હોય, તો તે જે પ્રકારનો શિક્ષણીય મનુષ્યવધ થાય, તેજ પ્રકારનો તે ગુનેહગારે કરેલો મનુષ્યવધ છે એમ સમજવું.

ટીકા.—જે માણસને મારી નાખવાના ઇરાદાથી કેદીએ જીવ લેનારા હથીયારવડે આ માર્ગે તેથી ઇરાદો કરતાં જુદો માણસ મરી ગયો. સદરજુ મરનારને મારી નાખવાનો ઇરાદો કેદીએ નહીં કર્યો છતાં તેના પર ખુનનું તોહામત મુક્યું તેમાં ઠરાવ્યું કે કેદીનો જે-વું મરનારને મારવાનો નહોતો તોપણ જે ધાર્યા પોતે ધારેલા માણસનો જીવ જશે એમ તેને માહિત હતું છતાં તેવીજ રીતના ધાર્યા મરનારનો જીવ ગયો તો તેના પર આ કલમ મુજબ તોહામત રહી શકે છે (કા. હા. વા. ૮ તા. ૨૯ અક્ટોબર ૧૮૧૭).

ખુનની શિક્ષા. | ૩૦૨. જે માણસ ખુન કરે, તેને મોતની, અથવા જીવતા મુખી સમુદ્રપારની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—એક જમીન કડકા બાગત જે ટોળીયોની વચમાં તકરાર થઈ તેમાં મારા મારી થઈ તેમાં એક ટોળીમાંથી એક માણસ મરણ પામ્યો તેથી તે મારનારની ટોળીના કેટલાક માણસને પકડ્યા તેઓ પર કા. ૩૦૦ ના અપવાદ ૪-૫ મુજબ શિક્ષણીય મનુષ્યવધનું તોહામત આવે એમ શરૂઆત જુદાનો અભિપ્રાય હોવાથી હાઈકોર્ટે ઠરાવ્યું કે એ ગુણે કા. ૩૦૨ અને ૧૪૯ મળીને થયેલો માટે તે પ્રમાણે તોહામત રાખવું. (કા. હા. ઈ. લા. વા. ૫ પાને ૩૧ સરકાર વિરુદ્ધ રહીમુદીન વીગરે).

જે માણસનું ખુન થયું તેનું મડદુ જડવું નહીં તો તેટલા ઉપરથી આરોપિત ઉપર ખુનના તોહોમતની સાબિતી કરવાને ના કબ્જા કરેલું બાજબી નથી. પુરાવા હોય તો ખુનનું તોહોમત રહી શકે છે. (ઈ. લા. અલા. વા. ૩ પા. ૩૮૩ સરકાર વિ. બગીરથ).

ગર્ભવંતી સ્ત્રીને મોતની શિક્ષા કરવામાં આવે તો પ્રસવ થતા સુધી તેનો અમલ નહીં કરવો (કા. હા. બી. રી. વા. ૧૫ પા. ૬૬).

જનમટીપના યુ
નેહગારે કરેલા
ખુનની શિક્ષા.

૩૦૩. જીવતા સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષાનો હુકમ જે માણસની ઉપર થયેલો હોય, તે માણસ અગર ખુન કરે, તો તેને મોતની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ખુનથી ઉતરતા
દરબજના શિક્ષ
ણીય મનુષ્યવધ
ની શિક્ષા.

૩૦૪. ખુનથી ઉતરતા દરબજના શિક્ષણીય મનુષ્યવધ જે માણસ કરે, તે માણસને, અગર જે કામથી મોત થયું હોય તે કામ તેણે મોત આણવાના ધરાદાયી, અથવા જેથી મોત થવાનો સંભવ હોય

એવું કોઈ શરીરનું નુકશાન કરવાના ધરાદાયી, કંઈ હોય તો, જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દશ*વર્ષની મુદત સુધીની ખેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે; અને અગર તે કામથી મોત થવાનો સંભવ છે એમ જાણીને, પણ મોત આણવાના અથવા જેથી મોત થવાનો સંભવ હોય એવું કોઈ શરીરનું નુકશાન કરવાના ધરાદા વગર, તે કામ તેણે કરવું હોય, તો તે માણસને દસ વરસના મુદત સુધીની ખેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—એરને કેટલાક સખસે ઘણાજ કટકા માર્યાથી તેનાં પાસળાં બાગી જઈ તેનું મોત થયું તે કામમાં તેના પર શિક્ષણીય મનુષ્યવધનું તોહોમત ઠરાવ્યું (અ. હા. વા. ૫ પા. ૨૩૫).

અફતથી મોત
થાય.

૩૦૬. અ—શિક્ષણીય મનુષ્યવધ કરતાં ઉતરતા દરબજનું હરકોઈ અપીચારનું અથવા ગફલતી ભરેલું કામ કરીને કોઈ માણસ

કોઈનું મોત લાવે તો તેને ઘણામાં ઘણા બે વરસ સુધી ખેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવી, અથવા દંડ કરવો, અથવા એ બેઉ શિક્ષા કરવી (સને ૧૮૭૦ ના આક્ટ ૨૭ મા પ્રમાણે.)

ટીકા.—કોઈ સખસે માર આપ્યો અને રોગથી બરાબલી તક્લી ટૂટી જવાથી તે મરી ગયો એ બાબતમાં ઠરાવ્યું કે આવી બાબતમાં કા. ૩૨૨ વ્યથાની લાગુ છે પણ કા. ૩૦૪ અ લાગુ નથી (મુ. હા. તા. ૨૩ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૨ સરકાર વિરુદ્ધ બાવાજી બીન સંભા.

તોહોમતવાળાને તેના સાથીએ નાશાના હોશાતોશીમાં અપમાન કર્યાથી તેણે તેને જમીન પર નાખી દઈ તેના પડેલા શરીર પર પોતાના પગો આપી ખેવાર દાખી નાંખ્યો. એ કત્ત પડી ગયેલા આદમીનું વિસ દિવસમાં મરણ થયું તેમાં ઠરાવ્યું કે એ ગુન્હા કા. ૩૨૩ મુજબ વ્યથાનો થયો પણ આ કલમ મુજબ નથી. (મુ. હા. તારીખ ૬ ઓક્ટોબર ૧૮૭૨ સરકાર વિ. રડયા બદર).

ચક્તોવાન છોકરોને તેના પેટમાં બ્લાં આંતરડા તુટી જાય એવા સંભવ જાણીને લાત મારવી એ કત્ત તે માણસે આ કલમ પ્રમાણે કરેલા ગુન્હા પ્રમાણે થશે (કા. હા. ઇ. લા. વા. ૪ પા. ૭૬૪ સરકાર વિરુદ્ધ એનબી મંદલ. આ ફેસલાની વિશેષ હકીકત કા. ૨૬૯ નિચે આપવામાં આવી છે તે જુઓ).

એક માણસને ઘણા વર્ષથી પાણુચરીનો રોગ હતો. આરોપિતે તેના શરીર પર હાથનો ગડદો

માર્ગો તેથી તેની પાણથરી દુટ્ટી અને તે મરણ પામ્યો તેથી તેના પર કા. ૩૦૪ અ મુજબ હોદ્દામત કરાવ્યું તેમાં કરાવ કર્યો કે સરકાર ગુલે તેવા નથી પણ બુદ્ધિપૂર્વક વ્યથા કર્યાનો છે. (કા. હા. ઇ. લા. વા. ૪ પા. ૮૧૫ સરકાર વિ. સકા તુલા અને બીજા).

આરોપિત એ સામ પકડનારા હતા. તેઓએ એક દિવસે એક મોટો ઝેરી નાગ પકડ્યો પછી કેટલેક દિવસે તેઓએ પોતાની કુશળતા બતાવવા તે નાગને ઘણા માણસના ટોળામાં આણ્યો. તેના ઝેરી ઘાત પડ્યા નહોતા. પછી ઘણા માણસના ટોળામાં કેદીઓએ તે સાપ બતાવતા બતાવતા એક છોકરાના ગળાપર તે સાપને મુક્યો, છોકરાએ તેને અથડવા માંડ્યો કે તે સાપ તેને ડચ્છો લેણી તે છોકરો મરણ પામ્યો તેથી કેદીઓ પર કા. ૩૦૪ પ્રમાણે તથા કા. ૩૦૪ અ પ્રમાણે હોદ્દામત મુક્યું તેમાં કરાવ્યું કે—

છોકરાને નાગ કરડાવવા એમ કેદીનો ઇરાદો ન હોય પરંતુ જે કતથી તેનો જીવ ગયો તે કત જીવ જવા સરખું હતું એમ તેને માહિત હતું અને તોપણ તેનો જીવ લેવા એમ કેદીનો ઇરાદો નહોતો. તે કેદીઓ કા. ૩૦૪ પ્રમાણે શિક્ષણીય મનુષ્યવધના ગુન્હેગાર છે પણ આ કા. ૩૦૪ અ પ્રમાણે નથી. (કા. હા. ઇ. લા. વા. ૫ પાને ૩૫૧ સરકાર વિરુદ્ધ ગણેશ અને ગોપીકુલે.)

જે માણસને તક્ષીનો રોગ છે એવા માણસને બીજા કોઈ માણસ પોતે જે વ્યથા કરનાર, તેનાથી મરણ પામશે એમ માહિત નહીં છતાં કોંવા જીવ લેવાનો ઇરાદો નહીં છતાં કોંવા પોતાનું કત મોતનું કારણ થશે એમ માહિત નહીં છતાં તે કોઈ કત કરે તો તે બીજા માણસનું એ કત કા. ૩૦૪ પ્રમાણે શિક્ષણીય મનુષ્યવધનું નથી પણ કા. ૩૨૩ પ્રમાણે બુદ્ધિપૂર્વક વ્યથાનું છે. (અલ્હા. હા. ઇ. લા. વા. ૨ પાને ૫૨૨ સરકાર વિ. રેફ કાંસા.)

જે માણસને તક્ષીનો રોગ છે તેને પોતે જે દુઃખ કરનાર છે તેણે કરીને બુદ્ધિપૂર્વક મહાવ્યથા થવાનો સંભવ છે એમ માહિત છતાં, પણ તેણે કરીને તેનું મોત થશે કોંવા જેણે કરીને મરણ થશે એવું દુઃખ થશે કોંવા પોતાનું કત મોતનું કારણ થશે, એવા ઇરાદો નહીં છતાં કોઈ માણસ તેને બુદ્ધિપૂર્વક મહાવ્યથા કરે અને તેથી તે રોગી માણસ મરણ પામે તો તેના પર કા. ૩૦૪ અ પ્રમાણે કસુરથી જીવ લીધા બદલ સાબિતી નહીં કરતાં કા. ૩૨૫ મુજબ મહાવ્યથા કર્યાની સાબિતી કરવી (અલ્હા. હા. ઇ. લા. વા. ૨ પા. ૭૬૨ સરકાર વિ. આશિન.)

કેટલેક સામાન્ય તંટો ચાલતાં આરોપિતે મરનારને ઘરો એક માર્ગો જેથી તે પડ્યો અને પાંચમે દિવસે મરણ પામ્યો તેમાં કરાવ્યું કે આવી હકીકતથી કા. ૩૦૪ અ માં કહેલો ગુન્હેગાર નથી કેમકે એવા પ્રકારનું પરિણામ થવાને તે કત ઉપરથી સંભવ નહોતો કોંવા તેવા પરિણામ થવા એમ આરોપિતનો ઇરાદો નહોતો (મ. હા. ઇ. લા. વા. ૧ પા. ૨૨૪ સરકાર વિ. આચારજી.)

પોતે જે કત કરે છે તેનું પરિણામ બચકર નિવડશે એમ જાણે પણ જીવ લેવાનો ઇરાદો ન હોય યા જીવ જશે એવા સંભવ ન હોય અને પછી જીવ જાય તો તે માણસ કા. ૩૦૪ અ માં કહેલો ગુન્હેગાર નહીં છતાં બુદ્ધિપૂર્વક મહાવ્યથાનો ગુન્હેગાર થશે (મ. હા. વા. ૭ પા. ૧૧૬ નીદરમરતી નગબુધ્ધાના કામમાં.)

જીવ લેવાનો ઇરાદો નહીં છતાં, કોંવા જેથી જીવ જશે એવા સંભવ છે એવી વ્યથા કરવાનો ઇરાદો નહીં છતાં, કોંવા પોતાના કતથી જીવ જવાનો સંભવ છે એમ માહિત ન છતાં, કોંવા બુદ્ધિપૂર્વક મહાવ્યથા કરવાનો ઇરાદો નહીં છતાં કોંવા પોતાના કતથી બુદ્ધિપૂર્વક મહાવ્યથા થશે એમ માહિત ન છતાં ક્રૂર બીજાને વ્યથા કરવાના ઇરાદાએ આરોપિતે એક ઇંટનો કડકો બીજાના અંગ ઉપર ફેંક્યો હોય અને તે બીજાની પાણથરી પર વાગ્યાથી તે મરણ પામ્યો તો તેવી વખતે તે ગુન્હેગાર કા. ૩૨૩ પ્રમાણે બુદ્ધિપૂર્વક વ્યથા કર્યાનો થાય છે પણ કા. ૩૦૪ અ માં કહ્યો પ્રમાણે અવિચારના કોંવા કસુરના ક-

સંધી તે બીજાનું મોત થયું એમ થતું નથી. (અલ્લા. હા. ઈ. લા. વા. ૩ પાને ૫૬૭ સરકાર વિરુદ્ધ રાજકોટ સિંગ).

જીવ લેવાનો ઇરાદો નહીં છતાં, ક્રિયા નેણે કરીને જીવ જવાનો સંભવ છે એવી ઇજ્જત કરવાનો ઇરાદો નહીં છતાં ક્રિયા પોતાના કત્તથી જીવ જવાનો સંભવ છે એમ માહિત ન છતાં, પરંતુ તેને બુદ્ધિપૂર્વક મહાવ્યથા કરવી એવા ઇરાદાથી કોઈ માણસે બીજા પર પ્રહાર કર્યો અને તેથી તેનું મોત થયું હોય તો તે ગુનેહ કલમ ૩૦૪ અ માં ફોજો થતો નથી પણ બુદ્ધિપૂર્વક મહાવ્યથા કરવાના થાય છે (અલ્લા. હા. ઈ. લા. વા. ૩ પાને ૭૭૬ સરકાર વિરુદ્ધ ઇસુએગ).

કોઈ બાળક અથવા દીવાના સખસને આત્મઘાત કરવામાં મદદગારી કરવી. | ૩૦૫. જો હરાડ વર્ષથી, ઓછી ઉમરનો કોઈ સખસ, અથવા કોઈ દીવાનો સખસ, અથવા કોઈ અંગેલા સખસ, અથવા જન્મથી ગાંઝો એવા કોઈ સખસ, અથવા કેદની હાલતમાં હોય એવા કોઈ સખસ આત્મઘાત કરે, તો તે આત્મઘાત કરવામાં તે માણસ મદદગારી કરે, તે માણસને મોતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દશ વરસની સુદત સુધીની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

આત્મઘાતમાં મદદગારી. | ૩૦૬. જો કોઈ સખસ આત્મઘાત કરે, તો તે આત્મઘાત કરવામાં તે માણસ મદદગારી કરે, તે માણસને દસ વરસની સુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ખુનની કોશિશ. | ૩૦૭. જો કોઈ માણસ એવા ઇરાદા અથવા જ્ઞાનથી, તથા એવી હાલતમાં કોઈ કામ કરે કે, અગર તે કામથી તે મોત આણે તો, તે માણસ ખુનનો તકશીરવાર થાય, તો તે માણસને દસ વરસની સુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે; અને તે કામથી અગર કોઈ સખસને બચા થાય તો, તે ગુનેહગાર અગર તો જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષાને, અથવા ઉપર લખેલી છે તે શિક્ષાને લાયક થશે.

જન્મ દીપના યુ ને માણસના ઉપર જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષાનો હુકમ ને માણસને કોશિશ કરવી. | ૩૦૮. જો કોઈ માણસ આ કલમ પ્રમાણે ગુનોહ કરે અને તેના તેજ ગુનેહથી બચા થઈ હોય તો તેને મોતની શિક્ષા થઈ શકશે.

(સને ૧૮૭૦ ના આક્ટ ૨૭ મા પ્રમાણે).

દર્શાવ.

(અ) જ ને મારી નાંખવાના ઇરાદાથી અ અને ગોળી મારે, એવી હાલતમાં કે અગર જ નું મોત થાય તો અ ખુનનો તકશીરવાર થાય, તો અ આ કલમ મુજબ શિક્ષાને લાયક છે.

(બ) એક કુમળા વયના બચ્ચાનું મોત આણવાના ઇરાદાથી અ તે બચ્ચાને એક જગલમાં ખુલ્લું મુકે, તો, પછી તે બચ્ચાનું મોત ન થાય તોપણ, અ આ કલમ મમાં બચાવ કરેલો ગુનોહ કર્યો એમ સમજાયું.

(ક) જ નું ખુન કરવાના ધરાદાયી અથવા એક બંદુક વેચાતી લઈને તેને બરી, હથ્થુ મુધી અથવા એ ઉપર લખેલો ગુનોહ કર્યો નથી. અથવા તે બંદુક ઝની ઉપર હોડે, તો તેણે આ કલમમાં જ્યાન કરેલો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું, અને અગર તે બંદુક હોડાયથી અને જગમ યાય તો આ કલમના પાછલા ભાગમાં ધરાવેલી શિક્ષાને લે લાયક છે.

(ડ) ઝેર ખવડાવતી જ નું ખુન કરવાના ધરાદાયી અથવા કાંઈ ઝેર ખરીદ કરે, અને તે ઝેર કાંઈ ખોરાકમાં ભેળવે, અને તે ખોરાક અથવા ના કબજામાં રહે, તો ત્યાં મુધી અથવા એ આ કલમમાં જ્યાન કરેલો ગુનોહ કર્યો નથી પણ અથવા તે ખોરાક ઝની ટેબલપર મેલે, અથવા ઝની ટેબલપર મેલવા સાર તે ખોરાક ઝના આકરોને આપે, તો અથવા એ આ કલમમાં જ્યાન કરેલો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

ટીકા—કા. ૨૬૬ નિચે દર્શિલા ફેસલામાં મુ. હા. વા. ૪ ને પાને ૧૬નો ફેસલો સરકાર વિરુદ્ધ ફ્રાન્સીસ ક્યારીલીનો જે ફેસલો દર્શિલા છે તે અહીંયાં પણ વાંચો. અને થળી એ ફેસલામાં એમ પણ જતાવ્યું છે, કે આ કલમ મુજબ ગુનોહ થવાને કેદીએ કરેલું કલ્પ સાધારણ અને ફરત રીતે ખુન થાય એવું નોંધ્યું.

પી. કો. કા. ૨૬૬ તથા ૩૦૭ અને ૩૨૬ એ પ્રમાણેના વૈકલ્પિક તોહામતો ઉપરથી સાબિતી થઈ તો તેના જામીન લેવાનો ધરાવ કરવામાં આવે તો તે જામીન સારી ચાલના નહીં પણ મુલેહ રાખવાના લેવા નોંધ્યું. (મુ. હા. વા. ૨૩ ફેબ્રુઆરી ૧૮૮૧ સરકાર વિ. આવણ મુખાજી).

શિક્ષણીય મ | ૩૦૮. જે કોઈ માણસ એવા ધરાદા અથવા જ્ઞાનથી, અથવા મુખ્યવધ કરવાની કોશિશ | એવી હાલતમાં, કોઈ કામ કરે કે, અગર તે કામથી તે મોત આણે તો, તે માણસ ખુનથી ઉતરતા દરબજના મનુખ્યવધનો તકશીરવાર થાય, તો તે માણસને પણ વરસની મુદત મુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની, કેદની અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અને તે કામથી અગર કોઈ સખસને બચા થાય, તો તે માણસને સાત વર્ષની મુદત મુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની; અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દર્શાવ.

બારે તથા આકરિમક કોધ ઉત્પન્ન થયાથી અથવા ઝની ઉપર એક પિસ્તોલ હોડે, એવી હાલતમાં કે, અગર તેમ કરવાથી મોત થાય તો ખુનથી ઉતરતા દરબજના મનુખ્યવધનો તે તકશીરવાર થાય, તો અથવા એ આ કલમમાં જ્યાન કરેલો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

આત્મઘાત ક | ૩૦૯. જે માણસ આત્મઘાત કરવાની કોશિશ કરે, તથા તે ગુનો રવાની કોશિશ | હ કરવા તરફ કાંઈ કામ કરે, તે માણસને એક વરસની મુદત મુધીની આસાન કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—આ કલમ પ્રમાણે કરેલા ગુનોને માટે ગુનોગારને જુદા દંડની શિક્ષા થાય નહીં તેને કાંઈ પણ કેદની શિક્ષા કરવીજ નોંધ્યું કારણ કે કેદ તથા દંડ કરવો એમ કલમમાં છે. (મુ. હા. વા. ૧ પાને ૪ સરકાર વિરુદ્ધ મેનવિયોવા શીદ્રામસેટી).

કગ. | ૩૧૦ આ આકટ પસાર થયા પછી કોઈ પણ વખતે જે માણસ ખુનના ઉપાયથી, અથવા ખુનની સાથે, અપહરણ અથવા છોકરા ચોરવાને ગુનોહ કર-

વાનાં કારણસર વિત્ત કોઈ બીજા માણસે અથવા માણસોની જોડે મળેલો રહેશે, તે માણસને ડંગ સમજવો.

શિક્ષા. | ૩૧૧. જે ડંગ હોય, તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ગર્ભપાત કરવા આપત; નહીં જન્મભક્ષાં અચ્ચાંઓને ગુદશાન

આપત; અચ્ચાંઓને ખુદલાં મુકવાં આપત; તથા જન્મ

છુપાવવા આપત.

ગર્ભપાત કરવો. | ૩૧૨. જે માણસ બુદ્ધિપૂર્વક કોઈ ગર્ભવંતી સ્ત્રીનો ગર્ભપાત કરે, તે માણસને, અગર તે ગર્ભપાત શુદ્ધબુદ્ધિએ તે સ્ત્રીનો જીવ અચાવવાના કારણસર ન કરેલો હોય તો, દશ વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અને અગર તે સ્ત્રી ચલિતગર્ભા હોય તો તે માણસને માત્ર વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ખુલાસો—જે સ્ત્રી પોતે પોતાનો ગર્ભપાત કરે તે પણ આ કલમના અર્થમાં દાખલ થાય છે.

સ્ત્રીનો રત્નમંદી | ૩૧૩. સ્ત્રીનો રત્નમંદી વગર જે માણસ ઉપલી કલમમાં બ્યાન
વગર ગર્ભપાત કરેલો ગુનાહ કરે તે માણસને, પછી તે સ્ત્રી ચલિતગર્ભા હોય કે નહીં
કરવો. | તોપણ, જીવતા સુધી સમુદ્રપારની અથવા દશ વરસની મુદત સુધીની
જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને, પણ
લાયક થશે.

ગર્ભપાત કરવાના ઇરાદાથી | ૩૧૪. કોઈ ગર્ભવંતી સ્ત્રીનો ગર્ભપાત કરવાના ઇરાદાથી
કરેલા કોઈકામથી થયેલું મોત. | કોઈ માણસ એવું કામ કરે કે તેથી તે સ્ત્રીનું મોત થાય,
તે સ્ત્રીની રત્નમંદીવગર તે | તો તે માણસને દશ વરસની મુદત સુધીની, જેમાંના ગમે તે
કામ કરેલું હોય, તો. | પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અને વળી તે દંડને
પણ લાયક થશે; અને અગર તે કામ તે સ્ત્રીની રત્નમંદી વગર કરેલું હોય, તો તે માણસને
જીવતા સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષા, અથવા ઉપર લખેલી શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ખુલાસો—આ ગુનાહમાં એવું કોઈ જરૂર નથી કે તે કામથી મોત થાય એવા સંભવ
છે એમ તે ગુનાહ કરનારે જાણવું જોઈએ.

કોઈ અચ્ચું જીવતું જન્મતા | ૩૧૫. જે માણસ, કોઈ અચ્ચું જન્મતાં પેદેલાં, તે અચ્ચું
અટકાવવાના અથવા જ | જીવતું જન્મતાં અટકાવવાના, અથવા જન્મ્યા પછી તે
ન્યા પછી તે મરી જાય | મરી જાય એવું કરવાના ઇરાદાથી, કોઈ કામ કરે. અને તે
એવું કરવાના ઇરાદાથી | કામ કરેથી તે અચ્ચું જીવતું જન્મતું અટકે, અથવા જનમીયા
કરેલું કામ. | પછી તે મરી જાય, તો તે માણસને, અગર તે કામ શુદ્ધબુદ્ધિથી એ તે અચ્ચાંની માનો જીવ
અચાવવાના કારણસર નહીં કરેલું હોય, તો, દશ વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે
પ્રકારની કેદની અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

જે કામ શિક્ષણીય મનુષ્ય
વધુ ગણાતું હોય એવા કા
મથી કોઈ નહીં જન્મેલાં
જીવતાં બચ્ચાનું મોત આ
શું.

૩૧૮. કોઈ માણસ કોઈ કામ કરે, એવી હાલતમાં કે
જે તે કામથી મોત થાય તો તે માણસ શિક્ષણીય મનુષ્યવ-
ધનો તકશીરવાર થાય, અને તે કામ કરેથી તે કોઈ નહીં
જન્મેલાં જીવતાં બચ્ચાનું મોત આણે તો તે માણસને દશ
વરસની મુદત સુધીની ખેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને બળી
તે દંડને પણ લાયક થશે.

દર્શાવ.

ફલાણી ગરબવેતી સ્ત્રીનું મારાથી મોત થવાનો સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં અ
એવું કોઈ કામ કરે કે, અગર તે કામથી તે સ્ત્રીનું મોત થાય તો, તે શિક્ષણીય
મનુષ્યવધ ગણાય, અને તે સ્ત્રીને તુકશાન થઈ પણ તે મરી જાય નહીં; પણ તેના
પેટમાં જે જીવતું બચ્ચું હોય તેનું તે કામથી મોત થાય, તો અ આ કલમમાં બચાવ
કરેલા ગુનાહનો તકશીરવાર છે એમ સમજવું.

કોઈ બાર વરસથી ઓછી
ઉમરનાં બચ્ચાને તેના મા
બાપે; અથવા જે સખસ
ના હવાલામાં તે બચ્ચું હોય
તે સખસે ખુલ્લું મુકવું
અથવા તજવું.

૩૧૭. જે માણસ, કોઈ બાર વરસથી ઓછી ઉમરનાં
બચ્ચાનો બાપ અથવા મા તેની હોય, અથવા જે માણસના
હવાલામાં એવું બચ્ચું હોય તે માણસ અગર તે બચ્ચાને બી-
લકુલ તજવાના ધરાદાથી તે બચ્ચાને કોઈ જગામાં ખુલ્લું
મુકે, અથવા મુકે તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની
ખેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ખુલાસો—અગર તે પ્રમાણે તે ખુલ્લું મુકવાથી બચ્ચું મરી જાય, તો, તે મુકદમાની
કેશીયત મુજબ, તે ગુનેહગારની ખુન અથવા શીક્ષણીય મનુષ્યવધને માટે તજવીજ થવામાં
અટકાવ કરવાની આ કલમની મતલબ નથી.

ટીકા—એક સ્ત્રીએ છોકરું જણ્યું પણ સ્ત્રીનામાં શક્તી ન હોવાથી તે બીએ તે છોકરું
બીજી સ્ત્રીને તેને અમુક ટકાણે મુકવું એમ કરી આપ્યું. તેમાં મદ્રાસ હાઇકોર્ટે જણ્યું
કે આ કલમ પ્રમાણે તે બે સ્ત્રીઓ ગુનેહગાર નથી કારણ કે કોઈએ તે છોકરાને ખુલ્લું
મુક્યું નથી. અને જે બીજી બધરી પાસે મુક્યું તે તેની મા નોંધતી તેમજ જે મુળ બાબત
ગુનેહ નથી તો તેમાં મદદ કરનાર પર મદદગારીના ગુનેહ રહી શકતો નથી. (મદ્રાસ હા.
મ. પ. ૨૩૧ સરકાર વિ. બાઈ જીબી).

એક સખસે પોતાના છોકરાને રખડવું મુક્યું પણ રખડવું મુક્યાના કારણથી મરી
નહીં જતાં તે મરીતો ગયું તેથી તેના પર ખુનનું તોહામત ન રાખતાં આ કલમ પ્રમાણે
તોહામત મુક્યું (કા. હા. વી. વા. ૧૦ પા. પર સરકાર વિરુદ્ધ ખુલાસો).

મુડકુ છાની રીતે
વગે કરી દઈને
જન્મ છુપાવે.

૩૧૮. જે માણસ, કોઈ બચ્ચાનું મુડકું છાની રીતે દારીને અ-
થવા બીજી રીતે વગે કરીને, તે બચ્ચાનો જન્મ ધરાદાથી છુપાવે, અ-
થવા છુપાવવાની કોશીશ કરે, તે માણસને, પછી અગર તે બચ્ચું જ-
નમતાં પેહેલાં અથવા જનમ્યા પછી અથવા જનમતાં જનમતાંજ મરી ગયું હોય તો પણ,

જે વરસની મુદત સુધીની ખેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ
બંનેની, શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા—ચાર માસના ગર્ભનો છોકરો જન્મ્યો તે વાત છુપાવ્યાથી આ કલમ પ્રમાણે ને તોહામત રહી શકતું નથી આવો ગુનેહ થવાનું છોકરું જન્મતું રહી શકે એટલા મહીનાનું હોવું જોઈએ. (મ. હા. વા. ૫ પાને ૬૩).

વ્યથા.

વ્યથા. | ૩૧૯. જે માણસ કોઈ સખસને કાંઈ શરીરનું દુઃખ, સેગ, અથવા અશક્તતા કરે, તેણે “વ્યથા કરી” એમ સમજવું.

મહાવ્યથા. | ૩૨૦. નીચે લખેલા પ્રકારની વ્યથાનેજ “મહાવ્યથા” એવું નામ આપેલું છે.

પેહેલો—પુરુષત્વનો નાશ.

બીજો—એમાંની કોઈ પણ આંખની જોવાની શક્તી નાશ થવી.

ત્રીજો—એમાંના કોઈ પણ કાનની સાંભળવાની શક્તી નાશ થવી.

ચોથો—કોઈ અવયવ અથવા સાંધા નાશ થવો.

પાંચમો—કોઈ અવયવ અથવા સાંધાની શક્તીનો નાશ થવા, અથવા તેની નાશ થવાની શક્તિ નાશ થવી.

છઠો—કોઈની અથવા એકેરાની નાશ થવી.

સાતમો—કોઈ હાડકાનું અથવા દાંતનું ભાગવું અથવા ખરી નાશ થવું.

આઠમો—જે વ્યથાથી જીવંતી જોખમમાં આવે, અથવા જેથી પીસ દીવસની મુદત સુધી, વ્યથા થએલાં માણસને શરીરનું બારે દુઃખ ખમવું પડે, અથવા તે પોતાનો હમેશનો ધંધો કરવાને અશક્ત રહે, એવી કોઈ પણ વ્યથા.

ટીકા—જો માણસને દુઃખ થયું તેથી તેને પ્રત્યાજ્ઞામાં મોકલ્યો અને ત્યાંથી વિસમ દિવસ તેને સાર થવાથી તે હાલ આવ્યો તો એ વિસમાં દિવસમાં ગણવો. (મ. પાને ૨૦૬).

કેટલીએ કરિયાદણના હાથ પગ બાંધી તેને જીવે લટકાવી તેના ગાલપર ડામ દીધા તેથી તેમાં ઠરાવ્યું કે જે તેમ થવાથી હમેશને માટે બદલીકલ નેવા એકેરો થાય એમ હોય તો તે ગુનેહ મહાવ્યથાનો છે અને તે સગા માણસે તેના અધિકાર ઉપરાંતનો છે. (મુ. હા. વા. ૧ પા. ૧૦૧ સરકાર વિ. અંતા દાદોના વિગરે).

બુદ્ધિપૂર્વક વ્યથા | ૩૨૧. જે માણસ, કોઈ સખસને વ્યથા કરવાના ઠરાવે અથવા વ્યથા કરવા. | તેથી કોઈ સખસને પોતાથી વ્યથા થવાનો સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં કોઈ કામ કરે, અને તે કામથી કોઈ સખસને વ્યથા કરે, તો તે માણસે “બુદ્ધિપૂર્વક વ્યથા કરી” એમ સમજવું.

ટીકા—કોઈ સખસે મારે આજો અને રોગથી બરાબલી તલી પુટી જવાથી તે મરી ગયો એ બાબતમાં ઠરાવ્યું કે આ ગુનેહ કા. ૩૨૧ પ્રમાણે છે પણ કા. ૩૦૪ અ લાય નથી. (મુ. હા. વા. ૨૩ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૨ સરકાર વિરુદ્ધ બાવાજીબીન સંભા)

આ કલમ પ્રમાણેના તોહામત બદલ દંડની શિક્ષા કરી તે દંડમાંથી કાંઈક રકમ કરીને નુકશાન બદલ આપવાને ઠરાવ કરવાથી ઠરાવ્યું કે સરહુ ગુનાહથી કરિયાદીને કોઈ હરકત થઈ નથી અને તેને પૈસાનું પણ કાંઈ નુકશાન થયું નથી તેથી નુકશાન આપવી શકાય નથી (મુ. હા. વા. ૨ પા. ૪૩ સરકાર વિ. શ્યામસન બાવાજી).

બુદ્ધિપૂર્વક વ્યથા | ૩૨૨. કોઈ માણસ બુદ્ધિપૂર્વક વ્યથા કરે, અને જે વ્યથા કરવાને હાથે કરી. | તેનો ઠરાવો હોય અથવા જે વ્યથા પોતાથી થવાનો સંભવ તેના જાણ્યામાં

હોય તે બધા અગર મહાબધા હોય તંપ્રા બ્દે બધા તે કરે તે બધા મહાબધા હોય તો તે મહાબધા હોય તે બધા મહાબધા કરી એમ સમજવું.

ખુદાસો—કોઈ શખસ આ બંને વાત કરે, એટલે મહાબધા કરે તથા મહાબધા કરવાનો ઠરાવો કરે, અથવા મહાબધા પોતાથી યવાનો સંભવ તેના જાણવામાં હોય, તોજ તેને બુદ્ધિપુરવક મહાબધા કરી એમ સમજવું, નહીં તો નહીં પણ અગર એક પ્રકારની મહાબધા કરવાનો ઠરાવો કરીને, અથવા એક પ્રકારની મહાબધા પોતાથી યવાનો સંભવ જાણવા છતાં, તે અરેખર બીજા પ્રકારની મહાબધા કરે, તો તેણે બુદ્ધિ પુરવક મહાબધા કરી એમ સમજવું.

દષ્ટાંત.

જ. નો ચેહેરો જાણુ બદલીકલ કરવાના ઠરાવથી, અથવા તે પોતાથી બદલીકલ યવાનો સંભવ જાણવા છતાં, અ જ ને એક સપાટો મારે. અને તે સપાટાથી જ નો ચેહેરો બદલીકલ નહીં થાય, પણ તેથી વીસ દિવસની મુદત સુધી જ ને શરીરનું બારે ફુગ્ગ ખમવું પડે, તો અ એ બુદ્ધિપુરવક મહાબધા કરી એમ સમજવું.

બુદ્ધિપૂર્વક અ | ૩૨૩. ૩૩૪ બી કલમમાં લખેલી બાબત શીવાય બીજી કોઈ પણ થાકરવાનીશિક્ષા. | બાબતમાં, જે માણસ બુદ્ધિપુરવક બધા કરે, તેને એક વરસની મુદત સુધીની બેમાંના, ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા એક હજાર રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા—બધાએ પોતાની આરતને લોક તમાવી કામ દીધાથી તેનાપર આ કલમ મુજબ લોહિમત રાખવું તેમાં ફરાવ્યું કે એ લોહિમત ટીકા. ૩૨૪ મુજબ રાખવું (મુ. હા. વા. ૪ પાને ૨ સરકાર વિગ નાખાણ વિઠાણ.)

આ કલમ પ્રમાણેના લોહિમતનામા મધ્યે જે કેદીયનો ઉપરથી વિશેષ અપવાદ જતો હોય તે કેદીયનો અભાવ સ્પષ્ટ રીતે લખી જણાવવા જોઈએ. થાય જે કોઈદારી કામ ચલાવવાની રીતના કાયદાનો કા. ૨૩૭ ના અધીની મતલબ છે તે મતલબ કા. ૨૩૯ માં લખેલા લોહિમતનામાના તમાવી ઉપરથી કોઈપણ હુકમ વિશે અનુમાન થાય તો તે હુકમ કરતાં અમલમાં જરૂરી રહેલી જોઈએ. (મુ. હા. વા. ૧૭ અગાઉ ૧૮૯૯ રતનામીરીના શે-શનજડવના પુછવાપરથી.)

કા. ૩૦૪ અ નિચે ટાંકેલા ફેસલામાં તા. ૯ અક્ટોબર ૧૮૭૨ નો સરકાર વિરુદ્ધ રડકયા બદલનો ફેસલો ટાંકેલો છે તે પણ અહીં વાંચો. તે મુજબ હાથકોરડનો છે.

અરજદાર એ આદ આશામી હતા તેઓએ તેમનો ઠરાવો ખાડવા માટે એક શાત આશામીના રોજાપર હુમલો કર્યો તેમાં મારામારી થઈ અને એક રોજાના લોકને તેથી ફુગ્ગ થયું તેથી અરજદારપર કા. ૧૪૭ અને ૩૨૩ પ્રમાણે લોહિમત મુદ્દયું તેમાં ફરાવ્યું કે જે કેદીપર હંગામો કરવાનું લોહિમત છે તેનાપર કામની હકીકત તેવી હોયતો જુવ જનાર હથીયાર લઈ હંગામો કર્યા બદલ, શિક્ષણીય મનુષ્યવધ કર્યા બદલ અને બુદ્ધિપૂર્વક મહાબધા કર્યા બદલ લોહિમત ફરાવવાને હરકત નથી. હંગામો કરવો અને ગેરકાયદેશર મંડળી એ ગુનાહ સરવ લોકની મુલેહની વિરુદ્ધતા છે. શરીરપર મારવું, ફુગ્ગ કરવું વિગેરે ગુનાહ માણસના શરીર વિરુદ્ધ છે તેથી આ કામમાં ફેરલા જુદા જુદા લોહિમતમાં હાય નાખવાની જરૂર નથી (અહા. હા. ઈ. લા.વા. ૨ પાને ૧૩૯ સરકાર વિરુદ્ધ રામઆધિત અને બીજા.)

કા. ૩૦૪ અ નિચે ટાંકેલા ફેસલામાં અહાલાદ હાથકોરડનો તા. ૧૯ ડીસેમ્બર ૧૮૭૯ નો રોજનો સરકાર વિરુદ્ધ ફાકસનો ફેસલો વા. ૨ પાને ૫૨૨ મોં છે તે જુઓ.

બુદ્ધિપૂર્વક વ્યથા કરવાનો યુનોહ એ કી. પ્રો. કોડને જોહેલા પરિશિષ્ટના સાતમા આ-
સનમાં કક્કા. શેશનકોરેટ અગર શેશનકોરેટ અને જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટે ચોકશી કરવા જોગ્યું છે
એમ લખેલું નથી માટે સદરહુ યુનાહ બદલ ફરી ચોકશી કરવાનો હુકમ કરવાને કી. પ્રો.
કો. કા. ૪૩૫ પ્રમાણે જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર નથી (મુ. હા. વા. ૯ પાને ૧૯૯
સરકારે વિરુદ્ધ શુભાનામીન ગણું.)

આ કલમ પ્રમાણે કરેલી યુનોહ માહિમાદે માંડીવાળી શકાય છે એવા ફેસલો સરકાર
વિરુદ્ધ નેકા બતાવતા કામમાં મુ. હા. વા. ૧૦ પાને ૯૮ તા. ૨૭ મારચ ૧૮૭૩ ને રોજ
કર્યો હતો. પરંતુ પછીથી હાઇકોર્ટે (મુંબાઈની) તા. ૧૯ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૬ ને રોજ સરકાર
વિરુદ્ધ રહિમતના કામમાં એવા ફેસલો કર્યો હતો કે આ યુનોહ માહિમાદે માંડીવાળી શકાય
નહિ. તેથી આગ્રહા દિવથ સુધી તે યુનોહ માંડીવાળાં તહિ પણ હાલ નવા કા. પ્રો. કોડથી
એ યુનોહ માંડીવાળી શકાય છે.

ફરિયાદીની જોરહાજરીના સમયથી બુદ્ધિપૂર્વક વ્યથા કરવાના યુનાહ વિશેની ફરિયાદી
કાડી નાખવા સાથે તજવીજ કરનાર માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર નથી (મુ. હા. તા. ૮ જુલાઈ
૧૮૯૬ સરકારે વિરુદ્ધ ગુલામચંદ વિગેરે)

કા. ૩૦૪ એ નિચે ટાંકેલા ફેસલામાં અલ્લા. વા. ૩ પાને ૫૬૭ સરકાર વિરુદ્ધ રણુ-
ધરસીંગના ફેસલો ટાંક્યો છે તે જુઓ.

અમકર શસ્ત્ર ૩૨૪. ૩૩૪ મી કલમમાં લખેલી જામત શીવાય બીજી કોઈ પણ
અથવા સાધન જામતમાં, ગોળી અથવા તીર મારવાનાં, ખોશી ધાતવાનાં, અથવા કાપ-
વડે બુદ્ધિપૂર્વક વ્યથા કરવી. વાનાં કોઈ હથીયાર વડે, અથવા ને હથીયાર મારેથી સામાનું મોત થવાનો
સંભવ હોય એવા કોઈ હથીયાર વડે, અથવા અગ્ની કે કોઈ ગરમ કરેલા પદારથ વડે,
અથવા કોઈ જોરે કે ખાઈ જાય એવા કોઈ પદારથ વડે અથવા અવાજ સાથે ડુટે એવા
કોઈ પદારથ વડે, અથવા ઇમ લેવાથી, ગળી જવાથી, અથવા સોહીમાં જવાથી ને પદારથ
માણસનાં શરીરનો નાશકારક હોય એવા કોઈ પદારથ વડે, અથવા કોઈ જાનવરની મારફતે,
ને માણસ બુદ્ધિપૂર્વક વ્યથા કરે, તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે
તે પ્રકારનો કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—બારે તથા આકરમીક ક્રોધ ચઢ્યાથી કેદીએ ક્રોધ હુત્પત્ર કરનારનેજ વ્યથા
કરી છે તો તેથી જામતને કા. ૩૩૪ લાગુ છે આ કલમ લાગુ નથી (મુ. હા. વા. ૧ પાને ૧૭
સરકારે વિરુદ્ધ બલાચલા)

પોન. કો. કા. ૧૪૭, ૧૪૮ અને ૩૨૪ પ્રમાણે મરત અપરાધ મળીને કેદીને ને
શિક્ષા કરવાની તે તેમાંના વધારે મોટા અપરાધ બદલ ને મિલ્લા આપવામાં આવે તે ક-
રતાં બ્યાદે ન હોવી જોઈએ. અને કા. ૧૪૭ તથા ૩૨૪ પ્રમાણે જુદાં જુદાં તોહામત
રાખી જુદી જુદી શિક્ષા કરવી કે નહિ એ વિશે શક છે (કા. હા. જ. લા. વા. ૬ પાને ૭૧૮
સરકારે વિરુદ્ધ જામદરખાન વિગેરે)

તપાવેલા લોહાથી ડામ દીધા હોય તો તે તોહામત આ કલમ પ્રમાણે રહી શકે છે (મુ.
હા. વા. ૪ પાને ૧ સરકાર વિરુદ્ધ અંબાકામ ગીરસોજી.) તથા એવાજ ફેસલો મુ. હા. વા. ૪
પાને ૨ એ સરકાર વિરુદ્ધ નાયાજી વિઠોજીનો છે.

કલમ ૩૦૭ નિચે ટાંકેલા ફેસલામાંનો મુ. હા. નો સરકાર વિરુદ્ધ અવણસુખાજીનો
ટાંકેલો ફેસલો આ ટીકાણે પણ વાંચો.

કોઈ માણસ લોકોનો એક ટીકાણે જમાવ થયો છે એમ જોઈને તે પૈકી એકને જામતી
કરવા માટે ખંડુક ફોડે તો તેથી જને ધૂળ થઈ તેનેજ જામતી કરવાનો તેનો ધરદો હતો
એવી રીતે ગણ્યા તેના પર તોહામત ફરે છે (મ. પં. ૨૩૫)

બુદ્ધિપૂર્વક મા | ૩૨૫. ૩૩૫ મી કલમમાં લખેલી બાબત સિવાય બીજી કોઈ પણ
મહાવ્યથા કરવાની બાબતમાં જે માણસ બુદ્ધિપૂર્વક મહાવ્યથા કરે, તેને સાત વરસની
સુધી સુધીની અમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે
દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—કલમ ૩૦૪ અ નિચે દેહેના કેમલામાંના નિચેના કેમલા અને વાંચો.
અલ્લાખાદ હા. નો. વા. ૨ પાને ૭૭૨નો કેસનો સરકાર વિરુદ્ધ આશ્રિતનો છે તે જુઓ.
મદ્રાસ હાઈકોર્ટનો વા. ૭ પાને ૧૧૭નો કેસનો નીચે મરતી નગરુપણના કામનો છે
તે પણ જુઓ.

અલ્લા. હાઈકોર્ટનો વા. ૩ પાને ૭૭૨નો કેસનો સરકાર વિરુદ્ધ ઇંગ્લેન્ડનો છે તે જુઓ.
એક માણસ પર ઘણાજણ હુમલો કરે અને તેથી તેનો હાથ બાગે તો તે યુનોઈ મ-
હાવ્યથાનો છે (કા. હા. વી. સી. વા. ૫ પાને ૧૨)

કરિયાદી કરિયાદ અનાવતા સાફ ના કહે છે એવા સગવડથી બુદ્ધિપૂર્વક મહાવ્યથા કર-
વાના યુનાઈ વિશીની કરિયાદ કાઢાડી નાખવા સાફ સાબર. માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર નથી
(મુ. હા. તા. ૨૦ સપ્ટેમ્બર ૧૮૬૬ સરકાર વિરુદ્ધ જગજીવન ધરમચંદ)

કોઈ આ પોતાના છોકરાને ખર્ચ લઈ જતા છતાં આરોપિતે તેને તેના ડોકા અને
ખભા ઉપર જોરથી ટુંસા માર્યા. તેમાં એક ટુંસા તે છોકરાના ડોકા ઉપર વાગ્યો; તેથી
તે છોકરો મરણ પામ્યો તેમાં ડરાબું કે આરોપિતે તે છોકરાને જે વ્યથા કરી છે તે મહા
વ્યથાના વરણન નિચે આવે છે (કા. હા. વા. ૩ હા. લા. પા. ૧૨૨ સરકાર વિરુદ્ધ સહારદા)

બંધકરે શસ્ત્ર | ૩૨૬. ૩૩૫ મી કલમમાં લખેલી બાબત સિવાય બીજી કોઈ પણ
અથવા સાધન વડે બુદ્ધિપૂર્વક મ | બાબતમાં, ગોળી અથવા તીર મારવાના, ખોચી ઘાલવાનાં, અથવા કાપ-
વાનાં, અથવા કાંઈ કાપવાનાં હથોયાર વડે, અથવા જે હથોયાર મારેલા
સામાનું મોત થવાનો સંભવ હોય એવા કાંઈ હથોયાર વડે, અથવા અગ્નિ કે કાંઈ ગરમ
કરેલા પદારથ વડે, અથવા કાંઈ જેલેર કે આશ્રિત એવા કાંઈ પદારથ વડે, અથવા અવાજ
સાથે ફોટે એવા કાંઈ પદારથ વડે, અથવા દમ લેવાથી, ગળી જવાથી, અથવા લોહીમાં
જવાથી જે પદારથ માણસના શરીરનો નાશકારક હોય એવા કાંઈ પદારથ વડે, અથવા
કોઈ વનતરની મારફતે, જે માણસ બુદ્ધિપૂર્વક મહાવ્યથા કરે, તો તે માણસને જીવતાં
સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દશ વરસની મુદત સુધીની અમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની,
શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—આ કામનો એક કરિયાદી સાહુકારનો ધંધો કરતો હતો તેનું કહેવું એમ છે કે
આરોપિત સાથે બીજા ૫૦ કોવા સો માણસો હતા પરંતુ તે વેગળા હતા. હું જે ઘરમાં
હોતો તે ઘર આરોપિતે ફોજી અને માફ અત હમણાં હમણાં આપ એમ તેણે કહ્યું
અને મારા પર તેણે હથેલી કરી પછી આરોપિત નંબર ૨ ના એ માફ નાક ઝાઝી રાખ્યું
અને તે નંબર ૧ ના એ કાપી નાખ્યું. વળી નંબર ૨ ના એ મારી સોનાની અગુંડીપણ
કાઢી લીધી. આવી હકીકતથી માજીસ્ટ્રેટ આરોપિત પર કા. ૩૨૬ અને ૪૫૭ મુજબ તો-
હોમત મુક્યું હતું તેમાં હાઈકોર્ટે ડરાબું કે કરિયાદી પાસેના અતનો ઓરી કરવા વાસ્તે
કરિયાદીને અટકાવમાં રાખ્યો અને તેનું નાક કાપ્યું તેથી આરોપિત પર કા. ૩૨૬ અને
૪૫૭ પ્રમાણેનું તોહોમત નહિ રહેતાં કા. ૩૬૭ પ્રમાણે ખુત અથવા મહાવ્યથા કરવાની
દોષીયની સાથે ડાકાઢટી કરવાનું તોહોમત રહી શકે છે (મુ. હા. હા. લા. વા. ૧ પાને ૧૦
સરકાર વિરુદ્ધ અંડેરાવ બાજીરાવ વિગેરે)

જામરાઈથી કાંઈ મીલકત કહડાવવા સારૂ અથવા કાંઈ કામ કરાવવા સારૂ બુદ્ધિપૂર્વક વ્યથા કરવી.

૩૨૭. કોઈ સમ્પત્તિને વ્યથા કરીને તે સમ્પત્તિ પાસે, અથવા તેની સાથે સંબંધ રાખનારા કોઈ સમ્પત્તિ પાસે જામરાઈથી કાંઈ મીલકત અથવા કીમતી દસ્તાવેજ કહડાવવાનાં કારણસર, અથવા વ્યથા કરેલા સમ્પત્તિ પાસે, કે તેની સાથે સંબંધ રાખનારા કોઈ સમ્પત્તિ પાસે, જામરાઈથી કાંઈ કાયદો વિરૂદ્ધ કામ, અથવા જે કામ અથવા જે કામથી કાંઈ ગુનોહ કરવો સહેલ થાય એવું કામ, કરવાના કારણ સર, જે માણસ બુદ્ધિપૂર્વક વ્યથા કરે, તે માણસને દસ વરસની મુદત સુધીની ખિમાંના ગમ તે પ્રકારની, કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઈ ગુનોહ કરવાના હરાદાથી જેહર વગેરે પદારથ વડે વ્યથા કરવી.

૩૨૮. કોઈ સમ્પત્તિને વ્યથા કરવાના હરાદાથી, અથવા કાંઈ ગુનોહ કરવાના કે કાંઈ ગુનોહ કરવો સહેલ કરવાના હરાદાથી, અથવા તેથી પોતાથી વ્યથા થશે એવા સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં, જે માણસ તે સમ્પત્તિને કાંઈ જેહર કે બેહાથ કરે કે કેફ આવે અથવા અવગુણ કરે એવું કાંઈ વસાણું અથવા ખીણ વગતુ આપે, અથવા લેવડાવે તે માણસને દસ વરસની મુદત સુધીની ખિમાંના ગમ તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—કેદની તાડની તાડી કોઈ માણસ કેદની વાસણમાંથી ઓરી જતો તેને પકડવાના હરાદાથી કેદીએ પોતાના વાસણમાં તાડી ભરી તેમાં જેની પદારથ મુક્યો. પછી કેદનાક મોલનેરાએ તે તાડીમાંનો તાડી પેમાનો લઈ પીધાથી તેઓને વામીટ થયો તેથી કેદીપર શેયનજાડો કા. ૩૨૮ પ્રમાણે તોહામત હાથવું તે તોહામત હાથશેરેટ કાયમ રાખ્યું અને કા. ૮૧ નો લાભ તેને ના મળે એમ હરાબું (મુ. હા. વા. ૫ પાને ૫૯ સરકાર વિંધનીઆ દાણ)

જામરાઈથી કાંઈ મીલકત કહડાવવા અથવા કાંઈ કાયદો વિરૂદ્ધ કામ કરાવવા સારૂ બુદ્ધિપૂર્વક મહાવ્યથા કરવી.

૩૨૯. કોઈ સમ્પત્તિને મહાવ્યથા કરીને તે સમ્પત્તિ પાસે, અથવા તેની સાથે સંબંધ રાખનારા કોઈ સમ્પત્તિ પાસે જામરાઈથી કાંઈ મીલકત અથવા કીમતી દસ્તાવેજ કહડાવવાનાં કારણસર અથવા મહાવ્યથા કરેલા સમ્પત્તિ પાસે, કે તેની સાથે સંબંધ રાખનારા કોઈ સમ્પત્તિ પાસે જામરાઈથી કાંઈ કાયદો વિરૂદ્ધ કામ, અથવા જે કામથી કાંઈ ગુનોહ કરવો સહેલ થાય એવું કામ, કરાવવાનાં કારણસર, જે માણસ બુદ્ધિપૂર્વક મહાવ્યથા કરે, તે માણસને છ વર્ષ સુધી સમુદ્રપારની અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની ખિમાંના ગમ તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

જામરાઈથી કાંઈ મીલકત કહડાવવા અથવા કાંઈ કાયદો વિરૂદ્ધ કામ કરાવવા સારૂ બુદ્ધિપૂર્વક વ્યથા કરવી.

૩૩૦ કોઈ સમ્પત્તિને વ્યથા કરીને તે સમ્પત્તિ પાસે, અથવા તે સમ્પત્તિની સાથે સંબંધ રાખનારા કોઈ સમ્પત્તિ પાસે જેથી કાંઈ ગુનોહ અથવા કાંઈ મીલકત પાછી અપાવવા સારૂ વ્યથા પકડાય એવી કાંઈ ખખર અથવા કબુલાત જામરાઈથી બુદ્ધિ પૂર્વક વ્યથા કરવાનાં કારણસર, અથવા વ્યથા કરેલા સમ્પત્તિ પાસે કે તેની સાથે સંબંધ રાખનારા કોઈ સમ્પત્તિ પાસે જામરાઈથી કાંઈ મીલકત અથવા કીમતી દસ્તાવેજ પાછો અપાવવા અથવા અપાવાનાં કારણસર, અથવા તે કાંઈ સહેલું કે માગણું પતાવે, અથવા

જેથી કોઈ મીલકત કે કિમતી દસ્તાવેજ પાછો મળી શકે એવી કોઈ ખર્ચ આપે, એમ કરવાનાં કારણસર, જે માણસ જુદા પુરવકા મહા વ્યથા કરે તે માણસને સાત વરસના મુદત મુધાની બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાવક થશે.

દષ્ટાંત.

- (અ) જ ની પાસે કોઈ યુનોહ કચ્છો કબુત કરાવવા સાડ જે એ પોલીસ અમલદાર જ ને શરીર વેદના કરે, તો એ આ કલમમાં લખેલા યુનાહનો તકશીરવાર છે એમ સમજવું.
- (બ) અશુદ્ધ ચોરેલી મીલકત ક્યાં મુરબી છે તે દેખાડવાને એ લલચાય એટલા સાડ જે એ પોલીસ અમલદાર તેને શરીર વેદના કરે તો એ આ કલમમાં લખેલા યુનાહનો તકશીરવાર છે એમ સમજવું.
- (ક) જ ની પાસે મહેસુલની કોઈ બાકી લેણી છે તે તેની પાસે બરાવવા ને સાડ જે એ મહેસુલનો અમલદાર જ ને શરીર વેદના કરે, તો આ કલમમાં લખેલા યુનાહનો તકશીરવાર છે એમ સમજવું.
- (ડ) એક રહતની પાસે તેનું ગણિત બરાવવા સાડ જે એ જમીનદાર તેને શરીર વેદના કરે, તો એ આ કલમમાં લખેલા યુનાહનો તકશીરવાર છે એમ સમજવું.

જખરદરતીયો
કબુલાત કરાવ
વા અથવા કોઈ
મીલકત પાછો
અપાવવા સાડ જુ
ધિ પુરવક મહા
વ્યથા કરેવી.

૩૩૨. કોઈ સખસને મહા વ્યથા કરે તો તે સખસ પાસે, અથવા સખસની સાથે સંબંધ રાખનારા કોઈ સખસ પાસે, જેથી કોઈ યુનોહ અથવા બદચાલ પકડાય એવી કોઈ ખર્ચ અથવા કબુલાત જખરદરતીયો લેવાના કારણસર, અથવા મહા વ્યથા કરેલા સખસ પાસે કે તેની સાથે સંબંધ રાખનારા કોઈ સખસ પાસે જખરદરતીયો કોઈ મીલકત

અથવા કિમતી દસ્તાવેજ પાછો અપાવવા અથવા અપાવવાના કારણસર, અથવા તે કોઈ લેણું કે માગણું પતાવે અથવા જેથી કોઈ મિલકત કે કિમતી દસ્તાવેજ પાછો મળી શકે એવી કોઈ ખર્ચ આપે, એમ કરવાના કારણસર, જે માણસ જુદા પુરવક મહા વ્યથા કરે, તે માણસને દશ વરસની મુદત મુધાની બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાવક થશે.

ટીકા.—આ કલમ પ્રમાણે મુદત તોલેામતનો ઇનસાફ થવા માટે એક જોઈટ મા-જુએ આરોપિતને પકડી લાવવા હુકમ કર્યો પણ તે પકડાયો નહિ ત્યારે તેની ગેરહાજરીમાં જોઈટ માજુએની કોરટમાં તેની ચોક્કસ શરૂ થઈ તેની વિરૂધ્ધ જે શાક્ષીદાર હતા તેમની શાક્ષી તેની ગેરહાજરીમાં લઈ લખી મુકી. પકડી તે પકડાયો ત્યારે તે જુમાની તેની વિરૂધ્ધ દાખલ કરી ઇનસાફ માટે તેને શેયન કમીટ કર્યો. તેમાં ઠરાવ્યું કે પ્રથમ કેદની ગેરહાજરીમાં લાંબી શાંદી તે લોકને આરોપિતની રૂબરૂ બોલાવી તેઓની શાક્ષી લેવા જોગ છતાં તેમ કર્યું નથી માટે આ કમીટ કર્યું રદ કર્યું (કા. હા. વી. રી. વા. ૨૨ પાને ૩૩ સરકાર વિરૂધ્ધ બોઆ ચોડીદાર)

કોઈ સરકારી
નોકરને ડરાવીને
તેનો અમલ ક-
રતો બંધ રાખ-
વાને જુદા પુરવક
વ્યથા કરેવી.

૩૩૨. કોઈ સખસ સરકારી નોકર હોય, અને પોતાના સરકારી હો-દાનો અમલ ચલાવતો હોય તેવામાં તે સખસને જે માણસ જુદા પુર-વક વ્યથા કરે, અથવા તે સખસને અથવા કોઈ બીજા સરકારી નોકરને પોતાના સરકારી હોદાનો અમલ ચલાવતાં અટકાવવા અથવા ડરાવીને અમલ ચલાવતો બંધ રાખવાના હુકામથી, અથવા તે સખસે પોતાના

સરકારી હોદ્દાનો કાયદા મુજબ અમલ ચલાવતાં કાંઈ વસ્તુ કરી હોય અથવા કરવાની કો-
શિશ કરી હોય તેટલા વારતે, જે માણસ તે સંખસને બુદ્ધિપૂર્વક વ્યથા કરે, તે માણસને
તેણે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા એ
બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ સરકારી નોકરને ડરાવતો | ૩૩૩. કોઈ શખસ સરકારી નોકર હોય, અને પોતાના સરકારી
નોકરને ડરાવતો | આહવાનો અમલ ચલાવતો હોય તેવામાં તે શખસને જે માણસ બુદ્ધિપૂ-
તેનો અમલ કરતો | રવક મહાવ્યથા કરે, અથવા તે શખસને અથવા કોઈ બીજા સરકારી
બંધ રાખવાને બુ નોકરને પોતાના સરકારી આહવાનો અમલ ચલાવતાં અટકાવવા અથવા
દ્ધિ પૂર્વક મહાવ્ય થા કરવી. ડરાવતો અમલ ચલાવતો બંધ રાખવાના હરાદારી, અથવા તે શખસે
પોતાના સરકારી આહવાનો કાયદા મુજબ અમલ ચલાવતાં કાંઈ વસ્તુ કરી હોય અથવા
કરવાની કોશિશ કરી હોય તેટલા વારતે, જે માણસ તે શખસને બુદ્ધિ પૂર્વક મહાવ્યથા કરે,
તે માણસને દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં
આવશે. અને ટૂંકી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ક્રોધ ઉત્પન્ન થયેથી બુદ્ધિપૂર્વક | ૩૩૪. બારે તથા આકસ્મિક ક્રોધ ચહટેથી કોઈ માણસ બુદ્ધિપૂર્વક
વ્યથા કરવાં. વ્યથા કરે, અને તે ક્રોધ ઉત્પન્ન કરનાર સિવાય બીજા કોઈ સખસને
વ્યથા કરાનો તેણે ઠરાદો કર્યો ન હોય, તથા તે સિવાય બીજા કોઈ સખસને પોતાથી
વ્યથા થવાનો સંભવ પણ તેના બાણમાં ન હોય, તો તે માણસને એક મહીનાની મુદત
સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા પાંચસે રૂપીયા સુધીના દંડની, અથવા
એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—બારે તથા આકસ્મિક ક્રોધ ચહટેથી કેવીએ ક્રોધ ઉત્પન્ન કરનારને વ્યથા
કરી તો તેને કા. ૩૩૬ લાગે છે પણ ૩૩૪ લાગતી નથી. (નુ. હા. વા. ૧ પા. ૧૭ સરકાર
વિનિયમ લલાચકા)

ક્રોધ ઉત્પન્ન થયેથી મહાવ્યથા કરવી. | ૩૩૫. બારે તથા આકસ્મિક ક્રોધ ચહટેથી કોઈ માણસ બુદ્ધિપૂર્વક
મહાવ્યથા કરે, અને તે ક્રોધ ઉત્પન્ન કરનાર સિવાય બીજા કોઈ સખ-
સને મહા વ્યથા કરવાનો તેણે ઠરાદો કર્યો ન હોય, તથા તે સિવાય બીજા કોઈ સખસને
પોતાથી મહાવ્યથા થવાનો સંભવ પણ તેના બાણમાં ન હોય, તો તે માણસને ચાર વર-
સની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા બે હજાર રૂપીયા સુધીના દંડની
અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ખુલાસો.—એ ઉપની એ કતમને પણ, ૩૦૦ મી કતમના ૧ લા અપવાદને ન
શરતો લાગુ પડે છે; તે શરતો લાગુ પડે છે.

ટીકા.—એક માણસના ઘરમાં તેની બધી સાથે બીજા સખસ માણસ રાત્રે પેઠા તેથી
તે બધીના ઘણીએ તે માણસને જીવ લેનાર હથીયાર મારવાથી તે ગુજરી ગયો તેથી તે-
ના પર આ કલમ પ્રમાણે તોહિમત ઠરાવ્યું (કા. હા. વી. રી. વા. ૩ પાને ૫૫)

જે કામથી જીંદગીને | ૩૩૬. જે માણસ કાંઈ કામ એવી બેફિકરી અથવા ગ-
ખમમાં આવે અથવા કતતી ભરેલી રીતે કરે કે તેથી માણસની જીંદગી અથવા બી-
બીજાઓનાં શરીરના સ- જા સખસોના શરીરના સલામતી બેખમમાં આવે, તે માણ-
લામતી બેખમમાં આવે તે કામને માટે શિક્ષા. સને પણ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની

કેદની, અથવા ખસે પચાસ રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.
 ટીકા.—હોડી સારી હાલતમાં નહિ છતાં તથા તેમાં એક ચોરો હોવા છતાં તે હોડીમાં આશરે સો માણસ બેસાડી કેદીઓએ હોડી ચલાવી તેથી તે હુંધી પડી અને તેમાંથી સાત માણસ છુડી મુઆ તેથી તે કેદીઓ પર આ કલમ મુજબ તોહામત રાખિલું પણ હાઇકોર્ટે એ તોહામત કા. ૨૮૨ પ્રમાણે ઠરાવ્યું (મુ. હા. વા. ૧ પાને ૧૩૭ સરકાર વિરૂધ્ધ ખોડા જગતા વિગેરે)

જુંદગી અથવા બીજા ૩૩૭. જેથી માણસની જુંદગી અથવા બીજા શખસોનાં આના શરીરની સલામતી શરીરની સલામતી જોખમમાં આવે એવી બેફીકરી અથવા જોખમમાં આવે એવું કામ કરીને બચા કરવો ગફલતી બરેલી રીતે કાંઈ કામ કરીને જે માણસ કોઈ સખસને બચા કરે, તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા પાંચસે રૂપિયા સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

જુંદગી અથવા બીજા ૩૩૮. જેથી માણસની જુંદગી અથવા બીજા શખસોનાં આના શરીરની સલામતી શરીરની સલામતી જોખમમાં આવે એવી બેફીકરી અથવા જોખમમાં આવે એવું કામ કરીને મહાબચાયા કરવી ગફલતી બરેલી રીતે કાંઈ કામ કરીને જે માણસ કોઈ સખસને મહાબચા કરે, તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા એક હજાર રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ગેરવ્યાજબી અટકાવ તથા ગેરવ્યાજબી કેદ બાબત.

ગેરવ્યાજબી ૩૩૯. કોઈ શખસનો ગેણીમિર જવાનો હક હોય તેણીમિર જતો અટકાવ. તે શખસ અટકે એવી રીતે જે માણસ તે શખસને બુધિપુરવક હરકત કરે, તે માણસે તે શખસને “ગેરવ્યાજબી અટકાવ” કર્યો એમ સમજવું.

અપવાદ—જમીન અથવા પાણી ઉપરથી જવા આવવાનો કાંઈ ખાતગી રસ્તો હોય અને તે રસ્તો બંધ કરવાનો બારો કાયદા મુજબ હક છે એમ જે શખસ શુધબુધિએ માનતો હોય તે શખસે તે રસ્તો બંધ કરવો એ આ કલમના અર્થ પ્રમાણેનો યુનોહ નથી.

દટાંત.

જે રસ્તા ઉપરથી ઝ ને જવાનો હક છે એવો એક રસ્તો અ બંધ કરે; અને શુધબુધિએ અ એ પ્રમાણે માનતો ન હોય કે એ રસ્તો બંધ કરવાનો માહારો હક છે, અને તે રસ્તો બંધ થયાથી ઝ તે ઉપરથી જતો અટકે, તો અ એ ઝને ગેરવ્યાજબી અટકાવ કર્યો એમ સમજવું.

ટીકા.—કોઈ માણસને કોઈ પોલીસ અમલદારે એમ કહ્યું હોય કે જમીન આપ્યા શિવાય તને તારે ઘેર જવા દેતા નથી તો તે ઉપરથી તે અમલદાર આ કલમ પ્રમાણે ગેરવ્યાજબી અટકાવ કરવાનો યુનેહગાર થાયછે (કા. હા. વી. રી. વા. ૧૦ પાને ૨૦ તા. ૧૭ જુલાઈ ૧૮૯૮ શીખસરતસાહી વિરૂધ્ધ મહમદ કાજીલખાન)

ફરિયાદીના ક્ષાડાને અટકાવીને ખોટો શખસ ઠહીને યુનેહગારે કાંઈ રકમ જુલમથી લીધીછે સખજ તે યુનેહગાર ગેરવ્યાજબી અટકાવ કરવાના યુનાહનો યુનેહગાર છે અને

ઓરીના યુનાહનો નથી (કા. હા. વા. ૧૦ પાને ૩૫ તા. ૬ સપ્ટેમ્બર ૧૮૬૮ જવાહીરશા વિ. શ્રીધારી ઓધરી વિગેરે)

• અ એ બ ને પોતાને ઘેર બોલાવ્યો એટલાં સાથે કે ઇનસાફી કામમાં સાહેલી આપવા તે તૈયાર રહે. અ એ પોતાના ઘરમાં બ ને રોકી રાખવાને કોઈ પ્રકારની ધમકી યા શરીર શખતી વાપરી નહોતી પણ અ ને માઠું લગાડવાને ધાણું કરીને બ ને પસંદ નહિ યા તેને ડર લાગ્યો તેથી તે ત્યાંહાં રહ્યો. તેમાં ડરાવ્યું કે અ ની આજ્ઞા કાંઈ યુનોહ થયો નથી અને ગેરવ્યાજબી અટકાવ કરવાની શાખિતી ફરિયાદમાં આવી. (મુ. હા. તા. ૧૧ જાનેવારી ૧૮૭૫ સરકાર વિરૂધ્ધ લક્ષ્મણ કલ્યાણ)

ગેરવ્યાજબી કેદ. | ૩૪૦. કોઈ શખસ મુકદ્દર કરેલી ઓતરફી હદની બાહાર જતો અટકે, એવી રીતે જે માણસ તે શખસને ગેરવ્યાજબી અટકાવ કરે તે માણસે તે શખસને “ગેરવ્યાજબી કેદ” કર્યો એમ સમજવું.

દષ્ટાંત.

(અ) એક દેવારે બાંધી લીધેલી જગામાં જ ને મોકલીને અ બાહારથી તાણ મારીને જ ને. અંદર બંધ કરે, અને તેમ કરવાથી તે હદવાળી દેવારની બહાર કોઈ પણ તરફ જાય નહીં શકાય નહીં, તો અ એ જ ને ગેરવ્યાજબી કેદ કર્યો એમ સમજવું.

(બ) એક હમારતના દરવાજા આગળ અંદુકવાળા માણસે રાખે અને જ ને એ પ્રમાણે કહે કે જો તું એ હમારતમાંથી બાહાર જવાની કોશિશ કરશે તો તને આ માણસે ગોળી મારશે તો અ એ જ ને ગેરવ્યાજબી કેદ કર્યો એમ સમજવું.

ટીકા.—એક પોલીસ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ એક સખસને માણસોની ૩૫૩ હજાર થવા એક પત્ર લખ્યો. અને તે રસ્તામાં કોઈની સાથે વાત ન કરે તેને સાથે બે કાનરેબલોને મોકલ્યા તેમાં ડરાવ્યું કે તેઓએ ગેરવ્યાજબી કેદ કરેલાનો આ કલમ પ્રમાણે યુનોહ કર્યો (મ. હા. વા. ૨ પાને ૩૯૬ તા. ૨૭ મે સને ૧૮૬૫)

જોડવાનો હુકમ થવા પછી પોલીસ અમલદાર જરૂર કરતાં વધારે વખત કોઈને અટકાવે તો તે આ કલમ પ્રમાણે યુનેહગાર થાયછે (મ. પૂ. ૨૮૦ તથા સ્ટા. પૂ. ૨૧૭)

ગેરવ્યાજબી | ૩૪૧. જે માણસ કોઈ સખસને ગેરવ્યાજબી અટકાવ કરે, તે અટકાવની શિક્ષા. | માણસને એક મહિનાની મુદત મુધાની આસન કેદની. અથવા પાંચસે રૂપિયા મુધાના દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—કા. ૩૩૬ નિચે દર્શિત ફેસલામાં કા. હા. વા. ૧૦ પાને ૩૫નો ફેસલો જવાહીરશા વિરૂધ્ધ શ્રીધારી ઓધરી વિગેરેના લખ્યોછે તે અહીં પણ ધોર્યો)

ગેરવ્યાજબી | ૩૪૨. જે માણસ કોઈ સખસને ગેરવ્યાજબી કેદ કરે, તે માણસને કેદની શિક્ષા. | એક વરસની મુદત મુધાની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા એક હજાર રૂપિયા મુધાના દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—ગામડાના લોકની ફરકેરણથી પોલીસ અમલદારોએ કેટલાક માણસોને પકડ્યા. પણ તેઓને દ્રુપથી પકડવામાં આવ્યા હતા એમ ઠંચાયો તે પોલીસ અમલદાર અને ફરકેરણી કરનાર પર ગેરવ્યાજબી કેદ કરેલાનો યુનોહ ડરાવ્યો (મ. હા. વા. ૫ પા. ૫૨૪)

ત્રણ અથવા વધારે દીવ | ૩૪૩. જે માણસ કોઈ સખસને ત્રણ અથવા વધારે સ ગેરવ્યાજબી કેદની શિક્ષા. | દીવસ ગેરવ્યાજબી કેદ કરે, તે માણસને બે વરસની મુદત મુધાની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દશ અથવા વધારે દિવસ ગેરવ્યાજબી કેદની શિક્ષા.

મુધિની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે. અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—આ કલમ પ્રમાણેના યુનેહગારને એકલા દંડની શિક્ષા ન કરવી પણ કેદની કંઈક પણ શિક્ષા કરી પાછો દંડ કરવો (નુ. હા. વા. ૩ પાને ૩૬ સરકાર વિનંતી હોય કબજામાં)

જે શખસને છોડવાનો હુકમ આપે થયો હોય તે શખસને ગેરવ્યાજબી કેદમાં રાખવા.

૩૪૫. કોઈ શખસને છોડવાનો કાયદા મુજબ હુકમ આપે થઈ ચુક્યો કે એમ જાણ્યા છતાં જે માણસ તે શખસને ગેરવ્યાજબી કેદમાં રાખે, તે માણસને, આ કાયદાની

કોઈ બીજી કલમ પ્રમાણે નોંધતી મુદતની કેદને તે માણસ લાયક હોય તેથી ઉપરાંત, બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની બીજી કેદ કરવામાં આવશે.

છાતી ગેરવ્યાજબી કેદ. ૩૪૬. કોઈ માણસ અગર કોઈ શખસને એવી રીતે ગેરવ્યાજબી

જે સંબંધ રાખનારા કોઈ શખસના જાણ્યામાં, અથવા કોઈ સરકારી નોકરના જાણ્યામાં ન આવે અથવા તે કેદનું કેકાણું ઉપર લખેલા પ્રકારના કોઈ શખસ અથવા સરકારી નોકરના જાણ્યામાં ન આવે અથવા તેને જાહેર નહીં, એવા જગ્યાએ તે કેદ કરનારા માણસના ઘીલામાં આવે, તો તે માણસને, તે ગેરવ્યાજબી કેદને માટે બીજી જે કોઈ શિક્ષાને તે માણસ લાયક હોય તેથી ઉપરાંત બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની બીજી શિક્ષા કરવામાં આવશે.

જખરદસ્તીથી કોઈ મીલકત કહડાવવાનાં અથવા કોઈ કાયદા વિરૂધ્ધ કામ કરવાના કારણસર ગેરવ્યાજબી કેદ.

૩૪૭. કોઈ શખસને કેદ કરીને તે શખસ પાસે, અથવા તેની સાથે સંબંધ રાખનારા કોઈ શખસ પાસે જખરદસ્તીથી કોઈ મીલકત અથવા કિમતી દસ્તાવેજ કહડાવવાના કારણસર, અથવા કેદ કરેલા શખસ પાસે કે તેની સાથે સંબંધ રાખનારા કોઈ શખસ પાસે, જખરદસ્તીથી કોઈ કાયદા વિરૂધ્ધ કામ કરાવવાના અથવા જોઈ કોઈ યુનોહ કરવો

સેહેલ થાય એવી કોઈ ખખર મેળવવાનાં કારણસર, જે માણસ તે શખસને ગેરવ્યાજબી કેદ કરે, તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી દંડને પણ લાયક થશે.

જખરદસ્તીથી કબજાત કરાવવાના અથવા કોઈ મીલકત પાછી આપવાનાં કારણસર ગેરવ્યાજબી કેદ.

૩૪૮. કોઈ શખસને કેદ કરીને તે શખસ પાસે, અથવા તે શખસની સાથે સંબંધ રાખનારા કોઈ શખસ પાસે, જેથી કોઈ યુનોહ અથવા જલ્લાલ પકડાય એવી કોઈ ખખર અથવા કબજાત જખરદસ્તીથી લેવાના કારણસર, અથવા કેદ કરેલા શખસ પાસે કે તેની સાથે સંબંધ રાખનારા કોઈ શખસ પાસે, જખરદસ્તીથી કોઈ મીલકત અથવા કિમતી દસ્તાવેજ પાછો આપવાના અથવા આપવાના કારણસર, અથવા તે કોઈ લોણું કે મા

ગાણું પતાવે, અથવા જેથી કોઈ મીલકત કે કિમતી દસ્તાવેજ પાછો મળી શકે એવી કોઈ

અંગર આપે, એમ કરવાના કારણ સર ને બાણસ તે શખસને ગેરબાળબી કેદ કરે, તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત મુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવી શે, અને વળી તે દંડને પણ બાયક થશે.

ટીકા.—કલમ ૩૨૦ નિચે મુ. હા. વા. ૬ ને પાને ૩૪૬ નો ફેસલો સરકાર વિરુદ્ધ નારાયણ બાબાજી વિગરેનો છે તે જુઓ.

સાપ્રાધ બળ તથા હુમલા બાબત.

બળ. | ૩૪૯. જો એક શખસ કોઈ બીજા સખસને ગતિ આપે, તેની ગતિમાં ફેરફાર કરે, અથવા તેની ગતિ બંધ કરે, અથવા જો તે શખસ કોઈ પદાર્થને એવી રીતે કોઈ ગતિ આપે, તેની ગતિમાં ફેરફાર કરે, અથવા તેની ગતિ બંધ કરે, તેથી તે પદાર્થ તે બીજા શખસના શરીરના કોઈ ભાગને અથવા તે બીજા શખસે કોઈ વસ્તુ પેહરી હોય અથવા તે સાથે લેઈ જતો હોય તે વસ્તુને અડકે, અથવા કોઈ બીજા વસ્તુને અડકે એવી રીતે કે તેથી તે બીજા સખસની સ્પર્શદ્વિપર અસર થાય, તો તે સખસે તે બીજા સખસપર બળ વાપર્યુ એમ સમજવું; પણ જો સખસ ગતિ આપતો, ગતિમાં ફેરફાર કરતો; અથવા ગતિ બંધ કરતો હોય, તેણે નિચે ખતાવેલા ત્રણ પ્રકારોમાંના કોઈ પ્રકારે તે ગતિ આપતો, અથવા ગતિમાં ફેરફાર કરતો, અથવા ગતિ બંધ કરતો નોંધાયે:—

પેહરી.—પોતાના શરીરની શક્તિથી.

બીજો.—કોઈ પદાર્થ એવી રીતે મુકવા કે પછી પોતાની તરફથી અથવા બીજા કોઈ શખસની તરફથી કોઈ બીજા કામ થવા સિવાય તે ગતિ થાય અથવા ગતિમાં ફેરફાર થાય, અથવા ગતિ બંધ થાય, એમ કોઈ રચના કરીને.

ત્રીજો.—કોઈ જનવરને ગતિમાન કરીને, તેની ગતિમાં ફેરફાર કરીને, અથવા ગતિ બંધ કરીને.

સાપ્રાધ બળ. | ૩૫૦ જો કોઈ શખસ કોઈ બીજા શખસની રબમંદી સિવાય તે બીજા સખસની ઉપર ધરાદાયી બળ વાપરે, અને તે કોઈ યુનોહ કરવા સાર અથવા તે બળ જો શખસની ઉપર વાપરે તે શખસને તે બળથી કોઈ નુકશાન, બચ, અથવા દુઃખ કરવાના ધરાદાયી, અથવા તેને તે બળ વાપરવાથી પોતાથી કોઈ નુકશાન, બચ, અથવા દુઃખ થવાનો સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં તો તે શખસે તે બીજા શખસની ઉપર સાપ્રાધ બળ વાપર્યુ એમ સમજવું.

દટાંત.

(અ) એક નદીમાં બાંધેલી હોડીમાં ઝ બેઠો હોય, અને એ તેનાં દોરડાં છોડી નાંખે અને એ પ્રમાણે ધરાદાયી તે હોડીને પ્રવાહથી એવાઈ જવા દે, તો એ હોડીએ એ એ ધરાદાયી ઝ ને ગતિ આપી, અને તે પદાર્થને એવી રીતે મુકવાથી કે પછી કોઈ શખસની તરફથી બીજા કામ થવા સિવાય તે ગતિ ઉત્પન્ન થઈ માટે એ એ ધરાદાયી ઝ ની ઉપર બળ વાપર્યુ એમ સમજવું; અને અગર કોઈ યુનોહ કરવા સાર અથવા ઝ ને કોઈ નુકશાન, બચ, અથવા દુઃખ કરવાના ધરાદાયી, કે એ પ્રમાણે બળ વાપરેથી કોઈ નુકશાન, બચ, કે દુઃખ થઈ એવા સંભવ જાણ્યા છતાં તેણે એ કામ ઝ ની

રજ્જમંદી સિવાય કર્યું હોય તો એ એ જ ની ઉપર સાપરાધ બળ વાપર્યું એમ સમજવું.

- (બ) જ એક શિગરામમાં બેશીને જાય છે, તેના ઘોડાઓને એ આબક મારીને તેની ચાલ હિતાવળી કરે તો એ ઠોકાણે જનવરો પાસે પોતાની ગતી બદલાવીને એ એ જ ની ગતિમાં ફેરફાર કર્યો માટે એ એ જ ની ઉપર બળ વાપર્યું એમ સમજવું; અગર જ ને કાંઈ નુકશાન, બળ, અથવા દુઃખ કરવાના ઇરાદાથી કે તેથી એ ને કાંઈ નુકશાન, બળ, અથવા દુઃખ થાય એવા સંભવ જાણ્યા છતાં, તેણે એ કામ જ ની રજ્જમંદી સિવાય કર્યું હોય, તો એ એ જ ની ઉપર સાપરાધ બળ વાપર્યું એમ સમજવું.
- (ક) જ એક પાલખીમાં બેશીને જાય છે, તેની પાસેથી અપહરણ કરવાના ઇરાદાથી એ ઘોડો ઝાલીને તે પાલખીને અટકાવે, તો એ ઠોકાણે એ એ જ ની ગતિ બંધ કરી, અને એ તેણે પોતાના શરીરની શક્તિથી કર્યું માટે એ એ જ ની ઉપર બળ વાપર્યું એમ સમજવું; અને એ પ્રમાણે એ એ ઇરાદાથી જ ની રજ્જમંદી સિવાય તથા યુનોઈ કરવા સાડ કર્યું માટે એ એ જ ની ઉપર સાપરાધ બળ વાપર્યું એમ સમજવું.
- (ડ) રસ્તામાં એ ઇરાદાથી જ ને ધક્કો મારે, તો એ ઠોકાણે એ એ પોતાના શરીરની શક્તિથી પોતાના શરીરને એવી રીતે ગતિ આપી કે તે જ ને અડક્યું માટે તેણે ઇરાદાથી જ ની ઉપર બળ વાપર્યું એમ સમજવું; અને અગર જ ને કાંઈ નુકશાન, બળ, અથવા દુઃખ કરવાના ઇરાદાથી, અથવા તેથી જ ને કાંઈ નુકશાન, બળ, કે દુઃખ થાય એવા સંભવ જાણ્યા છતાં, તેણે જ ની રજ્જમંદી સિવાય એ પ્રમાણે કર્યું હોય, તો તેણે જ ની ઉપર સાપરાધ બળ વાપર્યું એમ સમજવું.
- (ઘ) એ એક પથર ફેંકે એવા ઇરાદાથી અથવા એવા સંભવ જાણીને કે તે પથર જ ને અડકશે, અથવા જ નાં કપડાંને અડકશે, અથવા જ કાંઈ વસ્તુ લેઈ જાય છે તેને અડકશે, અથવા તે પથર પાણીને લાગીને તે પાણીથી જ નાં કપડાં અથવા જ કાંઈ વસ્તુ લેઈ જાય છે તે છંટાશે, તો એ ઠોકાણે, અગર તે પથર ફેંકવાથી કાંઈ પદારથ આવીને જ ને અથવા જ નાં કપડાંને અડકે તો, એ એ જ ની ઉપર બળ વાપર્યું એમ સમજવું; અને અગર જ ને કાંઈ નુકશાન, બળ, કે દુઃખ કરવાના ઇરાદાથી તેણે જ ની રજ્જમંદી સિવાય એ પ્રમાણે કર્યું હોય, તો તેણે જ ની ઉપર સાપરાધ બળ વાપર્યું એમ સમજવું.
- (ફ) એ ઇરાદાથી કાંઈ સ્ત્રીનો છુરખો જાયો એવો, તો એ ઠોકાણે તેણે તે સ્ત્રીની ઉપર ઇરાદાથી બળ વાપર્યું એમ સમજવું; અને અગર તે સ્ત્રીને કાંઈ નુકશાન, બળ, કે દુઃખ કરવાના ઇરાદાથી, અથવા તેથી નુકશાન, બળ, કે દુઃખ થાય એવા સંભવ જાણીને તેણે તે સ્ત્રીની રજ્જમંદી સિવાય એ પ્રમાણે કર્યું હોય, તો તેણે તે સ્ત્રીની ઉપર સાપરાધ બળ વાપર્યું એમ સમજવું.
- (ગ) જ નાહવા બેઠો છે તેવામાં પોતે ઉઠવાનું જાણતો હોય એવું પાણી એ હમામ ખાતામાં રેડે, તો એ ઠોકાણે એ એ ઇરાદાથી પોતાના શરીરની શક્તિ વડે તે ઉઠવા તા પાણીને એવી ગતી આપી કે તે પાણી જ ને અડકે અથવા બીજા પાણીને

અડકે, અને તે એવી રીતે કે તે અડકવાથી જ ની અપરેશદીપર અસર થાયજી. માટે અ એ ધરાદાયી જ ની ઉપર બળ વાપર્યું એમ સમજવું; અને અગર, જ ને કાંઈ નુકશાન, ભય, કે દુઃખ કરવાના ધરાદાયી, અથવા તેથી નુકશાન, ભય, કે દુઃખ થાય એવો સંભવ જાણીને, તેણે જ ની રજામંદી શીવાય એ પ્રમાણે કર્યું હોય, તો અ એ જ ની ઉપર સાપરાધ બળ વાપર્યું એમ સમજવું.

(હ) જ ની રજામંદી શીવાય અ એક કુતરાને જ ની ઉપર કુદાવે, તો એ ડોકાણે અગર જ ને કાંઈ નુકશાન, ભય, કે દુઃખ કરવાનો અ નો ધરાદો હોય તો, તેણે જ ની ઉપર સાપરાધ બળ વાપર્યું એમ સમજવું.

હુમલો. | ઉપર. જે માણસ કાંઈ ચાખા અથવા કાંઈ તહયારી કરે, એવા ધરાદાયી અથવા એવો સંભવ જાણીને કે તે ચાખા અથવા તહયારીથી કોઈ સંખસ હાજર હોય તેને એવો ભય ઉત્પન્ન થશે કે એ ચાખા અથવા તહયારી કરનારો માણસ મા હારી ઉપર હમણાં સાપરાધ બળ વાપરવાનો છે, તો તે માણસે હુમલો કર્યો એમ સમજવું.

ખુલાસો—માત્ર શબ્દોથી હુમલો થતો નથી. પણ કોઈ સંખસ કાંઈ શબ્દો બોલે તે શબ્દો તેના ચાખા અથવા તહયારીનો એવો અર્થ ઉત્પન્ન કરી શકે કે તેથી તે ચાખા અથવા તહયારી હુમલો ગણાય.

દર્શાવ.

(અ) અ મુઠી વાળીને જ ની તરફ ધરીને હલાવે, એવા ધરાદાયી અથવા એવો સંભવ જાણીને કે તેથી જ એમ માનશે કે અ મને હમણાં મારશે, તો અ એ હુમલો કર્યો એમ સમજવું.

(બ) અ એક ભયંકર કુતરાનું મુખખંધન છોડવા માંડે, એવા ધરાદાયી અથવા એવો સંભવ જાણીને કે તેથી જ એમ માનશે કે અ હમણાં તે કુતરા પાસે મને કરડાવશે; તો અ એ જ ની ઉપર હુમલો કર્યો એમ સમજવું.

(ક) અ એક લાકડી લેઈને જ ને એમ કહે કે, “હું તારી વલ્લે કરું”, તો એ ડોકાણે અ એ વાપરેલા શબ્દો કોઈ પણ બાબતમાં હુમલો ગણાય નહીં, તથા માત્ર નીચુ વળીને લાકડી લેવી એ, બીજી કાંઈ બીના શીવાય હુમલો ગણી ન શકાય એવું હોય, તોપણ તે લાકડી લેવાના ચાખાનો અરથ તે શબ્દોથી સમજાઈને તે હુમલો થઈ શકે.

ટીકા.—બીજાના અંગપર મારવા માટે લાકડી ઉગામી અને તે તેને અડકી હોય પણ જે તમામ લાકડી ન અડકી હોય તોએપણ એ કલ્પ આ કલ્પ પ્રમાણે યુનોહ થાયછે (આર્ય. પાને ૭૧૫)

બારે કોષ ઉત્પન્ન | ઉપર. કોઈ સંખસે બારે અથવા આકરમીક કોષ ઉત્પન્ન ન કર્યા ન કર્યા છતાં કો છતાં, તે સંખસની ઉપર જે માણસ હુમલો કરે અથવા સાપરાધ બળ ધની ઉપર સાપરાધ બળ વાપરે, તે માણસને પણ મહીનાની મુદત સુધીના બેમાના ગમે તે પ્રકારની શિક્ષા. રની કેદની, અથવા પાંચસે રૂપીયા સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ખુલાસો—અગર તે યુનોહ કરવાનાં બહાનાં દાખલ તે કોષ યુનેહમાં માગી આ-

હોયો અથવા કુદિપુરવક ઉત્પન્ન કરેલો હોય; અથવા—

અગર કાયદા મુજબ, કે સરકારી નોકરીની અખતીયાર અમલમાં લાવતાં કોઈ સરકારી નોકરે, કરેલી કાંઈ વસ્તુથી તે કોષ ઉત્પન્ન થયો હોય; અથવા—

અગર ખાનગી અથવા બીજા હક કાયદા મુજબ અમલમાં લાવતાં કરેલી તે કાંઈ વસ્તુથી તે કોષ ઉત્પન્ન થયો હોય, તો તે બારે તથા આકસ્મિક કોષના સંબંધથી આ કલમ મુજબ કાંઈ ગુનાહની શિક્ષા ઓછી થશે નહીં.

તે કોષ એવા બારે તથા આકસ્મિક હતો કે તેથી તે ગુનોહ ઓછો થઈ શકે, એ હકીકતની ખામત છે.

કોઈ સરકારી નોકરે કરેલી કાંઈ વસ્તુથી તે કોષ ઉત્પન્ન થયો હોય, તો તે બારે તથા આકસ્મિક કોષના સંબંધથી આ કલમ મુજબ કાંઈ ગુનાહની શિક્ષા ઓછી થશે નહીં.

ઉપર. કોઈ સંખસ સરકારી નોકર હોય, અને પોતાના સરકારી હોદ્દા નો અમલ ચલાવતો હોય, તેમાં, તે સંખસની ઉપર જે માણસ હુમલો કરે અથવા સાપરાધ બળ વાપરે, અથવા તે સંખસને પોતાના સરકારી હોદ્દાનો અમલ ચલાવતો અટકાવવા અથવા 'ગુર્વાની' અમલ ચલાવતો બંધ રાખવાના હિત્તાથી, અથવા તે સંખસે પોતાના સરકારી હોદ્દાનો કાયદા મુજબ અમલ ચલાવતાં કાંઈ વસ્તુ કરી હોય અથવા કરવાની કોશિશ કરી હોય તેટલા વારતે, જે માણસ તે સંખસની ઉપર હુમલો કરે અથવા સાપરાધ બળ વાપરે, તે માણસને જે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ સ્ત્રીની લાજ લેવાના હિત્તાથી, અથવા પોતે તેમ કરવાથી તેની લાજ જવાનો સંભવ છે એમ જાણવા છતાં, જે માણસ તે સ્ત્રીની ઉપર હુમલો કરે અથવા સાપરાધ બળ વાપરે, તે માણસને જે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—એક સ્ત્રીની સંખસની ઉપર હિત્તાથી પુરવક હુમલો કરવાના ગુનાહનો કેદની ગુનેહગાર હાથો પાળ એ ગુનોહ કા. ૩૭૬ અને ૫૧૧ પ્રમાણે બળાત્કાર સ્ત્રીસંભોગ કરવાને કોશિશ કરવાનો ગણી સંભોગનીટ માણસે કરેલો હોય જીલ્લામાણસે રદ કર્યો તેમાં હાલથી કે કો. પ્રો. કા. ૨૮૪ પ્રમાણે જીલ્લામાણસે તેવો અધિકાર નથી (મુ.હા. વા. ૧૨ પા. ૨૩૪ સરકાર વિરુદ્ધ તુકારામ રાવા)

કોઈ વૈદ દરદી સ્ત્રીને વગર જરૂરીઆતે દરદ પારખવાને બાને નાગી કરે અને તે કપડાં વૈદ પોતાને હાથે ઉતારેતો તે વૈદ સાપરાધબળનો ગુનેહગાર ગણાય (આર્થ. પૃ. ૭૧૬)

બારે કોષ ન બિતપલ કરવા છતાં કોઈ સંખસને જે અપર કરવાના હિત્તાથી હુમલો અથવા સાપરાધબળ વાપરે તે માણસને જે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ઉપર. કોઈ સંખસે બારે તથા આકસ્મિક કોષ ઉત્પન્ન ન કર્યા છતાં, જે સંખસને જે અપર કરવાના હિત્તાથી જે માણસ તે સંખસની ઉપર હુમલો કરે, અથવા સાપરાધ બળ વાપરે તે માણસને જે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ સંખસ કાંઈ વસ્તુ | ઉપર. કોઈ સંખસે કાંઈ વસ્તુ પહેરી હોય અથવા તે

સહ જતો હોય તે વસ્તુની ચોરી કરવાની કોશિશ કરવામાં હુમલો અથવા સાપરાધ બળ.

સહ જતો હોય, તેની ચોરી કરવાની કોશિશ કરવામાં તે શખ્સની ઉપર જે માણસ હુમલો કરે અથવા સાપરાધ બળ વાપરે, તે માણસને એ વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ શખ્સને ગેરબ્યાજબી કેદ કરવાની કોશિશમાં હુમલો અથવા સાપરાધ બળ.

૩૫૭. કોઈ શખ્સને ગેરબ્યાજબી કેદ કરવાની કોશિશ કરવામાં જે માણસ તે શખ્સની ઉપર હુમલો કરે અથવા સાપરાધ બળ વાપરે, તે માણસને એક વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈએ બારે તથા આ કર્મીક કોષ ઉત્પન્ન કરવા પરથી તેની ઉપર હુમલો કરે અથવા સાપરાધ બળ વાપરે.

૩૫૮. કોઈ શખ્સે બારે તથા આકસ્મિક કોષ ઉત્પન્ન કરવા પરથી જે માણસ તે શખ્સની ઉપર હુમલો કરે અથવા સાપરાધ બળ વાપરે, તે માણસને એક મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની, અથવા બે રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ખુલાસો—૩૫૨ માં કલમનો જે ખુલાસો લખેલો છે તે આ છેલ્લી કલમને પણ લાગુ પડે છે.

મનુષ્યહરણ, મનુષ્યનયન, ગુલામી તથા વેઠ બાબત.

મનુષ્ય હરણ. | ૩૫૯. મનુષ્ય હરણ એ પ્રકારનું છે, એક બ્રિટિશઈંડિયામાંથી અને બીજા કાયદેસરે વાલીના હવાલામાંથી.

• બ્રિટિશઈંડિયામાંથી મનુષ્ય હરણ.

૩૬૦. જે માણસ કોઈ શખ્સની રજમંદી શિવાય અથવા તે શખ્સની વતી રજમંદી આપવાનો જેનો કાયદા મુજબ અખતાર હોય

એવા કોઈ શખ્સની રજમંદી શિવાય, બ્રિટિશઈંડિયાની હદની બાહારે લઈ જાય, તે માણસે બ્રિટિશઈંડિયામાંથી તે શખ્સનું હરણ કર્યું એમ સમજવું.

• કાયદેસરે વાલીના હવાલામાંથી મનુષ્ય હરણ.

૩૬૧. ચૌદ વરસથી ઓછી ઉમરના કોઈ છોકરીને, અથવા સોળ વરસથી ઓછી ઉમરની કોઈ છોકરીને, અથવા કોઈ દીવાના સખ્સને,

તે બાળક અથવા દીવાના શખ્સના કાયદેસરે વાલીના હવાલામાંથી, તે વાલીની રજમંદી શિવાય, જે માણસ લઈ જાય અથવા ફોસલાવીને તેડી જાય, તેણે તે બાળક અથવા તે સખ્સનું કાયદેસરે વાલીના હવાલામાંથી હરણ કર્યું એમ સમજવું.

ખુલાસો—આ કલમ મધ્યે “કાયદેસરે વાલી” એ શબ્દો લખ્યા છે તે શબ્દો મધ્યે તે બાળક અથવા તે બાળક સખ્સને રાખવાનું અથવા તેના સંભાળ કરવાનું કામ કાયદા મુજબ જે સખ્સને સોંપ્યું હોય એવા કોઈ પણ સખ્સનો સમાવેશ થાય છે.

અપવાદ:—કોઈ શખ્સ શુદ્ધબુદ્ધિએ એમ માનતો હોય કે લગ્ન સંબંધ વિના ઉત્પન્ન થયેલા ફલાણા બચ્ચાનો હું બાપ છું, અથવા શુદ્ધબુદ્ધિએ એમ માનતો હોય કે તે બચ્ચાને કાયદેસરે હવાલામાં રાખવાનો મારો હક છે, અને તે સખ્સ અગર કોઈ અનાતીનાં અ-

થવા કાયદા વિરુદ્ધ કારણસર એવું કામ ન કરે, તો તેના કામને આ કલમ લાગુ પડતી નથી.

ટીકા.—આ કલમ અને ૩૬૩ પ્રમાણે તોહામત શામિત થવાને ગુનેહગાર તે છોકરોને કાયદેસર વાલીપણામાંથી લઈ ગયો કીવા ફોસલાવીને લઈ ગયો એવું શામિત થવું જોઈએ, પણ આ કામમાં તેમ શામિત ન થયાથી કેદને છોડી દીધો (કા. હા. વા. ૧૦ પાને ૩૩ સરકાર વિ. નીલાખી બીગરે તા. ૩ સપ્ટેમ્બર ૧૮૯૮).

એક અલપવયની દશવરસની છોકરી પોતાના ધણી અને સાસુ પાસે રહેતી. તેને એક દિવસે કોઈ છાણાં વિણીને વેચવા માટે તેઓએ માકલી. ઘેર પાછી આવતી વખતે આરોપિતે તે છોકરીને પોતાને ઘેર બેસાડી મુશી અને પોતાની માથે તેને બીજા ઠેકાણે લઈ જવાના હેતુએ તેને તે લઈ ગયો. તેમાં ઠરાવ્યું કે

દશવરસની છોકરીનું કોઈ પાલણ કરનારો છે કે નહિ એની ચોકશી કરવા શિવાય તેને તેના પાલણ કરનારના કબજામાંથી લેવી એ કલ્પ તેણે પોતાપર જવાબદારી લીધા બરાબર છે અને એટલા વાસ્તે તેના પરીણામથી તેનો છુટકો થનાર નથી. દશ વરસની છોકરી એ પોતાના પાલણ કરનારના તાબામાં છે એમ પ્રથમ દર્શાવે સમજવું જોઈએ. અને તેની યોગ્ય રીતે પરવાનગી લીધા શિવાય જો કોઈ તેને લઈ જાય તો તે કલ્પ ગુનેહગાર છે. એવા પ્રકારનું અલપ વયનું છોકરું એ પાલણ કરનારના તાબામાં છે એટલી વાત કલમ ૩૬૨ માં કહેલો ગુનેહ થવાને બસ છે. (મુ. હા. હ. લા. વા. ૩ પાને. ૧૭૮ સરકાર વિરુદ્ધ ઉમસાદખાં).

મનુષ્ય હરણ કર્યાનો ગુનેહ એ કાયદા પ્રમાણે પોત પોતામાં માંડી વાળવા બોધ છે. કાડી લીધા છતાં તેનું કૃણ આરોપિતે અપરાધ કર્યો નથી એવું છે (કા. હા. વી. રા. બા. ૨૨ પાને ૨૯ સરકાર વિરુદ્ધ ગોપી મોહન મીત્ર) એ પ્રમાણે ફેસલો છે પણ હાલ ત્યાં કો. પ્રો. કો. થી આ ગુનેહ માંડીવાળી શકાય નહીં.

સગીર છોકરાના કાયદેસર પાલણ કરનારના તાબામાંથી સગીરને લઈ જવાની ક્રીયા બાહ્ય હોય ત્યાંહાં સુધી ચોરી લેવાના અપરાધને સાદા કરવામાં આવે છે (મ. હા. હ. લા. વા. ૧ પાનું. ૧૭૩).

કોઈ છોકરીને સમજાવી ફોસલાવી ન હોય તેમ લલચાવી પણ ન હોય તે છતાં પોતાને બાપને ઘેરથી તોહામતવાણાને ઘેર ગઈ તો તેથી આ કલમ પ્રમાણે તોહામત નથી થતું. આર્ય પાને. ૭૫૮ છોકરીના માબાપને કોઈ ખોટી હકીકત કહી વાકપટ કરીને તેની છોકરી પોતાને આપે એમ સમજાવે અને માબાપ ભાળપણથી આપે પણ પાછળથી છોકરીને લઈ જવા તેમ કર્યું એમ જણાય તો તે આ કલમ પ્રમાણે ગુનેહગાર થાય. તેમજ માબાપ છોકરીને લઈ જવા પ્રથમ રજા આપી પાછળથી ના પાડે અને લઈ જાય તો આ કલમ પ્રમાણે ગુનો થાય. તોહામતદારે નીસરણી મુક્યાથી કોઈ છોકરી ઉતરીને પોતાના બાપને ઘેરથી જાય તેથી વખતે આ કલમ પ્રમાણે ગુનેહ થાય (આર્ય પાને, ૭૫૯-૬૦).

એક છોકરીનો વિવાહ એક ઠેકાણે કર્યો હોય પણ પછી તે વિવાહ તોડી તેનો બાપ બીજા ઠેકાણે પરણાવવા ઇચ્છે અને તે છોકરીને પ્રથમનો વિવાહવાળો ધણા લઈ જાય તો તે માણસ આ કલમ પ્રમાણે ગુનેહગાર થાય. તેમજ જાહેર રસ્તામાંથી રમનાર છોકરાને લઈ લેવામાં આવે તો તે કાયદેસર વાલીના કબજામાંથી લોધુ એમ ગણી આ કલમ પ્રમાણે તોહામત આવે. (ઈ. ડા. પ્ર. ૩૫૭).

મનુષ્ય નયન. | ૩૬૨. કોઈ શખ્સને કોઈ જગેથી જવાને જે માણસ બળથી જરૂર પાડે, અથવા કોઈ ફરેખી ઇલાજથી લલચાવે તે માણસને તે શખ્સનું નયન કર્યું એમ સમજવું.

મનુષ્ય હરણ | ૩૬૩. જે માણસ બ્રિટિશ હિંદીમાંથી, અથવા કાયદેસર વાલીનાં ની સંકલ્પ, હવાલામાંથી, કોઈ શખ્સનું હરણ કરે, તે માણસને સાર્ત વરસની મુદત

સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

• ટીકા.—દેશી રાજ્યની પ્રજાએ બ્રિટિશ ઈન્ડિયામાં મનુષ્ય હરણનો ગુનો કર્યાથી તેનો ઇનસાફ બ્રિટિશ કોર્ટ કરી શકે તોપણ મનુષ્ય હરણ થએલા માણસને બ્રિટિશ ઈન્ડિયા બહાર મારવામાં આવે તો તેના પરનો ઇનસાફ કરવાને આ કોર્ટને અધિકાર નથી (કા. હા. વા. ૧ પાને ૮૬).

કલમ ૩૬૧ નિચે આપેલા ફેસલા પણ વાંચો.

આ કલમમાં “દાયદેસર વાલી” એવા શબ્દ લખ્યા છે તેનો અર્થ નાનાં છોકરાં જેની સંભાળ તળે રહેતા હોય તે સખસ (ઈ. ડા. પ્ર. ૩૫૮).

ખુન કરવા માટે મનુષ્ય હરણ અથવા મનુષ્ય નયન. ૩૬૪. કોઈ શખસનું ખુન કરવામાં આવે એટલા માટે અથવા પોતાનું ખુન થવાના ગેખમમાં તે સખસ આવે એવી રીતે તેનો વગ કરવામાં આવે એટલા માટે જે માણસ તે સખસનું હરણ અથવા નયન કરે, તે માણસને જીવતાં સુધી સંમુદ્ધારની અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની સખત કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

• દટાવ. •

(અ) આ બ્રિટિશ ઈન્ડિયામાંથી જ નું હરણ કરે, એવા ધરાદારથી અથવા એવા સંભવ જાણીને કે એક મુરતીને જ નો બાગ આપવામાં આવે તો આ એ આ કલમમાં ખ્યાન કરેલો ગુનો કર્યો એમ સમજવું.

(ખ) આ નું ખુન કરવામાં આવે એટલા માટે આ ને તેને ધેરથી આ બળથી અથવા ફોસલાવીને લઈ જાય, તો આ એ આ કલમમાં ખ્યાન કરેલો ગુનો કર્યો એમ સમજવું.

કોઈ સખસને છાતી રીતે શેરબાજી કેદ કરવાના ધરાદારથી તેનું હરણ અથવા નયન કરવું. ૩૬૫. કોઈ સખસને છાતી રીતે, શેરબાજી કેદ કરવાના ધરાદારથી જે માણસ તે સખસનું હરણ અથવા નયન કરે, તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઈ સ્ત્રીના જુલમથી લગ્ન કરાવવા વગેરે કારણ સાથે તે સ્ત્રીનું હરણ અથવા નયન. ૩૬૬. કોઈ સ્ત્રીને, તે સ્ત્રીની મરજી નહીં છતાં કોઈ પુરુષની સાથે જુલમથી પરણાવવામાં આવે એવા ધરાદારથી, અથવા જુલમથી પરણાવવામાં આવશે એવા સંભવ છે એમ જાણીને, અથવા જુલમથી કે ફોસલાવીને તે સ્ત્રીની જોડે જરૂર કરવામાં આવે એટલા માટે અથવા જુલમથી કે ફોસલાવીને તેની જોડે જરૂર કરવામાં આવશે એવા સંભવ છે, એમ જાણીને, જે માણસ તે સ્ત્રીનું હરણ અથવા નયન કરે, તે માણસને દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

• ટીકા.—સ્ત્રીને લેતી વખતે તેનો લગ્ન કરવાનો કીંવા બલિયાર કરવાનો ધરાદાર ન છતાં તેને જાણ ગયા. પછી જખરાઈએ કીંવા ફોસલાવી તેની સાથે લગ્ન કીંવા બલિયાર કરવાનો જે કામમાં દાખલો દેખાય તેને આ કલમ લાગુ પડે છે (એ. પ્ર. ૨૫૪).

કોઈ સખસને મહાબ્યાયા કરવામાં આવે અથવા તેને ગુલામ કરવામાં આવે, અથવા તેની જીપર કોઈ શખસની સૃષ્ટિકર્મ વિરુદ્ધ મૈથુનેચ્છા પુરણ થાય, એટલાં માટે, અથવા તેની જીપર એ પ્રમાણે

ઝેરે કારણસર | યુજરવાના જોખમમાં તે આવે એવી રીતે તેનો વગ કરવામાં આવે
તેમું હરણ અથ | એટલા માટે, અથવા તે શખસની ઉપર એ પ્રમાણે યુજરશે, અથવા
વા નયન કરેવું.

તેનો એ પ્રમાણે વગ કરવામાં આવશે, એવા સંભવ છે એમ જાણીને, જે માણસ તે
શખસનું હરણ અથવા નયન કરે, તે માણસને દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે
પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

હરણ અથવા | ૩૬૮. કુલાણા શખસનું હરણ અથવા નયન થએલું છે એમ જા-
શખસને ગેરબ્યા | જ્યાં છતાં જે માણસ તે શખસને ગેરબ્યાજબી રીતે સંતાડે અથવા કેદ
જબી રીતે સંતા | કરે, તે માણસને, જે ઇરાદા કે જ્ઞાનથી, અથવા જે કારણસર તે મા-
ડવા અથવા કે | ણસ તે શખસને સંતાડે અથવા દેદમાં રાખે તેજ ઇરાદા કે જ્ઞાનથી,
દમાં રાખવો. | અથવા તેજ કારણસર જાણે તે માણસે તે શખસનું હરણ અથવા નયન કર્યું હોય, એવી
રીતે શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દસ વરસથી ઓછી ઉમ | ૩૬૯. દસ વરસથી ઓછી ઉમરનાં કોઈ બચ્ચાંના શરીર-
રના કોઈ બચ્ચાંના શરીર | પરથી કોઈ જંગમ મિલકત બદલાવથી લેવાના ઇરાદાથી,
પરથી જંગમ મીલકત ઓ | જે માણસ તે બચ્ચાંનું હરણ અથવા નયન કરે, તે માણસને
રવાના ઇરાદાથી તે બચ્ચા | સાત વરસની મુદત સુધીની, બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની
નું હરણ અથવા નયન | કરવું.

શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઈ શખસને | ૩૭૦. કોઈ શખસને ગુલામ દાખલ જે માણસ આ દેશમાં લાવે
ગુલામ દાખલ | અથવા આ દેશમાંથી બાહાર મોકલે, અથવા ખરીદે, અથવા ખરીદ
વેચવો અથવા | કરે, અથવા વેચે, અથવા કોઈને આપે, અથવા તે શખસની મરજી
આપવો. | નહીં છતાં તેને ગુલામ દાખલ કબ્જા કરે, લે, અથવા રાખે તે માણસને સાત વરસની
મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે
દંડને પણ લાયક થશે.

નિત્ય ગુલામ | ૩૭૧. જે માણસ નિત્ય ગુલામીને આ દેશમાં લાવે અથવા આ
નો વેપાર કરે. | દેશમાંથી બાહાર મોકલે, અથવા ખરીદે, અથવા ખરીદ કરે, અથવા
વેચે, અથવા તેઓનો વેપાર ધંધો કરે, તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા
દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને
વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

જરૂરકરમનાં | ૩૭૨. સોળ વરસથી ઓછી ઉમરનું કોઈ બાળક જરૂરકરમનાં કા-
ટું કોઈ બાળકને | રણસર અથવા કાંઈ કાયદા વિરૂધ્ધ તથા અનીતીનાં કારણસર, રાખ-
વેચવું વગેરે. | વામાં કે વાપરવામાં આવે એવા ઇરાદાથી, અથવા તે બાળક તેવા કાંઈ કારણસર
રાખવામાં કે વાપરવામાં આવશે એવા સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં, જે માણસ તે બા-
ળકને વેચે, અથવા બાડે આપે, અથવા બીજી રીતે કોઈને આપે, તે માણસને દસ
વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી
તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—સોળ વરસથી કમી ઉમરની નાની વૃંથની છોકરીને સંસ્કાર કરી દેવની ચાકરી કરવા માટે દેવને અર્પણ કરી છે. અને દેવને અરપણ કરી એટલે તેનું કરી લગ્ન થવનું નહીં તેથી આવી રીતે આપેલી છોકરી તેના જીવતા સુધી ઘણું કરાને કીસબણનો ધંધો ચલાવશે એમ સાબિત થયું છે તો તે આપનાર આ કલમ પ્રમાણે ગુન્હેગાર છે. (મુ. હા. વા. ૬ પાને ૬૦ સરકાર વિરૂધ જ્યલી બાવિણ).

આ કલમ પ્રમાણે અપરાધ થવાને સગીર છોકરાપરનો નિબંધ કોવા તેનો કબજો બીજાને આપવો એવા પ્રકારે તેની એકાદી વ્યવસ્થા કરવી જોઈએ એમ નથી. (મ. હા. ઈ. લા. વા. ૧ પાને ૧૬૪ સરકાર વિ. અરણ મેલમ).

જર કરમને | ૩૭૩. સોળ વરસથી ઓછી ઉમરનું કોઈ બાળક જર કરમનાં કાર-
માટે કોઈ બાળ | લુસર, અથવા કાંઈ કાયદા વિરૂધ તથા અનીતીનાં કારણસર, રાખવામાં
કને ખરીદ કરવું.

કે વાપરવામાં આવે, એવા ધરાદાયી, અથવા તે બાળક તેવાં કાંઈ કારણસર રાખવામાં કે વાપરવામાં આવશે, એવા સંબન્ધ છે એમ જાણ્યા છતાં, જે માણસ તે બાળકને ખરીદ કરે, બાઉ લે અથવા બીજી રીતે પોતાના કબજામાં લે, તે માણસને દસ વરસની મુદત સુધીની ખેતના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કાયદા વિરૂધ | ૩૭૪. કોઈ શખસની મરજી નહીં છતાં જે માણસ તેની પાસે
જખરાઈથી મ | કાયદા વિરૂધ જખરાઈથી મજૂરી કરાવે, તે માણસને એક વરસની મુ-
જૂરી કરાવવી. | દત સુધીની ખેતના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

બળાત્કાર સંભોગ બાબત.

બળાત્કાર સં | ૩૭૫. નીચે બાતલ કરેલી બાબત શિવાય બીજી સઘળી બાબતમાં,
ભોગ. | જે પુરૂષ નીચે બ્યાત કરેલી પાંચ હાલતોમાંની કોઈ પણ હાલતમાં કોઈ સ્ત્રીની સાથે સંગ કરે, તેણે બળાત્કાર સંભોગ કર્યો એમ સમજવું.

પેહલી—તે સ્ત્રીની મરજી નહીં છતાં.

બીજી—તે સ્ત્રીની રજામંદી વગર.

ત્રીજી—તે સ્ત્રીને મોતનો અથવા બથાનો બપ ઉત્પન્ન કરીને તેની રજામંદી લીધી હોય તો તે રજામંદી છતાં પણ.

ચોથી—તે પુરૂષ એમ જાણતો હોય કે હું એ સ્ત્રીનો વર નથી, અને તે સ્ત્રી જે બીજા પુરૂષની સાથે કાયદા મુજબ પરણેલી છે અથવા પોતાને પરણેલી માને છે તે પુરૂષ હું છું એમ માનીને તેણે પોતાની રજામંદી આપી છે, તો તે રજામંદી છતાં પણ.

પાંચમી—તે સ્ત્રી દસ વરસથી ઓછી ઉમરની હોય તો, પછી તેની રજામંદી હોય કે નહીં તો પણ.

ખુલાસો—બળાત્કાર સંભોગના ગુનાહમાં જે સંગ થવો જરૂર છે તેમાં પ્રવેશ થયો તો બસ છે.

અપવાદ—કોઈ પુરૂષ પોતાની વહુની સાથે સંગ કરે, અને તે સ્ત્રી દસ વરસથી ઓ

છો ઉમરની નહી હોય, તો તે બળાત્કાર સંભાગ નહી ગણાય.

ટીકા.—કોઈ સ્ત્રી ઉપર લગ્ન રહીત હુમલો કરવાથી બળાત્કાર સ્ત્રી સંભાગ કરવાને શ્રેયશીલ કરવાનો ગુન્હો થતો નથી પણ જો કારકની આત્રી થાય કે તોહિમતવાળા સમ્પત્તિનો સામા તરફથી સમજી બળ વાપરી છતાં ગમે તેમ કરી પોતાની ઇચ્છાને પૂર્ણ કરવાનો દ્રઢ વિચાર હોય તો તે ગુન્હાનું તોહિમત મુકી શકાય. (મુ. હા. ઈ. લા. વા. ૫ પાને ૪૦૩ સરકાર વિરૂધ શંકર).

કેદ કરવાથી કોવા ગાંડપણથી કરેલું કૃત્ય ક્યા પ્રકારનું છે એ બાબતનું જ્ઞાન ન હોય તેથી તે કૃત્યને સંમતી આપવાને સ્ત્રી અસમર્થ હોય તો ગુન્હો પુરો થાય છે. તેમજ કરેલું કૃત્ય તેની સંમતી વિગર થયું હોય તો તેણે અગાઉ સંમતી આપી હોત તથા કૃત્ય થયા પછી દુષ્પ થવાના બચથી અડચણ કરાય તેમ ન હોય એ સમય જોઈ સંમતી આપી હોય તો તે માન્યું નહી (મ. હા. વી. રી. વા. ૧ પાનું. ૧૨૧).

જાપરીના સંભાગના ઘણા કણવાપરથી એમ દેખાય છે કે એવા કામમાં ફરીયાદીની પોતાની સાક્ષી મુદાના પુરાવની છે તેથી જે વખતે તેના પુરાવથી એ સાબિત થાય નહી તથા સ્ત્રી અજ્ઞાત હોવાથી કોવા ખેરો તથા બામડી હોવાથી તેને સાગત અપાઈ શકતા ન હોય તેની શહીદી લેવાય નહી અને બીજી પુરાવો અપાય તેમ ન હોય તો આરોપિતને છોડી દેવા (મ. પ્ર. ૨૫૮).

ફરીયાદીની શહીદીપર અવિચાર નહી રાખતાં તેની સાહીદી સાવધપણે લેવી એ જો કે સુનમ છે તોપણ તે રદ કરવાનું કામ કઠણ છે એવા કામમાં તેણે આપેલી શહીદી ને મજબૂતી માટે બાબિચાર થયો કોવા નહી એ વિશેનો અપ્રત્યક્ષ પુરાવો શા છે એ પ્રથમ જોવું જોઈએ. એ મુદાપર સ્ત્રીના શરીરનો કાંઈ બાગ વેદે તપાસ્યા પછી તેની ગુપ્તાંગી લેવી એ મુદાનું છે. પણ એવા પુરાવો હાલુસ્થાનમાં ઘણું કરીને અગ્રાહ્ય છે. બીજી જોવાનું એ છે કે બાબિચાર તેની મરજી વિરૂધ થયો છે કોવા નહી, અને તે સમજવા માટે તે વિશે તેનું અને આરોપિતનું બાલવું જે જગે તે થયું તે જગો. તેને મદદ મળી હતી કોવા નહી, બીજા લોકો કેટલા અંતરે જતા હતા, તેને હાક મારી હતી કે નહી. કૃત્ય થયા પછીની તેની વર્તણૂક અને તેની મુદ્રા, એ સર્વ વાત વિશે વિચાર કરવો જોઈએ (આર્ય. પ્ર. ૧૧૦).

સ્ત્રીએ સંમતી આપી હતી એમ સાબિત થવાથી જખરાઈના સંભાગના તોહિમતમાંથી આરોપિતને મુક્ત કર્યો હોય તો પછી તેનાપર છીંતાળાનું તોહિમત કરાવવામાં આવતું નથી (મા. હા. પ્ર. ૧૨૩).

બળાત્કાર સંભાગના કામમાં નુકશાન થએલા પક્ષકારના લોકીક સ્થિતીપર વિચાર કરી શિક્ષા નહી કરતાં તોહિમતના કામો જલસ્તીપણાના આધારપર, ગુન્હેગારના આચરણપર, અને સ્ત્રીના નિરાશ્રીતપણાપર વિચાર કરી શિક્ષા કરવી જોઈએ (કા. હા. વી. રી. વા. ૫ પાને ૫૬ સરકાર વિરૂધ બલતતા હાનોશીએ).

સ્ત્રીની ઉમર દશ વર્ષ કરતાં જલસ્તી છતાં તેની સાથે તેના ઘણીએ જખરાઈથી સંભાગ કર્યો હોય તો તેથી તેનો ઘણી ગુન્હેગાર નથી પરંતુ તે પોતાના બધરી સાથે ઉભા રહી બીજા પાસે જખરાઈથી સંભાગ કરાવતા મદદ કરે તો તેનો ઘણી મદદગારીનો ગુન્હેગાર થાય છે (આર્ય. પ્ર. ૨૩૫ સરકાર વિરૂધ એલડરસો).

સ્ત્રી પુરૂષ સાથે રકઝક થતાં સ્ત્રીને હા પાડવી પડ્યાથી સંભાગ કરવાને હા પાડી હોય તો એ પણ પુરૂષ બળાત્કાર સંભાગનો ગુન્હેગાર થાય છે. (કા. હા. વી. રી. વા. ૧ પાને. ૨).

સ્ત્રી જીવમાં હોય તે વખતે સંભાગ કરવો તથા પ્રથમ હા પાડી હોય પણ સંભાગ કરવા જતી વખતે ના પાડે તો તેથી પણ આ કલમ પ્રમાણે ગુન્હેગાર થાય છે (આર્ય. પ્ર. ૭૬૩-૬૪).

બળાત્કાર સં | ૩૭૬. જે માણસ બળાત્કાર સંભોગ કરે, તે માણસને જીવતાં ભોગની શિક્ષા. | સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

સૃષ્ટીક્રમ વિરૂદ્ધ ગુન્હાઓ બાબત.

સૃષ્ટીક્રમ વિરૂદ્ધ | ૩૭૭. જે માણસ બુદ્ધિપુરવક કોઈ પુરુષ, સ્ત્રી, અથવા જનવર ગુન્હા. | સાથે સૃષ્ટીક્રમ વિરૂદ્ધ મઠયુન કરે, તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ખુલાસો—આ કલમમાં બ્યાન કરેલા ગુનાહમાં જે મઠયુન થયું જરૂર છે તેમાં પ્રવેશ થયો, તો બસ છે.

ટીકા.—જે ગુન્હા બદલ જન્મ પર્યંત કાળા પાણીની કોંવા અમુક વરસ સુધી કેદની શિક્ષા કરી હોય તે ગુન્હા બદલ જન્મ પર્યંત કાળા પાણીની શિક્ષા નહીં કરતાં કમી મુદત સુધી કાળા પાણીની શિક્ષા આપવી એમ થાય તો તે મુદત તે ગુન્હા બદલ કેદની શિક્ષા આપવા બદલ જેટલી મુદત હોય તે મુદતથી બસતી થઈ શકે નહીં પરંતુ કલમ ૩૭૭ પ્રમાણે જે કેદની શિક્ષાની મુદત છે તે ૧૦ વરસની છે સમગ્ર એ ૧૪ વરસની કાળા પાણીની શિક્ષા જે સેશન જરૂર કરી હતી તે રદ કરી (અ. હા. ઈ. લા. વા. ૧ પાને ૪૩ સરકારિ. નેપાપા).

બાબ ૧૭ મો.

મિલકત વિરૂદ્ધ ગુન્હાઓ બાબત, ચોરી બાબત.

ચોરી. | ૩૭૮. જે માણસ, કોઈ સખસના કબજામાંથી તે સખસની રજા-મંદી શીવાય કાંઈ જંગમ મીલકત બદલાનતથી લેવાનો હરાદો કરીને તે પ્રમાણે લેવા સાથે તે મીલકતને ખેંચે, તે માણસે ચોરી કરી એમ સમજવું.

ખુલાસો ૧ લો—કાંઈ વસ્તુ જ્યાં સુધી જમીનમાં ચોટેલી હોય ત્યાં સુધી તે જંગમ મીલકત નથી. માટે તેની ચોરી થઈ શકે નહીં; પણ જમીનથી તે જુદી પાડવામાં આવે કે પછી તેની ચોરી થઈ શકે.

ખુલાસો ૨ નો—જે કામથી જુદું પાડવું થાય તેજ કામથી જે ખેંચવું થાય તે ખેંચવું ચોરી થઈ શકે.

ખુલાસો ૩ નો—કોઈ સખસ ખરેખર કાંઈ વસ્તુને ખેંચે ત્યારે અને તેમજ તેનું ચલન થવામાં અંટકાવ કરનારી કોઈ અડચણ દૂર કરે, અથવા તે વસ્તુને કાંઈ બીજી વસ્તુથી જુદી પાડે, ત્યારે પણ તે સખસે તે વસ્તુ ખેંચી એમ સમજવું.

ખુલાસો ૪ થો—કોઈ સખસ કોઈ પણ ઉપાયથી કોઈ જનારને ગતીમાન કરે, તો તેણે તે જનવર ખેંચવું, તથા તે જનવરને ગતિ થવાથી તે જનવરે જે જે વસ્તુ ખેંચી હોય; તે તે વસ્તુ ખેંચી એમ સમજવું.

ખુલાસો ૫ મો—ઉપરનાં લક્ષણમાં રજામંદી લખી છે તે સાફ રજામંદી હોય કે અર-

થોત સમજાય એવી રજામંદી હોય, અને તે કબજેદાર સખસ, અથવા તે કારણસર જેને સાફ કે અરથાંત સમજાય એવો અખતિયાર હોય તેવો કોઈ પણ સખસ, આપી શકે.

દષ્ટાંત.

- (અ) જ ના જમાનપરનું એક ઝાડ, જ ના કબજામાંથી બદ્દાનતથી લઈ જવાના ધરા-
દાયી, જ ના રજામંદી સીવાય, અ કાંપી નાખે, તો એ ટુકાણે તે પ્રમાણે લઈ જવા
સાફ અ એ તે ઝાડ ગુરૂ પાડ્યું કે તેણે ચોરી કરી એમ સમજવું.
- (ખ) કુતરાઓને લલચાવવાની કાંઈ વસ્તુ અ પોતાના ખીસામાં રાખે અને તેથી જ ના
કુતરાને તેની પાછળ ચાલ્યો જવાને લલચાવે, તો એ ટુકાણે, અગર અ નો ધરાદો
તે કુતરાને જ ના કબજામાંથી જ ના રજામંદી સીવાય બદ્દાનતથી લઈ જવાનો
હોય તો, જ ના કુતરાએ અ ની પાછળ ચાલવા માંડ્યું કે અ એ ચોરી કરી એમ સમજવું.
- (ક) એક બળદને નગદી બરેલી એક પેટી લઈ જતાં જોઈને, તે નગદી બદ્દાનતથી લેવા
સાફ તે બળદને એક તરફથી અ હાંકી જાય, તો તે બળદ ચાલવા માંડ્યું કે અ
એ તે નગદીની ચોરી કરી એમ સમજવું.
- (ડ) અ જ નો ચાકર છે, તેને જ એ પોતાની રૂપાની તખકડીઓ રાખવાને સોંપી છે તે
તખકડીઓ લેઈને, જ ના રજામંદી સીવાય, જે તે બદ્દાનતથી નાશી જાય, તો અ
એ ચોરી કરી એમ સમજવું.
- (ધ) જ એક મુસાફરી પર જાય છે, તે એક વખારવાળા અ ને પોતાની રૂપાની તખકડી-
ઓ સોંપે અને એમ કહે કે, હું પાછો આવું ત્યાં સુધી એ તમે રાખજો. અ કોઈ
ચોકશીને ઘેર જઈને તે તખકડીઓ વેચે, તો એ ટુકાણે, તે તખકડીઓ જ ના કબ-
જામાં નહીં હતી માટે તે જ ના કબજામાંથી લઈ શકાય નહીં, અને, અગર અ એ
સાપરાધ વીધાસંઘાત કર્યો હોય તો પણ, અ એ કાંઈ ચોરી કરી એમ સમજવું નહીં.
- (ફ) જે ઘરમાં જ રહે છે તે ઘરમાં એક મેજ પર જ ના એક વીંટી પડેલી અ જોય, તો
એ ટુકાણે તે વીંટી જ ના કબજામાં છે, અને જો અ બદ્દાનતથી તે ખસેડે, તો
અ એ ચોરી એમ સમજવું.
- (ગ) એક ધોરી રસ્તા પર કોઈ સખસના કબજામાં નહીં એવો એક વીંટી પડેલી અ જો
ય, તો તે વીંટી લેવાથી, અગર અ તે મિલકતના સાપરાધ ખોટા ઉપયોગનો યુનેહ-
ગાર થાય તોપણ અ એ કાંઈ ચોરી કરી એમ સમજવું નહીં.
- (હ) જ ના ઘરમાં જ ના એક વીંટી એક મેજ પર પડેલી અ જોય, અને, તજવીજ થઈ-
ને પકડવાના બયથી તુરત તે વીંટીનો ખોટો ઉપયોગ કરવાની હીમત નહીં ચાલેથી
તે એક એવી જગે તે વીંટી સંતાડે કે ત્યાંહાંથી કોઈ પણ વખતે, તે જ ને પાછો જડ-
વાનો ઘણો અસંભવ હોય, અને તે વેળાએ તેનો ધરાદો એવો હોય કે એ વીંટીનું ખો-
વાય જવું સહ બુલી જશે તારે એ સંતાડેલે ટુકાણેથી તે વીંટી કહાડીને હું વેચીશ;
તો એ ટુકાણે તે વીંટી પેહેલી ખસેડતી વેળાએજ અ એ ચોરી કરી એમ સમજવું.
- (ઘ) જ ઘડીનાળીને અ પોતાનું ઘડીઆળ ડીક કરવા સાફ આપે. જ તે પોતાની ટુકાને

- લઈ જાય. પછી એ ની પાસે તે ઘડીઆળનું કાંઈ એવું લેહેણું નથી કે તેના એક જમાં ને ઘડીઆળ કાયદા મુજબ અટકાવી શકે. એમ છતાં એ ખુલ્લી રીતે દુકાનમાં પેસીને ઝ ના હાથમાંથી બળથી પોતાનું ઘડીઆળ છીનવી લઈને તે લઈ જાય, તો એ ઠેકાણે એ એ સાપ્રાપ્ત પ્રવેશ તથા હુમલો કર્યો હોય તોપણ, એ એ ચોરી કરી એમ સમજવું નહીં, કેમકે તેણે જે કીધું તે બદલાનતથી કીધું નથી.
- (જ) અગર તે ઘડીઆળ સમરામણીના કાંઈ પછસા ઝ ના એ ની પાસે લેહેણા હોય, અને તે લેહેણાના અવેજમાં અગર ઝ તે ઘડીઆળ કાયદા મુજબ અટકાવી રાખે અને પછી ઝ ને પોતાના લેહેણાના અવેજમાં રહેલી મીલકતથી રહીત કરવાના ઇરાદાથી એ તે ઘડીઆળ ઝ ના કબજામાંથી લઈ લે, તો તેણે ચોરી કરી એમ સમજવું. કેમકે તેણે ઘડીઆળ બદલાનતથી લીધું.
- (ટ) વળી અગર એ એ પોતાનું ઘડીઆળ ઝ ને ઘરેણે આપ્યું હોય એ હોય અને પછી જ ની રજામંદી સિવાય, તથા જ ની પાસેથી તે ઘડીઆળ ઉપર કરેલે લેવિલા રૂપિયા પાછા ન આપ્યા છતાં, તે તે ઘડીઆળ જ ના કબજામાંથી લઈ લે, તો તે ઘડીઆળ તેની પોતાની મીલકત છે અરો તો પણ, તેણે ચોરી કરી એમ સમજવું કેમકે તેણે બદલાનતથી લીધું.
- (ડ) એ જ ના કબજામાંથી જ ની રજામંદી સિવાય જ ની કાંઈ વસ્તુ લે, એવા ઇરાદાથી કે તે વસ્તુ પાછી આપવાના બદલામાં જ કાંઈ પછસા આપે ત્યાં સુધી તે રાખવી, તો એ ઠેકાણે એ એ તે વસ્તુ બદલાનતથી લીધી માટે તેણે ચોરી કરી એમ સમજવું.
- (મ) એ જ નો દોસ્તદાર છે. તે જ નહીં છતાં જ ના કીતામજાનામાં જાય, અને માત્ર વાંચવા સાર, તથા પાછી આપવાના બીચારથી જ એ સાફ રજામંદી આપ્યા સિવાય, કાંઈ એપડી તેમાંથી લઈ જાય, તો એ ઠેકાણે જ ની એપડી વાપરવા એવી અરથાંત સમજાય એવી મને જ ની રજામંદી છે, એમ એ ના મનમાં હોય એવા સંભવ છે. જો એ પ્રમાણે એ ના મનમાં હોય, તો તેણે ચોરી કરી એમ સમજવું નહીં.
- (ન) એ ઝ ની સ્ત્રી પાસે બીજા માંગે, અને તે સ્ત્રી એ ને કાંઈ પછસા, ખાવાનું, તથા કપડાં આપે, અને તે સમગ્ર તેના વર ઝ નું છે એમ એ જાણતો હોય, તો એ ઠેકાણે એ ની સ્ત્રીને બીજા આપવાનો અપ્તિયાર છે એમ એ ના મનમાં હોય એવા સંભવ છે, જો એ પ્રમાણે એ ના મનમાં હોય, તો તેણે ચોરી કરી એમ સમજવું નહીં.
- (ઓ) એ ઝ ની સ્ત્રીનો ચાર છે. તે સ્ત્રી એ ને કાંઈ કિમતી મિલકત આપે, અને તે મિલકત તેના વર ઝ ની છે, તથા તે એવી છે કે જે આપવાનો ઝ એ તેને અપ્તિયાર આપેલો નથી, એમ એ જાણતો હોય તો, અગર એ તે મિલકત બદલાનતથી લે તો, તેણે ચોરી કરી એમ સમજવું.
- (પ) કાંઈ મિલકત ઝ ની હોય તે મિલકત માહારી પોતાની છે એમ શુદ્ધબુદ્ધિએ માનીને એ તે મિલકત એ ના કબજામાંથી લઈ લે, તો, એ ઠેકાણે એ એ તે બદલાનતથી લીધી નથી માટે, તેણે ચોરી કરી એમ સમજવું નહીં.

ટીકા.—પરવાનગી શિવોય મરદારી જમીનમાંના ગ્રાડમાંથી ફેટલાંક ડાળાં કાપી લઈ ભૂખે તેથી તેના પર કલમ ૩૭૯ તથા ૪૨૫ મુજબ તોહિમત રાખેલું તેમાં ઠરાવ્યું કે ચોરી કરતાં અગાઉ નુકશાન થયેલું છે અને જ્યાંહાં સુધી જમીનમાંથી ગ્રાડાં જુદાં પડ્યાં તથા ત્યાંહાં સુધી પી. ડો. કા. ૩૭૮ ના પહેલા અુનામાં મુજબ ચોરીનો ગુન્હો થતો નથી. (મુ. હા. વા. ૨ પાને ૩૯૨ સરકાર વિરુદ્ધ નારાયણ કીજીયા વિગેરે.)

સરકારી જમીનના એક ભાગમાંના ગ્રાડની ત્રણ પાઇની કીમતની શીંગો તોડી તેમાં ચોરીનું તોહિમત રાખેલું પણ ઠરાવ્યું કે જે સરકારી જમીનના ગ્રાડની શીંગો તોડી છે તેનો ઉપયોગ કરતા નથી તેથી સરકારને તેની કીમત કોઈ નથી તેથી આ કામનો કલમ ૬૫માં સમાસ કરી તોહિમત રદ કર્યું. (મુ. હા. વા. ૫ પાને ૩૫ સરકાર વિ. કાશીયા કાવજી વિગેરે.)

સરહદ કલમાં ફેટેલો ગુન્હો થવાને સાર ચોરી કરવાના ઈરાદાથી કોઈ માણસની સમંતી શિવાય તેના તાબામાંની મિલકત બદ દયાનતથી લેવાનો ઈરાદો હતો એટલું બતાવવું બસ છે તેથી જો કોઈના પર તે પ્રમાણે સમિત થાય તો તેમ કરવાનો તેનો ઈરાદો કીચીત વખત સુધીનો હોય તો પણ તે ગુન્હો થયો એમ થાય છે. વળી જે વસ્તુ લીધી તે સંમતી શિવાય લીધી એવું સામિત કર્યું તો પછી તે વસ્તુ તેના ધણાની સંમતી વિરુદ્ધ લીધી એમ સામિત કરવાની જરૂર નથી. (મ. પ્ર. ૨૬૨-૨૬૩.)

જંગલી જતાવર ચોરના છતાં તે ચોરીનો ગુન્હો થતો નથી કેમકે તે કોઈના તાબામાં નથી. (આર્ય. પ્ર. ૩૫૧.)

આ કલમ પ્રમાણે ગુનોહ થવાને જે વસ્તુ અથેડવી તે બદ દયાનતથી અથેડવી જોઈએ માટે જો કોઈએ બુનથી કોઈ વસ્તુ અથેડી વા લીધી હોય, કોચા તે લેવાનો પોતાનો હક હતો એમ સ્પષ્ટ જણાયાથી લીધી હોય તો પછી તે હક ગમે તેટલો ગેર સગજીતીનો હોય, અથવા માલકિ ગભીત સંમતી આપ્યાથી લીધા હોય તો તેવી બાબતમાં ચોરાનો ગુન્હો થતો નથી. (મ. પ્ર. ૨૬૩.)

પોતાને જેટલું મળવું યોગ્ય છે તે કરતાં જ્યાં લેવાનો પોતાનો હક છે એમ સમજી પ્રમાણીકપણે કોઈ કોઈ લેતો તે ગુનોહ ચોરાનો અગર જખરાઈથી લીધાનો થતો નથી (કા. હા. વી. રી. વા. ૧૦ પાને ૧)

ફરિયાદીના ગાડાને અટકાવીને ખોટો શખસ ફરીને ગુનેહગારે કોઈ રકમ જીવનમથી લીધી તેથી તે ગુનેહગાર ગેરઆજ્ઞાથી અટકાવ કરવાનો ગુનેહગાર થાયછે પણ ચોરીનો ગુનેહગાર થતો નથી (કા. હા. વી. રી. વા. ૧૦ પાને ૩૫)

ચોરીના શિક્ષા. | ૩૭૯. જે માણસ ચોરી કરે, તેને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવાં એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા—જે વસ્તુ ચોરાય તે માલિકના અગર જેના કબજામાં હતી તેના કબજામાંથી લીધેલી જોઈએ તેથી જો કોઈનો મુખેલો બગદ દાટો આવ્યા પછી ત્યાંહાંથી તોહિમતવાળા ખોદી લાવ્યા હોય તો પછી તે ખોદી લાવનાર આ કલમનો ગુનેહગાર નથી (મ. હા. વા. ૪ પાને ૩૦)

એક સપ્તમે દારૂ પીધાથી તેને નિશો અડ્યો તે વખતે તેનાં કપડાં બીજાએ કોઈ ચોરી ન જાય એ હેતુથી લીધાં અને પ્રછા નિશો ઉતરે પાછાં આપ્યાં તો તેમાં તેની બદ દયાનત ન હોવાથી તે આ કલમ પ્રમાણે ગુનેહગાર નથી (મ. હા. પૃ. ૧૬૮)

કેદીને કા. ૩૭૯ પ્રમાણેના તોહિમત બદલ ફરિયાદીને માજીલે પંદરમાસની કેદની શિક્ષા કરેલી પણ અપીલમાં શેશનજડજે તે શિક્ષા કમી કરી ૩૫૦ ના દંડની અને તે ન આપેતો નવમાસ કેદની શિક્ષા કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે જો કેદીને માજીલે દંડની શિક્ષા કરી હોત તો દંડ બદલની કેદ છમાસ કરતાં વધારે કરી શકત નહિ તો શેશનજડજે પણ તે શિક્ષા

વધારે કરી શકે નહિ (મુ. હા. વા. ૧ પા. ૧૭૯ સરકાર વિરુદ્ધ હરીબીન વિઠોળ)

કેવીપર ચોરી કરવાનાં ત્રણ તોહામતમાંથી એને માટે તા. ૨૦ સપ્ટેમ્બર ૧૮૯૯ ને રોજ શામિતી થવાથી શિક્ષા કરી. ત્રીજી તોહામત તા. ૨૧ સપ્ટેમ્બર ૧૮૯૯ ને રોજ શામિત થવાથી કેદને આ કલમ પ્રમાણે કેદની અને મને ૧૮૯૪ ના આક્ટ ૬ પ્રમાણે ફટકાની શિક્ષા કરી તેમાં ડરાવ્યું કે સને ૧૮૯૪ના આક્ટ ૬ પ્રમાણે તેજ આક્ટની કલમ ૨ માં કહેલા ગુનાહ બદલ પીતલકોડ પ્રમાણે શિક્ષા થવા ચિવાય ફટકાની શિક્ષાનો હુકમ કરવાને કાયદાથી અધિકાર નથી. એકવાર જે ગુનાહ બદલ શામિતી થઈ હોય તેજ ગુનોહ કરી તે કેદી કરે તેનેજ માત્ર એવા પ્રકારની શિક્ષા આપવાનો અધિકાર છે તેથી આ કામની ફટકાની શિક્ષા ૨૬ કરી (મુ. હા. વા. ૩ પાને ૩૮ સરકાર વિરુદ્ધ સુર્યાબીન કાણા)

કેદણ એક મુસલમાનની સ્ત્રી હતી તેણીએ તેના ધણીના કમળમાંની કેટલીક કીમતની મિલકત બદલ્યાનથી લીધી તેમાં ડરાવ્યું કે મુસલમાનમાં લગ્ન થયેલી સ્ત્રીપર તેણે પોતાના ધણીની મિલકતની ચોરી કરવાનું અથવા ચોરી કરવામાં મદદ કરવાનું તોહામત મુકવાને હરકત નથી તેથી આ કામમાં કા. ૩૭૬ મુજબ તોહામત રાખ્યું (મુ. હા. વા. ૬ પાને ૬ સરકાર વિરુદ્ધ અતીયાબ શામલમામલની સ્ત્રી)

કેદણે પોતાના ધણીના કમળમાંની પણ પોતાના સ્ત્રીધનની મિલકત તેના ધણીની ગેરહાજરીમાં લીધાથી તેનાપર ચોરીનું તોહામત રાખ્યું તેમાં ડરાવ્યું કે હિંદુસ્તાનના આ બાગમાં સ્ત્રીધન ઉપર સ્ત્રીના પુરણ માલીકીએ તેથી કેદણપર ચોરીનું તોહામત રહી શકતું નથી અને જે હકાકતથી ચોરી કરનાર ગુનેહગાર નથી તો તેમાં સામેલ થનાર પણ ગુનેહગાર નથી. (મુ. હા. વા. ૮ પાને ૧૧ સરકાર વિરુદ્ધ લખીમાઈ અને નાયા કલ્યાણ.)

જે માણસ કોઈ મિલકત કાંઈ હુક કરી લે અને તે હુક ગમે તેવા કાચા પાયાનો હોય તો પણ તે ચોરી કરતી નથી (કા. હા. વી. ૭ પાને ૫૭ સરકાર વિરુદ્ધ રામચરનસોંગ.)

ઝાડ કાપ્યાં અને તે લઈ ગયો ન હોય તો પણ તે ચોરીનો ગુનોહ થાય છે (મ. હા. વા. ૫ પાને ૩૬)

આરોપિતપર કા. ૩૭૬ અને ૫૧૧ પ્રમાણે ચોરી કરવાની કોશિશ કરવાનો ગુનોહ શામિત ઠરાવી તે પ્રથમ માતવખત ચોરીનો ગુનેહગાર હોયો હોવાથી તેને કા. ૭૫ પ્રમાણે દસવરશના દેશનિકાલના શિક્ષા કરેલી તેમાં ડરાવ્યું કે પી. કો ના બા. ૫ ૧૨ થા ૧૭ પ્રમાણે જે ગુનોહ ત્રણ થા વધારે વરસના કેદની શિક્ષાને પાત્ર છે તેવા કામ ગુનોહ કરવાને કોશિશ કરવાનો ગુનોહ કોઈ સમયપર શામિત થયો હોય તોએપણ તે શુખ્શ પી. કો. કા. ૭૫ માં ફરમાવેલા વધારે શિક્ષાને પાત્ર નથી (મુ. હા. હા. વા. ૫ પાને ૪૦ સરકાર વિરુદ્ધ નાનારહીમા)

આરોપિતે ચોરીનો ગુનોહ કર્યા બાબત પોલીશનો રીપોર્ટ આપ્યો તેથી એક યર્ડક્રાસ માળુએટે તે બાબત કામ ચલાવી તેનાપર ગુનોહ શામિત ઠરાવ્યો પણ પોલીશના રીપોર્ટ ઉપરથી યર્ડક્રાસ માળુએટેને કામ ચલાવવાનો અધિકાર નથી એવી શંકા થવાથી ડરાવ્યું કે સને ૧૮૭૨ ના ૧૦ ની કા. ૧૨૩ પ્રમાણે પોલીશયાણુ સ્વાધાન હોય તેવા અમલદારે જે આરોપિતને મોકલ્યો છે તેણે કરેલો અપરાધ બાબત લેવા બેગ હોય તો તેની ચોકશી કરવાનો ત્રીજીવર્ગના માળુએટેને અધિકાર છે. (મુ. હા. વા. ૧૦ પાને ૭૦ સરકાર વિરુદ્ધ લાલા શંકુ)

સમુદ્રના પાણીથી તેની મજા ઉત્પન્ન થતું મીઠું કાઢાયેલું નહિ તેને માટે કજમખાતાના અમલદારની દુશ્મની હતી છતાં તેમાંથી આરોપિત એક માણ મીઠું લાવ્યો તેમાં ડરાવ્યું કે મીઠું કાયદેસર ઉપયોગમાં આવે છે તેથી તેમાંથી મીઠું ગેરકાયદેસર રીતે લઈ જનાર ચોરીનો ગુનેહગાર થાય છે (મુ. હા. વા. ૧૦ પાને ૭૮ સરકાર વિરુદ્ધ માનસંગ બાવસંગ)

તકરારી હકદાવો કહી મિલકત અસેડવામાં આવી હોય તો તે દાવાને આજબની આધાર નહિ હોય તોપણ તે મિલકતનું અસેડવું એ ચોરી થતી નથી (મુ. હા. તા. ૧૬ સપ્ટેમ્બર ૧૮૯૬ સરકાર વિરુદ્ધ બીકાણ કાશીનાથ.)

“ક્રીમતી દસ્તાવેજી” એ જંગમ મિલકત છે અને તે ચોરીમાં જાય તો તે ચોરીનો ગુનોહ થાય (મુ. હા. તા. ૮ ડીસેમ્બર ૧૮૭૦ સરકાર વિરુદ્ધ કાશીરાજ મારતંડી વિગેરે)

આગળનો કાયદેસર કામગીરી ઉપરથી જપતીમાં જે માલ તે કાયદેસર કામગીરી અન્વયે પકડીને હુકમ જાય એ ગેરસીરસતે પ્રકારનું કામ હોય તો એપણ તેના ઉપરથી ચોરી થતી નથી. (મુ. હા. તા. ૧૫ ઓક્ટોબર ૧૮૭૩ સરકાર વિં મન્નીરામ વચરાજ)

તોહામતદારે એક બારવરસની અંદરના છોકરાને લલચાવી દુર લઈ જઈ તેના અંગ ઉપરથી દાગીના કાઢી બીધા તેથી તેના પર ચોરી કરવાના ધરાદાથી હરાણ કરવાનો તથા ચોરીનો ગુનોહ એ રીતે એ ગુનાહ શાખિત કરી પહેલી ખાખત વિશે કેદની અને બીજી ખાખત વિશે કટકાની શિક્ષા કરી તેમાં ડરાબ્યું કે કેદની તથા કટકાની ખેવડી શિક્ષા કી. પ્રો. કા. ૪૫૪ મુજબ ગેરકાયદેસર છે. (મુ. હા. તા. ૨ મે ૧૮૭૮ સરકાર વિરુદ્ધ દાદા પરમરામ)

જંગલખાતાનો ઇન્સ્પેક્ટર એ સરકારી નોકર છે. એટલા માટે તેની પાસે જે લાકડાંનો કબજો છે તે ખુદ સરકારનો છે એમ સમજવું જોઈએ અને એટલા માટે તે લાકડાં બદલ જે કી આપવી જરૂર છે તે કી નહિ આપતાં પ્રત્યક્ષ તે ઇન્સ્પેક્ટરની સંમતી લઈને તે લાકડાં કોઈ લેઈ ગયું હોય અને તેવી સંમતી આપવાનો તે ઇન્સ્પેક્ટરને અધિકાર ન હોય કીવા તેણે તે સંમતી કપટે આપી હોય તો તે કરવું પી. કા. કા. ૩૭૮ પ્રમાણે ચોરીનો ગુનોહ થાય છે (મુ. હા. ઇ. લા. વા. ૧ પાને ૬૧૦ સરકાર વિરુદ્ધ હળમતા.)

ફરિયાદી એક સાર્વજનિક તળાવપર નાહતો હતો ત્યારે તેણે પોતાના ગળાની સાંકળી પાળપર મુકી અને પછી ઘેર જતાં તે લેવાને વીસરી ગયો. પણ ઘેર ગયા પછી તેને યાદગાર આવ્યાથી તે લેવા આવ્યો ત્યારે પાળપર સાંકળી ન હોવાથી તેને તોહામત વાળા પર શક ગયો. તોહામતવાળો બેહોરો અને મુંગો હતો તેથી પોલીસ સીપાઈએ તેને સમજાવ્યો એટલે રાખોડીના ટગલામાંથી એ સાંકળી તેણે કાઢી આપી તે કામમાં ડરાબ્યું કે આરોપિત એ બેહોરો અને મુંગો માણસ છે અને તેણે તે દાગીનો અજકતો હોવાના કારણે સંતાડ્યો તેથી તેવા માણસ પર ચોરીનું તોહામત રાખવું બાજબી નથી (કા. હા. વી. રી. વા. ૨૨ પાને ૩૫ દ્વારકાનાથ હાલદાર વિરુદ્ધ નોદરચંદર કામતે)

ચોરી બદલના કામમાં ચોરાવેલા માલની ખરી કીમત શી છે તે ડરાવવું જોઈએ (કા. હા. વી. રી. વા. ૨૦ પાને ૧૭ મરકાર વિરુદ્ધ અખિત પરિદ વિગેરે)

આરોપિત પર તટ્ટ ચોરાયાનો આરોપ હતો તેમાં તેના પર તે આરોપ શાખિત કરી તેને રૂ. ૨૫ દંડ કરી દંડની રકમ વસુલ થયે ફરિયાદીને આપવા હુકમ કર્યો તેમાં ડરાબ્યું કે દંડની રકમ ફરિયાદીને આપી શકાતી નથી (કા. હા. વા. ૨૦ પા. ૩૮ નો બોકીસ્તો આચારજી વિરુદ્ધ લાલચંદ શેખા)

શકના નોકરની સંમતીથી એક માણસે ચોરી કરી. નોકરે શકને એમ કહ્યું હતું કે ચોર ચોરી કરવા આવશે અને મેં તેને કોલું છું પણ એવા ધરાદાથી કે ચોર પકડાય તે કામમાં ડરાબ્યું કે એ મિલકત માલીકની સંમતીથી ખસેડી માટે તેના પર ચોરીનો ગુનોહ હરે નહિ પણ નોકર ચોરીને માટે મદદ કરવાનો ગુનેહગાર થાય છે (કા. હા. ઇ. લા. વા. ૪ પાને ૩૬૬ સરકાર વિરુદ્ધ ત્રેલોખનાથ ચૌધરી વિગેરે)

આરોપિતે પર મુજકમાં ચોરી કરી અને બ્રિટિશ મુલકમાંના જીલ્લામાં તેને માલ સુધાં પકડ્યો તેમાં ડરાબ્યું કે કી. પ્રો. કા. ૬૭ ઉપરથી તે જીલ્લાની કોર્ટને ચોરીના ગુનાહ બદલ તે માણસની ચોક્કશી કરવાનો અધિકાર નથી (મં. હા. ઇ. લા. વા. ૧ પાને ૧૭૧ સરકાર વિરુદ્ધ આદિ વિગદ)

કેટલાક બાગીદારનો એક નોકર હોય અને તે નોકરના કબજામાંથી બાગીદારોની મિલકત તે બાગીદારમાંનો કોઈ એકાદ લેતો તેથી લેનાર ચોરીનો ગુનેહગાર હરતો નથી કેમકે સરવે બાગીદારનો તે નોકર તેથી નોકરના કબજામાંથી મિલકત પોતાની ગણાય (એ. લા. રી. વા. ૧૩ પા. ૧૧૦ સરકાર વિં અલાખજી.)

એક હોંફના મનમાં પોતાના કુટુંબમાંથી જુદો થવાનો ભાવ હતો તેથી તે પરદેશ ગયો અને ત્યાં જાણી શ્રીશ વરસ રહ્યો ત્યાંથી કમાઈ કેટલાક રોકડા રૂપિયા અને જંગમ મિલકત મેળવી પોતાને ગામ આવ્યો અને પોતાના કુટુંબમાં રહેવા લાગ્યો તો પણ પોતાની મિલકત જુદી છે એમ તે સમજતો હતો તે મિલકતમાંથી કાંઈ તેના ભાઈએ ચોરી તેમાં તેના પર ચોરીની ફરિયાદ થઈ તેમાં ફરિયાદ કે ને કે તે ભાઈએ એકત્ર રહે છે તો પણ શ્રીશ વરસ જુદા રહી તેણે તે મિલકત મેળવી તો તે તેની આગવી છે માટે ભાઈએ ચોરીનું તોહામત રહી શકે છે (અલ્હા. હા. ઇ. લા. વા. ૩ પા. ૧૮૧ સરકાર વિ. સીતારામ રાય.)

એક દાવાનો વિષય પંચ પાસે મોકલ્યો અને ત્યાં પંચની જોડે મુકલો દસ્તાવેજ આરોપિતે લીધો, પછી નાસી ગયો અને ફરી હાજર કરવા ના પાડી તો તેથી તેના પર ચોરીનું તોહામત રહી શકતું નથી પણ તેના પરથી. કો. કા. ૨૦૪ મુજબ તોહામત રહી શકે છે. (મ. હા. ઇ. લા. વા. ૩ પા. ૩૬૧ સરકાર વિ. સુખમનીયા મનાપતી.)

નદીમાં કોંવા આડીમાં એકાદ ઠેકાણે માછલાં પકડવાં એ કલ્પથી ચોરી થતી નથી (મ. હા. ઇ. લા. વા. ૫ પા. ૩૬૦ સરકાર વિ. રેયુ પુયક.)

રહેવાનાં ઘરે ૩૮૦ જે હિમારત, તંબુ, અથવા વહાણ માણસના રહેવામાં આવે તેમાંથી ચોરી કરવી. વતું હોય અથવા જેમાં કાંઈ મિલકત રાખવામાં આવતી હોય, એવી કાંઈ હિમારત, તંબુ, અથવા વહાણમાંથી જે માણસ ચોરી કરે, તેને સાત વરસની મુદત સુધીની, જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા—એક સગીર વયના કેદી પર આ કલમ મુજબ તોહામત સાબિત થયાથી તેને એક દુનપાવર માછલો સુધારાના ઘરમાં એક વરસ કેદ રહેવાની શિક્ષા કરી પણ પછી તે માછલોને એમ માલુમ પડ્યું કે સુધારાના ઘરમાં રાખવાનો હુકમ હજી સુધી સરકારથી આવ્યો નથી તેથી તેણે પોતાનો અગાઉનો શિક્ષાનો હુકમ ફરી માધારણ નેલમાં જે માસ આસાન કેદ રહેવાની શિક્ષા કરી તેમાં ફરિયાદ કે એકવાર કેદીને જે શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તેમાં ફરિયાદ કરવાનો કોઈપણ દુનપાવર માછલોને અખત્યાર નથી ફક્ત તેવો અખત્યાર હાથકોરડને છે. (મુ. હા. વા. ૧ પા. ૩ સરકાર વિરૂધ્ધ તુકીયા ગાનજી.)

એકજ વખત કરેલા ગુનાહ બદલ કા. ૩૮૦ અને ૪૫૭ મુજબ જે જુદાં જુદાં તોહામત રાખેલાં તેમાં ફરિયાદ કે જે કલમો મુજબનો ગુનો એકજ વખતે કર્યો છે તેથી આ કામને પી. કો. કા. ૭૧ લાગુ પડે છે તેથી એક ગુનાહ બદલની જે વરસની માછલોની શિક્ષા બાહ્ય રાખી બીજા તોહામત બદલ રદ કરી. (મુ. હા. વા. ૧ પા. ૮૭ સરકાર વિરૂધ્ધ. અરજી.)

એક હિમારતના એક ભાગમાંથી આરોપિતે જે જુદા જુદા સખસોની મિલકતની ચોરી કરી હોય તો તે આરોપિતે જે ચોરીઓ ગણી તે બદલ જુદી જુદી શિક્ષા ન થાય પણ તે એકજ તોહામત ગણાય (કા. હા. વી. વા. ૧૧ પા. ૩૮.)

જાપરા પર સુકવેલાં લુગડાંની ચોરી કરવી એ રહેવાના ઘરમાંની ચોરી નથી પણ ફક્ત ચોરી છે (સ્ટા. પ્ર. ૨૪૮.)

આરોપિતે આ કલમ મુજબ ગુનો કરેલો પણ તેણે પ્રથમ તે વખત સતરમા બાબમાં કહેલા ગુનાહ કર્યાથી કા. ૭૫ ના આધારે તેને ચૌદ વરસની સમુદ્રપારની શિક્ષા કરી તેમાં ફરિયાદ કે જે ગુનાહ પીનલકોડ પહેલાં કરેલા છે તેને કા. ૭૫ લાગતી નથી માટે આ કલમના ગુનાહની શિક્ષા કરી (મુ. હા. વા. ૪ પા. ૧૧ સરકાર વિ. કુશાબનએથ.)

આ કલમ મુજબ તોહામત સાબિત થયું અને પ્રથમ કા. ૩૭૬ મુજબ તોહામત સા-

ખિત યહ શિક્ષા થઈ હતી તેથી હાલનાં ગુનાહ બદલ ફટકાની શિક્ષા કરી પણ આ કલમનો અમલ કા. ૩૭૯ નો ગુનોહ જુદો છે માટે ફટકાની શિક્ષા થાય નહીં તેથી મુ. હા. વા. ૭ પા. ૬૮ સરકાર વિ. આગીવાસીમીપા.)

પોલીસ કાનસ્ટેબલો તેમને સોંપતા ઘરમાંથી ચોરી કરે તો તેથી તેઓપર આ કલમ મુજબનું તોહિમત કરે (કા. હા. વી. રી. વા. ૩ પા. ૨૮.)

કોઈને વ્યથા કરવાની યા કોઈનાપર હુમલો કરવાની, યા તેવાં બીજાં કૃત્ય કરવાની તૈયારી કરી રાત્રે ગુપ્ત ગ્રહપ્રવેશ કર્યાથી ગુનેહગારપર પી. કા. કા. ૪૫૮ અને ૪૫૯ મુજબ તોહિમત મુક્યાં. આવીરાત્રે તોહિમત મુક્યા છતાં તેનાપર પી. કા. ક. ૩૮૦ મુજબ ચોરીનું તોહિમત ઠરાવવાનો ડેપુટી માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર નથી તેણે પ્રથમના તોહિમત ઉપરથી કામ કમીટ કરવું જોઈતું હતું સમજાવે. માજીસ્ટ્રેટનો હુકમ રદ કરી કાયદા પ્રમાણે ચોકસી થવા કામ મોજબું (કા. હા. વી. રી. વા. ૯ પા. ૫ સરકાર વિ. ભતુડીમી.)

દેરાં બાંધવા માટે છાયાનું છાપર બાંધ્યું હોય તો તે આ કલમ પ્રમાણે માલ રાખવાની જગા છે. (સ્ટા. પ. ૨૮૮.)

આરોપિતે ફરિયાદીના રહેવાના ઘરમાં પ્રવેશ કરી તે ના, ના કહે તો પણ તેની રૂબરૂ ફેટલીક મિલકત તે બદલાવનાથી લઈ ગયો તેમાં ઠરવું કે પી. કા. કા. ૩૮૦ પ્રમાણે ગુનોહ થાય છે તે કલમ પ્રમાણે દોષવૃધ્ધી કરનારી બાબતો અવી છે કે રહેવાનું ઘર યા મારાત કે જોનો બિયોગ મિલકત રાખવા સાથે કરવામાં આવે છે તેમાં પ્રવેશ કરવા એ છે એમ પ્રવેશ કર્યાથી ધણી ઘરમાં છે માટે સાપ્રાપ્તપણામાં કોઈ કમીપણું થતું નથી (મુ. હા. તા. ૭ સપ્ટેમ્બર ૧૮૭૧ સરકાર વિ. કાસીરામ બાકસેહ.)

ચોરી કરવાને ઠરાવે રાત્રે ઘર ફોડવું અને ચોરી કરવી એવા એ ગુનાહની સામેતી એકજ કામમાં થઈ તો તે અપરાધ બદલ એકજ શિક્ષા આપી તો પણ બીના નથી; પરંતુ તે શિક્ષા તે પૈકીમાં જે બારે ગુનોહ હોય તેને માટે કાયદામાં જે શિક્ષા કરમાવી હોય તે શિક્ષાથી જાગતી ન કરવી; કીવા તે પૈકી ત્યેક ગુનાહ બદલ જુદી જુદી શિક્ષા આપવી અને તે જુદી જુની શિક્ષા પણ તેમાંના જરૂરી ગુનાહ બદલ કાયદામાં કરમાવેલી શિક્ષા કરતાં વધવી ન જોઈય (મુ. હા. ઈ. લા. વા. ૧ પા. ૨૧૪ સરકાર વિ. તુકયા બીન તમણા.)

એકજ વ્યવહારના કામમાં એકજ હેતુ પારપાડવા માટે આરોપિતે ફેટલાંક કૃત્ય કર્યા હોય અને તેમાંના પ્રત્યેક કૃત્ય ઉપરથી જે જુદા જુદા નાના અપરાધ થતા હોય તે કરતાં તે તમામ કૃત્ય મળી અધિક મોટો એવા એક અપરાધ થતો હોય અને મતસાકના કારણે સર મુખ્ય અપરાધ અને બીજા હજકા અપરાધ તોહિમત નામામાં લખવા જો કે સર્વ વાર હોય તો પણ શિક્ષા આપતી વખતે તેમાંનો મુખ્ય અને સર્વમાં મોટો એવાજ અપરાધ હોય તે બદલ સાબિતી ફરી શિક્ષા કરવી એ સગવડ બરેલું છે તેથી રાત્રે ઘર ફોડવું અને તેમાં ચોરી કરી હોય તો તે બદલ કા. ૪૫૭ મુજબ તોહિમત મુક્યું (અહલા. ઇ. લા. વા. ૨ પા. ૬૪૪ સરકાર વિરુદ્ધ. આગુધ્યા.)

ચોરી કરવા સાથે રાત્રે ઘર ફોડવું તા. રહેવાના ઘરમાં ચોરી કરવી એ ગુનાહઓ ફોજદારી કામ વ્યજાવવાની રીતના કાયદાની કા. ૪૫૪ પ્યારા ૩ મુજબ શિક્ષા કરવા સાથે એક ગુનાહ જેવા સમજવા એમ છે માટે તે ગુનાહઓની સામેતીના ઠરવું ઉપરથી એક ગુનાને સાથે જમણી કેદની શિક્ષા તથા બીજા ગુનાહને સાથે ફટકા મારવાની શિક્ષા એમ કાયદેસરે રીતે કરાય નહીં. (મુ. હા. તા. ૧૧ ડીસેમ્બર ૧૮૭૩ સરકાર વિરુદ્ધ. ગોવિંદ બીનારામ વિગરે.)

સગીર વયના આરોપિતે ઘરમાં ચોરી કર્યાનો ગુનોહ કર્યો છે એમ ઠરાવ કરી માજીસ્ટ્રેટ પણ મહીના સખત કેદની શિક્ષા કરી હુકમ કર્યો કે આ શિક્ષાના બદલામાં તે ગુનેહગારને યાદ મહિના સુધી સુધારાના ઘરમાં કેદ રાખવા તેમાં ઠરવું કે ફજાણી મુદત સુધી કેદની સજા માજીસ્ટ્રેટ એકવાર આપ્યા પછી તે ગુનેહગારને તેથી વધારે મુદત સુધી

સુધારાના ધરમાં કેદ રાખવો એવો હુકમ તે ફરમાવી શકતા નથી. (મુ. હા. તા. ૮ જુન, ૧૯૭૫ સરકાર વિ. ગણપથવા ખીનહરી.)

શેડની કમળ મહિલી
મિલકતની મહેતા અથવા
ચાકરે ચોરી કરવી.

૩૮૧. કોઈ માણસ મહેતો અથવા ચાકર હોય, અથવા મહેતા દાખલ કે ચાકર દાખલ રાખેલો હોય, તે માણસ અગર પોતાના શેડ અથવા રાખનારના કમળ મહિલી કોઈ મિલકતની ચોરી કરે તો તેને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—એક દિવસને માટે ગાડી બાંડે રાખ્યાથી ગાડીવાળો બાંડે રાખનારનો નોકર નથી રહ્યો. પ્ર. ૨૫૦

તેમજ બાંડે રાખી હોય તો તે આ કલમ પ્રમાણે મહેતો અથવા નોકર ન કહેવાય (કા. હા. વી. રા. વા. ૮ પા. ૩૨.)

ચોરી કરવા
સાંઝ મોત અથવા
બચા કરવાના તે
ચોરી કરીને ચોરી
કરવી.

૩૮૨. જે માણસ ચોરી કરે, તેણે અગર તે ચોરી કરવા સાંઝ, અથવા તે ચોરી કર્યા પછી નાશી જવા સાંઝ, અથવા તે ચોરીથી મ. જેલી મિલકત રાખવા સાંઝ, કોઈ શખસનું મોત આણવાની, અથવા કોઈને બચા, અથવા અટકાવ કરવાની અથવા મોત, બચા કે અટકાવનો બચ ઉત્પન્ન કરવાની, કોઈ તકવારી કરી હોય, તો તે માણસને દશ વરસની મુદત સુધીની સાંખત કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

દષ્ટાંત.

(અ) જ ના કમળ મહિલી કોઈ મિલકતના અ ચોરી કરે, અને એ ચોરી કરતી વેળા-
એ તેના કપડામાં રાખેલી એક ભરેલી પિસ્તોલ હોય, અને તે પિસ્તોલ અગર જ સાહામો થાય તો જ ને બચા કરવાના ધરાદાયી રાખી હોય, તો અ એ આ કલમમાં બ્યાન કરેલો યુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

(બ) અ જ તું ખીસુ કાતરે, અને તેણે પોતાના કેટલાએક સાંખતીઓને આસપાસ રાખ્યા હોય, એટલા સાંઝ કે, અગર શું બને છે તે જ ના જાણ્યામાં આવે અને જ સામો થાય, અથવા અ ને પકડવાની કોશિશ કરે, તો તેઓ જ ને અટકાવે, તો અ એ આ કલમમાં બ્યાન કરેલો યુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

જખરાઈથી કહડાવવા આવત.

જખરાઈથી કહડાવવું. | ૩૮૩. જે માણસ ધરાદાયી કોઈ શખસને તે શખસને પોતાને અથવા ખીજ કોઈને નુકશાન કરવાનો બચ ઉત્પન્ન કરે, અને તેમ કરી ને તે બચ પામેલો શખસ કોઈ મિલકત, અથવા કિમતી દસ્તાવેજ, અથવા સહી કે મોહિર કરેલી જે વસ્તુનો કોઈ કિમતી દસ્તાવેજ બનાવી શકાય એવી કોઈ વસ્તુ, કોઈ શખસને આપે, એમ બદ્ધાનતથી કરે, તો તે માણસે “જખરાઈથી કહડાવવાનો યુનોહ” કર્યો એમ સમજવું.

દષ્ટાંત.

(અ) તું મને પહસા આપ, નહી તો તારી આખર જામ એવું હું કાંઈ છાપીશ એમ કહીને અ જ ને ધમકાવે; અને એમ કરીને જ તેને પહસા આપે એમ અ કરે,

- તો અમ્મે જખરાઈથી કહડાવવાનો યુનોહ કર્યો એમ સમજવું.
- (ખ) તું આટલા રૂપિયા મને આપવાની એક ચેડી લખી તે પર સહી કરી આપ, નહીં તો હું તારા બાળકને ગેરબ્યાજખી કેદમાં રાખીશ એવી રીતે અમ્મે જ ને ધમકાવે અને જ તેવી ચેડી લખી તે પર સહી કરી આપે, તો અમ્મે જખરાઈથી કહડાવવાનો યુનોહ કર્યો એમ સમજવું.
- (ક) મારા ખેતરમાંના પાકનો આટલો ભાગ હું બ ને આપીશ, અને તે ન આપુ તે આટલો દંડ આપીશ, એવી સરતનું એક ખત કરીને તે પર સહી કરીને તું બ ને આપ, નહીં તો તારા ખેતર મધ્યેના પાકનો નાશ કરવાને હું ડંગોરાવાળા માણસો મોકલીશ, એવી રીતે અમ્મે જ ને ધમકાવે, અને તેથી કરીને જ તેવું ખત લખી તે પર સહી કરી આપે એમ કરે, તો અમ્મે જખરાઈથી કહડાવવાનો યુનોહ કર્યો એમ સમજવું.
- (ડ) જ ને મહાવ્યથાનો ભય પમાડીને અમ્મે બદ્ધાનતથી એવું કરે કે એક કોરા કાગળ ઉપર પોતાની સહી અથવા મોહિર કરીને તે કાગળ જ અમ્મે ને આપે, અને તે પ્રમાણે જ તે કાગળ પર સહી કરીને તે કાગળ અમ્મે ને આપે, તો એ ઠેકાણે તે સહી કરેલા કાગળનો કાંઈ મિલકતી દસ્તાવેજ બનાવી શકાય માટે, અમ્મે જખરાઈથી કહડાવવાનો યુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

ટીકા.—આ કલમ પ્રમાણે જીલ્લામાં લેવાના પ્રકાર બે છે પહેલો પ્રકાર દુઃખ દેવાની બીક બતાવવી. બીજો પ્રકાર તરતજ દુઃખ દેવાની બીક આપવી. તો પણ જે દુઃખ દેવાનું તે મોત, વ્યથા કોવા ગેરબ્યાજખી કેદ કરવાની હોવી ન જોઈયે કોઈ માણસ બાહાર જઈ લોકો પાસેથી કર લેવા હુકમ થયો છે એમ કહી પછસા લેતો તે ચોરી નથી પણ ડગાઈ છે (મિ. પ્ર. ૨૭૩.)

આ કલમ પ્રમાણે જખરાઈથી કડાવાની જે વાખ્યા બતાવી છે તેવી બીક આ કામમાં કંઈજ નથી. કારણ કે કેદીએ જંગલનાં લાકડાં લેવાનો હક સરકાર પાસેથી ખરીદ કરેલો અને સરકાર સાથે થયેલા કરારમાં બીજાનો તેમાંથી લાકડાં લેવાનો હક કાયમ રાખેલો તે છતાં તે જંગલમાંથી લાકડાં લઈ જનારને અટકાવી તેના પાસેથી કેદીએ પૈસા કડાવ્યા તેમાં ડરાબું કે કેદી આ કલમ પ્રમાણેનો યુનેહગાર નથી (સુ. હા. વા. ૩ પાને ૪૫ સરકારે વિરૂધ અબદુલકાદર બાબાઆબુજી)

પૈસા નહિ આપેતો ફોજદારી યુનાઈનું તોહિમત તારાપર મુકીશ એમ કહી પૈસા કડાવે તો તે યુનોહ આ કલમ પ્રમાણે છે. તેમજ આ કલમ પ્રમાણેનો યુનોહ સંપૂર્ણ થવા માટે એક શખસને વ્યથાનો ભય પમાડી બદ્ધાનતથી તેની પાસેથી કાંઈ મિલકત મુકાવે તો એ પુરતુ છે (ઈ. ડા. પૂ. ૩૪૬)

અમુક પૈસા આપ નહિતો તારી નોકરી ખોવરાવીશ એમ કહી પૈસા મળવે તે આ કલમ પ્રમાણેનો યુનેહગાર થાય (કા. હા. વી. રી. વા. ૧૮ પાને ૧૭)

જખરાઈથીક | ૩૮૪. જે માણસ જખરાઈથી કહડાવવાનો યુનોહ કરે, તેને ત્રણ હડાવવાનીશિક્ષા. | વરસની મુદત સુધીના એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—આ કલમ મુજબ ધમકી આપનારજ પૈસા મળવવા જોઈયે એમ કાંઈ જરૂર નથી. પણ સલાહ કરેલા પ્રમાણે તેમાંના એકે ધમકી આપી અને બીજાએ પૈસા

કહાવ્યા તો તે સરવને આ કલમ મુજબ તોહિમત લાગે. પૈસાં એજવનારે મદદ કરી ગણાવું અને તેમ બની શકે તોપણ તે કરવું જરૂરનું જ છે એમ નથી (મુ. હા. વા. ૨ પા. ૩૬૪ સરકાર વિં શંકર બગવાંત વિગરે)

આ કલમ પ્રમાણે જખરાઈથી કહાવવાનો યુનોહ ગામના ગોકીદાર સમક્ષ થવા છતાં તેણે યુનોહ કરવો બાજબી નથી એમ તે ચોકીદારે તેને કહ્યું નહિ તેટલા ઉપરથી તે ચોકીદારે તે યુનાહમાં મદદ કર્યા બદલ યુનેહગારે યજ્ઞ શકતો નથી (કા. હા. ધ. જા. વા. ૮ પા. ૭૨૮ ગોપાળચંદર વિં કુતમોનીબટવા)

એકથી વધારે માણસોએ મસલત કરી કે તેમાંના કોઈએ ૩૨ બતાવવો, કોઈએ મિલકત કહાવવી તો તેમાંના દરેકજણ આ કલમ પ્રમાણે યુનેહગારછે (મુ. હા. વા. ૨ પા. ૪૧૭)

જખરાઈથી કહાવવા નો યુનોહ કરવા સાંકોઈ સખસને નુકશાનનો બચ ઉત્પન્ન કરવો.

૩૮૫. જખરાઈથી કહાવવાનો યુનોહ કરવા સાંક ને માણસ કોઈ સખસને કાંઈ નુકશાનનો બચ ઉત્પન્ન કરે, અથવા બચ ઉત્પન્ન કરવાની કોશીશ કરે, તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની ખેમાંના ગમ્મે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડનો, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

મોત અથવા મહાબ્ય થાનો બચ કોઈ સખસને પમાડીને જખરાઈથી કહાવવાનો યુનોહ કરવો.

૩૮૬. કોઈ સખસને, તે સખસને, પોતાને અથવા બીજા કોઈને મોત અથવા મહાબ્ય થા કરવાનો બચ ઉત્પન્ન કરીને ને માણસ જખરાઈથી કહાવવાનો યુનોહ કરે, તે માણસને દસ વરસની મુદત સુધીની ખેમાંના ગમ્મે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે;

જખરાઈથી કહાવવાનો યુનોહ કરવા સાંકોઈ સખસને મોત અથવા મહાબ્ય થાનો બચ ઉત્પન્ન કરવો.

૩૮૭. ને માણસ, જખરાઈથી કહાવવાનો યુનોહ કરવા સાંકોઈ સખસને, તે સખસને પોતાને અથવા બીજા કોઈને મોત અથવા મહાબ્ય થા કરવાનો બચ ઉત્પન્ન કરે, અથવા બચ ઉત્પન્ન કરવાની કોશીશ કરે, તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની ખેમાંના ગમ્મે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

મોત અથવા સમુદ્રપાર વગેરેની શિક્ષા થઈ શકે એવા યુનાહનું તોહિમત મુકવાનો બચ ઉત્પન્ન કરીને જખરાઈથી કહાવવા નો યુનોહ કરવો.

૩૮૮. મોતની, અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની કેદની, શિક્ષા થઈ શકતી હોય એવા કોઈ યુનોહ કરવાનું અથવા કરવાની કોશીશ કરવાનું, અથવા એવા યુનોહ બીજા કોઈ સખસ પાસે કરવાને તેને લજાવાવવાની કોશીશ કરવાનું, તોહિમત કોઈ સખસનો પોતાની ઉપર અથવા કોઈ બીજાની ઉપર મુકવાનો બચ તે સખસને ઉત્પન્ન કરીને, ને માણસ જખરાઈથી કહાવવાનો યુનોહ કરે, તે માણસને દસ વરસની મુદત સુધીની ખેમાંના ગમ્મે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે. અને અગર ૩૭૭

મી કલમ મુજબ શિક્ષા થઈ શકે એવા તે યુનોહ હોય તો તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષા થઈ શકે.

જામરાણથી કહડાવવાનો યુનોહ કરવા યોગ્ય મન આસને કાઈ ચુકાવના તો હોમતનો ભય ઉત્પન્ન કરે.

૩૮૯. જામરાણથી કહડાવવાનો યુનોહ કરવા સાર, મોતની, અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દશ વરસની મુદત સુધીની કેદની શિક્ષા થઈ શકતી હોય એવા કાઈ યુનોહ કરવાનું અથવા કરવાની કોશિશ કરવાનું તો હોમત કાઈ શખસની પોતાની

ઉપર અથવા કાઈ બીજાની ઉપર મુકવાનો ભય તે શખસને જે માણસ ઉત્પન્ન કરે, અથવા ઉત્પન્ન કરવાની કોશિશ કરે, તે માણસને દશ વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારના કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ હાયક થશે; અને અગર ૩૭૭ મી કલમ મુજબ શિક્ષા થઈ શકે એવા તે યુનોહ હોય, તો તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષા થઈ શકે.

અપહરણ તથા ડાકાઈથી આવત.

અપહરણ. / ૩૯૦ સરવે અપહરણમાં અગર જે ચોરી અથવા જામરાણથી કહડાવવાનો યુનોહ હોય છે.

ચોરી કરે અગર કાઈ ચોરી કરવા સાર, અથવા ચોરી કરવામાં, અથવા અપહરણ થાય છે. ચોરીથી મળેલી માલકત હાઈ જવામાં અથવા હાઈ જવાની કોશિશ કરવામાં, તે યુનોહગર, તે મતવગસર; છુદ્ધિપૂરવક કાઈ શખસનું મોત આણે, અથવા તેને બચા કે ગેરબ્યાજબી અટકાવ કરે, અથવા મોત, બચા કે ગેરબ્યાજબી અટકાવ કરવાની કોશિશ કરે, અથવા તાત્કાલિક મોત, તાત્કાલિક બચા, કે તાત્કાલિક ગેરબ્યાજબી અટકાવ કરવાનો ભય ઉત્પન્ન કરે, અથવા ભય ઉત્પન્ન કરવાની કોશિશ કરે, તો તે ચોરી અપહરણ થાય છે એમ સમજવું.

જામરાણથી કહડાવવું તે કયારે અપહરણ થાય છે. અગર જામરાણથી કહડાવવાનો યુનોહ કરતી વખતે તે યુનોહ કરનારે ભય પમાડેલા શખસનો આગળ હાજર હોય, અને તાત્કાલિક મોત, અથવા તાત્કાલિક બચા, અથવા તાત્કાલિક ગેરબ્યાજબી અટકાવ તે શખસને અથવા કાઈ બીજા શખસને કરવાનો ભય તે શખસને ઉત્પન્ન કરીને તે જામરાણથી કહડાવવાનો યુનોહ કરે; અને એ પ્રમાણે ભય ઉત્પન્ન કરીને તે ભય પમાડેલા શખસનું મન એવું કરે કે તે શખસ તેજ વખતે અને તેજ ઠેકાણે જામરાણથી કહડાવેલી વસ્તુ આપી દે, તો તે જામરાણથી કહડાવવું અપહરણ થાય છે એમ સમજવું.

ખુલાસો—અગર તે યુનોહ કરનાર એટલા નજીક હોય કે તેથી તે બીજા શખસને તાત્કાલિક મોતનો અથવા તાત્કાલિક બચાનો અથવા તાત્કાલિક ગેરબ્યાજબી અટકાવનો, ભય ઉત્પન્ન થાય, તો તે હાજર છે એમ સમજવું.

દષ્ટાંત.

(અ) અ જ ને નીચે દાખાને ઝાંતી રહે, અને જ ની રખમંદી શીવાય જ ના કપડામાંથી જ ના પહસા તથા દાગીના દગલખાજીથી કાઢાડી લે, તો એ ઠેકાણે અ એ ચોરી કરી, અને તે ચોરી કરવા સાર તેણે છુદ્ધિપૂરવક જ ને ગેરબ્યાજબી અટકાવ કસો માટે તેણે અપહરણ કર્યું એમ સમજવું.

(ખ) અ ઝ ન ઘોરી રસ્તા ઉપર મળે અને એક પિસ્તોલ દુખાડીને કહે, કે તારી નાણાંની થેલી આપ, અને તે પરથી ઝ પોતાની થેલી આપી દે, તો એ ઠકાણે તાત્કાલિક વ્યથાનો ભય ઉત્પન્ન કરીને અ એ ઝ ની પાસેથી તે થેલી જપ્તરાહથી કહડાવવાનો શુનોહ કર્યો, અને તે શુનોહ કરતી વખતે તે ઝ ની આગળ હાજર હતો, માટે અ એ અપહરણ કર્યું એમ સમજવું.

(ક) ઝ પોતાના બાળકને લઇને ભય છે એવામાં ઘોરી રસ્તાપર તેને અ મળે અને તે બાળકને લઇને અ ઝ ને એમ કહેકે તું તાહારી નાણાંની થેલી આપ, નહીં તો હું આ બાળકને પેલી ટેકરી ઉપરથી નીચે ફેંલી દઈશ; અને તે પરથી ઝ પોતાની થેલી આપી દે, તો એ ઠકાણે જે બાળક ત્યાં હાજર છે તે બાળકને તાત્કાલિક વ્યથા કરવાનો ભય ઝ ને ઉત્પન્ન કરીને ઝ ની પાસેથી તેની થેલી અ એ જપ્તરાહથી કહડાવી માટે અ એ ઝ ની પાસેથી અપહરણ કર્યું એમ સમજવું.

(ડ) “તાહર બાળક માહારી ટોળીના હાથમાં છે, અને તું હમને દશ હજાર રૂપિયા મોકલ, નહીં તો અમે તારા બાળકનો જીવ લઇશું.” એમ કહીને અ ઝ ની પાસેથી કાંઈ મોલકત મેળવે તો એનું નામ જપ્તરાહથી કહડાવવું. અને એને માટે તે ગુનાહની શિક્ષા થઈ શકે, પણ પોતાના બાળકનું તાત્કાલિક મોત થવાનો ભય ઝ ને ઉત્પન્ન કરવામાં આવે નહીં, તો એ કાંઈ અપહરણ ગણાય નહીં.

ટીકા.—આ કલમમાંના કારણમાંના કોઈ એક કારણ સાથે દુઃખાપત કરવામાં આવી ન હોય પણ એકાએક આ રી પહેલેલા આદમીના હાથમાં પકડાઈ નહિ જવાસાથે દુઃખાપત કરવામાં આવી હોય તો એ સરેહ દુઃખાપતનું લાંબે એ ચોરી અપહરણ થતી નથી (હુ. હા. તા. ૨૭ જુન ૧૮૭૨ સરકાર વિરુદ્ધ કાળીયો કેરીઓ વિગરે)

ચોરને પકડવા તેની પાછળ દોડનારને તે પકડે નહિ એ હુમલાથી પથર ફેંકે અને ચોરીનો માત્ર નાખીદો તેમાં અપહરણનો શુનોહ થતો નથી (મ. હા. વા. ૩ પા. ૪)

આ કલમમાં કહેલો જે ભય બતાવે તે જીવ લેવાનો, કીવા જીવ લેવાને પ્રયત્ન કરવાનો, કીવા વ્યથા કરવાનો, અગર ગેરબાજબી અપ્રકાશ કરવાનો કીવા બીજો એવી રીતનો ભય બતાવે તેથી જો આપ્ત કીવા મિલકતને નુકશાન કરવાનો ભય બતાવે તો તે અપહરણ ન થતાં કા. ૩૮૭ પ્રમાણે શુનોહ થાય છે. તેમજ ચોરનો મિલકત ચોરનારના કબજામાં આવા ગુનાહમાં આવ્યો જોયો; પછી તે કબજાને થોડા વખતનો હોય અને પછી તરતજ માત્રીકને પાછો આપ્યો હોય તોપણ હરકત નથી (મ. પૂ. ૨૭૭)

ચોરી કરવામાં ધરદણી સાથે થાય તો તેને મારવાનો ધરાદો કર્યો હોય પણ એ પ્રમાણે મારવાની કોશિશ કરવામાં આવે તો તેવી વખતે આ કલમ પ્રમાણે શુનોહ કર્યો ગણાય (કા. હા. વી. રી. વા. ૫ પા. ૬૫)

ડાકાઘટી. | ૩૯૧. અગર પાંચ અથવા વધારે શખ્સો એકઠા મળીને કાંઈ અપહરણ કરે અથવા કરવાની કોશિશ કરે, અથવા જે શખ્સો એકઠા મળીને અપહરણ કરતાં અથવા કરવાની કોશિશ કરતાં હોય તે, તથા જે શખ્સો હાજર હોય અને તે અપહરણ તથા કોશિશ કરવામાં સાહાય કરતા હોય તે, એ બંને મળીને તેઓની આખી સંખ્યા પાંચ અથવા વધારે થાય, તો એ પ્રમાણે અપહરણ કરનાર કોશિશ કરનાર, અથવા સાહાય કરનાર દરેક શખ્સે “ડાકાઘટી” કરી એમ સમજવું.

ટીકા.—આરોપિતે કુળિયાદીનું ધર કોડ્યું અને પછી કુરિયાદી પાસે પોતાના રવાનું પાત માગ્યું. પછી આરોપિતમાંના એકે તેનું નાક બ્રાહ્મી રાખ્યું અને. બીજાએ તે કોડ્યું તથા નાક બ્રાહ્મી રાખનારે કુળિયાદીની સેનાના આંગુલી કાઢી બીધી તેમાં ઠરાવ્યું કે કુરિયાદીના ખતની ચોરી સરવે આરોપિત કરી એમ અને તેમ કરવા કુરિયાદીને અટકાવમાં રાખ્યાનું શાખિત થયુંકે તેથી આરોપિત ડાકાઘટીના ગુનેહગાર થાયછે (મુ. હા. ઇ. લા. વા. ૧ પા. ૧૦ સરકાર વિ. અરેરાવ ખાજુરાવ અને બીજા)

ગાયકવાડના મુલકમાં ડાકાઘટી થઈ અને તેમાં ચોરાયલા માલમાંનો કોઈ માલ આરોપિતે અંગરેજ રાજ્યતા કોઈ ગામમાં છુપાવ્યો તેમાં ઠરાવ્યું કે ડાકાઘટીનો ગુનોહ પર મુલકમાં થયો અને ચોરીનો માલ આ મુલકમાં મળ્યો તો એ ડાકાઘટીનું કૃત્ય આ હદમાં થયું નથી તેથી તેના પર ડાકાઘટીનો ગુનોહ મુકી તેનો હતસાક આ રાજ્યતા કોરટથી થઈ શકે નહિ. પણ ચોરાનો માલ આ મુલકમાંથી મળ્યો તેથી કા. ૪૨૨ પ્રમાણે ચોરીનો માલ રાખ્યાનું તોહિમત રાખી તેની તપાસ આ રાજ્યતા કોરટ કરી શકે (મુ. હા. ઇ. લા. વા. ૧ પા. ૫૦ સરકાર વિ. લખીયા ગોવિંદ વિગરે)

કેરી પર ડાકાઘટીનું તોહિમત હતું તેમાંથી શેશનજીએ અને આસેશરે તેને મુક્ત કરેલા પણ પુનાવપરથી શેશનજીએ તેને અહ પ્રવેશનો ગુનેહગાર ઠરાવ્યો તેમાં ઠરાવ્યું કે અહ પ્રવેશના ગુનાહનો આરોપ તમારા પર છે એમ કી. પ્રો. કા. ૪૪૫ પ્રમાણે કેરીને સમજાવવું જોઈતું હતું પણ તેમ કર્યું નથી અને પ્રવેશનો ગુનોહ એ ડાકાઘટીનો ભાગ નથી મારે અહ પ્રવેશનું તોહિમત રદ કર્યું (કા. હા. વી. રી. વા. ૨૩ પા. ૫૯ સરકાર વિ. સલામત અહલી)

ડાકાઘટી થયા, પછી છ કલાકના ટુંકા વખતમાં કોઈ શખ્સ તે ગુનાહમાં ગયેલા માલ સાથે પકડાય અને તેને બીજી રાતે શાખિત ન કરી આપે તો ડાકાઘટી કરનારે છ એમ મળ્યું (કા. હા. વી. રી. વા. ૩ પા. ૧૦)

પાંચજણુ ધર કોડી ચોરી કરવા ગયા અને કોડવાનું કૃત્ય કરતાં કેટલાક લોક જંગી હાવાથી જુમ પડતાં ચોરામાંના એકે ભિગા ચડેલા લોકમાંના એકને મારી નાખ્યો તેમાં ડાકાઘટીનો ગુનેહગાર નહિ ઠરાવતાં ધર કોડ્યાનો ઠરાવ્યો (ઈ. ડા. પ. ૩૬૮)

અપહરણની શિક્ષા. ૩૬૨. જે માણસ અપહરણ કરે, તેને દશ વરસની મુદત સુધીની સખત કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ બાયક થશે; અને અગર તે અપહરણ ચોરી રસ્તા પર, સુર્યાસ્ત તથા સુરોદયની વચ્ચે, કરવામાં આવે, તો કેદ ચૌદ વરસ સુધીની થઈ શકે.

ટીકા.—કોઈને નિચે પાડી નાખી તેની બેશુધિમાં તેની પાસેથી કોઈ માલ લેવા એ તથા કોઈની વાળી બેસી લેવા તેનો કાન તોડવા તે તથા કોઈની ધડીયાળની સાંકળી તેને પાડીને લેવામાં આવે તે એ ગુનાહ અપહરણના કહેવાય (આર્ય. પ. ૪૫૧)

અપહરણ ક ૩૬૩ જે માણસ અપહરણ કરવાની કોશિશ કરે, તેને સાત વરસની કોશિશ. સની મુદત સુધીની સખત કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ બાયક થશે.

અપહરણ ક ૩૬૪. અગર કોઈ શખ્સ, અપહરણ કરવામાં અથવા અપહરણ કરવામાં બુદ્ધિપુરવક વ્યથા કરે, તો તે શખ્સને, તથા બીજી કોઈ શખ્સ તેની સાથે તે અપહરણ કરવામાં અથવા અપહરણ કરવાની કોશિશ કરવામાં શામિલ હોય તે શખ્સને, જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દશ વરસની મુદત સુધીની સખત કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અગર વળી તે દંડને પણ બાયક થશે.

ટીકા.—આ કાલદાની કા. ૩૯૧માં જે ગુનાહની વાખ્ય કહીછે તે ગુનાહનો સદરહ કલમમાં સમાવેશ થાયછે તેથી આરોપિતે એકજ કલમમાં જે ગુનાહ કરેલા હોયતો તેને ફક્ત આ કલમ પ્રમાણે શિક્ષા આપવી (કા. હા. વી. રી. વા. ૧ પા. ૨)

ડાકાઘટીનીશિક્ષા. | ૩૯૫. જે માણસ ડાકાઘટી કરે, તેને જીવતાં સુધી સમુદ્ર-પારની, અથવા દશ વરસની મુદત સુધીની સખત કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—કેદીપર આ કલમ પ્રમાણે તોહામત મુકયું હતું અને કા. ૪૧૨ પ્રમાણે ચોરીનો માલ ડાકાઘટી કરનાર લોક પાસેથી લેવાનો ગુનોહ શાખિત કર્યો તેમાં ઠરાવ્યું કે ગુનાહની શાખિતીનો ઠરાવ ફરસ્ત નથી કારણ કે શેશનજડને મુકેલું તોહામત કા. ૪૧૨ પ્રમાણે ન-હોતું અને કી. પ્રો. કા. ૫૬ થી તે ૫૯ સુધીના નિયમો લાગુ પડે એવા એ મુકદ્દમો નહોતો (મુ. હા. તા. ૧૬ જુન ૧૮૭૦ સરકાર વિં ગોપાળ પરબુરામ વિગેરે)

આરોપિતપર પ્રથમ આ કલમ પ્રમાણે તોહામત મુકયું. તેની તપાસ એક માજી-સ્ટ્રેટ મલાવી તે વખતે તે માજીસ્ટ્રેટ એ તોહામત બાજુપર રાખી આરોપિત એ ગેરકા-યદસર મંદાનાં માણસછે એવા આરોપનો તેનો કા. ૧૪૩ પ્રમાણે જવાબ લઈ તેનાપરના તોહામતની તપાસ સંક્ષીપ્ત પ્રકારની ચોકશી પ્રમાણે કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે પ્રથમ ફરિયાદ કા. ૧૪૩ પ્રમાણે થઈ નથી પણ આ કલમ પ્રમાણે થઈછે એટલે માજીસ્ટ્રેટથી સંક્ષીપ્ત પ્રકારની ચોકશી કરાય નહિ (કા. હા. વી. રી. વા. ૨૧ પા. ૮૬ દવારકાંનાય મજમુદાર વિં નાહુદાસ)

ખુનની સાથે | ૩૯૬. અગર પાંચ અથવા વધારે શખસો સાથે મળીને ડાકાઘટી ડાકાઘટી. કરતા હોય તેઓમાંનો કોઈ તે પ્રમાણે ડાકાઘટી કરવામાં ખુન કરે, તો તે શખસોમાંના હરએકને મોતની, અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દશ વરસની મુદત સુધીની સખત કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ખુનની અથવા મહાવ્ય | ૩૯૭. અગર અપહરણ અથવા ડાકાઘટી કરતી વખતે, થા કરવાની કોશિયનીસાથે તે ગુનેહગાર કાંઈ બંધકર શસ્ત્ર વાપરે, અથવા કોઈ શખસને અપહરણ અથવા ડાકા મહાવ્યથા કરે, અથવા કોઈ શખસનું મોત આણવાની કે તેને મહાવ્યથા કરવાની એશિય કરે, તો તે ગુનેહગારને કેદની, જે શિક્ષા કરવામાં આવશે તે સાત વરસથી ઓછી થશે નહીં.

ટીકા.—આ કલમ જેવી કલમના ઠરાવોમાં જ્યારે ગુનાહનો સંમાવેશ થાયછે ત્યારે દોષાધીક્ય કરનારી બાબતોના સખખથી તે ગુનાહને ઓછામાં ઓછી જે સજા કરવા વિશે તે કલમમાં ઠરાવછે તોએપણ તેવી દોષાધીક્ય કરનારી બાબતો શીછે તે ચારજમાં બખવી જોઈએ જોઈ કરીને તોહામતદાર આશામી જે ગુનોહ પોતે કબુલ કરે તે ગુનોહ શું છે તથા તેવા બોલવાનો પુરતો પરિણામ શા છે? તે સમજી શકે અથવા ગુનાહનો જો પોતે ખનકાર કર્યો તો જે મુદતની વાતો રદ કરવા સાર તેને કહેવામાં આવ્યુંછે તે વાતો કહી તે તેના સમજવામાં આવશે (મુ. હા. તા. ૩૧ અગષ્ટ સને ૧૮૭૧ સરકારવિરુદ્ધ મુકતા માણકા)

બારે સજાના જોખમની મર્યાદા પીતલકોડ કા. ૩૯૭ મુજબ જે ગુનેહગાર અપહરણ અથવા ડાકાઘટી કરવામાં ખરેખર મહાવ્યથા કરતો હોય તેનાપર કરવાની ફરજીછે. (મુ. હા. તા. ૧ અગષ્ટ ૧૮૭૨ સરકાર વિરુદ્ધ દેવજી કેર વિગેરે)

કાંઈ બંધકર શસ્ત્ર વાપરણ | ૩૯૮. અગર અપહરણ અથવા ડાકાઘટી કરવાની કોશિય

કર્યું હોય, તે વખતે અ | કરતી વખતે, તે યુનેહગારે કાંઈ બચંકરે શસ્ત્ર ધારણ કર્યું
પહેરણ અથવા ડાકાઢટી | હોય, તો તે યુનેહગારને કેદની ને શિક્ષા કરવામાં આવશે તે
કરવાની ફરિયાદ. સાત વરસથી ઓછી થશે નહીં.

ડાકાઢટી કર | ૩૬૯. ને માણસ ડાકાઢટી કરવાની કાંઈ તકવારી કરે; તેને દશ
વાની વર્ષગારી કે | વરસની મુદત સુધીની સખત કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે. અને
રવી. વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ડાકાઢટીની ટો | ૪૦૦ આ આકટ પસાર થયા પછી કોઈ પણ વખતે નિત્ય ડાકાઢ
ળી માં હોવાની | ટી કરવાના કારણસર મળેલા સખસોની કોઈ ટોળીમાં ને માણસ હોશે,
શિક્ષા. તેને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની અથવા દશ વરસની મુદત સુધીની સખત કેદની, શિક્ષા
કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ચોરીની બટકતી ટોળીમાં | ૪૦૧. આ આકટ પસાર થયા પછી કોઈ પણ વખતે,
હોવાની શિક્ષા. નિત્ય ચોરી અથવા અપહેરણ કરવાનાં કારણસર મળેલા સખ
સોની કોઈ બટકતી અથવા બીજી ટોળીમાં ને માણસ હોશે, અને તે ટોળી દગ અથવા
ડાકાઢટીની ટોળી નહીં હોશે, તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની સખત કેદની શિક્ષા
કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ડાકાઢટી કર | ૪૦૨. આ આકટ પસાર થયા પછી કોઈ પણ વખતે, ડાકાઢટી કરવાનાં
વાના કારણસર | કારણસર એકઠા થયેલા પાંચ અથવા વધારે સખસોમાંનો ને માણસ
એકઠા થવું. હોશે, તેને સાત વરસની મુદત સુધીની સખત કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી
તે દંડને પણ લાયક થશે.

મિલકતના સાધાર્ણ ખોટા ઉપયોગ બાબત.

બદલાતથી | ૪૦૩. ને માણસ બદલાતથી કાંઈ પણ જંગમ મિલકતનો ખોટો
મિલકતનો ખોટો | ઉપયોગ કરે અથવા તે પોતાને કામે લગાડે, તે માણસને બે વરસની
ઉપયોગ. મુદત સુધીની ખેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની
શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દટાંત.

(અ) અ ઝ ની મિલકત ઝના કબજામાંથી લે, અને તે લેતી વખતે સુદૃઢિથી તે એ-
મ માનતો હોય કે એ મિલકત માહારી છે, તો અ ચોરીનો તકશીરવાર નથી; પણ
પોતાની બુલ માલમ પડ્યા પછી અગર અ બદલાતથી તે મિલકત પોતાને કામે
લગાડે, તો તેણે આ કલમ મુજબ યુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

(બ) અ ને ઝ ની સાથે દોસ્તી છે, અને તે ઝ ના કીતાબખાનામાં ઝ નહીં હોય એ-
વી વેળાએ જ્યારે ઝ ની સાફ રજામંદી શીવાય તેમાંથી એક ઓપડી લઈ બન્ય
હવે એ ટૂંકાણે અગર અ ના મનમાં એમ હોય, કે તે ઓપડી વાંચવાના કારણસર

લેવાની મને ઝ ની અરથાંત સમજાય એવી રજમંદી છે, તો અ અ ચોરી કરી નથી. પણ અગર પાછળથી અ પોતાના કાયદાને સાર તે ચોપડી વચે, તો તેણે આ કલમ મુજબ ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

- (ક) અ તથા બ એ બંને એક ઘોડાના એકઠા માલીક છે, અને અ વાપરવાને ઇરાદો કરીને તે ઘોડાને બ ના કબજામાંથી લઈ જાય, તો, એ ઠેકાણે તે ઘોડો વાપરવાનો અ નો હક છે માટે, તેણે અદ્દાનતથી તે ઘોડાનો ખોટો ઉપયોગ કર્યો એમ સમજવું નહીં પણ અગર અ તે ઘોડો વચે, અને તેની કીમત ઉપર તે સંબંધી પોતાને કામે લગાડે, તો તેણે આ કલમ મુજબ ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.
- ખુલાસો ૧લો.—ફક્ત ઘોડા વાર મુઘીજ ખોટો ઉપયોગ કર્યો હોય તો પણ આ કલમના અરથ મુજબનો ખોટો ઉપયોગ છે એમ સમજવું.

દર્શાવ.

ઝ ની એક સરકારી પ્રામિસરી નોટ ખાલી થરા વાળી અ ને જડે, અને તે નોટ ઝ ની છે એમ જાણ્યા છતાં અ એક સરાફને ત્યાંથી કાંઈ રૂપીયા કઢાડીને તેના અવજમાં તે નોટ ગીરી મુકે, એવા ઇરાદાથી ક પછી તે છોડાવેલો હું ઝ ને પાછી આપીય, તો અ એ આ કલમ મુજબ ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

ખુલાસો ૨ લો.—જે મીલકત કોઈ ખાજ સંપત્તિના કબજામાં ન હોય એવી કાંઈ મીલકત કોઈ સંપત્તિને જડે, અને તે મીલકત સાચવવાના અથવા તેના માલીકને પાછી આપવાના કારણસર તે સંપત્તિ તે મીલકત લે, તો તે સંપત્તિ તે મીલકત અદ્દાનતથી લીધી અથવા તેનો ખોટો ઉપયોગ કર્યો નથી, અને તેણે ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું નહીં; પણ તે મીલકતનો માલિક કોણ છે એ વાતની તને ખબર હોય, અથવા તે સાધી કઢાડવાનો તેની પાસે ઇલાજ હોય, તે છતાં, અથવા માલીકને સાધી કઢાડીને તેને ખબર આપવાના ઘટના ઇલાજ વાપર્યા પહેલાં, તથા માલીક આવીને તે મીલકતના દાવો કરે એટલા સા-ર ઘટતી મુદત મુધી તે મીલકત રાખ્યા પહેલાં, અગર તે સંપત્તિ તે મીલકત પોતાને કામે લગાડે, તો તેણે ઉપર ખ્યાન કરેલો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

એવી ખાખતમાં ઘટના ઉપાય તે કહ્યા. અથવા ઘટતી મુદત તે કેટલી એ હકીકતની ખાખત છે.

મીલકત જેને જડે તે સંપત્તિ તે મીલકતના ધણી કોણ છે, અથવા તેનો ધણી કોઈ અમુક સંપત્તિ છે, એમ જાણવું જોઈએ એવું કાંઈ જરૂર નથી, અગર તે મીલકત કામે લગાડતી વખતે તે મીલકત પોતાની છે એમ તે માનતો ન હોય, અથવા તેનો ખરો માલિક જડી શકતો નથી એમ જો તે શુદ્ધધીથી માનતો ન હોય તો ખસ છે.

દર્શાવ.

- (અ) ઘોરી રસ્તા પર પડેલો એક રૂપીયા અ જાય. તે કાનો છે તે અ ને ખબર નહીં હોય, અને અ તે રૂપીયા ઉચકી લે, તો અ એ આ કલમમાં ખ્યાન કરેલો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું નહીં.

- (બ) ઘોરી રસ્તા પર પડેલો એક કાગળ અ ને જડે. તે કાગળમાં એક બેંકનોટ હોય, અને

તે કાગળના શીરનામાંપરથી તથા તેમાં લખેલી બીનાપરથી તે નોટ કોની છે એ વાત તેના જાણનામાં આવે, અને પછી તે નોટ તે વાપરે, તો તેણે આ કલમ મુજબ ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

(ક) આ લાવે તેને નાણાં આપણે એવી તરેહનો વ્ય ને એક એક જડે તે એક કોનો જણો છે એ વાતની તેથી અટકળ થઈ શકે નહી, પણ જે સમયે તે એક લખ્યો હોય તે સમયસનું નામ તે એકમાં લખેલું હોય, અને વ્ય એમ જાણતો હોય કે તે સમયે મને ખતાવો સકશે કે કલાણા ધણીને માટે એ એક લખ્યો હતો. તેવું છતાં તે માલીકને સોધી કહાડવાની કોશીશ ન કરતાં વ્ય તે એક વાપરે, તો તેણે આ કલમ મુજબ ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

(ડ) જો ની પછી બરેલી એક થેલી જ ના હાથમાંથી નીકળી પડતી વ્ય જોય, અને તે જ ને પાછી આપવાના ધરિદાયી વ્ય ઉચકી લે, પણ પાછળથી તે તેને પોતાને કામે લગાડે, તો વ્ય એ આ કલમ મુજબ ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

(ઈ) વ્ય ને એક પછી બરેલી થેલી જડે, તો તે થેલી કોની છે. એ વાત વ્ય જાણતો નહી હોય, પણ પાછળથી તેને ખપર પડે કે તે જ ની છે. અને તેવું છતાં તે થેલી પોતાને કામે લગાડે, તો વ્ય એ આ કલમ મુજબ ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

(ફ) વ્ય ને એક કીમતી વીટી જડે તે વીટી કોની છે એ વાત વ્ય જાણતો નહી હોય; પણ તેનો માલીક સોધી કહાડવાની કોશીશ કર્યા શીવાય તુરત વ્ય તે વીટી વેચે, તો વ્ય એ આ કલમ મુજબ ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

ટીકા.—ફરિયાદીએ સોંપેલો માલ ગુનેહગારે વાપરી આપો તેથી તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત રાખેલું તેમાં ફરાવ્યું કે આવી ખામતમાં બદલ્યાનતથી વિશ્વાસઘાત કર્યાનું તોહોમત રાખવું જોઈએ. (મુ. હા. વા. ૪ પા. ૩ સરકાર વિરુદ્ધ ગણુવલદે રામચંદ્ર)

આ કલમ મુજબ તોહોમત શાખિત થવાને કેદીએ બદલ્યાનતથી મિલકતનો ખોટો ઉપયોગ કરવો જોઈએ; પરંતુ આ કામમાં ગુનેહગારને એક વસ્તુ જડી હતી અને તે તેણે ફક્ત પોતાના કામજામાં રાખી હતી. એટલા માટે સદરહુ કલમ પ્રમાણે તોહોમતમાંથી કેદીને મુક્ત કરીએ છીએ (કા. હા. વા. ૧૦ પા. ૨૩ સરકાર વિરુદ્ધ અબ્દુલ)

બીજી ખામતો જોતાં જે કલ્પ કરેલાથી ગુનોહ થતો નથી તેવા ગુનાહાઓનો સમાવેશ થવા આ કલમમાં તજવીજ કરીએ. યોગ્ય રીતે મિલકત કામજામાં આવી હોય અને મુજબ ઉદ્દેશથી આવી હોય તે ઉદ્દેશ ફરે, કીવા જે વાત પક્ષકારોને અગાઉ માહીત નહોતી એવી કાંઈ નવીન વાતની માહીતી થયા છતાં તે મિલકત બદલ્યાનત અને કપટથી વાપરે તો તે ગુનોહ આ કલમ પ્રમાણે થાય છે (મ. પૂ. ૨૮૦)

એક ભેસનું આમડુ કે જેનો ધણી મળી શક્યો નહિ તે એક ગામના માહાર લોકોએ પોતાના ઉપયોગમાં લીધું તેમાં ફરાવ્યું કે બદલ્યાનત ભરેલા સાપ્રાધ ધરિદા વિશે શાખિતી નથી તેથી કેદીપર સાપ્રાધ ખોટો ઉપયોગ કરવાનું તોહોમત રહી શકતું નથી (મુ. હા. તા. ૧ મ ૧૮૭૨ સરકાર વિરુદ્ધ જેડીયા સાયુ વિગરે)

તોહોમતદાર અને ફરિયાદી જે ધંધો કરતા હોય તેમાં અમુક સાંખડાની કીમત ન આપતાં એ સાંખડાં પોતાના ઉપયોગમાં લેતો તોહોમતદારે આ કલમ પ્રમાણે ગુનોહ કર્યો કહેવાય નહિ (કા. હા. વી. રી. વા. ૧૭ પા. ૧૧)

કોઈ સમયે | ૪૦૪. જે કોઈ માણસ બદલાનતથી કાંઈ મિલકતનો ખોટો ઉપ-

સરી જાય તે વખતે તેની પાસે જેમિલકત હોય તે મિલકતનો ખર્ચ બદલાવતી ખોટો ખર્ચ કરે અથવા તેને પોતાને કામ લગાડે, અને તે એમ જાણતો હોય કે કલાણે સખસ ગુજરી ગયો તે વખતે એ મીલકત તેના કબજામાં હતી, તથા ત્યારપછી તે કબજામાં લેવાનો કાયદા મુજબ જેનો હક હોય એવા કોઈ સખસના કબજામાં આવી નથી. તો તે માણસને પણ વજ્રપયોગ.

રસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને બંધી તે દંડને પણ લાયક થશે; અને અગર તે ગુનો કરનારને તે સખસે તે મુખ્ય ત્યારે મહેતા અથવા ચાકર દાખલ રાખેલો હોય, તો તે કેદ સાત વરસ સુધીની થઈ શકે.

દષ્ટાંત.

(અ) ના કબજામાં કેટલોએક ધરનો સામાન તથા નાણાં છતાં જ ગુજરી જાય, પછી તે નાણું કબજામાં લેવાનો જેને હક હોય એવા કોઈ સખસના કબજામાં તે આવતાં વેહેલાં જ નો ચાકર અથવા બદલાવતી તેનો ખોટો ઉપયોગ કરે, તો એ એ આ કલમ મુજબ ગુનો કર્યો એમ સમજવું.

ટીકા.—રથાર મિલકતનો ખોટો ઉપયોગ કરનારને આ કલમ લાગુ પડતી નથી ક્રૂર ભંગમ મિલકતને લાગુ પડે છે (મુ. હા. વા. ૧ પાને ૩૩ સરકાર વિરુદ્ધ ગીરધર ધરમદાસ)

સાપરાધ વિશ્વાસઘાત.

સાપરાધ વિશ્વાસઘાત. ૪૦૫. જે માણસને કોઈ પણ રીતે કાંઈ મીલકત અથવા મીલકત તરફનો અખત્યાર સોંપ્યો હોય, તે માણસ અગર બદલાવતી તે મીલકતનો ખોટો ઉપયોગ કરે, અથવા તે પોતાને કામ લગાડે, અથવા તે સોંપણ રીતે જાળવવી એ વિશે કાયદાએ કાંઈ હુકમ કરેલા હોય તે હુકમ તોડીને, અથવા તે સોંપણ જાળવવા વિશે તેણે સાફ અથવા અરયાંત સમજાય એવા કાંઈ કાયદેસર કરાર કર્યો હોય તે કરાર તોડીને, બદલાવતી તે મિલકત વાપરે અથવા તેનો વગ કરે, અથવા જાણી જોઈને કોઈ બીજા માણસને તેમ કરવા દે, તે માણસે “સાપરાધ વિશ્વાસઘાત” કર્યો એમ સમજવું.

દષ્ટાંત.

(અ) એક મરનાર સખસના વિજમાં એ ને વકીલ દરાવેલો છે તે અગર તે મરનારની મિલકતની વેહેલણ તે વિજ પ્રમાણે કરવાનો કાયદાનો હુકમ બદલાવતી નહીં માનીને તે મિલકત પોતાને કામ લગાડે, તો એ એ સાપરાધ વિશ્વાસઘાત કર્યો એમ સમજવું.

(બ) એ એક વખારવાળો છે. અને એ કેયાં ગાંમ જાય છે, તે પોતાનો સામાન એ ને સોંપે, એવો કરાર કરીને કે એ સામાન રાખવા માટે હું તમને આટલું વખારનું બાકુ આપુ, ત્યારે તમારે એ સામાન મને પાછો આપવો. એ બદલાવતી તે માલ વેચી નાંખે, તો એ એ સાપરાધ વિશ્વાસઘાત કર્યો એમ સમજવું.

(ક) એ કલંકતામાં રહીને જ દીલીમાં રહે છે, તેના આડતીઆ દાખલ કામ કરે છે, અને એ તથા જ ની વચે સાફ કે અરયાંત સમજાય એવા એક એ રીતનો કરાર થયેલો છે કે જ નેટલું નાણું મોકલે તેટલું સખનું એ એ જ ના હુકમ મુજબ વાપરવું,

પછી જ એક લાખ રૂપીઆ અંતે નોકલ, અને એમ લખી મોકલ કે અમે તે રૂપીયાના કંપનીની નોટો લેવી અમદદાનતથી તે હુકમ નહીં માને અને તે રૂપીયા પોતાના ધંધામાં વાપરે, તો અમે સાપ્રાધ વિશ્વાસઘાત કર્યો એમ સમજવું.

(૬) પણ ઉપલાં દ્રષ્ટાંતમાં અગર એમ બનેકે, અદદાનતથી નહીં, પણ, બંગાળાની એકતા શેર રાખવામાં જ ને વધારે ગુણ થઈ એવું માનીને, શુદ્ધબુદ્ધિથી કંપનીની નોટો નહીં ખરીદ કરતાં જ ને માટે તે બંગાળાની એકતા શેર અ ખરીદ કરે, તો એ કેસાણે, અગર જ ને હાની વાપ, અને તે હાનિને માટે અ ની અપર દિવાનીમાં ફરિયાદી કરવાનો તેનો હક હોય, તો પણ અમે અદદાનતથી કામ કરેયું નથી માટે, તેણે સાપ્રાધ વિશ્વાસઘાત કર્યો નથી એમ સમજવું.

(ઈ) અ એક મહેસુલી અમલદાર છે. તેને સરકારી નાણું સોંપેલું છે, અને તે નાણું તેના હવાલામાં હોય તે તેણે કલાણી તીર્થેશીમાં અમરવું એવા તેને કાયદાનો હુકમ છે અથવા એમ કરવાને તે સરકારની સાથેના સાફ અથવા અરધાંત સમજાય એવી રીતે કરેલા કોઈ કરારથી બંધાયેલો છે. એમ છતાં અ અદદાનતથી તે નાણું વાપરે, તો તેણે સાપ્રાધ વિશ્વાસ ઘાત કર્યો એમ સમજવું.

(ફ) અ એક ભારવાહક છે. તેને ખુસ્કી કે તરીને રમતે લઈ જવાને કોઈ મીલકત જ એ સોંપી છે તે મીલકતનો તે અદદાનતથી ખોટો ઉપયોગ કરે, તો તેણે સાપ્રાધ વિશ્વાસ ઘાત કર્યો એમ સમજવું.

ટીકા.—ગીરી દસ્તાવેજ લખી આપ્યા છતાં તે લખી આપ્યો નથી એમ કહી ગીરી મુબ્લી જમાન ગારોદારને આપવાનો ના કહી તેથી સાપ્રાધ વિશ્વાસઘાતનો યુનેહ અને એવી રીતે હક ઉત્પન્ન કરતા દસ્તાવેજનો ખોટો ઉપયોગ કર્યો એવું ગણી તેઓ ઉપર પી. કો. કા. ૪૦૫ તોહિમત રાખ્યું છે. પણ આવી હકીકતથી સાપ્રાધ વિશ્વાસઘાતનો યુનેહ બનેલો એમ નથી. અને તકરારી વાત સાધારણ રીતે દીવાનો ફરિયાદીના વિશયકે તેથી તોહિમત રદ કર્યું (મુ. હા. વા. ૨ પા. ૧૨૭ સરકાર વિરુદ્ધ બલકરનાથક વિગરે)

ફરિયાદીએ સોંપેલા માલ યુનેહગારે વાપરી આપેલો તેથી તેના ઉપર પી. કો. કા. ૪૦૩ મુજબ અદદાનતથી ખોટો ઉપયોગ કરેલાં તોહિમત મુકેલું તેમાં દરાવ્યું કે આવા કામમાં તે તોહિમત નહિ રહેતાં અદદાનતથી વિશ્વાસઘાત કરેલાં તોહિમત રહી શકે છે (મુ. હા. વા. ૪ પાને ૩ સરકાર વિરુદ્ધ ગણુવલદે રામચંદ્ર)

ધરેણુ કરાવવા માટે કેદીએને આપેલા રૂપામાં તેઓએ તાંબાનો ભિળ ક્યો તેથી તેનાપર કા. ૪૧૭ મુજબ ઠગાઈનું તોહિમત રાખેલું તેમાં દરાવ્યું કે સદરહુ પ્રમાણેના ખનાવથી આ યુનેહ ઠગાઈનો નથી પણ સાપ્રાધ વિશ્વાસઘાતનો છે (મુ. હા. વા. ૪ પાને ૧૬ સરકાર વિરુદ્ધ આબાશ બીનબાડ વિગરે)

યુનેહગાર ઉપર વેચવા આપેલી જાણસોની કીમત સંબંધી સાપ્રાધ વિશ્વાસઘાત કર્યાનું તોહિમત હતું. ફરિયાદી અને યુનેહગાર ભાગીદાર છે તેથી વિશ્વાસઘાતનું તોહિમત રહી શકતુ નથી એવી તકરાર આવ્યાથી દરાવ્યું કે યુનેહગાર ભાગીદાર હતો એવું પુરાવાથી ચાલિત થાય છે તો તેનાપર વિશ્વાસઘાતનું તોહિમત રહી શકતુ મેથી (કા. હા. વી. રી. વા. ૬ તા. ૨૬ ફેબ્રુઆરી ૧૮૯૮ સરકાર વિરુદ્ધ લાલચંદ્રાણ)

કોઈ માણસના અનેક ચાકરોએ પોતામાંના એક ચાકરને સર્વનો પગાર લેવા માટે શેઠ પાસે મોકલ્યો તે પગાર લઈ તે માણસ નાશી ગયો તો તે માણસે બીધેલા પૈસા શેઠન નહિ છતાં તેણે તે બીજા ચાકરોના મુખત્યાર તરોડે બીધા છે અને તેમ હોવાથી તે મા-

શુંસ આ કલમ પ્રમાણે ગુનેહગાર થાયછે (મ. પૂ. ૨૭૧)

જે લગ્ન થયેલી સ્ત્રીઓથી કાયદા પ્રમાણે દ્વંદ્વ થઈ શકતો નથી એવી સ્ત્રીઓનાં તાબામાં કાંઈ મિલકત કસ્યા છતાં તે સ્ત્રી તે મિલકતનો બદલાવનથી ગેર ઉપયોગ કરે તો તે સ્ત્રી આ કલમના પહેલા બાગ પ્રમાણે શિક્ષાને લાયક છે (મ. પ. ૨૮૪)

આ કલમ પ્રમાણે તોહીમત મુકામ તેનાં જે નિર્દોષ કર્યો હોય તેના ઉપર તેજ તોહીમતના કામમાં પડેલા પુરાવથી ચોરાના મિલકત લેવાનું પણ તોહીમત રહી શકે. વ્હી સદરહુ ગુનોહ સંપૂર્ણ થવા માટે જે મિલકત તેને જેવા કરારથી સોંપી હોય તે કરાર વિરુદ્ધનાં કત્ત કરી તે પોતાના ઉપયોગમાં લીધી એમ પણ શબ્દિત થવું જોઈએ (ઈ. ડા. પૂ. ૩૪૫)

સાપરાધ વિશ્વાસઘાત | ૪૦૬. જે માણસ સાપ્રાધ વિશ્વાસઘાત કરે, તેને ત્રણ ની શિક્ષા. વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

બારવાહક વ | ૪૦૭. કોઈ શખ્સને બારવાહક દાખલ, અથવા ડુંકાવાળા કે ગેર એ સાપરાધ વિશ્વાસઘાત કરે. બારવાળા દાખલ કાંઈ મિલકત સોંપી હોય, અને તે શખ્સ તે મિલકત બખાત સાપ્રાધ વિશ્વાસઘાત કરે, તો તે શખ્સને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઈ મહેતા અથવા આકરે સાપરાધ વિશ્વાસઘાત કરે. ૪૦૮. કોઈ માણસ મહેતો અથવા આકર હોય, અથવા કોઈને મહેતા કે આકર દાખલ રાખ્યો હોય, અને તે દરબજા થી તેને કાંઈ મીલકત અથવા કાંઈ મીલકત ઉપર અખતીયાર કોઈ પણ રીતે સોંપ્યો હોય તે માણસ તે મીલકત બખાત સાપ્રાધ વિશ્વાસઘાત કરે, તો તેને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—કોઈ નોકરને વિશેષ કામ માટે કાંઈ પૈસા આપ્યા હોય પણ તેણે તે પૈસા તે કામમાં નહિ ખર્ચ્યા છતાં ખર્ચ્યાએ એમ ખોટું કહે તો તે આ કલમ પ્રમાણે ગુનેહગાર છે (કા. હા. વો. રી. વા. ૧૦ પા. ૨૮ વાટસન અને કંપની વિ. ગુલાબખાન)

કોઈ સરકારી નોકરે અથવા મરફે, વેપારીએ કે આડતીયાએ સાપરાધ વિશ્વાસઘાત કરે. ૪૦૯. કોઈ માણસને તેના દરબજાથી સરકારી નોકર દાખલ, અથવા તેના ધંધામર, તેને સરાક, વેપારી, કોડીદાર, દલાલ, વકીલ કે આડતીયા દાખલ, કાંઈ મીલકત અથવા કાંઈ મીલકત ઉપર અખતીયાર કોઈ પણ રીતે સોંપ્યો હોય, તે માણસ તે મીલકત બખાત સાપ્રાધ વિશ્વાસઘાત કરે, તો તેને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ધ વિશ્વાસઘાત કરે, તો તેને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—આ કલમ પ્રમાણે ગુનોહ થવાને સરકારી નોકર એ રીતે જે પ્રકારની મિલકત તાબામાં લેવાનો અધિકાર હોય તે પ્રકારની મિલકત સરકારી નોકરને તાબે કરેલી હોવા જોઈએ (મ. હા. વા. ૪ પાને ૩)

કેદાપર આ કલમ પ્રમાણે તોહીમત મુકેલું પણ આસીરેટ્ટ શેશનજડને કામ ચાલતાનાં દરબજામાં કેદની ફરિયાદો પુરાવો પુરો પાડવાને કેટલાક સવાલ કર્યા તેથી તજવીજમાં

માણુજ ગરકાયદે થયું એમ ગણી તોહોમત રૂ. કરયું (મુ. હા. વા. ૩ પાને ૫૨ સરકાર વિ. ને. એમ. ડાયાત્ર)

સરકારથી નિમાયતો તલાટી સરકારે બરણાની રકમને બદલે રાંણા લઈ તેની કીમત પોતે સરકારમાં બરેતો તેથી તે આ કલમ પ્રમાણે ગુનેહગાર નથી (મ. હા. વા. ૪ એપનડીક્ષ પ્ર. ૩૨)

મીઠાના વખારમાં મીઠું સીલકે નિકળતું હોય તે કરતાં કમી મીઠું સાલકમાં નિકળે તો પણ બ્યાંહાં સુધી મીઠું દરેગો ખાઈ ગયો એવા પુરાવા ન હોય ત્યાંહાં સુધી તે વિશ્વાસપાતનો ગુનેહગારે કરતો નથી (કા. વી. રી. વા. ૫ પા. ૨૧)

કાઈ હેડક્લાર્કનું સ્ટાંપ વેચવાનું કામ હોય પણ તે કામ તેણે પોતાના ઉપરીની મંજૂરીથી પોતાના આસીરન્ટને સોંપ્યું હોય તે આસીરન્ટ સ્ટાંપલખ નાથી જાય તો તેવી બાબતમાં વિશ્વાસપાતનો ગુનેહગાર આસીરન્ટ ગણાય (કા. વી. રી. વા. ૧૩ પાને ૭૭)

ચોરીની મીલકત લેવા બાબત.

ચોરીની મીલકત | ૪૧૦. જે મીલકતનો કબજો ચોરીથી, અથવા જબરાઈના કડાવવાથી, અથવા અપહરણથી, એકની પાસેથી બીજાની પાસે ગયો હોય તે મીલકત, તથા જે મીલકતનો સાપરાધ ખોટો ઉપયોગ થયો હોય, અથવા જે બાબત સાપરાધ વીશ્વાસપાત થયો હોય, તે મીલકતનું નામ “ચોરીની મીલકત” પાડ્યું છે. પછી ખોટીશ ઇંડિયાની માટે અથવા બહાર તે કબજો એકની પાસેથી બીજા પાસે ગયો હોય અથવા તે સાપરાધ ખોટો ઉપયોગ અથવા વીશ્વાસપાત થયો હોય તો પણ અગર તે મીલકત જે સમ્પત્તિનો તે કબજામાં લેવાનો કાયદા મુજબ હક હોય એવા કોઈ સમ્પત્તિના કબજામાં પાછળથી આવે તો પછી તે ચોરીની મીલકત સમજવી નહીં.

ટીકા.—જે માલ ચોરી હોય તેજ માલ સેનાર આ કલમ પ્રમાણે ગુનેહગાર છે પણ ચોરીનો માલ વેચી તેને બદલે બીજી બનાવેલી માલ તાબામાં લેતો તે સેનાર આ કલમ પ્રમાણે ગુનેહગાર નથી (મ. પૂ. ૨૬૦)

ચોરાવતી મિલકત છે એમ જાણ્યા છતાં ચોરીને મદદ કરવા માટે કોંવા તે મિલકત છુપાવવા માટે લોપી હોય પછી તે સેનારને કાયદો ન હોય તો એ પણ તે સેનાર આ કલમ પ્રમાણે ગુનેહગાર છે. (રસલ વા. ૨ પા. ૫૫૪)

કોઈ માણસ મિલકત ચોરી તે એકાદ માણસની બાયડીને રવાણી કરે અને તે બાયડી એ મિલકત પોતાના ઘણીને આપે તો તે ઘણી તે ગુનાહ બદલ શિક્ષાને પાત્ર થાય છે. (મ. પૂ. ૨૬૨)

તોહોમતદાર ચોરીનો માલ સેવા કરાદો કર્યો પણ બ્યાંહાં સુધી ચોર પાસેથી એ માલ તેની પાસે આવ્યો ન હોય ત્યાંહાં સુધી તે ચોરીનો માલ રાખ્યાનો ગુનેહગાર નથી (આર્ચ. પૂ. ૪૭૪)

ચોરીની મિલ | ૪૧૧. કોઈ માણસ બદલાનતથી કોઈ ચોરીની મીલકત લે અથવા કત બદલાનતથી રાખે, અને તે ચોરીની મિલકત છે એમ તે જાણતો હોય, અથવા સેવી.

એમ માનવાનું તેને કારણ હોય, તો તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—આ કલમ મુજબ બદલાનતથી ચોરીનો માલ રાખ્યાનું તોહોમત કોઈ શખ્સ ઉપર હાવવામાં આવે તો તે તોહોમતનામાંમાં લખ્યું કે તોહોમતવાળાના કબજામાં જે ચીજો

માલમ પડી તે ચીજો એ, જ ની ચોરીએ ગયેલી મિલકત હતી (મુ. હા. વા. ૧ પા. ૬૫ સરકાર વિં સીફુ બળનાથ)

• મોરીશીયસટાપુ કે બ્યાં પીનલકોડ અમલમાં નથી તે ટાપુમાં ચોરાયેલો માલ રાખનાર ચોરીનો માલ રાખનાર ગણાય નહિ તેથી તેના પર આ કલમ પ્રમાણે તોહિમત ન આવે (મુ. હા. ઇ. લા. વા. ૫ પા. ૩૩૮ સરકાર વિં મુરગા ચેટી)

મિલકત સેતી વખતે ચોરીની છે એમ બાબતમાં ન હોય પણ ચોરીની છે એમ બાબત પછી રાખે તો તે આ કલમ પ્રમાણે ગુનેહગાર થાય (મ. હા. વા. ૪ પા. ૪૨)

આ કલમ પ્રમાણે આરોપિત પર તોહિમત હતું તેમાં માલ ચોરીનો છે એમ આરોપિત બાબતો હતો પણ તે બદલાવતથી લીધે છે એમ કાગળપત્રોમાં લખવામાં આવ્યું નહોતું તેથી શેશનજડને અપીલમાં જોડી દીધાથી ડરાબ્યુ કે તોહિમતના મામાં કીવા તે શાખિતીના કાગળપત્રમાં બદલાવતથી એ શબ્દ લખ્યા નથી તો એટલા જ કારણથી તેના પરનું તોહિમત રદ થઈ શકતું નથી. આરોપિત પરના અપરાધની તેને પુરણ રીતે માહિતી હતી અને બદલાવતના શબ્દ નહિ લખવાથી આરોપિતને નુકશાન થયું નથી મટિ શેશનજડને કરેલો હુકમ રદ કર્યો (મુ. હા. વા. ૧૦ પા. ૩૭૩ સરકાર વિં રખમા અને બીજા)

કી. પ્રો. કોડને જોડેલા પરિશિષ્ટના ૭ મા આશનમાં આ કલમની સામે પહેલા વર્ગના કનિષ્ઠ માણસોએ એ શબ્દ લખેલો છે તે ઉપરથી આ કલમ પ્રમાણે જે ગુનાહની તજવીજ થઈ સહે તે ગુનેહગાર કી. પ્રો. કો. કા. ૪૩૫ ના અમલમાંથી નિકળી જાય છે. કારણ કે કાયદા કરનારાઓનો હરાદો એવા છે કે બારે કામમાં માત્ર શેશનકોર્ટે હાય લાલવા જોઈએ. આ કલમ પ્રમાણે કોઈના ઉપર તોહિમત મુક્યું હોય તેને જો કોઈ કુલપાવર માણસોએ જોડી દીધો હોય તો તેને કમિટ કરવાનો હુકમ શેશનકોર્ટ કરી શકતી નથી (મુ. હા. તા. ૧ ડી. સેમ્બર ૧૮૭૦ સરકાર વિં રામચંદ હેમચંદ)

આરોપિત પર આ કલમ પ્રમાણે તોહિમત હોવાથી માણસોએ રૂપ૦ ના દંડની અને તે ના આપેથી ૪૫ દીવશની કેદની શિક્ષા કરી હતી તે પર અપીલમાં દંડની શિક્ષા રદ કરી કેદની જે શિક્ષા ભાગવવાની હતી તેને ડેકાણે ફટકાની શિક્ષા કરી તેમાં ડરાબ્યુ કે એ ફટકોની શિક્ષા બાકી રહેલી કેદની શિક્ષાને ડેકાણે ન કરતાં જે અવલ શિક્ષા આપી હતી તેના બદલામાં કરવી હતી. (મુ. હા. તા. ૯ સપ્ટેમ્બર ૧૮૭૭ સરકાર વિં યારેખાન નથેખાન)

કેદી પર આ કલમ પ્રમાણે તોહિમત હતું અને તે તોહિમતની તેણે કબ્જલત આપી હતી પણ તે કબ્જલત પર કી. પ્રો. કા. ૩૪૯ પ્રમાણે સહી માણસોએ કરી નહોતી તેમાં ડરાબ્યુ કે કેદની કબ્જલતથી તેને શિક્ષા કરવાનો માણસોએને અધિકાર હતો તેથી તેની કબ્જલત દફતરે રાખલ કરવાની જરૂર નહોતી (કા. હા. ઇ. લા. વા. ૩ પા. ૭૫૬ ગુમનથા અને બીજાની ખાખતમાં)

નેપાલના રાજ્યમાં આરોપિતે ચોરી કરી પણ ચોરીનો માલ બ્રિટીશ રાજ્યમાંથી તેના કબજામાંથી જઈયો તો તેણે ચોરીનો ગુનોહ ક્યો તે બ્રિટીશ રાજ્ય બહાર કર્યો તેથી તેના પર ચોરીનું તોહિમત રાખી કામ ચલાવવાનો આ રાજ્યની કોર્ટને અધિકાર નથી પણ ચોરીનો માલ રાખ્યાનું તોહિમત રાખી તેની તપાસ કી. પ્રો. કા. ૯૯ ઉદાહરણ બ પ્રમાણે કરવાને આ રાજ્યની કોર્ટને અધિકાર છે. (કા. હા. ઇ. લા. વા. ૯ પા. ૩૦૭ સરકાર વિં રામચંદ ગોપ)

જે માલ પોતા પાસેથી ચોરીએ ગયો હતો એવા ફરિયાદીને વહેમ આવ્યાથી તે માલ કહી કાંઈ લાકડાં તેણે પોલીશના તાપામાં આપ્યાં. તોહિમતવાળાએ એ લાકડાં પોલીશના તાપામાંથી ગિરજીલમથી લીધાં. ચોરાયેલો માલ છે એવું જણાયેલો ચોરીનો માલ બદલાવતથી લીધાના તોહિમત બદલ જો કે અવલ કોર્ટના માણસોએ તથા અપીલ કોર્ટના શેશનજડને એ બંનેનું એવું મત હતું કે માલ પાછો લીધાથી જે પુરાવા થાય છે તે શિવાય લાકડાં ખરેખર ચોરાયેલાં હતાં એવા પુરાવા નથી તોપણ ચોરાયેલો માલ છે એવું જણાયેલો ચોરીનો માલ બદલાવતથી લીધાનું તથા હંગામો કરવાનું તોહિમતવાળા પર શાખિત થાય છે એવું તેઓએ દર્શાવ્યું તેમાં હાઈકોર્ટે ડરાબ્યુ કે

“લાકડાં લેવામાં તોહિમતવાળા તરફથી જે વર્તણૂક થઈ તે ઉપરથી લાકડાં ચોરીનાં છે એવું તે જાણતો હતો પણ તે એમ માનવાને કારણ હતું એવો પુરાવ થાય પણ તે વર્તણૂક ઉપરથી લાકડાં ખરેખર ચોરીનાં છે એ વાત સાબિત થઈ શકતી નથી, તથા લાકડાં બદલાવવાનથી ફરિયાદી પાસેથી બધું તોહિમતવાળાને આપ્યાં એવું બ્યાજખી રીતે સાબિત થાય એવો પુરાવો નથી, માટે ચોરીનો માલ બદલાવવાનથી લેવાનું તોહિમત સાબિત થવાનો ઠરાવ કાયમ રહી શકતો નથી કારણ આ કોર્ટનો અભિપ્રાય એવા છે કે માલ ખરેખર ચોરીનો છે એ બાબતના આધારમાં જો કેવળ તલ માત્ર પુરાવો હોય તો તે દીવાની કામમાં પણ બ્યુરીની સોંપણી નહિ, ફોજદારો કામમાંનો ત્યારે બ્યુરીની સોંપવાજ ન જોઈયે તે માજીસ્ટ્રેટો તેની ઉપર સાબિતીના ઠરાવનો પાપો મુક્ત રચવાજ ન જોઈયે (મુ. હા. તા. ૨૫ નવેમ્બર સને ૧૮૭૫ સરકાર વિરૂધ સિવરામ રઘુનાથ)”

ચોરીનો માલ બદલાવવાનથી રાખ્યાનું આરોપિતપર તોહિમત હતું તેની તપાસ બ્યુરીની રૂબરૂ થઈ તે વખતે બ્યુરી હકીકત કહેતાં જડજો એમ કહ્યું કે “આરોપિતની વર્તણૂક કેવી છે એના સમર્થે અનુમાન કરવા માટે આરોપિતપર અગાઉ ચોરીનો યુનોહ સાબિત થયો છે” તથા એ વાત વિચારમાં લેવી તેમાં ઠરાવ્યું કે જડજો બ્યુરીને એમ કહેવામાં ચૂક કરી છે કારણ કે આરોપિતપર અગાઉ કોઈ પણ યુનોહનો સાબિતો થઈ હતી એ વાત લાગુ છે એવો પુરાવાના આકરતી કા. ૫૪ માં ઠરાવ છે પણ તેજ કલમમાં તેની વર્તણૂક મારી નથી એ વાત લાગુ નથી એમ છે તથા તે બદલનો પુરાવ લાગુ નથી માટે તે વાત વિચારમાં લેવા લાયક નથી. (કા. હા. ઇ. લા. વા. ૫ પા. ૬૮ સરકાર વિરૂધ રોશન દુસાધ વિગેરે.)

કેદીપર પ્રથમ ચોરી ક્યાના યુનોહ એ વખતે સાબિત થયા હતા એવું આરોપિતે કબજા કર્યું હતું અને હાજ ચોરીનો માલ બદલાવવાનથી રાખ્યાનું તોહિમત છે તે સાબિત થયાથી કેદીને કેદની તથા ફટકાની સિક્કા કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે ચોરીનો યુનોહ અને ચોરીનો માલ બદલાવવાનથી લીધાનું તોહિમત એ જ એકજ યુનોહ નથી માટે ફટકાની સિક્કા થઈ શકતી નથી (અલ્હા. હા. ઇ. લા. વા. ૧ પા. ૧૬૨ સરકાર વિરૂધ પરતાપ.)

ચોરીનો માલ લીધા બદલ કોમનાપર તોહિમત છતાં તે માલ ચોરીનો છે એ બદલ પુરાવ ન હોય તથા આરોપિતને માજીસ્ટ્રેટ જોડી દીધો હોય પણ માલ ચોરીનો છે એમ માજીસ્ટ્રેટની ખાત્રી થઈ હોય તો તે માલની બવરયા કા. પ્રો. કા. ૪૧૮ પ્રમાણે કરવા વિશે હુકમ કરવાનો માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર છે. (અલ્હા. હા. ઇ. લા. વા. ૨ પા. ૨૭૬ સરકાર વિરૂધ નીલખર બાબુ)

ચોરીમાં મદદ કર્યા બદલ અને ચોરીનો માલ લીધા બદલ એકજ માણસપર તોહિમત સાબિત કરી તેને શિક્ષા કરવા એ ગેરકાયદેસર છે (અલ્હા. હા. ઇ. લા. વા. ૩ પા. ૧૮૧ સરકાર વિરૂધ સોનારામરાય.)

ચોરીનો માલ કબજામાં હોય તેટલા ઉપરથી ચોરીનો માલ બદલાવવાનથી લીધાનું અનુમાન કરવું કે નહિ એ વિશે વિચાર કરતાં આરોપિત પાસે તે માલનો કબજો હોવા વિશે બ્યુરીએ પોતાની ખાત્રી કરી લેવી જોઈયે એમ જડજો બ્યુરીને કહેવું જોઈયે વળી એકાદ માણસના ઘરમાં ચોરીનો માલ છુપાવ્યો છે એવું દખાઈ આવ્યાથી તે માલ ચોરીનો છે એવું તેને માહિત હતું એમ અનુમાન કરવાને તેટલી વાત બસ છે; પરંતુ તેટલા ઉપરથી તેણે તે માલ ડાકાઢટી કરી મેળવ્યો છે એમ સાબિત થવાનું નથી (મુ. હા. ઇ. લા. વા. ૬ પા. ૭૩૧ સરકાર વિરૂધ મલ્હારી.)

આ કલમ પ્રમાણે ચોરીનો માલ લીધા બદલ અને કા. ૪૧૩ પ્રમાણે ચોરીના માલનો વેપાર કરવાનો વહીવટ રાખ્યા બદલ કેદીનો એકી વખતે ધનસાફ કરવા નહી એવ પ્રસંગે યોગ્ય માર્ગ એટલો છે કે આ કલમ પ્રમાણે આરોપિતનો પહેલો ધનસાફ કરવા અને તેમાં જો તેનાપર તોહિમત સાબિત થાય તો તેજ કાગળ પત્રો પુરાવમાં આપી કા. ૪૧૩ પ્રમાણે પછી ધનસાફ કરવો (કા. હા. ઇ. લા. વા. ૮ પા. ૬૩૪ સરકાર વિરૂધ. ઉત્તમકાંડું.)

ડાકાઘટી કર-
તાં ચોરેલી મીલ
કત બદ્ધાનતથી
લેવી.

૪૧૨. કોઈ માણસ બદ્ધાનતથી કાંઈ ચોરીની મીલકત લે અથવા
રાખે, અને તે મીલકતનો કમળો ડાકાઘટી કરવાથી એકની પાસેથી
બીજાની પાસે આવેલો છે એમ તે માણસ જાણતો હોય, અથવા એમ
માનવાનું તેને કારણ હોય, અથવા જે સખસ ડાકાઘટીની ટોળીમાં છે અથવા તેઓની
ટોળીમાં હતો એવું જાણીને અથવા એમ માનવાનું કારણ છતાં એવા કોઈ સખસ પાસેથી
કોઈ માણસ બદ્ધાનતથી કાંઈ મીલકત લે, અને તે મીલકત ચોરેલી છે એમ તે જાણતો
હોય અથવા એમ માનવાનું તેને કારણ હોય, તો તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની,
અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની સખત કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે
દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા—સદરહ કલમ મુજબ ડાકાઘટીમાં નથી એવા માણસને લાગુ છે અને જે
માણસના તાબામાંથી મિલકત મળી હોય તેના ઉપર જે આ કલમ પ્રમાણે નવા આરોપ
મુકવામાં આવે તો જે યુનેહગારને આ કાયદાની કા. ૩૯૧ પ્રમાણે શિક્ષા કરી હોય તેને
આ કલમ પ્રમાણે જુદી શિક્ષા આપવામાં આવતી નથી (મ. પ્ર. ૨૯૨.)

આ કલમ પ્રમાણેનો યુનેહ સાબિત થયા માટે આરોપિત એમ માનતો કીંવા જાણતો
હોવા જોઈએ કે તેણે લીધેલ મિલકત ડાકાઘટીમાંની છે કીંવા જેની પાસેથી એ મિલકત
લોપી તે સખસ ડાકાઘટી કરનારો છે (કા. હા. વી. રી. વા. ૭ પા. ૧૦૯ સરકાર વિરુદ્ધ
જગદીશ બગદી વિગેરે.)

આરોપિતપર કા. ૩૯૫ પ્રમાણે તોહિમત મુક્યું હતું અને સાબિતી કા. ૪૧૨ પ્રમાણે
કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે સાબિતિ બરાબર નથી થાય જે શેશન જડને કા. ૪૧૨ પ્રમાણે તો-
હિમત મુક્યું નહોતું અને કી. પ્રો. કા. ૫૨ થી ૫૯ સુધીનાં નિયમ લાગુ નથી (મુ. હા.
તા. ૧૨ જુન સને ૧૮૭૦ સરકાર વિ. ગોપાળ વલ્લહે પરસુરામ વિગેરે.)

ગાયકવાડી મુલકમાં ડાકાઘટી થઈ તેમાંનો કાંઈ માત્ર આરોપિતે આ રાજ્યમાં છુ-
પાવ્યો તેમાં ઠરાવ્યું કે ડાકાઘટી પરાજાગ્યમાં થઈ છે તેથી તે યુનાહ બદલ નહીં પણ
આ કલમ પ્રમાણે ચોરીનો માલ રાજ્યાનું તોહિમત મુકી તેની તપાસ આ રાજ્યની કોર્ટ
કરી શકે (મુ. હા. ઇ. લા. વા. ૧ પાને. ૫૦ સરકાર વિ. લખીયા ગોવિંદ વિગેરે.)

કલમ. ૪૦૯ પ્રમાણેના તોહિમતથી જેને સજા થઈ હોય તેનાજ પર તે કલમની સાથે
આ કલમ પ્રમાણે તેજ યુનાહ બદલ તોહિમત મુકાઈ શિક્ષા થાય નહીં. (અદ્દા. હા. વા.
૧ પા. ૩૧૩ સરકાર વિ. ચંકર.)

નિત્ય ચોરીની | ૪૧૩. જે મિલકત ચોરીની મિલકત છે એમ જાણીને અથવા એ
મિલકતનો ધંધો | મ માનવાનું પોતાને કારણ છતાં, જે માણસ નિત્ય તેવી મીલકત લે
કરેવા.

અથવા તેનો ધંધો કરે, તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દસ વરસની મુદત
સુધીની, બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને
પણ લાયક થશે.

ટીકા.—પી. કો. કા. ૪૧૧ પ્રમાણે ચોરીનો માલ લોપ્તા બદલ અને કલમ. ૪૧૩
પ્રમાણે ચોરીના માલનો વેપાર કરવાનો વહીવટ રાજ્યા બદલ કેદીનો એકદમ હનસાફ કરવા
નહીં એવે પ્રસંગે યોગ્ય માર્ગ એટલોજ કે કલમ ૪૧૧ પ્રમાણે આરોપિતની પ્રથમ ચોકશી
કરી હનસાફ કરવા અને તેમાં જો તેનાપર તોહિમત સાબિત થાય તો તેમાંના કાગળપત્રો
પુરાવામાં બહુ કલમ ૪૧૩ પ્રમાણે પછી હનસાફ કરવો. (કા. હા. ઇ. લા. વા. ૮ પાને
૬૩૪ સરકાર વિ. ઉત્તમ કુંડું વિગેરે.)

• ચોરીની મિલ
કે સંતાડવામાં
મદદ કરવી

૪૧૪. કાંઈ મીલકત ચોરીની મીલકત છે એમ જાણીને અથવા
એમ માનવાનું પોતાને કારણ છતાં, તે મીલકત સંતાડવામાં, અથવા
તેનો વગ કરવામાં, તે અથડવામાં જે માણસ બુધિપુરવઠ મદદ કરે, તે માણસને ત્રણ
વરસની મુદત મુઘીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની
શિક્ષા કરવામાં આવે.

ટીકા.—કલમ ૪૧૧ પ્રમાણે જેનાપર તોહામત રહી શકે નહીં એવા માણસને આ
કલમ લાયક હોય એમ જણાય છે. ચોરીનો માલ ચોરે અને બીજો માણસ એ બેઉના
એકત્રતા કબજામાં હોય તો તે બીજો માણસ માલ લેનાર પ્રમાણે જ શિક્ષાને પાત્ર છે.
(સા. પ્ર. ૨૭૪)

ચોરીનો માલ જાણી બુઝીને છુપાવવામાં કોવા નહીં જેવો કરવામાં મદદ કરવાનો
ગુનેહ હોય તો તે માલ કયા પ્રકારનો છે અને કેવી રીતે નહીં જેવો કર્યો તેનો વિચાર
કરવો (મુ. હા. વા. ૨ પા. ૧૩૦ સરકાર વિનં હરીશંકર કકરિયા)

એક માણસે રેલવેના બીજા ચોરી બીજા એક માણસના ઘરમાં છુપાવી મુક્યાના કા-
મમાં મદદ કરી હોય અને કોઈ બીજા અપરાધી માણસને શિક્ષા થવા માટે પોતે નાશી
ગયો હોય તો પી. કો. કા. ૧૯૩ પ્રમાણે તે માણસ ગ્યાયના કામમાં ઉપયોગી પડવા વારતે
ખોટો પુરાવા બતાવ્યો તે બદલ અને વળી આ કલમ પ્રમાણે ચોરીનો માલ છુપાવ્યાના
કામમાં તેણે મદદ કરી એ બદલ શિક્ષાને પાત્ર થાય છે (અલ્હા. હા. હ. લા. વા. ૧ પા.
૩૭૯ સરકાર વિરુદ્ધ રામચંદ્ર રાય.)

ઠગાઈ બાબત

ઠગાઈ. | ૪૧૫. જે માણસ, કોઈ સખસ સાથે ફરેબ કરીને, દગલબાજીથી
અથવા બદલાતથી એવું કરે કે જેની સાથે ફરેબ કર્યો હોય તે સખસ કોઈ સખસને
કાંઈ મીલકત આપે, અથવા કોઈ સખસની પાસે કાંઈ મિલકત રહેવા દેવાની રજામેંદી
આપે, અથવા અગર ફરેબ નહીં કર્યો હોય તો જે વસ્તુ તે સખસ કરે નહીં અથવા કરે-
વામાં કસુર કરે નહીં એવી કાંઈ વસ્તુ તે ફરેબ દીધેલા સખસને કરવાને અથવા તે કરવામાં
કસુર કરવાને ઇરાદાથી બલચાવે, અને તે કામ અથવા કસુર એવી હોય કે તેથી તે સખસને
શરીર, મન, આત્મ, કે મિલકત તરફની કાંઈ નુકશાની કે હાનિ થાય, અથવા યશ એવો
સંભવ હોય, તો તે માણસે “ઠગાઈ” કરી એમ સમજવું.

ખુલાસો—કાંઈ હકીકતને બદલાતથી છુપાવવી, તે પણ આ કલમના અર્થ પ્રમાણે
મી ફરેબ છે એમ સમજવું.

દૃષ્ટાંત.

(અ) હું સિવિલ સરવિસમાં છું એવો ખોટો ટોંગ કરીને, અ ઇરાદાથી જ ને ફરેબ દે,
અને એ પ્રમાણે બદલાતથી એમ કરે કે જ તેને કાંઈ માલ ઉધાર લેઈ જવા દે,
અને અ તે માલનાં નાણાં આપવાનો ઇરાદો રાખતો નહીં હોય, તો અ એ ઠગાઈ
કરી એમ સમજવું.

(બ) અ કોઈ વસ્તુ પર એક ખોટો નીશાની કરીને ઇરાદાથી જ ને ફરેબ દે, અને તેના
મનમાં એવો બઝસો ઉત્પન્ન કરે કે એ વસ્તુ ફલાણા નામીયા કારીગરે બનાવેલી
છે, અને એમ કરીને તે વસ્તુ ખરીદ કરીને તેની કિંમત આપવાને જ ને બદલાત-
થી બલચાવે, તો અ એ ઠગાઈ કરી એમ સમજવું.

- (૬) અમ્મ કાંઈ માલનો ખોટો નમુનો ખતલાવીને ધરાદાયી ઝ ને ફરેખ દે, અને તેના મનમાં એવો બરસો ઉત્પન્ન કરે કે તે માલ નમુના જેવોજ છે, અને તેમ કરીને તે માલ ખરીદ કરીને તેની કીમત આપવાને ઝ ને બદ્દાનતથી લલચાવે, તો અમ્મ એ ડગાઈ કરી એમ સમજવું.
- (૭) અમ્મ એ કાંઈ માલ ખરીદ કર્યો છે તેની કીમત આપવાને બદલે, અમ્મ એક પેહી-ડીપર હુંડી લખી આપે, અને તે પેહીમાં અમ્મ નું કાંઈ નાણું હોય નહીં, અને તેથી અમ્મ ને ઉમેદ હોય કે હું જે હુંડી આપુ છું તે ચિકરાવાની નથી, તેમ છતાં તે હુંડી આપીને અમ્મ ધરાદાયી ઝ ને ફરેખ દે, અને એમ કરીને તે માલ આપવાને ઝ ને બદ્દાનતથી લલચાવે; અને તેને નાણું આપવાનો પોતાને ધરાદો હોય નહીં, તો અમ્મ એ ડગાઈ કરી એમ સમજવું.
- (૮) કાંઈ વસ્તુ હીરા નથી એમ અમ્મ જાણતી હોય, તે વસ્તુ હીરા છે એમ કહીને અમ્મ તે ગીરી મુકે, અને ધરાદાયી ઝ ને ફરેખ દે, અને એમ કરીને તે ઉપર રૂપીયા ધીરવાને ઝ ને બદ્દાનતથી લલચાવે, તો અમ્મ એ ડગાઈ કરી એમ સમજવું.
- (૯) અમ્મ ધરાદાયી ઝ ને ફરેખ દહને તેના મનમાં એવો બરસો ઉત્પન્ન કરે કે હું અમ્મ ને જે રૂપીયા ધીરીશ તે અમ્મ મને પાછા આપશે, અને એમ કરીને રૂપીયા ધીરવાને ઝ ને બદ્દાનતથી અમ્મ લલચાવે, અને તે રૂપીયા પાછા આપવાનો પોતાનો ધરાદો નહીં હોય, તો અમ્મ એ ડગાઈ કરી એમ સમજવું.
- (૧૦) અમ્મ ધરાદાયી ફરેખ દહને ઝ ના મનમાં એવો બરસો ઉત્પન્ન કરે કે અમ્મ મને આટલા ગણીના છોડવા આપવાનો ધરાદો રાખે છે, અને અમ્મ નો કાંઈ આપવાનો ધરાદો નહીં હોય, અને એમ કરીને તે આપવાના બરસો ઉપર કાંઈ નાણું આગળથી આપવાને ઝ ને બદ્દાનતથી લલચાવે, તો અમ્મ એ ડગાઈ કરી એમ સમજવું, પણ અગર તે રૂપીયા લેતો વખતે અમ્મ નો ધરાદો તે છોડવા આપવાનો હોય, અને પછી પોતાનો કરાર તોડીને તે છોડવા નહીં આપે, તો તેણે ડગાઈ કરી એમ સમજવું નહીં; પણ તેની ઉપર કરાર તોડવાની દિવાનીમાં ફક્ત ફરિયાદી ચાલી શકશે.
- (૧૧) અમ્મ એ ઝ ના સાથે કાંઈ કરાર કર્યો છે, તે કરારમાંનો જેટલો ભાગ અમ્મ એ બજાવવાનો છે તેટલો અમ્મ બજાવી ચુક્યો એ પ્રમાણે અમ્મ ફરેખ દહને ઝ ના મનમાં બરસો ઉત્પન્ન કરે, અને એમ કરીને પછસા આપવાને ઝ ને બદ્દાનતથી લલચાવે, તો અમ્મ એ ડગાઈ કરી એમ સમજવું.
- (૧૨) અમ્મ એક સ્થાવર મિલકત બ ને વેચીને તેના નામનું ખત કરી આપે, પછી તે મિલકત વેચી માટે હવે માહારો તે પર કાંઈ હક રહ્યો નથી એમ જાણ્યા છતાં, આગળ થયેલા વેચાણ તથા ખતની ઝ ને ખબર નહીં આપતાં તે મિલકત અમ્મ ઝ ને વેચાતી અથવા ગીરી આપે, અને ઝ ના પાસેથી તેના કીમતના કે ગીરી બાબતનાં નાણાં લે તો અમ્મ એ ડગાઈ કરી એમ સમજવું.

ટીકા.—કોઈ માણસે કાંઈ બાબત વિશે કરાર કરી પછી તે તોડ્યો હોય તો તેટલાજ ઉપરથી તેનો ફરેખ દેવાનો ધરાદો હતો એમ નથી; માટે એવા ધરાદા વીશે શાખિત કરવાનો બોળી ફરીયાદીપર રહે છે. (મ. પ્ર. ૨૬૫)

આ કલમ પ્રમાણે કરીદાતા શરીરને, મનને, આત્મને કીવા મિલકતને ઈજા કીવા નુકશાન થાય એવી રીતે તેની સ્થિતિમાં ફેરફાર થવા સરખું તેનું મન વળે તો ગુન્હા પૂર્ણ થાય છે. જેમ કોઈ જીવ વર્ણના માણસને કામ નિય વર્ણની જાકરી છતાં તે જીવ વર્ણની છે એમ કહી તેની સાથે જોત કરવા તરફ તેનું મન વળે તો તે આ કાયદાની કલમ ૪૧૬ પ્રમાણે પેશ બદલી ઇગાઈ કરવાનો ગુન્હેગાર થાય છે. (મ. પ્ર. ૨૯૭)

વેશ બદલે. ૪૧૬. પોતે કોઈ બીજી શખ્સને હાવાનો ટોંગ કરીને, અથવા જાણ કરી. જો પુત્રોને એક શખ્સને ટેકાણે બીજી શખ્સ સુકીને, અથવા પોતે અથવા કોઈ બીજી શખ્સ અરેખર ને હાય તેથી ગુન્હા શખ્સ છે એવું ખતાવીને, અગર કોઈ માણસ ઇગાઈ કરે, તો તેણે “વેશ લેખને ઇગાઈ કરી” એમ સમજવું.

ખુલાસો—જે શખ્સનો વેશ લીધો હાય તે શખ્સ અરેખર કોઈ હાય અથવા નહીં હાય, તોપણ એ ગુનોહ થયો એમ સમજવું.

દટાવ.

(અ) હું અ નામનો ફલાણો માતખર સરાફ છું એમ કોઈ અ ટોંગ કરીને ઇગાઈ કરે, તો અ એ વેશ લેખને ઇગાઈ કરી એમ સમજવું.

(બ) હું બ છું એમ ટોંગ કરીને અ ઇગાઈ કરે, અને બ તો મરી ગયેલો શખ્સ હાય, તો અ એ વેશ લેખને ઇગાઈ કરી એમ સમજવું.

ટીકા.—જે શહેરી ગુહી રીતે બીજાના નામથી ગુખ્તાની આપે તેના પર આ કલમ મુજબ તોહિમત નહીં રહેતાં કલમ ૧૯૩ પ્રમાણે તોહિમત રહે છે. (મુ. હા. વા. ૧ પાને ૮૬ સરકાર વિરુદ્ધ પ્રમા બીખા)

કેદીએ પોતાનું ખરૂં નામ નહીં કહેતાં હું અમુક માણસ છું એમ કહી એક કાગળ સ્થાપવેડર પાસેથી વેચાણ લીધો તેમાં ઠરાવ્યું કે આ ગુનોહ વેશ બદલી ઇગાઈ કરવાનો આ કલમ પ્રમાણે નથી. પણ કલમ ૧૭૭ મુજબ ખોટી ખખર આપ્યા બદલનો છે. (મુ. હા. વા. ૩ પા. ૪૨ સરકાર વિરુદ્ધ રાધાજી બીનકાન્દાજી.)

પોતાની દીકરી નહીં છતાં છે એમ કહી કોઈની સાથે પરણાવે તો તે ગુન્હા આ કલમ પ્રમાણે છે. (કા. હા. વા. રી. વા. ૭ પા. ૫૧)

ઇગાઈના શિક્ષા. ૪૧૭. જે માણસ ઇગાઈ કરે, તેને એક વરસની સુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—રેલવેની ગાડીમાં ખસવા માટે કેદીએ જે વર્ગની ગાડીનું બાકુ આપેલું તેના કરતાં ઘડતા દરબજાની ગાડીમાં કેદી ખેડો તેમાં ઠરાવ્યું કે આવી બાખતમાં તે ઇગાઈનો ગુન્હેગાર નથી પણ રેલવે આક્ર મુજબ ગુન્હેગાર છે. (મુ. હા. વા. ૧ પાને ૧૪૦ સરકાર વિરુદ્ધ ડાહ્યાબાઈ પરબરામ)

ખરેણું કરાવવા માટે કેદીએ આપેલા રૂપામાં તેઓએ તાંબાનો ભિજ ક્યો તેથી તેના પર આ કલમ મુજબ તોહિમત નહીં રાખતાં કલમ ૪૦૫ મુજબ સાપ્રાધ વિસવાસ ધાતનું તોહિમત રાખવા ઠરાવ ક્યો મુ. હા. વા. ૪ પાને ૧૯ સરકાર વિરુદ્ધ બાબાજી બીન બાકિ વિગરે.)

બરૂચ પ્રદર્શનમાં જગર ટીકીટ દાખલ થયો તેમાં ઠરાવ્યું કે પ્રદર્શન થયું તે ટેકાણે કેદી ટીકીટ શિવાય ગયો તે કામ સાખિત થયું તેથી તે કપટના સ્વરૂપનું છે એમાં તો શક નથી પણ તે કામ પીતલકોડમાં અથવા બાજી કાયદામાં કહેલા ગુન્હામાં આવતું નથી તેથી કેદી આ કલમ મુજબ ઇગાઈનો ગુનેહગાર નથી તેમજ કા. ૪૪૧ પ્રમાણે પ્રવેશ પણ નથી. (મુ. હા. વા. ૬ પાને ૬ સરકાર વિ. મરવાનજી બેજનજી.)

જે મિલકત ડગાઈ કરીને જળવી હોય તે ડગાઈ કરેલા શખસની છે એમ આ કલમ પ્રમાણે શખિત થવું જોઈએ. (મ. હા. વા. ૧ પા. ૩૧)

ડગાઈ કે જેમાં મિલકત અપાઈ નથી તે આ કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થાય તેવા ગુનેહી છે. તથા તે બીજા વર્ગના માણસોના અખત્યારમાંનો છે, પણ મિલકત અપાઈ છે એવી બાબતમાંનો કા. ૪૨૦ પ્રમાણે શિક્ષા થાય એવા ગુનેહી થાય છે તથા તેનો ઇનસાફ શેશન કોર્ટથી યા ૧ લા વર્ગના માણસોથી થઈ શકે છે (મુ. હા. તા. ૨૫ સપ્ટેમ્બર શને ૧૮૭૫ સરકાર વિરૂદ્ધ બાબાજી કાળીદાસ વિગેરે)

ડગાઈના ગુનેહાની સાબિતી કરવાને ઇનસાફ થવા માટે તેનો ડગાઈ કરવાનો ઇરાદો હતો એ બાબત કાંઈ પુરાવા હોવા જોઈએ (મુ. હા. વા. ૯ પા. ૪૪૮ સરકાર વિરૂદ્ધ હર-ગોવિન્દાસ વિગેરે)

મજૂરને સોંપેલું કામ પૂરૂ કીધું નથી એમ મજૂરે રાખનાર જાણતો હોય તે જતાં મજૂરને પૂછતાં તે કામ પૂરૂ કીધું છે એમ કહી તેને આપવા કરેલા પૈસા તે માગે અને મજૂરે રાખનાર આપે. પછી તે રાખનાર, મજૂરપર ડગાઈની ફરીયાદ કરે તો તે વખતે તેનાપર તે તોહિમતે રહી શકે નહીં (કા. હા. વી. રી. વા. ૧૧ પાને. ૫૧)

પોલિસ અમલદાર કહી ગામડીયા માણસ પાસેથી પૈસા લેવા એ ગુનેહી ડગાઈનો તેમજ સરકારી નોકરનો પૈસા લીધાનો છે. તેમજ ઓફીસર બીક દેખાડી પૈસા કડાવે તો તે ગુનેહી પણ ડગાઈનો અને જમીનદારના કડાવવાનો છે. વળી કોઈ માણસ પોતાને ત્યાંનાં મુકેલુ ઝવેરાત પાછું આપવાનું કહી ઝવેરાત મુકતાર પાસેથી કાઢક રકમ લે અને પછી ઝવેરાત પાછું નહીં આપતાં બીજા લેહેણાપેટે એ આપેલાં રકમ રહેવા દીધાનું કહે તો તે માણસ પર ડગાઈનું તોહિમત રહી શકે (ઈ. ડા. પ્ર. ૩૪૨)

જેનો લાભ જળવવાની ને શખસની ફરજ હોય તેને ગેરબ્યાજખી હાનિ થયે એવું જાણીને તે શખસે ડગાઈ કરવી. ૪૧૮. કોઈ શખસ ડગાઈ કરે, અને તે એમ જાણતો હોય કે જે પ્રકરણમાં હું ડગાઈ કરું છું તે પ્રકરણમાં ફલાણા શખસનો લાભ જળવવાની કાયદા પ્રમાણે અથવા કાંઈ કાયદેસર કરાર પ્રમાણે મારી ફરજ છે તે શખસને એ ડગાઈથી ગેરબ્યાજખી હાનિ માહારાથી થાય એવા સંભવ છે. તો તે શખસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા — આ કલમ પાલણ કરનાર મુનીમ, ટ્રસ્ટી, વકીલ, કીવા હીફ હુકુમની દેખરેખ રાખનાર એઓમાંનો કોઈ ડગાઈ કરે તેને લાગુ છે (મ. પ્ર. ૩૦૦).

વેશ લઇને ડગાઈ કરવાની ૪૧૯. જે માણસ વેશ લઇને ડગાઈ કરે, તેને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ડગાઈ કરીને બદલાવતી કાંઈ મિલકત અપાવવી. ૪૨૦. કોઈ માણસ ડગાઈ કરે, અને તેથી કરીને બદલાવતી એમ કહે કે તે ફરેમ દીધેલો શખસ કાંઈ મિલકત કોઈ શખસને આપે, અથવા કાંઈ કોમતી દસ્તાવેજ અથવા સહી કે મોહોર કરેલી કાંઈ વસ્તુ જે-

નો કોમતી દસ્તાવેજ બની શકે તે આખી કે થોડી બાણી બતાવે, ફરેવ, કે તેનો નાશ કરે, તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—દગાઈ કે જેમાં મિલકત અપાઈ નથી તે પી. કો. કા. ૪૧૭ પ્રમાણે શિક્ષા એવા મુદ્દા છે તથા તે બીજા વર્ગના માણસોના અપભ્રંશમાંનો છે; પણ મિલકત અપાઈ કે જેવી બાબતમાંનો તે રકમ ૪૨૦ પ્રમાણે શિક્ષા થાય એવા મુદ્દા થાય તે તથા તેનો કનમાં ફેરવે કોઈથી યા ૧ લા વર્ગના માણસોથી થઈ શકે છે. (મુ. હા. ૮ રૂપ શુદ્ધિ મુજબ ૧૯૭૫ મરકાર વિરુદ્ધ બાપાજી કાળીદાસ વિગેરે)

દગાનાં ખતો તથા મિલકતની વ્યવસ્થા બાબત.

માગનારાઓમાં વહેંચાયેલી બાબતો અટકાવવાને માટે કોઈ મિલકતનું બદલાવ તથા અથવા દગલખાણ થી અટકાવવા અથવા છુપાવવા આપે, એવા હુકમો કે તેમ કરીને પોતાના કે કોઈ બીજા સંપત્તિ માગનારાઓમાં તે મિલકત કાયદા મુજબ વહેંચાતી અટકે, અથવા તેમ કરી તે વહેંચાતી અટકે એવા સંભવ છે એમ જાણવા છતાં, તો તે માણસને બે વરસ સુધી સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈનું કોઈ લેણું કે માગણું હોય તે પોતાના માગનારાઓને મળતું તે માણસે બદલાવ તથા અથવા દગલખાણથી અટકાવવા અથવા છુપાવવા આપે, એવા હુકમો કે તેમ કરીને પોતાના કે કોઈ બીજા સંપત્તિ માગનારાઓમાં તે મિલકત કાયદા મુજબ વહેંચાતી અટકે, અથવા તેમ કરી તે વહેંચાતી અટકે એવા સંભવ છે એમ જાણવા છતાં, તો તે માણસને બે વરસ સુધી સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—અ એ બ સાથે કરાર કર્યો કે મને જે તમે દરમહીને હપતા આપો તો તે તારણ બદલ મારો જે કે ઉપરનો રાવો છે તેનો કાયદો તમને હું આપુ છું. અને કે સ હું કોઈ ખાતગી તોડ જોડ તહી કર. પછી અ એ તે કરાર નામો વિરુદ્ધ કે ઉપરનો રાવો ખાતગી પતાવ્યો. તે કામમાં દરબંધ કે અ એ કે સાથે નેતોડ જોડ કરી તે બ સાથે કે કરી કીવા બદલાવ તથા કરી કે એવું હોવા શિવાય અ ઉપર પી. કો. કા. ૪૨૨ પ્રમાણે નોંધે મતનામુ મુકાઈ થકાવ નથી (કા. હા. વી. રા. વા. ૨૨ પાને ૪૮ નોબીલચંદર મુકુક અરજદારની બાબતમાં)

કોઈના નામની કોઈ મિલકત કરી આપવાના જે ખતમાં પ્રિમતનો જિલ્લો જોડો લખ્યો હોય એવા ખત પર બદલાવ તથા દગલખાણથી સહી કરવી. ૪૨૩. જે ખત કે દસ્તાવેજ કોઈ મિલકત અથવા તે મહેલો કોઈ હક કોઈ સંપત્તિ નામ પર કરી આપવાની મતલબ અથવા કોઈ મિલકતમાંથી કે તે માલિકા કોઈ હકમાંથી કે રકમ અપાતી થાય એવી મતલબનો હોય, અને જેમાં તે નામ પર કરી આપવાની અથવા તે રકમ અપાતી થવાની કીમત બાબત, કે જે સંપત્તિ અથવા સંપત્તિના ઉપયોગ અથવા લાભમાં તે ખત અથવા દસ્તાવેજનો અર્થ થવાનો ખાસ કરી દર્શાવે હોય તે સંપત્તિ અથવા સંપત્તિ બાબત, કોઈ જોડો જિલ્લો હોય એવા કોઈ ખત કે દસ્તાવેજ પર જે માણસ બદલાવ તથા સહી કરે, અથવા એવું ખત દસ્તાવેજ લખી આપે, અથવા લખી આપનાર કે લખાવી લેનાર થાય, તે માણસને બે સની સુધી સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—આ કલમમાં કહેલો ગુન્હો ખનવાને જે પ્રકાર થવો જોઈએ તેલો એકે કમવાનો ધરાદો અવશ્ય હોવો જોઈએ, બીજી એકેને વાત બદલ દસ્તાવેજ કર્યો હોય, કોવા જેની તરફે તે દસ્તાવેજ અમલમાં આણવાનો હોય તેના સંબંધે ખોટો મજબૂર કહેવો જોઈએ; કારણ જે માણસનો વાસ્તવીક સંબંધ નથી એવા માણસના નામે દસ્તાવેજ કર્યો એટલુંજ બતાવ્યાથી ગુન્હો થતો નથી. તો પણ શાહકારને ફસાવવાના ધરાદાથી કોઈ ફરજદારે બીજાના નામે મિલકત ખરીદ કરી કોવા ખોટી રકમનું ગીરો ખત કરી આપ્યું તો તે કલમ આ કલમ પ્રમાણે ગુન્હો થાય (મિ. પ્ર. ૩૦૩)

કોઈ મિલકતનું બદલ નતથી અથવા દગલબાજી થી અણેડવું કે છુપાવવું.

૪૨૪. પોતાની અથવા બીજા કોઈ સંપત્તિની કોઈ મિલકત જે માણસ બદલાનતથી અથવા દગલબાજી થી છુપાવે કે અણેડે, અથવા તે છુપાવવામાં કે અણેડવામાં જે માણસ બદલાનતથી અથવા દગલબાજી થી મદદ કરે અથવા કોઈ માણસ કે સહેલાણી પર પોતાનો હક હોય તે જે માણસ બદલાનતથી કે દગલબાજી થી મુકી દે, તે માણસને જે વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમ તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—એક બાગીદાર બાગીદારમાંની મિલકત કપટથી લઇ જાય તો તેના પર આ કલમ પ્રમાણે તોહામત આવે (મિ. લા. રી. વા. ૧૩૫. ૩૦૮)

બિગાડ બાબત.

બિગાડ. | ૪૨૫. લોકને અથવા કોઈ સંપત્તિને ગેરબ્યાજબી હાની અથવા નુકશાની કરવાના ધરાદાથી, અથવા તેવી હાની કે નુકશાની પોતાથી થવાનો સંભવ છે, એમ જાણીને જે માણસ કોઈ મિલકતનો નાશ કરે, અથવા કોઈ મિલકતમાં કે તેની સ્થિતિમાં એવા કોઈ ફેરફાર કરે કે તેથી તે મિલકતની કીમતનો અથવા ઉપયોગીપણાનો નાશ થાય અથવા તેની કીમત કે ઉપયોગીપણું એટલું ઘાય અથવા તેથી તે ઉપર નુકશાન બરેલી અસર થાય તો તે માણસે “બિગાડ” કર્યો એમ સમજવું.

ખુલાસો ૧ લો—જે મિલકતને નુકશાન કર્યું હોય અથવા જેનો નાશ કર્યો હોય, તે મિલકતના ધણીને કોઈ હાની અથવા નુકશાની કરવાનો ધરાદો તે યુનોહ કરનારે કર્યો જોઈએ એવું કોઈ બિગાડના યુનાહમાં જરૂર નથી, અગર કોઈ મિલકતને નુકશાન કરીને કોઈ પણ સંપત્તિને ગેરબ્યાજબી હાની અથવા નુકશાની કરવાનો તેનો ધરાદો હોય, અથવા તેવી હાની કે નુકશાની પોતાથી થવાનો સંભવ છે એમ તેના જાણ્યામાં હોય, તો ખસ છે, પછી તે મિલકત તે સંપત્તિ હોય કે નહીં તો પણ.

ખુલાસો ૨ જો—પોતાનીજ અથવા પોતાની સાથે બીજા સંપત્તિના રાસ ખાતાની કોઈ મિલકત બાબત પણ કોઈ કામ કરીને તે કામ કરનાર તે કામથી બિગાડ કરી શકે.

દર્શાવ.

(અ) જ ને ગેરબ્યાજબી હાની કરવાના ધરાદાથી જ નો એક કીમતી દસ્તાવેજ અથવા લુહિપુરવક બાળી નાંખે, તો આ એ બિગાડ કર્યો એમ સમજવું.

(બ) જ ને ગેરબ્યાજબી હાની કરવાના ધરાદાથી જ ની એક ખરેખરી વખતમાં આ પાણી દાખલ કરે, અને તેથી કરીને તે ખરેખરી પોગળી જાય, તો આ એ બિગાડ કર્યો એમ સમજવું.

- (ક) જ ને ગેરવ્યાજબી હોતી કરવાનાં હિસાબો જ ની એક વીંટી સ્થ બુદ્ધિપુરવક એક નદીમાં નાખી દે, તો સ્થ એ બીગાડ કર્યો એમ સમજવું.
- (ડ) માહારી પાસે જ ના આટલા રૂપીઆ નીકળે છે તે અદા થવા સાર હુકમનામું બેંચને માહારી મિલકત જપ્ત થવાની છે એમ સ્થ ના જાણ્યામાં હોય, અને જ ને તે રૂપીઆ મળતા અટકાવવાના તથા એમ કરીને જ ને નુકશાની કરવાના, હિસાબો અગર સ્થ તે મિલકત ખાળી નાખે, તો સ્થ એ બીગાડ કર્યો એમ સમજવું.
- (ઢ) સ્થ એ એક વાહાણનો વીમો ઉતરાવ્યો છે, હવે વીમાવાળાએને નુકશાની કરવાના હિસાબો અગર સ્થ તે વાહાણને ખરાબાપર ચડાવી દે, તો તેણે બીગાડ કર્યો એમ સમજવું.
- (ઠ) જ એ એક વાહાણપર બેખમી નાણાં ધીર્યાં છે, તેને નુકશાની કરવાના હિસાબો અગર સ્થ તે વાહાણને ખરાબાપર ચડાવી દે, તો સ્થ એ બીગાડ કર્યો એમ સમજવું.
- (ગ) એક ઘોડો સ્થ તથા જ એ બંનેની, રાશ ખાતાની મિલકત છે તે ઘોડાને સ્થ ગોળી મારે એવા હિસાબો કે તેમ કરીને જ ને ગેરવ્યાજબી હાનિ કરવી, તો સ્થ એ બીગાડ કર્યો એમ સમજવું.

(હ) સ્થ જ ના એતરમાં ફેટનાએક દોરને મોકલે એવા હિસાબો અથવા એવા સંભવ જાણીને કે તેથી જ ના પાકને નુકશાની થાય, તો સ્થ એ બીગાડ કર્યો એમ સમજવું.

ટીકા.—પરવાનગી શિવાય સરકારી જમીનમાંનાં ઝાડ તોડવાં એ ખાખતમાં આ કલમ પ્રમાણેનું તથા ચોરીનું બેક તોહોમત આવી શકે (મુ. હા. વા. ૨ પા. ૩૯૨ સરકાર વિ. નારાયણ કીળ્લા વિગરે)

ફુફરો પાસે ગફલતીથી નુકશાની કરવા દેવામાં આવે તો તેને સાર સને ૧૮૭૧ ના આક્ટ ૧ ની કા. ૨૬ માં બેંચામત ફેરવોએ પણ બીજા જાનવર સારતા નુકશાની કરવા વિશેષે હિસાબો ઉઘાડી રીતે હોયો બેંચાયે અથવા નુકશાન થવાનો સંભવ છે એવી માહિતી જાણાયે (સને ૧૮૭૧ ના આક્ટ ૧ ની કા. ૨૫ તથા પી. કો. કા. ૪૨૫ નું દ્રષ્ટાંત જુઓ) (મુ. હા. તા. ૧૨ જાન્યુઆરી ૧૮૭૨ સરકાર વિરુદ્ધ લોચુકામ સોમા)

કોઈ માણસ કોઈને ગેરવ્યાજબી રીતે નુકશાન કરે કોઈ ખરાબી કરવાના હિસાબો નુકશાન કરે તો તેને માત્ર આ કલમ લાગુ પડે છે પણ કલમ અપરદારી લીધી ન હોય તો તેને આ કલમ લાગુ થતી નથી (કા. હા. વી. રી. વા. ૧૦ પા. ૨૬)

સરકારી જમીન બાંડે રાખનારને ઠરાવેલો દર આપ્યા શિવાય કોઈ માણસ પોતાનાં દોર ચરાવે તો તેણે આ કલમ પ્રમાણે ચુનાઈ કર્યો કહેવાય (મ. હા. વા. ૬ પા. ૨૬)

અમુક મિલકતપર પોતાનો હક છે એમ હમાનથી સમજીને કોઈ માણસ તે મિલકતનો ખિસાડ કરે તો તેનાપર બીગાડનું તોહોમત રહી શકતું નથી (અલ્લા. હા. ઇ. લા. વા. ૨ પા. ૧૦૧ સરકાર વિ. બુધસીંગ)

બિગાડ કરવા | ૪૨૬. જે માણસ, બીગાડ કરે, તેને ત્રણ મહીનાની મુદત સુધીની શિક્ષા. ની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—પુરોષખંડમાં જન્મેલી પ્રિટિશ રૈયતે આ કલમ પ્રમાણે કરેલા ચુનાઈની તપાસ જસ્ટીસ ઓફીસીયલ કે જે ફુલપાવર માંજીએટ હતો તેણે કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે એવા માણસપરની તપાસ કરવાનો જસ્ટીસ ઓફીસીયલને અધિકાર નથી. મુ. હા. વા. ૭ પાને ૧ સરકાર વિ. વેલ્સ)

જે કાર અનિતીનો હોવાથી અવ્યવહારીપણેગી છે એવા કારનો નાશ કરવા એ કામ

આ કલમના અર્થ પ્રમાણે બીગાડનો ગુનોહ યહ શબ્દ (મ. હા. ઇ. લા. વા. ૫ પા. ૪૦૧ સરકાર વિ. બીયાપુરી)

બિગાડ કરીને | ૪૨૭. જે માણસ બીગાડ કરે, અને તેથી પચાસ રૂપીઆની કે ૫૦ રૂપિયાની નુકશાની કરે, તે માણસને જે વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દસ રૂપીઆની કીમતના કોઈ જનવરને મારીનાખી ને અથવા લંગડું લુલું કરી ને બીગાડ કરે. | ૪૨૮. દસ રૂપીયાની અથવા તેથી વધારે કીમતના કોઈ જનવર અથવા જનવરોને મારી નાખીને, અથવા જે હેર દબને, અથવા લંગડાં લુલાં કરીને, અથવા નકામાં કરીને, જે માણસ બિગાડ કરે, તેને જે વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દેર વગેરેને અથવા ૫૦ રૂપીયાની કીમતના કોઈ જનવરને મારીનાખીને અથવા લંગડું લુલું કરીને બીગાડ કરે. | ૪૨૯. કોઈ હાથી, ઊંટ, ઘોડો, ખરગર, ભેંસ, અથવા પાડો, ગોધો, ગાય, અથવા, બળદ, એ જનવરના પછી ગમે તે કીમત હોય તો પણ તેને, અથવા પચાસ રૂપીયાની કે તેથી વધારે કીમતના કોઈ બીજા જનવરને મારી નાખીને, જે હેર દબને, લંગડું લુલું કરીને, અથવા નકામું કરીને, જે માણસ બીગાડ કરે, તેને પાંચ વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—બળદ, ગોધો અને ગાય એમાં સાંઢનો સમાસ થતો નથી. તેથી તેની કીમત ૨૫૦) ન હોય તો કા. ૪૨૯ કે ૪૨૮ પ્રમાણે શિક્ષા થાય (મ. પૃ. ૩૦૫)

પાણી સોંચવાના કામોને નુકશાન કરીને અથવા ગેરબાજબી રીતે પાણીનો રસ્તો બદલી બીગાડ કરે. | ૪૩૦. ખેતીવાડીનાં કારણસર, અથવા માણસોનાં અથવા જે જનવરો કોઈની મિલકત હોય એવા જનવરોનાં ખાવા પીવાના કારણસર, અથવા સ્વચ્છતાનાં કારણસર, અથવા કોઈ કારણનાં કામ ચલાવવાના કારણસર, પેહિંચતું પાણી જોયી ઓછું થાય, અથવા જોયી તે ઓછું થવાનો સંભવ પોતાને માલમ હોય, તેવું કોઈ કામ કરી

ને જે માણસ બિગાડ કરે, તે માણસને પાંચ વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—આ કલમ પ્રમાણેનો ગુનોહ માત્ર પાણી તેની મજે વગર ખપનું જવા દીધું હોય તો તેથી બનતો નથી. કરેલું કંઈ કેમપણ હક વિના કર્યું હોય એટલી હકીકત આ ગુનાહ માટે પુરતી છે (મ. હા. ઇ. લા. વા. ૧ પા. ૨૬૨)

કોઈ સરીયામ રસ્તાને, પુલને, અથવા નદીને, નુકશાન કરીને બીગાડ કરે. | ૪૩૧. કોઈ સરીયામ રસ્તો, પુલ, નૌકાગમ્ય નદી, અથવા નૌકાગમ્ય નહેર પછી તે કૃત્રિમ, હોય કે અકૃત્રિમ, તે જોયી અગમ્ય થાય અથવા મુસાફરી કરવાને કે માલ લઈ જવાને ઓછી સલામતી ભરેલી થાય, અથવા જોયી તે તેવી થવાનો સંભવ પોતાના બંધુઓમાં હોય,

તેવું કાંઈ કામ કરીને જે માણસ બિગાડ કરે, તે માણસને પાંચ વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

નુકશાની ધામ એવી રીતે કોઈ સરીયામ ગટરને રેલાવીને અથવા બંધ કરીને બીગાડ કરે.

૪૩૨. જેથી કોઈ સરીયામ ગટરમાંથી પાણી રેલાઈ જાય અથવા તે ગટર બંધ થઈ જાય, અને તેથી નુકશાન કે હાનિ પણ ધામ, અથવા જેથી તેમ યવાનો સંભવ પોતાના જણા- માં હોય એવું કાંઈ કામ કરીને જે માણસ બિગાડ કરે, તે માણસને પાંચ વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—આ કલમ પ્રમાણે યુનોહ યવાને જે કત્ત કર્યું તે મુજથી નાશકારક હોવું જોઈએ માટે જે કોઈ માણસ નદીમાં બાંધ બાંધે, અને તેથી કોઈની મિલકતનો નાશ થયો ના હોય, કોઈ કોઈપણ મિલકતની કીમત કમી થવા સરખો તેની સ્થિતિમાં ફરકાર થયો ન હોય અને તેણે કરીને આસપાસના ગામ ખુડે એમ માણસને જણાય તો તે માણસ આ કલમ પ્રમાણે યુનેહગાર નથી (મ. હા. વા. ૪ પા. ૧૫)

કાંઈ દાંડીનો દીવા અથવા દરીયાઈ નીશાણી હોય તેનો નાશ કરીને તેને ખસેડીને, અથવા ઓછી ઉપયોગી કરીને, અથવા ખોટી રીતની ખતાવીને બીગાડ કરે.

૪૩૩. કાંઈ દાંડીનો દીવા અથવા ખીજી રીતની દરીયાની નીશાણી દાખલ કામમાં આવતી હોય, અથવા કાંઈ દરિયાની નીશાણી અથવા બોયું, અથવા વાહાણ ચલાવનારાઓને સુચના દાખલ મુકેલી ખીજી કાંઈ વસ્તુ હોય, તેનો નાશ કરીને અથવા તેને ખસેડીને, અથવા જેથી તે દાંડીનો દીવા, દરિયાની નીશાની, બોયું, અથવા ઉપર જાહેરા પ્રકારની ખીજી વસ્તુ વાહાણ ચલાવનારાઓને સુચના દાખલ ઓછી ઉપયોગી થઈ પડે એવું કાંઈ કામ કરીને, જે માણસ બિગાડ કરે, તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

સરકારી અખતીયારથી ઉઠી કરેલી કાંઈ જમીનની નીશાણીનો નાશ કરીને, તેને ખસેડી વગેરે કરીને બીગાડ કરે.

૪૩૪. કોઈ સરકારી નોકરના અખતીયારથી ઉઠી કરેલી કાંઈ જમીનની નીશાણીનો નાશ કરીને અથવા તેને ખસેડીને, અથવા જેથી તે જમીનની નીશાણી જમીનની નીશાણી દાખલ ઓછી ઉપયોગી થઈ પડે એવું કાંઈ કામ કરીને, જે માણસ બિગાડ કરે, તે માણસને એક વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

૧૦૦ રૂપિયાની નુકશાનો કરવાના ધરાદારથી અમીની વડે અથવા અવાજ સાથે છુટે એવા કાંઈ પદાર્થ વડે બીગાડ કરે.

૪૩૫. જે કોઈ માણસ અગ્નીથી અથવા અવાજ સાથે છુટે એવા કાંઈ પદાર્થથી બીગાડ કરે, અને તેથી કાંઈ મિલકતને સો અથવા વધારે રૂપિયાની અથવા (જ્યારે મિલકત ખેતરમાં ઉત્પન્ન થયેલી માલ હોય ત્યારે) દશ અથવા વધારે રૂપિયાની નુકશાનો કરવાનો તેનો ધરાદાર હોય અથવા તેથી તેટલી નુકશાનો થશે એવા સંબંધે એમ તે જણતો હોય, તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાગકે સશે.

ટીકા.—આરોપિતે એક વખારનો તે માહેનાં માલ સુધ્ધંત નાશ કરવાના હેતુએ તે વખારપર ચઢી તેને આગ લગાડી તેથી તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે અને કા. ૪૩૬ પ્રમાણે તોહામત મુકેલું તેમાં ડરાબું કે આરોપિતે કરેલું કેલ્પ અને તેનો ધરાદો એ ઉપરથી જોઈએ તો એક મોટો અપરાધ થાયછે. પણ જો તેનું તે કલ્પ જોઈએ તો તે ને યુનાહનું સ્વરૂપ કમી રૂપનું છે તે યુનાહના વર્ણન નિચે આવે એમ હોયતો તે આરોપિત અનેક યુનાહ બદલ શિક્ષાને પાત્ર થતો નથી તેથી કા. ૪૩૬ પ્રમાણે તોહામત કાયમ રહેવા દીધું (મુ. હા. વા. ૧૧ પા. ૧૩ સરકાર વિરુદ્ધ દાદ બસાયા વિગેરે)

કોઈ ઘરે વગરનો નાશ કરવાના ધરાદાયી અગ્ની વડે અથવા અવાજ સાથે ઘૂટે એવા પદારથવડે બીગાડ કરવો

૪૩૬. જો કોઈ માણસ અગ્નિથી અથવા અવાજ સાથે ઘૂટે એવા કોઈ પદારથથી બીગાડ કરે, અને તેથી જે હમારત ધણું કરાને પુણના ઠોકાણાં દાખલ, અથવા માણસના રહેવાના ઠોકાણાં દાખલ, અથવા માલ ભરવાના ઠોકાણાં દાખલ, વપરાતી હોય,

એવી કોઈ હમારતનો નાશ કરવો એવા તેનો ધરાદો હોય, અથવા તેથી તેનો નાશ થશે એવા સંભવ છે એમ તે જાણતો હોય, તો તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—કોઈ હમારતને નુકશાન કરવામાં આબું તે આ કલમ પ્રમાણેના તોહામતમાં બતાવવું જોઈએ (કા. હા. વી. રી. વા. ૮ પા. ૩૦)

તુતકવાળા વાહાણને અથવા ૨૦ ટનના ભારના વાહાણનો નાશ કરવાના ધરાદાયી અથવા તેવા વાહાણને જો અમ બરેલું કરવાના ધરાદાયી બીગાડ કરવો.

૪૩૭. કોઈ તુતકવાળા વાહાણને, અથવા વીસ ટનના કે તેથી વધારે ભારના વાહાણને, જો કોઈ માણસ બીગાડ કરે, અને તેથી તે વાહાણનો નાશ કરવાનો અથવા તેને જોખમ બરેલું કરવાનો તે માણસનો ધરાદો હોય, અથવા તેથી તે વાહાણનો નાશ થશે અથવા તે જોખમ બરેલું થશે એવા સંભવ છે એમ તે જાણતો હોય, તો તે માણસને દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ફેલી કલમમાં જ્યાં કરેલો બીગાડ અગ્ની વડે, અથવા અવાજ સાથે ઘૂટે અથવા કોઈ પદારથ વડે કરવાની શિક્ષા.

૪૩૮. ઉપલી કલમમાં જે બીગાડનું જ્યાં કર્યું છે એવા બીગાડને માણસ અગ્નિ વડે કે અવાજ સાથે ઘૂટે એવા કોઈ પદારથ વડે કરે અથવા કરવાની કોશિશ કરે, તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ચોરી વીગેરે કરવાના ધરાદાયી વાહાણને જમીન પર કે કિનારાપર ચઢાવી દેવું, તેની શિક્ષા.

૪૩૯. કોઈ વાહાણમાં જે કોઈ માલ હોય તે માલની ચોરી કરવાના ધરાદાયી, અથવા તે માલનો બદલાતથી ખોટો ઉપયોગ કરવાના ધરાદાયી, અથવા તે માલની ચોરી કે ખોટો ઉપયોગ કરવામાં આવે એવા ધરાદાયી, જે માણસ જાણી જોઈને તે વાહાણને જમીન પર અથવા કિનારાપર ચઢાવી દે, તે માણસને દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ઉપયોગ કરવામાં આવે એવા ધરાદાયી, જે માણસ જાણી જોઈને તે વાહાણને જમીન પર અથવા કિનારાપર ચઢાવી દે, તે માણસને દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

મોત અથવા
અથા કરવાની ત
ધારી કરીને બી
ગાડ કરવા.

૪૪૫ કોઈ શંખસનું મોત આણવાની, અથવા કોઈને વધા કર-
વાની, કે ગેરવ્યાજની અટકાવ કરવાની, અથવા મોતનો, વધાનો, કે
ગેરવ્યાજની અટકાવનો બચ ઉત્પન્ન કરવાની, તથા કરીને જે માણસ
ખિગાડ કરે, તે માણસને પાંચ વરસની મુદત સુધીના બેમાંના ગમ્મ તે પ્રકારની કેદની
શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી દંડને પણ લાયક થશે.

સાપ્રાધ પ્રવેશ બાબત.

સાપ્રાધ પ્રવેશ. ૧ ૪૪૬. જે શખસના કમળમાં કોઈ મિલકત હોય તે શખસને
ધમકી દેવાના, તેનો તિરસ્કાર કરવાના, અથવા તેને દુઃખ આપવાના ધરાદારી. અ-
થવા કોઈ યુનોહ કરવાના ધરાદારી, તે મિલકત મધ્યે અથવા તે ઉપર જે માણસ પ્રવેશ
કરે, અથવા તે મિલકત મધ્યે કે તે ઉપર કાયદા મુજબ પ્રવેશ કર્યા પછી, તેવા કોઈ
શખસને ધમકી દેવાના, તેનો તિરસ્કાર કરવાના, તથા તેને દુઃખ આપવાના, ધરાદારી,
અથવા કોઈ યુનોહ કરવાના ધરાદારી, જે માણસ કાયદા વિરૂદ્ધ ત્યાં રહે તે માણસ
સાપ્રાધ પ્રવેશ કર્યો એમ સનવ્યું.

ટીકા.—જે વખતે આરોપિત માણસના મનમાં કોઈ દુષ્ટ બ્રહ્મિય એમ દેખાય તે
વખતે માત્ર સાપ્રાધ પ્રવેશનો યુનોહ થાય છે. અનુક જમીન પોતાની કે એમ કોઈ માણસને
બાણાય તેથી તે જમીન બીજાના તાબામાં છતાં તેના બચ આપવાના, અપમાન કરવાના,
અને દુઃખ દેવાના ધરાદાર શિવાય માત્ર પોતાનો હક સ્થાપિત કરવાના ધરાદાર્યે તે માણસ
તે જમીન પર ગયો હોય અને તેથી કરીને ગેરકાયદેસર મંડળી મળવાનો યુનોહ થતો નહોત્ય
તો તેના પર સાપ્રાધ પ્રવેશનો યુનોહ રહી શકતો નથી. (મ. પ. ૩૧૦)

ટીકાટ શિવાય બરમ્મ પ્રદેશમાં ગયો તેથી તેના પર દગાઈનું તોહામત મુકેલું પરંતુ જો
કે તે કલ્પ કપટનું યામ તોપણ પીનલકાડના કોઈ યુનાહમાં આવતું નથી તો તેના પર દગાઈનું
તેમજ કા. ૪૮૧ પ્રમાણે સાપ્રાધ પ્રવેશનું તોહામત રહી શકતું નથી. (મુ. હા. વા. ૧ પા. ૨
સરકાર વિ. મહેરવાનજી બેગનજી)

આ કલમ મુજબ સાપ્રાધ પ્રવેશના યુનાહના કામમાં તે માલ ફરિયાદીના તાબામાં
જે એવું તથા યુનોહ કરવાના ધરાદારી, અથવા ધમકી આપવાના ધરાદારી, અથવા તિર-
સ્કાર કરવાના ધરાદારી, અથવા દુઃખ આપવાના ધરાદારી એ માલ ઉપર કેદી ગયો એ
બે વાત શાખિત થવા જોઈએ. (કા. હા. વા. ૯ તા. ૨૧ ડિસેમ્બર ૧૮૬૭)

જે જમીનનો કમળે બીજાને આપ્યો કે કોઈ દીવાના કોરટના હુકમનામા ઉપરથી
જે માણસને તે જમીનમાંથી કાઢી મુક્યો છે તે માણસ એકલા પોતાના જ કોવા પોતે અને
પોતાના સાબતી હિરસેદારનો હક બતાવવાના જ માત્ર ધરાદાર્યે તે જમીનમાં પ્રવેશ કર્યો
હોય કોવા ત્યાં રહ્યો હોય તો તે સાપ્રાધ પ્રવેશ થતો નથી. પરંતુ એકાદ અપરાધ કરવાનો,
ધમકી આપવાનો, અપમાન કરવાનો કોવા ત્રાસ આપવાનો ધરાદારો છતાં તેણે તેમ કહ્યું
હોય તો આ કલમ પ્રમાણે તેનું તે કલ્પ સાપ્રાધ પ્રવેશ થાય છે. (અહા. હા. ઈ. હા. વા. ૨
પા. ૪૬૫ ગોવિંદપ્રસાદ અને બીજાની અરજીની બાબતમાં તા. ૧૫ ઓક્ટોબર ૧૮૭૯)

આરોપી પોતાના હેણદારના ઘરમાં મિલકત જપતી કરાવવા સાર બેલીફની સાથે
તેના ઘરમાં ગયો. તો તેમ કરવાને આરોપિને કાયદેસર રીતે હક છે. અને કા. ૪૪૧ માં
કહેલા હેતુએ તે ગયો નથી તો આવી બાબતમાં તેના પર સાપ્રાધ પ્રવેશનું તોહામત રહી
શકતું નથી. (મ. હા. વા. ૨ પા. ૩૦ જોધરામદેવ અને બીજાની બાબતમાં તા. ૨૭ સપ-
ટેમ્બર ૧૮૭૮)

ને ડોકાણે સરકારી નાંવ ચાલે છે તે ડોકાણેથી પણ માણસના અંતરપર કોઈ માણસે બીજુ એકાદુ બાડાનું નાવ ચલાવ્યું હોય તો તે સરકારી નાવના સંબંધે પીનલકોડ પ્રમાણે તે માણસે સાપ્રાધ પ્રવેશનો ગુનોહ કર્યો એમ કહેવાય નહિ પરંતુ સરકારી નાવ ચાલે તે ડોકાણે કોવા તે નજીક બાડાનું બીજુ નાવ ચલાવીશ નહિ એમ કોઈ માણસને સરકારી અમલદારે હુકમ કરેલા છતાં તે ન માને તો તેનાપર હુકમ તોડ્યા બદલ પીનલકોડ પ્રમાણે કામ ચાલે (અલ્હા. હા. ઇ. લા. વા. ૧ પા. ૧૨૭ મથુર વિરુદ્ધ જવાહીર વિગરે)

એકાદ જમીન બીજાના તાબામાં છતાં તે જમીનપર પોતાનો હક છે એમ કોઈને પ્રમાણિકપણે જણાયાથી તે જમીનપર તે જાય અને ત્યાંહાં ગયા પછી આ કલમમાં બતાવેલું બીજુ કાંઈપણ કલ્પ કરવાનો તેનો ઇરાદો ન હોય તો પછી તેનાપર સાપ્રાધ પ્રવેશનું તોદામત રહી શકે નહિ. જો કે તે જમીનપર તેનો હક નથી એમ જણાય તો પણ—પણ આવી વખતે આરોપિ ફક્ત હક છે એમ કહે તે બસ નથી પરંતુ કોરટે આરોપીનો ઇરાદો શું હતો એ વિશે નિરણય કરવા જોઈએ અને પોતાનો હક હમાનથી સમજી બતાવ્યો છે એ પણ જોવું જોઈયે (અલ્હા. હા. ઇ. લા. વા. ૨ પા. ૧૦૧ સરકાર વિરુદ્ધ બુધસીંગ)

અવિભક્ત હોંદુ કુટુંબના ઘરમાં કુટુંબનો કોઈ માણસ પેસે અથવા તેની પરવાનગીથી બીજો કોઈ પેસે તો તે આ કલમ પ્રમાણે ગુનોહગાર નથી (મિ. લા. વા. ૬ પાને ૮૦)

હમારેત બાંધતાં શરીયામરસ્તાની જમીન દબાવ તો તે દબાવનારપર આ કલમ પ્રમાણે તોદામત આવે નહિ (મિ. ડા. પૂ. ૩૪૧)

બાળવાની જગ્યા કોઈ શખ્શ એડી નામે અને તે બાળવાની જગ્યાના હકદારમાંને કોઈ તે એડનારે ન હોય તો તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે તોદામત આવે (મુ. હા. વા. ૬ પા. ૨૫)

ટોલ આપવું ન પડે એ હેતુથી જે દરવાજે ટોલ લેવાનું તે ડોકાણેથી નહિ પેસતાં બીજા રસ્તે તે ટોલ વાળા બલ્તરમાં પેડો તેમાં ઠરાવ્યું કે એ કલ્પ કદાચીત ગેરકાયદેસર હોયપણ તે કલ્પ એકાદ તોદામત થતું નથી અને આરોપી જે બલ્તરમાં ગયો ત્યાંહાં આ કલમ પ્રમાણેનું કલ્પ કરવાને ઇરાદો ગયાનું જણાવું નથી તો તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે તોદામત રહી શકતું નથી (મ. હા. ઇ. લા. વા. ૫ પાને ૩૮૩ સરકાર વિરુદ્ધ વર્તીપાનાયકન)

અહપ્રવેશ. | ૪૪૨. કોઈ હમારેત. તંત્ર અથવા વાહાણ, જે માણસને રેલવાનાં ડોકાણાં દાખલ વપરાતું હોય તેમાં, અથવા કોઈ હમારેત પુલ્ત સ્થાન અથવા મરાખવાનાં ડોકાણાં દાખલ વપરાતી હોય તેમાં પેસીને અથવા તે મધ્યે રૂઢીને જે માણસ સાપ્રાધ પ્રવેશ કરે, તેણે “અહ પ્રવેશ કર્યો” એમ સમજવું.

ખુલાસો—પેસવામાં તે સાપ્રાધ પ્રવેશ કરનારનાં શરીરના કોઈ પણ ભાગનો પ્રવેશ થાય તો અહપ્રવેશ થવામાં તેટલો પ્રવેશ બસ છે.

ટીકા.—કોઈ તોદામત વાળો કે તેનાપર પ્રથમ જે વખત શખ્શિત થયા છતાં અહ પ્રવેશ કરવામાં આઅહ કરે છે. તેનાપર યએત્રી ફરીયાદી પહેલા વર્ગનો માળજેટ કાડી નામે તો તે ફરીયાદી કાડી નાખવાના હુકમમાં જીલ્લામાજિસ્ટ્રેટ હાય ધાત્રી શકે નહીં. (મુ. હા. તા. ૮ ડીસેમ્બર. ૧૮૯૬)

કેદીપર ડોકાણી અને ગરદી કસ્યાનો આરોપ હતો તેમાંથી તેને મુક્ત કર્યો. પણ યએલા પગવથી અહપ્રવેશનો ગુનોહગાર ગણી તેને શિક્ષા કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે અહપ્રવેશના ગુનાનો આરોપ છે એમ સેયનજડને કેદીને સમજાવવું હતું છતાં તેમ કર્યું નથી અને પ્રવેશનો ગુનોહ એ ડોકાણી યા ગરદીના ગુનાનો ભાગ નથી માટે તોદામત રદ કર્યું (કા. હા. પી. સી. વા. ૨૩ પા. ૫૯ સરકાર વિરુદ્ધ સલામત અલ્હી)

કોઈ સખ્સ છીનાણુ કરવાના ઇરાદે કોઈના ઘરમાં પેસે તો તેના પર આ કલમ પ્ર-

માણે લેવામત રહે પછી તે જીનાણ કુંકરી જોકરી સાથે કરવાનું હોય તો પણ (મ. હા. નો. ૬ પાનિ. ૨)

ગુપ્ત ગ્રહ પ્રવેશ. | ૪૪૩. કોઈ માણસ ગ્રહ પ્રવેશ કરે, અને તેણે આગળથી એવી તદ્દભાર કરી હોય કે જે હમારત, તેજ, અથવા વાહાણ તે પ્રવેશનું સ્થાન હોય તે મધ્યે તે પ્રવેશ કરનારને જતો બંધ કરવાનો અથવા તે મધ્યેથી તેને બહાર કાઢી મુકવાનો જોનો હક હોય એવા કોઈ શખસથી તે ગ્રહ પ્રવેશ જાનો રહે, તો તે માણસે “ગુપ્ત ગ્રહ પ્રવેશ” કર્યો એમ સમજવું.

રાતે ગુપ્ત ગ્રહ પ્રવેશ. | ૪૪૪. સુર્યનો અસ્ત થવા પછી તથા સુર્યનો ઉદય થતાં પહેલાં જે માણસ ગુપ્ત ગ્રહ પ્રવેશ કરે, “તેણે રાતે ગુપ્ત ગ્રહ પ્રવેશ” કર્યો એમ સમજવું.

ઘર કોડવું. | ૪૪૫. કોઈ શખસ ગ્રહ પ્રવેશ કરે, તે અગર તે ઘર મધ્યે અથવા તેના કોઈ પણ ભાગ મધ્યે પોતાનો પ્રવેશ નિચે ખ્યાત કરેલા છ પ્રકારોમાંના કોઈ પણ પ્રકારે; અથવા ત્યાંહાં કોઈ ગુનોહ કરવાના કારણસર તે ઘર મધ્યે અથવા તેના કોઈ પણ ભાગ મધ્યે ગયા પછી, અથવા તે મધ્યે કોઈ ગુનોહ કરી રહ્યા પછી, અગર તે શખસ તે ઘર મધ્યેથી અથવા તેના કોઈ પણ ભાગ મધ્યેથી તે છ પ્રકારમાંના કોઈ પણ પ્રકારે બહાર નિકળે, તો તે શખસે “ઘર કોડવાનો ગુનોહ” કર્યો એમ સમજવું. તે પ્રકારોનાં વિગતઃ—

પહેલો—તે ગ્રહ પ્રવેશ કરવા સાથે પોતેજ જે રસ્તો કર્યો હોય, અથવા તે ગ્રહ પ્રવેશ મધ્યે મદદગારી કરનારા કોઈ માણસે જે રસ્તો કર્યો હોય, એવે કોઈ રસ્તે યત્નને અગર તે માટે પેસે અગર બહાર નિકળે, તો

બીજો—પોતે અથવા તે ગુનાહમાં મદદગારી કરનાર કોઈ માણસ એ શીવાય બીજા કોઈ શખસે માણસને પેસવા માટે કર્યો નહિ હોય એવે કોઈ રસ્તે યત્નને અગર તે માટે પેસે અથવા બહાર નિકળે, અથવા કોઈ બીજા અથવા કોઈ હમારત પર સીડીથી અથવા બીજી રીતે ચઢી જઈને જે રસ્તો હાથ લાગે એવે કોઈ રસ્તે યત્નને અગર તે માટે પેસે અથવા બહાર નિકળે, તો.

ત્રીજો—ગ્રહ પ્રવેશ કરવા માટે, તે ઘર મધ્યે રહેનારા માણસે જે સાધન વડે, કોઈ રસ્તો ઉઘાડવાનો હરાદો રાખ્યો નહિ હોય એવાં કોઈ સાધન વડે, પોતે અથવા તે ગ્રહ પ્રવેશમાં મદદગારી કરનારા કોઈ શખસે જે રસ્તો ઉઘાડ્યો હોય એવે કોઈ રસ્તે યત્નને અગર તે માટે પેસે અથવા બહાર નિકળે, તો.

ચોથો—તે ગ્રહ પ્રવેશ કરવા માટે અથવા કોઈ ગ્રહ પ્રવેશ કરવા પછી તે ઘરમાંથી બહાર નિકળવા માટે, અગર તે કોઈ કળ ઉઘાડીને માટે જાય અથવા બહાર નિકળે, તો.

પાંચમો,—સાપરાધ બળ વાપરીને, અથવા હુમલો કરીને, અથવા કોઈ શખસને હુમલાનો ડર દેખાડીને અગર તે માટે જાય અથવા બહાર નિકળે, તો.

છઠો—જે રસ્તેથી કોઈ એ પ્રમાણે આવે જાય નહિ એટલા માટે તે બંધ કરેલો છે એમ તે બાણતો હોય, તથા જે રસ્તાને પોતેજ અથવા તે ગ્રહ પ્રવેશમાં મદદગારી કરનાર

કોઈ શખસે ઉઘાડેલો છે એમ તે જાણતો હાય એવા કોઈ રસ્તે યદન અગર તે મહિ જાય અથવા બહાર નિકળે, તો.

ખુલાસો—કોઈ ઉપગૃહ અથવા ઇમારત કોઈ ધરની સાથેજ ઉપભોગમાં આવતી હાય, અને તે ઉપગૃહ તથા ધર એઓની વચ્ચે બીજો કેયા ન જતાં એકમાંથી બીજા માં જવાનો રસ્તો હોય, તો તે ઉપગૃહને તે ધરનો આ કલમના અર્થ પ્રમાણેજ બાગસમજવો.

દર્શાવે.

- (અ) જ ના ધરની બીતમાં એક ખાતર પાડીને તે બાકાં મધે પોતાનો હાય ધાલીને અગર અ અહ પ્રવેશ કરે, તો તે ધર ફાડવાનો ગુનોહ સમજવો.
- (બ) અગર કોઈ વહાણનાં બે તુતકોના વચ્ચેની એક બારીમાંથી ગુસ્તી ને અ અહ પ્રવેશ કરે, તો તે ધર ફાડવાનો ગુનોહ સમજવો.
- (ક) અગર એક બારીથી જ ના ધરમાં પેશીને અ અહ પ્રવેશ કરે, તો તે ધર ફાડવાનો ગુનોહ સમજવો.
- (ડ) અગર કોઈ દરવાજા બંધ કરેલો હોય તે ઉઘાડીને જ ના ધરના દરવાજામાંથી જ ના ધરમાં પેશીને અ અહ પ્રવેશ કરે, તો તે ધર ફાડવાનો ગુનોહ સમજવો.
- (ઈ) એક દરવાજા મધે કાણું છે તે કાણા મધે એક તાર ધાલીને તે દરવાજાની આગળી ઉઘાડી નાખીને અગર તે દરવાજામાંથી જ ના ધરમાં પેશીને અ અહ પ્રવેશ કરે, તો તે ધર ફાડવાનો ગુનોહ સમજવો.
- (ફ) જ થી પોતાના ધરના દરવાજાની કુંચી ખોલાઈ ગઈ છે તે અગર અ ને જડે, અને તે કુંચી વડે દરવાજા ઉઘાડીને જ ના ધરમાં પેશીને અ અહ પ્રવેશ કરે, તો તે ધર ફાડવાનો ગુનોહ સમજવો.
- (ગ) જ પોતાના દરવાજામાં ઉભા છે તેને નાચે પાડી નાખીને જખરાઈથી અ રસ્તો કરે, અને ધરમાં પેશીને અહ પ્રવેશ કરે, તો તે ધર ફાડવાનો ગુનોહ સમજવો.
- (હ) જ ય નો દરવાજા છે. ને ય ના દરવાજામાં ઉભા છે, તેને મારવાનો ડર દેખાડીને સામો થતો અટકાવીને અગર અ તે ધરમાં પેશીને અહ પ્રવેશ કરે, તો તે ધર ફાડવાનો ગુનોહ સમજવો.

ટીકા.—આરોપિત માણસને ફરિયાદીના ધરમાં રાત્રે પકડ્યો અને તે બીંત ચઢીને ધરમાં આવ્યો એવો તેની વિરુદ્ધ પુરાવા થયાથી સદરહુ કલમ પ્રમાણે તેને શિક્ષા આપવાને ઠરાવ્યું (મિ. પ્ર. ૩૧૧)

ખુલા દરવાજાએ ધરમાં આવવાની પરવાનગી મળ્યા છતાં બીજા ખંડમાં જવામાટે તે માણસ બંધ કરેલા દરવાજાનું તાળુ તોડે તો તેણે ધરફોડવાનો ગુનોહ કર્યો એમ થાયછે. (આર્થ. પ્ર. ૪૨૪)

ઝાડ કાપીને અંદર પેસવું એ આ કલમ પ્રમાણેનો પ્રવેશ છે અને તેમ યએ ધર ફોડવાનો ગુનોહગાર છે. (મિ. ડા. પ્ર. ૩૪૯)

આરોપિતમાંના એક પર ધર ફોડવાનું તથા રહેવાના ધરમાં ચોરી કર્યાનું તોહામત હતું અને બીજાઓપર તેમાં મદદ કરવાનું તોહામત હતું મુળ તોહામતદારપરનું તોહામત ના સાબિત કરી તેને છોડી દીધો અને મદદગારોપર તે ગુનામાં મદદ કર્યાનું તોહામત સાબિત કર્યું તેમાં ઠરાવ્યું કે સાહાય કરવાનો ગુનોહ એ પીં કોડમાં ઇલાયદો ગુનોહ કર્યો

કે. તેથી સાહાય કરનાર પર નોંદામત સાબિત કરવું તે મુખ્ય અપરાધી પર તોંદામત સાબિત ન થાય તોંજ કરવું. નહીંતો કરવું નહીં એમ થતું નથી. (સુ. હા. ઇ. લા. વા. ૧ પા. ૧૫ સરકાર વિરુદ્ધ માસ્તીવાદા વિગેરે)

રાતેપરકોડવું. | ૪૪૬. જે માણસ સુરજનો અસ્ત થયા પછી તથા સુરજનો ઉદય થતાં પહેલાં ઘર કોડવાનો યુનોહ કરે, તેણે “રાતે ઘર કોડવાનો યુનોહ” કર્યો એમ સમજવું.

સાપ્રાંધ પ્રવેશ. | ૪૪૭. જે માણસ સાપ્રાંધ પ્રવેશ કરે, તેને પણ મહિનાની મુદત સુધીની શિક્ષા. | સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા પાંચસે રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—પી. કા. કા. ૧૪૭ ૪૪૭ અને ૪૫૩ પ્રમાણેનું તોંદામત સાબિત કર્યા અગાઉ જે કામ ઉપરથી તેના પર આરોપ આવ્યો તે કામમાં તે સામેલ હતો કે નહીં ? એ ગેરકાયદેસરે ઉપાયનો જે ઉદ્દેશ સાધ થવાનો તે યત્ન કરતો હતો તે તેનો ઉદ્દેશ હતો એ બદલ પુરાવા છે રીત નહીં એ એકમત આવી પૂરવક બોલ્યું જોઈએ (કા. હા. પી. રી. વા. ૨૨ પા. ૧૭ સરકાર વિરુદ્ધ યુલામ મહમદ વાગેરે.)

એક બાગના મનેજરે એક સખસને તેના બાગમાં શીકાર કરવા નહીં આવવા નોટીસ આપી તે નોટીસ પહેલેથી પછી થોડા દિવસે તે માણસ ફરીયાદીના બાગની પાસેના બાગમાં હરણનો શીકાર કરવા ગયો પણ તે હરણ નામના ફરીયાદીના બાગમાંથી ગયું તેથી તોંદામત વાળાને પણ તેની પછળ તે બાગમાંથી જવું પડ્યું તેથી ફરીયાદીએ આ રીપીટ પર આ કલમ મુજબ તોંદામત મુક્યું તેમાં ફરાવ્યું કે આવી હકીકતથી આ કલમ પ્રમાણે તોંદામત રહી શકતું નથી. (કા. હા. ઇ. લા. વા. ૪ પા. ૮૩૭ આરિષીત ચંદર નારાયણ.)

સાર્વજનિક નદીના કોઈ બાગમાં માછલી મારવાનો સર્વવા હકનો બે કાયદેસર રીતે તોડન કરવું એ યુનોહ પીનલકોડમાંના સાપ્રાંધ પ્રવેશના વર્ણન નિચે આવવાના મુદ્દા સરખો નથી (કા. હા. ઇ. લા. વા. ૨ પા. ૩૫૪ સરકાર વિરુદ્ધ આરલ નાયા.)

ગ્રહ પ્રવેશની | ૪૪૮. જે માણસ ગ્રહપ્રવેશ કરે, તેને એક વરસની મુદત સુધીની શિક્ષા. | બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા એક હજાર રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

મોતની શિક્ષા | ૪૪૯. મોતની શિક્ષા થઈ શકે એવા કોઈ યુનોહ કરવા સાર જે માણસ ગ્રહપ્રવેશ કરે, તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની અથવા સાડ ગ્રહપ્રવેશ. | દસ વરસની મુદત સુધીની સખત કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની | ૪૫૦. જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષા થઈ શકે એવા શિક્ષા થઈ શકે એવા કોઈ યુનોહ કરવા સાર જે માણસ ગ્રહપ્રવેશ કરે, તે માણસને દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કેદની શિક્ષા | ૪૫૧. કેદની શિક્ષા થઈ શકે એવા કોઈ યુનોહ કરવા સાર જે માણસ ગ્રહપ્રવેશ કરે તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને

પણ લાયક થશે; અને અગર ચોરીનો ગુનોહ કરવાનો હસદો કર્યો હોય, તો તે કેદની મુદત સાત વરસ સુધીની થઈ શકે.

કોઈ સખસને બચાક-રવાની તૈયારી કર્યા પછી અહ પ્રવેશ કરવો.

૪૫૨. કોઈ સખસને બચા કરવાની, અથવા કોઈ સખસની ઉપર હુમલો કરવાની, અથવા કોઈ સખસને ગેરબ્યાજબી

રીતે અટકાવવાની અથવા કોઈ સખસને બચા, હુમલો, અથવા ગેરબ્યાજબી અટકાવવાનો ભય ઉત્પન્ન કરવાની તત્તયારી કરીને જે માણસ અહ પ્રવેશ કરે, તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—ખોટું વારંટ લઈ કોઈ સખસને તેના ઘરમાંથી પકડવામાં આવે તો તેની ઉપર આ કલમ પ્રમાણેનું તોહિમત આવે. (કા. હા. વી. રી. વા. ૧૨ પા. ૩૩).

ગુમ અહ પ્રવેશ કરવો, અથવા ધર કોડવા-નો ગુનોહ કરે, તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૪૫૩. જે માણસ ગુમ અહ પ્રવેશ કરે, અથવા ધર કોડવા-નો ગુનોહ કરે, તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કેદની શિક્ષા થઈ શકતી હોય એવો કોઈ ગુનોહ કરવાને સાર ગુમ અહ પ્રવેશ કરવો અથવા ધર કોડવું.

૪૫૪. કેદની શિક્ષા થઈ શકતી હોય એવો કોઈ ગુનોહ કરવા સાર જે માણસ ગુમ અહ પ્રવેશ કરે, અથવા ધર કોડવા-નો ગુનોહ કરે, તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે; અને અગર ચોરીનો ગુનોહ કરવાનો હસદો કર્યો હોય; તો તે કેદની મુદત દશ વરસ સુધીની થઈ શકે.

ટીકા.—કેદીપર આ કલમ પ્રમાણે અને ૩૮૦ પ્રમાણે તોહિમત મુકી દરેક તોહિમત બદલ જુદી જુદી બે બે વરસની મળત એક દ્રુતપાવર માણસેટ કરી તેમાં હસદો કે વા-રતલીક રીતે કલમ એકજ ગુનોહ હોતો અને તેને માટે કેદની શિક્ષા જુદી જુદી મળી ચાર વરસની કરી તે માણસેટ તેના અધિકાર ઉપરાંત કરી માટે એ શિક્ષા ૨૬ કરી (મુ. હા. વા. ૨ પા. ૧૨૬ સરકાર વિગ્ ગાયું લાફુ)

કોઈ સખસને બચા કરવાની તૈયારી કરીને ગુમ અહ પ્રવેશ કરવો અથવા ધર કોડવું.

૪૫૫. કોઈ સખસને બચા કરવાની, અથવા કોઈ સખસની ઉપર હુમલો કરવાની, અથવા કોઈ સખસને ગેરબ્યાજબી રીતે અટકાવવાની અથવા કોઈ સખસને બચા, હુમલા, અથવા ગેરબ્યાજબી અટકાવનો ભય ઉત્પન્ન કરવાની, તત્તયારી કરીને જે માણસ ગુમ અહ પ્રવેશ અથવા ધર કોડવાનો ગુનોહ કરે, તે માણસને દશ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

રાતે ગુમ અહ પ્રવેશ કરવો અથવા ધર કોડવું, તેની શિક્ષા.

૪૫૬. જે માણસ રાતે ગુમ અહ પ્રવેશ કરે, અથવા રાતે ધર કોડવાનો ગુનોહ કરે, તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કેદની શિક્ષા થઈ શકતી હોય એવો ગુનોહ કરવા સાર રાતે ગુમ અહ પ્રવેશ કરવો અથવા ધર કોડવું.

૪૫૭. કેદની શિક્ષા થઈ શકતી હોય, એવો કોઈ ગુનોહ કરવા સાર જે માણસ રાતે ગુમ અહ પ્રવેશ કરે, અથવા રાતે ધર કોડવાનો ગુનોહ કરે, તે માણસને પાંચ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

રાતે ગુમ અહ પ્રવેશ કરવો અથવા ધર કોડવું, તેની શિક્ષા.

૪૫૮. જે માણસ રાતે ગુમ અહ પ્રવેશ કરે, અથવા રાતે ધર કોડવાનો ગુનોહ કરે, તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કેદની શિક્ષા થઈ શકતી હોય એવો ગુનોહ કરવા સાર રાતે ગુમ અહ પ્રવેશ કરવો અથવા ધર કોડવું.

૪૫૯. કેદની શિક્ષા થઈ શકતી હોય, એવો કોઈ ગુનોહ કરવા સાર જે માણસ રાતે ગુમ અહ પ્રવેશ કરે, અથવા રાતે ધર કોડવાનો ગુનોહ કરે, તે માણસને પાંચ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કેદની શિક્ષા થઈ શકતી હોય એવો ગુનોહ કરવા સાર રાતે ગુમ અહ પ્રવેશ કરવો અથવા ધર કોડવું.

૪૬૦. કેદની શિક્ષા થઈ શકતી હોય, એવો કોઈ ગુનોહ કરવા સાર જે માણસ રાતે ગુમ અહ પ્રવેશ કરે, અથવા રાતે ધર કોડવાનો ગુનોહ કરે, તે માણસને પાંચ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ખીની ખેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે, અને અગર ચોરીનો યુનોહ કરવાનો ધરાદો કરવો હોય તો તે કેદની મુદત ચૌદ વરસ સુધીની થઈ શકે.

દોષ.—કેદીપર આ કલમ અને ૩૮૦ પ્રમાણે તોહામત રાખી એક ટુલપાવર માળુ એકે એક યુનાહુ બદલ જુદી જુદી શિક્ષા કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે કલમ ૭૧ પ્રમાણે એ એક યુનાહને માટે એકજ શિક્ષા એ વર્ષની માળુએટ કરી શકે છે માટે વધારેની શિક્ષા રદ કરી. (મુ. હા. વા. ૧ પા. ૮૭ સરકાર વિ. અરજીન.)

કેદીએ રાતની વખતે ચોરી કરવાને ધરાદો ધર ફાડવાના યુનાહની કોશીશ કરચી તેના પર આ કલમ અને ૫૧૧ પ્રમાણે તોહામત શાખિત કરી તેને કેદ અને ફટકાની શિક્ષા કરેલી તેમાં ઠરાવ્યું કે કેદીપર શાખિત થયેલા યુનાહ બદલ ફટકાની શિક્ષા કરવાને કાયદામાં ઠરાવ નથી માટે ફટકાની શિક્ષા રદ કરી (મુ. હા. વા. ૩ પા. ૩૭ સરકાર વિરૂધ્ધ પેલાવલદપરેશા)

આ કલમ પ્રમાણેના તોહામત બદલ કેદની શિક્ષા સાથે ફટકાની શિક્ષા કરેલી પણ કેદીપર એવાજ યુનોહ અગાઉ કેદી શાખિત થયો નહોતો તેથી ફટકાની શિક્ષા થઈ શકતી નથી એમ ઠરાવ કર્યો (મુ. હા. વા. ૪ પા. ૫ સરકાર વિ. બાબલુ બાપુ)

આ કલમ પ્રમાણે અને રહેવાના ઘરમાં ચોરી કરવાના એક તોહામત બદલ જુદી જુદી શિક્ષા થઈ શકે છે પણ તે શિક્ષા એક તોહામતમાંના બારે તોહામત બદલ ફરમાવેલી શિક્ષા કરતાં જ્યારે શિક્ષા એક તોહામત બદલની શિક્ષા જોઈએ નહિ તેમજ માળુએટના અધિકાર કરતાં વધારે શિક્ષા એક તોહામત બદલની કરવી નહિ (મુ. હા. વા. ૯ પા. ૧૭૨ સરકાર વિરૂધ્ધ અનવરખાં વિગરે)

ચોરી કરવાને ધરાદો રાત્રે ધર ફાડવું અને ચોરી કરવી એને માટે આ કલમ અને કા. ૩૮૦ પ્રમાણે જુદાં જુદાં તોહામત રાખ્યાં હોય તોપણ તે એક બદલ જુદી જુદી શિક્ષા નહિ ઠરાવતાં એકઠી શિક્ષા ઠરાવી હોય તો તેપણ ચાલે પણ તે શિક્ષા ખેમાંના બારે યુનાહને માટે ફરમાવેલી શિક્ષા કરતાં જ્યારે શિક્ષા ન જોઈએ (મુ. હા. ઈ. લા. વા. ૧ પા. ૨૧૪ સરકાર વિ. નુકયાખીન નમણા)

કેદીપર આ કલમ પ્રમાણે અને કા. ૩૮૦ પ્રમાણે એ તોહામતો હતાં તેથી તે એક બદલ જુદી જુદી શિક્ષા અરાડમાસ પ્રમાણે કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે એકજ વ્યવહારના કામમાં એકજ હેતુ પાર પાડવા માટે આરોપિતે કેટલાંક કલ્પ કર્યાં હોય અને તેમાંના પ્રત્યેક કલ્પ ઉપરથી જે જુદા જુદા નાના અપરાધ થતા હોય તે કરતાં તે તમામ કલ્પ મળી અધિક મોટો એવા એક અપરાધ થતો હોય અને ઈનસાફના કારણસર મુખ્ય અપરાધ અને બીજા હલકા અપરાધ તોહામતનામાંના લખવા જ કે સોઈ વાર હોય તોપણ શિક્ષા આપતી વખતે તેમાંનો મુખ્ય અને સર્વમાં મોટો એવા જે અપરાધ હોય તે બદલ શાખિતી કરી શિક્ષા કરવી એ સગવડ બરેલું છે. તેથી આ કામમાં કા. ૪૫૭ પ્રમાણે એકજ અપરાધ શાખિત કરી ત્રણ વર્ષની શિક્ષા કરી (અહા. હા. ઈ. લા. વા. ૨ પા. ૬૪૪ સરકાર વિ. અજીધ્યા)

ચોરી કરવા સાર રાત્રે ધર ફાડવું તથા રહેવાના ઘરમાં ચોરી કરવી એ યુનાહઓ કી. પ્રો. કો. કા. ૪૫૪ ની રકમ પ્રમાણે શિક્ષા કરવા સાર એકજ યુનોહ જેવા સમજવા એમ છે. માટે તે યુનાહઓની શાખિતીના ઠરાવ ઉપરથી એક યુનાહને સાર ખમણી કેદની શિક્ષા તથા બીજા યુનાહને સાર ફટકા મારવાની શિક્ષા એમ કાયદેસર રીતે કરાય નહિ (મુ. હા. તા. ૧૧ ડિસેમ્બર ૧૮૭૩ સરકાર વિ. ગોવિંદા બીન રામા વિગરે)

ઘરમાં નહિ પેસતાં છાપરાપરજ ફક્ત અડવું તેથી ધર ફાડવાનો યુનોહ થતો નથી (મ. હા. રી.)

કોઈ સખસને | ૪૫૮. કોઈ સખસને બચા કરવાની, અથવા કોઈ સખસની ઉપર બચા કરવાની | હુમલો કરવાની, અથવા કોઈ સખસને ગેરબાજબી રીતે અટકાવવાની,

તૈયારી કરીને રાતે
ગુપ્ત ગ્રહપ્રવેશ કરે
વે, અથવા ઘર
ફેડવું.

અથવા કોઈ શખસને બાથા, હુમલા, અથવા ગેરઆજ્ઞાથી અટકાવનો
બચ ઉત્પન્ન કરવાની, તદ્દયારે કરીને જે માણસ રાતે ગુપ્ત ગ્રહપ્રવેશ કરે,
અથવા રાતે ઘર ફેડવાનો ગુનોહ કરે, તે માણસને અઢિ વરસની મુદત

સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ગુપ્ત ગ્રહપ્રવેશ અથવા
ઘર ફેડવાનો ગુનોહ કરતાં
કોઈને મહાબ્યથા કરવી.

૪૫૬. કોઈ માણસ ગુપ્ત ગ્રહપ્રવેશ અથવા ઘર ફેડવાનો
ગુનોહ કરતો હોય તેવામાં જે તે કોઈ શખસને મહાબ્યથા કરે,

અથવા કોઈ શખસનું મોત આણવાની કે કોઈને મહાબ્યથા કરવાની કોશિશ કરે તો તે
માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે
પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ધણ શખસો ઘર ફેડવા
વગેરેમાં સામિલ હોય,
અને તેઓમાંનો કોઈએક
મોત અથવા મહાબ્યથા કરે
તો તે સજા માણસોને
આ શિક્ષા થઈ શકે.

૪૫૭. અગર રાતે ગુપ્ત ગ્રહપ્રવેશ કરતી વખતે, અથવા
રાતે ઘર ફેડવાનો ગુનોહ કરતી વખતે, તે ગુનાહનો તકસીરવાર
કોઈ શખસ બુદ્ધિપુરવક કોઈનું મોત આણે અથવા કોઈને મ-
હાબ્યથા કરે, અથવા મોત આણવાની કે મહાબ્યથા કરવાની
કોશિશ કરે, તો જે જે શખસ રાતે તે ગુપ્ત ગ્રહપ્રવેશ કરવામાં

અથવા રાતે તે ઘર ફેડવાનો ગુનોહ કરવામાં જોડે સામિલ હોય તે હરએક શખસને જી-
વતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની
કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—રોમે ગુપ્ત ગ્રહ પ્રવેશ કરતાં ઘરના માલિકને બુદ્ધિપુરવક મહાબ્યથા કરવાની
કોશિશ કરે તો તેને આ આકેદની કા. ૪૫૭ અને ૩૨૪ પ્રમાણે સજા નહિ થતાં આ
કલમ પ્રમાણે સજા થાય કા. હા. પી. રી. વા. ૨ પા. ૫૨)

કોઈ બંધ કરેલાં નિધા
નમાં કોઈ મિલકત હોય,
અથવા કોઈ મિલકત
એમ બંધ હોય તે નિધા
ને અદાનતથી ફેડીને
ઉઘાડવું.

૪૫૮. જે નીધાન મધ્યે કોઈ મિલકત રહેલી હોય અથવા
જે મધ્યે કોઈ મિલકત રહેલી છે એમ પોતે માનતો હોય, એવાં
કોઈ બંધ કરેલાં નીધાનને જે માણસ અદાનતથી, અથવા
બીગાડ કરવાના હરાદાયી, ફેડાને ઉઘાડે અથવા તેના બંધ
છોડે, તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે

પ્રકારની કેદની અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

તેજ ગુનોહ બ્યારે તે
નિધાન જેને સોંપ્યું હોય તે
માણસ કરે ત્યારે તેના શિક્ષા.

૪૫૯. જે નીધાન મધ્યે કોઈ મિલકત રહેલી હોય, અથવા
જે મધ્યે કોઈ મિલકત રહેલી છે એમ પોતે માનતો હોય, એવું

બંધ કરેલું કોઈ નીધાન કોઈ માણસને સોંપ્યું હોય, અને તે માણસને તે ઉઘાડવાનો અ-
પત્તાર નહીં છતાં, અગર તે માણસ, અદાનતથી, અથવા બીગાડ કરવાના હરાદાયી, તે
નીધાનને ફેડીને ઉઘાડે, અથવા તેના બંધ છોડે, તો તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત
સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા
કરવામાં આવશે.

ખાખ ૧૮ મો.

લેખ સંબંધી તથા વેપારની અથવા મિલકતની

નિશાનીઓ સંબંધી ગુન્હાઓ ખાખત.

ખોટો લેખખ. ૪૮૨. જે કોઈ માણસ કોઈ લેખ અથવા લેખનો કોઈ ભાગ ખો. નાવવાનો યુનોહ. ટો ખનાવે, એવા ધરાદારી કે, લોકને અથવા કોઈ શખસને કોઈ હાની કે નુકશાન કરેલું, અથવા કોઈ દાવાને કે હકને મજબુતી આપવી; અથવા કોઈ શખસ પાસે કોઈ નિશ્ચિત હાકાવવા, અથવા તેની પાસે કોઈ સાકુ કે અરયાત સમજાય એવા, કરાર કરાવવો; અથવા એવા ધરાદારી કે દગો કરવો, અથવા દગો કરવામાં આવે, તો તે માણસે ખોટો લેખ ખનાવવાનો યુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

ટીકા.—આ કલમ પ્રમાણે ખનાવે દસ્તાવેજ કરવાનો યુનોહ થવાને તે દસ્તાવેજ કપટે કરેલી છતાં તેથી નુકશાન થવા જોગ હોવું જોઈએ (મ. પૂ. ૩૧૭)

દસ્તાવેજમાં જોખેતી હકીકત સહી કરનારને જણાવ્યા પગર તેના સહી કરાવે તો તેથી ખોટો દસ્તાવેજ ખનાવ્યો કહેવાય નહિ (આર્ય. પૂ. ૬૧૩)

ખોટો લેખ એ કંઈપણ લખાણ વા દસ્તાવેજનો થઈ શકે. એટલે કોઈ તસવીર પર તે પાડનારનું નામ રંગથી બેરે તો તેથી તે ખોટો લેખ ખનાવ્યો કહેવાય નહિ (આર્ય. પૂ. ૬૧૫)

આ કલમ પ્રમાણેનો યુનોહ થવા માટે આખો વા તેમાંના કોઈ ભાગનો દસ્તાવેજ ખનાવેલો હોવો જોઈએ તે એવા ધરાદારી કે જેના નામનો તે દસ્તાવેજ ખનાવે તે સખસે તે લખ્યો છે એમ મનાય (કા. હા. વા. રી. વા. ૧૦ પા. ૭)

અગાઉ કરેલી ગકલત કપટના વાખ્યામાં આવતી ન હોય તો તે ગફલતનું કલ્પ છુપાવવાને માટે દફતરમાં ખોટું લખું તો તે કલ્પ પીતલકોડની કા ૪૬૩ તથા ૪૬૪ના ખતાવ્યા પ્રમાણે ખોટો દસ્તાવેજ ખનાવ્યો કહેવાય નહિ (મુ. હા. હા. લા. વા. ૪ પા. ૬૫૭ સરકાર વિરુદ્ધ શંકર)

લેખ ખોટો ખનાવવો એ ૪૮૪. જે માણસ નીચે લખ્યા પ્રમાણે કરે, તેણે ખોટો હલે શું? લેખ ખવ્યો એમ સમજવું.

પહેલું—જે માણસ બદલાતરથી અથવા દગલખાણથી કોઈ લેખ અથવા લેખનો ભાગ ખનાવે, તે ઉપર સહી કરે, મોહાર કરે, અથવા તે લખી આવે, અથવા કોઈ લેખ લખી આપ્યો છે એવું ખતાવવાની કોઈ નીશાણી કરે, એવા ધરાદારી કે જે શખસે અથવા જેના અખતિયારથી તે લેખ અથવા તેનો તે ભાગ ખવ્યો નથી, અથવા તે પર સહી કે મોહાર થઈ નથી, અથવા તે લખી આપ્યો નથી, એવું તે માણસ પોતે જાણતો હોય તે શખસે અથવા તેના અખતિયારથી તે લેખ અથવા તેનો તે ભાગ ખવ્યો છે, અથવા તે પર સહી કે મોહાર થઈ છે, અથવા તે લખી આપ્યો છે, એવા વિશ્વાસ ઉત્પન્ન કરવો, અથવા જે વખતે તે ખવ્યો નથી તે પર સહી કે મોહાર થઈ નથી, અથવા તે લખી આપ્યો નથી, એવું તે માણસ જાણતો હોય, તે એવે વખતે તે ખવ્યો છે, તે પર સહી કે મોહાર થઈ છે, અથવા તે લખી આપ્યો છે, એવા વિશ્વાસ ઉત્પન્ન કરવો; અથવા:—

બીજું—જે માણસ કોઈ લેખ પોતે ખુદ કે બીજા કોઈ શખસે કરેલા અથવા લખી આપ્યા પછી, એહેરીને અથવા બીજી રીતે કોઈ જરૂરના ભાગમાં લેખને તે કાયદેસર

અપ્પતિયાર શીવાય, બદ્ધાનતથી અથવા દગલખાજીથી ફરવે; પછી તે ફરવતી વખતે તે બીજી શખસ હયાત હોય કે મરી ગયો હોય તો પણ; અથવા:—

ત્રીજી—જો માણસ બદ્ધાનતથી અથવા દગલખાજીથી, કોઈ શખસ પાસે કાંઈ લેખ પર સહી કે મોહર કરાવે, અથવા કાંઈ લેખ તે શખસ લખી આપે એમ કરે, અથવા તેની પાસે કાંઈ લેખને ફરવાયે, એવું જાણ્યા છતાં કે. તે લેખમાં શું લખ્યું છે, અથવા હું શા ફરફાર કરૂ છું, એ વાત તે શખસ દીવાનગી અથવા કેફના સખખથી જાણવાને શક્તીમાન નથી, અથવા તેને ફરેય દીધો છે તે સખખથી તે વાત તે શખસ જાણતો નથી.

દષ્ટાંત.

- (અ) અ ના પાસે ઝ નો લખેલો ખ ના ઉપરનો ૧૦૦૦૦ રૂપીઆનો એક બલામણનો કાગળ છે, હવે ખ ને દગો દેવું સારું અગર અ તે ૧૦૦૦૦ પર એક મીડુ વધારીને તે રકમને ૨૦૦૦૦૦ કરે એવા ઇરાદાથી કે તે કાગળ ઝ એ તેટલી રકમનો લખ્યો છે એમ ખ માને તો અ એ ખોટો લેખ બતાવવાનો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.
- (ખ) કાંઈ ગ્યાતર મીલકત ઝ એ અ ને લખી આપી હોય એવી મતલબના એક ખત પર, ઝ ના અપ્પતિયાર શીવાય અ ઝ ની મોહર કરે, એવા ઇરાદાથી કે તે મીલકત ખ ને વચોને તેની કીમતના રૂપીયા ખ પાસેથી લેવા, તો અ એ ખોટો લેખ બતાવવાનો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.
- (ક) એક એકપર ખ ની સહી છે, અને તે એક જ લઈ આવે તેને તે નાણાં મળે એવી તરેહનો છે પણ તે મધ્યે કાંઈ રકમ ભરેલી નથી, તે એક લઈને અ દગલખાજીથી તે મધ્યે દશ હજાર રૂપીઆની રકમ ભરે, તો અ એ ખોટો લેખ બતાવવાનો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.
- (ડ) અ પોતાના માણસ ખ ને એક સગર ઉપર એક લખાવે તે પર સહી કરીને આપે, પણ તેમાં આપવાની કાંઈ રકમ લખે નહીં; અને ખ ને એવા અપ્પતિયાર આપે કે ફલાણા ફલાણા લેવાના રૂપીઆ આપવા છે માટે દશ હજાર રૂપીઆ સુધીની રકમ તું એ એકમાં બરજો પછી અ દગલખાજીથી તે એકમાં વીશ હજાર રૂપીઆની રકમ ભરે, તો ખ એ ખોટો લેખ બતાવવાનો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.
- (ધ) ખ ના અપ્પતિયાર શીવાય અ ખ ના નામથી પોતાની ઉપર એક હુડી લખે, એવા ઇરાદાથી કે તે હુડીને ખરી હુડી દાખલ કાંઈ સરાફને ત્યાં વટાવીને, તથા તે હુડી પાકેથી તે સરાફ પાસેથી તે લઈને તેનાં નાણાં આપવાં, તો એ ટુકાણે, ખ ની જામીની છે એવા પોતાના મનમાં વીચાર ઉત્પન્ન થઈને તે સરાફ તે હુડીના નાણાં આપે એ રીતે તેને છેતરવા સારું અ એ તે હુડી લખી માટે, અ એ ખોટો લેખ બતાવવાનો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.
- (ફ) ઝ ના વીજમાં આ શબ્દો લખેલા છે—“હું ફરમાવું છું કે મારી સમજી બાકી રહેલી મીલકત અ, ખ, અને ક એઓની વચ્ચે સરખે હારસે વહેંચાય” અ બદ્ધાનતથી તે મધ્યેથી ખ નું નામ છીલી નાંખે, એવા ઇરાદાથી કે તેથી એમ માનવામાં આવે

કે સમજી મીલકત અં ન તથા ડે ને માટે ડે લખી ગયો છે, તો અં એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

(ગ) જ ને અથવા તે ફરમાવે તેને આપણે" એ પ્રમાણે એક સરકારી પ્રામીશીરી નો ઠેની પાછળ શરો કરીને તે શરોપર સહી કરીને તેના નાણાં ડે ને અથવા ડે ફરમાવે તેને મળે એવું અં કરે. પછી જ ને અથવા તે ફરમાવે તેને આપણે" એ શબ્દો અં બદલાવવામાં કીલી નાખે. અને એ પ્રમાણે તે ખાસ શરોનો ખાલી શરો કરે, તો અં એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

(દ) અં એક સ્થાવર મીલકત ડે ને વેચીને તેનું ખત કરી આપે પછી ડે ને દગો દહને તેની પાસેથી તે મીલકત જાય એવું કરવા સારું તેજ મીલકતનું અં એક ખત અં ને લખી આપે, અને તે ખત ઉપર ડે ને કરી આપેલા ખતની તારીખથી છ મહીના ની પહેલાંની તારીખ લખે એવા ઇરાદાથી કે તે મીલકતનું ખત ડે ને કરી આપ્યા પહેલાં તેણે તે મીલકતનું ખત અં ને કરી આપ્યું છે એમ માનવામાં આવે, તો અં એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

(ધ) ડે બાલે બાલ બાલીને પોતાનું વીલ અં પાસે લખાવે તેમાં વશીયત આપવાને જેનું નામ લખવાનું ડે એ કહ્યું હોય તેનું નામ નહીં લખતાં અં ઇરાદાથી એક બીજા શખસનું નામ લખે, અને તમારા કહ્યા મુજબ આ વીલ લખ્યું છે એમ અં ડે ને સમજાવને તે વીલપર ડે ની સહી કરાવે, તો અં એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

(ન) અં એક કાગળ લખીને અં ના અખતારે શિવાય તે પર અં ના નામની સહી કરે, અને તેમાં એમ લખે કે અં સારી આખરૂં માણસ છે અને નહીં ધારેલી કમન-શીર્ષીથી માઠી હાલતમાં આવી પડેલો છે, અને તેનો ઇરાદો એવો હોય કે તે કાગળ બતાવી ને ડે પાસે તથા બીજા શખસો પાસે બીજા મેળવવી, તો એ કેસણે ડે ને પોતાની મીલકત છોડવાને લલચાવવાને સારું અં એ લેખ ખોટો બનાવ્યો માટે અં એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

(ટ) અં ના અખતારે શીતલ અં એક કાગળ લખીને તે પર અં ના નામની સહી કરે, અને તે કાગળ મધ્યે એમ લખે કે અં ની આખરૂં સારી છે, અને તેનો ઇરાદો એવો હોય કે તે કાગળ બતાવીને ડે ના હાથ તળે કાંઈ નોકરી મેળવવી, તો અં એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું, કેમકે તે બનાવટના સરઠીફીકટથી ડે ને કંતરીને ડે ની પાસે નોકરી બાબતનો કાંઈ સૂઝ કે અર્થાંત સમજાય તેવો કરાર કરવાનો અં નો ઇરાદો છે.

ખુલાસા ૧ લો.—કોઈ માણસ પોતાના નામની સહી કરે, તો તે પણ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ થઈ શકે છે.

દૃષ્ટાંત.

(અ) એક હુંડીપર અં પોતાના નામની સહી કરે, એવા ઇરાદાથી કે તેજ નામના એક

બીજી શખ્સે તે હુંડી લખી છે એમ માનવામાં આવે, તો એ એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

(ખ) “એક કાગળના કકડાપર “સીકારી” એટલો શબ્દ લખીને તે પર એ ઝ ના નામની સહી કરે એટલા સાર કે પછી તે કાગળપર ઝ ની ઉપરનો એક હુંડી બ લખે, અને તે હુંડી બાજુ ઝ એ સિકારી હાય એ રીતે બજારમાં ચલાવે, તો એ એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું અને અગર તે હકીકત બાજીને એ ના ધરાદા મુજબ બ તે કાગળપર હુંડી લખે, તો બ એ પણ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

(ક) અનાજ નામનો કોઈ બીજો શખ્સ ફરમાવે તે ધણીને નાણાં આપવા એવી એક હુંડી એ ને જડે, અને તેની પાછળ એ પોતાનાજ નામનો શેરો કરે, એવા ધરાદાયો કે જે શખ્સ ફરમાવે તે ધણીને નાણાં આપવાની એ હુંડી છે તેજ શખ્સે એ શેરો કર્યો છે એમ માનવામાં આવે, તો એ કેટલાં એ એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

(ડ) બ ની ઉપર એક હુકમનામું થએલું બને, તેમાં એક સ્થાવર મિલકત વેચાય તે એ ખરીદ કરે, હવે તે મિલકત જપત થયા પછી બ ઝ ના સાથે મળી જમીને કાંઈ ગુજ બાડે તે મિલકતનું લાંબી મુદતનું એક બાડાનામું ઝ ને લખી આપે, અને તે બાડાનામામાં તે જપતીની તારીખથી છ મહીના આગળની તારીખ બરે, એવા ધરાદાયો કે અને દગો કરેલા, તથા જપતી થતાં પહેલાં તે બાડાનામું લખી આપ્યું છે એમ માનવામાં આવે તો, અગર બ એ તે બાડાનામાપર પોતાના નામની સહી કરી છે તોપણ, તેણે આગળની તારીખ લખી, તેથી, તેણે ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

(ઘ) દેવાળુ કાહાડવાનો આગળથી વિચાર કરીને એ વેપારી પોતાના ફાયદાને સાર તથા પોતાના માગનારોએને ઘો દેવાના ધરાદાયો કાંઈ મિલકત બ ની પાસે રાખે; અને તે કામ બાહારથી બ્યાજખી જણાય એટલા સાર તે બ ને એક ચોઢી લખી આપે કે તમારી પાસે અવેજ લીધો છે તે બાબતની માહારે તમને આટલો રકમ દેવી, અને તે ચોઢીપર આગળની તારીખ નાંખે, એવા ધરાદાયો કે એ દેવાળુ કાહાડવાની તૈયારીમાં હતો ત્યાર પહેલાં એ ચોઢી તેણે લખી છે એમ માનવામાં આવે તો, એ એ ઉપર લખેલા લક્ષણના પહેલા પ્રકાર પ્રમાણે ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

ખુલાસો રં બે—કોઈ માણસ કોઈ ખોટા શખ્સના નામથી કાંઈ ખોટો લેખ કરે, એવા ધરાદાયો કે તે લેખ કોઈ ખરા શખ્સે કરેલો છે એવું માનવામાં આવે, અથવા, કોઈ મુવેલા શખ્સના નામથી કરે, એવા ધરાદાયો કે તે શખ્સે પોતાની હયાતીમાં તે લેખ કર્યો છે એવું માનવામાં આવે તો તે પણ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ થઈ શકે છે.

દર્શાવે.

(અ) એક ખોટા શખ્સની ઉપર એક હુંડી લખે, અને તે ચલાવવાના ધરાદાયો તે ખોટા

મુખસને નામ તે હુંડી દગલખાઈથી શિકાર તો એ એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

ટીકા.—થયેલી વાતપરથી તપાસ કરતાં દસ્તાવેજ ખોટો થયો હોય, અને આ કાયદાની કા. ૪૬૩ માં કહેલા હેતુ પૈકી કોઈપણ એકાદ હેતુ ચાર પડવાના હોવાથી આરોપિયે તે ગેરબાજબી રીતે કે કપટે કરેલો છે અને તેવાજ એ દસ્તાવેજનો કોઈ ઉપયોગ થયો હોય, કીંવા ઉપયોગ કરવાનો પ્રયત્ન કર્યો હોય તો ગુનોહ પૂર્ણ થાય છે. (કા. હા. વી. રી. વા. ૨ પા. ૩૪)

આ કલમ પ્રમાણેનો ગુનોહ શાખિત થવાને જેના નામની તે ખોટો બનાવ્યો હોય તે એ દસ્તાવેજની વાત ન જાણે એવું કોઈ કપટ તોહામતદારે કર્યું એવું શાખિત થવું જોઈયે (કા. હા. વી. રી. વા. ૨ પા. ૨૦)

આ કલમ પ્રમાણે બદ્દાનતથી કીંવા કપટે સહી કરી ન હોય તો બનાઉ દસ્તાવેજ કર્યો કહેવાય નહિ. કાયદા પ્રમાણે કસાવવાનો હેતુ શાખિત થવાને તે બનાઉ દસ્તાવેજથી કોઈ માણસને નુકશાન થવાનો સંભવ હોવા જોઈયે, કીંવા તે બનાઉ દસ્તાવેજથી કોઈ માણસ કસાવો એટલીજ વાત બસ નથી; પણ અરેખરે તેથી કોઈ નુકશાન થવાનો સંભવ હોય તોજ તે ગુનોહ થાય છે (મુ. હા. વા. ૧૧ પા. ૩ સરકાર વિ. બવાનીચંદ્ર વિગેરે)

વળી કા. ૪૬૩ નિચે મુજબ હાલકોરટનો સરકાર વિરુદ્ધ શંકરનો ફેસલો ટાંક્યો છે તે પણ જુઓ)

તા. ૯ અગષ્ટને રોજ થયેલી દસ્તાવેજ નોંધાવવાને તા. ૧૮ ડિસેમ્બરને રોજ રજુ કર્યો પણ તેમ કરતા અવલ નોંધાવવાની ચાર માસની મુદત ન જાય તેને સાફ તા. ૯ અગષ્ટને બદલે તા. ૨૬ અગષ્ટ કરી. તો તેથી કરીને એ ફરકારે ખોટો દસ્તાવેજ કરવાનો ગુનોહ થતો નથી. કારણ એ કરવું એ એકાદ હીતવાળા બાગમાં કા. ૪૬૪ ની રકમ ૨ ના બાવાઈ પ્રમાણે બદ્દાનતથી યા કપટે ફરકાર કર્યો એમ થતુ નથી. એ ગુનોહ કા. ૧૯૨, ૧૯૩ અને ૧૯૬ પ્રમાણેનો છે. (કા. હા. ઈ. લા. વા. ૬ પા. ૪૮૨ સરકાર વિ. મીરે ઇકરાર અહલી)

ખોટો લેખખ | ૪૬૫. જે માણસ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કરે, તેને એ વરનાવવાની શિક્ષા | સની મુદત મુઘીની બમાંતા ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—એક દાવાની સુનાવણીની વખતે એક સ્માલકાજકોરટના જડજના વિચારમાં એમ આવ્યું જે કોઈ એક સખસે ખોટો દસ્તાવેજ કહ્યો; અને તેણે પીનલકોડની કા. ૪૬૫ પ્રમાણે ખોટો લેખ બનાવ્યાના ગુનાહ સાફ તેની તજવીજ થવાને તેને શેગતમાં કમીટ કર્યો. તેમાં હરાવ્યું કે એ કમીટ કરવું બેકાયદેશીર થયું હતું શાયં જે ખોટો દસ્તાવેજ કરવાનો ગુનોહ જડજની રખરમાં થયેલો નથી. (મુ. હા. તા. ૩૧ મારચ ૧૮૭૦ સરકાર વિરુદ્ધ હોટાલાલ જવેર)

એક માણસ મુખત્યાર થવાને કબુલ કરે અને મુખત્યારનામુ લખેલું હોય તે નિચે તે પોતાની મંજૂરીની સહી કરી આપે. પછી તે મુખત્યારનામુ ખોટું લખેલું હોતો તે દસ્તાવેજ ખોટો બનાવ્યાનો ગુનોહ મુખત્યારપર આવે નહિ (કા. હા. વી. રી. વા. ૫ પા. ૭૦)

કોઈ ઇનસાફ | ૪૬૬. કોઈ ઇનસાફની કોરટનું દફતર અથવા તે કોરટ પધ્ધે ચાલેલાં ની કોરટનું દફતર | કામનો કાગળ હોય એવી મતલબનો કોઈ લેખ, અથવા જન્મ, બાપ અથવા જન્મ વ તિથમ, લગ્ન, કે ગાડવા બાબતનો કોઈ રજીષ્ટર, અથવા કોઈ સરકારી ગેરે બાબત.

નોકર પોતાના સરકારી હોદ્દાના જોરથી રાખતો હોય એવા કોઈ રજીષ્ટર, અથવા કોઈ સર-

કારી નોકરે પોતાના સરકારી હોદાના જોરથી કરેલો હાય એવી મતલબનો કાંઈ દાખલો કે લેખ, અથવા કાંઈ ફરિયાદી કે જવાબ કરવાનો, અથવા તેમાં કાંઈ પણ કામ ચલાવવાનો, અથવા કબુલાતથી હુકમનામું થવા દેવાનો, જેમાં અખત્યાર આપ્યો હાય એવો લેખ, અથવા વકીલાતનામું કે મુખત્યારનામું જે માણસ ખોટું બનાવે તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની, કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—આ કલમ પ્રમાણેના ગુનાહની ફરિયાદ જેવી કે પબ્લીક સર્વેન્ટનાં તાખાનું રજીસ્ટર ખોટું બનાવી તે ખોટો બનાવેલો દસ્તાવેજ પુરાવામાં આપ્યો તે બાબતની ફરિયાદી જે કોર્ટમાં તે પુરાવામાં આપ્યો તે કોર્ટની પરવાનગી અથવા તે કોર્ટ જે કાંઈ બીજી કોર્ટને તાબે હાય તો તે બીજી કોર્ટની પરવાનગી વગર સાંભળી શકાતી નથી કેમકે પી.કો. કા. ૪૬૩ માં ગુનાહાઓનું જે વધારે વીસ્તૃત્તિ બ્યાન કરેલું છે તેમાં એ ગુનોહ આવે છે અને તે કલમને કી. પ્રો. કા. ૪૬૬ લાયક પડે છે (મુ. હા. તા. ૧૮ અગષ્ટ ૧૮૭૪ પુતાના માળખેટના પુછવાપરથી)

કાંઈ કિમતી દસ્તાવેજ અથવા કિમતી દસ્તાવેજની મતલબનો, અથવા કાંઈ દસ્તાવેજ અથવા વીજ ખોટું બનાવ્યું. ૪૬૭. જે લેખ કાંઈ કિમતી દસ્તાવેજની મતલબનો, અથવા કાંઈ વિલની મતલબનો, અથવા દત્તકબેવાના અખત્યાર નામાની મતલબનો હાય, અથવા જે લેખ કાંઈ શખસને કાંઈ કિમતી દસ્તાવેજ કરવાનો અથવા બીજાના નામનો કરી આપવાનો, અથવા તેના મુદલ રૂપીયા, બ્યાન કે નફાની વહેંચણુ લેવાનો, અખત્યાર આપવાની મતલબનો હાય, અથવા કાંઈ નાણું જંગમ મિલકત, અથવા કિમતી દસ્તાવેજ લેવાનો કે આપવાનો અખત્યાર આપવાની મતલબનો હાય, અથવા જે લેખ કાંઈ ફારગતી અથવા નાણાં ભરવાની પોહિંચની મતલબનો, અથવા કાંઈ ફારગતી કે કાંઈ જંગમ મિલકત અથવા કિમતી દસ્તાવેજ આપવાની પોહિંચની મતલબનો હાય, એવો કાંઈ લેખ જે માણસ ખોટો બનાવે, તેને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા છ વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—કેદીપર જંગમ મિલકત બીજાને લેવાનો અધિકાર આપવાં વિશેનો દસ્તાવેજ ખોટો બનાવ્યાનું અને તે ખરા દાખલ ચલાવ્યાનું તોહોમત મુકી તેને શિક્ષા કરી તેમાં ફરાયું કે સદરહુ દસ્તાવેજ નકલ છે તો તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત રહી શકતું નથી. (મુ. હા. વા. ૫ પાને ૫૬ સરકાર વિં નારો ગોપાળ)

કલેક્ટરનું ચીલન બદલાવતથી ફેરવે તો તે આ કલમ પ્રમાણેનો ગુનેહગાર ગણાય (ઈ. ડા. પૃ. ૩૫૪)

એક ખતની રૂપે દીવાની કોર્ટમાં કરેલા દાવામાં કોર્ટે એમ ફરાયું કે તેપર કરજદારની સહી ખરી નથી. તેથી તેના ઉપર ખોટો દસ્તાવેજ બનાવવાના તોહોમત બદલ કામ ચલાવવા પરવાનગી આપી તૈથી ફરિયાદી કરી તે વખતે દીવાની કોર્ટનો ફેસલો પુરાવામાં આપ્યો તેમાં ફરાયું કે દીવાની કોર્ટનો ફેસલો પુરાવામાં બીધો તે ગેર કાયદેસર છે (કા. હા. હા. વા. ૬ પા. ૨૪૯ સરકાર વિં ગોગનચંદર ઘોસ)

જે દસ્તાવેજ ખોટો કરવાનો ફરાદો છે તે દસ્તાવેજની નકલ કરવી; તથા ખોટો દસ્તાવેજ લખવા સ્ટાંપ વેચાતો લાવવો, અને તે દસ્તાવેજમાં દાખલ કરવા માટે એક વાતની માહિતી મેળવવી એટલું કર્યા છતાં પીનલકોડ પ્રમાણે બનાવેલ દસ્તાવેજ કરવાનો ગુનોહ થતો

નથી કોવા તેણે દસ્તાવેજ કરવાનો પ્રયત્ન કરવાનો પણ યુનોહ થતો નથી; પરંતુ તે અપ-
રાધ કરવાનું કામ સેહેલ થવા માટે સાદ્ય કરવાનો માત્ર યુનોહ યદ્ય શકે છે (મ. હા. ઈ.
લા. વા. ૩ પા. ૪ સરકાર વિં પાડલ વ્યક્ટરવામી અને બીજા)

ઠગાઈ કરવા | ૪૬૮. જે કોઈ માણસ ખોટો લેખ બતાવે, એવા ધરાદાયી કે તે
ના કારણસર ખો- | બતાવટનો લેખ ઠગાઈ કરવાના કારણસર વપરાય તો તે માણસને સાત
ટો લેખ બતા- | વરસની મુદત સુધીની બેમાતા ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં
વધે. | આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઈ સખસ- | ૪૬૯. જે કોઈ માણસ ખોટો લેખ બતાવે, એવા ધરાદાયી કે તે
ની આખરને હા- | બતાવટનો લેખ કોઈ ઘણીની આખરને હાની કરે, અથવા તે લેખ
ની કરવાના કાર- | તેવા કારણસર વાપરવામાં આવશે એવા સંભવ છે એમ જણ્યા છતાં,
ણસર ખોટો લેખ | તો તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાતા ગમે તે પ્રકારની
બતાવે. | કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—અરજીનો મુસદ્દો કોઈએ કર્યો હોય અને તે ને અરજીનો હોય તે અરજી
કોઈ બાબતના પુરાવા તરીકે વાપરવાની હોય તો અને તે અરજીના મુસદ્દામાં કોઈની
આખરને હાની લાગે એવી બાબત હોય તો તેના પર આ કલમ પ્રમાણે યુનોહ લાગુ પડે
(કા. હા. વી. રી. વા. ૧૦ પા. ૧૧)

“બતાવટનો લેખ” | ૪૭૦ જે ખોટો લેખ સઘળો કે થોડો ઘણો, ખોટો લેખ બતા-
વવાના યુનાહથી બચ્યો હોય, તેનું નામ “બતાવટનો લેખ” પાડ્યું છે.

બતાવટનો લે- | ૪૭૧. જે લેખ બતાવટનો લેખ છે એમ પોતે જાણતો હોય અથવા
ખ ખરો લખ- | એમ માનવાનું પોતાને કારણ હોય એવા કોઈ લેખ જે માણસ ઇમ્લ-
લ વાપરે. | બાજીથી અથવા બદલાનતથી ખરા લખાણ વાપરે, તે માણસને જાણે તેણે તે લેખ ખોટો
બતાવ્યો હોય, એવી રીતે શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—આ કલમ પ્રમાણે રાખેલા તોહિમતના તોહિમતનામાં કા. ૪૬૭ માં ફેલા
દસ્તાવેજના સ્વરૂપનો બતાવેલો દસ્તાવેજ ખરા માટે વાપર્યો છે એમ લખ્યું બોધતું હતું
પણ તે લખ્યું નથી તેથી બુરૂનીની રૂબરૂ ચર્ચા તપાસ ગેરકાયદેસર છે માટે શિક્ષા રદ કરી
(મુ. હા. વા. ૬ પાને ૪૩ સરકાર વિરુદ્ધ ગંગારામ માલજી)

આ કલમ પ્રમાણે જે દસ્તાવેજ નકલ હોય તેની બાબતમાં યુનોહ ગણાય નહિ (મુ.
હા. વા. ૪ પા. ૨૮ સરકાર વિં ખુશાલ હીરામન વિગેરે)

આ કલમ પ્રમાણેનું તોહિમત શાખિત કરતાં પહેલાં ખોટો બતાવેલો દસ્તાવેજ બદલા-
નતથી ખરા લખાણ વાપર્યો એમ શાખિત થવું બોધ્યે (કા. વી. રી. વા. ૮ પાને ૮૧)
છુટા છેડાનો દસ્તાવેજ એ કીમતી દસ્તાવેજ છે તેથી તે બતાવનાર પર આ કલમ પ્રમાણે
તોહિમત આવે (કા. વી. રી. વા. ૧૧ પા. ૧૫)

જે દસ્તાવેજ બતાવટનો છે એમ આરોપિને માહીત હતું તે છતાં તેણે તે દસ્તાવેજનો
દીવાની દાવામાં ઉપયોગ કર્યો તેથી જે અપરાધ થયો તે આ કલમ કલ્પા પ્રમાણેના છે
પણ કા. ૧૬૯ પ્રમાણે નથી (કા. હા. ઈ. લા. વા. ૫ પા. ૭૧ સરકાર વિં ખીરીદ્યંદર મજમુદાર)

એક હેડકાન્ટેબલ પોલીશની રોજનીસીમાં ખોટો ફરફાર કર્યો તેના પર આ કલમ
પ્રમાણે તોહિમત ઠરાવ્યું (કા. હા. વી. રી. વા. ૧૧ પા. ૪૪)

૪૬૭ મી કલમ મુજબ શિક્ષા યદ્ય શકે એવા ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કરવાના હિરાદાયીઓ ટી મોહાર, પતર, વગેરે બનાવવું અથવા કબજામાં રાખવું.

૪૭૨. જો કોઈ માણસ કાંઈ મોહાર, પતર, અથવા છાપ પાડવાનું કાંઈ બીજું હથિયાર બનાવે, અથવા ખોટું બનાવે, એવા હિરાદાયી કે તે ૪૬૭ મી કલમ મુજબ શિક્ષા યદ્ય શકે એવા કોઈ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કરવાના કારણસર વાપરવામાં આવે; અથવા તે મોહાર, પતર, અથવા બી-

જું હથિયાર ખોટું બનાવેલું છે એમ જાણીને ઉપલા હિરાદાયી અગર કોઈ માણસ તે મોહાર, પતર, અથવા બીજું હથિયાર પોતાના કબજામાં રાખે, તો તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

બીજી કોઈ કલમ મુજબ શિક્ષા યદ્ય શકે એવા ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કરવાના હિરાદાયીઓ ટી મોહાર, પતર, વગેરે બનાવવું અથવા કબજામાં રાખવું.

૪૭૩. જો કોઈ માણસ કાંઈ મોહાર, પતર, અથવા છાપ પાડવાનું કાંઈ બીજું હથિયાર બનાવે, અથવા ખોટું બનાવે, એવા હિરાદાયી કે આ બાબ મોહલી ૪૬૭ મી સીવાયની કોઈ પણ કલમ મુજબ શિક્ષા યદ્ય શકે એવા કોઈ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કરવાના કારણસર વાપરવામાં આવે;

અથવા તે મોહાર, પતર, અથવા બીજું હથિયાર ખોટું બનાવેલું છે એમ જાણીને ઉપલા હિરાદાયી અગર કોઈ માણસ તે મોહાર, પતર, અથવા બીજું હથિયાર, પોતાના કબજામાં રાખે તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કાંઈ કીમતીદસ્તાવેજ અથવા વાંત ખોટું બનાવેલું છે એવું જાણીને તે ખરાબ અથવા વાપરવાના હિરાદાયી કબજામાં રાખવું.

૪૭૪. જો કોઈ માણસના કબજામાં કાંઈ લેખ હોય, તે અને લેખ ખોટો બનાવેલો છે એમ તે માણસ જાણતો હોય, તથા તે લેખ ખરાબ અથવા દગલખાજીથી અથવા બદ્દાનતથી વાપરવામાં આવે એવા તે માણસનો હિરાદો હોય તો અગર તે લેખ ૪૬૬ મી કલમમાં લખેલા પ્રકારનો હોય તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને

પણ લાયક થશે; અને અગર તે લેખ ૪૬૭ મી કલમમાં લખેલા પ્રકારનો હોય, તો તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—આ કલમ પ્રમાણે ગુનોહ થવાને બનાઉ દસ્તાવેજનો કપડે ઉપયોગ કરવાનો હિરાદો હોવા જોઈએ. બનાઉ દસ્તાવેજ કપડે વાપરવાનો હેતુ છતાં તે જોનાં હિતનો હોય તેની પાસેથી નિકળે અને પછી તે પોતાની પાસે આવ્યાનું યોગ્ય કારણ બતાવે તો તેના પર આ કલમ પ્રમાણે અપદોષ બને (મ. પૂ. ૩૨૩)

૪૬૭ મી કલમમાં લખેલા પ્રકારના લેખોનું આ રાખણું દેખાડવા સાથે વપરાતી હોય એવી કાંઈ મુદ્રા

૪૭૫. ૪૬૭ મી કલમમાં લખેલા પ્રકારના કોઈ લેખનું ખરાબ દેખાડવાના કારણસર વપરાતી હોય એવી કાંઈ મુદ્રા કે નીચાના કાંઈ માણસ કાંઈ પદારથ ઉપર અથવા કાંઈ પદાર

અથવા નીશાની ખોટી બનાવવી, અથવા ખોટી નિશાણી કરેલો પદાર્થ કબજામાં રાખવો.

૪૬૬. ધ મધ્યે ખોટી બનાવે એવા હરાદાયી કે તે પદાર્થ ઉપર તે વખતે કાંઈ લેખ ખોટો બનાવેલો હોય અથવા ત્યારપછી ખોટો બનાવવાનો હોય તે લેખને ખરાપણાનો આભાસ આપવાના કારણસર તે મુદ્રા અથવા નીશાની વાપરવામાં આવે, અથવા જે પદાર્થ ઉપર અથવા તે પદાર્થ મધ્યે એવી કાંઈ મુદ્રા અથવા નીશાની ખોટી બનાવવામાં આવી હોય તેવો કાંઈ પદાર્થ ઉપર લખેલા હરાદાયી કોઈ માણસ પોતાના કબજામાં રાખે, તો તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની અથવા સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૪૬૭. ૪૬૭ મી કલમમાં લખેલા પ્રકારથી જુદા પ્રકારના લેખનું ખરાપણું દેખાડવા સાથે વપરાતો હોય એવી કાંઈ મુદ્રા અથવા નીશાણી ખોટી બનાવવી, અથવા ખોટી નીશાણી કરેલો પદાર્થ કબજામાં રાખવો.

૪૬૮. ૪૬૭ મી કલમમાં લખેલા પ્રકારથી જુદા પ્રકારના લેખનું ખરાપણું દેખાડવાના કારણસર વપરાતો હોય એવી કાંઈ મુદ્રા કે નીશાણી કોઈ માણસ કાંઈ પદાર્થ ઉપર અથવા કાંઈ પદાર્થ મધ્યે ખોટી બનાવે, એવા હરાદાયી કે તે પદાર્થ ઉપર તે વખતે કાંઈ લેખ ખોટો બનાવેલો હોય અથવા ત્યાર પછી ખોટો બનાવવાનો હોય તે લેખને ખરાપણાનો આભાસ આપવાના કારણસર તે મુદ્રા અથવા નીશાણી વાપરવામાં આવે, અથવા જે પદાર્થ અથવા જે પદાર્થ મધ્યે એવી કાંઈ મુદ્રા અથવા નીશાણી ખોટી બનાવવામાં આવી હોય તેવો કાંઈ પદાર્થ ઉપર લખેલા હરાદાયી કોઈ માણસ પોતાના કબજામાં રાખે તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કાંઈ વીજને દગલખાજીથી હેરી નાંખવું. અથવા તેનો નાશ કરવો.

૪૭૭. કાંઈ લેખ વીજ હોય કે વીજની મતલબનો હોય, અથવા દત્તક લેવાનું અપ્પત્તારનામું હોય કે તેની મતલબનો હોય, અથવા કાંઈ કીમતી દસ્તાવેજ હોય કે તેવી મતલબનો હોય, તેવા કોઈ લેખને અગર કોઈ માણસ દગલખાજીથી કે બદદાનતથી, અથવા લોકને અથવા

કોઈ સખસને હાની અથવા નુકશાન કરવાના હરાદાયી છેકી નાખે, તેનો નાશ કરે, અથવા ચેરી નાંખે, અથવા છેકી નાખવાની, નાશ કરવાની, કે ચેરી નાખવાની કોશીશ કરે, અથવા છુપાવે કે છુપાવવાની કોશીશ કરે, અથવા તેવા લેખ સંબંધી બીજાડ કરે, તો તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની અથવા સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે; અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

વેપારની તથા મિલકતની નિશાણીઓ બાબત.

વેપારની નીશાની. | ૪૭૮. આ માલ ફલાણા કારીગરે બનાવેલો છે, અથવા ફલાણી વખતે કે તે કેફાણે બનાવેલો છે, અથવા ફલાણી જતનો છે, એ બતાવવાને માટે જે નીશાણી વાપરવામાં આવે તેનું નામ “વેપારની નીશાણી” પાડ્યું છે.

મિલકતની નીશાની

૪૭૯. આ જંગમ મિલકત ફલાણા સખસની છે, એ બતાવવાને માટે જે નીશાણી વાપરવામાં આવે તેનું નામ “મિલકતની નીશાણી” પાડ્યું છે.

ખોટી વેપાર-
ની નીશાની વા-
પરવી.

૪૮૦. જો કોઈ માણસ કાંઈ માલ ઉપર અથવા કાંઈ પેટી કે ઘર ઉપર, અથવા ગાંસડી ઉપર, કે માલ ભરેલાં કાંઈ બીજાં ખારદાન ઉપર, કાંઈ નીશાણી કરે, અથવા જો પર કાંઈ નીશાણી હોય એવી પેટી કે ઘર. અથવા ગાંસડી કે બીજા ખારદાન વાપરે, એવા ઇરાદાથી કે તે નીશાણી કરેલો માલ અથવા તે નીશાણી કરેલી પેટી કે ઘરમાં, અથવા ગાંસડીમાં, અથવા ખારદાન માં ભરેલો કાંઈ માલ જો કારીગરે બનાવ્યો ન હોય તેણે બનાવ્યો છે એવો, અથવા જો વખતે કે ઠેકાણે તે બનાવ્યો ન હોય તે વખતે કે તે ઠેકાણે તે બનાવ્યો છે, એવો અથવા જો જાતનો તે ન હોય તે જાતનો તે છે એવો વિશ્વાસ ઉત્પન્ન કરવો, તો તે માણસે “ખોટી વેપારની નીશાણી” વાપરી એમ સમજવું.

ખોટી મિલકત
ની નીશાની વા-
પરવી.

૪૮૧. જો કોઈ માણસ કાંઈ જંગમ મિલકત કે માલ ઉપર, અથવા કાંઈ પેટી કે ઘર ઉપર, અથવા ગાંસડી ઉપર, અથવા જંગમ મિલકત કે માલ ભરેલાં બીજાં કાંઈ ખારદાન ઉપર, કાંઈ નીશાણી કરે, અથવા જો પર કાંઈ નીશાણી હોય એવી કાંઈ પેટી કે ઘર, અથવા ગાંસડી, કે બીજા ખારદાન વાપરે, એવા ઇરાદાથી કે તે નીશાણી કરેલો મિલકત અથવા માલ, અથવા તે નીશાણી કરેલી પેટી કે ઘરમાં, અથવા ગાંસડીમાં, અથવા બીજા ખારદાનમાં રાખેલો કાંઈ મિલકત કે માલ જો સંપત્તિનો ન હોય, તે સંપત્તિનો છે એવો વિશ્વાસ ઉત્પન્ન કરવો, તો તે માણસે “ખોટી મિલકતની નીશાણી” વાપરી એમ સમજવું.

કોઈ શખ્સને છેતરવા
અથવા નુકશાન કરવાના
ઇરાદાથી કાંઈ ખોટી વે-
પારની અથવા મિલકતની
નીશાની વાપરવાની શિક્ષા.

૪૮૨. કોઈ શખ્સને છેતરવાના અથવા નુકશાન કરવાના ઇરાદાથી જો માણસ કાંઈ ખોટી વેપારની નીશાણી અથવા કાંઈ ખોટી મિલકતની નીશાણી વાપરે, તે માણસને એક વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ બીજા માણસ કાંઈ
વેપારની અથવા મિલકતની
નીશાણી વાપરતો હોય તેવી
નીશાણીનો અથવા નુકશાન
કરવાના ઇરાદાથી ખોટી
બનાવવી.

૪૮૩. લોકને અથવા કોઈ શખ્સને હાની અથવા નુકશાન કરવાના ઇરાદાથી જો માણસ બીજા કોઈ શખ્સ વાપરતો હોય એવી કાંઈ વેપારની અથવા મિલકતની નીશાણી જાણી બુઝીને ખોટી બનાવે, તે માણસને એ વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ સરકારી નોકર જો
મિલકતની નીશાણી વાપર-
તો હોય, અથવા કાંઈ મિલ-
કતના બનાવટ, જાત વગેરે
બતાવવાસાર તે જે નિર્દેશો
વાપરતો હોય તેવી નીશાણી
ખોટી બનાવવી.

૪૮૪. કોઈ સરકારી નોકર જો વાપરતો હોય તેવી કાંઈ મિલકતની નીશાણી, અથવા આ મિલકત ફલાણા કારીગરે અથવા ફલાણી વખતે કે ઠેકાણે બનાવી છે અથવા ફલાણી જાતની છે, અથવા ફલાણી હાકીસમાંથી પાસ થઈ છે, અથવા કાંઈ માફીને લાયક છે, એવું બતાવવા સાર કોઈ સરકારી નોકર

જો વાપરતો હોય તેવી કાંઈ નીશાણી જો કોઈ માણસ જાણી બુઝીને ખોટી બનાવે, અથવા એવી કાંઈ નીશાણી ખોટી બનાવેલી છે એમ જાણ્યા છતાં તેને ખરી દાખલ વાપરે એવા

ધરાદાથી કે લોકને અથવા કોઈ શખસને હાનિ અથવા નુકશાન કરવું, તો તે માણસને ત્રણ વરસની સુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઈ છાપ, પતર, અથવા કોઈ સરકારી કે ખાનગી મિલકતની અથવા વેપારની નિશાણી ખોટી બનાવવાનું કોઈ બીજું હથિયાર દગલખાજીથી બનાવવું અથવા કબજામાં રાખવું.

૪૮૫. કોઈ છાપ, પતર, અથવા કોઈ સરકારી કે ખાનગી મિલકતની અથવા વેપારની નિશાણી કરવા અથવા ખોટી બનાવવાનું કોઈ બીજું હથિયાર, જે કોઈ માણસ અથવા પોતાના કબજામાં રાખે, એવા ધરાદાથી કે તેવી ખોટી નિશાણી બનાવવાના કારણસર વાપરવું, અથવા કોઈ માણસ

એવી કોઈ મિલકતની કે વેપારની નિશાણી પોતાના કબજામાં રાખે, એવા ધરાદાથી કે કોઈ માણસ અથવા વેપારની જાણસ ને કારીગરે અથવા કારીગરોની દુકાને બનાવી ન હોય તેણે તે બનાવી છે એમ અથવા ને વખતે તે ઢોકાણે તે બનાવી ન હોય તે વખતે અથવા તે ઢોકાણે તે બનાવી છે, એમ અથવા ને જાતની તે ના હોય તે જાતની તે છે એમ અથવા ને શખસની તે ના હોય તે શખસની તે છે એમ બતાવવાના કારણસર તે નિશાણી વાપરવામાં આવે, તો તે માણસને ત્રણ વરસની સુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ખોટા મિલકતની અથવા વેપારની નિશાણી જે પર હોય એવા માણસ અથવા વેપારી.

૪૮૬. જે માણસ ઉપર સરકારી કે ખાનગી મિલકતની અથવા વેપારની, ખોટી નિશાણી ચોંટાડેલી અથવા પાડેલી હોય એવા કોઈ માણસ અથવા કોઈ પેટી કે ઘર અથવા લપેટેલી વસ્તુ કે બારદાન ઉપર તેવી નિશાણી ચોંટાડેલી અથવા પાડેલી હોય તે મધ્યે બેસેલી અથવા રાખેલી

માણસ, અથવા કોઈ માણસ વચ્ચે, અને તે માણસ એમ જાણતો હોય કે તે નિશાણી બનાવેલી અથવા ખોટી કરેલી છે, અથવા તે નિશાણીથી જાણાય છે તે કારીગરે અથવા તે વખતે અથવા તે ઢોકાણે નહીં બનાવેલા માણસ અથવા વેપારની જાણસ ઉપર તે નિશાણી ચોંટાડેલી અથવા પાડેલી છે અથવા તે નિશાણીથી જાણાય છે તેવી જાતનો તે માણસ નથી અને કોઈ શખસને છેતરવાનો અથવા નુકશાન કે હાનિ કરવાનો તે માણસનો ધરાદો હોય, તો તે માણસને એક વરસની સુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ ગાંસડી કે બારદાન મધ્યે માણસ હોય તે ઉપર દગલખાજીથી કોઈ ખોટી નિશાણી કરવી.

૪૮૭. કોઈ માણસ બેસેલી ગાંસડી અથવા બારદાન ઉપર જે કોઈ માણસ દગલખાજીથી કોઈ ખોટી નિશાણી કરે, એવા ધરાદાથી કે કોઈ સરકારી નોકર અથવા બીજા શખસના મનમાં એવા વિશ્વાસ ઉત્પન્ન કરવો કે તે ગાંસડી અથવા બારદાન મધ્યે, જે માણસ ન હોય તે

તે મધ્યે છે અથવા તે મધ્યે ને માણસ હોય તે તે મધ્યે નથી અથવા તે ગાંસડી અથવા બારદાન મધ્યેનો માણસ ખરેખર ને જાતનો અથવા તરેહનો હોય તેથી જુદી જાતનો અથવા તરેહનો છે, તો તે માણસને ત્રણ વરસની સુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

તેવી કાંઈ ખોટી નિશા
છીનો ઉપયોગ કરવાની
શિક્ષા

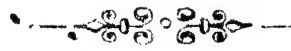
છીનો દગલખાજીથી ઉપયોગ કરે તો તે માણસને ઉપલી કલમમાં લખ્યા મુજબ
શિક્ષા કરવામાં આવશે.

નુકશાન કરવાના ધરાદા
થી કાંઈ મિલકતની નિશા
છી કાઢાડી નાખવી.

ધરાદાથી અથવા એવા સંભવ જાણીને કે એમ કરવાથી પોતાથી કોઈ સંપત્તિને નુકશાન
ચાપ તો તે માણસને એક વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા
દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

૪૮૮. કોઈ માણસ કાંઈ મિલકતની નિશાણી કાઢી ના-

ખે અથવા તેનો નાશ કરે, અથવા તેને ચેહરી નાખે, એવા
ધરાદાથી અથવા એવા સંભવ જાણીને કે એમ કરવાથી પોતાથી કોઈ સંપત્તિને નુકશાન
ચાપ તો તે માણસને એક વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા
દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ખાખ ૧૯ મો

નોંકરી કરવાના કરારે તોડવાનો ગુન્હા ખાખત.

તરી અથવા ખુસ્કીના
રસ્તાના મુસાફરીની નોંકરી
કરવાનો કરાર તોડવો.

અંગતી નોંકરી કરવાને, અથવા તરી કે ખુસ્કીના રસ્તાની કોઈ મુસાફરીમાં કોઈ સંપત્તિને
નોંકર દાખલ કામ કરવાને અથવા તરી કે ખુસ્કીના રસ્તાની કોઈ મુસાફરીમાં કોઈ સંપત્તિ-
સને કે કાંઈ મિલકતને સંભાળવાને જે માણસ કાયદેસર કરારથી બંધાયો હોય, તે માંદગી
અથવા પોતાની સાથે માઠી વરતાણુંકના સખખ શિવાય, તે પ્રમાણે કરવામાં હુદ્દિપુરવક
કસુર કરે તો તે માણસને એક મહીનાની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની,
અથવા એક સો રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

૪૮૦. કોઈ સંપત્તિને અથવા કાંઈ મિલકતને એક ટુકા-
ણી બીજા ટુકાણે લઈ જવા અથવા પોતાનામાં પોતાના
અંગતી નોંકરી કરવાને, અથવા તરી કે ખુસ્કીના રસ્તાની કોઈ મુસાફરીમાં કોઈ સંપત્તિને
નોંકર દાખલ કામ કરવાને અથવા તરી કે ખુસ્કીના રસ્તાની કોઈ મુસાફરીમાં કોઈ સંપત્તિ-
સને કે કાંઈ મિલકતને સંભાળવાને જે માણસ કાયદેસર કરારથી બંધાયો હોય, તે માંદગી
અથવા પોતાની સાથે માઠી વરતાણુંકના સખખ શિવાય, તે પ્રમાણે કરવામાં હુદ્દિપુરવક
કસુર કરે તો તે માણસને એક મહીનાની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની,
અથવા એક સો રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દષ્ટાંત.

- (અ) અ એક પાલખી ઉચકનારો ઝ ને એક ટુકાણીથી બીજા ટુકાણે લઈ જવાને કાયદે-
સર કરારથી બંધાયેલો છતાં, રસ્તામાંથી અધવચ નાશી જાય, તો અ એ આ ક-
લમમાં લખેલો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.
- (બ) અ એક મજૂર, ઝ નો સામાન એક ટુકાણીથી બીજા ટુકાણે લઈ જવાને કાયદેસર
કરારથી બંધાયેલો છતાં, તે સામાન ફેંકી દે, તો અ એ આ કલમમાં લખેલો ગુનોહ
કર્યો એમ સમજવું.
- (ક) અ એક બળદીઆએનો માલિક, પોતાના બળદીઆ ઉપર બરીને કાંઈ માલ એક
ટુકાણીથી બીજા ટુકાણે લઈ જવાને કાયદેસર કરારથી બંધાયેલો છતાં, તેમ કરવામાં
કાયદા વિરુદ્ધ કસુર કરે, તો અ એ આ કલમમાં લખેલો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.
- (ડ) અ કાયદા વિરુદ્ધ ઉપાયથી પોતાનો સામાન લઈ જવાની બ મજૂર ને જરૂર પાડે,
અને બ આલતાં આલતાં રસ્તામાં તે સામાન ઝુકીને નાશી જાય, તો એ ટુકાણે બ

એ કાંઈ યુનોહ કર્યો એમ સમજવું નહી, કેમકે તે સામાન લઈ જવાની કાયદા પ્રમાણે તેની ફરજ નથી.

ખુલાસો.—આ યુનાઈત્ડમાં એવું કાંઈ જરૂર નથી કે જે સખસને સાફ નોકરી કરવી છે તેનીજ સાથે કરાર થવો જોઈએ. જે સખસ તે નોકરી કરવાનોછે તે સખસે કાયદા પ્રમાણે કોઈ પણ સખસની સાથે સાફ રીતે કે અરથાંત સમજાય એવી રીતે કરાર કીધો હોય તો ખસ છે.

દષ્ટાંત.

અ એક ડાક કંપનીની સાથે એક મહીના સુધી પોતાનો ગાડી હાંકવાનો કરાર કરે, અને જ્ય તે ડાક કંપનીની સાથે ખુરકીએ કાંઈ મજલ પર પોતાને પોહોંચાડવાનો બંદોબસ્ત કરે, અને પેલી એક મહીનાની, મુદત સુધી તે કંપની જ ને અ હાકિ એવી એક ગાડી આપે, અને અ રસ્તામાં અધવચ તે ગાડી બુદ્ધિપુરવક મુકીને જતો રહે, તો એ ડોકાણે, અગર અ એ જ ની સાથે કરાર કર્યો નથી તો પણ અ એ આ કલમ મુજબ યુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

ટીકા.—કોઈ માણસ આબરો પડ્યો હોય કીંવા તેને સખત વાગ્યું હોયતો તે સખખ આ કલમ પ્રમાણે માન્ય કરવા લાયક છે પણ કોઈ આકર શેઠની સાથે મુસાફરીમાં હોય તે વખતે માર્ગમાં વાઘ જોઈ નાસે કીંવા તોફાનથી વાહાણમાં ખસવાને ના કહે અગર જે ડોકાણે કોલેરાના રોગ હોય તે ડોકાણે જવાને ના કહે તો તે આ કલમ પ્રમાણે શિક્ષાને પાત્ર થાયછે. અકસ્માત બનેલી વાત, કપટ, ચુક યા વિશેષ શક્તાઈ એ કારણથી આકરથી તેના કરાર પુરો થઈ શકે નહિ તો તે વખતે આ કલમમાં જાણીબુજીને એવા જે શબ્દછે તે ઉપરથી તેનું સંક્ષણ થવું યોગ્ય છે (મ. પ. ૩૩૧)

લાચાર સખ | ૪૯૧. જે શખસ પોતાની નહાની જીમરના, અથવા ગાંડાપણાનું
સોની આંદમતક- | અથવા કાંઈ રોગ કે શરીરની નબળાઈના સખખથી લાચાર અથવા પોતા
રવા તથા તેઓ- | ની સલામતીનો બંદોબસ્ત રાખવાને; અથવા પોતાની હાજતો પુરી પાડ
ની હાજતો પુરી | વાને, અશક્ત હોય, તેની ખિદમત કરવાને અથવા તેની હાજતો પુરી
પાડવાનો કરાર | પાડવાને જે માણસ કાયદેસર કરારથી બંધાએલો છતાં તેમ કરવામાં બુ-
તોડવો. |

દ્વિ પુરવક કસુર કરે, તેને ત્રણ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા ખસે રૂપીયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ દુર જગો | ૪૯૨. બ્રિટિસ ઈંડિયા માંહેની કોઈ પણ જગોપર કોઈ બીજા સખ.
પર આકરી કરવા | સને વાસ્તે ત્રણ વરસ સુધીની કોઈ પણ મુદત સુધી કારીગર, કામ કર-
ના કરાર કર્યો | નાર, અથવા મજૂર દાખલ કામ કરવાને જે શખસ લખેલા કાયદેસર ક
હોય અને તે જ. | રારથી બંધાએલો હોય, અને તે કરારની શરત મુજબ તેને તે જગોપર
ગોપર શેઠને ખ- | તે બીજા સખસને ખરચે લેઈ ગયા અથવા લેઈ જવાના હોય, તે શખસ
રચે આકરને લેઈ | પોતાનો કરાર કાયમ છે તે દરમિયાનમાં, બુદ્ધિપુરવક તે બીજા સખસની
ગયા હોય, તેવા | આકરી છોડી દે, અથવા કબુલ કરેલી આકરી વ્યાજબી અને યોગ્ય સખખ છતાં, વ્યાજબી
કરાર તોડવો. | સખખ વગર તે આકરી કરવાની ના કહે, તો તે સખસને એક મહીનાની મુદત સુધીની
બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા તે ખરચથી ખમણી રકમ સુધીના દંડની, અથવા

એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે; પણ જો તેનાં શો તેની સાથે કાંઈ માહી વર્તણૂક કરી હોય, અથવા પોતેજ તે કરાર મુજબ અમલ કરવામાં ગફલત કરી હોય તો તે આકરને કાંઈ શિક્ષા કરવામાં આવશે નહીં.

બાબ ૨૦ મો.

લગ્ન સંબંધી ગુન્હાઓ બાબત.

કાયદા મુજબ | ૪૯૭. પોતાની સાથે કાયદા મુજબ જો સ્ત્રી પરણી નથી તે સ્ત્રીને લગ્ન થવાનો કપ ટથીવિધામ ખેસા કપટથી તે પુરુષ એવા વિધાસ ખેસાડે કે હું એ પુરુષની સાથે કાયદા મુજબ પરણી છું, અને એવા વિધાસ છતાં તે સ્ત્રી તેની સાથે તેની રહેવું. વહુ હોય એવી રીતે રહે અથવા સંભાગ કરે, એમ તે પુરુષ કરે તો તેને ૬૬ વરસની મુદત સુધીની ખેમાંનાં ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

વર અથવા વ | ૪૯૮. જોનો વર અથવા જોની વહુ હયાત હોય તે જો પરણે, અને હની હયાતીમાં તો એવી રીતે કે તે વર અથવા વહુની હયાતીમાં થયાના સમયથી તે ફરીથી લગ્ન કે લગ્ન થએલું ૨૬ ગણાય, તો તેને સાત વરસની મુદત સુધીની ખેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

અથવાદ—જો શખ્સનો વર અથવા વહુ હયાત છે, પણ જેનું તેની સાથે થએલું લગ્ન કોઈ મુખ્યતિયાર કોરટે ૨૬ ઠરાવ્યું છે; તેને આ કલમ લાયક પડતી નથી; અને જો શખ્સનું તે પાછળનું લગ્ન થતાં પહેલાં સાત વરસની મુદત સુધી નીરંતર તેનો વર અથવા વહુ બાહાર રહ્યો અથવા રહી હોય, અને તે દરમિયાનમાં તે શખ્સને તે વર અથવા વહુ હયાત છે એવી ખબર નહિ મળી હોય, અને તે શખ્સ પોતાના આગલા વર અથવા વહુની હયાતીમાં લગ્ન કરે, તેને પણ આ કલમ લાયક પડતી નથી; પરંતુ જો એ શખ્સ પ્રમાણે પાછળનું લગ્ન કરે, તેણે જોની સાથે તે લગ્ન કરે, તેને તે લગ્ન છતાં પહેલાં સરવ ખીના ખરેખરી પોતાના જાણ્યામાં હોય તેટલી જાણાવવી જોઈએ.

ટીકા.—આ કલમ હિંદુ યા મુસલમાન ધણીયોને લાયક નથી કેમકે તેમનામાં એક છતાં બીજી સ્ત્રી કરવાને હક છે. પરંતુ તે બાતની ખઈરીઓને લાયક છે કેમકે તેમનાથી એક ધણી છતાં બીજી થઈ શકતો નથી.

ધણી હયાત છતાં આરોપી રૂપાંએ કરી લગ્ન કર્યું તેથી તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે તોહામત રાખ્યું તેમાં તેણે એમ તકરાર કરી કે અમારી નાતના રીવાજ પ્રમાણે જીવતા ધણીએ લગ્ન કરી શકાય છે તેમાં ઠરાવ્યું કે એવા રીવાજ હોય તો પણ તે રદ છે માટે તેના પર ચુનાહ રહી શકે છે (મુ. હા. વા. ૨ પા. ૧૧૭ સરકાર વિં કરસનગોળ અને બાધરૂપાં)

જો મુકદમામાં જો વીધીથી કોઈ પણ પ્રકારે લગ્ન થતું નથી તેની વિધી કરવામાં આવી ને જો મુકદમામાં તેવી વીધીથીજ લગ્ન થાય છે એમ એક સખ્સ બીજાને ફસાવીને તેને વિધાસ પાડે છે અથવા જો મુકદમામાં તે વીધીથી કોઈ બીજો દગલખાજનો મતલબ પાર પાડવાનો ઈલાજ હોય છે એવા મુકદમાઓને પી. કો. કા. ૪૬૯ લાયક છે. આગળના લગ્નની વાતની બંને જાણને માહીતી છે એવા મુકદમાને મજકુર કાયદાની કા. ૪૬૪એ યોગ્ય

રીતે લાગે છે. (મુ. હા. તા. ૨૪ જુલાઈ ૧૮૭૩ સરકાર વિરૂદ્ધ રામાસોના)

ધણીને રગતપીતના રોગ હોવાથી ફરી લગ્ન કરવાની ધણીને નોટીશ આપી નાતની પરવાનગીથી ફરી લગ્ન કરે અને તેમ કરવાનો નાતનો રીવાજ હોય તો પણ તે આ રાજ્યની કોરેટ મંજૂર નહિ રાખે. અને તેમ કરનાર પર આ કલમ પ્રમાણે તોડામત રહે (મુ. હા. ઈ. લા. વા. ૧ પા. ૩૪૭ સરકાર વિરૂદ્ધ શંભુ રથુ)

હિંદુ સાતમી બધરી મુશ્કેલીમાંથી મુક્તિ પામી રહી છે, તો તેટલા ઉપરથી તેનો તેના ધણી સાથે જે વિવાહ સંબંધ છે તે નહિ જોવાયે એમ થવું નથી. માટે તેનો ધણી જીવતો છે ત્યાંહાં સુધી તેને બીજા સાથે વિવાહ સંબંધ કરવાનો અધિકાર નથી. શબ્દ તો એકાદ મુશ્કેલીમાં સાતમી માણસ સાથે નિકા કીધો હોય તો તેણે પો. કા. કા. ૪૯૪ પ્રમાણે ગુનોહ કર્યો એમ યાચે. (મુ. હા. ઈ. લા. વા. ૪ પા. ૩૩૦ મુખ્ય સરકાર વિરૂદ્ધ ગોસાવીની સ્ત્રી બાઈ ગંગા)

આરોપિતે પોતાની બતીજીનું લગ્ન કર્યું તે વખતે તેણે તેના નામનું માત્ર લગ્ન કર્યું પણ છોકરી લગ્નની વખતે નહોતી શબ્દ તેના પર આ કલમ પ્રમાણે અને કા. ૧૦૯ પ્રમાણે તોડામત ન આવે (કા. હા. ઈ. લા. વા. ૪ પા. ૧૦ સરકાર વિરૂદ્ધ અબ્દુલ કરીમ)

લગ્ન બદલની લગ્ન ચીઠી પ્રસિદ્ધ કરવી એ કલ્પ લગ્ન કરવાની તૈયારીનું કલ્પ છે અને તે કલ્પથી પ્રસિદ્ધ કરનારાએ લગ્ન કરવાનો યત્ન કરવાનો ગુનોહ કર્યો છે એમ થવું નથી એટલા માટે કોઈ માણસની પહેલી બધરી જીવતા છતાં અમુક એક બીજી સ્ત્રી જોડે માફ લગ્ન થનાર છે એવી જાહેર ખબર પ્રસિદ્ધ કરવા છતાં પહેલી બધરી જીવતાં છતાં બીજી લગ્ન કરવાની તેણે યત્ન કર્યો છે એવા ગુનોહ પરથી તેને શિક્ષા આપવામાં આવતી નથી (અ. હા. ઈ. લા. વા. ૧ પા. ૩૧૬ સરકાર વિ. પીટરશન.)

આજનીવા રજપુત ગુજર સાતીમાંના આનંદમાં રહેનાર એક માણસે પોતાની બધરીને કાઠી મુક્યા બદલની ફરકતી લખી આપી હતા. પુરાવાથી હાથકોરેટ કરાવ્યું કે તે દસ્તાવેજ સાબિત થયો છે અને બાજબી ફરણ એટલે બંધીચારના કારણે પોતાની બધરીને કાઠી મુકવાનો એ નાતમાં અધિકાર છે; પરંતુ આ કામની ફરકતી બંધીચારના કારણે કાઠી મુક્યા ખામત નથી માટે બધરીએ ફરી લગ્ન કરવાથી તે આ કલમ પ્રમાણે (૪૯૪) ગુનેગાર છે અને જે ગોરે લગ્ન કરાવ્યું તે કલમ ૪૯૪ અને કા. ૧૦૯ પ્રમાણે મદદગારનો ગુનેગાર છે. અને શાસ્ત્ર વિરૂદ્ધ લગ્નની વખતે હાજર રહેવા વિશે કોઈએ સંમતી આપી કીધા તે સંમતી પ્રમાણે તે વખતે હાજર થયો કીધા લગ્નને વારંતે કોઈએ પોતાના ઘરમાં જગ્યા આપી તો તેટલા ઉપરથી તેવા લગ્નમાં મદદગારી કરવાનો તે ગુનેગાર થતો નથી (મુ. હા. ઈ. લા. વા. ૬ પા. ૧૨૬ સરકાર વિ. ઉમીદુલા વિગરે.)

તેજ ગુનોહ, પણ જે સખશની સાથે પાછળનું લગ્ન થાય તેનાથી આ મળતાં લગ્નની વાત છુ પાવીને કરેલો.

પણ લાયક થશે.

કાયદા મુજબ લગ્ન થતા દગલ ખાજના ધરાદાથી થવા દીધેલો લગ્ન વીધી.

૪૯૫. જેની સાથે પાછળનું લગ્ન કરવામાં આવે તેનાથી આગલા લગ્નની વાત છુ પાવીને જે શબ્દ ઉપલી કલમમાં લખેલો ગુનોહ કરે, તેને દશ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને

૪૯૬. જે માણસ બદલાનથી અથવા દગલખાજના ધરાદાથી પોતાનો લગ્ન વીધી થવા દે, એવું જાણીને કે તેમ થવાથી કાયદા મુજબ માફ લગ્ન થવું નથી; તો તેને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—આ કાયદાની કલમ ૪૯૪ નિચે ટીકામાં આપેલા ફસલા મધે મુ. હા. નો. તા. ૨૪ જુલાઈ ૧૮૮૩ નો ફસલો સરકાર વિરૂધ્ધ રામાસોનાનો છે તે જુઓ.

છીનાળુ. | ૪૯૭. આ સપ્તશ બીજા પુરૂષની સ્ત્રી છે, એવું ને જાણે છે અથવા એવું માનવાનું નેને કારણ છે, તે માણસ તે સપ્તશની સાથે પેલા બીજા પુરૂષની રજા-મંદી શિવાય, અથવા તે બીજા પુરૂષ જણ્યું અજણ્યું ન કરતાં સંભાગ કરે, અને તે સં-ભાગ બળાત્કાર સંભાગનો ગુનોહ ન થતો હોય, તો તે માણસે છીનાળાનો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું, અને તેને પાંચ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે. એવી બાબતમાં તે સ્ત્રીને મદદગારીની માફક શિક્ષા કરવામાં આવશે નહિ.

ટીકા.—આ કલમ પ્રમાણે રાખેલા તોહિમતમાં ડરાબ્યું કે ને સ્ત્રી સાથે કેદીએ છી-નાળુ કર્યું છે તે સ્ત્રી બદલ દીવાની કોર્ટથી હુકમનામું કરાવે પૈશા તેના ધણીએ મળવેલા છે તો પછી એ સ્ત્રી ફરી લગ્ન કરવાને સ્વતંત્ર નહીં હતી એમ મનાય નહીં માટે તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે તોહિમત ન ડરાબ્યું (મુ. હા. વા. ૫ પાને ૧૭ સરકાર વિરૂધ્ધ મનોહર રામજી.)

આ કલમ પ્રમાણેના તોહિમત બદલ સેશન કોર્ટમાં કામ ચાલતાં તે સ્ત્રીના ધણીની જુગતી લેતાં આ કામ આગળ ચલાવવાની મારી ખુશી નથી એમ કહ્યું તેથી સેશનજડ-ને તોહિમતવાળાને છોડા દીધા તેમાં ડરાબ્યું કે કમીટ થયા પછી પણ ફરિયાદી પોતે મુકેલુ તોહિમત દુર કરી શકે છે. મુ. હા. વા. ૫ પા. ૨૭ સરકાર વિ. રામલો જરીઓ)

આ કલમ પ્રમાણેના તોહિમતમાં લગ્ન બદલનો ને પુરાવો થયો તે જાર કર્મનો અપ રાધ ડરાવવા બસ નથી જારકર્મના ગુન્હામાં મુખ્ય મુળ તત્વ લગ્ન છે એટલા માટે પુરા-વાના આકટની કલમ ૫૦ પ્રમાણે લગ્નની સાબિતી બરોબર રીતે થવી જોઈએ. અને તેવી સાબિતી થઈ ન હોય તો જારકર્મનો ગુન્હો સાબિત કરાય નહીં. (કા. હા. ઇ. લા. વા. ૫ પા. ૫૬૬ સરકાર વિ. પીતાંબરસિંગ)

આ કલમ પ્રમાણે સેશનમાં તોહિમત સાબિત થયા પછી ધણી ધણીયાણો એકત્ર રહેવા લાગ્યાં તેથી અપીલમાં હાઈકોર્ટમાં એ ગુન્હો માંડીવાળવાની પરવાનગી ધણીએમાગી તેમાં ડરાબ્યું કે કામની આવી વખતે તેવી પરવાનગી અપાય નહીં (અ. હા. ઇ. લા. વા. ૨ પા. ૩૩૯ સરકાર વિ. યામસન.)

ધણીએ સ્ત્રીને જારકર્મ કરાવતાં નજરે જોયાથી તેણે સ્ત્રીને મારીનાખ્યાથી ધણીને શિક્ષા થઈ હોય તો પણ ધણી જારકર્મ કરનારપર આ કલમ પ્રમાણે તોહિમત મુકી શકે છે. (કા. હા. તા. ૧૫ ડિસેમ્બર ૧૮૭૩ સરકાર વિ. માધર ચંદર.)

આ કલમનો હેતુ એ છેકે સ્ત્રીનું સંરક્ષણ ધણીએ કરવું. માટે સ્ત્રીએ કરેલા જારક-ર્મને ધણીએ સમ્મતી આપી કીવા આંખઆડા કાન કરી તેણે તેના પતિવૃતાપણા પરનો પોતાનો હક જોખ્યો તો પછી તેવી વખતે છીનાળુ કરનારપર આ કલમ પ્રમાણે તોહિમત રહી શકવું નથી પછી ને માણસપર તોહિમત હોય તેના કરતાં વાહિત માણસને જારકર્મ કરવાની સમ્મતી આપી હોય તો એ પણ (મ. પ્ર. ૩૪૧)

ધણીએ છીનાળુ કરનારને શિક્ષા કરાવ્યા પછી તેજ માણસે ફરી જારકર્મ કર્યું તો તે બાબત તેને ફરી શિક્ષા થાય નહીં પણ જા ધણીએ સ્ત્રીને ક્ષમા આપી હોય અને પછી જારકર્મ કરે તો તે ગુનેહગાર થાય. (મ. પ્ર. ૩૪૨.)

સાપ્રાધ ઇરા- | ૪૯૮. ને સ્ત્રી કોઈ બીજા પુરૂષની સ્ત્રી છે, અને તેની સ્ત્રી છે
દાથી કોઈ પરણે | એવું ને માણસ જાણે છે, અથવા એવું માનવાનું નેને કારણ છે તે
હી સ્ત્રીને ક્ષમા- |

લાવી જવી લઈ અગર તે સ્ત્રીને તે પુરુષ પાસેથી, અથવા તે પુરુષની વતી ને સખસ-
જવી, અથવારો ના હવાલામાં તે સ્ત્રી હાય તે સખસ પાસેથી લઈ જાય, અથવા ફાસ-
કી રાખવી.

જાતોને લગ્ન જાય, એવા ધરાદાયી કે તે સ્ત્રી કોઈ સખસની સાથે જરૂર કરે અથવા
એવી કોઈ સ્ત્રીને તે ધરાદાયી સંતાડી અથવા રોકી રાખે, તો તે માણસને એ વરસની મુ-
દત મુધીની ખેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા
કરવામાં આવશે.

ટીકા.—બહારને ફોસલાવી લઈ ગયાનો ગુનોહ ને પી. કો. કા. ૪૯૮ મુજબ શિક્ષા
લાયક છે તે ગુનાહની ફરિયાદ કી. પ્રો. કો. કા. ૧૪૦ મુજબ કાઢાડી નાખવામાં આવી
નથી તેથી ફરોન ઓરીના ગુનાહની ફરિયાદ કાઢાડી નાખ્યાયા ફોસલાવી લઈ ગયાના ગુના-
હની ફરિયાદ તજવાજ કરવાને બાધ આવતો નથી. (મુ. હા. ઇ. લા. વા. ૫ પાને. ૪૦૫
સરકાર વિરૂધ સોડાયા.)

આરોપિ, એ મારી બહારને ફોસલાવી ગયો અને તેણે મારી ઓરી કરી એવી ફરિયાદ
પોલીસને થયા છતાં પોત્રાસે ફક્ત ઓરીની ફરિયાદનું કામ ચલાવ્યો તે ગુનોહ થયેલો માલમ
ન પડ્યાથી માછલો તરફ ગુનોહ કમી કરવા લખી માફવાથી તે કમી થયો તેમાં ડરાબું કે
બહારને ફોસલાવી ગયા બદલ કો. ૪૯૮ પ્રમાણેના ગુનાહના સમયે તે ફરિયાદ કાડી નાખ્યા-
નું કામની હકીકતથી જણાવુ નથી તો તે ગુનાહની ઓકસી કરી કામ ચલાવવા માટે ફરિયાદ
કરવાને સરકારુ વાતથી પ્રતિબંધ નથી (મુ. હા. ઇ. લા. વા. ૫ પાને. ૪૦૫ સરકાર
વિરૂધ. સીધાપા.)

પંજાબમાંની એક કોર્ટમાં આ કલમ પ્રમાણે ફરિયાદ થયેલી તે ફરિયાદ સાંભળાનો
તે કોર્ટને પૂર્ણ અધિકાર હતો તે પ્રમાણે તે સાંભળી આરોપીને કા. ૨૧૫ (કી કોડની)
પ્રમાણે છોડી દેખી પછી એમ માન્ય પડ્યું કે આરોપી તે સ્ત્રીને લઈ વાવ્યપ્રાંતના એક
જીલ્લામાં રહ્યો હતો તેથી તે જીલ્લામાં ફરી ફરિયાદ કરી તેમાં ડરાબું કે આરોપીને અગાઉ
છોડીદીધાથી તેનાપર તેજ અપરાધ બદલ ફરી કામ ચલાવવાનો પ્રતિબંધ નથી તો પણ ફરી
કામ ચલાવવું તે પંજાબમાંની કોર્ટેજ ચલાવવું અને તેણે તે સ્ત્રીને ફોસલાવી લીધો એ વાત
સાબિત થતા મુતી તેણે તેને પોતાના પાસે રાખી એવા ગુનાહ બદલ આ કલમના આ-
ખર બાગ પ્રમાણે તેનાપર તોહામત ડરાવાવું નથી (અલ્હા. હા. ઇ. લા. વા. ૩ પાને.
૨૫૨ સરકાર વિરૂધ. ટીકાસોગ.)

કોઈ સ્ત્રીએ પોતે લઈજવાને કહ્યું હોય અને આરોપી તેમ કરવાને ના પાડતો હોય
પણ એ તે લઈ જાયતો તે લઈજનાર આ કલમ પ્રમાણે ગુનેહગાર છે કેમકે સ્ત્રીના રજ-
મંદા આ કલમ પ્રમાણે અવશ્યની નથી (મ. હા. વા. ૨ પાને. ૩૧.)

ને વખતે સ્ત્રીને લઈ ગયો તે વખતે તે પોતાના ધણીના કોવા તેની વતી કોઈ બીજા
માણસના સ્વાધીનમાં હોવી જોઈએ પછી તે માણસ અને તે સ્ત્રી એકજ ઘરમાં રહેતાં
હોય કે નહીં તો પણ હરકત નથી (મ. હા. વા. ૪ પાને. ૨૦.)

બાબ ૨૧ મો.

આખરૂ લેવા આખત.

આખરૂ લેવી. | ૪૯૯. ને માણસ બોલેલા અથવા વાંચવાને ધરાવો રાખેલા
શબ્દોથી અથવા કાંઈ ચિન્હો કે આકારોથી, કોઈ સખસની બાબત કાંઈ આરોપ મુકે
અથવા પ્રગટ કરે, એવા ધરાદાયી કે તે આરોપથી તે સખસની આખરૂને હાનિ પોહાંચા-

ડંબી, અથવા હાનિ પોહોંચશે, એવું જાણીને અથવા એવું માનવાનું કારણ છતાં, તો તેણે તે સખસની આખર લીધી એમ સમજવું; પણ નીચેના અપવાદો મધ્યેની બાબતોમાં એમ સમજવું નહીં.

ખુલાસો ૧ લો—કોઈ મુએજા સખસની ઉપર કાંઈ આરોપ મુકવો એ આખર લેવી થઈ શકે, જો તે આરોપ એવા હોય કે તેથી તે સખસ જીવતો હોય તો તેની આખરને હાનિ પોહોંચે તથા, એવા ધરાદાથી તે આરોપ મુક્યો હોય કે તેથી તે સખસના કુટુંબને અથવા પાસેના બીજા સગાઓને મારું લાગે.

ખુલાસો ૨ જો—કોઈ કંપની અથવા મંડળી અથવા મનુષ્ય સમુદાય વિશે કાંઈ આરોપ મુકવો, એ આખર લેવી થઈ શકે.

ખુલાસો ૩ જો—વધકલ્પક રીતે, અથવા બાળકિતની રીતે, મુકેલો આરોપ આખર લેવી થઈ શકે.

ખુલાસો ૪ થો—જો આરોપ, પોતેજ અથવા દારાંતરે, બીજાઓની નજરમાં જો સખસની નીતી અથવા બુધિવિશે હલકો વિચાર ઉત્પન્ન ન કરે અથવા જો સખસનું પોતાના જતની અથવા ધંધા સંબંધી માન ઓછું ન કરે, અથવા જો સખસની શાખ ઓછી ન કરે, અથવા જો સખસનું શરીર કેટલો ઉપજાવે એવી હાલતમાં અથવા જો હાલત ધણા માણસોના વિચાર પ્રમાણે શરમ ભરેલી ગણાય છે તેવી હાલતમાં છે એવું માનવાનું કારણ ન થઈ પડે, તે આરોપથી તે સખસની આખરને હાનિ પોહોંચી એમ સમજવું નહીં.

દર્શાવે.

(અ) “જ બલો માણસ છે; તેણે કદી બનું ધડિયાળ ચોર્યું નથી,” એ પ્રમાણે વ્ય બોલે, એવા ધરાદાથી કે જ એ બ નું ધડિયાળ ચોર્યું એમ માનવામાં આવે, તો એ આખર લેવી છે; પણ જો એકાદ અપવાદમાં એ દાખલ થાય તો નહિ.

(બ) બ નું ધડિયાળ કોણે ચોર્યું? એવા સ્વાલ વ્ય ને પૂછતાં વ્ય જ ની તરફ આંગળી કરે, એવા ધરાદાથી કે બ નું ધડિયાળ જ એ ચોર્યું એમ માનવામાં આવે, તો એ આખર લેવી છે; પણ જો એકાદ અપવાદમાં દાખલ થાય, તો નહિ.

(ક) બ નું ધડિયાળ લઈને જ નાશી જતો હોય એવું વ્ય એક ચિત્ર પાડે, એવા ધરાદાથી કે બ નું ધડિયાળ જ એ ચોર્યું એમ માનવામાં આવે, તો એ આખર લેવી છે, પણ જો એકાદ અપવાદમાં એ દાખલ થાય, તો નહિ.

લોક કલ્યાણરથે ને સાચો પેહેલો અપવાદ—જો કાંઈ સાચો વાતનો આરોપ કોઈ શખ-આરોપ મુકવો અથવા પ્રગટ કરવો નહીં સતી ઉપર મુકવો અથવા પ્રગટ કરવો, લોક કલ્યાણરથે જરૂર હોય તે.

હોય તે આરોપ મુકવો અથવા પ્રગટ કરવો એ આખર લેવી છે એમ સમજવું નહિ તેમ કરવું લોકકલ્યાણરથે જરૂર છે કે નહીં એ હકીકતની બાબત છે.

સરકારી નોકરોની સર ! બીજો અપવાદ—પોતાનો સરકારી અમલ ચલાવવા સંબંધી અમલ સંબંધી ચાલ. બીજી કોઈ સરકારી નોકરની ચાલ બાબત. અથવા તે ચાલ ઉપરથીજ નજર આવતી તેની આખર બાબત, શુદ્ધબુદ્ધિથી કાંઈ પણ અભિપ્રાય આપવો એ આખર લેવી છે એમ સમજવું.

કાંઈ સારવજનિક વિષય સંબંધી કોઈ પણ સંબંધી કોઈ પણ સંખ્યસંની આલ.

ત્રીજો અપવાદ—કાંઈ સારવજનિક વિષય સંબંધી કોઈ પણ સંખ્યસંની આલ આપત અથવા તે આલ ઉપરથીજ નજર આ-

વતી તેવી આપર આપત સુધ્ધુધિયી કાંઈ પણ અભિપ્રાય આપવો, એ આપર લેવી છે એમ સમજવું નહીં.

દર્શાંત.

કાંઈ સારવજનિક વિષય સંબંધી સરકારને અરજી કરવામાં, અથવા કાંઈ સારવજનિક વિષય સંબંધી એક મંડળીમાં મેળવવાની દરખાસ્ત ઉપર સહી કરવામાં, અથવા તે મંડળીમાં જવા અથવા તે મંડળીના પ્રમુખ થવામાં, અથવા લોકનો આમય માગનારી કાંઈ મળા ઉભી કરવામાં અથવા તેમાં સામિલ થવામાં, અથવા જે જગાનું કામ સારી રીતે ચલાવવામાં લોકને ફાયદો હોય એવી કોઈ જગાને માટે કોઈ ઉમેદવારની તરફ સંમત માગવા અથવા આપવામાં, જે ની આલ સંબંધી સુધ્ધુધિયી અ ગમે તે અભિપ્રાય આપે, તો તે આપર લેવી છે એમ સમજવું નહીં.

હનસાફતી કોરટ માંના મુકદમાઓની હકીકત છા- પર્વા.

ચોથો અપવાદ—કોઈ હનસાફતી કોરટમાંના મુકદમાનો, અથવા તેવા કોઈ મુકદમાના નિવેડાનો, મતઝળ બરાબર હોય

એવા બરેબરો હેવાલ જાહેર કરવો, એ આપર લેવી છે એમ સમજવું નહીં.

પ્રતિષેધ—કોઈ હનસાફતી કોરટમાં ચોકશી થતા પેહેલાં ખુદી કોરટમાં કોઈ મુલેહનો અમલદાર અથવા બીજો અમલદાર કાંઈ તજવીજ કરતો હોય, તે ઉપલી કલમના અરથ પ્રમાણેની કોરટ છે એમ સમજવું.

કોઈ હનસાફતી કોરટ મ ધે ફેસલ થએલા મુકદમા ની કેફીયત અથવા તે માં હેલા શહેદી તથા બીજા સંબંધરાખનારાઓની આલ

પાંચમો અપવાદ—કોઈ હનસાફતી કોરટમાં જે દિવાની કે ફાજદારી મુકદમાનો ફેસલો થઈ ચુક્યો હોય તે મુકદમાની કેફીયત આપત અથવા એવા કોઈ મુકદમામાં પક્ષકાર, શહેદ અથવા મુખત્યાર હાજલ કોઈ પણ શખ્સની આલ આપત, અથવા તે આલ ઉપરથીજ નજર આવતી તે શખ્સની આપર આપત, સુધ્ધુધિયી ગમે તે અભિપ્રાય આપવો, એ આપર લેવી છે એમ સમજવું નહીં.

દર્શાંત.

(અ) “પેલા મુકદમામાં જે એ આપેલી શહેદી એવી ઉલટી છે કે મને એમ લાગે છે કે તે મુરખ અથવા અ પ્રમાણીક હોવો જોઈએ” એ પ્રમાણે જો અ સુધ્ધુધિયી કહે, તો તે આ અપવાદમાં હાજલ થાય છે; કેમકે જે અભિપ્રાય તે આપે છે તે શહેદ હાજલ જે ની આલ ઉપરથીજ નજર આવતી જે ની આપર આપત છે.

(બ) પણ જો તે એ પ્રમાણે કહે કે, “તે મુકદમામાં જે એ જે કહ્યું તે હું ખર માનતો નથી, કેમકે હું જાણું છું કે એ અ પ્રમાણીક માણસ છે,” તો અ આ અપવાદમાં હાજલ થતો નથી. કેમકે જે ની આપર આપત જે અભિપ્રાય તે આપે છે તે શહેદ હાજલ જે ની આલ ઉપરથી આધાર રાખતો અભિપ્રાય નથી.

પ્રસિદ્ધકરતાના | છઠો અપવાદ—જે કૃતિ તેનાં કરતાએ લોકના વિચાર પર રજુ કરી ગુણુ દોષ છે એવી કોઈ કૃતિ ગુણુ દોષ વિશે અથવા તે કૃતિમાંજ નજર આવતી તેના કરતાની આખર વિશે, શુદ્ધબુદ્ધિથી કાંઈ પણ અભિપ્રાય આપવો એ આખર સેવી છે એમ સમજવું નહીં.

ખુલાસો—કાંઈ કૃતિ લોકોના વિચાર પર સ્પષ્ટ રીતે રજુ થાય, અથવા તેના કરતાના કામો ઉપરથી તે લોકોના વિચાર પર રજુ કરી એવું અનુમાન થઈ શકે.

દૃષ્ટાંત.

- (અ) જે શખસ કાંઈ પુસ્તક પ્રગટ કરે છે, તે તે પુસ્તક લોકના વિચાર પર રજુ કરે છે.
- (બ) જે શખસ ત્રાહિર રીતે કાંઈ બાબતુ કરે છે, તે તે બાબતુ લોકના વિચાર પર રજુ કરે છે.
- (ક) જે નાટકવાળો અથવા ગાનારો લોકની આગળ નાટકમાં વેશ લઈને આવે; તે પોતાની નાટકની અથવા ગાયનની કૃતિ લોકના વિચાર પર રજુ કરે છે.
- (ડ) જો એ એક પુસ્તક પ્રગટ કર્યું છે, તે વિશે અ એમ કહે કે, “જ નું પુસ્તક એવકુશી બરેલું છે, મારે જ મંદબુદ્ધિ હોવો જોઈએ જ નું પુસ્તક બીબસ્ત છે, મારે જ નહીં રા મનનો માણસ હોવો જોઈએ” હવે જો એ પ્રમાણે અ શુદ્ધબુદ્ધિથી કહેતો હોય, તો તે આ અપવાદમાં દાખલ થાય છે, કેમકે જ બાબત જે અભિપ્રાય તે આપે છે, તે ક્રૂત જ ના પુસ્તકમાંજ નજર આવતી જ ની આખર બાબત છે.
- (ઘ) પણ જો તે એમ કહે કે “જ નું પુસ્તક એવકુશી બરેલું તથા બીબસ્ત છે એ જોઈને મને કાંઈ આશ્ચર્ય લાગતું નથી, કેમકે તે જાતેજ મંદબુદ્ધિ તથા સોદો છે,” તો આ આ અપવાદમાં દાખલ થતો નથી કેમકે જ ની આખર બાબત જે અભિપ્રાય તે આપે છે તે જ ના પુસ્તક ઉપર આધાર રાખતો અભિપ્રાય નથી.

જે સખસનો બીજાસ- | સાતમો અપવાદ—જે શખસને કોઈ બીજા શખસની ઉ-
પસની ઉપર કાયદા પ્રમા | પર કાયદાએ આપેલો કાંઈ અખતિયાર હોય, અથવા તે
ણે અખતિયાર છે તેણે | બીજા સખસની સાથે કરેલાં કાંઈ કાયદેસર કરારમાંથી નિકળ-
શુદ્ધબુદ્ધિથી તે બીજા સ- | તો અખતિયાર હોય, તે શખસ, જે બાબતોને તે કાયદેસર
ખસને દીધેલો ઇપકો. | તે અખતિયાર લાગે છે તે બાબતોમાં તે બીજા સખસની ચાલ સંબંધી શુદ્ધબુદ્ધિથી કાંઈ
ઇપકો દ, તો તે આખર સેવી છે એમ સમજવું નહીં.

દૃષ્ટાંત.

જે જડજ કોઈ સહિદની અથવા કોરેટના કોઈ અમલદારની ચાલ સંબંધી શુદ્ધબુદ્ધિથી ઇપકો દ તે; કોઈ ખાતાનો ઉપરી પોતાના હુકમ તજેના માણસોને શુદ્ધબુદ્ધિથી ઇપકો દ તે; મી અથવા બાપ પોતાના છોકરાને બીજા છોકરાઓના દેખતાં શુદ્ધબુદ્ધિથી ઇપકો દ તે; કોઈ મહેતાજી જેના અખતિયારમાં અથવા બાપથી મળેલો છે તે કોઈ નિશાળીયાને બીજા નિશાળીઆઓના દેખતાં શુદ્ધબુદ્ધિથી ઇપકો દ તે; નોકરીમાં આજસ કરવા સારું કોઈ શઠ પોતાના ચાકરને શુદ્ધબુદ્ધિથી ઇપકો દ તે; કોઈ સરાફ પોતાની પેહેડીના કીલીદારને તે કીલીદારની કીલીદારી બાબતની કાંઈ ચાલને વારંતે શુદ્ધબુદ્ધિથી ઇપકો દ તે; એ સમજા. આ અપવાદમાં દાખલ થાય છે.

કાયદા પ્રમાણે આપતિ
મારે પામેલા સખસની આ-
મળ શુદ્ધિથી મુકલું તો
હોમત.

આમો અપવાદ—કોઈ પણ સખસની ઉપર; તોહોમતની
બાબતમાં તે સખસની ઉપર જે સખસોનો કાયદા પ્રમાણે અ-
પતિયાર હોય તે સખસોમાંના કોઈ પણ સખસની આગળ
શુદ્ધિથી, કોઈ તોહોમત મુકલું. એ આખર લેવી છે એમ સમજવું નહિ.

દર્શાવે.

જો આ કોઈ માણસની આગળ જ ની ઉપર શુદ્ધિથી કોઈ તોહોમત મુકે, જો
આ કોઈ જ આકરની ચાલ બાબત જ ના શુદ્ધિ આગળ શુદ્ધિથી ફરિયાદ કરે,
જો આ કોઈ જ છોકરાની ચાલ બાબત જ ના બાપની આગળ શુદ્ધિથી ફરિયા-
દ કરે, તો આ આ અપવાદમાં દાખલ થાય છે.

કોઈ સખસે પોતાનો લા-
ભ જળવવાને શુદ્ધિથી
મુકલો આરોપ.

નવમો અપવાદ—બીજાની આખર પર કોઈ આરોપ મુક-
વા એ આખર લેવી ન ગણાય, પણ ક્યારે કે તે આરોપ
મુકનારે સખસ પોતાનો, અથવા કોઈ બીજા સખસનો, લાભ જળવવાને, અથવા લોક
કલ્યાણ અરથે, શુદ્ધિથી તે આરોપ મુકતો હોય તો.

દર્શાવે.

(અ) આ એક દુકાનદાર પોતાના ગુમાસ્તા બ ને એ પ્રમાણે કહે કે જ રોકડા નાણા તને
ન આપે તો તેને કોઈ માલ તું વેચીશમાં, કેમકે તેના પ્રમાણિકપણા વિશે મારો
વિચાર સારો નથી, હવે જો, પોતાનો લાભ જળવવા સાર, શુદ્ધિથી આ એ જ
ની ઉપર આ આરોપ મુક્યો હોય, તો આ આ અપવાદમાં દાખલ થાય છે.

(બ) આ એક માણસે પોતાના ઉપરી અમલદારને રિપોર્ટ કરવામાં જ ના આખર
બાબત કોઈ આરોપ મુકે હવે શુદ્ધિથી લોક કલ્યાણને તે આરોપ મુક્યો હોય, તો
આ આ અપવાદમાં દાખલ થાય છે.

સુચના જે સખસને આ
પી હોય તે સખસનો કાય-
દો થાય એવા ધરાદાયી
અથવા લોક કલ્યાણને
આપી હોય તો.

દશમો અપવાદ—કલ્યાણથી હાશિયાર રહેજે એવી સુચના
શુદ્ધિથી કોઈ સખસને આપવી, એ આખર લેવી ગણાય
નહી, પણ ક્યારે કે જે સખસને તે સુચના આપી હોય તે
સખસનો, અથવા જે સખસની સાથે તેનો સંબંધ હોય એવા

કોઈ સખસનો કાયદો, થાય એવા ધરાદાયી અથવા લોક કલ્યાણના ધરાદાયી તે
સુચના કરી હોય તો.

ટીકા.— મરનાર માણસની આખરને નુકશાન થવા જોગ મજબૂરનો ઉપયોગ કર્યો
તો તે બદલ એટલું જ બતાવવું બસ નથી કે મરનાર જીવતો હોત તો ફરિયાદ કરત. પણ
એમ શાબિત કરવું જોઈએ કે મરનારના વારશાની બે અદબી કરવાને ધરાદો મજબૂર બોલ-
વામાં કે લખવામાં આવ્યો છે. (મ. પ્ર. ૩૪૪)

અંગરેજ કાયદા પ્રમાણે જે કત્તથી શુભેદનો બંગ થવાનો સંભવ હોય તેવું કત્ત ક-
ર્મથી આખરને નુકશાની કરવાનો ગુનેહો બને છે; પણ આ બાબતમાં આવ્યું તે નુકશાની
કરવાનો જ ગુનેહો કહે છે તે એકાદખર બદો મુક્યાથી તેને નુકશાન થયું હોય તો જ માત્ર
ગુનેહો થાય છે (મ. પ્ર. ૩૪૫)

આરોપ આણવો તે બીજાને હાન કરવાના હોય અથવા હાન થાય એવું માહિત છતાં આણવું જાહેર ને મુદ્દ પ્રત્યક્ષ આખરે લેવા શરૂઆત હોય તે વીર પુરાવો લેવાનું કારણ નથી (મિ. પ્ર. ૩૪૮)

શાર્વજનીક કામ સંબંધ કરેલા કૃત્ય વિશે કોઈ માણસ કાંઈ બાધણ કરે તો આ કા-
યદા ઉપરથી તેમ કરવાને તેને છુટછે (મિ. પ્ર. ૩૪૯)

બારીસ્ટર કોમ્પણ કળયો ચલાવતો હોય તે વખતે તેને જોઈએ તેવી રીતે બોલવાની છુટછે. તેમજ આટની બારીસ્ટરનું કામ ચલાવે ત્યારે તથા જુદાની હાઈ કોર્ટમાં વકીલ કામ ચલાવે તેને પણ તેવી છુટછે. (મિ. પ્ર. ૩૫૪. ૩૫૫)

સરકારી હોદ્દાને માણસનું ને કૃત્ય તેને પોતાને લાગુ નથી અને સર્વ લોકને લાગુ છે એવા તેના કૃત્યપર ટીકા કરવાને જાહેર વર્તમાન પત્ર વાળાને અધિકાર છે. અને તેમ કરવાનો તેને હક પણ છે. તેથી જો એકાદ તેવું વર્તમાન લખનારો એકાદ હોદ્દાને મા-
ણસે હોદ્દાની રીતે કરેલા કૃત્ય માટે લોકીકહીત હોય અને તે પરની ટીકા પ્રમાણીક હોય અને લખેલી વાત લખ્યા પ્રમાણે છે એમ તે હમાનથી માનતો હોય તો તેવું લખનાર પર ફરીયાદ મેં ચાલે (મુ. હા. તા. ૩૦ જાન્યુઆરી ૧૮૯૯)

આરોપિત વિગરે એ એક ગામના બ્રાહ્મણસાતીના લોકપર એક પત્ર મોકલ્યો એવું લખીને કે ત્રીબકહરી જોશી નામના એક માણસે નિચ જાતની એક બેરી સાથે બર્બાચાર કર્યા. તે ઉપરથી એક નાગી નામની સ્ત્રીએ પત્ર લખનાર પર આખરેની ફરીયાદ કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે આરોપિતે લખેલા પત્રમાં સ્ત્રીનું નામ નથી લખ્યું તેથી તેની આખરે લીધી એ-
મ ઠરાવું નથી તેની સાથે ધર્મ સંબંધી આ સાતીના ધર્મ સંબંધી ખુલાસો મેળવવાના હોય લખેલો પત્ર પ્રમાણીક પણ એ અને નિષ્કપટે લખ્યો હોય તો તે લખનારને પી. કો. કા. ૪૬૬ ના અપવાદ ૮ અને ૧૦ નો લાભ મળેછે (મુ. હા. વા. ૮ પા. ૧૬૮ સરકાર વિર-
ધ કાશીનાથ બચાજ વિગરે)

આખરે લેવાનો ગુનોહ કરવા બદલ ને માણસપર આરોપ મુક્યો છે તેને પોતે બીજાની આખરે લેવા જોગ ને મજકુર છાપ્યા છે તે મજકુરમાંનો ગુનોહ ગુનોહ દોષ એ-
કાદ દીવાની દાવામાં જેમ પ્રતિવાદી પાસેથી સાબિતી કરી લે છે તેમ સાબિત કરવાને જડને કહ્યા છતાં તે કાયદા સંબંધી ચુક થતી નથી. આખરે લેવા જોગ મજકુરમાં ને વાત લખેલી છે તે વાતનું ખરાપણના મુદ્દા ઉપર કોઈ આરોપિતના પ્રમાણીકપણના મુદ્દા ઉપર કનિષ્ઠ અપીલ કોર્ટે ને ઠરાવ કર્યો હોય તે ઠરાવમાં હાઇકોર્ટને પોતાની તપા-
સણીની કોર્ટ છે એ રીતે હાય બાલવાનો અધિકાર નથી. (મુ. હા. વા. ૬ પાને. ૪૫૧ સરકાર વિરધ કોકાભાઈ પરબુદાસ.)

આ કલમની રકમ ૨ અને ૬ નો લાભ એ અપવાદ હમાનથી અને લોકહીત વારતે પ્રગટ કરેલા અભિપ્રાયને લાગુ છે કોઈ મજકુરમાં ફાજદારીમાં કામ ચલાવવાનો હુકમ થયો હોય પણ તે પાછો ખેંચી લેવામાં આવ્યો હોય તે છતાં ફાજદારીમાં કામ ચલાવવાની પરવાનગી આપી હતી માટે તેની ચાલ ચલણ વિશે તપાસ કરવા જોઈએ એવા અભિ-
પ્રાય પ્રગટ કરેલા તે હમાને પ્રગટ કર્યા કહેવાય નહીં માટે તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે તોહામત આવી શકે છે (મુ. હા. ઇ. લા. વા. ૪ પાને ૨૬૮ સરકાર વિરધ બી. કાંકડે.)

ડાકાઢીના ગુનાહની તપાસ કરવામાં ઇન્સ્પેક્ટર રીપોર્ટમાં એમ લખે કે “આનગી તપાસથી જણાય છે કે વાણીયાની પ્રમારતમાંની સ્ત્રીઓમાંની બહુખરી અમુક માણસ સાથે એક બે દિવસ રહેલીછ” તો એમ લખનારે સ્ત્રીઓની આખરે લેવાનો ગુનોહ કર્યો એમ કહેવાય (મિ. લા. વા. ૬ પા. ૪૨)

આખરે લેવાના કેસમાં આખરે જાય એવી મતલબનો મુદ્દાનો કાગળ ટપાલ રસ્તે અ-
મુક ટેકાણે મોકલ્યો એમ શાબિત થાય તો એ પ્રાંતમાં તે કાગળ પ્રસિદ્ધ થયો એમ ગણવું (મિ. હા. વી. રી. વા. ૫ પા. ૪૪)

આખરની બાબતમાં નિમ્ન જાત કે ઉચ્ચ જાતનો તફાવત નથી એટલે જો કોઈ નિમ્ન જાતના માણસ પર ચોરીનું ખોટું તોહામત મુકવામાં આવે તો તે માણસ પણ આખરની કુરિયાદ કરી શકે (કા. હા. વી. રી. વા. ૨ પા. ૩૯)

એક ડાક્ટરે એવી એક ગ્રાહિરખખર કાડી કે “હું ઉત્તમ પ્રકારનું કામ કરેછું માટે મારી ધરખીતાલને લોકોએ મદદ કરવી.” એ ગ્રાહિરખખરના સંબંધમાં એક સરકારી પુસ્તક લખનારાએ એમ લખ્યું કે “ગ્રાહિરખખર કાહાડનાર ડાક્ટરે ઉત્તમ પ્રકારનું કામ કરેલા બદલ તેનો ઉપકાર માનવો પણ ડાક્ટરનો ધંધો કરનારાએ એવા પ્રકારની ગ્રાહિરખખર આપવી બાજબી નથી અને એવો” વહીવટ પણ નથી તેથી તેણે આપેલી ગ્રાહિરખખર તેના ધંધાને યોગ્ય નથી તે ઉપરાંત એ ગ્રાહિરખખર કાડનાર ડાક્ટરે તેવું છાપનાર પર આ કલમ પ્રમાણે કુરિયાદ કરી તેમાં ડરાવ્યું કે એ ડાક્ટરે ગ્રાહિરખખર આપી સરવ લોકની મદદ માગીછે તો તેનું એ કરવું સાર્વજનિક કામછે તો તે પર ટીકા કરવાનો આ કલમના અપવાદ ૩, ૬ અને ૯ થી અધિકારછે તેથી એ છાપનાર પર આ કલમ પ્રમાણે તોહામત રહી શકવું નથી. વળી એમ પણ ડરાવ્યું કે વર્તમાન પત્રમાં લખેલા મજબૂરને માટે તે પત્ર પ્રસિદ્ધ કરનારને માહિત હોય કે નહીં તોપણ તે બદલ તે પ્રસિદ્ધ કરનાર જવાબદારછે (અલ્હા. હા. ઈ. લા. વા. ૩ પાને ૩૪૨ સરકાર વિરૂધ માકલીયડ વિગેરે)

એક સાતીના એક મરદને તેજ સાતની એક સ્ત્રી સાથે આડો બ્યવહાર હોવાથી તે સાતીના પંચોએ તે મરદને સાતી બહાર કાડ્યો. પછી તે પંચ પૈકી કેટલાકે “પંચના ડરાવથી અમુક સખસને સાતી બહાર કાડ્યોછે માટે તેને કોઈએ પોતાના ઘરમાં લેવો નહિ અને તેની સાથે કોઈએ જમવું નહિ.” એવા પત્ર પોતાની સાતીના લોકપર લખ્યા અને તે પત્રોમાં તેની આખર જવાબો જોવા બીજી મજબૂર પણ લખ્યો તેથી તે સખસે તે પત્રો લખનાર પર આ કલમ પ્રમાણે કુરિયાદ કરવાથી ડરાવ્યું કે પંચોએ કરેલા ડરાવની ખખર માત્ર લોકને આપી હોત તો તેના પર કુરિયાદ ચાલત નહિ પણ તેમણે અપ્રમાણીકપણે તે પત્રમાં બીજી આખર જવાબો મજબૂર લખ્યોછે માટે તેમના પર આ કલમ પ્રમાણે ગુનોહ અને છે (અલ્હા. હા. ઈ. લા. વા. ૩ પા. ૧૯૪ સરકાર વિરૂધ રમાનંદ)

આખર લેવાની શિક્ષા. | ૫૦૦. જે માણસ કોઈ બીજા માણસની આખર લે, તેને જે વરસની મુદત સુધીની આસાન કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ બાબત આખર લેવા જેવી છે એવું જાણીને તે છાપવી અથવા કોતરવી. | ૫૦૧. કોઈ બાબત કોઈ સખસની આખર લેવા જેવી છે એવું જાણીને, અથવા એવું માનવાનું સાચું કારણ છતાં, જે માણસ તે બાબત છાપે અથવા કોતરે, તેને જે વરસની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

આખર લેવા જેવી બાબતવાળી છાપેલી અથવા કોતરેલી વસ્તુ વેચવી. | ૫૦૨. કોઈ પણ છાપેલી અથવા કોતરેલી વસ્તુમાં આખર લેવા જેવી કોઈ બાબત છે એવું જાણીને જે માણસ તે વસ્તુ વેચે, અથવા તે વેચવા માડે, તો તેને જે વરસની મુદત સુધીની આસાન કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

બાબ ૨૨ મો.

સાપરાધ ધમકી, તીરસ્કાર તથા કુઃખ બાબત.

સાપરાધ ધમકી. | ૫૦૩. જે સખસ કોઈ બીજા સખસને તેના શરીરને, આખરને, અથવા મિલકતને કાંઈ નુકશાન કરવાનો, અથવા જેની સાથે તે બીજા સખસને સંબંધ હોય તેના શરીરને, અથવા આખરને કાંઈ નુકશાન કરવાનો ડર દેખાડે, એવા ધરાદાયી કે તે સખસને ગભરાટ પેદા થાય, અથવા તે ડર અમલમાં ન આવે એટલા માટે, જે કામ કરવાની તેની કાયદા પ્રમાણે ફરજ ન હોય તે કામ તે સખસ કરે, અથવા જે કામ કરવાનો તેનો કાયદા પ્રમાણે હક હોય તે કામ કરવામાં તે સખસ કસુર કરે, તેણે સાપરાધ ધમકીનો ગુનોહ કર્યો. એમ સમજવું.

ખુલાસો—કોઈ મુએલા સખસની સાથે જે સખસને સંબંધ હોય તે સખસને તે મુએલા સખસની આખરને નુકશાન કરવાનો ડર દેખાડવો, તે આ કલમમાં દાખલ થાય છે.

• દષ્ટાંત. •

ખ એક દિવાની મુકદ્દમો ચલાવતો બંધ થાય એવા હેતુથી, અખ ને ડર દેખાડે કે હું તારૂં ઘર બાળી નાખીશ, તો અ સાપરાધ ધમકીના ગુનાહનો તકશીરવાર છે એમ સમજવું.

સમાધાનીનો ભંગ કરવાના ધરાદાયી બાણી બિર્ધન કોષનોતી રસ્કાર કરવા. | ૫૦૪. જે માણસ ધરાદાયી કોઈ સખસનો તીરસ્કાર કરીને તેને ક્રોધ ઉત્પન્ન કરે, એવા ધરાદાયી કે તે ક્રોધને લીધે તે જોકની સુલેહમાં ભંગ કરે અથવા કાંઈ બીજો ગુનોહ કરે, અથવા એમ બાણીને કે તે સખસ તે ક્રોધને લીધે જોકની સુલેહમાં ભંગ અથવા કાંઈ બીજો ગુનોહ કરશે એવા સંભવ છે. તે માણસને જે વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—આ કલમ મુજબ મુકેલા તોહામતને લીધે ફરિયાદી પાસેથી કી. પ્રો. કો. કા. ૨૭૦ મુજબ ગુનેહગારને નુકશાની અપાવવાનો ડરાવ કર્યો. તેમાં ડરાવ્યું કે કી. પ્રો. કો. બાબ ૧૫ પ્રમાણેના કામમાં કા. ૨૭૦ પ્રમાણે જેને કામમાં ફરિયાદ થયેથી પ્રથમ સમન નિકળે તે તે કામમાં માત્ર નુકશાની આપવામાં આવે છે માટે નુકશાની અપાવવાનો હુકમ ૨૬ કર્યો છે. (મુ. હા. વા. ૫ પાને ૧૨ સરકાર વિં ૦ રામજી દાજી)

બંડ અથવા રાબ્બ વિરૂધ ગુનોહ વગરે કરના હરાદાયીખો. ટી ખુમ ચલાવવી. | ૫૦૫. કાંઈ વાત, અફવા, અથવા ખુમ, જે માણસ ખોટી બાણીથી હોય તે માણસ તે ચલાવે અથવા પ્રગટ કરે, એવા ધરાદાયી કે રાણીની જમીનપરની અથવા દરોયાઈ ફાજ માંહેલા કોઈ આક્રીસર, સોલજર, અથવા ખુલાસી બંડ કરે, અથવા એવા ધરાદાયી કે લોકમાં ખુમ અથવા ગભરાટ પેદા થાય, અને તેણે કરીને કોઈ સખસને રાબ્બ વિરૂધ અથવા જોકની સમાધાની વિરૂધ કાંઈ ગુનોહ કરવાનું મન થાય તો તે માણસને જે વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

સાપ્રાધ ધમકીના યુના
હતી શિક્ષા.

જો તે ધમકી મોત અ
થવા મહાબ્ધ થા વગેરે કર-
વાની હોય તો.

૫૦૫. જો સાપ્રાધ ધમકીનો યુનોહ કરે, તેને બે વરસની

મુદત સુધીની, બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા ફાંડની

અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને અગર મોત

અથવા મહાબ્ધ થા કરવાનો, અથવા આગથી કાંઈ મીલકતનો

નાશ કરવાનો, અથવા મોતની કે સમુદ્ર પારની, અથવા સાત વરસની મુદત સુધીની કેદની

શિક્ષા થાય, એવા કાંઈ યુનોહ કરાવવાનો, અથવા કોઈ સ્ત્રીની સાથે બળબીચારનો દોષ મુક-

વાનો ડર દેખાડ્યો હોય. તો તેને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારનો

કેદની, અથવા ફાંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—“મોત આણવાને સાપ્રાધ ધમકી” “તથા નનામા કાગળ લખી સાપ્રાધ ધમકી” આણવાનાં બે જુદાં જુદાં તોહોમત રાખે તે બેક બદલ જુદી જુદી શિક્ષા કરમાવી નવ વરસની શિક્ષા કરી તેમાં હાઇકોર્ટે ડરાબું કે કેદાંએ, એકજ યુનોહ ક્યો છે માટે થે. જોડે બે કલમો મુજબ જુદી જુદી આપેલી શિક્ષા મરદુ યુનાહને માટે ડરાવેલી શિક્ષા કરતાં વધારે છે માટે વધારેની બાબ યુનાહ બદલતી જો એ વરસની શિક્ષા હતી તે રદ કરી (મુ. હા. વા. ૪ પાને ૧૨ સરકાર વિરુદ્ધ. ઝોરા ફાઈબેગ.)

ત્રીશ વરસની એક પુત્ર ભમરની સ્ત્રીના ભાઈને કેદીએ કહ્યું કે મને સરકારે મોકલ્યો છે અને તારી બેનને જવા નહીં દઉં તો હું તને છ મહિનાની ટોપ મરાવીશ. આ ઉપરથી કેદીએ આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત ડરાબું તેમાં ડરાવ ક્યો કે ઉપર પ્રમાણે કેદીએ કોઈની બીના ખરી હોય તો પણ તેથી પીનલકોડના અર્થ પ્રમાણે સાપ્રાધ ધમકી નથી તેમજ તેથી આ આકટમા બતાવેલા બીજા યુનાહએમાંનો પણ કોઈ નથી કારણ કે કાયદામાં નુકશાન એ શબ્દનો જો અર્થ લખ્યો છે તે નુકશાન બાબત ધમકી નથી (મુ. હા. વા. ૮ પાને ૧૦૧ સરકાર વિરુદ્ધ. મોરોવા બારકરજી.)

ટેટલાક શખસોએ પોતાની વ્યાતવાળા કુરિયાદ કરનારને એવું કહ્યું કે તું તારૂં બિતર છોડી દે, નહીં તો અમે તને વ્યાત બહાર મુકીશું તેમાં ડરાબું કે એ પીનલકોડના અર્થ પ્રમાણે (એવું કહ્યાથી) સાપ્રાધ ધમકી થતી નથી કારણ કે પીનલકોડનો કા. ૪૪ માં જો સમજણ લખી છે તેમાં જો નુકશાની વિશે ધમકી આપી હતી તે આવતા નથી (મુ. હા. વા. ૧૭ અગસ્ટ ૧૮૭૦ સરકાર વિરુદ્ધ. આલથા ધરમા વિગેરે.)

નનામા સંદે-
શાની મારકુતેસા
પ્રાધ ધમકી.

૫૦૭. કોઈ નનામા સંદેશા વડે, અથવા ડર દેખાડનારા સખસનું

નામ કે તેનું રહેવાનું ડેકાણું છુપાવવાની આગળથી તદબીર કરીને,

જો માણસ સાપ્રાધ ધમકીનો યુનોહ કરે તેને, તે યુનાહને માટે ઉપલી કલમમાં ડરાવેલી શિક્ષા ઉપરાંત, બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની બીજી શિક્ષા કરવામાં આવશે.

મારી ઉપરેઠ
ધરની અપ્રસન-
તા થશે એવાબ
થ ઉત્પન્ન કરીને
કોઈ સખસપાસે
કાંઈ કામ કરા-
વવું.

૫૦૮. કોઈ પણ સખસની જો વસ્તુ કરવાની કાયદા પ્રમાણે કરજ

નહી હોય તે વસ્તુ જો માણસ બુધિપુરવક તે સખસ પાસે કરાવે અથ-

વા કરાવવાની કોશીશ કરે, અથવા જો વસ્તુ કરવાનો તે સખસનો કાયદા

પ્રમાણે હક હોય તે વસ્તુ કરવામાં તેની પાસે કસુર કરાવે અથવા કસુર

કરાવવાનો કોશીશ કરે, અને તે એવી રીતે કે જો વસ્તુ મારી પાસે કરા-

વવાની એ યુનોહગારની મતબબ છે તે હું નહીં કરું તો, અથવા જો વસ્તુ કરવામાં મારી

પાસે કમર કરાવવાની એ ગુનેહગારની મતલબ છે તે હું કહ્યો તો મારી ઉપર અથવા જેની સાથે મારો સંબંધ છે એવા કોઈ સખસની ઉપર હુશરની અપ્રસનતા થશે; અથવા એ ગુનેહગાર કાંઈ કરીને હુશરની અપ્રસનતા કરાવશે, એવા જય તે સખસના મનમાં બેસાડી અથવા બેસાડવાની કોશિશ કરીને તે એ પ્રમાણે કરે; તો તે માણસને એક વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમ્મ તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દૃષ્ટાંત.

(અ) અ જ ને બારણે લાંબવા બેસે, એવા ધરાદાથી કે એમ તેને બારણે બેસવાથી જ ની ઉપર હુશરની અપ્રસનતા થશે એવો સંભવ ઉત્પન્ન થાય, તો આ કલમમાં બ્યાન કરેલો ગુનોહ અ એ કીધો એમ સમજવું.

(બ) અ જ ને એવી રીતે ડરાવે કે જે તું કલાણું કામ નહીં કરે, તો હું માહારા છોકરા આમાંના એક છોકરાનો જીવ તને આપીશ; અને તે એવી હાલતમાં હોય કે તે પોતાના છોકરાનો જીવ આપશે તો તેથી જ ની ઉપર હુશરની અપ્રસનતા થશે એવા જય ઉત્પન્ન થાય, તો અ એ આ કલમમાં બ્યાન કરેલો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

કોઈ સ્ત્રીને લગ્નવાના પૃષ્ઠ. કોઈ સ્ત્રીને લગ્નવાનો વીચાર કરીને જે માણસ ધરાદાથી બોલેલા શબ્દ કાંઈ શબ્દ બોલે, અથવા કાંઈ અવાજ કે ચાળા કરે, અથવા અથવા કરેલા ચાળા.

કાંઈ વસ્તુ દેખાડે, એવા ધરાદાથી કે તે સ્ત્રી તે શબ્દ અથવા અવાજ સાંભળે અથવા તે ચાળા અથવા વસ્તુ જોય, અથવા તે સ્ત્રીની એકાંત જગાપર જે માણસ વગર રજાએ બુસે, તેને એક વરસની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ખુદી રીતે પીધેલા સ- પૃષ્ઠ. જે માણસ કેદની હાલતમાં છતાં, કોઈ જાહેર જગ્યામાં જાય, અથવા જે જગ્યામાં તેણે વગર રજાએ જવું કાયદા વિરૂધ્ધ હોય એવી કોઈ જગ્યામાં જાય અને ત્યાં કોઈ સખસને દુખ થાય એવી રીતે આસે તેને ચોવીસ કલાકની મુદત સુધીની આસાન કેદની, અથવા દેસ રૂપીયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

બાબ ૨૩ મો.

ગુનેહ કરવાની કોશિશ બાબત.

જે ગુનાહને માટે સમુદ્રપારની અથવા કેદની શિક્ષા ડરાવી છે તે ગુનાહ કરવાની કોશિશ કરવાની શિક્ષા.

પૃષ્ઠ. જે ગુનાહને માટે આ કાયદામાં સમુદ્રપારની અથવા કેદની શિક્ષા ડરાવી હોય એવા કોઈ ગુનોહ કરવાની અથવા એવા કોઈ ગુનોહ કરાવવાની, જે માણસ કોશિશ કરે, અને તે કોશિશમાં તે ગુનોહ કરવા તરફ કાંઈ કામ કરે, તે માણસને, તેવી કોશિશને માટે શિક્ષા સંબંધી કાયદામાં કાંઈ સાફ ડરાવ ન કર્યો હોય તેવે કેસમાં તે ગુનાહને

માટે જે પ્રકારની, કેદની શિક્ષા ડરાવી હોય તે પ્રકારની, તથા તે યુનાહને માટે કેદની અ-
થવા સમુદ્રપારની બંધામાં બંધી જે મુદત ડરાવી હોય તેની અડધી મુદતની, કેદની અથવા
સમુદ્રપારની, અથવા તે યુનાહને માટે ડરાવેલા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દર્શાવે.

(અ) આ એક પેટી ફોડીને કાંઈ જવેર ચોરવાની કોશિશ કરે, અને તે પેટી ફોડ્યા પછી
તેને માલમ પડે કે માલ કાંઈ જવેર નથી, તો તેણે ચોરી કરવા તરફ એક કામ
કીધું, માટે આ કલમ પ્રમાણે તે તકશીરવાર થયો એમ સમજવું.

(બ) જ ના ખીરસામાં હાથ ધાલીને તેમાંથી ચોરી કરવાની આ કોશિશ કરે, અને જ ના
ખીરસામાં કાંઈ વસ્તુ ન હોવાને લીધે આ તે કોશિશમાં પાર ન પડે, તો આ કલમ
પ્રમાણે આ તકશીરવાર થયો એમ સમજવું.

ટીકા.—કોઈ પણ યુનોહ પુરણ થયા અગાઉ તેની ત્રણ પ્રકારની રચીતિ થાય છે.
પહેલી—અપરાધ કરવાનો ઇરાદો છે એમ દેખાઈ આવવું; બીજી—અપરાધ કરવાની
તૈયારી કરવી; ત્રીજી—અપરાધ કરવાનો પ્રયત્ન કરવો. આ ત્રણ પ્રકાર પૈકી કુલ યુનોહ
કરવાનો ઇરાદો હોવા અગર યુનોહ કરવાનો તૈયારી કરવા એ એ બદલ આ કાયદામાં
શિક્ષા ફાટી નથી તેને માટે આ કલમ છે (મુ. પૂ. ૩૬૧, ૩૬૨)

જે યુનાહને માટે ફટકાની શિક્ષા કરવાને કાયદામાં કહેલું છે તેવા કોઈ યુનાહની
કોશિશ કર્યા બદલ ફટકાની શિક્ષા થઈ શકતી નથી (મુ. હા. વા. ૩ પાને ૩૭ સરકાર
વિં બેલાવલદપરશા)

કેદીએ બંદુકપર ટોટી ચડાવી નહિ છતાં તે ચડાવેલી છે એમ સમજીને ખુન કરવાના
ઇરાદાથી કોઈના ઉપર તે બંદુક તાકીપણ બંદુકના ઘોડાની કળ દબાઈ નહિ તેથી તે જા-
ણતો હતો કે તેનાથી માણસનું મોત થશે. એવી બાબતમાં કા. ૩૦૭ મુજબ તોહિમત નહિ
ડરાવતાં કા. ૨૯૯ અને ૩૦૦ ને સંબંધે કા. ૫૧૧ પ્રમાણે તોહિમત ડરાવ્યું (મુ. હા. પા. ૪
પાને ૧૭ સરકાર વિં ક્રાન્સીસ કયાસીડી)

આરોપિતપર કા. ૩૭૯ અને ૫૧૧ પ્રમાણે ચોરી કરવાની કોશિશ કરવાનો યુનોહ શા-
ખિત ડરાવી આરોપિતપર પ્રથમ સાત વખત ચોરીની શિક્ષા થયાથી તેને પી. કો. કા. ૭૫
પ્રમાણે દસ વરસ દેશનિકાલની શિક્ષા કરી તેમાં ડરાવ્યું કે પીનલકોડના બાબ ૧૨ અથવા
૧૭ પ્રમાણે જે યુનોહ ત્રણ અથવા વધારે વરસની કેદની શિક્ષાને પાત્ર છે તેવા કોઈ યુનોહ
કરવાને કોશિશ કરવાનો યુનોહ કોઈ શખસ ઉપર શાખિત થયો હોય તો તેથી તે શખસ પી.
કો. કા. ૭૫ માં ફરમાવેલા વધારે શિક્ષાને પાત્ર નથી. (મુ. હા. ઈ. લા. વા. ૫ પાને ૧૪૦
સરકાર વિં જ્ઞ નાના રહોમ)

કોઈ માણસની પહેલી જૈરી જીવતી છતાં અમુક એક બીજી સ્ત્રી જોડે માર્ગ લગ્ન
થનાર છે એવી જાહરખખર પ્રસિદ્ધ કર્યા છતાં પહેલી જૈરી જીવતી છતાં બીજી લગ્ન કર-
વાનો તેણે યત્ન કર્યો એમ ગણી કોશિશ કરવાનો યુનેહગાર આ કલમ પ્રમાણે ઠરતો નથી
(અહા. ઈ. લા. વા. ૧ પાને ૩૧૬)

જે યુનોહ કરવાનો પ્રયત્ન કર્યો એમ કહે છે તે પ્રયત્ન સિધ્ધ થયો હોત તો તે યુનોહ
થયો હોત એવા પ્રકારનો તે યત્ન હોવા શિવાય આ કલમ પ્રમાણે કોઈનાપર અપરાધ શા-
ખિત કરવા બ્યાજની નથી (કા. હા. ઈ. લા. વા. ૭ પા. ૩૫૨ સરકાર વિં રિયાસતઅલી)

(True translation)

Nanabhai Haridass,

Translator.

સને ૧૮૭૦ નો આક્ટ ૨૭ મો.

હિંદુસ્તાનનો ફોજદારી કાયદો સુધારવા સારું હેઠળ
લખ્યા પ્રમાણે ઠરાવ્યું છે.

૧ હું. કલમ ૩૪. ૨ જી કલમ ૪૦. એ બે રદ થઈ તેને બદલે નવી દાખલ કરી.
૩ જી. કલમ ૫૬ મોમાં બીજી પેરેગ્રાફ વધ્યો, એથી કલમ ૧૨૧ મી આગળ ૧૨૧ અ
ની કલમ તથા તે આગળ ખુલાસાનો પેરેગ્રાફ વધ્યો, ૪ મું ૧૨૪ મી કલમની આગળ
૧૨૪ મી અ ની કલમ તથા તે આગળ ખુલાસાનો પેરેગ્રાફ વધ્યો, ૬ હું ૧૩૧ મી કલ-
મની નીચે ખુલાસાનો પેરેગ્રાફ વધ્યો, ૭ મું ૧૬૪, ૧૬૫મી કલમમાં “આ કાયદા મુજબ”
એ શબ્દ છે તે કાઢી નાખી “અથવા ઇંગ્લેન્ડ દેશના કાયદા મુજબ” એ શબ્દ વધાર્યા,
૮ મું ૨૨૨, ૨૨૩ મી કલમમાં “અથવા જે શખસને કાયદેસર રીતે કેદમાં રાખ્યો હોય
તેવા શખસને” એટલા શબ્દ વધાર્યા છે. ૯ મુ. ૨૨૫ મી કલમની આગળ ૨૨૫ અ ની
કલમ વધી છે. ૧૦ મું. ૨૬૪ મી કલમની આગળ ૨૬૪ મી અ ની કલમ તથા તેને લગતો
બીજો એક પેરેગ્રાફ વધાર્યો છે, ૧૧ મું ૩૦૪ થી કલમની નીચે ૩૦૪ થી અ ની કલમ
વધારી છે, અને ૧૨ મું. ૩૦૭ મી કલમ નીચે એક પેરેગ્રાફ વધાર્યો છે.

એ શિવાય બીજી કલમોમાં નીચેની કલમો વધી શકે તેવી નથી તેથી એ બાકીની
નીચે દાખલ કરીએ છીએ.

ફોજદારી કાય
દાના કેટલા એક
બાબો લાગુ કરે-
વા બાબત.

૧૩. સદરહુ કાયદાના કેટલાએક બાબો એટલે ૪ થી સાધારણ
અપવાદ બાબતનો ૫ મો મદદગારી બાબતનો અને ૨૩ મો બાબ ગુ-
નાહ કરવાની કોશિશ બાબતનો ૧૨૧ અ-તથા ૨૬૪ અ-અને ૩૦૪

અ કલમ પ્રમાણે શિક્ષા કરવા લાયક ગુનાહોને લાગુ છે, અને સદરહુ ૪ થી તથા પાંચમો
બાબ સદરહુ ૧૨૪ અ અને ૨૨૫ અ-કલમ પ્રમાણે શિક્ષા કરવા લાયક ગુનાહોને લાગુ
છે એવું સમજવું.

૧૨૧ અ અથવા ૧૨૪
અ અથવા ૨૬૪ અ કલ
મ પ્રમાણે ફરિયાદ કરવાને
સ્થાનિક સરકારના હુકમની
જરૂર છે. વિશેષ અને સ્થા
નિક કાયદા કાયમ રાખ્યાં છે
પહેલું પરીશીષ્ટ, ફોજદારી
ધનસાકુનું ચલાવવાની રીત
બાબતના કાયદાને જોડેલા
પરીશીષ્ટનો બાગ છે એવું
સમજવું.

૧૪. સદરહુ ૧૨૧અ-તથા ૧૨૪અ-અને ૨૬૪ અ-કલ-
મોમાંની હરકોઈ કલમ પ્રમાણે શિક્ષા કરવા લાયક હરકોઈ ગુના-
હની ફરિયાદ સ્થાનિક સરકારના હુકમથી અથવા હુકમના આ-
ધારથી કરવા વગર કોઈ કોર્ટે લેવી નહીં.

૧૫. હરકોઈ વિશેષ અથવા સ્થાનિક કાયદાના કોઈ ઠરાવ
આ આક્ટના કાંઈ ઠરાવથી હરકત થાય છે એવું સમજવું નહીં.

૧૬. આ આક્ટને જોડેલું પહેલું પરીશીષ્ટ ફોજદારી ધન-
સાકુનું કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદાને જોડેલા પરિ-
શીષ્ટનો બાગ છે એવું સમજવું.

આક્ટો ૨૬ કર્યા બા
બત.

૧૭. આ આક્ટને જોડેલા બીજા પરીશીષ્ટમાં જે આક્ટો
લખેલા છે તે આક્ટો તેમાં લખેલું છે એટલે સુધી ૨૬ કર્યા
છે એવું સમજવું.

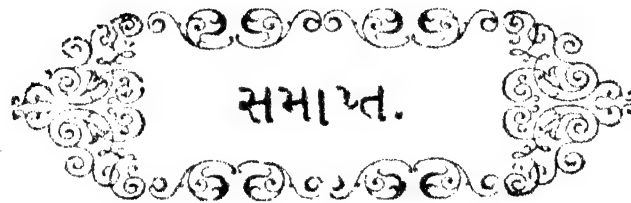
પરિશિષ્ટ ૨ જી (કલમ ૧૭ જીઓ.)

નંબર અને વર્ષ	મથાળું	કેટલી રકમ કીધી
૪ થા તરજા બા દશાહના રાજના ૬ માં વરસમાં હરેલા મટાટપુટનો ૭૪ મો બાબ.	ધરદઈડાવામાં ફેજદારી મનસાફ કરવાનું કામ સુધારવા બા- બતનો આકટ.	૧ લી કલમના આરંબથી તે ૨૦ મી કલમ ની આપ્પર સુધીની સઘળી કલમો, તથા ૧૩મી, ૧૪મી, ૧૫મી, અને ૧૨૧મી કલમ અને ૨૩મી કલમના આરંબથી તે ૨૬મી કલમની આપ્પર સુધીની સઘ ળી કલમો, અને ૩૬મી, ૩૭ મી, ૫૦ મી, ૫૨ મી, ૫૬ મી, અને ૧૧૦ મ કલમ શીવાય સઘળો આકટ.
સન ૧૮૭૪ નો આકટ ૫ મો. સન ૧૮૯૭ નો આકટ ૪ થો.	ગવર્નમેન્ટનો હુકમ વગેરે સોરતી કાઠવાની મના કરવાનો કાયદો હીદુસ્તાનના ફેજદારી કાયદાની કેટલીએક કલમોમાં “ગુનોહ” આ શબ્દલખ્યોછે તેનો અરથ વધારક બાબત અને બીજા કારણો સાર તે શબ્દનો અર્થ વધારવા બાબતનો આકટ.	સઘળા આકટ.

(True Translation)

Venayek Wasoodew,

Oriental Translator to Government.

ઈંડિયાના ગવર્નર જનરલ ઇનકાઉન્સિલનો હેઠળ લખેલો આક્ટ ગવર્નર જનરલ સાહેબે સન ૧૮૮૨ ના માર્ચ મહીનાની ૨ જી તારીખે મંજૂર કર્યો તે સંધ્યા લોકોને જાહેર થવા સાથે છપાવીને પ્રસિદ્ધ કર્યો છે.

સન ૧૮૮૨ નો આક્ટ ૮ મો.

— ❦ —

હિંદુસ્તાનનો ફોજદારી કાયદો સુધારવા બાબતનો આક્ટ.

ઉદ્દેશ. | હિંદુસ્તાનનો ફોજદારી કાયદો સુધારવા સાથે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કરાવ્યું છે:—

હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૪૦ મી કલમની ૨ જી રેકમમાં
યદાની ૪૦ મી કલમની બીજી રેકમમાં સુધારો. | ૧. સદરહુ કાયદાની ૪૦ મી કલમની ૨ જી રેકમમાં
“૧૦૯ મી” એ આંકડા પેહલા, “૬૪ મી, ૬૫ મી, ૬૬ મી,
૭૧ મી,” આ આંકડાઓ દાખલ કરવા.

સદરહુ કાયદાની ૬૪ મી કલમમાં “જે જે બાબતમાં
કલમનો સુધારો. | ૨. સદરહુ કાયદાની ૬૪ મી કલમમાં “જે જે બાબતમાં
યુનેહગારને દંડની શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે” આ શબ્દોને
બદલે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે મજકુર દાખલ કરવા, એટલે:—

કેદની તથા દંડની શિક્ષા થઈ શકે એવા ગુનાહતી જે જે બાબતમાં યુનેહગારને કેદ
સાથે કે કેદ વગર દંડની શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે તે જે બાબતમાં,

“અને ફક્ત દંડની શિક્ષા થઈ શકે એવા ગુનાહતી જે જે બાબતમાં યુનેહગારને
દંડની શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે”

સદરહુ કાયદાની ૬૭ મી કલમમાં “એવા ગુનોહ હોય, તો” એ શબ્દો
મી કલમનો સુધારો. | ૩. ૬૭ મી કલમમાં “એવા ગુનોહ હોય, તો” એ શબ્દો
પછી “તે દંડ ન આવે તો કોરટ જે કેદની શિક્ષા કરે તે આ
સાન હોવી જોઈએ, અને” આ શબ્દો દાખલ કરવા.

સદરહુ કાયદાની ૭૧ મી કલમમાં નીચલી રકમ ઉમેરવી:—
કલમમાં ઉમેરો. | ૪. સદરહુ કાયદાની ૭૧ મી કલમમાં નીચલી રકમ ઉમેરવી:—

“જ્યારે કોઈ પણ વસ્તુ, જે ચાલુ કાયદા ઉપરથી ગુનાહતી બાબતમાં
આવતી હોય તથા તેઓ બદલ શિક્ષા કરવામાં આવતી હોય તે ચાલુ કાયદાની જે અથ-
વા વધારે જુદી જુદી બાબતમાં આવે એવા ગુનોહ હોય ત્યારે, અથવા

“જે કૃત્યોમાંનું એક કૃત્ય અથવા એક કર્તી વતી કૃત્ય જાતેજ ગુનોહ થાય તેવાં
કેટલાંક કૃત્યો એકઠાં કરવામાં આવે ત્યારે કોઈ જુદો ગુનોહ થાય ત્યારે,

“યુનેહગારનો ઇતિસાફ કરનારી કોરટ સદરહુ ગુનાહતી પૈકી કોઈ પણ એક ગુનાહ
બદલ જેટલી શિક્ષા કરી શકતી હોય તે કરતાં વધારે શખ્ત શિક્ષા તે યુનેહગારને કરવી નહી.”

સદરહુ કાયદાની ૭૩ મી કલમમાં “વધારે અને એક
કલમનો સુધારો. | ૫. સદરહુ કાયદાની ૭૩ મી કલમમાં “વધારે અને એક
વરસથી ઓછી હોય” આ શબ્દોને બદલે “વધારે હોય અને
એક વરસથી વધારે ન હોય” આ શબ્દો દાખલ કરવા.

સદરહુ કાયદાની ૨૧૪ | ૬. સદરહુ કાયદાની ૨૧૪ મી કલમમાંના અપવાદને બ-
મી કલમનો નવો અપવાદ | દલ હેઠળ લખેલો મજબૂર દાખલ કરવો એટલે:—

“અપવાદ.—જે જે બાબતમાં ગુનોહ કાયદેસર માંડી વાળી શકાય તે તે બાબતને
૨૧૩ મી અને ૨૧૪ મી કલમોના ઠરાવો લાગુ પડતા નથી.”

સદરહુ કાયદાની ૩૦૬ | ૭. સદરહુ કાયદાની ૩૦૬ મી કલમમાં “શિક્ષા કરવામાં
મી કલમનો સુધારો. | આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે” આ શબ્દોને
બદલે “અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે” આશબ્દો દાખલકરવા.

સદરહુ કાયદાની ૩૩૫ | ૮. સદરહુ કાયદાની ૩૩૫ મી કલમમાં “મહાબ્ધા કરે”
મી કલમનો સુધારો. | આ શબ્દોની પેઠેલા “બુદ્ધિપૂરવક” આ શબ્દ દાખલ કરવો.

સદરહુ કાયદાની ૪૧૦ | ૯. સદરહુ કાયદાની ૪૧૦ મી કલમમાં “નામ “ઓરીની
મી કલમનો સુધારો. | મિલકત” પાડ્યું છે” આ શબ્દો પછી હેઠળ લખેલા શબ્દો દા-
ખલ કરવા, એટલે:—

“પછી બ્રિટિશ ઈંડિયાની માટે અથવા બાહાર તે કબજો એકની પાસેથી બીજાની
પાસે ગયો હોય અથવા તે સાપ્રાધ જોટો ઉપયોગ અથવા વિશ્વાસઘાત થયો હોય તોપણ;”
અને “નો ગુનોહ” આ શબ્દો મુકી દેવા.

સદરહુ કાયદાની ૪૩૫ | ૧૦ સદરહુ કાયદાની ૪૩૫મી કલમમાં “અથવા વધારે રૂપિયા
મી કલમમાં ઉમેરો. | ની” આ શબ્દો પછી નીચલા શબ્દો દાખલ કરવા એટલે:—

“અથવા (બ્યારે મિલકત ખેતરમાં ઉત્પન્ન થયેલો માલ હોય ત્યારે) દસ અથવા વધારે રૂપિયાની”

ક્યાંહાં ક્યાંહાં લાગુ છે | ૧૧. આ અકટ આ બ્રિટિશ ઈંડિયાને લાગુ છે; અને
સર આત. | તે સન ૧૮૮૩ ના જાન્યુઆરી મહીનાની ૧ લી તારીખે
અમલમાં આવશે.

(True translation).

S. P. PANDIT

Oriental Translator to Government.

આ તરફનામાં અપ્રસિદ્ધ સંસ્કૃત, ફારસી તથા હિન્દી શબ્દો વાપરવા પડ્યા છે તે સંદેહમાં સમજવા સાર આ નિયેનો કોશ છે.

અ
અકૃત્રિમ માણસે કરેલું નહીં તે.
અંગમુત. અવયવ, ભાગ.
અગમ્ય. જવાય નહીં એવું.
અનુકૂળતા. સગવડ.
અનુજીવી. બીજાની ઉપર જેનું જીવન રહેલું છે તે.
અપકારક. અપકારક અથવા માફ કરનાર.
અપવાદ. બાદ જેને કોઈ સાધારણ નાયમ લાગુ ન પડે તે.
અપહરણ. હરી લેવું એ શબ્દનો વીશેષ અર્થ ૩૬૦ મી કલમમાં લખેલો છે.

આ
આકરમીક. અકરમાં અથવા એકાએકબનેતે આત્મઘાત. પોતે પોતાનો જીવ લેવા.
આક્રીસર. અમલદાર, લશ્કરી અમલદાર.
આરોપ. તોડોમન.

ઈ
ઘનરાજી. ના મહેરબાની, અવકૃપા.
ક
કમીશંડ. લશ્કરી અમલદારોમાં જેઓને કમીશન એટલે સનંદ મળેલા હોય છે તે.
કારપોરેશન. રાણીએ સાજંદ આપેથી અથવા પારલામેન્ટે કે હીંદુસ્તાનની કાયદા બાંધનારી સભાએ ફરજાકાંઈ કાયદાથી વિશેષ હક જેને મળ્યા હોય એવી મંડળી.

કુમ્મક. પહંચા અથવા ફેજની મદદ.
કૃત્રીમ. માણસે કરેલું.
કેક્રિયત. હાજ, એહવાલ, હકીકત.
કોષાધિન. કોષને આધિન.

જ
ગરબપાત. પેટપાડવું.
ગ્રહપ્રવેશ. ઘરમાં પેસવું એ શબ્દનો વિશેષ અર્થ ૪૪૨ મી કલમમાં લખેલો છે.

ચ
ચતુરથાંસ. ચોથો હીરસો.
ચલીતગરબ જે સ્ત્રીના પેટમાંનો ગરબ ચલત પામ્યો છે તે, જે સ્ત્રીના પેટમાંનું બચ્ચું હાલતુ જણાય છે તે.

ચરમપોથી. આખા ઢાંકવી, જાણ્યુ અજાણ્યું કરવું, આખા આડા કાઢ કરવા.
ચેક. બેકમાંથી અથવા કોઈ સરકારને ત્યાંથી કાંઈ નાણા મંગાવવું હોય અથવા કોષને અપાવવું હોય તે ની જે ચીઠી લખાય છે તે.

જ
જલાશય. પાણીનું ડેકાણું.
જ્યુરર. કોર્ટમાં હકીકતની ખાખતની તજવીજ કરવા સાર મેળવેલી જ્યુરી અથવા પંચાયત મોદેલો કાંઈ શખસ.

ક
કગ. એ શબ્દનો વિશેષ અર્થ ૩૧૦ કલમમાં લખેલો છે.

ક
કાકામટ. કાકામટી કરનારો.
કાકામટી. એક યુનાહનું નામ છે તેનું ખ્યાન ૩૯૧ મી કલમમાં લખેલું છે.

ત
તહનામુ. લખેલા કોલકરાર
તારકાલિક. તુરંત થાય એવું.

દ
દંપતીભાવ. વરવહુનો ભાવ.
દાસત્વ. દાસપણું, યુનામી.
દેહાંતશિક્ષા. જીવ લેવા એજ શિક્ષા.
દાંતરે. બીજાની મારફતે.

ન
નોકાગમ્ય. વાહાણ ચાલી શકે એવું.
પ
પુરુષત્વ. પુરુષપણું, મરદાઈ.
પુષ્ટિકર. પુષ્ટિ કરનાર, મજબુતી આપનાર
પ્રજ્ઞધર્મ રાજાની તરફ પ્રજાનો ધરમ.
પ્રતિબંધ. અટકાવ.
પ્રતિમા. મુર્તિ, આકાર.
પ્રાસંસ્કાર. મુડદાને જે સંસ્કાર અથવા ક્રિયા કરે છે તે.

બ
બએડો. ઠેઠો, ઝગડો, એ શબ્દનો વિશેષ અર્થ ૧૫૬ મી કલમમાં લખેલો છે.
બખાતકારસંમિગ જુલમથી સંભાગ કરવા એ શબ્દનો વિશેષ અર્થ ૩૭૫ મી કલમમાં લખેલો છે.

બાપતિસમ. ખ્રીસ્તી ધરમ સંબંધી એક સંસ્કાર છે.
બીજાતસ. બુક, નાણું.

મુદિપુરવક વિચાર પુરવક એશ્વરનો વિશેષ

અરથ ઉદ્ધર્મી કલમમાં લખેલો છે.

ખેલું. દરિયામધે પાણીની નિચેતાં પડક
લંગર, વગેરે પદાર્થોનું ડેકાણું આ
ડવા સાર રાખેલો નાંખાણીતરનો

ભ

બારવાંદક. લેલ કરા, મગધુર ભોજી ઉચકી
લઈ જતારો.

બાપ. પતિત, કચે દરખાસ્તી પડેલું
અ પવિત્ર.

મ

મનુષ્યત્વન માણસને લેઈ જવું, એ શબ્દનો
વિશેષ અર્થ ૩૨૨ મી કલમમાં
લખેલો છે.

મનુષ્યવધ. માણસનો જીવ લેવો.

મનુષ્યહરણ. માણસનું હરણ એ શબ્દનો વિશેષ
શ અર્થ ૩૫૬ તથા ૩૬૦ કલમો
માં લખેલો છે.

મહાબ્રથા. મોહાટુ દુષ્ક્રમ એ શબ્દનો વિશેષ
અરથ ૩૨૦મી કલમમાં લખેલો છે

માનવી. મનુષ્ય સંબંધી, માણસ જાતનું.

મખમ્બન. મોહાડાનું ખાંધણું.

મૈત્રી. દોસ્તી.

મૈથુન. સંભોગ.

મૈથુનેચ્છા. સંભોગની ઇચ્છા.

મ્યુનીશીપલ. શહેરની સુધરાઈને સાર નિમિત્તો
કનિશ્ચર. અમલદાર.

લ

લગ્નવિધી. લગ્નની ક્રિયા.

લોકાપકારક. લોકને અપકારક કરનાર.

લોદીક. આ લોક સંબંધી.

વ

વૈકલ્પિક વિકલ્પનું. આન નહી તો આમ
એ પ્રમાણે જેમાં વિકલ્પ છે તે.

વ્યથા. પીડા દુઃખ એ શબ્દનો વિશેષ અ
ર્થ ૩૫૬મી કલમમાં લખેલો છે.

વ્યાગ્નેકિક. જે બાલવામાં શબ્દનો અરથ એ
ક હોય અને કહેવાનો અરથ કલ
ટોજ હોય એવું બોલવું.

શ

શસ્ત્રક્રિયા. હથિયારથી કરવાની ક્રિયા.

શાર નિક. શિક્ષા સંબંધી.

શિક્ષણિય શિક્ષા કરવા યોગ્ય.

શીમજીવોળાગ્રહી. જાલદીથી સળગી ઉઠે એવું
શુદ્ધબુદ્ધિ. પાક દિલ.

સંગાથ. જેનો સંભવ હોય એવી વસ્તુ.

સર્વોપકારક. સરવને અપકાર કરનાર.

સહકાર. સાથે કાંઈ કરવા લાગવું.

માદરેયવું. નિષ્કળવું.

સાપ્રાધ. અપરાધવાળું, યુતાહ બરેલું.

સારવજનિક. સારવાં માણસો સંબંધી.

સાહાય. મદદ.

સૃષ્ટિકર્મવિરહ. જગતની રીતથી ઉલટું.

સૈવાધરમ. શેડની તરફ આકર્ષનો ધરમ.

સ્પર્શદ્રિય. લાગવાની ઇંદ્રિય.

લ

ક્ષીણતા. ઓછાઈ, પાતળાઈ.

સને ૧૮૬૭ નો આક્ટ ૭ મો*

મુંબાઈના ગવરનર મુંબાઈનિસબનો હેઠળ લખેલો આક્ટ સન ૧૮૬૭ ના નવેમ્બર મહિનાની ૧૫ મી તારીખે મુંબાઈના ગવરનર સાહેબે મંજૂર કર્યો, અને સન ૧૮૬૭ના ડીસેમ્બર મહિનાની ૧૨ મી તારીખે ગવરનર જનરલ સાહેબે મંજૂર કર્યો છે.

મુંબાઈ હિલાકાની રીસ્ટ્રીક્ટ પોલીસ બાયલ નીચમ કરાવવા બાયલનો આક્ટ. મુંબાઈ હિલાકાની પોલીસના બંદોબસ્ત બાયલ નીચમ કરાવવા એવ્ય છે. વાસ્તે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કરાવ્યું છે.

૧ આ આક્ટમાં ને શબ્દો તથા વાંકચો હેઠળ લખ્યાં છે, તે શબ્દોનો તથા વાંકચોનો અર્થ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે સમજવો. પણ તેના અર્થને વિષય ઉપરથી અથવા આગલા પાછલા સંબંધ ઉપરથી માથે આવતો હોય તો તેનો અર્થ સમજવો નહીં. જુલાનો “માઈસ્ટ્રી” એ શબ્દ વડે કોઈ પણ જાત મથે હકુમત ચલાવવાનું કામ ને મુખ્ય અમલદારને સોંપી દેવા અને ને મુખ્ય અમલદાર માઈસ્ટ્રીનો અખિત ધાર ચલાવતો હોય તે મુખ્ય અમલદારના હોદ્દાનું ગમે તે નામ હોય તોપણ તે મુખ્ય અમલદાર સમજવો.

“માઈસ્ટ્રી” આ શબ્દમાં ને માણસ માઈસ્ટ્રીનો સબજો અથવા કોઈ પણ અખિતવાર ચલાવતો હોય તે માણસનો સમાસ થાય છે એવું સમજવું.

કોઈલા દેશમાં જુલના માઈસ્ટ્રીની હકુમત ચાલતી હોય તેટલા દેશને જુલો સમજવો.

આ આક્ટ પ્રમાણે ને માણસો નીમવામાં આવશે તે સબજા માણસોનો સમાસ “પોલીસ” અથવા “પોલીસ અમલદાર” એ શબ્દોમાં થાય છે એવું સમજવું.

“કન્સ્ટેબલ” આ શબ્દ વડે પોલીસ માટેના સહના કરતાં નીચા દરજ્જાનો અમલદાર સમજવો.

“માલ” આ શબ્દમાં હરકોઈ જંગમ માલનો અથવા નાણાનો અથવા નાણાના હસ્તાવેજનો સમાસ થાય છે એવું સમજવું.

“ઢોર” આ શબ્દમાં શીંગડાવાળાં ઢોરોનો સમાસ થાય છે તે સિવાય વળી હાથી નો તથા જાંઠનો તથા પોડાનો તથા ગવિડાનો તથા ખચરનો તથા પેટાનો તથા ખકરાં નો તથા કુકરોનો સમાસ થાય છે એવું સમજવું.

૨. રકમ ૧ લી—મુંબાઈના કુમદા પ્રસ્તક માટેના સને ૧૮૨૭ના ૧૨મા કાયદાની હેઠળ લખેલી કલમોના ને બાગ હાથ અમલમાં છે તે બાગ આ કલમ ઉપરથી રદ કરવા છે.

૧ લી કલમ.

૩૦મી કલમ.

૩ જી કલમની પેહેલી રકમ.

૩૧ મી કલમની એથી રકમ.

૪ થી કલમ.

૪૦ મી કલમ.

૨કમ ૨ જી—“મુંબાઈ હિલાકાની પોલીસના કામની તપાસ સદર ફોજદારી અદા

જાત દોરત રાખે છે તે તેની ખાસિયો લેઈ લેવા બાબત" સત ૧૮૫૨નો ૨૮ ઓ આક્ટ છે. તેની ૨ જી કલમ પણ આ ૨૬મ ઉપરના ૨૬ કચી છે.

૩. ઇંડિયાના અવરતર જવરલ મનકાઉન્સિલની મંજૂરી લેખને સરકાર વખતે વખતે હુકમ કરશે તેટલા મુંબાઈ મંજાકાના જુદા જુદા જગના પોલીસ ખાતામાં અમલદારો તથા માણસોને જોઈએ તથા તે ખાતાની તેવી રચના જોઈએ, અને તે માણસોનો તેટલો પગાર મળશે.

૪. મુંબાઈ મંજાકાની આખી પોલીસની તપાસ સરકાર રાખશે અને ઇંડિયાના અવરતર જવરલ મનકાઉન્સિલના નિર્ણય તળે (એટલે હુકમ તળે) રહી સરકારે તે તપાસ રાખશે, અને આ આક્ટમાં કહ્યું છે તે સિવાય બીજી રીતે દોષ માણસને અથવા અમલદારને અથવા દોરતને સરકારે હરકોઈ પોલીસ અમલદાર નીમવાનો અથવા હર કોઈ પોલીસ અમલદારની જગા ઉપર બીજા માણસ નીમવાને અથવા હરકોઈ પોલીસ અમલદાર ઉપર નિર્ણય અલાવવાને અધિકાર આપ્યો નહીં.

૫. આખા મુંબાઈ મંજાકાની અથવા મુંબાઈ મંજાકાના કેટલાએક જાગની પોલીસનો ખદોખરા કરવાનું કામ સરકારને ચોગ્ય જણાયે તે પ્રમાણે એક અથવા વઘા કમિશનર નીમીને તથા ચોગ્ય જણાયે તેટલા તેઓને આસિસ્ટન્ટ આપીને તેઓને સોંપવું, અને સરકાર ફરમાવશે તેટલા જુદા દરએક કમિશનરના તાબામાં રહેશે. એક અથવા વઘા જુદાની પોલીસના ખદોખરાનું કામ ડિસ્ત્રીક્ટ સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટને અને સરકારની તજ્જરીમાં જરૂર જણાયે તેટલા આસિસ્ટન્ટ ડિસ્ત્રીક્ટ સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટને સોંપવું. પણ તેઓની ઉપર સદરહુ કમિશનરના તાબા માંડેના જુદાના માજીએટોની નીરખાં રહેશે અને હુકમ આલશે, સરકાર વખતે વખતે કમિશનર તથા ઉપર કહેલા બીજા અમલદાર ની મથે અને તેઓને કામ બીજાથી દુર કરવાને પણ સરકાર મુખતિયાર છે.

૬. દરએક કમિશનરને પોતાના તાબા માંડેના જુદાઓમાં માજીએટો સંઘળી અખતિયાર છે એવું સમજવું પણ તે અખતિયાર સરકાર વખતે વખતે ને મરીવાદા દરાવે તે મરીવાદા પ્રમાણે અલાવશે.

૭. પોતાને ચોગ્ય જણાય તે હદમાં માજીએટો સંઘળી અથવા કોઈ એક અખતિયાર પોલીસના આસિસ્ટન્ટ કમિશનરને અથવા ડિસ્ત્રીક્ટ સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટને અથવા આસિસ્ટન્ટ ડિસ્ત્રીક્ટ સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટને આપવાને સરકાર મુખતિયાર છે. પણ એ પ્રમાણે તે અમલદારોને ને અખતિયાર મળ્યો હોય તેમાંથી જરૂર તેટલો સુવેહનો બંધ થતો અટકાવવા સાફ તથા યુનાહ નહીં થવા સાફ તથા યુનેહગારોને સાંખી કાઢવા સાફ તથા તેઓને પકડવા સાફ તથા માજીએટની આગળ લેઈ જવાને તેઓને અટકાવી રાખવા સાફ અલાવશે, અને આ આક્ટના ઉપરના તેઓને ને કામો સોંપી આપ્યાં છે તે કરવા સાફ જરૂર હોય તેટલો અલાવશે.

૮ આ આક્ટની ૫ મી કલમમાં કહેલા પોલીસ અમલદારો રીવાય બાકીના સંઘળા પોલીસ અમલદારોને એક અથવા વઘા જુદાઓને સાફ નીમવા અને સરકાર વખતે વખતે કાનુનો મંજૂર કરશે તે કાનુનો પ્રમાણે તે અમલદારો નીમવાનો પોલીસ કમિશનરને તથા ડિસ્ત્રીક્ટ સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટને અખતિયાર છે. અને તે કાનુનો પ્રમાણે આ અમલદારો બાબત હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કરવાનો કમિશનરને તથા ડિસ્ત્રીક્ટ સુપ્રીન

૮૦-૮૧ને અપત્યાર છે એટલે ફલાણા પોલીસ અમલદાર પોતાના કામમાં સુસ્ત છે અથવા ગફલત કરે છે અથવા કામને લાયક નથી એવું પોતાની નજરમાં આવે ત્યારે તેને હરકોઈ વખતે ખરતરફ કરવાનો અથવા કામ બિપરવા માફક કરવાનો અથવા તેને ઓછા પગાર ઉપર નીમવાનો અપત્યાર છે. અથવા હરકોઈ પોલીસ અમલદાર પોતાના કામમાં કાળજી નહીં રાખે અથવા ગફલત કરે અથવા કાંઈ કામ કરીને પોતાનું કામ કરવાને નાલાયક થયે તો તેને ઘણામાં ઘણા એક મહીનાનો પગાર દંડ કરવાનો અપત્યાર છે.

૯ સદરહુ પ્રમાણે નીમલા દરેક પોલીસ અમલદારને તેની નીમણૂક થવા પછી આ આક્ટને જોડેલા નમુના પ્રમાણે દાખલો કમીશનરના શીક્ષાનો અથવા કમીશનર જે ખીજા અમલદારને નીમણે તેના શીક્ષાનો મળ્યે એ પ્રમાણે જે માલુસને દાખલો મળ્યો છે તેને તે દાખલો ઉપરથી પોલીસ અમલદારનો અપત્યાર તથા કામ તથા હક મળે છે એવું સમજવું. સદરહુ દાખલામાં જે માલુસનું નામ લખ્યું હોય તે માલુસ પોલીસમહેત્રી આક્ટની ઉપરથી માફક અથવા ખરતરફ થયે અથવા ખીજી રીતે કામ ઉપરથી દુર થયે એટલે તે દાખલો રદ થયે એવું સમજવું. અને તે માલુસનો ઉપરથી અમલદાર હોય તેને સ્વાધીન અથવા દાખલો લેખ લેવાનો અપત્યાર જે ખીજા અમલદારને આપ્યો હોય તેને સ્વાધીન તે વાળડતોળ કરવો.

૧૦ પોલીસ અમલદારને ડીસ્પોઝિટ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્સિસ કરીને પરવાનગી આપી નહીં હયે અથવા પરવાનગી આપવાનો જે ખીજા અમલદારને અપત્યાર મળ્યો હોય તે અમલદારે ખસુસ કરીને પરવાનગી આપી નહીં હયે અથવા વધેનો દાખલો નહીં હયે તો તેનાથી પોતાની આક્ટનીમાંથી નીકળાશે નહીં. અથવા રાજનામું આપવાનો પોતાનો ઇરાદો તેની નીમણ નું મહીના આગમ્ય સુચના પોતાના ઉપરથી અમલદારને લખીને આપી નહીં હયે તો ડીસ્પોઝિટ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્સિસ પરવાનગી વગર પોતાની આક્ટનીનું રાજનામું અપાયે નહીં.

૧૧ આ આક્ટ પ્રમાણે પોલીસ અમલદારને જે કામ હોય તે શીવાય ખીજા કાંઈ આક્ટની અથવા કામ કમીશનરની ખસુસ કરીને લખેલી પરવાનગી લીધા વગર તેણે કરવું નહીં.

૧૨ સરકારી ગેરસનંદી આક્ટ લેખને પેનશન મળવા બાબત જે કાનુનો છે તે કાનુનો પ્રમાણે પેનશન મળવાનો હક જે વરગતા પોલીસ અમલદારને નહીં હોય તે વરગતા દર એક અમલદારના પગારમાંથી સરકાર ઘણામાં ઘણો રૂપિય એક આના લગી જે ઠરાવે તે દર પ્રમાણે અવેજ કાપી લેવા. એ પ્રમાણે કાપી લાધેલા અવેજની અને પોલીસ અમલદાર મંદવાડને લીધે અથવા ખીજા કારણને લીધે ગેરહાજર હોય ત્યારે તેના પગારમાંથી અવેજ કાપાય તેમાંથી કાજલ પડે તેની અને ગેરમાલ બાબત પોલીસ અમલદારને દંડ થાય તેની અને પીને છાકટા થએલા માલુસોને માલુસ્ટ દંડ કરે તે દંડની અને પોલીસ અમલદાર ઉપર હુમલો કરવા બાબત માલુસ્ટ દંડ કરે તેની. અને પોલીસને વાપરવા સારા આપેલાં કપડાં અથવા ખીજા જાલુસો જુની થાય અથવા નકામી પડે તે વચતા જે નાણું પેદા થાય તેની, અથવા સરકારે ઠરાવેલી ખીજા રસ્તે અવેજ ઉપર તેની સરકાર હુકમ કરે તે પ્રમાણે અને તેવા પ્રકારની નોંધા વગેરે વખતે વખતે લેખને બ્યાજ બિપજવવું. અને તેનું સંઘર્ષ બ્યાજ તથા વેહેંચ

શ્રી અથવા તેનો નં બાગ અને આકટમાં ફેલાઈ કામ સારું અપમાં આંચો નહીં હોય તેવું પણ સદરહુ પ્રમાણે બાગ ઉપજવવું. અને પોલીસ સુપર આન્ડુમેશન કંડેન્સર્સ નામનો પાઉચ કરવા સારું તે સમજી આવેજ એકઠો કરવો. અને સનકાર નીયમ હરકે તે નિયમ પ્રમાણે નેમાંના સુપર આન્ડુમેશન પેનશનનો અથવા આરકુમટી (એટલે મંતામ) વખતે વખતે આપવું પણ એવું કરાવુંછે કે પોલીસ અમલદારને પેનશન અથવા આરકુમટી આપ્યા વગર પણ ખરતરક કરવાનો અથવા કહાડી મુકવાનો અધીકાર છે. અને તે કંડમાંથી પેનશન અથવા આરકુમટી મળવી જોઈએ એવો કોષપણ પોલીસ અમલદારનો હક છે એવું સમજવું નહીં. અથવા પોલીસ અમલદાર આકરીમાં હોય ત્યારે તેના મતારમાં આવેજ કાપી લીધે હોય તે પાછો મળવાનો તેનો હક પહેલેથી એવું સમજવું નહીં.

૧૩ પોતાના તાનામદિના જીલામાં પોલીસ ખતાવવા ખાખત તથા તેનાં વરગ કરવા ખાખત અને તેઓએ ક્યાં ક્યાં વીથેશ કામો કરવાં તે ખાખત; અને તેઓને જોઈને તપાસ કરવા ખાખત અને તેઓને હયાતારો તથા સામાન સારંગત તથા ખીજી જરૂરી ની જણાવે. આખી જોઈએ તે કેરી આપવી તે ખાખત; અને તેઓએ અખર કહાડીને તે જોઈર કરવા ખાખત પોતાને જોગ્ય જણાય તેવા હુકમ તથા કાનુન સરકારની મંજૂરી લેખને વખતે વખતે કરવાનો અધીકાર કમીશનરને છે. અને ગેરરીત કામ નહીં થવા ખાખત અથવા કામમાં ગફલત નહીં થવા દેવા ખાખત; અને પોતાના તાનામદિની પોલીસ પોતાનું કામ સારી રીતે ખળવે તેવી પોલીસને હુકમીઆર કરવા ખાખત પોતાને જોગ્ય જણાય તેવા ખીજા હુકમ તથા કાનુનો વખતે વખતે કરવાને કમીશનરને અપાત્યાર છે. અને જુદા જુદા જીલામાં શી રીતે પોલીસ પેટેથી આપવી તે તેણે માજીએકના અનુમતથી કરાવવું.

૧૪ ફલાણે ડેકાણે સુધેહનો બંગ થતો અટકાવવા સારું અથવા પોલીસના ખીજા કામ કરવા સારું વળી ખીજી પોલીસ માફલવાની ફલાણા સખળથી જરૂર છે એવી કોઈ માણસ અરજી કરે ત્યાર પછી તે પ્રમાણે તે ડેકાણે વળી ખીજી પોલીસ જોગ્ય જણાય તેમની મુદત સુધી માફલવાને હરકોઈ કમીશનર અપાત્યાર છે; અથવા જીલાના માજીએકનો હુકમ લેખને તે પ્રમાણે કરવાને ડીસ્પીકટ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ અપાત્યાર છે એ પ્રમાણે ખીજી માફલેલી પોલીસ ઉપર ડીસ્પીકટ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટનો હુકમ આલશે અને તેનો અરચ અરજી કરનારને આપવો પડશે. પણ એવું કરાવુંછે કે જે માણસની અરજી ઉપરથી સદરહુ પોલીસ માફલી હોય તે માણસ કમીશનરને અથવા ડીસ્પીકટ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટને એક મહીનો આગમચ લખેલી સુચના આપીને અથવા સદરહુ એક અમલદારોમાંનો હરકોઈ અમલદાર જેટલી ઓછી મુદતની સુચના કબજ કરશે તેટલી ઓછી મુદતની સુચના આપીને સદરહુ પોલીસ ઉઠાવી લેવાનું ફેલાવે. અપાત્યાર છે. અને સુચનાની મુદત પૂરી થશે એટલે સદરહુ વતી પોલીસના અરચનો બાર તે માણસને માથેથી જતરશે એવું સમજવું.

૧૫ મુલકના કોષ બાગમાં લોઢાની સજકનું અથવા નેહેરનું કામ અથવા ખીજી

સારવજનીક કામ અથવા કારખાનું અથવા વેપારનું કામ ચાલે અથવા ચાલતું હોય અ
ને તે કામ ઉપર અથવા કારખાના ઉપર રાખેલા માણસોની ચાલચલગત ઉપરથી અ
થવા તેઓ ફલાણી રીતે ચાલશે એવું લાગવાથી તે જગ્યાએ વતી પોલીસ રાખવાની
જરૂર છે એવું કમીશનરની નજરમાં આવે ત્યારે સરકારનું અનુમત લેઈને તે જગ્યાએ
વતી પોલીસ મોકલવાને અને જરૂર હોય ત્યાં સુધી તેઓને તે ઠેકાણે રાખવાનો પો
લીસ કમીશનરને અધિકાર છે. અને તે પ્રમાણે જરૂર પડ્યાથી વતી પોલીસ રાખી હોય
તેનો પગાર આપવાનો હુકમ સદરહુ પ્રકારનું કામ અથવા કારખાનું અથવા વેપારનું
કામ ચલાવવાના કામમાં વાપરવાનું નાણું જે માણસના તાબામાં હોય તે માણસને કર
વાને કમીશનર સુગત્યાર છે. અને એ પ્રમાણે લખી મોકલે એટલે તે માણસે તે (પ
ગારના) રૂપીઆ આપવા જોઈએ.

૧૬. મુંબાઈ મંજાકાના જે જાગમાં દંગો શ્રીસાદ થયો હોય અથવા થવાની ધા
સ્તી હોય ત્યાં અથવા મુંબાઈ મંજાકાના જે જાગના રહેવાશીઓની ચાલચલગત ઉપ
રથી પોલીસના માણસોની સંખ્યા વધારવાનું ચોગ્ય લાગતું હોય તે જાગમાં મામુલ
પ્રમાણે રાખવાની પોલીસ ફોજ કરતાં જસતી પોલીસ ફોજ રાખવા બાબત જાહેર
નામું મારીને અથવા પોતાને ચોગ્ય લાગે તેવી ખીછ રીતે હુકમ કરવાનો સરકારને
અખતીયાર છે તે એ પ્રમાણે રાખેલી જસતી પોલીસને ખરચ થાય તે સઘળો અથવા
તેનો કોઈ ભાગ સરકારની નજરમાં આવે તે પ્રમાણે મુલકનો જે ભાગ જાહેરનામાંમાં
લખ્યો હોય તે ભાગ ઉપર સ્થાનીક કર ખેસાડીને લેવા અને જીલ્લાનો માલુમેટ લખી
મોકલે એટલે કલેક્ટરે મુલકના તે જાગના રહેવાશીઓ ઉપર પોતાને બ્યાજની જણાવ
તે રીતે કાળો નાખીને તે ખરચની રકમ વસુલ કરવી પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે મુંબાઈ મંજા
કાનો જે ભાગ સદરહુ પ્રમાણે જાહેરનામાંમાં લખ્યો હોય તે ભાગ સગ ૧૮૫૦ ના ૨૬
મા આક્ટ પ્રમાણે અથવા બીજા ચાલુ આક્ટ પ્રમાણે જે શેહેરમાં મ્યુનીસીપલ કમીશ
નર હોય તે શેહેરની હદમાં હોય તો સદરહુ ખરચ મ્યુનીસીપલ કંડેગથી કરવો અને
તે કામ સાફ ખીતે કોઈ કર ખેસાડવાની જરૂર હોય તો તે કરને આંકડો મ્યુનીસીપલ
કમીશનરે ઠરાવવો.

૧૭. ઉપરની ડિલી તજ કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે જસતી પોલીસ રાખી હોય તે બાબ
તનો અવેજ તેજ કલમ પ્રમાણે આપવો જોઈએ તે અવેજ સાત દીવસની મુદતની લખેલી
સુચના આપીને કલેક્ટરના હુકમથી હેઠળ લખેલી રીતે વસુલ કરવો. એટલે મહેસુલ વ
સુલ કરવા બાબત જે કાયદા ચાલુ હોય તે કાયદા પ્રમાણે મહેસુલ જે રીતે વસુલ કરે છે
તેજ રીતે તે અવેજ વસુલ કરવો અને જે બાબત અવેજ આવે તે “જનરલ પોલીસ
કંડ” એ નામના કંડ ખાતે જમા કરવો, અને સરકાર હુકમ કરે તે પ્રમાણે પોલીસ
ના ખરચમાં વાપરવો. પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે ઉપરની મંજા કલમના વિશેષ ઠરાવ ઉપ
રથી જે રકમો ઠરાવી હોય તે સઘળી રકમો સરકારમાં ભરવા સાફ મ્યુનીસીપલ કમીશ
નરના હુકમથી વસુલ કરવી. અને શેહેર સુધારવાના કામ સાફ ઠરાવવાના આંકડા જે રી
તે વસુલ કરે છે તે રીતે તેણે તે રકમો વસુલ કરવી.

૧૮. સુલેહનો ભંગ થતો અટકાવવા સાફ અથવા હંગામો અથવા ખર્ચો બંધ પડવા સાફ અથવા જે ખીજા માણસને પકડવાનો પોતાને અખતીયાર હોય તેને પકડવા સાફ મદદ કરવાનું હરકોઈ માણસને કરમાવવાને માજીસતરેટ અથવા પોલીસને ડીસ્પીક્ટ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ અથવા આર્ટીકલ ડીસ્પીક્ટ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ અથવા હરકોઈ પોલીસ અમલદારે અખતીયાર છે.

૧૯. જે પોલીસ ફોજ હાજર હોય તે હુલડ અથવા માટું ધાપણ ખેસાડી દેવાને ખસ નવા મોતુ કરમાં આવે ત્યારે હપિયારના જોરથી હુલડ ખેસાડી દેવા સાફ બથકરી મદદ, ખસેલા બસકરી પોલીસ અથવા યાણના કમાડીય આશીસરની પાસે માગવાનો અખતીયાર તે જવાના જે માજીસતરેટને સરવા કરતાં વધી મુખતીયા ધી હોય તેને છે.

૨૦. દરેક પોલીસ અમલદાર જે જીલ્લો અથવા જિલ્લાખોનો હોય તે જિલ્લા માં તે હમિશાં કામગીરી ઉપર છે એવું આકટના સરવ કારણો માટે સમજવું. અને મુખામ હાલકાના ખીજા કોઈ બાગમાં તેની જરૂર હશે ત્યાં સુધી ત્યાં તેને કામગીરી ઉપર હરકોઈ વખતે માફલવાનો અખતીયાર છે.

૨૧. ચોખ્ખ અખીકારીએ કાયદાસર હુકમ તથા વારંટ આપ્યાં હોય તે તેણે તા ખડતોખ માનીને અમલમાં લાવવાં અને લોકોના સ્વસ્થગણા ખાખતની (એટલે સુલેહ ખાખતની) ખખર કાલાડીને તે ખખર જાહેર કરવી અને યુનાહ તથા લોકોપકારક કલ્પ થતાં અટકાવવાનો બંદોખસત કરવો અને યુનેહગારોને સોંપી કલાડીને તેઓનો ધન સાફ થવા સાફ તેઓને હાજર કરવા; અને જે માણસોને પકડવાનો પોતાને કાયદાની રૂઢીએ અખીકાર હોય અને જે માણસોને પકડવાનું બ્યાજખી કારણ હોય તે શરયેને પકડવાં, એ દરેક પોલીસ અમલદારનું કામ છે એવું સમજવું. અને આ કલમમાં કહેલાં હરકોઈ કારણસર વારંટ અગર બીકામાં અથવા જુગારના અખાડામાં અથવા હલમાં અને જે ઢંગા માણસોને આવવા જવાની જગાએ પેશીને ચોકરી કરવાનો દર એક પોલીસ અમલદારને અખીકાર છે.

૨૨. દુધીઆરો અથવા ખીજા જણસો ગેરબ્યાજખી કામ સાફ રાખી છે એવું પોતાની ધ્યાનમાં આવવાનું ગેરબ્યાજખી કારણ હોય તો તે સધળાં પકડવાનો અખીકાર કાગસટેખતના કરતાં ઊંચા દરજ્જાના પોલીસ અમલદારને છે પણ પકડવા સાફ રહેવા ના ધરમાં ખેસવાની જરૂર હોય તો વગર વારંટ ખેસવું નહીં. જિલ્લાનો માજીસતરેટ કરમાવે તે પ્રમાણે તે દુધીઆરોનો તથા જણસોનો નીકાલ કરવો.

૨૩. માજીસતરેટની રૂઢી ગાંધુર જાહેર કરવાનો અને યુનાહ કરનારની ઉપર કાયદા પ્રમાણે નીકળી શકે તેનો સગન અથવા વારંટ અથવા આડો લેવાનું વારંટ અથવા કાયદેસર ખીજા કાંઈ હુકમ માગવાનું અને આખરનો ફેંસલો થાય ત્યાં સુધી તે માણસની ઉપર દુધીયાદીનું કામ ચલાવવાનો હરકોઈ પોલીસ અમલદારને અખતીયાર છે.

૨૪. સધળો ખેવારશી માલ પોતાના તાખામાં લેવો અને તે જે ગામમાંથી જાડ્યો હોય તે ગામના પોલીસ પટેલને હવલે કરીને તેની પોહોચ લેવી એ દરેક પોલીસ અમલદારનું કામ છે અને તે રૂકાણે જે માજીસતરેટની હકુમત ચાલતી હોય તે ન

હુકમના માળખેટની ખાસે તે પોલીસ પોલીસ અમલદારે માકલી દેવી.

૨૫ કોઈ માણસ આ આકટ પ્રમાણે પોલીસ અમલદારના કામમાંથી દુર થયે તે પોતાનો દાખલો ચતા તથા કપડાં તથા હથોથાર વગેરે સાજ સરંજામ તથા કામ બાંધવા સાથે પોતાને તથા જરૂરીની બીજી જાણુઓ આપી હોય તે પાછી આપવાની જાણી જોઈને ગઈલત કરશે અથવા ના કહેશે તો તે વાત માળખેટની આગળ સાખીત થયા પછી તે ખસે રૂપીયા સુખી દંડને લાયક થશે અથવા દંડ નહી આપશે તો તે ઘણા માં ઘણા છ મહીના સુખી બેમાંના ગમે તે એક પ્રકારની કેદની શિક્ષાને લાયક થશે.

૨૬ પોલીસ અમલદાર પોતાને જે રીતે ચાલીને કામ કરવું જોઈએ તેથી બિલ્લો આલશે અથવા ચોગ્ય અમીકારીએ કરેલી કાનુન અથવા કાયદા અથવા કાયદાસર હુકમ જાણી જોઈને તોડશે અથવા તેમાં ગઈલત કરશે અથવા પરવાનગી વગર અથવા બે મહીના અગાઉ સુચના આપ્યા વગર પોતાના હોદ્દાનું કામ તોડશે અથવા પોલીસની આકટી શીવાય બીજા કોઈ કામ હુકમ વગર ગાયે લેશે અથવા બીજીકપણું કરશે અથવા કોઈ માણસ પોતાના તાબામાં કેદમાં હોય ત્યારે તેને વગર આધારે મારકુટ કરશે તો માળખેટની આગળ તે વાત સાખીત થયા પછી તે પોલીસ અમલદાર ઘણામાં ઘણા વણ મહીનાના પગાર જેટલા દંડને અથવા ઘણામાં ઘણા વણ મહીના સુખી બેમાંથી હરકોઈ એક પ્રકારની કેદની શિક્ષાને અથવા એ બેઉ શિક્ષાને લાયક થશે.

૨૭ સાર્વજનિક રસ્તામાં અથવા ગલીમાં અથવા રાહદારીની બીજી જગ્યાએ લોકો એકઠા થાય તો તેઓએ શી રીતે એકઠા થવું, અને એકઠા થઈને જાય ત્યારે શી રીતે એકઠા થઈને જવું. (તથા વરપોડા વગેરે શી રીતે કાહડવા) તે બાબત કામ પડે ત્યારે હુકમ કરવાનો અમીકાર અને વરપોડા વગેરે કચે રસ્તે અને કાં વખતે લઈ જવા તે કરાવવાનો અમીકાર પોલીસના ડીસ્ટ્રીક્ટ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટને તથા આસીસ્ટન્ટ ડીસ્ટ્રીક્ટ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટને છે. વાર તેહેવારને દાહાડે અથવા ધરમ સંબંધી ક્રીયાને પ્રસંગે ગામના રસ્તામાં વાળાં વગાડવા દેવા બાબત નિયમ કરાવવાનો અધિકાર પણ તેઓને છે.

૨૮ સાર્વજનિક રસ્તામાં તથા ગલીમાં તથા રાહદારીની જગ્યાએ તથા નાહવાની તથા ધોવાની તથા ઉતરવાની જગ્યાએ તથા લોખેને આવવા જવાની સઘળી જગ્યાએ અથવા લોક ભક્તિ કરતા હોય ત્યારે ભક્તિ કરવાની જગ્યાની આશપાશ બંદોબસ્ત કાવા અને સાર્વજનિક રસ્તામાં અથવા ગલીમાં અથવા રાહદારીની જગ્યાએ તથા નાહવાની તથા ધોવાની તથા ઉતરવાની જગ્યાએ રસ્તા બંધ નહી થાય જાય તથા સાર્વજનિક રસ્તામાં ઘણી બીડ નહી થાય એવા બંદોબસ્ત રાખવો એ પોલીસનું કામ છે.

૨૯. ઉપરની કોલી બેઉ કલગો પ્રમાણે આપેલા હુકમને જે માણસ હરકત કરશે અથવા નહી માનશે તે માણસ સદરહુ હુકમ આ આકટની ૨૭ મી કલમ પ્રમાણે કર્યો હશે તો તે વાત તેની ઉપર માળખેટની આગળ સાખીત થયા પછી ખસે રૂપીયા સુખી દંડને લાયક થશે અથવા દંડ નહી આપશે તો ઘણામાં ઘણા છ મહીના સુખી બેમાંથી ગમે તે એક પ્રકારની કેદની સજાને લાયક થશે અને સદરહુ હુકમ આ આકટની ૨૮ મી કલમ પ્રમાણે કર્યો હશે તો તે વાત તેની ઉપર માળખેટની આગળ સાખીત થશે તો ૫૦ રૂપીયા સુખી દંડને લાયક થશે.

૬ થયે અથવા હંડ નહીં આપથે તો ઘણામાં ઘણું જે મહિના સુધી જેમાંથી ગમતે ઝીકે
ખાસરની કેદની સજાને લાયક થયે.

૩૨ ઉપરનો હિસી વલુ કમરોમાં કહેલી બાબતમાં જીલ્લાના માલુસેટને સામાન્ય
અધીકાર છે. તે અધીકારને તે કલમોના કોષ્ટક હરાવતા હરકત થાય છે એવું સમજવું નહીં.

૩૩ જે થેહરમાં અથવા ખીજી જગ્યાએ માલુસેટ રહેતો હોય તે થેહરમાં અથ
વા ખીજી જગ્યાએ, અથવા જે થેહરને અથવા ખીજી જગ્યાને અથવા સારવજનિક
રસ્તાને આ કલમ સરકારના જાહેરનામા ઉપરથી અસુસ્ટ કરીને લાયુ કરી હોય તે થેહ
રમાં અથવા ખીજી જગ્યાએ અથવા રસ્તામાં અથવા રસ્તા પાસે કોઈ માણસ રહેવાથી
એને અથવા આવતારા જનારા સાધને અટકાવ થાય અથવા કંટાળો આવે અથવા
જોખમ અથવા ખીજી અથવા નુકસાન લાગે તેવી રીતે હેકા લખેલા યુનાહ કરથે તો
માલુસેટની આગળ તે વાત તેના ઉપર સાબીત થવા પછી તે પુચ્છાસ રૂબીયા સુધી
હંડને લાયક થયે, અથવા હંડ નહીં આપથે તો ઘણામાં ઘણા આઠ હાર્દાં સુધી કેદ
ની સજાને લાયક થયે. અને કોઈ માણસ પોતાના દેખતાં તેવા યુનાહ કરતાં માલમ
પડથે તો તેને વારંટ વગર કેદ કરવાનો અધીકાર હરકોઈ પોલીસ અમલદારને છે તે
યુનાહની શીગત નીચે મુજબ:—

૧ કોઈ માણસ કોઈ જાનવરને મનમાં આવે તેમ અવિચારથી અને નિરદયપણે
બંડખસે અથવા જોનો ગેરઉપયોગ કરથે અથવા તેના ઊપર જુલમ કરથે તે.

૨ સારવજનિક કુતો અથવા તળાવ અથવા હોદ અથવા ખાણીની જગ્યા જે કા
મ સાફ નીમી હોય તે કામમાં ઝાણી ઉપયોગી પડે તેવી રીતે તેમાં કોઈ માણસ નાહથે
અથવા ધીથે અથવા ખીજી રીતે ખરાબ કરથે. અથવા ખરાબ કરાવથે તે, થઈ એવું
કસનુ છે કે તેવું નહીં કરતા બાબતનું જાહેરનામું પાસેની પ્રસિદ્ધ જગ્યાએ જીલ્લાની
બાબામાં મારકું હથે તો.

૩ જે માણસ પોતા ઊપર અથવા ખીજી દોર ઊપર બેસીને તેને કોઈ રસ્તામાં
અથવા રાહદારીની જગ્યાએ બેપરવાઈથી અથવા ઘણા જોરથી હાંકથે, અથવા સિંખવ
થે, (અથવા પલોદથે,) અથવા તેને સંભાળવાનો પુરો જાહેખસ્ટ કરવા વગર સુકી જ
થે અથવા ફલાણું દોર અથવા વાહન કાઢો પેઈ જાઓ એવી સુચના પોહોરયા પછી
જરૂર હોય તે કરતાં વધતી વાર જગી રહેવા દેથે, અથવા અંધારી રાતે હરકોઈ જાન
ની ગાડી જોઈએ તેટલું ખરાબર આજવાણું પડે તેવા દીવા વગર હાંકથે, અથવા વગ
ર હુકમે કોઈ માલ વેચવા સાફ અથવા ખીજી કામ સાફ માંડી મુકથે, અથવા નીચ
લી જગ્યા સિવાય ખીજી જગ્યાએ કચરો અથવા ગોજવાડ અથવા પુંજો મુકથે, અ
થવા માલુસેટની અથવા મ્યુનિસિપાલ કમીયનરની અથવા પોલીસ અમલદારની પરવા
નગી વગર ફાડવાનું (એટલે આવસખાજી)કોડથે અથવા સારવજનિક રસ્તાથી ૫૦ ફુટ
ની અંદર બંદુક વગેરે અગ્નિશસ્ત્ર અથવા ફાડવાનું છોડથે તે.

૪ કોઈ માણસ સારવજનિક રસ્તામાં અથવા ગલીમાં અથવા રાહદારીની જગ્યા
એ અથવા તેની પાસે અથવા સામે કોઈ દોરને મારી નાખથે અથવા મારકું દોર અથવા

આગરું સાફ કરશે, અથવા જાણીજોઈને અથવા ગીરજાપણે પોતાનું શરીર ઉધારું મુકશે, અથવા પાસા મળવા સાફ કંઠાળો આવે તેવું કૂરપણું અથવા રોગ ઉધારું મુકશે, અથવા લોકાપકારક કૃત્ય કરશે, અથવા દારૂ વગેરે પીને તોફાન અથવા મસ્તી કરશે; અથવા પોતાથી પોતાની સંભાળ નહીં થાય તેવા છાકટો થઈ જશે તે;

૩૨ બપોરની ઊંલી કલમ પ્રમાણે જે જે માણસ ઉપર તોહોમત આપ્યું હોય તે માણસને પોતાની આગળ આણ્યા પછી માછલેટની આગળ તેણે હાજર થયું. એ બાબત જમીન મુખાં અથવા જમીન વગર તે માણસનો મુચરકો લેવો એ કોન્ટ્રોલ ના કરતાં જોયા દરજ્જાના દરેક પોલીસ અમલદારનું કામ છે.

૩૩ કોઈ માણસ માછલેટની અથવા મ્યુનિસિપાલ કમીશનરની પરવાનગી વગર કોઈ રાહદારીની જગ્યાએ માંડવો અથવા છાપરું અથવા તમેલો અથવા તેવું બીજું કંઈ બાંધવું અથવા પથરા અથવા ઘર બાંધકાને સામાન મુકવું, અથવા પાસે રહેનારાઓને અથવા આવનાર જનારે પોકોને કંઠાળો આવે તેવી રીતે શેહેરની અથવા ગામની હદમાંથી અથવા જગ્યામાંથી ઠાંકીઓમાં અથવા ઉકૂરડામાં અથવા તેવા બીજા કશામાં જોડો પદારથ પાકા કારણ વગર જાણી જોઈને એકઠો થતા દેશે; અથવા કોઈ ઘરમાંથી અથવા કારખાનામાંથી અથવા તમેલામાંથી અથવા સંડાસમાંથી અથવા તેવા બીજા કશામાંથી રાહદારીની જગ્યાએ જોડો પદારથ પાકા કારણ વગર જાણી જોઈને રહેતા દેશે, અથવા જે તળાવ અથવા હોદ પાણી પીવા સાફ નીમ્યો હોય તેમાં એમાં સામાં જે વેહેવાને મસ્તે પાણી આવવું હોય તે વેહેવામાં મુખ્યત્વે જગાવર અથવા કશો અથવા જોજવાડ નાંખશે, અથવા જે બીજી જગ્યાએ સદરહુ પ્રકારનો કચરો પૂર્ણ નાંખવાથી લોકોને ઉપદ્રવ થાય તે જગ્યાએ નાંખશે, અથવા ફરેલી કાનુનો અથવા માછલેટને હુકમ નહીં ગાળીને ઘાસ અથવા બીજો જગાળાથડી (એટલે તાપડતોળ સળગી જઈ તેવો) પદારથ રહેવાના ઘરથી અથવા પડસાલથી અથવા બીજી ઇમારત થી પાંચ વારની અંદર સીંચી મુકશે, અથવા બગી મુકશે, અથવા તે પ્રમાણે સીંચી મુક્યો હોય અથવા બગી મુક્યો હોય તે કહાડી લેઈ જવાને મુકશે. અથવા કસબામાંથી, અથવા ગામમાંથી, અથવા રહેવાની જગ્યામાંથી, અથવા તેની પાસેની જમીન બપોરની અથવા સારવજનીક રસ્તામાંથી અથવા રાહદારીના ડોકાણમાંથી અથવા તેની પાસેની જમીન બપોરની વાડ અથવા વચી મએલા કંઠાળા અથવા ઝાડી ઘણીજ વધવા દીધાથી લોકોને ઉપદ્રવ થવા જેવું હોય તે વાડ કારવાનો અથવા તે કંઠાળા અથવા ઝાડી ઝાડી નાખવાનો અથવા કહાડી નાખવાનો માછલેટરે હુકમ કર્યો હોય તે નહીં માનશે તો તે વાત માછલેટની આગળ સામીત થવા પછી તે માણસ સદરહુ પ્રકારના દરેક ગુનાહ બાબત પચાસ રૂપિયા સુધી દંડને લાયક થશે, અથવા દંડ નહીં આપશે તો બધામાં બધા આઠ દહાડા જાગી કેદની સજાને લાયક થશે. પણ એવું છે કે ૩ કુટ જાંચી અને ૩ કુટ પહોળી કરતાં એકથી જોયાની અને પોહોળાઈની વાડ કારવાનું કોઈ માણસને ફરમાવવું નહીં.

૩૪ કોઈ શેહેરની અથવા ગામની સારવજનીક અથવા પડતરજમીનમાંના કંઠાળા અથવા બીજી વનસ્પતી (એટલે ઝાડ-બીડ) અથવા ઉપદ્રવકારક ગંદકી કહાડી નાંખ

ખવાળી જરૂર છે એવું કલપાવર માછલેટની નાનગી આવે ત્યારે તે જમીન સાથે જોડાઈને સંબંધ હોય તે જોડાઈને અને તે જોડેના તથા આમના રહેવાથી જાને જનરલ નોટીસ આપીને તે કાદાડી નાંખવાનો હુકમ કરવાને તે માછલેટ મુખત્યાર છે. તે નોટીસ આપડીમાં (જોડે જાને જોડે) અથવા જોડાઈને આવવા ખવાળી મુખ્ય જગ્યાએ મારી. તે નોટીસમાં જોગ્ય મુદત લખી હોય તે જોગ્ય મુદતમાં (તે મુદત ૭ દહાડા કરતાં ઓછા લખવી નહી) તે હુકમ પ્રમાણે નહીં થયે તો તે વગસ્પતિ અથવા ઉપદ્રવ્યારક ગંદકી માં નાંખવાને માછલેટ મુખત્યાર છે અને તે બાબત ખરચ થાય તેનો સદરહુ માછલેટને કરવાને જોડે જોડો જોડો નાંખીને આ આ-કટની ૧૬ માં અને ૧૭ માં કલમમાં રહેલી રીતે તેઓની પાસેથી ને ખરચ લેવો.

૩૫. આ આકટ પ્રમાણે યુનિટ સાબીત થયા પછી જનશાફ કરનારા અમલદારે શીક્ષા કરાવવી જોઈએ તેટલો દંડ અથવા કેટલી શીક્ષા કરવાનો પૂતાને આપત્યાર હોય તે આપત્યારની આંદર કરાવવી, પણ એવું કરાવ્યું છે કે કાનરેમંલના દરજ્જા કરતાં જોગ્ય દરજ્જા કોઈ પૈલીરુ અમલદારની ઉપર આ આકટ પ્રમાણે કરીઆદ થાય તેની માછલેટને કુલ આપત્યાર તલાવના અમલદારે જ તપાસી કાઢીને ફેસલો કરવો.

૩૬. આ આકટમાં જે યુનિટ જાળવ શીક્ષા કરાવી છે તે યુનિટ જાળવ જીવ કોઈ કાપદા પ્રમાણે અથવા આકટ પ્રમાણે કોઈ માણસ જોગ્ય દરિયાઈ કરતાની મનાઈ એવો આ આકટના કોઈ કરાવો અરથ કરવો નહીં; અથવા તેના યુનિટ જાળવ આ આ-કટમાં જે શીક્ષા કરાવી છે તેથી જીજ કોઈ જુદી અથવા વધી શીક્ષા જીવ કોઈ કા-પદા ઉપરથી અથવા આકટ ઉપરથી થવાને તે માણસ લાયક નથી એવો પણ અરથ કરવો નહીં પણ એવું કરાવ્યું છે કે એકના એક યુનિટ જાળવ કોઈ માણસને બે વાર શીક્ષા થયે નહીં.

૩૭. જે યુનિટ જાળવ શીક્ષા કરવાનો માછલેટને અધિકાર છે તે યુનિટ જાળવ આ આકટના આધારમાં દંડ અથવા યુનિટમાં કરાવવામાં આવે તે નહીં જો એને માછલેટને જોગ્ય જણાય તો જુદાના માછલેટની હકુમતની હદમાં યુનિટનારનો માલ હોય તે જપ્ત કરીને વેચીને તે દંડ અથવા યુનિટમાં વસુલ કરાવો આપ-ત્યાર છે. જે માછલેટને હુકમ કચો હોય તેની સહીના વારંટ ઉપરથી તે માલ જપ્ત કરીને વેચવો.

૩૮. સદરહુ દંડ અથવા યુનિટમાં તાળડતોળ નહીં બારે તો સદરહુ જપ્તીનાં વા રંટના પરીણામની હકીકત જોગ્ય વખતે લખાઈ આવે ત્યાં સુધી યુનિટનારને પકડીને કેદમાં રાખવાનો હુકમ કરવાને માછલેટ મુખત્યાર છે. પણ જપ્તીના વારંટના પ-રીણામની હકીકત જાકલવા સાફ જે કેનાઈ તથા વખત કરાવી હોય તે કેનાઈ તથા તે વખતે હું હાજર થઈશ એવો માછલેટની ખાત્રિનો જમીન યુનિટનાર આવે તો તેને પકડીને કેદ કરવો નહીં.

૩૯. દંડ વસુલ થાય તેટલો માલ જપ્તીમાં જડતો નથી એવું જપ્તીના વારંટના પરીણામની હકીકત લખાઈ આવ્યા ઉપરથી જપ્ત અને યુનિટનાર તાળડતોળ દંડ નહીં બારે અથવા યુનિટનારની જુખાળી ઉપરથી અથવા જીજ રીતે માછલેટની ખાત્રિ

યાય કે જખીનું વારંદ આપવું તોખબુ કરેલો દંડ આપવા અવેજ વસુલ યામ તેટલી માલ ગિલ્કત યુનેહગારની પાસે નથી તો તે માજીસ્ટરેટ પોતાની સહીનું વારંદ આપીને પોતાની નજરમાં આવે તે પ્રમાણે કેદમાં રાખવા સાફ યુનેહગારને તે યુનેહગાર રાણીની વિભાગની રમખત નહી હોય તો તુરંગમાં મોકલવાને મુખત્યાર. છે. ખુસાથ રૂપીયા કરતાં વતો દંડ નહી હોય તો ઘણામાં ઘણા ખે “કાલેન્ડર” મહીના સુધી કેદમાં રાખવો અને સો રૂપીયા કરતાં વતો દંડ નહી હોય તો ઘણામાં ઘણા આરંકાલેન્ડર મહીના સુધી કેદમાં રાખવો; અને એ વગર ખીજે પ્રસંગે ઘણામાં ઘણા છે “કાલેન્ડર” મહીના સુધી કેદમાં રાખવો પણ દંડનો અવેજ આપે તો યુનેહગારને કેદમાંથી તા-બડનાખ છોડી મુકવો.

૪૦. યુનેહગાર રાણીની વિભાગની રમખત હોય ત્યારે માજીસ્ટરેટ જરૂરીસ આદ ધી પીસ હોય તો હુમલો (અટલે મારામુરી)ના મુકદમામાં દંડ વસુલ કરવાની જે રીત જીવત બરજ બાદશીહની કારકીરદીમાં યથેતા પક સ્ટાટ્યુટસ ૧૫૫ મા જાળની ૧૦૫ મી કલમમાં કહી છે તે રીતે તે માજીસ્ટરેટ દંડ વસુલ કરવો. સદરહુ માજીસ્ટરેટ જરૂરીસ આદ ધી પીસ નહી હોય તો જે વાત જાની હોય તે તેણે દફતરમાં લખીને તે દફતર જીલ્લાની હદમાં જાવને કોઈ માજીસ્ટરેટ જરૂરીસ આદ ધી પીસ હોય તેની પાસે મોકલી દેવું પછી તે માજીસ્ટરેટ ઉપર કહેલી રીતે તે દંડ વસુલ સાફ યુનેહગાર ઉપર કામ ચલાવવું.

૪૧. પોલીસ અમલદારના હુકમથી રામત વગેરે હુકમ પોહિંઆડવા જાળત અવેજ આવે તે સમજી અવેજ તથા ધંતામનો તથા દંડનો અથવા ધંતામના તથા દંડના હી રસાનો અવેજ જાળત આપવાને કાયદા પ્રમાણે આપવામાં આવે છે તેવો અવેજ પોલીસ અમલદારને જાળત આપી હોય તે ઉપરથી આવે તે સમજી જાળત પોલીસ દંડ મા જાળ કરવા. પણ એવું કમખુ છે કે પોલીસ ફોર્સના કોઈ માણસે વિશેષ આકરી જાળવી હોય તે જાળત તેને સદરહુ પ્રકારના ધંતામનો અથવા દંડનો સમજી અવેજ અથવા તેનો કોઈ જાગ આપવાની આ કલમના કોઈ દરાવ ઉપરથી મનાઈ એવું સમજવું નહી.

૪૨. આ આકટેના દરાવ ઉપરથી અથવા આ આકટે પ્રમાણે પોલીસને સાગોન્ય અધિકાર આપ્યો છે તે અધિકાર ઉપરથી હરકોમ વાત કરવા જાળત અથવા કરવાનો ધરદો કરવા જાળત કોઈ માણસ ઉપર કાયદા પ્રમાણે જે ફરીઆદ આવી શકતી હોય તે ફરીઆદ જે વાત જાળત ફરીઆદ કરવી હોય તે વાત જાળત પછી તણ મહીનાની અંદર શરૂ કરવી જોઈએ અને નહી તો આલથે નહી અને ફરીઆદ શરૂ કરવા પેહેલાં નેહાન એક મહીના આગમ્ય તે ફરીઆદની તથા તેના કારણની પ્રતીવાદીની અથવા જે જીલામાં તે વાત જાળત હોય તે જીલાના ડીસ્ટ્રિક્ટ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટને અથવા આશીસટ ડીસ્ટ્રિક્ટ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટને સુચના લખીને આપવી. એ પ્રમાણે ફરીઆદ કરવા પેહેલાં પ્રતીવાદી નુકશાનનું પુરેપુરું વળતર આપવા માંડયે. અથવા ફરીઆદ કરવા પછી પ્રતીવાદી અથવા પ્રતીવાદીને તરફથી કોઈ પુરેપુરી રકમ કોરટમાં ભરથે તો વાદીની ફરીઆદ આલથે નહી અને સદરહુ પ્રકારના મુકદમામાં વાદીની તરફનું હુકમનામું થથે તણણ તેને પ્રતીવાદીની પાસેથી અરચ મળથે નહી પણ જે જડજની આગળ તે મુકદમાનો ધનકાઈ થથે તે જડજ એવો દાખલો

આ કલમ પ્રમાણે કરેલા હુકમ લેખી હોવા જોઈએ એમ જરૂર નથી તેથી જ આ કલમ પ્રમાણે આદેશ હુકમ કરેલા હોય અને તે કાંઈ ના માનેતા તે કલમ ૨૬ પ્રમાણે શિક્ષાને માત્ર થાય છે. વળી આ કલમમાં “સહાદાયીને સર્વ ઠેકાણું” એ અર્થ છે તેમાં ફેરફાર અને તેથી હુકમો સમાવેશ થાય છે અને તે શબ્દથી બહતી કરવાની જ ગણી આસપાસના અને તેથી બહારનો જરૂર રહેવાય તે વખતે બંદોબસ્ત કરવાનો પોલીસનો અધિકાર છે. (મુ. હા. વા. ૭ પાને ૨ સરકાર વિ. બાપુજી ગંગારામ.)

કલમ ૨૧

આ કલમ મુજબ કરેલા ચુંદા બદલ, દંડ બદલ જે ઉદ્દેશી શિક્ષા કરવાની તે શખત શિક્ષા નહીં કરતાં આસાન ઉદ્દેશી કરતી જોઈએ. (મુ. હા. વા. ૫ પાનું ૪૩ સરકાર વિરૂદ્ધ બેચર જુગાલ.)

જે જે ઠેકાણે સ્થાપિત માલખેટ છે તે તે ઠેકાણે સરકારે સુદામ જાહેરનામું કર્યા શિવાય સદરહુ કલમ એકદમ લાયુ કરવામાં આવી છે. તેમાં જાહેરનામું કરવાની જરૂર નથી (મુ. હા. વા. ૫ પાને ૧૦૦ સરકાર વિ. કેર રામચંદ વિગરે).

યુરોપમાંડમાં જન્મેલી ખ્રીસ્તી સમયગર દ્વિતી વગર રાતરે ગાડી ચલાવવી તેથી તેને આ કલમ પ્રમાણે એક કલમગર માલખેટ કે જોને જરૂરીસ આદેશી પીસનો અધિકાર હોતો તેણે શિક્ષા કરી તેમાં કલમ ૫૬ કે યુરોપમાંડમાં જન્મેલી ખ્રીસ્તી સમયગર ઉપર જે કોઈકની અધિકાર મળેલા છે. (આ કલમ પ્રમાણે) તેને સખતે વિચાર કરતાં યુરોપમાં જન્મેલી સમયગર માલુ પડનારો કાયદા કરવાનો જોઈ સુગામની કાયદા કરનારી કાઉન્સીલને અધિકાર નહોતો. તો તે પરથી આ કલમ પ્રમાણે તેવા સખસો પર કામ ચલાવવાને માલખેટના અધિકારને રાજુ આડવાયુ આવે છે. માટે શિક્ષા રદ કરી (મુ. હા. વા. ૭ પાને ૨ સરકાર વિરૂદ્ધ બેચરડ રે).

આ કલમની રકમ જે પ્રમાણે તેમાં લખેલું ગવાણું જાહેરનામું લગાડયું નહીં હોયતે તોહોમત સાખીતી ગેરકાયદસર છે કેમકે મજદૂર રકમના અર્થમાં સમાવેશ થાય છે એવી નદીએ કાંઈ સ્થાન વિગરે કરીને આગમ્ય કરવાની જગ્યા નથી. (મુ. હા. વા. ૩૧ મી અગષ્ટ ૧૮૭૧ સરકાર વિરૂદ્ધ કાઠીરામ બાસર વિગરે)

આ કલમમાં “અપકારક કૃત્ય કરે” એવા જે બોલ લખ્યા છે તેનો અર્થ જે નલકોડની કલમ ૨૬૮ માં જે “અપકારકકૃત્યની” વાખ્યા આપી છે તેનો નથી પણ “અપકારકકૃત્ય કરે નહી” એવી જે લોકોને સામાન્ય નોટીસ આપેલી હોય છે તેમાં “અપકારક કૃત્ય” એ બોલનો જે અર્થ થાય છે તેજ અર્થ સદરહુ કલમ ૩૧ માં સમાજવો. (મુ. હા. વા. ૮ મી એપ્રિલ ૧૮૭૮ સરકાર વિરૂદ્ધ નીલકંડ બલાલ વિગરે).

જનાવરને એકદમ જોખીથી ગારવું એ ચુંદો સદરહુ કલમ પ્રમાણે કરેલા નથી. (મુ. હા. વા. ૨૩ મી જુલાઈ સને ૧૮૬૮).

કલમ ૩૩

માલખેટ ક્રિમીનલ પ્રોસીજરકોડની કલમ ૫૧૮ મુજબ વધી પડેલી વાડ કાપી બરોબર કરવાનો હુકમ કરેલો તે નહીં માનવા બાબત પેનલકોડની કલમ ૧૮૮ મુજબ તોહોમતની સાખીતી થયેલી તેમાં કલમ ૫૬ કે પુરતા પુરત પ્રલાખ કરવાની કાંઈ જરૂર નહોતી એવું સુકરદમાની હકીકત ઉપરથી માલુમ પડ્યું માટે જે હુકમ માનવામાં નથી આવ્યો તે હુકમ કરવાનો માલખેટને અખતાર નહોતો કેમકે કલમ ૫૧૮ ના પેહેલા ખુલાસામાં એવી બાબતને સાર બાજે અને થોડો સક્ષેપ રસ્તો બતાવેલો છે. વળી માલખેટને એવી પણ ખબર આપવી કે એવા સુકરદમાને સને ૧૮૬૭ ના આક્ટ ૭ ની કલમ ૩૩ વખારે લાયુ પડે છે. (મુ. હા. વા. ૧૧ જુન સને ૧૮૭૪ સરકાર વિ. બાપુજી બેચર)

સન ૧૮૬૭ નો આંકટ ૮ મો.

મુંબાઇના ગવરનર ઇનકોર્પોરેશનના હેઠળ લખેલો આકટ સને ૧૮૬૭ ના નવેમ્બર મહિનાની ૧૫ મી તારીખે મુંબાઇના ગવરનર સાહેબે મંજૂર કર્યો, અને સને ૧૮૬૭ ના ડિસેમ્બર મહિનાની ૧૬ મી તારીખે ગવરનર જનરલ સાહેબે મંજૂર કર્યો.

મુંબાઇ ઇલાકાની ગામની પોલીસ બાબત નીચમ કરાવવા બાબતનો આકટ.

મુંબાઇ ઇલાકાની ગામની પોલીસ બાબત નીચમ કરાવવા ચોગ્ય છે વાસ્તે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કરાવ્યું છે.

૧. “પોલીસ કમીશનર” તથા “પોલીસનો ડીસ્ટ્રિક્ટ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ તથા પોલીસનો આસિસ્ટન્ટ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ” તથા પોલીસ અમલદાર “જિલ્લાની પોલીસ” આ શબ્દો આ આકટ જ્યાં લખ્યા છે ત્યાં તે શબ્દો ઉપરથી તથા “સને ૧૮૬૭ના મુંબાઇના ડીસ્ટ્રિક્ટ પોલીસ આકટ” પ્રમાણે નીચના તે અમલદારો સમજવા.

૨. રકમ ૧ લી—મુંબાઇના કાયદા પુસ્તકમાં હેના સન ૧૮૨૭ ના ૧૨ મા કાયદાના ને ભાગ આ કલમ ઉપરથી રદ કરવા છે તેની વીગત.

૬ થી કલમ.

૨૨ મી કલમનો જોડો ભાગ રદ થયો નથી તેટલો ભાગ.

૪૮ મી કલમના આરંભથી તે ૫૩ મી કલમના છેડા સુધી.

૨૬મ ૨જી—“મુંબાઇ ઇલાકાના ગામના પટેલોને અને ખીજા મુખીઓને કોઇ અધિકાર આપવા બાબત” સન ૧૮૫૨ નો ૨૭ મા આકટ છે તે પણ રદ કર્યો છે.

૩. દરએક જિલ્લાના ગામની પોલીસના અદાબસ્તાનું કામ પોલીસ કમીશનરના નીચમ તથા હુકમ પ્રમાણે જિલ્લાના માજિસ્ટ્રેટ કરવું. આશીસ્ટન્ટ અથવા ડેપુટી કલેક્ટર પ્રમાણે ને કલપાવર માજિસ્ટ્રેટને તાબે મુલકી કામ હોય તે માજિસ્ટ્રેટને, ગામની પોલીસનો અદાબસ્ત કરવાના કામના હરકોઇ ભાગ પોલીસ કમીશનરની મંજૂરી લઈને આપવાનો જિલ્લાના માજિસ્ટ્રેટને અધિકાર છે.

૪. પોલીસના કારણે સારા ગામના હરકોઇ પોલીસ અમલદાર ઉપર ને અખત્યાર અલાવવાને જિલ્લાનો માજિસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે. તે અખત્યાર પોલીસ કમીશનરની મંજૂરી લઈને ડીસ્ટ્રિક્ટ પોલીસ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટને આપવાનો જિલ્લાનો માજિસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે.

૫. રકમ ૧ લી—પોલીસ કમીશનરની મંજૂરી લઈને જિલ્લાનો માજિસ્ટ્રેટ લખીને ને માલુસને પોલીસ પટેલ નીમશે, જેને સ્વામીન દરેક ગામની પોલીસ રહેશે, અને ને માલુસ મુલકી પટેલનું કામ અલાવતો હોય તેજ માલુસને જિલ્લાના માજિસ્ટ્રેટ પોલીસ પટેલ નીમવો. પણ ગામ માહોદ્દા હોય તે સબખથી અથવા ખીજા કોઇ બ્યાજખી સબખધા જુદી જુદી નીમનોકો કરવી ચોગ્ય છે એવું પોલીસ કમીશનરની નજરમાં આવે તો મુલકી પટેલને પોલીસ પટેલ નીમવો નહી.

૨૬મ ૨ જી—નીમનોક કરવી વખતે સરકાર માજિસ્ટ્રેટ “મુંબાઇ પ્રેસીડેન્સીના તાબા મહિલા દેશમાંના વતનના અમલદારોએ પોતાનો અમલ શી રીતે અલાવવો તે રીત

ઠરાવવા બાબત^{૧૧} સને ૧૮૪૭ નો ૧૧ મા આક્ટ છે તેના ઠરાવ ઉપર અને વંશપરં પરાના અમલદારોની (એટલે વતનદારોની) આકર્ષી બાબત નીચમ ઠરાવવા વિશે ખીન્ને ઠોઠાં આક્ટ આણુ હોય તેના ઠરાવ લાગુ હોય તે પ્રમાણિ તે ઠરાવ ઉપર અરાબર નજર રાખીને નીચનોક કરવી. પણ મુલકી પટેલનેજ પોલીસ પટેલ નીમ્નો નહી હોય અને તે કામ વામદરતી અથવા ખીજી રીતે કરવા બાબત એક કરતાં વત્તા જણા ઘવો કરે ત્યારે તેઓમાંના એ પચારે લાયક હોય તેને નીચવાને જીલ્લાનો માજિસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે.

૨૪મ ડી—પોલીસ ડેપુટીમાં આપવા જમાવ્યે (ગામની પોલીસનું) કામ એક પોલીસ પટેલના અરાબર રીતે ચલાવણુ નહી હોય ત્યારે પોલીસ કમીશનરનું અનુમત લઈને તે ડેપુટીની અથવા જમાની જુદી જુદી ટુકડી સાથે જરૂર હોય તેટલા પોલીસ પટેલ નીમવાનો જીલ્લાના માજિસ્ટ્રેટને અધિકાર છે.

૧. પોલીસ પટેલ ઉપર જીલ્લાના માજિસ્ટ્રેટની હકુમત ચાલેછે તે શીતંગ વળી ને માજિસ્ટ્રેટની હકુમતની હદની આંદર તેનું કામ હોય તે માજિસ્ટ્રેટના હકુમ પ્રમાણિ તેણે કામ કરવું. અને તે માજિસ્ટ્રેટને પત્રોએ અથવા અગર માગે તે તેને તેણે આપવી અને ગુન્હા બાબત તથા ગામની પોલીસને લગતાં સઘળાં કામ બાબત અને પોતાના ગામના લોકોની આરોગ્યતા તથા તેઓની સામાન્ય સ્થિતિ કેવી છે તે બાબત હમેશાં અગર આપ્યાં કરવી. પોલીસ અમલદારો પોતાનું કામ કરતા સાથે મદત માગે તો પોલીસ પટેલે નેટલી થાય તેટલી મદત તેઓને કરવી. માજિસ્ટ્રેટ અથવા પોલીસ અમલદાર પોલીસ પટેલની ઉપર ને હકુમ તથા વારંટ આકર્ષે તે હકુમ તથા વારંટ તાપડ તોળ માથે ચડાવીને અમલમાં લાવવા અને સુવેદ બાબત અગર કાહાડીને દીક્ષિકટ પોલીસને જાહેર કરવી, અને પોતાના ગામની હદમાં ગુન્હા તથા લોકોપકાર કરતાં ચતાં અટકાવવાનો બંદોબસ્ત રાખવો, અને ગુન્હેગારોને પકડી કાઢીને તેઓનો ધનશાક થવા સાથે તેઓને મોકલવા.

૭. ગામના આકરનું ઘણું કરીને ગમ તે કામ હોય તોપણ તે સરવળી પાસે જો-તાના કામમાં મદત માંગવાનો પોલીસ પટેલને અધિકાર છે. અને પોલીસ પટેલને સ-ધળા પત્રકો તથા પ્રોશીડીંગ લખીને તથ્યાર કરી આપવાનું કામ ગામના વંશપરંપરાના અથવા નીમનોકી તળાટીનું છે એવું સમજવું.

૮. ચોરી નહી થાય તથા સુવેદનો બંગ નહી થાય તથા સઘળા લોકોને તથા ગામના લોકોને ધન થાય તેવા કામો નહી થાય તેવા બને તેટલો બંદોબસ્ત રાખવા સાથે ગામના આકર લોકોની વ્યવસ્થા પોલીસ પટેલે કરવી. અને તે ચકર લોકોમાંથી ઠોઠાં માણસ ગેરરીતે ચાલે અથવા ગફલત કરે તો તે સઘળી વાત પોલીસ પટેલે ને મા-જિસ્ટ્રેટ પ્રત્યક્ષ તાખામાં હોય તે માજિસ્ટ્રેટને તેણે જાહેર કરવી.

૯. પોલીસ પટેલ અથવા પોલીસનું કામ પડે ત્યારે ગામના આકરોમાંથી ને મા-ણસને તે કામ કરવું પડે તે માણસ પોલીસનું કામ કરવામાં ગફલત અથવા આજસ કરથે તો કુલપાવર માજિસ્ટ્રેટના હકુમથી તે માણસ પોતાના ત્રણ મહીનાના પગારની સરાસરી નેટલા રૂપીયા સુધી દંડને લાયક થથે. વતી શિક્ષા કરવા લાયક કાંઈ કામ પોતે ને રીતે ચાલવું નેહાએ તથા ઉલર્થી રીતે ચાલીને પોલીસ પટેલ કરથે અથવા કાનું તોડથે,

અથવા બીજા પ્રકારે ગેરરીતિ ચાલશે અથવા યુનોહ કરશે તો તેને ખરતરફ કરવાને સદરહુ માજીસતરેટ મુખતિયાર છે, અથવા હિંદુસ્તાનની ફાજદારી કાયદા પ્રમાણે સરકારી નો કરની પેટે તેની ઉપર કામ ચલાવીને તેને શિક્ષા કરી શકાય, અને યુનોહ સાખીત થશે ત્યારે તે ખરતરફ થવાને લાયક થશે. પણ એવું કરાવું છે કે પટેલના હરબના કે હ માણસને પોલીસે કમીશનરની મજબુરી વગર આ કલમ પ્રમાણે ખરતરફ કરવો નહીં.

૧૦ ગામની હદમાં યુનોહ કરીને યુનેહગાર નાસી ગયો હોય અથવા ગાલમ પડતો નહીં હોય તો પોલીસ પટેલ પોતાનું ગામ ને ડીસ્ત્રીકટ પોલીસ થાણાની હદમાં હોય તે થાણાના અમલદારને તાબડતોબ ખબર માકલવી અને પોતાની જાતે ચોકશી કરવા માંડી. અને તે બાબત ને પુરતો મળે તે પછીને સદરહુ અમલદારની પાસે તેણે માકલવો.

૧૧ રકમ ૧લી—ગામની હદમાં કોઈ માણસ કમિતે અથવા અકસ્માત મરણ પામે અથવા કોઈનું મુડક પડે, તો પોલીસ પટેલે તે ગામના અથવા આસપાસના જે અથવા વત્તા હુશિયાર માણસોને પંચાતનામું કરવા સારું તાબડતોબ ખેલાવીને એકઠા કરવા, પછી તે માણસોએ મરણના કારણની તથા તેને લગતી સઘળી હકીકતની ચોકશી કરીને લખવો રીપોરટ કરવો. રીપોરટ પોલીસ પટેલે તે ગામ ને ડીસ્ત્રીકટ પોલીસ થાણાની હદમાં હોય તે થાણા ને અમલદારને સ્વાધીન હોય તે અમલદારને પુરત માહિત્યના કરવો.

રકમ ૨ જી—પોલીસ પટેલ કોઈ માણસને સદરહુ પ્રકારની પંચાતમાં ખેસવાનું કહે તે માણસ બાજબી કારણ વગર પંચાતમાં ખેસવાની ના કહેશે અથવા ગફલત કરશે તો તે યુનોહ તેની ઉપર માજીસતરેટની આગળ સાખીત થવા પછી તે ઘણામાં ઘણા પચાસ રૂપીયા સુધીનું અને અથવા હંડ નહીં આપશે તો એક મહીના સુધી કેદની સજાને લાયક થશે.

રકમ ૩ જી—કાયદા વિરુદ્ધ રીતે મરણ થયું છે એવું પંચાતનામાની હકીકત ઉપરથી જણાય તો પોતાનું ગામ ને ડીસ્ત્રીકટ પોલીસ થાણાની હદમાં હોય તે થાણા ને અમલદારને સ્વાધીન હોય તે અમલદારને પોલીસ પટેલે તાબડતોબ સુચના કરવી. અને માકલતાં રસ્તામાં મુડક કોહી જવાની ધાસ્તી નહીં હોય તો પાસેના સીવીલ સરજનની પાસે અથવા એવે પ્રસંગે મુડક તપાસવાને વધેક આતાના ને અમલદારને સરકારે નીમ્યો હોય તેની પાસે તે મુડક પુરત માકલી દેવું. પછી તે સીવીલ સરજને અથવા વધેક આતાના બીજા અમલદારે મરણનું કારણ થોધી કહાડવાનો પ્રયત્ન કરવો. મુડક માકલીશું તો તે કોહી જશે અને તેની તપાસ કરવાથી કાંઈ ફાયદો થશે નહીં અને ઉલટા ઘેરો પોહાયશે એવા સખખબી પોલીસ પટેલથી મુડક માકલી શકાવું નહીં હોય ત્યારે ને ડીસ્ત્રીકટ પોલીસ થાણાની હદમાં પોતાનું ગામ હોય તે થાણા ને પોલીસ અમલદારને સ્વાધીન હોય તે અમલદાર અને તેણે પોતાના તાબા માહેના અમલદારો માંથી કોઈ અમલદારને માકલ્યો હોય તે અમલદાર અથવા માજીસતરેટ તે મુડક બાળવાનો અથવા દાટવાનો હુકમ આપે ત્યાં સુધી પોલીસ પટેલે તે મુડક બાળવાની અથવા દાટવાની રજા આપવી નહીં.

૧૨ રકમ ૧ લી—પોતાના ગામના ફલાણા માણસે મોટો યુનોહ કર્યો છે એવું

માનવાનો સખ્ય હોય તે તેને પોલીસ પોલે પકડવો અને પુરાવાના કામમાં આવે તે વી ને જણસો હોય તે જણસો સુધાં તે માણસને પોતાનું ગામ ને પોલીસ થાણાની હદમાં હોય તે થાણુ ને પોલીસ અમલદારને સ્વાધીન હોય તે પોલીસ અમલદારની પાસે માફતપે.

૨૬મ ૨ જી—જીપર કલ્લા પ્રમાણે પકડેલા માણસને ૨૪ કલાકની અંદર ને ડીક્ષીક ટ પોલીસ થાણાની હદમાં પોતાનું ગામ હોય તે થાણામાં માફલવું.

૧૩ ૨૬મ ૧ લી—ને મુકદ્દમામાં શિક્ષા કરવાનો પોતાને અધીકાર નહી હોય તે મુકદ્દમાની પોતાના કામના સખ્યથા પોલીસ પોલને ચોકસી કરતી પડે તે કરતી વખ તે મહેલને બાલાવીને તેઓને પૂછવાનો તથા તેઓની પાસે સત્ય સ્મરણ પુરવક પ્રતિ તા કરાવીને તેઓની જુલાની લેવાનો અધીકાર અને સંતારેલી જણુઓને ગાંઠે ઝાડો લેવાનો અધીકાર પોલીસ પોલને છે, પણ રહેવાના ઘરનો ઝાડો ધૂણીય અગત્ય નહી હોય તો પોલીસ પોલે સુરજ આથમ ત્યારથી તે સુરજ ઉગે ત્યાં સુધી લેવો નહી.

૨૬મ ૨ જી—ઝાડો લેવા સાર અથવા કલાણું માણુધ યુનેગાર છે એવું લાગતું હોય તે માણસનો પીઠો લેવા સાર ખીજા ગામની હદમાં જમને કામ કરવાનો પાણુ અધિકાર પોલીસ પોલને છે પણ તે જાગત તેણે તે ગામના પોલીસ પોલને તાખડતોખ જળર કરતી અને તે ગામના પોલે થાય તેટલી તેને મદદ કરતી અને ઝાડો લેવાનું અથવા પાછળ દોડવાનું કામ ચલાવવાનો જોખમ તે ખીજા ગામના પોલને માંથે છે.

૧૪ પોતાના ગામની હદમાં હલકી મારામારી અથવા ગાળાગાળી કરવાનું કોઈ માણસ જીપર તોહોમત આવ્યું હોય તો તેનો ઇનસાફ કરવાનો અને યુનોહ સાખીત થાય તો તેને ઘણામાં ઘણા ૨૪ કલાક સુધી ગામને ચોરે કેદ રાખવાનો પોલીસ પોલને અખતીયાર છે પણ યુનોહ થયા પછી આઠ દહાડામાં ફરિયાદ થતી જોઈએ.

૧૫ ને ગામના તમે પોલીસ પોલ છે તે ગામની હદમાં હેઠળ લખેલા યુનાહો માંથી હરકોઈ યુનાહનું એટલે ચોરીના માલની આંકેલી કીમત જે રૂપીઆ જીપર નહી હોય તેવી હલકી ચોરીનું, અથવા અપક્રીયાથી થયેલું નુકશાન જે રૂપીઆ કરતાં વરતા રૂપીયાનું નહી હોય તેવી અપક્રીયા કીયાનું અથવા તમે પોતાની જાતે કાચદાસર હુકમ આપ્યો હોય તે હુકમને હરકત કરવાનું અથવા તે હુકમ માનવાની ના કહેવાનું તો હમત કોઈ માણસ ઉપર આવે તો તેનો ઇનસાફ તમાએ કરવો એવી સનંદ પોલીસ પોલનું કામ કરનારા માણસને આપવાનો અધિકાર હુકમ લખીને જીલ્લાના માજીસ્ટ્રેટ ને આપવાને પોલીસ કમીશનર સુખત્યાર છે.

૨૬મ ૨ જી—અને જીપર કલ્લા કામમાંનું હરકોઈ કામ કરવાની સાખીતી પોતાની આગળ ને માણસ ઉપર થશે તેને પાંચ રૂપીઆ સુધી દંડ કરવાનો અથવા ઘણામાં ઘણા અડતાળીસ કલાક સુધી ગામને ચોરે કેદ રાખવાનો અધીકાર સદમકુ પ્રમાણે ને પોલીસ પોલને અખતીયાર મળ્યો હોય તે પોલને છે. કામદાસર હુકમને હરકત કરી હોય અથવા તે પ્રમાણે ચલાવવાની ના કહી હોય તે પ્રસંગે દંડ નહી આપે તોજ કેદ કરવો.

૧૬. પોલીસપોલને ૧૫ મી કલગની પેહેલી ૨૬મ પ્રમાણે અખતીયાર આપવામાં આવશે ત્યારે અને જ્યાં સુધી તેને તે અખતીયાર હશે ત્યાં સુધી તેને હેઠળ લખેલો

અમીકાર પણ છે એવું સમજવું એટલે હેઠળ લખેલું હરકાંઈ લોકાપકારક કૃત્ય અથવા ખેડું
યુ કામ કોઈ માણસ કરશે તો તેને એક રૂપીઆ સુધી દંડ કરવાનો અથવા દંડ નહી
આપશે તો ગામને ચોરે ઘણામાં ઘણા બાર કલાક સુધી કેદ રાખવાનો અમીકાર અને
સદરહુ લોકાપકારક કૃત્ય અથવા ખેડું યુ કામ કરવાનું જાણી રાખવાની અથવા ફરીથી ક
રવાની મના કરવાનો પોલીસ પટલને અમીકાર છે એવું સમજવું.

૧. કોઈ માણસ કોઈ જાતવરને મનમાં આવે તેમ અવીચારથી અથવા નીરજ્યપણે
ગડગથે અથવા તેનો ગેરઉપયોગ કરશે અથવા તેની ઉપર જીલમ કરશે તે.

૨. સારવજનીક કૃત્ય અથવા તળાવ અથવા હોદ ને હામ સાર નીમ્બો હોય તે
કામમાં એકાઉ ઉપયોગ પડે તેવી રીતે તેમાં કોઈ માણસ નાહાશે અથવા ધીશે અથવા
ખીછી રીતે ખરાબ કરશે અથવા કરાવશે તે.

૩. કોઈ માણસ મના કરેલી જગ્યાએ કચરો અથવા ગોજવાડ કે પૂંજી કરશે તે.

૪. કોઈ માણસ હરકોઈ સારવજનીક રસ્તામાં અથવા મોહિલામાં અથવા મારગ
માં અથવા રાહદારીની જગ્યાએ ઝાડો પેશાબ કરીને ગંદકી કરશે અથવા દારૂ વગેરે
પીને તોફાન અથવા મસ્તી કરશે અથવા પોતાનાથી પોતાની સંબાળ નહી થાય તેવા
ચલન કરશે તે.

૫. પાસે રહેનારાઓને અથવા આવનાર જનાર લોકોનો કંટાળો આવે તે રીતે
રાંધીમાં અથવા ઉકરડામાં તેવાં જ ખીજા કથામાં કોઈ માણસ ગોળે પદારથ પાકાં કારણ
વગર જાણી જોઈને એકઠો થવા દેશે અથવા કોઈ ધરમાંથી અથવા કારખાનામાંથી અથ
વા તબેલામાંથી અથવા સંકાસમાંથી અથવા ખીજા તેવાં કથામાંથી લોકોને આવના જવા
ની જગ્યાએ ગોળે પદારથ પાકા કારણ વગર જાણી જોઈને રહેવા દેશે અથવા ને તળાવ
અથવા હોદ પાણી પીવા સાર નીમ્બો હોય તેમાં ચોમાસામાં ને વેળાએ પાણી આવવું હોય
તે વેળામાં મુલેલુ જતાવર નાખવાથી લોકોને ઉપદ્રવ થાય તે જગ્યાએ નાખશે તે.

૧૭ (આ આક્ટની) ૧૪ થી ૧૫ મી અને ૧૬ મી કલમ પરમાણે કામ ચલાવવું
હોય તે પક્ષકારોના દેખતાં મોહિડે ચલાવવું. યુનોહ સાખીવ થવાનું દફતરમાં લખા પ
હેલાં ગમતે જ નતે ફરીઆદ કાઢી નાખવાનો અમીકાર ફરીવાદ કરનારને છે. પક્ષકારોનાં
નામા તથા પોતાનો અભિપ્રાય તથા શિક્ષાનો ડરા અથવા હુકમ અથવા ફરીવાદ કાઢાડી
નાંખવાની વાત તથા કામ ચલાવવાની તારીખ પોલીસ પટલે દફતરમાં લખવી અને જ
લાનો માજીસ્ટરેટ કરમાવે તેનમુતા પ્રમાણે તથા તે રસ્તે તથા તે વખતે તે દફતર તરત
(પોલીસ) પટલે ને માજીસ્ટરેટના પરતલ તાળામાં હોય તે માજીસ્ટરેટને તેણે આકલવું.

૧૮ આ આક્ટની કલમ ૧૫ મી પ્રમાણે સનંદ આપીહોય તે સનંદ પોલીસ ઠગીસનર
ની મંજુરી લઈને પછી હુકમ લખીને સંબળી અથવા થોડી ઘણી રદ કરવાને જલાનો મા
જીસ્ટરેટ મુખત્યાર છે.

૧૯ પોતાના ગામમાં ને બેવારથી માલ જડયો હોય તે સબજો માલ અથવા સને
૧૮૬૦ ના મુંબાઈના ડીઝીક્ટ પોલીસ આક્ટના કરાવ પ્રમાણે પોતાને ને માલ આ
ચો હોય તે સબજો માલ પોલીસ પટલે પોતાના સ્વાખીન રાખવા અને પોલીસ પોમ

જે માળખેટના તાબામાં હોય તે માળખેટને તેણે રીપોર્ટ કરવો અને સદરહુ માળખેટ કુકમ કરે તે પ્રમાણે કરવું પણ “દોરના અતીકમણુ માખા” સને ૧૮૫૭ નો ૭ નો આકટ છે તેમાં કહેલાં પ્રકારનો તે માલ હોય તો તે આકટમાં કહ્યા પ્રમાણે પોલીસ પોરેલે માલવું.

૨૦ આ આકટમાં જે યુનાહ ખાખત શિક્ષા કરાવી છે તે યુનાહ ખાખત ખીજા કોમ કાયદા પ્રમાણે અથવા આકટ પ્રમાણે કોમ માણસ ઉપર ફરિયાદ કરવાની મના છે એવો આ આકટના કોમ કરાવનો અર્થ કરવો નહીં અથવા તેવા યુનાહ ખાખત આ આકટમાં શિક્ષા કરાવી છે તેવી ખીજા કોમ કાયદા અથવા વલી શિક્ષા ખીજા કોમ કાયદા ઉપરથી અથવા આકટ ઉપરથી થાને તે માણસ લાયક નથી એવો પણ અર્થ કરવો નહીં. પણ એવું કરાવું છે કે એકના એક યુનાહ ખાખત કોમ માણસને બે વાર શિક્ષા થશે નહીં.

૨૧ પોલીસ પોરલ જરૂરીના કામને લીધે અમમાંથી ગેરહાજર હોય તે સળગથી અથવા એકાએક મોઠા પડવાથી અથવા ખીજા કોમ સળગથી તેનાથી પોતાનું કમ ન હી થાય ત્યારે તેણે પોતાનું કામ પોતાનો કોમ કુટુંબી લાયક હોય તેને સોંપવું અથવા કોમ કુટુંબી લાયક નહીં હોય તો ખીજા કોમ લાયક માણસને સોંપવું અને પોતે જે માળખેટના પ્રાંત તાબામાં હોય તે માળખેટને તે ખાખત તાબડનોગ રીપોર્ટ કરવો અને જે માણસને કામ સોંપું હોય તે માણસે પોલીસ પોરલનું કામ કરવું નહીં. એવો માળખેટને ત્યાંથી કુકમ આવે ત્યાં સુખી તેણે યુનેગારનો મવસાફ કરીને શિક્ષા કરવા ના કામ શીવાય પોલીસ પોરલનું સધણું કામ કરવું.

૨૨ આ આકટમાં “ડીસ્પીકટ પોલીસ થાણું” આ મુજબે લખ્યા છે તેમાં જે પોલીસ અમલદારને સ્વાખીન થાણું હોય તે પોલીસ અમલદારના મુનકની હદમાંના આ મનો અથવા જગાનો સમાસ થાય છે એવું સમજવું.

૨૩ આ આકટ અથવા આ આકટનો કોમ ભાગ જાહેરનામું છપાવીને સિંધ પ્રાંતને લાયુ કરવાને સરકાર મુખત્યાર છે અને આ આકટ અથવા તેનો હરકોમ બાંગે સદરહુ પ્રાંતને લાયુ કીધો હોય તે વખતે વખતે લાયુ નથી એવું તેજ રીતે રાવવાને પણ સરકાર મુખત્યાર છે.

૨૪ આ આકટને “સને ૧૮૬૭ નો યુનાહનો અમલી પોલીસનો આકટ” કહેવો.

(True Translation)

Venayek Wassoodew.

Oriental Translator to Government.

• કુળાધિના સને ૧૮૬૭ નો આક્ટ ૮ વીલજ પેક્લીસનો તે પરની ટીકા.

કલમ ૬

એક સખસે રસ્તા પરની જમીન દબાવી તે પર ઘેરાં રહેવા થાંગલી રાખી વાડ બાલી તેથી આરોપીત એ ગાગનો પોલીસ પટેલ હોવાથી તેણે તે ખાખત ઝીપોટ કરવો જોઈએ તે કર્યો નહી તેથી તેનાપર આ આક્ટની કાં ૯ મુજબ પોતાનું કામ કર્યા મો કસુર કરવાનું તોહોમત રાખી તેને દંડની શિક્ષા કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે કહેલું કલમ ૬ રવામાં કસુર કરે તો કલમ ૯ પ્રમાણે તોહોમત ઠરાવવું જાજીતી છે પણ રસ્તા પરની જમીન દબાવે તે ખાખત ઝીપોટ કરવાનું કામ તે આક્ટની કાં ૬ પ્રમાણે સોંપેલા કામ માં આવતું નથી તેથી આ કામને કાં ૯ લાગતી નથી તેથી શીક્ષા રદ કરી (મું હાં વાં ૭ પાને ૮૮ સરકાર વી. જા. સા. વ.)

કલમ ૯

એક પોલીસ પટેલ જેને વંશથી અથવા બીજી રીતે પટેલ મળી હોય તેણે પોલીસ પટેલ હાખલ કરેલા યુનહાની કમીશનરી સરકારની અથવા સરકારથી અમીકાર મળેલા અમલદારની પરવાનગી વગર સાંભળી શીકાય, કેનકે મને ૧૮૭૮ ના મુંબાઈ આક્ટ ૩ વા કી. પ્રો. કાં ૬૦ કલમ ૪૬૧ પોલીસ પટેલને લાચુ પડતી નથી કારણ કે આ આક્ટની દુરસ્ત કરેલી કલમ ૯ પ્રમાણે પોલીસ કમીશનરી રવામાં કસુર કરવામાં આવત તરેડ તેને કહાડી મુકી મહે (મું હાં વાં ૧૭ જીન રાને ૧૮૮૦ સરકાર વી. વા. જા. સા. વ.)

આરોપીત એ પોલીસ પટેલ છતાં તેણે તેના કામમાં કસુર કરવાથી તેના પર કામ અજાવવામાં તે નોકર તેથી કામ ચલાવતા સરકારની પરવાનગી લેવી જોઈએ કે નહી એવો શક હોય છે કારણ કે પોલીસ પટેલે એર પરવાનગી કરી છે એમ સાબીત થવાથી પોલીસ કમીશનરી મંજુરી લઈને તેને તેના કામ ઉપરથી દુર કરવાનો કાં ૯ પ્રમાણે પેહેલા વરગતા માછથતરેડને અમીકાર છે તેથી એમાં શરકારની પરવાનગી લેવાની જરૂર નથી (મું હાં ૫૦ લાં રી. વાં ૪ પાને ૩૫૭ શરકાર વી. જા. વા. જા. સા. વ.)

કલમ ૧૨

કીમીનલ ઓશીજર કોડ જીપરથી જે યુનહા શાફ જમીન લેવાય તેવા યુનહાને શાફ આ આક્ટના ઠરાવ પ્રમાણે પોલીસ પટેલ જે સખસોને આકલે તે શખસનો જમીન લેવાને કોરડ પોલીસ કાનસ્ટેબલને અમીકાર આપી શકતી નથી. આ આક્ટની કાં ૧૨ ની રા. ૧ જીપરથી કાંધ બારે યુનહા સાફ તોહોમતવાળાઓને પકડવા સાફ પોલીસ પટેલને અમીકાર છે (મું હાં તારીખ ૧૨ અક્ટોબર સન ૧૮૬૯ કલાહનીના માછસતરેડ ના પુછવાથી.)

કલમ ૧૩

કોઈ પોલીસ પટેલ આ કલમ પ્રમાણે કામ કરતાં છતાં તેમની આગળ સોગત હ પર કોઈ કાંધ બારે મજકુર કહેતો તેણે પી. કો. ક. ૧૬૧ પ્રમાણે જાણી શાક્ષી આપી એમ થાય છે અને તે શખસ કાં ૧૬૩ પ્રમાણે શીક્ષાને પાત્ર થાય છે (મું હાં ૫૦ લાં વાં ૪ પાને ૪૭૯ સરકાર વી. જા. વા. જા. સા. વ.)

હોંડિયા ગવર્નર ઇનકાઉનસીલનો હેઠળ લખેલો આક્ટ ગવર્નર જનરલે
• સન ૧૮૬૪ ના ફેબ્રુઆરી મહીનાની ૧૮ મી તારીખે મંજૂર કર્યો
તે સરવે લોકોને જાહેર થવા સાથે પ્રસીદ્ધ કર્યો છે.

સન ૧૮૬૪ નો આક્ટ ૬ હો.

ફટકાની શિક્ષા કેટલાંચેક પ્રસંગે કરાવવાનો આધિકાર
આપવા બાબતનો આક્ટ.

હોંડિયાના કોન્ટ્રોલરી કાયદાના કરાવ પ્રમાણે યુનેહગારોને કેટલેક પ્રસંગે ફટકા
ની શિક્ષા કરવી ચોરસ છે, વાસ્તે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કરાવ્યું છે.

૧ હોંડિયાના કોન્ટ્રોલરી કાયદાની ૫૩ મી કલમમાં શીક્ષાઓ કહી છે તે શીવાય વ
ળી તે કાયદાના કરાવ પ્રમાણે યુનેહગારો ફટકાની શિક્ષાને પણ લાયક થશે.

૨ કોઈ માણસ હેઠળ લખેલા યુનાહમાંનો કાંઈ યુનોહ કરશે તો તે યુનાહ બાળ
ત હોંડિયાના કોન્ટ્રોલરી કાયદા પ્રમાણે જે શીક્ષાને લાયક હશે તે શીક્ષાને જાણે તેને
ફટકાની શીક્ષા કરવાનો આધિકાર છે. તે યુનાહની વીગત.

૧ સદરહુ કાયદાની ૩૭૮ મી કલમમાં કહેલા પ્રકારની ચોરી.

૨ સદરહુ કાયદાની ૩૮૦ મી કલમમાં કહેલા પ્રકારની ધરમાંની અથવા તંબુમાંની
અથવા પહાણમાંની ચોરી.

૩ સદરહુ કાયદાની ૩૮૧ મી કલમમાં કહેલા પ્રકારની મહેતાએ અથવા આકરે
કરેલી ચોરી.

૪ સદરહુ કાયદાની ૪૮૨ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે જીવ લેવાની અથવા બચા
કરવાની તકવારી કરીને કરેલી ચોરી.

૫ સદરહુ કાયદાની ૪૮૮ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે બમ ઉત્પન્ન કરીને જપ્ત
થઈ કહડાવવું.

૬ સદરહુ કાયદાની ૪૮૯ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે જપ્ત થઈ કહડાવવાનો યુ
નોહ કરવા સાથે કોઈ માણસ ઉપર યુનોહ કરવાનું તોહમત મુકવાનું બમ ઉત્પન્ન કરવું.

૭ સદરહુ કાયદાની ૪૧૧ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે બદ્દાનતથી ચોરીનો માલ લેવો.

૮ સદરહુ કાયદાની ૪૧૨ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે ડાકામાં ચોરાવેલો માલ
બદ્દાનતથી લેવો.

૯ આ કલમમાં જે યુનાહ બાબત ફટકાની શિક્ષા કહી છે તેવો યુનોહ કરવા
સાથે સદરહુ કાયદાની ૪૪૩ મી અને ૪૪૫ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે રાતે યુમ્મ અહ પ્રવેશ
કરવો અથવા ધર ફોડવું.

૧૦ આ કલમમાં જે યુનાહ બાબત ફટકાની શિક્ષા કહી છે તેવો યુનોહ કરવા
સાથે સદરહુ કાયદાની ૪૪૪ મી અને ૪૪૬ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે રાતે યુમ્મ અહ પ્ર
વેશ કરવો અથવા ધર ફોડવું.

૩. ઉપરની છેલ્લી કલમમાં કહેના યુનાહમાંના હરકોઈ યુનાહની સાંજીતી કોઈ માણસ ઉપર અગાજી યજ્ઞ હોય અને તેની ઉપર તેવાજ યુનાહની પાછી સાંજીતી થયે તો હિંદુસ્થાનના ફોજદારી કાયદા પ્રમાણે તે યુનાહ બાબત તે જે પીછ સળને બા મક હથે તે સળને ગદલે અથવા તે સળ શિવાય વળી તેને ફરકાની શિક્ષા કરવાનો અધિકાર છે.

૪. હેઠળ લખેલા યુનાહમાંના હરકોઈ યુનાહની સાંજીતી કોઈ માણસ ઉપર અગાજી યજ્ઞ હોય અને તેની ઉપર તેવાજ યુનાહની પાછી સાંજીતી થયે તો હિંદુસ્થાનના ફોજદારી કાયદા પ્રમાણે તે જે પીછ સળને બામક હથે તે સળ શિવાય વળી તેને ફરકાની શિક્ષા કરવાનો અધિકાર છે તે યુનાહની વીગત—

૧. હિંદુસ્થાનના ફોજદારી કાયદાની ૧૯૩ મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષાને સાબક થાય એ વી રીતે ઝોડી શાહેદી આપવી અથવા ઝોટા પુરાવો બતાવવો.
૨. સદરહુ કાયદાની ૧૯૪ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે જે યુનાહ બાબત ફેદાત શિક્ષા કહી છે તેવો યુનાહ સાંજીત કરવા સાથે ઝોડી શાહેદી આપવી અથવા ઝોટા પુરાવો બતાવવો.
૩. સદરહુ કાયદાની ૧૯૫ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે જે યુનાહ બાબત સમુદ્રપાર કરવાની અથવા ફેદાત શિક્ષા કહી છે તેવો યુનાહ કોઈ ઉપર સાંજીત કરવાના ધં રાશયી ઝોટી શાહેદી આપવી અથવા ઝોટા પુરાવો બતાવવો.
૪. સદરહુ કાયદાની ૨૧૧ મી અને ૩૦૦ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે સૂરીક્રમ વિરૂધ્ધ મધ્યુન કરવાનું ઝોટું તોહોમત કોઈ માણસ ઉપર મુકવું.
૫. સદરહુ કાયદાની ૩૫૪ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે સ્ત્રીને માજી લાગે અને જોના મનને ધોરો પોહોએ એવા દરિદ્રાયા તેની ઉપર હુમલો કરવો અથવા સાપ્રાધ બળ વાપરવું.
૬. સદરહુ કાયદાની ૩૭૫ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે બળાકાર સંમિગ.
૭. સદરહુ કાયદાની ૩૭૭ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે સૂરીક્રમ વિરૂધ્ધ મધ્યુન.
૮. સદરહુ કાયદાની ૩૮૦ મી અને ૩૮૧ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે અપહરણ અથવા ડાકો.
૯. સદરહુ કાયદાની ૩૮૩ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે અપહરણ કરવા કોરીશ કરવી.
૧૦. સદરહુ કાયદાની ૩૮૪ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે અપહરણ કરવામાં પ્રાર્થિપૂર્વક વ્યથા કરવી.
૧૧. સદરહુ કાયદાની ૪૧૩ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે ચોરીનો માલ લેવાનો અથવા ચોરીનો ધંધો કરવાનો વહીવટ રાખવો.
૧૨. સદરહુ કાયદાની ૪૧૬ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે ઝોટા લેખ બતાવવો.
૧૩. સદરહુ કાયદાની ૪૧૬ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે ઝોટા લેખ બતાવવો.
૧૪. સદરહુ કાયદાની ૪૧૭ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે ઝોટા લેખ બતાવવો.
૧૫. સદરહુ કાયદાની ૪૧૮ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે કંગાઈ કરવાના કારણસર ઝોટા લેખ બતાવવો.
૧૬. સદરહુ કાયદાની ૪૧૯ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે કોઈ માણસની આબરને હા ની કરવાના કારણસર ઝોટા લેખ બતાવવો.

૧૩. આ કલમમાં જે ગુનાહ બાબત ફરિયાદીની શિક્ષા કહી છે તેવો ગુનોહ કરવા સારું સદરહુ કાયદાની ૪૪૩ માં અને ૪૪૫ માં કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે ગુમ અહ પ્રવેશ કરવો અથવા ધર દોડવું.

૧૮. આ કલમમાં જે ગુનાહ બાબત ફરિયાદીની શિક્ષા કહી છે તેવો ગુનોહ કરવા સારું સદરહુ કાયદાની ૪૪૪ માં અને ૪૪૬ માં કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે રાતે ગુમ અહ પ્રવેશ કરવો અથવા રાતે ધર દોડવું.

૫ હિંદુસ્થાનના કોન્ટ્રોલ કાયદામાં જે ગુનાહ બાબત ફરિયાદીની શિક્ષા કરાવી નથી તેવો ગુનોહ કોઈ નાની ઉમરનો ગુનેગાર કરે તો તે સદરહુ કાયદા પ્રમાણે જે બીજી શિક્ષાને બાબક હોય તે શિક્ષાને બદલે તેને ફરિયાદીની શિક્ષા કરવાનો અધિકાર છે પણ જો તે તેના પેહેલા ગુનોહ હોય કે બીજીવારનો હોય તે વાતની ચીંતા નથી.

૬. પોતાની હુકમ મળેની સરહદ ઉપરના પ્રાંતમાં અથવા હાજર ગુમમાં આ કલમના કાયદા બાબત જે એવું હરકોઈ ડોકુમન્ટની સરકાર સરકારી ગ્વાર્ડમાં જાહેરના થું છપાવીને કરાવશે, ત્યારે સદરહુ જાહેરનામાં પ્રસિધ્ધ થયા પછી જે માણસ આ આક ટીક ૪ થી કલમમાં કહેલા ગુનાહમાંનો કોઈ ગુનોહ સદરહુ પ્રકારના પ્રાંતમાં અથવા ગુમમાં કરશે તે હિંદુસ્થાનના કોન્ટ્રોલ કાયદા પ્રમાણે જે બીજી શિક્ષાને બાબક હશે તે શિક્ષાને બદલે તેને ફરિયાદીની શિક્ષા કરવાનો અધિકાર છે.

૭. સ્ત્રીઓને ફરિયાદીની શિક્ષા કરવી નહીં અથવા જે માણસને ફરિયાદીની શિક્ષા અથવા સમુદાય કરવાની શિક્ષા અથવા સાથનીકાસતવની શિક્ષા અથવા પાંચ વરસ કરતાં વધારે વરસની કેદની શિક્ષા કરાવી હોય તેને ફરિયાદીની શિક્ષા કરવી નહીં.

૮. પેહેલા વરગતા તાગા મળેના માણસને ફરિયાદીની શિક્ષા કરતાં જે અમલદારનો ફરિયાદીને એકો હોય તેણે ફરિયાદીની શિક્ષા કરાવવાનો અમુક કરીને અધિકાર આપ્યા વગર તેણે ફરિયાદીની શિક્ષાનો કરાવ કરવા નહીં.

૯. જે ફરિયાદીની શિક્ષાનો કરાવ ઉપર ઉપરી ફરિયાદમાં અધીકાર આપે છે તેની ફરિયાદ કેદ થિયો વળી ફરિયાદીની શિક્ષા કરાવી હોય ત્યારે તે કરાવની તારીખથી પંદર દિવસ સુધી અથવા તે મુદતમાં અધીકાર કરી હોય તો શિક્ષાનો કરાવ ઉપરી ફરિયાદ મંજૂર કરે ત્યાં સુધી ફરિયાદી મારવા નહીં પણ પંદર દિવસ થયા પછી તાબડતોળ અથવા અધીકાર કરી હોય તો શિક્ષાનો કરાવ મંજૂર કરનારી ફરિયાદનો હુકમ પંદર દિવસમાં નહીં પોલો એ તો તે હુકમ પોલોના પછી તાબડતોળ ફરિયાદી મારવા.

૧૦. પુખ્ત બીનરના માણસને ફરિયાદીની શિક્ષા કરવી તે ડોકુમન્ટ ડોકુમન્ટની સરકાર કરાવે તે હયાયારે તથા તે રીતે અને શરીરના તે બાગ ઉપર કરવી અને ગુનેગાર નાહાની ઉમરનો હોય તો બીજી નેતર વતે નિશાળમાં શિક્ષા કરે છે તે રીતે કરવી. નવા ધરીના આબકાને ઉપયોગ કરવો હોય તો ૧૫૦ ફરિયાદી કરતાં વધારે ફરિયાદીની શિક્ષા કહી કરવી નહીં અને નેતરનો ઉપયોગ કરવો હોય તો ૩૦ ફરિયાદી કરતાં વધારે ફરિયાદીની શિક્ષા કરવી નહીં. જસ્ટીસ આફ બી પીસના દેખતાં અથવા માણસને અધિકાર અમાવવાનો અખત્યાર જે અમલદારને આપ્યો હોય તેના દેખતાં અને જે ફરિયાદી

શે શિક્ષાનો ઠરાવ કર્યો હોય તે કોર્ટે ખીલે રીત હુકમ કર્યો નહીં હોય તો વહીવટી દિવાતાં પણ ફટકા મારવા.

૧૧ ફટકાની શિક્ષા કરવા લાગ્યા યુનેહગારની પ્રકૃતિ છે એવો ઘાખલો વર્ષદ હાજર હોય તે તેણે આખા વગર નેટીસ અદુર્લભ પીય અથવા ખીલે અમલદારે હાજર હોય તેની નજરમાં તે પ્રમાણે આખા વગર ફટકા મારવાનો ઠરાવ અમલમાં લાવવો નહીં અને ફટકાની શિક્ષા અમલમાં આવતી હોય ત્યારે પાકીતા ફટકા ખમવા લાયક યુનેહગારની પ્રકૃતિ તથા એવો ઘાખલો વર્ષદ આગે અથવા ને અમલદાર હાજર હોય તે અમલદારની નજરમાં તે પ્રમાણે આવે તો ફટકા મારવાનું માફક રાખવું. ફટકાની શિક્ષાનો ઠરાવ મુદતે મુદત થોડે થોડે અમલમાં લાવવો નહીં.

૧૨ આ આક્ટની ઉપરની છેલ્લી કલમ પ્રમાણે ફટકા મારવાનો ઠરાવ મુદત અમલમાં આવ્યો નહીં હોય ત્યારે ને કોર્ટે શિક્ષાનો ઠરાવ કર્યો હોય તે કોર્ટે તે ઠરાવ પાછો તપાસે ત્યાં સુધી યુનેહગારને કેદમાં રાખવાનો અને નદરકુ કોર્ટની નજરમાં આવશે તો યુનેહગારને છેક છેડાની દેખાને તે કોર્ટે મુતિવાર છે અથવા તેજ યુતાદ ખાખત યુનેહગાર ઉપર ખીલે શિક્ષા કરાતી હશે તે શિક્ષા રીવાય થઈ ફટકાને પદ્ધતિ હર કાંઈ મુદતની કેદની શિક્ષાનો ઠરાવ કરવાને મુતિવાર છે પણ એવું ઠરાવું છે કે એ કંઈ કેદની મુદત લીંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદા પ્રમાણે નેટલી મુદતની કેદની શિક્ષા યુનેહગાર લાયક હોય તેટલી મુદત કરતાં અથવા કોર્ટને નેટલી મુદતની કેદની શિક્ષા કરવાનો અધિકાર હોય તેટલી મુદત કરતાં વધી ઠરાવવી નહીં.

ફટકા બાળતનો આકટ (સને ૧૮૯૪ નો ૬ ઠો) તેપર ટીકા.

કલમ ૨

કેદીપર ચોરી કર્યા બાબત એકી વખતે મુકેલાં ત્રણ તોહોમતમાંનાં બે એક ઠી સે સાબીત કરી તેને માટે શીક્ષા કરી. અને ત્રીજું તોહોમત બીજે દીવસે સાબીત કરી તેને માટે કેદ અને આ આકટની કલમ ૨-૩ અને ૬ મુજબ ફટકાની શીક્ષા કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે આ આકટની કલમ ૨ માં કહેલા યુનાહ બદલ પેનલપોડ પ્રમાણે શીક્ષા થયા શીખાય ફટકાની શીક્ષા થઈ શકતી નથી; એટલે એકજ યુનાહને માટે એકજ વખતે મુકેલાં તોહોમત બદલ જુદે જુદે દીવસે સાબીત કરી તેમાંના કોઈ તોહોમત બદલ ફટકાની શીક્ષા થઈ શકતી નથી. પણ જો એકવાર થયેલો યુનાહ ફરી સાબીત થાય તો તે શીક્ષા થઈ શકે છે. (મુ. હા. વા. ૩ પાને ૩૮ સરકાર વીરૂધ્ધ સુરયા ખીન કબજુ.)

ફટકાની શીક્ષા કરવા વીથેની આકટની કલમ ૨, ૩, અને ૪ એ સગીર વયના યુનેહગારોને લાગે છે તેમજ કલમ ૫ પણ લાગે છે, એ કલમની મતલબ કલમ ૩ તથા ૪ રદ કરવા વીથે નથી તોયપણ તે કલમ ચોગ્ય કામોમાં એ, નહીં તો તે કલમોની સાથે લાગુ પાડવા વીથે છે. (મુ. હા. સરકાર વીરૂધ્ધ જોડીશન ગીરધર, તા. ૨ આકટો બર સને ૧૮૭૭)

પે. કોડ કલમ ૪૧૧ માં કહેલા યુનાહ માટે ફંડની શીક્ષા કરી અને તે ના આપે તો તેને બદલે કેદની શીક્ષા કરી તે ઠરાવપર અપોલ થયાયા તેમાં ઠરાવ કર્યો કે ફંડને બદલે જો કેદની ભોગવી તે જતાં બાકી રહેલી કેદને બદલે ફટકાની શીક્ષા ઠરાવી તેમાં ઠરાવ્યું કે એવી રીતે શીક્ષા ન કરતાં એમ ઠરાવ કરવો જોઈતો હતા કે ફંડ બદલે જો કેદની શીક્ષા ઠરાવી છે તેને બદલે ફટકાની શીક્ષા ફરમાવવી. (મુ. હા. સરકાર વીરૂધ્ધ ચારે ખાન નથે ખાન તા. ૬ સપ્ટેમ્બર સને ૧૮૭૭)

કલમ ૩

કેદીપર પે. કો. ક. ૪૫૭ અને ૫૧૧ મુજબ તોહોમત રાખી તેને કેદની અને આ કલમ પ્રમાણે ફટકાની શીક્ષા કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે ચોરી કરવાને ધરાદે ધર ફોડવાના યુનાહની કોશીશ કરવાના યુનાહ બદલ ફટકાની શીક્ષા થઈ શકતી નથી. (મુ. હા. વા. ૩ પા. ૩૭ સરકાર વીરૂધ્ધ પેલા વલદ પરથા).

વળી ઉપરની કલમપર પ્રેરેલો અને બીજો ફેસલો ઠાંક્યો છે તે પણ આ કલમની એ વાચો.

કલમ ૪

કેદીપર પે. કો. ક. ૪૫૭ મુજબ તોહોમત ઠરાવી તે બદલ કેદની અને આ કલમ તથા કલમ ૧૦ પ્રમાણે ફટકાની શીક્ષા કરી તથા ઠરાવ્યું કે કેદી ઉપર જો યુનાહનો આરોપ છે તેવોજ યુનાહ આગાઉ કરવાની વાત સાબીત થઈ નથી માટે ફટકાની શીક્ષા રદ કરી (મુ. હા. વા. ૪ પાને ૫ સરકાર વીરૂધ્ધ બાબુ.)

વળી કલમ ૨ નીચે સરકાર વીરૂધ્ધ લેજીશન ગીરધરનો ફેસલો છે તે પણ વાંચો.

કલમ ૫

અરાડ વરસની ઉમરના એક માણસે પે. ડા. ક. ૨૬૦ મુજબ યુનેહ કરાધી તેને આ કલમ અને કલમ ૧૦ પ્રમાણે ફટકાની શીક્ષા કરી તેમાં ઠરાવું કે આ આક્ટ મુજબ નાની વયનો યુનેહગાર એટલે સોળ વરસથી કમી ઉમરનો જોઈએ તેથી ફટકાની શીક્ષા રદ કરી (મુ. હા. વા. ૮ પાને ૯ સરકાર વી. મહમદઅલી અબ્દુલઅલી).

વળી કલમ ૨ નીચે સરકાર વીરૂધ્ધ લેજીશન ગીરધરનો ફેસલો છે તે પણ વાંચો.

કલમ ૭

કેદીને સેશન જડતે એક અપરાધ બદલ દસ વરસની શીક્ષા કરી અને વળી તે નો તે અપરાધ ફરીથી કરેલો હોવાથી ફટકાની પણ શીક્ષા કરી. પરંતુ સેશન જડતે ને માલમ પડ્યું કે આ કલમ પ્રમાણે પાંચ વરસથી અધિક મુદતની કેદીને શીક્ષા કરી હોય તે કામમાં ફટકાની શીક્ષા કરી શકાય નહીં. પણ પોતે ઠરાવપર સહી કરેલી હોવા થી તે પોતાથી ફેરવાય નહીં માટે હાઈકોર્ટમાં માકલતાં તે કોર્ટે ફટકાની શીક્ષા રદ કરી. (કા. હા. વા. ૨૩ પા. ૪૯ સરકાર વીરૂધ્ધ પુરતમલ.)

કલમ ૯

કોઈ યુનેહગારને સેશન જડતે એક વરસની સજાત મળ્યું હોય તેની શીક્ષા કરી તેના છુટવાના અગાઉ એક હપતા ઉપર ૩૦ ફટકા મારવા એવી શીક્ષા કરી હતી તેમાં હાઈકોર્ટે એ ફટકા મારવાની શીક્ષા એકદમ અમલમાં લાવવાનો હુકમ કર્યો. થાય તો તે શીક્ષા તદ્દકુળ રાખવાનો હુકમ ફટકા મારવા વીચેના આક્ટની એટલે આ આક્ટની કલમ ૯ ના ઠરાવથી વીરૂધ્ધ છે (મુ. હા. વા. ૨૨ ડીસેમ્બર સને ૧૮૭૦ સરકાર વી. જમાલ વલદે નાનાબાઈ).

કલમ ૧૦

આ આક્ટની કલમ ૪ અને ૫ નીચે જે ફેસલાઓ છે તે નીચે જુઓ.

ફટકાની બાબતમાં સામાન્ય ઠરાવ.

કોઈ માન્ય શિક્ષક જે કામમાંના તોહોમતોનો પોતે જાતે અવલથી તજવીજ કરી ફટકાની શિક્ષા આપી શકે તે હોય તેવા કામનાં પ્રાસોડીંગો ફી. પ્રો. ડો. કા. રૂ. ૨૭૭ પ્રમાણે એ માન્ય શિક્ષક તરફ મોકલવામાં આવે તો તેમાં પણ ફટકાની શિક્ષા આપવાનો તેને અધિકાર છે. (મુ. હા. તા. ૮ ડીસેમ્બર ૧૯૭૦ સરકાર વિ. ગોવિંદ વલ્લભે રામા).

જે ફટકાની આપેલી શિક્ષા વિશે ફરીથી તજવીજ થવા સારું માર્ગ છે એવી કોર્ટ કેદની શિક્ષાના વધારામાં ફટકા મારવાની સજા કરે તો તે સજા થાય તે તારીખથી પંદર દિવસ થયા બાદ પુરતજ અમલમાં લાવવી જોઈએ, પણ એ મુદતમાં આપીને કરવામાં આવે તો શિક્ષા મંજૂર રાખવા બાબતનો અપેલેટ ફોરટથા હુકમ પંદર દિવસમાં નહીં આપી પહેલે તો તે હુકમ આપેલા પુરતજ અમલમાં લાવવી જોઈએ. શિક્ષાના ઠરાવમાં કેદની મુદત પૂરી થયેથી ફટકા જાંબી મારવા સારું ફરમાવતું એ ગેરકાયદેસર છે. (મુ. હા. તા. ૧૩ નવેમ્બર ૧૯૭૨ સરકાર વિરુદ્ધ શેખ હુસેન વલ્લભે સદરદીન).

ફટકા મારવાની સજા કરવાની જવાબદારી જે અમલદાર પર છે તે અમલદારે તે સજા કાયદામાં જણાવેલી મુદત પૂરી થતાંજ આપવી જોઈએ એવું ફી. પ્રો. ડો. કા. રૂ. ૩૩૦ મુજબ તે અમલદારનું કામ છે. પરંતુ જો કોઈ આકસ્મિક બનાવથી અથવા ગંદકીથી અથવા જાણીજોતે (પોતાનું) કામ નહીં કરવાથી આ હુકમ અમાન્ય કરે હોય તો તેથી ફરીને કેદનો પોતાની જવાબદારીમાંથી છુટકારો કોઈ પણ રીતે થતા નથી. (મુ. હા. તા. ૫ અગષ્ટ ૧૯૭૮ સરકાર વિરુદ્ધ માહાદુ ગોપાળ).

ચોરીનો મુન્દો અને ચોરીનો માલ બદલાવતે લીધાનો મુન્દો એ એકજ મુન્દો નથી સખખ ચોરીના માલ બદલના તોહોમતમાં પ્રથમનો ચોરીનો મુન્દો સાબિત થયો હોય તો એ ફટકાની શિક્ષા થઈ શકતી નથી. (અહલા. હા. પ્ર. જા. તા. ૧ પા. ૬૬૬ સરકાર વિરુદ્ધ પરતાપ).

જે માણસને માતની કોંવા કાળા પાણીની, કોંવા હાસત્તની, કોંવા પાંચ વર્ષથી અસ્તી મુદતની શિક્ષા આપી હોય તે માણસને ફટકાની શિક્ષા આપવી ગેરકાયદેસર છે. ખીજી શિક્ષા ભોગવ્યા પછી ફટકાની શિક્ષા ભોગવવી એવું ન ઠરાવતાં તે ખીજી શિક્ષાની અમલમાં ફટકાની શિક્ષા વિરુદ્ધ મુદત પૂરી થતાંજ આપવી તે ફટકાની શિક્ષા ગેરકાયદેસર છે. (મુ. હા. તા. ૧૩ નવેમ્બર ૧૯૭૨ સરકાર વિરુદ્ધ શેખ હુસેન વલ્લભે સદરદીન).

સને ૧૮૬૬ નો આંકટ ૩ નો*

મુંબાઈ મલાકા માટેની કેટલીએક જગ્યાએ જુગાર રમવાની મના કરવા બાબતનો કાયદો કરવો ચોગ્ય છે વાસ્તે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ઠરાવ્યું છે.

૧ આ આંકટ હેઠળ લખેલી જગ્યાઓને લાઝુ થઈને ત્યાં ચાલુ રહેશે.

(૧) મુંબાઈની અદાલતની હાઈકોર્ટની અસલ ફરિયાદ લેવાની મામુલ હકુમતની સ્થળ શીમ બહારના જે થેરોને તથા કસબાઓને આ આંકટ મુંબાઈના ગવરનર ઇનકાઉન્સીલ સરકારી ગેલેટમાં વળતે વળતે હુકમ છપાવીને પ્રસિધ્ધ કરીને લાઝુ કરશે તે સંબંધી થેરોને તથા કસબાઓને લાઝુ થઈને ત્યાં ચાલુ રહેશે પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે સદરહુ દરેક થેરોમાં અથવા કસબામાં નેહન પાંચ હજાર માણસોની વસ્તી જોઈએ. અને કોઈદારી ઇનકાઉન્સીલમાં અથવા કસબામાં રીત બાબતના કાયદા પ્રમાણે જે માળખેટને માળખેટના કુલ અબનીયાર આપ્યો હોય તે માળખેટ તે દરેક થેરોમાં અથવા કસબામાં રહેવો જોઈએ અને.

(૨) મુંબાઈની અદાલતની હાઈકોર્ટની અસલ ફરિયાદ લેવાની મામુલ હકુમતની સ્થળ શીમ બહારના રેલો સ્ટેશનનાં સંબંધી ઘરોને લાઝુ થઈને ત્યાં ચાલુ રહેશે, અને સદરહુ સ્ટેશનના ઘરોની આસપાસની જે જગ્યા તે ઘરોના હરકોઈ ભાગથી ત્રણ માઈલ કરતાં વધારે છે તે સંબંધી જગ્યાઓને લાઝુ થઈને ત્યાં ચાલુ રહેશે, અને મુંબાઈ મલાકા માટેની પીજી કોઈ જગ્યાને લાઝુ થશે નહીં; અને ત્યાં ચાલુ રહેશે નહીં.

૨. આ આંકટના ઠરાવ ક્યાં થેરોને અથવા કસબાને કંઈ તારીખથી લાઝુ થશે તે તારીખ આ આંકટની ૧ લી કક્ષમ પ્રમાણે હુકમ કરીને ઠરાવવાનો અધિકાર ગવરનર ઇનકાઉન્સીલને છે, અને હરકોઈ થેરોને અથવા કસબાને આ આંકટના ઠરાવ લાઝુ કરવાનો હુકમ મુંબાઈના જે સરકારી ગેલેટમાં હોય તે ગેલેટ હાજર કરશે એટલે આ આંકટના ઠરાવ તે થેરોને અથવા કસબાને લાઝુ કરવાનો કાયદાસર રીતે અધિકાર છે, અને કાયદાસર રીતે તથા ચોગ્ય રીતે લાઝુ કરવા છે તે વાતનો તે સરકારી ગેલેટ બરાબર પુરાવો છે એમ સમજવું. પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે આગળ જતાં કંઈ હુકમ અથવા હુકમો કરીને પેહેલા હુકમ રદ કરવાનો અથવા ફેરવવાનો અધિકાર ગવરનર ઇનકાઉન્સીલને છે. અને એ પ્રમાણે પાછળથી કરેલા હુકમ અથવા હુકમો મુંબાઈના જે સરકારી ગેલેટમાં હોય તે ગેલેટ હાજર કરશે એટલે સદરહુ પેહેલા હુકમ રદ કર્યો અથવા ફેરવ્યો તે બાબતનો તે બરાબર પુરાવો છે એવું સમજવું.

૩. જે હવે આ આંકટ લાઝુ છે તે હવેમાંના કોઈ ઘરનો અથવા ઓરડીનો અથવા જગાનો ધણી, અથવા તેમાં રહેનારો અથવા તે બાબતવારો તેમાં જુગાર ચલાવવા સારે તે કાઢાડશે, અથવા રાખશે, અથવા તેનો ઉપયોગ કરશે તે અને સદરહુ પ્રકારના હરકોઈ ઘરનો અથવા ઓરડીનો અથવા જગાનો ધણી, અથવા તેમાં રહેનારો બપોર ફેલા કારણ સારે પીજી કોઈ માણસને તે ઘર અથવા ઓરડી અથવા જગા બંધી જોઈને કાઢાડવા દેશે, અથવા રાખવા દેશે, અથવા તેનો ઉપયોગ કરવા દેશે.

તે; અને સદરહુ કારણુ સાહે કોઈ ધર અથવા ઝોરડી અથવા જગા કાઢાડી હોય અથવા રાખી હોય અથવા તે વાપરતા હોય ત્યાંહાંના કામની સંભાળ અથવા વહીવટ નેની પાસે હોય, અથવા તે કામ ચલાવવાને કોઈ રીતે ને મદત કરશે તે પાંચથે રૂપીયા સુખી હાંડને લાયક થશે; અથવા ઘણામાં ઘણા ત્રણ કપાણેંડર મહીના સુખી આસાન કેદની અથવા સખત મજુરીની કેદની સજાને લાયક થશે.

૪. પાને અથવા પાસે અથવા બિદે અથવા જુગાર રમવાના ખીલે સાધને સદરહુ હદમાંના અને જુગારના અખાડા સાહે વપરાતુ હોય એવા કોઈ ધરમાં અથવા ઝોરડીમાં અથવા જગામાં કોઈ માણસ રમતાં અથવા જુગાર રમતાં પકડાશે, અથવા પછાશા સાહે અથવા સરવ સાહે અથવા બાગ સાહે અથવા ખીજી રીતે જુગાર રમવા સાહે ત્યાં હાજર હતો એ રીતે પકડાશે તે બસે રૂપીયા સુખી હાંડને લાયક થશે અથવા ઘણામાં ઘણા એક કપાણેંડર મહીના સુખી આસાન કેદની અથવા સખત મજુરીની કેદની સજાને લાયક થશે અને સદરહુ હદમાંના જુગારના અખાડામાં જુગાર અથવા ફાવ આમતો હશે તે વખતે ત્યાં કોઈ માણસ પકડાશે નો તે ત્યાં જુગાર રમવા સાહે ગયો નહીં હતો એવું સાબીત કરે ત્યાં સુખી તે જુગાર રમવા સાહે ગયો હતો એવું સમજવું.

૫. ને માજીસ્ટ્રેટ કોર્ટની ઈનશાફ્ટનું કામ ચલાવવાની રીત જાખતના કાયદા ઉપરથી માજીસ્ટ્રેટનો કુલ અખત્યાર ચલાવતો હોય તે માજીસ્ટ્રેટની આગળ અથવા જુલ્તા ના ને પોલીસ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટને અથવા આસીસ્ટન્ટ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટને માજીસ્ટ્રેટનો કુલ અખત્યાર મળ્યા હોય તે પોલીસ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટની આગળ અથવા આસીસ્ટન્ટ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટની આગળ સદરહુ હદમાંના ફજાણા ધરમાં અથવા ઝોરડીમાં અથવા જગામાં જુગારનો અખાડો હશે એવું માનવાનો સખખ છે એ રીતે સમજાવને અથવા સત્ય રમરણ પુરવક પ્રતિષ્ઠા કરીને ફરીઆદ કરવા પછી અને ત્યાર પછી ને ચોકશી કરવાની જરૂર હોય તે ચોકશી કરવા પછી તેવો શક આવવાનો બ્યાજખી સખખ છે એવી તે માજીસ્ટ્રેટની અથવા પોલીસ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટની અથવા આસીસ્ટન્ટ પોલીસ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટની ખાત્રી થયા પછી સદરહુ પ્રકારના ધરમાં અથવા ઝોરડીમાં અથવા ખીજી જગામાં જરૂર પડે તેટલી મદત લેખને રાતરે અથવા દહાડે અને જરૂર હોય તો જખરદસ્તીથી પેશીને ત્યાંહાં ને માણસો મળે તે, તે વખતે ખરેખર જુગાર રમતા હોય કે નહીં હોય તો પણ તે સરવેને કેદ કરીને માજીસ્ટ્રેટની આગળ લેખ જવા; અને જુગાર રમવાના સરવે સાધનો, તથા પછાશા, તથા પછસો જાખતના દસ્તાવેજ તથા કીમતદાર જણશે ત્યાંહાં જડે, તથા તેઓને જુગાર રમવા સાહે જીપચોગ કરચો હોય, અથવા તેવો જીપચોગ કરવાનો છરાદો હતા એવો સંશય ચલાવવાનું બ્યાજખી કારણ હોય તે સધળી જણશે પકડવી અને પોતે ને ધરમાં અથવા ઝોરડીમાં અથવા જગામાં પેદો હોય તેમાં જુગાર રમવાના સાધનો સંતાડવા છે એવું માનવાનો સખખ હોય ત્યારે તે ધરનાં અથવા ઝોરડીનાં અથવા જગાના સધળા જાગોનો ખાડો લેવો, અને કેદ કરેલા માણસોનો પણ ખાડો લેવો, અને ખાડો લેતાં જુગાર રમવાનાં સાધનો જડે તે

સરવ પકડીને કબજામાં લેવાનો અપત્ત્યાર ઇન્સ્પેક્ટરને અથવા મુખ્ય કાન્સ્ટેબલને અથવા ફાજદારને અથવા ફાજદાર નેહલા દરજ્જાના પોલીસના ખીલ ઉપરી અગલદારને પોતાની બજરમાં આવશે ત્યારે પોતાની સહીનું વીશિષ વારંટ આપીને આપવાને સદરહુ માજીસ્ટ્રેટ અથવા પોલીસ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ અથવા આસીસ્ટન્ટ પોલીસ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ મુખત્યાર છે.

૬ સદરહુ હુકમાંના ફલાણા ધરમાં અથવા ઓરડીમાં અથવા જગામાં જુગાર નો અપ્પાડો છે એવો વેહેમ હોય, અને આ આકટ પ્રમાણે વારંટ આપ્યું હોય તે જીપરથી ને ધરમાં અથવા ઓરડીમાં અથવા જગામાં પેકા હોય તે ધરમાં અથવા ઓરડીમાં અથવા જગામાં, અથવા તેમાં માણસો પકડાય તેઓની પાસે કુશળતાની રમત વગરની બીજી રમતમાં વપરાતાં હોય તેવા પાતાં અથવા પાસાં અથવા બોલ અથવા પદ અથવા પાટીકું અથવા જુગાર રમવાનાં બીજાં સાધનો જડે ત્યારે તે ધરમાં અથવા ઓરડીમાં અથવા જગામાં પેસનારા પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટરના અથવા જીપરી અમલદારના દેખતાં અથવા જીપર કહ્યા પ્રમાણે તેઓની મદતે ને માણસો હોય તે માણસોના દેખતાં ખરેખર દાવ આદ્યો નહીં હોય તોપણ તે ધરમાં અથવા ઓરડીમાં અથવા જગામાં જુગારનો અપ્પાડો છે અને ને ધરમાં અથવા ઓરડીમાં અથવા જગામાં જુગાર રમવાનાં સદરહુ પ્રકારનાં સાધનો જડયાં હોય તે ધરમાં અથવા ઓરડીમાં અથવા જગામાં પકડાએલા માણસો જુગાર રમવા સાથે ગાળ્યાં હતાં એવો પુરાવો થાયછે એવું સમજ્યું. સદરહુ પુરાવો કબજા કરવો તે ઉમટું સાખીત નહીં થાય ત્યાંહાં સુખી કબજા કરવો.

૭ સદરહુ પ્રકારનો જુગારનો અપ્પાડો રાખવાનો યુનોહ અથવા તેમાં રમવાનો અથવા જુગાર રમવાનો યુનોહ. અથવા જુગાર રમવા સાથે તેમાં હાજર રહેવાનો યુનોહ કોઈ માણસ ઉપર સાખીત થાય એટલે તે ધરમાં, અથવા તે ધરમાં ને માણસો પકડયાં હોય તેઓની પાસે જુગાર રમવાનાં સાધનો જડયાં હોય તે સરવનો નાશ તાબડતોબ કરી નાખવાનો હુકમ કરવાનો અધિકાર યુનિટે સાખીત કરનારા માજીસ્ટ્રેટને છે.

૮ આ આકટની ૩ જી અને ૪ થી કલમ વિરુદ્ધ યુનોહ કોઈ માણસ ઉપર કરાવવા સાથે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે સાખીત કરવાની જરૂર નથી એટલે ગમે તે દાવ રમતાં કોઈ માણસ પકડાય તે પત્રસા સાથે અથવા સરત સાથે અથવા લાગ સાથે રમતો હતો એવું સાખીત કરવાની જરૂર નથી.

૯ આ આકટની વિરુદ્ધ રીતે જુગાર રમવામાં ને માણસ સાખીત હોય તેની જુગારની સદરહુ પ્રમાણે જુગાર રમવા બાબત સાહેદની જુગારની પ્રમાણે માજીસ્ટ્રેટ જુગારના અપ્પાડાના ધણીની ઉપરના અથવા રાખનારની ઉપરના અથવા તેમાં રહેનારની જીપરના અથવા તે જુગારના અપ્પાડાની સંજાળ અથવા વહીવટ જેની પાસે છે હોય તેની જીપરના તેહોમતનો ઇનસાફ કરતી વખતે જોયે, અથવા માજીસ્ટ્રેટની રૂમરૂ જીવામાં આવશે, અને જુગારની આપતી વખતે તેને ને વાત પુછે તે સવળી વાત તે માણસ પોતાની માહિતગાર પ્રમાણે ખરેખરી અને ને હકીકત મની હોય તેવી જાહેર કરશે, અને તે ઉપરથી જાને માજીસ્ટ્રેટની પાસેથી તે વાત જાહેર કરવા બાબતનો લખેલો દાખલો મળશે તો તે માણસે તે વખત પેહેલાં તે જુગાર સંખાંબી ને કાંઈ કર્યું હશે તે બાબત તેની જીપર આ આકટ ઉપરથી કાંઈ કરીઆદ આજશે નહીં.

૧૦. આ આકટની ૩ જી અથવા ૪ થી કલમ પ્રમાણે ને દંડ વસુલ થાય તેની ચોપાઈ સુખી તેનો ગમે તે બાગ બજાર આપનારને આપવાનો હુકમ કરવાનો અપત્ત્યાર સદરહુ ૩ જી અથવા ૪ થી કલમના કરાવ પ્રમાણે હરકોઈ યુકદગાનો ઇનસાફ કરનારા માજીસ્ટ્રેટને છે.

૧૧. સદરહુ હદમાંના હરકોઈ રાજ્ય મારગમાં અથવા જગામાં અથવા રાહદારીનાં ડેકાણામાં કોઈ માણસ કુચગતીની રમત વગરની બીજી રમતમાં વપરાતાં હોય તેને પાને અથવા પાસે અથવા બેઠે અથવા જુગાર રમવાના બીજા સાધને પધ્ધતિ સાફ અથવા બીજી કીમતદાર વસ્તુ સાફ જુગાર રમતા પકડાયે, અથવા સદરહુ હદમાંના હરકોઈ રાજ્ય મારગમાં અથવા જગામાં અથવા રાહદારીના ડેકાણામાં કોઈ પક્ષી અથવા જાનવરો લડાવતાં પકડાયે, અથવા પક્ષી અથવા જાનવરો સદરહુ પ્રમાણે પ્રસિધ્ધિપણે લડાવવામાં હાજર કરીને મસ્ત અથવા સહાય કરતાં પકડાયે તેને વારંટ વગર પકડવાને પોલીસનો હરકોઈ કામદાર મુખત્યાર છે. અને તે માણસ પકડાય બેઠેલે તેને તાત્કાલે માજીસ્ટ્રેટની પાસે લઈ જાય. અને તે પચાસ રૂપિયા સુધી દંડને અથવા ધણીમાં ધણી એક કપાલે ડર મહીના સુધી આસાન કેદની અથવા સજાત મજૂરીની કેદની સજાને લાયક થયે. અને સદરહુ પ્રકારની સારવજીતી જગામાં અથવા જે માણસને ઉપર જેલો પોલીસનો કામદાર પકડાયે તેની પાસે જુગાર રમવાના જે સાધનો જડાયે તે પકડવાને તે કામદાર મુખત્યાર છે. અને યુનેહવારની ઉપર યુનોહ સાખીત થાય બેઠેલે તે સાધનોનો તાત્કાલે નાશ કરવાનો હુકમ કરવાને માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે.

૧૨. હરકોઈ જગાએ હસ્ત કુચગતીની રમત રમતાં હોય તેઓને આ આક્ટનો કોઈ કસબ લાગુ છે એવું સમજવું નહીં.

૧૩. આ આક્ટ પ્રમાણે શિક્ષા કરવા લાયક યુનાઈનો ઇનસાફ જે ડેકાણે યુનોહ થયો હોય તે ડેકાણે માજીસ્ટ્રેટની હકુમત આલેલી હોય તે માજીસ્ટ્રેટ કરશે. સદરહુ માજીસ્ટ્રેટને જેટલા રૂપિયા સુધી દંડ કરવાની અથવા જેટલી મુદત સુધી કેદની સજા કરવાની ફાજલદારી ઇનશાકતું કામ અલાવવાની રીત આપતવા કમલ પ્રમાણે હકુમત હોય તે હકુમત કરતાં વતી અખત્યાર તેને આપનો નહીં.

૧૪. હરકોઈ ઘરનો અથવા જોરડીનો અથવા જગાનો જે માણસ ધણી હોય અથવા જેણે તે ધણી હોય તે માણસના કાયદાને સાડ અથવા નફા સાફ તે ઘરમાં અથવા જોરડીમાં અથવા જગામાં જુગાર રમવાના પાના અથવા પાસા અથવા મેલ્લે અથવા બીજાં સાધનો રાખ્યાં હોય અથવા જુગાર રમવાનાં પાનાં અથવા પાસા અથવા મેલ્લે અથવા બીજાં સાધનો વપરાતાં હોય તે ઘર અથવા જોરડી અથવા જગા એવો અમરથ જુગારનો અખાડો એ ગમેદાનો સમજાયે પછી તે કાયદો અથવા નફો તેને તે જુગારના સાધનો અથવા ઘર અથવા જોરડી અથવા જગા વાપરવા આપત બાડા દાખલ મળેલો હોય કે બીજી રીતે મળેલો હોય તે વાતની ચિંતા નથી.

૧૫. આ આક્ટ રેલવે સ્ટેશનને તથા તેની આસપાસના જગાને જેલો લાગુ છે જેલો આ આક્ટ ગવરનર જનરલ સાહેબે મંજૂર કરવાની વાત સુંખાઈના ગવરનર સાહેબે સરકારી જેલો છપાવીને પ્રસિધ્ધ કરશે તે તારીખથી એક કપાલે ડર મહીના પછી અમલમાં આવશે. અને આ આક્ટ ફેલાએક શેહેરને તથા કસબાઓને જેલો લાગુ છે તેલો, તે શેહેરને તથા કસબાઓને આ આક્ટ લાગુ કરવા સાફ જે હુકમ કરવાનો આ આક્ટ પ્રમાણે ગવરનર ઇનકાઉનશીલને અધિકાર છે તે હુકમ કરીને સદરહુ મંજૂરીની વાત છપાવીને પ્રસિધ્ધ થયા પછી ગવરનર ઇનકાઉનશીલ જે તારીખ કરાવી હશે તે તારીખે અમલમાં આવશે.

જીગારના આકટ સને ૧૮૯૬ નો ૩ જો.—તે પંચી ટીકા.

કલમ ૧

આરોપીતપર આ આકટની કા. ૩ તથા ૪ મુજબ તોહોમત એવી રીતનું હવું કે કુરલાના રેલવે સ્ટેશનથી ત્રણ માઇલની અંદર એક ઘરમાં જીગાર રમ્યા તથા જીગાર રમવા ધર રાખ્યું. પણ આવા કામમાં ત્રણ ગાર્મલનું માપ કેવી રીતે લેવું એવું શક ઉઠ્યાથી હાઇ કોર્ટે ઠરાવ્યું કે સ્ટેશનના મકાનથી જીગારના મકાન સુધી થીની સપાટી ઉપર થીની લીટીમાં માપ લેતાં જોઈલા ગાર્મલ યાવ તે પ્રમાણે ગણી માપવા. (મુ. હા. વા. ૪ પાને ૯ સરકાર વિ. બીકોગા વિહોગા).

કલમ ૪

આ કલમ પ્રમાણેના તોહોમત વાળાપર કા. ૩ તથા ૪ મુજબ તોહોમત સાબિત થયાથી શિક્ષા થઈ પણ શેશન જડીને વાંધો ઉઠાવ્યો કે તોહોમત વાળાને પોલીસે પકડી માજીસતરેટની રૂબરૂ આણવા તે વખતે તેઓની સાથે બીજા એક માણસને પણ યુનેહ ગાર તરીકે પકડો હતો પણ તેને છાડી દઈ તેને શાક્ષીમાં દાખલ કર્યો તથા માજીસ તરેટ પોતાની રૂબરૂ પ્રતિષ્ઠાપર ફરીવાર થયા શીવાય ફક્ત પોલીસના રીપોર્ટથી આ ડો લેવાનું વારંટ આપ્યું છે તો તોહોમત કાયમ રહી શકવું નથી તેમાં ઠરાવ્યું કે—

તોહોમત વાળાની સાથે જોને પકડ્યો તેના પર તોહોમત વાળાઓની સાથે તોહોમત મુકેલું નહોતું તો તેની શાક્ષી લેવાને અડચણ નહોતી તેમજ પ્રતિષ્ઠાપર ફરીવાર થયા શીવાય વારંટ આપ્યું છે તો તેથી પણ અડચણ નથી કેમકે જો આ આકટની કલમ ૧ પ્રમાણે ચાલવાની જરૂર હોત તો એ તકરાર ઉપયોગી પડત પણ આમાં તેમ નથી માટે તોહોમત રદ થઈ શકવું નથી. (મુ. હા. વા. ૫ પાને ૧ સરકાર વિરૂધ નારાયણ સુદર).

આ કલમ તથા કા. ૪ પ્રમાણે તોહોમત રાખી જોલાક પર તોહોમત સાબિત કર્યાં અને તેમાંના એકને માસી આપી તેમાં ઠરાવ્યું કે માજીસતરેટને જે કામ તે પોલીસે ચુકવે તે કામમાં માસી આપવાનો અધીકાર નથી. (મુ. હા. વા. ૩ પાને ૫ સરકાર વિરૂધ ગીમીડીયસ વિગરે).

વળી કલમ એક નીચે જે ફેંસલા ઠાંક્યો છે તે પણ વાંચો.

કલમ ૪

નાણું એ કાંઈ જીગાર રમવાનું હથીઆર એટલે તે કામને સારૂ કેલ્પનાથી અથવા ચોજનાથી કરેલું સાબિત નથી (મુ. હા. તરીખ ૧૯ જુન સને ૧૮૮૩ સરકાર વિરૂધ રામા ત્રીલુ.)

વળી કલમ ૧ તથા કલમ ૩ નીચેના ફેંસલા જુઓ.

કલમ ૧

આ આદેશની કલમ ૩ નીચે ફેસલા છે તે જુઓ.

કલમ ૧૧

જે પોલીસ અમલદારને માજીસતરેટ પાસેથી કાંવા પોલીસ સુપ્રીન્ટેનડેન્ટ પાસેથી અધીકાર મળેા નથી એવા એકાદ પોલીસ અમલદાર એકાદ જુગાર ખેલવાના ઘરમાં જાય અને ત્યાં જો લોકો હોય તેને પકડે અને તેઓને માજીસતરેટની રૂબરૂ લાન્ચાથી માજીસતરેટ તેઓપર તોહમત સાગીત કરે તો તેવું કરવાને પોલીસને અધિકાર મળેા ન હોતો એવા કારણથી તે તોહમત રદ કરવામાં આવનાર નથી. જે ઘરમાં પોલીસનેા અમલદાર મળેા તે ઘર જુગાર ખેલવા વાસ્તે મુકેલું છે એમ માત્ર સાગીત થવું જોઈએ (ક. હા. ધ. વા. ૪ પાને ૧૫૯ નજરખાત વીરૂધ પહાદદત અને જીજી).

નાણું એ જુગાર ખેલવાનું એક સાધન છે એમ નથી જુગાર ખેલવાનું હથીયાર એટલે જુગાર ખેલવા વાસ્તે મુદામ જે એકાદ હથીયાર કરેલું હોય તે હથીયાર એમ સમજવું જોઈએ. (મુ. હા. ધ. લા. વા. ૬ પાને ૧૯ સરકાર વીરૂધ વીઠલ બાઈચંદ).

કલમ ૧૪

નફા અથવા ફાયદાને સાફ જે જુગારનું મકાન રાખવામાં આવે છે તેને સાધા રણ જુગાર ખેલવાનું મકાન કહેવું. સરવે લોકોને કાંઈ ખરેખરી હરકત થાય છે એ વા પુરાવા શિવાય હરેક શખ્શ જે જુગાર રગનારાઓને પોતાના ઘરમાં લે તે સખ્સ તથા જે સખ્સો તેમાં જુગાર રમે તે સરવે શખ્સો પી. ડા. ક. ૨૬૮ ના અરથ પ્રમાણે લોકાપદારક કલ્પ કરવાના ગુનેહગાર થાય છે એવો કરાવ કરાતો નથી. (મુ. હા. વા. ૧ ડીસેમ્બર અને ૧૮૭૦ સરકાર વીરૂધ હાઉ નાગજી વીગરે).

क्रीमीनल प्रोसीजरकोड.

फौजदारी काम चलाववानी रीत
बावतनो कायदो.

सने १८८२ नो १० मो.

अमदावाहमां

भामानी हवेव्री मध्ये अ० युनाइटेड प्रिन्टींग अंन्ड जर्नल अंन्ड

कंपनी लिमिटेड'ना प्रेसमां रणुछोडवाल गंगारंजे

छापी प्रसिद्ध क्यो.

संवत् १९३६

सने १८८३.

અનુક્રમણીકા.

કેશ.

ભાગ ૧ લો.

પ્રથમ નિયમો.

આખ ૧ લો.

૫૫મો.

- ૧ ટુંકું નામ.
શરૂઆત.
કયાં કયાં લાગુ છે.
- ૨ આક્ટો ૨૬ કરવા બાબત.
૨૬ કરેલા આક્ટો પ્રમાણે પ્રતિષ્ઠા કરેલી
જાહેર અખરો વિગેરે.
- ૩ ફાજદારી કામ ચલાવવાની રીતના કા
પદા ઉપરના તથા વિગત ૨૬ કરેલા
આક્ટો ઉપરના હવાલા. અગાઉના આ
ક્ટો માટેના શબ્દો.
- ૪ બાખ્યા.
કલ્પોના સંબંધમાં વાપરેલા શબ્દો.
શબ્દોનો જે અર્થ ફાજદારી કાયદામાં હો
ય તેજ અર્થ સમજાવો.
૫. ફાજદારી કાયદા મુજબના ગુનાઓનો
ધર્સાફ. બીજા કાયદાઓ વિરુદ્ધ ગુના
ઓનો ધર્સાફ.

ભાગ ૨ નો.

ફાજદારી કોર્ટોની તથા હુદાઓની રચના
તથા અધિકાર.

આખ ૨ નો.

ફાજદારી કોર્ટોની તથા હુદાઓની ર-
ચના બાબત.

અ.—ફાજદારી કોર્ટોના દરજ્જા.

૬ ફાજદારી કોર્ટોના દરજ્જા.

બ.—મુલકની ટુકડીઓ.

૭ સેશન ટુકડીઓ.

જીલ્લા.

ટુકડીઓમાં તથા જીલ્લાઓમાં ફેરફાર
કરવાનો અધિકાર.

કસમો.

હાલની ટુકડીઓમાં તથા જીલ્લાઓમાં
ન્યાં સુધી ફેરફાર કરવામાં ન આવે ત્યાં
સુધી તે કાયમ રાખ્યાં.

ઘલાકાનાં મુખ્ય શેહેરોને જીલ્લા ગણવા.

૮ જિલ્લાની પેટા ટુકડીઓ કરવાનો અ-
ધિકાર.

હાલની પેટા ટુકડીઓ કાયમ રાખી.

૯.—ઘલાકાનાં મુખ્ય શેહેરોની બહાર
કોરટો તથા હુદા.

૯ સેશન કોરટ.

૧૦ જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટ.

૧૧ જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટનો હુદો ખાતી ૫૬-
વાયો તે ઉપર થાડી મુદતને માટે નિમા-
યલા અમલદારો.

૧૨ તાખામાં હેના માજીસ્ટ્રેટો.

તેમની હકુમતની સ્થાનિક સીમા.

૧૩ પેટા ટુકડી માજીસ્ટ્રેટના હવાલામાં મુક
વાનો અધિકાર.

જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર સોંપવા
બાબત.

૧૪ સ્પેશિયલ માજીસ્ટ્રેટો.

૧૫ માજીસ્ટ્રેટોની બેચો.

વિશેષ હુકમ ન હોય તો બેચ જે અધિ-
કાર ચલાવી શકે તે.

૧૬ બેચોને પોતાનાં કામની સમજુત થ
વા સાર કાનુન કરવાનો અધિકાર.

૧૭ માજીસ્ટ્રેટોએ તથા બેચોએ જીલ્લા મા-
જીસ્ટ્રેટના તાખામાં રહેવું.

માજીસ્ટ્રેટોએ તથા બેચોએ પેટા-ટુકડી
માજીસ્ટ્રેટના તાખામાં રહેવું.

આસિસ્ટન્ટ સેશન જડજીએ સેશન જડ
જના તાખામાં રહેવું.

૧૮.—પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટોની કોરટો.

૧૮ પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટોની નિમલ્લક.

૧૯ તેમની હકુમતની સ્થાનિક સીમા.

૨૦ મુંબઈની પેટી સેશનની કોર્ટ.

૨૧ ચીફ માજીસ્ટ્રેટ.

કલમો.

૬—જરિસ આફ ધી પીસ.

૨૨ જીઆએને માટે જરિસ આફ ધી પીસ.

૨૩ હાલના મુખ્ય શેહેરો માટે જરિસ આફ ધી પીસ.

૨૪ હાલના જરિસ આફ ધી પીસ.

૨૫ હુદાના શમખથી જરિસ આફ ધી પીસ.

ક.—સરપેન્ટ કરવા બાબત તથા દૂર કરવા બાબત.

૨૬ જડને તથા માજીસ્ટ્રેટોને સરપેન્ટ કરવા બાબત તથા દૂર કરવા બાબત.

૨૭ જરિસ આફ ધી પીસને સરપેન્ટ કરવા તથા દૂર કરવા બાબત.

બાબ ૩ નો.

કોર્ટોના અધિકાર.

અ—દરેક કોર્ટ સાંબળી શકે એવા ગુનાઓનું વહેન.

૨૮ ફોજદારી કાયદા મુજબના ગુના.

૨૯ બિજા કાયદા મુજબના ગુના.

૩૦ મોતની શિક્ષાને લાયક નહી હોય એવા ગુના.

બ—ગુદા ગુદા દરજ્જાની કોર્ટોને જે શિક્ષાનો હુકમ કરવાનો અધિકાર છે તે.

૩૧ જે શિક્ષાના હુકમ કરવાનો અધિકાર હોય તે કોર્ટને અથવા સેશન જડને છે તે.

૩૨ જે શિક્ષાના હુકમ કરવાનો માજીસ્ટ્રેટોને અધિકાર છે તે.

૩૩ હંડ ન આપે તો કેદની શિક્ષાનો હુકમ કરવાનો માજીસ્ટ્રેટોનો અધિકાર.

કેટલાએક મુકદમા બાબત વિશેષ ઠરાવ.

૩૪ કેટલાએક જુદા માજીસ્ટ્રેટોના વતી અધિકાર.

૩૫ ગુદા ગુદા ગુના એક જ માસાફનાં કામમાં સાબિત થયા હોય તો શિક્ષાનો હુકમ શિક્ષાની ઘણામાં ઘણી મુદત.

ક.—સાધારણ અને જરૂરી અધિકાર.

૩૬ માજીસ્ટ્રેટોના સાધારણ અધિકાર.

૩૭ માજીસ્ટ્રેટોને જે જરૂરી અધિકાર આપી શકાય તે.

૩૮ અધિકાર આપવા સંબંધી ડિસ્ચિક્ટ માજીસ્ટ્રેટોના અખતાર બાબત નિર્ણય.

કલમો.

૬—અધિકાર આપવા, જરૂરી રાખવા તથા રદ કરવા બાબત.

૩૯ અધિકાર આપવાની રીત.

૪૦ જે અમલદારોની બદલી થઈ હોય તે મના અધિકાર જરૂરી રાખવા.

૪૧ અધિકાર રદ કરવાનો અખતાર છે.

ભાગ ૩ નો.

સામાન્ય ઠરાવો.

બાબ ૪ થો.

માજીસ્ટ્રેટોને તથા પોલીસને તથા પકડનારા માજીસ્ટ્રેટોને મદદ તથા ખર્ચ આપવા બાબત.

૪૨ માજીસ્ટ્રેટોને તથા પોલીસને લોકોએ ક્યારે મદદ કરવી.

૪૩ પોલીસ અમલદાર સિવાય બીજાને જે સખસ વારંટ બચવો હોય તે સખસને મદદ આપવા બાબત.

૪૪ લોકોએ અમુક ગુનાઓની ખર્ચ આપવી.

૪૫ ગામના મુખીઓએ, જમીનદારોએ અને બીજાઓએ અમુક બાબતોની ખર્ચ આપવી નિર્ણય.

બાબ ૫ મો.

પકડવા, નાહારી જવા, તથા ફરીથી પકડવા બાબત.

અ—પકડવા બાબત સામાન્ય ઠરાવો.

૪૬ પકડવું તે કેવી રીતે.

પકડવાની કોશિસની સામા થવું.

૪૭ જે સખસને પકડવો હોય તે જે જગામાં પેકો હોય તે જગાનો ઝાડો લેવા બાબત.

૪૮ અગર અંદર ન જવાય તો શું કરવું. ઝાનાનો ફોડવા બાબત.

૪૯ છુટકારાનાં કારણ સાફ દેવાનું તથા ખારીઓ ફોડવાનો અધિકાર.

૫૦ નકામો પ્રતિબંધ કરવો નહી.

૫૧ પકડેલા સખસોનો ઝાડો લેવા બાબત.

કલમો.

- ૫૨ બાયડીઓનો ઝાડો લેવાની રીત.
૫૩ મૌરવાનાં હથિયારલઘલેવાનો અધિકાર.

બ--વગર વારંટે પકડવા બાબત.

- ૫૪ વગર વારંટે પકડવાને પોલીસ ક્યારે મુખબીયાર છે.
૫૫ બટકતારાઓ તથા અપહરણ કરવાની ટેવ હોય તવા સખસો વગરને પકડવા બાબત.
૫૬ પોલીસ અમલદાર વગર વારંટે પકડાવા સાડ પોતાના તાબામાં હોના અમલદારને મોકલે ત્યારે કેમ કરવું.
૫૭ નામ તથા રહેવાનું ઠેકાણું આપવાનેના પાડવા બાબત.
૫૮ બીજી હકુમતમાં ગુનેગારોની પાછળ જવા બાબત.
૫૯ ખાનગી સખસોએ પકડવા બાબત. સદરહુ પ્રમાણે પકડ્યા પછી શું કરવું.
૬૦ પકડેલા સખસને માજીસ્ટ્રેટની આગળ અથવા જે અમલદારના હવાલામાં પોલીસથાણું હોય તેની આગળ લઈ જવો.
૬૧ પકડેલા સખસને ૨૪ કલાકથી વધારે વાર અટકાવી રાખવો નહીં.
૬૨ પકડાયા વિશે પોલીસે રીપોર્ટ કરવો.
૬૩ પકડેલા સખસને છોડી મુકવા બાબત.
૬૪ માજીસ્ટ્રેટની સમક્ષ કરેલી ગુનો.
૬૫ માજીસ્ટ્રેટે અથવા માજીસ્ટ્રેટની સમક્ષ પકડવા બાબત.
૬૬ નાહાસી જવા ઉપરથી પાછળ જવાનો તથા ફરીથી પકડવાનો અધિકાર.
૬૭ ૪૭ મી, ૪૮ મી તથા ૪૯ મી કલમોના કારણે ૬૬ મી કલમ મુજબ પકડવાની બાબતને લાગુ પાડવા બાબત.

બાબ ૬ ઠો.

હાજર થવાની જરૂર પાડવા વિશે પ્રોસેસો બાબત.

અ--સમન.

- ૬૮ સમનનો નમુનો.
સમન કોણે બજાવવો.
૬૯ સમન શી રીતે બજાવવો.
સમન પોહોચ્યાની સહી.

કલમો.

- ૭૦ સમન કરેલો શખસ જડે નહીં તો તે સમન શી રીતે બજાવવો.
૭૧ જ્યારે પોહોચ્ય મળી શકે નહીં ત્યારે શું કરવું.
૭૨ સરકારના અથવા રેલવે કંપનીના મોકર ઉપર સમન શી રીતે બજાવવો.
૭૩ સ્થાનિક સીમાની બાહાર સમન શી રીતે બજાવવો.
૭૪ સદરહુ બાબતોમાં તથા જ્યારે સમન બજાવનારો અમલદાર હાજર ન હોય ત્યારે બજાવણીની સાબિતી.

બ--પકડવાનું વારંટ.

- ૭૫ પકડવાના વારંટનો નમુનો.
પકડવાનું વારંટ ક્યાં મુખી અમલમાં રહેશે.
૭૬ કોરટ તારણ લેવાનું ફરમાવવાને મુખ્ય ત્યાર છે.
મુચરકો રવાના કરવો.
૭૭ વારંટ કોના નામનાં લખવાં
ધણા સખસોના નામનું એક વારંટ.
૭૮ વારંટો જમીનદારો વિગરેનાં નામના લખવાનો અધિકાર છે.
૭૯ પોલીસ અમલદારના નામનું વારંટ.
૮૦ વારંટનો સાર જાહેર કરવો.
૮૧ પકડેલા સખસને વગર ઠીસે કોરટની આગળ આણવો.
૮૨ વારંટ ક્યાં બજાવવાનો અધિકાર છે.
૮૩ હકુમતની બાહાર બજાવવા માટે માજીસ્ટ્રેટને મોકલેલું વારંટ.
૮૪ હકુમતની બાહાર બજાવવા સાથે પોલીસ અમલદારના નામનું લખેલું વારંટ.
૮૫ જે સખસની ઉપર વારંટ કહાડ્યું હોય તેને પકડાયા પછી શું કરવું.
૮૬ પકડેલા શખસને જે માજીસ્ટ્રેટની આગળ આણ્યો હોય તેણે શું કરવું.
ક--જાહેરનામું તથા જપ્તિ.
૮૭ નાહાસી જનારા શખસની બાબતમાં જાહેરનામું
૮૮ નાહાસી જનારા શખસની મિલકત જપ્ત કરવા બાબત.
૮૯ જપ્ત કરેલી મિલકત પાછી આપવા બાબત.

કલમો.

૩.—પ્રોસેસો સંબંધી બીજી કાનુની.

- ૯૦ સમનને બદલે અથવા તે શીવાય વળી વારંટ કહાડવા બાબત.
 ૯૧ હાજર થવાસાથે ખત લેવાનો અધિકાર.
 ૯૨ હાજર થવા બાબતનાં ખતનો કરાર નોડેથી પકડવા બાબત.
 ૯૩ આ બાબત માલિકા હરાવો સમનને તથા પકડવાના વારંટો ને સામાન્ય રીતે લાગુ પાડવા બાબત.

બાબ ૭ મો.

દસ્તાવેજ તથા બીજી જંગમ મિલકત રજુ કરવાની જરૂર પાડવા સાથે તથા ગેરવાજબી રીતે કેદ કરેલા સંપત્તિને શોધી કાઢાડવા સાથે.

પ્રોસેસો બાબત.

અ.—રજુ કરવા વિશે સમન.

- ૯૪ દસ્તાવેજ અથવા બીજી વસ્તુ રજુ કરવા વિશે સમન.
 ૯૫ કાગળો તથા તારો સંબંધી કેમ કરવું.

બ.—ઝાડો લેવાનાં વારંટ બાબત.

- ૯૬ ઝાડો લેવાનું વારંટ ક્યારે કાઢાડવાનો અધિકાર છે.
 ૯૭ વારંટની મર્યાદા બાંધવાનો અધિકાર.
 ૯૮ ફલાણા ઘરમાં ચોરીની માલકત, ખત વગેરે દસ્તાવેજ વિગેરે કે એવા શક આપ્યો હોય તે ઘરનો ઝાડો લેવાબાબત
 ૯૯ હકુમતનો બહાર ઝાડો લેવાં જરૂરી વસ્તુઓની વ્યવસ્થા.

ક.—ગેરવાજબી રીતે કેદ કરેલા સંપત્તિની શોધ કરવા બાબત.

૧૦૦ ગેરવાજબી રીતે કેદ કરેલા સંપત્તિમાં ટે ઝાડો લેવા બાબત.

૩.—ઝાડો લેવા સંબંધી સામાન્ય હરાવો.

- ૧૦૧ ઝાડો લેવાનાં વારંટો કોના નામનાં કરવાં વિગેરે.
 ૧૦૨ બંધ કરેલી જગા જે સંપત્તિના હવાલામાં હોય તેઓએ ઝાડો લેવા દેવો.
 ૧૦૩ ઝાડો લેવા તે સાહેબોની સમક્ષ લેવો. ઝાડો લેવાની જગાનો ભાગવટો કરનારા ને હાજર રહેવાનો અધિકાર છે.

કલમો.

૪.—પરચુરણ.

- ૧૦૪ રજુ કરેલો દસ્તાવેજ વિગેરે અટકાવી રાખવાનો અધિકાર.
 ૧૦૫ માછસેટ પોતાની સમક્ષ ઝાડો લેવાનું હરમાવવાને મુખત્યાર છે.

ભાગ ૪ થો.

ગુન્હા અટકાવવા બાબત.

બાબ ૮ મો.

સુલેહ રાખવા સાથે તથા સારી રીતે ચાલવા સાથે.
 તારણ બાબત.

અ.—ગુના કર્યા ઉપરથી સુલેહ રાખવા સાથે તારણ.

- ૧૦૬ ગુનો કર્યા ઉપરથી સુલેહ રાખવા સાથે તારણ.
 બ.—બીજા કામોમાં સુલેહ રાખવાસાથે તથા સારી રીતે ચાલવા સાથે તારણ.
 ૧૦૭ બીજા કામોમાં સુલેહ રાખવાસાથે તારણ
 ૧૦૮ ૧૦૭ મી કલમ પ્રમાણે ચાલવાનો જે માછસેટ વિગેરેને અધિકાર ન હોય તેણે કેમ કરવું.
 ૧૦૯ બટકનારાઓ તથા શકવાળા સંપત્તિ પાસેથી સારી રીતે ચાલવા સાથે તારણ (લેવા બાબત).
 ૧૧૦ ગુનો કરવાની ટેવ હોય તેવા ગુનેગારો પાસેથી સારી રીતે ચાલવા સાથે તારણ (લેવા બાબત).
 ૧૧૧ પુરોપિયનબટકનારાસંબંધી વિશેષ હરાવ.
 ૧૧૨ હુકમ કરવા બાબત.
 ૧૧૩ જે સંપત્તિ કોરટમાં હાજર હોય તેની બાબતમાં કેમ કરવું.
 ૧૧૪ જે સંપત્તિ સદરહુ પ્રમાણે હાજર ન હોય તેની બાબતમાં સમન અથવા વારંટ (કહાડવા બાબત).
 ૧૧૫ ૧૧૨ મી કલમ પ્રમાણે કરેલા હુકમની નકલ સમન અથવા વારંટના સાથે મોકલવી
 ૧૧૬ જાતે હાજર થવાનો માફ કરવાનો અધિકાર.

કલમો.

- ૧૧૭ ખપર ખરી છેકે નહી તે વીશ્યોકશી
૧૧૮ તારણ આપવાનો હુકમ.
૧૧૯ જે સખસની વિરૂધ ખપર આપવા
માં આવી હોય તેને છોડી મુકવાખાખત

ક.—તારણ આપવાનો હુકમ કર્યા પછી સ
ધળી ખાખતમાં કામ ચલાવવા ખાખત.

- ૧૨૦ જે મુદત મુધી તારણ બેઠવું હોય તે
મુદતની શરૂઆત.
૧૨૧ ખતમાં શું શું લખવું.
૧૨૨ જમીનો નાકબુલ કરવાનો અધિકાર.
૧૨૩ તારણ ન આપે તો કેદ.
હૈકોર્ટની અથવા સેશનકોર્ટની આગળ
ખારે કામ રજુ કરવું.
કેદનો પ્રકાર.

- ૧૨૪ તારણ નહી આપવા ખાખત કેદ કરે-
લા શખસોને છુટા કરવાનો અધિકાર.
૧૨૫ સુસેદ રાખવા ખાખતનું કોઈ પણ ખત
રદકરવાનો જિલ્લા માજિસ્ટ્રેટનો અધિકાર.
૧૨૬ જમીનોનો છુટકારો.

ખાખ ૯ મો.

કાયદા વિરૂધ મંડળીઓ.

- ૧૨૭ માજિસ્ટ્રેટના અથવા પોલીસ અમલ-
દારના હુકમ ઉપરથી મંડળીએ વિખરાઈ
જવું.
૧૨૮ વિખરી નાંખવાસાર ખિત લશ્કરી જ-
ખરી કરવા ખાખત.
૧૨૯ લશ્કરી જખરી કરવા ખાખત.
૧૩૦ લશ્કરના જે કમાંડિંગ આફિસરને
માજિસ્ટ્રેટને મંડળી વિખરી નાંખવાનું
કરમાબું હોય તે કમાંડિંગ આફિસરનું
કામ.
૧૩૧ મંડળી વિખરી નાંખવાનો કમિશનર
(સનદી)લશ્કરી અમલદારોનો અધિકાર.
૧૩૨ આ ખાખ પ્રમાણે કરેલાં કામ ખાખત
ફરિયાદ માંડવાની વિરૂધ ખચાખ.

ખાખ ૧૦ મો.

લોકાંપકારક કૃત્યો.

- ૧૩૩ અપકારક વસ્તુ ખસેડવા ખાખત શ-
રતી હુકમ.

કલમો.

- ૧૩૪ હુકમ પોહોંચાડવા અથવા જાહેર ક-
રવા ખાખત.
૧૩૫ જે શખસને હુકમ કર્યો હોય તેણે તે
હુકમ માનવો, અથવા કારણ ખતાવવું
અથવા જ્યુરી માર્ગથી.
૧૩૬ તેમ નહી કરવાનું ફજ.
૧૩૭ તે કારણ ખતાવવાને હાજર થાય તારે
કેમ કરવું.
૧૩૮ તે શખસ જ્યુરી માગે તારે કેમ કરવું.
૧૩૯ જે જ્યુરી માજિસ્ટ્રેટનો હુકમ વાજબી
કરાવે તો કેમ કરવું.
૧૪૦ હુકમ નિઃસંકેત કરેથી કેમ કરવું.
હુકમ નહી માનવાનું ફજ.
૧૪૧ જ્યુરી મુકરર નહી કરેથી અથવા જ્યુરી
પોતાનો કરાવ નહી કહી સંબળાવેથી કેમ
કરવું.
૧૪૨ ચોકસી થતાંમુધી તાકીદ આપવાખાખત.
૧૪૩ લોકાંપકારક કૃત્ય ફરીથી કરવાની અ-
થવા જરૂરી રાખવાની મના કરવાને મા-
જિસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે.

ખાખ ૧૧ મો.

(અપકારક કૃત્ય સંબંધી) તાકીદના
મુકદમાઓમાં હંધામી હુકમો.

- ૧૪૪ અપકારક કૃત્ય સંબંધી મુકદમાઓમાં
એકદમ નિઃસંકેત હુકમ કહાડવાનો
અધિકાર.

ખાખ ૧૨ મો.

સ્થાવર મિલકત સંબંધી તકરારો ખાખત.

- ૧૪૫ જમીન વગેરે ખાખતની તકરારથી સુ-
લેહનો ભંગ થવાનો સંભવ હોય તારે
કેમ કરવું.
કમળ ખાખત ચોકસી.
જે શખસના કમળમાં તે વસ્તુ હોય તે
શખસના કમળમાંથી તે વસ્તુ કાયદા
પ્રમાણે લઈ લેવામાં આવે ત્યાં મુધી તે
તેની પાસે રાખવી.
૧૪૬ તકરારની વસ્તુ જમ કરવાનો અધિકાર.
૧૪૭ ઇજિમેન્ટના હક વગેરે સંબંધી તકરારો.
૧૪૮ સ્થાનિક ચોકસી.
ખરચ ખાખત હુકમ.

કલમો.

આખ ૧૩ મો.

- અટકાવ કરવા બાબત પોલીસનું કામ.
 ૧૪૯ કાગ્નિત્રેયલ યુનાહનો અટકાવ પોલીસે કરવો.
 ૧૫૦ સરેહુ યુનાહ કરવાની ધારણા બાબત અખર.
 ૧૫૧ સરેહુ યુનાહ અટકાવવા સાર પકડવા બાબત.
 ૧૫૨ સાર્વજનિક મિલકતને નુકસાન થતું અટકાવવા બાબત.
 ૧૫૩ કાટનાં તથા માપ જોવા બાબત.

ભાગ ૫ મો.

પોલીસને અખર આપવા બાબત તથા તપાસ કરવાના તેના અધિકાર બાબત.

આખ ૧૪ મો.

- ૧૫૪ કાગ્નિત્રેયલ મુકદમામાં અખર કરવા બાબત.
 ૧૫૫ નાનકાગ્નિત્રેયલ મુકદમામાં અખર કરવા બાબત.
 નાનકાગ્નિત્રેયલ મુકદમાની તપાસ.
 ૧૫૬ કાગ્નિત્રેયલ મુકદમાની તપાસ.
 ૧૫૭ કાગ્નિત્રેયલ યુનાહ થવાનો શક આપે ત્યારે કેમ કરવું.

(અ) રચાનિક તપાસ કરવાની ક્યારે જરૂર નથી.

(બ) જે અમલદારના હવાલામાં ચાલું હોય તે અમલદારને તપાસ કરવાનો પુરતો સમય જણાય નહીં તો શું કરવું.

- ૧૫૮ ૧૫૭ મી કલમ પ્રમાણે રિપોર્ટ કેવી રીતે મોકલવા.
 ૧૫૯ તપાસ કરવાનો અથવા પ્રથમ ચોકસી કરવાનો અધિકાર.
 ૧૬૦ શહેદોને હાજર થવાનું ફરમાવવાનો પોલીસ-અમલદારનો અધિકાર.
 ૧૬૧ પોલીસે શહેદોની જાણની લેવા બાબત.
 ૧૬૨ પોલીસને કહેલા મચકુર ઉપર સહી કરવી નહીં, અથવા તે પુરાવામાં દાખલ કરવી નહીં.

કલમો.

- ૧૬૩ કાંઈ લાલચ દેખાડવી નહીં.
 ૧૬૪ કહેલા મચકુર તથા કબુલ કરેલી વાત દફતરમાં દાખલ કરવાનો અધિકાર.
 ૧૬૫ પોલીસ-અમલદારે ઝાડો લેવા બાબત.
 ૧૬૬ પોલીસ-ચાલું જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદાર બીજા તેવા અમલદારને ઝાડો લેવાનું વારંટ કાઢાડવાનું ક્યારે ફરમાવવાને મુખત્યાર છે.
 ૧૬૭ બ્યારે ચોવીસ કલાકમાં તપાસ પૂરી થઈ શકે નહીં ત્યારે કેમ કરવું.
 ૧૬૮ તાબામાં હોના પોલીસ-અમલદારે તપાસનો રિપોર્ટ કરવો.
 ૧૬૯ બ્યારે પુરાવો ખરોખર ન હોય ત્યારે તો હોમતવાળાને છુટો કરવો.
 ૧૭૦ બ્યારે પુરાવો પુરતો હોય ત્યારે માછ-ચેટની પાસે મોકલવું.
 ૧૭૧ ફરિયાદીઓને તથા શહેદોને પોલીસ-અમલદારની સાથે જવાનું ફરમાવવું નહીં. ફરિયાદીઓને તથા શહેદોને પ્રતિબંધ કરવો નહીં.
 હુકમ નહીં માનનારા ફરિયાદીને અથવા શહેદોને પેહરામાં આપીને મોકલવાનો અધિકાર છે.
 ૧૭૨ તપાસમાં ચલાવેલાં કામનું રેજનામું.
 ૧૭૩ પોલીસ-અમલદારનો રિપોર્ટ.
 ૧૭૪ આત્મઘાત વિગેરેની ચોકસી કરીને પોલીસે રિપોર્ટ કરવો.
 ૧૭૫ માણસોને બાંધાવવાનો અખત્યાર.
 ૧૭૬ મોતનાં કારણની ચોકસી માછચેટે કરવી.
 દોષીનું મુઝડું જાદી કાઢાડવાનો અધિકાર.

ભાગ ૬ ઠો.

ચાલેલા મુકદમામાં કામ ચલાવવા બાબત.

આખ ૧૫ મો.

ચોકસી તથા ઈનસાફ કરવામાં ફેજદારી કોર્ટની હકુમત બાબત.

અ.-ચોકસી અથવા ઈનસાફ કરવાની જગા.

૧૭૭ ચોકસી તથા ઈનસાફ કરવાની મામુલ જગા.

કલમો.

- ૧૭૮ મુકદ્દમાનો ઇનસાફ જુદી સેશન તુકડી-
ઓમાં કરવાનું ફરમાવવાનો અધિકાર.
- ૧૭૯ જે જિલ્લામાં કૃત્ય કર્યું હોય, અથવા
જે જિલ્લામાં પરિણામ થયું હોય તે જિલ્લા
માં તોહામતવાળાનો ઇનસાફ થઈ શકશે.
- ૧૮૦ જ્યારે બીજા ગુનાહ સાથે સંબંધ હો-
વાના સમયથી કાંઈ કૃત્ય ગુનોહ થાય
ત્યારે ઇનસાફ કરવાની જગા.
- ૧૮૧ કૃત્ય હોવા બાબત અથવા ડાકાઈટોની
ટોળીમાં હોવા બાબત અથવા પેલેરામાં-
થી નાસી જવા બાબત વિગેરે.
સાપરાધ ઓટો ઉપયોગ તથા સપરાધ
વિધાસઘાત.
ચોરવા બાબત.
- ૧૮૨ ગુનાહનું સ્થળ નફી ન થાય ત્યારે,
અથવા એકજ જિલ્લામાં ગુનોહ થયો
ન હોય ત્યારે,
અથવા ગુનોહ ચાલું રહે તેવા હોય ત્યારે,
અથવા ધણીએ કૃત્યો મળીને ગુનોહ
થયો હોય ત્યારે,
ચોકસી અથવા ઇનસાફ કરવાની જગા.
- ૧૮૩ મુસાફરીમાં કરેલો ગુનોહ.
- ૧૮૪ ટ્રેલવે, ટેલેગ્રાફ, ટપાલઆફીસ તથા
લડાઈનાં શસ્ત્રસંબંધી આઈટોની વિરૂદ્ધ
ગુનાહ.
- ૧૮૫ કયા જિલ્લામાં ચોકસી અથવા ઇન-
સાફ કરવો તે, સંશયને પ્રસંગે, હે કોર્ટ
કરાવવું.
- ૧૮૬ સ્થાનિક હકુમતની બહાર કરેલા ગુ-
નાહ સાફ સેમન અથવા વારંટ કાઢાડ-
વાનો અધિકાર.
પકડ્યા પછી માજીસ્ટ્રેટ કેમ કરવું.
- ૧૮૭ તાપ્તામહિના માજીસ્ટ્રેટ વારંટ કાઢાડ્યું
હોય ત્યારે કેમ કરવું.
- ૧૮૮ બ્રિટિશ ઇંડિયાની બહાર કરેલા ગુનાહ
બાબત બ્રિટિશ સેશનની જવાબદારી.
તોહામતબાબત ચોકસી કરવાની યોગ્યતા
સંબંધી પોલીટિકલ એજન્ટ દ્વારા આ-
પવો.
- ૧૮૯ જમાનીની તથા રજુ કરેલા કાગળોની
નકલો પુરાવામાં લેવાનું ફરમાવવાનો અ-
ધિકાર.

કલમો.

- ૧૯૦ “પોલીટિકલ એજન્ટ” આ શબ્દોની
બાબત.
- બ. —કામ ચલાવવા માટે જે શરતો અ-
વશ્ય છે તે.
- ૧૯૧ માજીસ્ટ્રેટોએ ગુનાહ સાંભળવાં બાબત.
- ૧૯૨ માજીસ્ટ્રેટોએ મુકદ્દમા બોજની પાસે
મોકલવા બાબત.
- ૧૯૩ સેશનકોર્ટોએ ગુનાહ સાંભળવા બાબત.
આડીશનલ સેશન જડાડે એ અને જનરલ
સેશન જડાડે એ ઇનસાફ કરવાના મુકદ્દમા.
આસિસ્ટન્ટ સેશન જડાડે એ (ઇનસાફ
કરવાના મુકદ્દમા).
- ૧૯૪ હે કોર્ટે ગુનાહ સાંભળવા બાબત.
- ૧૯૫ સરકારી નોકરોના કાયદેસર અખતિયાર-
ના તિરસ્કાર બાબત ફરિયાદનું કામ
ચલાવવું.
સરકારી ઇનસાફની વિરૂદ્ધ કેટલાએક
ગુનાહઓ બાબત ફરિયાદનું કામ ચલાવવું.
પુરાવામાં આપેલા દસ્તાવેજો સંબંધી
કેટલાએક ગુનાહ બાબત ફરિયાદનું કામ
ચલાવવું.
મંજૂરીયત કેવા પ્રકારની જોઈએ.
- ૧૯૬ રાજ્ય વિરૂદ્ધ ગુનાહ બાબત ફરિયાદનું
કામ ચલાવવું.
- ૧૯૭ જડાડે તથા સરકારો નોકરો ઉપર ફ-
રિયાદનું કામ ચલાવવું,
ફરિયાદનું કામ ચલાવવા બાબત સરકાર-
નો અધિકાર.
- ૧૯૮ કરાર તોડવા બાબત, આખર લેવા બા-
બત અને લગ્ન વિરૂદ્ધ ગુનાહ બાબત.
ફરિયાદનું કામ ચલાવવું.
- ૧૯૯ છિનાળો બાબત અથવા પરણેલી સ્ત્રી
ફાસલાની જવા બાબત ફરિયાદનું કામ
ચલાવવું.
- બાબ ૧૬ મો.
- માજીસ્ટ્રેટોને ફરિયાદ કરવા બાબત.
- ૨૦૦ ફરિયાદીની જવાબની લેવા બાબત.
- ૨૦૧ જે માજીસ્ટ્રેટને ફરિયાદ લેવાનો અ-
ધિકાર ન હોય તેણે શું કરવું.
- ૨૦૨ પ્રોસેસ કાઢવાનું મુલતવી રાખવું.
- ૨૦૩ ફરિયાદ કાઢાડી નાંખવા બાબત.

કલમો.

આપ ૧૭ મો.

માનુષ્યોની આગળ કામ શરૂ કરવા
આપત.

૨૦૪ પ્રોસેસ કહાડવા આપત.

૨૦૫ માનુષ્યો તોહિમતવાળાને જાતે હાજર
થવાનું માફ કરવાને મુખ્યતિયાર છે.

આપ ૧૮ મો.

સેશન કોર્ટ અથવા હે કોર્ટ ધનસાફ
કરી શકે એવા મુકદ્દમાની ચોકસીઆપત.૨૦૬ ધનસાફ થવા સાર કમિટ કરવાનો
અધિકાર.૨૦૭ કમિટ કરતાં પેહલાં ચોકસીમાં કામ
ચલાવવાની રીત.૨૦૮ રજૂ કરેલો પુરાવો લેવા આપત.
વધારે પુરાવો રજૂ કરવા આપત પ્રોસેસ.૨૦૯ તોહિમતવાળા શખસને ક્યારે છોડી
મુકવો.૨૧૦ તોહિમતનામું ક્યારે તૈયાર કરવું.
તોહિમતવાળાને તોહિમતનામું સમજા-
વવું, અને તેની નકલ આપવી.૨૧૧ ધનસાફની વખતે તોહિમત વાળાના
બચાવ સાર શહિદોની ટીપ.
ખીજી ટીપ.૨૧૨ સદરહુ શહિદોની જગ્યાની લેવાનો મા-
નુષ્યોનો અધિકાર.

૨૧૩ કમિટ કરવાનો હુકમ.

૨૧૪ ધલાકાનાં મુખ્ય શહેરોની બાહાર જે
શખસની ઉપર રાણી સાહેબની વિલા-
યતી રૈયતની સાથે એકઠું તોહિમત આ-
વું હોય તે શખસ આપત.૨૧૫ ૨૧૩ મી અથવા ૨૧૪મી કલમ પ્રમા-
ણે કમિટ કર્યાના હુકમ રદ કરવા આપત.૨૧૬ જ્યારે તોહિમતવાળાને કમિટ કર્યા હોય
ત્યારે તેના બચાવ સાર શહિદોને સમન
કરવા આપત.(શહિદના ખરચની રકમ) અનામત મુ-
કામાં ન આવે તો નકામા શહિદને સ-
મન કરવાની ના કેહેવી.૨૧૭ ફરિયાદીઓનું તથા શહિદોનું ખત.
હાજર થવાની અથવા ખત લખી આ-
પવાની ના કેહે તો પેહરામાં અટકાવી
રાખવા આપત.

કલમો.

૨૧૮ કમિટ કર્યાની વાત ક્યારે જાહેર કરવી.
તોહિમતનામું વિગેરે હે કોર્ટની પાસે
અથવા સેશન કોર્ટની પાસે મોકલવા
આપત.હે કોર્ટની પાસે અંગેરેજી તરજુમો મા-
કલવા આપત.૨૧૯ પુરવણી શહિદોને સમન કરવાનો અ-
ખતિયાર.૨૨૦ ધનસાફ થતાં સુધી તોહિમતવાળાને પે-
હરામાં રાખવા આપત.

આપ ૧૯ મો.

તોહિમતનામાં આપત.

તોહિમતનામાંનો નમુનો.

૨૨૧ તોહિમતનામાંનાં ગુનોહ લખવો.
ગુનોહનું વર્ણન કરવાને તેનું મુકદ્દર
નામ લખવું બસ છે.ગુનોહનું કાંઈ મુકદ્દર નામ ન હોય ત્યા
રે તે કેમ લખવો.તોહિમતનામાં ઉપરથી શું શું સમજવું.
તોહિમતનામાંની બાબા.અગાઉ ગુનોહ સાબિત થયાનો ઠરાવ
ક્યારે લખવો.

૨૨૨ વખત, જગા અને શખસ સંબંધી વિગત.

૨૨૩ ગુનોહ કર્યાની રીત ક્યારે લખવી જોઈએ.

૨૨૪ તોહિમતનામાં મહિના શખ્દોનો અર્થ
જે કાયદા પ્રમાણે ગુનોહ શિક્ષા કરવા
લાયક હોય તે કાયદા પ્રમાણે કરવો.

૨૨૫ મુકદ્દર ફજ.

૨૨૬ તોહિમતનામાં વગર અથવા અધુરું
તોહિમત મુકીને કમિટ કરવામાં આવે
ત્યારે કેમ કરવું.૨૨૭ કોર્ટને તોહિમતનામાં ફેરફાર કરવાનો
અધિકાર છે.૨૨૮ ફેરફાર કર્યા પછી ધનસાફનું કામ તુરત
ક્યારે ચલાવી શકાય.૨૨૯ નવેસરથી ધનસાફ કરવાનું ક્યારે ફર-
માવી શકાય, અથવા ધનસાફ ક્યારે મુ-
લતવી રાખી શકાય.૨૩૦ ફેરફાર કરેલાં તોહિમતનામાં મહિના
ગુનોહ આપત ફરિયાદનું કામ ચલાવવા

કલમો.

- સાર અગાઉથી મંજૂરિયત જોઈતી હોય તો કલમ બંધ રાખવું.
- ૨૩૧ જ્યારે તોહોમતનામાંમાં ફેરફાર કરવામાં આવે ત્યારે શહેદોને પાછા ખેંચવા બાબત.
- ૨૩૨ મુદાની ચુકવું ફળ.
- તોહોમત એકઠાં કરવા બાબત.
- ૨૩૩ જુદા જુદા ગુનાહ બાબત જુદાં જુદાં તોહોમતનામાં.
- ૨૩૪ એક વરસમાં એકજ જાતના ત્રણ ગુનાહ કર્યા હોય તેઓનું એકઠું તોહોમત મુકવાનો અધિકાર છે.
- ૨૩૫ ૧—એક કરતાં વધારે ગુનાહ બાબત ધનસાફ.
- ૨—એક ગુનાહને બે વ્યાખ્યા લાગુ હોય તે ગુનોહ.
- ૩—જે કૃત્યો (છુટાં છુટાં લેવાથી) એક ગુનોહ થાય. પણ એકઠાં લેવાથી કાંઈ જુદો ગુનોહ થાય તેવાં કૃત્યો.
- ૨૩૬ કયો ગુનોહ કયો છે તેનો શક હોય ત્યારે (કેમ કરવું.)
- ૨૩૭ જ્યારે કોઈ શખ્સની ઉપર એક ગુનાહનું તોહોમત મુક્યું હોય, ત્યારે તેની ઉપર બીજો ગુનોહ ઠરી શકે.
- ૨૩૮ જે ગુનાહનું તોહોમત મુક્યું હોય તે ગુનાહમાં સાબિત થયેલા ગુનાહનો સમાવેશ થાય ત્યારે (કેમ કરવું.)
- ૨૩૯ કયા શખ્સો ઉપર એકઠાં તોહોમત મુકવાનો અધિકાર છે.
- ૨૪૦ કેટલાંએક તોહોમતોમાંના એક તોહોમત ઉપરથી ગુનોહ ઠરે તો બાકીનાં તોહોમત પાછાં લઈ લેવા બાબત.

બાબ ૨૦ મો.

- સમનના મુકદમાઓનો માજીસ્ટ્રેટોએ ધનસાફ કરવા બાબત.
- ૨૪૧ સમનના મુકદમામાં કામ ચલાવવાની રીત.
- ૨૪૨ તોહોમતનો સાર કહી જણાવવો.
- ૨૪૩ તોહોમત સાચું છે એવું કબુલ કરેથી ગુનાહની સાબિતીનો ઠરાવ.
- ૨૪૪ સદરહુ પ્રકારની કાંઈ કબુલત કરવામાં ન આવે ત્યારે કેમ કરવું.

કલમો.

૨૪૫. ગુનોહ નાસાબિત થયાનો ઠરાવ. શિક્ષાનો હુકમ.
- ૨૪૬ ફરિયાદ અથવા સમન પ્રમાણે ઠરાવ કરવો એવી કાંઈ હદ નથી.
- ૨૪૭ ફરિયાદીની ગેર હાજરી.
- ૨૪૮ ફરિયાદ પાછી લઈ લેવા બાબત.
- ૨૪૯ જ્યારે કોઈ ફરિયાદી ન હોય ત્યારે કામ બંધ કરવાનો અધિકાર.
- ૨૫૦ નજીવી અથવા તરફી આપે એવી ફરિયાદો બાબત.
- નુકસાનીનો અવેજ વસુલ કરવા બાબત.

બાબ ૨૧ મો.

- વારંટના મુકદમાઓનો માજીસ્ટ્રેટોએ ધનસાફ કરવા બાબત.
- ૨૫૧ વારંટના મુકદમામાં કામ ચલાવવાની રીત.
- ૨૫૨ ફરિયાદનું કામ ચલાવવાની તરફનો પુરાવો.
- ૨૫૩ તોહોમતવાળાને છોડી મુકવા બાબત.
- ૨૫૪ ગુનોહ સાબિત થયેલો જણાય ત્યારે તોહોમતનામાં તૈયાર કરવું.
- ૨૫૫ જવાબ.
- ૨૫૬ તોહોમતવાળાનો જવાબ.
- ૨૫૭ તોહોમતવાળાની અરજી ઉપરથી પુરાવો રજુ કરવાની જરૂર પડવા બાબત પ્રોસેસ.
- ૨૫૮ ગુનોહ નાસાબિત થયાનો ઠરાવ. ગુનાહ સાબિત થયાનો ઠરાવ.
- ૨૫૯ ફરિયાદીની ગેર હાજરી.

બાબ ૨૨ મો.

- સંક્ષેપ રીતે ધનસાફ કરવા બાબત.
- ૨૬૦ સંક્ષેપ રીતે ધનસાફ કરવાનો અધિકાર.
- ૨૬૧ માજીસ્ટ્રેટની જે બેચને આજો અધિકાર આપ્યો હોય તે બેચને અધિકાર આપવાનો અખતિયાર.
- ૨૬૨ સમનના તથા વારંટના મુકદમા માટે કામ ચલાવવાની જે રીત છે તે રીત લાગુ પડવા બાબત.
- કેદની હદ.
- ૨૬૩ જે મુકદમામાં અપીલ ચાલતી નહોતી તે મુકદમાનું ફક્તર.

કલમો.

૧૧૪ જે મુકદમામાં અપીલ ચાલતી હોય તે મુકદમાનું હકતર.

૧૧૫ હકતર અને ફેસલાની ભાષા. એવને કલાર્ક રાખવાનો અધિકાર આપવાનો અખતિયાર છે.

આખ ૨૩ મો.

હૈ કોરટની આગળ તથા સેશન કોરટની આગળ ઇનસાફ ચલાવવા બાબત.

અ. — પ્રથમ નિયમો.

૧૧૬ “હૈ કોરટ” એ શબ્દોની વ્યાખ્યા.

૧૧૭ હૈ કોરટની આગળ ઇનસાફ જ્યુરીથી કરવો.

૧૧૮ સેશન કોરટની આગળ ઇનસાફ જ્યુરીથી કરવો અથવા આસેસરોની મદદથી કરવો.

૧૧૯ સેશન કોરટની આગળ ઇનસાફ જ્યુરીથી કરવાનો હુકમ કરવાને રવાનિક સરકાર મુખત્યાર છે.

૧૨૦ સેશન કોરટની આગળ ઇનસાફનું કામ પબ્લિક પ્રોસિક્યુટરે ચલાવવું. અ. — કામ ચલાવવાની સરખાત.

૧૨૧ ઇનસાફની સરખાત. તકસીરવાર હું એવો જવાબ આપવો.

૧૨૨ જખામ દેવાની ના કેહવી અથવા ઇનસાફ કરવાનું કેહેવું.

એક પછી એક કેટલાએક ગુલેગારોનો ઇનસાફ તેજ જ્યુરીથી અથવા આસેસરોથી કરવા બાબત.

૧૨૩ સાબિત ન થઈ શકે એવાં તોહિમતના માં ઉપર નોંધ. નોંધનું ફળ.

ક. — જ્યુરી પસંદ કરવા બાબત.

૧૨૪ જ્યુરીમાં કેટલાં માણસો જોઈયે.

૧૨૫ યુરોપિયન અથવા અમેરિકન ન હોય એવા શખસોનો સેશન કોરટની આગળ ઇનસાફ કરવાસાર જ્યુરી.

૧૨૬ ચિઠ્ઠી કાહાડાને જ્યુરરો પસંદ કરવા. વિશેષ ઠરાવ.

હાલનો રીવાજ કાયમ રાખ્યો.

જે માણસોને સમન ન કર્યા હોય તે ત્યારે ચુંટી કાહાડવા લાયક છે.

વિશેષ જ્યુરરોની આગળ ઇનસાફ.

કલમો.

૧૨૭ જ્યુરરોનાં નામ બોલાવવાં.

જ્યુરરો બાબત હરકત.

કારણો કલ્યાવગર હરકત.

૧૨૮ હરકતનાં કારણો.

૧૨૯ હરકત વિશે ઠરાવ.

જે જ્યુરરની વિરુદ્ધ હરકત મંજૂર કરવામાં આવે તે જ્યુરરની જગા પૂરવા બાબત.

૧૩૦ જ્યુરીનો અગ્રેસર.

૧૩૧ જ્યુરરોને સમ અવગણવા બાબત.

૧૩૨ જ્યુરર હાજર રહેતો બેંધ થાય ત્યારે કેમ કરવું વગેરે.

૧૩૩ કેદી માંદો હોય ત્યારે જ્યુરીને રજા આપવા બાબત.

ડ. — આસેસરો પસંદ કરવા બાબત.

૧૩૪ આસેસર કેવી રીતે પસંદ કરવા.

૧૩૫ આસેસરથી હાજર થવું ન હોય ત્યારે કેમ કરવું.

ઈ. — ફિયાદી તરફનો તથા તોહિમતવાળા તરફનો મુકદમો પુરો થતાં સુધી ઇનસાફનું કામ.

૧૩૬ ફિયાદનું કામ ચલાવનારની તરફનો મુકદમો સર કરવા બાબત. શહેદોની જખાની.

૧૩૭ માજીસ્ટ્રેટની આગળ તોહિમતવાળાએ આપેલી જખાનીને પુરાવો ગણવો.

૧૩૮ પ્રથમ ઓક્સીની વખતે આપેલો પુરાવો દાખલ થઈ શકશે.

૧૩૯ ફિયાદનું કામ ચલાવનારની તરફના શહેદોની જખાની લીધાપછી કેમ કરવું.

૧૪૦ જખામ.

૧૪૧ શહેદોની જખાની લેવા બાબત તથા તેઓને સમન કરાવવા બાબત તોહિમતવાળાનો હક.

૧૪૨ પ્રત્યુત્તર આપવાનો ફિયાદનું કામ ચલાવનારનો હક.

૧૪૩ જ્યુરીએ અથવા આસેસરોએ કાંઈ જગા નજરે જોવા બાબત.

૧૪૪ જ્યુરરની અથવા આસેસરની જખાની ત્યારે લેવાનો અખત્યાર છે.

૧૪૫ જે દિવસપર બેઠક મુલતવી હોય તે દિવસે જ્યુરીએ અથવા આસેસરોએ હાજર રહેવું.

કલમો.

૨૬૧ જપુરીને પૂરી રાખવા બાબત.

કે.—જે મુકદમાનો ધનસાફ જપુરીથી કર્યો હોય તે મુકદમાઓમાં ધનસાફનો છેડો.

૨૬૭ જપુરીને આદેશ.

૨૬૮ જડજનું કામ.

૨૬૯ જપુરીનું કામ.

૩૦૦ વિચાર કરવાને એકાંતમાં જવા બાબત.

૩૦૧ ડરાવ કહી સંભળાવવા બાબત.

૩૦૨ જપુરીવાળાઓનાં જીદાં જીદાં મત હોય ત્યારે કેમ કરવું.

૩૦૩ દરએક તોહામત બાબત ડરાવ કહી સંભળાવવા.

જપુરીને સવાલ મુકવાનો જડજને અધિકાર છે.

સવાલો તથા જવાબો દફતરમાં લખાવ કરવા.

૩૦૪ જપુરીનો ડરાવ સુધારવા બાબત.

૩૦૫ હે કોરટમાં જપુરીના ડરાવ પ્રમાણે ક્યા રે ચાલવું.

બીજે પ્રસંગે જપુરીને રજા આપવા બાબત.

૩૦૬ સેશન કોરટમાં જપુરીના ડરાવ પ્રમાણે ક્યારે ચાલવું.

૩૦૭ જ્યારે જપુરીનો ડરાવ સેશન જડજ નાકબુલ કરે ત્યારે કેમ કરવું.

ગ.—જપુરીને રજા આપાપછી તોહામ તવાળાનો ફરિયા ધનસાફ કરવા બાબત.

૩૦૮ જપુરીને રજા આપ્યા પછી તોહામ તવાળાનો ફરિયા ધનસાફ કરવા બાબત.

હ.—આસેસરો બહને જે મુકદમાનો ધનસાફ કર્યો હોય તે મુકદમામાં ધનસાફનો છેડો.

૩૦૯ આસેસરોનાં મત કહી સંભળાવવા બાબત.

ફેસલો.

આર્થ.—અગાઉ ગુહાની સાબિતીનો ડરાવ થયો હોય તો કામ ચલાવવાની રીત.

૩૧૦ અગાઉ ગુહાની સાબિતીનો ડરાવ થયો હોય તો કેમ કરવું.

જ.—હે કોરટ સાફ જપુરીની ટીપ તથા તે કોરટ સાફ જપુરીને સમન કરવા બાબત.

કલમો.

૩૧૧ જપુરીની બુક.

સ્પેશિયલ જપુરીને માફી.

૩૧૨ સ્પેશિયલ જપુરીની સંખ્યા.

૩૧૩ કામન તથા સ્પેશિયલ જપુરીની ટીપ ટીપ તૈયાર કરનાર અમલદારની મુખ્યત્વારી.

૩૧૪ પ્રારંભની તથા સુધારણી ટીપો જાહેર કરવા બાબત.

૩૧૫ ધક્કાકાનાં મુખ્ય જીહેરમાં કેટલા જપુરીને સમન કરવા.

પૂરવણી સમન.

૩૧૬ ધક્કાકાનાં મુખ્ય જીહેરોની બાહાર જપુરીને સમન કરવા બાબત.

૩૧૭ જરૂરી જપુરી.

૩૧૮ જપુરી હાજર થવાને ચુકે તે બાબત.

કે.—સેશન કોરટસાફ જપુરીની તથા આસેસરોની ટીપ, અને તે કોરટસાફ જપુરીને તથા આસેસરોને સમન કરવા બાબત.

૩૧૯ જપુરી અથવા આસેસરો લખાવ કામ કરવાની પાતતા.

૩૨૦ માફી.

૩૨૧ જપુરી તથા આસેસરોની ટીપ.

૩૨૨ ટીપ પ્રસિદ્ધ કરવા બાબત.

૩૨૩ ટીપ બાબત હરકતો.

૩૨૪ ટીપની તપાસણી.

૩૨૫ ટીપની વરસોવરસ તપાસણી.

૩૨૬ જીલ્લા માજિસ્ટ્રેટ જપુરીને તથા આસેસરોને સમન કરવા બાબત.

૩૨૭ બીજા જપુરીને અથવા આસેસરોને સમન કરવાનો અધિકાર.

૩૨૮ સમનનો નમૂનો તથા તેની બજાવણી.

૩૨૯ સરકારી અથવા રેલવેના નોકરને ક્યા રે માફ કરવાનો અધિકાર છે.

૩૩૦ જપુરી અથવા આસેસરને હાજર થવાનું માફ કરવાને કોરટ મુખ્યત્વાર છે.

૩૩૧ હાજર થયલા જપુરી અને આસેસરોની ટીપ.

૩૩૨ જપુરી અથવા આસેસર હાજર ન થાય તો દંડ કરવો તે બાબત.

લ.—હે કોરટો બાબત વિશેષ ડરાવો.

૩૩૩ ફરિયાદનું કામ બંધ કરવાનો આદેશ કે જનરેલનો અધિકાર.

કલમો.

- ૩૩૪ બેઠકો કરવાનો વખત.
 ૩૩૫ બેઠકો કરવાની જગા.
 બેઠકોની નોટીસ.
 ૩૩૬ રાણીની વિભાવતી રૈયતનો ધનસાફ કરવાની જગા.

. બાબ ૨૪ મો.

ચોકસી તથા ધનસાફ બાબત સામાન્ય કરાવો.

- ૩૩૭ જે શખસ ગુનાહમાં સામીલ હોય તે શખસને માફી આપવાનું કેહેવા બાબત
 ૩૩૮ માફી આપવાનું કેહેવાનો હુકમ કરવાનો અધિકાર.
 ૩૩૯ જે શખસને માફી આપવાનું કહ્યું હોય તે શખસને કમિટ કરવા બાબત.
 ૩૪૦ જવાબ કરવાનો તોહમતવાળાનો હક.
 ૩૪૧ તોહમતવાળો ચાલેલું કામ સમજતો નહીં હોય ત્યારે કેમ કરવું.
 ૩૪૨ તોહમતવાળાની જગ્યાની લેવાનો અધિકાર.
 ૩૪૩ લલચાવીને કાંઈ વાત પ્રગટ કરાવવાને કાંઈ દાવ વાપરવા નહીં.
 ૩૪૪ કામ ચલાવવાનું સરથી અથવા વચમાં મુજતબી રાખવાનો અખત્યાર.
 પાછો મોકલવો.
 પાછો મોકલવાનો વાજબી સખબ.
 ૩૪૫ ગુનાહ માંડી વાળવા બાબત.
 ૩૪૬ જે મુકદમા પ્રાંતમાંનો માજિસ્ટ્રેટ ચુકવી શકતો નહીં હોય તે મુકદમામાં તેણે કેમ કરવું.
 ૩૪૭ ચોકસી અથવા ધનસાફનું કામ સર કર્યા પછી માજિસ્ટ્રેટને એમ જણાય કે મુકદમા કમિટ કરવો જોઈએ ત્યારે કેમ કરવું.
 ૩૪૮ શિક્ષા, સ્ટાંપના કાયદા તથા મિલકત વિરુદ્ધ ગુનાહ જે શખસોની ઉપર અગાઉ કર્યા હોય તે શખસોના ધનસાફ બાબત.
 ૩૪૯ જોઈએ તેટલી શખત શિક્ષાનો હુકમ માજિસ્ટ્રેટ કરી શકે નહીં ત્યારે કેમ કરવું
 ૩૫૦ થોડાક પુરાવો એક માજિસ્ટ્રેટ અને થોડાક પુરાવો બીજા માજિસ્ટ્રેટે દફતરમાં દાખલ કર્યા હોય તે ઉપરથી ગુનોહ

કલમો.

- કરાવવા બાબત અથવા કમિટ કરવા બાબત.
 ૩૫૧ કોરટમાં હાજર થયલા ગુનેહગારોને અટકાવી રાખવા બાબત.
 ૩૫૨ કોરટો ખુલી છે.
 બાબ ૨૫ મો.
 ચોકસી તથા ધનસાફ કરતી વખતે પુરાવો લેવાની તથા દફતરમાં દાખલ કરવાની રીત બાબત.
 ૩૫૩ પુરાવો તોહમતવાળાની સમક્ષ લેવો.
 ૩૫૪ ઇલાકાનાં મુખ્ય શહેરોની બાહાર શાહેદી દફતરમાં દાખલ કરવાની રીત.
 ૩૫૫ સમતના મુકદમાનું તથા અમુક ગુનાહ બાબત પેહેલા અને બીજા વર્ગના માજિસ્ટ્રેટોએ કરવાના ધનસાફનું દફતર.
 ૩૫૬ ઇલાકાનાં મુખ્ય શહેરોની બાહાર બીજા મુકદમાઓનું દફતર.
 અગ્રેજીમાં આપેલી શહેદી.
 બ્યારે માજિસ્ટ્રેટ અથવા જડજે જાતે શહેદી લખી લીધી નહીં હોય ત્યારે યાદ
 ૩૫૭ શહેદીનાં દફતરની બાબા.
 ૩૫૮ ૩૫૫ મી કલમ માહેના મુકદમામાં માજિસ્ટ્રેટને છુટ.
 ૩૫૯ ૩૫૬ મી અથવા ૩૫૭ મી કલમ પ્રમાણે શહેદીદફતરમાં દાખલ કરવાની રીત
 ૩૬૦ સદરહુ શહેદી પુરી થઈ રહે ત્યારે તેના સંબંધમાં કેમ કરવું.
 ૩૬૧ તોહમતવાળાને અથવા તેના પ્લીડરને શહેદીનો અર્થ કેહેવો.
 ૩૬૨ પ્રેશીડેન્સી માજિસ્ટ્રેટોની કોરટમાં શહેદીનું દફતર.
 ૩૬૩ શહેદીની વરતાણુંક બાબતનો શેરો.
 ૩૬૪ તોહમતવાળાની જગ્યાની દફતરમાં કેવી રીતે દાખલ કરવી.
 ૩૬૫ હાઈ કોરટમાં શહેદીનું દફતર.

. બાબ ૨૬ મો.

ફેસલા બાબત.

- ૩૬૬ ફેસલો આપવાની રીત.
 ૩૬૭ ફેસલાની બાબા.
 ફેસલામાં શું લખવું જોઈએ.
 નિકલપની રીતે ફેસલો.
 ૩૬૮ મોતની શીક્ષાનો હુકમ.
 શમુદ્રપારની શીક્ષાનો હુકમ.

કલમો.

- ૩૬૯ કોર્ટ ફેસલામાં ફરકાર કરવો નહીં.
 ૩૭૦ પ્રેસિડેન્સી માજિસ્ટ્રેટનો ફેસલો.
 ૩૭૧ તોહોમતવાળાને ફેસલો સમજાવવો તથા નકલ આપવી.
 જે સખસનીઉપર મોતની શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તે સખસની ખાખત.
 ૩૭૨ ફેસલાનો તરજુમો ક્યારે કરવો.
 ૩૭૩ સેશન કોર્ટે ઠરાવના તથા શિક્ષાના હુકમની નકલ જીલા માજિસ્ટ્રેટની ઉપર મોકલવી.

ખાખ ૨૭ મો.

શિક્ષાનો હુકમ મંજુર થવા માટે મોકલવા ખાખત.

- ૩૭૪ સેશન કોર્ટ મોતની શિક્ષાનો હુકમ (મંજુર થવા માટે) મોકલવા ખાખત.
 ૩૭૫ વધારે ઓકસી કરવાનું અથવા વધારે પુરાવો લેવાનું ફરમાવવાનો અધિકાર.
 ૩૭૬ શિક્ષાનો હુકમ બાહાલ કરવાનો અથવા ગુલાની માખીતીનો ઠરાવ રદ કરવાનો હાઈકોર્ટનો અખત્યાર.
 ૩૭૭ મંજુરીયત ઉપર અથવા શિક્ષાના નવા હુકમ ઉપર બે જડગ્ગેએ સહી કરવી.
 ૩૭૮ મતભેદ પડે ત્યારે કેમ કરવું.
 ૩૭૯ મંજુર થવા માટે હાઈકોર્ટમાં મોકલેલા મુકદમામાં કેવી રીતે કામ ચલાવવું.
 ૩૮૦ આશિરૂટ સેશન જડગ્ગ અથવા ૩૪ મી કલમ પ્રમાણે આજનારો માજિસ્ટ્રેટ જે શિક્ષાનો હુકમ કરે તેની મંજુરીયત ખાખત.

ખાખ ૨૮ મો.

અમલમાં લાવવા ખાખત.

- ૩૮૧ ૩૭૬મી કલમ પ્રમાણે કરેલો હુકમ અમલમાં લાવવા ખાખત.
 ૩૮૨ ગર્ભવંતી સ્ત્રીને મોતની શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તે બંધ રાખવો.
 ૩૮૩ બીજા મુકદમામાં સમુદ્રપારની અથવા કેદની શિક્ષાના હુકમ અમલમાં લાવવા ખાખત.
 ૩૮૪ અમલમાં લાવવા ખાખતનું વારંટકોના નામનું કરવું.
 ૩૮૫ વારંટ કોની પાસે રાખવું.

કલમો.

- ૩૮૬ હંડ વસુલ કરવા ખાખતનું વારંટ.
 ૩૮૭ સદરહુ વારંટનું ફળ.
 ૩૮૮ કેદની શિક્ષાનો હુકમ અમલમાં લાવવાનું બંધ રાખવા ખાખત.
 ૩૮૯ વારંટ કાહાડવાનો કોને અખત્યાર છે.
 ૩૯૦ ફકત ફટકા મારવાની શિક્ષાનો હુકમ અમલમાં લાવવા ખાખત.
 ૩૯૧ કેદ શિવાય વળી ફટકા મારવાની શિક્ષાનો હુકમ અમલમાં લાવવા ખાખત.
 ૩૯૨ શિક્ષા કેદવાની રીત.
 કેટલા ફટકા મારવા તેની હદ.
 ૩૯૩ કડકે કડકે અમલમાં લાવવો નહીં. માફી.
 ૩૯૪ ગુનેગારની પ્રકૃતી ઠીક નહીં હોય તો ફટકા મારવા નહીં.
 ફટકા મારવાનું મોકુફ રાખવું.
 ૩૯૫ ૩૯૪ મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા કરાતી નહીં હોય ત્યારે કેમ કરવું.
 ૩૯૬ ફરારી થયેલા ગુનેગારની ઉપર શિક્ષાના હુકમ અમલમાં લાવવા ખાખત.
 ૩૯૭ ગુનેગાર શિક્ષા ભોગવતો હોય તેનેબીજા ગુના ખાખત શિક્ષા
 ૩૯૮ ૩૯૬ મી તથા ૩૯૭ મી કલમો ખાખત વિશિષ્ટ ઠરાવ.
 ૩૯૯ નાની ઉમરના ગુનેગારોને સમાર્ગપ્રવર્તક શાળામાં કેદ કરવા ખાખત.
 ૪૦૦ શિક્ષાનો હુકમ અમલમાં લાવ્યા પછી વારંટ પાછું મોકલવા ખાખત.

ખાખ ૨૯ મો.

શિક્ષા મોકુફ રાખવા, માફ કરવા તથા અદલત ખાખત.

- ૪૦૧ શિક્ષા મોકુફ રાખવાનો અથવા માફ કરવાનો અધિકાર.
 ૪૦૨ શિક્ષા અદલવાનો અધિકાર.

ખાખ ૩૦ મો.

અગાઉ બીન તકસીરવાર અથવા તકસીર વાર ઠર્યા હોય તે ખાખત.

- ૪૦૩ જે સખસની ઉપર એક વખત ગુનો સાબીત થયાનો અથવા ના સાબીત થયાનો ઠરાવ થયો હોય તે સખસનો તેજ ગુના ખાખત ફરી ઈનસાફ કરવો નહીં.

જામો.

ભાગ ૭ મો.

અપીલ તથા લાખી મોકલવા બાબત
તથા તપાસ બાબત.

બાબ ૩૧ મો.

અપીલો બાબત.

- ૪૦૪ બીજી રીતે ઠરાવું ન હોય તો અપીલ ચાલશે નહીં.
- ૪૦૫ જમ કરેલી મોકલત પાછી આપવાબાબતની અરજી જેના હુકમથી નાકબૂત કરી હોય તે હુકમ ઉપર અપીલ.
- ૪૦૬ સારી રીતે ચાલવા બાબત તારણ માગવાના હુકમ ઉપર અપીલ.
- ૪૦૭ બીજા અથવા ત્રીજા વર્ગના માનિસ્ટ્રેટ કરેલા શિક્ષાના હુકમ ઉપર અપીલ. પહેલા વર્ગના માનિસ્ટ્રેટની પાસે અપીલો મોકલવા બાબત.
- ૪૦૮ આસિસ્ટન્ટ સેશન જડને અથવા પે-હેલા વર્ગના માનિસ્ટ્રેટ કરેલા શિક્ષાના હુકમ ઉપર અપીલ.
- ૪૦૯ સેશન કોર્ટને કરેલી અપીલો કેવી રીતે સંભળવી.
- ૪૧૦ સેશન કોર્ટ કરેલા શિક્ષાના હુકમ ઉપર અપીલ.
- ૪૧૧ પ્રેસિડેન્સી માનિસ્ટ્રેટ કરેલા શિક્ષાના હુકમ ઉપર અપીલ.
- ૪૧૨ જે કામોમાં તોહમતવાળો પોતે તકસીરવાર છે એવો જવાબ આપે તે કામોમાં અપીલ ચાલશે નહીં.
- ૪૧૩ જ્હાના મુકદ્દમામાં અપીલ નથી.
- ૪૧૪ સંક્ષેપ રીતે યુનો સાબીત થયાનો ઠરાવ કર્યો હોય તે ઉપર અપીલ નથી.
- ૪૧૫ ૪૧૩ મી ૪૧૪ મી કલમ બાબત વી મુશ ઠરાવ.
- ૪૧૬ રાણીસાહેબની વિભાગી રહ્યત ઉપર કરેલા શિક્ષાના હુકમ બાબત અપવાદ.
- ૪૧૭ યુનો નાસાબીત થયાનો ઠરાવ કર્યો હોય તે બાબતમાં સરકાર તરફથી અપીલ.
- ૪૧૮ કેવી વાતો બાબત અપીલ દાખલ થઈ શકે.
- ૪૧૯ અપીલની અરજી.
- ૪૨૦ અપેલેટ તુરંગમાં હોય ત્યારે કેમ કરવું.
- ૪૨૧ સંક્ષેપ રીતે અપીલ નામંજુર કરવા બાબત.

જામો.

- ૪૨૨ અપીલની મીટીસ.
- ૪૨૩ અપીલનો નિકાલ કરવામાં અપીલ કોર્ટનો અધિકાર.
- ૪૨૪ તાબામાં હોતી અપીલ કોર્ટના ફેસલા.
- ૪૨૫ અપીલમાં હાઈકોર્ટ કરેલા હુકમ બાબત નિયમી કોર્ટને દાખલો આપવો.
- ૪૨૬ અપીલ ચાલુ હોય ત્યાં સુધી શિક્ષામોકુફ રાખવા બાબત. અપેલેટને જામીન ઉપર છોડવા બાબત.
- ૪૨૭ યુનો નાસાબીત થયાના ઠરાવ ઉપર અપીલ કરી હોય તેમાં તોહમતવાળાને પકડવા બાબત.
- ૪૨૮ અપીલ કોર્ટ વધારે પુરાવો લેવાને અથવા લેવાનું ફરમાવવાને મુખ્યત્યાર છે.
- ૪૨૯ અપીલ કોર્ટના જડનેના જે પક્ષ થઈ ને જે ઉપર પક્ષના સરખા મત પડે ત્યારે કામ ચલાવવાની રીત.
- ૪૩૦ અપીલમાં કરેલા હુકમો આપરના સમજવા.
- ૪૩૧ અપીલો રદ થવા બાબત.

બાબ ૩૨ મો.

- લાખી મોકલવા બાબત તથા દુરસ્તી બાબત.
- ૪૩૨ પ્રેસિડેન્સી માનિસ્ટ્રેટ હાઈકોર્ટને લાખી મોકલવા બાબત.
- ૪૩૩ હાઈ કોર્ટના ઠરાવ પ્રમાણે મુકદ્દમાનો નિકાલ કરવા બાબત. અરજી બાબત હુકમ.
- ૪૩૪ હાઈકોર્ટની અસલ હુકમમાં જે તક રાશે નિકળે તે તકરારો અનામત રાખી મુકવાનો અધિકાર. તકરાર અનામત રાખી મુકવામાં આવે ત્યારે કેમ કરવું.
- ૪૩૫ નીચા દરજ્જાની કોર્ટોનાં દફતર મંગાવવાનો અધિકાર.
- ૪૩૬ કમિટ કરવાનું ફરમાવવાનો અધિકાર.
- ૪૩૭ ચોકસી કરવાનું ફરમાવવાનો અધિકાર.
- ૪૩૮ હાઈકોર્ટને રિપોર્ટ કરવા બાબત.
- ૪૩૯ તપાસ કરવાનો હાઈકોર્ટનો અધિકાર.
- ૪૪૦ પક્ષકારોની હકીકત સંભળવી કે નહીં એ કોર્ટની મુખ્યત્યારી ઉપર છે.
- ૪૪૧ પ્રેસિડેન્સી માનિસ્ટ્રેટ પોતાના ઠરાવનાં કારણોનો મચકુર મોકલે તે હાઈકોર્ટ ધ્યાનમાં લેવો.

૪૪૨ હૈકોરટના હુકમ બાબત નીચલી કોર્ટને અથવા માજીસ્ટ્રેટને દાખલો આપવો.

ભાગ ૮ મો.

વિશેષ કામ ચલાવવા બાબત.

બાબ ૩૩ મો.

યુરોપિયનો તથા અમેરિકનો ઉપર ફોજદારી કામ ચલાવવા બાબત.

૪૪૩ રાણીસાહેબની વિભાગી રૈયત ઉપર મુકેલાં તોહોમત બાબત ચોકસી તથા ધનસાફ કરવાનો અધિકાર કયા માજીસ્ટ્રેટને છે.

૪૪૪ સેશન જડજ રાણીસાહેબની વિભાગી રૈયત હોવી જોઈએ.

આસિંગ્ટન સેશન જડજ પોતાની હુકમ ઉપર ત્રણ વર્ષ સુધી રહેલો હોવો જોઈએ અને તેને વિશેષ કરીને અધિકાર આપવો જોઈએ.

૪૪૫ રાણીસાહેબની વિભાગી રૈયતે કરેલો ગુનોહ સાંભળવા બાબત.

૪૪૬ જે શિક્ષાના હુકમ કરવાનો અધિકાર જીલ્લામાં હોતા માજીસ્ટ્રેટને છે તે.

૪૪૭ (તોહોમતવાળાને) સેશનકોર્ટમાં ક્યારે અને હૈકોર્ટમાં ક્યારે કમિટ કરવો.

૪૪૮ જે ગુનાહઓમાંનો એક ગુનોહ મોતની અથવા સમુદ્ર પારની શિક્ષાને લાયક હોય, અને બીજા તેવી શિક્ષાને લાયક ન હોય તેવા ગુનાહઓનો ધનસાફ.

૪૪૯ જે શિક્ષાના હુકમ કરવાનો અધિકાર સેશનકોર્ટને છે તે.

સેશન જડજને પોતાનો અધિકાર અયોગ્ય જણાય ત્યારે કેમ કરવું.

૪૫૦ સેશન જડજ રાણીસાહેબની વિભાગી રૈયત નહીં હોય ત્યારે કેમ કરવું.

૪૫૧ રાણીસાહેબની વિભાગી રૈયતનો ધનસાફ કરવા માટે મિત્ર જ્યુરી.

૪૫૨ રાણીસાહેબની વિભાગી રૈયત ઉપર તથા દેશી ઉપર એકું તોહોમત આવે ત્યારે તેઓનો ધનસાફ કરવા બાબત. દેશી જુદા ધનસાફ થવાનો દાવો કરવાને ક્યારે મુખત્યાર છે.

૪૫૩ હું રાણીસાહેબની વિભાગી રૈયત છું માટે મારી તે પ્રમાણે તજવીજ થવી જોઈએ એવા કોઈ શખસ દાવો કરે ત્યારે કેમ કરવું.

૪૫૪ પોતાની સ્થિતિ વિશે તકરાર ન કરવી, એ હક છોડી દેવા બરાબર છે.

૪૫૫ જે શખસ રાણીસાહેબની વિભાગી રૈયત ન હોય તે શખસનો આ બાબત માણે ધનસાફ કરવામાં આવે તે બાબત.

૪૫૬ રાણીસાહેબની વિભાગી રૈયતને અટકાવી રાખી હોય ત્યારે પોતાને હૈકોર્ટની આગળ આજવાનો હુકમ થવા સાફ અરજી કરવાનો હક.

૪૫૭ સદરહુ અરજી કરવામાં આવે ત્યારે કેમ કરવું.

૪૫૮ કયા મુલકોમાં હૈકોર્ટ સદરહુ પ્રકારના હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે.

૪૫૯ માજીસ્ટ્રેટને અથવા સેશનકોર્ટને હુકમ આપનારા આક્ટો લાગુ પાડવા બાબત.

૪૬૦ યુરોપિયનો અથવા અમેરિકનોનો ધનસાફ કરવા માટે જ્યુરી.

૪૬૧ યુરોપિયન અથવા અમેરિકન ઉપર અને બીજા કોઈ જાતના શખસ ઉપર એકું તોહોમત મુકવામાં આવે ત્યારે જ્યુરી બાબત.

૪૬૨ ૪૫૧ મી અથવા ૪૬૦ મી કક્ષમ પ્રમાણે જ્યુરીને સમન કરીને તેઓની યાદી કરવા બાબત.

૪૬૩ રાણીસાહેબની વિભાગી રૈયત વિગેરે ઉપર ફોજદારી કામ ચલાવવા બાબત.

બાબ ૩૪ મો.

ગાંડા માણસો બાબત.

૪૬૪ તોહોમતવાળો ગાંડો હોય તો કેમ કરવું.

૪૬૫ સેશનકોર્ટમાં અથવા હૈકોર્ટમાં કમિટ કરેલો શખસ ગાંડો હોય તો કેમ કરવું.

૪૬૬ તપાસ અથવા ધનસાફ થતાં સુધી ગાંડા શખસને છુટો કરવા બાબત. ગાંડાને સંભાળીને રાખવા બાબત.

૪૬૭ ચોકસી અથવા ધનસાફ પાછો જતરી કરવા બાબત.

૪૬૮ માજીસ્ટ્રેટની અથવા કોર્ટની આગળ તોહોમતવાળો હાજર થાય ત્યારે કેમ કરવું.

૪૬૯ જ્યારે તોહોમતવાળો દિવાનો જણાય ત્યારે કેમ કરવું.

૪૭૦ ગાંડા પણના સમય પરથી તોહોમતવાળાને બિન તકસીરવાર દરાવવાનો ફેસલો.

૪૭૧ સદરહુ સમય પરથી બિન તકસીરવાર

દરાવેલા શખસને સારા જાપતામાં રાખવા બાબત.

- ૪૭૨ ઇન્સ્પેક્ટર જનરલે ગાંડા કેદીઓને જોવા જવું.
- ૪૭૩ ગાંડા કેદી પોતાનો જવાબ કરવાને શક્તિમાન છે એવો રિપોર્ટ કરવામાં આવે ત્યારે કેમ કરવું.
- ૪૭૪ ૪૬૬ મી અથવા ૪૭૧ મી કલમ પ્રમાણે કેદ રાખેલો ગાંડો શખસ છોડી મુકવાલાયક છે એમ જાહેર કરવામાં આવે ત્યારે કેમ કરવું.
- ૪૭૫ ગાંડા માણસને તેનાં સગાંવાહાલાને સંબાળીને માટે સ્વાધીન કરવા બાબત.

બાબ ૩૫ મો.

ઈનસાફ ચલાવવામાં હરકત થાય એવા કેટલાએક ગુનાહની બાબતમાં કામ ચલાવવા બાબત.

- ૪૭૬ ૧૯૫મી કલમમાં કહેલા મુકદ્દમમાં કામ ચલાવવાની રીત.
- ૪૭૭ સદરહુ પ્રકારના ગુનાહ સેશન કોર્ટની આગળ કરવામાં આવે ત્યારે તે સંબંધી તે કોર્ટનો અધિકાર.
- ૪૭૮ તપાસ પૂરી કરવાનો તથા હૈ કોર્ટમાં અથવા સેશન કોર્ટમાં કમિટ કરવાનો દિવાની તથા મુલકી કોર્ટનો અધિકાર.
- ૪૭૯ સદરહુ પ્રકારના મુકદ્દમામાં દિવાની કોર્ટે કેમ કરવું.
- ૪૮૦ તિરસ્કારના કેટલાએક મુકદ્દમામાં કેમ કરવું.
- ૪૮૧ સદરહુ પ્રકારના મુકદ્દમાઓનું દફતર.
- ૪૮૨ મુકદ્દમોની તાજવીજ ૪૮૦મી કલમ પ્રમાણે કરવી નહીં જોઈએ એમ કોર્ટની નજરમાં આવે ત્યારે કેમ કરવું.
- ૪૮૩ રજીષ્ટર અથવા સબરજીષ્ટર ૪૮૦ તથા ૪૮૨મી કલમના અર્થ પ્રમાણે દિવાની કોર્ટ છે એમ ક્યારે સમજવું.
- ૪૮૪ ગુનેહગાર હુકમ માને અથવા માફ માગે એટલે તેને છોડી દેવા બાબત.
- ૪૮૫ જે શખસ જવાબદારી અથવા દસ્તા વેળ રજુ કરવાની ના કહે તે શખસને કેદ કરવા અથવા હવાલે કરવા બાબત.
- ૪૮૬ તિરસ્કારનાં કામોમાં ગુનાહની સાબિતીના દરાવ ઉપર અધીશ.
- ૪૮૭ ૧૯૫મી કલમમાં કહેલા ગુનાહ કેટલા

એક જડ્જોની તથા માજીસ્ટ્રેટોની આગળ કરવામાં આવે ત્યારે તેઓએ તે ગુનાહઓનો ઈનસાફ કરવો નહીં.

બાબ ૩૬ મો.

ઝોરનોનાં તથા બાળકોનાં ગુજરાત બાબત.

- ૪૮૮ ઝોરનોનાં તથા બાળકોનાં ગુજરાત બાબત હુકમ.
- હુકમ જખરીથી અમલમાં લાવવા બાબત વિશેષ દરાવ.
- ૪૮૯ લવાજમમાં ફેરફાર કરવા બાબત.
- ૪૯૦ ગુજરાતનો હુકમ જખરીથી અમલમાં લાવવા બાબત.

બાબ ૩૭ મો.

હેબિયસ કોર્પસના જેવા પ્રકારના હુકમ બાબત.

- ૪૯૧ હેબિયસ કોર્પસના જેવા પ્રકારનો હુકમ કદાચવાનો અધિકાર.

ભાગ ૯ મો.

પુરવાણી દરાવો.

બાબ ૩૮ મો.

પબ્લિક પ્રાસિક્યુટર બાબત (એટલેસરકારની તરફથી ફરિયાદ પક્ષનું કામ ચલાવવા સારું દરાવેલા માણસ બાબત.)

- ૪૯૨ પબ્લિક પ્રાસિક્યુટરો નિમવાનો અધિકાર
- ૪૯૩ પબ્લિક પ્રાસિક્યુટર પોતાને સોંપેલા મુકદ્દમામાં સઘળી કોર્ટમાં બોલવાને સુખતિયાર છે.
- ખાનગી રીતે કરેલા પલીડોરોએ તેના તાબામાં રહેવું.
- ૪૯૪ ફરિયાદનું કામ ચલાવવાનું છોડી દેવામાં આવે તેનું પરિણામ.
- ૪૯૫ ફરિયાદ પક્ષનું કામ ચલાવવાની પરવાનગી.

બાબ ૩૯ મો.

જામીન બાબત.

- ૪૯૬ જામીન લઈ શકાય એવો ગુનોહ હોય તો જામીન લેવા બાબત.
- ૪૯૭ જામીન નહીં લઈ શકાય એવો ગુનોહ હોય તો જામીન ક્યારે લેવાનો અધિકાર છે
- ૪૯૮ જામીન લેવાનું અથવા જામીનની રકમ ઓછી કરવાનું ફરમાવવાનો અધિકાર

- ૪૯૬ તોહોમતવાળાનું તથા જમીનોનું ખત
૫૦૦ પેહેરામાંથી છોડી દેવા બાબત.
૫૦૧ પ્રથમ લીધેલો જમીન કાચો હોય
ત્યારે પાછો જમીન આપવાનો હુકમ કરવાનો અધિકાર.
૫૦૨ જમીનોને છુટા કરવા બાબત.

બાબ ૪૦ મો.

- સાહેબોનીજાગીરાની લેવાસાફ કમીશનોબાબત.
૫૦૩ શાહેબને હાજર થવાનું ક્યારે માફ કરવાનો અધિકાર છે.
કમિશન મોકલવું તથા તે મુજબ કામ ચલાવવાની રીત.
૫૦૪ શાહેબ ધંડાકાનાં મુખ્ય શેહેર માંદે હોય ત્યારે કમિશન બાબત.
૫૦૫ પક્ષકારો શાહેબની જાગીરાની લેવાને મુખ્યતિયાર છે.
૫૦૬ કમિશન મોકલવાની અરજી કરવાનો જીલ્લામાંના તાબાના માજીસ્ટ્રેટનો અધિકાર.
૫૦૭ કમિશન પાછું મોકલવા બાબત.
૫૦૮ ચોકસી અથવા ઈનસાફ મુલતવી રાખવા બાબત.

બાબ ૪૧ મો.

- પુરાવા બાબત વિશેષ નિયમો.
૫૦૯ વૈદ્યક શાહેબની જાગીરા.
૫૧૦ વૈદ્યક શાહેબને સમન કરવાનો અધિકાર
કેમિકલ એકઝામિનરનો રિપોર્ટ.
૫૧૧ અગાઉ તકસીરવાર અથવા પિત તકસીરવાર ઈસ્તાની સાબિતી કેવી રીતે કરાય.
૫૧૨ તોહોમતવાળાની ગેરહાજરીમાં પુરાવા દફતરમાં લખી લેવા બાબત.

બાબ ૪૨ મો.

- ખત સંબંધી ઈરાવા.
૫૧૩ મુચલકાને બદલે નાણાંની રકમ અનામત મુકવા બાબત.
૫૧૪ ખતની શરત તોડેથી કેમ કરવું.
૫૧૫ ૫૧૪મી કલમ પ્રમાણે કરેલા હુકમો ઉપર અપીલો બાબત તથા તે હુકમો તપાસવા બાબત.
૫૧૬ કેટલાએક મુચલકા ઉપરથી લેહેણી થયેલી રકમ વસુલ કરવાનું ફરમાવવાનો અધિકાર.

બાબ ૪૩ મો.

- મિલકતની વ્યવસ્થા કરવા બાબત.
૫૧૭ જે મિલકત સંબંધી ગુનો હોય તે મિલકતની વ્યવસ્થા કરવા બાબત હુકમ
૫૧૮ જિલ્લા માજીસ્ટ્રેટને અથવા પેટા તુકડી માજીસ્ટ્રેટને સોંપવાની રીતે હુકમ કરવાનો અધિકાર છે.
૫૧૯ નિરપરાધી અરીદદારને તોહોમતવાળાના શરીર ઉપરથી જડેલા પૈસા આપવા બાબત,
૫૨૦ ૫૧૭મી અથવા ૫૧૮મી અથવા ૫૧૯મી કલમ મુજબ કરેલો હુકમ અમલમાં લાવવાનું બંધ રાખવા બાબત.
૫૨૧ આખર લેવા જેવી તથા બીજી બાબતનો નાશ કરવા બાબત.
૫૨૨ સ્થાવર મિલકતનો કબજો પાછો આપવાનો અધિકાર.
૫૨૩ ૫૧૭મી કલમ મુજબ લીધેલી મિલકત અથવા ચોરીની મિલકત પકડ્યા પછી પોલીસે કેમ કરવું.
પકડેલી મિલકતનો ધણી માલમ પડ્યો નહીં હોય ત્યારે કેમ કરવું.
૫૨૪ છ મહિનામાં કોઈ દાવો કરનાર હાજર ન થાય તો શું કરવું.
૫૨૫ બમડી જાય એવી મિલકત વેચવાનો અધિકાર.

બાબ ૪૪ મો.

- ફોજદારી મુકદમા બીજાની પાસે મોકલવા બાબત.
૫૨૬ જે ફોરેટ મુકદમા બીજાની પાસે મોકલવાને, અથવા પોતાની મેળે તેનો ઈનસાફ કરવાને મુખ્યતિયાર છે.
આ કલમ પ્રમાણે કરેલી અરજીની મોટીસ પબ્લિક પ્રોસિક્યુટરને આપવા બાબત.
૫૨૭ ફોજદારી મુકદમા તથા અપીલો બીજા પાસે મોકલવા બાબત ગવરનર જનરલ ઈન કાઉન્સિલનો અધિકાર.
૫૨૮ મુકદમા લઈ લેવાને અથવા બીજાને સોંપવાને જિલ્લા માજીસ્ટ્રેટ અથવા પેટા તુકડી માજીસ્ટ્રેટ મુખ્યતિયાર છે.
(કેટલાએક) વરગના મુકદમા લઈ લેવાનો અધિકાર જિલ્લા માજીસ્ટ્રેટને આપવાનો અખતિયાર.

બાબ ૪૫ મો.

ગેરશિરસ્તે ચલાવેલાં કામ બાબત.

- ૫૨૯ યજ્ઞાવલ્ક્યકામ ને ગેરશિરસ્તાના સમખયથી ૨૬ થયું નથી તેવા ગેરશિરસ્તા બાબત.
 ૫૩૦ ચલાવેલું કામ ને ગેરશિરસ્તાના સમખય થી ૨૬ થાય છે તેવા ગેરશિરસ્તા બાબત.
 ૫૩૧ ખોટી જગ્યાએ ચલાવેલાં કામ બાબત.
 ૫૩૨ કમિટ કરવાના હુકમ ગેરશિરસ્તે કર્યા હોય તે ક્યારે બચ્ચારોપયોગી કરી શકાય.
 ૫૩૩ ૧૯૪મી અથવા ૩૯૪મી કક્ષમ માહેના કરાવો મુજબ ન ચાલવા બાબત.
 ૫૩૪ ૪૫૪મી કક્ષમની ૨૭ રકમથી કરમાવે સો સવાત્ર નહીં પૂછવા બાબત.
 ૫૩૫ તોહામતનામું તૈયાર નહીં કરવાનું ફજ.
 ૫૩૬ આસેસરોની મદદથી મનસાફ થઈ શકે એવા ગુનાહનો મનસાફ જ્યુરીથી કરવા બાબત.
 જ્યુરીથી મનસાફ થઈ શકે એવા ગુનાહનો મનસાફ આસેસરોની મદદથી કરવા બાબત.
 ૫૩૭ કરાવ અથવા શિક્ષાનો હુકમ તોહામ તનામામાં અથવા બીજાં ચલાવેલાં કામમાં શુક અથવા કસુરના સમખયથી ક્યારે ૨૬ થઈ શકે.
 ૫૩૮ ચલાવેલાં કામમાં ખામીને લીધે અથવા રીતની કસુરને લીધે જમિ ગેરકાયદે સર થશે નહીં અને જમિ કરનાર સાપરાધ પ્રવેશ કરનાર થશે નહીં.

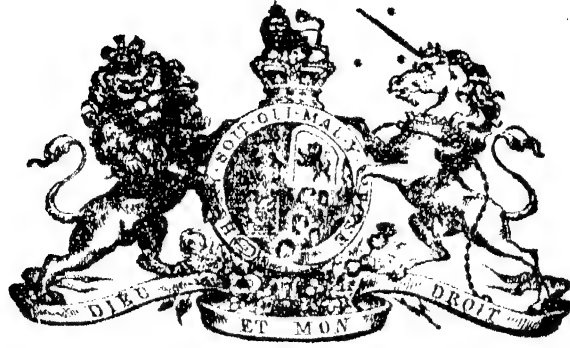
બાબ ૪૬ મો.

પરચુણ.

- ૫૩૯ ને કોરટની તથા શખસોની આગળ સોગનનામાં કરવાનો અધિકાર છે તે.
 ૫૪૦ મુદાના સાહેબને સમન કરવાનો, અથવા હાજર હોય એવા શખસની જગ્યાની લેવાનો અધિકાર.
 ૫૪૧ કેદની જગા મુકરર કરવાનો અધિકાર.
 ૫૪૨ કેદી તુરંગમાં હોય તેનો જગ્યાની લેવા માટે તેને આજુવાનો હુકમ કરવાનો પ્રેસીડેનસી માજીસ્ટ્રેટનો અખતિયાર.
 ૫૪૩ ફુલાશીઆએ ખરો તરજુમા કરીને સમજાવવું.
 ૫૪૪ ફરિયાદીઓના તથા શહેદાના ખરચાબાબત.

- ૫૪૫ દંડમાંથી ખરચ અથવા નુકશાનીનો અવેજ આપવાનો કોરટનો અધિકાર.
 ૫૪૬ પછીથી દિવાનીમાં કરેલી ફરિયાદમાં ઉપર મુજબ આપેલી રકમો હિસાબમાં લેવી.
 ૫૪૭ ને પૈસા આપવાનો હુકમ કયો હશે તે દંડ તરીકે વસુલ કરી શકાશે.
 ૫૪૮ ચલાવેલાં કામના કાગળોની નકલો.
 ૫૪૯ કોરટમારજલથી મનસાફ થવાને પાત્ર હોય તેવા શખસોને લશકરી અધિકારી ઓને સ્વાધીન કરવા બાબત.
 સરહુ પ્રકારના શખસોને પકડવા બાબત.
 ૫૫૦ ઊંચા દરજ્જાના પોલીસ અમલદારોના અધિકાર.
 ૫૫૧ ને સ્ત્રીઓનું હરણ થયું હોય તે સ્ત્રી ઓને છુટ્ટી કરી આપવાની જરૂર પાડવાનો અધિકાર.
 ૫૫૨ મલાકાનાં મુખ્ય શહેરમાં વગર સમખય ને શખસને હવાલામાં આપી હોય તે શખસને નુકશાની આપવા બાબત.
 ૫૫૩ તાબા માહેની કોરટોનાં દક્તર તપાસવા સાફ કાનુનો કરવાનો ચાર્ટર્ડ હોર્ટોને અખતિયાર.
 બીજી દે કોરટોને બીજાં કારણો સાફ કાનુનો કરવાનો અધિકાર.
 ૫૫૪ નમુના.
 ૫૫૫ ને મુકદમામાં જડાવનો અથવા માનિસ્ટ્રેટનો પોતાનો દિવસેમંધ હોય તે મુકદમા બાબત.
 ૫૫૬ કોરટોની બાબા નકી કરવાનો અધિકાર.
 ૫૫૭ ગવરનર જનરલ મન કૌન્સિલના તથા રયાનિક સરકારના અધિકાર વખતે વખતે ચલાવી શકાય.
 ૫૫૮ ચાલુ મુકદમા.

- પરિશિષ્ટ ૧ લું—આક્ટો ૨૬ કરેલા તે.
 પરિશિષ્ટ ૨ જું—ગુનાઓની વિગતનું કોષ્ટક.
 પરિશિષ્ટ ૩ જું—જિલ્લામાંના માજીસ્ટ્રેટોના સાધારણ અખતિયાર.
 પરિશિષ્ટ ૪ યું—જિલ્લામાંના માજીસ્ટ્રેટોને ને જલ્દી અખતિયાર આપી શકાય તે.
 પરિશિષ્ટ ૫ મું—નમુના.

ACT NO. X. OF 1882.

THE CODE OF CRIMINAL PROCEDURE.

હિંડિયાના ગવર્નર જનરલ ઈનકૌન્સિલનો હેઠળ લખેલો આક્ટ, ગવર્નર જનરલ સાહેબે
સને ૧૮૮૨ ના માર્ચ માસની ૬ થી તારીખે મંજૂર કર્યો, તે સધળા
લોકોને જાણ થવાસારે આ ટેકાણે છાપીને પ્રસિદ્ધ કર્યો છે:—

સને ૧૮૮૨ નો આક્ટ ૧૦ મો.

ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીતનો કાયદો.

ફોજદારી ન્યાયાધિકારી કોર્ટોનું કામ ચલાવવાની રીતના કાયદાને
એકત્ર કરીને સુધારવા વિશેનો આક્ટ.

અંગ્રેજી અને હિન્દી

ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદાને એકત્ર કરીને
સુધારવો યોગ્ય છે; વારંતે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે દરખાસ્ત છે:—

— જોદશ.

ભાગ ૧ લો.

પ્રથમ નિયમો.

ખાખ ૧ લો.

૧. આ આક્ટને “સન ૧૮૮૨ નો ફોજદારી કામ ચલાવવાની
રીતનો કાયદો” કહેવો; અને તે સન ૧૮૮૩ ના જાન્યુઆરી મહિનાની
૧ થી તારીખે અમલમાં આવશે.

ટુંકુનામ.
સરખાત.

જ્યાંથી જ્યાંથી
લાગુ છે.

આ આક્ટ આખા બ્રિટિશ ઈન્ડિયાને લાગુ છે; પણ કોઈ વિરૂદ્ધ
પદનો આસ હરાવ ન હોય તો, હાલમાં કોઈપણ વિશેષ અથવા સ્થાનિક
કાયદો અમલમાં હોય તેને, અથવા જીર્ણ કોઈપણ કાયદો હાલ અમલમાં
હોય, અને તેથી કોઈપણ વિશેષ હકુમત અથવા અધિકાર આપેલો હોય
તેને, અથવા કામ ચલાવવાનો કોઈપણ વિશેષ રીત ફરમાવેલી હોય તેને
આ આક્ટમાંથી કોઈપણ મજબૂર થી બાદ થશે નહીં, અથવા આ આ-
ક્ટમાંથી કોઈપણ મજબૂર—

(અ) કલકત્તા, મદ્રાસ તથા મુંબઈ એ શહેરોમાં પોલીસ-કમિ-
શનરોને અથવા કલકત્તા તથા મુંબઈ એ શહેરોમાં
પોલીસને લાગુ નથી;

(બ) જે છાવણીઓમાં તથા થાણાઓમાં મદ્રાસ ઈલાકાતો
તથા મુંબઈ ઈલાકાતો લશ્કરો રહેતાં હોય તે છાવણીઓ
તથા થાણાઓએ આગળ લશ્કરી બંદરોમાં નહાતા ચુલ્હા-
ઓનો ઇન્સાફ કરવાને જે અમલદારને યોગ્ય રીતે અધિ-
કાર આપ્યો હોય તે અમલદારને લાગુ નથી.

(ક) મદ્રાસ ઈલાકાતોમાં ગામોના મુખીઓને લાગુ નથી; અથવા

(૬) મુંબઈ ઈલાકાતોમાં ગામના પોલીસ અમલદારોને
લાગુ નથી;

(ઈ) અને ૧૭૪ મી તથા ૧૭૫ મી તથા ૧૭૬ મી કલમમાંથી
કોઈપણ મજબૂર મદ્રાસ શહેરમાં પોલીસને લાગુ નથી.

આક્ટો ૨૬
કરવા બાબત.

૨. સન ૧૮૮૩ ના બન્યુઆરી મહિનાની ૧ લી તારિખે અને તે
તારિખથી પહેલાં પરિશિષ્ટમાં કહેલા આક્ટો સદરહુ પરિશિષ્ટનાં ત્રીજાં
આસનમાં લખ્યું છે તેટલે સુધી ૨૬ થશે, પણ જે હકુમત તે વખતે
કાયમ ન હોય અથવા જે રીત પ્રમાણે તે વખતે કામ ચલાવવામાં આવ-
તું ન હોય તે હકુમત અથવા તે રીત ફરીથી સ્થાપિત થાય, અથવા જે
કેદ તે વખતે કાયદેસર હોય તે કેદ જરૂરી રાખવી ગેરકાયદેસર થાય, એવી
રીતે તે આક્ટો ૨૬ થશે નહીં.

૨૬ કરેલા આ
ક્ટો પ્રમાણે પ્રસિ-
દ્ધ કરેલી જાહેર
ખાખરો વિગેરે.

આ કાયદાથી ૨૬ કરેલા હરકોઈ કાયદા પ્રમાણે અથવા એવા કોઈ
પણ કાયદાથી ૨૬ કરેલા હરકોઈ કાયદા પ્રમાણે જે જાહેરખાખરો પ્રસિદ્ધ
કરી હોય, જે જાહેરનામાં કર્યાં હોય, જે અધિકાર આપ્યા હોય, જે
નમૂના ઠરાવ્યા હોય, જે સ્થાનિક હદ બાંધી હોય, જે શિક્ષાના હકુમ કર્યા
હોય અને જે હકુમો, કાનુનો તથા નિમણૂકો કરી હોય, અને જે સન
૧૮૮૩ ના બન્યુઆરી મહિનાની પહેલી તારિખની તરત પહેલાં અમલમાં

હોય, તે સર્વે જાહેરખર્ચો આ આકટની તેવીજ કલમ પ્રમાણે પ્રસિદ્ધ કરી છે, તે સર્વે જાહેરનામાં તેજ પ્રમાણે કર્યા છે, તે સર્વે અધિકારતેજ પ્રમાણે આપ્યા છે, તે સર્વે નમૂના તેજ પ્રમાણે ઠરાવ્યા છે, તે સર્વે સ્થાનિક હદો તેજ પ્રમાણે બાંધી છે, તે સર્વે શિક્ષાના હુકમ તેજ પ્રમાણે કર્યા છે, અને તે સર્વે હુકમો, કાનૂનો તથા નિમણૂકો તેજ પ્રમાણે કરી છે એમ સમજવું.

૩. આ કાયદો અમલમાં આવે તેની અગાઉ કરેલા જે જે કાયદામાં કોજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદા ઉપર એટલે ૧૮૬૨ ના ૨૫ મા આકટ ઉપર, અથવા ૧૮૭૨ ના ૧૦ મા આકટ ઉપર, અથવા તેના હરકોઈ બાબત અથવા કલમ ઉપર, અથવા પ્રસ્તુત કાયદાથી રદ કરેલા બીજા કોઈપણ કાયદા ઉપર હવાલો આપ્યો હોય તે પ્રસ્તુત કાયદા ઉપર અથવા તેના તેવાજ બાબત અથવા કલમ ઉપર આપ્યો છે એવું બની શકે તેટલે સુધી સમજવું.

કોજદારીકામ ચલાવવાની રીત ના કાયદા ઉપર ના તથા બીજા રદ કરેલા કાયદા ઉપરના હવાલા.

આ કાયદો અમલમાં આવે તેની અગાઉ કરેલા દરેક આકટમાં “માજીસ્ટ્રેટનો અખત્યાર (અથવા ‘પૂરે પૂરો અખત્યાર’) ચલાવનારો (અથવા અખત્યારવાળો) અમલદાર,” “પેહેલા વર્ગનો તાબામાંલેનો માજીસ્ટ્રેટ,” અને “બીજા વર્ગનો તાબામાંલેનો માજીસ્ટ્રેટ,” આ શબ્દો લખેલા છે તે શબ્દોનો અર્થ યથાક્રમ “પેહેલા વર્ગનો માજીસ્ટ્રેટ,” “બીજા વર્ગનો માજીસ્ટ્રેટ,” અને “બીજા વર્ગનો માજીસ્ટ્રેટ,” એવો સમજવો; “ડિસ્ટ્રિક્ટના બાગનો માજીસ્ટ્રેટ,” આ શબ્દોનો અર્થ “પેટા ટુકડી માજીસ્ટ્રેટ” એવો સમજવો; “ડીસ્ટ્રિક્ટનો માજીસ્ટ્રેટ” આ શબ્દોનો અર્થ જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટ” એવો સમજવો; અને “પોલીસ માજીસ્ટ્રેટ,” આ શબ્દોનો અર્થ “પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટ” એવો સમજવો.

અગાઉના આક્ટો માંહેના શબ્દો.

૪. આ કાયદામાં હેઠળ લખેલા શબ્દોનો તથા વાક્યોનો અર્થ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે સમજવો, પણ વિષય ઉપરથી અથવા આગલા પાછલા સંબંધ ઉપરથી જુદો દરદો દેખાતો નહીં હોય તો હેઠળ લખેલા શબ્દોનો અર્થ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે સમજવો:—

બાપ્પા.

(અ) “ફરિયાદ” એટલે આ કાયદા પ્રમાણે કોઈ માજીસ્ટ્રેટ કામ ચલાવે એટલા માટે, કોઈ શખ્સે કોઈ ગુનેહ કર્યો છે એવો કોઈ માજીસ્ટ્રેટની આગળ મ્હોડેથી અથવા લખીને જાહેર કરેલો મજકુર, પછી તે શખ્સ જણાયો હોય કે ન જણાયો હોય તોપણ, એવું સમજવું; પણ

“ફરિયાદ.”

તેમાં પોલીસ અમલદારના રિપોર્ટનો સમાવેશ થતો નથી;

“ તપાસ; ”

(ખ) “ તપાસ ” આ શબ્દમાં પોલીસે અથવા (માન્યજેટ અથવા પોલીસ-અમલદાર સિવાય બીજા) ને શખસને આ બાબત કોઈ માન્યજેટ અધિકાર આપ્યો હોય તે શખસે પુરાવા એકઠો કરવાસાર આ કાયદા પ્રમાણે ચલાવેલાં સઘળાં કામનો સમાવેશ થાય છે;

“ ચોકશી ”

(ક) “ ચોકશી ” આ શબ્દમાં માન્યજેટ અથવા કોરટે આ કાયદા પ્રમાણે કરેલી દરએક ચોકશીનો સમાવેશ થાય છે;

“ ઇન્સાફી મુકદ્દમો; ”

(ડ) “ ઇન્સાફી મુકદ્દમો ” એટલે કોઈ કામ ચાલતું હોય ત્યારે પુરાવા લેવામાં આવે છે અથવા કાયદેસર લેવાનો અધિકાર છે તેવું કામ સમજવું;

“ લખીને ” તથા “ લખેલું. ”

(ઘ) “ લખીને ” તથા “ લખેલું ” આ શબ્દોમાં “ બીબાં છાપતું કામ, ” “ શિક્ષા છાપતું કામ, ” “ ફોટોગ્રાફનું કામ, ” “ કોતરે કામ, ” અને બીજાં ને પ્રકારે શબ્દો અથવા આંકડાઓ કાગળ ઉપર અથવા કોઈ વસ્તુ ઉપર બતાવી શકાય તે પ્રકાર, એવાનો સમાવેશ થાય છે;

“ પેટાતુકડી; ”

(ઙ) “ પેટાતુકડી ” એટલે કોઈ જીલ્લાની આ કાયદા પ્રમાણે કરેલી પેટાતુકડી સમજવી;

“ પ્રાંત ”

(ચ) “ પ્રાંત ” એટલે કોઈપણ રથાનિક સરકારના અમલ હેઠળ ને વખતે ને કોઈ મુલક હશે તે વખતે તે મુલક સમજવા;

“ ઇલાકાતું મુખ્ય શહેર ”

(છ) “ ઇલાકાતું મુખ્ય શહેર ” એટલે કલકત્તાની અથવા મદ્રાસની અથવા મુંબઈની ઇનસાફીની હૈકોર્ટની અસલ દિવાની દાવો લેવાની મામૂલ હકુમતની સ્થળસામમાં જેટલી જગા હોય તેટલી જગા ને વખતે ને હોય તે વખતે તે સમજવી;

“ હૈ કોર્ટ ”

(આઈ) “ રાણીની વિલાયતી રૈયતની ઉપર અથવા રાણીની વિલાયતી રૈયતની સાથે ને માણસોની ઉપર તોહામલ મુક્યું હોય તે માણસોની ઉપર કામ ચલાવવાના સંબંધમાં “ હૈકોર્ટ ” આ શબ્દોનો અર્થ કલકત્તાની અથવા મદ્રાસની

- અથવા મુંબઈની હૈકોર્ટ, વાયવ્ય પ્રાંતની હૈકોર્ટ, પંજાબની
• ચીફ કોર્ટ સમજવી અને રંગુનનો રિકોર્ડર સમજવો:

બીજાં કામમાં “ હૈકોર્ટ ” એટલે હરકોઈ સ્થાનિક ક્ષેત્રમાં સર્વતા
કર્તાં મુખ્ય ફોજદારી અપીલની અથવા તપાસ કરનારી
કોર્ટ સમજવી;

અથવા જ્યાં સદરહુ પ્રકારની કોઈપણ કોર્ટ કોઈપણ ચાલુ કાયદા
પ્રમાણે સ્થાપેલી ન હોય ત્યાં જે અમલદારને ગવર્નર જન-
રલ કૌન્સિલ આ બાબત નિમે તે અમલદાર સમજવો:

(જ) “ ચીફ જસ્ટીસ ” આ શબ્દોમાં કોઈ ચીફ કોર્ટના “ચીફ જસ્ટીસ”
સીનિયર જજનો પણ સમાવેશ થાય છે:

(ક) “આડવોકેટ જનરલ” આ શબ્દોમાં સરકારી આડવોકેટ, “આડવોકેટ
અથવા જ્યાં કોઈ પણ આડવોકેટ જનરલ અથવા સર- જનરલ:”
કારી આડવોકેટ ન હોય ત્યાં જે અમલદારને સ્થાનિક
સરકાર તેનાં કામસાર વખતે વખતે નિમે તે અમલદારનો
પણ સમાવેશ થાય છે:

(લ) “કલાર્ક આફ ધી ક્રોન” આ શબ્દોમાં આ કાયદાથી “કલાર્ક આફ
કલાર્ક આફ ધી ક્રોનને જે કામો સોંપ્યા છે તે કામો ધી ક્રોન:”
ખત્તવવાને ચીફ જસ્ટીસ વિશેષે કરોને નિમેલા હરકોઈ
અમલદારનો સમાવેશ થાય છે:

(મ) “પબ્લિક પ્રાસીક્યુટર” એટલે જહર મી કલમ પ્રમાણે “પબ્લિક પ્રા
નીમલો કોઈપણ શખ્સ સમજવો, અને તેમાં પબ્લિક સાયુટર:”
પ્રાસીક્યુટરના હુકમ પ્રમાણે કામ કરનાર હરકોઈ શખ્સનો
સમાવેશ થાય છે; અને હરકોઈ હૈકોર્ટ પોતાની અસલ
ફોજદારી હકુમત ચલાવતી હોય ત્યારે તે કોર્ટમાં મલીકા
માઆઝમા તરફથી ફરિયાદીનું કામ ચલાવનાર હરકોઈ
શખ્સ પણ સમજવો:

(ન) “પ્લીડર ” આ શબ્દ જ્યારે હરકોઈ કોર્ટમાં હિના કોઈપણ “પ્લીડર:”
કામના સંબંધથી વપરાયો હોય ત્યારે તેનો અર્થ સદરહુ
કોર્ટમાં કામ કરવાને કોઈપણ ચાલુ કાયદા પ્રમાણે જે
પ્લીડરને અધિકાર આપ્યો હોય તે પ્લીડર એવો સમજવો,
અને તેમાં (૧) કોઈ હૈકોર્ટનો સદરહુ અધિકારવાળો
કોઈ આડવોકેટ, વકીલ, તથા આટર્ની, અને (૨) સદરહુ

કામમાં કરેટના પરવાનગી લઈને કામ કરવાને નીમલો
હરકોઈ મુખ્યત્વારે અથવા ખીજી શખસ, એ સર્વેનો
સમાવેશ થાય છે:

“પોલીસ-થાણું.”

(અ) “પોલીસ-થાણું” એટલે જે ડેકાણને સ્થાનિક સરકારે
આ કાયદાનાં કારણ સાર સામાન્યરીતે અથવા વિશેષ
કરીને પોલીસ થાણું હરાવ્યું હોય તે ડેકાણું સમજવું, અને
તેમાં સ્થાનિક સરકારે આ બાબત વિશેષ કરીને જણાવેલાં
હરકોઈ સ્થાનિક ક્ષેત્રનો સમાવેશ થાય છે; અને “જે
અમલદારના હવાલામાં પોલીસ-થાણું હોય તે અમલદાર”
આ શબ્દોમાં બન્યારે જે અમલદારના હવાલામાં તે
થાણું હોય તે અમલદાર તેમાંથી ગેર હાજર હોય અથવા
મંદવાડને લીધે પોતાનું કામ બંભવવાને અશક્ત હોય
ત્યારે તેની પછીના દરબંદનો અને કાન્ટ્રોલથી ચલતા
દરબંદનો જે પોલીસ અમલદાર તે પોલીસ-થાણામાં
હાજર હોય તેનો સમાવેશ થાય છે, અથવા સ્થાનિક
સરકાર એમ કરમાયે ત્યારે, ખીજી જે પોલીસ અમલદાર
સંદર્હ પ્રમાણે હાજર હોય તે પોલીસ અમલદારનો
સમાવેશ થાય છે.

“જે અમલ
દારના હવાલા
માં પોલીસ-થા
ણું હોય તે અમ
લદાર.”

“ગુનોહ.”

(૫) “ગુનોહ” એટલે કોઈપણ ચાલુ કાયદાથી શિક્ષાલાયક કરેલું
કોઈ પણ કૃત્ય અથવા કમર સમજવી:

“કાગ્નિઝેબલ
ગુનોહ.”
“કાગ્નિઝેબલ
મુકદ્દમો.”

(૬) “કાગ્નિઝેબલ ગુનોહ” એટલે જે ગુનાહ બાબત અને
“કાગ્નિઝેબલ મુકદ્દમો” એટલે જે મુકદ્દમાંમાં ઇલાકાના
મુખ્ય જીલ્લોની માંહે અથવા બાહાર પોલીસ અમલદાર
ખીજી પરિશિષ્ટ પ્રમાણે અથવા હરકોઈ ચાલુ કાયદાપ્રમાણે
વગર વારંટે પકડવાને મુખ્યત્વારે છે તે ગુનોહ અથવા મુ-
કદ્દમો સમજવો.

“નાનકાગ્નિઝે
બલ ગુનોહ.”
“નાનકાગ્નિઝે
બલ મુકદ્દમો.”

“નાનકાગ્નિઝેબલ ગુનોહ” એટલે જે ગુનાહ બાબત અને
“નાનકાગ્નિઝેબલ મુકદ્દમો” એટલે જે મુકદ્દમાંમાં ઇલા-
કાના મુખ્ય જીલ્લોની માંહે અથવા બાહાર પોલીસ અમ-
લદાર વગર વારંટે પકડવાને મુખ્યત્વારે નથી તે ગુનોહ
અથવા મુકદ્દમો સમજવો.

“જામીન લઈ

(૨) “જામીન લઈ શકાય એવો ગુનોહ” એટલે જે ગુનાહ બા-

અત બીજા પરિશિષ્ટમાં બતાવ્યા મુજબ જામીન લઈ શકાય તે, અથવા જે ગુનાહ બાબત બીજા કોઈ ચાલુ કાયદા પ્રમાણે જામીન લઈ શકાય તે ગુનોહ સમજવો; અને “જામીન નહીં લઈ શકાય એવા ગુનોહ” એટલે બીજા કોઈ ગુનો સમજવો.

શકાય એવા ગુનોહ;”

“જામીન નહીં લઈ શકાય એવા ગુનોહ;”

(સ) “વારંટનો મુકદ્દમો” એટલે જે ગુનાહ બાબત મોતની, અથવા સમુદ્ર પારની અથવા છ મહિનાથી વધારે મુદત સુધી કેદની, શિક્ષા કરી શકાય તેવા ગુનાહ સંબંધી કોઈ મુકદ્દમો સમજવો.

“વારંટનો મુકદ્દમો;”

(ટ) “સમનનો મુકદ્દમો” એટલે જે ગુનાહ બાબત સદરહુ શિક્ષા કરી નહીં શકાય એવા ગુનાહ, સંબંધી કોઈ મુકદ્દમો.

“સમનનો મુકદ્દમો.”

(ક્યુ) “રાણીની વિલાયતી રૈયત” આ શબ્દોનો અર્થ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે સમજવો, એટલે—

“રાણીની વિલાયતી રૈયત;”

(૧.) ગ્રેટ બ્રિટન અને આયર્લેન્ડના સંયુક્ત રાજ્યમાં અથવા યુરોપમાં હેની અથવા અમેરિકા માં હેની અથવા આસ્ટ્રેલીયા માં હેની મલીકા મા આઝમાનો કોઈ પણ વસાહતોમાં અથવા મુલકોમાં, અથવા નીયુઝીલેન્ડની વસાહતમાં અથવા કેપ ઓફ ગુડ હોપની અથવા નટાલની વસાહતમાં મલીકા મા આઝમાનો જે રૈયત જન્મી હોય અથવા જે રૈયતને ત્યાં દેશજર અધિકાર પ્રાપ્ત થયો હોય અથવા જે રૈયતે ત્યાં હમિશાં રહેવાનું કે કાણું કર્યું હોય એવી હર કોઈ રૈયત.

(૨.) સદરહુ પ્રકારનાં હર કોઈ માણસનું ઝૌરસ છોકરું અથવા તે છોકરાનું છોકરું.

(૩.) “બાબ” એટલે આ કાયદાનો કોઈ બાબ સમજવો. અને પરિશિષ્ટ એટલે આ કાયદાને નોંડેલું કોઈ પરિશિષ્ટ સમજવું.

“બાબ;”

“પરિશિષ્ટ;”

(૪બહુ.) “જગા” આ શબ્દમાં ઘર, મકાન, તંબુ તથા વાંદાણુ એનો પણ સમાવેશ થાય છે.

“જગા;”

જે શબ્દો કરેલાં કૃત્યોના સંબંધમાં વાપર્યા હોય તે શબ્દો ગેર-કાયદેસર કરેલી કસુરોને પણ લાગુ છે; અને

કૃત્યોના સંબંધમાં વાપરેલા શબ્દો.

જે શબ્દો તથા વાક્યો આ કાયદામાં વાપર્યાં હોય અને જેઓની યાખ્યાઓ હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદામાં આપી હોય અને ઉપર આપી

શબ્દોનો જે અર્થ ફોજદારી

કાયદામાં હોય તેજ
અર્થ સમજાવો.

ફોજદારી કાય
દા મુજબના મુ
નાહિની ધનસાફ
ખીજ કાયદા
ઓ ૧૭૩૬ મુના
હિની ધનસાફ.

નહી હોય તે સર્વે શબ્દોના તથા વાક્યોના અર્થ સદરહુ કાયદામાં જે પ્રમાણે
આપ્યા હોય તે પ્રમાણે સમજાવો.

૫. હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદા મુજબના સઘળા મુનાહિની
ઓકસી તથા ધનસાફ આ કાયદામાં આગળ કહેલા દરેક પ્રમાણે કરવો;
અને ખીજ કોઈ પણ કાયદા મુજબના મુનાહિની ઓકસી તથા ધન-
સાફ તેજ દરેક પ્રમાણે કરવો, પણ તે ઓકસી અથવા ધનસાફ, સદરહુ
મુનાહિની ઓકસી અથવા ધનસાફ કરવાની રીત અથવા જગ્યા સંબંધી
નિયમ ન કરવા આગળ કોઈ પણ કાયદા ચાલુ હોય તેને અનુસરીને કરવા.

ભાગ ૨ જો.

ફોજદારી કોર્ટોની તથા હુદાઓની રચના તથા અધિકાર.

ખાખ ૨ જો.

ફોજદારી કોર્ટોની તથા હુદાઓની રચના ખાખત.

અ.—ફોજદારી કોર્ટોના દરજ્જા.

ફોજદારી કોર્
ટોના દરજ્જા.

૬. હૈ કોર્ટો શિવાય, તથા આ કાયદા વગર ખીજ કોઈ પણ ચા-
લુ કાયદા પ્રમાણે રચેલી કોર્ટો શિવાય, બ્રિટિશ ઇન્ડિયામાં પાંચ દરજ્જા-
ના ફોજદારી કોર્ટો હશે, એટલે:—

૧.—સેશન કોર્ટો;

૨.—પ્રેસિડેનસી માજિસ્ટ્રેટોની કોર્ટો;

૩.—પેલેલા વર્ગના માજિસ્ટ્રેટોની કોર્ટો;

૪.—ખીજ વર્ગના માજિસ્ટ્રેટોની કોર્ટો;

૫.—ત્રીજ વર્ગના માજિસ્ટ્રેટોની કોર્ટો;

ખ.—મુલકની તુકડીઓ.

સેશન તુકડીઓ

૭. (મલાકાનાં મુખ્ય શહેરો શિવાય) દરેક પ્રાંત સેશન તુકડી
થશે, અથવા તેમાં સેશન તુકડીઓ આવશે.

જિલ્લા.

અને આ કાયદાનાં કારણ સાર દરેક સેશન તુકડી જિલ્લા થશે
અથવા તેમાં જિલ્લા આવશે.

સદરહુ તુકડીઓની તથા જિલ્લાઓની સીમાઓમાં, અથવા ગવર્નર જનરલ ઈનકૌન્સિલની અગાઉથી મંજૂરી લઈને, તેમની સંખ્યામાં ફેરફાર કરવાને રચાનિક સરકાર મુખ્યત્વાર છે.

આ કાયદો અમલમાં આવે ત્યારે ચાલુ હોય એવી સેશન તુકડીઓમાં તથા જિલ્લાઓમાં બંધા સુધી સદરહુ પ્રમાણે ફેરફાર કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી તે સેશન તુકડીઓ તથા જિલ્લા રહેશે.

આ કાયદાનાં કારણ સાર દરએક ઈલાકાનું મુખ્ય શેરે જિલ્લા છે એમ સમજવું.

૮. ઈલાકાનાં મુખ્ય શેરોની બહારનાં કોઈ પણ જિલ્લાની પેટા તુકડીઓ કરવાનો, અથવા સદરહુ પ્રકારનાં કોઈ પણ જિલ્લાના કોઈ પણ ભાગને, પેટા તુકડી કરવાનો, અને કોઈ પણ પેટા તુકડીની હદમાં ફેરફાર કરવાનો, અધિકાર રચાનિક સરકારને છે.

જે ચાલુ પેટા તુકડીઓ હાલમાં ઘણું કરીને માનિસ્કોટના હવાલામાં મુકવામાં આવે છે તે સઘળી પેટા તુકડીઓ આ કાયદા પ્રમાણે કરેલી છે એવું સમજવું.

૬.—ઈલાકાનાં મુખ્ય શેરોની બહાર કોરટો તથા હુદા.

૯. રચાનિક સરકાર દરએક સેશન તુકડી માટે એક સેશન કોરટ રચાવવી, અને સદરહુ કોરટનો એક જડજ નિમવો.

વળી સદરહુ પ્રકારની એક અથવા વધારે કોરટોમાં હકુમત ચલાવવાને આડિશનલ સેશન જડજો, બ્રહ્મનટ સેશન જડજો, તથા આસિસ્ટન્ટ સેશન જડજો નિમવાનો અધિકાર રચાનિક સરકારને છે.

બ્યારે આ કાયદો અમલમાં આવે ત્યારે જે સેશન કોરટો ચાલુ હોય તે સઘળી સેશન કોરટો આ કાયદા પ્રમાણે રચાવેલી છે એમ સમજવું.

૧૦. ઈલાકાના મુખ્ય શેરોની બહાર દરએક જિલ્લામાં રચાનિક સરકારે પહેલા વર્ગનાં એક માનિસ્કોટ નિમવો, અને તેને જિલ્લા માનિસ્કોટ કહેવો.

૧૧. બ્યારે કોઈ જિલ્લા માનિસ્કોટનો હુદો આવી પડવાથી કોઈ પણ અમલદાર સદરહુ જિલ્લામાં મુખ્ય અમલ ચલાવવાનાં કામ ઉપર થોડી મુદતને માટે આવે, ત્યારે સદરહુ અમલદારે રચાનિક સરકારનો હુ

તુકડીઓમાં તથા જિલ્લાઓમાં ફેરફાર કરવાનો અધિકાર.

હાલની તુકડીઓમાં તથા જિલ્લાઓમાં બંધા સુધી ફેરફાર કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી તે કાયમ રાખ્યા.

ઈલાકાનાં મુખ્ય શેરોને જિલ્લા ગણવા.

જિલ્લાની પેટા તુકડીઓ કરવાનો અધિકાર.

હાલની પેટા તુકડીઓ કાયમ રાખી.

સેશન કોરટ.

જિલ્લા માનિસ્કોટ.

જિલ્લા માનિસ્કોટનો હુદો આવી પડવાથી તે

ઉપર થોડી મુદત
ને માટે નિમાય
લા અમલદારો.

તાબા માંહેના
માજીસ્ટ્રેટો.

તેમની હકુમ
તની રથાનિક સી
મા.

પેટા તુકડી
માજીસ્ટ્રેટના હ-
વાલામાં મુકવાનો
અધિકાર.

નિવ્હા માલિક
જેટને અ-
ધિકાર સોંપવા
ખાખત.

સ્પેશિયલ મા
જીસ્ટ્રેટો.

કમ થતાં સુધી આ કાયદા ઉપરથી જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટને જે અધિકાર
આપ્યા છે તથા તેને જે કામો સોંપ્યા છે તે સર્વે અધિકારો ચલાવવા
તથા તે સર્વે કામો કરવાં.

૧૨. ઇલાકાતાં મુખ્ય શેહરોની બહાર કોઈ પણ જીલ્લામાં જીલ્લા
માજીસ્ટ્રેટ શિવાય, પેહેલા વર્ગના અથવા બીજા વર્ગના અથવા ત્રીજા
વર્ગના માજીસ્ટ્રેટો દાખલ પોતાની જગ્યામાં આપે તેટલાં માણસોને નિ-
મવાનો અધિકાર રથાનિક સરકારને છે; અને સદરહુ માણસોને આ
કાયદા પ્રમાણે જે અધિકારો આપવામાં આવે તે સર્વે અથવા તેમાંના
કોઈ પણ અધિકાર જે રથાનિક પ્રદેશમાં તેણે ચલાવવા તે રથાનિક પ્રદે-
શ વખતે વખતે ડરાવવાનો અખતિયાર રથાનિક સરકારને અથવા રથા-
નિક સરકારના નિર્ણય હેઠળ રહેતો જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટને છે.

સદરહુ પ્રકારનો પ્રદેશ ડરાવતો નીચી રીતે ડરાવ્યું ન હોય તો સદરહુ
માણસોની હકુમત તથા તેઓનો અધિકાર સદરહુ જીલ્લામાં સર્વે ઠેકાણે
લાગુ પડશે.

૧૩. રથાનિક સરકાર કોઈ પેટા તુકડી પેહેલા વર્ગના અથવા બી-
જા વર્ગના કોઈ પણ માજીસ્ટ્રેટના હવાલામાં મુકવાને અને જે પ્રસંગે
જરૂર પડે તે પ્રસંગે તે હવાલો તેની પાસે જોડાવવાને મુખતિયાર છે.

સદરહુ માજીસ્ટ્રેટને પેટાતુકડી માજીસ્ટ્રેટો કહેવા.

રથાનિક સરકાર આ કલમમાં કહેલા પોતાના અધિકાર જીલ્લા
માજીસ્ટ્રેટને સોંપવાને મુખતિયાર છે.

૧૪. પેહેલા વર્ગના અથવા બીજા વર્ગના અથવા ત્રીજા વર્ગના
માજીસ્ટ્રેટને જે અધિકાર આ કાયદાથી આપ્યા છે અથવા આ કાયદા
પ્રમાણે આપી શકાય તે સર્વે અથવા તેમાંના હરકોઈ અધિકાર ઇલાકાતાં
મુખ્ય શેહરોની બહાર હરકોઈ રથાનિક ક્ષેત્રમાં અમુક મુકદમાના સંબં-
ધમાં અથવા કોઈ અમુક વર્ગના અથવા અમુક વર્ગોના મુકદમાના સં-
બંધમાં અથવા સામાન્ય રીતે સઘળા મુકદમાના સંબંધમાં હરકોઈ માણ-
સને આપવાનો અખતિયાર રથાનિક સરકારને છે.

સદરહુ માજીસ્ટ્રેટને સ્પેશિયલ માજીસ્ટ્રેટો કહેવા.

આ કલમના પેહેલા પારગ્રાફથી આપેલો અધિકાર રથાનિક સર-
કાર પોતાના તાબા માંહેના હરકોઈ અમલદારને ગવર્નર જનરલ ઇનકૌં
સિલની આજાઉથી મંજૂરી લઈને અને પોતે દુરસ્ત ધારે એટલી હદ રા-

ખીને સોંપવાને મુખ્યતિયાર છે.

આમિસ્ટેટ ડિસ્ટ્રિક્ટ સુપરીન્ટેન્ડેન્ટથી ઉતરતા દરજ્જાના કોઈપણ પોલીસ અલદારને આ કલમ પ્રમાણે કોઈ પણ અધિકાર આપવા નહીં, અને સુલેહ જળવવા સાર તથા ગુનોહ અટકાવવા સાર અને ગુ- નેહગારોને માજીસ્ટ્રેટની આગળ લઈ જવા માટે તેઓને ખોળી કાઢાડ- વા સાર તથા પકડવા સાર તથા અટકાવી રાખવા સાર, અને કોઈપણ ચાલુ કાયદાથી તે અમલદારને સોંપેલાં બીજાં કોઈ પણ કામ તેણે કરવા સાર જેટલે સુધી જરૂર હોય તે કરતાં વધુ કોઈ પણ અધિકાર સદરહ પ્રમાણે આપવા નહીં.

૧૫. ઇલાકાતાં મુખ્ય શેહરોની બહાર હરકોઈ જગામાં હરકોઈ બે અથવા વધારે માજીસ્ટ્રેટોને જેસ તરીકે ખેસવાનું ફરમાવવાને સ્થાનિક સરકાર મુખ્યતિયાર છે, અને પેલેલાં, બીજાં, અથવા ત્રીજાં વર્ગના મા- જીસ્ટ્રેટને જે અધિકારો આ કાયદાથી આપ્યા છે અથવા આ કાયદા પ્રમાણે આપી શકાય તેમાંના હરકોઈ અધિકાર સ્થાનિક સરકાર હુકમ કરીને સદરહ જેઓને આપવાને મુખ્યતિયાર છે, અને સ્થાનિક સરકાર ફરમાવવારે એવાજ મુકદમામાં અથવા એવાજ વર્ગના મુકદમામાં, અને એવાજ સ્થાનિક હદમાં, સદરહ અધિકારો ચલાવવાનું ફરમાવવાને સ્થા- નિક સરકાર મુખ્યતિયાર છે.

માજીસ્ટ્રેટોની
ખેઓ.

આ કલમ પ્રમાણે હરકોઈ હુકમ કરીને જુદી રીતનો ઠરાવ ક્યો નહીં હોય તો સદરહ જેસના મેમરોમાં જે ઊંચામાં ઊંચા દરજ્જાના મા- જીસ્ટ્રેટ હોય અને જે સદરહ જેસના મેમર તરીકે હાજર રહીને કામમાં બાગ લેતો હોય તેવા માજીસ્ટ્રેટને આ કાયદાથી જે અધિકાર આપ્યા હોય તે અધિકાર સદરહ પ્રકારની દરએક જેસના છે એવું સમજવું, અને આ કાયદાનાં કારણ સાર તે જેઓને, જેટલે સુધી બની શકે તેટલે સુધી, સદરહ દરજ્જાના માજીસ્ટ્રેટ તરીકે ગણવી.

વિશેષ હુકમન
હોય તો ખેન્સ જે
અધિકારો ચલા-
વી હોય તે.

૧૬. કોઈપણ જિલ્લામાં માજીસ્ટ્રેટોની ખેનચોની તેઓનાં કામની સમજુત થવાસાર હેઠળ લખેલી બાબતોસંબંધી આ કાયદાને અનુસરતી હોય એવી કાનુન વખતે વખતે કરવાને સ્થાનિક સરકાર અથવા સ્થાનિક સરકારના નિર્બંધ હેઠળ રહીને જિલ્લા માજીસ્ટ્રેટ મુખ્યતિયાર છે:—

ખેન્સોની પોતા
ના કામની સમ-
જુત થવાસાર કા
નુન કરવાનો અ-
ધિકાર.

(અ) ઇનસાફ કરવાના મુકદમાના વર્ગો;

(બ) ખેસવાની વખત તથા જગા;

(ક) ઇનસાફ ચલાવવાખાખત ખેનચની રચના;

(૬) બોડલા માજિજ્જેટો વચે મતમાં જે બિદ પડે તેનો નિકાલ કરવાની રીત.

માજિજ્જેટોએ તથા બેન્ચેએ બિદ હતા માજિજ્જેટના તાબામાં રહેવું.

૧૭. ૧૨મી, ૧૩મી, અને ૧૪મી, કલમ પ્રમાણે નિમ્નલા સઘળા માજિજ્જેટો તથા ૧૫મી કલમ પ્રમાણે રચેલી સગળી બેન્ચે બિદલા માજિજ્જેટના તાબામાં છે એવું સમજવું, અને સદરહુ માજિજ્જેટોને તથા બેન્ચેને કામ વૈલેઆ આપવા બાબત આ કાયદાને અનુસરતી હોય એવી કાનુન વખતે વખતે કરવાને જીલ્લા માજિજ્જેટ મુખ્યત્વાર છે; અને

માજિજ્જેટોએ તથા બેન્ચેએ પેટા તુકડી માજિજ્જેટના તાબામાં રહેવું.

પેટા પેટા તુકડીમાં અધિકારો ચલાવનાર (પેટા તુકડી માજિજ્જેટ શિવાય બીજા) દરએક માજિજ્જેટ તથા દરએક બેન્ચે પેટા તુકડી માજિજ્જેટના તાબામાં છે એવું સમજવું, તેપણ તે જિલ્લા માજિજ્જેટના સામાન્ય નિબંધ હેઠળ છે એવું સમજવું.

આસિસ્ટન્ટ સેશન જરૂરનેએ સેશન જરૂરના તાબામાં રહેવું.

સઘળા આસિસ્ટન્ટ સેશન જરૂરનેએ, જે સેશન જરૂરનાની કોર્ટમાં તેઓ હકુમત ચલાવતા હોય તે સેશન જરૂરના તાબામાં રહેવું, અને સદરહુ આસિસ્ટન્ટ સેશન જરૂરને કામ વૈલેઆ આપવા બાબત આ કાયદાને અનુસરતી હોય એવી કાનુન વખતે વખતે કરવાને સેશન જરૂર મુખ્યત્વાર છે.

જિલ્લા માજિજ્જેટ તેમજ ૧૨ મી, ૧૩ મી, અને ૧૪ મી, કલમ પ્રમાણે નિમ્નલા માજિજ્જેટો અથવા ૧૫ મી કલમ પ્રમાણે રચેલી બેન્ચે સેશન જરૂરના તાબામાં નથી એવું સમજવું, પણ આ કાયદામાં આગળ ફરિયલું છે તેટલે સુધી અને તે રીતે તે તેના તાબામાં છે એવું સમજવું.

૬.—પ્રેસિડેન્સી માજિજ્જેટોની કોર્ટો.

પ્રેસિડેન્સી માજિજ્જેટોની નિમ્ન-લુક.

૧૮. સ્થાનિક સરકારે (આ કાયદામાં પાછળ જેમને પ્રેસિડેન્સી માજિજ્જેટો કહ્યા છે એવા) જોઈએ તેટલા માળસેને દરએક ધલાકાનાં મુખ્ય શેરના માજિજ્જેટો તરીકે વખતે વખતે નીમવા, અને સદરહુ માળસેમાંના એકને તે દરએક શેરના ચોક્ક માજિજ્જેટ તરીકે નીમવો.

સદરહુ માળસેમાંના હરકોઈ બે અથવા વધારે માળસે (આ કાયદામાં પાછળ આપેલા અધિકાર પ્રમાણે ચોક્ક માજિજ્જેટ કરેલી કાનુનને અનુસરતી) બેન્ચ તરીકે એકઠા બેસવાને મુખ્યત્વાર છે.

તેમની હકુમતની સ્થાનિક હદ.

૧૯. દરએક પ્રેસિડેન્સી માજિજ્જેટ જે ધલાકાના મુખ્ય શેર માટે પોતે નિમાયો હોય તે માંહેની સઘળી જગાઓમાં, અને સદરહુ શેરના બંદરની તથા વાહાણ ચાલી શકે એવી તે બંદર તરફ જતી હરકોઈ નદી અથવા આડીની જે હદ બંદરોનું તથા બંદર દેણાનું નિયમન કરવા બાબતના ચાલુ કાયદા પ્રમાણે ફરિયેલી હોય તેવી હદ માંહેની સઘળી જગાઓમાં હકુમત ચલાવવી.

૨૦. મુંબઈ શહેરમાં દરએક પ્રસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટ સન ૧૮૭૭ ના એપ્રિલ મહિનાની પેલેલી તારીખની પેલેલાં તરત ચાલુ હોય એવા હરકોઈ કાયદા પ્રમાણે તે શહેરમાં પેટી સેશનની કોર્ટ ને હકુમત ચલાવી હોય તે સઘળી હકુમત ચલાવવી.

મુંબાઈની પે
ટી સેશનની કોર્ટ.

પણ એવું કસબું છે કે મુંબઈની મ્યુનિસિપાલિટીના બંદોબસ્ત બાબતના ચાલુ કાયદા મુજબની અપીલો ફક્ત ચીફ માજીસ્ટ્રેટને કરવી.

૨૧. દરએક ચીફ માજીસ્ટ્રેટ, ને અધિકાર આ કાયદાથી તેને આપ્યાછે તે સઘળા અધિકાર અથવા ને અધિકાર આ કાયદો અમલમાં આવ્યાની પેલેલાં તરત ચાલુ હોય એવા કોઈ પણ કાયદા પ્રમાણે અથવા કાનુન પ્રમાણે હરકોઈ સીનિયર માજીસ્ટ્રેટ અથવા ચીફ માજીસ્ટ્રેટ ચલાવવા બંધાએ તે સઘળા અધિકાર પોતાની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં ચલાવવા, અને નાગે લખેલી બાબતોનું નિયમન કરવા સાર આ કાયદાને અનુસરતી હોય એવી કાનુન સ્થાનિક સરકારની અગાઉથી મંજૂરી લઈને વખતે વખતે કરવાને તે મુખ્યત્વાર છે:—

ચીફ માજી-
સ્ટ્રેટ.

(અ) સદરહુ શહેરના માજીસ્ટ્રેટોની કોર્ટોમાં કામ ચલાવવા બાબત તથા વેલેચવાબાબત તથા તે કોર્ટોના વહિવટબાબત;

(બ) ને વખતે તથા જગ્યાએ માજીસ્ટ્રેટોની બેચોએ બેસવું તે બાબત;

(ક) સદરહુ બેચોની રચના બાબત; અને

(ડ) બેંકલા માજીસ્ટ્રેટો વગેરે મતમાં ને બિદ પડે તેનો નિકાલ કરવાની રીત બાબત.

ઈ.—જસ્ટિસ આફ ધી પીસ.

૨૨. ઇલાકાનાં મુખ્ય શહેરોની બાહાર સઘળા બ્રિટિશ ઇન્ડિયાના સંબંધમાં અથવા તેના હરકોઈ ભાગના સંબંધમાં ગવર્નર જનરલ ઇનકોર્પોરેશન.

અને પોતાના અમલ હકીકતના (સદરહુ શહેરો વગર બીજા) મુલકોના સંબંધમાં દરએક સ્થાનિક સરકાર.

સરકારી બાબતોમાં જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરીને પોતે યોગ્ય ધારે એવી રાણીની વિલાયતી રેવન્યુ સદરહુ જાહેરનામામાં કોલેલા મુલકોની અંદર અને તે મુલકો માટે જસ્ટીસ આફ ધી પીસ તરીકે નિમવાને મુખ્યત્વાર છે.

૨૩. કલકત્તા શહેરના સંબંધમાં ગવર્નર જનરલ ઇનકોર્પોરેશન અથવા સ્થાનિક સરકાર.

જિલ્લાઓને
માટે જસ્ટીસ આફ
ધી પીસ.

ઇલાકાનાં મુ-
ખ્ય શહેરો માટે
જસ્ટીસ આફ ધી
પીસ.

અને મદ્રાસ તથા મુંબઈ શહેરના સંબંધમાં સ્થાનિક સરકાર.

બ્રિટિશ ઇન્ડિયામાં રહેનારા જે શખ્સો કોઈપણ પરરાજ્યની રૈયત ન હોય, અને જેમને (પ્રસંગપ્રમાણે) ગવર્નર જનરલ ઇન કૌન્સિલ અથવા સ્થાનિક સરકાર યોગ્ય ધરે, તે શખ્સોને, સરકારી વ્યક્તિમાં જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરીને તેમાં કહેલી સદરહુ શહેરના હદમાં, જમ્મીસ આફ ધી પીસ તરીકે નિમવાને સુખ્ત્યાર છે.

હાલના જમ્મીસ આફ ધી પીસ

૨૪. કોઈ જે કોરટ આપેલાં હરકોઈ કર્મીગનપ્રમાણે સદરહુ શહેરો વગર બીજા બ્રિટિશ ઇન્ડિયાના કોઈ પણ બાગની અંદર અને તે બાગ માટે જમ્મીસ આફ ધી પીસ તરીકે હાલમાં કામ કરનારા દરેક માણસને સદરહુ શહેરો વગર બીજા આખા બ્રિટિશ ઇન્ડિયાને માટે જમ્મીસ આફ ધી પીસ તરીકે કામ કરવાને ૨૨ મી કલમ પ્રમાણે ગવર્નર જનરલ ઇન કૌન્સિલ નિમ્નો છે એવું સમજવું.

સદરહુ પ્રકારના કોઈ પણ કર્મીગનપ્રમાણે સદરહુ શહેરોમાંના હરકોઈ શહેરની હદમાં જમ્મીસ આફ ધી પીસ તરીકે હાલમાં કામ કરનારા દરેક માણસને ૨૩મી કલમ પ્રમાણે સ્થાનિક સરકારે નિમ્નો છે એવું સમજવું.

હુદાના સખખ થી જમ્મીસ આફ ધી પીસ.

૨૫. પોત પોતાના હુદાના સખખથી ગવર્નર જનરલ તથા ગવર્નર જનરલની કૌન્સિલના મામુલ મેમ્બરો તથા જે કોરટોના જડ્ગેને તથા રેગ્યુલેનો રિકારડર આખા બ્રિટિશ ઇન્ડિયાની અંદર અને બ્રિટિશ ઇન્ડિયાને માટે જમ્મીસ આફ ધી પીસ છે એવું સમજવું. અને પ્રસાડેસી માજુસ્ત્રો જે શહેરોના તેઓ માજુસ્ત્રો હોય તે શહેરોની અંદર અને તે શહેરો માટે જમ્મીસ આફ ધી પીસ છે એવું સમજવું.

૬.—સરપેન્ડ કરવા બાબત તથા દુર કરવા બાબત.

જડ્ગેને તથા માજુસ્ત્રોને સરપેન્ડ કરવા તથા દુર કરવાબાબત.

૨૬. રાયલ ચાર્ટરથી સ્થાપેલી જે કોરટો શિવાય બીજી કોન્ટ્રારી કોરટોના સઘળા જડ્ગેને અને સઘળા માજુસ્ત્રોને હુદા ઉપરથી સસપેન્ડ કરવાનો અથવા દુર કરવાનો અધિકાર સ્થાનિક સરકારને છે;

પણ એવું કુરાબું છે કે જે જડ્ગેને તથા માજુસ્ત્રોને હુદા ઉપરથી સસપેન્ડ કરવાનો અથવા દુર કરવાનો અધિકાર હાલમાં ક્રમ ગવર્નર જનરલ ઇન કૌન્સિલને છે તેઓને હુદા ઉપરથી બીજા કોઈપણ અધિકારીએ સસપેન્ડ કરવા નહીં કે દુર કરવા નહીં.

જમ્મીસ આફ ધી પીસને સ-

૨૭. જે જમ્મીસ આફ ધી પીસને ગવર્નર જનરલ ઇન કૌન્સિલ નિમ્નો હોય તે જમ્મીસ આફ ધી પીસને હુદા ઉપરથી સરપેન્ડ કરવાનો અથવા દુર કરવાનો અધિકાર ગવર્નર જનરલ ઇન કૌન્સિલને છે, અને

જે જસ્ટીસ આફ ધી પીસને ર્યાનિક અરકાર નિમ્નો હાય તેને હુદા ઉપરથી સસ્પેન્ડ કરવાનો અથવા ફર કરવાનો અધિકાર ર્યાનિક સરકારને છે.

ફર કરવાખાખત.

ખાખ ૩ જો.

કોર્ટોના અધિકાર.

અ.—દરએક કોર્ટ કયા કયા ગુન્હા સાંભળી શકે તે ગુન્હાઓનું વર્ણન.

૨૮. હિંદુસ્તાનના કોર્ટદારી કાયદા મુજબના હરકોઈ ગુન્હાનો ધનસાફ આ કાયદાના ખીલ કરાવોને અનુસરેને કરવાનો અધિકાર હે કોર્ટને અથવા સેશન કોર્ટને અથવા ખીલ પરિશિટના આદમાં આસનમાં ખતાઆ પ્રમાણે ખીલ જે કોર્ટથી સદરહુ ગુન્હાનો ધનસાફ થઈ શકે તે કોર્ટને છે.

કોર્ટદારી કાયદા મુજબના ગુન્હા.

૨૯. ખીલ કોર્ટપણ કાયદા મુજબના હરકોઈ ગુન્હાનો ધનસાફ, જ્યારે સદરહુ કાયદામાં આ ખાખત કોર્ટ કોર્ટનું નામ કહ્યું હાય તારે, તે કોર્ટે કરવો.

ખીલ કાયદા મુજબના ગુન્હા.

જ્યારે કોર્ટ કોર્ટનું નામ સદરહુ પ્રમાણે કહ્યું નહાય તારે તે ગુનાહનો ધનસાફ કરવાનો અધિકાર હે કોર્ટને અથવા આ કાયદા પ્રમાણે રચેલી હરકોઈ કોર્ટને છે. પણ એવું કરાવ્યું છે કે.—

(અ) સદરહુ પ્રકારનો જે ગુનાહ સાત વર્ષકર્તા વર્ષી મુદતની કેદની શિક્ષાને લાયક હાય તેવા કોર્ટપણ ગુનાહનો ધનસાફ પોંદલા વર્ગના કોર્ટપણ માજીસ્ટ્રેટે કરવો નહીં;

(ખ) સદરહુ પ્રકારનો જે ગુનાહ ત્રણ વર્ષ મુદતની કેદની શિક્ષાને લાયક હાય તેવા કોર્ટપણ ગુનાહનો ધનસાફ ખીલ વર્ગના કોર્ટપણ માજીસ્ટ્રેટે કરવો નહીં; અને

(ક) સદરહુ પ્રકારનો જે ગુનાહ એક વરસ મુદતની કેદની શિક્ષાને લાયક હાય તેવા કોર્ટપણ ગુનાહનો ધનસાફ ખીલ વર્ગના કોર્ટપણ માજીસ્ટ્રેટે કરવો નહીં.

૩૦. જે મુલકોનો રાજ કારખાર, અનુક્રમે, પંદબને લેફ્ટેનન્ટ ગવરનર અને અપોધ્યાના તથા સેન્ટરલ પ્રાવીન્સીસના તથા બ્રિટિશ ખર્હાના તથા ફર્ગના તથા આસામના ચીફ કમિશનર ચલાવતા હાય તે

મોતની શિક્ષા ને લાયક નહીં હોય એવા ગુન્હા.

મુલકોમાં અને બીજા પ્રાંતોના જે ભાગોમાં ઉપરથી કમિશનરો અથવા આસિસ્ટન્ટ કમિશનરો હોય તે ભાગોમાં માતની શિક્ષાને કાયદા નહીં હોય એવા સમગ્ર ગુનાહિતોના કનસાફ માહિતી તરીકે કરવાનો અધિકાર, રદમી કલમમાં ગમે તે કહ્યું હોય તોપણ જીલ્લા માહિતીને આપવાને સ્થાનિક સરકાર મુખ્યતિયાર છે.

ખ—જુદા જુદા દરજ્જાની કોરટોને જે શિક્ષાના હુકમ કરવાનો અધિકાર છે તે.

જે શિક્ષાના હુકમ કરવાનો અધિકાર હોય તે કોરટને તથા સેશન જરૂર છે તે.

૩૧. જે શિક્ષાના હુકમ કરવાનો કાયદાથી અધિકાર હોય તેવી હરકાઈ શિક્ષાના હુકમ કરવાને કોરટ મુખ્યતિયાર છે.

જે શિક્ષાના હુકમ કરવાનો કાયદાથી અધિકાર હોય તેવી હરકાઈ શિક્ષાના હુકમ કરવાને સેશન જરૂર, આડીશનલ સેશન જરૂર અથવા જાનનલ સેશન જરૂર મુખ્યતિયાર છે; પણ સદરહુ પ્રકારના હરકાઈ જરૂર માતની શિક્ષાના હરકાઈ હુકમ કર્યા હોય તો તે કાયમ થવાને કોરટની મંજૂરી જોઈએ.

માતની અથવા સાત વરસ કરતાં વધી મુદતની સમુદ્રપારની અથવા સાત વરસ કરતાં વધી મુદતની કેદની શિક્ષા વગર જે શિક્ષાના હુકમ કરવાનો કાયદાથી અધિકાર હોય તેવી હરકાઈ શિક્ષાના હુકમ કરવાને આસિસ્ટન્ટ સેશન જરૂર મુખ્યતિયાર છે; પણ કોઈ આસિસ્ટન્ટ સેશન જરૂર ત્રણ વરસ કરતાં વધી મુદતની કેદની શિક્ષાના હુકમ કર્યા હોય તો તે કાયમ થવાને સેશન જરૂરની મંજૂરી જોઈએ.

જે શિક્ષા કરમાવવાનો માહિતીને અધિકાર છે તે.

૩૨. માહિતીની કોરટોને હેઠળ લખેલી શિક્ષા કરમાવવાનો અધિકાર છે; એટલે:—

(અ) પ્રેસિડેન્ટી માહિતીની તથા પેદલા વર્ગના માહિતીની કોરટો. કાયદા પ્રમાણે જેટલી એકાંત કેદ થઈ શકતી હોય તેટલી એકાંત કેદ સુધી વરસ સુધીની મુદતની કેદ.

એક હજાર રૂપિયા સુધી દંડ.
ફટકા મારવા.

(બ) બીજા વર્ગના માહિતીની કોરટો. કાયદા પ્રમાણે જેટલી એકાંત કેદ થઈ શકતી હોય તેટલી એકાંત કેદ સુધી ૭ મહિના સુધીની મુદતની કેદ.
બેસે રૂપિયા સુધી દંડ.
ફટકા મારવા.

(ક) વીજ વર્ગના મા | એક મહિના સુધીની મુદતની કેદ.
જીલ્લેટની કોર્ટો. | પચાસ રૂપિયા સુધી દંડ.

જે શિક્ષા કરમાવવાનો કાયદાથી પોતાને અધિકાર હોય તેમાંની ગમે તે શિક્ષા એકઠી કરીને કાયદાસર ગમે તે શિક્ષા કરમાવવાનો અખત્યાર હરકોઈ માજીસ્ટ્રેટની કોર્ટને છે.

બીજા વર્ગના કોઈ માજીસ્ટ્રેટને સ્થાનિક સરકારે આ આખત વિશેષે કરીને અધિકાર આપ્યો નહીં હોય તો તેવા માજીસ્ટ્રેટની કોઈ પણ કોર્ટ ફટકા મારવાની શિક્ષાનો હુકમ કરવો નહીં.

૩૩. દંડ ન આપે તો જેટલી મુદતની કેદ કાયદા પ્રમાણે થઈ શકતી હોય તેટલી મુદતની કેદ તે દંડ ન આપે તો ઠરાવવાને હરકોઈ માજીસ્ટ્રેટની કોર્ટ મુખત્યાર છે; પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે સદરહુ મુદત આ કાયદા પ્રમાણે તે માજીસ્ટ્રેટના અધિકાર કર્તાં વતી નહીં બને.

પણ એવું પણ ઠરાવ્યું છે કે જે સુકદમામાં કેસનો કોઈ માજીસ્ટ્રેટ કર્યો હોય અને તેમાં પેહલાની શિક્ષાના હુકમનો બાગ કેદ ઠરાવી હોય તે સુકદમામાં દંડ ન આપેથી કેદ કરવાની જે મુદત ઠરાવવી તે, દંડ ન આપેથી જે કેદ ઠરાવવામાં આવે તે શિયાય તે ગુનાહને સાફ જેટલી મુદતની બીજી કેદની શિક્ષા કરવાનો તે માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર હોય તે મુદતના અત્યુર્થાંશ કરતાં કદાપી વધારે ઠરાવવી નહીં.

આ કલમ પ્રમાણે જે કેદ ઠરાવવી તે, ડરમી કલમ પ્રમાણે ઘણામાં ઘણી જેટલી મુદતની પેહલાની કેદની શિક્ષાનો હુકમ તે માજીસ્ટ્રેટથી કરી શકાય તે ઉપરાંત ઠરાવવાનો અખત્યાર છે.

૩૪. જે જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટને ૩૦ મી કલમ પ્રમાણે વિશેષે કરીને અધિકાર આપ્યો હોય તે જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટની કોર્ટ કાયદા પ્રમાણે જેટલી એકાંત કેદ થઈ શકતી હોય તેટલી એકાંત કેદ સુધાં ઘણામાં ઘણા સાત વરસની મુદતની કેદની અથવા દંડની અથવા ફટકા મારવાની શિક્ષાનો અથવા આ શિક્ષાઓમાંની જેટલી શિક્ષા એકઠી કરવાનો કાયદાથી અધિકાર હોય તેટલી એકઠી શિક્ષાનો હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે.

પણ પણ વરસ કર્તાં વતી મુદતની કેદની શિક્ષાનો હરકોઈ હુકમ સદરહુ પ્રકારની કોઈ કોર્ટે કર્યો હોય તે કાયમ થવાને શેશન જડજની મંજૂરી બેઠાએ.

૩૫. જ્યારે કોઈ રાખસની ઉપર એકજ ધનિસાફનાં કામમાં બે અથવા વધારે જુદા જુદા ગુનાહ સાબિત થાય, ત્યારે સદરહુ ગુનાહઓને

દંડ ન આપે તો કેદની શિક્ષાનો હુકમ કરવાનો માજીસ્ટ્રેટનો અધિકાર.

જેટલા એક સુકદમા આખત વિશેષ ઠરાવ.

જેટલા એક જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટોના વતી અધિકાર.

જુદા જુદા ગુનાહ એકજ ધ-

નસાફનાં કામમાં
શામીત થયા હો
તો શિક્ષાનો હુ
કમ.

માટે ફરિયાદી જુદી જુદી જે શિક્ષાઓ કરવાનો કોરટને અખત્યાર હોય તે શિક્ષાઓનો હુકમ તે સંખસની ઉપર કરવાને તે કોરટ મુખત્યાર છે; તે શિક્ષાઓ ને કેદની અથવા સમુદ્રપારની હોય, તો કોરટ ફરમાયે તેવા અનુક્રમમાં એક પુરી થઈ રહ્યા પછી બીજી શરૂ થવી જોઈએ.

એકજ ગુનોહ સાબીત થયેથી જેટલી શિક્ષા કરવાનો તે કોરટને અખત્યાર હોય તેટલી શિક્ષા કરતાં તે જુદા જુદા ગુનાહઓની એકઠી શિક્ષા વધારે થાય છે એટલાજ સખખ ઉપરથી કોઈ ઉપલી કોરટ આગળ ઈનસાફ થવા સાર તે ગુનેગારને મોકલવાની તે કોરટને જરૂર નથી.

શિક્ષાનો ધ-
ણમાં ધણી મુ-
દત.

પણ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ફરિયાદી છે:—

(અ) કોઈપણ મુકદમામાં સદરહુ સંખસને ચૌદ વરખ કરતાં વધારે મુદતની કેદની શિક્ષાનો હુકમ કરવો નહીં.

(બ) જો તે મુકદમાનો ઈનસાફ (૩૪ મી કલમ પ્રમાણે કામ ચલાવનારા માનિસ્ટ્રેટ શિવાય બીજા) કોઈ મા-
સ્ટ્રેટ કર્યો હોય તો પોતાની મામુલહકમત ચલાવતાં જેટલી શિક્ષા કરવાનો તે માનિસ્ટ્રેટને અધિકાર હોય તે શિક્ષાની બમણી શિક્ષા કરતાં તે એકઠી શિક્ષા વધારે નહીં હોવી જોઈએ.

મંજુરીનાં અથવા અપીલનાં કારણ સાર, એકજ ઈનસાફના કામ માં શામીત થયલા જુદા જુદા ગુનાહઓને માટે આ કલમ પ્રમાણે એકઠી કરેલી શિક્ષા ફરમાવી હોય તે એકજ શિક્ષા છે એવું સમજવું.

ક.—સાધારણ અને જાસ્તી અધિકાર.

માનિસ્ટ્રેટોના
સાધારણ અધિ-
કાર.

૩૬. સર્વે જુદા માનિસ્ટ્રેટોના તથા પેટા તુકડી માનિસ્ટ્રેટોના તથા પેહેલા, બીજા અને ત્રીજા વર્ગના માનિસ્ટ્રેટોના અધિકાર આ કાયદામાં આગળ તેમને આપેલા છે અને ત્રીજા પરિશિષ્ટમાં વિશેષ કરીને કહેલા છે તે પ્રમાણે સમજવા. સદરહુ અધિકારોને તેમના “ સાધારણ અધિકાર ” કહેવા.

માનિસ્ટ્રેટોને
જે જાસ્તી અ-
ધિકાર આપી
શકાય તે.

૩૭. માનિસ્ટ્રેટના સદરહુ સાધારણ અધિકાર શિવાય વળી હર-કોઈ પેટા તુકડી માનિસ્ટ્રેટને અથવા પેહેલા અથવા બીજા અથવા ત્રીજા વર્ગના હરકોઈ માનિસ્ટ્રેટને જે અધિકારો રૈયાનિક સરકારથી અથવા જુદા માનિસ્ટ્રેટથી અપાય એવું એથા પરિશિષ્ટમાં વિશેષ કરીને કહેલું છે તેવા હરકોઈ અધિકાર તેને, રૈયાનિક સરકાર અથવા જુદા માનિસ્ટ્રેટ (જેમ હોય તેમ) આપવાને મુખત્યાર છે.

૩૯. ૩૭મી કલમથી જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટને આપેલી અધિકાર સ્થાનિક સરકારના નિર્ણય હેઠળ રહીને ચલાવવો.

અધિકાર આપવા સંબંધી જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટના અધિકારબાબત નિર્ણય.

૬.—અધિકાર આપવા, જારી રાખવા તથા રદ કરવા બાબત.

૩૯. આ કાયદા પ્રમાણે અધિકાર આપવા તે સ્થાનિક સરકાર હુકમ કરીને અમુક માણસોને તેમના નામથી અથવા તેમના હુદના સબબથી, અથવા અમલદારોના સામાન્ય વર્ગોને તેમના હુદના નામથી અધિકાર આપવાને મુખતિયાર છે.

અધિકાર આપવાની રીત.

જે માણસને સદરહુ પ્રમાણે અધિકાર આપ્યો હોય તે માણસને જે તારીખે સદરહુ હુકમ જાણાવવામાં આવે તે તારીખથી સદરહુ પ્રકાર નો દરએક હુકમ અમલમાં આવશે.

૪૦. સરકારની નોકરીમાં કોઈ માણસ કોઈ હુદ ઉપર હોય તે માણસને હરકોઈ સ્થાનિક સીમામાં સમજે કેકાણે આ કાયદા પ્રમાણે હરકોઈ અધિકાર આપ્યા હોય; અને તેજ સ્થાનિક સરકારના તાબાની તે વીજ સ્થાનિક સીમામાં તેવાજ પ્રકારના સરખા હુદ ઉપર અથવા તે કરતાં ઊંચા હુદ ઉપર તેની બદલી થાય, ત્યારે સ્થાનિક સરકાર બીજી રીતનો હુકમ ન કરે અથવા તેણે બીજી રીતનો હુકમ કર્યો નહીં હોય તો જે સ્થાનિક સીમામાં પોતાની એ પ્રમાણે બદલી થઈ હોય તેમાં તેણે તેજ અધિકાર ચલાવ્યા કરવા.

જે અમલદારોની બદલી થઈ હોય તેમના અધિકાર જારી રાખવા.

૪૧. હરકોઈ માણસને આ કાયદા પ્રમાણે સ્થાનિક સરકારે અથવા તેના તાબામાં હોના હરકોઈ અમલદારે જે અધિકાર આપ્યા હોય તે બાછા લઈ લેવાને સ્થાનિક સરકાર મુખતિયાર છે.

અધિકાર રદ કરવાનો અખતાર છે.

ભાગ ૩ જો.

સામાન્ય હરવા.

ખાખ ૪ થો.

માજિસ્ટ્રેટોને તથા પોલીસને તથા પકડનારા માણસોને મદદ તથા ખર્ચર આપવા ખાખત.

માજિસ્ટ્રેટોને તથા પોલીસને લોકોએ ક્યારે મદદ કરવી.

૪૨. ધંધાકાતા મુખ્ય શેઠોની અંદર કે બહાર કોઈ માજિસ્ટ્રેટ અથવા પોલીસ-અમલદાર હેઠળ લખેલી ખાખતોમાં જે માણસની વાજબી રીતે મદદ માગે તેવાં દરેક માણસ તેને મદદ કરવી જોઈએ.

(અ) ખીજ કોઈ પણ માણસને પકડવાનો સદરહુ માજિસ્ટ્રેટને અથવા પોલીસ અમલદારને અધિકાર હોય તેવા માણસને પકડવામાં; અથવા

(બ) સુલેહના બેગનો અથવા હરકોઈ રેલવે, નેહર, ટેલીગ્રાફ, અથવા સાર્વજનિક મિલકતને નુકશાન કરવાની કોશિસનો અટકાવ કરવામાં; અથવા

(ક) હુગામો અથવા બળેલા બંધ પાડવામાં.

પોલીસ અમલદારશિવાય ખીજ જે શખસ વારંદ બનવતો હોય તે શખસને મદદ આપવા ખાખત.

૪૩. બ્યારે પોલીસ-અમલદાર શિવાય ખીજ કોઈ શખસના નામનું વારંદ કરવામાં આવે, ત્યારે જે શખસના નામનું તે વારંદ કરેલું હોય તે શખસ નજદીક હોય અને વારંદ બનવવાનું કામ કરતો હોય તો ખીજે કોઈ પણ શખસ તે વારંદ બનવવામાં મદદ કરવાને મુખ્યતિયાર છે.

લોકોએ અમુક ગુનાઓની ખર્ચર આપવી.

૪૪. હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૧૨૧મી, ૧૨૧અ, ૧૨૨મી, ૧૨૩મી, ૧૨૪મી, ૧૨૪અ, ૧૨૫મી, ૧૨૬મી, ૧૩૦મી, ૩૦૨જી, ૩૦૩જી, ૩૦૪થી, ૩૮૨મી, ૩૯૨મી, ૩૯૩મી, ૩૯૪મી, ૩૯૫મી, ૩૯૬મી, ૩૯૭મી, ૩૯૮મી, ૩૯૯મી, ૪૦૨જી, ૪૩૫મી, ૪૩૬મી, ૪૪૯મી, ૪૫૦મી, ૪૫૬મી, ૪૫૭મી, ૪૫૮મી, ૪૫૯મી, અને ૪૬૦મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકતી હોય એવા હરકોઈ ગુનોહ કર્યા વિશે અથવા કરવાના ખીજ હરકોઈ શખસના ધરાદા વિશે ધંધાકાતા મુખ્ય શેઠોની અંદર કે બહાર જે શખસ જાણતો હોય તેવા દરએક શખસે, વાજબી સખખ નહીં હોય તો, પાસેમાં પાસેના માજિસ્ટ્રેટને અથવા પોલીસ-અમલદારને તે ખાખતની ખર્ચર તાખડતોખ આપવી. વાજબી સખખ છે તે જાખિત કરવાનો બોજો સદરહુ પ્રમાણે જાણનાર શખસને માથે છે એવું સમજવું.

૪૫. દરએક ગામના મુખીએ, ગામના રખવાળે, ગામના પોલીસ અમલદારે, જમીનના ધણીએ અથવા ભાગવટો કરનારે, તથા તે ધણીના અથવા ભાગવટો કરનારના મુખતિયારે, તથા સરકારની તરફથી અથવા કોર્ટ આફ વાડિસની તરફથી મેહસુલ અથવા જમીનનું ગણોત વસુલ કરવાના કામ ઉપર જે અમલદારોને નીમ્યા હોય તે દરએક અમલદારે હેઠળ લખેલી વાતો બાબત જે બપ્પર પોતાને મળે તે પાસેમાં પાસેના માણુએટને અથવા પાસેમાં પાસેનું પોલીસ-થાણું જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદારને (એ મેમાંથી જે વધારે પાસે હોય તેને) તાબડતોબ આપવી જોઈએ.

ગામના મુખી
એએ, જમીનદારોએ અને બીજાઓએ અમુક બાબતોની બપ્પર આપવી જોઈએ.

(અ) જે ગામનો પોતે મુખી, રખવાળ અથવા પોલીસ-અમલદાર હોય તે ગામમાં, અથવા જે ગામમાં પોતાની જમીન હોય અથવા પોતે જમીનનો ભાગવટો કરતો હોય અથવા મુખતિયાર હોય અથવા ગણોત અથવા મેહસુલ વસુલ કરતો હોય તે ગામમાં ચોરીની મિલકત લેનારા અથવા વેચનારા હરકોઈ મશહુર માણુસનું કાયમ અથવા કામ ચલાઉ રેહવાનું ઠેકાણું છે એ વાત બાબત;

(બ) કુલાણો માણુસ ઠગ, અપહરણ કરનાર, નાહાસી ગાંધો ગુનેહગાર અથવા દેહરાથી પ્રસિદ્ધ કરેલો ગુનેહગાર છે એવું પોતાને માલમ હોય અથવા વાજબી રીતે શક હોય તે માણુસ સદરહુ ગામમાંની કોઈ જગાએ આવતો જતો હોય અથવા સદરહુ ગામમાં થઈને જતો હોય તે વાત બાબત;

(ક) સદરહુ ગામમાં અથવા ગામની પાસે જમીન તહીં લઈ શકાય તેવા હરકોઈ ગુનેહગાર કરેલાની વાત અથવા કરવાનો ઈરાદો હોય તે વાત બાબત.

(ડ) સદરહુ ગામમાં કાંઈપણ આકરિમક અથવા સૃષ્ટિક્રમ વિરુદ્ધ મોત થયાની વાત અથવા શક ભરેલી હકીકતમાં કાંઈપણ મોત થયાની વાત બાબત તાબડતોબ બપ્પર આપવી જોઈએ.

ખુલાસો.—આ કલમાં “ગામ” એ શબ્દમાં ગામની જમીનોનો સમાવેશ થાય છે,

બાબ પ મો.

પકડવા, નાહાશી જવા, તથા ફરીથી પકડવા બાબત.

અ. — પકડવા બાબત સામાન્ય ઠરાવો.

પકડવું તે કેવી રીતે.

૪૬. કોઈ શખ્સને પકડવા તે એવી રીતે કે જે પોલીસ—અમલદાર અથવા બીજો શખ્સ પકડતો હોય તેણે તે શખ્સનાં શરીરને ખરે ખરે અડકવું અથવા કેદ કરવું; પણ જે તે શખ્સ કોઈ બોલીને અથવા કોઈ કરીને પેદરાને તાબે થાય તો તેમ કરવું નહીં.

પકડવાની કો સિથની સામાયવું.

જે સદરહુ શખ્સ પોતાને પકડવાની કોશિસની સામે જખરદગ્તી કરે, અથવા પોતે ન પકડાય એવી કોશિસ કરે, તો તેને પકડવા સાર જે જે ઉપાયો કરવા જરૂર હોય તે સરવે ઉપાયો કરવાને સદરહુ પોલીસ—અમલદાર અથવા બીજો શખ્સ મુખત્યાર છે.

જે શખ્સની ઉપર મોતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષા કરવા લાયક કોઈ ગુનાહનું તોહિમત આપ્યું ન હોય તે શખ્સનું મોત આણવાનો હક આ કલમ મહિના કોઈ પણ મજદૂરથી આપવામાં આવતો નથી.

જે શખ્સને પકડવો હોય તે જે જગામાં પેડો હોય તે જગાનો ઝાડો લેવા બાબત.

૪૭. જે પકડવાના વારંટ પ્રમાણે કામ કરનારા હરકોઈ શખ્સને અથવા પકડવાના અધિકારવાળા હરકોઈ પોલીસ—અમલદારને એવું માનવાનું કારણ હોય કે જે માણસને પકડવો છે તે કુલાણી જગામાં પેસી ગયો છે અથવા કુલાણી જગામાં છે, તો જે માણસ સદરહુ જગામાં રહેતો હોય અથવા જે માણસના હવાલામાં સદરહુ જગા હોય તે માણસ ઉપર કહ્યા પ્રમાણે કામ કરનારા શખ્સને અથવા સદરહુ પોલીસ—અમલદારને તેની માગણી ઉપરથી તે જગામાં વગર અડચણે જવા દેવો, અને તેમાં સોધ કરવાસાર સઘળા પ્રકારની યોગ્ય મદદ આપવી નોંધયે.

અગર અંદર ન જવાય તો શું કરવું.

૪૮. અગર ૪૭ મી કલમ પ્રમાણે સદરહુ જગામાં જઈ શકાતું નહીં હોય, તો ગમે તે પ્રસંગે વારંટ પ્રમાણે કામ કરનારા શખ્સને, અને જે પ્રસંગે વારંટ કાઢાડવાનો અધિકાર હોય પણ જે શખ્સને પકડવો છે તેને નાહાસી જવાની તક આપ્યા વગર તે વારંટ મળી શકતું ન હોય એવે કોઈ પણ પ્રસંગે કોઈ પોલીસ—અમલદારને સદરહુ જગામાં પેસીને તેમાં શોધ કરવાનો અખત્યાર છે, અને

તેણે પોતાનો અખત્યાર તથા આવવાનું કારણ જાહેર કર્યા પછી તથા મને પેસવા દો એમ યોગ્ય રીતે કહ્યા પછી, તેને અંદર જવાનો બીજી રીતે લાગ ન મળે, તો તેને સદરહુ જગામાં પેસવાને માટે કોઈ પણ ધર

અથવા જગાનો બહારનો કે માંહેનો દરવાજો અથવા ખારી ફાડવાનો અ-
ખત્યાર છે, મછી તે ઘર કે જગા જે માણસને પકડવો છે તેની હોય કે
કોઈ બીજા શખ્સની હોય તોપણ,

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે સદરહુ પ્રકારની કોઈ જગા ઓરડો હોય
અને તેમાં (જે શખ્સને પકડવો હોય તે શખ્સ નહોય એવી) કોઈ ખાયડી
ખરેખત રહેતી હોય અને તે ખાયડી રીવાજ પ્રમાણે ચાર લોકમાં માટું
દાખાડતી ન હોય, તો સદરહુ શખ્સે અથવા પોલીસ-અમલદારે સદરહુ
ઓરડામાં પેસતાં પેહેલાં સદરહુ ખાયડીને ખખર આપવી કે તમને એ
ઠેકાણેથી નિકળીને બીજે ઠેકાણે જવાની છુટછે, તથા તે ખાયડીને ત્યાંથી
નિકળી જવું જેમ સહેલ પડે તેવો દરએક ઘટતો ઉપાય કરવો, અને
પછી તે સદરહુ ઓરડો ફાડીને તેમાં પેસવાને મુખત્યાર છે.

૪૯. જે પોલીસ અમલદારને અથવા બીજા શખ્સને પકડવાનો
અધિકાર આપ્યો હોય તે પોલીસ-અમલદારને અથવા બીજા શખ્સને
કોઈ પણ ઘરનો અથવા જગાનો બહારનો અથવા માંહેનો દરવાજો અ-
થવા ખારી ખુદ પોતાને છોડવવા સારું, અથવા પકડવા સારું કાયદાસર
રીત પેહેલાં જે માણસને તે ઘરમાં અથવા જગામાં અટકાવી રાખ્યો હોય
તેને છોડવવા સારું ફાડીને રસ્તો કરવાનો અખત્યાર છે.

૫૦. પકડેલા શખ્સને નાહાસી જતો અટકાવવાને માટે જરૂર
હોય, તે કરતાં વધારે પ્રતિબંધ કરવો નહીં.

૫૧. જે વારંટમાં જામીન લેવા બાબત લખ્યું નહીં હોય તેવા
વારંટ ઉપરથી કોઈ પોલીસ-અમલદારે કોઈ શખ્સને પકડ્યો હોય ત્યારે,
અથવા જે વારંટમાં જામીન લેવા બાબત લખ્યું હોય તેવા વારંટ
ઉપરથી કોઈ પોલીસ-અમલદારે કોઈ શખ્સને પકડ્યો હોય પણ તે શખ્સ
સને જામીન મળતો નહીં હોય ત્યારે, અને

કોઈ શખ્સને વગર વારંટ અથવા કોઈ ખાતગી શખ્સે વારંટ ઉપ-
રથી પકડ્યો હોય અને કાયદાસર તેના જામીન લઈ શકાતા ન હોય
અથવા તે જામીન આપી શકતો નહીં હોય ત્યારે,

પકડનારો અમલદાર અથવા, પકડવાનું કામ કોઈ ખાતગી શખ્સે
કર્યું હોય ત્યારે પકડેલા શખ્સને તે જે પોલીસ-અમલદારને હવાલે કરે
તે પોલીસ-અમલદાર સદરહુ શખ્સનો ઝાડો લેવાને, તથા તેના શરીર
ઉપર જરૂરનાં પહેરવાનાં કપડાં શિવાય બીજું વસ્તુ જડ તે સંબંધી સંભા-
ળીને રાખવાને, મુખત્યાર છે.

અનાનો ફાડવા
બાબત.

છુટકારાનાં
કારણ સારું દર-
વાજા તથા ખા-
રીઓ ફાડવાનો
અધિકાર.

નકામો પ્રતિબંધ
કરવો નહીં.

પકડેલા શખ્સ-
સોનો ઝાડો લેવા
બાબત.

આયડીઓનો
ઝડોલેવાનીરીત.

પર. જ્યારે કોઈ આયડીનો ઝડો લેવાડવાની જરૂર હોય ત્યારે લો કલગ્ન ઉપર પકડી રીતે નજર રાખીને બીજી કોઈ આયડી પાસે તે ઝડો લેવડાવે.

મારવાનાં હ-
થિયાર લઈ લે-
વાનો અધિકાર.

પર. આ કાયદા પ્રમાણે પકડનારો અમલદાર અથવા બીજો શખસ પકડેલા શખસની પાસે જે કોઈ મારવાનાં હથિયારો હોય તે તેની પાસેથી લેવાને મુખ્યતિયાર છે, અને પકડેલા શખસને આ કાયદા પ્રમાણે જે કારટની અથવા અમલદારની આગળ પકડનારા અમલદારે અથવા શખસે રાગુ કરવો જોઈએ તે કારટને અથવા અમલદારને ઉપર લખ્યા પ્રમાણે લીધેલા સઘળાં હથિયારો તેણે સ્વાધીન કરવાં.

બ.—વગર વારંટે પકડવા બાબત.

વગર વારંટે
પકડવાને પોલીસ
ધારે મુખ્યતિયાર છે.

પર. કોઈ પણ પોલીસ-અમલદાર માણસેટના હુકમ વગર તથા વગર વારંટે હુકમ લખેલા શખસોને પકડવાને મુખ્યતિયાર છે—

પહેલું.—શખસ હરકોઈ ક્રાન્તિજેવલ ગુનાહમાં શામિલ થયોછે અથવા જે શખસની ઉપર સદરહુ પ્રમાણે શામિલ થયો છે એવી વાજબી દરિયાદ કરવામાં આવી હોય અથવા આવી હાલક બાબત મળી હોય અથવા વાજબી શક રહેતો હોય તે શખસને;

બીજું.—જે શખસના કબજામાં ઘર ફોડવાનું કોઈ ઓગર કાયદે શર કારણ વગર હોય તે શખસને; કાયદેસર કારણ શામિલ કરવાનાં બા-
જે તે શખસને માથે છે એમ સમજવું.

ત્રીજું.—જે શખસને આ કાયદા પ્રમાણે અથવા સ્થાનિક સર-
કારના હુકમથી દેરો કાઢાડીને ગુનેહગાર તરીકે પ્રસિદ્ધ કર્યો હોય તે શખસને;

ચોથું.—આ ચોરીની મિલકત છે એવા વાજબી રીતે શક હોય તેવી કોઈ પણ વસ્તુ જે શખસના કબજામાં જડ અને જેણે સદરહુ વ-
સ્તુના સંબંધમાં કોઈ ગુનોહ કર્યો છે એવા વાજબી રીતે શક હોય તે શખસને;

પાંચમું.—કોઈ પોલીસ-અમલદારને પોતાનું કામ કરવામાં જે શખસ હરકત કરે તે શખસને, અથવા જે શખસ કાયદાસર પેહરામાંથી નાહાસી ગયો હોય, અથવા નાહાસી જવાની કોશિસ કરતો હોય તે શખસને; અને

છઠું.—મલીકા માઆઝમાની જમીન પરની અથવા દરિયાઈ કોબ-
માંથી ફલાણા શખસ નાહાસી ગયો છે એવા વાજબી રીતે શક હોય તે શખસને.

આ કલમ કલકતા તથા મુખ્ય એ શહેરોમાં પોલીસને લાગુ છે.

૫૫. અને તેમજ જેના હવાલામાં કોઈ પોલીસ-યાણું હોય તેવા હરકોઈ અમલદાર હેઠળ લખેલા શખ્સોને પકડવાને અથવા પકડાવવાને મુખ્યત્વાર છે, એટલે—

ભટકનારાઓ તથા અપહરણ કરવાની ટેવ હોય તેવા શખ્સો વિગેરેને પકડવા બાબત.

(અ) સદરહુ યાણાની હદમાં કોઈપણ શખ્સ પોતે નજરે ન પડે એવા પૂર્વોપાય કરતો માલુમ પડે અને તે શખ્સ કોઈ કાગિજબલ ગુનોહ કરવાના હેતુથી સદરહુ પૂર્વોપાય કરે છે એવું માનવાનું કારણ પ્રસંગ ઉપરથી દેખાતું હોય તો તે શખ્સને, અથવા

(બ) સદરહુ યાણાની હદમાં જે શખ્સની પાસે પોતાનાં ગુજરાનને માટે કોઈ સાધન જણાવું નહીં હોય, અથવા જે પોતાને વિશે ખુલ્લસા બરેલા જવાબ આપી શકતો નહીં હોય તે શખ્સને; અથવા

(ક) જે શખ્સને અપહરણ કરવાની, ઘર ફોડવાની અથવા ચોરી કરવાની અથવા ફલાણી મિલકત ચોરીનીંદ્રિ એમ જાણુનિ તે ચોરીની મિલકત લેવાની ટેવ છે એવી રીતે મશહૂર હોય તે શખ્સને, અથવા જેને જામરીથી કહડાવવાની ટેવ છે અથવા જામરીથી કહડાવવાનાં કારણ સાર કોઈ શખ્સોને હાની કરવાનો ભય દેખાડવાની અથવા હાની કરવાનો ભય દેખાડવાની કોશિસ કરવાની ટેવ છે એવી રીતે મશહૂર હોય તે શખ્સને.

૫૬. જેના હવાલામાં કોઈ પોલીસ-યાણું હોય એવા હરકોઈ અમલદાર, જે શખ્સને વગર વારંટે પકડવાનો કાયદેસર અધિકાર હોય તે શખ્સને (પોતાની સમક્ષ નહીં પણ બીજી રીતે) વગર વારંટે પકડવાનું પોતાના તાબા માહિના કોઈ પણ અમલદારને ફરમાવે, ત્યારે તે શખ્સને પકડવાનું જે અમલદારને પોતે ફરમાવે તે અમલદારને તેણે એક હુકમ લખીને આપવો, અને તે હુકમ મધ્યે કયા શખ્સને પકડવો છે તે, તથા કયા ગુનાહને માટે તેને પકડવો છે તે લખવું.

પોલીસ-અમલદાર વગર વારંટે પકડવા સાર પોતાનાં તાબા માહિના અમલદારને મોકલે ત્યારે કેમ કરવું.

૫૭. કોઈ પોલીસ-અમલદારની સમક્ષ કોઈ પણ શખ્સ કોઈ નાનકાગિજબલ ગુનોહ કરે અથવા એવા ગુનોહ કરવાનું તેના ઉપર તોહીમત મુકવામાં આવે, અને કોઈ પોલીસ-અમલદારના કહ્યા ઉપરથી તે

નામ તથા રહેવાનું કોઈ આપવાને ના પાડવા બાબત.

શખસ પોતાનું નામ તથા રેહેવાનું ઠેકાણું આપવાને ના પાડે, અથવા એવું નામ અથવા રેહેવાનું ઠેકાણું આપે કે જે જોટું છે એમ સદરહુ અમલદારને માનવાનું કારણ હોય, ત્યારે તેનું નામ અથવા રેહેવાનું ઠેકાણું શું છે તે ખોળી કાઢાડવા માટે સદરહુ અમલદાર તે શખસને પકડવાને મુખતિયાર છે; અને તેને પકડ્યા પછી ઓવીસ કલાકમાં પાસેમાં પાસેના માછલેટની પાસે મોકલી દેવા, પણ તે સુદત પુરી થતાં પોલીસ તેનું ખરું નામ તથા રેહેવાનું ઠેકાણું જણાયાથી તેને કોઈ માછલેટની આગળ હાજર થવાનું ફરમાવવામાં આવે તો એ પ્રમાણે હાજર થવા આવતનું ખત તે કરી આપે એટલે તેને છૂટો કરેવા.

ખીજી હકુમ-
તમાં યુનેગારીની
પાછળ જવા આવ-
ખત.

૫૮. જે શખસને આ બાબ પ્રમાણે પકડવાનો અધિકાર કોઈ પોલીસ-અમલદારને હોય તે શખસને વગર વારંટે પકડવાનાં કારણ સાહે તે પોલીસ-અમલદાર મિટિશ ઘડિયામાંની હરકોઈ જગ્યામાં સદરહુ શખસની પાછળ જવાને મુખતિયાર છે.

ખાનગી શખ-
સોએ પકડવા આવ-
ખત.

૫૯. કોઈ શખસ જતમીન નહીં લઈ શકાય તેવા અને કાગિતજેખલ યુનોહ કોઈ ખાનગી શખસના દેખતાં કરે તો તે ખાનગી શખસ તેને પકડવાને મુખતિયાર છે; અને કોઈ શખસ યુનેહગાર છે એવું કાઠેરનામું કાઢાડ્યું હોય તો તેને પકડવાને કોઈ પણ ખાનગી શખસ મુખતિયાર છે.

સદરહુ પ્રમાણે
પકડ્યા પછી શું
કરવું.

અને સદરહુ પ્રમાણે પકડેલા શખસને તેણે નકામી દીલ કરવા વગર કોઈ પોલીસ-અમલદારને સ્વાધીન કરેવા; અથવા, પોલીસ-અમલદારના ગેરહાજરીમાં, સદરહુ શખસને પાસેમાં પાસેના પોલીસ થાણામાં, લેઈ જવા.

સદરહુ શખસને ૫૮ મી કલમના ઠરાવો લાગુ પડે છે એમ માનવાનું કારણ હોય, તો તેને કોઈ પોલીસ-અમલદારે ફરીથી પકડેવા.

તેણે કોઈ નાતુ કાગિતજેખલ યુનોહ કર્યો છે એમ માનવાનું કારણ હોય, અને કોઈ પોલીસ-અમલદારના પુછવાથી તે પોતાનું નામ અથવા રેહેવાનું ઠેકાણું આપવાને ના પાડે, અથવા એવું નામ અથવા રેહેવાનું ઠેકાણું આપે કે જે જોટું છે એમ માનવાનું સદરહુ અમલદારને કારણ હોય, તો તેની તજવીજ ૫૭ મી કલમના ઠરાવો પ્રમાણે કરવી. તેણે કોઈ યુનોહ કર્યો છે એમ માનવાનું કોઈ કારણ ન હોય તો તેને એકદમ છોડી મુકેવા.

પકડેલા શખ-
સને માછલેટની
આગળ અથવા

૬૦. વગર વારંટે પકડનારા પોલીસ-અમલદારે પકડેલા શખસને તે કામમાં હકુમતવાળા માછલેટની આગળ, અથવા જે અમલદારના હવાલામાં કોઈ પોલીસ-થાણું હોય તેની આગળ, નકામી દીલ કર્યો વગર

અને જમીન સંબંધી આ કાયદામાં હિના કરાવેને અનુસરીને, લઈ જવા અથવા મોકલવો.

૬૧. વગર વારંટે પકડેલા શખ્સને કોઈપણ પોલીસ-અમલદારે તે કામની સમ્પૂર્ણ હકીકત જિતાં યોગ્ય હોય તે કરતાં વધારે મુદતસુધી પેહરામાં અટકાવી રાખવો નહીં, અને ૧૬૭ મી કલમ પ્રમાણે કોઈ માજીસ્ટ્રેટનો ખાસ હુકમ નહીં થયો હોય તો સદરહુ મુદત ચોવીસ કલાકથી વધારે ન હોવી જોઈએ, પણ જે જગ્યાએ તે શખ્સને પકડ્યો હોય ત્યાંથી માજીસ્ટ્રેટની કોર્ટ સુધી જતાં જેટલો વખત લાગે તેટલો વખત સદરહુ મુદતમાં ગણવો નહીં.

૬૨. જે અમલદારોના હવાલામાં પોલીસનાં થાણાં હોય તેમણે પોત પોતાનાં થાણાંઓની હદોમાં વગર વારંટે પકડેલા સમ્પૂર્ણ શખ્સો વિશે જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટને અથવા જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટ ફરમાવે તો પેરા તુકડી માજીસ્ટ્રેટને રિપોર્ટ કરવો, પછી સદરહુ શખ્સોના જમીન લીધા હોય કે નહીં તોપણ.

૬૩. જે શખ્સને પોલીસ-અમલદારે પકડ્યો હોય તેનું પોતાનું ખત લીધા વગર અથવા તેના જમીન લીધા વગર અથવા કોઈ માજીસ્ટ્રેટના ખાસ હુકમ વગર તેને છોડી મુકવો નહીં.

૬૪. જ્યારે કોઈ ગુનો હોઈ માજીસ્ટ્રેટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં તે માજીસ્ટ્રેટની સમક્ષ કરવામાં આવે, ત્યારે ગુનેહગારને પોતે જાતે પકડવાને અથવા પકડવાનો કોઈ પણ શખ્સને હુકમ કરવાને અને ત્યાર પછી, જમીન લેવા સંબંધી આ કાયદા માં હિના કરાવેને અનુસરીને, તે ગુનેહગારને કેદ કરવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે.

૬૫. જે વખતે તથા જે પ્રસંગે કોઈ શખ્સને પકડવાનું વારંટ કાઢવાનો અધિકાર કોઈ માજીસ્ટ્રેટને હશે તે વખતે તથા તે પ્રસંગે તે શખ્સને પોતાની હકુમતની સ્થાનિક હદ માં પોતાની સમક્ષ પકડવાને અથવા પકડવાનો હુકમ કરવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે.

૬૬. જે શખ્સ કાયદાસર કેદમાં હોય તે શખ્સ નાહાસી જાય અથવા તેને છોડવવામાં આવે, તો જે શખ્સના પેહરામાંથી તે નાહાસી ગયો હોય અથવા તેને છોડવ્યો હોય તે શખ્સ તુરત તેની પાછળ જઈને બ્રિટિશ ઇન્ડિયામાં હરકોઈ જગ્યાએ તેને પકડવાને મુખત્યાર છે.

૬૭. ૬૬ મી કલમ પ્રમાણે પકડનારો શખ્સ વારંટની રૂએ ચાલતો

જે અમલદારના હવાલામાં પોલીસ થાણું હોય તેની આગળ લઈ જવો

પકડેલા શખ્સને ૨૪ કલાકથી વધારે દ્વાર અટકાવી રાખવાનહીં.

પકડ્યા વિશે પોલીસ રીપોર્ટ કરવો.

પકડેલા શખ્સને છોડી મુકવા ખાખત.

માજીસ્ટ્રેટની સમક્ષ કરેલો ગુનો.

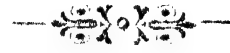
માજીસ્ટ્રેટે અથવા માજીસ્ટ્રેટની સમક્ષ પકડવા ખાખત.

નાહાસી જવા ઉપરથી પાછળ જવાનો તથા ફરીથી પકડવાનો અધિકાર.

૪૭ મી તથા

૪૮મી તથા ૪૯
મી કલમોના ઠ-
રાવો ૧૨મી કલમ
મુજબ પકડવાની
બાબતે લાગુ
પાડવામાં આવે.

ન હોય અને તે શખ્સ પકડવાના અખત્યાર વાળો પોલીસ-અમલદાર ન
હોય તોપણ સદરહ કલમ પ્રમાણે પકડવાની બાબતે ૪૭ મી તથા ૪૮
મી તથા ૪૯ મી કલમોના ઠરાવો લાગુ પડશે.

બાબ ૬ હો.

હાજર થવાની જરૂર પાડવા વિશે પ્રોસેસો બાબત.

અ—સમન.

સમનના ન-
મુનો.

૧૮. આ કાયદા પ્રમાણે કોઈ કોર્ટે કાહાડેલો દરેક સમન લખેલો
જોઈએ, તથા તે કુપ્લીક્ટ* જોઈએ, અને તે ઉપર સદરહ કોરટના પ્રમુખ
અમલદારે, અથવા જે કોરટ વખતે વખતે કાનુન કરીને કરમાયે તેવા
બીજા અમલદારે સહી કરવી તથા મોહર કરવી.

સમન કોણે
બજાવવો.

સદરહ સમન કોઈ પોલીસ-અમલદારે બજાવવો; અથવા આ કા-
યદાને અનુસરતી હોય એવી જે કાનુનો પ્રથાનિક સરકાર આ બાબત
ઠરાવે તે કાનુનોને અનુસરીને, તે સમન કાહાડનારી કોરટના કોઈ અમલ-
દારે બજાવવો જોઈએ.

આ કલમ કલકત્તા તથા મુંબઈ એ શહેરોમાં પોલીસને લાગુ છે.

સમન શી રીતે
બજાવવો.

૧૯. સમન કરેલા શખ્સને જો બની શકે તો તે સમનની એક
કુપ્લીક્ટ આપીને અથવા આપવા માટે કાહાડીને સો એમ કહીને ખુદ
તેની ઉપર તે સમન બજાવવો જોઈએ.

સમન પોહોં-
ચ્યાની સહી.

જેની ઉપર સદરહ પ્રમાણે સમન બજાવ્યો હોય તેવા દરેક શખ્સે,
જો સમન બજાવનારો અમલદાર કહેતો, તેની બીજી કુપ્લીક્ટની પછવાડે
તે સમન પોહોંચ્યાની સહી કરવી જોઈએ.

સમન કરેલો
શખ્સ જડે નહી
તો તે સમન શી
રીતે બજાવવો.

૨૦. જ્યારે સમન કરેલો શખ્સ ઘટતી મેહિનત કરતાં ન જડે,
ત્યારે તેના કુટુંબમાંના કોઈ પાકી ઉમરના મરદ માણસને અથવા હલાકાના
મુખ્ય શહેરમાં તેની સાથે રહેનારા તેના આકરને તે સમનની એક કુપ્લીક્ટ
તેને સાથે સોંપીને તે સમન બજાવવાનો અધિકાર છે; અને જેને સદરહ
સમન આવી રીતે સોંપ્યો હોય તે શખ્સે, જો સમન બજાવનારો અમલ-
દાર કહે તો, તેની બીજી કુપ્લીક્ટની પછવાડે તે સમન પોહોંચ્યાની સહી
કરવી જોઈએ.

૭૧. ૬૬મી અને ૭૦મી કલમમાં કહેલી સહી ઘટતી મેલેનત કરતાં ન મળે, તો જે ઘરમાં અથવા ઘરવાડીમાં સમન કરેલો શખ્સ ધણું કરીને રહેતો હોય તે ઘરના અથવા ઘરવાડીના કોઈ પ્રસિદ્ધ ભાગ ઉપર તે સમનની એક કુપ્લિકેટ સમન બજાવનારા અમલદારે ચોડાડવી; અને પછી તે સમન યોગ્યરીતે બજાવ્યો છે એવું સમજવામાં આવશે.

૭૨. સમન કરેલો શખ્સ સરકારની અથવા કોઈ રેલવે કંપનીની નોકરીમાં કામગીરીમાં હોય, ત્યારે જે કોરટે સમન કહાડ્યો હોય તે કોરટે તે સમન સાધારણ રીતે, જે કચેરીમાં સદરહુ શખ્સ નોકરીએ રહેલો હોય તે કચેરીના ઉપરી ઉપર કુપ્લિકેટ મોકલવો જોઈએ; અને પછી સદરહુ ઉપરીએ ૬૬મી કલમમાં ઠરાવેલી રીતે તે સમનની બજાવણી કરાવવી, અને તે કલમથી કરમાવેલા શેરા સાથે તે સમન તે કોરટની ઉપર પાછો મોકલવો જોઈએ.

૭૩. જ્યારે કોઈ કોરટે કહાડેલો સમન પોતાની હકુમતની સ્થાનિક સીમાની બહાર કોઈ પણ જગ્યાએ બજાવવો એવી તે કોરટની મરજી હોય, ત્યારે સાધારણ રીતે કોરટે તે સમન જે માજીસ્ટ્રેટની હકુમતની સ્થાનિક સીમામાં સમન કરેલો શખ્સ રહેતો હોય અથવા હોય તે માજીસ્ટ્રેટને, ત્યાં બજાવવો સારું, કુપ્લિકેટ મોકલવો જોઈએ.

૭૪. જ્યારે કોઈ કોરટે કહાડેલો સમન પોતાની હકુમતની સ્થાનિક સીમાની બહાર બજાવ્યો હોય ત્યારે, અને જે અમલદારે સમન બજાવ્યો હોય તે અમલદાર મુકદ્દમાની સુતાવણી વખતે હાજર ન હોય તેવે હરકાત પ્રસંગે, સદરહુ સમન બજાવ્યો છે એવી કોઈ માજીસ્ટ્રેટની આગળ કરેલી આફિડેવીટ, અને જે શખ્સને સદરહુ સમનની એક કુપ્લિકેટ પ્રત આપી હોય અથવા આપવા માટે કાહાડીને લો એમ કહ્યું હોય અથવા જ્યારે તે પ્રત સોંપી હોય તે શખ્સે (૬૬મી અથવા ૭૦મી કલમથી ઠરાવેલી રીતે) શેરા લખી આપેલી એવી પ્રત પુરાવામાં ગ્રાહ્ય થશે, અને તેમાં લખેલા મજકૂરની વિરૂદ્ધ સાબિતી આપવામાં નહીં આવશે તો અને આપવામાં આવતાં સુધી તે મજકૂર જરો છે એમ સમજવું.

આ કલમમાં કહેલી આફિડેવીટ સદરહુ સમનની કુપ્લિકેટ પ્રત સાથે જોડીને સદરહુ કોરટને મોકલી શકાય.

ખ.—પકડવાનું વારંટ.

૭૫. આ કાયદા પ્રમાણે કોઈ કોરટે કહાડેલું દરેક પકડવાનું વારંટ લખેલું હોયું જોઈએ અને તે ઉપર તે કોરટના પ્રમુખ અમલદારે, અથવા, માજીસ્ટ્રેટની બેચ હોય ત્યારે, તે બેચના કોઈ પણ મેમ્બરે સહી કરવી જોઈએ; અને તે ઉપર કોરટની મોહર કરવી જોઈએ.

જ્યારે પોલિસ મળી શકે નહીં ત્યારે શું કરવું.

સરકારના અથવા રેલવે કંપનીના નોકરઉપર સમન શી રીતે બજાવવો.

સ્થાનિક સીમાની બહાર સમન શી રીતે બજાવવો.

સદરહુ બાબતોમાં તથા જ્યારે સમન બજાવનારો અમલદાર હાજર ન હોય ત્યારે બજાવણીની સાબિતી.

પકડવાનાં વારંટનો નમુનો.

પકડવાનું વારંટ ક્યાંસુધી અમલમાં રહેશે.

કોરટ તારણ લેવાનું કરમાવવાને મુખ્યત્વાર છે.

જો કોરટ તે વારંટ કહાડ્યું હોય તેણે જ્યાં સુધી તે રદ કર્યું નથી ત્યાં સુધી, અથવા તે બંનવવામાં આવે ત્યાં સુધી, તે દરેક કોરટ અમલમાં રહેશે.

૭૬. હરકોઈ શખસને પકડવા સાથે વારંટ કહાડનારી હરકોઈ કોરટની નજરમાં આવે તો તે કોરટ સદરહ વારંટ ઉપર શેરો લખીને એવું કરમાવવાને મુખ્યત્વાર છે કે, જે સદરહ શખસ કોઈ અમુક વખતે અને પછી કોરટ બીજી રીતે કરમાવે ત્યાં સુધી તે કોરટની આગળ હાજર રહેવા સાથે જેમએ તેટલા બંમત સાથે એક ખત કરી આપે, તો જો અમલદારના નામનું તે વારંટ કર્યું હોય તે અમલદારે સદરહ તારણ લેવું અને સદરહ શખસને પેહરામાંથી છૂટો કરવો.

સદરહ ઝેરામાં હેઠળ કહેલી બાબતો લખવી, (અ) બંમતોની સંખ્યા, (બ) તેમણે તથા જે શખસને પકડવા સાથે તે વારંટ કહાડ્યું હોય તેણે જે રકમના મુચરકા કરી આપેલા તે, તથા (ક) જે વખતે તેણે કોરટની આગળ હાજર રહેવું તે.

ખત રવાના કરવું.

જ્યારે આ કલમ પ્રમાણે તારણ લેવામાં આવે ત્યારે જો અમલદારના નામનું સદરહ વારંટ કર્યું હોય તે અમલદારે સદરહ ખત સદરહ કોરટની ઉપર રવાના કરવું.

વારંટ કોનાં નામનાં લખવાં.

૭૭. પકડવાનું વારંટ ઘણું કરીને એક અથવા વધારે પોલીસ-અમલદારના નામનું કાઢવું જેમએ, અને જ્યારે તે વારંટ કોઈ પ્રેસાડેન્સી માજીસ્ટ્રેટ કહાડ્યું હોય, ત્યારે તે હમિયાં તે પ્રમાણેજ કાઢવું જેમએ; પણ સદરહ પ્રકારનું વારંટ કહાડનારી બીજી કોઈ પણ કોરટ, જે તે તાબડતોય બંનવવાની જરૂર હોય અને કોઈ પોલીસ-અમલદાર તુરત મળતો ન હોય તો, બીજી કોઈ પણ શખસ અથવા શખસોના નામનું કાઢવાને મુખ્યત્વાર છે, અને સદરહ શખસ અથવા શખસોએ તે વારંટ બંનવવું જેમએ.

ઘણા શખસોનાં નામનું એક વારંટ.

જ્યારે કોઈ વારંટ એક કરતાં વધારે અમલદારોનાં અથવા શખસોના નામનું કાહાડ્યું હોય, ત્યારે તે સઘળા, અથવા તેઓમાંથી ગમે તે એક અથવા વધારે અમલદારો અથવા શખસો તે વારંટ બંનવવાને મુખ્યત્વાર છે.

વારંટો જમીનધારો વિગેરેનાં નામનાં લખવાનો અધિકાર છે.

૭૮. કોઈ જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટ પોતાનાં જીલ્લામાં અથવા કોઈ પેટા તુકડી માજીસ્ટ્રેટ પોતાની પેટા તુકડીમાં હરકોઈ જમીનદારનાં અથવા જમીનના ઇજારદારનાં અથવા વહિવટદારનાં નામનું વારંટ તકસીરવાર ફેરવો હરકોઈ શખસ નાસી ગયો હોય તેને અથવા જે ઝુનેહગાર ખાન

અતઃ જાહેરનામું કાઢાડ્યું હોય તે ગુનેહગારને અથવા કોઈ શખ્સ ઉપર જમીન લઈ નહીં શકાય એવા કોઈ ગુનાહનું તોહામત આપ્યું હોય અને તે તેની પાછળ લાગનારાના દાવમાંથી છટકી ગયો હોય તો તેને પકડવા સાર કાઢાડવાને મુખ્યત્વાર છે.

સદરહુ જમીનદારે, અથવા ઇન્તરદારે અથવા વહિવટદારે તે વારંટની પોલીસ લખીને આપવી, અને જે શખ્સને પકડવા સાર તે વારંટ કાઢાડ્યું હોય તે શખ્સ પોતાની જમીનમાં અથવા ઇન્તરનાની જમીનમાં, અથવા પોતાના હવાલા માંદેની જમીનમાં હોય, અથવા પેસે, તો તેણે તે વારંટ બજાવવું.

જે શખ્સની ઉપર સદરહુ વારંટ કાઢાડ્યું હોય તે શખ્સ પકડાય, ત્યારે તેને વારંટ સુધાં પાસેમાં પાસેના પોલીસ-અમલદારને સ્વાધીન કરવા, અને, જરૂરી કલમ પ્રમાણે નારણ નહિ લીધું હોય તો, તેને તે કામમાં હકુમતવાળા માજીસ્ટ્રેટની પાસે મોકલી દેવા.

૭૮. જે પોલીસ-અમલદારના નામનું કોઈ વારંટ કાઢાડ્યું હોય તે પોલીસ-અમલદાર અથવા જે અમલદારનું નામ તે વારંટની પાછળ લખ્યું હોય તે અમલદાર તે વારંટની પાછળ બીજા જે પોલીસ-અમલદારનું નામ લખે તે પોલીસ-અમલદાર પણ તે વારંટ બજાવવાને મુખ્યત્વાર છે.

૭૯. પકડવાનું વારંટ બજાવનાર પોલીસ-અમલદારે અથવા બીજા શખ્સે જે શખ્સને પકડવો હોય તે શખ્સને તે વારંટનો સાર જાણાવવો, અને, તે શખ્સ કહે તો, તેને તે વારંટ બતાવવું.

૮૦. પકડવાનું વારંટ બજાવનારા પોલીસ-અમલદારે અથવા બીજા શખ્સે નકામી દીલ ન કરવી, (જમીનસંબંધી ૭૨ મી કલમના ટીપ્પણને અનુસરીને). જે કોરટની આગળ કાયદાપ્રમાણે તે પકડેલા શખ્સને રજૂ કરવો જોઈએ તે કોરટની આગળ તેને આણવો.

૮૧. પકડવાનું વારંટ બ્રિટિશ ઇન્ડિયામાં કોઈપણ જગ્યાએ બજાવવાનો અધિકાર છે.

૮૨. જ્યારે કોઈ વારંટ કાઢાડનારી કોરટની હકુમતની સ્થાનીક સોમાની બાહાર તે વારંટ બજાવવું હોય, ત્યારે સદરહુ કોરટ તે વારંટ કોઈ પોલીસ-અમલદારનાં નામનું કાઢાડવાને બદલે જે માજીસ્ટ્રેટની અથવા પોલીસ-કમીશનરની હકુમતની સ્થાનીક હદમાં તે વારંટ બજાવવું હોય તે માજીસ્ટ્રેટને અથવા પોલીસ કમીશનરને સદરહુ વારંટ ટપાલ મારફતે અથવા બીજી રીતે મોકલવાને મુખ્યત્વાર છે.

પોલીસ-અમલદારનાં નામનું વારંટ.

વારંટનો સાર જાહેર કરવો.

પકડેલા શખ્સને વગર દીલે કોરટની આગળ આણવો.

વારંટ ક્યાં બજાવવાનો અધિકાર છે.

હકુમતની બહાર બજાવવામાં માજીસ્ટ્રેટને મોકલવું વારંટ.

તે માજીસ્ટ્રેટને અથવા કમિશનરને સદરહુ વારંટ સદરહુ પ્રમાણે મોકલ્યું હોય તેણે તેની પાછળ પોતાનાં નામની સહી કરવી, અને પોતાની હકુમતની રથાનિક હદની અંદર, બંતવણી શકાતું હોય તો, તે વારંટની બંતવણી કરાવવી.

હકુમતની બંતવણીના અભિપ્રાયના આધારે પોલીસ-અમલદારનાં નામનું લખેલું વારંટ

૮૪. જ્યારે કોઈ પોલીસ-અમલદારનાં નામનું કાહાડ્યું વારંટ તે કોરટે તે વારંટ કહાડ્યું હોય તે કોરટની હકુમતની રથાનિક હદની આહારે બંતવણી હોય, ત્યારે તે માજીસ્ટ્રેટની અથવા તે અમલદારના હવાલામાં કોઈ યાચું હોય તે અમલદારના કરતાં ઉતરતા દરબંતનો નહાય એવા તે પોલીસ-અમલદારની હકુમતની રથાનિક હદમાં તે વારંટ બંતવણી હોય તે માજીસ્ટ્રેટની અથવા પોલીસ-અમલદારની પાસે સહી કરાવવા સાથે તેણે તે વારંટ સામાન્યતા લઈ જવું.

સદરહુ માજીસ્ટ્રેટ અથવા પોલીસ-અમલદારે તે વારંટની પાછળ પોતાનાં નામની સહી કરવી, અને સદરહુ સહી ઉપરથી, તે પોલીસ-અમલદારનાં નામનું સદરહુ વારંટ કાહાડ્યું હોય તે પોલીસ-અમલદારને તે વારંટ સદરહુ હદમાં બંતવણીનો પુરતો અધિકાર મળશે, અને સદરહુ અમલદાર કહે તો રથાનિક પોલીસે તેને સદરહુ વારંટ બંતવણીમાં મદદ કરવી.

તે માજીસ્ટ્રેટની અથવા પોલીસ-અમલદારની હકુમતની રથાનિક હદમાં સદરહુ વારંટ બંતવણી હોય તે માજીસ્ટ્રેટની અથવા પોલીસ-અમલદારની સહી મળવાથી તે દીલ થાય તેથી સદરહુ બંતવણી થતી અટકશે એવું માનવાનું જ્યારે કારણ હોય ત્યારે તે પોલીસ-અમલદારનાં નામનું તે વારંટ કહાડ્યું હોય તે પોલીસ-અમલદાર તે વારંટ કાહાડનારી કોરટની હકુમતની રથાનિક હદની આહારે કોઈપણ જગ્યામાં સદરહુ સહી લીધા વગર તે વારંટ બંતવણી મુખ્યત્વારે છે.

આ કલમ કલકત્તા તથા મુંબઈ એ શહેરોમાં પોલીસને લાગુ છે.

તે શખસની ઉપર વારંટ કહાડ્યું હોય તેને પકડ્યા પછી શું કરવું.

૮૫. જ્યારે પકડવાનું કોઈ વારંટ, તે જગ્યામાં તે વારંટ કાહાડ્યું હોય તેની આહારે બંતવણી હોય, ત્યારે તે કોરટે તે વારંટ કહાડ્યું હોય તે કોરટ પકડવાની જગ્યાથી વીસ મૈલની અંદર ન હોય તો અથવા તે માજીસ્ટ્રેટની અથવા પોલીસ-કમિશનરની હકુમતની રથાનિક હદમાં પકડવાનું કામ કર્યું હોય તે માજીસ્ટ્રેટ અથવા પોલીસ-કમિશનર કરતાં સદરહુ કોરટ પાસે ન હોય તો, અથવા ૭૬ મી કલમ પ્રમાણે તારણ લીધું ન હોય તો પકડેલા શખસને સદરહુ માજીસ્ટ્રેટની અથવા કમિશનરની આગળ લઈ જવો.

૮૬. જે કોરટે સદરહુ વારંટ કહાડ્યું હોય તેણે જે શખસ ધારેલો તેજ પકડેલો શખસ છે એવું જણાય, તો સદરહુ માજિસ્ટ્રેટે અથવા કમિશનરે તે શખસને પેહરામાં આપીને સદરહુ કોરટનીપાસે લઈ જવાનું ફરમાવવું : પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે જે જામિન લઈ શકાય એવો ગુનેહો હોય, અને તે શખસ સદરહુ માજિસ્ટ્રેટની અથવા કમિશનરની આવીલાયક જામીન આપવાને તૈયાર તથા રાજી હોય, અથવા ૭૫ મી કલમ પ્રમાણે તે વારંટ ઉપર શેરો લખીને હુકમ કરેલો હોય, અને તે શખસ સદરહુ હુકમથી ફરમાવેલું તારણ આપવાને તૈયાર તથા રાજી હોય, તો તે માજિસ્ટ્રેટે અથવા કમિશનરે સદરહુ જામીન અથવા તારણ, જેમ હોય તેમ, લેવું અને જે કોરટે વરંટ કહાડ્યું હોય તેની ઉપર તે ખત રવાના કરવું.

પકડેલા શખસને જે માજિસ્ટ્રેટની આગળ આણ્યો હોય તેણે શું કરવું.

આ કલમમાંલેના કોઈપણ મજકુર થી કોઈ પોલસ-અમલદારને ૭૫ મી કલમ પ્રમાણે તારણ લેવાની મના છે એમ સમજવું નહીં.

ક.—જાહેરનામું તથા જમી.

૮૭. જે કોઈ કોરટને (પુરાવો લીધાપછી કે પેહલાં) એમ માનવાનું કારણ હોય કે જે શખસની ઉપર પોતે વારંટ કહાડ્યું છે તે શખસ નાહાસી ગયો છે અથવા સંતાઈ જાય છે તેથી સદરહુ વારંટ બજાવી શકાય એમ નથી તો સદરહુ કોરટ એક લખેલું જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરીને તેમાં સદરહુ શખસને કોઈ મુકરર કરેલી જગ્યાએ તથા કોઈ મુકરર કરેલી મુદતે હાજર થવાનું ફરમાવવાને મુખત્યાર છે. તે મુદત સદરહુ જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કર્યાની તારિખથી ત્રીસ દિવસ કરતાં ઓછી ઠરાવવી નહીં.

નાહાસી જનારા શખસની બાબતમાં જાહેરનામું.

તે જાહેરનામું હેઠળ લખ્યાપ્રમાણે પ્રસિદ્ધ કરવું:—

(અ) જે શહેરમાં અથવા ગામમાં સદરહુ શખસ ઘણુંકરીને રહેતો હોય તે શહેરની અથવા ગામની કોઈ પ્રસિદ્ધ જગ્યામાં તે જાહેરનામું જાહેર રીતે વાંચવું:

(બ) તે શખસ જે ઘરમાં અથવા ઘરવાડીમાં ઘણુંકરીને રહેતો હોય તે ઘરના અથવા ઘરવાડીના કોઈ પ્રસિદ્ધ ભાગપર અથવા સદરહુ શહેરની અથવા ગામની કોઈ પ્રસિદ્ધ જગ્યાપર તે જાહેરનામું ઓહાડવું:

(ક) અને તે જાહેરનામાંની એક નકલ તે કોરટનાં મકાનના કોઈ પ્રસિદ્ધ ભાગપર ઓહાડવી;

તે જાહેરનામું કોઈ અમુક દિવસે યોગ્યરીતે પ્રસિદ્ધ કર્યું હતું એ મુજબ તે જાહેરનામું કાહાડનારી કોરટે મજકુર લખ્યો હોય તે મજકુર હેઠળ લ

ગેલી બાંતોનો નિર્ણયકારક પુરાવો છે એવું સમજવું, એટલે, આ કલમથી કરમાવેલા વાંતોનો અમલ કરવામાં આવ્યો છે, અને તે જાહેરનામું સદરહુ દિવસે પ્રસિદ્ધ કર્યું હતું.

હાસી ન-
શખસની
કત જંગમ ક-
આપત.

૮૮. ૮૭મી કલમ પ્રમાણે જાહેરનામું કાઢાડ્યા પછી જે શખસ બાબત તે જાહેરનામું કાઢાડ્યું હોય તે શખસની જંગમ અથવા સ્થાયી મિલકત અથવા એ બંને મિલકત જપ્ત કરવાનું કરમાવવાને તે કોર્ટ મુખત્યાર છે.

તે હુકમ જે જિલ્લામાં કર્યો હોય તે જિલ્લામાં સદરહુ શખસની કોઈ પણ મિલકત જપ્ત કરવાનો અખત્યાર તે હુકમ ઉપરથી છે એવું સમજવું; અને સદરહુ જિલ્લાની બાહાર સદરહુ શખસની કોઈ પણ મિલકત જપ્ત કરવાનો અખત્યાર, જે જિલ્લા માજીસ્ટ્રેટનાં જિલ્લામાં સદરહુ મિલકત આવેલી હોય તે જિલ્લા માજીસ્ટ્રેટ તે હુકમ પાછળ સહી કરશે એટલે તે હુકમ ઉપરથી છે એવું સમજવું.

જે મિલકત જપ્ત કરવાનો હુકમ કર્યો હોય તે મિલકત લેણું હોય અથવા બીજી જંગમ મિલકત હોય તો આ કલમ પ્રમાણે કરવાની જમી હેઠળ લખ્યા મુજબ કરવી, એટલે,—

(અ) પકડીને; અથવા

(બ) ઉપજ વસુલ કરનાર નીમીને; અથવા

(ક) જે શખસ બાબત જાહેરનામું કાઢાડ્યું હોય તે શખસને અથવા તેની તરફથી કોઈને પણ સદરહુ મિલકત સ્વાધીન કરવાની મના કરવા બાબતનો લેખી હુકમ કરીને; અથવા

(૬) કોર્ટને યોગ્ય લાગે તે પ્રમાણે સદરહુ પ્રકારની સઘળી અથવા કોઈ પણ બે રીતે.

જે મિલકત જપ્ત કરવાનો હુકમ કર્યો હોય તે મિલકત સ્થાયી હશે, તારે આ કલમ પ્રમાણે કરવાની જમી, શરકારને મહેસુલ બરનારી જમીન હોય તો, જે જિલ્લામાં તે જમીન આવેલી હોય તે જિલ્લાના કલેક્ટરની મારફતે કરવી, અને બીજી સઘળી બાબતોમાં હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કરવી,—

(ઈ) કબજે લઈને; અથવા

(ફ) ઉપજ વસુલ કરનાર નીમીને; અથવા

(ગ) જે શખસ બાબત જાહેરનામું કાઢાડ્યું હોય તે શખસને અથવા તેની તરફથી કોઈને પણ બાંડું અથવા ગણોત આપવાની અથવા મિલકત સ્વાધીન કરવાની

મના કરવા બાબતનો લેખી હુકમ કરીને; અથવા

- (૯) કોરટને યોગ્ય લાગે તે પ્રમાણે સદરહુ પ્રકારની સઘળી અથવા કોઈ પણ બે રીત.

દિવાની કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદાના ૩૬મા બાબ પ્રમાણે નિમેલા ઉપજ વસુલ કરનારના જે અધિકાર, કામ તથા જવાબદારી હોય તેજ અધિકાર, કામ તથા જવાબદારી આ કલમ પ્રમાણે નિમેલા ઉપજ-વસુલ કરનારની છે એમ સમજવું.

જે શખસ બાબત ઝાહરનામું કાઢાડ્યું હોય તે શખસને જાહરનામામાં લખેલી મુદતમાં હાજર ન થાય તો તે જખ્તીવાળી મિલકત ઉપર સરકારનો વ્યવસ્થાધિકાર થશે; પણ જખ્તી તારિખથી છ મહિના પુરા થતા સુધી તે મિલકત વેચવી નહીં, પણ તે મિલકત ખગડી જાય તેવી હોય અથવા તે વેચાણથી માલિકને ફાયદો થશે એમ કોરટની નજરમાં આવે તો, એ બંને પ્રસંગે કોરટને જ્યારે યોગ્ય લાગે ત્યારે તે સદરહુ મિલકત વેચાવવાને મુખતિયાર છે.

૮૬. ૮૮મી કલમના છેલ્લા પારેગ્રાફ પ્રમાણે જે શખસની મિલકત ઉપર સરકારનો વ્યવસ્થાધિકાર થાય અથવા થયો હોય તે શખસ જે કોરટના હુકમથી તે મિલકત જપ્ત કરી હોય તે કોરટની આગળ જખ્તી તારિખથી બે વર્ષમાં પોતાની મજે હાજર થાય અથવા તેને પકડીને આણવામાં આવે, અને સદરહુ કોરટની ખાત્રી થાય એવી રીતે તે શખ્તી આપે કે પોતાની ઉપર વારંટ બંને નહિ એવા હેતુથી પોતે નાહાસી ગયો અથવા સંતાઈ ગયો નહોતો અને જાહરનામામાં લખેલી મુદતમાં હાજર થવાનું બની શકે એવી રીતે તે જાહરનામાની ખબર પોતાને મજેલી ન હતી, તો સદરહુ મિલકત અથવા જે તે વેચ્યો હોય તો તે વેચાણનું નક્કી ઉતપત્ત, અથવા જે તે મિલકતનો ફક્ત ધોડાક ભાગ વેચ્યો હોય તો તે વેચાણનું નક્કી ઉતપત્ત તથા તે મિલકતનો બાકી રહેલો ભાગ, સદરહુ જખ્તી લીધે થયેલો સઘળો ખરચ તેમાંથી લીધા પછી, તે શખસને સ્વાધીન કરવો.

જપ્ત કરેલી
મિલકત પાછી
આપવા બાબત.

૬.—પ્રોસેસસંબંધી બીજી કાનુનો.

૯૦. જે બાબતમાં હાજર થવા સાર જ્યુરર અથવા આસેસર શિવાય બીજા કોઈ પણ શખસની ઉપર સમન કહાડવાનો કોઈ કોરટને આ કાયદા પ્રમાણે અધિકાર હોય તેવી હરકોઈ બાબતમાં તે કોરટ સદરહુ શખસને પકડવા સાર; પોતાનાં કારણ લખીને. વારંટ કાઢાડવાને મુખતિયાર છે—

સમનને બદલે
અથવા તેથી વાધ
વળી વારંટ કા-
ઢાડવા બાબત.

(અ) જો સદરહુ સમન કાહાડતાં પેહેલાં, અથવા તે કાહાડતાં પછી પણ તે શખસ હાજર થાય તેને મારે મુકરર કરેલા વખત પેહેલાં, તે કોરટને એવું માનવાનું કારણ જણાય કે તે શખસ નાહાસી ગયો છે અથવા તે સમન નહીં માને તો; અથવા

(અ) જો સદરહુ વખતે તે શખસ હાજર ન થાય અને તે સમન પ્રમાણે હાજર થવાનું તેનાથી બની શકે એવે વખતે તે સમન યોગ્ય રીતે બળબ્યાની સાબિતી થાય અને એ પ્રમાણે હાજર નહીં થયા બાબત કાંઈ વાજબી કારણ આપવામાં ન આવે તો,

હાજર થયા
સારૂ ખત લેવાનો
અધિકાર.

૯૧. જો શખસના હાજર થવા સારૂ અથવા જો શખસને પકડવા સારૂ સમન અથવા વારંટ કહાડવાનો કોઈ પણ કોરટના પ્રમુખ અમલદારને અધિકાર હશે તે શખસ જ્યારે સદરહુ કોરટમાં હાજર હોય, ત્યારે સદરહુ અમલદાર તે શખસને તે કોરટમાં હાજર થવા સારૂ જર્મીન સાથે અથવા જર્મીન વગર એક ખત કરી આપવાનું ફરમાવવાને મુખતિયાર છે.

હાજર થવા
બાબતના ખત-
નો કરાર તોડેથી
પકડવાબાબત.

૯૨. આ કાયદા પ્રમાણે લીધેલાં કોઈ પણ ખત પ્રમાણે જો શખસ કોઈ કોરટની આગળ હાજર થવાને બંધાયેલો હોય તે શખસ એ પ્રમાણે હાજર ન થાય, ત્યારે સદરહુ કોરટને પ્રમુખ અમલદાર વારંટ કહાડીને સદરહુ શખસને પકડીને પોતાની આગળ રજુ કરવાનું ફરમાવવાને મુખતિયાર છે.

આ બાબમાં
હેના હરાયો સમે
નોને તથા પકડ-
વાનાં વારંટોને
સામાન્યરીતે લા-
ગુ પાડવાબાબત

૯૩. સમન બાબત તથા વારંટ બાબત તથા તે કહાડવા બાબત તથા બળવવા બાબત આ બાબ મોહિના હરાયો આ કાયદા પ્રમાણે કહાડેલા હરએક સમનને તથા પકડવાનાં હરએક વારંટને, બની શકે તેટલે સુધી, લાગુ પડશે.

બાબ ૭ મો.

દસ્તાવેજો તથા બીજી જંગમ મિલકત રજુ કરવાની જરૂર

પાડવા સાથે તથા ગેરવાજબી રીતે ક્રેદ કરેલા શખ્સોને

શોધી કહાડવા સાથે પ્રોસેસો બાબત.

અ. — રજુ કરવા વીશે સમન.

૬૪. જ્યારે કોઈ પણ કોર્ટની, અથવા, કલકત્તા અને મુંબાઈ એ શહેરોની હદ બાહાર કોઈ પણ જગામાં જે અમલદારના હવાલામાં કોઈ પોલીસ-થાણું હોય એવા કોઈ પણ અમલદારની નજરમાં એમ આવે કે આ કાયદા પ્રમાણે પોતે અથવા પોતાની આગળ કોઈ પણ તપાસ અથવા ચોકસી અથવા ઇનસાફ અથવા બીજું કામ ચલાવવાનાં કારણ સાથે કોઈ પણ દસ્તાવેજ અથવા બીજી વસ્તુ રજુ કરવી જરૂરની અથવા યોગ્ય છે, ત્યારે જે શખ્સના કબજામાં અથવા અપ્પત્તારમાં સદરહુ દસ્તાવેજ અથવા બીજી વસ્તુ છે એવું માનવામાં આવે તે શખ્સે કલાણી વખતે અને જગ્યાએ તે દસ્તાવેજ અથવા બીજી વસ્તુ હાજર થઈને રજુ કરવી અથવા રજુ કરવી એવા તેને સમન કરવાને સદરહુ કોર્ટ અથવા એવા તેને લખેલી હુકમ કરવાને સદરહુ અમલદાર મુખ્યત્વાર છે.

જે શખ્સને ફક્ત કોઈ દસ્તાવેજ અથવા બીજી વસ્તુ રજુ કરવાનું આ કલમ પ્રમાણે ફરમાવ્યું હોય તે શખ્સ તે દસ્તાવેજ અથવા બીજી વસ્તુ રજુ કરવાશાથે જાતે હાજર થવાને બદલે તે રજુ કરાવે તો તે સદરહુ હુકમ પ્રમાણે ચાલ્યો છે એમ સમજવું.

સન ૧૮૭૨ ના હિંદુસ્તાનના પુરાવાના આક્ટની ૧૨૩ મી તા. ૧૨૪મી કલમોને અથવા ટપાલખાતાના અથવા તારખાતાના અધિકારીઓના હવાલામાં કોઈ કાગળ, પોસ્ટકાર્ડ, તાર અથવા બીજો દસ્તાવેજ હોય તેને આ કલમ માંહેના કોઈપણ મજબૂરથી બાધ થાય છે એમ સમજવું નહીં.

૬૫. જો કોઈ પણ જિલ્લા માજીસ્ટ્રેટના અથવા ચીફ પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટના અથવા હે કોર્ટના અથવા સેશન કોર્ટના મત પ્રમાણે સદરહુ હવાલામાં હોતો કોઈપણ દસ્તાવેજ આ કાયદા પ્રમાણે કોઈપણ તપાસ, ચોકસી, ઇનસાફ અથવા, બીજું કામ ચલાવવાના કારણ સાથે જોઈતો હોય, તો સદરહુ માજીસ્ટ્રેટ અથવા કોર્ટ ફરમાવે તેવા શખ્સને સદરહુ દસ્તાવેજ સ્વાધીન કરવાનું ટપાલ ખાતાના અથવા તારખાતાના, જેમ હોય તેમ, અધિકારીઓને ફરમાવવાને તે માજીસ્ટ્રેટ અથવા કોર્ટ મુખ્યત્વાર છે.

જો બીજા કોઈપણ માજીસ્ટ્રેટના અથવા કોઈપણ પોલીસ-કમીસન-

દસ્તાવેજ અથવા બીજી વસ્તુ રજુ કરવા વિશે સમન.

કાગળો તથા તારો સંબંધી કેમ કરવું.

રના અથવા પોલીસના કોઈ પણ ડિસ્ક્રિટ સુપરીન્ટેન્ડેન્ટના મતપ્રમાણે સદરહુ પ્રકારનો કોઈ દરતાવેજ સદરહુ પ્રકારના કોઈ પણ કારણસાર જોઈતો હોય, તો સદરહુ જિલ્લા માજીસ્ટ્રેટનો, અથવા ચીફ પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટનો અથવા કોર્ટનો હુકમ થતાં સુધી, સદરહુ દરતાવેજની શાંત કરાવીને તે અટકાવી રાખવાનું ટપાલખાતાને અથવા તારખાતાને, જેમ હોય તેમ, ફરમાવવાને તે મુખ્યત્વાર છે.

ખ—ઝાડો લેવાનાં વારંટખાખત.

ઝાડો લેવાનું વારંટ ક્યારે કાઢાડવાનો અધિકાર છે.

૯૬. જે શખ્સને ૯૪ મી કલમપ્રમાણે સમન અથવા હુકમ કર્યો હોય અથવા કરવાનો અધિકાર હોય અથવા જે શખ્સને ૯૫ મી કલમના પેહલા પારેગ્રાફપ્રમાણે ફરમાશ કરી હોય અથવા કરવાનો અધિકાર હોય તે શખ્સ સદરહુ સમનમાં અથવા ફરમાસમાં ફરમાવ્યા મુજબ દરતાવેજ અથવા બીજી વસ્તુ રજુ કરશે નહીં એવું માનવાનું કોઈ કોર્ટને કારણ હોય ત્યારે,

અથવા સદરહુ દરતાવેજ અથવા બીજી વસ્તુ ફલાણા શખ્સના કબજામાં છે એવું કોર્ટના જાણવામાં ન હોય ત્યારે,

અથવા આ કાયદાપ્રમાણે કોઈ પણ ચોકશી, ધનસાફ અથવા બીજાં કામની મતલબ સાંમત્યરીતે ઝાડો લેવાથી અથવા જમીને જોવાથી સરશે એવું કોર્ટની નજરમાં આવે ત્યારે,

તે કોર્ટ ઝાડો લેવાનું વારંટ કાઢાડવાને મુખ્યત્વાર છે; અને જે શખ્સના નામનું સદરહુ વારંટ કર્યું હોય તે શખ્સ તે વારંટમુજબ અને આ કાયદામાં આગળ કહેલા ઠરાવો મુજબ ઝાડો લેવાને અથવા જમીને જોવાને મુખ્યત્વાર છે.

ટપાલખાતાના અથવા તારખાતાના અધિકારીઓના હવાલામાં કોઈ દરતાવેજ હોય તે ખાખત ઝાડો લેવાનું વારંટ આપવાનો જિલ્લા માજીસ્ટ્રેટ અથવા ચીફ પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટ શીવાય બીજા કોઈ માજીસ્ટ્રેટને આ કલમમાહિના કોઈ પણ મજકુરથી અધિકાર છે એવું સમજવું નહીં.

વારંટનીમર્યાદા બાંધવાનો અધિકાર.

૯૭. ફક્ત ફલાણી જગાનોજ અથવા તેના ફલાણા ભાગનોજ ઝાડો લેવો અથવા જમીને તે જોવો એવું કોર્ટ, જે પોતાને યોગ્ય લાગેતો, વારંટમાં લખી જણાવવાને મુખ્યત્વાર છે; અને તે વારંટ બજાવવાનું કામ જે શખ્સને સોંપ્યું હોય તે શખ્સે પછી ફક્ત સદરહુ પ્રમાણે લખેલી જગાનોજ અથવા ભાગનોજ ઝાડો લેવો અથવા જમીને તે જોવો.

ફલાણા ઘર-માં ચોરીની મિ-

૯૮. જે કોઈ જિલ્લા માજીસ્ટ્રેટને, પેટા વુકડી માજીસ્ટ્રેટને, પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટને અથવા પેહલા વરગના માજીસ્ટ્રેટને ખપ્પર મળ્યા ઉપ-

રથી તથા તેની નજરમાં જરૂર જણાય તેવી ચોકશી કર્યા પછી એવું માનવાનું કહેણ હોય કે ફલાણી જગા ચોરીની મિલકત મુકવા સાર અથવા વેચવા સાર વાપરવામાં આવેછે,

લકત બનાવટના દસ્તાવેજ વિગેરે છે એવાશક આ બોલોય તે ધરનો ઝાડા લેવા બાબત.

અથવા બનાવટના દસ્તાવેજો, ખોટી મોહારો, અથવા ખોટા સ્ટાંપ અથવા શિક્કા, અથવા ખોટા શિક્કા અથવા સ્ટાંપ બનાવવાના અથવા ખોટા દસ્તાવેજ બનાવવાનાં હથિયારો અથવા સામન મુકવા અથવા વેચવા અથવા બનાવવા સાર વાપરવામાં આવેછે.

અથવા ફલાણી જગાએ કોઈ પણ બનાવટના દસ્તાવેજો, ખોટી મોહારો અથવા ખોટા સ્ટાંપ અથવા શિક્કા, અથવા ખોટા શિક્કા અથવા સ્ટાંપ બનાવવા માટે અથવા ખોટા દસ્તાવેજ બનાવવા માટે વાપરવાનાં હથિયારો અથવા સામન રાખવામાં અથવા મુકવામાં આવ્યાં છે.

તો કાનસ્તેબલના કરતાં ઊંચા દરજ્જાના કોઈ પણ પોલીસ-અમલદારને તે પોતાના વારંટથી હુકમ લખ્યા પ્રમાણે અધિકાર આપવાને મુખત્યાર છે.—

(અ) જેટલી મદદ જોઈએ તેટલી મદદ લઈને સદરહુ જગામાં પેસવાને, તથા

(બ) વારંટમાં લખેલી રીતે તે જગાનો ઝાડો લેવાને, તથા

(ક) કોઈ મિલકત, દસ્તાવેજો, મોહારો, સ્ટાંપ અથવા શિક્કા તે જગાએ જરૂર, અને તે મિલકત ચોરીની છે અથવા ગેરકાયદેસર મેળવેલી છે અથવા તે દસ્તાવેજો બનાવટનાં છે અથવા તે મોહારો ખોટી છે અથવા તે સ્ટાંપ અથવા શિક્કા ખોટા બનાવેલાં છે એવા તેને શક આપે તો તે મિલકતનો, દસ્તાવેજોનો, મોહારોનો, સ્ટાંપનો અથવા શિક્કાઓનો અને વળી સદરહુ પ્રકારનાં કોઈ પણ હથિયારોનો તથા સામનનો કબજો લેવાને, તથા

(ડ) સદરહુ મિલકત, દસ્તાવેજો, મોહારો, સ્ટાંપ, શિક્કા, હથિયારો અથવા સામન કોઈ માણસોની આગળ લઈ જવાને, અથવા બ્યાંસુધી ગુનેહગારને માણસોની આગળ લઈ જવામાં આવ્યો ન હોય ત્યાંસુધી તે જ જગાએ સંભાળી રાખવાને, અથવા કોઈ નિર્ભય જગાએ તેની બીજી રીતે બવસ્થા કરવાને, તથા

(ધ) સદરહુ પ્રકારની કોઈ મિલકત ચોરીની છે અથવા બીજી

રીતે ગેરકાયદેસર મેળવેલી છે, અથવા સદરહુ દસ્તાવેજો, મોહોરો, ટટાંપ, શિક્ષા, હથિયારો અથવા સામન ખોટો બનાવેલો છે, અથવા સદરહુ હથિયારો અથવા સામન ખોટા શિક્ષા અથવા ટટાંપ બનાવવા માટે અથવા ખોટા દસ્તાવેજ બનાવવા માટે વાપરેલો છે અથવા વાપરવા માટે યોજેલો છે, એવું જાણવા છતાં અથવા એવા શક લાગવાને વાજબી કારણ છતાં ફલાણા શખ્સે સદરહુ પ્રકારની મિલકત, દસ્તાવેજો, મોહોરો, ટટાંપ, શિક્ષા, હથિયારો અથવા સામન મુકવામાં, વેચવામાં અથવા બનાવવામાં અથવા રાખવામાં અંદરખાનેથી ભાગ લીધેલો છે એવું જાણાય તેવા જે શખ્સે સદરહુ જગ્યાએ માલુમ પડે તે શખ્સને પેહરામાં લેવાને તથા કોઈ માળુસ્ટેટની આગળ લઈ જવાને.

હકુમતની બહાર ઝાડો લેતાં જડેલી વસ્તુઓની બ્યવસ્થા.

૬૯. જે કોરટે ઝાડો લેવાનું વારંટ કાઢાડ્યું હોય તે કોરટની હકુમતની રથાનિક સરકાર સીમાની બાહાર કોઈપણ જગ્યાએ તે વારંટ બંતવતાં જે વસ્તુઓને માટે ઝાડો લેવામાં આવે તેમાંની કોઈ પણ વસ્તુઓ જડે, ત્યારે સદરહુ વસ્તુઓ તેમજ આ કાયદામાં આગળ કહેલા ઠરાવો મુજબ તે વસ્તુઓની તૈયાર કરેલી ટીપ તાબડતોબ તે વારંટ કાઢાડનારી કોરટની આગળ લઈ જવી, પણ સદરહુ જગ્યા તે કોરટ કરતાં જે માળુસ્ટેટને તે જગ્યામાં હકુમત હોય તે માળુસ્ટેટની વધારે નજીક હોયતો, તે ટીપ અને તે વસ્તુઓ સદરહુ માળુસ્ટેટની આગળ લઈ જવી; અને, જે વિરૂધ્ધ પડ્યું પાકુ કારણ ન હોય તો, સદરહુ માળુસ્ટેટ હુકમ કરીને તે ટીપ તથા વસ્તુઓ સદરહુ કોરટની પાસે લઈ જવાનો અધિકાર આપેલો.

ક—ગેરબ્યાજબી રીતે કેદ કરેલા શખ્સોની શોધ કરવા બાબત.

ગેરબ્યાજબી રીતે કેદ કરેલા શખ્સો માટે ઝાડો લેવા બાબત.

૧૦૦. જે કોઈ પણ પ્રેસિડેંસી માળુસ્ટેટને, અથવા પેહલા વરગના માળુસ્ટેટને અથવા પેટા તુકડી માળુસ્ટેટને એવું માનવાનું કારણ હોય કે કોઈ પણ શખ્સને એવી રીતે અટકાયતમાં રાખ્યો છે કે જેથી કોરટને એ પ્રમાણે અટકાયતમાં રાખવાનું કૃત્ય યુનોહ થાય છે તો ઝાડો લેવાનું વારંટ કાઢાડવાને તે મુખ્યત્વાર છે; અને જે શખ્સનાં નામનું તે વારંટ કાઢવામાં આવે તે શખ્સને સદરહુ પ્રમાણે કેદ કરેલા શખ્સ માટે ઝાડો લેવાનો અધિકાર છે; અને તે વારંટ મુજબ સદરહુ ઝાડો લેવા અને જે તે શખ્સ જડે તો તેને કોઈ માળુસ્ટેટની આગળ તાબડતોબ લઈ જવો, અને તે કામની હકીકત ઉપરથી યોગ્ય જાણાય એવા હુકમ તે માળુસ્ટેટ કરેલો.

૬—ઝાડો લેવા સંબંધી સામાન્ય ઠરાવો.

૧૦૧. ૪૩ મી, ૭૫ મી, ૭૭ મી, ૭૯ મી, ૮૨ મી, ૮૩ મી, અને ૮૪ મી કલમોના ઠરાવો, જેટલે સુધી બની શકે તેટલે સુધી. ૯૬ મી, ૯૮ મી અથવા ૧૦૦ મી, કલમ પ્રમાણે કાઢાડેલાં સઘળાં ઝાડો લેવાના વારંટોને લાગુ છે એવું સમજવું.

ઝાડો લેવાનાં વારંટો કોનાં નામનાં કરવાં વિગેરે.

૧૦૨. આ બાબ પ્રમાણે જે જગા ઝાડો લેવાને અથવા જાળવવાને પાત્ર હોય તે જગા બંધ હોય ત્યારે જે શખસ તે જગામાં રહેતો હોય અથવા જે શખસના હવાલામાં તે જગા હોય તે શખસે, વારંટ બજાવનારા અમલદારની અથવા બીજા શખસની માગણી ઉપરથી તથા વારંટ રજૂ કર્યા ઉપરથી, તે અમલદારને અથવા બીજા શખસને તે જગાની અંદર જવા દેવો, તથા ત્યાં સોધ કરવો જેમ સેલેલ પડે તેવા સઘળા ઘટના ઉપાયો કરી દેવા.

બંધ કરેલી જગા જે શખસોના હવાલામાં હોય તેઓએ ઝાડો લેવા દેવો.

જો સદરહુ જગાની અંદર સદરહુ પ્રમાણે જવા દેવામાં ન આવે, તો વારંટ બજાવનારો અમલદાર અથવા બીજો શખસ ૪૮ મી કલમથી ઠરાવેલી રીતે ચાલવાને મુખ્યતિયાર છે.

૧૦૩. આ બાબ પ્રમાણે ઝાડો લેતાં પેદેલાં, ઝાડો લેવા જનારા અમલદારે અથવા બીજા શખસે જે જગાનો ઝાડો લેવો હોય તે જગા જે લક્ષમાં આવેલી હોય તે લક્ષના બે અથવા વધારે આખરદાર રહેવાશીઓને ઝાડો લેતી વખતે હાજર રહેવા તથા તે જોવા સાથે બોલાવવા.

ઝાડો લેવા તે સહિદોની સમક્ષ લેવા.

તે ઝાડો તેઓના સમક્ષ લેવો, અને તે ઝાડો લેતી વખતે જપ્ત કરેલી સઘળી ચીજોના તથા જે જે જગાએ તે ચીજો જડી હોય તે તે જગાઓની એક ટીપ સદરહુ અમલદારે અથવા બીજા શખસે તૈયાર કરવી અને તેની ઉપર સદરહુ શહિદોએ સહી કરવી, પણ આ કલમ પ્રમાણે લેવાતો ઝાડો જનારા કોઈ પણ શખસને કોરટે ખસુસ સમન કર્યો નહીં હોય તો તેને કોરટમાં શહિદ દાખલ હાજર થવાનું ફરમાવવું નહીં.

ઝાડો લેવાની જગાનો ભાગવટો કરનારાને અથવા તેની તરફથી કોઈ શખસને, દરએક પ્રસંગે, ઝાડો લેવાતો હોય ત્યારે હાજર રહેવા દેવો, અને સદરહુ ભાગવટો કરનારો અથવા સદરહુ શખસ કહે એટલે તેને આ કલમ પ્રમાણે તૈયાર કરેલી ટીપની એક નકલ સદરહુ શહિદોની સહી કરાવીને સ્વાધીન કરવી.

ઝાડો લેવાની જગાનો ભાગવટો કરનારાને હાજર રહેવાનો અધિકાર છે.

૭.—પરચુરણ.

૧૦૪. આ કાયદા પ્રમાણે પોતાની આગળ રજૂ કરેલા હરકોઈ દસ્તાવેજને અથવા બીજી વસ્તુને, પોતાને યોગ્ય લાગે તો, અટકાવી

રજૂ કરેલો દસ્તાવેજ વિગેરે

અટકાવી રાખવાનો અધિકાર.

માન્યુસ્ક્રિપ્ટ પોતાના સમક્ષ જાણ લેવાનું ફરમાવવાને મુખ્યતિયાર છે.

રાખવાને હર કોઈ કોર્ટ મુખ્યતિયાર છે.

૧૦૫. જે જગાનો જાણ લેવા સાર વારંટ કાઢાડવાનો પોતાને અખતિયાર હોય તે જગાનો જાણ પેતાની સમક્ષ લેવાનું ફરમાવવાને હર કોઈ માન્યુસ્ક્રિપ્ટ મુખ્યતિયાર છે.

માગ ૪ થો.

ગુન્હા અટકાવવા બાબત.

બાબ ૮ મો.

સુલેહ રાખવા સાર તથા સારી રીતે ચાલવા સાર તારણ બાબત.

અ—ગુન્હો ઠપા ઉપરથી સુલેહ રાખવા સાર તારણ.

ગુન્હો ઠરયા ઉપરથી સુલેહ રાખવા સાર તારણ.

૧૦૬. જ્યારે હંગામો, હુમલો અથવા સુલેહનો બીજો ભંગ કરવાનું અથવા તેમાં મદદગારી કરવાનું, અથવા તેમ કરવાના સાર કરાવાથી હથીઆરવાળાં માણસોને એકઠાં કરવાનું અથવા કાયદા વિરુદ્ધ બીજા ઉપાયો કરવાનું અથવા શરીરને અથવા મિલકતને નુકશાન કરવાનો હર દેખાડીને સાપરાધ ધમકી આપવાનું તોહામત જે શખસની ઉપર આવ્યું હોય તે શખસની ઉપર કોઈ જે કોર્ટની આગળ અથવા સેશન કોર્ટની આગળ અથવા પ્રેસિડેન્સી માન્યુસ્ક્રિપ્ટ જલ્લા માન્યુસ્ક્રિપ્ટની, પેટા તુકડી માન્યુસ્ક્રિપ્ટની અથવા પેહલા વર્ગના માન્યુસ્ક્રિપ્ટની કોર્ટની આગળ તે ગુનોહ કરે.

અને તે કોર્ટનો એવો અભિપ્રાય હોય કે સુલેહ રાખવા સાર ખત કરીને આપવાનું સદરહુ શખસને ફરમાવવાની જરૂર છે,

ત્યારે સદરહુ કોર્ટ તે શખસની ઉપર શિક્ષાનો હુકમ કરતી વખતે ત્રણ વરસ કરતાં વતી ન હોય એવી જે મુદત તે કોર્ટ મુફરર કરવાનું યોગ્યધારે તે મુદત મુધી સુલેહ રાખવા સાર, જામીન સાથે કે વગર જામીન, તેની સ્થિતિને ઘટતી રકમનું ખત કરી આપવાનો તે કોર્ટ તે શખસને હુકમ કરવાને મુખ્યતિયાર છે.

અપીલ ઉપરથી અથવા બીજી કોઈ રીતે જે ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ રદ થાય તો એ પ્રમાણે કરી આપેલું ખત રદ થશે.

બ.—બીજાં કામોમાં સુલેહ રાખવા સાર તથા સારી રીતે

ચાલવા સાર તારણ.

બીજાં કામોમાં

૧૦૭. જ્યારે કોઈ પ્રેસિડેન્સી માન્યુસ્ક્રિપ્ટને, જલ્લા માન્યુસ્ક્રિપ્ટને,

પેટા તુકડી માજીસ્ટ્રેટને અથવા પેહલા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટને એથી ખપ્પર મળે કે પોતાની હકુમતના સ્થાનિક હદમાં ફલાણો શખસ સુલેહનો ભંગ કરશે એવો સંભવ છે, અથવા જેથી સુલેહનો ભંગ ઘણું કરીને થાય એવું કાંઈ પણ ગેરવાજબી કામ કરશે એવો સંભવ છે, અથવા સદરહુ હદમાં એવો કોઈ શખસ છે કે જે સદરહુ હદની બહાર હરકોઈ જગ્યામાં સુલેહનો ભંગ અથવા ઉપર કહ્યા મુજબ કાંઈ પણ ગેરવાજબી કામ કરશે એવો સંભવ છે, તારે એક વરસ કરતાં વધી ન હોય એવી જે મુદત સદરહુ માજીસ્ટ્રેટ મુકરર કરવાનું યોગ્ય ધારે તે મુદત સુધી સુલેહ રાખવા સારું, જામીન સાથે કે વગર જામીન, એક ખત કરી આપવાનો હુકમ સદરહુ શખસને શા સારું ન કરવો જોઈએ તેનું કારણ બતાવવાનું તે શખસને, આ કાયદામાં આગળ ઠરાવેલી રીતે, કરમાવવાને સદરહુ માજીસ્ટ્રેટ મુખતિયાર છે.

સુલેહરાખવાસાર તારણ.

૧૦૮. ૧૦૭મી કલમ પ્રમાણે કામ ચલાવવાનો જે માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર ન હોય તે માજીસ્ટ્રેટને, અથવા સેશન કોર્ટને અથવા હે કોર્ટને, એવું માનવાનું કારણ હોય કે ફલાણો શખસ સુલેહનો ભંગ અથવા જેથી સુલેહનો ભંગ ઘણું કરીને થાય એવું કાંઈ ગેર વાજબી કામ કરશે એવો સંભવ છે, અને સદરહુ શખસને પેહરામાં અટકાવી રાખ્યા વગર બીજી રીતે તે સુલેહના ભંગનો અટકાવ થઈ શકવાનો નથી, તારે (જો તે શખસ પેહરામાં અથવા કોર્ટની આગળ આવી ગુફ્યા ન હોય તો) તેને પકડવા માટે વારંટ કહાડવાનો, તથા ૧૦૭ મી કલમ પ્રમાણે તે મુકદ્દમાની તજવીજ કરવાનો જે માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર હોય તેની આગળ તે શખસને મોકલવાનો, સદરહુ માજીસ્ટ્રેટને અથવા કોર્ટને અખતિયાર છે.

૧૦૭મી કલમ પ્રમાણે ચાલવાનો જે માજીસ્ટ્રેટ વગરને અધિકાર ન હોય તેણે કેમ કરવું.

આ કલમ પ્રમાણે જે માજીસ્ટ્રેટની આગળ કોઈ શખસને મોકલ્યો હોય તે માજીસ્ટ્રેટ આ કાયદામાં આગળ કહેલી ચોકશી પૂરી થતાં સુધી પોતાની નજરમાં આવે તો તે શખસને અટકાવી રાખવાને મુખતિયાર છે.

૧૦૯. બ્યારે બ્યારે કોઈ પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટને, જિલ્લા માજીસ્ટ્રેટને, પેટા તુકડી માજીસ્ટ્રેટને અથવા પેહલા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટને એવી ખપ્પર મળે-

ભટકનારાઓ તથા શકવાળા શખસો પાસેથી સારી રીતે ચાલવા સારું તારણ (લેવા ખાખત).

(અ) કે કોઈ પણ શખસ સદરહુ માજીસ્ટ્રેટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં પોતાની હાજરી છુપાવવાને પૂર્વોપાય કરે છે, અને સદરહુ શખસ કાંઈ ગુનોહ કરવાના હે-

તુથી આવા ઉપાયો કરે છે એવું માનવાનું કારણ છે, અથવા

(બ) કે સદરહુ હદમાં એવા કોઈ શખ્સ છે કે જેની પાસે શુદ્ધરાતનું કોઈ પણ સાધન હોવાનું નથી, અથવા જે પોતાને વિશે કોઈ ખાતરી લાયક હકીકત કહી શકતો નથી;

ત્યારે ત્યારે છ મહિના કરતાં વતી ન હોય એવી જે મુદત સદરહુ માજીસ્ટ્રેટ મુકરર કરવાનું દુરસ્ત ધારે તે મુદત મુધી સારી રીતે ચાલવા સાથે, જામીનો સાથે, એક ખત કરી આપવાનો હુકમ સદરહુ શખ્સને શા સાર નહીં કરવો જોઈએ તેનું કારણ બતાવવાનું તે શખ્સને, આ કાયદામાં આગળ દર્શાવેલી રીતે, ફરમાવવાને સદરહુ માજીસ્ટ્રેટ મુખ્યતિઆર છે.

શુદ્ધ કરવાની ટેવ હોય તેવા શુદ્ધગારો પાસેથી સારી રીતે ચાલવા સાથે તારણ (લેવા બાબત.)

૧૧૦. જ્યારે કોઈ પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટને, જિલ્લા માજીસ્ટ્રેટને, પેટા તુકડી માજીસ્ટ્રેટને, અથવા પેહલા વર્ગના જે માજીસ્ટ્રેટને સ્થાનિક સરકારે આ બાબત વિશેષ કરીને અધિકાર આપ્યો હોય તે માજીસ્ટ્રેટ ને એવી ખબર મળે કે પોતાની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં ફલાણા શખ્સને અપહરણ કરવાની, ઘર ફોડવાની અથવા ચોરી કરવાની ટેવ છે, અથવા ફલાણી મિલકત ચોરીની છે. એમ જાણીને તે ચોરીની મિલકત લેવાની ટેવ છે, અથવા તે શખ્સને જાગરાઈથી કહડાવવાની ટેવ છે, અથવા જાગરાઈથી કહડાવવા સાથે કોઈ શખ્સને હાની કરવાનો બચ ઉત્પન્ન કરવાની ટેવ છે અથવા બચ પતપત કરવાની કોશિસ કરવાની ટેવ છે;

ત્યારે ત્રણ વરસ કરતાં વતી ન હોય એવી જે મુદત સદરહુ માજીસ્ટ્રેટ મુકરર કરવાનું દુરસ્ત ધારે તે મુદત મુધી સારી રીતે ચાલવા સાથે, જામીનો સાથે, એક ખત કરી આપવાનો હુકમ સદરહુ શખ્સને શા સાર નહીં કરવો જોઈએ તેનું કારણ બતાવવાનું તે શખ્સને, આ કાયદામાં આગળ દર્શાવેલી રીતે, ફરમાવવાને સદરહુ માજીસ્ટ્રેટ મુખ્યતિઆર છે.

યુરોપિયન બંદકનારા સંબંધી વિશેષ ઠરાવ.

૧૧૧. જે કામોમાં રાણીની વિલાયતી રૈયતની તજવીજ સન ૧૮૭૪ના યુરોપિયન વેપ્પન્સી આક્ટ પ્રમાણે થઈ શકતી હોય તે કામોમાં તે રૈયતને ૧૦૬મી તથા ૧૧૦મી કલમના ઠરાવો લાગુ નથી.

હુકમ કરવા બાબત.

૧૧૨. જ્યારે ૧૦૭મી, ૧૦૬મી અથવા ૧૧૦મી કલમ પ્રમાણે ચાલનારા કોઈ માજીસ્ટ્રેટને સદરહુ કલમ પ્રમાણે કારણ બતાવવાનું કોઈ પણ શખ્સને ફરમાવવાની જરૂર લાગે, ત્યારે તેણે એક લેખી હુકમ કરીને તેમાં જે ખબર મળી હોય તેનો સાર, તથા કેટલી રકમનું ખત

કરી આપવું તે, તથા કેટલી મુદત સુધી તે અમલમાં રહેશે તે; તથા જમીન (જમીન હોય તો) કેટલા, કેવા પ્રકારના, અને કયા વર્ગના જમીન જોડાયેલો તે જણાવવું.

૧૧૩. જે શખસની બાબતમાં સદરહુ હુકમ કરેલા હોય તે શખસને કોર્ટમાં હાજર હોય, તો તે હુકમ તેને વાંચી સંભળાવવો, અથવા તે કહે તો, તે હુકમનો સાર તેને સમજાવવો.

૧૧૪. જે સદરહુ શખસ કોર્ટમાં હાજર ન હોય, તો માજીસ્ટ્રેટ સમન કહાડીને તે શખસને કોર્ટની આગળ હાજર થવાનું ફરમાવવું, અથવા, જ્યારે સદરહુ શખસ પેદરામાં હોય, ત્યારે માજીસ્ટ્રેટ વારંટ કહાડીને જે અમલદારના પેદરામાં તે શખસ હોય તેને એવું ફરમાવવું કે એને કોર્ટની આગળ આણો.

પણ એવું ડરાવવું છે કે, જ્યારે કોઈ પોલીસ-અમલદારના રિપોર્ટ-પરથી અથવા બીજી બખરહુ પરથી (તે રિપોર્ટનો અથવા બખરનો સાર માજીસ્ટ્રેટ દફતરમાં લખવો) સદરહુ માજીસ્ટ્રેટને એવું જણાય કે સુલેહનો બંધ થવાની બીક રાખવાનું કારણ છે, અને સદરહુ શખસને તુરત પકડ્યાવગર બીજીરીતે તે સુલેહના બંધનો અટકાવ થઈ શકે નહીં, તો તે માજીસ્ટ્રેટ તેને પકડવાસાર ગમે તે વખતે વારંટ કહાડવાને મુખ્યતિયાર છે.

૧૧૫. ૧૧૪મી કલમ પ્રમાણે કહાડેલા દરેક સમન અથવા વારંટની સાથે ૧૧૨મી કલમ પ્રમાણે કરેલા હુકમની એક નકલ મોકલવી; અને જે શખસને સદરહુ સમન પોહોંચાડવામાં આવે અથવા જે શખસને સદરહુ વારંટ પ્રમાણે પકડવામાં આવે તે શખસને તે સમન પોહોંચાડનારા અથવા તે વારંટ બજાવનારા અમલદારે સદરહુ નકલ આપવી.

૧૧૬. સુલેહ રાખવા સાર અત કરી આપવાનો હુકમ શાંસાર નહીં કરવો જોઈએ તેનું કારણ બતાવવા માટે જે શખસને ફરમાવ્યું હોય તેને જે માજીસ્ટ્રેટને પુરવું કારણ જણાય તો જાતે હાજર થવાનું માફ કરવાનો તે માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર છે, તથા કોઈ પ્લીડર મારફતે હાજર થવાની પરવાનગી આપવાનો તે માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર છે.

૧૧૭. જે શખસ કોર્ટમાં હાજર હોય તે શખસને ૧૧૨મી કલમ પ્રમાણે કરેલો હુકમ ૧૧૩ મી કલમ પ્રમાણે વાંચી સંભળાવ્યો હોય અથવા સમજાવ્યો હોય અથવા કોઈપણ શખસ ૧૧૪ મી કલમ પ્રમાણે કહાડેલા સમનની રૂએ કોઈ માજીસ્ટ્રેટની આગળ હાજર થાય, અથવા તે કલમ પ્રમાણે કહાડેલા વારંટની બજાવણી કરીને તેને માજીસ્ટ્રેટની આગળ આણ્યો હોય, ત્યારે જે બખરને આધારે પોતે આણ્યો હોય તે

જે શખસ કોર્ટમાં હાજર હોય તેની બાબતમાં ફેમ કરવું.

જે શખસ સદરહુ પ્રમાણે હાજર નહોતો તેની બાબતમાં સમન અથવા વારંટ (કા હાડવા બાબત.)

૧૧૨મી કલમ પ્રમાણે કરેલા હુકમની નકલ સમન અથવા વારંટની સાથે મોકલવી.

જાતે હાજર થવાનું માફ કરવાનો અધિકાર.

બખર ખરી છે કે નહીં તે વિશે ચોક્કસ.

અખર ખરી છે કે નહી તે વિશે માજીસ્ટ્રેટ ચોકસી કરવી અને જે જા-
સ્તી પુરાવાની જરૂર જણાય તે લેવા.

બ્યારે સદરહુ હુકમમાં સુલેહ રાખવાસાર તારણ માગ્યું હોય, ત્યારે
સમનના મુકદમામાં ધનસાફ ચલાવવાસાર આ કાયદામાં આગળ જે
રીત કહી છે તે રીતે, બની શકે તેટલે સુધી, સદરહુ ચોકસી કરવી; અને
બ્યારે સદરહુ હુકમમાં સારીરીતે ચાલવાસાર તારણ માગ્યું હોય, ત્યારે
વારંટના મુકદમામાં ધનસાફ ચલાવવાસાર આ કાયદામાં આગળ જે રીત
કહી છે તે રીતે, બની શકે તેટલે સુધી, સદરહુ ચોકસી કરવી, પણ એમાં
તોલિમતનામું તૈયાર કરવાની જરૂર નથી.

આ કલમનાં કારણસાર, કોઈ શખસને ગુન્હો કરવાની ટેવ છે એ
વાત (તેના) સાધારણ લૌકિકસંબંધી પુરાવો આપીને અથવા બીજી કોઈ
રીતે સાબીત કરવાનો અધિકાર છે.

તારણ આપ
વાનો હુકમ.

૧૧૮. જે શખસની બાબતમાં સદરહુ ચોકસી કરી હોય તે શખસે,
સુલેહ રાખવાસાર અથવા સારીરીતે ચાલવાસાર, જેમ હોય તેમ જામીન-
સાથે કે વગર જામીન ખત કરી આપવું જરૂરનું છે એવું જો સદરહુ ચો-
ક્સી ઉપરથી સાબીત થાય તો માજીસ્ટ્રેટ તે મુજબ હુકમ કરે.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે—

પહેલું.—કે ૧૧૨મી કલમ પ્રમાણે કરેલા હુકમમાં જે પ્રકારનું, જે રક-
મનું અથવા જે મુદતનું તારણ કહ્યું હોય તેથી જુદા પ્રકારનું અથવા
વત્તી રકમનું, અથવા વત્તી મુદત સુધીનું તારણ આપવાનો કોઈપણ શખ-
સને હુકમ કરે નહીં.

બીજું.—જે શખસની રકમ તે કામની હકીકત ઉપર ઘટવું
ધ્યાન આપીને મુકરર કરવી અને તે અતિશય બારે હોવી નહીં જોઈયે.

ત્રીજું.—જે શખસ સંબંધી ચોકસી કરવામાં આવે તે શખસ સ-
ગીર હોય ત્યારે ફક્ત તેના જામીનોએ જ ખત કરી આપવું.

જે શખસની
વિશે અખર
આપવામાં આ-
વી હોય તેને છોડી
મુકવા બાબત.

૧૧૯. જે શખસની બાબતમાં ૧૧૭ મી કલમ પ્રમાણે ચોકસી
કરી હોય તે શખસે, સુલેહ રાખવા સાર અથવા સારીરીતે ચાલવાસાર,
જેમ હોય તેમ, ખત કરી આપવું જરૂરનું છે એવું સદરહુ ચોકસી ઉ-
પરથી સાબીત ન થાય, તો તે માજીસ્ટ્રેટ દફતરમાં તેવી મતલબની નોંધ
કરવી, અને જો સદરહુ શખસને ફક્ત તે ચોકસીનાં કારણ સાર જ પે-
હરામાં રાખેલો હોય તો તેને છુટો કરે, અથવા જો સદરહુ શખસને
પેહરામાં રાખેલો નહીં હોય તો તેને છોડી મુકે.

૬.—તારણ આપવાનો હુકમ કર્યા પછી સધળી બાબતમાં

કામ ચલાવવા બાબત.

૧૨૦. જે શખસની બાબતમાં ૧૦૬ થી અથવા ૧૧૮ મી કલમ પ્રમાણે તારણ આપવાનો હુકમ કર્યો હોય તે શખસની ઉપર, સદરહુ હુકમ કર્યો હોય તે વખતે, જે કેદની શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય, અથવા કેદની શિક્ષા તે ભાગવતો હોય, તો જે મુદત સુધી સદરહુ તારણ માગ્યું હોય તે મુદત સદરહુ શિક્ષાના હુકમની મુદત પુરી થયેથી શરૂ થવી જોઈએ.

બીજાં કામોમાં સદરહુ મુદત તે હુકમની તારીખે શરૂ થવી જોઈએ.

૧૨૧. જે ખત સદરહુ પ્રકારના કોઈ શખસે કરી આપવાનું હોય તે ખતમાં, પ્રસંગ પ્રમાણે, મુલેહ રાખવી અથવા સારી રીતે ચાલવું એ પ્રમાણે તે શખસને બાંધી લેવા, અને સાચી રીતે ચાલવા બાબત ખત હોય તો કેદની શિક્ષા કરવા લાયક કાંઈ પણ ગુનેહો કરવાથી અથવા કરવાની કોશીશ કરવાથી અથવા કરવામાં મદદગારી કરવાથી, પછી તે ગુનેહો ગમે તે કેકાણે બને, તે ખતની શરત તુટી એવું સમજવું.

૧૨૨. સારી રીતે ચાલવા સાથે આ બાબત પ્રમાણે આપવા માંડે તો કોઈ પણ જમીન ના લાયક શખસ છે એ સખખ ઉપરથી તેને ના કબ્જા કરવાનો અધિકાર માળખેટને છે, પણ તે માળખેટે તેમ કરવાનાં કારણો દફતરમાં લખવાં.

૧૨૩. ૧૦૬ થી અથવા ૧૧૮ મી કલમ પ્રમાણે તારણ આપવાનો જે શખસને હુકમ કર્યો હોય તે શખસ, જે મુદત સુધી સદરહુ તારણ આપવાનું હોય તે મુદત જે તારીખે શરૂ થતી હોય તે તારીખે અથવા તે પહેલાં જે સદરહુ તારણ ન આપે તો, આનીજ હેઠળ લખેલા પ્રસંગ ખરેખર કરીને, સદરહુ મુદત પુરી થતાં સુધી, તે શખસને તુરંગમાં મોકલવા અથવા તે અગાઉથીજ કેદમાં હોય તો તેને કેદમાં અટકાવી રાખવો. એ પ્રમાણે તુરંગમાં મોકલવા અથવા અટકાવી રાખવો એ તે તારણ ભાગવાનો હુકમ કરનારી કોર્ટને અથવા માળખેટને અથવા જે તુરંગમાં સદરહુ પ્રમાણે હુકમ કરેલા શખસને અટકાવી રાખ્યો હોય તે તુરંગ જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદારને સદરહુ મુદતની અંદર તે તારણ આપે ત્યાં સુધી તેને તુરંગમાં મોકલવો જોઈએ, અથવા કેદમાં અટકાવી રાખવો જોઈએ.

બ્યારે એક વરસ કરતાં વધી મુદત સુધી તારણ આપવાનો સદરહુ શખસને કોઈ માળખેટે હુકમ કર્યો હોય, ત્યારે જે સદરહુ શખસ ઉપર કહા મુજબ તારણ ન આપે તો તે માળખેટે વારંટ કાઢાડીને એવું ફરમાવવું કે સેશન કોર્ટનો હુકમ થતાં સુધી, અથવા, સદરહુ માળખેટ પ્રે-

જે મુદત સુધી તારણ જોઈતું હોય તે મુદતની સરખાત.

ખતમાં શું શું લખવું.

જમીનો ના કબ્જા કરવાનો અધિકાર.

તારણ ન આપે તો કેદ.

હેકોરટની અથવા સેશન કોરટની આગળ ક્યારે કામ રજુ કરવું.

સીડેન્સી માજીસ્ટ્રેટ હોય તો, હૈ કોરટનો હુકમ થતાં સુધી, તે શખ્સને તુરંગમાં અટકાવી રાખવો, અને, બની શકે તેટલી તાકીદ, તે કામસદરહુ કોરટની આગળ રજુ કરવું.

સદરહુ કોરટ તે કામ તપાસીને અને કાંઈ પણ વધારે અખર અથવા પુરાવા પોતાને જરૂરનો લાગે તે માગીને તે કામમાં પોતે દુરસ્ત ધારે તેવો હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે પણ એવું ઠરાવ્યુંછે કે તારણ નહીં આપવા બાબત કોઈ પણ શખ્સને કેદ કર્યો હોય તો તે કેદની મુદત ત્રણ વરસ કરતાં વતી હોવી નહીં જોઈએ.

કેદનો પ્રકાર.

મુલેહ રાખવા સાર તારણ નહીં આપવા બાબત કેદ આસાન હોવી જોઈએ.

સારી રીતે ચાલવા સાર તારણ નહીં આપવા બાબત કેદ દરેક કામમાં કોરટ અથવા માજીસ્ટ્રેટ ફરમાવે તે પ્રમાણે સખત મજૂરી સાથે અથવા આસાન થઈ શકે.

તારણ નહીં આપવા બાબત કેદ કરેલા શખ્સોને છુટા કરવાનો અધિકાર.

૧૨૪. જ્યારે જ્યારે જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટનો, અથવા કોઈ પ્રેસીડેન્સી માજીસ્ટ્રેટનો એવા મત હોય કે આ બાબત પ્રમાણે તારણ નહીં આપવા બાબત કેદ કરેલા કોઈ પણ શખ્સને છુટા કરવાથી લોકને અથવા કોઈ પણ બીજા શખ્સને જોખમ પોહાંચશે નહીં, ત્યારે ત્યારે તે સદરહુ શખ્સને છુટો કરવાનો હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે, પછી તે શખ્સને કેદ કરવાનો હુકમ તેણે પોતે કરેલો હોય કે પોતાના હુદા ઉપર અગાઉ જે અમલદાર હોય તેણે કરેલો હોય કે કોઈ તાબા માંલના માજીસ્ટ્રેટ કરેલો હોય તોપણ.

જ્યારે જ્યારે જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટનો અથવા કોઈ પ્રેસીડેન્સી માજીસ્ટ્રેટનો એવા મત હોય કે આ બાબત પ્રમાણે તારણ નહીં આપવા બાબત સેશન કોરટના અથવા હૈ કોરટના હુકમ પ્રમાણે કેદ કરેલા કોઈ પણ શખ્સને સદરહુ જોખમ વગર છુટો કરી શકાય એવું છે, ત્યારે ત્યારે સદરહુ માજીસ્ટ્રેટ, પ્રસંગ પ્રમાણે, સેશન કોરટના અથવા હૈ કોરટના હુકમ સાથે તે કામનો તુરત રિપોર્ટ કરવો, અને સદરહુ કોરટ દુરસ્ત ધારે તો તે, સદરહુ શખ્સને છુટો કરવાનો હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે.

મુલેહ રાખવા બાબતનું કોઈ પણ અત રદ કરવાનો જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટનો અધિકાર.

૧૨૫. જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટ પોતાના જીલ્લામાંની જે કોરટ પોતાની કોરટથી અહડતા દરજ્જાની ન હોય તેવી કોઈ કોરટના હુકમથી મુલેહ રાખવા સાર જે અત આ બાબત પ્રમાણે કરી આપ્યું હોય તે અત પાકાં કારણો સાર ગમે તે વખતે રદ કરવાને મુખત્યાર છે. તે કારણો દફતરમાં લખવાં.

૧૨૬. કોઈ પણ શખ્સની સુલેહ બરેલી અથવા સારી ચાલમાટે બીજી જે શખ્સ જામીન થયો હોય તે શખ્સ કોઈ પ્રસીડેન્સી માજીસ્ટ્રેટની, જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટની, પેટા તુકડી માજીસ્ટ્રેટની અથવા પેલેલા વરગના માજીસ્ટ્રેટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં હિ આ બાબ પ્રમાણે કરી આપેલું હરકોઈ ખત રદ કરવા બાબતની અરજી ગમ તે વખતે સદરહુ માજીસ્ટ્રેટને કરવાને મુખત્યાર છે.

જામીનોનો છુટકારો.

સદરહુ અરજી થયા ઉપરથી તે માજીસ્ટ્રેટ પોતાને દુરસ્ત લાગે તે પ્રમાણે પોતાનો સમન અથવા વારંટ કાઢાડીને જે શખ્સને માટે સદરહુ જામીન બંધાયેલો હોય તે શખ્સને પોતાની આગળ હાજર થવાનું અથવા આજીવાનું કરેમાવવું.

બ્યારે તે માજીસ્ટ્રેટની આગળ સદરહુ શખ્સ હાજર થાય અથવા તેને આજીવો હોય, ત્યારે સદરહુ માજીસ્ટ્રેટ તે ખત રદ કરવું, અને તે ખતની મુદતના બાકી રહેલા ભાગને માટે અસલ તારણના જેવાજ પ્રકારનું તબુ તારણ આપવાનો સદરહુ શખ્સને હુકમ કરવો. સદરહુ પ્રકારનો દરએક હુકમ ૧૨૧ મી, ૧૨૨ મી, ૧૨૩ મી, અને ૧૨૪મી, કલમનાં કારણ સાથે પ્રસંગ પ્રમાણે ૧૦૬ ઠી, અથવા ૧૧૮ મી, કલમ મુજબ કરેલો હુકમ છે એવું સમજવું.

બાબ ૯ મો.

કાયદા વિરુદ્ધ મંડળીઓ.

૧૨૭. કોઈ પણ કાયદા વિરુદ્ધ મંડળીને, અથવા જ્યાં લોકની સુલેહમાં ગડગડ થવાનો સંભવ હોય એવી પાંચ અથવા વધારે શખ્સોની મંડળીને વિખરાઈ જવાનો હુકમ કરવાને કોઈ પણ માજીસ્ટ્રેટ અથવા જે અમલદારના હવાલામાં કોઈ પોલીસ-થાણું હોય તે અમલદાર મુખત્યાર છે; અને એવા હુકમ થયેથી તે હુકમ મુજબ વિખરાઈ જવાની તે કાયદાવિરુદ્ધ મંડળીના અંગમુતોની દરજ્જા છે.

માજીસ્ટ્રેટના અથવા પોલીસ-અમલદારના હુકમ ઉપરથી મંડળીએ વિખરાઈ જવું.

આ કલમ કલકત્તા તથા મુંબઈ એ શહેરોમાં પોલીસને લાગુ છે.

૧૨૮. એ પ્રમાણે હુકમ કર્યાઉપરથી સદરહુ પ્રકારની કોઈ મંડળી વિખરાઈ નહીં જશે, અથવા એ પ્રમાણે હુકમ કર્યાવગર તો તેની વર્તણૂક ઉપરથી વિખરાઈ નહીં જવાની તેના નિશ્ચય જણાય તો હરકોઈ માજીસ્ટ્રેટ અથવા જે અમલદારના હવાલામાં કોઈ પોલીસ-થાણું હોય તે અમલદાર, પછી તે ઇલાકાન મુખ્ય શહેરોની અંદર કે બાહર હોય, સદરહુ મંડળીને જખરીથી વિખરી નાંખવાને મુખત્યાર છે, અને સદરહુ મંડળી વિખરી

વિખરી નાખવા સાથે બિન લશ્કરી જખરી કરવા બાબત.

નાંખવાના કારણસારે, અને, જરૂર હોય તો, સદરહુ મંડળી વિખરી નાંખવાને અથવા તે મંડળીના માણસોને કાયદાપ્રમાણે શિક્ષા કરવામાં આવે તે માટે તે માણસોને પકડવા તથા કેદ કરવાસાથે મલીકામાઆઝમાના લશ્કરમાંના અમલદારે અથવા સિપાઈ નહીં હોય તેવા અથવા ૧૮૬૯ ના હિંદુસ્તાનના વાલન્ટીયરોના આક્રમણે નોંધેલા વાલન્ટીયર નહીં હોય અને તેવાતરફિ કામ કરતો ન હોય એવા કોઈપણ મરદ માણસની મદદ માગવાને મુખ્યતિવાર છે.

લશ્કરી જખરી કરવા બાબત.

૧૨૬. જો સદરહુ પ્રકારની કોઈ મંડળી ખીજરીતે વિખરી નખાતી નહીં હોય, અને લોકોની સહી સલામતી રાખવાસારે તે મંડળી વિખરી નાંખવાની જરૂર હોય, તો જ્યાંમાં જ્યાં દરજ્જાનો જે માજીસ્ટ્રેટ હાજર હોય તેને તે મંડળી લશ્કરી જખરીથી વિખરી નખાવવાનો અખતિવાર છે.

લશ્કરના જે કમાંડિંગ આફીસરને મંડળી વીખરી નાંખવાનું કરમાવ્યું હોય તે કમાંડિંગ આફીસરનું કામ.

૧૩૦. જ્યારે કોઈ માજીસ્ટ્રેટ સદરહુ પ્રકારની કોઈપણ મંડળી લશ્કરી જખરીથી વિખરી નાંખવાનો નિશ્ચય કરે, ત્યારે મલીકામાઆઝમાના લશ્કરમાં હરકોઈ સિપાઈયોનો અથવા ૧૮૬૯ ના હિંદુસ્તાનના વાલન્ટીયરોના આક્રમણે નોંધેલા હરકોઈ વાલન્ટીયરોના, કમાંડ જે કોઈ સનદી અથવા મિનસનદી અમલદારની પાસે હોય તે અમલદારને સદરહુ મંડળી તેવી જખરીથી વિખરી નાંખવાનું, તથા પોતે કરમાવે તેવા, અથવા તે મંડળી વિખરીનાખવાને અથવા કાયદાપ્રમાણે શિક્ષા કરવામાં આવે તે માટે જેમને પકડી અટકાવી રાખવાની જરૂર હોય તેવા, તે મંડળીના માણસોને પકડી અટકાવી રાખવાનું, કરમાવવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખ્યતિવાર છે.

સદરહુ પ્રકારના દરએક અમલદારે પોતાને દુરસ્તલાગે એવીરીતે સદરહુ હુકમપ્રમાણે ચાલવું; પણ તેમ કરવામાં તેણે તે મંડળી વિખરી તો નાંખવીજ તથા સદરહુ માણસોને પકડીને અટકાવી તો રાખવાંજ, પણ તેમ કરવામાં જેટલી ઓછી જખરી થાય તેટલી ઓછી જખરી કરવી, અને જન માનને જેટલું ઓછું નુકસાન થાય તેટલું ઓછું નુકસાન કરવું.

મંડળીવિખરી નાંખવાનો કમીશન (સનદી) લશ્કરીઅમલદારોનો અધિકાર.

૧૩૧. જ્યારે સદરહુ પ્રકારના કોઈપણ મંડળીથી લોકોની સહી સલામતીને ઉઘાડીરીતે ઘેરો પોહાંચતો હોય, અને કોઈ માજીસ્ટ્રેટને જણાવી શકાવું નહીં હોય, ત્યારે મલીકામાઆઝમાના લશ્કરના હરકોઈ કમીશન (સનદી) અમલદારને સદરહુ મંડળી લશ્કરી જખરીથી વિખરી નાંખવાનો અધિકાર છે, તથા સદરહુ મંડળી વિખરી નાંખવામાટે અથવા કાયદાપ્રમાણે શિક્ષા કરવામાં આવે તે માટે તે મંડળીના હરકોઈ માણસોને પકડીને કેદ કરવાનો તેને અધિકાર છે; પણ જ્યારે આ કલમપ્રમાણે તે ચાલતો હોય તેવામાં કોઈ માજીસ્ટ્રેટને તે બાબતની હકિકત જણાવ-

વાની તક મળી આવે તો તેણે તેમ કરવું અને ત્યાર પછી પોતે સદરહુ પ્રમાણે કરવાનું જનરી રાખવું કે નહીં તે બાબત તેણે તે માજીસ્ટ્રેટના હુકમપ્રમાણે ચાલવું.

૧૩૨. આ બાબતપ્રમાણે કરેલાં છે એવું કહેવામાં આવતું હોય તેવાં કોઈ પણ કામબાબત કોઈપણ માજીસ્ટ્રેટ, લશ્કરી અમલદાર, પોલીસ-અમલદાર, સિપાઈ અથવા વાલેટિયરની ઉપર કોઈપણ ફરિયાદ, ગવર્નર જનરલ ઇન કૉન્સિલની મંજૂરી વગર, કોઈપણ ફોજદારી કોર્ટમાં માંડવી નહીં; તથા

આ બાબત પ્રમાણે કરેલાં કામ બાબત ફરિયાદ માંડવાની વિરૂધ્ધ આવે.

(અ) આ બાબતપ્રમાણે શુદ્ધબુદ્ધિથી ચાલનારા કોઈપણ માજીસ્ટ્રેટ અથવા પોલીસ-અમલદાર;

(બ) ૧૩૧ મી કલમપ્રમાણે શુદ્ધબુદ્ધિથી ચાલનારા કોઈપણ અમલદાર;

(ક) ૧૨૮ મી અથવા ૧૩૦ મી કલમપ્રમાણે કોઈ હુકમમુજબ શુદ્ધબુદ્ધિથી હરકાંઈ કામ કરનારા કોઈપણ શખ્સે, અને

(ડ) લશ્કરી કાયદાપ્રમાણે જે હુકમ માનવાને પોતે બંધાયેલો હોય તે હુકમને તાબે થઈને કોઈપણ કામ કરનારા કોઈ હલકા દરબંજના અમલદાર અથવા સિપાઈએ, અથવા વાલેટિયરે, તે ઉરથી કોઈ ગુનેહ કયો છે એવું સમજવું નહીં.

બાબ ૧૦ મો.

લોકાપકારક કૃત્યો.

૧૩૩. જ્યારે જ્યારે કોઈ રિપોર્ટ અથવા બીજી ખબર મળ્યાઉપરથી તથા પોતે દુરસ્તધારે એવા પુરાવા (જે જોઈતો હોય તો) લીધાઉપરથી, કોઈ જિલ્લા માજીસ્ટ્રેટના અથવા કોઈ પેટા તુકડી માજીસ્ટ્રેટના અથવા પેલેલા વર્ગના જે માજીસ્ટ્રેટને રથાનિક સરકારે આબાબત અધિકાર આપ્યો હશે તે માજીસ્ટ્રેટના વિચારમાં એમ આવે કે,

ફલાણો રસ્તો અથવા નદી અથવા કાંસ લોકો કાયદેસર વાપરે છે અથવા લોકોને કાયદેસર વાપરવાનો અધિકાર છે તે રસ્તામાંથી અથવા નદીમાંથી અથવા કાંસમાંથી અથવા ફલાણી સાર્વજનિક જગામાંથી ફલાણી કાયદાવિરૂદ્ધ અડચણ અથવા અપકારક વસ્તુ ખસેડવી જોઈએ, અથવા

ફલાણો વેપાર અર્થવા ધંધો, અથવા ફલાણો માલ અથવા વેપારની જાણસ રાખવી એ લોકની તનદુરસ્તીને અથવા શરીર સુખને નુકસાનકારક હોવાના સબબથી તે વેપાર અથવા ધંધો બંધ કરી નાખવો જોઈએ અથવા ખસેડવો જોઈએ અથવા તે બાબત મના કરવી જોઈએ

અપકારક વસ્તુ ખસેડવા બાબત સરતીહુકમ.

અથવા તે માલ, અથવા વેપારની જાણ સ રાખવાનું બંધ કરી નાખવું
જોઈએ અથવા ખસેડવું જોઈએ અથવા તે બાબત મના કરવી જોઈએ,
અથવા

ફલાણી હમારત બાંધવાથી અથવા ફલાણા પદાર્થની વ્યવસ્થા થયા-
થી આગ લાગવાનો અથવા અવાજ થઈને ફુટવાનો સંભવ છે માટે તે
અટકાવવી જોઈએ, અથવા બંધ કરવી જોઈએ; અથવા

ફલાણી હમારત એવી હાલતમાં છે કે તે પડશે તેથી પડોશમાં રહે-
નારા અથવા ધંધો ચલાવનારા લોકોને અથવા પાસે થઈને આવનાર જ-
નાર લોકોને નુકસાન થશે એવા સંભવ છે, અને તેટલામાટે તેને ખસેડ-
વાની અથવા તેની મરામત કરવાની અથવા તેને ટેકો આપવાની જરૂર છે,

અથવા સદરદુ પ્રકારના ફલાણા રસ્તા પાસેનાં અથવા ફલાણી સા-
ર્વજનિક જગ્યાપાસેનાં ફલાણાં તળાવની અથવા કુવાની અથવા ખાડાની
આસપાસ વાડ અથવા પાળ એવી રીતે બાંધી લેવી જોઈએ કે પછી તે-
થી લોકોને કાંઈ ભય ઉત્પન્ન થાય નહીં,—

ત્યારે ત્યારે જે શખ્સ તે અડચણ અથવા અપકારક વસ્તુ કરતો
હોય, અથવા તે વેપાર કે ધંધો ચલાવતો હોય અથવા તે માત્ર કે વેપા-
રની જાણ સ રાખતો હોય, અથવા તે હમારતનો, પદાર્થનો, તળાવનો, કુવા-
નો અથવા ખાડાનો માલિક અથવા કમજેદાર હોય અથવા તે ઉપર
અખત્યાર ચલાવનાર હોય, તે શખ્સની ઉપર એક શરતી હુકમ મોકલવા-
ને તે માલુમ્મેટ મુખ્યાર છે. તે હુકમમાં તે શખ્સને એમ ફરમાવવું કે આ
હુકમમાં ઠરાવેલી આટલી મુદતમાં તમે:—

તે અડચણ અથવા અપકારક વસ્તુ કાઢાડી નાખજો; અથવા
તે વેપાર અથવા ધંધો બંધ કરજો અથવા ખસેડજો; અથવા
તે માલ અથવા વેપારની જાણ સ ખસેડજો; અથવા
તે હમારત બાંધશો નહીં અથવા બાંધવી બંધ રાખજો; અથવા
તે ખસેડી લઈ જજો અથવા તેની મરામત કરજો અથવા તેને ટે-
કો આપજો; અથવા

તે પદાર્થની વ્યવસ્થામાં ફેરફાર કરજો; અથવા

તે તળાવને અથવા કુવાને અથવા ખાડાને વાડ અથવા પાળ બાં-
ધી લેજો, (આટલી બાબતોમાંથી પ્રસંગ હોય તે બાબત તે હુકમમાં લખવી.)

અને તેમાં બીજું એમ ફરમાવવું કે અગર તમે એ પ્રમાણે ન
કરો, તો આ હુકમથી ઠરાવેલી ફલાણી વખતે તથા જગ્યાએ તમે અ-
મારી આગળ અથવા કોઈ પેહેલા અથવા બીજા વર્ગના માલુમ્મેટની
આગળ હાજર થજો, અને આ કાયદામાં આગળ ઠરાવેલી ફલાણી

રીતે તે હુકમ રદ કરાવવાની અથવા બદલાવવાની દરખાસ્ત કરજો.

આ કલમ પ્રમાણે કોઈ માળખેટ યોગ્ય રીતે હુકમ કર્યો હોય તે હુકમ વિશે કોઈ પણ દિવાની કોર્ટમાં તકરાર ઉઠાવવી નહીં.

ખુલાસો.—“સાર્વજનિક જગા” આ શબ્દોમાં સરકારની માલ-મિલકતનો તથા હાવણીની જગાનો અને લોકોની તનફુરસ્તી હીક રાખવા સાર અને તેઓની ગમતને સાર જે જગા છૂટી રાખેલી હોય તે જગાનો પણ સમાવેશ થાય છે.

૧૩૪. જે શખ્સની ઉપર સદરહુ હુકમ કર્યો હોય તે શખ્સને, બની શકે તો, આ કાયદામાં સમન બબ્બવવા સાર કરાવેલી રીતે, તે હુકમ પોહિંઆડવો.

હુકમ પોહિંઆડવા અથવા જાહેર કરવા બાબત.

જો સદરહુ હુકમ એ પ્રમાણે પોહિંઆડી શકાતો ન હોય તો સ્થાનિક સરકાર યાતુન કરીને ફરમાવે તે રીતે જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરીને તે હુકમ જાહેર કરવો, તથા તેની બબર તે શખ્સને પોહિંઆડવા માટે સૌથી લાયક હોય એવી જગાપર અથવા જગાઓપર તેની નકલ ચોલાડવી.

૧૩૫. જે શખ્સની ઉપર સદરહુ હુકમ કર્યો હોય તેણે—

(અ) તે હુકમમાં લખેલી મુદતમાં તે હુકમથી ફરમાવેલું કામ કરવું; અથવા

જે શખ્સને હુકમ કર્યો હોય તેણે તે હુકમ માનવો.

(બ) સદરહુ હુકમ પ્રમાણે હાજર થવું અને તેની વિરુદ્ધ કારણ બતાવવું અથવા તે હુકમ બાજબી તથા યોગ્ય છે કે નહીં તેનો ઇનિસાફ કરવાને એક બ્યુરી મુકરર કરવા સાર, જે માળખેટ તે હુકમ કર્યો હોય તે માળખેટને અરજી કરવી.

અથવા કારણ બતાવવું અથવા બ્યુરી માંગવી.

૧૩૬. ૧૩૫મી કલમમાં ફરમાવ્યા મુજબ સદરહુ શખ્સ સદરહુ કામ ન કરે અથવા હાજર થઈને કારણ ન બતાવે અથવા બ્યુરી મુકરર કરવા સાર અરજી ન કરે, તો તે બાબત હિંદુસ્તાનના ફાજદારી કાયદાની ૧૮૮મી કલમમાં ફરમાવેલી શિક્ષાને તે પાત્ર થશે, અને તે હુકમ નિઃસંકેત કરવામાં આવશે.

તેમ નહીં કરવાનું ફજ.

૧૩૭. જો તે શખ્સ હાજર થાય અને તે હુકમની વિરુદ્ધ કારણ બતાવે, તો માળખેટ તે બાબતમાં પુરાવા લેવો.

તે કારણ બતાવવાને હાજર થાય ત્યારે કેમ કરવું.

જો માળખેટની એવી ખાત્રી થાય કે તે હુકમ બાજબી તથા યોગ્ય નથી, તો તે બાબતમાં આગળ કામ ચલાવવું નહીં.

જો તે માળખેટની એવી ખાત્રી ન થાય, તો તે હુકમ નિઃસંકેત કરવો.

તે શખસ બન્યુ
રી માગે તારે
કેમ કરવું.

૧૩૧. બન્યુરી મુકરર કરવા સાર ૧૩૫ મી કલમ પ્રમાણે અરજી
આપે એટલે માંજીએ, —

(અ) પુરત એક બન્યુરી મુકરર કરવી, તેમાં પાંચ શખસો કરતાં ઓ-
છા નહીં હોય તેવી વિષમ સંખ્યા હોવી જોઈએ, અને તેનો પ્રમુ-
ખ તથા બાકીના સભાસદો માહેના અડધા સભાસદો તે મા-
જીએ મુકરર કરવા, અને બીજા સભાસદો તે અરજદારે મુ-
કરર કરવા;

(બ) સદરહ પ્રમુખને તથા સભાસદોને માજીએટ કુરસ્ટધારે તેવી
જગ્યાએ તથા વખતે હાજર થવા સાર સમન કરવા; અને

(ક) તેમણે પોતાનો હરાફ ફેટલી મુદતમાં આપવો તે મુદત મુક-
રર કરવી.

જો બન્યુરી મા
જીએટનો હુકમ
વાજબી હરાવે તો
કેમ કરવું.

૧૩૨. જો તે બન્યુરીને, અથવા બન્યુરીમાંના અડધાથી વધારે જ-
ણને માજીએટનો અસલનો હુકમ વાજબી તથા યોગ્ય એવું છે, અથવા
તે હુકમમાં કોઈએક ફેરફાર ક્યો હોય તો તે હુકમ વાજબી તથા યોગ્ય
થશે એવું દેખાશે અને તે ફેરફાર માજીએટ કબુલ કરશે તો સદરહ પ્ર-
કારના ફેરફાર (જો કોઈ ફેરફાર હોય તો તેને) અનુસરીને તે માજીએટ
તે હુકમ નિઃસંકેત કરવો.

બીજી બાબતોમાં આગળ કામ ચલાવવું નહીં.

હુકમ નિઃસં-
કેત કરેથી કેમ
કરવું.

૧૪૦. જ્યારે ૧૩૬મી, ૧૩૭મી, અથવા ૧૩૮મી કલમ પ્રમાણે કોઈ
હુકમ નિઃસંકેત કરવામાં આવ્યો હોય. ત્યારે જે શખસની ઉપર તે હુકમ
કર્યો હોય તેને તે માજીએટ તે હુકમની નોટીસ આપવી અને તે નોટિ-
સમાં જે મુદત હરાવવામાં આવે તે મુદતમાં તે હુકમથી કરમાવેલું કામ
કરવાનું તે શખસને વળી કરમાવવું, અને તેને ખર્ચ આપવી કે જો
તમે આ હુકમ નહીં માનો તો હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૧૮૮મી
કલમમાં હરાવેલી શિક્ષાને તમે લાયક યશો.

હુકમ નહીં મા
નવાનાં ફળ.

જો તે હરાવેલી મુદતમાં સદરહ કામ કરવામાં ન આવે, તો તે મા-
જીએટને તે કામ કરાવવાને મુખતિયાર છે, અને તે કરવાનો ખર્ચ જે
કોઈ હમારત અથવા માલ અથવા બીજી મિલકત તેના હુકમથી ખ-
સેડવામાં આવે તેનું વેચાણ કરીને, અથવા સદરહ શખસની બીજી કોઈ
જંગમ મિલકત સદરહ માજીએટની હુકમતથી સ્થાનિક હદની અંદર કે
બાહાર હોય તે મિલકત જપ્ત કરીને તથા વેચીને, વસુલ કરવાને તે માજી-
એટ મુખતિયાર છે. જો સદરહ પ્રકારની બીજી મિલકત સદરહ હદની
બાહાર હોય, તો જપ્ત કરવાની મિલકત જે માજીએટની હુકમતની સ્થા-

નિક હદમાં માલમ પડે તે માજીસ્ટ્રેટ તે હુકમની પાછળ સહી કરે એટલે તે મિલકત જાપ કરીને વચવાનો અધિકાર તે હુકમથી મળશે.

આ કલમ પ્રમાણે શુદ્ધબુદ્ધિથી કાંઈ પણ પણ કર્યું હોય તે સંબંધી કાંઈ પણ દાવો ચલશે નહીં.

૧૪૧. જે ગફલતથી કે કોઈ બીજી રીતે અરજદાર જ્યુરી મુકરર થતી અટકાવે, અથવા મુકરર કરેલી જ્યુરી ઠરાવેલી મુદતમાં અથવા જેટલી મુદત વધારે આપવાનું માજીસ્ટ્રેટની નજરમાં આવે તેટલી મુદતમાં કાંઈ પણ કારણને લીધે પોતાનો ઠરાવ નહીં કહી સંભળાવે, તો પોતે દુરસ્ત ધારે એવા હુકમ કરવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખ્યતિયાર છે, અને ૧૪૦ મી કલમમાં ઠરાવેલી રીતે સદરહુ હુકમ અમલમાં લાવવા.

૧૪૨. જે ૧૩૩મી કલમ પ્રમાણે હુકમ કરનારા કાંઈ માજીસ્ટ્રેટના વિચારમાં એવું આવે કે લોકને તુરત થાય એવું જોખમ અથવા ભારે નુકશાન અટકાવવાને તાત્કાલિક મલાજ કરવા જોઈએ, તો તે જોખમ અથવા નુકશાન દૂર કરવાને અથવા અટકાવવાને, જ્યુરી મુકરર કરવાની હોય અથવા ન હોય અથવા જ્યુરી મુકરર કરી હોય કે ન કરી હોય તોપણ જે શખ્સની ઉપર તે હુકમ કર્યો હોય તે શખ્સને જેવી જોખમ તેવી તાકીદ મોકલવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખ્યતિયાર છે.

સદરહુ તાકીદ પ્રમાણે તુરત ચાલવામાં જે તે શખ્સ કસુર કરે, તો તે જોખમ દૂર કરવાને અથવા તે નુકશાન અટકાવવાને પોતે દુરસ્ત ધારે એવા મલાજને પોતે કરવાને અથવા કરાવવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખ્યતિયાર છે.

આ કલમ પ્રમાણે કાંઈ માજીસ્ટ્રેટે કાંઈ પણ શુદ્ધબુદ્ધિથી કર્યું હોય તે સંબંધી કાંઈ પણ દાવો ચાલશે નહીં.

૧૪૩. લોકાપકારક કૃત્ય આ શખ્સોની આખ્યા હિંદુસ્તાનના ફેફરાદારી કાયદામાં લખી છે, અથવા કોઈ વિશેષ કે શ્યાનિક કાયદામાં લખી હોય તે લોકાપકારક કૃત્ય કરીથી નહીં કરવાના અથવા જરૂરી નહીં રાખવાનો હુકમ જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટ અથવા પેટા તુકડી માજીસ્ટ્રેટ અથવા બીજા જે માજીસ્ટ્રેટને શ્યાનિક સરકારે અથવા જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટે આ બાબત અધિકાર આપ્યો હોય તે માજીસ્ટ્રેટ કરવાને મુખ્યતિયાર છે.

—૦૦૦૦૦૦—

ખાખ ૧૧ મો.

અપકારક કૃત્ય સંબંધી તાકીદના મુકદમાઓમાં હંગામી હુકમો.

૧૪૪. જે બાબતોમાં કાંઈ જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટની પેટા તુકડી માજીસ્ટ્રેટની, અથવા બીજા જે માજીસ્ટ્રેટને શ્યાનિક સરકારે અથવા ડિસ્ટ્રિક્ટ

જ્યુરી મુકરર નહીં કરેથી અથવા જ્યુરી પોતાનો ઠરાવ નહીં કહી સંભળાવેથી કેમ કરવું.

ચોકસી થતાં સુધી તાકીદ આપવા બાબત.

લોકાપકારક કૃત્ય કરીથી કરવાની અથવા જરૂરી રાખવાની મના કરવાને માજીસ્ટ્રેટ મુખ્યતિયાર છે.

અપકારક કૃત્ય સંબંધી તાકીદના

મુકદમાઓમાં એ
કદમ નિઃસંકેત
હુકમ કાઢાડવાનો
અધિકાર.

છે માલુસ્ટ્રેટે આ કલમ પ્રમાણે ચાલવાનો વિશેષ કરીને અધિકાર આ-
પ્યો હોય તે માલુસ્ટ્રેટની નજરમાં તાત્પર્યથી અટકાવ કરેલા અથવા
વહેલો ધલાવ કરેલો યોગ્ય જણાય તે બાબતોમાં,

જો સદરહ માલુસ્ટ્રેટના વિચારમાં એવું આવે કે કલાણા સંખ્યસ-
ને હિજા લખ્યા પ્રમાણે ફરમાવ્યાથી કાયદાસર રીતે કામ કરનારો કોઈપણ
માણસને અડચણ, દુખ અથવા નુકશાન થતું, અથવા અડચણ, દુખ
અથવા નુકશાનનું જોખમ થતું, અથવા માણસની હિંદગીની અથવા
તનદુરસ્તીની અથવા સલામતીની જોખમ થતું, અથવા કોઈ હંગામો
અથવા બખેડો થતો, ઘણું કરીને અટકશે અથવા અટકે એવું છે, તો
તે માલુસ્ટ્રેટ એક લખેલો હુકમ કાઢીને તથા તેમાં તે કામની મુદતની
હકીકત જણાવીને તથા વડેમી કલમમાં દરાવેલી રીતે તે હુકમ પેહિન-
આડીને તે સંખ્યસને એવું ફરમાવવાને મુખતિયાર છે કે તમારે કલાણાં
કામથી દુર રહેવું અથવા તમારા કબજામાંની અથવા વહિવટમાંની ક-
લાણી મિલકતની તમારે કલાણી વ્યવસ્થા કરવી.

જરૂરીને પ્રસંગે અથવા જે સંખ્યસને તે હુકમ ફરમાવ્યો હોય તે
સંખ્યસની ઉપર યોગ્ય વખતમાં નોટિસ બજાવવાનું બનતું ન હોય એવી
હકીકત હોય તેવે પ્રસંગે આ કલમ પ્રમાણે એક તરફી હુકમ કરવાનો
અધિકાર છે.

આ કલમ પ્રમાણે હુકમ કોઈ મુકદમે સંખ્યસનું નામ લખીને અ-
થવા કોઈ મુકદમે જગાએ સોદા મળતાં હોય અથવા જતાં હોય ત્યારે
સામાન્ય રીતે સમજા લોકોને ફરમાવવાનો અખત્યાર છે.

પોતાની જાતે અથવા પોતાના તાબામાં હિના કોઈ માલુસ્ટ્રેટે અથ-
વા પોતાના હુદા ઉપર પોતાની અગાઉ જે અમલદાર હોય તે અમલ-
દારે આ કલમ પ્રમાણે જે હુકમ કર્યો હોય તે હુકમ રદ કરવાનો અથવા
તેમાં ફેરફાર કરવાનો અખત્યાર હરકોઈ માલુસ્ટ્રેટને છે.

માણસની હિંદગીની અથવા તનદુરસ્તીની અથવા સલામતીની જોખ-
મ થાય તેવે પ્રસંગે અથવા કોઈ હંગામો અથવા બખેડો થવાને સંભવ
હોય તેવે પ્રસંગે સરકારી ગેઝેટમાં જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરીને રથાનિક
સરકાર બીજી રીતે ફરમાવે નહીં તો આ કલમ મુજબ કરેલો કોઈપણ
હુકમ, તે કયાપછી બે મહિના કર્ચો વધારે મુદતમુદ્ધો અમલમાં
રહેશે નહીં.

બાબ ૧૨ મો.

સ્થાવર મિલકત સંબંધી તકરારો બાબત.

૧૪૫. ન્યારે ન્યારે કોઈ પોલીસ રિપોર્ટ ઉપરથી અથવા બીજી અપર ઉપરથી કોઈ જીલ્લા માજિસ્ટ્રેટની અથવા પેટા તુકડી માજિસ્ટ્રેટની અથવા પેહેલા વર્ગના માજિસ્ટ્રેટની એમ ખાત્રી થાય કે પોતાની હકુમતની રચાનિક હદમાં કોઈપણ સ્પર્શસ્થ સ્થાવર મિલકત સંબંધી અથવા તેની હદ સંબંધી એવી કોઈ તકરાર છે કે જેથી મુલેહનો ભંગ થવાનો સંભવ છે, ત્યારે ત્યારે તેણે એક લેખી હુકમ કરવો અને તેમાં પોતાની ઉપલી ખાત્રીનાં કારણો લખવાં, અને પોતે મુદત ઠરાવીને તે તકરારમાં જેઓનું લાગતું વળગતું હોય તેવા સઘળા પક્ષકારોને ફરમાવવું કે આટલી મુદતમાં તમે જાતે અથવા ખીડરની મારફતે હમારી કોર્ટમાં હાજર થાને તે તકરારની વસ્તુ અરેખર કોના કબજામાં છે તે વિશે તમે તમારા પોતપોતાના દાવાની લખેલી કેફિયત આપો.

પછી તે તકરારની વસ્તુના કબજાના હક બાબત સદરહુ પ્રકારના કોઈપણ પક્ષકારના દાવાના ચુલુદોપનો વિચાર ન કરતાં તે માજિસ્ટ્રેટ ઉપર લખ્યા મુજબ આપેલી કેફિયત વાંચી, તે પક્ષકારોનું કહેવું સાંભળવું, તેઓએ રજુ કરેલો પુરાવો લેવો, તે પુરાવાનું શું પરિણામ થાય છે તે જ્ઞાનમાં લેવું, પોતાને જરૂરનો લાગે એવા જરૂરી પુરાવો (જે હોય તો) લેવો, અને તકરારની વસ્તુ તે પક્ષકારોમાંથી તે વખતે કોઈના પણ કબજામાં સદરહુ પ્રમાણે છે કે કેમ અને કોના કબજામાં છે તે, બની શકે તો, ઠરાવવું.

જો સદરહુ વસ્તુ તે વખતે તે પક્ષકારોમાંથી કલાણા પક્ષકારના કબજામાં સદરહુ પ્રમાણે છે એવું તે માજિસ્ટ્રેટ ઠરાવે તો તેણે એક હુકમ કાઢવો અને તેમાં લખવું કે સદરહુ પક્ષકારના કબજામાંથી તે વસ્તુ કાયદાના ક્રમથી લઈ લેવામાં આવે ત્યાંસુધી તે વસ્તુનો કબજો રાખવાનો તેનો હક છે, અને ત્યાંસુધી તે કબજામાં કોઈએ હરકત કરવી નહીં.

જો પક્ષકારને સદરહુ પ્રમાણે હાજર થવાનું ફરમાવ્યું હોય તે પક્ષકારને, સદરહુ પ્રકારની કોઈ તકરાર નથી અથવા યાએલી નથી એવું બતાવવામાં આ કલમમાં હેના કોઈપણ મચકુરથી હરકત છે એમ સમજવું નહીં; અને એવું બતાવવામાં આવે ત્યારે માજિસ્ટ્રેટ પોતાનો સદરહુ હુકમ રદ કરવો, અને પછી આગળ સઘળું કામ ચલાવવાનું બંધ થવું જોઈએ.

જમીન વગેરે બાબતની તકરારથી મુલેહનો ભંગ થવાનો સંભવ હોય ત્યારે કેમ કરવું.

કબજાબાબત મોકસી.

જો શખસના કબજામાં તે વસ્તુ હોય તે શખસના કબજામાંથી તે વસ્તુ કાયદા પ્રમાણે લઈ લેવામાં આવે ત્યાં સુધી તે તેની પાસે રાખવી.

તકરારની વ-
સ્તુ જમ કરવાનો
અધિકાર.

૧૪૬. જે માછલેટ એવા હરાવ કરે કે તકરારની વસ્તુ તે પક્ષ-
કારોમાંના કોઈના કબજામાં સદરહુ પ્રમાણે તે વખતે નથી, અથવા તે
કયા પક્ષધારતા કબજામાં સદરહુ પ્રમાણે તે વખતે છે એ બાબત પોતા-
ની ખાતરી ન થઈ શકે, તો પક્ષકારોના તે સંબંધી હક બાબત અથવા તેનો
કબજો કોને મળવાનો હક છે તે બાબત, કોઈ યોગ્ય અધિકારવાળી દિવા-
ની કોરટનો ફેસલો થતાં સુધી તે તકરારની વસ્તુ જમ કરવાને તે
મુખત્યાર છે.

હકિમેન્ટના હક
વિગેરે સંબંધી ત-
કરારો.

૧૪૭. જ્યારે જ્યારે ઉપર કહ્યા મુજબ સદરહુ પ્રકારના હરકોઈ
માછલેટની એવી ખાતરી થાય કે પોતાની હકુમતની શ્યાનિક હદમાં
આવેલી કોઈપણ રમણીય રથાવર મિલકતમાં અથવા મિલકત ઉપર
કોઈપણ વસ્તુ કરવાના અથવા નહીં કરવા દેવાના હક બાબત એવી
કોઈ તકરાર છે કે તેથી સુલેહનો ભંગ થવાનો સંભવ છે, ત્યારે ત્યારે તે
બાબત ચોકસી કરવાને તે મુખત્યાર છે; અને સદરહુ હક વિદ્યમાન છે
એમ તેને જણાય, તો જે શખ્સ સદરહુ વસ્તુ કરવામાં હરકત કરતો હોય
અથવા જે સદરહુ વસ્તુ કરવાનો દાવો કરતો હોય તે શખ્સનો, પ્રસંગ
પ્રમાણે, સદરહુ વસ્તુ નહીં કરવા દેવાનો, અથવા કરવા દેવાનો, હક છે
જે પ્રમાણે કોઈ યોગ્ય અધિકારવાળી દિવાની કોરટનો હરાવ તે શખ્સ
મેળવે ત્યાંસુધી, સદરહુ વસ્તુ કરવા દેવા બાબત અથવા તે વસ્તુ નહીં
કરવા દેવા બાબત પ્રસંગ પ્રમાણે, એક હુકમ કરવાને તે માછલેટ
મુખત્યાર છે.

પણ એવું હરાવું છે કે જ્યારે કોઈપણ વસ્તુ કરવાનો હક વર્ષમાં
સાઘળી વખતે બળવી શકાય એવો હોય, ત્યારે જે તે ચોકસીની સરખાત
થતાં પહેલાં તુરત પણ મહિનામાં સદરહુ હક બળવો ન હોય તો તે
વસ્તુ કરવા દેવાનો, અથવા, જ્યારે તે હક ફક્ત મુકરર મોસમે જ બળવી
શકાય એવો હોય, ત્યારે, જે સદરહુ ચોકસી સર થવાની તુરત પહેલાંની
તે મોસમે તે હક બળવો ન હોય તો, આ કલમ પ્રમાણે તે વસ્તુ કરવા
દેવાનો, કોઈપણ હુકમ કરવો નહીં.

શ્યાનિક ચો-
ક્સી.

૧૪૮. જ્યારે જ્યારે આ બાબતનાં કારણસર કોઈ શ્યાનિક ચોકસી
કરવાની જરૂર હોય ત્યારે ત્યારે તે ચોકસી કરવાને પોતાના તબામાં હના
હરકોઈ માછલેટને મોકલવાને, તથા તેણે શીરીતે ચોકસી કરવી તે બા-
બતમાં તેની સમજીત થવા સાર જરૂર જણાય તેવા લખેલી હુકમ ચાલુ
કાયદાનું ધોરણ રાખીને તેને કરવાને, અને ચોકસી કરવાનો જરૂરનો
સાઘળો ખર્ચ અથવા તેમાંનો કોઈપણ ભાગ કોણે આપવો તે હરાવવા-
ને હરકોઈ જીલ્લા માછલેટ અથવા પેટા તુકડી માછલેટ મુખત્યાર છે.

એ પ્રમાણે મોકલેલા શખ્સનો રિપોર્ટ તે મુકદમામાં પુરાવા તરીકે વાંચવાનો અધિકાર છે.

આ બાબ પ્રમાણે ચલાવેલાં કોઈ કામમાં કોઈપણ પક્ષકારને શા- હેદોની અથવા પ્લીડરોની અથવા એ બંનેની ફી બાબત કોઈ અરજી થયો હોય, ત્યારે તે અરજી કોણે આપવો, સદરહુ પક્ષકારે આપવો કે તે કામના બીજા કોઈ પક્ષકારે આપવો તે; અને તે અરજી સઘળો આપવો કે થોડો આપવો કે કાળાપડતો આપવો તે ફરમાવવાનો અધિકાર ૧૪૫ મી અથવા ૧૪૬ મી અથવા ૧૪૭ મી કલમ પ્રમાણે કરાવ કરનારા માજીસ્ટ્રેટને છે. જે અરજી આપવાનું એ પ્રમાણે ફરમાવ્યું હોય તે સઘળો અરજી જાણે દંડ હોય એવીરીતે વસુલ કરવાનો અધિકાર છે.

અરજીબાબત
લુકમ.

બાબ ૧૩ મો.

અટકાવ કરવા બાબત પોલીસનું કામ.

૧૪૮. કોઈપણ ક્રાગ્નિઝેબલ ગુનોહ થતો અટકાવવાનાં કારણસારે દરેક પોલીસ-અમલદાર વચ્ચે પડવાને મુખ્યત્વાર છે, અને તેણે બનતો પ્રયત્ન કરીને સદરહુ ગુનહો થતો અટકાવવો જોઈએ.

ક્રાગ્નિઝેબલ
ગુનહોનો અટકાવ
પોલીસે કરવો.

૧૪૯. કોઈપણ ક્રાગ્નિઝેબલ ગુનહો કરવાની ધારણા વિશે જે પોલીસ-અમલદારને ખબર પડે તે પોલીસ-અમલદારે તે ખબર જે પોલીસ-અમલદારના તાબામાં પોતે હોય તે પોલીસ-અમલદારને, તથા તે ગુનહો થતો અટકાવવાનું અથવા તે સાંભળવાનું બીજા જે અમલદાર-નું કામ હોય તે અમલદારને આપવી.

સદરહુ ગુનહો
કરવાની ધારણા
બાબત ખબર.

૧૫૦. કોઈપણ ક્રાગ્નિઝેબલ ગુનહો કરવાની ધારણા જે પોલીસ અમલદારના જાણુયામાં હોય તે પોલીસ-અમલદારને જો એમ જાણાય કે તે ગુનહો થતો બીજીરીતે અટકાવી શકાશે નહીં તો કોઈ માજીસ્ટ્રેટના લુકમ શિવાય અને વગર વારંટે તેવી ધારણા કરનાર શખ્સને પકડવાને તે અમલદાર મુખ્યત્વાર છે.

સદરહુ ગુનહો
અટકાવવા સાર
પકડવા બાબત.

૧૫૧. કોઈ પોલીસ-અમલદારના દેખતાં કોઈ સાર્વજનિક સ્થા- વર અથવા જંગમ મિલકતને જે નુકસાન કરવાની કોશિસ કરવામાં આ- વે તે નુકસાન થતું અટકાવવા સાર, અથવા કોઈ સાર્વજનિક ભુમિચિ- નહ અથવા બોયું અથવા વાંદાંણ ચલાવવાના કામમાં વપરાતી હોય એ- વી બીજી કોઈ નિશાણી કહાડી નખાતી અથવા તેને નુકસાન થતું અટ- કાવવાસાર, પોતાનાજ અખત્યારથી વચ્ચે પડવાને તે પોલીસ-અમલ- દાર મુખ્યત્વાર છે.

સારવજનિક
મિલકતને નુકશા-
ન થતું અટકાવવા
બાબત.

કાટલાં તથા
માપજોવાખાખત

૧૫૩. કોઈ પોલીસ-થાણું જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદારને બ્યારે એમ માનવાનું કારણ હોય કે પોતાના થાણાની હદમાં હેની કલાણી જગામાં કોઈ ખોટાં કાટલાં અથવા માપ અથવા તોળવાનાં યંત્ર છે ત્યારે તે જગામાં વપરાતાં અથવા રાખેલાં કાટલાં અથવા માપ અથવા તોળવાનાં યંત્ર તપાસવાને અથવા તેનો શોધ કરવાને બગર વારંટ તે જગામાં પેસવાને તે અમલદાર મુખ્યત્વારે છે.

જો તે અમલદારને તે જગામાં કોઈ ખોટાં કાટલાં, માપ અથવા તોળવાનાં યંત્રો જરૂર, તો તે પકડવાને પોતે મુખ્યત્વારે છે, અને હકુમતવાળા માજીસ્ટ્રેટને તેણે તે પકડ્યાની તુરત ખબર આપવી.

માગ ૬ મો.

પોલીસને ખબર આપવાખાખત તથા તપાસ કરવાના તેના અધિકારખાખત.

બાબ ૧૪ મો.

કાગ્નીઝેબલ
મુકદમામાં ખબર
ર કરવા ખાખત.

૧૫૪. જે અમલદારના હવાલામાં કોઈ પોલીસ-થાણું હોય તેને કાગ્નીઝેબલ ગુનહો કર્યા સંબંધી જે જે ખબર મેહરેયી આપવામાં આવે તે દરેક ખબર તેણે અથવા તેના હુકમ પ્રમાણે લખીલિવી અને ખબર આપનારને વાંચી સંભળાવવી; અને સદરહુ પ્રકારની ગેમ તે ખબર લખીને આપી હોય કે ઉપર કહ્યા મુજબ લખી લીધી હોય તોપણ તે આપનાર શખ્સે તે ઉપર સહી કરવી; અને આ ખાખત સ્થાનિક સરકાર ફરમાવે તેવા નમુનાની જે એક છુક તે અમલદારે રાખવી જોઈએ. તે છુકમાં તેનો સાર નોંધવો.

નાનકાગ્નીઝેબલ
મુકદમામાં
ખબર કરવા ખાખત.

૧૫૫. બ્યારે કોઈ પોલીસ-થાણાની હદમાં કોઈ નાનકાગ્નીઝેબલ ગુનહો કરવાની ખબર જે અમલદારના હવાલામાં તે પોલીસ-થાણું હોય તેને આપવામાં આવે, ત્યારે તે અમલદારે ઉપર કહ્યા મુજબ એક છુક રાખીને તેમાં સદરહુ ખબરનો સાર નોંધવો અને તે ખબર આપનારને માજીસ્ટ્રેટની આગળ જવાનું ફરમાવવું.

નાનકાગ્નીઝેબલ
મુકદમાની
તપાસ.

કોઈ નાનકાગ્નીઝેબલ મુકદમની તપાસ પેહલા વર્ગના અથવા બીજા વર્ગના જે માજીસ્ટ્રેટને તે મુકદમાનો ધનસાફ કરવાનો અથવા ધનસાફ કરવા સાફ તે મુકદમો કમિટ કરવાનો અધિકાર હોય તે માજીસ્ટ્રેટના અથવા પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટના હુકમબગર કોઈપણ પોલીસ અમલદારે કરવી નહીં.

જે અમલદારના હવાલામાં પોલીસ-થાણું હોય તે અમલદાર જેટલો અધિકાર ફાગ્નિઝેબલ મુકદમામાં ચલાવી શકતો હોય તેટલોજ અધિકાર (વગર વારંટે પકડવાના અધિકાર શિવાય) સદરહુ હુકમ પોલીસેથી હરકોઈ પોલીસ-અમલદાર તે તપાસના સંબંધમાં ચલાવવાને મુખ્યત્વાર છે.

૧૫૬. કોઈ પોલીસ-થાણાની હદમાહિના સ્થાનિક ક્ષેત્ર ઉપર જે કોરટને હકુમત હોય તે કોરટને ચોકસી અથવા ઇનસાફની જગા સંબંધી ૧૫ મા બાબતના ઠરાવો પ્રમાણે જે ફાગ્નિઝેબલ મુકદમાની ચોકસી અથવા ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર હોય તેવા હરકોઈ ફાગ્નિઝેબલ મુકદમાની તપાસ, કોઈ માજીસ્ટ્રેટના હુકમવગર, કરવાનો અધિકાર સદરહુ પોલીસ-થાણું જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદારને છે.

ફાગ્નિઝેબલ
મુકદમાની તપાસ.

સદરહુ પ્રકારના કોઈપણ મુકદમામાં કોઈ પોલીસ-અમલદાર જે કોઈ કામ ચલાવે તે વિશે, સદરહુ અમલદારને આ કલમ પ્રમાણે તે મુકદમાની તપાસ કરવાનો અધિકાર નહોતો એ સખખ ઉપરથી મુકદમો ચાલતાના દરમિયાન કોઈપણ વખતે તકરાર ઉઠાવવી નહીં.

૧૫૭. જે અમલદારના હવાલામાં કોઈ પોલીસ-થાણું હોય તે અમલદારને ૧૫૬ મી કલમ પ્રમાણે જે ગુનહાંની તપાસ કરવાનો અધિકાર હોય તે ગુનહાં થયો છે એ મુજબ તે અમલદારને, ખમર મળ્યા ઉપરથી અથવા બીજી રીતે, શક આણવાનું કારણ હોય, તો જે માજીસ્ટ્રેટને પોલીસના રિપોર્ટ ઉપરથી સદરહુ ગુનહાં સાંભળવાનો અધિકાર હોય તે માજીસ્ટ્રેટને તે બાબતનો તાબડતોબ રિપોર્ટ મોકલવો, અને તે મુકદમાની હકીકતની તથા બીનાની તપાસ કરવાસાર, તથા ગુનહાંગારને શ્રાધી કાઢાડવા તથા પકડવા માટે જરૂર હોય તેવા ઉપાયો કરવા સાર પોતે જાતે તે ઠેકાણે જવું, અથવા પોતાના તાબામાં હોના અમલદારોમાંના એક અમલદારને મોકલવો.

ફાગ્નિઝેબલ
ગુનહાં થયાનો શક
આવે ત્યારે કેમ
કરવું.

પણ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ઠરાવ્યું છે:—

સ્થાનિક તપાસ
કરવાની ક્યારે
જરૂર નથી.

(અ) જ્યારે સદરહુ પ્રકારનો કોઈપણ ગુનહાં થયાવિશે કોઈપણ ખમર કોઈ શખસનું નામ લખે તે શખસની વિરુદ્ધ આપવામાં આવે અને તે કામ બારે ત હોય, ત્યારે જે અમલદારના હવાલામાં કોઈ પોલીસ-થાણું હોય તેને તે ઠેકાણે તપાસ કરવાસાર જાતે જવાની અથવા તાબામાં હોના કોઈ અમલદારને મોકલવાની જરૂર નથી.

(બ) જે અમલદારના હવાલામાં કોઈ પોલીસ-થાણું હોય તે અમલ-

જે અમલદાર-

રના હવાલામાં
થાણું હોયતે અ-
મલદારને તપાસ
કરવાનો પુરતો સ
અમ જણાય નહીં
તો શું કરવું.

દારને જે એમ જણાય કે તપાસ કરવા માંડવાનો કાંઈ પુરતો
સમય નથી, તો તેણે તે મુકદ્દમાની તપાસ કરવી નહીં.

(અ) તથા (બ) રકમોમાં કહેલે દરએક પ્રસંગે, જે અમલદારના
હવાલામાં પોલીસ-થાણું હોય તે અમલદારે આ કલમના પહેલા
પારિશ્રાફમાં ફરમાવ્યા પ્રમાણે પુરતીરીતે નહીં ચાલવાનાં પોતાનાં
કારણ સદરહુ રિપોર્ટમાં લખવાં.

૧૫૭મી કલમ
પ્રમાણે રિપોર્ટ
કેવીરીતે મોકલવા.

૧૫૮. રથાનિક સરકાર ફરમાવે તો ૧૫૭ મી કલમ પ્રમાણે મા-
જીસ્ટ્રેટને મોકલવાનો દરેક રીપોર્ટ રથાનિક સરકાર, સામાન્ય અથવા
વિશિષ્ટ હુકમ કરીને, પોલીસના જે ઉપરી અમલદારને આ બાબત નીચે
તે અમલદારની મારફતે મોકલવો.

જે અમલદારના હવાલામાં પોલીસ-થાણું હોય તેને સદરહુ ઉપરી
અમલદાર પોતાને દુરસ્ત લાગે એવી સમજીત આપવાને મુખ્યત્વાર છે,
અને તેણે તે સમજીત સદરહુ રીપોર્ટ ઉપર લખીને તે માજીસ્ટ્રેટને તે
રિપોર્ટ વગર દીલે મોકલી દેવો.

તપાસ કરવા-
નો અથવા પ્રથમ
ચોકસી કરવાનો
અધિકાર.

૧૫૯. સદરહુ રીપોર્ટ પોંહોચેથી પોતાને દુરસ્ત લાગે તો આ કાયદા-
માં ફરાવેલીરીતે તે કામની તપાસ અથવા પ્રથમ ચોકસી કરવાસાર અથવા
બીજીરીતે તે કામની અવરથા કરવા સાર સદરહુ માજીસ્ટ્રેટ તુરત ત્યાં જવાને
અથવા પોતાના તાબા માંહેના કોઈ માજીસ્ટ્રેટને મોકલવાને મુખ્યત્વાર છે.

શહેદોને હાજર
ર થવાનું ફરમા-
વવાનો પોલીસ-
અમલદારનો અ-
ધિકાર છે.

૧૬૦. આ બાબત પ્રમાણે હરકોઈ પોલીસ-અમલદાર જે કામની
તપાસ કરતો હોય તે કામની હકીકતથી પોતાના થાણાની અથવા કોઈ
પાસેના થાણાની હદ માંહેનો ફલાણો શખસ વાંકે છે એમ, મળેજી અ-
બરે ઉપરથી અથવા બીજી રીતે, તેને જણાય, તો તે અમલદાર લેખી
હુકમ કરીને તે શખસને પોતાની આગળ હાજર થવાનું ફરમાવવાને મુ-
ખ્યત્વાર છે; અને તે હુકમમાં ફરમાવ્યાપ્રમાણે તે શખસે હાજર થવું જોઈયે.

પોલીસ શહે-
દોની જખાની લે-
વા બાબત.

૧૬૧. આ બાબત પ્રમાણે તપાસ કરનાર હરકોઈ પોલીસ-અમ-
લદાર, તે કામની બીના તથા હકીકતથી ફલાણો શખસ વાંકે છે એમ
ધારવામાં આવે તે શખસની મુખ્ય જખાની લેવાને અને એ પ્રમાણે જે
શખસની જખાની લેવામાં આવે તે શખસ જે કેહે તે લખીલેવાને મુખ્યત્વાર છે.

સદરહુ કામ સંબંધી જે સવાલોના જવાબ દેતાં પોતાની ઉપર કાંઈ
ફેજાદારી ગુજ્જાનું તોહોમત આવી પડે અથવા કાંઈ દંડ અથવા ગુજ્જે-

ગારી આપવી પડે તે સવાલો શિવાય બીજા ને સવાલો પોતાને સદરહુ અમલદાર પુછે તે સઘળા સવાલોના ખરોજવાય સદરહુ શખસે દેવાળેછે.

૧૬૨. મરેતી વખતે કહેલા મચકુર સિવાય બીજા ને મચકુર આ બાબ પ્રમાણે તપાસ ચાલતી હોય ત્યારે પોલીસ-અમલદારને કોઈપણ શખસે કહ્યો હોય તેવા કોઈપણ મચકુર લખી લેવામાં આવ્યો હોય તો તે મચકુર કહેનાર શખસે તે ઉપર સહી કરવી નહીં અથવા તે તોહિમતવાળાની વિરુદ્ધ પુરાવાતરીકે વાપરવો નહીં.

પોલીસને કહેલા મચકુર ઉપર સહી કરવી નહીં અથવા તે પુરાવામાં દાખલ કરવા નહીં.

આ કલમમાં હિના કોઈપણ મચકુરથી સન ૧૮૭૨ ના હિંદુસ્તાનના પુરાવાના આક્ટની ૨૭મી કલમના ઠરાવોને બાધ થાય છે એમ સમજવું નહીં.

૧૬૩. કોઈ પણ પોલીસ-અમલદારે અથવા અધિકારવાળા શખસે સન ૧૮૭૨ના હિંદુસ્તાનના પુરાવાના આક્ટની ચોવીસમી કલમમાં કહ્યું છે તેવી કોઈ પણ લાલચ અથવા ધમકી દેખાડવી નહીં. અથવા દેખાડાવવી નહીં. અથવા તેવું વચન આપવું નહીં અથવા અપાવવું નહીં.

કોઈ લાલચ દેખાડવી નહીં.

પણ આ બાબ પ્રમાણે કોઈ પણ તપાસ ચાલતી હોય ત્યારે કોઈ મચકુર પોતાની રાજી ખુશીથી કહેવાની કોઈ પણ શખસની મરજી હોય તો કોઈ પણ પોલીસ અમલદારે અથવા બીજા શખસે ચેતવણી આપીને અથવા બીજી રીતે તે શખસને તે મચકુર કહેતાં અટકાવવો નહીં.

૧૬૪. ને માજીસ્ટ્રેટ પોલીસ-અમલદાર ન હોય તે માજીસ્ટ્રેટ, આ બાબ પ્રમાણે કોઈ તપાસ ચાલતી હોય ત્યારે, અથવા પછી પણ ચોકસી અથવા ધનસાફ શરૂ થતાં પહેલાં કોઈ પણ વખતે પોતાને કહેલો કોઈ પણ મચકુર અથવા પોતાની આગળ કબ્જા કરેલી કોઈ પણ વાત દફતરમાં દાખલ કરવાને મુખતિયાર છે.

કહેલા મચકુર તથા કબ્જા કરેલી વાત દફતરમાં દાખલ કરવાનો અધિકાર.

પુરાવા દફતરમાં દાખલ કરવા સારૂ આ કાયદામાં આગળ કહેલી રીતોમાંની ને રીત તે કામની હકીકત બોતાં પોતાની નજરમાં ઘણીજ યોગ્ય આવે તે રીતે સદરહુ મચકુરો દફતરમાં દાખલ કરવા. ૩૬૪મી કલમમાં ઠરાવેલી રીતે સદરહુ કબ્જા કરેલી વાતો દફતરમાં દાખલ કરવી તથા તે ઉપર સહી કરવી, પછી ને માજીસ્ટ્રેટ તે કામની ચોકસી અથવા ધનસાફ કરવાનો હોય તે માજીસ્ટ્રેટની ઉપર તે કબ્જા કરેલી વાતો રવાના કરવી.

સદરહુ પ્રકારની કોઈ પણ કબ્જાત રાજીખુશીથી કરવામાં આવીછે એમ, તે કબ્જાત કરનાર શખસને સવાલ પુછ્યા ઉપરથી, માનવાનું કારણ ન હોય તો કોઈ પણ માજીસ્ટ્રેટ તે કબ્જાત દફતરમાં દાખલ કરવી નહીં; અને તે કબ્જાતની નીચે માજીસ્ટ્રેટ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ટીપલખવી:—

“ મને લાગે છે કે આ કબ્જાત રાજીખુશીથી કરી છે. આ મારી

સમક્ષ તથા મારા સાંભળતાં લીધેછે, અને આ કબુલત કરનાર શખ્સને તે વાંચી મેળનાવી છે, અને તે ખરી છે એવા તેણે અંગીકાર કર્યો છે. અને તેણે કહેલા મચકુરનો પૂરેપૂરો તથા ખરો હવાલો તેમાં છે.

(સહી) અ. બ.

તે માહિતી.

પોલીસ-અમલદારે જાણે લેવા બાબત.

૧૬૫. જે અમલદારના હવાલામાં કોઈ પોલીસ-થાણું હોય તેને અથવા કોઈ પોલીસ અમલદાર તપાસ કરતો હોય તેને જે ગુનાહ બાબત તપાસ કરવાનો અખતિયાર હોય તે ગુનાહની તપાસ કરવા સારું ફલાણે દસ્તાવેજ અથવા ખીજી વસ્તુ હાજર થવાની જરૂર છે એમ તે અમલદારની નજરમાં આવે, અને જે શખ્સને હજમી કલમ પ્રમાણે સમન અથવા હુકમ મોકલ્યો હોય અથવા મોકલી શકાય તે શખ્સ તે સમનમાં અથવા હુકમમાં ફરમાવ્યા મુજબ સદરહુ દસ્તાવેજ અથવા ખીજી વસ્તુ હાજર કરશે નહીં અથવા નહીં કરે એમ માનવાનું કારણ હોય, અથવા સદરહુ દસ્તાવેજ અથવા ખીજી વસ્તુ ફલાણા શખ્સના કબજામાં છે એવું જાણવામાં નહોય, તારે ત્યારે જે થાણું પોતાના હવાલામાં હોય અથવા જે થાણામાં તેને નિમ્યો હોય તે થાણાની હદ મહિનો કોઈ પણ જગ્યામાં તેને માટે જાણે લેવાને અથવા જાણે લેવરાવવાને તે અમલદાર મુખતિયાર છે.

સદરહુ અમલદારે, બની શકે તો, જાણે લેવા તે જાણે લેવા.

જો તે જાણે તેનાથી જાણે લેવાનું ન બની શકે, અને તે જાણે લેવાને બીજી કોઈ પણ લાયક શખ્સ તે વખતે હાજર ન હોય, તો પોતાના હાથ તળેના કોઈ પણ અમલદારને તે જાણે લેવાનું ફરમાવવાને તે અમલદાર મુખતિયાર છે અને તેણે તે હાથ તળેના અમલદારને એક હુકમ લખીને આપવો, અને કયા દસ્તાવેજ અથવા ખીજી વસ્તુને માટે જાણે લેવા છે તે, તથા કયા જગ્યાનો જાણે લેવો છે તે, તે હુકમમાં લખવું; અને ત્યાર પછી તે જગ્યામાં તેને માટે જાણે લેવાને તે હાથ તળેના અમલદાર મુખતિયાર છે,

જાણે લેવાના વારંટો બાબત આ કાયદાના ઠરાવો, આ કલમ પ્રમાણે લીધેલા જાણે, બની શકે તેટલે સુધી, લાગુ પડશે.

પોલીસ-થાણું જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદારની જાણે લેવા અમલદારને જાણે લેવાનું વારંટ કાઢાડવાનું

૧૬૬. પોલીસનું એક થાણું જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદાર જે કામમાં પોતાના થાણાની હદમાં કોઈ જાણે લેવરાવવાને મુખતિયાર હોય તે કામમાં તેવો જાણે કોઈ પણ જગ્યામાં લેવરાવવાનું, પોલીસનું કોઈ બીજું થાણું જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદારને ફરમાવવાને મુખતિયાર છે, પછી તે બીજું થાણું તેજ જગ્યામાં હોય કે જુદા જગ્યામાં હોય તો પણ.

ક્યારે ફરમાવવાને
મુખત્યાર છે.

સદરહુ પ્રકારના અમલદારને સદરહુ પ્રમાણે ફરમાવ્યુ હોય ત્યારે તેણે ૧૬૫મી કલમના ઠરાવો પ્રમાણે ચાલવું, અને કોઈ વસ્તુ જડે તો જે અમલદારના ફરમાવ્યાથી ઝાડો લીધો હોય તે અમલદારના ઉપર તેણે તે વસ્તુ મોકલી દેવી.

૧૬૭. જ્યારે જ્યારે આ બાબ પ્રમાણે કોઈ પણ તપાસ ૬૧ મી કલમથી મુકરર કરેલી મોવીસ કલાકની મુદતમાં પૂરી થઈ શકશે નહીં એમ જણાય, અને તોહોમત પાકા આધારવાળું છે એમ માનવાના સબબ હોય, ત્યારે ત્યારે પોલીસ-થાણું જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદારે આ કાયદામાં આગળ ફરમાવેલા રોજનામાં તે મુકદ્દમા સંબંધી કરેલી નોંધની એક નકલ પાસેમાં પાસેના માજીસ્ટ્રેટને, તાબડ-તોબ મોકલવી અને તેજ વખતે તે તોહોમતવાળાને સદરહુ માજીસ્ટ્રેટની આગળ મોકલી દેવો.

જ્યારે મોવીસ
કલાકમાં તપાસ
પૂરી થઈશકે નહીં
ત્યારે કેમ કરવું.

જે માજીસ્ટ્રેટની આગળ આ કલમ પ્રમાણે તોહોમતવાળા શખ્સને મોકલ્યો હોય તે માજીસ્ટ્રેટ તે કામનો ધનસાફ કરવાની પોતાને હકુમત હોય કે નહીં તેપણુ તે તોહોમતવાળાને બધી મળીને પંદર દિવસની મુદત સુધી પોતાને યોગ્ય લાગે તેવા પેહરામાં અટકાવી રાખવાનો વખતે વખતે અધિકાર આપવાને મુખત્યાર છે. જે તે કામનો ધનસાફ કરવાની અથવા ધનસાફ કરવા સાર તે કામ કમિટ કરવાની પોતાને હકુમત ન હોય, અને પોતાના વિચારમાં એવું આવે કે તોહોમતવાળાને વધારેવાર અટકાવી રાખવાની જરૂર નથી, તો તે માજીસ્ટ્રેટ તેને સદરહુ હકુમતવાળા માજીસ્ટ્રેટની પાસે મોકલવાનો હકુમ કરવાને મુખત્યાર છે.

આ કલમ પ્રમાણે પોલીસના પેહરામાં અટકાવી રાખવાનો અધિકાર આપનારા માજીસ્ટ્રેટે તેમ કરવાનાં પોતાનાં કારણો દફતરમાં લખાવ્યાં.

જે તે હકુમ જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટ અથવા પેટા તુકડી માજીસ્ટ્રેટ સિવાય બીજા કોઈ માજીસ્ટ્રેટે કર્યો હોય, તો તેણે પોતાના હકુમની નકલ તથા તે હકુમ કરવાનાં કારણો પોતે જે માજીસ્ટ્રેટના પ્રતક્ષ તાબામાં હોય તે માજીસ્ટ્રેટને લખી મોકલવાં.

૧૬૮. જ્યારે તાબા માહેના કોઈ પોલીસ-અમલદારે આ બાબ મુજબ કોઈ તપાસ કરી હોય, ત્યારે જે અમલદારના હવાલામાં તે પોલીસ-થાણું હોય તે અમલદારને તેણે તે તપાસનાં પરિણામનો રિપોર્ટ કરવો.

૧૬૯. તોહોમતવાળાને કોઈ માજીસ્ટ્રેટની પાસે મોકલવાનું વાજબી થાય એટલો પુરતો પુરાવો અથવા એવા વાજબી આધારવાળો શક નથી

તાબા માહેના
પોલીસ-અમલ-
દારે તપાસને રિ-
પોર્ટ કરવો.

જ્યારે પુરાવો
બરાબર ન હોય

ત્યારે તોહોમતવા
ળાને છુટો કરવો.

એમ જે અમલદારના હવાલામાં તે પોલીસ-થાણું હોય તે અમલદારને, આ બાબ પ્રમાણે તપાસ કર્યા ઉપરથી, જણાય તો જે માજીસ્ટ્રેટને પોલીસ રિપોર્ટ ઉપરથી તે ગુનોહ સાંભળવાનો અધિકાર તથા તોહોમતવાવાળાનો ઇનસાફ કરવાનો અથવા ઇનસાફ થવા સાફ તેને કમિટ કરવાનો અધિકાર આપ્યો હોય તે માજીસ્ટ્રેટની આગળ હાજર થવાનું ફરમાવવામાં જે અને બ્યારે આવે તો અને ત્યારે હાજર થવા બાબત, સદરહુ અમલદાર ફરમાવે તે સુજ્ઞ, જમીન સાથે અથવા જમીનવગર, તે શખસ એક ખત લખી આપે એટલે, જે તે પેહરામાં હોય તો, તેને તે અમલદારે છુટો કરવો.

બ્યારે પુરાવા
પુરતો હોય ત્યારે
કામ માજીસ્ટ્રેટ
ની પાસેમોકલવું.

૧૭૦. ઉપર કક્ષા પ્રમાણે પુરતો પુરાવા અથવા વાજબી આધાર વાળો શક છે એમ જે અમલદારના હવાલામાં તે પોલીસ-થાણું હોય તે અમલદારને, આ બાબ પ્રમાણે તપાસ કરવા ઉપરથી, જણાય, તો જે માજીસ્ટ્રેટને પોલીસ રિપોર્ટ ઉપરથી તે ગુનોહ સાંભળવાનો અધિકાર તથા તોહોમતવાળાનો ઇનસાફ કરવાનો અથવા ઇનસાફ થવા સાફ તેને કમિટ કરવાનો અધિકાર આપ્યો હોય તે માજીસ્ટ્રેટની પાસે સદરહુ અમલદારે તોહોમતવાળાને પેહરામાં આપીને મોકલી દેવો, અથવા જે તે ગુનોહ જમીન લઈ શકાય એવા હોય અને તોહોમતવાળો તારણ આપી શકતો હોય તો, કોઈ મુકરર દિવસે સદરહુ માજીસ્ટ્રેટની આગળ હાજર થવા સાફ તથા બ્યાં મુધી બીજી રીતે ફરમાવવામાં આવે નહીં ત્યાં મુધી સદરહુ માજીસ્ટ્રેટની આગળ રોજ રોજ હાજર રહેવા સાફ તેની પાસેથી તે અમલદાર તારણ લેવું.

જે અમલદારના હવાલામાં કોઈ પોલીસ થાણું હોય તે અમલદાર બ્યારે આ કલમ પ્રમાણે કોઈ તોહોમતવાળા શખસને માજીસ્ટ્રેટની પાસે મોકલે અથવા સદરહુ માજીસ્ટ્રેટની આગળ હાજર થવાસાફ તેની પાસેથી તારણ લે, ત્યારે તે માજીસ્ટ્રેટની આગળ જે હથિયાર અથવા બીજી વસ્તુ હાજર કરવાની જરૂર હોય તે પણ તેણે મોકલવાં, અને કોઈ ફરિયાદી હોય તો તેને તથા ફલાણા શખસો તે કામની હકીકતથી વધિક છે એમ તે અમલદારને જણાય તેમાંના જેટલાની પોતાને જરૂર લાગે તેટલા શખસોને તોહોમતવાળાની ઉપર મુકેલા તોહોમતનાં કામમાં માજીસ્ટ્રેટની આગળ હાજર થવાસાફ, તથા, પ્રસંગ પ્રમાણે, ફરિયાદનું કામ ચલાવવાસાફ અથવા પુરાવો આપવાસાફ એક ખત લખી આપવાનું ફરમાવવું.

જે તે ખતમાં જિલ્લા માજીસ્ટ્રેટની અથવા પેટા તુકડી માજીસ્ટ્રેટની કોરટ કહી હોય તો જે કોરટની પાસે સદરહુ માજીસ્ટ્રેટ તે કામ ચોકસી અથવા ઇનસાફ કરવાસાફ મોકલે તે કોરટનો તેમાં સમાવેસ થાય છે એવું સમજવું, પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે આ પ્રમાણે કામ મોકલવાની વાજબી

નોટીસ સદરહુ ફરિયાદીને અથવા શખસોને આપવી જોઈયે.

આ કલમ પ્રમાણે મુકરર કરવાનો દાહડો તોહિમતવાળા શખસ પાસેથી હાજર થવાનું તારણ લીધું હોય તો તેને જે દાહડો હાજર થવાનું હોય તે દાહડો, અથવા તે શખસને પેહરામાં આપીને મોકલવો હોય તો, જે દાહડો તે માજીસ્ટ્રેટની કોર્ટ આગળ આવી પોહિંચવાની તેની વકી હોય તે દાહડો હોવો જોઈયે.

જે અમલદારની સમક્ષ તે ખત લખી આપ્યું હોય તે અમલદારે તેની એક નકલ જે શખસોએ તે ખત લખી આપ્યું હોય તેમાંના એક જણને આપવી, અને પછી તે અસલ ખતને પોતાના રિપોર્ટ સાથે માજીસ્ટ્રેટ પર મોકલવું.

૧૭૧. કોઈ પણ ફરિયાદી અથવા શાહેદ માજીસ્ટ્રેટની કોર્ટમાં જતો હોય ત્યારે રહેતે તેને કોઈ પોલીસ-અમલદારની સાથે જવાનું ફરમાવ્યું નહીં,

ફરિયાદીએ તથા શાહેદોને પોલીસ-અમલદારની સાથે જવાનું ફરમાવ્યું નહીં.

અથવા કોઈ પણ ફરિયાદીને અથવા શાહેદને નકામો પ્રતિબંધ અથવા અડચણ કરવી નહીં અને હાજર થવાખાખત તેનાં પોતાનાં જત મુચલકાશિવાય કોઈ બીજું તારણ આપવાનું તેને ફરમાવ્યું નહીં.

ફરિયાદીએ તથા શાહેદોને પ્રતિબંધ કરવાનહીં.

પણ એવું હરાવ્યું છે કે, ૧૭૦ મી કલમમાં ફરમાવ્યામુજબ અગર કોઈ પણ ફરિયાદી અથવા શાહેદ હાજર થવાની ના કહે અથવા ખત લખી આપવાની ના કહે તો, જે અમલદારના હવાલામાં પોલીસ-થાણું હોય તે અમલદાર તે ફરિયાદીને અથવા શાહેદને પેહરામાં આપીને માજીસ્ટ્રેટની પાસે મોકલવાને મુખત્યાર છે, અને તે ફરિયાદી અથવા શાહેદ સદરહુ ખત લખી આપે ત્યાં સુધી, અથવા તે કામની સુનાવણી પુરી થાય ત્યાં સુધી, તેને પેહરામાં અટકાવી રાખવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે.

હુકમ નહીં માનનારા ફરિયાદીને અથવા શાહેદને પેહરામાં આપીને મોકલવાનો અધિકાર છે.

૧૭૨. આ બાબત મુજબ તપાસ કરનારા દરેક પોલીસ-અમલદારે તે તપાસમાં ચલાવેલું પોતાનું કામ રોજ રોજ એક રોજનામાં લખવું, તે મધ્યે પોતાની પાસે ખચરે ક્યારે આવી તે વખત, પોતે તપાસ ક્યારે કરવા માંડી તથા ક્યારે બંધ કરી તે વખત, જે જે જગ્યાએ પોતે જઈ આવ્યો હોય તેઓનાં નામ, તથા પોતે કરેલી તપાસથી જે જે હકીકત માલમ પડી હોય તેની વિગત, એટલી વાત લખવી.

તપાસમાં ચલાવેલાં કામનું રોજનામું.

પોતાની આગળ જે મુકદ્દમાની ઓકસી અથવા ઇનસાફ ચાલતો હોય તે મુકદ્દમાખાખત પોલીસનાં રોજનામાં હોય તે રોજનામાં મંગાવવાનો, અને તે રોજનામાં તે મુકદ્દમામાં પુરાવાદાખલ નહીં પણ તે ઓકસીમાં અથવા ઇનસાફમાં પોતાને મદદ મળે એટલાસાથે વાપરવાનો દરકોઈ

કોલ્લદારી કોરટને અખત્યાર છે. તોહિમતવાળાને અથવા તેના મુખત્યારોને તે રોજનામાં મંગાવવાનો હક નથી, અથવા કોરટે તે જોવા લીધાં એટલાજ સમગ્રથી તે જોવાનો તોહિમતવાળાને અથવા તેના મુખત્યારોને હક નથી; પણ જે પોલીસ અમલદારે તે રોજનામાં લખ્યાં હોય તેણે પોતાની યાદદાસ્ત તાજ કરવાસાર તે કામમાં લીધાં હોય, અથવા તે પોલીસ-અમલદારને ખોટો પાડવાસાર કોરટે તે કામમાં લીધાં હોય, તો સન ૧૮૭૨ ના હિન્દુસ્તાનના પુરાવાના આક્ટની ૧૬૧મી અથવા ૧૪૫ મી, જેમ હોય તેમ, કલમના કરાવો લાગુ પડશે.

પોલીસ-અમલદારનો રિપોર્ટ.

૧૭૩. આ ખાખપ્રમાણે દરેક તપાસ નકામી ટીલ ન કરતાં પુરી કરવી જોઈએ, અને તે પુરી થઈ રહે છે તુરત, જે અમલદારના હવાલામાં તે પોલીસ-થાણું હોય તેણે સ્થાનિક સરકારે ફરમાવેલા નમૂનામુજબ એક રિપોર્ટ જે માજીસ્ટ્રેટને પોલીસ રિપોર્ટ ઉપરથી તે ગુનેહા સાંભળવાનો અધિકાર આપ્યો હોય તે માજીસ્ટ્રેટની ખાસે મોકલવો, તેમાં પક્ષકારોનાં નામ, ખર્ચનો પ્રકાર, તથા જે શખ્સો તે મુકદ્દમાની હકીકતથી વાકેફ જણાતા હોય તેઓનાં નામ, એ વિગત લખવી, અને તોહિમતવાળા શખ્સને પેહરામાં આપીને મોકલ્યો છે કે તેને તેનાં ખતઉપરથી છુટો કર્યો છે, અને, અગર તેને એપ્રમાણે છુટો કર્યો હોય તો, જતમીનસાથે કે જતમીનવગર તેમ કર્યું છે, તેપણુ લખવું.

બ્યારે ૧૫૮ મી કલમપ્રમાણે કોઈ ઊંચા દરજ્જાના પોલીસ-અમલદારને નીમ્યો હોય ત્યારે તે રિપોર્ટ તેની મારફતે મોકલવો, અને માજીસ્ટ્રેટના હુકમ થતાંમુધી જે અમલદારને હવાલે તે પોલીસ-થાણું હોય તે અમલદારને વધારે તપાસ કરવાનું ફરમાવવાને સદરહુ અમલદાર મુખત્યાર છે.

આ કલમપ્રમાણે મોકલેલા રિપોર્ટઉપરથી બ્યારે એમ જણાય કે તોહિમતવાળાને પોતાના ખતઉપરથી છુટો કર્યો છે ત્યારે તે માજીસ્ટ્રેટે તેખત રદ કરવાનો અથવા ખીજી રીતનો જે હુકમ તેને વાજબી લાગે તેહુકમ કરવો.

આત્મ ધાત વિગેરેના ચોક્કસ કરીને પોલીસે રીપોર્ટ કરવો.

૧૭૪. જે અમલદારના હવાલામાં કોઈ પોલીસ થાણું હોય તે અમલદારને એવી ખબર મળે કે,—

(અ) કોઈ શખ્સે આત્મઘાત કર્યો છે, અથવા

(ખ) કોઈ શખ્સને કોઈ બીજા શખ્સે અથવા કોઈ જનવરે મારી નાખ્યો છે અથવા કોઈ શખ્સ સંચાથી અથવા અકસ્માતથી મરણ પામ્યો છે; અથવા

(ક) કોઈ શખ્સ અવીરીતે મરણ પામ્યો છે કે તે ઉરથી કોઈ બીજા શખ્સે ગુનેહ કર્યાનો વાજબી શક ઉત્પન્ન થાય છે,

એટલે તુરત તે અમલદારે પાસેમાં પાસેના જે માળુસ્ટેટને * ધન-
કેવેસ્ટ ભરવાનો અધિકાર આપ્યો હોય તે માળુસ્ટેટને તે બાબત અબર
આપવી, અને સ્થાનિક સરકારે કરેલી કાંઈપણ કાનુનથી અથવા જિલ્લા
માળુસ્ટેટના અથવા પેટા તુકડી માળુસ્ટેટના કોઈપણ સામાન્ય અથવા
વિશેષ હુકમથી બીજીરીતે કરમાવ્યું ન હોય તો જે જગ્યાએ સદરહુ મરેલા
શખ્સનું મુડદું હોય તે જગ્યાએ જવું, અને ત્યાં પડોસમાંના બે અથવા
વધારે આમલદાર રહેવાશીઓની સમક્ષ તપાસ કરીને મોતનાં દેખાઈતાં
કારણોનો રિપોર્ટ તૈયાર કરવો, અને તેમાં તે મુડદાંઉપર જે જખમ, બાં-
ગેલા અવયવ, ચગદાયાની તથા નુંકસાનની બીજી નિશાણીઓ માલમ
પડે તેનું વર્ણન કરવું તથા શીરીતે અથવા કેવાં (જો હોય તો) શસ્ત્રવડે અ-
થવા હથિયારવડે સદરહુ નિસાણીઓ કરેલી જાણાય છે તે લખવું.

તે રિપોર્ટપર તે પોલીસ-અમલદારે તથા બીજા શખ્સોએ અથવા
તેઓમાંના જેટલાનો વિચાર તેમાં લખ્યાપ્રમાણે હોય તેટલાઓએ સહી
કરવી, અને પછી તુરત તે રિપોર્ટ જિલ્લા માળુસ્ટેટની પાસે અથવા પેટા
તુકડી માળુસ્ટેટની પાસે મોકલી દેવો.

બ્યારે મોતના કારણસંબંધી કાંઈ પણ શક હોય, અથવા બ્યારે બી-
જા કોઈપણ કારણસારે પોલીસ-અમલદાર યોગ્ય ધારતો હોય ત્યારે આ-
બાબત સ્થાનિક સરકાર જે જે કાનુનો કરમાવે તે તે કાનુનોને અનુસરીને
તે પોલીસ-અમલદારે તે મુડદું પાસેમાં પાસેના સિવિલ સર્જન પાસે તપા-
સાવા સારું અથવા આ બાબત સ્થાનિક સરકારે બીજા જે વૈદકીય અ-
મલદારને નિર્મો હોય તે અમલદારપાસે તપાસાવાસારું મોકલી દેવું. પણ
હવા તરફ જોતાં તથા કેટલે દુર તે મુડદું મોકલવું છે તેના વિચાર કરતાં એમ
જાણાય કે સદરહુ તપાસ નિરૂપવાગી થઈ પડે એવી રીતે તે મુડદું રસ્તે
જતાં જતાં સડી જવાનો ભય નથી તો એપ્રમાણે મોકલવું.

મદ્રાસ ઇલાકામાં તથા મુંબઈ ઇલાકામાં આ કલમપ્રમાણે તપાસ
કરવાનો અધિકાર ગામના મુખ્તાર છે, અને પછી તે મુખ્તાર પાસેમાં
પાસેના જે માળુસ્ટેટને ધનકેવેસ્ટ ભરવાનો અધિકાર મળ્યો હોય તે માળુ-
સ્ટેટને તે તપાસનાં પરિણામનો રિપોર્ટ કરવો.

હુકળ લખેલા માળુસ્ટેટને ધનકેવેસ્ટ ભરવાનો અધિકાર આપ્યો
છે; એટલે, હરકોઈ જિલ્લા માળુસ્ટેટ અથવા પેટા તુકડી માળુસ્ટેટ,
તથા જે માળુસ્ટેટને આ બાબત સ્થાનિક સરકારે અથવા જિલ્લા
માળુસ્ટેટ વિશેષ કરીને અધિકાર આપ્યો હોય તે માળુસ્ટેટ.

* કાંઈપણ ચોકશી અથવા તપાસ; વિશેષકરીને અકસ્માતથી અ-
થવા બીજીરીતે આકસ્મિક મરણ નિપળ્યું હોય ત્યારે. S. P. P.

માણસોને પો-
લાવવાનો અખ-
તાર.

૬૭૫. સદરહુ તપાસ કરવા સાર ઉપર કહ્યા પ્રમાણે જે અથવા
વતાં માણસોને, અને તે કામની હકીકતથી બીજું જે માણસ વાકેફ ન
હોતું હોય તે માણસને, હુકમ લખીને, પોલાવવાનો અખતિયાર ન
અમલદારના હવાલામાં કોઈ પોલીસ-થાણું હોય તે અમલદારને છે. જે
પ્રમાણે પોલાવેલો દરએક માણસ હાજર થવાને અને જે સવાલોના જ-
વાબ દેતાં કોઈ કોજદારી યુનાહનું તોહોમત પોતાની ઉપર આવી પડે
અથવા કોઈ દંડ અથવા ગુનેહગારી આપવી પડે એવા સવાલો શિવાય
બીજા સઘળા સવાલોના ખરા જવાબ દેવાને બંધાયેલો છે એમ સમજવું.

એવા કોઈ કામીએમલ યુનોહ હકીકત ઉપરથી દેખાતો ન હોય કે
તેને ૧૭૭ મી કલમ લાગુ પડતી હોય, તો તે માણસોને માજીસ્ટ્રેટની
કોરટમાં હાજર થવાનું તે પોલીસ-અમલદારે કરમાવવું નહીં.

મોતનાં કાર-
ણની ચોકસી મા-
જીસ્ટ્રેટ કરવી.

૧૭૬. જ્યારે કોઈ સખસ પોલીસના હવાલામાં હોય તેવામાં તે મ-
રણ પામે ત્યારે પાસેમાં પાસેના જે માજીસ્ટ્રેટને ઇનફોર્મ જરવાનો અ-
ધિકાર મળ્યો હોય તેણે, તે પોલીસ અમલદારે ફરેલી તપાસને બદલે અ-
થવા તે ઉપરાંત મોતનાં કારણની ચોકસી કરવી, અને ૧૭૮ મી કલમની
(અ), (ખ) અને (ક) રકમોમાં કહેલી બીજી કોઈ પણ બાબતમાં, જે
માજીસ્ટ્રેટને જે પ્રમાણે અધિકાર મળ્યો હોય તે માજીસ્ટ્રેટ તે પોલીસ-
અમલદારે ફરેલી તપાસને બદલે અથવા તે ઉપરાંત મોતનાં કારણની
ચોકસી કરવાને મુખતિયાર છે; અને તે જે પ્રમાણે ચોકસી કરે તો, કોઈ
યુનાહની ચોકસી કરવા બાબત તેને જેટલો અધિકાર હોય તેટલો સઘળો
અધિકાર તેને સદરહુ પ્રકારની ચોકસી કરવા બાબત છે એવું સમજવું,
સદરહુ પ્રકારની કોઈ ચોકસી કરનારા માજીસ્ટ્રેટ તે ચોકસીના સંબંધમાં
પોતે લીધેલો પુરાવો, કામની હકીકત પ્રમાણે, આ કાયદામાં આગળ
કહેલી રીતો માંહેના ગમે તે રીતે દફતરમાં દાખલ કરે.

દોષનું મુદ્દા
ખોદી કાઢવાનો
અધિકાર.

જે સખસનું મુદ્દા દાટી દીધું હોય તે સખસનાં મોતનું કારણ શોધી
કાઢવા માટે તેનાં મુદ્દાની તપાસ કરવાનું જ્યારે સદરહુ માજીસ્ટ્રેટ
એવ્ય ધારે ત્યારે, તે મુદ્દા ખોદી કાઢાવવાને તથા તેની તપાસ કરાવવાને
તે માજીસ્ટ્રેટ મુખતિયાર છે.

નાગ દ્ ઠો.

ચોક્કસ મુકદમામાં કામ ચલાવવા બાબત.

બાબ ૧૫ મો.

ચોક્કસ તથા ઇનસાફ કરવામાં ફોજદારી કોર્ટની હકુમત બાબત.

અ.—ચોક્કસ અથવા ઇનસાફ કરવાની જગા.

૧૭૭. દરેક ગુનાહની ચોક્કસ તથા ઇનસાફ ને કોર્ટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં તે ગુનાહ કર્યો હોય તે કોર્ટે ધણું કરીને કરવો.

૧૭૮. ૧૭૬ મી કલમમાં ગમે તે કહ્યું હોય તે છતાં, ફલાણા જીલ્લામાં ઇનસાફ કરવા સાર કમિટ કરેલા ફલાણા ફલાણા મુકદમાનો અથવા ફલાણા વર્ગના મુકદમાનો ઇનસાફ ફલાણી સેશન વુકડીમાં કરવાનો અધિકાર છે એવો હુકમ કરમાવવાને સ્થાનિક સરકાર મુખ્યતિયાર છે.

પણ એવું હરાવ્યું છે કે વિક્ટોરિયાની કારકિર્દીના એવીસમાં તથા પચીસમાં વર્ષના રજાટચુટના ૧૦૮થા બાબની ૧૫ મી કલમ પ્રમાણે, અથવા આ કાયદાની ૫૨૬ મી કલમ પ્રમાણે કોઈ હુકમ અગાઉથી કાલાડો હોય તેની વિરુદ્ધ સદરહુ હુકમ હોવો નહીં જોઈએ.

૧૭૯. કોઈ વસ્તુ કર્યોના સખખથી, અને તેનું કોઈ પરિણામ થયું હોય તે સખખથી, કોઈ ગુનાહ કર્યાનું જોહોમત કોઈ શખસ ઉપર આવ્યું હોય, ત્યારે ને કોર્ટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં તે વસ્તુ કરી હોય અથવા તે પરિણામ થયું હોય તે કોર્ટને તે ગુનાહની ચોક્કસ અથવા ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર છે.

ચોક્કસ તથા ઇનસાફ કરવાની મામુલ જગા.

મુકદમાનો ઇનસાફ જુદી સેશન વુકડીઓમાં કરવાનું કરમાવવાનો અધિકાર.

ને જીલ્લામાં કૃત્ય કર્યું હોય, અથવા ને જીલ્લામાં પરીણામ થયું હોય તે જીલ્લામાં જોહોમત વાળાનો ઇનસાફ થઈ શકશે.

દર્શાવો.

(અ). અ. નામનો શખસ ક્ષ. કોર્ટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં જખખી થયો અને તે ઝ. કોર્ટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં મરણ પામ્યો.

અ. ના શિક્ષણીય મનુષ્ય વધતા ગુનાહની ચોક્કસ અથવા ઇનસાફ ક્ષ. ને અથવા ઝ. ને કરવાનો અખતિયાર છે.

(બ) અ. નામનો શખસ ક્ષ. કોર્ટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં જખખી થયો, અને દસ દાહાડા સુધી ય. કોર્ટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં અને બીજા દસ દાહાડા સુધી ઝ. કોર્ટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં રહ્યો, અને ય. કોર્ટની કે ઝ. કોર્ટની હ-

હકુમતની રથાનિક હદમાં તેનાથી પોતાનો મામૂલ ધંધો કરાયો નહીં. અ. ને મહાઅથા કરવાના ગુનાહની ચોકસી અથવા ઇનસાફ ક્ષ. ને અથવા ય. ને અથવા ઝ. ને કરવાનો અખતિયાર છે.

(ક) અ. નામના શખસને નુકસાન કરવાનો ભય ક્ષ. કોરટની હકુમતની રથાનિક હદમાં ઉત્પન્ન કર્યો, અને જે માણસે એને ભય ઉત્પન્ન કર્યો તેને તે કોરટથી માલ રવાઘિન કરવાને ય. કોરટની હકુમતની રથાનિક હદમાં અ. લલચાયો. અ. ની ઉપર જ. ખરામથી કહાવવાનો ગુનોહ કર્યો તેની ચોકસી તથા ઇનસાફ ક્ષ. ને અથવા ય. ને કરવાનો અખતિયાર છે.

જ્યારે બીજા ગુના સાથે સંબંધ હોવાના સમખયી કોઈ કૃત્ય ગુના થાય ત્યારે ઇનસાફ કરવાની જગા.

૧૮૦. જે કૃત્ય ગુનો હોય અથવા જે કૃત્યનો કરનાર ગુનો કરી શકતો હોય તો તે ગુનો થાય તેવાં કોઈ કૃત્યની સાથે સંબંધ હોવાના સમખયી બીજું કોઈ કૃત્ય પણ ગુનોહ હોય ત્યારે આ છેલ્લા કોલ્લા ગુના તો હોમતની ચોકસી અથવા ઇનસાફ જે કોરટની હકુમતની રથાનિક હદમાં એ બંધાનું ગમ તે કૃત્ય કર્યું હોય તે કોરટને કરવાનો અધિકાર છે.

દર્શાવે.

(અ) મદદગારીનાં તો હોમતની ચોકસી અથવા ઇનસાફ, જે કોરટની હકુમતની રથાનિક હદમાં મદદગારી કરી તે કોરટને, અથવા મદદગારી કરેલો ગુનો જે કોરટની હકુમતની રથાનિક હદમાં કર્યો તે કોરટને કરવાનો અધિકાર છે.

(ખ) ચોરીનો માલ લેવાનાં અથવા રાખવાનાં તો હોમતની ચોકસી અથવા ઇનસાફ, જે કોરટની હકુમતની રથાનિક હદમાં માલ ચોર્યો હોય તે કોરટને અથવા તે માલમાંનો કોઈ પણ માલ જે કોરટની હકુમતની રથાનિક હદમાં કોઈ પણ વખતે બદલાવવાની લીધો અથવા રાખ્યો હોય તે કોરટને કરવાનો અધિકાર છે.

(ક) કોઈ શખસનું હરણ થયું છે એવું જાણીને તે શખસને ગેરવાજબી રીતે સંતાડવાનાં તો હોમતની ચોકસી અથવા ઇનસાફ, જે કોરટની હકુમતની રથાનિક હદમાં ગેરવાજબી રીતે સંતાડવાનું કામ બન્યું હોય તે કોરટને, અથવા જે કોરટની હકુમતની રથાનિક હદમાં તે શખસનું હરણ થયું હોય તે કોરટને કરવાનો અધિકાર છે.

ઠગ હોવાના. બત અથવા ડાકાઢટીની ટોળીમાં હોવા બાબત અથવા પેહરામાંથી નાહાસી જવો બાબત વિગેરે.

૧૮૧. ઠગ હોવાના, ઠગ થઈને ખુન કરવાના, ડાકાઢટી કરવાના, ખુન કરીને ડાકાઢટી કરવાના, ડાકાઢટીની ટોળીમાં હોવાના, અથવા પેહરામાંથી નાહાસી જવાના, ગુનાહની ચોકસી અથવા ઇનસાફ જે કોરટની હકુમતની રથાનિક હદમાં તો હોમતવાળો શખસ હાય તે કોરટને કરવાનો અધિકાર છે.

सापराध ज्योति
उपयोगतया सा-
पराध विश्वास
धात.

योरथाप्याप्यत.

ગુ-હાનું રથળ
 નકી નથાય ત્યારે,
 અથવા એક-
 જી જીહામાં ગુ-
 હો થયો ન હોય
 ત્યારે,

ਅਥਵਾ ਗੁਣ-ਹੋ
 ਯਾਤੁ ਰਹੇ ਤੇਯਾ
 ਹੋਯ ਲਾਇ,

अथवा धर्मां
अक कृतो मज्जिने
गुन्हो ययो होय
त्यारे.

ગોકસી ગયથ
 વા હનિસાક કર-
 વાની જગ્યા.

મુસાફરીમાં
કરેલો ગુલ્લો.

ਰੇਲਵੇ, ਟੈਲੀਗ੍ਰਾ-
 ਫ਼, ਟੈਲੀਫ਼ੋਨ ਆ-
 ਫ਼ੀਸ਼ ਤਥਾ ਲਾਈ-
 ਫ਼ੰਗਾਂ ਸਬੰਧਤ ਸੰਯੋਜਨ

૧૮૪. રેલવે, ટેલિગ્રાફ, ટપાલગ્રામીસ અથવા લડાઈના શસ્ત્ર અને લડાઈના સામાન સંબંધી હરકોઈ ચાલુ કાયદાના હરાયો વિરુદ્ધ સઘળા ગુનહાઓની ચોકસી તથા ધનસાફ ધંલાકાના મુખ્ય શેહેરમાં કરવાનો અધિકાર છે, પછી તે ગુનહા સદરહુ શેહેરમાંહિ કરેલો છે એવું

આક્ટોની વિરુદ્ધ
ગુના.

જણાવ્યું હોય કે, નહીં હોય તોપણ; પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે ગુનાહીનાર તથા તેની ઉપર મુકદ્દમો ચલાવવા માટે જરૂરના સધળા શહેરો સદરહુ શહેરમાં માલમ પડવા બેઠાં.

કયા જીલ્લામાં
ચોકસી અથવા
ઈનસાફ કરવાને,
સંશયને પ્રસંગે, હું
કોરટ ઠરાવવું.

૧૮૫. બ્યારે બ્યારે કલાણા ગુનાહીની ચોકસી અથવા ઈનસાફ આ બાબમાં પાછળ કહેલા ઠરાવો પ્રમાણે કઈ કોરટ કરવો તે બાબત કાંઈપણ સંશય પડે, ત્યારે ત્યારે જે હું કોરટની અપેલેટ ફાજલારી હકુમતની રચાનિક હદમાં ગુનાહીનાર ખરેખર હોય તે હું કોરટ તે ગુનાહીની ચોકસી અથવા ઈનસાફ કઈ કોરટ કરવો તે ઠરાવવાને મુખત્યાર છે.

બ્રિટિશ બર્મીમાં, બ્યારે ગુનાહીનાર રાણીની વિલાયતી રૈયત હોય ત્યારે, રંગુનનો રિકાર્ડર, અને, બીજા સધળે પ્રસંગે, બ્રુડિશિયલ કમિશનર આ કલમનાં કારણોસાર હું કોરટ છે એમ સમજવું.

રચાનિક હકુ-
મતની બાહાર કે
રેલા ગુના સાર
સમન અથવા
વારંટ કાઢાડવાનો
અધિકાર.

૧૮૬. બ્યારે કોઈ પ્રેસિડેનસી માજીસ્ટ્રેટને, કોઈ જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટને, કોઈ પેટા તુકડી માજીસ્ટ્રેટને અથવા પેલેલા વર્ગના જે માજીસ્ટ્રેટને રચાનિક સરકારે આ બાબત વિશેષ કરીને અધિકાર આપ્યો હોય તે માજીસ્ટ્રેટને એવું માનવાનું કારણ જણાય કે પોતાની હકુમતની રચાનિક હદમાં હદના કોઈપણ શખસે સદરહુ હદની બાહાર (પછી બ્રિટિશ ઇન્ડિયાની અંદર કે બાહાર) એવો કોઈ ગુનાહી કર્યો છે કે જેનો ચોકસી અથવા ઈનસાફ ૧૭૭ થી ૧૮૪ સુધીની કલમો (જે બન્ને કલમો સુધાં) કલમોના ઠરાવો પ્રમાણે, અથવા બીજા હરકોઈ ચાલુ કાયદા પ્રમાણે, સદરહુ હદની અંદર થઈ શકે એમ નથી, પણ જેનો ઈનસાફ કોઈ ચાલુ કાયદા પ્રમાણે બ્રિટિશ ઇન્ડિયામાં થઈ શકે એમ છે, ત્યારે તે ગુનાહી બાંહે સદરહુ હદમાં થયો હોય એવી રીતે તેની ચોકસી કરવાને, તથા સદરહુ શખસને પોતાની આગળ હાજર થવાની આ કાયદામાં પાછળ ઠરાવેલી રીતે જરૂર પાડવા તે, તથા સદરહુ ગુનાહીની ચોકસી અથવા ઈનસાફ કરવાની હકુમત જે માજીસ્ટ્રેટને હોય તે માજીસ્ટ્રેટની પાસે તે શખસને મોકલવાને, અથવા, સદરહુ ગુનાહી જામીન લઈ શકાય એવો હોય તો, સદરહુ માજીસ્ટ્રેટની આગળ હાજર થવાસાર તેની પાસેથી જામીનસાથે કે વગર જામીન ખત લેવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે.

પકડ્યા પછી
માજીસ્ટ્રેટ કેમ ક-
રવું.

બ્યારે સદરહુ હકુમતવાળા એક કરતાં વધારે માજીસ્ટ્રેટો હોય અને સદરહુ શખસને કયા માજીસ્ટ્રેટની પાસે મોકલવા, અથવા કયા માજીસ્ટ્રેટની આગળ હાજર થવાસાર બાંધી લેવો, તે બાબત આ કલમ પ્રમાણે ચાલનારા માજીસ્ટ્રેટની ખાતરી થાય નહીં, ત્યારે હકુમ મળવાસાર હું કોરટને તે કામનો રિપોટ કરવા.

૧૮૭. ૧૮૬ મી કલમ પ્રમાણે કોઈ પ્રિસિડેનસી માંજીએ અથવા જીલ્લા માંજીએ શિવાય બીજા કોઈ માંજીએ કહાડેલાં વારંટ ઉપરથી જો તે શખ્સને પકડવામાં આવ્યો હોય, તો સદરહુ માંજીએ તે શખ્સને જે જીલ્લા માંજીએ તાબામાં પોતે હોય તે જીલ્લા માંજીએ મોકલવો, પણ તેવા ગુનહાની ચોકસી અથવા ધનસાફ કરવાની જે માંજીએ હકુમત હોય તે માંજીએ જો તે શખ્સને પકડવા માટે પોતાનું વારંટ કહાડ્યું હોય, તો તે પકડેલા શખ્સને જે પોલીસ અમલદાર તે વારંટ બબલવો હોય તે પોલીસ-અમલદારને હવાલે કરવો, અથવા જે માંજીએ તે વારંટ કહાડ્યું હોય તેની પાસે મોકલવો.

જો તે પકડેલા શખ્સે જે ગુનહા કર્યાનું કહેવામાં આવ્યું હોય અથવા કર્યાનો શક આવ્યો હોય તે ગુનહાની ચોકસી અથવા ધનસાફ તે જીલ્લામાં ૧૮૬ મી કલમ પ્રમાણે ચાલનારા માંજીએ કોરટ શિવાય બીજા કોઈ કોર્ટદારી કોરટને કરવાનો અધિકાર હોય, તો સદરહુ માંજીએ તે શખ્સને સદરહુ કોરટની પાસે મોકલવો.

૧૮૮. જ્યારે રાણીની કોઈ બિલાયતી રૈયત હિંદુસ્તાનમાં હિના અને મલિકા માઆઝમાની સાથે મૈત્રી રાખનારા કોઈ રાજના અથવા સંસ્થાનના મુલકોમાં કોઈ ગુનહા કરે, અથવા

જ્યારે મલિકા માઆઝમાની હિંદુસ્તાનમાં કોઈ દેશી રૈયત બ્રિટિશ ઇન્ડિયાની હદની બહાર કોઈપણ જગ્યાએ કોઈ ગુનહા કરે,

ત્યારે બ્રિટિશ ઇન્ડિયામાં જે જગ્યાએ તે રૈયત જડી આવે તે જગ્યાએ જાણે તે ગુનહા કર્યો છે એવી રીતે તે ગુનહા સંબંધી તેની તબવીબ કરવાનો અધિકાર છે.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે જે મુલકમાં સદરહુ પ્રકારનો કોઈપણ ગુનહા કર્યાનું કહેવામાં આવ્યું હોય તે મુલકમાં કોઈ પોલિટિકલ એજન્ટ હોય તો તેના મત પ્રમાણે તે તોહમતની ચોકસી બ્રિટિશ ઇન્ડિયામાં કરવી જોઈએ એવા દાખલો તે આપે નહીં તો સદરહુ ગુનહા સંબંધી કોઈપણ તોહમતની ચોકસી બ્રિટિશ ઇન્ડિયામાં કરવી નહીં:

બીજી એવું પણ ઠરાવ્યું છે કે આ કલમ પ્રમાણે કોઈપણ શખ્સની ઉપર કોઈપણ કામ ચલાવ્યું હોય તેથી, જો તે જ ગુનહા બ્રિટિશ ઇન્ડિયામાં કર્યો હોય તો તે ગુનહા બાબત સદરહુ શખ્સની ઉપર પછીથી કામ ચલાવતાં જેમ અટકાવ થાય તેમજ સદરહુ ચલાવેલા કામથી બ્રિટિશ ઇન્ડિયાની હદની બહાર કોઈપણ મુલકમાં તે જ ગુનહા સંબંધી સન ૧૮૭૯ ના પરરાજમાં હકુમત બાબતના અને ગુનહાગારો સ્વાધીન કરવા

તાબા માં હિના માંજીએ વારંટ કહાડ્યું હોય ત્યારે કેમ કરવું.

બ્રિટિશ ઇન્ડિયાની બહાર કરેલા ગુનહા બાબત બ્રિટિશ રૈયતની જવાબદારી.

તોહમત બાબત ચોકસી કરવાની યોગ્યતા સંબંધી પોલિટિકલ એજન્ટ દાખલો આપવો.

બાબતના આકટ પ્રમાણે આગળ બીજી કામ ચલાવતાં અટકાવ થશે એમ સમજવું.

જાણીની ત
થા રજુ કરેલા
કાગળોની નકલો
પુરાવામાં લેવાનું
કરમાવવાનો અ-
ભ્યાર.

૧૮૬. બ્યારે બ્યારે ૧૮૮ મી કલમમાં કહેલા કોઈ પણ ગુનહાની ચોકસી અથવા ધનસાફ ચાલતો હોય તારે તારે, સ્થાનિક સરકારને યોગ્ય લાગે તો જે મુલકમાં સદરહુ ગુનહો કર્યાનું કહેવામાં આવ્યું હોય તે મુલકમાંના અથવા તે મુલકના પોલિટિકલ એજન્ટ અથવા કોઈ જીડિશીયલ (ન્યાય-ખાતાના) અમલદારની આગળ આપેલી જાણીની અથવા રજુ કરેલા કાગળો જે બાબતો સાથે સંબંધ રાખતા હોય તે બાબતો સંબંધી પુરાવો લેવાસાર સદરહુ ચોકસી અથવા ધનસાફ કરનારી કોર્ટ જે પ્રસંગે કમિ-શન કાહાડી શકે તે પ્રસંગે સદરહુ જાણીનીની અથવા રજુ કરેલા કાગળો ની નકલો સદરહુ કોર્ટે પુરાવા દાખલ લેવી એવું સ્થાનિક સરકાર ફર-માવવાને મુખતિયાર છે.

પોલિટિકલ
એજન્ટ આ શ-
બ્દોની બાબત.

૧૮૭. ૧૮૮ મી તથા, ૧૮૬ મી કલમમાં "પોલિટિકલ એજન્ટ" આ શબ્દોનો અર્થ હેડળ લખ્યા પ્રમાણે છે અને તે શબ્દોમાં હેડળ લખ-લા અમલદારોનો સમાસ થાય છે—

(અ) બ્રિટિશ ઇન્ડિયાની હદબાહારના કોઈ મુલકમાં હિંદુસ્તાનની બ્રિ-ટિશ સરકારની તરફથી મુખ્ય અમલદાર હોય તે અમલદાર;

(બ) જે મુલક બ્રિટિશ ઇન્ડિયાનો ભાગ નહીં હોય તે મુલકમાં રાન ૧૮૭૬ ના પરરાજમાંલેની હકુમત બાબતના અને ગુનહોગારો સ્વાધિન કરવા બાબતના આકટ પ્રમાણે પોલિટિકલ એજન્ટના સમૂહના અથવા હરકોઈ અધિકાર ચલાવવાને ગવર્નર જનરલ ધન-કૉસિલે અથવા મદ્રાસ અથવા મુંબઈ ઇલાકાના ગવર્નર ધનકૉસિલે બ્રિટિશ ઇન્ડિયામાંલેનો કોઈ અમલદાર નિમ્નો હશે તે અમલદાર.

બ—કામ ચલાવવા માટે જે શરતો અવશ્ય છે તે.

માજીસ્ટ્રેટોએ
ગુનહો સાંભળવા
બાબત.

૧૮૮. આ કાયદામાં આગળ ઠરાવ્યું છે તે શિવાય હરકોઈ પ્રેસીડ-ન્સી માજીસ્ટ્રેટ, જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટ, પેટા તુકડી માજીસ્ટ્રેટ અને બીજા જે માજીસ્ટ્રેટને આ બાબત વિશેષે કરીને અધિકાર આપ્યો હોય તે માજી-સ્ટ્રેટ હેડળ લખ્યા પ્રમાણે હરકોઈ ગુનહો સાંભળવાને મુખતિયાર છે.—

(અ) જે હકીકતનો સદરહુ ગુનહો બનેલો હોય તે હકીકતની ફરિયાદ આવ્યા ઉપરથી;

(બ) સદરહુ હકીકતવિશે કોઈ પોલીસ રિપોર્ટઉપરથી;

(ક) પોલીસ-અમલદારશિવાય બીજા કોઈ પણ શખ્સપાસેથી અગર મળ્યાઉપરથી, અથવા સદરહુ ગુનહો થયો છે એવું પોતે જ જા-

૧. પચાઉપરથી અથવા એવા પોતાને જ શક આપ્યા ઉપરથી;

જે માજીસ્ટ્રેટને જે ગુન્હાઓનો ઇનસાફ કરવાનો અથવા ઇનસાફ થવાસાર કમિટ કરવાનો અધિકાર હોય તે માજીસ્ટ્રેટને તે ગુન્હા રકમ (અ) પ્રમાણે અથવા રકમ (બ) પ્રમાણે સાંભળવાનો અધિકાર સ્થાનિક સરકારે, અથવા સ્થાનિક સરકારના સામાન્ય અથવા વિશેષ હુકમને અનુસરીને જિલ્લા માજીસ્ટ્રેટ આપવાને મુખ્યત્વાર છે.

પહેલા અથવા બીજા વર્ગના જે માજીસ્ટ્રેટને જે ગુન્હાઓનો ઇનસાફ કરવાને અથવા ઇનસાફ થવાસાર કમિટ કરવાનો અધિકાર હોય તે માજીસ્ટ્રેટને તે ગુન્હા રકમ (ક) પ્રમાણે સાંભળવાનો અધિકાર સ્થાનિક સરકાર આપવાને મુખ્યત્વાર છે.

૧૯૨. જે મુકદ્દમો પોતે હાથમાં લીધો હોય તે મુકદ્દમાની ચોકસી અથવા ઇનસાફ કરવાસાર પોતાના તાબામાં હોના હરકોઈ માજીસ્ટ્રેટની પાસે તે મુકદ્દમા મોકલવાને હરકોઈ જિલ્લા માજીસ્ટ્રેટ અથવા પેટા તુકડી માજીસ્ટ્રેટ મુખ્યત્વાર છે.

પહેલા વર્ગના જે માજીસ્ટ્રેટ જે મુકદ્દમો હાથમાં લીધો હોય તે માજીસ્ટ્રેટને તે મુકદ્દમો પોતાના જિલ્લામાંનો બીજો વિશેષકરીને કહેલો જે કોઈ માજીસ્ટ્રેટ આ કાયદાપ્રમાણે તે તોલેમતવાળાનો ઇનસાફ કરવાને અથવા ઇનસાફ થવાસાર કમિટ કરવાને લાયક હોય, તે માજીસ્ટ્રેટની પાસે ચોકસી અથવા ઇનસાફ કરવાસાર મોકલવાનો અધિકાર આપવાને હરકોઈ જિલ્લા માજીસ્ટ્રેટ મુખ્યત્વાર છે; અને તે મુજબ સદરહુ માજીસ્ટ્રેટને તે મુકદ્દમાની વ્યવસ્થા કરવાનો અધિકાર છે.

૧૯૩. આ કાયદાથી અથવા બીજા હરકોઈ ચાલુ કાયદાથી બીજી રીતે સ્પષ્ટ કરાયેલ કોઈ યોગ્ય અધિકારવાળા માજીસ્ટ્રેટ તોલેમતવાળા શખ્સને કમિટ કર્યાવગર કોઈપણ સેશન કોર્ટે અસલ હકુમતની કોર્ટ રાખેલ કોઈપણ ગુન્હો સાંભળવા નહીં.

આડિશનલ સેશન જડ્જનેએ તથા બઝન્ટ સેશન જડ્જનેએ ફક્ત જે મુકદ્દમાનો ઇનસાફ કરવાનું સ્થાનિક સરકાર સામાન્ય અથવા વિશેષ હુકમ કરીને તેને કરમાવે, અથવા જે મુકદ્દમા તે તુકડીનો સેશન જડ્જ ઇનસાફ કરવાસાર તેને સોંપે, તેવાજ મુકદ્દમાનો ઇનસાફ કરવો.

આસિસ્ટન્ટ સેશન જડ્જનેએ ફક્ત જે મુકદ્દમા તુકડીનો સેશન જડ્જ ઇનસાફ કરવાસાર પોતાને સામાન્ય અથવા વિશેષ હુકમ કરીને સોંપે તેવાજ મુકદ્દમાનો ઇનસાફ કરવો.

૧૯૪. જે કોર્ટ હરકોઈ ગુન્હો આ કાયદામાં આગળ કરાવેલી રીતે

માજીસ્ટ્રેટોએ મુકદ્દમા બીજાની પાસે મોકલવા બાબત.

સેશન કોર્ટોએ ગુન્હો સાંભળવા બાબત.

આડિશનલ સેશન જડ્જનેએ અને બઝન્ટ સેશન જડ્જનેએ ઇનસાફ કરવાના મુકદ્દમા.

આસિસ્ટન્ટ સેશન જડ્જનેએ (ઈનસાફ કરવાના મુકદ્દમા.)

જે કોર્ટ ગુનાહ

સાંભળવા બાબત.

પોતાને ત્યાં કમિટ કર્યા ઉપરથી સાંભળવાને મુખ્યતિયાર છે.

વિક્ટોરિયા રાણીની કારકિર્દીના ચોવીસમાં તથા પચાસમાં વર્ષના સ્થા. ટયુટના ૧૦૪થા બાબતપ્રમાણે આપેલા હરકોઈ લેટર્સપેટન્ટના દરાવેને આ કલમ માંહેના કોઈપણ મજબૂરથી બાધ થાય છે એવું સમજવું નહીં.

સરકારી નોકરોના કાયદેસરે અખત્યારના નિરંકાર બાબત ફરિયાદનું કામ ચલાવવું.

સરકારી ઈન સાફની વિરુદ્ધ કેટલાએક ગુનાઓ બાબત ફરિયાદનું કામ ચલાવવું.

પુરાવામાં આ પેલા દસ્તાવેજો સંબંધિતતાએક ગુના બાબત ફરિયાદનું કામ ચલાવવું.

મંજૂરીયત કેવા પ્રકારની બેઠાયે.

૧૯૫.—(અ) હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૧૭૨થી ૧૮૮ સુધીની કલમો (એ બંને કલમો સુધી) પ્રમાણે શિક્ષા કરવાલાયક કોઈપણ ગુના, જે સરકારી નોકરનું લાગતું વળગતું હોય તેની અથવા તે જે સરકારી નોકરના તાબામાં હોય તેની પ્રથમ મંજૂરીયત લીધાવગર અથવા તેની ફરિયાદવગર કોઈપણ કોર્ટે સાંભળવો નહીં;

(બ) સદરહુ કાયદાની ૧૯૩મી, ૧૯૪મી, ૧૯૫મી, ૧૯૬મી, ૧૯૭મી, ૨૦૦મી, ૨૦૫મી, ૨૦૬મી, ૨૦૭મી, ૨૦૮મી, ૨૦૯મી, ૨૧૦મી, ૨૧૧મી, અથવા ૨૨૮મી કલમપ્રમાણે શિક્ષા કરવાલાયક કોઈપણ ગુના, બ્યારે તે હરકોઈ કોર્ટમાં ચાલેલાં હરકોઈ કામમાં અથવા કામનાં સંબંધમાં કર્યો હોય ત્યારે, તે કોર્ટની, અથવા બીજી જે કોર્ટના તાબામાં તે કોર્ટ હોય તેની, પ્રથમ મંજૂરીયત લીધાવગર અથવા તેની ફરિયાદવગર કોઈપણ કોર્ટે સાંભળવો નહીં.

(ક) સદરહુ કાયદાની ૪૬૩મી કલમમાં વર્ણવેલો અથવા ૪૭૧મી, ૪૭૫મી, અથવા ૪૭૬મી કલમપ્રમાણે શિક્ષા કરવાલાયક કોઈપણ ગુના બ્યારે તે હરકોઈ કોર્ટમાં હરકોઈ કામના કોઈ વક્તુકારે તે કામમાં પુરાવામાં આપેલા કોઈ દસ્તાવેજના સંબંધમાં કર્યો હોય, ત્યારે તે કોર્ટની, અથવા બીજી જે કોર્ટના તાબામાં તે કોર્ટ હોય તે કોર્ટની પ્રથમ મંજૂરીયત લીધાવગર અથવા તેની ફરિયાદવગર કોઈપણ કોર્ટે સાંભળવો નહીં.

આ કલમમાં સુચવેલી મંજૂરીયત મોઘમરીતે આપવાનો અખત્યાર છે, અને તેમાં તોહોમતવાળા શખ્સનું નામ લખવાની જરૂર નથી; પણ, બની શકે તેટલે સુધી, જે કોર્ટમાં અથવા બીજી જગ્યામાં, અને જે પ્રસંગે તે ગુનો કર્યો હોય તે કોર્ટ અથવા જગ્યા, અને તે પ્રસંગ, એ વિશેષેકરીને તેમાં જાણાવવા.

બ્યારે આ કલમમાં સુચવેલા હરકોઈ ગુનાના સંબંધમાં મંજૂરીયત આપી હોય ત્યારે તે સુકદમો સાંભળનારી કોર્ટને સદરહુ પ્રમાણે સુચવેલો બીજો જે ગુનો હકીકત ઉપરથી જણાઈ આવે તે ગુનાનું તોહોમતનાયું તૈયાર કરવાનો અધિકાર છે.

જે મંજૂરીયત આ કલમપ્રમાણે આપી હોય અથવા આપવાની ના

કહી હોય તે મંજૂરીયત રદ કરવાનો અથવા આપવાનો અમત્સાર જે અધિકારીના તાબામાં તે મંજૂરીયત આપનારો અથવા આપવાની ના કહેનારા અધિકારી હોય તે અધિકારીને છે; અને જે તારિખે સદરહુ પ્રકારની કોઇપણ મંજૂરીયત આપી હશે તે તારીખથી છ મહિના કર્તા વતી મુદત સુધી તે મંજૂરીયત અમલમાં રહેશે નહીં.

આ કલમનાં કારણોસાર સ્માલકાઝ કોર્ટ શિવાય બીજી દરેક કોર્ટ, ફક્ત જે કોર્ટમાં તેની ઉપર અપીલો ધાણું કરીને ચાલી શકતી હોય તે કોર્ટના તાબામાં છે એવું સમજવું.

હાલાકાનાં મુખ્ય શેહરોમહિની સ્માલકાઝ કોર્ટો હૈ કોર્ટના તાબામાં છે એવું સમજવું; અને બીજી દરેક સ્માલકાઝ કોર્ટ, જે સેસન તુકડીમાં તે કોર્ટ આવેલી હોય તે સેસન તુકડીની સેસન કોર્ટના તાબામાં છે એવું સમજવું.

૧૬૧. હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૧૨૭મી કલમશિવાય ૧૬૧ બાબ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવા અથવા તેજ કાયદાની કલમ ૨૬૪ અ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવા, કોઇપણ ગુન્હા ગવર્નર જનરલ ઇન કૌન્સિલના અથવા રયાનિક સરકારના અથવા જે અમલદારને ગવર્નર જનરલ ઇન કૌન્સિલે આપાખત અધિકાર આપ્યો હોય તે અમલદારના હુકમથી અથવા અખત્યારથી ફરિયાદ કર્યા વગર કોઇપણ કોર્ટે સાંભળવો નહીં.

૧૬૨. ઇંડ્યા સરકારની અથવા રયાનિક સરકારની મંજૂરીયત વગર પોતાના હુકમ ઉપરથી ખસેડી ન શકાય એવા હરકોઈ જડજની ઉપર અથવા એવા હરકોઈ સરકારી નોકરની ઉપર તે સદરહુ પ્રકારનો જડજ છે અથવા સરકારી નોકર છે તે સખખથી કોઈ ગુન્હાનું તોહોમત મુકવામાં આવે, ત્યારે તેને ખસેડવાનો હુકમ કરવાનો જે સરકારને અધિકાર હોય તે સરકારની અગાઉથી મંજૂરીયત લીધાવગર અથવા એવી મંજૂરીયત આપવાખાખત જે અમલદારને તે સરકારે અધિકાર આપ્યો હોય તે અમલદારની અથવા જે કોર્ટના અથવા બીજા અધિકારીના તાબામાં સદરહુ જડજ અથવા સરકારી નોકર હોય અને સદરહુ મંજૂરીયત આપવાના જેના અધિકારની સદરહુ સરકારે મર્યાદા કરી નહોય તે કોર્ટની અથવા બીજા અધિકારીની અગાઉથી મંજૂરીયત લીધાવગર કોઇપણ કોર્ટે તે ગુન્હા સાંભળવો નહીં.

ક્યા શખસે તથા કઈ રીતે સદરહુ જડજ અથવા સરકારી નોકરની ઉપર ફરિયાદનું કામ ચલાવવું તે નક્કી કરવાને, તથા જે કોર્ટની આગળ ઇનસાફ કરાવવો હોય તે કોર્ટ વિશેષ કરીને જણાવવાને સદરહુ સરકાર મુખત્યાર છે.

૧૬૩. જે ગુન્હા હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાના ૧૬૨મા અથવા ૨૧૨મા બાબમાં અથવા તેજ કાયદાની ૪૬૩થી ૪૬૬ સુધીની (એ બન્ને

રાખ્ય વિરૂધ્ધ ગુન્હાખાખત ફરિયાદનું કામ ચલાવવું.

જડજો તથા સરકારી નોકરો ઉપર ફરિયાદનું કામ ચલાવવું.

ફરિયાદનું કામ ચલાવવા ખાખત સરકારનો અધિકાર.

કરાર તોડવા ખાખત, આખર

લેવાબાબત અને
લગ્નવિરૂધ ગુન્હો
બાબત ફરિયાદનું
કામ ચલાવવું.

છિનાળાં બા-
બત અથવા પ-
રણેલી સ્ત્રી કાસ-
લાવી જવા બા-
બત ફરિયાદનું
કામ ચલાવવું.

કલમોસુદ્ધા) કલમોમાં આવતો હોય તે ગુન્હાથી જે શખસને નુકસાન પ-
હોંચ્યું હોય તેશખસે કરેલી ફરિયાદવગર કોઈ પણ કોર્ટે તે ગુન્હો સાંભળવા નહી.

૧૬૬. હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૪૬૭મી અથવા ૪૬૮મી
કલમ મુજબના કોઈ ગુન્હાબાબત, તે સ્ત્રીના ઘણીએ, અથવા, તેની ગેર-
હાજરીમાં, તેની તરફથી જે શખસના હવાલામાં સદરહુ સ્ત્રી તે ગુન્હો
કરવામાં આવ્યો તે વખતે હોય તે શખસે ફરિયાદ ન કરી હોય, તો કોઈ-
પણ કોર્ટે તે ગુન્હો સાંભળવા નહી.

બાબ ૧૬ મો.

માજિસ્ટ્રેટને ફરિયાદ કરવા બાબત.

ફરિયાદીની જ
બાબત લેવા બા-
બત.

૨૦૦. ફરિયાદ ઉપરથી કોઈ ગુનોહ સાંભળવાના માજિસ્ટ્રેટ તુરત
ફરિયાદીની કસમ ઉપર જબાની લેવી, અને તે જબાનીનો સાર લખી લે-
વો તથા તે ઉપર ફરિયાદીએ અને માજિસ્ટ્રેટે પણ સહી કરવી.

પણ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કરાવ્યું છે:—

(અ) જ્યારે ફરિયાદ લખાતી કરવામાં આવે ત્યારે આ કલમ માં-
હેના કોઈ પણ મત્તકરથી, ૧૬૨ મી કલમ પ્રમાણે તે મુકદ્દમો બીજાની
પાસે મોકલતાં પહેલાં કોઈ માજિસ્ટ્રેટને ફરિયાદીની જબાની લેવાની જરૂ-
ર છે એવું સમજવું નહીં.

(બ) જ્યારે માજિસ્ટ્રેટ પ્રેસિડેન્સી માજિસ્ટ્રેટ હોય, ત્યારે દરેક મુ-
કદ્દમામાં તે માજિસ્ટ્રેટ દુરસ્તઘરે તે પ્રમાણે સદરહુ જબાની કસમ ઉ-
પર અથવા તે વગર લેવાનો અધિકાર છે; પણ પોતે દુરસ્તઘરે તો, ફ-
રિયાદની બાબત પોતાની આગળ આણતાં પહેલાં, તે માજિસ્ટ્રેટ તે
બાબત લખી આપવાનું કરમાવવાને મુખતિયાર છે.

(ક) જ્યારે તે મુકદ્દમો ૧૬૨મી કલમ પ્રમાણે કોઈ બીજા પાસે મો-
કલવામાં આવ્યો હોય અને આ પ્રમાણે મોકલનારો માજિસ્ટ્રેટ ફરિયાદી-
ની જબાની લઈ ચુક્યો હોય ત્યારે જે માજિસ્ટ્રેટની પાસે તે મુકદ્દમો મો-
કલવામાં આવ્યો હોય તે માજિસ્ટ્રેટ ફરિયાદીની ફરીથી જબાની લેવાને
બંધાયેલો નથી.

જે માજિસ્ટ્રેટ
ને ફરિયાદલેવાનો
અધિકાર નહોતો
તેણે શું કરવું.

૨૦૧. જો તે ફરિયાદ લખાતી કરી હોય અને તે મુકદ્દમો સાંભળવાનો
માજિસ્ટ્રેટને અધિકાર ન હોય તો, તેણે તે ફરિયાદ યોગ્ય કોર્ટની આગળ
રજુ કરવા સાર પાઠી આપવી અને તેની ઉપર તે મતલબનોથેરો લખવો,

૨૦૨. ચીફ પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટને અથવા બીજા જે પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટને સ્થાનિક સરકાર આ બાબત વખતે વખતે અધિકાર આપે તે પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટને અથવા પહેલા અથવા બીજા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટને જે ગુનોહ સાંભળવાનો જેને અધિકાર હોય તે ગુનાહની ફરિયાદનાં ખરાપણાં બાબત શક આણવાનું કારણ જણાય, તો ફરિયાદીની જબાની લીધા પછી તે ફરિયાદનાં ખરાપણાં બાબત શક આણવાનાં પોતાનાં કારણ દફતરમાં દાખલ કરવાને અને પછી જે શખસની ઉપર ફરિયાદ થઈ હોય તે શખસને હાજર થવાની જરૂર પાડવા માટે પ્રોસેસ કહાડવાનું મુલતવી રાખવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખતિયાર છે, અને ફરિયાદનું ખરાપણું અથવા ખોટાપણું નક્કી કરવા સારું માજીસ્ટ્રેટ તે મુકદ્દમાની પોતાની જાતે ચોકસી કરવાને અથવા પોતાના હવાલામાં હરકાઈ અમલદારને અથવા કોઈ પોલીસ-અમલદારને અથવા પોતે યોગ્યધારે એવા બીજા જે શખસ માજીસ્ટ્રેટ અથવા પોલીસ-અમલદારને ન હોય તે શખસને પ્રથમ સ્થાનિક તપાસ કરવાનું ફરમાવવાને મુખતિયાર છે.

પ્રોસેસ કહાડવાનું મુલતવી રાખવું.

જે શખસ માજીસ્ટ્રેટ અથવા પોલીસ-અમલદાર ન હોય તેવો કોઈ શખસ સદરહુ તપાસ કરે તો જે અમલદારના હવાલામાં પોલીસ-થાણું હોય તે અમલદારને આ કાયદાથી આપેલા સઘળા અધિકાર તે શખસે ચલાવવા, પણ વગરવારંટે પકડવાનો અધિકાર તેને નથી.

આ કલમ કલકતા અને મુંબઈ શહેરમાં પોલીસને લાગુ છે.

૨૦૩. જે માજીસ્ટ્રેટની આગળ ફરિયાદ કરી હોય અથવા જે માજીસ્ટ્રેટની પાસે તે ફરિયાદ ચોકલી હોય તે માજીસ્ટ્રેટ ફરિયાદીની જબાની લીધાપછી અને ૨૦૨ માજીસ્ટ્રેટ તપાસ કરી હોય તો તેના પરિણામ ઉપર વિચાર કર્યાપછી આગળ કામ ચલાવવાનો પુરતો સમજ નથી એવું તેની નજરમાં આવે, તો તે ફરિયાદ કાહાડી નાંખવાને મુખતિયાર છે.

ફરિયાદ કાહાડી નાંખવા બાબત.

બાબ ૧૭ મો.

માજીસ્ટ્રેટોની આગળ કામ શરૂ કરવાબાબત.

૨૦૪. કોઈ ગુનોહ સાંભળનારા માજીસ્ટ્રેટના મતપ્રમાણે આગળ કામ ચલાવવાનો પુરતો સમજ હોય, અને બીજા પરિશિષ્ટના ચોથા આસનપ્રમાણે પ્રથમજ સમન નિકળવો જોઈએ એવા તે મુકદ્દમો જણાય તો, તોહામતવાળો હાજર થાય એટલામાટે તે માજીસ્ટ્રેટ પોતાનો સમન કાહાડવો. જે તે મુકદ્દમો એવા જણાતો હોય કે તેમાં તે આસનપ્રમાણે પ્રથમજ વારંટ નિકળવું જોઈએ તો, તે માજીસ્ટ્રેટ તોહામતવાળા પોતાની આ-

પ્રોસેસ કાહાડવા બાબત.

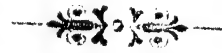
મળ અથવા હકુમતવાળા ખીજા કોઈ માળખેટની આગળ અમુક વખતે પકડી મંગાવવાસાથે અથવા હાજર કરાવવાસાથે વારંટ, અથવા, પોતાને યોગ્ય લાગે તો, સમન કાઢાડવાને મુખ્યત્વાર છે.

આ કલમ મોહિના કોઈપણ મચકુરથી ૬૦મી કલમના ઠરાવોને બાધ થાય છે એવું સમજવું નહીં.

માળખેટ તો-
હોમતવાળાને જ
તે હાજર થવાનું
માફ કરવાને મુ-
ખ્યત્વાર છે.

૨૦૫. જ્યારે માળખેટ સમન કહાડે, ત્યારે તોહોમતવાળાને જાતે હાજર થવાનું માફ કરવાનું અને તેના પ્લીડરની મારફતે હાજર થવાની છુટ આપવાનું પોતાને કારણ જણાય તો તેમ કરવાને તે માળખેટ મુખ્યત્વાર છે.

પણ તે મુકદ્દમાની ચોકસી અથવા ઈનસાફ કરનારા માળખેટની નજરમાં આવે તો, કામ ચાલતું હોય ત્યારે ગમે તે વખતે, તે માળખેટ તોહોમતવાળાને જાતે હાજર થવાનું ફરમાવવાને, અને જરૂર હોય તો, આ કાયદામાં પાછળ ઠરાવેલી રીતે તેને જખરીથી હાજર કરાવવાને મુખ્યત્વાર છે.

ખાખ ૧૮ મો.

સેશન કોર્ટ અથવા હે કોર્ટ ઈનસાફ કરી શકે એવા મુકદ્દમાની ચોકસી બાબત.

ઈનસાફ થવા
સાથે કમિટ કર-
વાનો અધિકાર.

૨૦૬. હરકોઈ પ્રોસિયુટી માળખેટ, જજ્જ માળખેટ, પેટા પુ-કડી માળખેટ, પહેલા વર્ગનો માળખેટ, અથવા જે માળખેટને આ બાબત સ્થાનિક સરકારે અધિકાર આપ્યો હોય તે માળખેટ સેશન કોર્ટથી અથવા હે કોર્ટથી ઈનસાફ થઈ શકે એવા હરકોઈ મુકદ્દમાબત હરકોઈ શખસને સદરહુ કોર્ટમાં ઈનસાફ થવાસાથે કમિટ કરવાને મુખ્યત્વાર છે.

પણ આ કાયદામાં ખીજી રીતે ઠરાવ્યું છે તે શિવાય, જે શખસનો ઈનસાફ સેશન કોર્ટથી થઈ શકતો હોય તે શખસને હે કોર્ટમાં ઈનસાફ થવાસાથે કમિટ કરવો નહીં.

કમિટ કરતાં
પહેલાં ચોકસીમાં
કામ ચલાવવાની
રીત.

૨૦૭. જે મુકદ્દમાનો ઈનસાફ ફક્ત સેશન કોર્ટજ અથવા હે કોર્ટ કરી શકે, અથવા જે મુકદ્દમાનો ઈનસાફ, માળખેટના મતપ્રમાણે, સદરહુ કોર્ટે કરવો જોઈએ, તેવા મુકદ્દમાની ચોકસી માળખેટોની આગળ ચાલતી હોય ત્યારે હેડળ લખેલી રીતપ્રમાણે કામ ચલાવવું.

રજુ કરેલો પુ-
રાવો લેવા બા-
બત.

૨૦૮. જ્યારે માળખેટની આગળ તોહોમતવાળો હાજર થાય અથવા તેને આજુવામાં આવે, ત્યારે ફરિયાદી હોય તો તેનો મચકુર માળખેટે સાંભળવો, અને ફરિયાદી પક્ષની સાબિતીમાં અથવા તોહોમતવાળાની તરફથી જે પુરાવો રજુ કરવામાં આવે અથવા જે પુરાવો માળખેટ

માંગે તે સઘળો પુરાવો આ કાયદામાં આગળ ઠરાવેલી રીતે લેવો.

જો ફરિયાદી અથવા ફરિયાદી પક્ષ ચલાવનારો અમલદાર અથવા તોહિમતવાળો હરકોઈ શાહિદને હાજર થવાની અથવા હરકોઈ દસ્તાવેજ અથવા બીજી વસ્તુ રજુ કરવાની જરૂર પાડવાખાખત પ્રોસેસ કહાડવાની માજીસ્ટ્રેટને અરજી કરે, તો તે પ્રોસેસ કહાડવાની જરૂર નથી એમ ધારવાનાં માજીસ્ટ્રેટને કારણ નહીં હોય તો, જો હોય તો તે દફતરમાં દાખલ કરવાં જોઈએ, તેણે તે પ્રોસેસ કહાડવું જોઈએ;

આ કલમમાં હિના કોઈપણ મચકુરથી કોઈ પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટને પોતાનાં કારણ દફતરમાં દાખલ કરવાની જરૂર છે એવું સમજવું નહીં.

૨૦૬. જ્યારે ૨૦૮મી કલમના ૧લા તથા ૨જા પારિગ્રાહમાં કહેલો પુરાવો લીધો હોય અને જે હકીકત તોહિમતવાળાની વિરુદ્ધ પુરાવામાં જણાતી હોય તે હકીકતનો તે ખુલાસો કરી શકે એટલાસાથ તે તોહિમતવાળાની પોતે જખાની લીધી હોય, ત્યારે, જો પોતે એવું ઠરાવે કે ધનસાફ થવાસાથ તોહિમતવાળા શખસને કમિટ કરવાના પુરતા સખખ નથી તો સદરહુ માજીસ્ટ્રેટે તેને છોડી મુકવો, પણ પોતાની આગળ અથવા બીજા કોઈ માજીસ્ટ્રેટની આગળ સદરહુ શખસનો ધનસાફ કરવો જોઈએ એવું તે માજીસ્ટ્રેટને જણાય તો તે ખાખતમાં તેણે તે મુજબ કરવું.

જો માજીસ્ટ્રેટ એમ ધારતો હોય કે તોહિમત પાયાવગરનું છે તો મુકદ્દમો ચાલતો હોય તેવામાં અગાઉ કોઈપણ વખતે તોહિમતવાળાને છોડી મુકતાં તેને આ કલમના કોઈપણ મચકુરથી અટકાવ થઈ એવું સમજવું નહીં; પણ સદરહુ માજીસ્ટ્રેટે તેમ કરવાનાં કારણો દફતરમાં નોંધવાં.

૨૧૦. જ્યારે સદરહુ પુરાવો લીધા ઉપરથી અને સદરહુ જુખાની (જો હોય તો) લીધા ઉપરથી, માજીસ્ટ્રેટને એવું દેખાય કે તોહિમતવાળાનો ધનસાફ થવાસાથ તેને કમિટ કરવાનો પુરતો સખખ છે, ત્યારે તેણે પોતાની સહીવાળું એક તોહિમતનામું તૈયાર કરવું, અને તોહિમતવાળાની ઉપર કયા ગુનહાનું તોહિમત મુકવું છે તે તેમાં જણાવવું.

તે તોહિમતનામું તૈયાર થઈ રહે એટલે તુરત તોહિમતવાળાને તે વાંચી સંભળાવવું તથા સમજાવવું, અને, તે માંગે તો, તેની એક નકલ તેને મફત આપવી.

૨૧૧. પોતાના ધનસાફની વખતે પુરાવો આપવાસાથ જો કોઈ શખસોને સમન કરાવવાની તોહિમતવાળાની મરજી હોય તો તે શખસોની ટીપ, મોહોડથી મોલીને અથવા લખીને, આપવાનું તેને તુરત ફરમાવવું.

વધારે પુરાવો
રજુ કરવાખાખત
પ્રોસેસ.

તોહિમતવાળા
શખસને જ્યારે
છોડી મુકવો.

તોહિમતનામું
તૈયાર કરવું.

તોહિમતવાળા
ને તોહિમતનામું
સમજાવવું, અને
તેની નકલ આ-
પવી.

ધનસાફની વ-
ખતે તોહિમતવા-
ળાના ખચાવસાથ
શાહિદોની ટીપ.

બીજી ટીપ.

માજીસ્ટ્રેટની નજરમાં આવે તો પાછળથી કોઈ વખતે તે તોહોમત વાળાને શાહિદોની કાંઈ બીજી ટીપ આપવા દેવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખ્યતિયાર છે, અને તોહોમતવારને તેનો ઇનસાફ થવાસાર છે કોરટમાં કમિટ કર્યો હોય ત્યારે તેના ઇનસાફની વખતે પુરાવો આપવાસાર જે શખ્સોને સમન કરાવવાની તે તોહોમતવાળાની મરજી હોય તે શખ્સોની બીજી ટીપ, પોતાનો ઇનસાફ થવાની અગાઉ કોઈપણ વખતે, કલાર્ક આફ ધી કોન્ટને આપવામાં આ કલમમાહેના કોઈપણ અચકુરથી તે તોહોમતવાળાને બાધ છે એવું સમજવું નહીં.

સદરહુ શાહિદોની જગ્યાની લેવાનો માજીસ્ટ્રેટનો અધિકાર.

કમિટ કરવાનો હુકમ.

૨૧૨. માજીસ્ટ્રેટની નજરમાં આવે તો ૨૧૧ મી કલમ પ્રમાણે પોતાને આપેલી હરકોઈ ટીપમાં જે શખ્સનું નામ લખેલું હોય તે શખ્સને સમન કરીને તેની જગ્યાની લેવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખ્યતિયાર છે.

૨૧૩. જ્યારે ૨૧૧ મી કલમ પ્રમાણે ટીપ આપવાનું તોહોમતવાળાને ફરમાવેથી તેણે તેમ કરવાની ના કહી હોય અથવા જ્યારે સદરહુ ટીપ તેણે આપી હોય અને તે માહેના (જો હોય તો) જે શાહિદોની જગ્યાની લેવાની તે માજીસ્ટ્રેટની મરજી હોય તે શાહિદોને ૨૧૨ મી કલમ પ્રમાણે સમન કરીને તેમની જગ્યાની લીધી હોય, ત્યારે તે માજીસ્ટ્રેટ તોહોમતવાળાનો છે કોરટમાં અથવા સેશન કોરટમાં (જેમ હોય તેમ) ઇનસાફ થવા સાર તેને કમિટ કરવાનો હુકમ કરવાને મુખ્યતિયાર છે, અને (તે માજીસ્ટ્રેટ પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટ ન હોય તો) તેણે આવી રીતે કમિટ કરવાનાં કારણ પણ મુખ્યતેસરમાં નોંધવા.

ધર્માકાના મુખ્ય શાહિદોની બાહાર જે શખ્સની ઉપર રાણી સાહેબની વિલાયતી રૈયતની સાથે એકું તોહોમત આપ્યું હોય તે શખ્સ બાબત.

૨૧૩મી અથવા ૨૧૪મી કલમ પ્રમાણે કમિટ કરવાના હુકમ ૨૬ કરવા બાબત.

૨૧૪. (રાણીસાહેબની વિલાયતી રૈયત નહીં હોય એવા) કોઈ શખ્સે રાણીસાહેબની કોઈ વિલાયતી રૈયતની સાથે મળીને કાંઈ ગુનો કર્યો છે એવું તે શખ્સની ઉપર પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટ શિવાય બીજા કોઈ માજીસ્ટ્રેટની આગળ તોહોમત મુકવામાં આવે, અને રાણીસાહેબની સદરહુ વિલાયતી રૈયતને તેજ કામમાંથી ઉઠેલા તેવાંજ તોહોમત ઉપરથી છે કોરટમાં તેનો ઇનસાફ થવા સાર કમિટ કરવાની, અથવા તેનો ઇનસાફ કરવાની, તૈયારી હોય, અને તોહોમતવાળાને તેનો ઇનસાફ થવાસાર કમિટ કરવાના પુરતા સખબ છે એવું તે માજીસ્ટ્રેટ ઠરાવે, તો તેણે તોહોમતવાળાને તેનો ઇનસાફ થવાસાર સેશનકોર્ટમાં કમિટ ન કરતાં, હૈકોર્ટમાં કમિટ કરવો.

૨૧૫. કોઈ યોગ્ય અધીકારવાળા માજીસ્ટ્રેટ ૨૧૩મી અથવા ૨૧૪ મી કલમ પ્રમાણે કમિટ કરવાનો હુકમ એક વખતે કર્યો એટલે પછી તે ફક્ત છે કોરટથીજ ૨૬ થઈ શકે, અને ફક્ત કાયદાની કોઈ બાબત ઉપરથીજ ૨૬ થઈ શકે.

૨૧૬. જ્યારે તોહોમતવાળા શખ્સે ૨૧૧મી કલમ પ્રમાણે શહેદીની કોઈ પણ ટીપ આપી હોય અને તેનો ઇનસાફ થવાસાર તેને કમિટ કર્યો હોય, ત્યારે તે ટીપમાહેતા જે શહેદી પોતાની આગળ હાજર થયા નહોય તે શહેદીને જે કોર્ટમાં તોહોમતવાળાને કમિટ કર્યો હોય તે કોર્ટની આગળ હાજર થવા સાર તે માજીસ્ટ્રેટ સમન કરવા.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે જ્યારે સદરહુ શખ્સને હૈ કોર્ટમાં કમિટ કર્યો હોય, ત્યારે માજીસ્ટ્રેટની નજરમાં આવે તો સદરહુ શહેદીને સમન કરવાનું કામ કલાર્ક આફ ધી ક્રૌનની પાસે રહેવા દેવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખતિયાર છે, અને સદરહુ શહેદીને તે પ્રમાણે સમન કરવા જોઈયે.

વળી એવું પણ ઠરાવ્યું છે કે જો તે ટીપમાં કોઈપણ શહેદીનું નામ તસદી આપવાસાર અથવા વિલંબ કરવાસાર અથવા ન્યાયની મતલબ પાર ન પડે એમ કરવાસાર દાખલ કરેલું છે એવું તે માજીસ્ટ્રેટ ધારે, તો સદરહુ શહેદીનો પુરાવો મુદતો છે એવું માનવાનાં યોગ્ય કારણો છે એવી પોતાની ખાત્રી કરી આપવાનું તોહોમતવાળાને ફરમાવવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખતિયાર છે, અને પોતાની તેવી ખાત્રી ન થાય તો, તે શહેદીને સમન કરવાની ના કેહેવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખતિયાર છે; (એપ્રમાણે ના કેહેવાનાં પોતાનાં કારણ દફતરમાં દાખલ કરવાં), અથવા તે શહેદીને સમન કરતાં પેહેલાં તેને હાજર કરવવાનો ખરચ પુરો પાડવાસાર પોતે જરૂરનીધારે તેવી રકમ અનામત મુકવાનું ફરમાવવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખતિયાર છે.

૨૧૭. ફરિયાદીઓ તથા ફરિયાદી પક્ષના અને તોહોમતવાળાના શહેદી, જેઓની હાજરી સેશન કોર્ટમાં અથવા હૈ કોર્ટમાં જરૂરની હોય, અને જેઓ તે માજીસ્ટ્રેટની આગળ હાજર થાય, તેઓએ જ્યારે તેમને ફરમાવવામાં આવે ત્યારે, પ્રસંગપ્રમાણે, ફરિયાદનું કામ ચલાવવાસાર અથવા સંક્ષી આપવાસાર સેશન કોર્ટમાં અથવા હૈ કોર્ટમાં હાજર થવા ખાખતનાં ખત તે માજીસ્ટ્રેટની આગળ લખી આપવાં.

જો કોઈપણ ફરિયાદી અથવા શહેદ સેશન કોર્ટની અથવા હૈ કોર્ટની આગળ હાજર થવાની, અથવા ઉપર ફરમાવ્યામુજબ મુચલકો લખી આપવાની, ના કેહે, તો તે સદરહુ ખત લખી આપે ત્યાંમુધી, અથવા સેશન કોર્ટમાં અથવા હૈ કોર્ટમાં તેની હાજરીની જરૂર પડે ત્યાંમુધી, તેને પેહેરામાં અટકાવી રાખવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખતિયાર છે, અને જ્યારે સદરહુ પ્રમાણે જરૂર પડે ત્યારે તે માજીસ્ટ્રેટ તેને પેહેરામાં આપીને, પ્રસંગપ્રમાણે, સેશન કોર્ટની અથવા હૈ કોર્ટની પાસે મોકલી દેવા.

જ્યારે તોહોમતવાળાને કમિટ કર્યો હોય ત્યારે તેના ખચાવ સાર શહેદીને સમન કરવા ખાખત.

(શહેદીના ખરચની રકમ) અનામત મુકવામાં ન આવેતો નકામા શહેદીને સમન કરવાની ના કેહેવી.

ફરિયાદીઓનું તથા શહેદીનું ખત.

હાજર થવાની અથવા ખત લખી આપવાની ના કેહેતો પેહેરામાં અટકાવી રાખવા ખાખત.

૨૧૮. જ્યારે તોહોમતવાળાને તેનો ઇનસાફ થવાસાર કમિટ કર-

કમિટ કર્યાની

વાત મ્યારે જાહેર
કરવી.

તોહામતનામું
વિગેરે હે કોરટની
પાસે અથવા સે-
શન કોરટની પાસે
મોકલવા બાબત.

હે કોર્ટની પાસે
અંગ્રેજી તરજુમો
મોકલવા બાબત.

પુરવણી શા-
હિદોને સમન ક-
રવાનો અખત્યાર.

ઇનસાફ થતાં
મુધી તોહામતવા
જાને પેહરામાં રા
ખવા બાબત.

તોહામતનામા
માં ગુન્હો લખવો.

ગુન્હાનું વર્ણન
કરવાને તેનું મુ-
કરર નામ લખવું
ખસ છે.

વામાં આશયે, ત્યારે જે શખસને સ્થાનિક સરકાર આબાખત નિમિત્તે શખ-
સની હાજરી તે માજીસ્ટ્રેટે એક હુકમ મોકલવો, તેમાં કમિટ કર્યાની વાત જ-
ણાવવી અને તોહામતનામાંના નમુના પ્રમાણેજ ગુન્હો લખી જણાવવો,
પણ કમિટ કર્યાની તથા તોહામતનામાંના નમુનાની અમર સદરહુ શખસને
થઈ ચુકી છે એવી તે માજીસ્ટ્રેટની ખાતરી થાય તો તેમ કરવાની જરૂર નથી;

અને તોહામતનામું, એકસીનું દફતર તથા જે હથિયાર અથવા બીજી
જંગમ મિલકત પુરાવામાં રજુ કરવાની હોય તે, એટલું તે માજીસ્ટ્રેટે સે-
શન કોરટને અથવા (જ્યારે તે કામ હે કોરટમાં કમિટ કર્યું હોય ત્યારે)
ક્લાર્ક આફ ધી ક્રૉનને અથવા બીજા જે અમલદારને હે કોરટે આબાખત
નામ્યો હોય તે અમલદારને મોકલવું.

જ્યારે તે કામ હે કોરટમાં કમિટ કર્યું હોય અને દફતરનો કોઈપણ
ભાગ અંગ્રેજી બાષામાં ન હોય ત્યારે સદરહુ ભાગનો અંગ્રેજી તરજુમો
દફતર સાથે મોકલવો.

૨૧૬. કામ કમિટ કર્યા પછી અને ઇનસાફ સર થતાં પેહલાં પુર-
વણી શહિદોને સમન કરાવે તેઓની જગ્યાની લેવાને, અને હાજર થઈને
સાક્ષી આપવાસાર આ કાયદામાં પાછળ ઠરાવેલી રીતે તેમને બાંધી
લેવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખતિયાર છે.

સદરહુ જગ્યાની, બની શકે તો, તોહામતવાળાની સમક્ષ લેવી, અ-
ને જ્યારે તે માજીસ્ટ્રેટ પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટ ન હોય ત્યારે, તોહામતવાળો
માગે તો, સદરહુ શહિદોના પુરવાની એક નકલ તેને મફત આપવી.

૨૨૦. ઇનસાફ થતાં મુધી, અને ઇનસાફનું કામ ચાલતું હોય ત્યારે
માજીસ્ટ્રેટે, જામીન લેવામાં બાંધી આ કાયદાના ઠરાવોને અનુસરીને, તોહા-
મતવાળાને પોતાનું વારંટ કાઢાડીને કેદ કરવો.

બાબ ૧૯ મો.

તોહામતનામાં બાબત.

તોહામતનામાંનો નમૂનો.

૨૨૧. તોહામતવાળાની હાજરી ગુન્હાનું તોહામત મુક્યું હોય તે ગુ-
ન્હો આ કાયદા મુજબના દરએક તોહામતનામાંમાં લખવો.

જે કાયદા પ્રમાણે તે ગુન્હો થતો હોય તે કાયદામાં તેનું કાંઈ મુક-
રર નામ પાડ્યું હોય તો તોહામતનામાંમાં ફક્ત તે નામ લખીને તે ગુન્હા-
નાનું વર્ણન કરવામાં આવે તો ચાલે.

જે કાયદા પ્રમાણે તે ગુનહો થતો હોય તે કાયદામાં તેનું કંઈ મુક્કર નામ મ્હાડ્યું ન હોય, તો તોહોમતવાળાની ઉપર જે બાબતનું તોહોમત મુક્યુ હોય તે બાબતની તેને ખબર મળે એટલો તે ગુનહાની બ્યાખ્યાનો ભાગ લખવો જોઈએ.

ગુનાહનું કંઈ મુક્કર નામ ન હોય ત્યારે તે કેમ લખવો.

જે કાયદાની તથા તેની જે કલમની વિરુદ્ધ તે ગુનહો કર્યાનું કહેવામાં આવ્યું હોય તે કાયદો તથા કલમ તોહોમતનામાંમાં જણાવવાં.

તોહોમતનામું કર્યું છે એ વાત, જે ગુનહાનું તોહોમત મુક્યુ હોય તે ગુનહો થવાને કાયદાસર જે જે શરત કાયદા પ્રમાણે જોઈએ તે તે શરત તે અમુક કામમાં પાર પડી છે એવું કહ્યા સમાન છે.

તોહોમતનામાં ઉપરથી શું શું સમજવું.

ઈલાકાનાં મુખ્ય શેહેરોમાં તોહોમતનામું અંગ્રેજીમાં લખવું; બીજે કોણે તે અંગ્રેજીમાં અથવા ફોરટની ભાષામાં લખવું.

તોહોમતનામાં ની ભાષા.

તોહોમતવાળાની ઉપર અગાઉ કંઈ ગુનહો સાબિત થયાનો ઠરાવ થયો હોય અને જે શિક્ષા ઠરાવવાનો ફોરટને અધિકાર હોય તે શિક્ષા ઉપર અસર થવાસાર અગાઉનો ઠરાવ સાબિત કરવાનો ઇરાદો હોય, તો અગાઉ ગુનહો સાબિત થયાના ઠરાવની વાત તથા તેની તારીખ તથા જગ્યા તોહોમતનામાંમાં લખવી. તે મચકુર લખ્યો નહીં હોય, તો શિક્ષાનો હુકમ કરતાં પહેલાં કોઈપણ વખતે તે મચકુર વધારવાનો ફોરટને અધિકાર છે.

અગાઉ ગુનો સાબિત થયાનો ઠરાવ જ્યાંલખવો.

દર્શાવો.

(અ) બનું ખુન કર્યાનું તોહોમત અની ઉપર મુક્યુ છે એ વાત હુકળ કહ્યા સમાન છે; એટલે, હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૨૯૯મી અને ૩૦૦ મી કલમમાં ખુનની બ્યાખ્યા લખી છે તે બ્યાખ્યામાં અનું કૃત્ત આવે છે; અને તેજ કાયદાના સાધારણ અપવાદમાંના કોઈ અપવાદમાં તે કૃત્ત આવતું નથી; અને ૩૦૦મી કલમમાં પાંચ અપવાદ છે તેમાંના કોઈ અપવાદમાં તે કૃત્ત આવતું નથી; અથવા પહેલા અપવાદમાં તે કૃત્ત આવતું હોય તો તે અપવાદમાં ત્રણ શરતો છે તેમાંની એક નહીં તો બીજી શરત તેને લાગુ પડે છે.

(બ) ગોળી મારવાનાં હથિયારવડે બને બુદ્ધિપૂર્વક મહાઅથા કરવાનું તોહોમત હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૨૬ મી કલમ પ્રમાણે અની ઉપર મુક્યુ છે; એ વાત હુકળ કહ્યા સમાન છે, એટલે, હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૩૫ મી કલમમાં તે બાબત સંબંધી ઠરાવ્યું નથી, અને તે બાબતને સાધારણ અપવાદો લાગુ પડતા નથી.

(૪) અની ઉપર ખુનનું અથવા ડગાઈનું અથવા ચોરીનું અથવા જખરાઈથી કહડાવવાનું અથવા છિનાજાનું અથવા સાપરાધ ધમકીનું અથવા મિલકતની ખોટી નિશાણી વાપરવાનું તોહિમત આપ્યું છે. હિંદુસ્તાનના ફાજદારી કાયદામાં એ ગુનહાઓની જે વ્યાખ્યાઓ લખી છે તેવિશે કાંઈપણ કહ્યા વગર, અએ ખુન અથવા ડગાઈ અથવા ચોરી અથવા જખરાઈથી કહડાવવાનો ગુનહો અથવા છિનાજી કર્યું છે અથવા સાપરાધ ધમકી દેખાડી છે, અથવા મિલકતની ખોટી નિશાણી વાપરી છે એટલુંજ તોહિમતનામાં લખવામાં આવે તો ચાલે. પણ તે ગુનહા બામત જે કલમ મુજબ શિક્ષાયઈ શકતી હોય તે કલમ, પ્રત્યેક પ્રસંગે, તોહિમતનામાં લખવી.

(૫) સરકારી નોકરના કાયદેસર અખતારથી વેચવા કાહાડેલી મિલકતના વેચાણમાં ઠરાદાપૂર્વક અડચણ કરવાનું તોહિમત હિંદુસ્તાનના ફાજદારી કાયદાની ૧૮૪ મી કલમ પ્રમાણે અની ઉપર મુક્યું છે. ત્યારે તોહિમતનામાં એ શબ્દો લખવા.

વખત, જગા
અને શખસ સં-
બંધી વિગત.

૨૨૨. જે ગુનહો કર્યાનું કહેવામાં આવતું હોય તે ગુનહાના વખત સંબંધી તથા જગા સંબંધી અને (કોઈ શખસની વિરુદ્ધ તે ગુનહો કરવામાં આવ્યો હોય તો) તે શખસ સંબંધી અથવા (કોઈ વસ્તુની બામતમાં તે ગુનહો કરવામાં આવ્યો હોય તો) તે વસ્તુ સંબંધી જેટલી વિગત તોહિમતવાળાની ઉપર મુકેલાં તોહિમતની બામત વિશે તેને ખખરે આપવાને વાજબી રીતે ખસ થાય તેટલી વિગત તોહિમતનામાં લખવી.

ગુનોહ કર્યાની
રીત મ્યારે લખવી
જોઈએ.

૨૨૩. જ્યારે કામનું સ્વરૂપ એવું હોય કે ૨૨૧ મી તથા ૨૨૨ મી કલમમાં કહેલી વિગત ઉપરથી તોહિમતવાળાની ઉપર મુકેલું તોહિમત તેને પુરતું સમગ્રતું નહીં હોય, ત્યારે જે ગુનહો કરવાનું કહેવામાં આવતું હોય તે ગુનહો જે રીતે કર્યો હોય તે રીત સંબંધી જેટલી વિગત તે કારણસારે ખસ થાય તેટલી વિગત તોહિમતનામાં લખવી.

દૃષ્ટાંતો.

(અ) ફલાણી વખતે ફલાણી જગાએ ફલાણી જનસની ચોરી કર્યાનું તોહિમત અની ઉપર આપ્યું છે. ત્યારે કઈ રીતે ચોરી કરી તે રીત તોહિમતનામાં લખવાની જરૂર નથી.

(બ) ફલાણી વખતે ફલાણી જગાએ ખ ને ડગ્યાનું તોહિમત અની ઉપર આપ્યું છે. ત્યારે અ એ ખ ને શી રીતે ડગ્યો તે રીત તોહિમતનામાં લખવી જોઈએ.

(ક) ફલાણી વખતે ફલાણી જગાએ ખોટી શહેદી આપવાનું તોહિમત અ ની ઉપર આવ્યું છે, ત્યારે અ એ આપેલી શહેદીનો ફલાણો ભાગ ખોટો છે એવું કહેવામાં આવ્યું હોય તે ભાગ તોહિમતનામાંમાં લખવો જોઈએ.

(ડ) ફલાણી વખતે ફલાણી જગાએ અ નામનો કોઈ સરકારી નોકર પોતાનું સરકારી કામ કરતો હતો ત્યારે તેને અડચણ કરવાનું તોહિમત અ ની ઉપર આવ્યું છે. ત્યારે અ પોતાનું કામ કરતો હતો ત્યારે તેને અ એ જે રીતે અડચણ કરી તે રીત તોહિમતનામાંમાં લખવી જોઈએ.

(ઘ) ફલાણી વખતે ફલાણી જગાએ અ નું ખુન કર્યાનું તોહિમત અ ની ઉપર આવ્યું છે. ત્યારે અ એ અ નું ખુન થી રીતે કંઈ તે રીત તોહિમતનામાંમાં લખવાની જરૂર નથી.

(ઙ) અ ને શિક્ષામાંથી અસાવવાના ઇરાદાથી કાયદામાં ફરમાવેલો હુકમ નહીં માનવાનું તોહિમત અ ની ઉપર આવ્યું છે. ત્યારે જે હુકમ નહીં માનવાનું તોહિમત હોય તે હુકમ નહીં માનવાની વાત અને જે કાયદો તોડ્યો હોય તે કાયદો એ બેઠવાનાં તોહિમતનામાંમાં લખવાં જોઈએ.

૨૨૪. દરએક તોહિમતનામાંમાં યુનહાનું વર્ણન કરવામાં વાપરેલા શબ્દો, જે કાયદા પ્રમાણે સદરહુ યુનહો શિક્ષા કરવાલાયક હોય તે કાયદામાં તેમનો જે અર્થ ક્યો હોય તે અર્થમાં વાપરેલા છે એવું સમજવું.

તોહિમતનામાં
માહેના શબ્દોનો
અર્થ જે કાયદા
પ્રમાણે યુનોહ શિ
ક્ષા કરવા લાયક
હોય તે કાયદા
પ્રમાણે કરવો.

ચુકનું ફળ.

૨૨૫. તોહિમતનામાંમાં જે યુનહો અથવા વિગત લખવી જોઈએ તે લખવામાં કોઈ ચુક પડે તેથી, અને તે યુનહો અથવા વિગત લખવામાં કોઈ કસુર થાય તેથી તોહિમતવાળો ઉલટું સમજ્યો નહીં હોય તો તે ચુક અથવા કસુર મુદ્દાની છે એવું મુકદ્દમો ચાલતો હોય ત્યારે કોઈપણ વખતે સમજવું નહીં.

દર્શાવો.

(અ) “ખોટો શિકો પોતાના કબજામાં આવ્યો તે વખતે તે ખોટો છે એમ જાણ્યા છતાં તે શિકો પોતાના કબજામાં રાખ્યાનું ” તોહિમત હિફુસ્તાનના ફાજદારી કાયદાની ૨૪૨ મી કલમપ્રમાણે અ ની ઉપર મુક્યું છે. “દગલખાજીયા” આ શબ્દ તોહિમતનામાંમાં મુકી દીધો છે. આ શબ્દ મુકી દીધાથી અ ખરેખર

ઉલટું સમજ્યો એવું જણાવું નહી હોય તો તે ચુક મુદાની છે એવું સમજવું નહી.

- (ખ) ખ ને ડગવાનું તોહિમત અ ની ઉપર મુક્યું છે, અને તેણે ખ ને શી રીતે ડગ્યો તે રીત તોહિમતનામાંમાં લખી નથી અથવા ખોટી લખી છે. અ પોતાનો જવાબ કરે છે, અને શહિદને બોલાવે છે, તથા એ કામ શી રીતે બન્યું તે વિશે પોતાનો હવાલો આપે છે. ત્યારે ડગાઈ શી રીતે કરી તે રીત તોહિમતનામાંમાં લખવાની કસુર કરી તે મુદાની નથી એવું અનુમાન કરવાનો અખતિયાર કોરટને છે.
- (ક) અને ડગવાનું તોહિમત અની ઉપર મુક્યું છે, અને તેણે અને શી રીતે ડગ્યો તે રીત તોહિમતનામાંમાં લખી નથી. અને તથા અને ઘણી આપ લે થઈ હતી, અને તોહિમત કઈ આપ લે બાબત છે તે જણાવવાનું સાધત અની પાસે નહીં હતું માટે તેણે કાંઈ જવાબ ક્યો નહી. ડગાઈ શી રીતે કરી તે રીત તોહિમતનામાંમાં લખવાની કસુર કરી તે મુદાની ચુક છે એવું અનુમાન સદરહુ વાતોઉપરથી કરવાનો કોરટને અખતિયાર છે.
- (ડ) સન ૧૮૮૨ ના જન્યુઆરી મહિનાની ૨૧ મી તારીખે ખુદાબક્ષનું ખુન કર્યાનું તોહિમત અની ઉપર મુક્યું છે. ખરું જોતાં જે માણસનું ખુન કર્યું તેનું નામ હૈદરબક્ષ હતું, અને ખુન થયાની તારીખ ૨૦ મી જન્યુઆરી સન ૧૮૮૨ એ હતી. એક ખુનશિવાય બીજા કોઈ ખુનનું તોહિમત અની ઉપર મુક્યું નહી હતું અને માજીસ્ટ્રેટની આગળ જે ચોકશી થઈ તે હૈદરબક્ષના મુકદમાબાબતજ હતી, અને તે ચોકશી અમે સાંભળી છે. અ ઉલટું સમજ્યો નથી, અને તોહિમતનામાંમાંહિની તે ચુક મુદાની નથી એવું એ વાતોઉપરથી અનુમાન કરવાનો અખતિયાર કોરટને છે.
- (ઢ) અની ઉપર સન ૧૮૮૨ ના જન્યુઆરી મહિનાની ૨૦ મી તારીખે હૈદરબક્ષનું ખુન કર્યાનું અને તેને તે ખુનબાબત પકડવાનો યજ ખુદાબક્ષ કરતો હતો તેનું સન ૧૮૮૨ ના જન્યુઆરી મહિનાની ૨૧ મી તારીખે ખુન કર્યાનું તોહિમત મુક્યું છે. હૈદરબક્ષના ખુનનું તોહિમત મુક્યું હતું ત્યારે ખુદાબક્ષના ખુનનાં તોહિમતબાબત તેનો ધન્સાફ થયો. તેનો જવાબ કરતી વખતે જે શહિદો હાજર હતા તે હૈદરબક્ષના મુકદમાના શહિદો હતા. એ ઉપરથી, અ ઉલટું સમજ્યો હતો, અને તે ચુક મુદાની હતી એવું અનુમાન કરવાનો અખતિયાર કોરટને છે.

૨૨૬. જ્યારે કોઈપણ શખ્સને તોહોમતનામાં વગર અથવા અ-
ધૂરં અથવા બુલ બરેલું તોહોમત મુકીને તેનો ઇનસાફ યંવાસાફ કમિટ કર-
વામાં આવે, ત્યારે કોરટને અથવા હે કોરટની આખતમાં કલાર્ક આંફ ધી
કોનને તોહોમતનામું તૈયાર કરવાનો અથવા તોહોમતનામાં ઉમેરો કર-
વાનો અથવા બીજીરીતે ફેરફાર કરવાનો, જેમ હોય તેમ, અધિકાર છે,
અને તેમ કરવામાં તોહોમતનામાં આખત આ કાયદામાં હેના નમૂનાસંબંધી
કાનુનો ઉપર ધ્યાન આપવું.

૨૨૭. કોઈપણ કોરટ ફેસલો જણાવતાં પેહેલાં અથવા સેશન કો-
રટની અથવા હે કોરટની આગળ ઇનસાફનાં કામ આજતાં હોય તે આખ-
તમાં, જ્યુરી પોતાનો ઠરાવ કેહે તેની પેહેલાં અથવા આસેસરો પોતાના
અભિપ્રાય જણાવે તેની પેહેલાં કોઈપણ વખતે કોઈપણ તોહોમતનામાં
માં ફેરફાર કરવાને મુખત્યાર છે.

સદરહુ પ્રકારનો દરએક ફેરફાર તોહોમતવાળાને વાંચી સંભળાવવો
તથા સમજાવવો.

૨૨૮. ૨૨૬ મી કલમમુજબ અથવા ૨૨૭ મી કલમમુજબ તૈયાર
કરેલું તોહોમતનામું અથવા કરેલો ફેરફાર જો એવી તરેહનો હોય કે પછી
તુરત તે ઇનસાફનું કામ ચલાવવાથી, કોરટના અભિપ્રાયપ્રમાણે, તોહોમ-
તવાળાને પોતાનો જવાબ કરવામાં અથવા ફરિયાદનું કામ ચલાવનારને
તે મુકદ્દમો ચલાવવામાં કાંઈ નુકસાન થવાનો સંભવ નથી, તો સદરહુ તો-
હોમતનામું તૈયાર કર્યા પછી અથવા સદરહુ ફેરફાર કર્યા પછી, જાણે
તે નવું અથવા ફેરફાર કરેલું તોહોમતનામું અસલ તોહોમતનામું હોય
એવી રીતે, તે ઇનસાફનું કામ, પોતાની નજરમાં આવે તો ચલાવવાને તે
કોરટ મુખત્યાર છે.

૨૨૯. જો તે નવું અથવા ફેરફાર કરેલું તોહોમતનામું એવી તરેહનું
હોય કે પછી તુરત તે ઇનસાફનું કામ ચલાવવાથી, કોરટના અભિપ્રાય-
પ્રમાણે, તોહોમતવાળાને અથવા ફરિયાદનું-કામ-ચલાવનારને ઉપર ક-
લ્લામુજબ નુકસાન થવાનો સંભવ છે, તો નવેસરથી ઇનસાફ કરવાનું ફેર-
માવવાને, અથવા જેટલી મુદત જરૂરની હોય તેટલી મુદતસુધી ઇનસાફનું
કામ મુલતવી રાખવાને, તે કોરટ મુખત્યાર છે.

૨૩૦. જો તે નવાં અથવા ફેરફાર કરેલાં તોહોમતનામાંમાં બચ-
લા ગુનાઆખત ફરિયાદનું કામ ચલાવવાસાફ અગાઉથી મંજૂરિયત લેવી
જરૂરની હોય, તો તે મંજૂરિયત મળવવામાં આવે ત્યાંસુધી તે મુકદ્દમો ચ-
લાવવો નહીં, પણ જે હકીકતોને આધારે તે નવું અથવા ફેરફાર કરેલું

તોહોમતનામાં
વગર અથવા અ-
ધૂરં તોહોમત મુ-
કીને કમિટ કર-
વામાં આવે ત્યારે
જેમ કરવું.

કોરટને તોહો-
મતનામાંમાં ફેર-
ફાર કરવાનો અ-
ધિકાર છે.

ફેરફાર કર્યા
પછી ઇનસાફનું
કામ તુરત જ્યારે
ચલાવી શકાય.

નવેસરથી ઇ-
નસાફ કરવાનું
જ્યારે ફેરમાવી શ-
કાય, અથવા ઇ-
નસાફ જ્યારે મુલ-
તવી રાખી શકાય.

ફેરફાર કરેલાં
તોહોમતનામાંમાં
હેના ગુનાઆખત
ફરિયાદનું કામ ચ-
લાવવા સાફ અ-

આઉથી મંજૂરિ-
યત જોઈતી હોય
તો કામ બંધ
રાખવું.

જ્યારે તોહિમ-
તનામાંમાં ફરકાર
કરવામાં આવે
ત્યારે શહિદીને પા-
છા બોલાવવા
આમત.

મુકદ્દમી મુકદ્દમી
ફળ.

તોહિમતનામું બનાવ્યું હોય તેજ હકીકતોને આધારે ફરિયાદનું કામ ચલા-
વવાસાર મંજૂરિયત લેવાઈ ચુકી હોય તો તે મુકદ્દમો ચલાવવાને હરકત નથી.

૨૩૧. જ્યારે ઇનસાફ સહ થયાપછી કોરટ કોઈ તોહિમતનામાંમાં
ફરકાર કરે, ત્યારે જે શહિદની જગ્યાની લેવાઈ હોય તે શહિદને ફરીથી બો-
લાવીને અથવા ફરીથી સમન કરીને સદરદ્દ ફરકારના સંબંધમાં તેની જ-
ગ્યાની લેવાની છુટ ફરિયાદનું કામ ચલાવનારને તથા તોહિમતવાળાને આપવી.

૨૩૨. કોઈપણ અપીલ કોરટના અથવા હે કોરટ તપાસ કરવાનો
અથવા રજમા બાબ મુજબનો પોતાનો અધિકાર ચલાવતી હોય ત્યારે હે
કોરટના મતમાં એમ આવે કે જે શખ્સની ઉપર કોઈ ગુનોહ સાબિત થ-
યાનો હરાવ થયો છે તે શખ્સ કોઈ તોહિમતનામું નહીં હોવાને લીધે અ-
થવા તોહિમતનામાંમાં કોઈ ચુકને લીધે પોતાનો જવાબ કરવામાં ઉલટું
સમજ્યો છે, ત્યારે પોતે દુરસ્તધારે એવી ગમે તેરીતે તોહિમતનામું તૈયાર ક-
રીને તે ઉપરથી ઇનસાફ નવેસરથી કરવાનું તે કોરટે ફરમાવવું.

જો તે કોરટની નજરમાં આવું આવે કે સાબિત થયેલી હકીકતોના
સંબંધમાં તોહિમતવાળાની ઉપર કોઈ કાયદેસર તોહિમત મુકી શકાય નહીં એવી
તે મુકદ્દમાની હકીકત છે, તો તે ગુનોહ સાબિત થયાનો હરાવ તે કોરટેરદ કરવો.

દર્શાવો.

અ. ની ઉપર હીંદુસ્તાનના કોજવારી કાયદાની ૧૯૬ મી કલમ પ્ર-
માણે ગુનોહ સાબિત થયાનો હરાવ કરવામાં આવ્યો છે, અને જે શહિદી
અથવા પુરાવાને ખરી શહિદી અથવા ખરા પુરાવાની માફક તેણે ફુજ
બાવથી વાપર્યો અથવા વાપરવાની કોશીશ કરી તે શહિદી ખોટી છે અ-
થવા તે પુરાવો બનાવટનો છે એવું તે જાણતો હતો એવા મચ્કુર તોહિ-
મતનામાંમાં મુકી દીધા છે. અ. ને સદરદ્દ પ્રકારનું જ્ઞાન હતું, અને તે
વાતનો મચ્કુર તોહિમતનામાંમાં મુકી દેવાથી તે પોતાનો જવાબ કરવામાં
ઉલટું સમજ્યો એવું તે કોરટને સંબંધિત લાગે, તો તોહિમતનામાંમાં સુ-
ધારો કરીને તે ઉપરથી ઇનસાફ નવેસરથી કરવાનું તે કોરટે ફરમાવવું;
પણ અ. ને સદરદ્દ પ્રકારનું કોઈ જ્ઞાન હતું નહીં એવું ચલાવેલાં કામ
ઉપરથી સંબંધિત જણાય, તો તે ગુનોહ સાબિત થયાનો હરાવ તે કોરટેરદ કરવો.

તોહિમત એકઠાં કરવાઆમત.

જુદા જુદા
ગુનોહ આમત

૨૩૩. કોઈપણ શખ્સની ઉપર જુદા જુદા ગુનોહનાં તોહિમત મુક-
વામાં આવે ત્યારે તે દરએક ગુનોહઆમત જુદું જુદું તોહિમત મુકવું.

અને તે દરએક તોહામતનો ઇનસાફ જુદો જુદો કરવા જોઈએ, પણ ૨૩૪ મી, ૨૩૫મી, ૨૩૬મી, અને ૨૩૮મી કલમમાં કહેલી બાબતોમાં તેમ નહીં કરવું.

દ્રષ્ટાંતો.

એક વખતે ચોરી કર્યાનું અને બીજી વખતે મહાઅથા કર્યાનું તોહામત અને બીજી ઉપર આવ્યું છે ચોરીઆમત અને મહાઅથા કર્યાઆમત અને બીજી ઉપર જુદું જુદું તોહામત મુકીને જુદો જુદો ઇનસાફ કરવા.

૨૩૪. જ્યારે એકજ જાતના એક કર્તી વત્તા ગુનાહ પેહલેથી તે છેલ્લા ગુનાહસુધી બાર મહિનાની મુદતમાં છે કર્યાનું તોહામત કોઈ શખ્સની ઉપર આવ્યું હોય ત્યારે તે ગુનાહોમાંના ઘણામાંઘણા ત્રણ ગુનાહસુધી ગમે તેટલા ગુનાહોમાંનું તોહામત તે શખ્સની ઉપર મુકીને તે બાબત તેનો એકજ વખતે ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર છે.

જે ગુનાહોઆમત હીંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની અથવા હરદોષ વિશેષ અથવા ધ્યાનિક કાયદાની એકજ કલમપ્રમાણે એકસરખી શિક્ષા થઈ શકે તે ગુનાહો એકજ જાતના છે.

૨૩૫. ૧.—કેટલાંએક કૃત્યોનો એક બીજાસાથે એવો સંબંધ હોય કે તેથી તે કૃત્યો મળીને એકજ કામ થાય તેવાં કૃત્યો કરવામાં જો એકજ શખ્સે એક કર્તી વત્તા ગુનાહ કર્યા હોય, તો એવા દરએક ગુનાહનું તોહામત તે શખ્સની ઉપર મુકીને તે બાબત તેનો ઇનસાફ એકજ વખતે કરવાનો અધિકાર છે.

૨.—જે કૃત્યો કર્યાનું કેહેવામાં આવતું હોય તે કૃત્યો મળીને એક ગુનાહ થાય અને જે કોઈ ચાલુ કાયદામાં ગુનાહોની બાબત અથવા શિક્ષા કહેલી હોય તે કાયદાની બે અથવા વધારે જુદી જુદી બાબતો તે ગુનાહને લાગુ હોય, તો જે શખ્સની ઉપર તે કૃત્યોનું તોહામત આવ્યું હોય તે શખ્સની ઉપર સદરહુ ગુનાહોમાંના દરએક ગુનાહનું તોહામત મુકીને તે બાબત તેનો એકજ વખતે ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર છે.

૩.—જે કૃત્યોમાંનું એક અથવા એક કર્તી વધારે કૃત્ય જાતેજ કોઈ ગુનાહ થાય તેવાં કેટલાંએક કૃત્યોને જ્યારે એકઠાં કરવામાં આવે ત્યારે કોઈ જુદોજ ગુનાહ થાય, તો જે શખ્સની ઉપર તે કૃત્યોનું તોહામત આવ્યું હોય તે શખ્સની ઉપર જે ગુનાહ સદરહુ કૃત્યો એકઠાં કરવાથી થતો હોય તે ગુનાહનું અથવા જે ગુનાહ સદરહુ કૃત્યોમાંના એક અથવા વધારે કૃત્યથી થતો હોય તે ગુનાહનું તોહામત મુકીને તે બાબત તેનો એકજ વખતે ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર છે.

આ કલમના કોઈપણ મત્સૂરથી હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૭૧ મી કલમને બાધ આવશે નહીં.

જુદાં જુદાં તોહામતનામાં.

એક વર્ષમાં એકજ જાતના ત્રણ ગુનાહ કર્યા હોય તેઓનું એકજ તોહામત મુકવાનો અધિકાર છે.

૧.—એક કર્તી વત્તા ગુનાહ બાબત ઇનસાફ.

૨.—એક ગુનાહને બે બાબતો લાગુ હોય તે ગુનોહ.

૩.—જે કૃત્યો (છુટાં છુટાં લેવાથી) એક ગુનાહ થાય, પણ એકઠાં લેવાથી કોઈ જુદો ગુનોહ થાય તેવાં કૃત્યો.

દર્શાવો.

૧જા પારિશ્રાવના—

- (અ) બ નામનો શખસ કાયદાસર કેદમાં છે તેને અ છોડાવે છે, અ ને તે કરવામાં, ક. નામના જે કાન્ડેબલના પેહરામાં બ હતો તે કાન્ડેબલને મહાવ્યથા કરે છે. અની ઉપર હિંદુસ્તાનના ફાજદારી કાયદાની ૨૨૫મી તથા ૩૩૩મી કલમમાં કહેલા ગુન્હાનાં તોહોમત મુકવાનો અ ને તે ગુન્હાખાખત તેનો ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર છે.
- (બ) છિનાજું કરવાના ધરાદારી અ દાહાડે ઘર ફોડે છે, અને જે ઘરમાં એ પ્રમાણે પ્રવેશ કર્યો તે ઘરમાં બની બાયડી સાથે છિનાજું કરે છે. અની ઉપર હિંદુસ્તાનના ફાજદારી કાયદાની ૪૫૪ મી તથા ૪૯૭મી કલમ મુજબના ગુન્હાનું જુદું જુદું તોહોમત મુકવાનો, અને તેની ઉપર તે ગુન્હા સાબિત થયાના જુદા જુદા ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.
- (ક) બ જે કની બાયડી છે તેની સાથે છિનાજું કરવાના ધરાદારી અ, અને ફાસલાવીને કની પાસેથી લઈ જાય છે, અને પછી તેની સાથે છિનાજું કરે છે. અની ઉપર હિંદુસ્તાનના ફાજદારી કાયદાની ૪૯૮ મી તથા ૪૯૭મી કલમ પ્રમાણે ગુન્હા કરવાખાખત જુદાં જુદાં તોહોમત મુકવાનો, અને તેની ઉપર તે ગુન્હા સાબિત થયાના જુદા જુદા ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.
- (દ) અનાં કબજામાં કેટલીએક મોહોરો છે અને તે ખોટી છે એવું તે જાણે છે, અને હિંદુસ્તાનના ફાજદારી કાયદાની ૪૯૯મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા કરવાખાખક કેટલાએક ખોટા સેઅ ખનાવવાના ગુન્હા કરવાસાર તે મોહોરોનો ઉપયોગ કરવાનો તે ધરાદારો રાખે છે. અની ઉપર હિંદુસ્તાનના ફાજદારી કાયદાની ૪૭૩મી કલમ પ્રમાણે દર-એક મોહોર રાખવાખાખત જુદું જુદું તોહોમત મુકવાનો, અને તેની ઉપર તે ગુન્હા સાબિત થયાના જુદા જુદા ઠરાવ કરવાનો, અધિકાર છે.
- (ઈ) બને નુકસાન કરવાના ધરાદારી અ તેની ઉપર ફાજદારી કામ માંડે છે અને એ પ્રમાણે કામ માંડવામાટે કાંઈ વાજબી અથવા કાયદેસર આધાર નથી એવું તે જાણે છે; અને વળી તે બ ની ઉપર કાંઈ ગુન્હો કર્યોનું જુદું તોહોમત મુકે છે; અને તે તોહોમત માટે કાંઈ વાજબી અથવા કાયદેસર આધાર નથી એવું તે જાણે છે. અની ઉપર હિંદુસ્તાનના ફાજદારી કાયદાની ૨૧૧ મી કલમ પ્રમાણે બે ગુન્હા કરવાખાખત જુદાં જુદાં તોહોમત મુક-

વાનો, અને તેની ઉપર તે ગુન્હા સાબિત થયાના જુદા જુદા ઠરાવ કરવાનો, અધિકાર છે.

(ક) બંને નુકસાન કરવાના ઇરાદાથી અ તેની ઉપર કાંઈ ગુન્હો કર્યાનું જુદું તોહોમત મુકે છે, અને તે તોહોમતમાં કાંઈ વાજબી અથવા કાયદેસર કારણ નથી એવું તે જાણે છે. ઇનસાફની વખતે અ, બની વિરુદ્ધ ખોટી શણેદી આપે છે, અને એ પ્રમાણે બની ઉપર દેહાંત શિક્ષા કરવાલાયક કોઈ ગુનોહ સાબિત થયાનો ઠરાવ કરાવવાનો ઇરાદો રાખે છે. અની ઉપર હિંદુસ્તાનના ફાજદારી કાયદાની ૨૧૧ મી અને ૧૯૪ મી કલમ પ્રમાણે ગુન્હા કરવાખાખત જુદાં જુદાં તોહોમત મુકવાનો, અને તેની ઉપર તે ગુન્હા સાબિત થયાના જુદા જુદા ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

(ગ) અ બીજાં છ માણસોની સાથે મળીને હંગામોનો, મહાઅથાનો, અને કોઈ સરકારી નોકર પોતાના હુદાનું કામ બજાવતાં તે હંગામો અંધ પાડવાનો યત્ન કરતો હોય ત્યારે તેની ઉપર હુમલો કરવાનો ગુન્હો કરે છે. અની ઉપર હિંદુસ્તાનના ફાજદારી કાયદાની ૧૪૭ મી, ૩૨૫ મી અને ૧૫૨ મી કલમ પ્રમાણે ગુન્હા કરવાખાખત જુદાં જુદાં તોહોમત મુકવાનો, અને તેની ઉપર તે ગુન્હા સાબિત થયાના જુદા જુદા ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

(હ) અ, કે અને ડના મનમાં દેહશત ઉત્પન્ન કરવાના ઇરાદાથી અ તેમનાં શરીરને નુકસાન કરવાની ધમકી એકજ વખતે ત્રણેને દેખાડે છે. અની ઉપર હિંદુસ્તાનના ફાજદારી કાયદાની ૫૦૬ ઠી કલમ પ્રમાણે એ ત્રણ ગુન્હામાંના દરએક ગુન્હાખાખત જુદું જુદું તોહોમત મુકવાનો, અને તેની ઉપર તે ગુન્હા સાબિત થયાના જુદા જુદા ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

(અ) થી (હ) સુધીના દૃષ્ટાંતોમાં કહેલા જુદાં જુદાં તોહોમતોનો ઇનસાફ એકજ વખતે કરવાનો અધિકાર છે.

૨ જા પારિગ્રાફનાં—

(આઈ.) અ એક નેતરવતી બને ગેરવાજબી રીતે મારે છે. અની ઉપર હિંદુસ્તાનના ફાજદારી કાયદાની ૩૨૩ મી તથા ૩૨૩ મી કલમ પ્રમાણે ગુન્હા કરવાખાખત જુદાં જુદાં તોહોમત મુકવાનો, અને તેની ઉપર તે ગુન્હા સાબિત થયાના જુદા જુદા ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

(જે) કેટલીએક ચોરેલી દાણાની ગુણે અને તથા બને સંતાડવાનાં

કારણસારે સ્વાધીન કરવામાં આવી છે તે ચોરીની મિલકત છે એવું તેઓ જાણે છે. પછી તે ગુણે એક કોદારને તળાએ સંતાડવાને આ તથા બીજા એક બીજાને બુદ્ધિપૂર્વક મદદ કરે છે. આ તથા બીજા ઉપર હિંદુસ્તાનના કોદારી કાયદાની ૪૧૧મી તથા ૪૧૪મી કલમ પ્રમાણે ગુનહા કરવાખાખત જુદાં જુદાં તોહોમત મુકવાનો, આ ને તેમની ઉપર તે ગુનહા સાબિત થયાના જુદા જુદા ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

(કે) આ પોતાનું બચ્ચું બુદ્ધિ મુકે છે તેથી તે એનું મેત આણે એવું તે જાણે છે. સદરહુ પ્રમાણે બુદ્ધિ મુકવાથી તે બચ્ચું મરી જાય છે. આની ઉપર હિંદુસ્તાનના કોદારી કાયદાની ૩૧૭મી તથા ૩૦૪ થી કલમ પ્રમાણે ગુનહા કરવાખાખત જુદાં જુદાં તોહોમત મુકવાનો આને તેની ઉપર તે ગુનહા સાબિત થયાના જુદા જુદા ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

(લ) બીજા નામના એક સરકારી નોકરની ઉપર હિંદુસ્તાનના કોદારી કાયદાની ૧૬૭મી કલમ પ્રમાણે ગુનહા સાબિત કરવામાં આ એક બનાવટના દસ્તાવેજનો ખરા પૂરાવામાં ફક્ત બદલાવ તથા ઉપયોગ કરે છે. આની ઉપર તેજ કાયદાની ૪૭૧ મી કલમ (સાથે ૪૬૬ મી કલમ ધ્યાનમાં લઈને) આને ૧૬૬મી કલમ પ્રમાણે ગુનહા કરવાખાખત જુદાં જુદાં તોહોમત મુકવાનો આને તેની ઉપર તે ગુનહાની સાબિતીના જુદા જુદા ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે;

૩ જા પોરિયાફતું—

(મ) આ બીજું અપહરણ કરે છે, આને તેમ કરવામાં તેને બુદ્ધિપૂર્વક બચા કરે છે. આ ની ઉપર હિંદુસ્તાનના કોદારી કાયદાની ૩૨૩મી તથા ૩૨૨ મી તથા ૩૨૪ મી કલમ પ્રમાણે ગુનહા કરવા ખાખત જુદાં જુદાં તોહોમત મુકવાનો આને તેની ઉપર તે ગુનહા સાબિત થયાના જુદા જુદા ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

કયો ગુનોહ ક
યો છે તેનો શક
હોય તારે (કેમ
કરવું.)

૨૩૬. જે વાનો સાબિત થઈ શકે છે તે ઉપરથી કેટલાંએક ગુનહા-ઓમાંનો કયો ગુનહા થાય છે તે ખાખત શક પડે એવાં પ્રકારનું એકજ કૃત્ય હોય અથવા કુત્સોનો સમુદાય હોય ત્યારે તોહોમત વાળાની ઉપર સદરહુ પ્રકારના સઘળા ગુનહા અથવા તેમાંનો હરકોઈ ગુનહો કરવાનું તોહોમત મુકવાનો અધિકાર છે, આને સદરહુ પ્રકારનાં ગમે તેટલાં તોહોમતોનો એકી વખતે ધનસાફ કરવાનો અધિકાર છે; અથવા સદરહુ ગુનહાઓમાંનો એકનહી તો બીજો ગુનહો કરવાનું તોહોમત વિકલ્પનીરીતે તેની ઉપર મુકવાનો અધિકાર છે.

દ્રષ્ટાંત.

ચોરી કરવાનો, અથવા ચોરીની મિલકત લેવાનો, અથવા સાપરાધ વિશ્વાસઘાત કરવાનો, અથવા ઠગાઈ કરવાનો ગુન્હો થયો હોય એવાં કાંઈ કૃત્યનું તોહોમત અ ની ઉપર આવ્યું છે. ત્યારે ચોરી કરવાનું તથા ચોરીની મિલકત લેવાનું તથા સાપરાધ વિશ્વાસઘાત કરવાનું તથા ઠગાઈ કરવાનું તોહોમત તેની ઉપર મુકવાનો અધિકાર છે, અથવા ચોરી કરવાનું અથવા ચોરીની મિલકત લીધાનું અથવા સાપરાધ વિશ્વાસઘાત કરવાનું અથવા ઠગાઈ કરવાનું તોહોમત તેની ઉપર મુકવાનો અધિકાર છે.

૨૩૭. ૨૩૬ મી કલમમાં કહેલી બાબતમાં જો તોહોમત વાળાની ઉપર એક ગુન્હાનું તોહોમત મુક્યું હોય અને જે ગુન્હા ગુન્હા બાબત તે કલમના ઠરાવો પ્રમાણે તેની ઉપર તોહોમત મુકી શકાય તેવો ગુન્હો ગુન્હો તેણે કર્યો છે એવું પુરાવા ઉપરથી દેખાય તો કહાણો ગુન્હો તેણે કર્યો છે એવું બતાવવામાં આવે તે ગુન્હાનું તોહોમત તેની ઉપર મુકેલું ન હોય તો પણ તે ગુનોહ તેની ઉપર સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

દ્રષ્ટાંત.

અ ની ઉપર ચોરીનું તોહોમત મુક્યું છે. તેણે સાપરાધ વિશ્વાસઘાત કરવાનો અથવા ચોરીનો માલ લેવાનો ગુનોહ કર્યો એવું જણાય છે, સાપરાધ વિશ્વાસઘાત કરવાનું, અથવા ચોરીનો માલ લેવાનું, (પ્રસંગ પ્રમાણે) તોહોમત તેની ઉપર મુકેલું નથી તોપણ તે ગુનોહ તેની ઉપર સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

૨૩૮. જે ગુન્હાનું તોહોમત કોઈ શખ્સની ઉપર મુક્યું હોય તે ગુન્હો કેટલીએક બાબતોનો બનેલો હોય અને તે બાબતોમાંની કઈ કેટલીક બાબતોને એકઠી કરવાથી કોઈ પુર્ણ નહાનો ગુન્હો થતો હોય અને સદરહુ રીતે એકઠી કરેલી બાબતો સાબિત કરવામાં આવે પણ બાકી રહેલી બાબતો સાબિત ન કરવામાં આવે ત્યારે તે નહાના ગુનાહનું તોહોમત તેની ઉપર મુકેલું નથી તોપણ તે ગુનોહ તેની ઉપર સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

કોઈ શખ્સ ઉપર કોઈ ગુનાહનું તોહોમત મુક્યું હોય અને એવી હકીકત સાબિત થાય કે તેથીતે ગુનોહ એછો થઈને નહાનો ગુનોહ થાય ત્યારે તે નહાના ગુનાહનું તોહોમત તેની ઉપર મુકેલું નથી તોપણ તે ગુનોહ તેની ઉપર સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

બ્યારે ૧૯૮ મી અથવા ૧૯૯ મી કલમથી ફરમાવ્યા પ્રમાણે કાંઈ ફરિયાદ કરવામાં આવી ન હોય ત્યારે તે કલમમાં કહેલો કોઈ પણ ગુનોહ સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવાનો અધિકાર આ કલમ માંહેના કોઈપણ મજકુરથી છે એવું સમજવું નહીં.

બ્યારે કોઈ શખ્સની ઉપર એક ગુનાહનું તોહોમત મુક્યું હોય, ત્યારે તેની ઉપર બીજો ગુનોહ ઠરી શકે.

જે ગુનાહનું તોહોમત મુક્યું હોય તે ગુનાહમાં સાબિત થયેલા ગુનાહનો સમાવેશ થાય ત્યારે (કેમ કરવું.)

દર્શાવો.

(અ) અ તે ભારવાહક દાખલ કાંઈ મિલકત સોંપી તે બાબત સાપરાધ વિશ્વાસઘાત કરવાનું તોહોમત હિંદુસ્તાનના કોજદારી કાયદાની ૪૦૭મી કલમ પ્રમાણે તેની ઉપર મુક્યું છે. તે મિલકત બાબત તેણે ૪૦૬ હી કલમ પ્રમાણે વિશ્વાસઘાત ક્યો પણ તે મિલકત તેને ભારવાહક દાખલ સોંપેલી નહીં એમ જણાય છે. ૪૦૬ હી કલમ પ્રમાણે એ સાપરાધ વિશ્વાસઘાતનો ગુનોહ તેની ઉપર સાબિત થયાનો હરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

(બ) હિંદુસ્તાનના કોજદારી કાયદાની ૩૨૫ મી કલમ મુજબ અ ની ઉપર મહાબંધા કરવાનું તોહોમત મુક્યું છે. ભારે તથા આકસ્મિક ક્રોધ અગ્ચાથી તેણે એમ કર્યું, એવું તે સાબિત કરે છે. તે કાયદાની ૩૩૫ મી કલમ મુજબ તેની ઉપર ગુનોહ સાબિત થયાનો હરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

કયા શખ્સો
ઉપર એકઠાં તો
હોમત મુકવાનો
અધિકાર છે.

૨૩૬. જ્યારે એકજ ગુનહો કર્યાનું અથવા એકજ કામમાં ગુનહો ગુનહો ગુનહો કર્યાનું તોહોમત એક કર્તી વગા શખ્સોઉપર આગ્યું હોય અથવા કોઈપણ ગુનહો કર્યાનું તોહોમત એક શખ્સનીઉપર આગ્યું હોય અને તે ગુનહોમાં મદદગારી કરવાનું અથવા તે ગુનહો કરવાની કોશિસ કરવાનું તોહોમત કોઈ બીજા શખ્સઉપર આગ્યું હોય ત્યારે કોરટની નજરમાં યોગ્ય આવે તે પ્રમાણે તે શખ્સોઉપર એકઠું તોહોમત મુકીને ઇતસાફ કરવાનો અથવા ગુનહોગુનહો તોહોમત મુકીને ઇતસાફ કરવાનો અધિકાર છે; અને આ બાબતના પાછલા ભાગમહિના હરાવો એવાં સઘળાં તોહોમતોને લાગુ પડશે.

દર્શાવો

(અ) અ તથા બનીઉપર એકજ ગુનનું તોહોમત આગ્યું છે. તે ખુનખામત અ તથા બનીઉપર એકઠું તોહોમત મુકીને ઇતસાફ કરવાનો અખત્યાર છે.

(બ) અતથા બનીઉપર અપહરણ કરવાનું તોહોમત આગ્યું છે, તે અપહરણ કરવામાં અએ ખુન કર્યું તે ખુનમાં બનો કાંઈ સંબંધ નથી; અ તથા બ એબેઉની ઉપર અપહરણ કરવાનું તોહોમત મુકીને અને એકલા અનીઉપર ખુનનું તોહોમત મુકીને તેઓનો એકઠો ઇતસાફ કરવાનો અધિકાર છે.

(ક) અ તથા બએ બનેની ઉપર એક ચોરી કર્યાનું તોહોમત મુક્યું છે, અને તેજ કામમાં બએ બીજા બે ચોરી કર્યાનું તોહોમત બનીઉપર મુક્યું છે. અ તથા બએ બનેનીઉપર એક ચોરીનું તોહો-

મત મુકીને અને એકલા બની ઉપર બીજી બે ચોરીનું તોહોમત મુકીને એ બંનેનો એકઠો ઈનસાફ કરવાનો અધિકાર છે.

૨૪૦. બ્યારે એકજ શખસની ઉપર એક કર્તાં વત્તાં તોહોમત મુક્યાં હોય અને બ્યારે તેમાંના એક અથવા વધારે તોહોમત ઉપરથી ગુનહો હરે ત્યારે ફરિયાદી અથવા ફરિયાદીનું કામ ચલાવનારો અમલદાર કોરટની સંમતિ લઈને બાકીનું તોહોમત અથવા બાકીનાં તોહોમતો પાછાં લઈ લેવાને મુખ્યત્વાર છે, અથવા તે કોરટ તે બાકીનાં તોહોમતની અથવા તોહોમતોની ચોકસી અથવા ઈનસાફ કરવાનું પોતાનીજ મેજે બંધ રાખવાને મુખ્યત્વાર છે. સદરહુ પ્રમાણે તોહોમત અથવા તોહોમતો પાછાં લઈ લેવાનું ફળ, સદરહુ તોહોમત અથવા તોહોમતો બાબત ગુનહો નાસાબિત થયાના હરાવ જેવું થશે. પણ જો ગુનહો સાબિત થયાનો હરાવ રદ કરવામાં આવે તો તે પ્રસંગે (તે ગુનહો સાબિત થયાનો હરાવ રદ કરનારી કોરટના હુકમને અનુસરીને) સદરહુ કોરટ એ પ્રમાણે લઈ બીધેલાં તોહોમતની અથવા તોહોમતોની ચોકસી અથવા ઈનસાફનું કામ ચલાવવાને મુખ્યત્વાર છે.

કેટલાંએક તોહોમતોમાંના એક તોહોમત ઉપરથી ગુનો હરે તો બાકીનાં તોહોમત પાછાં લઈ લેવા બાબત.

બાબ ૨૦ મો.

સમનના મુકદમાઓનો માજીસ્ટ્રેટોએ ઈનસાફ કરવાબાબત.

૨૪૧. સમનના મુકદમાઓનો ઈનસાફ કરતી વખતે માજીસ્ટ્રેટોએ હેકળ લખેલી રીત પ્રમાણે કામ ચલાવવું.

૨૪૨. બ્યારે માજીસ્ટ્રેટની આગળ તોહોમતવાળો હાજર થાય અથવા તેને આજ્ઞામાં આવે ત્યારે જો ગુનહાનું તોહોમત તેની ઉપર આવ્યું હોય તે ગુનહાની વિગત તેને કહી જણાવવી અને તેને પુછવું કે તમારી ઉપર ગુનહો સાબિત થયાનો હરાવ શા સાર નહીં કરવો જોઈએ તેનું કો-ષ્ટકારણ તમારે બતાવવાનું છે પણ કાંઈ પદ્ધતિ પ્રમાણે તોહોમતનાયું તૈયાર કરવાની જરૂર નથી.

૨૪૩. તોહોમતવાળાની ઉપર જો ગુનહાનું તોહોમત મુક્યું હોય તે ગુનહો મે ક્યો છે એવું તે કબુલ કરે તો તેની કબુલત બની શકે તેટલે સુધી તેણે વાપરેલા શખ્સોમાં નોંધ લેવી; અને તેની ઉપર ગુનહો સાબિત થયાનો હરાવ શા સાર નહીં કરવો જોઈએ તેનું પુરતું કારણ તે ન બતાવે તો એ પ્રમાણે તેની ઉપર ગુનહો સાબિત થયાનો હરાવ માજીસ્ટ્રેટ કરવો.

૨૪૪. જો તોહોમતવાળો સદરહુ પ્રકારની કાંઈ કબુલત કરે નહીં તો માજીસ્ટ્રેટ ફરિયાદી હોય તો તેની વાત સાંભળવી, અને ફરિયાદનું કામ

સમનના મુકદમામાં કામ ચલાવવાની રીત. તોહોમતનો સાર કહી જણાવવો.

તોહોમતસાચું છે એવું કબુલ કરેથી ગુનાહની સાબીતીનો હરાવ.

સદરહુ પ્રકારની કાંઈ કબુલત

કરવામાં નઆવે
ત્યારે કેમ કરવું.

અલાવવાની પુષ્ટિમાં જે પુરાવો રજૂ કરવામાં આવે તે સમજી લેવો અને વળી તોહોમતવાળાની વાત સાંભળવી તથા તે પોતાના જગ્યામાં જે પુરાવો રજૂ કરે તે સમજી લેવો.

જે માજીસ્ટ્રેટ દરરોજ ધારે તો તે ફરિયાદીની અથવા તોહોમતવાળાની અરજી ઉપરથી કોઈપણ શરૂદેને હાજર થવાની જરૂર પાડવા બાબત અથવા કોઈપણ દરતવિજ્ઞ અથવા બીજી વસ્તુ રજૂ કરવાની જરૂર પાડવાબાબત પ્રોસેસ કહાડવાને મુખ્યત્વાર છે.

સદરહુ અરજી ઉપરથી કોઈપણ શરૂદેને સમન કરતાં પેલેલાં તેને તે ધનસાફનાં કારણસાર હાજર થવામાં જે વાજબી જરૂર થાય તે કોરટમાં અનામત મુકવો એવું ફરમાવવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખ્યત્વાર છે.

ગુનો હો નાસા-
બીત થયાનો હ-
રાવ.

૨૪૫. ૨૪૪મી કલમમાં કહેલો પુરાવો અને પોતે પોતાનીજ મેળે કોઈ વધારે પુરાવો રજૂ કરાવે તો તે પુરાવો લીધાઉપરથી અને (પોતે યોગ્યધારે તો) તોહોમતવાળાની જગ્યાની લીધાઉપરથી જે માજીસ્ટ્રેટ એવું ઠરાવે કે તોહોમતવાળો તકસીરવાર નથી તો તેણે ગુનો હો નાસાબીત થયાના ઠરાવનો હુકમ દફતરમાં નોંધવો.

શિક્ષાનો હુકમ.

તોહોમતવાળો તકસીરવાર છે એવું માજીસ્ટ્રેટ ઠરાવે તો તેણે તેની ઉપર કાયદાપ્રમાણે શિક્ષાનો હુકમ કરવો.

ફરિયાદ અથ
વા સમનપ્રમાણે
ઠરાવ કરવાએવી
કોઈ હદ નથી.

૨૪૬. ફરિયાદનો અથવા સમનનો પ્રકાર ગમે તેવો હોય તો પણ આ બાબતપ્રમાણે ધનસાફ થઈ શકે એવો કોઈપણ ગુનો હો કબુલ કરેલી અથવા સાબિત થયેલી હકીકત ઉપરથી તોહોમતવાળાએ કરેલો કે એમ જણાય તે ગુનો હોબાબત તેની ઉપર ૨૪૩મી અથવા ૨૪૫મી કલમપ્રમાણે ગુનો હો સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવાને કોઈ માજીસ્ટ્રેટ મુખ્યત્વાર છે.

ફરિયાદીની
ઝેરહાજરી.

૨૪૭. જે સમન ફરિયાદ થયાઉપરથી કહાડ્યો હોય અને તોહોમતવાળાને હાજર થવાસાર મુકરર કરેલે દિવસે અથવા ત્યારપછી જે દિવસસુધી સુનાવણી મુલતવી રાખવામાં આવે તે દિવસે ફરિયાદી હાજર ન થાય તો આ કાયદામાં પાછળ ગમે તે કહ્યું હોય તે છતાં, માજીસ્ટ્રેટ તોહોમતવાળાની ઉપર ગુનો હો નાસાબીત થયાનો ઠરાવ કરવો. પણ કોઈ કારણસાર પોતે તે કામની સુનાવણી બીજા કોઈ દિવસસુધી મુલતવી રાખવાનું યોગ્યધારે તો તેમ કરવું નહીં.

ફરિયાદ પાછી
લઈ લેવાબાબત.

૨૪૮. આ બાબત પ્રમાણે કોઈપણ કામમાં છેવટનો હુકમ થતાં પેલેલાં કોઈ પણ વખતે જે કોઈ ફરિયાદી માજીસ્ટ્રેટની એવી ખાતરી કરી આવે કે પોતાની ફરિયાદ પાછી લઈ લેવાની પોતાને પરવાનગી આપવાનાં પાકાં કારણ છે તો તે ફરિયાદ પાછી લઈ લેવાની તેને પરવાનગી આ-

પવાને તે માજીએટ મુખત્યાર છે, અને તે ઉપરથી તોહામતવાળાનીઉપર ગુન્હો નાસાગિત થયાનો હરાવ કરવો.

૨૪૬. ફરિયાદશિવાય બીજીરીતે માંડેલા કોઈપણ મુકદમામાં, ગુન્હો નાસાગિત થયાનો અથવા સાગિત થયાનો ફેસલો આપ્યાવગર કોઈપણ વખતે કામ બંધ કરવાને પ્રેસિડેન્સ માજીએટ અથવા પેહલા વર્ગનો માજીએટ, અથવા, જુદા માજીએટની આગાહી મેંજુરી લઈને બીજી કોઈપણ માજીએટ મુખત્યાર છે. પણ તેમ કરવાનાં કારણો તેણે દફતરમાં લખવાં. અને પછી તોહામતદારને છોડી મુકવાને તે મુખત્યાર છે.

૨૫૦. ફરિયાદઉપરથી માંડેલા કોઈપણ મુકદમામાં જો કોઈ માજીએટ તોહામતવાળાની ઉપર ૨૪૫મી અથવા ૨૪૭મી કલમપ્રમાણે ગુન્હો નાસાગિત થયાનો હરાવ કરે અને તેની નજરમાં એવું આવે કે તે ફરિયાદ નજીબી અથવા તરદી આપે એવી છે તો તેની મરજીમાં આવે તો તે માજીએટ ગુન્હો નાસાગિત થયાના પોતાના હુકમથી તોહામતવાળાને, અથવા બ્યારે એક કર્તા વત્તા તોહામતવાળા હાય ત્યારે તેમાંના દરેકને, ઘણામાંઘણા પચાસ રૂપિયાસુધી પોતે યોગ્યધારે તેટલો નુકસાનીનો અવેજ આપવાનું ફરિયાદીને ફરમાવવાને મુખત્યાર છે.

એપ્રમાણે જે રકમ આપવાનો હુકમ કરવામાં આવે તે રકમ જાણે દંડ હોય એવીરીતે વસુલ થઈ શકશે; પણ એવું હરાબું છે કે તે રકમ વસુલ ન થઈ શકે તો જે કેદ હરાવવી તે આસાન હોવી જોઈએ અને ઘણામાં ઘણા ત્રીસ દિવસસુધીની જેટલી મુદત માજીએટ ફરમાવે તેટલી મુદતસુધીની હોવી જોઈએ.

પછી તેજ બાબતસંબંધી દિવાનીમાં કોઈપણ ફરિયાદ કરવામાં આવે તેમાં નુકસાનીનો અવેજ આપવાનો હુકમ કરતી વખતે આ કલમ મુજબ જે રકમ નુકસાનીના અવેજ લખાવેલી આપેલી અથવા વસુલ કરેલી હોય તે રકમ દોરડે હિસાબમાં લેવી.

બાબ ૨૧ મો.

વારંટના મુકદમાઓનો માજીએટોએ ઇતસાફ કરવાબાબત.

૨૫૧. વારંટના મુકદમાનો ઇતસાફ કરતી વખતે માજીએટોએ જે-જે લખેલી રીતપ્રમાણે કામ ચલાવવું.

૨૫૨. બ્યારે માજીએટની આગળ તોહામતવાળો હાજર થાય અથવા તેને આજ્યો હોય ત્યારે તે માજીએટે ફરિયાદી (જો હોય તો) જે

બ્યારે કોઈ ફરિયાદી ન હોય ત્યારે કામ બંધ કરવાને અધિકાર.

નજીબી અથવા તરદી આપે એવી ફરિયાદો બાબત.

નુકસાનીનો અવેજ વસુલ કરવા બાબત.

વારંટના મુકદમામાં કામ ચલાવવાની રીત.

ફરિયાદનું કામ ચલાવનારની ત

૨૬નો પુરાવો.

કહે તે સંભળવું અને ફરિયાદનું કામ ચલાવવાના ટેકામાં જે પુરાવો રજુ કરવામાં આવે તે સઘળો પુરાવો લેવો.

જે શખસો તે મુકદ્દમાની હકીકતથી વાકેફ હોય એવો અને ફરિયાદનું કામ ચલાવનારની તરફથી શહીદી આપી શકે એવો સંભવ હોય તે શખસોનાં નામ ફરિયાદી પાસેથી અથવા બીજીરૂતિ માજીસ્ટ્રેટ નક્કી કરી લેવાં, અને તેમાંના જે શખસોની પોતે જરૂર ધારે તેઓને પોતાની આગળ શહીદી આપવાસાર સમન કરવા.

તોહોમતવાળા
ને છોડી મુકવા
બાબત.

૨૫૩. ૨૫૨મી કલમમાં કહેલો સઘળો પુરાવો અને પોતાને જરૂર લાગે એવી તોહોમતવાળાની જુગ્યાની (જો હોય તો) લીધાઉપરથી જો માજીસ્ટ્રેટ એવું ઠરાવે કે તોહોમતવાળાની વિરૂદ્ધ એવી કાંઈ બાબત સાબિત કરવામાં આવી નથી કે જે તોડી પાડવામાં ન આવે તો તેનીઉપર ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવાનું વાજબી થાયતો તે માજીસ્ટ્રેટ તેને છોડી મુકવો.

જો કાંઈ કારણસર કોઈ માજીસ્ટ્રેટની નજરમાં એમ આવે કે તોહોમત પાયાવગરનું છે, તો તે માજીસ્ટ્રેટને મુકદ્દમો ચાલતો હોય ત્યારે અગાઉ કોઈપણ વખતે તોહોમતવાળાને છોડી મુકવામાં અટકાવ થશે એવું આ કલમમાહેના કોઈપણ મત્સુરથી સમજવું નહીં. સદરહુ કારણો તેણે દફતરમાં નોંધવા જોઈએ.

ગુન્હો સાબિત
થયજોજણાયત્યારે
તોહોમતનામું તૈયાર
કરવું.

૨૫૪. સદરહુ પુરાવો તથા જુગ્યાની લીધા પછી જો તે માજીસ્ટ્રેટની નજરમાં એમ આવે કે આ બાબત પ્રમાણે ઇતસાફ થઈ શકે એવા જે ગુન્હાનો ઇતસાફ કરવાનો પોતાને અધિકાર છે તથા જે બાબત પોતાના મતપ્રમાણે પોતે યોગ્ય શિક્ષા કરી શકશે તેવો કાંઈ ગુન્હો તોહોમતવાળાએ ક્યો છે એવું અનુમાન કરવાનો સમજાય છે, તો તે માજીસ્ટ્રેટ તોહોમતવાળાનાઉપર એક તોહોમતનામું લખીને તૈયાર કરવું.

જવાબ.

૨૫૫. પછી તે તોહોમતનામું તોહોમતવાળાને વાંચી સંભળાવવું તથા સમજાવવું, અને તેને પુછવું કે તું તકસીરવાર છે કે તારે કાંઈ જવાબ કરવાનો છે.

જો તે તોહોમતવાળો હું તકસીરવાર છું એવો જવાબ આપે, તો તે જવાબ માજીસ્ટ્રેટ દફતરમાં લખી લેવો, અને તેઉપરથી પોતાની નજરમાં આવે તો માજીસ્ટ્રેટ તેનીઉપર ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવાને મુખ્યત્વારે છે.

તોહોમતવાળા
નો જવાબ.

૨૫૬. જો તે તોહોમતવાળો જવાબ આપવાની ના કહે અથવા જવાબ આપે નહીં અથવા મારો ઇતસાફ થવો જોઈએ એવો દાવો કરે તો તેને પોતાનો જવાબ કરવાનું અને પોતાનો પુરાવો રજુ કરવાનું ફરમાવવું, અને તે પોતાનો જવાબ કરતો હોય ત્યારે, કોઈપણ વખતે ફરિયાદી

તરફનો કોઈપણ શહેદ કોરટમાં અથવા કોરટના મકાનની હદમાં હાજર હોય તેને પાછો બોલાવીને તેની ઉલટ તપાસણી કરવાની તે તોહોમતવાળાને રજા આપવી.

જો તોહોમતવાળો કાંઈ લખેલો મચકુર આપશે તો તે દફતરમાં માંજીએ ફેલ કરવો.

૨૫૭. કોઈપણ શહેદની તપાસણી અથવા ઉલટ તપાસણી કરવા-સાર (પછી તે મુકદમામાં તે શહેદને અગાઉ તપાસ્યો હોય કે નહીં હોય તોપણ) તેને હાજર થવાની જરૂર પાડવાબાબત અથવા કાંઈ દરતાવેજ અથવા બીજી વસ્તુ રજુ કરવાની જરૂર પાડવાબાબત કાંઈપણ પ્રોસેસ કાઢાડવાની તોહોમતવાળો માંજીએટને અરજી કરે, અને સદરહુ અરજી તરફી આપવાસાર અથવા વિલેજ કરવાસાર અથવા ધનસાફનો હેતુ પાર ન પડે એમ કરવાસાર કરી છે એવું તેને દેખાઈ ન આવે તો માંજીએટ તે પ્રોસેસ કાઢાડવું જોઈએ, તે સમય માંજીએટ દફતરમાં લખવો.

સદરહુ અરજીપરથી કોઈપણ શહેદને સમન કરતાં પેહલાં તે ધનસાફનાં કારણસાર તે શહેદને હાજર થવામાં જે વાજબી અરચ થાય તે કોરટમાં અનામત મુકવો એવું ફરમાવવાને માંજીએટ મુખ્યતિયાર છે.

૨૫૮. આ બાબત પ્રમાણે જે મુકદમામાં તોહોમતનામું તૈયાર કર્યું હોય તે મુકદમામાં જો માંજીએટ એમ હરાવે કે તોહોમતવાળો ત-કસીરવાર નથી તો તેણે ગુનહો નાસાબિત થયાનો હુકમ દફતરમાં નોંધવો.

સદરહુ પ્રકારના કોઈપણ મુકદમામાં જો તોહોમતવાળો તકસીરવાર છે એમ માંજીએટ હરાવે તો તેણે કાયદા પ્રમાણે તેની ઉપર શિક્ષાનો હુકમ કરવો.

૨૫૯. જ્યારે ફરિયાદ થયા ઉપરથી કામ ચલાવવા માંડ્યું હોય અને મુકદમાની સુનાવણી માટે મુકરર કરેલ કોઈપણ દિવસ ફરિયાદી ગેર હાજર હોય અને ગુનહો કાયદા પ્રમાણે માંડીવાળવાનો અધિકાર હોય તો આ કાયદામાં પાછળ ગમે તે કહ્યું હોય તે છતાં તોહોમતનામું તૈયાર કર્યાની અગાઉ કોઈપણ વખતે પોતે દુરરતધારે તો માંજીએટ તોહોમતવાળાને છોડી મુકવાને મુખ્યતિયાર છે.

બાબ ૨૨ માં.

સંક્ષેપ રીતે ધનસાફ કરવા બાબત.

૨૬૦. આ કાયદામાં ગમે તે કહ્યું હોય તે છતાં:—

તોહોમતવાળાની અરજી ઉપરથી પુરાવો રજુ કરવાની જરૂર પાડવા બાબત પ્રોસેસ.

ગુનોહ નાસા-બિતથયાનો હરાવ.

ગુનોહ સાબિત થયાનો હરાવ.

ફરિયાદીની ગેરહાજરી.

સંક્ષેપ રીતે ધનસાફ કરવાનો અધિકાર.

- (૧) જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટ,
- (૨) પહેલા વર્ગના જે માજીસ્ટ્રેટને સ્થાનિક સરકારે આ બાબત વિશેષ કરીને અધિકાર આપ્યો હોય તે માજીસ્ટ્રેટ, અને
- (૩) માજીસ્ટ્રેટોની જે બેચને પહેલા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટનો અધિકાર આપ્યો હોય અને જેને સ્થાનિક સરકારે આ બાબત વિશેષ કરીને અધિકાર આપ્યો હોય તે બેચ હેઠળ લગભગ સઘળા અથવા હરકોઈ ગુનહાનો ઇનસાફ સંક્ષેપ રીતે કરવાને મુખતિયાર છે.
- (અ) જે ગુનહા મોતની, સમુદ્રપારની, અથવા છ મહિના કરી વધી મુદતની કેદની શિક્ષા કરવાલાયક નહીં હોય તેવા ગુનહા;
- (બ) હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૨૬૪ મી, ૨૬૫ મી, અને ૨૬૬ મી, કલમ પ્રમાણે ઘટલાં તથા માપસંબંધી ગુનહા;
- (ક) તેજ કાયદાની ૩૨૩ મી કલમ પ્રમાણે બીચા;
- (ડ) તેજ કાયદાની ૩૭૬ મી અથવા ૩૮૦ મી અથવા ૩૮૧ મી કલમ પ્રમાણે ચોરી-ચોરીની મિલકતની કિંમત પચાસ રૂપિયા કરતાં વધારે નહીં હોય ત્યારે;
- (ઈ) તેજ કાયદાની ૪૧૧ મી કલમ પ્રમાણે ચોરીની મિલકત લેવી અથવા રાખવી-સદરહુ મિલકતની કિંમત પચાસ રૂપિયા કરતાં વધારે નહીં હોય ત્યારે;
- (ફ) તેજ કાયદાની ૪૧૪મી કલમ પ્રમાણે ચોરીની મિલકત સંતાડવામાં અથવા તેની વ્યવસ્થા કરવામાં મદદ કરવી—સદરહુ મિલકતની કિંમત પચાસ રૂપિયા કરતાં વધારે નહીં હોય ત્યારે;
- (ગ) તેજ કાયદાની ૪૨૭ મી કલમ પ્રમાણે ગિરગડ;
- (હ) તેજ કાયદાની ૪૪૮ મી કલમ પ્રમાણે ગૃહ પ્રવેશ;
- (આઈ) તેજ કાયદાની ૫૦૪ થી કલમ પ્રમાણે સુલેહનો ભંગ કરવાના ઇરાદાથી અપમાન કરવું, અને તેજ કાયદાની ૫૦૬મી કલમ પ્રમાણે સાપરાધ ધમકી;
- (જે) ઉપર કહેલા ગુનહાઓમાંના કોઈપણ ગુનહામાં મદદગારી કરવી,
- (કે) ઉપર કહેલા ગુનહાઓમાંનો કોઈપણ ગુનહા કરવાની કોશિસ —તે કોશિસ ગુનહા હોય ત્યારે.

પણ એવું ડરાવ્યું છે કે જે મુકદમામાં કોઈ જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટ ૩૪મી કલમમાં આપેલા વિશ્વ અધિકાર ચલાવતો હોય તેવા કોઈપણ મુકદમાનો ઇનસાફ સંક્ષેપ રીતે કરવો નહીં.

૨૬૧. માજીસ્ટ્રેટોની જે કોઈ બેચને બીજા અથવા ત્રીજા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટનો અધિકાર આપેલો હોય તે બેચને હેઠળ લખેલા સઘળા ગુનહાઓનો અથવા તેઓમાંનાં કોઈપણ ગુનહાનો સંક્ષેપરૂપે ધનસાફ કરવાનો અધિકાર આપવાને સ્થાનિક સરકાર મુખત્યાર છે:—

માજીસ્ટ્રેટની જે બેચને ઓછો અધિકાર આપ્યો હોય તે બેચને અધિકાર આપવાનો અખત્યાર.

- (અ) હિંદુસ્તાનના કોલદારી કાયદાની ૨૭૭મી, ૨૭૮મી, ૨૭૯મી, ૨૮૫મી, ૨૮૬મી, ૨૮૭મી, ૨૮૮મી, ૨૮૯મી, ૨૯૦મી, ૨૯૨મી, ૨૯૩મી, ૨૯૪મી, ૩૨૩મી, ૩૩૪મી, ૩૩૬મી, ૩૪૧મી, ૩૫૨મી, ૪૨૬મી, તથા ૪૪૭મી, કલમ વિરુદ્ધ ગુનહા;
- (બ) મ્યુનિસિપલ આક્ટો વિરુદ્ધ અને શેહેરનું જતન કરવા બાબત જે કલમો પોલીસ આક્ટોમાં છે તે કલમો વિરુદ્ધ જે ગુનહા માટે ફક્ત દંડની, અથવા એક મહિનાગુધીની મુદતની કેદની શિક્ષા થઈ શકે એવા ગુનહા;
- (ક) ઉપર કહેલા ગુનહાઓમાંના કોઈપણ ગુનહામાં મદદગારી;
- (ડ) ઉપર કહેલા ગુનહાઓમાંના કોઈપણ ગુનહા કરવાની કોશિસ— તે કોશિસ ગુનહા હોય ત્યારે.

૨૬૨. આ બાબતપ્રમાણે ધનસાફ કરતી વખતે સમનના મુકદમા માટે ફરમાવેલી રીત પ્રમાણે સમનના મુકદમામાં કામ ચલાવવું, અને વારંટના મુકદમામાં ફરમાવેલી રીત પ્રમાણે વારંટના મુકદમામાં કામ ચલાવવું, પણ આ કાયદામાં આગળ કહેલી બાબતોમાં તેમ કરવું નહીં.

આ બાબતપ્રમાણે હરકોઈ ગુનહા સાબિત થયાનો હરાવ કરવામાં આવે ત્યારે ત્રણ મહિના કરતાં વધારે મુદતની કેદની શિક્ષાનો હુકમ કરવો નહીં.

સમનના તથા વારંટના મુકદમા માટે કામ ચલાવવાની જે રીત છે તે રીત લાગુ પાડવા બાબત. કેદની હદ.

૨૬૩. જે મુકદમામાં અપીલ ચાલતી નહીં હોય તે મુકદમામાં માજીસ્ટ્રેટને અથવા માજીસ્ટ્રેટની બેચને શહેદીનો પુરાવો દફતરમાં દાખલ કરવાની અથવા પદ્ધતી પ્રમાણે તોહામતનામું તૈયાર કરવાની જરૂર નથી; પણ સ્થાનિક સરકાર ફરમાવે એવાં પત્રકમાં હેઠળ લખેલી વિગત માજીસ્ટ્રેટ અથવા માજીસ્ટ્રેટની બેચ દાખલ કરવી:—

જે મુકદમામાં અપીલ ચાલતી ન હોય તે મુકદમાનું દફતર.

- (અ) અનુક્રમે ચઢતો નંબર;
- (બ) ગુનહા થયાની તારીખ;
- (ક) રિપોર્ટની અથવા ફરિયાદની તારીખ;
- (ડ) ફરિયાદી હોય તો તેનું નામ;
- (ઈ) તોહામતવાળાનું નામ, તેના બાપનું નામ, તથા તેનું રહેવાનું ઠેકાણું;

- (ક) જે ગુનાહની ફરિયાદ થઈ હોય તે ગુનોહ તથા કાંઈ ગુનોહ સાબિત થયો હોય તો તો ગુનોહ, અને ૨૬૦ મી કલમની રકમ (ક), રકમ (ઈ) અથવા રકમ (ફ) માં આવે એવી બાબતોમાં જે મિલકતના સંબંધમાં ગુનોહ થયો હોય તે મિલકતની કિંમત;
- (ગ) વોલ્ટામતવાળાનો જવાબ તથા તેની જવાબી (જે હોય તો);
- (હ) ગુનાહ બાબત ઠરાવ અને ગુનોહ સાબિત થયાનો ઠરાવ કર્યો હોય તો તેનાં કારણોનો મુખ્યતેસરમાં મજકુર;
- (આઈ) શિક્ષાનો હુકમ અથવા બીજો આપ્પરનો હુકમ; અને
- (જ) જે તારિખે કામ પૂરું થયું તે તારીખ.

જે મુકદમામાં અપીલ ચાલતી હોય તે મુકદમાનું દફતર.

૨૬૪. જે મુકદમાનો ઈનસાફ કોર્ટ માજીસ્ટ્રેટ અથવા જેવ સંક્ષિપ્ત રીતે કરે અને જેમાં અપીલ ચાલતી હોય તેવા દરએક મુકદમામાં તે માજીસ્ટ્રેટ અથવા જેવે શિક્ષાનો હુકમ કરતાં પેહલાં ફેસલો દફતરમાં દાખલ કરવો અને તે ફેસલામાં શક્તી પુરાવાનો સાર દાખલ કરવો અને ૨૬૩ મી કલમમાં કહેલી વિગત પણ દાખલ કરવી.

ફક્ત સદરહુ પ્રકારનો ફેસલો આ કલમ લાગુ હોય તેવા મુકદમાઓનું દફતર છે એવું સમજવું.

દફતર અને ફેસલાની ભાષા.

૨૬૫. ૨૬૩ મી કલમ પ્રમાણે તૈયાર કરેલાં દફતર તથા ૨૬૪ મી કલમ પ્રમાણે દફતરમાં દાખલ કરેલા ફેસલા પ્રમુખ અધિકારીએ અંગ્રેજીમાં અથવા કોર્ટની ભાષામાં, અથવા તે પ્રમુખ અધિકારી જે કોર્ટના પ્રત્યક્ષ તાબામાં હોય તે કોર્ટ ફરમાવે તો પોતાની રવભાષામાં લખવા.

જેમને કલાઈ રાખવાનો અધિકાર આપવાનો અપત્તાર છે.

માજીસ્ટ્રેટોની જે જેમને ગુનાહઓનો સંક્ષિપ્તરીતે ઈનસાફ કરવાનો અધિકાર આપેલો હોય તે જેમને જે કોર્ટના પ્રત્યક્ષ તાબામાં હોય તે કોર્ટે આ બાબત નિમેલા કોઈ અમલદાર પાસે સદરહુ દફતર અથવા ફેસલો તૈયાર કરાવવાનો અધિકાર તે જેમને આપવાને રથાનિક સરકાર મુખ્યત્વાર છે. અને એ પ્રમાણે તૈયાર કરેલાં દફતર ઉપર અથવા ફેસલાઉપર તે જેમના જે મેંબર હાજર રહીને કામમાં ભાગ લેતા હોય તેવા દરએક મેંબરે સહી કરવી.

બાબ ૨૩ મો.

હ કોર્ટની આગળ તથા સેસનકોર્ટની આગળ ઈનસાફ ચલાવવાબાબત.
અ.—પ્રથમ નિયમો.

“હ કોર્ટ” એ

૨૬૬. ૩૦૭ મી કલમશિવાય આ બાબમાં “હ કોર્ટ” એ શબ્દોનો

અર્થે વિક્ટોરિયાની કારકિર્દીના ઓવીસમાં તથા પચીસમાં વર્ષના સ્ટાટ્યુ-ટના ૧૦૪ થા બાબતમાં હનસાફની જે હે કોર્ટ સ્થાપી હોય અથવા સ્થાપવાની હોય તે હે કોર્ટ એવો સમજવો, અને તેમાં પંચબની સોફ કોર્ટનો તથા બીજી જે કોર્ટને ગવરનર જનરલ હન કૌન્સિલ વખતે વખતે હંડિયા બજેટમાં જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરીને આ બાબતનાં કારણસાર હે કોર્ટ દ્વારા એવી કોર્ટનો સમાવેશ થાય છે.

શબ્દોની બાબત.

૨૬૭. હે કોર્ટની આગળ આ બાબતમાં સઘળા મુકદ્દમાઓનો હનસાફ જ્યુરીથી કરવો,

હે કોર્ટની આગળ હનસાફ જ્યુરીથી કરવો.

અને આ કાયદામાં ગમે તે કહ્યું હોય તે છતાં આ કાયદાપ્રમાણે અથવા વિક્ટોરિયાની કારકિર્દીના ઓવિસમાં તથા પચીસમાં વર્ષના સ્ટાટ્યુટના ૧૦૪ થા બાબતમાં સ્થાપેલી કોર્ટપણ હે કોર્ટના લેટર્સ પેટ્રપ્રમાણે કોર્ટ હે કોર્ટની પાસે મોકલેલા સઘળા ફાજદારી મુકદ્દમામાં, જે તે હે કોર્ટ ફરમાવે તો, હનસાફ જ્યુરીથી કરવાનો અધિકાર છે.

૨૬૮. સેશન કોર્ટની આગળ સઘળા મુકદ્દમાઓનો હનસાફ જ્યુરીથી અથવા આસેસરોની મદદથી કરવો.

સેશન કોર્ટની આગળ હનસાફ જ્યુરીથી કરવો અથવા આસેસરોની મદદથી કરવો.

૨૬૯. કોર્ટપણ સેશન કોર્ટની આગળ સઘળા ગુનાઓનો અથવા કોર્ટપણ અમુક વર્ગના ગુનાઓનો હનસાફ કોર્ટપણ જિલ્લામાં જ્યુરીથી કરવો એવું સ્થાનિક સરકાર સરકારી ગેઝીટમાં હુકમ પ્રસિદ્ધ કરીને ફરમાવવાને અને વખતે વખતે તે હુકમ રદ કરવાને અથવા તેમાં ફેરફાર કરવાને મુખતિયાર છે.

સેશન કોર્ટની આગળ હનસાફ જ્યુરીથી કરવાનો હુકમ કરવાને સ્થાનિક સરકાર મુખતિયાર છે.

જ્યારે કેટલાએક ગુનાનું તોહોમત તોહોમતવાળા ઉપર એકજ હનસાફની વખતે મુકવામાં આવ્યું હોય અને તેમાંના થોડાએક ગુનાઓનો હનસાફ જ્યુરીથી થઈ શકે અને થોડાએકનો હનસાફ તેવી રીતે ન થઈ શકે એમ હોય ત્યારે તે સઘળા ગુનામાટે તેનો હનસાફ જ્યુરીથી કરવો.

૨૭૦. સેશન કોર્ટની આગળ જે જે હનસાફ થાય તેમાં ફરિયાદનું કામ પબ્લિક પ્રોસિક્યુટરે ચલાવવું.

સેશન કોર્ટની આગળ હનસાફનું કામ પબ્લિક પ્રોસિક્યુટરે ચલાવવું.

ખ.—કામ ચલાવવાની સરખાત.

૨૭૧. જ્યારે હનસાફ સર કરવાને કોર્ટ તૈયાર હોય ત્યારે તેની આગળ તોહોમતવાળાએ હાજર થવું અથવા તેને આણવો અને તોહોમતનામું કોર્ટ-

હનસાફની સરખાત.

માં વાંચીસંભળાવવું તથા તેને સમજાવવું અને તેને પુછવું કે જે ગુલાનું મત મુખ્ય છે તેનો તું તકસીરવાર છે કે તારો ધનસાક્ થાયએવો તું દાવોકો

તકસીરવાર
હું એવો જવાબ
આપવો.

જવાબ દેવાની
ના કોલેવીઅથવા
ધનસાક્ કરવાનું
કહેવું.

એક પછી એક
કેટલાએક ગુનેહ-
ગારોનો ધનસાક્
તેજજ્યુરીથી અ-
થવા આસેસરો-
થી કરવાખાખત.

સાબિત ન થઈ
શકે એવાં તોહો-
મતનામાં ઉપર
નોંધ.

નોંધનું કુળ.

જ્યુરીમાં કેટ-
લાં માણસો જો-
ઈયે.

યુરોપિયન અ-
થવા અમેરિકન
ન હોય એવા શ-
ખસોનો સેશન
કોરટની આગળ
ધનસાક્ કરવા
સાર જ્યુરી.

જો તોહોમતવાળો એવો જવાબ આપે કે હું તકસીરવાર છું તો તે જો
દફતરમાં દાખલ કરવો અને તેઉપરથી તેતોહોમતવાળાને ગુલેગાર ઠરાવ

૨૭૨. જો તોહોમતવાળો જવાબ આપવાની ના કહે અથવા જો
આપે નહીં અથવા મારો ધનસાક્ થયો જોઈએ એવો દાવો કરે તો તે
જ્યુરીએ અથવા આસેસરો આ કાયદામાં આગળ કદાપ્રમાણે
કરીને તે મુકદ્દમાનો ધનસાક્ કરવા માંગવો.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે આ કાયદામાં આગળ હરકત લેવાને
હક કહ્યો છે તેને અનુસરીને કોરટને યોગ્ય લાગે તેટલા તોહોમતવાળા શ-
સોનો એક પછી એક એ રીતે ધનસાક્ તેનીતેજ જ્યુરી કરી શકે, અ-
તેના તેજ આસેસરો તે ધનસાક્ના કામમાં મદદ કરી શકે.

૨૭૩. હે કોરટની આગળ ધનસાક્ ચાલે તેમાં જે શખસનીદ
તોહોમત મુખ્ય હોય તે શખસનો ધનસાક્ સર થતાં પેહલાં કોઈપણ વ-
તે હે કોરટને એમ જણાય કે તોહોમતનામું અથવા તેનો કોઈ ભાગ
ખિત થઈ શકશે નહીં એ સ્પષ્ટ છે ત્યારે જડજે તે તોહોમતનામા ઉ-
તે મતલબની એક નોંધ કરવી.

સદરહુ નોંધનું કુળ એવું થશે કે, પ્રસંગપ્રમાણે, તોહોમતનામાં
રથી અથવા તેના ભાગઉપરથી ચલાવવાનું કામ બંધ થયે.

કે.—જ્યુરી પસંદ કરવાખાખત.

૨૭૪. હે કોરટની આગળ ધનસાક્ થતી વખતે જ્યુરીમાં
માણસો હોવાં જોઈયે.

સેશન કોરટની આગળ જ્યુરીથી ધનસાક્ થતી વખતે, ત્રણ
ઝોઝી ન હોય અને નવ કરતાં વતી ન હોય એવી જે વિષમ સંખ્યા
નિક સરકાર કોઈપણ અમુક જિલ્લાને અથવા તે જિલ્લામાં કોઈપણ
મુક વર્ગના ગુનેહાઓને લાગુ પડે એવા હુકમથી વખતે વખતે ફરમાં
સંખ્યા જ્યુરીના માણસોની હોવી જોઈયે.

૨૭૫. યુરોપિયન અથવા અમેરિકન ન હોય એવા કોઈ શખ-
ધનસાક્ સેશન કોરટની આગળ જ્યુરીથી કરવામાં આવે ત્યારે જો તે
ખસની હમ્મણ હોય તો તે જ્યુરીમાં અધીધિક યુરોપિયન અથવા અ-
કન ન હોય એવા માણસો હોવા જોઈયે.

૨૭૬. જ્યુરો ચુંટી કાઢાડવા તે જ્યુરર તરફે કામ કરવાસાર સમન કરેલાં માણસો મધ્યેથી હે કોરટ વખતે વખતે કાનુન કરીને ફરમાવે તેવી રીતે ચિઠ્ઠી કાઢાડીને ચુંટી કાઢાડવાઃ

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે—

પ્રથમ.—આ કલમપ્રમાણે કોઈપણ કોરટને માટે કાનુનો કાઢાડવામાં આવે, ત્યાંસુધી તે કોરટમાં જ્યુરો પસંદ કરવાની ખાખતમાં જે રીવાજ હાલ ચાલુ હોય તે રીવાજપ્રમાણે ચાલુ;

બીજું.—સમન કરેલા માણસો પૂરતા ન હોય તો બીજા જે માણસો હાજર હોય તે મધ્યેથી કોરટની રજા લઈને જ્યુરોની નિમંત્રી સંખ્યા પસંદ કરવાનો અધિકાર છે, અને

ત્રીજું.— ઇલાકાના મુખ્ય શહેરોમાં—

(અ) તોહોમતવાળા શખ્સની ઉપર મોતની શિક્ષા કરવાલાયક કોઈ ગુનેગાર કર્યાનું તોહોમત મુક્યું હોય તો, અથવા

(બ) બીજા કોઈપણ મુકદમામાં હે કોરટનો કોઈ જડજ ફરમાવે તો,

આ કાયદામાં આગળ વિશેષ જ્યુરોની જે ટીપકહી છે તે ટીપ મધ્યેથી જ્યુરો ચુંટી કાઢાડવા.

૨૭૭. જ્યુરર ચુંટી કાઢાડવામાં આવતા જય તેમ તેમ તે દરએકનું નામ મોટેથી બોલાવવું અને તે હાજર થાય એટલે તોહોમતવાળાને પુછવું કે એ જ્યુરરથી તારો ઇનસાફ થાય એમાં તને હરકત છે.

તે વખતે તે જ્યુરરખાખત તોહોમતવાળો અથવા ફરિયાદનું કામ ચલાવનારો હરકત લેવાને મુખ્યત્વાર છે, અને તે હરકતનાં જે કારણ હોય તે કહેવાં.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે, હે કોરટમાં સરકારની તરફથી આઠ સંખ્યા સુધી અને જે શખ્સની અથવા શખ્સોની ઉપર તોહોમત મુક્યું હોય તે શખ્સની અથવા સમૂખા શખ્સોની તરફથી આઠ સંખ્યા સુધી કારણો કહાવગર હરકતો લેવા દેવી.

૨૭૮. કોઈ જ્યુરરખાખત હેઠળ લખેલાં કારણોમાંનાં કોઈપણ કારણપરથી હરકત લીધી હોય અને કોરટની ખાત્રી થાય એવી રીતે તે સાબિત થાય તો તે હરકત મંજૂર રાખવી:—

(અ) તે જ્યુરર અનુમાનપ્રમાણે અથવા ખરેખરો પક્ષપાતી છે;

(બ) જાતનું કાંઈ કારણ, જેમ કે પરદેશનાં જતની હોવું, અથવા કોઈપણ ચાલુ કાયદાથી અથવા કાયદાપ્રમાણે અમલ થતો હોય

ચિઠ્ઠી કાઢાડી ને જ્યુરો પસંદ કરવા.

વિશેષ ઠરાવ.

હાલનો રીવાજ કાયમ રાખ્યો.

જે માણસોએ સમન ન કરેલા હોય તે ક્યારેય ચુંટી કાઢાડવાલાયક છે.

વિશેષ જ્યુરોની આગળ નસાફ.

જ્યુરોનાનામ બોલાવવાં.

જ્યુરો ખાખત હરકત.

કારણો કહાવગર હરકત.

હરકતનાં કારણો.

એવી કોઈપણ કાનુનથી ફરમાવેલી યોગ્યતામાં આમી હોવી,
થવા એકવીસ વરસની અંદરની વયના અથવા સાઠ વર
વતી વયના હોવું;

- (ક) તેણે પોતાની રીતથી અથવા ધર્મસંબંધી સંકલ્પથી દુનિયાદાર
વાતોની સઘળી ચીજો તજ દીધી છે;
- (ડ) તે કોરટમધ્યે અથવા તેના હાથ તજે કંઈ હુકો ધરાવે છે;
- (ધ) તે પોલીસનું કાંઈ કામ કરે છે અથવા પોલીસનું કાંઈ
તેને સોંપેલું છે;
- (ફ) તેની ઉપર કોઈપણ ગુનહો સાબિત થયો છે જે પરથી તે કો
ની નજરમાં જ્યુરીમાં, કામ કરવાને તે અયોગ્ય થાય;
- (ગ) જે ભાષામાં શહેદી આપાતી હોય તે ભાષા અથવા જ્યારે
શહેદી સમજાવાતી હોય ત્યારે જે ભાષામાં તે સમજાવાતી
તે ભાષા સમજવાને તે અશક્ત છે.
- (હ) બીજી કોઈ હકીકતથી તે કોરટની નજરમાં, તે જ્યુરરતરીકે
લાયક થાય તે હકીકત.

હરકત વિશે
કરાવ.

૨૭૯. કોઈ જ્યુરરખાખત જે હરકત લેવામાં આવે તે દરએક
રકતવિશે કોરટે કરાવ કરવો અને તે કરાવ દફતરમાં નોંધવો અને
આખરનો છે એવું સમજવું.

જે જ્યુરરની
વિરૂદ્ધ હરકત-
જ્યુર કરવામાં આ-
વે તે જ્યુરરની
જગા પૂરવા ખા-
ખત.

જો તે હરકત મંજૂર કરવામાં આવે, તો તે જ્યુરરને કેકાણે સમ-
મુજબ હાજર થયલા અને ૨૭૯મી કલમથી કરાવેલી રીતે ચુંટી કાઢા
બીજી કોઈપણ જ્યુરરને નિમવો; અથવા તેવો બીજો કોઈ જ્યુરર હા-
જ ન હોય તો જેનું નામ જ્યુરરોની ટીપમાં હોય અથવા જે માણસ કો-
ની નજરમાં તે જ્યુરીમાં કામ કરવાને યોગ્ય જણાય એવો બીજો જે
ણસ કોરટમાં હાજર હોય તે માણસને નિમવો; પણ એવું કરાવ્યું છે
સદરહુ જ્યુરર અથવા બીજી માણસખાખત ૨૭૯મી કલમ પ્રમાણે હર-
લીધી ન હોય અને મંજૂર રાખી ન હોય તો તેમ કરવું.

જ્યુરીનો અ-
ગ્રસર.

૨૮૦. જ્યારે જ્યુરરોને પસંદ કરવામાં આવે ત્યારે તેમણે પોતાના
માંથી એક જણને અગ્રસર નિમવો,

તે અગ્રસર જ્યુરીની તકરારોમાં ઉપરીપણું કરવું, જ્યુરીનો કોર
કોરટને કહી સંભળાવવો, અને જ્યુરીને અથવા તેમાંના કોઈપણ જ્યુરર
કાંઈ ખમર જોઈતી હોય તે કોરટપાસેથી પુછી લેવી.

જડજને વાજબી લાગે એટલા વખતમાં જો જ્યુરીમાંના કોઈ
કોઈ અગ્રસર નિમવામાં એકમત ન થાય તો તેની નિમણૂક કોરટે કર

૨૮૧. જ્યારે અગ્રેસર નિમવામાં આવે ત્યારે સન ૧૮૭૩ ના હીન્દુસ્તાનના સમતા આકટ પ્રમાણે જ્યુરોને સમ અવડાવવા.

જ્યુરોને સમ અવડાવવા બાબત.

૨૮૨. જ્યુરીથી ઇનસાફનું કામ ચાલતું હોય તે દરમિયાનમાં જ્યુરીનો ઠરાવ કહી સંભળાવતાં પહેલાં કોઈપણ વખતે, કોઈ પુરતાં કારણસર કોઈ જ્યુરર તે ઇનસાફનું કામ પુરું થતાં સુધી હાજર ન થઈ શકે અથવા કોઈ જ્યુરર ગેર હાજર રહે અને તેને હાજર ન કરી શકાય એવું હોય અથવા જે ભાષામાં સાહેદી અપાતી હોય તે ભાષા કોઈ જ્યુરર સમજી શકતો નથી અથવા તે સાહેદી સમજાવતી હોય ત્યારે જે ભાષામાં તે સમજાવતી હોય તે ભાષા સમજી શકતો નથી એવું જો દેખાય તો, એક નવા જ્યુરર માંડે લેવો અથવા તે જ્યુરીને રજા આપવી અને નવી જ્યુરી પસંદ કરવી.

જ્યુરર હાજર રહેતો બંધ થાય ત્યારે કેમ કરવું.

સદરહુ પ્રસંગોમાના દરએક પ્રસંગે ઇનસાફ નવેસરથી સર કરવો.

૨૮૩. જ્યારે કેદી પાંજરામાં રહેવાને અશક્ત થાય ત્યારે જ્યુરીને રજા આપવાને પણ જડજ સુખત્યાર છે.

કેદી માંદો હોય ત્યારે જ્યુરીને રજા આપવા બાબત.

૬.—આસેસરો પસંદ કરવા બાબત.

૨૮૪. જ્યારે ઇનસાફ આસેસરોની મદદથી કરવાનો હોય ત્યારે આસેસર તરીકે કામ કરવાને સમન કરેલા માણસોમાંથી જડજને યોગ્ય લાગે તે પ્રમાણે જો અથવા વધારે માણસો ચુંટી કાઢાડવા.

આસેસર કેવી રીતે પસંદ કરવા.

૨૮૫. આસેસરોની મદદથી કોઈ ઇનસાફનું કામ ચાલતું હોય તે દરમિયાનમાં જો ઠરાવ થતાં પહેલાં કોઈપણ વખતે કોઈ પુરતાં કારણસર કોઈ આસેસર તે ઇનસાફનું કામ પુરું થતાં સુધી હાજર ન થઈ શકે અથવા ગેરહાજર રહે અને તેને હાજર કરવાનું બની શકે નહીં તો બાકીના આસેસરની અથવા આસેસરોની મદદથી તે ઇનસાફનું કામ ચલાવવું.

આસેસરથી હાજર થવાનું ન હોય ત્યારે કેમ કરવું.

જો સઘળા આસેસરો હાજર થતાં અટકે અથવા ગેર હાજર રહે તો કામ ચલાવવાનું બંધ રાખવું અને નવા આસેસરોની મદદથી ઇનસાફનું કામ નવેસરથી ચલાવવું.

૬.—ફરિયાદી તરફનો તથા તોહોમતવાળા તરફનો મુકદ્દમો પુરો થતાં સુધી ઇનસાફનું કામ.

૨૮૬. જ્યુરો અથવા આસેસરો ચુંટી કાઢાડવામાં આવ્યા બાદ ફરિયાદનું કામ ચલાવનારે હીન્દુસ્તાનના ફાજદારી કાયદામાંથી અથવા બીજા કાયદામાંથી જે ગુનહાનું તોહોમત મુકદ્દમું હોય તે ગુનહાનું વર્ણન વાંચીને તથા કયા પુરાવા ઉપરથી તે તોહોમતવાળાની તકસીર સાબિત કે

ફરિયાદનું કામ ચલાવનારની તરફનો મુકદ્દમો સર કરવા બાબત.

રવાની આશા રાખે છે તે ટુંકામાં કહી જણાવીને પોતાનો મુકદ્દમો સર કરવો.

શહેદોની જાણની.

પછી ફરિયાદનું-કામ-ચલાવનારો પોતાના શહેદોને તપાસે.

માજીસ્ટ્રેટની આગળ તોહિમતવાળાની વાળાએ આપેલી જાણનીને પુરાવો ગણવો.

પ્રથમ એક-સીની વખતે આ પેલો પુરાવો દાખલ થઈ શકશે.

૨૮૭. તોહિમતવાળાની જે જાણની કમિટ કરનારા માજીસ્ટ્રેટ અથવા તેની રૂબરૂ યોગ્યરીતે દફતરમાં દાખલ કરી હોય તે જાણની ફરિયાદનું કામ ચલાવનારે રજુ કરવી અને તે પુરાવા દાખલ વાંચવી.

૨૮૮. કમિટ કરનારા માજીસ્ટ્રેટની આગળ તોહિમતવાળાની સમક્ષ કોઈ શહેદોની જાણની યોગ્યરીતે લેવામાં આવી હોય તે જાણની કોર્ટમાં અધ્યક્ષસ્થાને બેસનાર જજની નજરમાં આવે તો, જે સદરહુ શહેદોને રજુ કરવામાં આવે અને તેની તપાસ કરવામાં આવે તો તે કામમાં પુરાવા દાખલ ગણવાનો અધિકાર છે.

ફરિયાદનું કામ ચલાવનારની તરફના શહેદોની જાણની લીધા પછી કેમ કરવું.

૨૮૯. ફરિયાદનું કામ ચલાવનારની તરફના શહેદોની જાણની અને તોહિમતવાળાની જાણની (જે હોય તો) પુરી થઈ રહે ત્યારે તોહિમતવાળાને પુછવું કે તારે પુરાવો રજુ કરવો છે કે નહીં.

તે કહે કે મારે પુરાવો રજુ કરવો નથી તો ફરિયાદનું કામ ચલાવનારે પોતાની તરફના મુકદ્દમાનો સાર કહી સંભળાવવો, અને જે કોર્ટની નજરમાં એવું આવે કે તોહિમતવાળાએ ગુનો કયો છે એવો કોઈ પુરાવો નથી તો પછી આસેસરોની મદદથી જે કામમાં ઇનસાફ થતો હોય તે કામમાં તકસીરવાર નથી એવો ઠરાવ દફતરમાં દાખલ કરવાને, અથવા જે કામમાં જ્યુરીથી ઇનસાફ થતો હોય તે કામમાં તકસીરવાર નથી એવો ઠરાવ કહી સંભળાવવાનું જ્યુરીને ફરમાવવાને, કોર્ટ મુખ્યત્વાર છે.

જે તોહિમતવાળો અથવા કેટલાએક તોહિમતવાળાઓમાંનો હરકોઈ તોહિમતવાળો કહે કે મારે પુરાવો રજુ કરવો છે અને કોર્ટની નજરમાં એમ આવે કે તોહિમતવાળાએ ગુનો કયો છે એવો કોઈ પુરાવો નથી તો પછી આસેસરોની મદદથી જે કામમાં ઇનસાફ થતો હોય તે કામમાં તકસીરવાર નથી એવો ઠરાવ દફતરમાં દાખલ કરવાને, અથવા જે કામમાં જ્યુરીથી ઇનસાફ થતો હોય તે કામમાં તકસીરવાર નથી એવો ઠરાવ કહી સંભળાવવાનું જ્યુરીને ફરમાવવાને, કોર્ટ મુખ્યત્વાર છે.

જે તોહિમતવાળો અથવા કેટલાએક તોહિમતવાળાઓમાંનો હરકોઈ તોહિમતવાળો કહે કે મારે પુરાવો રજુ કરવો છે, અને કોર્ટની નજરમાં એમ આવે કે તેણે ગુનો કયો છે એવો પુરાવો છે, અથવા, મારે પુરાવો રજુ કરવો નથી એવું તેના કહેવા ઉપરથી ફરિયાદનું કામ ચલાવ

વનાર મોતાની તરફના મુકદ્દમાનો સાર કહી સંભળાવે અને કોરટની નજરમાં એમ આવે કે તોહિમતવાળાએ યુનોહ ક્યોંછે એવો પુરાવો છે, તો તોહિમતવાળાને તેનો જવાબ કરવા માંડવાનું કોરટે ફરમાવવું.

૨૬૦. પછી તોહિમતવાળો અથવા તેનો પ્લીડર પોતાની તરફનો મુકદ્દમો સર કરવાને મુખત્યાર છે, અને તેણે તેમાં જે હકીકત ઉપર અથવા કાયદો ઉપર આધાર રાખવાનો પોતાનો ધરિદો હોય તે હકીકત અથવા કાયદો કહેવો, તથા ફરિયાદનું કામ ચલાવનારની તરફના પુરાવા ઉપર જે જે ટીકા પોતાને જરૂરની લાગે તે કરવી. પછી તે પોતાના શા-હેદો હોય તો તેઓને તપાસવાને મુખત્યાર છે, અને તેઓની ઉલટ તપાસણી અથવા ફરી તપાસણી કરવી હોય તો તે કરવા પછી પોતાની તરફના મુકદ્દમનો સાર કહી સંભળાવવાને મુખત્યાર છે.

જવાબ.

૨૬૧. જે શહેદીનું નામ તોહિમતવાળાએ અગાઉ નહીં કહ્યું હોય તે શહેદ હાજર હોય તો તેની જગ્યાની તોહિમતવાળાને લેવા દર્જી; પણ જે માછલ્લે તેનો ઇનસાફ થવા સાર તેને કમિટ ક્યોં હોય તે માછલ્લેને આપેલી ટીપમાં જે શહેદીનાં નામ લખ્યાં હોય તે સિવાય બીજા કોઈ પણ શહેદને સમન કરીને બોલાવવાનો હક, ૨૧૨ મી તથા ૨૩૧ મી કલમમાં કહેલા પ્રસંગ સિવાય બીજે પ્રસંગે નથી.

શહેદીની જગ્યાની લેવા બાબત તથા તેઓને સમન કરાવવા બાબત તોહિમતવાળાનો હક.

૨૬૨. જે તોહિમતવાળાએ અથવા તોહિમતવાળાઓમાંના હરકોઈએ ૨૬૯ મી કલમ મુજબ પોતાને પુછ્યા ઉપરથી એવું કહ્યું હોય કે મારે પુરાવો રજૂ કરવો છે તો ફરિયાદનું કામ ચલાવનારને પ્રત્યુત્તર આપવાનો હક છે એવું સમજવું.

પ્રત્યુત્તર આપવાનો ફરિયાદનું કામ ચલાવનારનો હક.

૨૬૩. જ્યારે કોરટ એમ ધારે કે જે યુનાઇનું તોહિમત મુક્યુંછે તે યુનોહ જે જગ્યાએ કરેલાનું કહેવામાં આવ્યું છે તે જગ્યા, અથવા બીજી જે જગ્યાએ ઇનસાફને લગતી મુદ્દાની બીજી કોઈપણ વાત બન્યાનું કહેવામાં આવ્યું છે તે જગ્યા. જ્યુરીએ અથવા આસેસરોએ નજરે જોવી જોઈએ, તારે કોરટે તે પ્રમાણે હુકમ કરવો, અને કોરટના કોઈ અમલદારના હવાલામાં તે જ્યુરીને અથવા આસેસરોને એકઠા તે જગ્યાએ લઈજવા, અને તે જગ્યા કોરટે નિમેજા કોઈ ક્ષેત્રસે તેઓને દેખાડવી.

જ્યુરીએ અથવા આસેસરોએ કોઈ જગ્યા નજરે જોવા બાબત.

તે અમલદારે કોરટની રજા સિવાય બીજા કોઈ પણ શખ્સને તે જ્યુરીમાંના અથવા આસેસરોમાંના કોઈની જોડે બોલવા અથવા ચિઠ્ઠી-પત્રી વગેરે વડે બ્યવહાર ચલાવવા દેવો નહીં અને કોરટ બીજીરીતે ફરમાવે નહીં તો તે જગ્યા જોવાનું કામ પૂરુંથઈરહે એટલે તુરત તેઓને પાછા કોર્ટમાં લઈજવા.

૨૬૪. કોઈ જ્યુરર અથવા આસેસર સંબંધ રાખનારી કોઈ લગતી

જ્યુરરની અ

અલાવવાની રીત સાચે હોય અથવા તેઓનો અર્થ કાયદાથી નફી કર્યો હોય તો એ બેઠ પ્રસંગે તેઓનો અર્થ ઠરાવવો એ જડજનું કામ છે, જ્યુરીનું નથી.

દર્શાવો.

(અ) ખતાં ખુન બાબત અ નો ઇનસાફ ચાલે છે.

ખુનમાં અને શિક્ષણીય મનુષ્યવધમાં કેટલોક ફર છે તે જ્યુરીને સંમજાવવો અને હકીકતોની કઈ કઈ સમજપ્રમાણે અનીઉપર ખુનનો, અથવા શિક્ષણીય મનુષ્યવધનો, ગુનહો સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવો, અથવા કઈ સમજપ્રમાણે અએ ગુનહો કર્યો નથી એવો ઠરાવ કરવો એ તેઓને કેહેવું એ જડજનું કામ છે.

હકીકતોની કઈ સમજ ખરી છે એનો નિશ્ચય કરવો અને જડજનો આદેશ ખરો અથવા ખોટો હોય અને તે પ્રમાણેજ પોતાનું મત હોય કે નહીં હોય તોપણ તે આદેશપ્રમાણે પોતાનો ઠરાવ કહી સંમજાવવો એ જ્યુરીનું કામ છે.

(ખ) તકરાર એવી છે કે કોઈ અમુકબાબત ઉપર કોઈ શખ્સે વાજબી મત ધારણ કરેલો કે નહીં—કામ ઘટિત હુશિયારીથી અથવા ખરાબર મહેનત કરીને કરેલું કે નહીં.

આમાંની દરએક તકરારનો નિશ્ચય કરવો એ જ્યુરીનું કામ છે.

વિચાર કરવા ને એકાંતમાં જવા બાબત.

૩૦૦. જે મુકદ્દમાનો ઇનસાફ જ્યુરીથી કર્યો હોય તે મુકદ્દમામાં જડજને પોતાનો આદેશ પૂરો કર્યા પછી જ્યુરી પોતાના ઠરાવબાબત વિચાર કરવાને એકાંતમાં જવાને મુખ્તિયાર છે.

કોરટની રજવગર જ્યુરર શિવાય બીજા કોઈ શખ્સે સદરહુ જ્યુરીના કોઇપણ મેમ્બરની જોડે બોલવું નહીં અથવા ચિઠ્ઠી પત્રી વગેરે વડે વ્યવહાર અલાવવો નહીં.

ઠરાવ કહી સંમજાવવાબાબત.

૩૦૧. જ્યારે જ્યુરી પોતાના ઠરાવબાબત વિચાર કરી રહે ત્યારે તેમનો જે ઠરાવ હોય તે અથવા તેમાંના અધિકાધિકોનો જે ઠરાવ હોય તે જ્યુરીના અગ્રેસરે જડજને જાણાવવો.

જ્યુરી વાળાઓનાં જુદાં જુદાં મત હોય ત્યારે કેમ કરવું.

૩૦૨. જ્યુરીનાં સઘળાં માણસો એક મત ન હોય તો વધારે વિચાર કરવાસાફ એકાંતમાં જવાનું તે જ્યુરીને ફરમાવવાને જડજ મુખ્તિયાર છે. જડજ યોગ્યધારે તેટલી મુદત પછી જ્યુરીનાં સઘળાં માણસો એક મત ન હોય તોપણ તે જ્યુરી પોતાનો ઠરાવ કહી સંમજાવવાને મુખ્તિયાર છે.

દરએક તોહામતબાબત ઠરાવ

૩૦૩. કોરટે બીજીરીતે હુકમ કર્યો ન હોય તો જે તોહામતોઉપરથી તોહામતવાળાનો ઇનસાફ કર્યો હોય તે સઘળાં તોહામતોબાબત જ્યુરીએ

પોતાનો ઠરાવ કહી સંભળાવવો, અને તેમનો ઠરાવ શો છે તેનો નિશ્ચય કરવાસાર જે સવાલો પુછવાની જરૂર હોય તે સવાલો તેઓને પુછવાને જડજ મુખતિયાર છે.

સદરહુ સવાલો તથા તેમના જવાબો દફતરમાં દાખલ કરવા.

૩૦૪. જ્યારે અકસ્માતથી અથવા ભુલથી ખોટો ઠરાવ કહી સંભળાવ્યો હોય ત્યારે તે દફતરમાં દાખલ કરતાં પહેલાં અથવા દાખલ કર્યા પછી તુરત તે ઠરાવમાં સુધારો કરવાને જ્યુરી મુખતિયાર છે અને આખરે સુધાર્યા પ્રમાણે તે ઠરાવ થવો જોઈએ.

૩૦૫. જ્યારે હૈ કોર્ટની આગળ જે મુકદ્દમાનો ઇનસાફ કર્યો હોય તે મુકદ્દમામાં જ્યુરીના સઘળાં માણસો એકમત હોય અથવા જ્યારે તેમાંના છ જણ એકમત હોય અને જડજ તેમની સાથે મળતો આવે ત્યારે જડજે સદરહુ મતપ્રમાણે ઠરાવ આપવો.

જ્યારે સદરહુ પ્રકારના કોઈ પણ મુકદ્દમામાં જ્યુરીની ખાત્રી થાય કે અમ્મ એકમત થઈ શું નહીં, પણ તેમાંના છ જણ એક મત હોય ત્યારે અગ્રેસરે જડજને તે મુજબ ખખર આપવી.

જો જ્યુરીમાંના અધિકાધિક સાથે જડજ મળતો ન આવે તો તેણે જ્યુરીને એકદમ રજા આપવી.

જ્યુરીમાંના છ જણ એક મત ન હોય તો પોતાને યોગ્ય લાગે એટલો વખત વીત્યા પછી જડજે જ્યુરીને રજા આપવી.

૩૦૬. જે મુકદ્દમાનો ઇનસાફ સેશન કોર્ટની આગળ કર્યો હોય તે મુકદ્દમામાં જ્યુરીનો ઠરાવ અથવા જ્યુરીમાંના અધિકાધિકનો ઠરાવ ના કબુલ કરવાની જરૂર નથી એમ જડજને લાગે, ત્યારે તેણે તે ઠરાવ મુજબ ફેસલો આપવો.

તોહામતવાળો ખિન તકસીર હરે તો જડજે તેની ઉપર યુનોહ ના સાબિત થયાનો ફેસલો દફતરમાં દાખલ કરવો. તોહામતવાળો તકસીરવારે હરે તો જડજે કાયદા મુજબ તેની ઉમ્મર શિક્ષાનો હુકમ કરવો.

૩૦૭. સદરહુ પ્રકારના કોઈ પણ મુકદ્દમામાં જે તોહામતો ઉપરથી તોહામતવાળાનો ઇનસાફ કર્યો હોય તે સઘળાં તોહામતો બાબત અથવા તેમાંના કોઈ પણ તોહામતબાબત જ્યુરીના ઠરાવથી અથવા જ્યુરીમાંના અધિકાધિકોના ઠરાવથી જડજ એટલો બધો જુદો પડે કે ઇનસાફની મતલબ પાર પાડવાસાર તે મુકદ્દમો હૈ કોર્ટમાં મોકલવાની તેને જરૂર લાગે,

કહી સંભળાવવો. જ્યુરીને સવાલ પુછવાનો જડજને અધિકાર છે.

સવાલો તથા જવાબો દફતરમાં દાખલ કરવા.

જ્યુરીનો ઠરાવ સુધારવા બાબત.

હૈ કોર્ટમાં જ્યુરીના ઠરાવ પ્રમાણે જ્યારે ચાલવું.

ખીજે પ્રસંગે જ્યુરીને રજા આપવા બાબત.

સેશન કોર્ટમાં જ્યુરીના ઠરાવ પ્રમાણે ક્યારે ચાલવું.

જ્યારે જ્યુરીનો ઠરાવ સેશન જડજ ના કબુલ કરે ત્યારે કેમ કરવું.

તો તે મુજબ તે મુકદ્દમો તેણે મોકલવો અને પોતાનાં મતનાં કારણ દર્શ-
તરમાં દાખલ કરવાં, અને જ્યારે જ્યુરીનો ઠરાવ ગુનહો નાસાખિત થયાનો
હોય ત્યારે જે ગુનહો થયેલો પોતાને લાગે તે ગુનહો જણાવવો.

આ કલમ પ્રમાણે જડજ કોઈ મુકદ્દમો મોકલે ત્યારે જે તોહોમત ઉપ-
રથી તોહોમતવાળાનો ઇનસાફ ક્યો હોય તેમાંના કોઈ પણ તોહોમતવા-
ળા તોણે ગુનહો નાસાખિત થયાનો અથવા સાખિત થયાનો ફેસલો દર્શ-
તરમાં દાખલ કરવો નહીં, પણ તોહોમતવાળાને પાછો પેઢેરામાં મોકલવા-
ને અથવા તેના જમીન લેવાને તે મુખતિયાર છે.

અપીલમાં હે કોર્ટ જે અખત્યાર સલાવી શકે તેમાંનો હરકોઈ અ-
ખત્યાર આવીરીતે મોકલેલા મુકદ્દમાની તજવીજ કરતી વખતે સલાવવાને
તે કોર્ટ મુખતિયાર છે; પણ જે તોહોમત તૈયાર કરીને પોતાની આગળ
રજુ ક્યું હોય તે તોહોમત ઉપરથી જે ગુનહો તોહોમતવાળાની ઉપર જ્યુરી
ઠરાવી શકત તેવા કોઈ પણ ગુનહાખાખત તોહોમતવાળાને ખિત તકસી-
રવાર અથવા તકસીરવાર ઠરાવવાને હે કોર્ટ મુખતિયાર છે; અને જે
તેને પોતે તકસીરવાર ઠરાવે તો જે શિક્ષાનો હુકમ સેશન કોર્ટ કરી શકત
તે શિક્ષાનો હુકમ કરવાને હે કોર્ટ મુખતિયાર છે.

ગ.—જ્યુરીને રજા આપ્યા પછી તોહોમતવાળાનો ફરીથી ઇનસાફ
કરવાખાખત.

જ્યુરીને રજા
આપ્યા પછી તો-
હોમતવાળાનો ફ-
રીથી ઇનસાફ ક-
રવા ખાખત.

૩૦૮. જ્યારે જ્યુરીને રજા આપવામાં આવે ત્યારે તોહોમતવાળાને
(પ્રસંગ પ્રમાણે) પેઢેરામાં અટકાવી રાખવો અથવા જમીન ઉપર છોડવો,
અને બીજી કોઈ જ્યુરીથી તેનો ઇનસાફ કરવો, પણ જે જડજની તજ-
રમાં એમ આવે કે તોહોમતવાળાનો ફરીથી ઇનસાફ નહીં કરવો જોઈએ તો
તે પ્રસંગે જડજે તોહોમતનામાંની ઉપર તે મતલબની નોંધ કરવી અને તે
નોંધનું ફળ ગુનહો નાસાખિત થયાના ઠરાવ જેવું થશે.

હ.—આસેસરો લઈને જે મુકદ્દમાનો ઇનસાફ કરવો હોય તે
મુકદ્દમામાં ઇનસાફનો છેડો.

આસેસરોનાં
મત કહી સંભ-
ળાવવા ખાખત.

૩૦૯. જે મુકદ્દમાનો ઇનસાફ આસેસરોની મદદથી ક્યો હોય તે
મુકદ્દમામાં જ્યારે તોહોમતનો જવાબ દેવાનું કામ પૂરું થઈ રહે અને ફરિ-
યાદનું-કામ-સલાવનારને પ્રત્યુત્તર આપવો હોય તો તે આપે એટલે કોર્ટ
ફરિયાદનું-કામ-સલાવનારની તરફના અને તોહોમતવાળાની તરફના શા-
હેદી પુરાવાનો સાર કહી સંભળાવવાને મુખતિયાર છે, અને પછી કોર્ટ
દરએક આસેસરને તેનો મત મોહોડથી કહેવાનું ફરમાવવું અને તે મત
દર્શતરમાં દાખલ કરવો.

પછી જડજે ફસલો આપવો; પણ તેમ કરવામાં તે આસેસરોના મત પ્રમાણે ચાલવાને બંધાયલો નથી.

ફસલો.

જો તોહોમતવાળો તકસીરવાર હરે તો જડજે તેની ઉપર કાયદા મુજબ શિક્ષાનો હુકમ કરવો.

આઈ.—અગાઉ ગુનાહની સાબિતીનો ઠરાવ થયો હોય તો કામ ચલાવવાની રીત.

૩૧૦. જ્યુરીથી અથવા આસેસરોની મદદથી ધનિસાફ કરવામાં આવે તેમાં તોહોમતવાળાની ઉપર જે ગુનાહનું તોહોમત મુક્યું હોય તે ગુનોહ અગાઉ કોઈ ગુનાહની સાબિતીનો ઠરાવ થયાપછી કરેલો હોય ત્યારે ૨૭૧ મી, ૨૮૬ મી, ૩૦૫ મી, ૩૦૬ ઠી અને ૩૦૬ મી કલમમાં કામ ચલાવવાની જે રીત ઠરાવી છે તેમાં હેઠળ લખ્યામુજબ ફેરફાર કરવો:—

અગાઉ ગુનાહની સાબિતીનો ઠરાવ થયો હોય તો કેમ કરવું.

(અ) પછવાડેના ગુનાહનો હું તકસીરવાર છું એવો જવાબ તોહોમતવાળાએ દીધો ન હોય અથવા પછવાડેનો ગુનોહ તેની ઉપર સાબિત થયાનો ઠરાવ કર્યો નહીં હોય તો અને ત્યાંમુધી, તોહોમતનામાંના જે ભાગમાં અગાઉ ગુનાહની સાબિતીનો ઠરાવ થયાની વાત લખી હોય તે ભાગ કોર્ટમાં વાંચી સંભળાવવો નહીં, અને તોહોમતનામાંમાં કહ્યા મુજબ અગાઉ તમારી ઉપર ગુનોહ સાબિત થયાનો ઠરાવ થયો છે કે નહીં એવું તોહોમતવાળાને પૂછવું નહીં.

(બ) પછવાડેના ગુનાહનો હું તકસીરવાર છું એવો જવાબ તે આપે અથવા તે ગુનોહો તેની ઉપર સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવામાં આવે, તો પછી તેને પૂછવું કે તોહોમતનામાંમાં કહ્યામુજબ તમારી ઉપર અગાઉ ગુનોહો સાબિત થયાનો ઠરાવ કરેલો છે કે નહીં.

(ક) મારીઉપર સદરહુપ્રમાણે અગાઉ ગુનોહો સાબિત થયાનો ઠરાવ કરેલો છે એવો જવાબ તે આપે તો જડજે તેની ઉપર તે મુજબ શિક્ષાનો હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે; પણ મારીઉપર સદરહુપ્રમાણે અગાઉ ગુનોહો સાબિત થયાનો ઠરાવ કરેલો નથી એમ તે કહે, અથવા સદરહુ સવાલનો જવાબ દેવાની ના કેહે અથવા જવાબ દે નહીં, તો પછી જ્યુરીએ અથવા કોર્ટે અને આસેસરોએ (જેમ હોય તેમ) સદરહુપ્રમાણે અગાઉ ગુનાહની સાબિતીનો ઠરાવ થયાની વાત સંબંધી ઓકસી કરવી, અને તે પ્રસંગે (જ્યુરીથી ધનિસાફ થતો હોય ત્યારે) જ્યુરોને ફરીથી સમ આપવાની જરૂર નથી.

૪૮—હૈ કોર્ટસાફ જ્યુરોની ટીપ તથા તે કોર્ટસાફ જ્યુરોને સમન કરવાખાખત.

જ્યુરોનીપ્રક.

૩૧૧. આ કાયદો અમલમાં આવે ત્યારે ચાલતા વર્ષની જ્યુરોની પ્રકમાં આ ખાખપ્રમાણે જ્યુરરદાખલ કામ કરવાને પાત્ર હોય એવા શખ્સોની ખરી ટીપ આપેલી છે એવું સમજવું.

સ્પેશિયલ જ્યુરોને માફી.

માત્ર સ્પેશિયલ જ્યુરોમાં કામ કરવાને પાત્ર છે એપ્રમાણે જ્યોનાં નામ સદરહુ પ્રકમાં નોંધ્યાં હોય તે શખ્સો જે વર્ષમાટે સદરહુ ટીપ તૈયાર કરેલી હોય તે વર્ષમાં આ ખાખપ્રમાણે સ્પેશિયલ જ્યુરરદાખલ કામ કરવાને હકદાર તથા પાત્ર છે એવું સમજવું.

સ્પેશિયલ જ્યુરોની સંખ્યા.

૩૧૨. સ્પેશિયલ જ્યુરોની ટીપમાં એકી વખતે ખસે કતીં વત્તા શખ્સોનાં નામ નોંધવાં નહીં.

કામન તથા સ્પેશિયલ જ્યુરોની ટીપ.

૩૧૩. દરએક વર્ષમાં અપ્રેલ મહિનાની પેહેલી તારીખની અગાઉ અને હૈ કોર્ટ વખતે વખતે ફરમાવે તેવી કાનુનોને અનુસરીને કલાર્ક આફ ધી ક્રૉને,—

(અ) કામન જ્યુરરદાખલ કામ કરવાને પાત્ર હોય એવા સઘળા શખ્સોની ટીપ તૈયાર કરવી; અને

(ખ) ફક્ત સ્પેશિયલ જ્યુરરદાખલ કામ કરવાને પાત્ર હોય એવા શખ્સોની ટીપ તૈયાર કરવી.

આ બીજી ટીપ તૈયાર કરવામાં, જે શખ્સોનાં નામ તેમાં નોંધવામાં આવે તે શખ્સોની મિલકત, આખર તથા કેળવણી ઉપર નજર રાખવી.

કોઈ શખ્સનું નામ કોઈ અગાઉના વર્ષની સ્પેશિયલ જ્યુરોની ટીપમાં દાખલ કરેલું હતું તેટલાજ સખખપરથી તે શખ્સનું નામ સ્પેશિયલ જ્યુરોની ટીપમાં દાખલ કરાવવાનો તેનો હક થશે નહીં.

કલકત્તાની હૈ કોર્ટની ખાખતમાં ગવરનર જનરલ ઇન કૉન્સિલ, અને બીજી હૈ કોર્ટની ખાખતમાં સ્થાનિક સરકાર, કોઈપણ પગારવાળા અમલદારને જ્યુરરદાખલ કામ કરવાનું માફ કરવાને મુખ્યત્વાર છે.

ટીપ તૈયાર કરનાર અમલદારની મુખ્યત્વારી.

ઉપર કહેલી કાનુનોને અનુસરીને સદરહુ ટીપ પોતાને વાજબી જણાય તેવી રીતે તૈયાર કરવાની કલાર્ક આફ ધી ક્રૉને પુરતી છુટ છે એવું સમજવું, અને તેના ઠરાવ ઉપર કોઈ અખીલ ચાલશે નહીં અથવા તે ઠરાવની તપાસ થશે નહીં.

પ્રારંભની તથા સુધારેલી ટીપો જાહેર કરવા ખાખત.

૩૧૪. કામન જ્યુરરદાખલ અને સ્પેશિયલ જ્યુરરદાખલ કામ કરવાને પાત્ર હોય એવા શખ્સોની પ્રારંભની ટીપો ઉપર કલાર્ક આફ ધી ક્રૉને સહી કરવી, અને તે તૈયાર થાય ત્યારપછીના અપ્રેલ મહિનાની ૧૫ મીતારીખ પેહેલાં એક વખત સ્થાનિક સરકારી ગેઝીટમાં તે ટીપો પ્રસિદ્ધ કરવી.

કામન જીરેદાખલ તથા સ્પેશિયલ જીરેદાખલ કામ કરવાને પાત્ર હોય એવાં શખ્સોની સુધારેલી ટીપોઉપર સદરહુ મુજબ સહી કરીને તે તૈયાર થાય ત્યાર પછીના મેહ મહિનાની પેહેલી તારીખ પેહેલાં એક વખત સ્થાનિક સરકારી ગેઝીટમાં તે ટીપો પ્રસિદ્ધ કરવી.

સદરહુ ટીપોની નકલો કોર્ટનાં મકાનના કોઠ પ્રસિદ્ધ ભાગઉપર ચોંટાડવી.

૩૧૫. સદરહુ સુધારેલી ટીપોમાં જે શખ્સોનાં નામ લખ્યાં હોય તે શખ્સોમાંથી જેઓ સ્પેશિયલ જીરીઓમાં કામ કરવાને પાત્ર હોય તેઓમાંના ઓછામાં ઓછા સત્તાવીશ શખ્સોને, અને જેઓ કામન જીરીઓમાં કામ કરવાને પાત્ર હોય તેઓમાંના ઓછામાં ઓછા ચોપન શખ્સોને, દરએક ધલાકાનાં મુખ્ય શેહેરમાં દરએક સેશનમાટે સમન કરવા.

ધલાકાના મુખ્ય શેહેરમાં કેટલા જીરોને સમન કરવા.

કોઈ શખ્સને છ મહિનામાં એક કરતાં વધારે વાર તેનાવગર સંખ્યા પુરી થઈ શકતી ન હોય તો એપ્રમાણે સમન કરવો નહીં.

કોઠપણુ સેશન ચાલતી હોય તે દરમિયાનમાં જો એમ જણાય કે સદરહુપ્રમાણે સમન કરેલા શખ્સોની સંખ્યા પુરતી નથી, તો ઉપર કહ્યા મુજબ કામ કરવાને પાત્ર હોય એવા બીજા શખ્સોની જેટલી સંખ્યાની જરૂર હોય તેટલી સંખ્યાને સદરહુ સેશન માટે સમન કરવી.

પુરવણી સમન.

૩૧૬. જ્યારે કોઈ હે કોર્ટે પોતાની અસલ કોલદારી હકુમત ચલાવવાસારૂં ધલાકાનાં મુખ્ય શેહેરોની બાહાર કોઠપણુ જગ્યાએ બેઠક કરવાના પોતાના ધરાદારી નોટીસ આપી હોય, ત્યારે તે હે કોર્ટ કોઠપણુ હકુમ કરે તેને અનુસરિને, સદરહુ જગ્યાની સેશન કોર્ટે પોતાની આગળ જીરોને સમન કરવાબાબત આ કાયદામાં આગળ ફરમાવેલી રીતે પોતાની ટીપમાંથી જીરોની પુરતી સંખ્યાને સમન કરવી.

ધલાકાનાં મુખ્ય શેહેરોની બાહાર જીરોને સમન કરવા બાબત.

૩૧૭. એપ્રમાણે જીરેદાખલ સમન કરેલા શખ્સોઉપરાંત જો સદરહુ સેશન કોર્ટને જરૂર લાગે તો મલ્કીકા માઆઝમાના લશ્કરમાંના જે સનદી તથા વગર સનદી અમલદારો પોતાની બેઠકની જગ્યાથી દસ માઈલની અંદર રહેતા હોય તે અમલદારોની જેટલી સંખ્યાઉપર કહ્યા મુજબ હે કોર્ટની આગળ જે શખ્સોનીઉપર ગુનાનાં તોહિમત મુક્યાં હોય તે શખ્સોનો ઈનસાફ કરવાસારૂં બેઠતી જીરીઓ પુરી કરવાને પોતે જરૂરની ધારે તેટલી સંખ્યાને તે સેશન કોર્ટે, ક્રમાંડીંગ અમલદારને લખી જણાવ્યા પછી, સમન કરાવવી.

લશ્કરી જીરો.

એપ્રમાણે સમન કરેલા સઘળા અમલદારો, આ કાયદામાં ગમે તે કહ્યું હોય તે છતાં સદરહુ જીરીઓમાં કામ કરવાને પાત્ર થશે, પણ સદરહુ પ્રકારના જે અમલદારને તેનો ક્રમાંડીંગ અમલદાર તાકીદનાં લશ્કરી

કામના સમજાવી, અથવા બીજા કોઈપણ વિશેષ લશ્કરી કારણસાર, માફ કરાવવા માંગતો હોય તે અમલદારને સમન કરવો નહીં.

જ્યુરો હાજર થવાને ચુકે તે બાબત.

૩૧૮. ૩૧મી, ૩૧૬મી અથવા ૩૧૭મી કલમપ્રમાણે સમન કરેલો જે શખ્સ કાયદેસર કારણવગર તે સમનથી ફરમાવ્યામુજબ હાજર થવાને ચુકે, અથવા હાજર થઈને જડજની રજા લીધાવગર જતો રહે, અથવા કોરટે કામ મુલતવી રાખીને પછી હાજર થવાનો હુકમ કર્યો હોય તે વખતે હાજર થવાને ચુકે, તે શખ્સે તિરસ્કારનો ગુનો કર્યો છે એવું સમજવું, અને જડજને યોગ્ય લાગે એટલો દંડ તેના હુકમથી આપવાને તે શખ્સ પાત્ર થશે; અને, સદરહુ દંડ આપવામાં કસુર થાય તો, તે આપે ત્યાંસુધી દિવાની તુરંગમાં કેદને પાત્ર થશે.

કે.—સેશન કોર્ટસાફ જ્યુરોની તથા આસેસરોની ટીપ, અને તે કોર્ટસાફ જ્યુરોને તથા આસેસરોને સમન કરવાબાબત.

જ્યુરો અથવા આસેસરો દાખલ કામ કરવાની પાત્રતા.

૩૧૯. હેઠળ કહ્યું છે તેશિવાય કરીને એકવીસથી તે સાઠ વર્ષની ઉંમરસુધીના સઘળા મરદો જે જીલ્લામાં તેઓ રહેતા હોય તે જીલ્લાની એન્ડર જે ઇનસાફ કરવામાં આવે તેમાં જ્યુરો અથવા આસેસરો દાખલ કામ કરવાને પાત્ર છે એવું સમજવું.

માફી.

૩૨૦. હેઠળ લખેલા શખ્સોને જ્યુરર અથવા આસેસર દાખલ કામ કરવાની જવાબદારીમાંથી માફી છે, એટલે:—

- (અ) જીલ્લા-માજીસ્ટ્રેટથી હંચા દરબાના જે અમલદારો મુલકી ખાતામાં ચાકરીએ હોય તે અમલદારો;
- (બ) જડજ;
- (ક) રેવિન્યુ અથવા કમ્પ્યુટના કમિશનરો તથા કલેક્ટરો;
- (ડ) કમ્પ્યુટ ખાતામાં પ્રિવેનટિવ સર્વિસમાં કામેલાગેલા સઘળા શખ્સો;
- (ઈ) રેવિન્યુની વસુલાતના કામમાં લાગેલા જે શખ્સોને તેઓના હુદાના કામના સમજાવી માફ કરવાનું કલેક્ટર યોગ્ય ધારે તે શખ્સો;
- (ફ) જે શખ્સો પોતપોતાના ધર્મમાં ખરેખર ઉપાધ્યાય અથવા ઉપદેશકનું કામ કરતા હોય તે શખ્સો;
- (ગ) મલીકા માઆઝમાનાં લશ્કરમાંના શખ્સો, પણ જ્યારે કોઈ ચાલુ કાયદાથી તેઓને જ્યુરર અથવા આસેસર દાખલ કામ કરવાને વિશેષ કરીને પાત્ર કર્યો હોય તેશિવાય કરીને;
- (હ) સર્જન તથા બીજા જે શખ્સો ખુલ્લી રીતે તથા હંમેશાં બેદનો ધંધો કરતા હોય તે શખ્સો;

(આઈ) જે શખસો ટપાલ આફીસમાં તથા તાર ખાતાઓમાં નોકર હોય તે શખસો;

(જ) દિવાની કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદાની ૬૪૦મી તથા ૬૪૧મી કલમના ઠરાવો પ્રમાણે જે શખસોને કોર્ટમાં જતે હાજર થવાનું માફ કર્યુ હોય તે શખસો;

(કે) બીજા જે શખસોને જુરર અથવા આસેસર દાખલ કામ કરવાની જવાબદારીમાંથી રથાનિક સરકારે માફી આપી હોય તે શખસો;

૩૨૧. જે શખસો જુરર અથવા આસેસર દાખલ કામ કરવાને પાત્ર હોય, અને જેઓ સેશન જડજના તથા જીલ્લાના કલેક્ટરના અથવા બીજા જે અમલદારને રથાનિક સરકાર આ બાબત નીચે તે અમલદારના વિચાર પ્રમાણે જુરર અથવા આસેસર દાખલ કામ કરવાને યોગ્ય હોય, અને જેઓની વીરુદ્ધ ૨૭૮મી કલમની બી થી હ સુધીની (એ બંનેસુદ્ધાં) ૨૬મો મુજબ સફળ થાય એવીરિતે હરકત લેવાનું સંભવતું ન હોય તે શખસોની કક્કાવાર એક ટીપ સેશન જડજ તથા કલેક્ટરે અથવા ઉપર કહ્યા મુજબ બીજા અમલદારે તૈયાર કરવી.

તે ટીપમાં સદરહુ પ્રકારના દરએક શખસનું નામ, રહેવાનું ઠેકાણું અને તે કોણ છે તે અથવા તેનો ધંધો શા છે, એ લખવું; અને જો તે શખસ યુરોપિયન અથવા અમેરિકન હોય, તો તેની કોમ તે ટીપમાં લખવી.

૩૨૨. સદરહુ ટીપની નકલો કલેક્ટરની અથવા ઉપર કહેલા બીજા અમલદારની આફીસમાં, તથા જીલ્લા માજિસ્ટ્રેટની કોર્ટના તથા જીલ્લા કોર્ટનાં મકાનોમાં, તથા જે શહેર અથવા શહેરોમાં અથવા જે શહેર અથવા શહેરોની પાસે તે ટીપમાં કહેલા શખસો રહેતા હોય તે શહેર અથવા શહેરોમાંની કોઈ પ્રસિધ્ધ જગામાં ઓડવી.

૩૨૩. તેવી દરએક નકલ નીચે એક નોટીસ જોડવી એવીરિતે કે એ ટીપબાબત જે હરકતો કરવી હોય તે, સેશન કોર્ટના મકાનમાં ફલાણી વખતે સેશન જડજ તથા કલેક્ટર અથવા ઉપર લખેલો બીજો અમલદાર સાંભળીને તેનો ફેસલો કરશે, અને તે વખત નોટીસમાં લખવો.

૩૨૪. સદરહુ હરકતો સાંભળવામાટે સેશન જડજે કલેક્ટર અથવા ઉપર કહેલા બીજા અમલદારની સાથે બેસવું, અને, તે નોટીસમાં લખેલી વખતે તથા જગાએ, તે ટીપ તપાસવી અને તે સુધરાવવામાં જેઓનું લાગતું વળગતું હોય તેવા શખસોની હરકતો (અગર હોય તો)

જુરરો તથા આસેસરોની ટીપ.

ટીપ પ્રસિધ્ધ કરવા બાબત.

ટીપબાબત હરકતો.

ટીપની તપાસણી.

સાંભળવી, અને પોતાની નજરમાં જે શખસ જુરરે અથવા આસેસરે દાખલ કામ કરવાને યોગ્ય ન જણાય તેવા શખસનું નામ અથવા જે શખસ ૩૨૦મી કલમમાં કહેલી માફી ઉપર પોતાનો હક્ક સાબિત કરે તેવા શખસનું નામ કહાડી નાખવું, અને તે ટીપ મધ્યે જે શખસનું નામ લખ્યું નહીં હોય પણ જેને તે કામસાર પોતે યોગ્ય સમજે તે શખસનું નામ તેમાં દાખલ કરવું.

સેશન જડજનું અને કલેક્ટરનું અથવા ઉપર લખેલા બીજા અમલદારનું મત જુદુ પડે તો જે શખસને જુરરે અથવા આસેસરે કરવાનો વિચાર હોય તેનું નામ ટીપમાંથી કાઢાડી નાખવું.

તે તપાસેલી ટીપની એક નકલ ઉપર સદરહુ સેશન જડજે તથા કલેક્ટરે અથવા ઉપર લખેલા બીજા અમલદારે સહી કરવી અને સેશન કોર્ટને તે નકલ મોકલવી.

તે ટીપ તૈયાર કરવામાં તથા તપાસવામાં સદરહુ સેશન જડજે તથા કલેક્ટરે અથવા ઉપર લખેલા બીજા અમલદારે કાંઈપણ હુકમ કર્યો હોય તે આપરનો છે એવું સમજવું.

આ કલમ મુજબ માફીનો દાવો કર્યો નહીં હોય તો તે ટીપ પાછી તપાસવામાં આવે ત્યાંસુધી તે માફીનો હક છોડી દીધો છે એમ સમજવું.

ટીપની વરસો
વરસ તપાસણી.

૩૨૫. એ પ્રમાણે તૈયાર કરેલી તથા તપાસેલી ટીપ હરવરસે એક વાર ફરી તપાસવી. એ પ્રમાણે તપાસેલી ટીપને નવી ટીપ ગણવી, અને અસલ તૈયાર કરેલી ટીપઆવત આ કાયદામાં પાછળ કહેલી સઘળી કાનુનો તેને લાગુ પડશે.

જુદા માણ
જોડે જુરરોને ત-
થા આસેસરોને
સમન કરવા બા-
બત.

૩૨૬. સેશન ભરવાસાર વખતે વખતે જે દીવસ સેશન જડજ હરાવે તે દીવસથી ઘણુંકરીને ઓછામાં ઓછા ત્રણ દિવસ પહેલાં સેશન જડજે જુદા માણજોડેને પત્ર મોકલવો અને તેમાં લખવું કે તે સેશનમાં જુરીથી જે કામોનો ધનસાફ થવાનો હોય તથા આસેસરોના મદદથી જે કામોનો ધનસાફ થવાનો હોય તે કામોના ધનસાફને સાર જોટલાનો ખપ સેશન જડજને જણાય તેટલા સદરહુ તપાસેલી ટીપમધ્યે લખેલા શખસોને સમન કરવા તેવા હરકોઈ કામના ધનસાફનેસાર જોટલા શખસોનો ખપ હોય તેથી ખમણાકર્તા ઓછાને સમન કરવા નહીં.

જે શખસોને સમન કરવા હોય તેઓનાં નામ ખુલ્લી કોરટમાં ચિટી-થી કાઢાડવા, અને તપાસેલી ટીપમાંહેના જે શખસોએ છ મહિનામધ્યે કામ કરવું હોય તે શખસોને બાતલ કરવા, પણ જોઈતી સંખ્યા તેમના વગર પૂરી ન થાય તો તેમને બાતલ કરવા નહીં; અને એ પ્રમાણે કહાડલાં નામ સદરહુ પત્રમાં વિશેષે કરીને જણાવવાં.

૩૨૭. સેશન કોર્ટની આગળ એટલાં બધાં કામનો ઇનસાફ થવાનો હોય છે એકજ વર્ગના જુરોને અથવા આસેસરોને એક આખી સેશનસુધી હાજર રાખવા એ જુલમ બરેલું થાય, અથવા બીજાં કારણોને લીધે તેમ કરવાની જરૂર જણાય, તારે ૩૨૬મી કલમમાં કહેલા વખતશિવાય બીજે વખતે જુરોને અથવા આસેસરોને સમન કરવાનું ફરમાવવાને તે સેશન કોર્ટ મુખ્યત્વાર છે.

૩૨૮. જુરર અથવા આસેસરને જે સમન કરવો તે લખીને કરવો, અને તેમાં એપ્રમાણે ફરમાવવું કે તમે જુરર અથવા આસેસર દાખલ જેમ હોય તેમ ફલાણી વખતે તથા જગાએ હાજર થાઓ; તે વખત તથા જગા સમનમાં લખવી જોઈયે.

૩૨૯. જુરર અથવા આસેસરદાખલ કામ કરવાને સમન કરેલો કોઈપણ શખસ સરકારની અથવા કોઈ રેલવે કંપનીની આકરીમાં હોય, અને જે આફીસમાં તે નોકર હોય તે આફીસના ઉપરીએ જાહેર કરવા ઉપરથી એમ જણાય કે લોકોને અડચણ થવાવગર તે શખસથી, પ્રસંગપ્રમાણે, જુરર અથવા આસેસરનું કામ થઈ શકશે નહીં, તો જે કોર્ટમાં કામ કરવાસાર તે શખસને એપ્રમાણે સમન કર્યો હોય તે કોર્ટ તે સખસને હાજર થવાનું માફ કરવાને મુખ્યત્વાર છે.

૩૩૦. યોગ્ય કારણસર કોઈપણ જુરરને અથવા આસેસરને કોઈપણ અમુક સેશનમાં હાજર થવાનું માફ કરવાને સેશનકોર્ટ મુખ્યત્વાર છે.

૩૩૧. દરએક સેશનને તે સેશનમાં જુરર અથવા આસેસર દાખલ જે શખસો હાજર થયા હોય તેઓનાં નામની ટીપ સદરહુ કોર્ટ તૈયાર કરાવવી.

૩૨૪મી કલમપ્રમાણે તપાસેલી જુરોની તથા આસેસરોની ટીપની સાથે સદરહુ ટીપ રાખવી.

આ કલમપ્રમાણે તૈયાર કરેલી ટીપમાં જે નામો લખેલાં હોય તેમાંના દરએક નામ વિશે સદરહુ તપાસેલી ટીપના હાંસીઆમાં હવાસો આપવો.

૩૩૨. જુરર અથવા આસેસરદાખલ હાજર થવાને સમન કરેલો જે શખસ, કાયદેસરે કારણવગર, સમનમાં ફરમાવ્યામુજબ હાજર થવાને ચુકે, અથવા હાજર થઈને કોર્ટની રજા લીધાવગર જતો રહે, અથવા કોર્ટે કામ મુલતવી રાખીને પછી હાજર થવાનો હુકમ કર્યો હોય તે વખતે હાજર થવાને ચુકે, તે શખસ, સેશન કોર્ટના હુકમથી, શા રખીયાસુધી દંડને પાત્ર થશે.

બીજા જુરોને અથવા આસેસરોને સમન કરવાનો અધિકાર.

સમનનો નમુનો તથા તેની બજાવણી.

સરકારી અથવા રેલવેના નોકરને ક્યારે માફ કરવાનો અધિકાર છે.

જુરર અથવા આસેસરને હાજર થવાનું માફ કરવાને કોર્ટ મુખ્યત્વાર છે.

હાજર થયેલા જુરરો અને આસેસરોની ટીપ.

જુરર અથવા આસેસર હાજર ન થાય તો દંડ કરવો તે બાબત.

સદરહુ બ્યુરરની અથવા આસેસરની કાંઈ પણ જગમ મિલકત તે હુકમ કરનારી કોરટની હકુમતની સ્થાનિક હદ માહિ હોય તે મિલકત જપ્ત કરીને તથા વેચીને જીલ્લા માલુમ્મેટો સદરહુ દંડ વસુલ કરવો.

સદરહુ જમી તથા વેચાણથી જો તે દંડ વસુલ ન થાય તો, સદરહુ બ્યુરરને અથવા આસેસરને સેશન કોરટના હુકમથી પંદર દિવસની મુદત સુધી દિવાની તુરંગમાં કેદ કરવાનો અધિકાર છે, પણ જો સદરહુ મુદત પૂરી થતાં પહેલાં તે દંડ આપવામાં આવે તો તેને તરત છોડી મુકવો.

લ.—હૈ કોરટો આખત વિશેષ ઠરાવો.

ફરિયાદનું કામ
બંધ કરવાનો આ
ડવોકેટ જનરલનો
અધિકાર.

૩૩૩. આ કાયદા પ્રમાણે કોઈ હૈ કોરટની આગળ કોઈ પણ કામનો ઇતસાફ થાય ત્યારે બ્યુરીનો ઠરાવ કહી સંભળાવવામાં આવે તેની અગાઉ કોઈ પણ વખતે આડવોકેટ જનરલને યોગ્ય લાગે તો મલિકા માઆઝ-માની તરફથી કોરટને એવું જાહેર કરવાને તે મુખત્યાર છે કે તોહોમતવાળાની ઉપર મુકેલાં તોહોમતવાળાત હું ફરિયાદનું કામ આગળ ચલાવીશ નહીં; અને તે ઉપરથી સદરહુ તોહોમતવાળાત તોહોમતવાળાની ઉપર સઘળું કામ ચલાવવાનું બંધ કરવું, અને તેને તે તોહોમતવાળાત અને તેમાંથી છોડી મુકવો. પણ પ્રમુખ જડજ બીજીરીતે નહીં કરમાવે તો એ પ્રમાણે છોડી મુકવાની વાત ગુલે ના સાબિત થવાના ઠરાવની બરાબર છે એમ સમજવું નહીં.

બેઠકો કરવા-
નો વખત.

૩૩૪. દરએક હૈ કોરટે પોતાની અમલદારી હકુમત ચલાવવા સાર તે કોરટનો ચોફ જરૂરીસ વખતે વખતે ઠરાવે એવે દિવસે તથા એવે કાવતે અંતરે બેઠકો કરવી.

બેઠકો કરવા-
ની જગા.

૩૩૫. હૈ કોરટે પોતાની બેઠકો જે જગાએ તે હાલ કરતી હોય તે જગાએ, અથવા કલકત્તાની હૈ કોરટની આખતમાં ગવર્નર જનરલ ઇન કૌન્સિલ અને બીજી હૈ કોરટની આખતમાં સ્થાનિક સરકારે કરમાવે તેવી બીજી (જો હોય તો) જગાએ, કરવી.

પણ કલકત્તાની હૈ કોરટ ગવર્નર જનરલ ઇન કૌન્સિલની સંમતીથી, અને બીજી સઘળી હૈ કોરટ સ્થાનિક સરકારની સંમતીથી, પોતાની અપેલેટ હકુમતની સ્થાનિક હદમાંની બીજી જે જગાએ પોતે મુફરર કરે તે જગાએ વખતે વખતે બેઠકો કરવાને મુખત્યાર છે.

બેઠકોની નો-
ટીસ.

જે અમલદારને ચોફ જરૂરીસ કરમાવે તે અમલદારે હૈ કોરટની અમલદારી હકુમત ચલાવવાસાર જે બેઠકો કરવાનો વિચાર હોય તે સઘળી બેઠકોની નોટીસ અગાઉથી સ્થાનિક સરકારી ગ્યાઝેટમાં આપવી.

રાણીની બિ-

૩૩૬. હૈ કોરટને એવું કરમાવવાનો અધિકાર છે કે રાણીની જે

વિભાગી રૈયતનો તથા જે શખસોનો ઇનસાફ ૨૧૪મીં કલમ મુજબ છે કોરટથી કરવા યોગ્ય હોય તેઓનો ઇનસાફ હૈ કોરટથી કરવાસાથ તેઓને કેટલાએક વિશેષ જિલ્લામાં અથવા વર્ષની કોઈ વિશેષ મુદતમાં કમિટ કર્યા હોય તેવી સઘળી વિભાગી રૈયતનો અને તેવા સઘળા શખસોનો ઇનસાફ પોતાની મામૂલ ખેડકની જગાએ કરવામાં આવશે,

અથવા એવું ફરમાવવાનો અધિકાર છે કે ફલાણી જગાએ તેઓનો ઇનસાફ કરવામાં આવશે.

લાયતી રૈયતનો ઇનસાફ કરવાની જગા.

બાબ ૨૪ મો.

ચોકસી તથા ઇનસાફ બાબત સામાન્ય ઠરાવો.

૩૩૭. જે ગુનહાનો ઇનસાફ સેશન કોરટથીજ અથવા હૈ કોરટથીજ થઈ શકે તેવા કોઈ પણ ગુનહાની બાબતમાં ગુનહાની ચોકસી કરનારો જિલ્લા માજીસ્ટ્રેટ, પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટ, પેલેસા વર્ગનો કોઈ પણ માજીસ્ટ્રેટ અથવા જિલ્લા માજીસ્ટ્રેટની મંજૂરીયત લઈને ખીજી કોઈ પણ માજીસ્ટ્રેટ જે ગુનહાની ચોકસી ચાલતી હોય તે ગુનહામાં ફલાણી શખસ પોતે જાતે અથવા પરંપરાથી સામીલ છે અથવા તે બાબત જાણીતો છે એમ ધારવામાં આવતું હોય તે શખસની શહીદી લેવાના હેતુથી તેને, તે ગુનહા સંબંધી તૃથા ખીજી જે શખસ તે ગુનહો કરવામાં મુખ્ય અથવા મદદગાર તરીકે સામીલ હોય તે શખસ સંબંધી જે જે કેફિયત તેના જાણ્યામાં હોય તે સઘળી કેફિયત પૂરેપૂરી તથા ખરેખરી તેણે જાહેર કરવી એવી શરતથી માફી આપવાનું વચન આપવાને મુખ્યતિયાર છે.

જે શખસ ગુનાહમાં સામીલ હોય તે શખસને માફી આપવાનું કેહેવા બાબત.

આ કલમ પ્રમાણે માફી આપવા માંડી હોય તે કબુલ કરનાર દરેક શખસની તે મુકદ્દમામાં શહીદ દાખલ જુખાની લેવી.

સદરહુ શખસને જે જામીન ઉપર છોડ્યો ન હોય તો, પ્રસંગ પ્રમાણે, સેશન કોરટ અથવા હૈ કોરટ તે ઇનસાફનું કામ પૂરું કરે ત્યાં સુધી તેને પેહરામાં અટકાવી રાખવો.

પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટ સિવાય ખીજી જે માજીસ્ટ્રેટ આ કલમ પ્રમાણે માફી આપવાનું કેહે તે માજીસ્ટ્રેટ જેમ કરવાનાં પોતાનાં કારણ દફતરમાં દાખલ કરવાં; અને જ્યારે કોઈ પણ માજીસ્ટ્રેટ એ પ્રમાણે માફી આપવાનું કહ્યું હોય અને જે શખસને તે આપવાનું કહ્યું હોય તે શખસની જુખાની લીધી હોય, ત્યારે તે મુકદ્દમાનો ઇનસાફ તેણે જાતે કરવો નહીં, પછી જે ગુનહો સદરહુ શખસે કર્યાનું જણાવ્યું હોય તે ગુનહાનો ઇનસાફ

કરવાનો અધિકાર તે માજીસ્ટ્રેટને હોય તોપણ.

માફી આપવાનું કહેવાનો હુકમ કરવાનો અધિકાર.

૩૩૮. મુકદ્દમો કમિટ થયાપછી પણ ફેસલો કરતાં પહેલાં ગમે તે વખતે જે કોર્ટમાં મુકદ્દમો કમિટ કર્યો હોય તે કોર્ટ, સદરહુ પ્રકારના કોર્ટ પણ ગુનહામાં ફલાણો શખસ પોતે જાતે અથવા પરંપરાથી સામિલ છે અથવા તે બાબત જાણીતો છે એમ ધારવામાં આવતું હોય તે શખસની શહિદી ઇનસાફની વખતે લેવાના હેતુથી તે શખસને તેજ શરતથી માફીનું વચન આપવાને અથવા કમિટ કરનારા માજીસ્ટ્રેટે અથવા જિલ્લા માજીસ્ટ્રેટે તેજ શરતે તેવા શખસને માફીનું વચન આપવું એવું ફરમાવવાને મુખતિયાર છે.

જે શખસને માફી આપવાનું કહ્યું હોય તે શખસને કમિટ કરવા બાબત.

૩૩૯. જ્યારે ૩૩૭મી અથવા ૩૩૮મી કલમ પ્રમાણે માફીનું વચન આપ્યું હોય, અને જે શખસે સદરહુ માફીનું વચન કબ્જલ કર્યું તે શખસ જાણી જોઈને કાંઈ મુદ્દાની વાત છુપાવીને અથવા ખોટી શહિદી આપીને, જે શરતથી સદરહુ માફી આપેલી તે શરત પ્રમાણે ચાલ્યો નહીં હોય ત્યારે જે ગુનહાબાબત તે માફી એ પ્રમાણે આપવાનું કહેલું તે ગુનહા માટે, અથવા તેજ બાબતના સંબંધમાં બીજા જે ગુનહાનો તે તકસીરવાર થયેલો જણાય તે ગુનહા માટે, તેનો ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર છે.

જે શખસે માફીનું વચન કબ્જલ કર્યું હોય તે શખસે જે મચકુરે કહ્યો હોય તે મચકુર, જ્યારે તે માફી આ કલમ પ્રમાણે રદ કરી હોય ત્યારે, તેની વિરુદ્ધ પુરાવામાં આપવાનો અધિકાર છે.

સદરહુ મચકુરના સંબંધમાં ખોટી શહિદી આપ્યાના ગુનહાબદલ હૈ કોર્ટની મંજૂરી વગર કાંઈ પણ ફરિયાદ લેવી નહીં.

જવાબ કરવાનો તોહોમત વાળાનો હુકમ.

૩૪૦. કોઈ પણ ફાજલારી કોર્ટની આગળ જે શખસની ઉપર તોહોમત આપ્યું હોય તેવા દરએક શખસને કોઈ પ્લીડરની મારફતે પોતાનો જવાબ કરવાનો હુકમ છે.

તોહોમતવાળો ચાલેલું કામ સમજતો નહીં હોય ત્યારે કેમ કરવું.

૩૪૧. તોહોમતવાળો જિવાનો નહીં હોય તોપણ ચાલેલું કામ તેને સમજાવી શકાતું નહીં હોય તો ચોકસી અથવા ઇનસાફનું કામ ચલાવવાનો કોર્ટને અખ્યાર છે; અને હૈ કોર્ટ ચિવાય બીજી કોઈ કોર્ટની બાબતમાં જો તે ચોકસી કરતાં તોહોમતવાળાને કમિટ કરવો પડે, અથવા તે ઇનસાફ કરતાં તેની ઉપર ગુનહો સ્થાપિત થયાનો ઠરાવ કરવો પડે તો ચલાવેલાં કામના કાગળ તથા તે કામની હકીકતનો રિપોર્ટ હૈ કોર્ટમાં મોકલવો, અને હૈ કોર્ટને ચોગ્ય લાગે તેવો તે બાબત હૈ કોર્ટે હુકમ કરવો.

તોહોમતવાળાની જગ્યાની લેવાનો અધિકાર.

૩૪૨. તોહોમતવાળાની વિરુદ્ધ પુરાવામાં કાંઈ હકીકત જણાતી હોય તેનો ખુલાસો તોહોમતવાળો કરી શકે એટલાસાર, હરકોઈ ચોકસી અથવા

ધનસાકુ ચાલતો હોય ત્યારે કોઈ પણ વખતે તેને અગાઉથી તાકીદ આપ્યાવગર તેને જે સવાલો પુછવા જરૂર જણાય તે સવાલો પુછવાને તે કોરટ મુખ્યતિયાર છે અને ફરિયાદનું કામ ચલાવનારની તરફના શાહેદોના જવાબની લેવાઈ રહ્યાપછી અને તે તોહોમતવાળાને જવાબ આપવાનું ફરમાવતાં પેહેલાં ઉપર કહેલા કારણસાર કોરટે તે મુકદ્દમાખાખત તેને સવાલ સામાન્યતઃ પુછવા.

તે સવાલોના જવાબ આપવાની ના કહેવાથી અથવા તે સવાલોના ખોટા જવાબ દેવાથી તે તોહોમતવાળો શિક્ષાને લાયક થશે નહીં; પણ એ પ્રમાણે ના કહેવાઉપરથી અથવા એવા જવાબ આપવાઉપરથી પોતાને વાજબી લાગે એવું અનુમાન કોરટ તથા જ્યુરી હોય તો તે કરવાને મુખ્યત્વાર છે.

તોહોમતવાળાએ આપેલા જવાબો સદરહુ ચોકસી અથવા ધનસાકુની વખતે ધ્યાનમાં લેવાનો અખત્યાર છે, અને સદરહુ જવાબો ઉપરથી બીજાને જે ગુનોહ તેણે કરેલાનું દેખાવું હોય તે ગુનોહ ખાખત ચોકસી અથવા ધનસાકુ થતી વખતે તે જવાબો તેની તરફ અથવા તેની વિરૂધ્ધ પુરાવામાં આપવાનો અખત્યાર છે.

તોહોમતવાળાને કાંઈ સોગન આપવા નહીં.

૩૪૩. ૩૩૭ મી અને ૩૩૮ મી કલમમાં ઠરાવ્યું છે તે સિવાય, કોઈ તોહોમતવાળા શખસના જાણવામાં કાંઈ પણ વાત હોય તે પ્રગટ કરવાને અથવા નહીં કરવાને તે લલચાવ એટલા માટે તેને કાંઈ પણ વચન અથવા ધમકીઆપીને અથવા બીજીરૂતિ તેની ઉપર કાંઈ દાખ વાપરવો નહીં.

૩૪૪. કોઈ શાહેદની ગેરહાજરીને લીધે અથવા બીજાં કાંઈ યોગ્ય કારણને લીધે કાંઈ પણ ચોકસી અથવા ધનસાકુનું કામ સરથી અથવા વચમાં મુલતવી રાખવું જરૂર અથવા યોગ્ય જણાય, તો કોરટ વખતે વખતે લખેલો હુકમ કરીને અને તે ખાખતનાં કારણ જણાવવાને પોતાને દુરસ્ત લાગે એવી સરતે, અને પોતાને યોગ્ય લાગે એટલી મુદત સુધી, સદરહુ ચોકસી અથવા ધનસાકુનું કામ સરથી અથવા વચમાંથી મુલતવી રાખવાને મુખ્યત્વાર છે, અને તોહોમતવાળો પેહેરામાં હોય તો વારંટ કાહાડીને તેને પાછો મોકલવાને મુખ્યત્વાર છે;

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે કાંઈ પણ માજીસ્ટ્રેટ આ કલમ પ્રમાણે કોઈ તોહોમતવાળા શખસને એક્ટી વખતે પંદર દિવસ કરતાં વધી મુદત સુધી પેહેરામાં પાછો મોકલવો નહીં.

તે કોરટ સિવાય બીજી કોઈ કોરટે આ કલમ પ્રમાણે કરેલો દરએક હુકમ લખેલો હોયો જોઇયે અને તેની ઉપર પ્રમુખ જડજે અથવા માજીસ્ટ્રેટ સહી કરવી.

લલચાવીને કાંઈ વાત પ્રગટ કરાવવાને કાંઈ દાખ વાપરવો નહીં.

કામ ચલાવવાનું સરથી અથવા વચમાં મુલતવી રાખવાનો અખત્યાર.

પાછો મોકલવો.

પાછો મોકલ-
વાનો વાજખી સ
ખખ.

ગુનાહ માંડી
વાજવા ખાખત.

ખુલાસો.—તોહામતવાળાએ કાંઈ ગુનોહ કર્યો હશે એવા વેહેમ આવે તેવા પુરતો પુરાવો મળ્યો હોય, અને તેને પાછો મોકલવાથી વધારે પુરાવો મળે તેવું છે એવું દેખાયતો તેને પાછો મોકલવાનો આ વાજખીસખખ છે.

૩૪૫. આ નીચેનાં કોષ્ટકનાં પહેલાં બે આસનમાં હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની જે કલમોનું વર્ણન કર્યું છે તે કલમો મુજબ શિક્ષા કરવા લાયક ગુનાહઓ તે કોષ્ટકનાં ત્રીજાં આસનમાં કહેલા શખસોને માંડી વાજવાનો અધિકાર છે:—

ગુનોહ.	હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની લાગુ પડતી કલમો.	જે શખસને ગુનોહ માંડી વાજવાનો અધિકાર છે તે શખસ.
ધર્મ સંબંધી કોઈ પણ શખસનું દીલ દુખવવાના પાકા ઈરાદાથી કાંઈ શબ્દો બોલવા વગરે. વ્યથા કરવી.	૨૯૮ ૩૨૩, ૩૩૪	ધર્મ સંબંધી જે શખસનું દીલ દુખવવાનો ઈરાદો હોય તે શખસ. જે શખસને વ્યથા કરી હોય તે શખસ.
હરકોઈ શખસને ગેરવાજખી અટકાવ કરવો અથવા કેદ કરવો.	૩૪૧, ૩૪૨ ...	જે શખસને અટકાવ કર્યો હોય અથવા કેદ કર્યો હોય તે શખસ.
હુમલો અથવા સાપરાધ બળ વાપરવું.	૩૫૨, ૩૫૫, ૩૫૮	જે શખસની ઉપર હુમલો કર્યો હોય અથવા સાપરાધ બળ વાપરવું હોય તે શખસ.
કાવતવિરુદ્ધ જાખરાઈથી મળ્ગુરી કરાવવી.	૩૭૪ ...	જે શખસ પાસે જાખરાઈથી મળ્ગુરી કરાવી હોય તે શખસ.
ખિગાડ—જયારે જે હાનિ અથવા નુકશાન કરવામાં આવે તે ક્રમ કોઈ ખાનગી શખસને કરેલી હાનિ અથવા નુકશાન હોય ત્યારે—	૪૨૬, ૪૨૭ ...	જે શખસને હાનિ અથવા નુકશાન કરવામાં આવે તે શખસ.
સાપરાધ પ્રવેશ. ગ્રહ પ્રવેશ.	૪૪૭ } ૪૪૮ }	જે મિલકતમાં પ્રવેશ કર્યો હોય તે મિલકત જે શખસના કબજામાં હોય તે શખસ.
નોકરી કરવાનો કરાર સાપરાધ રીતે તોડવો.	૪૯૦, ૪૯૧, ૪૯૨	જે શખસની સાથે ગુનેગારે કરાર કર્યો હોય તે શખસ.
છિનાળું. સાપરાધ ઈરાદાથી કોઈ પરણેલી સ્ત્રીને ફોસલાવી જવી અથવા લગ્નજીવી અથવા રોકીરાખવી.	૪૯૭ ... ૪૯૮ ...	જે સ્ત્રી હોય તેનો ધણી.

ગુનહો.	હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની લાગુ પડતી કલમો.	જે શખ્સને ગુનોહ માંડી વાળવાનો અધિકાર છે તે શખ્સ.
આખર લેવી.	૫૦૦	જે શખ્સની આખર લીધી હોય તે શખ્સ.
કાંઈ બાબત આખર લેવા જેવી છે એવું જાણીને તે છાપવી અથવા કોતરવી.	૫૦૧	
છાપેલી અથવા કોતરેલી વસ્તુમાં આખર લેવા જેવી બાબત છે એવું જાણીને તે વસ્તુ વેચવી.	૫૦૨	
સમાધાનીનો ભંગ કરાવવાના ઇરાદાથી તિરસ્કાર કરવો.	૫૦૪...	જે શખ્સને તિરસ્કાર કર્યો હોય તે શખ્સ.
સાપરાધ ધમ્મકી, જ્યારે તે ગુનહો સાત વરસની કેદની શિક્ષા કરવા લાયક ન હોય ત્યારે.	૫૦૬...	જે શખ્સને ધમ્મકી આપી હોય તે શખ્સ.

બુધિપુરવક વ્યથા કરવાનો અથવા બુધિપુરવક મહાવ્યથા કરવાનો અથવા હુંદગી જોખમમાં આવે એવું કામ કરીને વ્યથા કરવાનો અથવા હુંદગી જોખમમાં આવે એવું કામ કરીને મહાવ્યથા કરવાનો જે ગુનોહ હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૨૪ મી અથવા ૩૩૫ મી અથવા ૩૩૭ મી અથવા ૩૩૮ મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા કરવા લાયક છે તે ગુનોહ જે શખ્સને વ્યથા કરી હોય તે શખ્સને જે કોર્ટની આગળ તે ગુનહાનાબત કાંઈ પણ ફરિયાદનું કામ ચાલુ હોય તે કોર્ટની રજા લઈને માંડી વાળવાનો અધિકાર છે.

આ કલમમુજબ હરકોઈ ગુનહો માંડી વાળવાનો અધિકાર હોય ત્યારે તે ગુનહામાં મદદગારી કરવાનો ગુનહો અથવા (જ્યારે સદરહુ ગુનહો કરવાની કોશિસ જાતે ગુનહો હોય ત્યારે) તે કોશિસ કરવાનો ગુનહો એવીજ રીતે માંડીવાળવાનો અધિકાર છે.

જો કોઈ શખ્સ બાળક, અથવા ગાંડો અથવા દિવાનો હોય અને જો તેવો નહોત તો તે આ કલમમુજબ કાંઈ ગુનહો માંડીવાળવાને લાયક થાત તો તે શખ્સની તરફથી કરાર કરવાનો જે શખ્સને અધિકાર હોય તે શખ્સ સદરહુ ગુનહો માંડીવાળવાને મુખતિયાર છે.

આ કલમમુજબ કાંઈ ગુનહો માંડીવાળવાનું કૃળ એવું થયે કે તોહોમતવાળાની ઉપર ગુનહો નાસાબિત થયાનો ઇરાવ થયે.

જે ગુનહો આ કલમમાં કહ્યો નથી તેવો કોઈ પણ ગુનહો માંડીવાળવો નહી.

૩૪૬. હલાકાનાં મુખ્ય શહેરોની બાહાર કોઈ પણ જિલ્લામાં કોઈ

જે મુકદ્દમા

પ્રાંતમાંનો માણ
જેટ મુકદ્દમો થકો
નહી હોય તે મુકદ્દ
મામાં તેણે કેમ
કરવું.

માણજેટની આગળ કોઈ ચોકસી અથવા ધનસાફનું કામ ચાલતું હોય ત્યારે જો પુરાવા ઉપરથી તે માણજેટને એવું અનુમાન કરવું વાજબી જણાય કે સદરહુ જિલ્લામાં બીજા કોઈ માણજેટે તે મુકદ્દમાનો ધનસાફ કરવો જોઈએ અથવા ધનસાફ કરવાસાર તે કમિટ કરવો જોઈએ, તો તેણે તે કામ ચલાવવું બંધ રાખીને જે માણજેટના હાથ તળે પોતે હોય તે માણજેટની આગળ અથવા જિલ્લા માણજેટ ફરમાવે તેવા બીજા હકુમતવાળા માણજેટનો આગળ તે મુકદ્દમો મોકલવો, અને તેની સાથે ટુંકામાં એક રિપોર્ટ કરીને તેમાં તે મુકદ્દમાનો પ્રકાર સમજાવવો.

જે માણજેટની પાસે તે મુકદ્દમો મોકલવામાં આવે તેને જો ધનસાફ કરવાનો અખત્યાર આપેલો હોય તો તે મુકદ્દમાનો ધનસાફ તે જાતે કરવાને અથવા પોતાના હાથતળેના જે માણજેટને હકુમત હોય તે માણજેટને તે મુકદ્દમો સોંપવાને, અથવા તો હોમતવાળાને તેનો ધનસાફ થવાસાર કમિટ કરવાને મુખ્યત્વાર છે.

ચોકસી અથવા ધનસાફનું કામ સર કર્યા પછી માણજેટને એમ જણાય કે મુકદ્દમો કમિટ કરવો જોઈએ ત્યારે કેમ કરવું.

૩૪૭. કોઈ માણજેટની આગળ કોઈ પણ ચોકસીનું કામ ચાલે તેમાં, અથવા કોઈ માણજેટની આગળ કોઈ પણ ધનસાફનું કામ ચાલે તેમાં ફેસલા ઉપર સહી કરતાં પહેલાં, તેને કોઈ પણ વખતે એમ જણાય કે તે કામનો ધનસાફ સેશન કોરટે અથવા હૈ કોરટે કરવો જોઈએ, અને જો ધનસાફ થવાસાર કમિટ કરવાનો અખત્યાર તેને આપેલો હોય, તો તેણે કામ અગાડી ચલાવવાનું બંધ કરવું અને આ કાયદામાં પાકળ કહેલા ઠરાવો પ્રમાણે તો હોમતવાળાને કમિટ કરવો.

જો ધનસાફ થવાસાર કમિટ કરવાનો અખત્યાર સદરહુ માણજેટને આપેલો ન હોય તો તેણે ૩૪૬ મી કલમ પ્રમાણે ચાલવું.

શિક્ષા, સ્ટાંપ ના કાયદા તથા મિલકત વિરધ ગુનાહ જે શખ્સોની ઉપર અગાઉ થયા હોય તે શખ્સોના ધનસાફ બાબત.

૩૪૮. હીંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાના ૧૨ મા અથવા ૧૭ મા બાબત પ્રમાણે ત્રણ વર્ષની અથવા તે ઉપરાંતની મુદત સુધી કેદની શિક્ષા કરવાલાયક કોઈ ગુનેહ જે શખ્સની ઉપર સાબિત થવાનો ઠરાવ કર્યો હોય તે શખ્સની ઉપર એ બેમાંના ગમે તે બાબત પ્રમાણે ત્રણ વર્ષની અથવા તે ઉપરાંતની મુદત સુધી કેદની શિક્ષા કરવાલાયક કોઈ ગુનેહાનું ફરીથી તો હોમત આવ્યું હોય, ત્યારે જે માણજેટની આગળ તે શખ્સની ઉપર તો હોમત આવ્યું હોય તેની નજરમાં એમ આવે કે તે શખ્સને ગુનેહ કરવાની ટેવ છે, તો તેને સામાન્યતઃ પ્રસંગ પ્રમાણે સેશન કોરટમાં અથવા હૈ કોરટમાં કમિટ કરવો; અથવા જે જિલ્લામાં જિલ્લા માણજેટને ૩૦ મી કલમ પ્રમાણે અધિકાર આપ્યો હોય તે જિલ્લામાં તેનો ધનસાફ સદરહુ માણજેટની આગળ કરવો.

૩૪૬. જ્યારે બીજા અથવા ત્રીજા વર્ગના જે માજીસ્ટ્રેટને હકુમત હોય તે માજીસ્ટ્રેટ ફરિયાદનું કામ ચલાવનારની તરફનો તથા તોહામતવાળાની તરફનો શહેદી પુરાવો સાંભળે ત્યાર પછી તેનો મત એવો થાય કે તોહામતવાળો તકસીરવાર છે, અને તેને જે શિક્ષા કરવાનો પોતાને અધિકાર છે તેથી જુદી જાતની અથવા તે કરતાં વધારે સખત શિક્ષા તે તોહામતવાળાને મળવી જોઈએ, અથવા તેને ૧૦૬ ઠી કલમ પ્રમાણે ખત કરી આપવાનું ફરમાવવું જોઈએ ત્યારે તે માજીસ્ટ્રેટ પોતાનો મત દફતરમાં દાખલ કરે, પોતે ચલાવેલું કામ તથા તોહામતવાળાને જે જુદા માજીસ્ટ્રેટના અથવા પેટા તુકડી માજીસ્ટ્રેટના તાબામાં પોતે હોય તેની પાસે મોકલવાને મુખત્યાર છે.

જોઈએ તેટલી સખત શિક્ષાનો હુકમ માજીસ્ટ્રેટ કરી શકે તેથી ત્યારે કેમ કરવું.

જે માજીસ્ટ્રેટની પાસે તે કામ મોકલવામાં આવે તે માજીસ્ટ્રેટને ફરરત લાગે તો તે પક્ષકારોની જુગ્યાની લેવાને તથા જે શહેદ તે મુકદમામાં શહેદી આપી ચુક્યો હોય તે શહેદને પાછો ખોજાવીને તેની જુગ્યાની લેવાને મુખત્યાર છે; અને કોઈપણ વધારે પુરાવો માંગવાને તથા લેવાને મુખત્યાર છે, અને તે મુકદમામાં પોતાને યોગ્ય લાગે એવો, અને કાયદા પ્રમાણે હોય એવો ફરસો અથવા શિક્ષાનો હુકમ અથવા હુકમ તે માજીસ્ટ્રેટ કરે; પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે ૩૨ મી તથા ૩૩મી કલમ પ્રમાણે જેટલી શિક્ષા કરવાનો પોતાને અધિકાર હોય તે કરતાં વધારે સખત શિક્ષા તેણે કરવી નહીં.

૩૫૦. જ્યારે કોઈ મુકદમાની ચોકસીમાં અથવા ઇનસાફમાં સંઘળો પુરાવો અથવા તેમાંનો કોઈ ભાગ સાંભળ્યા પછી તથા દફતરમાં દાખલ કર્યા પછી કોઈપણ માજીસ્ટ્રેટ તેમાં હકુમત ચલાવતો બંધ પડે, અને તેની પછી તેની જગાડ પર બીજો જે માજીસ્ટ્રેટ આવે તેને સદરહુ હકુમત હોય અને તે સદરહુ હકુમત ચલાવતો હોય, ત્યારે જે પુરાવો પોતાની અગાઉના માજીસ્ટ્રેટ પ્રમાણે દફતરમાં દાખલ કર્યો હોય તે પુરાવાને આધારે, અથવા જે પુરાવો થોડોક પોતાની અગાઉના માજીસ્ટ્રેટ અને થોડોક પોતે જાતે દફતરમાં દાખલ કર્યો હોય તે પુરાવાને આધારે, સદરહુ પછીથી આવેલો માજીસ્ટ્રેટ કામ ચલાવવાને મુખત્યાર છે; અથવા તે શહેદાને ફરીથી સમત કરવાને અને તે ચોકસી અથવા ઇનસાફ ફરીથી સર કરવાને મુખત્યાર છે.

થોડોક પુરાવો એક માજીસ્ટ્રેટ અને થોડોક પુરાવો બીજા માજીસ્ટ્રેટ દફતરમાં દાખલ કર્યો હોય તે ઉપરથી ગુનો હ ઠરાવવા બાબત અથવા કમિટ કરવા બાબત.

પણ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ઠરાવ્યું છે:—

(અ) કોઈપણ ઇનસાફનાં કામમાં તે બીજો માજીસ્ટ્રેટ પોતાનું કામ સર કરે ત્યારે શહેદાને અથવા તેઓમાંના હરકોઈને ફરીથી સ.

મન કરવાની તથા તેઓની જગ્યાની ફરીથી સાંભળવાની માંગણી કરવાને તોહામતવાળો મુખ્યતિયાર છે.

(ખ) કોઈ માજીસ્ટ્રેટની આગળ ગુનેહો સાબિત થયો હોય તે સાબિતી ને પુરાવાઉપરથી થઈ તે સમજો. તેણે લીધેલો નથી તેથી તે-હામતવાળાને મુદ્દાની બાબતમાં ન્યાય મળવામાં હરકત થઈ છે એમ હું કોરટની, અથવા, ને મુકદમાઓનો ઇનસાફ જુદા માજીસ્ટ્રેટના તાબામાં હોના માજીસ્ટ્રેટો કરે તે મુકદમામાં જુદા માજીસ્ટ્રેટની, નજરમાં આવે, તો સદરહુ કોરટ અથવા જુદા માજીસ્ટ્રેટ તે ગુનેહો સાબિત થયાનો ડરાવ રદ કરવાને મુખ્યતિયાર છે, પછી તે ડરાવઉપર અપીલ થઈ હોય કે નહીં હોય તોપણ; અને નવેસરથી ચોકસી અથવા ઇનસાફ કરવાનો હુકમ કરવાને મુખ્યતિયાર છે.

ને મુકદમામાં ૩૪૬ મી કલમ પ્રમાણે કામ આગળ ચલાવવાનું બંધ કર્યું હોય તે મુકદમાઓને આ કલમ મહિનો કોઈપણ મચકુર લાગુ નથી.

કોર્ટમાં હાજર થયેલા ગુનેહગારોને અટકાવી રાખવા બાબત.

૩૫૨. કોઈ શખ્સ ફાજદારી કોરટમાં હાજર હોય. પછી તે પકડાઈને અથવા સમન થઈને નહીં આવ્યો હોય તોપણ, તે શખ્સે સદરહુ કોરટ સાંભળી શકે એવો ફલાણો ગુનેહો કર્યો છે એવું પુરાવાઉપરથી જણાય તે ગુનાબાબત તેની જગ્યાની લેવાસાર તેને અટકાવી રાખવાનો તે કોરટને અપ્પતિયાર છે; અને જાણે તેને પકડેલો હોય અથવા સમન કરેલો હોય એવીરીતે તેનીઉપર કામ ચલાવવાનો અપ્પતિયાર છે.

અટકાવી રાખ્યા તે ૧૮મા બાબત પ્રમાણે ચોકસી ચાલતી હોય ત્યારે અથવા ઇનસાફનું કામ ચાલવા માંડ્યાપછી રાખ્યો હોય ત્યારે તે શખ્સ સમાબત કામ નવેસરથી ચલાવવું અને શાહિદોની જગ્યાની ફરીથી સાંભળવી.

કોરટો ખુલ્લી છે.

૩૫૨. કોઈ ગુનેહાની ચોકસી અથવા ઇનસાફ કરવાસાર ને જગ્યાએ કોઈ ફાજદારી કોરટ ખેડી હોય તે જગ્યા ખુલ્લી કોરટ સમજવી, અને તેમાં વગર અડચણે માઈ શકે તેટલે સુધી સામાન્યરીતે સમજના લોકોને તેમાં જવાનો અધિકાર છે.

પણ એવું ડરાવ્યું છે કે કોઈપણ અમુક મુકદમાની ચોકસી અથવા ઇનસાફ ચાલે ત્યારે કોઈપણ વખતે પ્રમુખ જડજ અથવા માજીસ્ટ્રેટ જો તેને યોગ્ય લાગે તો એવો હુકમ કરવાને મુખ્યતિયાર છે કે સામાન્યરીતે લોકોએ, અથવા કોઈપણ અમુક શખ્સે કોરટના ઉપયોગમહિના ઓરડામાં અથવા મકાનમાં આવવું, રહેવું, અથવા હોવું નહીં.

બાબ ૨૫ મો.

ચોકસી તથા ઇન્સાફ કરતી વખતે પુરાવો લેવાની તથા દફતરમાં દાખલ કરવાની રીતખાખત.

૩૫૩. ૨૫જરીતે જુદી રીતનો ઠરાવ કર્યો છે તે સિવાય ૧૮ મા, ૨૦ મા, ૨૧ મા, ૨૨ મા અને ૨૩ મા બાબપ્રમાણે લેવાનો સમજણો પુરાવો તોહામતવાજાની સમક્ષ લેવો, અથવા, જ્યારે તેને જાતે હાજર થવાનું માફ કર્યું હોય, ત્યારે તેના પ્લોડરની સમક્ષ લેવો.

૩૫૪. આ કાયદાપ્રમાણે (પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટ સિવાય બીજા) કોઈ માજીસ્ટ્રેટ અથવા માજીસ્ટ્રેટની આગળ અથવા સેશન જડજે અથવા સેશન જડજની આગળ કરવાની ચોકસીઓમાં તથા (સંક્ષેપરૂપે કરવાના ઇનસાફ સિવાય બીજા) ઇનસાફમાં શહેદીની શહેદી હેઠળ લખેલી રીતે દફતરમાં દાખલ કરવી.

૩૫૫. પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટ સિવાય બીજા કોઈ માજીસ્ટ્રેટની આગળ સમનના જે મુકદમાઓનો ઇનસાફ કરવામાં આવે તેમાં, તથા ૨૧૦ મી કલમની બધી તે કે (જે બંને સુદાં) રકમોમાં કહેલા ગુનહાઓનો ઇનસાફ પેહેલા અથવા બીજા વર્ગનો માજીસ્ટ્રેટ કરે ત્યારે તે ગુનહાઓની પાખતમાં દરએક શહેદીની જગ્યાની ચાલતી જાય તેમ તેની શહેદીની મતલબની યાદ તે માજીસ્ટ્રેટ લખવી.

તે યાદ માજીસ્ટ્રેટ પોતાને હાથે લખીને તે ઉપર સહી કરવી અને તે દફતરની સાથે રાખવી.

ઉપર ફરમાવ્યા મુજબ જો તે માજીસ્ટ્રેટને યાદ લખવામાં પ્રતિબંધ થયો હોય તો તે પોતે કાં લખી શકતો નથી તેનું કારણ દફતરમાં દાખલ કરવું, અને ખુદલી કોરટમાં પોતે મોડથી બાલીને તે યાદ કરાવીને તે ઉપર સહી કરવી અને તે યાદ દફતરની સાથે રાખવી.

૩૫૬. સેશન કોરટોની આગળ તથા (પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટો સિવાય બીજા) માજીસ્ટ્રેટોની આગળ બીજા સમજણા મુકદમાઓનો ઇનસાફ ચાલે તેમાં, અને ૧૨ મા તથા ૧૮ મા બાબપ્રમાણે ચોકસીઓ ચાલે તે પ્રમણીઓમાં દરએક શહેદીની શહેદી માજીસ્ટ્રેટ અથવા સેશન જડજે, અથવા તેની હજુરમાં તે સાંભળે તેમ તેના ફરમાવ્યા મુજબ તથા તેની ગેહવાની નીચે કોરટની બાધામાં લખી લેવી, અને તે ઉપર તે માજીસ્ટ્રેટ અથવા સેશન જડજે સહી કરવી.

જ્યારે સદરહુ શહેદીની શહેદી અંગ્રેજીમાં આપવામાં આવે, ત્યારે તે માજીસ્ટ્રેટ અથવા સેશન જડજ તે શહેદી પોતાને હાથે તે બાધામાં

પુરાવો તોહામતવાજાની સમક્ષ લેવો.

ઇલાકાના મુખ્ય શહેરોની બાહર શહેદી દફતરમાં દાખલ કરવાની રીત.

સમનના મુકદમાનું તથા અમુક ગુના હયાત પેહેલા અને બીજા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટોએ કરવાના ઇનસાફનું દફતર.

ઇલાકાના મુખ્ય શહેરોની બાહર બીજા મુકદમાનું દફતર.

અંગ્રેજીમાં આ પેલી શહેદી.

લખી લેવાને મુખતિયાર છે, અને તોહોમતવાળો અંગ્રેજ સારીરીતે જાણતો ન હોય, અથવા કોરટની ભાષા અંગ્રેજી ન હોય, તો કોરટની ભાષામાં સદરહુ શહિદીનો સહી સાથેનો તરજુમો દફતરમાં રાખવો.

ન્યારે માજી-
સ્ટ્રેટ અથવા જ
ડને નતેશહિદી
લખી લીધી નહી
હોય ત્યારે યાદ.

જે કામોમાં તે માજીસ્ટ્રેટ અથવા સેશન જડને પોતે શહિદી લખી લેતો ન હોય તે કામોમાં તેણે દરએક શહિદની શહિદી લેવાતી જાય તેમ તે શહિદની જુખાનીની મતલબની એક યાદ કરવી અને તે યાદ તે માજીસ્ટ્રેટ અથવા સેશન જડને પોતાને હાથે લખીને તેપર સહી કરવી, અને તે દફતરની સાથે રાખવી.

ઉપર ફરમાવ્યામુજબ તે માજીસ્ટ્રેટને અથવા સેશન જડને યાદ લખવામાં પ્રતિબંધ થયો હોય તો તે પોતે કાં લખી શકતો નથી તેનું કારણ તેણે દફતરમાં દાખલ કરવું.

શહિદીનાં દફ-
તરની ભાષા.

૩૫૭. કોઈ જિલ્લામાં અથવા જિલ્લાના કોઈપણ ભાગમાં, અથવા કોઈ સેશન કોરટની આગળ, અથવા કોઈ માજીસ્ટ્રેટની અથવા કોઈ પણ માજીસ્ટ્રેટના વર્ગની આગળ ચાલેલા કામમાં ૩૫૬ મી કલમમાં કહેલે પ્રસંગે દરએક શહિદની શહિદી સેશન જડને અથવા માજીસ્ટ્રેટ પોતાને હાથે પોતાની ભાષામાં લખી લેવી એવું ફરમાવવાને સ્થાનિક સરકાર મુખતિયાર છે, પણ કોઈ પુરતાં કારણને લીધે કોઈ પણ શહિદની શહિદી તેનાથી લખી ન લેવાય તો તેનું કારણ તેણે દફતરમાં દાખલ કરવું, અને પોતે ખુલ્લી કોરટમાં મોડેથી ખાલીને તે શહિદી લખાવવી એવું ફરમાવવાને સ્થાનિક સરકાર મુખતિયાર છે.

એ પ્રમાણે લખી લીધેલી શહિદી ઉપર તે સેશન જડને અથવા માજીસ્ટ્રેટ સહી કરવી, અને તે દફતરના ભાગ દાખલ ગણવી જોઈયે:

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે સેશન જડને અથવા માજીસ્ટ્રેટ શહિદી અંગ્રેજી ભાષામાં અથવા કોરટની ભાષામાં લખી લેવી એવું તેને ફરમાવવાને સ્થાનિક સરકાર મુખતિયાર છે, તે ભાષા તેની જ્વભાષા ન હોય તોયપણ.

૩૫૫મી કલમ
માહિતા મુકદ્દમા-
માં માજીસ્ટ્રેટને
છે.

૩૫૮. ૩૫૫ મી કલમમાં કહેલી જાતના મુકદ્દમામાં જે માજીસ્ટ્રેટને દુરસ્ત લાગે તો તે કોઈ પણ શહિદની શહિદી ૩૫૬ મી કલમમાં ઠરાવેલી રીતે લખી લેવાને મુખતિયાર છે, અથવા, જે સદરહુ માજીસ્ટ્રેટની હકુમતની સ્થાનિક હકુમતી અંદર ૩૫૭મી કલમમાં કહેલો હકુમ સ્થાનિક સરકારે ક્યો હોય તો, તેજ કલમમાં ઠરાવેલી રીતે લખી લેવાને મુખતિયાર છે.

૩૫૬મી અ-
થવા ૩૫૭ મી
કલમ પ્રમાણે શા-

૩૫૯. ૩૫૬મી અથવા ૩૫૭મી કલમ પ્રમાણે લીધેલી શહિદી ઘણું કરીને સવાલ અને જવાબના રૂપમાં લખી લેવી નહીં, પણ ખ્યાનના રૂપમાં લખી લેવી.

હેદી દફતરમાં દા
ખલ કરવાનીરીત.

માઝુચ્છેટની અથવા સેશન જડજની નજરમાં આવે તો કોઈપણ અમુ-
ક સવાજ તથા જવાબ લખી લેવાને અથવા લખીલેવડાવવાને તે મુખ્યત્વાર છે.

૩૬૦. ૩૫૬મી અથવા ૩૫૭મી કલમ પ્રમાણે લીધેલી દરએક શહિ-
દની શહિદી પુરી થાય ત્યારે જો તે હિંમતવાળો હાજર હોય તો તેની સમ-
ક્ષ, અથવા તે પ્લીડર મારફતે હાજર થાય તો તેના પ્લીડરની સમક્ષ,
તે શહિદી તે શહિદને વાંચી સંભળાવવી, અને જરૂર હોય તો સુધારવી.

સદરહુ શહિદી
પુરી થઈએ ત્યારે
તેના સંબંધમાં
કેમ કરવું.

જ્યારે તે શહિદી શહિદને વાંચી સંભળાવવામાં આવે ત્યારે તે શહિદ
તે શહિદીના કોઈ ભાગનાં ખરાપણાંની ના કેહે, તો તે શહિદી સુધારવાને
બદલે તે ભાગપર શહિદ જે હરકત લીધી હોય તેની તેડપર યાદ કરી લે-
વાને માઝુચ્છેટ અથવા સેશન જડજ મુખ્યત્વાર છે, અને પોતાને જરૂર
જણાય એવા અભિપ્રાય માઝુચ્છેટે અથવા સેશન જડજે લખવો.

જે બાપામાં તે શહિદી આપી હોય તેથી જુદી બાપામાં તે લખી
લીધી હોય, અને જે બાપામાં તે લખી લીધી હોય તે બાપા શહિદ સમ-
જતો ન હોય, તો તે લખી લીધેલી શહિદી જે બાપામાં આપી હોય તે બાપા-
માં, અથવા જે બાપા શહિદ સમજતો હોય તે બાપામાં તેને સમજાવવી.

૩૬૧. નોંદામતવાળો સમજતો ન હોય એવી બાપામાં કોઈ પણ
શહિદી આપવામાં આવે, અને તે જતે હાજર હોય, ત્યારે તે સમજતો
હોય એવી બાપામાં તે શહિદી તેને ખુદ્દી કોરટમાં સમજાવવી.

નોંદામતવાળો
તે અથવા તેના
પ્લીડરને શહિદી-
નો અર્થ કેહેવા.

જો તે પ્લીડરની મારફતે હાજર થાય અને તે શહિદી કોરટની બાપા-
સિવાય બીજી કોઈ બાપામાં આપવામાં આવે, અને તે બાપાને પ્લીડર
સમજતો ન હોય, તો તે શહિદી સદરહુ પ્લીડરને કોરટની બાપામાં સમજાવવી.

જ્યારે પદ્ધતિ પ્રમાણે પુરાવાસાર દસ્તાવેજ રજુ કર્યા હોય, ત્યારે
કોરટની નજરમાં આવશે તો તે દસ્તાવેજના જોડલા ભાગનો તરજુઓ
કરીને સમજાવવાની જરૂર જણાય તેટલા ભાગનો તરજુઓ કરીને સમજાવવો.

૩૬૨. જે મુકદ્દમામાં કોઈ પ્રેસિડેન્સી માઝુચ્છેટ ખસે રૂપીઆથી
વત્તા દંડની, અથવા છ મહિનાથી વત્તી મુદત સુધી કેદની શિક્ષા કરે તેવા
દરએક મુકદ્દમામાં તેણે શહિદોની શહિદી પોતાને હાથે લખી લેવી, અથવા
ખુદ્દી કોરટમાં પોતે મોટેથી બાંદીને લખી લેવડાવવી. એ પ્રમાણે લખી
લાધેલી સઘળી શહિદીકુપર તે માઝુચ્છેટે સહી કરવી અને તેને દફતરના
ભાગ દાખલ ગણવી જોઈયે;

પ્રેસિડેન્સી મા
ઝુચ્છેટની કોરટમાં
શહિદીનું દફતર.

એ પ્રમાણે લખી લીધેલી શહિદી ઘાણું કરીને બ્યાનનાં રૂપમાં દફતરમાં
દાખલ કરવી, પણ માઝુચ્છેટની નજરમાં આવે તો કોઈપણ અમુક સવાજ

અથવા જવાબ લખી લેવાને અથવા લખી લેવડાવવાને તે મુખ્યત્વાર છે.

એકજ કામમાં ૩૫મી કલમપ્રમાણે કરેલા શિક્ષાના હુકમ, આ કલમના કારણસાર, એકજ શિક્ષાના હુકમ દાખલ ગણવા જોઈએ.

શહિદની વર્ત-
ત્યુક બાબતનો
શેરો.

૩૬૩. સેસન જડતે અથવા માછલેટ શહિદની શહિદી દફતરમાં દાખલ કરી હોય ત્યારે તેણે શહિદ શહિદી આપતો હોય તે વખતની તેની વર્તત્યુકસંબંધી પોતાને મુદ્દાનો લાગે એવા કાંઈ શેરો હોય તો તે શેરો પણ દફતરમાં દાખલ કરેવો.

તોહામતવાળા
ની જુગાની દફ-
તરમાં કેવી રીતે
દાખલ કરવી.

૩૬૪. જ્યારે કોઈ પણ માછલેટ અથવા રાયલ ચાર્ટરથી રથાપેત્રી હૈ કોર્ટ શિવાય અથવા પંજાબની ચીફ કોર્ટ શિવાય બીજી કોર્ટપણ કોર્ટ તોહામતવાળાની જુગાની લે, ત્યારે તેને પુછેલો દરએક સવાલ અને તેણે આપેલો દરએક જવાબમુદ્દાં તે સઘળી જુગાની જે બાપામાં લીધી હોય તે બાપામાં અથવા તેમ ન બની શકે તો કોર્ટની બાપામાં અથવા અંગ્રેજીમાં પૂરેપૂરી દફતરમાં નોંધવી; અને તે જુગાની તે તોહામતવાળાને બતાવવી અથવાવાંચી સંભળાવવી. અથવા જે બાપામાં તે જુગાની લખેલી હોય તે બાપા તે સમજતો નહીં હોય તો જે બાપા તે સમજતો હોય તે બાપામાં તેને સમજાવવી અને તેના જવાબમાંહિની કાંઈ વાતનો ખુલાસો કરવાને અથવા કાંઈ વાત વધારવાને તે મુખ્યત્વાર છે.

એ સઘળી જુગાની ખરોખર છે એવું તે કહે ત્યારે તે દફતર ઉપર તોહામતવાળાએ તથા માછલેટ અથવા સદરહ કોર્ટના જડતે સહી કરવી, અને તે જુગાની મારા સમક્ષ અને મારા સાંભળતાં લીધી છે તથા તોહામતવાળાએ કહેલા મચકુરનું પૂરેપૂરું તથા ખરું બયાન તે દફતરમાં છે એપ્રમાણે સદરહ માછલેટ અથવા જડતે લખીને તેપર સહી કરવી.

જે મુકદ્દમામાં તોહામતવાળાની જુગાની તે માછલેટ અથવા જડતે પોતાની જાતે દફતરમાં દાખલ ન કરે તે મુકદ્દમામાં જુગાની લેવાતી જયતેમ તેની યાદ કોર્ટની બાપામાં, અથવા, અંગ્રેજી બાપા પોતાને ખરાબર આવડતી હોય તો, તે બાપામાં, તે માછલેટ અથવા જડતે, પોતે પ્રેસિડેન્સી માછલેટ ન હોય તો, કરવી જોઈએ; અને સદરહ યાદ તે માછલેટ અથવા જડતે પોતાને હાથે લખીને તે ઉપર સહી કરવી, અને તે દફતરની સાથે રાખવી. ઉપર કરમાવ્યા મુજબ તે માછલેટથી અથવા જડતથી યાદ ન થાય તો, તે પોતાથી ન થવાનું કારણ તેણે દફતરમાં દાખલ કરવું.

આ કલમમાંહિનો કોઈપણ મચકુર ૨૬૩ મી કલમ મુજબની કોઈ તોહામતવાળા શખ્સની જુગાનીને લાગુ છે એવું સમજવું નહીં.

હૈ કોર્ટમાં શા-

૩૬૫. રાયલ ચાર્ટરથી રથાપેત્રી દરએક હૈ કોર્ટ તથા પંજાબ

ની ઓફ કોર્ટ પોતાની આગળ જે મુકદમા આવે તેમાં શહેદી લેવાની રીત વખતે વખતે સામાન્ય કાનુન કરીને ફરવાવવાને મુખ્યત્વાર છે, અને એ પ્રમાણે કાંઈ કાનુન કરવામાં આવી હોય તો સદરહુ કોર્ટના જરૂરિયાતે શહેદી અથવા તેની મતલબ તે કાનુન પ્રમાણે લખી લેવી.

બાબ ૨૬ મો

ફેસલા બાબત.

૩૬૬. અસલ હકુમતની કોઈપણ ફાજદારી કોર્ટમાં દરએક મુકદમાના ઇનસાફમાં ફેસલો ખુલ્લી કોર્ટમાં તુરત અથવા ત્યારપછી કોઈ વખતે કહી સંભળાવવો, પણ પછીથી આપવો હોય તો વખતની યોગ્ય નોટીસ પક્ષકારોને અથવા તેઓના ખીડરોને આપવી; અને ફેસલો આપવામાં આવે તે સાંભળવાપાટ, જે તોહોમતવાળો પેહરામાં હોય તો, તેને આજુવો જોઈએ, અથવા, જે તે પેહરામાં ન હોય તો, તેને હાજર થવાનું ફરમાવવું જોઈએ, પણ ઇનસાફ ચાલે ત્યારે જતે હાજર થવાનું તેને માફ કરવું હોય અને ફક્ત હંડની શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે તો તે પ્રસંગે તે ફેસલો તેના ખીડરની સમક્ષ કહી સંભળાવવાનો અધિકાર છે.

ફેસલો આપવાની રીત.

૩૬૭. આ કાયદાથી બીજી રીતનો ડરાવ સ્પષ્ટરોતિ કરેલો હોય તેસિવાય, સદરહુ પ્રકારનો દરએક ફેસલો તે કોર્ટના પ્રમુખ અમલદારે કોર્ટની બાયામાં અથવા ઐથ્રેજીમાં લખવો; અને જે મુદ્દાની વાત અથવા વાતો ડરાવવાની હશે તે તથા તે વિશે કરેલો ડરાવ, તથા તે ડરાવનાં કારણ તે ફેસલામાં લખવાં, અને તે ફેસલો કહી સંભળાવતી વખતે પ્રમુખ અમલદારે ખુલ્લી કોર્ટમાં તેની ઉપર તારીખ લખીને સહી કરવી.

ફેસલાની બાયા.

ફેસલામાં શું લખવું જોઈએ.

તોહોમતવાળાની ઉપર કાંઈ ગુન્હો હોયો હોય તો તે ગુન્હો, અને હિંદુસ્તાનના ફાજદારી કાયદાની અથવા બીજા કાયદાની જે કલમ પ્રમાણે તેની ઉપર ગુન્હો હોયો હોય તે કલમ, તથા તેની ઉપર જે શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તે શિક્ષા, એટલું તે ફેસલામાં લખવું જોઈએ.

બ્યારે હિંદુસ્તાનના ફાજદારી કાયદા પ્રમાણે ગુન્હો હોયો હોય, અને તે કાયદાની જે કલમોમાંની કઈ કલમમાં અથવા તે કાયદાની એકજ કલમના જે ભાગોમાંના કયા ભાગમાં તે ગુન્હો આવે છે એ વિશે શક હોય, ત્યારે કોર્ટે તે શક સ્પષ્ટરોતિ અંતર્વાનિ વિકલ્પની રીતે ફેસલો કરવો.

વિકલ્પની રીતે ફેસલો.

જો તે ફેસલામાં ગુન્હો નાસાખિત થયાનો ડરાવ કર્યો હોય તો તોહોમતવાળાની ઉપર જે ગુન્હો નાસાખિત થયાનો ડરાવ કર્યો હોય તે ગુન્હો તે ફેસલામાં લખવો અને તોહોમતવાળાને છુટો કરવો એવું તેમાં ફરમાવવું.

જે ગુનહા બાબત મોતની શિક્ષા થઈ શકતી હોય તે ગુનહો તોહોમતવાળાની ઉપર કરે, અને તેની ઉપર મોતની શિક્ષા સિવાય બીજી કોઈપણ શિક્ષાનો હુકમ તે કોરટ કરે, તો મોતની શિક્ષાનો હુકમ નહીં કર્યો નું કારણ પોતાના ફેસલામાં તે કોરટે લખવું:

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે ગ્યુરીયી ધનસાફ કર્યો હોય તેમાં ફેસલો લખવાની કોરટને જરૂર નથી, પણ સેશન કોરટે ગ્યુરીની આપેલા આદેશનાં મથાળાં દફતરમાં દાખલ કરવા.

મોતની શિક્ષા
નો હુકમ.

૩૧૮. જ્યારે કોઈ શખ્સની ઉપર મોતની શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે, ત્યારે તે શિક્ષાના હુકમમાં એમ ફરમાવવું કે એ શખ્સને મરતાં સુધી ગળેથી લટકાવવો.

સમુદ્રપારની
શિક્ષાનો હુકમ.

સમુદ્રપારની શિક્ષાના કોઈપણ હુકમમાં, જે શખ્સની ઉપર તે શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તે શખ્સને સમુદ્રપાર કઈ જગાએ લઈ જવાતે લખવું નહીં.

કોર્ટે ફેસલામાં
ફેરફાર કરવાનહીં.

૩૧૯. હૈ કોરટ સિવાય બીજી કોઈ કોરટે પોતાના ફેસલા ઉપર સહી કરી એટલે પછી ૩૯૫મી કલમમાં ઠરાવ્યું છે તે સિવાય અથવા કોઈ હરતદોષની ચુક સુધારવાની હોય તે સિવાય, તે કોરટે તે ફેસલામાં ફેરફાર કરવો નહીં અથવા તે તપાસવો નહીં.

પ્રેસિડેન્સી મા
જજોનો ફેસલો.

૩૨૦. પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટે આ કાયદામાં પાછળ ઠરાવેલી રીતે ફેસલો દફતરમાં દાખલ કરવાને બદલે, હેડળ લખેલી વિગત દફતરમાં દાખલ કરવી:—

(અ) મુકદ્દમાનો અનુક્રમે ચઢતો નંબર;

(બ) ગુનહો કર્યાની તારીખ;

(ક) ફરિયાદી હોય તો તેનું નામ;

(ડ) તોહોમતવાળા શખ્સનું નામ, અને (તોહોમતવાળો રાણીની વિલાયતી રૈયત ન હોય તો) તેના બાપનું નામ અને રહેવાનું ઠેકાણું;

(ઈ) જે ગુનહાવિશે ફરિયાદ થઈ હોય અથવા જે ગુનહો સાબિત થયો હોય તે ગુનહો;

(ફ) તોહોમતવાળાનો જવાબ અને તેની જવાબની (જો હોય તો);

(ગ) આખરનો હુકમ;

(હ) સદરહુ હુકમની તારીખ; અને

(આઈ) જે મુકદ્દમામાં તે માજીસ્ટ્રેટ કેદની, અથવા બસે રૂપિઆ થી વત્તા દંડની, અથવા એ બન્નેની, શિક્ષા કરે તે સઘળા મુકદ્દમામાં, ગુનહો ઠરાવ્યાનાં કારણોની મુખતેસરમાં વિગત.

તોહોમતવાળા

૩૨૧. તોહોમતવાળાને ફેસલો સમજાવવો, અને તેની અરજી ઉપરથી

ફેસલાની એક નકલ, અથવા, તે માંગે ત્યારે, બની શકે તો, તેની પોતાની બાપામાં, અથવા કોરટની બાપામાં તે ફેસલાનો તરજુમો તેને વગર ફીલ આપવો. સમનના મુકદમાસિવાય બીજા કોઈપણ મુકદમામાં સદરહુ નકલ મફત આપવી.

સેશન કોરટમાં બ્યુરીથી ઇનસાફ કરવામાં આવે તેમાં તોહામતવાળો માંગે તો, બ્યુરીને આપેલા આદેશનાં મથાળાંની એક નકલ તેને વગર ફીલ અને મફત આપવી.

બ્યારે તોહામતવાળાની ઉપર સેશન જડજ મોતની શિક્ષાનો હુકમ કરે, ત્યારે તે જડજે તેને એપ્રમાણે કેલેવું કે અપીલ કરવાની તમારી મરજી હોય તો, આટલી મુદતમાં તમારે અપીલ કરવી જોઈએ.

૩૭૨. અસલ ફેસલો કામનાં કાગળોની સાથે દફતરમાં દાખલ કરવા, અને, તે અસલ ફેસલો કોરટની બાપાથી જુદી બાપામાં લખ્યો હોય, અને તોહામતવાળો કહે ત્યારે, કોરટની બાપામાં તેનો તરજુમો કરીને સદરહુ દફતરમાં દાખલ કરવો જોઈએ.

૩૭૩. સેશન કોરટે જે મુકદમાનો ઇનસાફ કર્યો હોય તે મુકદમામાં, તે કોરટે પોતાના કરાવની તથા (જો હોય તો) શિક્ષાના હુકમની એક નકલ જે જુદા માજીસ્ટ્રેટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં ઇનસાફ કર્યો હોય તે જુદા માજીસ્ટ્રેટની ઉપર મોકલવી.

બાબ ૨૭ મો.

શિક્ષાના હુકમ મંજુર થવામાં મોકલવાબાબત.

૩૭૪. બ્યારે સેશન કોરટ મોતની શિક્ષાનો હુકમ કરે, ત્યારે અજાણેલાં કામના કાગળપત્ર હૈ કોરટમાં મોકલવા જોઈએ, અને તે શિક્ષાનો હુકમ હૈ કોરટે મંજુર કર્યાવગર અમલમાં લાવવો નહીં.

૩૭૫. બ્યારે તે અજાણેલાં કામનું દફતર હૈ કોરટમાં મોકલવામાં આવે ત્યારે જો હૈ કોરટ એમ ધારે કે જે શખ્સની ઉપર ગુનો હ ઠર્યો છે તે શખ્સ તકસીરવાર છે કે મિન તકસીરવાર છે એ વિશ્વની ફલાણી બાબત સાર વધારે ચોકસી કરવી જોઈએ અથવા વધારે પુરાવો લેવો જોઈએ, તો તે સદરહુ ચોકસી જાતે કરવાને અથવા સદરહુ પુરાવો જાતે લેવાને અથવા તે ચોકસી કરવાનું અથવા તે પુરાવો લેવાનું સેશન કોરટને ફરમાવવાને મુજબતાર છે.

ને ફેસલો સમજાવવો તથા નકલ આપવી.

જે શખ્સની ઉપર મોતની શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તે શખ્સની બાબત.

ફેસલાનો તરજુમો ચારેકરવો.

સેશન કોરટે કરાવની તથા શિક્ષાના હુકમની નકલ જુદા માજીસ્ટ્રેટની ઉપર મોકલવી.

સેશન કોરટે મોતની શિક્ષાનો હુકમ (મંજુર થવામાં) મોકલવા બાબત.

વધારે ચોકસી કરવાનું અથવા વધારે પુરાવો લેવાનું ફરમાવવાનો અધિકાર.

જ્યુરોની અથવા આસેસરોની સમક્ષ સદરહુ ચોકસી કરવી નહીં અથવા સદરહુ પુરાવો લેવો નહીં, અને, હે કોર્ટ બીજી રીતનો હુકમ ન કરે તો, જે શખ્સની ઉપર ગુનહો હોયો હોય તે શખ્સને તે ચોકસી કરતી વખતે અથવા તે પુરાવો લેતી વખતે હાજર નહીં રાખ્યે તો માલ્યે.

જ્યારે હે કોર્ટ તે ચોકસી કરી નહીં હોય તથા તે પુરાવો લીધો ન હોય ત્યારે તે ચોકસીના પરિણામનું તથા તે પુરાવાનું સર્ટિફિકેટ તે કોર્ટને લખી જણાવવું.

શિક્ષાનો હુકમ બાહ્ય કરવાનો અથવા ગુનાહની સાબિતીનો ઠરાવ રદ કરવાનો હે કોર્ટનો અખ ત્યાર.

૩૭૬. જે મુકદ્દમો ૩૭૪ મી કલમ પ્રમાણે મોકલ્યો હોય, તે મુકદ્દમાનો ધનસાફ આસેસરોની મદદથી અથવા જ્યુરીથી કરેલો હોય તે મુકદ્દમામાં હે કોર્ટ—

- (અ) શિક્ષાનો હુકમ બાહ્ય કરવાને, અથવા બીજી જે શિક્ષાનો હુકમ કરવાનો કાયદાથી અધિકાર હોય તે શિક્ષાનો હુકમ કરવાને મુખ્યત્યાર છે, અથવા
- (બ) ગુનહાની સાબિતીનો ઠરાવ રદ કરવાને તથા જે ગુનહો તોહિમતવાળાની ઉપર સાબિત થયાનો ઠરાવ સેશન કોર્ટ કરી શકત તેવા કોઈ ગુનહો તેની ઉપર સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવાને અથવા તે જ તોહિમતવાળા અથવા સુધારેલાં તોહિમતવાળા નવેસરથી ધનસાફ કરવાનું ફરમાવવાને મુખ્યત્યાર છે, અથવા
- (ક) તોહિમતવાળા શખ્સની ઉપર ગુનહો ના સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવાને મુખ્યત્યાર છે.

પણ એવું ઠરાવું છે કે અપીલ કરવાસાર જે મુદત આપી હોય તે મુદત પૂરી થાય ત્યાંસુધી અથવા અપીલ સદરહુ મુદતની અંદર કરી હોય તો તે અપીલનો નિકાલ થાય ત્યાંસુધી આ કલમ પ્રમાણે મંજૂરીયતનો કોઈ પણ હુકમ કરવો નહીં.

મંજૂરીયત ઉપર અથવા શિક્ષાના નવા હુકમ ઉપર જે જડ્જો એ સહી કરવી.

૩૭૭. એ પ્રમાણે મોકલેલા દરએક મુકદ્દમામાં તે શિક્ષાના હુકમની મંજૂરીયત અથવા હે કોર્ટ જે નવી શિક્ષાનો હુકમ અથવા (બીજો હુકમ કરે તે, સદરહુ કોર્ટમાં જે અથવા વધારે જડ્જો હોય ત્યારે તેમાંના આછામાં આછા જે જડ્જોએ કરવો જોઈયે, કેલેવો જોઈયે અને તેની ઉપર સહી કરવી જોઈયે.

મત બિદ પડે ત્યારે કેમ કરવું.

૩૭૮. જ્યારે સદરહુ પ્રકારના કોઈ પણ મુકદ્દમાની સુનાવણી જડ્જોની બેચ આગળ થાય અને સદરહુ જડ્જોના જે પક્ષ થઈને તે બેઠ

પક્ષનાં સરખાં મત પડે ત્યારે તેઓનાં મત સુધ્ધાં તે મુકદ્દમો બીજા કોઈ જડજની પાસે મુકવો, અને સદરહુ જડજને પોતાને યોગ્ય લાગે એવી તપાસણી તથા સુતાવણી કર્યા પછી પોતાનો મત આપવો, અને સદરહુ મતને અનુસરીને ફેસલો અથવા હુકમ થવો જોઈએ.

૩૭૯. મોતની શિક્ષાનો હુકમ મંજુર થવાસારે સેશન કોર્ટ ને મુકદ્દમા હૈ કોર્ટમાં મોકલે તે મુકદ્દમામાં હૈ કોર્ટ મંજુરીયતનો અથવા બીજો હુકમ કરે ત્યારપછી હૈ કોર્ટના યોગ્ય અમલદારે તે હુકમની એક નકલ ઉપર હૈ કોર્ટની મોહર કરીને અને પોતાના હુદ્દાની સહી કરીને તે નકલ સેશન કોર્ટને વગર ઢીલે મોકલી દેવી.

૩૮૦. જે શિક્ષાનો હુકમ આસિસ્ટન્ટ સેશન જડજને અથવા ૩૪મી કલમ પ્રમાણે ચાલનારો કોઈ જિલ્લા માજિસ્ટ્રેટ કર્યા હોય તે શિક્ષાનો હુકમ મંજુર થવાસારે સેશન જડજની પાસે મોકલવામાં આવે, ત્યારે સદરહુ સેશન જડજ—

મંજુર થવા માટે હૈ કોર્ટમાં મોકલેલા મુકદ્દમામાં કેવી રીતે કામ ચલાવયું.

આસિસ્ટન્ટ સેશન જડજ અથવા ૩૪મી કલમ પ્રમાણે ચાલનારો માજિસ્ટ્રેટ જે શિક્ષાનો હુકમ કરે તેની મંજુરીયત ખાખત.

(અ) તે શિક્ષાનો હુકમ મંજુર કરવાને અથવા બીજી જે શિક્ષાનો હુકમ નીચલી કોર્ટ કરી શકત તે શિક્ષાનો બીજો કાંઈપણ હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે; અથવા

(બ) 'ગુનહાની સાબિતીનો ઠરાવ રદ કરવાને, તથા જે ગુનહો તોહિમતવાળાની ઉપર સાબિત થયાનો ઠરાવ નીચલી કોર્ટ કરી શકત તે ગુનહો તેનીઉપર સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવાને, અથવા તેજ તોહિમતખાખત અથવા સુધારેલાં તોહિમતખાખત નવેસરથી ઇનસાફ કરવાનું ફરમાવવાને મુખત્યાર છે; અથવા

(ક) તોહિમતવાળાની ઉપર ગુનહો નાસાબિત થયાનો ઠરાવ કરવાને મુખત્યાર છે; અથવા

(ડ) તોહિમતવાળો તકસીરવાર છે કે બિન તકસીરવાર છે એ વિશેની ફલાણી ખાખતસર વધારે ચોકસી કરવાની અથવા વધારે પુરાવો લેવાની જરૂર છે એમ તેને લાગે તો, તે પોતાની જાતે સદરહુ ચોકસી કરવાને અથવા સદરહુ પુરાવો લેવાને મુખત્યાર છે, અથવા તે ચોકસી જરવાનું અથવા તે પુરાવો લેવાનું ફરમાવવાને મુખત્યાર છે.

સેશન કોર્ટ બીજી રીતનો હુકમ ન કરે તો, જે શખસની ઉપર ગુનહો થયા હોય તે શખસને સદરહુ ચોકસી કરતી વખતે અથવા પુરાવો

લેવાની વખતે હાજર નહીં રાખ્યો તો ચાલશે; અને તે શિક્ષાનો હુકમ આસિસ્ટન્ટ સેશન જડતે મોકલ્યો હોય ત્યારે જ્યુરોની અથવા આસેસરોની સમક્ષ સદરહુ ચોકસી કરવી નહીં અથવા સદરહુ પુરાવા લેવા નહીં. જ્યારે સેશન કોર્ટે તે ચોકસી કરી નહીં હોય અને તે પુરાવા લીધા નહીં હોય ત્યારે સદરહુ ચોકસીનું તથા પુરાવાનું પરિણામ સર્ટિફિકેટ સાથે તે કોર્ટને લખી જણાવવું.

બાબ ૨૮ મો.

અમલમાં લાવવાખાખત.

૩૭૧ મી કલમ પ્રમાણે કરેલો હુકમ અમલમાં લાવવા ખાખત.

૩૭૧. સેશન કોર્ટે મોતની શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તે મંજુર થવાસારે હે કોર્ટની પાસે મોકલ્યો હોય ત્યારે, તે ઉપરથી હે કોર્ટ ને મંજુરિયતનો અથવા બીજો હુકમ કરે તે પોલિસિયી, સદરહુ સેશન કોર્ટે વારંટ કાઢાડીને અથવા બીજા ને ઉપાયો જરૂરના હોય તે ઉપાયો કરીને સદરહુ હુકમ અમલમાં આણાવવો.

ગર્ભવંતી સ્ત્રીને મોતની શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તે બંધરાખવો.

૩૭૨. જે સ્ત્રીને મોતની શિક્ષાનો હુકમ કર્યો તે ગર્ભવંતી છે એવું દેખાય તો હે કોર્ટે તે શિક્ષાના હુકમનો અમલ બંધ રાખવાનો હુકમ કરવો, અને તે શિક્ષાને બદલે જીવતાંમુધી સમુદ્ર પારની શિક્ષાનો હુકમ કરવાને હે કોર્ટ મુખતિયાર છે.

બીજા મુકદ્દમામાં સમુદ્ર પારની અથવા કેદની શિક્ષાના હુકમ અમલમાં લાવવાખાખત.

૩૭૩. જે મુકદ્દમાખાખત ૩૭૧ મી કલમમાં દરાખ્યું છે તે મુકદ્દમા સિવાય બીજા મુકદ્દમામાં તોહોમતવાળાને સમુદ્ર પારની અથવા કેદની શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય, ત્યારે તે શિક્ષાનો હુકમ કરનારી કોર્ટે જે તુરંગમાં તેને કેદ રાખવો હોય તે તુરંગમાં તાત્કાલે એક વારંટ મોકલવું, અને તોહોમતવાળાને તે તુરંગમાં આગાઉજ કેદ રાખેલો નહીં હોય તો તે વારંટ મુદ્દાં તેને તે તુરંગમાં મોકલવો.

અમલમાં લાવવા ખાખતનું વારંટ કોના નામનું કરવું.

૩૭૪. કેદની શિક્ષાનો હુકમ અમલમાં લાવવાખાખતનું દરએક વારંટ, જે તુરંગમાં અથવા બીજી જગ્યામાં કેદીને કેદ રાખવો હોય અથવા કેદ રાખવો હોય તે તુરંગ અથવા બીજી જગ્યા ને અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદારનાં નામનું કરવું.

વારંટ કોની પાસે રાખવું.

૩૭૫. જ્યારે કેદીને કોઈ તુરંગમાં કેદ રાખવો હોય, ત્યારે તે વારંટ જલરની પાસે રાખવું.

દંડ વસુલ કરવાખાખતનું વારંટ.

૩૭૬. કોઈ જુનહેગારની ઉપર દંડની શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે ત્યારે તે દંડ ન આપવામાં આવે તો તે જુનહેગારને કેદ કરવા એમ

તે શિક્ષાના હુકમમાં ફરમાવ્યું હોય તો પણ તે શિક્ષાનો હુકમ કરનારી કોર્ટની નજરમાં આવે તો તે સદરહુ ગુનહોગારની કાંઈપણ જંગમ મિલકત જપ્ત કરીને તથા તે વચ્ચે તે દંડની રકમ વસુલ કરવાનું વારંટ કાઢાડવાને મુખત્યાર છે.

૩૮૭. સદરહુ વારંટ સદરહુ કોર્ટની હકુમતની રથાનિક હદમાં બજવી શકાય, અને સદરહુ હદની બાહાર જે બિલ્લા માજુસ્ત્રેટની અથવા ચીફ પ્રેસિડેન્સી માજુસ્ત્રેટની હકુમતની રથાનિક હદમાં સદરહુ પ્રકારની કાંઈપણ મિલકત જડે તે બિલ્લા માજુસ્ત્રેટ અથવા ચીફ પ્રેસિડેન્સી માજુસ્ત્રેટ તે વારંટની પાછળ ચેરો કરશે એટલે તે વારંટ ઉપરથી તે મિલકત જપ્ત કરીને વચી શકાય.

૩૮૮. કોઈ ગુનહોગારની ઉપર આવે દંડની જ શિક્ષાનો અને તે દંડ ન આવે તો કેદની શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો હોય અને ૩૮૬ મી કલમ પ્રમાણે કોર્ટ વારંટ કાઢાડે, ત્યારે તે કોર્ટને એવો અધિકાર છે કે તે કોર્ટ કેદની શિક્ષાનો હુકમ બજવવાનું મોકુફ રાખે અને સદરહુ વારંટનાં રિટર્ન માટે મુકરર કરેલે દિવસે સદરહુ કોર્ટની આગળ હાજર થવાની શરતનું એક ખત, તે કોર્ટને દુરસ્ત લાગે તે પ્રમાણે જમીન સાથે કે વગર જમીન, તે ગુનહોગાર પોતાની સહી સાથે કરી આવે એટલે તેને છુટો કરે, અને સદરહુ રિટર્ન સાથે દિવસ મુકરર કરવો તે જે વખતે તે ખત કરી આપવામાં આવે તે વખતથી પંદર દિવસ કરતાં વધારે લાંબી મુકતનો નામંવો નહીં જોઈયે; અને તે દંડ વસુલ ન થાય તો તે કેદની શિક્ષાનો હુકમ તાગડતોય બજવવો એવું ફરમાવવાનો અધિકાર તે કોર્ટને છે.

૩૮૯. જે જડલે અથવા માજુસ્ત્રેટ શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તે જડલને અથવા માજુસ્ત્રેટને અથવા તેના હુદાઉપર જે રથાનાપત્ત થાય તેને તે શિક્ષાનો હુકમ અમલમાં લાવવાખાખતનું દરએક વારંટ કાઢાડવાનો અખતિયાર છે.

૩૯૦. જ્યારે તે હામતવાળાની ઉપર ફક્ત ફટકા મારવાની શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે, ત્યારે કોર્ટ ફરમાવે તેવી જગ્યાએ તથા વખતે તે શિક્ષાનો હુકમ અમલમાં લાવવો.

૩૯૧. જે મુકદ્દમામાં અપીલ ચાલી શકતી હોય તે મુકદ્દમામાં તે હામતવાળાની ઉપર કેદ સિવાય વળી ફટકા મારવાની શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય, ત્યારે તે શિક્ષાના હુકમની તારિખથી પંદર દિવસ સુધી, અથવા, તે મુકદ્દમામાં અપીલ કરી હોય તો તે શિક્ષાનો હુકમ અપીલ કોર્ટ મંજુર કરે ત્યાં સુધી, તે ફટકા મારવા નહીં પણ પંદર દિવસ થયા પછી જેમ અને તે-

સદરહુ વારંટનું ફળ.

કેદની શિક્ષાનો હુકમ અમલમાં લાવવાનું બંધ રાખવાખાખત.

વારંટ કાઢાડવાનો કોને અખત્યાર છે.

ફટકા ફટકા મારવાની શિક્ષાનો હુકમ અમલમાં લાવવાખાખત.

કેદ સિવાય વળી ફટકા મારવાની શિક્ષાનો હુકમ અમલમાં લાવવાખાખત.

મ જલદીથી, અથવા, અપીલ કરી હોય તો, શિક્ષાનો હુકમ મંજૂર કર્યો-
નો અપીલ કોરટનો હુકમ આવી પેહાંઆપછી જેમ અને તેમ જલદીથી
તે ફટકા મારવા.

૪૩૭ અથવા માજીસ્ટ્રેટ તે ફટકા પોતાના દેખતાં મારવાનો હુકમ
ન કરે તો જે અમલદારના હવાલામાં તુરંગ હોય તે અમલદારના દેખતાં
તે ફટકા મારવા.

શિક્ષા કરવા
નો રીત.

૩૬૨. સોળ વરસની ઉમરનો અથવા તે કરતાં વતી ઉમરનો શખ્સ
સ હોય ત્યારે જેનો વ્યાસ અડધા ઇંચ કરતાં ઓછો ન હોય એવી ઝીણી
નેતર વડે સ્થાનિક સરકાર ફરમાવે તે રીતે અને શરીરના તે ભાગ ઉપર
ફટકા મારવા; અને સોળ વરસ કરતાં ઓછી ઉમરનો શખ્સ હોય તો ઝી-
ણી નેતરવડે નિશાનમાં શિક્ષા કરે છે તે રીતે ફટકા મારવા.

ફટકા ફટકા
મારવા તેની હદ.

કોઈપણ પ્રસંગે સદરહુ શિક્ષા ૩૦ ફટકા કરતાં વતી હોવી નહીં જોઈએ.

કડકે કડકે અ
મલમાં લાવવો
નહી.

૩૬૩. ફટકા મારવાની શિક્ષાનો કોઈપણ હુકમ કડકે કડકે અમ-
લમાં લાવવો નહીં; અને હેઠળ લખેલા શખ્સોમાંના કોઈપણ શખ્સને ફ-
ટકા મારવાની શિક્ષા કરી શકાય નહીં (એટલે):—

માફી.

(અ) સ્ત્રીઓને.

(ખ) જે મરદોની ઉપર મોતની અથવા સમુદ્રપારની અથવા શાસ-
નિક દાસત્વની અથવા પાંચ વર્ષ કરતાં વતી મુદતની કેદની શિ-
ક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તે મરદોને;

(ક) જે મરદો પીસતાલગ્ન વર્ષ કરતાં વતી ઉમરના છે એવું કોરટને
લાગવું હોય તે મરદોને;

ગુન્હેગારની
પ્રકૃતિ ફીક નહી
હોય તો ફટકા
મારવા નહી.

૩૬૪. ફટકા મારવાની શિક્ષા ખમવાલાયક ગુન્હેગારની પ્રકૃતિ છે
એવો દાખલો વૈદ્યક અમલદાર હાજર હોય તો તેણે આખ્યાવગર, અથવા
વૈદ્યક અમલદાર હાજર નહી હોય તો માજીસ્ટ્રેટ અથવા અમલદાર હા-
જર હોય તેની નજરમાં એપ્રમાણે આખ્યાવગર સદરહુ શિક્ષા કરવી નહી.

ફટકા મારવા
નું મોકુફ રાખવું.

ફટકા મારવાની શિક્ષાનો હુકમ અમલમાં આવતો હોય ત્યારે બાકી
રહેલી શિક્ષા ખમવાલાયક ગુન્હેગારની પ્રકૃતિ નથી એવો દાખલો વૈદ્યક
અમલદાર આપે, અથવા માજીસ્ટ્રેટ અથવા અમલદાર હાજર હોય તે-
ની નજરમાં એપ્રમાણે આવે તો ફટકા મારવાનું છેક મોકુફ રાખવું.

૩૬૪ મી કલ
મ પ્રમાણે શિ-
ક્ષા કરાતી નહી
હોય ત્યારે કેમ
કરવું.

૩૬૫. ૩૬૪મી કલમ પ્રમાણે ફટકા મારવાની શિક્ષાનો હુકમ મુદ્દલ
અથવા ઘોડો ઘણો અમલમાં અણાયો નહી હોય એવે કોઈપણ પ્રસંગે, જે
કોરટ તે શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તે કોરટ તે હુકમ ફરસ્ત કરે ત્યાંસુધી ગુ-
ન્હેગારને કેદમાં રાખવો; અને સદરહુ કોરટની નજરમાં આવે તો તે સદ-
રહુ શિક્ષા માફ કરવાને મુખ્યત્વાર છે, અથવા ફટકા મારવાને બદલે અ-

થયા ફટકા મારવાની જેટલી શિક્ષાનો હુકમ અમલમાં આણ્યો નહીં હોય તેટલી શિક્ષાને બદલે બાર મહિનાસુધીની હરકાંઈ મુદતની કેદની શિક્ષાનો હુકમ કરવાને મુખ્યત્વાર છે, અને આ ફટકા મારવાને બદલે કરેલી શિક્ષા તેજ ગુન્હાબાબત ગુનેહગાર ઉપર કાંઈપણ બીજી શિક્ષા કરી હશે તે શિક્ષા ઉપરાંત થઈ શકશે.

કાયદાપ્રમાણે જેટલી મુદતની કેદની શિક્ષાને તોહામતવાળો લાયક હોય તેટલી મુદત કર્તાં અથવા કોરટને જેટલી મુદતની કેદની શિક્ષા કરવાનો અધિકાર હોય તેટલી મુદત કર્તાવત્તી મુદતની કેદની શિક્ષા કરવાનો અધિકાર તે કોરટને આ કલમમાં હિનાકોઈપણ મચકુર થીંછે એમ સમજવું નહીં.

૩૬૬. જ્યારે કોઈ ફરારી થયલા ગુનેહગારની ઉપર આ કાયદાપ્રમાણે શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે, ત્યારે જો સદરહુ શિક્ષા મોતની, દંડની અથવા ફટકા મારવાની હોય તો આ કાયદામાં પાછળ કહેલા ફરારી થયેલા અનુસરીને તે તાબડોતોબ અમલમાં આવશે, અને જો સદરહુ શિક્ષા કેદની, શાસનિકદાસત્વની અથવા સમુદ્રપારની હોય તો તે હેડળ લખેલી કાનૂનોપ્રમાણે અમલમાં આવશે, એટલે:—

ફરારી થયલા ગુનેહગારની ઉપર શિક્ષાના હુકમ અમલમાં લાવવા બાબત.

જ્યારે નવી શિક્ષા સદરહુ ગુનેહગાર ફરારી થયો ત્યારે જે શિક્ષા તે ભાગવતો હતો તે કર્તાં વધારે સખત પ્રકારની હોય, તો તે નવી શિક્ષાનો હુકમ તાબડોતોબ અમલમાં આવશે.

જ્યારે નવી શિક્ષા તે ગુનેહગાર ફરારી થયો ત્યારે જે શિક્ષા તે ભાગવતો હતો તે કર્તાં વધારે સખત પ્રકારની ન હોય, ત્યારે તે ગુનેહગાર ફરારી થયો તે વખતે તેની આગલી શિક્ષાની જેટલી મુદત બાકી રહેલી હોય તેટલી બીજી મુદતસુધી તેણે, કેદ અથવા શાસનિકદાસત્વ અથવા સમુદ્રપાર, જેમ હોય તેમ, ભાગવ્યાપછી તે નવી શિક્ષાનો હુકમ અમલમાં આવશે.

ખુલાસો.—આ કલમનાં શરણુસાર—

- (અ) સમુદ્રપારની અથવા શાસનિકદાસત્વની શિક્ષા કેદની શિક્ષા કર્તાં વધારે સખત છે એમ સમજવું;
- (બ) એકાંત કેદ સાથે કેદની શિક્ષા એકાંત કેદ વગર તેજ પ્રકારની કેદની શિક્ષા કર્તાં વધારે સખત છે એમ સમજવું; અને
- (ક) સખત મજૂરી સાથે કેદની શિક્ષા, એકાંત કેદ સાથે કે એકાંત કેદ વગર આસાન કેદની શિક્ષા કર્તાં વધારે સખત છે એમ સમજવું.

૩૬૭. કોઈ શખસ કેદની, શાસનિકદાસત્વની અથવા સમુદ્રપારની શિક્ષા ભાગવતો હોય તેવામાં તેની ઉપર કેદની, શાસનિકદાસત્વની અથવા સમુદ્રપારની શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે, ત્યારે તેની ઉપર આગળ થયેલા શિક્ષાના હુકમમાં ફરમાવેલી કેદની, શાસનિકદાસત્વની અથવા

ગુનેહગાર શિક્ષા ભાગવતો હોય તેને બીજી ગુન્હાબાબત શિક્ષા.

સમુદ્રપારની શિક્ષાની મુદત પૂરી થયેથી સદરહુ કેદની, શાસનિકદાસત્વની અથવા સમુદ્રપારની શિક્ષા સર થશે.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે જે તે શખસ કેદની શિક્ષા ભાગવતો હોય, અને તેને એ પ્રમાણે પછવાડેથી ગુનહુગાર ફેરવતો કરેલી શિક્ષા સમુદ્રપારની હોય, તો તે કોરટની નજરમાં આવે તો આ બીજી શિક્ષાના હુકમનો અમલ તુરત સર થાય એવું ફરમાવવાને અથવા તે શખસને આ ગળ કરેલી કેદની શિક્ષાની મુદત પૂરી થયેથી તે સર થાય એવું ફરમાવવાને કોરટ મુખ્યત્વાર છે.

૩૬૬. મી ત-
થા ૩૬૭ મી ક
લમો બાબત વિ
શેષ ઠરાવ.

૩૬૬. ૩૬૬ મી અથવા ૩૬૭ મી કલમમાંલેના ઠરાવ ઉપરથી એમ સમજવું નહીં કે કોઈપણ શખસ તેના આગલા કે પાછલા સામિત થયેલા ગુનહુગાર માટે જે શિક્ષાને લાયક થયો હોય તે શિક્ષાના કોઈપણ ભાગમાંથી તે શખસ બચી જશે.

નાની ઉમર
ના ગુનહુગારોને
સન્માર્ગ પ્રવર્તક
શાળામાં કેદ કર
વા બાબત.

૩૬૮. બ્યારે સોળ વર્ષ કરતાં ઓછી ઉમરના કોઈપણ શખસની ઉપર કોઈપણ ગુનહુ માટે કોઈપણ ફાજદારી કોરટ કેદની શિક્ષાનો હુકમ કરે, ત્યારે, તેને ફાજદારી તુરંગમાં કેદ કરવાને બદલે હેઠળ લખેલા પ્રકાર ની કોઈપણ સન્માર્ગપ્રવર્તક શાળામાં કેદ રાખવા એવા હુકમ કરવાને તે કોરટ મુખ્યત્વાર છે, એટલે કેદ રાખવાની લાયક જગ્યા દાખલ ને સન્માર્ગપ્રવર્તક શાળા સ્થાનિક સરકારે કાઢાડી હોય, અને જેમાં ઘટિત કેળવણી આપવાનાં તથા કોઈ ઉપયોગી ધંધો શિખવવાનાં સાધન હોય, તેવી સન્માર્ગપ્રવર્તક શાળામાં, અથવા સન્માર્ગપ્રવર્તક શાળામાં કેદ કરેલા શખસોને કેળવણી આપવા તથા શિખવવા સંબંધી સ્થાનિક સરકારે ફરમાવે એવા નિયમ પ્રમાણે ચાલવાને રાજી હોય એવા કોઈ શખસે જે સન્માર્ગપ્રવર્તક શાળા રાખેલી હોય તેમાં કેદ કરવા એવા હુકમ કરવાને તે કોરટ મુખ્યત્વાર છે.

આ કલમ મુજબ કેદ કરેલા સઘળા શખસોને ઉપર મુજબ ઠરાવેલા નિયમો લાગુ પડશે.

શિક્ષાનો હુક-
મ અમલમાં લા
વ્યા પછી વારંટ
પાછું મોકલવા મા
બત.

૪૦૦. બ્યારે કોઈ શિક્ષાનો હુકમ પૂરે પૂરો બજી રહે, ત્યારે તે બજવનાર અમલદારે, તે શિક્ષાનો હુકમ શી રીતે બજવ્યો છે તે વિશે પોતાની સહી સાથેનો તે વારંટની પાછળ ચેરો કરીને તે વારંટ જે કોરટમાંથી નિકળ્યું હોય તે કોરટમાં પાછું મોકલી દવું.

બાબ રહ મો.

શિક્ષા મોકુફ રાખવા, માફ કરવા તથા બદલવા બાબત.

શિક્ષા મોકુફ

૪૦૧. બ્યારે કોઈપણ શખસની ઉપર કોઈ ગુનહુ બાબત શિક્ષા

મો. હુકમ કર્યો હોય ત્યારે કોઈપણ વખતે, બિન શરતે અથવા જે શખ્સની ઉપર શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તે સખ્સ કબ્જલ કરે એવી કાંઈ શરત કરીને તેની ઉપર જે શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તે અમલમાં લાવવાનું મોકુફ રાખવાને અથવા જે શિક્ષાનો હુકમ તેની ઉપર કરેલો હોય તે સંપૂર્ણ શિક્ષા અથવા તેમાંનો કોઈપણ ભાગ માફ કરવાને ગવર્નર જનરલ ઇન કૌન્સિલ અથવા સ્થાનિક સરકાર મુખ્યત્વાર છે.

રાખવાનો અથવા માફ કરવાનો અધિકાર.

ન્યારે કોઈ શિક્ષા મોકુફ રાખવા અથવા માફ કરવા સાર ગવર્નર જનરલ ઇન કૌન્સિલને અથવા સ્થાનિક સરકારને અરજી કરવામાં આવે, ત્યારે જે કોર્ટની આગળ અથવા જે કોર્ટે ચુનલાની શાખિતીનો ઠરાવ કર્યો હોય અથવા મંજૂર કર્યો હોય તે કોર્ટના પ્રમુખ જડજને, ગવર્નર જનરલ ઇન કૌન્સિલ અથવા સ્થાનિક સરકાર, જેમ હોય તેમ, એવું ફરમાવવાને મુખ્યત્વાર છે કે તે અરજી કબ્જલ કરવી જોઈએ કે નાકબ્જલ કરવી જોઈએ તે વિશે તેમનો મત તથા તે મતનાં કારણ જણાવે.

જે શખ્સના લાભમાં કોઈ શિક્ષા મોકુફ રાખી હોય અથવા માફ કરી હોય તે શખ્સ, ગવર્નર જનરલ ઇન કૌન્સિલ અથવા સ્થાનિક સરકાર જે શરતો ઠરાવી હોય તે શરતો પાળવાને ચુકે તો સદરહુ શિક્ષા મોકુફ રાખવાનો અથવા માફ કરવાનો હુકમ રદ કરવાને, ગવર્નર જનરલ ઇન કૌન્સિલ અથવા સ્થાનિક સરકાર, જેમ હોય તેમ, મુખ્યત્વાર છે અને તે પછી, જે સદરહુ સખ્સ છુટો હોય તો, તેને કોઈપણ પોલીસ-અમલદાર વગર વારંટે પકડવાને મુખ્યત્વાર છે, અને બાકી રહેલા ભાગની શિક્ષા ભાગવવા માટે તેને પાછો કેદમાં મોકલવાનો અધિકાર છે.

શિક્ષા માફ કરવાનો અથવા મોકુફ રાખવાનો અથવા મુલતવી રાખવાનો અથવા ઓછી કરવાનો મલીકા માઆઝમાને અધિકાર છે તે અધિકારને આ કલમમાંલેના કોઈપણ મંચુરથી બાધ આવે છે એમ સમજવું નહીં.

૪૦૨. જે શખ્સની ઉપર શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તે શખ્સની સંમતિવગર ગવર્નર જનરલ ઇન કૌન્સિલ અથવા સ્થાનિક સરકાર હેઠળ કહેલી શિક્ષાઓમાંની કોઈપણ શિક્ષાને બદલે તે શિક્ષાની આગળ લખેલી બીજી કોઈપણ શિક્ષાનો હુકમ કરવાને મુખ્યત્વાર છે:—

શિક્ષા બદલવાનો અધિકાર.

મોત, સમુદ્રપાર, શાસનિકદાસત્વ, સખ્ત મજૂરીસાથે જેટલી મુદતની કેદની શિક્ષાનો હુકમ તે શખ્સની ઉપર થઈ શકત તેટલી મુદત સુધીની કેદ, તેવીજ મુદતસુધીની આસાન કેદ, &c.

બાબ ૩૦ મો.

અગાઉ બીન તકસીરવાર અથવા તકસીવાર ઠપા હોય તે બાબત.

જે શખસની ઉપર એક વખત ગુનહો સાબિત થયાનો અથવા બાબાસાબિત થયાનો ઠરાવ થયો હોય તે શખસને તેજ ગુનહા બાબત ફરી ઇનસાફ કરવા નહીં.

૪૦૩. યોગ્ય હકુમતવાળી કોઈ કોરટે કોઈ ગુનહા બાબત કોઈ શખસનો એક વખત ઇનસાફ કર્યો હોય, અને તે ગુનહો તેની ઉપર સાબિત થયાનો અથવા ના સાબિત થયાનો ઠરાવ કર્યો હોય ત્યારે જ્યાંસુધી તે ગુનહો સાબિત થયાનો અથવા ના સાબિત થયાનો ઠરાવ અમલમાં રહે ત્યાંસુધી તે શખસ તેજ ગુનહા બાબત ફરીથી ઇનસાફને પાત્ર થશે નહીં, અથવા તેની ઉપર મુકેલાં તોહોમતથી કોઈ જુદું તોહોમત બીજા જે ગુનહા બાબત તેની ઉપર ૨૩૧ મી કલમ મુજબ મુકી શકાત તે ગુનહા બાબત, અથવા બીજી જે ગુનહો ૨૩૭મી કલમ મુજબ તેની ઉપર ફરી શકત તે ગુનહા બાબત, તેને તેજ હકિકત ઉપરથી તે શખસ ફરીથી ઇનસાફને પાત્ર થશે નહીં.

જે શખસની ઉપર કોઈ ગુનહો ના સાબિત થયાનો અથવા સાબિત થયાનો ઠરાવ થયો હોય તે શખસનો અગાઉ ઇનસાફ થયો તે વખતે જે જુદા ગુનહા બાબત તેની ઉપર ૨૩૫મી કલમના ૧લા પરિચાક મુજબ જુદું તોહોમત મુકી શકાત તેવા ગુનહા બાબત પછી ઇનસાફ કરવાનો અખત્યાર છે.

કોઈ શખસની ઉપર કોઈ ગુનહો સાબિત થયાનો ઠરાવ થયો હોય અને જે કૃત્યથી તે ગુનહો બનેલો હોય તે કૃત્ય તથા તે ઉપરથી થયેલાં પરિણામ એ બેઉ મળીને એવા એક ગુનહો થાય કે તે સદરહુ સખસની ઉપર સાબિત થયેલા ગુનહાથી જુદો ગુનહો હોય ત્યારે આ છેલ્લા કહેલા ગુનહા બાબત તે શખસનો પછી ઇનસાફ કરવાનો અખત્યાર હેઠળ લખેલે પ્રસંગે છે, એટલે, તે શખસની ઉપર ગુનહો સાબિત થયાનો ઠરાવ કર્યો તે વખતે સદરહુ પરિણામ થયેલાં નહતાં અથવા તે થયાં છે એવી કોરટને ખબર નહતી એમ હોય તો.

કોઈપણ કૃત્યોથી બનેલો કોઈ ગુનહો જે શખસની ઉપર ના સાબિત થયાનો અથવા સાબિત થયાનો ઠરાવ થયો હોય તે શખસે તેજ કૃત્યોથી બનેલો બીજો જે ગુનહો કર્યો હોય તે ગુનહા બાબત આગળ તેની ઉપર, સદરહુ ઠરાવ થયો હોય તોય પણ, તોહોમત મુકીને તેનો ઇનસાફ કરવાનો અખત્યાર હેઠળ લખેલે પ્રસંગે છે, એટલે, જે કોરટથી તેનો પ્રથમ ઇનસાફ થયો તે કોરટને તેની ઉપર જે ગુનહાનું તોહોમત પછી મુખ્યું તે ગુનહાનો ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર નહોતો એમ હશે તો.

ખુલાસો.—કોઈ ફરિયાદ કાદાડી નાંખવી, અથવા ૨૪૯મી કલમ મુજબ કામ ચલાવવાનું બંધ કરવું, અથવા તોહોમતવાળાને છોડી મુકવો, અથવા ૨૭૩મી કલમ પ્રમાણે તોહોમતનામાં ઉપર નોંધ કરવી, એ આ કલમનાં કારણસાર ગુનહો ના સાબિત થયાના ઠરાવ બરાબર નથી.

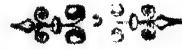

દર્શાવો.

- (અ) અ એ આકર યદને ચોરી કરી તે વિશેનાં તોહોમતખાખત તેનો ઇનસાફ થયો અને તે બીન તકસીરવાર ઈર્થો. જ્યાંલગી તે ઠરાવ અમલમાં હોય ત્યાંલગી તેનીઉપર આકર યદનેચોરી કર્યાનું અ-થવા તેની તેજ હકીકતઉપરથી એકલી ચોરી કર્યાનું અથવા સા. પરાધ વિશ્વાસઘાત કર્યાનું તોહોમત પછી મુકાશે નહીં.
- (બ) ખુનનાં તોહોમતખાખત અનો ઇનસાફ થયો અને તે બીન તકસીરવાર ઈર્થો. અપહરણ કરવાનું તોહોમત તેનીઉપર નહીં હતું; પણ ખુન કર્યું તે વખતે અએ અપહરણ કર્યું એવું હકીકતઉપરથી જણાય છે; અપહરણ કરવાનું તોહોમત તેનીઉપર પછી મુકીને તેનો ઇનસાફ કરવાનો અખતિયાર છે.
- (ક) મહાબ્યથા કરવાખાખત અનો ઇનસાફ થયો અને તે તકસીરવાર ઈર્થો. જે શખ્સને નુકસાન કર્યું તે શખ્સ પછી મરણ પામ્યો. શિક્ષણીય મનુષ્યવધના ગુનહાખાખત અનો ફરીથી ઇનસાફ કરવાનો અખતિયાર છે.
- (ડ) બ નું શિક્ષણીયત મનુષ્યવધ કર્યાનું તોહોમત અનીઉપર સેશન કોર્ટની આગળ મુકવામાં આવ્યું અને તેનીઉપર તે ગુનેહા સાબિત થયો. પછી તેજ હકીકતઉપરથી બના ખુનખાખત અનો ઇનસાફ કરી શકાશે નહીં.
- (ઘ) બને બુદ્ધિપૂર્વકબ્યથા કરવાનું તોહોમત પેહેલા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટ અનીઉપર મુકીને તે ગુનેહા તેનીઉપર સાબિત થયાનો ઠરાવ કર્યો. તે કામને આ કલમનો ત્રીજો પરિચાફ લાગુ નહોતો તો બને બુદ્ધિપૂર્વક મહાબ્યથા કરવાખાખત તેજ હકીકતઉપરથી અનો પાછો ફરીથી ઇનસાફ કરી શકાશે નહીં.
- (ફ) બનાં શરીરઉપરથી મિલકત ચોરવાનું તોહોમત બીજા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટ અનીઉપર મુકીને તે ગુનેહા તેનીઉપર સાબિત થયાનો ઠરાવ કર્યો. પછી તેજ હકીકતઉપરથી અપહરણ કરવાનું તોહોમત અનીઉપર મુકીને તેનો ઇનસાફ કરવાનો અખતિયાર છે.
- (ગ) ડનું અપહરણ કર્યાનું તોહોમત પેહેલા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટ અ, બ તથા કનીઉપર મુકીને તે ગુનેહા તેઓનીઉપર સાબિત થયાનો ઠરાવ કર્યો. પછી તેજ હકીકતઉપરથી ડાકાઘટ્ટી કર્યાનું તોહોમત અ, બ તથા કનીઉપર મુકીને તેઓનો ઇનસાફ કરવાનો અખતિયાર છે.

ભાગ ૭ મો.

અપીલ તથા લખી મોકલવાખાત તથા તપાસખાત.

ખાખ ૩૧ મો.

અપીલોખાત.

ખીજી રીતે ઠ
રાખ્યું નહોત્ય તે
અપીલ ચાલશે
નહી.

જમ કરેલી
મિલકત પાછી
આપવા ખાત
ની અરજી ને-
ના હુકમથી ના
કબુલ કરી હોય
તે હુકમ ઉપર
અપીલ.

સારી રીતે ચા
લવા ખાત તા
રણ માંગવાના
હુકમ ઉપર અ
પીલ.

ખીજી અથ
વા ખીજી વરગ-
ના માજીએ
કરેલા શિક્ષાના
હુકમ ઉપર અ
પીલ.

પેહેલા વર્ગના
માજીએની પા
સે અપીલો મોક
લવા ખાત.

૪૦૪. આ કાયદાથી અથવા ખીજી કોઈપણ ચાલુ કાયદાથી :-
રાખ્યું હોય તે શિવાય ફાજદારી કોર્ટના કોઈપણ ફેસલા અથવા હુકમ ઉ-
પર અપીલ ચાલશે નહીં,

૪૦૫. ૮૬મી કલમ મુજબ મિલકત અથવા તેનાં વેચાણનું ઉ-
ત્પન્ન પાછું આપવાખાતની જે શખ્સની અરજી કોઈ કોર્ટે નાકબુલ
કરી હશે તે શખ્સને તે કોર્ટે કરેલા શિક્ષાના હુકમો ઉપર જે કોર્ટમાં સા-
માન્યતઃ અપીલ ચાલતી હશે તે કોર્ટને અપીલ કરવાનો અધિકાર છે.

૪૦૬. જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટ અથવા પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટ શિવાય ખી-
જી કોઈ માજીસ્ટ્રેટે ૧૨૮મી કલમ પ્રમાણે સારી રીતે ચાલવાખાત તારણ
આપવાનું જે શખ્સને ફરમાવ્યું હોય તે શખ્સ જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટને અ-
પીલ કરવાને મુખ્યત્વાર છે.

૪૦૭. ખીજી અથવા ત્રીજી વર્ગના કોઈપણ માજીસ્ટ્રેટે મુખ્યત્વાક
કરીને જે શખ્સની ઉપર ગુનેહો સાબિત થયાનો ફરાવ કર્યો હોય તે શ-
ખ્સ, અથવા ૩૪૬મી કલમ પ્રમાણે ખીજી વર્ગના કોઈ પેટાદુકડી માજી-
સ્ટ્રેટે જે શખ્સની ઉપર શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તે શખ્સ, જિલ્લા
માજીસ્ટ્રેટને અપીલ કરવાને મુખ્યત્વાર છે.

આ કલમ પ્રમાણે કોઈપણ અપીલ અથવા સદરહુ પ્રકારના કોઈપણ
વર્ગની અપીલો જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટના તાબામાં હિના પેહેલા વર્ગના જે મા-
જીસ્ટ્રેટને સદરહુ અપીલો સાંભળવાનો અધિકાર રચાનિક સરકારે આપ્યો
હોય તે માજીસ્ટ્રેટે સાંભળવી એવું ફરમાવવાને જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટ મુખ્યત્વાર
છે, અને તે ઉપરથી સદરહુ અપીલ અથવા સદરહુ વર્ગની અપીલો તે તા-
બામાં હિના માજીસ્ટ્રેટને કરવી, અથવા તે જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટને કરવામાં
આવી ચુકી હોય તો તે સદરહુ પ્રકારના તાબામાં હિના માજીસ્ટ્રેટ પાસે મો-
કલવી. એ પ્રમાણે કરેલી અથવા મોકલેલી કોઈપણ અપીલ અથવા કોઈ-
પણ વર્ગની અપીલો સદરહુ માજીસ્ટ્રેટની પાસેથી લઈ લેવાને જીલ્લા મા-
જીસ્ટ્રેટ મુખ્યત્વાર છે.

૪૦૮. આસિસ્ટન્ટ સેશન જડને અથવા જીલ્લા માજિસ્ટ્રેટ અથવા પહેલા વર્ગના બીજા માજિસ્ટ્રેટ ઇનસાફ કરીને જે શખ્સની ઉપર ગુનહો સાબિત થયાનો ઠરાવ ક્યો હોય તે શખ્સ, અથવા પહેલા વર્ગના કોઈ માજિસ્ટ્રેટ ૩૪૬ મી કલમ પ્રમાણે જે શખ્સની ઉપર શિક્ષાનો હુકમ ક્યો હોય તે શખ્સ, સેશન કોર્ટને અપીલ કરવાને મુખ્યત્વાર છે:

પણ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ઠરાવ્યું છે:

(અ) જ્યારે કોઈપણ મુકદ્દમામાં કોઈ આસિસ્ટન્ટ સેશન જડને અથવા જીલ્લા માજિસ્ટ્રેટ જે શિક્ષાના હુકમને સેશન કોર્ટની મંજૂરીયત જોઈએ તે શિક્ષાનો હુકમ કરે ત્યારે સદરહુ મુકદ્દમામાં દરેક અપીલ હે કોર્ટમાં ચાલશે, પણ જ્યાંસુધી સેશન કોર્ટે તે મુકદ્દમાનો નિકાલ ન ક્યો હોય ત્યાંસુધી તે અપીલ કરવી નહીં.

(બ) રાણીની કોઈ ખિલાયતી રૈયતઉપર એ પ્રમાણે ગુનહો સાબિત થયાનો ઠરાવ થયો હોય તે રૈયત પોતાની નજરમાં આવે તે મુજબ હે કોર્ટને અથવા સેશન કોર્ટને અપીલ કરવાને મુખ્યત્વાર છે.

૪૦૯. સેશન કોર્ટને અથવા સેશન જડને કરેલી અપીલ સેશન જડને અથવા આડિશનલ અથવા બીજા સેશન જડને સાંભળવી.

૪૧૦. કોઈ સેશન જડને અથવા આડિશનલ અથવા બીજા સેશન જડને ઇનસાફ કરીને જે શખ્સની ઉપર ગુનહો સાબિત થયાનો ઠરાવ ક્યો હોય તે શખ્સ હે કોર્ટને અપીલ કરવાને મુખ્યત્વાર છે.

૪૧૧. કોઈ પ્રેસિડેન્સી માજિસ્ટ્રેટ ઇનસાફ કરીને કોઈપણ શખ્સની ઉપર ગુનહો સાબિત થયાનો ઠરાવ ક્યો હોય, ત્યારે જો તે માજિસ્ટ્રેટ તે શખ્સની ઉપર છ મહિના કરતાં વધી મુદતની કેદની શિક્ષાનો હુકમ અથવા બસે રૂપિયા કરતાં વધી દંડની શિક્ષાનો હુકમ ક્યો હોય, તો તે શખ્સ હે કોર્ટને અપીલ કરવાને મુખ્યત્વાર છે.

૪૧૨. આ કાયદામાં પાછળ ગમે તે કહ્યું હોય તે છતાં, જ્યારે તે હિમતવાળા શખ્સે પોતે તકસીરવાર છે એવો જવાબ આપ્યો હોય અને સેશન કોર્ટે અથવા પ્રેસિડેન્સી માજિસ્ટ્રેટે સદરહુ જવાબ ઉપરથી તેની ઉપર ગુનહો સાબિત થયાનો ઠરાવ ક્યો હોય, ત્યારે શિક્ષા ધણીએ અથવા કાયદાસર નથી એવા સખ્સ સિવાય બીજા કોઈ પણ સખ્સથી અપીલ ચાલશે નહીં.

આસિસ્ટન્ટ સેશન જડને અથવા પહેલા વર્ગના માજિસ્ટ્રેટ કરેલા શિક્ષાના હુકમ ઉપર અપીલ.

સેશન કોર્ટને કરેલી અપીલો કેવી રીતે સાંભળવી.

સેશન કોર્ટે કરેલા શિક્ષાના હુકમ ઉપર અપીલ.

પ્રેસિડેન્સી માજિસ્ટ્રેટ કરેલા શિક્ષાના હુકમ ઉપર અપીલ.

જે કાસેમાં તે હિમતવાળો પોતે તકસીરવાર છે એવો જવાબ આપે તે કાસેમાં અપીલ ચાલશે નહીં.

નહાના મુકદ્દ-
મામાં અપીલ
નથી.

૪૧૩. આ કાયદામાં પાછળ ગમે તે કહ્યું હોય તે છતાં, જે મુકદ્દ-
મામાં સેશન કોર્ટે અથવા જીલ્લા માજિસ્ટ્રેટ અથવા પેટેલા વર્ગને બીજી
માજિસ્ટ્રેટ ફક્ત એક મહિનાસુધી કેદની, અથવા ફક્ત પચાસ રૂપિયા
સુધી દંડની, અથવા ફક્ત ફટકા મારવાની શિક્ષાનો હુકમ કરે, તે મુકદ્દ-
મામાં જે સજ્જસની ઉપર ગુનેહો સાબિત થયાનો ઠરાવ થયો હોય તે સ-
જ્જસની અપીલ ચાલશે નહીં.

ખુલાસો.—દંડ ન આપવામાં આવે તો કેદની જે શિક્ષાનો હુકમ
સદરહુ કોર્ટે અથવા માજિસ્ટ્રેટે કર્યો હોય તે શિક્ષાના હુકમ ઉપર, જ્યારે
સ્વતંત્ર કેદની શિક્ષાનો હુકમ કર્યો ન હોય ત્યારે, કોઈપણ અપીલ ચા-
લશે નહીં.

સંક્ષેપરૂપે ગુ-
નેહો સાબિત થ-
યાનો ઠરાવ કર્યો
હોય તે ઉપર
અપીલ નથી.

૪૧૪. આ કાયદામાં પાછળ ગમે તે કહ્યું હોય તે છતાં, જે મુકદ્દ-
માનો ઈનસાફ સંક્ષેપરૂપે કર્યો હોય તે મુકદ્દમામાં ૨૧૧મી કલમ પ્રમાણે
કામ કરવાને જે માજિસ્ટ્રેટને અધિકાર આપ્યો હોય તે માજિસ્ટ્રેટ ફક્ત
ત્રણ મહિનાસુધી કેદની, અથવા ફક્ત બસે રૂપિયાસુધી દંડની, અથવા
ફક્ત ફટકા મારવાની શિક્ષાનો હુકમ કરે તે મુકદ્દમામાં જે સજ્જસની ઉપર
ગુનેહો સાબિત થયાનો ઠરાવ થયો હોય તે સજ્જસની અપીલ ચાલશે નહીં.

૪૧૩મી તથા
૪૧૪ મી કલમ
બાબત વિશેષ
ઠરાવ.

૪૧૫. ૪૧૩મી અથવા ૪૧૪મી કલમમાં કહેલા કોઈપણ શિક્ષાના
હુકમથી તે કલમોમાં કહેલી કોઈપણ બે અથવા વધારે શિક્ષા એકઠી કરી
હોય તે શિક્ષાના હુકમ ઉપર અપીલ કરવાનો અધિકાર છે; પણ જે શિ-
ક્ષાના હુકમ ઉપર બીજી રીતે અપીલ થઈ શકતી નહીં હોય તે શિક્ષાના
હુકમ ઉપર, જે સજ્જસની ઉપર ગુનેહો કર્યો હોય તે સજ્જસને સુલેહ રાખવા
માટે તારણ આપવાનું ફરમાવ્યું હોય તેટલાજ સજ્જમથી અપીલ કર-
વાનો અધિકાર નથી.

ખુલાસો.—દંડ ન આપવામાં આવે તો કેદની શિક્ષાથી આ કલમના
અર્થ પ્રમાણે બે અથવા વધારે શિક્ષા એકઠી કરવામાં આવી છે એમ
સમજવું નહીં.

રાણીસાહેબ
ની વિલાયતી રૈ-
યત ઉપર કરેલા
શિક્ષાના હુકમ
બાબત અપવાદ

૪૧૬. ૩૩મા બાબ પ્રમાણે રાણીસાહેબની વિલાયતી રૈયત ઉપર
કરેલા શિક્ષાના હુકમ ઉપર જે અપીલો કરવામાં આવે તે અપીલોને ૪૧૩
મી તથા ૪૧૪મી કલમ માં હેનો કોઈપણ મત્તકુર લાગુ નથી.

ગુનેહો નાસા-
બિત થયાનો ઠ-
રાવ કર્યો હોય તે
બાબતમાં સરકાર
તરફથી અપીલ.

૪૧૭. હે કોર્ટ સિવાય બીજી કોઈપણ કોર્ટે ગુનેહો નાસાબિત
થયાનો ઠરાવ અસલ કામમાં અથવા અપીલમાં કર્યો હોય તે હુકમ ઉપર
હે કોર્ટને અપીલ કરવાનું પબ્લિક પ્રોસિયુટરને ફરમાવવાને રથાનિક સ-
રકાર મુખ્યત્વાર છે.

૪૧૮. હકીકતની કોઈ વાતખાખત તેમજ કાયદાની કોઈ વાતખા-
ખત અપીલ કરવાનો અધિકાર છે, પણ બ્યારે ઇનસાફ બ્યુરીએ કયો
હોય ત્યારે ફક્ત કાયદાની જ કોઈ વાતખાખત અપીલ ચાલશે.

ખુલાસો.—કોઈ શિક્ષાનો હુકમ સખત છે એવું કહેવામાં આવ્યું
હોય તે વાત આ કલમનાં કારણસાર કાયદાની વાત છે એમ સમજવું.

૪૧૯. દરએક અપીલ લખેલી અરજીના રૂપમાં કરવી અને તે
અરજી અપેલેન્ટે અથવા તેના પ્લીડરે આપવી, અને (જે કોર્ટને તે
અરજી આપવામાં આવે તે કોર્ટ બીજી રીતે નહીં કરમાવે તો) જે ફે-
સલાહ પર અથવા હુકમ પર અપીલ કરી હોય તે ફેસલાની અથવા હુ-
કમની એક નકલ, અને જે મુકદ્દમાનો ઇનસાફ બ્યુરીએ કયો હોય તે મુ-
કદ્દમામાં ૩૧૭મી કલમ પ્રમાણે દફતરમાં દાખલ કરેલાં આદિશનાં મથાળાં
ના એક નકલ, સદરહુ પ્રકારના દરએક અરજી સાથે આપવી.

૪૨૦. જે અપેલેન્ટ તુરંગમાં હોય, તો જે અમલદારના હવાલા-
માં તે તુરંગ હોય તે અમલદારને તે પોતાની અપીલની અરજી તથા તે-
ના સાથે જાહેરી નકલો આપવાને મુખ્યત્વાર છે, અને પછી તે અમલદારે
સદરહુ અરજી તથા નકલો યોગ્ય અપીલ કોર્ટની પાસે મોકલવી.

૪૨૧. ૪૧૯મી અથવા ૪૨૦મી કલમ પ્રમાણે અરજી તથા નકલ
આવી એટલે અપીલ કોર્ટે તે વાંચી જોવી. અને તે કામમાં હાય ધાલ-
વાનો કોઈ પુરતો સખત નથી એમ તેની નજરમાં આવે તો તે અપીલ
સંક્ષેપરિતિ નામંજુર કરવાને તે કોર્ટ મુખ્યત્વાર છે; પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે
૪૧૯મી કલમ પ્રમાણે અપીલ કરવામાં આવે ત્યારે તેના ટેકામાં તકરાર
કહી સંબળાવવાની વાજબી તક અપેલેન્ટને અથવા તેના પ્લીડરને આ-
પાવગર તે અપીલ કાદાડી નાંખવી નહીં.

આ કલમ પ્રમાણે કોઈ અપીલ નામંજુર કરતાં પહેલાં, સદરહુ કોર્ટ
તે મુકદ્દમાના કાગળપત્ર મંગાવવાને મુખ્યત્વાર છે, પણ તેમ કરવાને
તે બંધાયેલી છે એમ સમજવું નહીં.

૪૨૨. જે અપીલ કોર્ટ તે અપીલ સંક્ષેપરિતિ નામંજુર ન કરે,
તો તે અપીલ સંબળાવવાના વખતની તથા જગાની નોટીસ અપેલેન્ટને અ-
થવા તેના પ્લીડરને તથા જે અમલદારને રયાનિક સરકાર આખાખત
નિમે તેને તે કોર્ટે અપાવવી, અને અપીલના સખતોની એક નકલ સ-
દરહુ અમલદાર માંગે તો તેને તે કોર્ટે આપવી.

અને ૪૧૭મી કલમ પ્રમાણે કરેલી અપીલની ખાખતમાં તેવીજ એક
નોટીસ તોહામતવાળાને અપીલ કોર્ટે અપાવવી.

કેવી વાતો ખા
ખત અપીલ દા
ખલ થઈ શકે.

અપીલની અ
રજી.

અપેલેન્ટ તુ-
રંગમાં હોય ત્યા
રે કમ કરવું.

સંક્ષેપ રીતે
અપીલ નામંજુ
ર કરવા ખાખત.

અપીલની નો
ટીસ

અપીલનો નિ
કાલ કરવામાં અ
પીલ કોર્ટનો અ
ધિકાર.

૪૨૩. પછી તે મુકદમાના કાગળપત્ર અપીલ કોર્ટમાં આવી ચુ-
ક્યા ન હોય તો તે કાગળપત્ર તે કોર્ટે મંગાવવા. સદરહુ કાગળપત્ર વાંચી
ગેવાપછી અને અપેલેન્ટ અથવા તેનો પ્લીડર હાજર થાય તો તેની તક-
રાર તથા પબ્લિક પ્રાસીક્યુટર હાજર થાય તો તેની તકરાર અને ૪૧૭મી
કલમ મુજબ કરેલી અપીલની આખતમાં તોલિમતવાળો હાજર થાય તો તે-
ની તકરાર સાંભળ્યા પછી ગે તે કોર્ટની નગરમાં એમ આવે કે તે કા-
મમાં હાય ધાલવાનો કોઈ પુરતો સબબ નથી તો, તે સદરહુ અપીલ કા-
હાડી નાખવાને મુખત્યાર છે, અથવા

(અ) ગુનો નાસાગિત થયાના હુકમ ઉપર અપીલ કરી હોય તેમાં
સદરહુ હુકમ રદ કરીને વધારે ચોકસા કરવાનું ફરમાવવાને,
અથવા તોલિમતવાળાનો ફરીથી ઇનસાફ કરવાનું અથવા તેને
ઇનસાફસાફ કમિટ કરવાનું, જેમ હોય તેમ, ફરમાવવાને, અ-
થવા તેને તકસીરવાર ડેરવીને તેની ઉપર કાયદા પ્રમાણે શિક્ષાનો
હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે;

(બ) ગુનો નાસાગિત થયાના ઠરાવ ઉપર અપીલ કરી હોય તેમાં (૧)
ઠરાવ તથા શિક્ષાનો હુકમ રદ કરીને તોલિમતવાળાની ઉપર ગુ-
નો નાસાગિત થયાનો ઠરાવ કરવાને અથવા તેને છોડી મુકવા-
ને, અથવા પોતાના તાબામાં હિની યોગ્ય હુકમતવાળી ક્લાણી કો-
ર્ટે તેનો ફરીથી ઇનસાફ કરવો એમ ફરમાવવાને, અથવા તેને
ઇનસાફસાફ કમિટ કરવો એમ ફરમાવવાને મુખત્યાર છે, અ-
થવા (૨) શિક્ષાનો હુકમ કાયમ રાખીને ઠરાવમાં ફેરફાર કરવા-
ને, અથવા ઠરાવમાં ફેરફાર કરીને અથવા કર્યાવગર શિક્ષા ઓ-
છી કરાવને મુખત્યાર છે, અથવા (૩) એ પ્રમાણે શિક્ષા ઓછી
કરીને અથવા કર્યાવગર, તથા ઠરાવમાં ફેરફાર કરીને અથવા
કર્યાવગર શિક્ષાના પ્રકારમાં ફેરફાર કરવાને મુખત્યાર છે, પણ
તેથી તે શિક્ષા વધે એમ કરવા નહીં ગેઠયે;

(કે) બીજા કોઈ પણ હુકમ ઉપર અપીલ કરી હોય તેમાં સદરહુ હુક-
મમાં ફેરફાર કરવાને અથવા તે રદ કરવાને મુખત્યાર છે;

(ડ) આ કલમ મહિના કોઈ પણ મચકુરથી ન્યુરીના ઠરાવમાં ફેરફાર
કરવાનો અથવા તે રદ કરવાનો અધિકાર તે કોર્ટને છે એમ
સમજવું નહીં; પણ તે કોર્ટનાં મત પ્રમાણે જડજે ખોટો આદેશ
કર્યો તેથી અથવા તેણે કલ્યા પ્રમાણે કાયદો ન્યુરી ખોટો સમજી
તેથી સદરહુ ઠરાવ બુલ ભરેલો હોય તો અધિકાર છે.

૪૨૪. અસલ હુકમતની ફાજદારી કોરટના ફેસલાબાબત રૂમાબાબતમાહેની કાનુનો બનીશકે તેટલેસુધી, હે કોરટ વગર બીજી કોઈપણ અપીલ કોરટના ફેસલાને લાગુ પડશે.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે અપીલ કોરટ બીજી રીતનો હુકમ નહી કરે તો ફેસલો આપવામાં આવે તે સાંબળવાસાર તોહામતવાળાને આણુવો નહી અથવા તેને હાજર થવાનું ફરમાવવું નહી.

૪૨૫. જ્યારે આ બાબતપ્રમાણે હે કોરટ અપીલમાં કોઈ મુકદ્દમાનો ફેસલો કરે ત્યારે જે ઠરાવ અથવા શિક્ષાના હુકમ અથવા (બીજા) હુકમ ઉપર અપીલ કરી હોય તે જે કોરટે દફતરમાં નોંધ્યો હોય અથવા કયો હોય તે કોરટને સદરહુ હે કોરટે પોતાના ફેસલાબાબત દાખલો આપવો. જો તે ઠરાવ અથવા શિક્ષાનો હુકમ અથવા (બીજો) હુકમ જુદા મા-જુદા સિવાય બીજા કોઈ માજુદા દફતરમાં નોંધ્યો હોય અથવા કયો હોય, તો તે દાખલો જુદા માજુદાની મારફતે મોકલવો.

જે કોરટને હે કોરટ પોતાના ફેસલાબાબત અથવા હુકમબાબત દાખલો આપે તે કોરટે તે ઉપરથી હે કોરટના ફેસલાને અથવા હુકમને અનુસરના હુકમ કરવા; અને, જરૂર હોય તો, દફતરમાં તે પ્રમાણે સુધારો કરવો.

૪૨૬. જે શખ્સની ઉપર ગુનેહો સાબિત થયાનો ઠરાવ થયો હોય તે શખ્સે કરેલી અપીલ ચાલતી હોય ત્યાંહાંસુધી, જે શિક્ષાના હુકમઉપર અથવા (બીજા) હુકમઉપર અપીલ કરી હોય તે અસલમાં લાવવાનું મોકુફ રાખવાનો અને, જો તે શખ્સ કેદમાં હોય તો, તેને જામીનઉપર અથવા તેનાં પોતાનાં ખતઉપર છોડવાનો હુકમ કરવાને અપીલ કોરટ સુખ્તિયાર છે; પણ તેમ કરવાનાં કારણો દફતરમાં લખવાં જોઈયે.

આ કલમથી અપીલ કોરટને જે અધિકાર આપ્યો છે તે અધિકાર, જે શખ્સનીઉપર ગુનેહો સાબિત થયાનો ઠરાવ થયો હોય તે શખ્સે હે કોરટના તાબામાંહેની કોરટમાં અપીલ કરી હોય તે બાબતમાં હે કોરટને પણ ચલાવવાનો અખ્તિયાર છે.

જ્યારે અપેલન્ટનીઉપર આખરે કેદની અથવા શાસનિકદાસત્વની અથવા સમુદ્રપારની શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે, ત્યારે જેટલો વખત તે એપ્રમાણે છુટો રહેલો હોય તેટલો વખત તેની ઉપર સદરહુ પ્રમાણે કરેલા શિક્ષાના હુકમની મુદત ગણવામાં આવત કરવો.

૪૨૭. જ્યારે ૪૧૭મી કલમપ્રમાણે અપીલ કરવામાં આવે, ત્યારે હે કોરટ ચાર્ટ કાહાડીને તેમાં તોહામતવાળાને પકડીને પોતાની આગળ અથવા પોતાના તાબામાંહેની કોઈ પણ કોરટની આગળ આણુવાનું ફરમાવવાને સુખ્તિયાર છે, અને જે કોરટની આગળ તેને આણુવો હોય તે

તાબામાંહેની અપીલ કોરટના ફેસલા.

અપીલમાં હે કોરટે કરેલા હુકમ બાબત નિમ્નલી કોરટને દાખલો આપવો.

અપીલ આ-જુ હોય ત્યાંસુધી શિક્ષા મોકુફ રાખવા બાબત.

અપેલન્ટને જામીન ઉપર છોડવા બાબત.

ગુનેહો નાસાબિત થયાના ઠરાવ ઉપર અપીલ કરી હોય તેમાં

તોહોમતવાળાને
પકડવા બાબત.

અપીલ કોર્ટ
વધારે પુરાવા લે
વાને અથવા લે
વાનું ફરમાવવા
ને મુખતિયાર છે.

કોર્ટ તે અપીલનો નિકાલ થતાંમુધી તેને કેદ કરવાને અથવા તેના બ-
મીન લેવાને મુખતિયાર છે.

૪૨૮. આ બાબત પ્રમાણે કોઈપણ અપીલની તબવીબ કરવામાં જો
અપીલ કોર્ટને જરૂરી પુરાવાની જરૂર લાગે તો તે કોર્ટ સદરહુ પુરાવા
પોતાની બંને લેવાને, અથવા તે લેવાનું કોઈ માજીસ્ટ્રેટને ફરમાવવાને
અથવા અપીલ કોર્ટ હૈ કોર્ટ હોય ત્યારે સેશન કોર્ટને અથવા કોઈ મા-
જીસ્ટ્રેટને ફરમાવવાને, મુખતિયાર છે.

બ્યારે તે સેશન કોર્ટ અથવા તે માજીસ્ટ્રેટ જરૂરી પુરાવા લે, ત્યારે
તેણે અપીલ કોર્ટને તે પુરાવાનો દાખલો આપવો, અને તે પછી સદરહુ
કોર્ટ તે અપીલનો નિકાલ કરવો.

અપીલ કોર્ટ બીજીરીતે ફરમાવે નહીં તો, બ્યારે તે જરૂરી પુરાવા
લેવાય ત્યારે તોહોમતવાળાએ અથવા તેના પ્લીડરે હાજર રહેવું; પણ સ-
દરહુ પુરાવા જુરોની અથવા આસેસરીની સમક્ષ લેવો નહીં.

આ કલમપ્રમાણે પુરાવા લેવા તે ૨૫ મા બાબતનાં કારણસાર
ચોકસી છે એમ સમજવું.

અપીલ કોર્ટ-
ટના જડબેના
એપક્ષ થઈને એક
પક્ષનાં સરખાં
મતપડે ત્યારેકામ
અલાવવાની રીત.

૪૨૯. બ્યારે અપીલ કોર્ટના જડબેના એ પક્ષ થઈને એક પક્ષ-
નાં સરખાં મત પડે ત્યારે તે મુકદ્દમો તેઓનાં અનુમત મુદ્દાં તેજ કોર્ટ-
ટના બીજા કોઈ જડબેના પાસે મોકલવો, અને તે જડબેને યોગ્ય લાગે
એવી તપાસણી તથા સુનાવણી કર્યા પછી તેણે પોતાનો મત આપવો
અને ફેસજો અથવા હુકમ તે મત પ્રમાણે થવો જોઈએ.

અપીલમાં ક-
રેલા હુકમો આ-
ખરેનાસમજવા.

૪૩૦. અપીલ ઉપરથી જે ફેસજા તથા હુકમ અપીલ કોર્ટ કરે
તે ફેસજા તથા હુકમ આખરેના છે એમ સમજવું, પણ ૪૧૭ મી કલ-
મમાં તથા ૩૨ મા બાબતમાં જે બાબતો વિશે ઠરાવ્યું છે તે બાબતોમાં
તેમ સમજવું નહીં.

અપીલો ૨૬
થવા બાબત.

૪૩૧. ૪૧૭મી કલમમુજબ કરેલી દરએક અપીલ, બ્યારે તોહો-
મતવાળો મરણ પામે ત્યારે બિલકુલ બંધ પડશે, અને આ બાબતપ્રમાણે કરે-
લી બીજી દરેક અપીલ બ્યારે અપેલેન્ટ મરણપામે ત્યારે, બિલકુલ બંધ પડશે.

બાબ ૩૨ મો.

લખી મોકલવાબાબત તથા ફરસ્તીબાબત.

પ્રેસિડેન્સી મા
જિલ્લે હૈકોર્ટને
લખી મોકલવા
બાબત.

૪૩૨. કોઈ પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટને યોગ્ય લાગે તો તે પોતાની આ-
ગળ ચાલતા કોઈ પણ મુકદ્દમાની સુનાવણી વખતે કાયદાની જે તકરાર
નિકળે તે તકરાર હૈ કોર્ટના અભિપ્રાયમાટે લખી મોકલવાને મુખતિયાર

છે, અથવા એપ્રમાણે લખી મોકલ્યા ઉપરથી હૈ કોર્ટ ને ઠરાવ કરે તે ઠરાવને ખત્ત રહે એવો સદરહુ પ્રકારના કોઈ પણ મુકદ્દમામાં ફેસલો આપવાનો મુખ્યત્વાર છે; અને, સદરહુ ઠરાવ થતાંસુધી, તેહિમતવાળાને તુરંગમાં પુરવાને અથવા બ્યારે તેને ફરમાવવામાં આવે ત્યારે ફેસલામાટે હાજર થવાને તેના જમીન લખને તેને ઊડવાને મુખ્યત્વાર છે.

૪૩૩. બ્યારે એપ્રમાણે કોઈ તકરાર લખી મોકલી હોય, ત્યારે તે ઉપરથી હૈ કોર્ટ પોતાને યોગ્ય લાગે તેવો હુકમ કરે, અને જે માછલે તે તકરાર લખી મોકલી હોય તે માછલેને સદરહુ હુકમની એક નકલ મોકલાવવી, અને તે માછલે સદરહુ હુકમને અનુસરીને તે મુકદ્દમાનો નિકાલ કરે.

એપ્રમાણે લખી મોકલવાનો ખરચ કોણે આપવો તેખાખત હૈ કોર્ટ હુકમ કરવાને મુખ્યત્વાર છે.

૪૩૪. એક કર્તા વત્તા જડજીવાળી અને અસલ ફેજદારી હકુમત ચલાવનારી કોઈ હૈ કોર્ટના કોઈ જડજની આગળ કરેલા ઇનસાફમાં કોઈ પણ શખ્સની ઉપર કોઈ ગુનહો સાખિત થયાનો ઠરાવ કર્યો હોય ત્યારે તે શખ્સનો ઇનસાફ થતી વખતે કાયદાની જે તકરાર નિકળી હોય અને જેના નિકાલની અસર તે ઇનસાફનાં પરિણામ ઉપર થતી હોય તે તકરાર પોતાને યોગ્ય લાગે તો, અનામત રાખીને સદરહુ કોર્ટના બે અથવા વધારે જડજીવાળી કોઈ કોર્ટના ઠરાવ માટે લખી મોકલવાને તે જડજ મુખ્યત્વાર છે.

જે તે જડજ સદરહુ પ્રકારની કોઈપણ તકરાર અનામત રાખી મુકે, તો, તે તકરાર ખાખત ઠરાવ થતાંસુધી, જે શખ્સની ઉપર ગુનહો કર્યો હોય તે શખ્સને તુરંગમાં પાછો મોકલવો, અથવા, જે તે જડજને યોગ્ય લાગે તો, તે શખ્સના જમીન લેવા,

અને મુકદ્દમા અથવા તેનો જેટલો ભાગ જરૂરનો હોય તેટલો ભાગ તપાસવાનો, તથા સદરહુ તકરારનો છેવટ નિકાલ કરવાનો, અને તે ઉપરથી, અસલ હકુમતવાળી કોર્ટે જે શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તે શિક્ષાના હુકમમાં ફેરફાર કરવાનો, અને પોતાને યોગ્ય લાગે એવો ફેસલો અથવા હુકમ કરવાનો અધિકાર તે હૈ કોર્ટને છે એમ સમજવું.

૪૩૫. હૈ કોર્ટની અથવા કોઈ પણ સેશન કોર્ટની અથવા જિલ્લા માછલેની અથવા જે પેટા તુકડી માછલેને આખાખત રચાનિક સરકારે અખત્તાર આપ્યો હોય તેની હકુમતની રચાનિક હદમાં આવેલી કોઈ પણ નીચા દરજ્જાની ફેજદારી કોર્ટે દફતરમાં દાખલ કરેલો કોઈ પણ ઠરાવ, અથવા તેણે કરેલો કોઈપણ શિક્ષાનો હુકમ અથવા (બીજો)

હૈ કોર્ટના ઠરાવ પ્રમાણે મુકદ્દમાનો નિકાલ કરવા ખાખત.

ખરચખાખત હુકમ.

હૈ કોર્ટની અસલ હકુમતમાં જે તકરારો નિકળે તે તકરારો અનામત રાખી મુકવાનો અધિકાર.

તકરાર અનામત રાખી મુકવામાં આવેત્યારે કેમ કરવું.

નીચાદરજ્જાની કોર્ટોનાં દફતર મંગાવવાનો અધિકાર.

હુકમ ખરો અથવા કાયદેસર અથવા વાસ્તવિક છે કે નહીં તે બાબત, અને સદરહુ નીચા દરજ્જાની કોર્ટમાં ચલાવેલું કોઈ કામ નિયમસર ચલાવેલું છે કે નહીં તે બાબત, પોતાની ખાતરી કરવાસાર તે હૈ કોર્ટ અથવા સેશન કોર્ટ અથવા જિલ્લા માજિસ્ટ્રેટ અથવા પેટા તુકડી માજિસ્ટ્રેટ સદરહુ નીચા દરજ્જાની કોર્ટ આગળ ચાલેલાં કોઈપણ કામનું દફતર મગાવીને તપાસી જોવાને મુખ્યત્વાર છે.

આ કલમ મુજબ ચાલનારા કોઈપણ પેટા તુકડી માજિસ્ટ્રેટની નજરમાં એમ આવે કે સદરહુ પ્રકારનો કોઈપણ ઠરાવ, શિક્ષાનો હુકમ અથવા (બીજી) હુકમ કાયદેસર અથવા વાસ્તવિક નથી, અથવા સદરહુ પ્રકારનું કોઈપણ કામ નિયમસર ચલાવેલું નથી તો તેણે તે દફતર ઉપર જે શેરો પોતાને યોગ્ય લાગે તે શેરો કરીને જિલ્લા માજિસ્ટ્રેટ ઉપર તે દફતર મોકલી દેવું.

૧૪૩મી તથા ૧૪૪મી કલમ પ્રમાણે કરેલા હુકમો તથા ૧૭૬મી કલમ મુજબ ચલાવેલાં કામ આ કલમના અર્થ પ્રમાણે ચલાવેલાં કામ નથી.

કમિટ કરવાનું ફરમાવવાનો અધિકાર.

૪૩૯. ન્યારે ૪૩૫મી કલમ પ્રમાણે અથવા બીજી કોઈ રીતે કોઈ પણ મુકદ્દમાનું દફતર તપાસી જોયા ઉપરથી સેશન કોર્ટની અથવા જિલ્લા માજિસ્ટ્રેટની નજરમાં એમ આવે કે ફક્ત સેશન કોર્ટ ધનસાફ કરી શકે એવા સદરહુ મુકદ્દમો છે, અને નીચલી કોર્ટે તોહોમતવાળા શખ્સને ગેરવાજબીરીતે છોડી મુક્યો છે, તારે સેશન કોર્ટ અથવા જિલ્લા માજિસ્ટ્રેટ તેને પકડવાને અને તારે પછી નવેસરથી ચોકસી કરવાનું ફરમાવવાને બદલે પોતાનાં મત પ્રમાણે જે બાબતમાં તેને ગેરવાજબીરીતે છોડી મુક્યો હોય તે બાબત પર ધનસાફ થવા સાર તેને કમિટ કરવાનું ફરમાવવાને મુખ્યત્વાર છે:

પણ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ઠરાવ્યું છે—

(અ) કે તોહોમતવાળાને શા સાર કમિટ નહીં કરવો જોઈએ તેનું કારણ સદરહુ કોર્ટને અથવા માજિસ્ટ્રેટને બતાવવાની તક તોહોમતવાળાને મળેલી જોઈએ:

(બ) કે પુરાવો જોતાં તોહોમતવાળાએ બીજી કોઈ ગુનેહો કરેલો છે એમ સદરહુ કોર્ટ અથવા માજિસ્ટ્રેટ ધારે, તો નીચલી કોર્ટને સદરહુ ગુનેહાની ચોકસી કરવાનું ફરમાવવાને સદરહુ કોર્ટ અથવા માજિસ્ટ્રેટ મુખ્યત્વાર છે.

ચોકસી કરવાનું ફરમાવવાનો અધિકાર.

૪૩૭. ૪૩૫ મી કલમ પ્રમાણે અથવા બીજી કોઈ રીતે કોઈ પણ દફતર તપાસી જોયા ઉપરથી હૈ કોર્ટ અથવા સેશન કોર્ટ ૨૦૩૭ કલમ પ્રમાણે કાહાડી નાંખેલી કોઈ પણ ફરિયાદ બાબત અથવા જે તોહોમતવાળાને છોડી મુકવામાં આવ્યો હોય તે તોહોમતવાળાના મુકદ્દમા બાબત વ-

ધારે ચોકસી જિલ્લા માજીસ્ટ્રેટ પોતાની જાતે કરવી અથવા પોતાના તાબા-
માહેના કોઈ પણ માજીસ્ટ્રેટની પાસે કરાવવી એવું ફરમાવવાને મુખ્યત્વાર
છે, અને જિલ્લા માજીસ્ટ્રેટ જાતે તે ચોકસી કરવાને અથવા કોઈ પણ
તાબામાહેના માજીસ્ટ્રેટને તેમ કરવાનું ફરમાવવાને મુખ્યત્વાર છે.

૪૩૮. સેશન કોર્ટને અથવા જિલ્લા માજીસ્ટ્રેટને યોગ્ય લાગે તો
તે કોઈ પણ ચલાવેલાં કામનું દફતર ૪૩૫ મી કલમ પ્રમાણે અથવા બી-
જી કોર્ટ રીતે તપાસી જોઈને તે તપાસનાં પરિણામનો રિપોર્ટ હૈ કોર્ટના
હુકમ માટે કરવાને મુખ્યત્વાર છે, અને જ્યારે સદરહુ રિપોર્ટમાં કોઈ શિ-
ક્ષાનો હુકમ ફરવવાની બલામણુ કરવામાં આવે ત્યારે સદરહુ શિક્ષાનો
હુકમ અમલમાં લાવવાનું મેફુકુ રાખવાનો, અને જો તે હોમતવાળો
કેદમાં હોય તો તેને જામીન ઉપર અથવા તેનાં પોતાનાં ખર્ચ ઉપર
છોડવાનો, હુકમ કરવાને મુખ્યત્વાર છે.

૪૩૯. જ્યારે કોઈ પણ ચલાવેલાં કામનું દફતર હૈ કોર્ટે પોતે જ મં-
ગાવ્યું હોય, અથવા હુકમ થવા માટે તે કામનો રિપોર્ટ આપ્યો હોય, અ-
થવા બીજી રીતે તે કામ હૈ કોર્ટના જાણવામાં આવે, ત્યારે ૧૬૫ મી, ૪૨૩
મી, ૪૨૬ મી, ૪૨૭ મી, અને ૪૨૮ મી કલમથી અપીલ કોર્ટને અથવા
૩૩૮ મી કલમથી કોઈ કોર્ટને આપેલા અધિકારમાંનો કોઈ પણ અધિ-
કાર પોતાની નજરમાં આવે તો, ચલાવવાને અને શિક્ષા વધારવાને, હૈ
કોર્ટ મુખ્યત્વાર છે, અને જ્યારે તપાસની કોર્ટના જડજોના બે પક્ષ ય-
જીને બેઠેલાં સરખાં મત પડે, ત્યારે ૪૨૬ મી કલમથી ઠરાવેલી રીતે તે
કામનો નિકાલ કરવો જોઈયે.

તો હોમતવાળાને પોતાના જવાબમાં જે કહેવું હોય તે જાતે અથવા
પ્લીડરની મારફતે કહી સંભળાવવાની તેને તક આપ્યાવગર તેને નુકસાન
થાય એવો કોઈ પણ હુકમ આ કલમ પ્રમાણે કરવો નહી.

જે શિક્ષાના હુકમની તજવીજ આ કલમ પ્રમાણે કરવામાં આવે તે
શિક્ષાનો હુકમ ૩૪ મી કલમમાં ઠરાવ્યું છે તે શિવાય બીજી રીતે કામ ક-
રનારા કોઈ માજીસ્ટ્રેટે ક્યો હોય, ત્યારે જે ગુનેહો તે કોર્ટના મત પ્રમાણે
તો હોમતવાળાએ ક્યો હોય તે ગુન્હાખામત જેટલી શિક્ષા કોઈ પ્રેસિડેન્સી
માજીસ્ટ્રેટ અથવા પેહેલા વર્ગનો માજીસ્ટ્રેટ કરી શકત તે કરતાં વધી શિ-
ક્ષા તે ગુન્હાખામત તે કોર્ટે કરવી નહી.

આ કલમ માહેનો બ્રેઈપણ મચકુર ૨૭૩ મી કલમ પ્રમાણે કરેલી નાં-
ધને લાગુ પડતો નથી, અથવા આ કલમ માહેના કોઈ પણ મચકુરથી હૈ
કોર્ટને ગુનેહો નાસાખિત થયાનો ઠરાવ બદલીને ગુનેહો સાખિત થયાનો
ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે એમ સમજવું નહી.

હૈ કોર્ટને રિ-
પોર્ટ કરવી ખા-
ખત.

તપાસ કર-
વાનો હૈ કોર્ટનો.
અધિકાર.

પક્ષકારોની હકીકત સાંભળવી કે નહિ એ કોરટની મુખ્યત્વારી ઉપર છે.

પ્રેસિડેન્સીમાં જિલ્લેટ પોતાના ઠરાવનાં કારણોનો મત્સદ્દર મોકલે તે કોરટે ધ્યાનમાં લેવો.

કોરટના હુકમનામત નીચલી કોરટને અથવા માજિસ્ટ્રેટને દાખલો આપવો.

રાણીસાહેબની વિજાયતી રૈયત ઉપર મુકેલાં તો હોમત બામત ચોકશી તથા ઇન્સાફ કરવાનો અધિકાર કયા માજિસ્ટ્રેટને છે.

૪૪૦. ન્યારે કોઈપણ કોરટ તપાસ કરવાનો પોતાનો અધિકાર હોય ત્યારે તેની આગળ જતે અથવા પ્લીડરની મારફતે હકીકત કહી સંભળાવવાનો હક્ક કોઈપણ પક્ષકારને નથી; પણ જે વ્યક્તિ કે સદરહુ અધિકાર અધાવતી વખતે કોઈપણ પક્ષકાર તથા પ્લીડરની મારફતે જે કહે તે સાંભળવાનું કોરટને ફરરત લા કોરટ સાંભળવાને મુખ્યત્વાર છે, અને આ કલમ ઉપરથી ૪૩૬મી બીજી પારગ્રાફને બાદ આવે છે એમ સમજવું નહી.

૪૪૧. ન્યારે કોઈપણ પ્રેસિડેન્સી માજિસ્ટ્રેટ ચલાવેલાં કામનું દફતરે ૪૩૫મી કલમ પ્રમાણે હૈ કોરટે મંગાવ્યું હોય, ત્યારે તે જિલ્લેટ પોતાના ઠરાવનાં અથવા હુકમના કારણોનો, તથા જે હકીકત રાશી વાતચામત પોતાને મુદ્દાની જાગે તે હકીકતનો મત્સદ્દર તે સાથે મોકલવાને મુખ્યત્વાર છે; અને સદરહુ ઠરાવ અથવા હુકમ રતાં પેહલાં અથવા તામગુર કરતાં પેહલાં તે કોરટે સદરહુ મત્સદ્દર ધ્યાનમાં લેવો.

૪૪૨. ન્યારે આ બાબત પ્રમાણે હૈ કોરટે કોઈ મુકદ્દમા તપાસ, ત્યારે તપાસેલો ઠરાવ, શિક્ષાનો હુકમ અથવા (બીજી) હુકમ દફતરમાં દાખલ કર્યો હોય અથવા કર્યો હોય તે કોરટને હૈ કોરટે ઠરાવ અથવા હુકમ દાખલ સહીત લખી જણાવવો; અને પછી ઠને અથવા માજિસ્ટ્રેટને તે ઠરાવ અથવા હુકમ એ પ્રમાણે દાખલ સહીત લખી જણાવ્યો હોય તે કોરટે અથવા માજિસ્ટ્રેટ એ પ્રમાણે સહીત લખી જણાવેલા ઠરાવને અનુસરતો હુકમ કરવો; અને જો તે મુજબ દફતરે સુધારવું.

~*~*~*~

જાગ ૮ મો.

વિશેષકામ ચલાવવાબાબત.

બાબ ૩૩ મો.

પુરોપિયનો તથા અમેરિકનો ઉપર ફોજદારી કામ ચલાવવા બાબત.

૪૪૩. જે માજિસ્ટ્રેટ જરૂરીસ આફ ધી પીસ ન હોય તે સિડેન્સી માજિસ્ટ્રેટની બાબતમાં શિવાય કરીને) પેહલા વર્ગનો તથા રાણીસાહેબની વિજાયતી રૈયત ન હોય તેવા કોઈપણ માજિસ્ટ્રેટની કોઈપણ વિજાયતી રૈયત ઉપર મુકેલાં કોઈપણ તો હોમ કસી અથવા ઇનસાફ કરવો નહી.

૪૪૪. સેશન કોર્ટનો જે કોઈ પ્રમુખ જડજ પેતિ રાણીસાહેબની વિભાગની રૈયત ન હોય તેણે રાણીસાહેબની વિભાગની રૈયત ઉપર હકુમત ચલાવવી નહીં અને જો તે આસિસ્ટન્ટ સેશન જડજ હોય તો તેણે આસિસ્ટન્ટ સેશન જડજના હુકામ ઉપર ઓછામાં ઓછા ત્રણ વર્ષ સુધી રજા-વગર અને આ બાબત સ્થાનિક સરકાર તરફથી પોતાને શિશુપેદરની અધિકાર મળ્યાવગર સદરહુ હકુમત ચલાવવી નહીં.

સેશન જડજ રાણીસાહેબની વિભાગની રૈયત હોવી જોઈએ.

આસિસ્ટન્ટ સેશન જડજ પોતાના હુકામ ઉપર ત્રણ વર્ષ સુધી રહેલો હોવો જોઈએ અને તેને વિશેષ કરીને અધિકાર આપવો જોઈએ.

૪૪૫. ૪૪૩મી અથવા ૪૪૪મી કલમમાં હેના કોઈપણ મચકુરથી એમ સમજવું નહીં કે બીજા કોઈ શખ્સે કોઈ ગુનો કર્યો હોય તો જે બાબતમાં તે ગુનો જે માજીસ્ટ્રેટ સાંભળી શકત તે માજીસ્ટ્રેટને તેણે ગુનો રાણીસાહેબની કોઈપણ વિભાગની રૈયતે કર્યો હોય, તો તે બાબતમાં તે સાંભળવાની મના છે.

રાણીસાહેબની વિભાગની રૈયતે કરેલો ગુનો સાંભળવા બાબત.

પણ એવું ઠરાવું છે કે રાણીસાહેબની જે વિભાગની રૈયત ઉપર કોઈ ગુનો હોય તે વિભાગની રૈયતને હાજર થવાની જરૂર પડવાસાર જે તે માજીસ્ટ્રેટ કોઈપણ પ્રોસેસ કાઢાડે, તો તે મુકદમાની ઓકમી અથવા ધનસાફ કરવાની હકુમત જે માજીસ્ટ્રેટને હોય તે માજીસ્ટ્રેટની પાસે સદરહુ પ્રોસેસ પાછું મોકલાય એમ કરવું.

૪૪૬. ૩૨મી અથવા ૩૬મી કલમમાં ગમે તે કહ્યું હોય તે છતાં, પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટ સિવાય બીજા કોઈપણ માજીસ્ટ્રેટ રાણીસાહેબની વિભાગની રૈયત ઉપર ત્રણ મહિના સુધીની મુદતની કેદની, અથવા એક હજાર રૂપિયા સુધી દંડની, અથવા એ બન્નેની, શિક્ષા સિવાય બીજા કોઈપણ શિક્ષાનો હુકમ કરવો નહીં.

જે શિક્ષાના હુકમ કરવાનો અધિકાર જુદામાં હેના માજીસ્ટ્રેટો ને છે તે.

૪૪૭. જ્યારે કોઈ માજીસ્ટ્રેટની આગળ રાણીસાહેબની વિભાગની રૈયત ઉપર કોઈ ગુનો હોય તે વિભાગની રૈયતને હાજર થવાની જરૂર પડવાસાર જે તે માજીસ્ટ્રેટ કોઈ ગુનો રાણીસાહેબની વિભાગની રૈયત ઉપર હકુમત ચલાવવી નહીં અને જો તે આસિસ્ટન્ટ સેશન જડજ હોય તો તેણે આસિસ્ટન્ટ સેશન જડજના હુકામ ઉપર ઓછામાં ઓછા ત્રણ વર્ષ સુધી રજા-વગર અને આ બાબત સ્થાનિક સરકાર તરફથી પોતાને શિશુપેદરની અધિકાર મળ્યાવગર સદરહુ હકુમત ચલાવવી નહીં.

(તો હોમતવાળાને) સેશન કોર્ટમાં કચારે અને હે કોર્ટમાં કચારે કમિટ કરવો.

જે ગુનો કરેલો જાણતો હોય તે ગુનો મોતની અથવા જીવતાં સુ-

ધી સમુદ્રપારની શિક્ષાને લાયક હોય, ત્યારે તોહામતવાળાને હૈ કોરટમાં કમિટ કરવો જોઈયે.

જે ગુન્હાઓમાંનો એક ગુન્હો મોતની અથવા સમુદ્રપારની શિક્ષાને લાયક હોય અને બીજા તેવી શિક્ષાને લાયક ન હોય તેવા ગુન્હાઓનો ઇન્સાફ.

જે શિક્ષાના હુકમ કરવાનો અધિકાર સેશન કોર્ટને છે તે.

સેશન જડજૂને પોતાનો અધિકાર અયોગ્ય જણાય ત્યારે કેમ કરવું.

સેશન જડજૂ રાણી સાહેબની વિભાગી રૈયત નહીં હોય ત્યારે કેમ કરવું.

રાણી સાહેબની વિભાગી રૈયતનો ઇન્સાફ કરવા માટે મિથ જનુરી.

૪૪૮. જ્યારે ૪૪૭મી કલમ પ્રમાણે હૈ કોરટમાં કમિટ કરેલા કોઈપણ શબ્દસહ પર કેટલાએક ગુનહાનાં તોહામત મુક્યાં હોય તેમાંનો એક ગુનહો મોતની અથવા જીવતાંસુધી સમુદ્રપારની શિક્ષાને લાયક હોય, અને બીજા ગુનહો ઓછી શિક્ષાને લાયક હોય, અને જે ગુનહો મોતની અથવા સમુદ્રપારની શિક્ષાને લાયક હોય તે ગુનહાખાત તે શબ્દસનો ઇન્સાફ કરવો નહીં જોઈયે એમ હૈ કોરટની નજરમાં આવે, ત્યારે તેમ હોય તોપણ બીજા ગુનહાખાત તે શબ્દનો ઇન્સાફ કરવાને હૈકોર્ટ મુખ્યત્વારછે.

૪૪૯. ૩૧મી કલમમાં ગમે તે કહ્યું હોય તે છતાં કોઈપણ સેશન કોર્ટે રાણીસાહેબની કોઈપણ વિભાગી રૈયત ઉપર એક વર્ષસુધાની મુદતની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બન્નેની, શિક્ષા સિવાય બીજી કોઈપણ શિક્ષાનો હુકમ કરવો નહીં.

જો કમિટ થયાપછી અને ફેસલા ઉપર સહી કરતાં પેહેલાં કોઈપણ વખતે પ્રમુખ જડજૂને એમ લાગે કે જે ગુનહો સાબિત થયેલો જણાય છે તે ગુનહાખાત સદરહુ પ્રકારની શિક્ષાના હુકમથી પુરતી શિક્ષા થઈ શકે એમ નથી, તો તેણે તેવી મતલબનો પોતાનો મત દફતરમાં દાખલ કરવો અને તે મુકદ્દમા હૈ કોરટની પાસે મોકલી દેવો. સદરહુ જડજૂને ફરિયાદીને તથા શાહેદોને હૈ કોરટની આગળ હાજર થવામાટે પોતાની બતે બાંધી લેવા, અથવા બાંધી લેવાનું કમિટ કરનારા માજીસ્ટ્રેટને ફરમાવવું.

૪૫૦. જે સેશન તુકડીમાં તે ગુનહાનો ઇન્સાફ સામાન્યતઃ થઈ શકે તે સેશન તુકડીનો જડજૂ રાણીસાહેબની વિભાગી રૈયત ન હોય, તો કમિટ કરનારા માજીસ્ટ્રેટે જે પ્રાંતમાંહિ સદરહુ તુકડી આપેલી હોય તે પ્રાંતની જગ્યામાં જગ્યા ફાજદારી અપીલની કોરટના હુકમમાટે તે મુકદ્દમાનો રિપોર્ટ કરવો.

બ્રિટિશ ખર્ચામાં રંચુનતા રિકાર્ડરની કોરટ આ કલમનાં કારણેસાર હંચામાં હંચા ફાજદારી અપીલની કોરટ છે એમ સમજવું.

૪૫૧. હૈ કોરટની અથવા સેશન કોરટની આગળ રાણીસાહેબની વિભાગી રૈયતનો ઇન્સાફ કરવામાં આવે ત્યારે, પેહેલાં જુરરને ખોલાવવામાં આવે અને કબુલ રાખવામાં આવે તે પેહેલાં, અથવા પેહેલા આસેસરને નિમવામાં આવે તે પેહેલાં, જેમ હોય તેમ, સદરહુ પ્રકારની કોઈપણ રૈયત મિથ જુરીથી અથવા મિથ આસેસરોથી પોતાનો ઇન્સાફ કરવાનું માગે તો ઓછામાં ઓછા અડધા જુરરો અથવા આસેસરો જુરો-

પિયન અથવા અમેરિકન જોઈએ, અથવા યુરોપિયન તથા અમેરિકન એ બન્ને જોઈએ.

૪૫૨. રાણીસાહેબની કોઈ વિભાગની રૈયત ઉપર, રાણીસાહેબની વિભાગની રૈયત ન હોય તેવા શખ્સની સાથે એકઠું તોહોમત આવે, અને રાણીસાહેબની સદરહુ વિભાગની રહયતને હે કોરટની અથવા સેશન કોરટની આગળ ઇનસાફ થવા સાર કમિટ કરવામાં આવે, ત્યારે સદરહુ રૈયતનો તથા શખ્સનો ઇનસાફ એકઠો કરવાનો અધિકાર છે, અને રાણીસાહેબની સદરહુ વિભાગની રહયતનો જુદો ઇનસાફ કર્યો હોત તો જે રીતપ્રમાણે કામ ચલાવવામાં આવત તેજ રીતે સદરહુ ઇનસાફની વખતે કામ ચલાવવું.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે જે રાણીસાહેબની સદરહુ વિભાગની રૈયત ૪૫૧મી કલમ પ્રમાણે મિત્ર બનુરીથી અથવા મિત્ર આસેસરીથી પોતાનો ઇનસાફ કરવાનું માગે, અને જે શખ્સ રાણીસાહેબની વિભાગની રહયત ન હોય તે શખ્સ પોતાનો ઇનસાફ જુદો કરવાનું માગે, તો આ છેલ્લા શખ્સનો ઇનસાફ રૂઝમા બાબના ઠરાવો મુજબ જુદો કરવો.

૪૫૩. બ્યારે કોઈપણ શખ્સ રાણીસાહેબની વિભાગની રહયત પ્રમાણે પોતાની તજવીજ થવી જોઈએ એવા દાવો કરે, ત્યારે જે માજીસ્ટ્રેટની આગળ ચોકસી અથવા ઇનસાફનાં કારણસાર તેને આણવામાં આવે તે માજીસ્ટ્રેટને તે શખ્સે સદરહુ દાવાના સખ્સો બહાર કરવા; અને તે માજીસ્ટ્રેટ સદરહુ મચકુરનાં ખરાપણા બાબત ચોકસી કરવી, અને તે મચકુર ખરો છે એવું સાબિત કરવા માટે તે મચકુર દહેનારા શખ્સને યોગ્ય વખત આપવો, અને પછી તે રાણીસાહેબની વિભાગની રહયત છે કે નહી તે બાબત નિશ્ચય કરવો અને તે પ્રમાણે તે શખ્સની તજવીજ કરવી, જે સદરહુ પ્રકારના કોઈપણ શખ્સની ઉપર ચુનહો સાબિત થયાનો ઠરાવ સદરહુ માજીસ્ટ્રેટ કરે અને તે ઠરાવ ઉપર તે શખ્સ અપીલ કરે, તો તે માજીસ્ટ્રેટનો સદરહુ નિશ્ચય ખોટો છે એવું સાબિત કરવાનો બાબ તે સખ્સને માથે છે.

બ્યારે સદરહુ પ્રકારના કોઈપણ શખ્સને તે માજીસ્ટ્રેટ સેશન કોરટની આગળ ઇનસાફ થવાસાર કમિટ કરે, અને તે શખ્સ રાણીસાહેબની વિભાગની રહયત પ્રમાણે પોતાની તજવીજ થવી જોઈએ એવા દાવો સદરહુ કોરટની આગળ કરે, ત્યારે કોઈ પણ બન્નેની ચોકસી કરવાનું સદરહુ કોરટને યોગ્ય લાગે તો તે કરવાપછી, તે શખ્સ રાણીસાહેબની વિભાગની રહયત છે કે નહી તે બાબત નિશ્ચય કરવો, અને તે મુજબ તે શખ્સની તજવીજ કરવી, જે સદરહુ કોરટ તે શખ્સની ઉપર ચુનહો સાબિત થયાનો

રાણીસાહેબની વિભાગની રૈયત ઉપર તથા દેશી ઉપર એકઠું તોહોમત આવે ત્યારે તેઓનો ઇનસાફ કરવા બાબત.

દેશી જુદો ઇનસાફ થવાનો દાવો કરવાની આ રે મુખ્યત્વાર છે.

હું રાણીસાહેબની વિભાગની રૈયત હું માટે મારી તે પ્રમાણે તજવીજ થવી જોઈએ એવા કોઈ શખ્સ દાવો કરે ત્યારે કેમ કરવું.

દરાવ કરે અને તે દરાવ ઉપર તે શખસ અપીલ કરે, તો તે કોર્ટનો સદરહુ નિશ્ચય ખોટો છે એવું સાબિત કરવાનો બોળે તેને માથે છે.

જે કોર્ટની આગળ કોઈપણ શખસનો ઇનસાફ કરવામાં આવે તે કોર્ટ એવા નિશ્ચય કરે કે તે શખસ રાણીસાહેબની વિભાવતી રહ્યત નથી, ત્યારે સદરહુ ઇનસાફમાં જે શિક્ષાનો હુકમ અથવા (બીજી) હુકમ કરવામાં આવે તે ઉપર અપીલ કરવાને સદરહુ નિશ્ચય એક સખમ થશે.

પોતાની રિયતિ વિશે તકરાર ન કરવી એ, હક છોડી દેવા બરામ રહે.

૪૫૪. જે જે માજીસ્ટ્રેટની આગળ રાણીસાહેબની વિભાવતી રૈયત નો ઇનસાફ કરવામાં આવે, અથવા જે માજીસ્ટ્રેટ તે રહ્યતને કમિટ કરે તે માજીસ્ટ્રેટ તેની તજવીજ રાણીસાહેબની વિભાવતી રહ્યત પ્રમાણે કરવી બંધ એ એવા દાવો તે ન કરે, અથવા જે સદરહુ દાવો કમિટ કરનારા માજીસ્ટ્રેટની આગળ ક્યાં છતાં તે માજીસ્ટ્રેટ નામંજૂર કર્યા પછી જે કોર્ટમાં તેને કમિટ કરવામાં આવે તે કોર્ટની આગળ તે દાવો જે ફરીથી કરવામાં ન આવે, તો તેણે રાણીસાહેબની વિભાવતી રહ્યત પ્રમાણે પોતાની તજવીજ થવાનો પોતાનો હક છોડી દીધો છે એમ ગણવું. અને તેજ મુકદ્દમો ચાલે તેમાં પછી કોઈપણ વખતે તે હક તેણે બહાર કરવા નહીં.

માજીસ્ટ્રેટની આગળ જે શખસને આણી હોય તે શખસ રાણીસાહેબની વિભાવતી રહ્યત નથી એવું માનવાનું કારણ તે માજીસ્ટ્રેટને ન હોય તો તે શખસ સદરહુ રહ્યત છે કે નહીં તે બાબત તેને તે માજીસ્ટ્રેટ પુછવું.

૪૫૫. જે શખસ રાણીસાહેબની વિભાવતી રહ્યત ન હોય તે શખસની તજવીજ આ બાબતુજા રાણીસાહેબની વિભાવતી રહ્યત પ્રમાણે કરવામાં આવે, અને તે બાબત તે શખસ હરકત ન લે તો, તેની એ પ્રમાણે તજવીજ કરવાના સખમથી તેની ચોકસી અથવા તેને કમિટ કરવાનો હુકમ અથવા ઇનસાફ અથવા શિક્ષાનો હુકમ, જેમ હોય તેમ, ગેરવાજબી થશે નહીં.

જે સખમ રાણીસાહેબની વિભાવતી રૈયત ન હોય તે શખસને આ બાબત પ્રમાણે ઇનસાફ કરવામાં આવે તે બાબત.

રાણીસાહેબની વિભાવતી રૈયતને અટકાવી રાખી હોય ત્યારે પોતાને હૈ કોર્ટની આગળ આણવાનો હુકમ થવા સાથે અરજી કરવાનો હક.

૪૫૬. જ્યારે રાણીસાહેબની કોઈ વિભાવતી રહ્યતને કોઈપણ શખસે કાયદાવિરુદ્ધ પેહરામાં અટકાવી રાખી હોય, ત્યારે જે જગ્યાએ તે રૈયતને અટકાવી રાખી હોય તે જગ્યાએ, રાણીસાહેબની સદરહુ વિભાવતી રૈયતે કરેલા કોઈપણ ગુન્હાબાબત તેની ઉપર જે હૈ કોર્ટને, હકુમત હોય તે હૈ કોર્ટને, અથવા સદરહુ પ્રકારનો કોઈપણ ગુન્હો તેની ઉપર સાબિત થયાના દરાવ ઉપરથી જે હૈ કોર્ટમાં અપીલ કરવાનો તે રૈયતને હક હોય તે હૈ કોર્ટને સદરહુ રૈયત અથવા તેની તરફથી કોઈપણ શખસ એવી અરજી કરવાને મુખત્તાર છે કે તે રૈયતને અટકાવી રાખનાર માણસ, તેને તે હૈ કોર્ટની આગળ હાજર કરે અને તે કોર્ટ બીજી જે હુકમ કરે તે પ્રમાણે તે માણસ ચાલે એવા હુકમ કરો.

૪૫૭. સદરહુ હુકમ કરતાં પહેલાં જો તે હૈ કોરટને યોગ્ય લાગે તો જો સખાપરથી તે હુકમ થવા બાબત અરજી કરી હોય તે સંખ્યાવિશે, સોગતનામું લખને અથવા બીજી રીતે ચોકસી કરાને પછી સદરહુ અરજી કબુલ કરવાને અથવા નાકબુલ કરવાને તે હૈ કોરટ મુખત્યાર છે; અથવા તે હુકમ પ્રથમ કરીને પછી બ્યારે તે હુકમ થવા બાબત અરજી કરનારા સખસને તેની આગળ આજુવામાં આવે ત્યારે તેને કાંઈપણ ચોકસી કરવાની જરૂર લાગે તો તે કર્યા પછી તેને યોગ્ય લાગે એવા બીજી હુકમ તે કામમાં કરવાને તે હૈ કોરટ મુખત્યાર છે.

૪૫૮. હૈ કોરટને પોતાની અપેલેટ કોલેજારી હકુમતની શ્યાનિક હદમહિના મુલકોમાં, અને ગવર્નર જનરલ મનકૌન્સિલ વખતે વખતે ફરમાવે તેવા બીજા મુલકોમાં, સવજે ઠેકાણે સદરહુ પ્રકારના હુકમ કરવાનો અખત્યાર છે.

૪૫૯. આગળ પાછલા સંબંધ ઉપરથી બાધ આવતો ન હોયતો, ગવર્નર જનરલ મનકૌન્સિલે અત્યાર સુધીમાં જેજે આકટો તથા કાયદાઓ કરેલા હોય અથવા હવે પછી તે કરે કે જેમાં ગુનાઓસંબંધી હકુમત માજીસ્ટ્રેટને અથવા સેશન કોરટને આપી હોય તે સવજા આકટો તથા કાયદાઓ રાણી સાહેબની વીલાયતી રહયતને લાયુ છે એમ સમજવું, પછી તે રહયત વિશે તે આકટોમાં સ્પષ્ટ રીતે જણાવ્યું ન હોયતોપણ

આ કલમ મહિના કોઈ પણ મજકુરથી, રાણી સાહેબની વીલાયતી રહયતને જેટલી શીક્ષા કોઈ પણ કરી શકે તે બાબત આ બાબતથી દરોવણી હદ ઉપરાંત જવાનો તે કોરટને અધિકાર છે એમ સમજવું નહી, અને જે માજીસ્ટ્રેટ જરૂરીસ આફ ધી પીસ ન હોય તે માજીસ્ટ્રેટને અથવા ઇલાકાના મુખ્ય શેહેરોની બાહાર જે કોઈ માજીસ્ટ્રેટ અથવા સેશન જડજ રાણી સાહેબની વીલાયતી રહયત ન હોય તે માજીસ્ટ્રેટને અથવા સેશન જડજને હકુમત મળશે એમ સમજવું નહી.

૪૬૦. જે મુકદ્દમાનો ઇનસાફ બ્યુરીયી અથવા આસેસરોની મદદથી થઈ શકે તેવા દર એક મુકદ્દમામાં તોહમતવાળો સખસ અથવા તોહમતવાળાઓમાંનો એક સખસ યુરોપીયન (રાણી સાહેબની વીલાયતી રહયત ન હોય એવા) અથવા અમેરીકન હોય, ત્યારે બની શકે તો અને સદરહુ યુરોપીયન અથવા અમેરીકન દાવા કરે તો, ઓછામાં ઓછા અડધા બ્યુરો અથવા આસેસરો યુરોપીયન અથવા અમેરીકન હોવા જોઈએ.

૪૬૧. બ્યારે બ્યારે સેશન કોરટની આગળ કોઈ યુરોપીયન અથવા અમેરીકન ઉપર, યુરોપીયન અથવા અમેરીકન ન હોય એવા સખસ

સદરહુ અરજી કરવામાં આવે ત્યારેકેમકરવું.

કયા મુલકોમાં હૈકોરટ સદરહુ પ્રકારના હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે.

માજીસ્ટ્રેટને અથવા સેશન કોરટને હકુમત આપનારા આકટો લાયુ, પાડવા બાબત.

યુરોપીયનો અથવા અમેરીકનો નો ઇનસાફ કરવા મટે બ્યુરી.

યુરોપીયન અથવા અમેરીકન ઉપર

અને બીજી કોઈ
મંત્રના શબ્દ
ઉપર એકઠું તોહિ
મત મુકવામાં
આવે ત્યારે બુરો
બાબત.

૪૫૧મી અ-
થવા ૪૬૦મી ક
લમ પ્રમાણે બુરો
રોને સમન કરી
ને તેઓની યાદી
કરવાબાબત.

સાથે એકઠું તોહિમત મુકવામાં આવે, અને ૪૬૦ મી કલમ મુજબ કરેલો
દાવો મંજૂર કરીને જેમાં ઓછામાં ઓછી અડધી સંખ્યા યુરોપિયનોની
તથા અમેરીકનોની હોય એવી બુરોથી અથવા એવા વર્ગના આસેસરો
ની મદદથી સદરહુ યુરોપિયનો અથવા અમેરિકનો ઇનસાફ કરવામાં
આવે ત્યારે ત્યારે, જે સદરહુ પાછળ કહેલો શબ્દ દાવો કરે તો, તેનો
ઇનસાફ જુદો કરવો.

૪૬૨. બ્યારે સેશન કોર્ટની આગળ કોઈ મુકદમાનો ઇનસાફ થ-
વાનો હોય અને તેમાં તોહિમતવાળા શબ્દને અથવા તોહિમતવાળાઓ-
માંના એક શબ્દને પોતાનો ઇનસાફ ૪૫૧મી અથવા ૪૬૦મી કલમના
દાવો પ્રમાણે રચેલી બુરોથી થવાનો હક હોય, ત્યારે સદરહુ ઇનસાફ
કરવામાં મુક્ત કરેલા દિવસથી ઓછામાં ઓછા ત્રણ દિવસ પહેલાં
તે કોર્ટે સદરહુ ઇનસાફ સાર જોટલા જેમજે તેટલા યુરોપિયન તથા
અમેરિકન બુરોને, આ કાયદામાં પાછળ દરાવેલી રીતે, સમન કરાવવા.

અને વળી તપાસેલી ટીપમાં બીજા જે શબ્દોનાં નામ લખ્યાં
હોય તે શબ્દોમાંની તેટલીજ સંખ્યા તે કોર્ટે તેજ વખતે અને તેવીજ
રીતે સમન કરાવવી, પણ જે તે સેશનમાં બુરોએ કરવાના ઇનસાફ
સાર સદરહુ પ્રકારના બીજા શબ્દોની સદરહુ સંખ્યા સમન થઈ મુકી
હોય તો તેમ કરવાની જરૂર નથી.

સમન પેહિઆડીને જેઓનાં નામ રિટર્ન કર્યાં હોય તે સમજનાં શ-
બ્દોમાંથી બુરો રચવામાં ૨૭૬મી કલમમાં દરાવેલી રીતે ચિઠ્ઠી કરીને
બુરો પસંદ કરવા, અને બુરો માટે યુરોપિયનોની અથવા અમેરિકનો
ની યોગ્ય સંખ્યા, અથવા બીજી શકે તેટલેસુધી તે સંખ્યાની લગભગ હોય
એવી સંખ્યા, પૂરી થઈ રહેલાં સુધી તેમ કરવું.

પણ એવું દરાવ્યું છે કે જે મુકદમામાં યુરોપિયનોની અથવા અમે-
રિકનોની યોગ્ય સંખ્યા બીજી કોઈ રીતે પૂરી ન થઈ શકે તો કોર્ટની ધ્યા-
નમાં આવે તો બુરો રચવામાં જે શબ્દને ૩૨૦મી કલમ મુજબ માફ
કર્તાના સખ્તથી ટીપમાંથી બાતલ કર્યો હશે તેવા કોઈપણ શબ્દને સ-
મન કરવાને તે કોર્ટ મુખત્યાર છે.

૪૬૩. બીજી રીતનો સ્પષ્ટ દરાવ કર્યો હોય તે સિવાય, સેશન કોર્ટ-
ની તથા હૈ કોર્ટની આગળ રાણીસાહેબની વિલાયતી રૈયત ઉપર, તથા
રાણીસાહેબની વિલાયતી રૈયત ન હોય એવા યુરોપિયનો ઉપર તથા અ-
મેરિકનો ઉપર ફાજદારી કામ આ કાયદાના દરાવો પ્રમાણે ચલાવવું.

રાણી સાહેબ
ની વિલાયતી રૈય
ત વિગેરે ઉપર
ફાજદારી કામ
ચલાવવા બાબત.

બાબ ૩૪ મો.

ગાંડા માણસો બાબત.

૪૧૪. કોઈ મુકદ્દમાની ચોકસી અથવા ઇનસાફ કરનારા માણ-
સેટને એમ માનવાનું કારણ હોય કે તોહિમતવાળો ગાંડો અને તેથી ક-
રીને પોતાનો જવાબ કરવાને અશક્ત છે, ત્યારે તે ગાંડપણની વાત
બાબત તે માણસેટ ચોકસી કરવી, અને તે જુલ્હાના સિવિલ સર્જન-
પાસે અથવા રિયાનિક સરકાર ફરમાવે એવા બીજા વૈદ્યક અમલદાર
પાસે તે શખસની પરિક્ષા કરાવવી, અને તે ઉપરથી સદરહુ સર્જન અ-
થવા બીજા અમલદારની શાંદદ દાખલ જમાની લેવી, અને તે
જમાની લખી લેવી.

તોહિમતવાળો ગાંડો છે અને તેથી કરીને પોતાનો જવાબ કરવાને
અશક્ત છે એવા સદરહુ માણસેટનો મત થાય તો તેણે તે મુકદ્દમામાં
આગળ કામ ચલાવવાનું મુજતવી રાખવું.

૪૧૫. સેશન કોર્ટમાં અથવા હૈકોર્ટમાં ઇનસાફ થવાસાર કમિટ
કરેલો શખસ પોતાના ઇનસાફની વખતે તે કોર્ટને ગાંડો અને તેથી કરી-
ને પોતાનો જવાબ કરવાને અશક્ત જણાય તો તે શખસ એ પ્રમાણે
ગાંડો તથા અશક્ત છે કે કેમ તે વાતનો જુરીએ અથવા આસેસરની
મદદથી તે કોર્ટે પ્રથમ ઇનસાફ કર્યા, અને તે શખસ એ પ્રમાણે ગાંડો તથા
અશક્ત છે એવી તે કોર્ટની ખાતરી થાય તો તેણે તે મુજબ ફેસલો કરેલા,
અને તે ઉપરથી તે ઇનસાફ મૂજતવી રાખેલા.

તોહિમતવાળો ગાંડો તથા અશક્ત છે કે નહીં તે વાતનો જે ઇન-
સાફ કરવામાં આવે તે સદરહુ કોર્ટની આગળ તોહિમતવાળાના ઇનસા-
ફનો બાગ છે એમ સમજવું.

૪૧૬. જ્યારે કોઈ તોહિમતવાળો શખસ ગાંડો તથા પોતાનો જ-
વાબ કરવાને અશક્ત છે એવું કહે, ત્યારે, જો તે મુકદ્દમો એવા હોય કે
તેમાં જામીન લેવાનો અધિકાર છે તો તે શખસની બરાબર સંભાળ
લેવાબાબત તથા તેની જાતને અથવા બીજા કોઈપણ શખસને નુકસાન
નહીં કરવાદિવા બાબત, અને, તે માણસેટની આગળ અથવા કોર્ટની
આગળ અથવા આ બાબત જે અમલદારને તે માણસેટ અથવા કોર્ટ
નીમિ તેની આગળ, હાજર થવાનું ફરમાવવામાં આવે ત્યારે હાજર
થવાબાબત પુરવું તારણ આપેથી તે શખસને છુટો કરવાને તે માણસે
ટ અથવા કોર્ટ, જેમ હોય તેમ, મુજત્યારે છે.

તોહિમતવાળો
ગાંડો હોય તો કે
મ કરેવું.

સેશન કોર્ટમાં
અથવા હૈકોર્ટ
માં કમિટ કરેલો
શખસ ગાંડો હો
ય તો કેમ કરેવું.

તપાસ અથ-
વા ઇનસાફ થતા
સુધી ગાંડા શખ
સને છુટો કરવા
બાબત.

ગાંડાને સંબા
ળાને રાખવાખૂ
બત.

ચોકસી અથ
વા ઇનસાફ પા
છો બરી કરવા
બાબત.

માજીસ્ટ્રેટની
અથવા કોર્ટની
આગળ તોહામત
વાળો હાજર થા
ય ત્યારે કેમ કરવું.

જ્યારે તોહામ
તવાળો દિવાનો
જણાય ત્યારે કેમ
કરવું.

જો તે મુકદ્દમો એવા હોય કે તેમાં બમીન લેવાનો અધિકાર નથી, અથવા પુરતુ તારણ આપવામાં નહીં આવે, તો તે માજીસ્ટ્રેટ અથવા કોર્ટે તે કામનો રિપોર્ટ રથાનિક સરકારને કરવો, અને રથાનિક, સરકાર તોહામતવાળાને ગાંડા માણસનાં કોઈ આશ્પરથાનમાં અથવા સારા બપતાવાળી બીજી યોગ્ય જગામાં પૂરી રાખવાનો હુકમ કરવાને મુખ્યત્વા ર છે, અને તે માજીસ્ટ્રેટ અથવા કોર્ટે સદરહુ હુકમ અમલમાં લાવવો.

૪૬૭. ૪૬૪મી અથવા ૪૬૫મી કલમ પ્રમાણે કોઈ ચોકસી અથવા ઇનસાફનું કામ મુલતવી રાખવામાં આવે, ત્યારે તે માજીસ્ટ્રેટ અથવા કોર્ટ જેમ હોય તેમ, કોઈપણ વખતે તે ચોકસી અથવા ઇનસાફ પાછો બરી કરવાને તથા તોહામતવાળાને પોતાની આગળ હાજર થવાનું અથવા આણવાનું ફરમાવવાને મુખ્યત્વાર છે.

જ્યારે તોહામતવાળાને ૪૬૫મી કલમ પ્રમાણે છુટો કર્યો હોય, અને તેના હાજર થવા બાબત જેઓ તેના બમીન થયા હોય તેઓ, જે અમલદારને તે માજીસ્ટ્રેટ અથવા કોર્ટ આ બાબત નિમિ તે અમલદારની આગળ તોહામતવાળાને રજુ કરે, ત્યારે તેહામતવાળો પોતાનો જવાબ કરવાને શક્તિવાન છે એવું સદરહુ અમલદારનું સર્ટિફિકેટ પુરાવામાં લઈ શકાય.

૪૬૮. જ્યારે, તે માજીસ્ટ્રેટની અથવા કોર્ટની આગળ, જેમ હોય તેમ, તેહામતવાળો હાજર થાય અથવા તેને ફરીથી આણવામાં આવે, ત્યારે તે પોતાનો જવાબ કરવાને શક્તિમાન છે એવું જો તે માજીસ્ટ્રેટની અથવા કોર્ટની નજરમાં આવે તો તે ચોકસી અથવા ઇનસાફ આગળ ચલાવવો.

જો તોહામતવાળો પોતાનો જવાબ કરવાને હજુ અશક્ત છે એવું તે માજીસ્ટ્રેટની અથવા કોર્ટની નજરમાં આવે, તો તે માજીસ્ટ્રેટ અથવા કોર્ટે, જેમ હોય તેમ, ૪૬૪મી અથવા ૪૬૫ મી કલમના ઠરાવો પ્રમાણે પાછું કામ ચલાવવું.

૪૬૯. જ્યારે ચોકસી અથવા ઇનસાફની વખતે તોહામતવાળો ગાંડો નથી એમ જણાય, અને તે માજીસ્ટ્રેટની આગળ આપેલા પુરાવા ઉપરથી તેના એવી ખાતરી થાય કે જે કૃત્ય તોહામતવાળાએ કરેલું છે તે કૃત્ય, જો તે ગાંડો ન હોત તો, ગુનેહો થાત, અને જ્યારે તે કૃત્ય કરેલું તે વખતે, ગાંડો હોવાને લીધે, તોહામતવાળો તે કૃત્યનો પ્રકાર, અથવા તે ખોટું અથવા કાયદા વિરુદ્ધ છે એવું બજાણવાને અશક્ત હતો એમ માનવાનું કારણ છે, ત્યારે તે માજીસ્ટ્રેટ તે મુકદ્દમો આગળ ચલાવવો, અને, જો તોહામતવાળાને સેશન કોર્ટમાં અથવા હૈ કોર્ટમાં કમિટ કર-

વા જોઈએ એમ હોય તો તેને, સેશન કોર્ટની અથવા હે કોર્ટની આગળ, જેમ હોય તેમ, ઇનસાફ સાફ મોકલવો.

૪૭૦. જ્યારે જ્યારે કોઈ માણસને એવાં કારણ ઉપરથી બિન-તકસીરવાર ઠરાવવામાં આવે કે તેણે જે વખતે કાંઈ ગુનહો કર્યાનું કેલેવામાં આવ્યું હોય તે વખતે તે ગાંડો હોવાને લીધે, તેનું જે કૃત્ય ગુનહો થાય છે એવું કેલેવામાં આવ્યું હોય તે કૃત્યનો પ્રકાર જાણવાને, અથવા તે ખોટું અથવા કાયદા વિરુદ્ધ છે એવું જાણવાને તે શખસ અશક્ત હતો ત્યારે ત્યારે ઠરાવમાં તે શખસે તે કૃત્ય કરેલું કે નહી તે વિશેષે કરીને જાણાવવું.

૪૭૧. જ્યારે જ્યારે તે ફેસલામાં એમ જાણાવવામાં આવે કે, જે કૃત્ય કર્યાનું કેલેવામાં આવ્યું હોય તે કૃત્ય તો હોમતવાળા શખસે કરેલું છે, ત્યારે ત્યારે જે મનની અશક્તિ ઠરાવવામાં આવી તે અશક્તિ ન હોત તો સદરહુ કૃત્ય ગુનહો થાત એમ હોય તો, જે માજીસ્ટ્રેટની અથવા કોર્ટની આગળ તે શખસનો ઇનસાફ થયો હોય તે માજીસ્ટ્રેટને અથવા કોર્ટને યોગ્ય લાંમ એવી જગ્યાએ તથા રીતે સદરહુ શખસને સારા જપતામાં રાખવાનો હુકમ તે માજીસ્ટ્રેટ અથવા કોર્ટે કરવો, અને સ્થાનિક સરકારના હુકમ માટે તે મુકદ્દમાનો રિપોર્ટ કરવો.

સ્થાનિક સરકાર સદરહુ શખસને ગાંડા માણસનાં કોઈ આશયસ્થાનમાં, અથવા તુરંગમાં અથવા સારા જપતાવાળી બીજી યોગ્ય જગ્યામાં પૂરી રાખવાનો હુકમ કરવાને મુખ્યત્વાર છે.

૪૭૨. જ્યારે કોઈ સખસને ૪૬૧ મી અથવા ૪૭૧ મી કલમના ઠરાવો મુજબ કેદ રાખ્યો હોય, ત્યારે જો તે સખસને કોઈ તુરંગમાં કેદ રાખ્યો હોય તો તુરંગનો ઇન્સ્પેક્ટર જનરલ, અથવા, જો ગાંડા માણસોના આશયસ્થાનમાં કેદ રાખ્યો હોય તો, ગાંડા માણસોના આશયસ્થાનના વિજીટરો, અથવા તેઓમાંના કોઈ એ, તે સખસના મનની સ્થિતિ કેવી છે એ નક્કી કરવાસાથે તે શખસને જોવા જવાને મુખ્યત્વાર છે; અને દર છ મહિનામાં ઓછામાં ઓછી એકવાર સદરહુ ઇન્સ્પેક્ટર જનરલ અથવા ઉપર લખેલા વિજીટરોમાંના એ વિજીટરોએ જઈને તે શખસને જોવો; અને સદરહુ ઇન્સ્પેક્ટર જનરલ અથવા વિજીટરોએ તે શખસના મનની સ્થિતિસંબંધી એક વિશેષ રિપોર્ટ સ્થાનિક સરકારને કરી મોકલવો.

૪૭૩. જો તે શખસને ૪૬૧મી કલમના ઠરાવોપ્રમાણે કેદ રાખ્યો હોય અને સદરહુ ઇન્સ્પેક્ટર જનરલ અથવા વિજીટરો તે શખસ પોતાનો જવાબ કરવાને શક્તિમાન છે એવા પોતાના અભિપ્રાયનો દાખલો આપે, ત્યારે, તે માજીસ્ટ્રેટ અથવા કોર્ટ, જેમ હોય તેમ, મુક્કરર કરે તે

ગાંડાપણાના સખસપરથી તો- હોમતવાળાને બિન તકસીરવાર ઠરાવવાનો ફેસલો.

સદરહુ સખસ પરથી બિન તકસીરવાર ઠરાવેલા શખસને સારા જપતામાં રાખવા આવત.

ઇન્સ્પેક્ટર જનરલે ગાંડા કેદી એને જોવાજવું.

ગાંડો કેદી પોતાનો જવાબ કરવાને શક્તિમાન છે એવા રીપોર્ટ

કરવામાં આવે
ત્યારે કેમ કરવું.

૪૬૬ મી અ
થવા ૪૭૧ મી ક
લમ પ્રમાણે કેદ
રાખેલી ગાંડી શ
ખસ છોડી મુક-
વા લાયક છે એ
મ જાહેર કરવા
માં આવે ત્યારે
કેમ કરવું.

ગાંડી માણુ-
સને તેનાં સગાં
વાહાજાને સંભા
ળને માટે સ્વા-
ધીન કરવા આ-
વત.

વખતે માણુજીની અથવા કોરટનીપાસે તે શખસને લઈ જવો, અને તે
માણુજીએ અથવા કોરટે તે શખસની તજવીજ ૪૬૮મી કલમના ઠરાવો
મુજબ કરવી, અને સદરહુ ઇન્સ્પેક્ટર જનરલનું અથવા વિહટરોનું સ-
ર્ટિફિકેટ પુરાવામાં લઈ શકાયે.

૪૭૪. જો તે શખસને ૪૬૬મી અથવા ૪૭૧મી કલમના ઠરાવો-
મુજબ કેદ રાખ્યો હોય, અને સદરહુ ઇન્સ્પેક્ટર જનરલ અથવા વિહટરો
એવો દાખલો આપે કે તેને છોડી મુકવામાં આવે તો તે પોતાની જાતને
અથવા બીજા કોઈપણ શખસને નુકસાન કરે એવો ભય તથી એવું અ-
મારી નજરમાં આવે છે, તો તે દાખલાઉપરથી સ્થાનિક સરકાર તે શખ-
સને છોડી મુકવાનો, અથવા કેદમાં અટકાવી રાખવાનો, હુકમ કરવાને
મુખત્યાર છે; અથવા, તેને ગાંડી માણુસોના કોઈ સરકારી આશ્રયસ્થાન-
માં નહીં મોકલ્યો હોય તો તેવા કોઈ આશ્રયસ્થાનમાં મોકલવાનો હુકમ કર-
વાને સ્થાનિક સરકાર મુખત્યાર છે; અને, સ્થાનિક સરકાર તેને આશ્રય-
સ્થાનમાં મોકલવાનો હુકમ કરે તો, એક ધનસાક આતાના અને એ વૈદ્યક
અમલદારનું કમિશન નિમવાને તે સરકાર મુખત્યાર છે.

જરૂર હોય તેવા પુરાવો લઈને સદરહુ કમિશને તે શખસનાં મનની
રિયતિવિશિષ્ટ પદ્ધતિપ્રમાણે ચોકસી કરવી, અને સ્થાનિક સરકારને રિપોર્ટ
કરવો, પછી પોતાની નજરમાં આવે તે પ્રમાણે સ્થાનિક સરકાર તે શખસ-
ને છોડી મુકવાનો અથવા અટકાવી રાખવાનો હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે.

૪૭૫. જ્યારે જ્યારે ૪૬૬મી અથવા ૪૭૧મી કલમના ઠરાવોપ્રમા-
ણે કેદ રાખેલા કોઈપણ શખસનો કોઈ સગો અથવા મિત્ર તે શખસને પો-
તાની સંભાળમાં તથા કબજામાં લેવાની આયશ પતાવે, ત્યારે ત્યારે તે સ-
ગો અથવા મિત્ર અરજી કરે એટલે અને તે હવાલે કરેલા શખસની બ-
રાબર સંભાળ લેવામાગત તથા તેની જાતને અથવા બીજા કોઈપણ શ-
ખસને નુકસાન નહીં કરવા દેવામાગત, સ્થાનિક સરકારની ખાત્રી લાયક
તારણ આપે, એટલે તે શખસને સદરહુ સગા અથવા મિત્રના હવાલા-
માં સોંપવાનો હુકમ કરવાને સદરહુ સરકાર મુખત્યાર છે.

જ્યારે તે શખસને એ પ્રમાણે હવાલે કરવામાં આવે, ત્યારે સ્થાનિક
સરકાર ફરમાવે એવો અમલદાર તે સરકાર ફરમાવે એવે વખતે તે શ-
ખસને જોવામાટે તેને હાજર કરવામાં આવશે એવી શરતે તેને હવાલે કરવો.

૪૭૬મી તથા ૪૭૪મી કલમના ઠરાવો, બની શકે તેટલે સુધી, આ
કલમના ઠરાવો પ્રમાણે સોંપેલા શખસોને લાગુ પડશે; અને આ કલમ-
પ્રમાણે જે જોનાર અમલદાર નિમવામાં આવે તેણે આપેલો દાખલો પુ-
રાવામાં લેવામાં આવશે.

બાબ ૩૫ મો.

ઈનસાફ ચલાવવામાં હરકત થાય એવા કેટલાએક ગુન્હાની બાબતમાં
કામ ચલાવવામાં આવત.

૪૭૬. જ્યારે કોઈપણ દિવાની, ફાજદારી અથવા મુલકી કોર્ટને એમ લાગે કે ૧૯૫મી કલમમાં કહેલા તથા પોતાની આગળ કરેલા અથવા ઇનસાફી મુકદ્દમો ચાલતો હોય તે દરમિયાનમાં પોતાની નજર હેઠળ આણેલા કોઈ ગુન્હાની ચોકસી કરવાનો સમય છે ત્યારે તે કોર્ટ કોઈપણ પ્રથમ ચોકસીની જરૂર હોય તો તે કર્યાપછી, પાસેમાં પાસેના પહેલા વર્ગના માજિસ્ટ્રેટની પાસે તે મુકદ્દમો ચોકસી અથવા ઇનસાફ કરવાસાર મોકલવાને, તથા તોહિમતવાળાને પેહરામાં આપીને સદરહુ માજિસ્ટ્રેટની પાસે મોકલવાને, અથવા તે માજિસ્ટ્રેટની આગળ હાજર થવાબાબત તેની પાસેથી પુરતું તારણ લેવાને, મુખત્યાર છે; અને સદરહુ ઇનસાફની અથવા ચોકસીની વખતે હાજર થઈને પુરાવો આપવામાટે કોઈપણ શખસને બાંધી લેવાને મુખત્યાર છે.

સદરહુ માજિસ્ટ્રેટ પછી કાયદા મુજબ કામ ચલાવવું જોઈએ, અને ૧૯૨મી કલમ પ્રમાણે મુકદ્દમા ખીજાની પાસે મોકલવાનો તેને અધિકાર મળ્યો હોય તો ખીજા કોઈ યોગ્ય અધિકારવાળા માજિસ્ટ્રેટની પાસે તે ચોકસી અથવા ઇનસાફ કરવાનું કામ મોકલવાને તે મુખત્યાર છે.

૪૭૭. ૪૪૪મી કલમમાં હેના દરાવોને અનુસરીને, સેશન કોર્ટ ૧૯૫ મી કલમમાં કહેલા અને પોતાની આગળ કરેલા અથવા કોઈ ઇનસાફી મુકદ્દમો ચાલતો હોય તે દરમિયાનમાં તેની નજર હેઠળ આણેલા ગુન્હા બાબત કોઈપણ શખસની ઉપર તોહિમત મુકવાને, અને પોતે મુકેલાં તોહિમત ઉપરથી તે શખસને કેદમાં મોકલવાને, અથવા તેના જામીન લેવાને અને તેનો ઇનસાફ કરવાને, મુખત્યાર છે.

તે ચોકસીનાં કારણસાર કોઈપણ શહેદીને હાજર કરાવાનું માજિસ્ટ્રેટને ફરમાવવાને સદરહુ કોર્ટ મુખત્યાર છે.

૪૭૮. જ્યારે સદરહુ પ્રકારનો કોઈપણ ગુન્હો કોઈ દિવાની અથવા મુલકી કોર્ટની આગળ કરવામાં આવે, અથવા કોઈ ઇનસાફી મુકદ્દમો ચાલતો હોય તે દરમિયાનમાં કોઈ દિવાની અથવા મુલકી કોર્ટની નજર હેઠળ આણવામાં આવે, અને તે મુકદ્દમાનો ઇનસાફ ફકત હૈ કોર્ટ અથવા સેશન કોર્ટ કરી શકે એમ હોય, અથવા તે મુકદ્દમાનો ઇનસાફ હૈ કોર્ટે અથવા સેશન કોર્ટે કરવો જોઈએ એમ સદરહુ દિવાની અથવા મુલકી કોર્ટ ધારે, ત્યારે સદરહુ દિવાની અથવા મુલકી કોર્ટ

૧૯૫ મી કલમમાં કહેલા મુકદ્દમામાં કામ ચલાવવાની રીત.

સદરહુ પ્રકારના ગુન્હા સેશન કોર્ટની આગળ કરવામાં આવે ત્યારે તે સંબંધી તે કોર્ટનો અધિકાર.

તપાસ પુરી કરવાનો તથા હૈ કોર્ટમાં અથવા સેશન કોર્ટમાં કમિટ કરવાનો દિવાની તથા મુલકી કોર્ટનો અધિકાર.

૪૭૬. મી. કલમ પ્રમાણે કોઈ માજિસ્ટ્રેટની પાસે તે મુકદ્દમો ચોકસી માટે મોકલવાને બદલે પોતાનીજ મજે તે ચોકસી પુરી કરવાને, અને, હૈકોર્ટની અથવા સેશન કોર્ટની જેમ હોય તેમ, આગળ ઇન્સાફ ચવાસાર તોહિમતવાળા શખસને કમિટ કરવાને અથવા તેના જામીન લેવાને મુખત્યાર છે.

આ કલમ પ્રમાણે કોઈ ચોકસી કરવાનાં કારણસાર, તે દિવાની અથવા મુલકી કોર્ટ ૪૪૩મી કલમ મહિના ડરાવોને અનુસરીને માજિસ્ટ્રેટના સધળા અખત્યાર ચલાવવાને મુખત્યાર છે; અને સદરહુ ચોકસીમાંનું તે કોર્ટનું કામ, બની શકે તેટલેસુધી, ૧૮મા બાબતના ડરાવો પ્રમાણે ચલાવવું, અને તે કામ કોઈ માજિસ્ટ્રેટે ચલાવ્યું હતું એમસમજવું.

સદરહુ પ્રકાર
ના મુકદ્દમામાં દિ
વાની કોર્ટે કેમ
કરવું.

૪૭૭. બ્યારે કોઈ દિવાની અથવા મુલકી કોર્ટ એ પ્રમાણે કોઈ પણ મુકદ્દમો મોકલે ત્યારે તે કોર્ટે તોહિમતનામું તથા મુકદ્દમો મોકલવા બાબતનો હુકમ તથા તે મુકદ્દમાનું દફતર પ્રેસિડેન્સી માજિસ્ટ્રેટની અથવા જિલ્લા માજિસ્ટ્રેટની અથવા ઇન્સાફસાર કમિટ કરવાનો અધિકાર બીજા જે માજિસ્ટ્રેટને હોય તે માજિસ્ટ્રેટની પાસે મોકલી દેવું; અને સદરહુ માજિસ્ટ્રેટે તે મુકદ્દમો તથા ક્રિયાદી તરફના અને તોહિમતવાળા તરફના શહેદાને, હૈકોર્ટની અથવા સેશન કોર્ટની આગળ, જેમ હોય તેમ, આણવા.

તિરસ્કારના કે
ટલાએક મુકદ્દમા
માં કેમ કરવું.

૪૮૦. બ્યારે હિંદુસ્તાનના ફાજદારી કાયદાની ૧૭૫ મી, ૧૭૮મી, ૧૭૯મી, ૧૮૦મી, અથવા ૨૨૮મી કલમમાં વરણવેલો કોઈ પણ ગુનેહા કોઈપણ દિવાની, ફાજદારી, અથવા મુલકી કોર્ટના દખતાં અથવા તેની સમક્ષ કરવામાં આવે, ત્યારે તે કોર્ટ ગુનેગારને પેલેરામાં અટકાવી રખાવાને મુખત્યાર છે, પછી તે ગુનેગાર રાણીસાહેબની વિલાયતી રૈયત હોય કે નહિ હોય તોપણ; અને તેજ દિવસે તે કોર્ટ હેઠે તેની પેલેલાં કોઈપણ વખતે, પોતાને દુરસ્ત લાગે તો, તે કોર્ટ તે ગુનો સાંબળવાને અને ગુનેગારને ઘણામાં ઘણા બસે રૂપીઆસુધી દંડની અને, દંડ ન આપે તો, એક મહિનાસુધીની મુદતની આસાન કેદની શિક્ષા કરવાને મુખત્યાર છે, પણ જો સદરહુ દંડ તે મુદત પુરી થતાં પેલેલાં આપવામાં આવે તો તેને તરત છોડી દેવો.

૪૪૩મી અથવા ૪૪૪મી કલમ મહિનો કોઈપણ મચકુર આ કલમ પ્રમાણે ચલાવેલાં કામને લાગુ પડે છે એમ સમજવું નહિ.

સદરહુ પ્રકાર
ના મુકદ્દમાઓનું
દફતર.

૪૮૧. સદરહુ પ્રકારના દરએક મુકદ્દમામાં, તે ગુનેહા જે હકીકતનો બનેલો હોય તે હકીકત, તથા ગુનેહગારે કોઈ મચકુર જાહેર કંપો હોય તો તે મચકુર, તેમજ ડરાવ તથા શિક્ષાનો હુકમ, એ તે કોર્ટે દફતરમાં દાખલ કરવું.

જે તે ગુનહો હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૨૨૮ મી કલમ પ્રમાણે હોય, તો જે કોર્ટને હરકત કરી હોય અથવા જે કોર્ટની ખેત્તબી થઈ હોય તે કોર્ટે જે ઇનસાફી મુકદ્દમો ચલાવવાને ખેડી હતી તે ઇનસાફી મુકદ્દમાનો પ્રકાર તથા તેનો ભાગ, અને જે હરકત અથવા ખેત્તબી કરી હોય તેનો પ્રકાર તે દફતરમાં બતાવવો.

૪૮૨. જે કોઈપણ કોર્ટને કોઈપણ કામમાં એમ લાગે કે ૪૮૦ મી કલમમાં કહેલા ગુનહોમાંનો કોઈપણ ગુનહો પોતાના દેખતાં અથવા પોતાની સમક્ષ ધ્યાનું તોહામત જે શખ્સની ઉપર આગ્યું હોય તે શખ્સને દંડ ન આપેલી કેદનીશિક્ષા કરવામાં આવે તે સિવાય બીજી રીતની કેદનીશિક્ષા કરવી નિષ્ક્રમે, અથવા ખસે રૂપીયા કર્તી વત્તો દંડ તેને કરવો નિષ્ક્રમે, અથવા જે બીજાં કોઈપણ કારણને લીધે તે કોર્ટનો મત એમ હોય કે તે મુકદ્દમાનો નિકાલ ૪૮૦ મી કલમ પ્રમાણે કરવો નહીં નિષ્ક્રમે, તો તે ગુનહો આ કાયદામાં પાછળ ઠરાવ્યા પ્રમાણે જે હકીકતનો બનેલો હોય તે હકીકત તથા તોહામતવાળાનો મચકુર દફતરમાં દાખલ કર્યા પછી સદરહુ કોર્ટ તે મુકદ્દમાનો ઇનસાફી કરવાની હકુમત જે માજીસ્ટ્રેટને હોય તે માજીસ્ટ્રેટની પાસે તે મુકદ્દમો મોકલવાને મુખ્યત્વાર છે, અને તે તોહામતવાળા શખ્સે સદરહુ માજીસ્ટ્રેટની આગળ હાજર થવા બાબત તારણ આપવાનું ફરમાવવાને મુખ્યત્વાર છે, અથવા પુરતું તારણ આપવામાં ન આવે તો, તે કોર્ટે સદરહુ શખ્સને પેહરામાં આપીને સદરહુ માજીસ્ટ્રેટની પાસે મોકલવો.

જે માજીસ્ટ્રેટની પાસે આ કલમ પ્રમાણે કોઈપણ મુકદ્દમો મોકલવામાં આવે તે માજીસ્ટ્રેટે તોહામતવાળાં શખ્સની ઉપર થયેલી ફરિયાદ આ કાયદામાં પાછળ ઠરાવેલી રીતે સાંભળવા માંડવી.

૪૮૩. સન ૧૮૭૭ ના હિંદુસ્તાનના નોંધવા બાબતના આક્ટ પ્રમાણે નિમેલો હરકોઈ રજીસ્ટાર અથવા હરકોઈ સબરજીસ્ટાર, રથાનિક સરકાર એમ ફરમાવે તારે, ૪૮૦ મી તથા ૪૮૨ મી કલમના અર્થ પ્રમાણે દિવાની કોર્ટ છે એમ સમજવું.

૪૮૪. કોઈ શખ્સને કાયદા મુજબ કોઈ વસ્તું કરવાનું ફરમાવ્યું હોય તે કરવાની તેણે ના કહી હોય અથવા કસુર કરી હોય અથવા બાણી નિષ્ક્રમે ખેત્તબી અથવા હરકત કરી હોય, તે બાબત કોઈ કોર્ટે ૪૮૦ મી કલમ પ્રમાણે તેને શિક્ષા કરવાનો ઠરાવ કર્યો હોય તારે, તે ગુ-

મુકદ્દમાની તબીબ ૪૮૦ મી કલમ પ્રમાણે કરવી નહીં નિષ્ક્રમે એ એમ કોર્ટની નજરમાં આવે તારે કેમ કરવું.

રજીસ્ટાર અથવા સબરજીસ્ટાર ૨ ૪૮૦ મી તથા ૪૮૨ મી કલમના અર્થ પ્રમાણે દિવાની કોર્ટ છે એમ ક્યારે સમજવું.

ગુનહોગાર હુકમ માને અથવા માફ માગે એટલે તેને છોડી દેવા બાબત.

નહેગારે સદરહુ કોરટના હુકમને અથવા માગણીને તાબે થાય, અથવા તે કોરટની ખાત્રી થાય તે રીતે તે માફ માગે, એટલે પોતાની મરજી મુજબ તેને છોડી દેવાને અથવા શિક્ષા માફ કરવાને તે કોરટ મુખ્યત્વાર છે.

જે શખ્સ જ
વાખ દેવાની અ
થવા દસ્તાવેજ
રજી કરવાની ના
કહે તે શખ્સને
કેદ કરવા અથ
વા હવાલે કરવા
ખાખત.

૪૮૫. જે કોઈ ફાજદારી કોરટની આગળ કોઇપણ સહિદને જે સવાલો પુછવામાં આવે તે સવાલોના જવાબ દેવાની અથવા તે શખ્સના કબજામાં હોય અથવા અખત્યારમાં હોય જે દસ્તાવેજ રજી કરવાનું તે કોરટ તેને ફરમાવે તે દસ્તાવેજ રજી કરવાની તે શખ્સ ના કેહે, અને એ પ્રમાણે ના કેહેવાનું, કોઇપણ વાજબી કારણ તે શખ્સ ન બતાવે તો સદરહુ કોરટ ઘણામા ઘણા સાત દિવસ સુધીની ગેમ તે મુદત સુધી તે સહિદને આસાન કેદની શિક્ષાનો હુકમ કરવાને અથવા પ્રમુખ માજિસ્ટ્રેટની અથવા જજની સહીનું વારંટ કાઢાડીને કોરટના કોઈ અમલદારને હવાલે કરવાને મુખ્યત્વાર છે; અને તેમ કરવાનાં કારણો તે કોરટે દફતરમાં લખવાં; પણ જે દરમિયાનમાં સદરહુ શખ્સ જવાબની આપવાને તથા જવાબ દેવાને અથવા સદરહુ દસ્તાવેજ રજી કરવાને કબુલ થાય તો બાકીની શિક્ષા માફ કરવી; જે તે ઉપર મુજબ ના કહ્યા કરે તો ૪૮૦ મી અથવા ૪૮૨ મી કલમના હરાવો પ્રમાણે તેની તજવીજ કરવાનો અધિકાર છે, અને, રાયલ ચાર્ટરથી સ્થાપેલી કોઈ કોરટની ખાખતમાં, તે સહિદે તિરસ્કારનો ગુનો ક્યો છે એમ સમજવું

તિરસ્કારનાં કા
મોમાં ગુનાની
સાબિતીના હરાવ
ઉપર અપીલ.

૪૮૬. કોઇપણ શખ્સને ૪૮૦ મી અથવા ૪૮૫ મી કલમ પ્રમાણે કોઇપણ કોરટે શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય ત્યારે આ કાયદામાં પાછળ ગમે તે કહ્યું હોય તે છતાં, તે કોરટમાં કરેલાં હુકમનામાં અથવા હુકમો ઉપર અપીલો સામાન્યતઃ જે કોરટને થઈ શકતી હોય તે કોરટને તે શખ્સ અપીલ કરવાને મુખ્યત્વાર છે.

આ કલમ પ્રમાણે કરેલી અપીલોને ૩૧ મા ખાખતના હરાવો જેટલે સુધી લાગુ પડી શકતા હોય તેટલે સુધી લાગુ પડશે, અને જે હરાવ ઉપર અથવા જે શિક્ષાના હુકમ ઉપર અપીલ કરવામાં આવી હોય તે હરાવમાં ફેરફાર કરવાને અથવા તે રદ કરવાને અથવા તે શિક્ષા ઓછી કરવાને અથવા તે રદ કરવાને અપીલ કોરટ મુખ્યત્વાર છે.

હાલિકાનાં કોઈ મુખ્ય શેહેરમાંની સમાલકાઝ કોરટે એ પ્રમાણે ગુના હરાવો હોય તે ઉપર અપીલ હે કોરટમાં ચાલશે, અને

બીજી કોઈ સમાલકાઝ કોરટે એ પ્રમાણે ગુના હરાવો હોય ત્યારે જે સેશન વુકડીમાં હે સદરહુ કોરટ આવેલી હોય તે સેશન વુકડીની સેશન કોરટમાં તે ઉપર અપીલ ચાલશે.

ઉપર કહ્યા મુજબ નિમલ્લા રજિસ્ટાર અથવા સબરજિસ્ટાર તરીકે કોઈપણ અમલદાર એ પ્રમાણે ગુન્હા ઠરાવ્યો હોય, અને સદરહુ અમલદાર કોઈ દિવાની કોર્ટનો જડજ પણ હોય, ત્યારે જો સદરહુ ઠરાવ તે અમલદારે સદરહુ પ્રકારના જડજ તરીકે પોતાના હુદ્દાની રૂએ કરેલું હુકમનામું હોય તો આ કલમના પાછલા ભાગ પ્રમાણે, જે કોર્ટને અપીલ કરવામાં આવે તે કોર્ટને સદરહુ ઠરાવ ઉપર અપીલ કરવાનો અધિકાર છે, અને બીજા કામોમાં જિલ્લા જડજને અથવા ઇલાકાનાં મુખ્ય શેહેરામાં હોય તે કોર્ટને તે અપીલ કરવાનો અધિકાર છે.

૪૮૭. ૪૭૭ મી, ૪૮૦ મી અને ૪૮૫ મી કલમમાં ઠરાવ્યું છે તે શિવાય બીજી રીતે કોઈ હોય કોર્ટના જડજ શિવાય, તથા રંગુનના રિકોર્ડર શિવાય, તથા પ્રેસિડેન્સી માજિસ્ટ્રેટો શિવાય, બીજા કોઈ કાબજદારી કોર્ટના જડજે અથવા માજિસ્ટ્રેટ ૧૯૫ મી કલમમાં કહેલો કોઈપણ ગુન્હા તેની આગળ અથવા તેના અધિકારનો તિરસ્કાર થાય એવી રીતે કરવામાં આવે અથવા કોઈ ઇનસાફી મુકદ્દમો ચાલતો હોય ત્યારે સદરહુ જડજ અથવા માજિસ્ટ્રેટ તરીકે તેની નજર હેઠળ આણવામાં આવે ત્યારે તે ગુન્હા બાબત કોઈપણ શખ્સનો ઇનસાફ કરેલો નહિ.

૪૭૯ મી અથવા ૪૮૨ મી કલમ માલિના કોઈપણ મચકુરથી એમ સમજવું નહિ કે સેશન કોર્ટમાં અથવા હોય કોર્ટમાં કમિટ કરવાનો અધિકાર જે માજિસ્ટ્રેટને હોય તે માજિસ્ટ્રેટ પોતે જ કોઈપણ મુકદ્દમો સદરહુ કોર્ટમાં કમિટ કરે તેમાં, અથવા કોઈ પ્રેસિડેન્સી માજિસ્ટ્રેટ કોઈપણ મુકદ્દમો બીજા કોઈ માજિસ્ટ્રેટની પાસે ચોકસી કરવાસાર મોકલવાને બદલે પોતાની જ મેજે તે મુકદ્દમોનો નિકાલ કરે તેમાં અટકાવ થયે.

બાબ ૩૬ મો.

ઓરતોનાં તથા બાળકોના ગુજરાન બાબત.

૪૮૮. જો કોઈ શખ્સની પુરતી ટ્રવેલકિટ હોય, અને તે પોતાની ઓરતનું અથવા પોતાની મેજે પોતાનું ગુજરાન ચલાવવાને અશક્ત હોય એવા કોઈ કાયદાસર અથવા ગેરકાયદાસર બાળકનું ગુજરાન ચલાવવાની ગફલત કરે અથવા ના કહે તો, એ પ્રમાણે ગફલત કરેલાનો અથવા ના કહેલાનો પુરાવો થયેથી, જિલ્લા માજિસ્ટ્રેટ અથવા કોઈ પ્રેસિડેન્સી માજિસ્ટ્રેટ અથવા કોઈ પેટા તુકડી માજિસ્ટ્રેટ અથવા પેહેલા વર્ગનો કોઈ માજિસ્ટ્રેટ તે શખ્સની ઓરતનાં અથવા સદરહુ પ્રકારનાં બાળકનાં ગુજરાનને માટે દર મહિને એકદર પચાસ રૂપિયાથી વધારે નહિ હોય

૧૯૫મી કલમમાં કહેલા ગુન્હા કેટલાએક જડજની તથા માજિસ્ટ્રેટની આગળ કરવામાં આવે ત્યારે તેઓએ તે ગુન્હાઓનો ઇનસાફ કરવાનહી

ઓરતોના તથા બાળકોના ગુજરાન બાબત હુકમ.

એવું ને લવાજમ સદરહુ માનિજ્ઞેટને યોગ્ય લાગે તે લવાજમ કાઢાડીને તે માનિજ્ઞેટ વખતે વખતે ફરમાવે તેવા શખસને આપવાનો હુકમ સદરહુ શખસની ઉપર કરવાને મુખત્યાર છે.

સદરહુ લવાજમ હુકમની તારિખથી આપવું પડશે.

હુકમ જખરો
થી અમલમાં લા
વવા બાબત.

ને શખસને એ પ્રમાણે હુકમ કર્યો હોય તે શખસ તે હુકમ માનવાની જાણી જોઈને ગફલત કરે, તો તે હુકમ નેટલીવાર તોડવામાં આવે તેટલીવાર લેહેણી રકમ દંડ વસુલ કરવા માટે ને રીત આ કાયદામાં પાડળ ફરાખી છે તે રીત પ્રમાણે વસુલ કરવા માટે સદરહુ પ્રકારનો કોઈ પણ માનિજ્ઞેટ વારંટ કાઢાડવાને મુખત્યાર છે, અને તે વારંટ બનવા પછી બાકી રહેલું દરએક મહિનાનું ને લવાજમ તે સઘળા લવાજમ બાબત અથવા તેના કોઈ પણ ભાગ બાબત ઘણામાં ઘણા એક એક મહિના પ્રમાણે સદરહુ શખસને કેદની ચિક્ષાનો હુકમ કરવાને તે માનિજ્ઞેટ મુખત્યાર છે:

વિશેષ ફરાવ.

પણ એવું ફરાવ્યું છે કે જો તે શખસ એમ કેહે કે મહારી ઓરત મહારી સાથે રહે તો તેનું ગુજરાન ચલાવવાને હું તૈયાર છું, અને તેની ઓરત તેની સાથે રહેવાની ના કેહે, તો એ પ્રમાણે ના કેહેવાનાં ને કોઈ કારણો તે ઓરત જણાવે તે કારણો ધ્યાનમાં લેવાને સદરહુ માનિજ્ઞેટ મુખત્યાર છે; અને તે પ્રમાણે તે શખસે પોતાની ખુસી ખતાબ્યાં છતાં જો તે માનિજ્ઞેટની એવી ખાત્રી થાય કે સદરહુ શખસ છિનાજું કરે છે અથવા તે હંમેશ પોતાની ઓરતની સાથે નિર્દયપણાંથી આલ્પોછે, તો તે માનિજ્ઞેટ આ કલમ પ્રમાણે હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે.

જો કોઈ ઓરત છિનાજું કરતી હશે, અથવા કોઈ પુરતાં કારણ વિના પોતાના ઘણીની સાથે રહેવાની ના કેહેશે, અથવા તેઓ બેઉ માંદા માંદે સમજુતી કરીને જુદાં રહેતાં હશે, તો તે ઓરતને આ કલમ પ્રમાણે તેના ઘણીપાસેથી કોઈ લવાજમ મળવાનો હક થશે નહીં.

ને ઓરતના લાભમાં આ કલમ પ્રમાણે હુકમ કર્યો હોય તે ઓરત છિનાજું કરે છે અથવા પુરતાં કારણ વિના પોતાના ઘણીની સાથે રહેવાની ના કેહે છે અથવા તેઓ બેઉ માંદા માંદે સમજુતી કરીને જુદાં રહે છે એવી સાબિતી થયેથી તે માનિજ્ઞેટે તે હુકમ રદ કરવો.

આ બાબત પ્રમાણે સઘળો પુરાવો, ઘણીની અથવા બાપની, પ્રસંગ પ્રમાણે, સમક્ષ લેવો, અથવા તેને જાતે હાજર થવાનું માફ કર્યું હોય ત્યારે તેના ખર્ચાડની સમક્ષ લેવો, અને સમનના મુકદમાઓની બાબતમાં ફરાવલી રીતે લખી લેવો.

૪૮૯. ૪૮૮ મી કલમ પ્રમાણે માસિક લવાજમ ને શખસને મળતું હોય તે શખસની, અથવા તેજ કલમ પ્રમાણે પોતાની એરતને અથવા બાળકને માસિક લવાજમ આપવાનો હુકમ ને શખસની ઉપર કર્યો હોય તે શખસની હાલતમાં ફેરફાર થયો છે એવા પુરાવા થયેથી તે લવાજમમાં પોતાને યોગ્ય લાગે એવા ફેરફાર કરવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખતિયાર છે, પણ એવું કરાવ્યું છે કે એકંદર રકમ દર માસે પચાસ રૂપિયાથી વધારે થવી નહીં જોઈયે.

૪૯૦. ગુજરાતનો હુકમ ને શખસના લાભમાં કર્યો હોય તે શખસને, અથવા તેનો કોઈ વાલી હોય તો તેને, અથવા ને શખસને તે લવાજમ આપવાનું હોય તેને વગર ખરચે તે હુકમની એક નકલ આપવી; અને ને શખસની ઉપર તે હુકમ કર્યો હોય તે શખસ ને જગાએ હોય તે જગામાં કોઈ પણ માજીસ્ટ્રેટની એવી જાતી થાય કે હુકમના પક્ષકાર તેજ છે, અને ને લવાજમ દેવું થયું છે તે લવાજમ આપ્યું નથી એટલે સદરહુ હુકમ અમલમાં લાવવાનો અધિકાર સદરહુ માજીસ્ટ્રેટને છે.

લવાજમમાં ફેરફાર કરવા બાબત.

ગુજરાતનો હુકમ જખરી અમલમાં લાવવા બાબત.

બાબ ૩૭ મો.

હેબિયસ કાર્પસના જેવા પ્રકારના હુકમ બાબત.

૪૬૧. કલકત્તા, મદ્રાસ તથા મુંબાઈમાં હેના ઇનસાફની હૈકોર્ટમાંની કોઈ પણ હૈકોર્ટને ફરસ્ત લાગે ત્યારે, તે હેકળ લખ્યા મુજબ ફરમાવવાને મુખતિયાર છે—

હેબિયસ કાર્પસના જેવા પ્રકારનો હુકમ કહાડવાનો અધિકાર.

(અ) પોતાની મામૂલ અસલ દિવાની હકુમતની હદમાં હેના કોઈ શખસની કાયદામુજબ તજવીજ થવા માટે તેને પોતાની આગળ આણવો, એવું;

(બ) સદરહુ હદમાં હે સરકારી અથવા જાનગી પેહરામાં ગેર કાયદેસર અથવા ગેર વાજબી રીતે અટકાવી રાખેલા કોઈ શખસને છોડી દેવો, એવું;

(ક) સદરહુ હદમાં હે આવેલી કોઈ પણ તુરંગમાં કોઈ કેદીને અટકાવી રાખ્યો હોય તે કેદીને સદરહુ કોર્ટમાં ને કામ ચાલુ હોય અથવા ને કામની ચોકસી કરવાની હોય તે કામમાં શહેદ દાખલ તપાસવા માટે તેને તે કોર્ટની આગળ આણવો, એવું;

(ડ) ઉપર કહ્યા મુજબ કોઈ કેદીને અટકાવી રાખ્યો હોય તેને કોઈ કોર્ટ માર્શિયલની આગળ અથવા ગવર્નર જનરલ ઇન કોન્સિલ તરફથી કાહાડેલાં કોઈ પણ કમિશનને આધારે કામ કરનારા

કોઈ પણ કમિશનરોની આગળ તેનો ઇનસાફ થવાસાર અથવા સદરહુ કોર્ટ માર્શિયલની અથવા કમિશનરોની આગળ જે બાબત ચાલુ હોય તે બાબતસંબંધી તેને તપાસવાસાર સદરહુ કોર્ટ માર્શિયલની અથવા કમિશનરોની આગળ આણવો, એવું;

(ઈ) સદરહુ હદમાંદના કોઈ કેદીનો ઇનસાફ થવાસાર તેને એક પેઢેરામાંથી ખસેડીને બીજા પેઢેરામાં લઈ જવો એવું; અને

(ફ) પકડવાના હુકમકુપરથી શરીર સિપીકાર્પસનું રિટર્ન મોકલે એટલે સદરહુ હદમાંદના કોઈ પ્રતિવાદીને જાતે આણવો એવું;

સદરહુ પ્રકારની દરએક દે કોર્ટ આ કલમમુજબની બાબતોમાં કામ ચલાવવાની રીત સંબંધી નિયમન કરવાસાર વખતે વખતે કાનુન કરવાને મુખતિયાર છે.

આ કલમમાંલેનો કોઈ પણ મચકુરે બંગાલાના સન ૧૮૧૮ ના ૩ જી કાયદાપ્રમાણે અથવા મદ્રાસના સન ૧૮૧૯ના ૨ જી કાયદાપ્રમાણે અથવા મુંબઈના સન ૧૮૨૦ના ૨૫મા કાયદાપ્રમાણે અથવા ગવર્નર જનરલ ઈન કોંસિલના સન ૧૮૫૦ના ૩૪મા અથવા સન ૧૮૫૮ના ૩ જી આક્ટપ્રમાણે અટકાવી રાખેલા શબ્દોને લાગુ નથી.

ભાગ ૯ મો.

પુરવાણી ઠરાવો.

બાબ ૩૮ મો.

પબ્લિક પ્રાસિફ્યુટરબાબત(એટલે સરકારની તરફથી ફરિયાદ પક્ષનું કામ ચલાવવાસાર ઠરાવેલા માણસબાબત).

પબ્લિકપ્રાસિ
ફ્યુટરો નિમવાનો
અધિકાર.

૪૬૨. સામાન્ય રીતે અથવા ગમે તે મુકદ્દમામાં અથવા ગમે તે વર્ગના મુકદ્દમાસાર કોમપણુ રથાનિક ક્ષેત્રમાં એક અથવા વધારે અમલદારો નિમવાને ગવર્નર જનરલ ઇનકોન્સિલ અથવા રથાનિક સરકાર મુખતિયાર છે, અને તે અમલદારોને પબ્લિક પ્રાસિફ્યુટરો કેહેવા.

સેશનકોર્ટમાં ઇનસાફ થવાસાર કોમપણુ મુકદ્દમો કમિટ કર્યો હોય તેમાં પબ્લિક પ્રાસિફ્યુટર ગેરહાજર હોય, અથવા કોમપણુ પબ્લિક પ્રાસિફ્યુટરને નિમ્બોજ ન હોય, ત્યારે બીજા જે શબ્દસ આરિટ્ડ ડિસ્મિક્ટ સુપરિટેન્ડેંટથી હુતરતા દરજ્જાનો પોલીશ અમલદાર ન હોય તે શબ્દસને

• જેને પકડવો હોય તેને કમળમાં લીધાં છે એવું પત્રક. S. P. P.

તે મુકદમાનાં કારણસાર પબ્લિક પ્રાસિયુટર નિમવાને નિહા માન્ય-
ક્ષેત્ર, અથવા નિહા માન્યક્ષેત્રના નિર્બંધ હેઠળ રહેતો પેટા પુકડી મા-
ન્યક્ષેત્ર મુખત્યાર છે.

૪૯૩. પબ્લિક પ્રાસિયુટરને સોંપેલા હરકોઈ મુકદમાની ચોકસીનું
અથવા ઇનસાફનું અથવા અપીલનું કામ કોઈ કોર્ટમાં ચાલુ હોય ત્યારે
તેને તે કોર્ટમાં લખેલાં મુખત્યારનામાં વગર હાજર થઈને ખાલવાનો
અખત્યાર છે; અને સદરહુ પ્રકારના કોઈપણ મુકદમામાં કોઈપણ શખ્સ
સની ઉપર કોઈપણ કોર્ટમાં ફરિયાદ ચલાવવા માટે કોઈપણ શખ્સ
કોઈ પ્લીડરને નીમી, તો ફરિયાદનું કામ પબ્લિક પ્રાસિયુટરે ચલાવવું,
અને જે પ્લીડરને એ પ્રમાણે નીમ્યો હોય તે પ્લીડરે તેના હુકમ પ્રમાણે
તે મુકદમામાં ચાલવું.

૪૯૪. ચર્વર્નર જનરલ ઇન્ફ્રેન્ચિસેડ અથવા સ્થાનિક સરકારે નિ-
મિત્તો કોઈપણ પબ્લિક પ્રાસિયુટર જ્યુરીથી ઇનસાફ કરવાના મુકદમા-
ઓમાં જ્યુરીનો હરાય કહી સંબળાવતાં પેટેલાં અને બીજા મુકદમાઓમાં
ફેસલો આપતાં પેટેલાં કોર્ટની સંમતીથી કોઈપણ શખ્સની ઉપર ફરિ-
યાદનું કામ ચલાવવાનું જોડી દેવાને મુખત્યાર છે, અને આ પ્રમાણે
જોડી દેવું તે,

(અ) જો તેલોમતનામું તૈયાર કર્યા પેટેલાં એ પ્રમાણે જોડી દેવામાં
આવે તો તે ઉપરથી તેલોમતવાળાને જોડી મુકવે;

(બ) જો તેલોમતનામું તૈયાર કર્યા પછી અથવા આ કાયદાપ્રમાણે
તેલોમતનામાની જરૂર ન હોય ત્યારે જો એ પ્રમાણે જોડી દેવામાં
આવે તો તેલોમતવાળાને બિન તકસીરવાર ડેરવવા.

૪૯૫. કોઈપણ માન્યક્ષેત્ર કોઈપણ મુકદમાની ચોકસી અથવા
ઇનસાફનું કામ કરતો હોય ત્યારે પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટરના દરબજા કરતાં ઉ-
તરતા દરબજાના પોલીસ અમલદાર સિવાય બીજા કોઈપણ શખ્સને
ફરિયાદપક્ષનું કામ ચલાવવાની પરવાનગી આપવાને તે મુખત્યાર છે;
પણ સદરહુ પરવાનગી વગર એ પ્રમાણે કરવાનો હુકમ આડપેક્ટ જનરલ
અથવા સ્ટાંડીંગ ટ્રેસિસ અથવા સરકારી સોલિસિટર અથવા પબ્લિક
પ્રાસિયુટર સિવાય અથવા બીજા જે અમલદારને સ્થાનિક સરકારે
આ ખાસત સામાન્ય રીતે અથવા વિશેષ કરીને અધિકાર આપેલો હશે
તે અમલદાર સિવાય બીજા કોઈપણ શખ્સને નથી.

ફરિયાદપક્ષનું કામ ચલાવનાર કોઈપણ શખ્સ પોતાની જાતે અથવા
કોઈ પ્લીડરની મારફતે એ પ્રમાણે કરવાને મુખત્યાર છે.

પબ્લિક પ્રાસિ-
યુટર પોતાને સોં-
પેલા મુકદમામાં
સઘળી કોર્ટમાં
ખાલવાને મુખ-
ત્યાર છે.

ખાનગી રીતે
કરેલા પ્લીડરોએ
તેના તાબામાં રે-
હેવું.

ફરિયાદનું કા-
મ ચલાવવાનું જો-
ડી દેવામાં આ-
વે તેનું પરિણામ.

ફરિયાદપક્ષનું
કામ ચલાવવાની
પરવાનગી.

બાબ ૩૯ મા.

જમીન બાબત.

જમીન લઈ
શકાય એવા ગુ-
નહો હોય તો જ
મીન લેવાબાબત.

૪૮૬. જમીન નહીં લઈ શકાય એવા કોઈ ગુનહાનું તોહો શખ્સ ઉપર આવ્યું હોય તે શખ્સસિવાય બીજા કોઈપણ શખ્સ અમલદારના હવાલામાં કોઈ પોલીસથાણું હોય તે અમલદાર વગર પકડે અથવા અટકાવી રાખે, અથવા કોઈ કોરટની આગળ તે હાજર થાય અથવા તેને આજુબામાં આવે, અને તે શખ્સ અમલદારના કેદમાં હોય ત્યારે અથવા સદરહુ કોરટની આગળ કા લવું હોય ત્યારે કોઈપણ વખતે તે શખ્સ જમીન આપવાને તૈયાર ત્યારે તેને જમીનઉપર છોડવો: પણ એવું હરથું છે કે, જો સદરહુ અમલદારને અથવા કોરટને દુરસ્ત લાગે તો, તે સદરહુ શખ્સની જમીન લેવાને બદલે તે શખ્સ હાજર થવાબાબત આ કાયદામાં ન દરાવેલી રીતે વગર જમીન એક ખત કરી આપે એટલે તેને છોડી મુખતિયાર છે.

જમીન નહી
લઈ શકાય એવા
ગુનહો હોય તો
જમીન ક્યારે લે
વાનો અધિકાર છે.

૪૮૭. જમીન નહીં લઈ શકાય એવા કોઈપણ ગુનહાનું તો જે શખ્સની ઉપર આવ્યું હોય તે શખ્સને જે અમલદારના હવાલામાં કોઈ પોલીસ-થાણું હોય તે અમલદાર વગર વારંટ પકડે અથવા રાખે, અથવા કોઈ કોરટની આગળ તે શખ્સ હાજર થાય અથવા આજુબામાં આવે, ત્યારે તેને જમીનઉપર છોડવાનો અધિકાર છે જે ગુનહાનું તોહોમત તે શખ્સની ઉપર મુક્યું હોય તે ગુનહો તેણે એમ માનવાના વાજબી સબબ જણાય તો તેને એપ્રમાણે છોડવો.

જો, તપાસ અથવા ચોકસી અથવા ઇનસાફ, જેમ હોય તે લેતો હોય ત્યારે કોઈપણ વખતે સદરહુ અમલદારને અથવા કોરટને જણાય કે તોહોમતવાળાએ સદરહુ ગુનહો કર્યો હોય એમ માનવા જબી સબબ નથી, પણ તેની તકસીર બાબત વધારે ચોકસી પૂરતા સબબ છે, તો સદરહુ ચોકસી થતાંસુધી તોહોમતવાળાને ઉપર છોડવો, અથવા સદરહુ અમલદારની અથવા કોરટની આવે તો, આ કાયદામાં આગળ દરાવ્યા પ્રમાણે તોહોમતવાળો થવા માટે વગર જમીન ખત લખી આપે તો તેને છોડવો.

આ કલમ પ્રમાણે જે શખ્સને છોડવામાં આવ્યો હોય તે શખ્સ આ કાયદાપ્રમાણે ચાલતાં કામમાં પછી કોઈપણ વખતે, પકડાવવા તેને કેદમાં મોકલવાને હરકોઈ કોરટ મુખતિયાર છે.

૪૬૮. આ બાબ પ્રમાણે કરી આપવાનાં દરેક ખતની રકમ, મુકદમાની હકીકત તરફ પોગ્ય લક્ષ આપીને, મુકદ્દર કરવી અને તે અ-
તીથય બારે હોવી નહીં જોઈયે; અને કોઈપણ મુકદમામાં કોઈપણ શખ્સ-
સના જમીન લેવાનું અથવા કોઈ પોલીસ અમલદારે અથવા માજીસ્ટ્રેટ
માગેલા જમીનની રકમ ઓછી કરવાનું ફરમાવવાને હેકોરટ અથવા
સેશન કોર્ટ મુખતિયાર છે, પછી તે મુકદમામાં યુનહો સાબિત થયાના
દરાય ઉપરથી અપીલ થાય કે નહીં તોપણ.

૪૬૯. કોઈપણ શખ્સને જમીન ઉપર અથવા તેનાં પોતાનાં ખત
ઉપર છોડતાં પેહલાં જોટલી રકમ, પોલીસ અમલદારને અથવા કોર્ટને,
જેમ હોય તેમ, બસ લાગે તેટલી રકમનું ખત સદરહુ શખ્સે કરી આપવું,
અને તેને જમીન ઉપર છોડવામાં આવે ત્યારે એક અથવા વધારે પુરતા
જમીનોએ સદરહુ ખત કરી આપવું એવી શરત કે ફલાણે વખતે તથા
જગ્યાએ સદરહુ શખ્સ હાજર થશે, અને, પ્રસંગપ્રમાણે, તે પોલીસ અ-
મલદાર અથવા કોર્ટ જુદીરીતે ફરમાવે ત્યાં સુધી તે પ્રમાણે હાજર થયાકરશે.

જરૂર હોય તો વળી જમીન ઉપર છોડેલા શખ્સને હે કોર્ટમાં
અથવા સેશન કોર્ટમાં અથવા બીજી કોર્ટમાં તોહિમતનાં જવાબ દેવાને
જ્યારે ફરમાવવામાં આવે ત્યારે હાજર થવાને તેને તે ખતથી બાંધી લેવો.

૫૦૦. તે ખત કરી આપવામાં આવે એટલે તુરત જે શખ્સે
હાજર થવા બાબત તે ખત કરી આપવામાં આવ્યું હોય તે શખ્સને
છોડવો; અને તે તુરંગમાં હોય ત્યારે જે અમલદારના હવાલામાં તે તુરંગ
હોય તે અમલદારની ઉપર તોહિમતવાળાના જમીન લેનારી કોર્ટે છોડી
દેવાનો હુકમ મોકલવો, અને તે હુકમ પોહિચિથી સદરહુ અમલદારે તેને છોડવો.

આ કલમમાં હિના અથવા ૪૬૮ મી અથવા ૪૬૭ મી કલમમાં હિના
કોઈપણ મચકુરથી એમ સમજવું નહીં કે જે બાબતના સંબંધમાં તે ખત
કરી આપ્યું હોય તે સિવાય બીજી કોઈ બાબતસાર અટકાવી રાખવા
લાયક કોઈ શખ્સને છોડવાની જરૂર છે.

૫૦૧. જે બુઝથી અથવા દગાને લીધે અથવા બીજી રીતે કાચા
જમીન કબ્જલ કરવારમાં આવ્યા હોય, અથવા પછવાડેથી તેઓ કાચા
થાય, તો કોર્ટ પકડવાનું વારંટ કાઢાડીને જમીન ઉપર છોડેલા શખ્સને
પોતાની આગળ આણવાનું ફરમાવવાને મુખતિયાર છે, અને પાકા
જમીન ખોળી આપવાનો તેને હુકમ કરવાને, અને એ પ્રમાણે કરવામાં
તે કસુર કરે તો તેને તુરંગનાં મોકલવાને કોર્ટ મુખતિયાર છે.

૫૦૨. જમીન ઉપર છોડેલા કોઈ શખ્સે હાજર રહેવા બાબત તથા
હાજર થવા બાબત જેઓ જમીન થયા હોય તે સમજના અથવા હરકોઈ

જમીન હ
નું અથવા
મીનની રકમ
છી કરવાનું
માવવાનો અ
કાર.

તોહિમતવા
નું તથા જર્મ
નું ખત.

પેહરામાંથી
ડી દવા બાબ

પ્રથમ લીધે
જમીન કાચો
ય ત્યારે પાકો
મીન આપવ
હુકમ કરવાનો
ધિકાર.

જમીનોને
ટા કરવા બાબ

જામીન સદરહુ ખત તદન અથવા જોટલું પોતાની સાથે સંબંધ રાખી હોય તેટલું રદ કરવાની અરજી કોઈ પણ વખતે કોઈ માજીસ્ટ્રેટને કરવાને મુખત્યાર છે.

સદરહુ અરજી કર્યા ઉપરથી તે માજીસ્ટ્રેટે પોતાનું પકડવાનું વારંદ કાઢીને એપ્રમાણે જોડેલા શખસને પોતાની આગળ આજુવાનું ફર માવવું નોંધવું.

સદરહુ શખસ તે વારંદની રૂએ હાજર થાય અથવા તે પોતાની જગે આપીને તાપે થાય એટલે તે માજીસ્ટ્રેટે તે ખત તદન અથવા જોટલું અરજદારની સાથે સંબંધ રાખવું હોય તેટલું રદ કરવાનું ફરમાવવું, અને સદરહુ શખસને બીજા પાકા જમીન ખોળી આપવાનું કહેવું, અને જો તે એપ્રમાણે ન કરે, તો તેને પેહરામાં મોકલવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે.

ખાખ ૪૦ મો.

શાહદોની જગ્યાની લેવાસાફ કમિશનોખાખત.

શાહદને હાજર થવાનું ક્યારે માફ કરવાનો અધિકાર છે.

કમિશન મોકલવું તથા તે મુજબ કામ ચલાવવાની રીત.

૫૦૩. આકાયાના પ્રમાણે કોઈ ચોકસીનું અથવા ઇનસાફનું અથવા બીજું કામ ચાલવું હોય તે દરમિયાનમાં કોઈ પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટને, જિલ્લા માજીસ્ટ્રેટ, મેજન કોર્ટને અથવા હાઈ કોર્ટને એમ જણાય કે ઇનસાફનો હેતુ પાર પાડવામટે કોઈ શાહદોની જગ્યાની લેવાની જરૂર છે, અને ઘણી વાર લાગ્યાવગર અથવા ઘણો ખર્ચ થયાવગર અથવા ઘણી અડચણ પડ્યાવગર સદરહુ શાહદને હાજર કરી શકાતો નથી, અને તેટલી બધીવાર લગાડવી અથવા ખર્ચ કરવો અથવા અડચણ કરવી તે વાત મુકદ્દમાની હકીકત ઉપરથી વાજગી નથી, ત્યારે સદરહુ માજીસ્ટ્રેટ અથવા કોર્ટ તે શાહદ હાજર ન થાય તો ચાલે એવું ઠરાવવાને મુખત્યાર છે, અને જે જિલ્લા માજીસ્ટ્રેટની અથવા પેહલા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં હે સદરહુ શાહદ રહેતો હોય તે જિલ્લા માજીસ્ટ્રેટની અથવા પેહલા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટની ઉપર સદરહુ શાહદનો પુરાવો લેવાસાફ કમિશન મોકલવાને મુખત્યાર છે.

જ્યારે શાહદ મલિકા માઆઝમાની સાથે સંપ રાખનારા કોઈ પણ રાખના અથવા સંસ્થાનના મુલકોમાં રહેતો હોય અને તેમાં હિંદુસ્તાનની બ્રિટિશ સરકાર તરફનો અમલદાર હોય ત્યારે કમિશન તે અમલદાર ઉપર મોકલવાનો અધિકાર છે.

જે માજીસ્ટ્રેટની અથવા અમલદારની ઉપર તે કમિશન મોકલવામાં આવે તે માજીસ્ટ્રેટે, અથવા અમલદાર અથવા જો તે જિલ્લા માં

જીજીએટ હોય તે તેણે અથવા પેહેલા વર્ગના જે માજીજીએટને તે આપાપત નિમે તે માજીજીએટ જે જગાએ તે શહેદ હોય ત્યાંહાં જવું, અથવા તે શહેદને પોતાની આગળ સમન કરવો, અને આ કાયદા પ્રમાણે વારંટના મુકદમાઓનો ઇનસાફ કરવાસાફ જખાની લખી લેવાની જે રીત હરાવી છે તે રીતે જખાની લખી લેવી, અને સદરહુ પ્રકારના મુકદમાઓનો ઇનસાફ કરવાસાફ જે અધિકાર આપેલા છે તે અધિકાર આ કારણસાફ ચલાવવાને તે માજીજીએટ મુખત્યાર છે.

૫૦૪. જે તે શહેદ કોઈપણ પ્રેસિડેન્સી માજીજીએટની હકુમતની રથાનિક હદમાહે હોય, તો કમિશન કાહાડનારો માજીજીએટ અથવા કોરટ તે કમિશન સદરહુ પ્રેસિડેન્સી માજીજીએટની ઉપર મોકલવાને મુખત્યાર છે, અને તે પછી, સદરહુ શહેદ જાણે પ્રેસિડેન્સી માજીજીએટની આગળ કોઈ આજી મુકદમામાં શહેદ હોય એ પ્રમાણે તેને હાજર થવાની જરૂર પાડવાને અને તેની જખાની લેવાને તે મુખત્યાર છે.

શહેદ ઇલાકાનાં મુખ્ય જોદર માહે હોય ત્યારે કમિશન આપત.

આ કલમમાહેના કોઈપણ મચકુરથી એમ સમજવું નહી કે વિક્ટોરિયાની કારકિર્દિના ૩૯ મા તથા ૪૦ મા સ્ટાટ્યુટના ૪૬ મા આપની ૩૭ કલમ પ્રમાણે કમિશનો કાહાડવાનો હૈ કોરટને જે અધિકાર છે તેને બાધથથે.

૫૦૫. આ કાયદા પ્રમાણે ચલાવેલા કોઈપણ કામમાં કમિશન કાહાડ્યું હોય તે કામના પક્ષકારો, જે સવાલો તે કમિશન મોકલનારો માજીજીએટ અથવા કોરટ તકરારી આપતને લગતા ઘારે તેવા પોતપોતાના સવાલો લખીને મોકલવાને મુખત્યાર છે, અને જે માજીજીએટની અથવા અમલદારની ઉપર તે કમિશન મોકલવામાં આવે તે માજીજીએટ અથવા અમલદારે સદરહુ સવાલો ઉપરથી તે શહેદની જખાની લેવી જોઈય.

પક્ષકારો શહેદની જખાની લેવાને મુખત્યાર છે.

સદરહુ પ્રકારનો હરકોઈ પક્ષકાર તે માજીજીએટની અથવા અમલદારની આગળ પ્લીડરની મારફતે અથવા જે તે પેહેરામાં ન હોય તો જતે હાજર થવાને મુખત્યાર છે, અને સદરહુ શહેદની તપાસણી, ઉલટ તપાસણી, તથા ફરી તપાસણી (જેમ હોય તેમ) કરવાને મુખત્યાર છે.

૫૦૬. જ્યારે જ્યારે પ્રેસિડેન્સી માજીજીએટ અથવા જીલ્લા માજીજીએટ સિવાય બીજા કોઈપણ માજીજીએટની આગળ આ કાયદા પ્રમાણે કોઈ ચોકસી અથવા ઇનસાફ અથવા બીજા કામ ચાલે તે દરમિયાનમાં એમ જણાય કે ઇનસાફનો હેતુ પાર પાડવામાટે કોઈ શહેદનો પુરાવો જરૂરનો છે તે શહેદની જખાની લેવામાટે એક કમિશન મોકલવું જોઈય, અને ઘણીવારે લાગ્યાવગર અથવા ઘણા ખર્ચ થયાવગર અથવા ઘણી અડચણ પડ્યાવગર સદરહુ શહેદને હાજર કરી શકાતો નથી અને તે

કમિશન મોકલવાની અરજી કરવાનો જિલ્લામાંના તાખાના માજીજીએટનો અધિકાર.

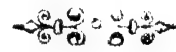
ટલી બધી જાર લગાડવી અથવા ખરચ કરવો અથવા અડચણ કરવી તે વાત મુકદમાની હકીકત ઉપરથી વાજબી નથી, ત્યારે ત્યારે સદરહુ માજીસ્ટ્રેટ જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટને અરજી કરવી, અને તેમાં તે અરજી કરવાનાં કારણ જણાવવાં; અને જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટ આ કાયદામાં પાઠજી કરાવેલી રીતે કમિશન મોકલવાને અથવા તે અરજી ના કબજા કરવાને મુખત્યાર છે.

કમિશન પાછું મોકલવા બાબત.

૫૦૭. ૫૦૭ જી અથવા ૫૦૬ હી કલમ પ્રમાણે મોકલેલું કોઈપણ કમિશન યોગ્યરીતે બજાવી રહ્યા પછી, જે કોર્ટમાંથી તે મોકલ્યું હોય તે કોર્ટની ઉપર તે કમિશન અને તે ઉપરથી તપાસેલા શાહિદની જગ્યાની. એ પાછાં મોકલવાં; અને તે કમિશન તથા તેનું રિટર્ન (પરિણામની હકીકત) તથા સદરહુ જગ્યાની સમજે યોગ્ય વખતે જોવાની તે પક્ષકારને છુટ છે એમ સમજવું, અને સઘળા વાજબી અપવાદોને અનુસરીને તે કમિશન તથા તેનું રિટર્ન તથા તે જગ્યાની ખેમાંના ગમે તે પક્ષકારને તે મુકદમામાં પુરાવામાં વાંચવાનો અધિકાર છે, અને તે દફતરનો ભાગ થશે.

ઓકસી અથવા ઈનસાફ મુજતબી રાખવા બાબત.

૫૦૮. જે જે મુકદમામાં ૫૦૭ જી અથવા ૫૦૬ હી કલમ પ્રમાણે કમિશન મોકલવામાં આવે તે તે મુકદમામાં તે કમિશન બજાવવા તથા રિટર્ન મોકલવા માટે જેટલો વખત વાજબી રીતે જોઈયે તેટલા અમુક વખતસુધી ઓકસી અથવા ઈનસાફ અથવા બીજા કામ મુજતબી રાખવાનો અધિકાર છે.

બાબ ૪૧ માં.

પુરાવાબાબત વિશેષ નિયમો.

વૈદ્યક શાહિદ નો જગ્યાની.

૫૦૯. કોઈ સિવિલ સર્જન અથવા બીજા વૈદ્યક શાહિદની જે જગ્યાની કોઈ માજીસ્ટ્રેટ લીધી હોય અને જે ઉપર તે માજીસ્ટ્રેટ તોહામતવાળાની સમક્ષ સહી કરી હોય તે જગ્યાની આ કાયદા પ્રમાણે કોઈપણ ઓકસી, ઈનસાફ અથવા બીજા કામમાં પુરાવામાં આપવાનો અધિકાર છે, પછી તે જગ્યાની આપનારને શાહિદ દાખલ ખોલાવ્યો ન હોય તોપણ હરકત નથી.

વૈદ્યક શાહિદને સમન કરવાનો અધિકાર.

જો કોર્ટને દુરરત લાગે તો તે સદરહુ જગ્યાની આપનારને સમન કરીને તેની જગ્યાનીના વિષય બાબત તેને તપાસવાને મુખત્યાર છે.

કેમિકલ એક ઓમિનરનોરિપોર્ટ.

૫૧૦. આ કાયદા પ્રમાણે કોઈપણ કામ ચાલતું હોય તે દરમિયાનમાં, કોઈ પદાર્થ અથવા પરતુની પરીક્ષા અથવા પૃથક્કરણ કરીને તે

આપત રિપોર્ટ કરવાનું કામ સરકારના ડેપુટી એક્ઝામિનરને અથવા આસિસ્ટન્ટ એક્ઝામિનરને ખરાબ રીતે મોકલ્યું હોય તે આપત તેની સહીવાળા રિપોર્ટ તરીકે જે દસ્તાવેજ હોય તે દસ્તાવેજ આ કાયદા પ્રમાણે કોઈપણ ઓકસી, ઇનસાફ અથવા બીજાં કામમાં પુરાવા દાખલ વાપરવાનો અધિકાર છે.

૫૧૧. આ કાયદા પ્રમાણે કોઈપણ ઓકસી ઇનસાફ અથવા બીજાં કામ ચાલે તેમાં, અગાઉ ગુનેહી સાબિત થયાનો અથવા ના સાબિત થયાનો ઠરાવ કોઈપણ ચાલુ કાયદામાં ઠરાવેલી બીજી કોઈ પણ રીત શિવાય વળી હેડીંગ લખેલી રીતે સાબિત કરવાનો અધિકાર છે, એટલે—

(અ) જે કોર્ટમાં સદરહુ ગુનેહી સાબિત થયાનો અથવા ના સાબિત થયાનો ઠરાવ થયો હોય તે કોર્ટનાં દફતર જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદારે જે ઇનતેખાયા આપત પોતાની સહી કરીને દાખલો આપ્યો હોય કે એ ઇનતેખાયા શિક્ષાના હુકમની અથવા બીજા હુકમની નકલ છે તે ઇનતેખાયાથી; અથવા

(બ) ગુનેહી સાબિત થયાનો ઠરાવ થયો હોય તો, જે તુરંગમાં શિક્ષા અથવા તેનો કોઈપણ ભાગ અમલમાં આણ્યો હતો તે તુરંગ જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદારની સહીવાળા દાખલારથી, અથવા કેદ કરવાનાં જે વારંટ પ્રમાણે શિક્ષા ભાગવવામાં આવી હતી તે વારંટ રજૂ કર્યાથી;

અને આમાંના દરેક પ્રસંગે, જે શખ્સની ઉપર સદરહુ પ્રમાણે ગુનેહી સાબિત થયાનો અથવા ના સાબિત થયાનો ઠરાવ થયો હોય તે શખ્સ આજ તોહિમતવાળો શખ્સ છે એવો પુરાવા આપાયો.

૫૧૨. જે એવું સાબિત થાય કે કોઈ તોહિમતવાળો શખ્સ નાસી ગયો છે, અને તેને તાપડતોય પકડવાની કોઈ આશા નથી, તો જે ગુનેહાની ફરિયાદ થઈ હોય તે ગુનેહા માટે સદરહુ શખ્સનો ઇનસાફ કરવાને અથવા ઇનસાફ કરવામાં કમિટ કરવાને જે કોર્ટ લાયક હોય તે કોર્ટ તે શખ્સની ગેરહાજરીમાં ફરિયાદી તરફથી શહેદી રજૂ કર્યા હોય તો તેઓની જગ્યાની લેવાને અને તે જગ્યાનીઓ લખી લેવાને મુખત્યાર છે. સદરહુ શખ્સને પકડવામાં આવે એટલે, જે તે જગ્યાની આપનાર મરણ પામ્યો હોય અથવા શહેદી આપવાને અશક્ત હોય અથવા ઘણીવાર લાગ્યા વગર અથવા ઘણાં જગ્યાની થયાવગર અથવા ઘણી અડચણ પ-

અગાઉ તક સીરવાર અથવા બિનતકસીરવાર કર્યાની સાબિતી કેવી રીતે કરાય.

તોહિમતવાળા ની ગેરહાજરીમાં પુરાવા દફતરમાં લખી લેવાયાન.

જાવગર લેને હાજર કરીશકાતો નહીં હોય અને તેટલી બધીવાર લગાડ-
વી અથવા ખરચ કરવો અથવા અડચણ કરવી તે વાત મુકદ્દમાની
હકીકત ઉપરથી વાજબી થતી નહીં હોય તો, જે ગુનહાનું તેહામત મુક-
દ્દમ હોય તે ગુનહા બાબત તેહામતવાળાની ઓફીસ અથવા ઇન્સાફ થાય
તે વખતે સદરહુ જાણી તેની વિરુદ્ધ પુરાવામાં આપવાનો અધિકાર છે.

ખામ ૪૨ મો.

ખતસંબંધી ઠરાવો.

મુચ્છલકાને બ
દલે નાણાંની રે-
કમ અનામત મુ
કદા બાબત.

૫૧૩. જ્યારે કોઈપણ કોર્ટ અથવા અમલદાર જમીનસાથે અથ-
વા વગર જમીન ખત કરી આપવાનું કોઈ શખ્સને ફરમાવે, ત્યારે સા-
રી રીતે ચાલવા બાબત ખત કરી આપવાનું હોય તે બાબત સિવાય કરી-
ને તે ખત કરી આપવાને બદલે નાણાંની અથવા સરકારી પ્રામિસરી
(બાજની) નોટની જેટલી રકમ સદરહુ કોર્ટ અથવા અમલદાર ઠરાવે
તેટલી રકમ અનામત મુકદ્દમાની પરવાનગી તે શખ્સને આપવાને સદરહુ
કોર્ટ અથવા અમલદાર મુખ્યત્વાર છે.

ખતની શરત
તોડેથી કેમ કરવું.

૫૧૪. જ્યારે જ્યારે લેકણ લખ્યા પ્રમાણે શખ્સ થાય અને જે
કોર્ટ આ કાયદા પ્રમાણે કોઈ ખત લીધું હોય તેની, અથવા કોઈ પ્રે-
સિડેન્સી માગિસ્ટ્રેટની અથવા પોલીસ વર્જનામાગિસ્ટ્રેટની કોર્ટની ખાત્રીયાય,
અથવા ખત કોઈ કોર્ટની આગળ હાજર થવા બાબતનું હોય ત્યારે,
તે કોર્ટની ખાત્રી થાય,

કે સદરહુ ખત દંડમાં લેવા જોગ થયું છે, ત્યારે સદરહુ કોર્ટ તે શા-
ખિતીના સખખ દફતરમાં દાખલ કરવા, અને તે ખતમાં કહેલો દંડ
આપવાનું અથવા તે શાસાર નહિ આપવો જોઈએ તેનું કારણ બતા-
વવાનું સદરહુ ખતથી બાંધી લીધેલા કોઈપણ શખ્સને ફરમાવવાને તે
કોર્ટ મુખ્યત્વાર છે.

જો પુરતું કારણ બતાવવામાં ન આવે, અને સદરહુ દંડ આપ-
વામાં ન આવે, તો સદરહુ શખ્સની જંગમ મિલકત જપ્ત કરવા તથા
વેચવા સાર વારંટ કાઢાડીને તે દંડ વસુલ કરવાને તે કોર્ટ મુખ્યત્વાર છે.

સદરહુ વારંટ જે કોર્ટ કાઢાડ્યું હોય તે કોર્ટની હકુમતની સ્થાનિક
હદમાલિ તે વારંટ બજાવવાનો અધિકાર છે; અને સદરહુ હદની બાહાર
તે શખ્સની કોઈપણ જંગમ મિલકત હોય તો જે જીલ્લા માજિસ્ટ્રેટની
હકુમતની સ્થાનિક હદમાલિ સદરહુ મિલકત જડે તે જીલ્લા માજિસ્ટ્રેટ તે
વારંટની ઉપર ચેરો કરે એટલે તે મિલકત જપ્ત કરીને? વેચવાનો અધિ-
કાર તે વારંટથી મળશે.

જો સદરહુ દંડ આપવામાં નહીં આવે, અને સદરહુ જામી તથા વેચાણથી તે વસુલ કરી શકાય નહીં, તો સદરહુ પ્રમાણે જે શખ્સને બાંધી બીંધો હોય તે શખ્સ તે વારંટ કાલાડનારી કોરટના હુકમથી દિવાની તુરં-ગમાં છ મહિનાસુધીની મુદતની કેદને લાયક થશે.

કોરટની નજરમાં આવે તો તે લખી આપેલા દંડનો કોઈપણ ભાગ માફ કરવાને અને ફક્ત યોગ્ય ભાગજ વસુલ કરવાને મુખતિયાર છે.

૫૧૫. પ્રેસિડે સી માજિસ્ટ્રેટ અથવા જિલ્લા માજિસ્ટ્રેટ સિવાય બીજા કોઈ પણ માજિસ્ટ્રેટ ૫૧૪ મી કલમ પ્રમાણે કરેલા સઘળા હુકમો ઉપર જિલ્લા માજિસ્ટ્રેટને અપીલ કરી શકાશે અથવા જો એ પ્રમાણે અપીલ કરવા માં નહીં આવે તો તે હુકમો દુરસ્ત કરવાનો જિલ્લા માજિસ્ટ્રેટને અધિકાર છે.

૫૧૬. હૈ કોરટમાં અથવા સેશન કોરટમાં હાજર થવા તથા હાજર રહેવા બાબતનાં ખત ઉપરથી લેહેણી થયેલી રકમ વસુલ કરવાનું કોઈપણ માજિસ્ટ્રેટને ફરમાવવાને સદરહુ હૈ કોરટ અથવા સેશન કોરટ મુખતિયા છે.

૫૧૪મી કલમ પ્રમાણે કરેલા હુકમો ઉપર અપીલો બાબત તથા તે હુકમો તપાસવા બાબત.

કેટલાએક મુચલકા ઉપરથી લેહેણી થયેલી રકમ વસુલ કરવાનું ફરમાવવાનો અધિકાર.

બાબ ૪૩ મો.

મિલકતની વ્યવસ્થા કરવા બાબત.

૫૧૭. જ્યારે કોઈ પણ ફાજદારી કોરટમાં કોઈ એકસી અથવા ઇત-સાકનું કામ પૂરું થઈ રહે, ત્યારે તે કોરટની આગળ રજુ કરેલા જે દસ્તાવેજ અથવા બીજી મિલકત સંબંધી કોઈ પણ ગુન્હો કરવાનું જણાવું હોય અથવા કોઈપણ ગુન્હો કરવા માટે જેનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હોય તેવા દસ્તાવેજની અથવા બીજી મિલકતની વ્યવસ્થા કરવા બાબત પોતાને યોગ્ય લાગે એવા હુકમ કરવાને તે કોરટ મુખતિયાર છે.

જ્યારે કોઈ હૈ કોરટ અથવા સેશન કોરટ સદરહુ પ્રકારનો હુકમ કરે, અને સદરહુ મિલકત ઉપર જે શખ્સનો હક હોય તે શખ્સને તે મિલકત તે કોરટના પોતાના અમલદારની મારફતે સ્વાધીન કરવાનું સુગમ પડી શકતું નહિ હોય, ત્યારે જિલ્લા માજિસ્ટ્રેટ તે હુકમ અમલમાં લાવવો એવું ફરમાવવાને સદરહુ કોરટ મુખતિયાર છે.

જો મુકદ્દમામાં અપીલ ચાલતી હોય તે મુકદ્દમામાં આ કલમ મુજબ કોઈ હુકમ કરવામાં આવે ત્યારે (તે મિલકત જીવતાં જાનવર નહિ હોય અથવા તે એની મેજે પહેલી બગડી જાય એવી નહિ હોય તો) સદરહુ અપીલ કરવા સાથે આપેલી મુદત વીતી જાય ત્યાંસુધી અથવા સદરહુ અપીલ તે મુદતની અંદર કરવામાં આવે ત્યારે સદરહુ અપીલનો નિકાલ કરવામાં આવે ત્યાંસુધી સદરહુ હુકમ બજાવવો નહિ.

જો મિલકત સંબંધી ગુન્હો કોઈ હોય તે મિલકતની વ્યવસ્થા કરવા બાબત હુકમ.

ખુલાસો.—આ કલમમાં “મિલકત” એ શબ્દમાં, જે મિલકતસંબંધી ગુનેહ કરવાનું જણાતું હોય તેવી મિલકત હોય તો, જે મિલકત અસલ કોઇપણ પક્ષકારના કબજામાં અથવા અખતારમાં હોય તેવી મિલકતનોજ સમાસ થાય છે એટલુંજ નહિ, પણ તે મિલકતનું રૂપ ફેરવીને બીજી જે મિલકત કરી હોય તેનો અથવા બીજી જે મિલકત સાથે તે મિલકતનો બદલો કર્યો હોય તે મિલકતનો પણ સમાસ થાય છે, અને એ પ્રમાણે રૂપ ફેરવીને અથવા બદલો કરીને સાક્ષાત અથવા બીજી રીતે મળવેલી કોઇપણ વસ્તુનો સમાસ થાય છે.

જિલ્લા માજી
જ્યેટને અથવા પેટા
તુકડી માજી
જ્યેટને સોંપવાની
રીતે હુકમ કરવા
નો અધિકાર છે.

નિરપરાધીન
રીતદારને તો હામ
તવાળાના શરીર
ઉપરથી જડેલા
પૈસા આપવામાં
આત.

૫૧૭મી અથવા
૫૧૮મી અથવા
૫૧૯મી કલમ મુજબ
કરેલો હુકમ
અમલમાં લાવવાનું બંધ રાખવામાં
આત.

આખરે લેવા
જેવી તથા બીજી
બાબતનો નાશ કરવામાં
આત.

૫૧૮. કોરટ ૫૧૭મી કલમ પ્રમાણે હુકમ પોતેજ કરવાને બદલે તે મિલકત જિલ્લા માજી જ્યેટને અથવા પેટા તુકડી માજી જ્યેટને સ્વાધીન કરવાનું ફરમાવવાને મુખત્યાર છે, અને તે માજી જ્યેટ, એવે પ્રસંગે, જાણે તે મિલકત પોલીસે પકડેલી હોય અને તે પકડ્યાનો રિપોર્ટ આ કાયદામાં આગળ ફેલીરીતે પોતાને ધર્યો હોય એવી રીતે તે મિલકતની તબવીબકરી.

૫૧૯. જે ગુનેહમાં ચોરીનો અથવા ચોરીની મિલકત લેવાનો સમાસ થતો હોય તે ગુનેહ, અથવા જે ગુનેહ ચોરી અથવા ચોરીની મિલકત લેવી એવા થતો હોય તે ગુનેહ, કોઇપણ શખ્સની ઉપર ફરવામાં આવે અને એવું સાબિત થાય કે તે મિલકત ચોરી છે એવું જાણવાગર અથવા એવું માનવાનું કારણ હોવાગર બીજા કોઈ શખ્સે તે ચોરીની મિલકત તેની પાસેથી ખરીદ કરેલી તથા તકસીરવાર ઠરાવેલા શખ્સને પકડ્યો ત્યારે તેના કબજામાંથી કોઇપણ પૈસા કાઢાડેલા છે ત્યારે સદરહુ ખરીદદારની અરજી ઉપરથી અને ચોરીની મિલકતનો કબજો લેવાનો જે શખ્સનો હક હશે તે શખ્સને તે મિલકત પાછી આપવામાં આવેથી સદરહુ ખરીદદારે આપેલી કીમત કરતાં વધી ન હોય એવી એક રકમ તેને સદરહુ પૈસામાંથી આપવી એવા હુકમ કરવાને કોરટ મુખત્યાર છે.

૫૨૦. અપીલની, મંજુરિયતની, લખીને મોકલવાની અથવા તપાસની કોઇપણ કોરટ ૫૧૭મી, ૫૧૮મી, અથવા ૫૧૯મી, કલમ મુજબ પોતાના તાબામાં હોતી કોઈ કોરટે કરેલા કોઈ હુકમ બાબત પોતે વિચાર કરે ત્યાં સુધી તે હુકમ અમલમાં લાવવાનું બંધ રાખવું એવું ફરમાવવાને મુખત્યાર છે; અને તે હુકમ બદલવાને અથવા તેમાં ફેરફાર કરવાને અથવા તે રદ કરવાને તે કોરટ મુખત્યાર છે.

૫૨૧. હીફુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૨૬૨મી, ૨૬૩મી, ૫૦૧લી અથવા ૫૦૨જી કલમ પ્રમાણે ગુનેહ શાબિત થવાનો ઠરાવ કરવામાં આવે, ત્યારે જે વસ્તુના સંબંધમાં તે ગુનેહ શાબિત થયો એવા ઠરાવ

કરેલો હોય તે વસ્તુની જે નકલો કોરટના હવાલામાં હોય અથવા તકસીર-વારે ફરેલા શખ્સના કબજામાં અથવા અખત્યારમાં રહેલી હોય તે સંબંધી નકલોનો નાશ કરવાનો હુકમ કરવાને કોરટ મુખત્યાર છે.

તેવીજ રીતે હીફુસ્તાનના ફાજદારી કાયદાની ૨૭૨ મી, ૨૭૩ મી, ૨૭૪મી અથવા ૨૭૫મી કલમ પ્રમાણે ગુનેહો શાખિત થયાનો ફરાવ કરવામાં આવે ત્યારે ખાવાની અથવા પીવાની જે વસ્તુના સંબંધમાં, અથવા જે વસાણાના સંબંધમાં, અથવા તૈયાર કરેલાં જે ઔષધના સંબંધમાં તે ગુનેહો શાખિત થયાનો ફરાવ કરેલો હોય તેનો નાશ કરવાનો હુકમ કરવાને કોરટ મુખત્યાર છે.

પર૨. જે ગુનેહમાં સાપરાધખળ વાપર્યું હોય તે ગુનેહો કોઈ શખ્સની ઉપર ફરાવવામાં આવે, અને સદરહુ બળથી કોઈ સ્થાવર મિલકતનો કબજો કોઈ શખ્સની પાસેથી છીનવી લેવામાં આવ્યો છે એમ તે કોરટને જણાય, ત્યારે તે કોરટ જે યોગ્ય ધારે તો તે મિલકતનો કબજો તે શખ્સને પાછો આપવાનો હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે.

સ્થાવર મિલકતનો કબજો પાછો આપવાનો અધિકાર.

આ પ્રકારના કોઈપણ હુકમ ઉપરથી કોઈ શખ્સ દિવાનીમાં ફરિયાદ કરીને તે સ્થાવર મિલકત ઉપર કોઈ હક અથવા તે મિલકતમાં કોઈ હિતસંબંધ શાખિત કરી શકે તે હકને અથવા હિતસંબંધને હરકત પેહોંચે નહિ.

પર૩. પાંચમી કલમ મુજબ લીધેલી મિલકત અથવા કોઈ મિલકત એરેલીઝિ એવું કહેવામાં આવે અથવા એવો શક જાય તેવી મિલકત અથવા કોઈપણ ગુનેહો થયાનો શક ઉત્પન્ન થાય એવી સ્થિતીમાં જડેલી મીલકત કોઈ પણુ પોલીસ અમલદારના પકડવામાં આવે તે બાબત તુરંત કોઈ માજીસ્ટ્રેટને રિપોર્ટ કરવો. અને તે મિલકતનો કબજો લેવાનો જે શખ્સનો હક હોય તે શખ્સને તે મિલકત સ્વાધીન કરવાસંબંધી, અથવા સદરહુ શખ્સ કોણ છે તે નક્કી થઈ શકે નહિ તો, તે મિલકત પેહરામાં રાખવાસંબંધી તથા રજુ કરવા સંબંધી પોતાને દુરસ્ત લાગે એવો હુકમ તે માજીસ્ટ્રેટ કરવો.

પાંચમી કલમ મુજબ લીધેલી મિલકત અથવા એરેલીઝિ મિલકત પકડ્યા પછી પોલીસે કેમ કરવું.

જે શખ્સનો એ પ્રમાણે હક હોય તે શખ્સ માલમ પડ્યો હોય, તો તે માજીસ્ટ્રેટને કોઈ શરત કરવાનું દુરસ્ત લાગે તે શરતે મિલકત તે શખ્સને સ્વાધીન કરવાનો હુકમ કરવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે. જે સદરહુ શખ્સ માલમ નહિ પડ્યો હોય, તો તે માજીસ્ટ્રેટ તે મિલકત અટકાવી રાખવાને મુખત્યાર છે, અને તે પ્રસંગે તે માજીસ્ટ્રેટ એક જાહેરનામું કાઢાડીને તે મિલકતમાં જે જે ઓર્ગે હોય તે વિશેષકરીને જણાવવી

પકડેલી મિલકતનો ઘણી માલમ પડ્યો નહી હોય ત્યારે કેમ કરવું.

અને તેમાં એમ ફરમાવવું કે જે શખ્સનો એ મિલકત ઉપર દાવો હોય તે શખ્સે આ જાહેરનામાની તારિખથી છ મહિનામાં હાજર થઈને પોતાનો દાવો સાબિત કરવો.

છ મહિનામાં કોઈ દાવો કરનાર હાજર ન થાયતો શું કરવું.

પર ૪. જે સદરહુ મુદતમાં કોઈ શખ્સ સદરહુ મિલકત ઉપર પોતાનો દાવો સાબિત ન કરે, અને તે મિલકત જે શખ્સના કબજામાંથી જરૂરી તે શખ્સને તે મિલકત કાયદાસર મળેલી એવું તે બતાવી નહી શકે, તો તે મિલકત પર સરકારનો અવરથાધિકાર થશે, અને પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટના અથવા જુદા માજીસ્ટ્રેટના અથવા પેટાદુકડી માજીસ્ટ્રેટના અથવા પેલેલા વર્ગના જે માજીસ્ટ્રેટને રયાનિક સરકારે આ બાબત અધિકાર આપ્યો હોય તે માજીસ્ટ્રેટના હુકમ પ્રમાણે તે મિલકત વેચવાનો અખતિયાર છે,

આ હુકમ પ્રમાણે કરેલા દરએક હુકમની બાબતમાં અપીલ સદરહુ પ્રકારનો હુકમ કરનારી કોર્ટ શિક્ષાના જે હુકમો કરે તે હુકમો ઉપર અપીલો જે કોર્ટમાં ચાલતી હોય તે કોર્ટમાં ચાલશે.

બગડો જાય એવી મિલકત વેચવાનો અધિકાર.

પર ૫. જે સદરહુ મિલકતનો કબજો લેવાનો જે શખ્સનો હુક હોય તે શખ્સ માલમ પડ્યો ન હોય અથવા ગેરહાજર હોય, અને સદરહુ મિલકત એની મજે પેલેલી બગડી જાય એવી હોય, અથવા જે માજીસ્ટ્રેટને તે મિલકત પકડ્યાનો રિપોર્ટ કર્યો હોય તે માજીસ્ટ્રેટનો મત એવો હોય કે તે મિલકત વેચવાથી તેના ધર્ણનિ ફાયદો થશે, તો તે માજીસ્ટ્રેટ ગમે તે વખતે તે વેચવાનું ફરમાવવાને મુખત્યાર છે; અને સદરહુ વેચાણની નફી ઉત્પન્નને પરકમીતયા પરકમીકલમના ઠરાવો, બની શકે તેટલે દુધી લાગુ પડશે.

બાબ ૪૪ મો.

ફોજદારી મુકદ્દમા બીજાની પાસે મોકલવા બાબત.

પર ૬. જ્યારે હે કોર્ટને એવું દેખાડવામાં આવે કે,—

ફોજદારી મુકદ્દમા બીજાની પાસે મોકલવાને, અથવા પોતાની મેજે તેનો ઇનસાફ કરવાને મુખત્યાર છે.

(અ) તેના તાબામાં હોના કોઈપણ ફોજદારી કોર્ટમાં કોઈ ઓકસી અથવા ઇનસાફ વાજબી રીતે અમે નિષ્પક્ષપાતથી થઈ શકશે નહીં, અથવા

(ખ) કામદાની અસાધારણ મુશ્કેલીવાળી કાંઈ તકરારે હો એવા સંભવ છે, અથવા

(ક) જે જગ્યાએ અથવા જે જગ્યાનીપાસે કોઈપણ ગુન્હો કરવામાં આવ્યો હોય તે જગ્યા સદરહુ ગુન્હાનીખાતીલાયક ઓકસી અથવા ઈનસાફ કરવામાં જેવાની જરૂર પડે, અથવા

(ડ) આ કલમપ્રમાણે હુકમકરવાથી પક્ષકારોને અથવા શાહિદોને સામાન્યરીતે સવગડ પડશે,

ત્યારે તે હેઠળ લખ્યામુજબ હુકમ કરવાને મુખ્યત્વાર છે, —

(૧) કોઈપણ ગુન્હાની ઓકસી અથવા ઈનસાફ, ૧૭૭મી ૧૮૪મી (એ બંને કલમો સુધી) કલમોપ્રમાણે અધિકાર મળેલો ન હોય એવી પણ તે ગુન્હાની ઓકસી અથવા ઈનસાફ કરવાને બીજી રીતે લાયક હોય એવી કોઈપણ કોર્ટે કરેલા એવા;

(૨) કોઈપણ મુકદ્દર ફાજલદારી મુકદ્દમો અથવા અપીલ, અથવા કોઈપણ મુકદ્દર વર્ગના સદરહુ પ્રકારના મુકદ્દમા અથવા અપીલ, પોતાના અખત્યાર હેઠળની કોઈ ફાજલદારી કોર્ટમાંથી ખસેડીને સમાન અથવા હંચા હકુમતવાળી સદરહુ પ્રકારની બીજી કોઈપણ ફાજલદારી કોર્ટની પાસે મોકલવી એવા; અથવા

(૩) કોઈપણ મુકદ્દર ફાજલદારી મુકદ્દમો અથવા અપીલ પોતાની પાસે મોકલવી અને તેનો ઈનસાફ પોતે કરે એવા;

પ્રેસિડેન્સી માજિસ્ટ્રેટની કોર્ટ શિવાય બીજી કોઈપણ કોર્ટમાંલેના કોઈપણ મુકદ્દમાનો ઈનસાફ પોતાની આગળ કરવામાં હોય કોર્ટ તે મુકદ્દમો તે કોર્ટમાંથી ખસેડી લે, ત્યારે જો તે મુકદ્દમો એપ્રમાણે ખસેડી લેવામાં આવ્યો નહોત તો જે રીતે તે કોર્ટ કામ ચલાવત તેજરૂરિતિ હોય કોર્ટ, ૨૧૭મી કલમમાં દર્શાવ્યું છે તે શિવાય બીજી પ્રસંગે, સદરહુ ઈનસાફ કરવામાં કામ ચલાવવું.

આ કલમથી આપેલો અધિકાર ચલાવવામાનતની દરએક અરજી દરખાસ્ત કરીને કરવી, અને અરજદાર આડવોકેટ જનરલ ન હોય ત્યારે તે દરખાસ્તના ટેકામાં આફિડેવિટ (સોંબનનામું) અથવા પ્રતિજ્ઞા કરવી.

બ્યારે કોઈ તોહામતવાળો શખ્સ આ કલમપ્રમાણે અરજી કરે, ત્યારે જો મને તકસીરવાર ઠરાવવામાં આવશે તો હું ફરિયાદી કામ ચલાવનારનો ખર્ચ આપીશ એવી શરતથી એક ખત, જર્મીનસાથે કે વગર જર્મીન, લખી આપવાનું તેને ફરમાવવાને હોય કોર્ટ મુખતિવાર છે.

સદરહુ પ્રકારની કોઈપણ અરજી કરનારા દરએક તોહામતવાળા શખ્સે તે અરજીના લેખી નોટીસ તથા જે આધારે તે અરજી કરી હોય

આ કલમ પ્રમાણે કરેલી અર

જીની મોટીસ પ
બ્લિક પ્રાસિક્ચુટ
રને આપવા બા
બત.

તે આધારોની એક નકલ પબ્લિક પ્રાસિક્ચુટરને આપવી; અને સદરહુ નો-
ટીસ આપવામાં આવે ત્યારથી તે અરજીની સુનાવણી થતાંસુધામાં આ-
દમાં ઓછા ચોવીસ કલાક ગયાવગર તે અરજીના ગુણદોષ ઉપરથી કોં-
ઈપણ હુકમ કરવો નહીં.

૧૯૭મી કલમ મુજબ કરેલા કોઈપણ હુકમને આ કલમમાં હિના કો-
ઈપણ મત્સુરથી બાધ થાય છે એવું સમજવું નહીં.

ફાજદારી મુક
દમાં તથા અપી
લો બીજા પાસે
મોકલવા બાબત
ગવરનર જનરલ
ઈન કૌન્સિલનો અ
ધિકાર.

૫૨૭. કોઈપણ મુકરર ફાજદારી, મુકદ્દમો અથવા અપીલ એક હે
કોરટમાંથી બીજી કોર્ટ હે કોરટની પાસે અથવા એક હે કોરટના તાબામાં હિ-
ની કોઈપણ ફાજદારી કોરટમાંથી બીજી કોર્ટ હે કોરટના તાબામાં હિની સ-
માન અથવા ઊંચો હુકમતવાળી બીજી કોઈપણ ફાજદારી કોરટની પાસે
મોકલવાથી ન્યાયનો હેતુ પાર પડશે અથવા પક્ષકારોને અથવા શહિદોને
સામાન્ય રીતે સગવડ પડશે એમ ગવરનર જનરલ ઈન કૌન્સિલને જણાય,
ત્યારે ગ્રાંટિટ આફ્ટર ઈંડિયામાં જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરીને તે પ્રમાણે તે મુક-
દ્દમો અથવા અપીલ મોકલવી એવું ફરમાવવાને તે મુખ્યત્યાર છે.

જે કોરટની પાસે સદરહુ મુકદ્દમો અથવા અપીલ મોકલવામાં આવે
તે કોરટે, જાણે તે મુકદ્દમો અસલ પોતાને ત્યાં મારેલો હોય અથવા તે
અપીલ પોતાને કરી હોય એવી રીતે તેની તજવીજ કરવી.

મુકદ્દમાં લઈ
લેવાને અથવા
બીજાને સોંપવા
ને જીલ્લા માજી
સ્ટ્રેટ અથવા પે-
ટા તુકડી માજી
સ્ટ્રેટ મુખ્યત્યાર છે.

૫૨૮. કોઈપણ જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટ અથવા પેટા તુકડી માજીસ્ટ્રેટ
પોતાના તાબામાં હિના કોઈપણ માજીસ્ટ્રેટની પાસેથી કોઈપણ મુકદ્દમો લઈ
લેવાને અથવા સદરહુ પ્રકારના કોઈપણ માજીસ્ટ્રેટને જે મુકદ્દમો પોતે સોં-
પ્યા હોય તે મુકદ્દમો પાછો મંગાવી લેવાને મુખ્યત્યાર છે, અને તે મુકદ્દમા-
ની ચોકસી અથવા ઇનસાફ પોતે કરવાને, અથવા તેની ચોકસી અથવા
ઇનસાફ કરવાને લાયક હોય એવા સદરહુ પ્રકારના બીજા કોઈપણ મા-
જીસ્ટ્રેટની પાસે ચોકસી અથવા ઇનસાફ થવામાં તે મુકદ્દમો મોકલવાને
મુખ્યત્યાર છે.

(કેટલાએક) વ-
ર્ગના મુકદ્દમાં લ
ઈ લેવાનો અધિ
કાર જીલ્લા મા-
જીસ્ટ્રેટને આપ
વાનો અખત્યાર.

જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટને પોતાના તાબામાં હિના માજીસ્ટ્રેટો પાસેથી પોતાને
ફરેસ્ટ લાગે એવા વર્ગના મુકદ્દમાં અથવા મુકરર વર્ગના મુકદ્દમાં લઈ લે-
વાનો અધિકાર આપવાને રથાનિક સરકાર મુખ્યત્યાર છે.

બાબ ૪૫ મો.

ગેરશિરસ્તે ચલાવેલાં કામખાખત.

૫૨૯. હેઠળ લખેલી વાતોમાંની કોઈપણ વાત કરવાનો અધિકાર કાયદાથી જે માણસેટને ન મળ્યો હોય, એટલે:—

ચલાવેલું કામ જે ગેરશિરસ્તાના સમયથી રદ થવું નથી તેવા ગેરશિરસ્તા ખાખત.

- (અ) ૯૮મી કલમ પ્રમાણે ઝાડો લેવાનું વારંટ કાઢાડવું એવા;
- (બ) ૧૫૫ મી કલમ પ્રમાણે પોલીસને કોઈ ગુનહાની તપાસ કરવાનું ફરમાવવું એવા;
- (ક) ૧૭૧ મી કલમ પ્રમાણે ઇનકવેસ્ટ બરવી એવા;
- (ડ) પોતાની હકુમતની રિયાનિક હદમાંના કોઈ શખ્સને સદરહ હદની બાહાર કોઈ ગુનો ક્યો હોય તે શખ્સને પોતાની હદમાં પકડવા માટે ૧૮૧ મી કલમ પ્રમાણે પ્રોસેસ કાઢાડવી એવા;
- (ઘ) ૧૯૧ મી કલમની રકમ (અ) અથવા રકમ (બ) પ્રમાણે કોઈ ગુનો સાબળવો એવા;
- (ફ) ૧૯૨મી કલમ પ્રમાણે કોઈ મુકદ્દમો બીજાની પાસે મોકલવો એવા;
- (ગ) ૩૩૭ મી અથવા ૩૩૮મી કલમ મુજબ માર્શીનું વચન આપવું એવા;
- (હ) ૫૨૪ મી અથવા ૫૨૫ મી કલમ મુજબ મિલકત વેચવી એવા; અથવા

(આઈ) ૫૨૮ મી કલમ પ્રમાણે કોઈ મુકદ્દમો ખર્ચો લેવો અને તેનો ઇનસાફ પોતાની જાતે કરવો એવા;

તે માણસેટ ચુક કરીને શુદ્ધિથી તે વાત કરે, તો તેને એવા અધિકાર મળ્યો ન હતો એટલાજ સમયથી તેનું ચલાવેલું કામ રદ કરવું નહીં.

૫૩૦. જે કોઈપણ માણસેટને હેઠળ લખેલી વાતો કરવાનો અધિકાર કાયદાથી મળેલો ન હતાં તેમાંની કોઈપણ વાત તે કરશે (એટલે):—

ચલાવેલું કામ જે ગેરશિરસ્તાના સમયથી રદ થાય છે તેવા ગેરશિરસ્તા ખાખત.

- (અ) ૮૮મી કલમ પ્રમાણે મિલકત જપ્ત કરીને વેચશે;
- (બ) ટપાલ આફિસમાં કોઈ કાગળને માટે અથવા તાર ખાતામાં કોઈ તારને માટે ઝાડો લેવાનું વારંટ કાઢાડશે;
- (ક) સુલેહ રાખવાસાર તારણ માંગશે;

- (૬) સારીરીતે ચાલવા બાબત તારણ માંગશે;
- (૭) સારીરીતે ચાલવાને કાયદાની રૂએ બાંધી લીધેલા કોઈ શખ્સને છોડી દેશે;
- (૮) સુલેહ રાખવા બાબતનું ખત રદ કરશે;
- (ગ) કોઈ સ્થાનિક અપકારક કૃત્યસંબંધી ૧૩૩ મી કલમ પ્રમાણે કોઈ હુકમ કરશે;
- (હ) કોઈ લોકાપકારક કૃત્ય કરીથી નહીં કરવા બાબત અથવા જા-
રી નહીં રાખવા બાબત ૧૪૩ મી કલમ પ્રમાણે હુકમ કરશે;
- (આઈ) ૧૪૪મી કલમ પ્રમાણે કોઈ હુકમ કાઢાડશે;
- (ઐ) ૧૨ મા બાબતપ્રમાણે કોઈ હુકમ કરશે;
- (કે) ૧૬૧ મી કલમની રકમ (ક) પ્રમાણે કોઈ ગુનેગાર સાંબળશે;
- (લ) બીજા કોઈ માણસે એલાવેલાં તથા લખી લીધેલાં કામ ઉ-
પરથી ૩૪૬ મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષાનો હુકમ કરશે;
- (મ) ૪૩૫ મી કલમ પ્રમાણે કામ મંગાવશે;
- (ન) ગુજરાત બાબત કોઈ હુકમ કરશે;
- (ઓ) ૫૧૪ મી કલમ પ્રમાણે કરેલો કોઈ હુકમ ૫૧૫ મી કલમ
પ્રમાણે તપાસશે;
- (પ) કોઈ ગુનેગારનો ઇનસાફ કરશે;
- (કયુ) સંક્ષેપરિતિ કોઈ ગુનેગારનો ઇનસાફ કરશે; અથવા,
- (ર) અપીલનો નિકાલ કરશે;
- તો તેણે એલાવેલું કામ રદ થશે.

ખોટી જગ્યાએ
એલાવેલાં કામ
બાબત.

૫૩૧. કોઈપણ એકસી અથવા ઇનસાફ અથવા બીજું કામ
ખતું હોય ત્યારે કોઈપણ ફાજદારી કોર્ટનો ઠરાવ થયો હોય અથવા તે
કોર્ટે શિક્ષાનો હુકમ અથવા (બીજો) હુકમ કર્યો હોય ત્યારે તે એકસી
અથવા ઇનસાફ અથવા બીજું કામ જે સેશન તુકડીમાં અથવા જીલ-
લામાં અથવા પેટા તુકડીમાં અથવા બીજા સ્થાનિક ક્ષેત્રમાં થવું જોઈ-
એ ત્યાં નહીં થવું એટલાજ સગવડ ઉપરથી સદરહુ ઠરાવ અથવા શિ-
ક્ષાનો હુકમ અથવા (બીજો) હુકમ રદ કરવો નહીં, પણ સદરહુ ચુકથી
ઇનસાફ બરાબર થયો નહીં એમ જણાય તો જુદી વાત છે.

કમિટ કરવા
ના હુકમ ગેરશિ
રસ્તે કર્યા હોયતે
આરે વ્યવહારોપ
યોગી કરીશકાય.

૫૩૨. જે કોઈપણ માણસે, અથવા બીજો અધિકારી જે અ-
ધિકાર પોતાને આપેલા ન હોય તે જાણે પોતાને યોગ્યરીતે આપેલા છે
એવી રીતે તે અધિકાર એલાવેને કોઈ તોહમતવાળા શખ્સને સેશન
કોર્ટ અથવા હૈ કોર્ટની આગળ તેનો ઇનસાફ થવાસાર કમિટ કરે, તો
જે કોર્ટમાં તેને કમિટ કરવામાં આવે તે કોર્ટ, તે કામનાં કામગીરીઓ

તપાસી જોયા પછી જો એમ ધારે કે તોહોમતવાળાને નુકસાન થયું નથી તો તે કમિટ કરવાનો હુકમ કબુલ રાખવાને મુખ્યત્વાર છે, પણ જો તે કામની ચોકસી ચાલતાના દરમિયાન અને કમિટ કરવાનો હુકમ થતાં પેલેલાં સદરહુ માજીસ્ટ્રેટની અથવા બીજા અધિકારીની હકુમતવિશિષ્ટ તોહોમતવાળા તરફથી અથવા ફરિયાદી તરફથી હરકત લેવામાં આવી ન હોય તો માત્ર તેવા અધિકાર છે.

જો તોહોમતવાળાને નુકસાન થયું છે એવું કોરટની નજરમાં આવે અથવા ઉપર કહ્યા મુજબ હરકત લેવામાં આવી હોય, તો તેણે કમિટ કરવાનો હુકમ રદ કરવો, અને કોઈ લાયક માજીસ્ટ્રેટને નવી ચોકસી કરવાનું ફરમાવવું.

૫૩૩. કોઈ તોહોમતવાળા શખ્સની ૧૬૪ મી અથવા ૩૬૪ મી કલમ મુજબ લખી લીધેલી કબુલત અથવા બીજી મચકુર ને કોરટની આગળ પુરાવામાં આપ્યો હોય તે કોરટ જો એવું ડરાવે કે તે મચકુર લખી લેનારો માજીસ્ટ્રેટ સદરહુ કલમના ડરાવો પ્રમાણે પુર્ણરીતે ચાલેલો નથી તો તે કોરટ લખી લીધેલો મચકુર સદરહુ શખ્સે ચોખ્ખરીતે કહ્યો હતો તે બાબતનો પુરાવો લેવો; અને હિંદુસ્તાનના પુરાવાના આકટની ૯૧મી કલમમાં ગમે તે કહ્યું હોય તોયપણ જો તે ચુકથી તોહોમતવાળાને તે મુકદ્દમાના મુખ્યદોષ ઉપરથી પોતાનો જવાબ કરવામાં નુકસાન નહીં પોહોંચ્યું હોય તો સદરહુ મચકુર પુરાવામાં લેવો જોઈએ.

૫૩૪. ૪૫૪ મી કલમની ૨૭ રકમ લાગુ પડતી હોય એવી બાબતમાં, તમે રાણીસાહેબની જિલાયતી રૈયત છો કે નહીં એમ કોઈપણ શખ્સને પૂછવામાં ન આવ્યું તેથી કોઈપણ ચલાવેલાં કામના બ્યવહારો પયોગીપણાને બાધ થશે નહીં.

૫૩૫. કોઈ ડરાવ કહી સંભળાઓ હોય અથવા કોઈ શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય ત્યારે તોહોમતનામું તૈયાર કર્યું ન હોવું એટલાજ સખ્સ ઉપરથી તે ડરાવ અથવા શિક્ષાનો હુકમ બ્યવહારોપયોગી નથી એમ સમજવું નહીં, પણ જો તેથી ઇનસાફ બરામર થયો નથી એમ અપીલ કોરટની અથવા તપાસની કોરટની નજરમાં ન આવે તો બ્યવહારોપયોગી નથી એમ સમજવું નહીં.

જો અપીલ કોરટ અથવા તપાસની કોરટ એમ ધારે કે તોહોમતનામું તૈયાર નહીં કરવાથી ઇનસાફ બરામર થયો નથી, તો તેણે તોહોમતનામું તૈયાર કરવાનો તથા તે તૈયાર કર્યાપછીના લગતના પર્વાયથી ઇનસાફ પાછો સર કરવાનો હુકમ કરવો.

૧૬૪મી અથવા ૩૬૪મી કલમ મમલિના ડરાવો મુજબ ન ચાલવાબાબત.

૪૫૪ મી કલમની ૨૭ રકમથી ફરમાવેલો સવાલ નહીં પૂછવા બાબત.

તોહોમતનામું તૈયાર નહીં કરવાનું ફળ.

આસિસરોની મદદથી ઇનસાફ કરવા બોધ્યે એવા કોઈ ગુન્હાનો ઇનસાફ થઈ શકે એવા ગુન્હાનો ઇનસાફ બન્યુરીથી કરવા બાબત.

બન્યુરીથી ઇનસાફ થઈ શકે એવા ગુન્હાનો ઇનસાફ આસિસરોની મદદથી કરવા બાબત.

હરાવ અથવા શિક્ષાનો હુકમનો હોમતનામાં અથવા બીજાં ચલાવેલાં કામમાં ચુક અથવા કસુરના સખખથી ક્યારે રદ થઈ શકે.

૫૩૬. આસિસરોની મદદથી ઇનસાફ કરવા બોધ્યે એવા કોઈ ગુન્હાનો ઇનસાફ બન્યુરીથી કરવામાં આવે, તો તેજ સખખ ઉપરથી તે ઇનસાફનું કામ બિન બ્યવહારોપયોગી થશે નહીં.

બન્યુરીથી ઇનસાફ કરવા બોધ્યે એવા કોઈ ગુન્હાનો ઇનસાફ આસિસરોની મદદથી કરવામાં આવે તો કોરટ પોતાનો હરાવ દફતરમાં દાખલ કરે તેની અગાઉ તેવિશે હરકત લેવામાં ન આવે તો તેજ સખખ ઉપરથી તે ઇનસાફનું કામ બિન બ્યવહારોપયોગી થશે નહિ.

૫૩૭. યોગ્ય હુકમતવાળી કોઈ કોરટે કોઈ હરાવ, શિક્ષાનો હુકમ અથવા (બીજો) હુકમ કર્યો હોય તે, આ કાયદામાં પાછળ કહેલા હરાવોનું જોરણ રાખીને ૨૭ માં બાબત પ્રમાણે અથવા અપીલમાં અથવા તપાસમાં હેઠળ લખેલાં કારણસર રદ કરવો નહિ અથવા ફેરવવો નહિ, એટલે—

ફરિયાદમાં અથવા સમતમાં અથવા વારંટમાં અથવા તો હોમતનામાંમાં અથવા ફેસલામાં અથવા ઇનસાફ થતાં પેદેલાં અથવા ઇનસાફ થતો હોય ત્યારે ચલાવેલાં બીજા કામમાં, અથવા આ કાયદા પ્રમાણે કોઈપણ ચોકસીમાં અથવા બીજા ચલાવેલાં કામમાં કોઈપણ ચુક અથવા કસુર અથવા ગેરશિરસ્તો થયાને લીધે, અથવા

૧૯૫મી કલમ પ્રમાણે જે મંજૂરિયતની જરૂર હોય તે મંજૂરિયત નહિ હોવાને લીધે, અથવા

૩૨૪ મી કલમ પ્રમાણે બન્યુરોની અથવા આસિસરોની ટીપ સુધારવાની કસુરને લીધે, અથવા

બન્યુરીને કરેલા આ દેશમાં કોઈપણ ચુક થયાને લીધે;

પણ જે સદરહુ ચુકથી, કસુરથી, ગેર શિરસ્તાથી, મંજૂરિયત ન હોવાથી અથવા બન્યુરીને કરેલા આદેશ માંહેની ચુકથી ગેર ઇનસાફ થયો ન હોય તો ન રદ કરવો અથવા ન ફેરવવો.

૫૩૮. આ કાયદા પ્રમાણે કોઈ જમિ કરવામાં આવે ત્યારે સમતમાં, ગુન્હાની સાબિતીના હરાવમાં, જમિના હુકમમાં અથવા તે સંબંધી ચલાવેલા બીજા કામમાં કોઈપણ ખામીને લીધે અથવા રીતની કસુરને લીધે તે જમિ બિન બ્યવહારોપયોગી ગણવી નહિ, અને તે જમિ કરનાર શખ્સને સાપરાધ પ્રવેશ કરનાર ગણવો નહિ.

ચલાવેલાં કામમાં ખામીને લીધે અથવા રીતની કસુરને લીધે જમિ ગેરકાયદેસર થશે નહીં અને જમિ કરનાર સાપરાધ પ્રવેશક રનાર થશે નહીં.

બાબ ૪૬ મો.

પરચુરણ.

૫૩૬. કોઈપણ હેકોરટની આગળ અથવા સદરહુ કોરટના કોઈ પણ અમલદારની આગળ કામમાં લેવાનાં સોગનનામાં તથા પ્રતિજ્ઞાઓ સદરહુ કોરટની આગળ અથવા કલાર્ક આફ્ બી કોનની આગળ, અથવા તે કામ માટે નિમેલા કોઈપણ કમિશનરે અથવા બીજા શખ્સની આગળ, અથવા કોઈપણ જરૂરની આગળ, અથવા બ્રિટિશ ઇન્ડિયામાં રેકાર્ડની કોઈપણ કોરટમાં કોઈપણ સોગનનામાં લેવા માટે નિમેલા કોઈ પણ કમિશનરની આગળ, અથવા ઇંગ્લેન્ડમાં અથવા આયરલેન્ડમાં એન્સરીમાં સોગન આપવા માટે નિમેલા કોઈપણ કમિશનરની આગળ અથવા રેકાર્ડલેન્ડમાં સોગનનામાં અથવા પ્રતિજ્ઞાઓ લેવાનો અધિકાર જે માલુસ્ટ્રેટને આપ્યો હોય તે માલુસ્ટ્રેટની આગળ કરવાનો અધિકાર છે.

૫૪૦. આ કાયદા પ્રમાણે કોઈપણ ચોકસી, હનસાફ અથવા બીજા કામ ચલાવવામાં આવતું હશે ત્યારે ગમે તે વખતે કોઈપણ કોરટ કોઈપણ શખ્સને શાહેદ દાખલ સમન કરવાને, અથવા કોઈપણ શખ્સ હાજર હોય તેને શાહેદ દાખલ સમન કર્યો ન હોય તોપણ તેની જગ્યાની લેવાને, મુખત્યાર છે; અથવા જે શખ્સની જગ્યાની લેવાઈ ચુકી હોય તે શખ્સને ફરીથી ખોલાવીને તેની ફરી તપાસ કરવાને મુખત્યાર છે; અને જે સદરહુ પ્રકારના કોઈપણ શખ્સની શાહેદી તે મુકદ્દમાનો વાજબી ફેસલો કરવા માટે તે કોરટને જરૂરની જણાય, તો તેણે તે શખ્સને સમન કરીને તેની તપાસ કરવી અથવા તે શખ્સને ફરીથી ખોલાવીને તેની ફરીથી તપાસ કરવી.

૫૪૧. કોઈપણ આલુ કાયદાથી બીજી રીતે દરાખ્યું નહિ હશે તો જે શખ્સને આ કાયદા પ્રમાણે કેદ કરવાનો અથવા પેલેરામાં મોકલવાનો અધિકાર હશે તે શખ્સને કઈ જગ્યામાં કેદ રાખવો એ ફરમાવવાને સ્થાનિક સરકાર મુખત્યાર છે.

૫૪૨. સન ૧૮૧૯ ના કેદીઓની શાહેદી બાબતના આકટમાં ગમે તે કહ્યું હોય તે છતાં કોઈપણ પ્રેસિડેન્સી માલુસ્ટ્રેટ પોતાની હકુમતની સ્થાનિક હદમહેની કોઈપણ તુરંગમાં કેદ રાખેલા કોઈપણ શખ્સને પોતાની આગળ કોઈપણ આલુ મુકદ્દમામાં શાહેદ દાખલ અથવા તોહિમતવાળા શખ્સ દાખલ તપાસવાની ખાચશ રાખતો હોય તો સદરહુ તુરંગ જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદારને હકુમ મોકલીને તે માલુસ્ટ્રેટ એમું ફરમાવવાને મુખત્યાર છે કે તે કેદીને અમારી આગળ

જે કોરટની તથા શખ્સોની આગળ સોગનનામાં કરવાનો અધિકાર છે તે.

મુદાના શાહેદને સમન કરવાનો, અથવા હાજર હોય એવા શખ્સની જગ્યાની લેવાનો અધિકાર.

કેદની જગ્યા મુફરર કરવાનો અધિકાર.

કેદી તુરંગમાં હોય તેની જગ્યાની લેવા માટે તેને આણવાનો હુકમ કરવાનો પ્રેસિડેન્સી માલુસ્ટ્રેટનો અખત્યાર.

તેની જગ્યાની લેવાંસાર યોગ્ય પેદેરા સાથે ફલાણે વખતે આણખે; તે વખત તે હુકમમાં લખવો.

સદરહુ તુરંગ જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદારે સદરહુ હુકમ પહેલેથી તે મુજબ ચાલવું, અને ઉપર કહેલાં કારણસાર તે તુરંગમાંથી કેવી ગેરહાજર રહે તે દરમિયાનમાં તેને સારી રીતે જાણતામાં રાખવાસાર બંદોબસ્ત કરવો.

ફુલાશીઆએ
ખરો તરખુમો કે
રીને સમજાવવું.

૫૪૩. જ્યારે કોઈ પુરાવા અથવા મચકુરે સમજાવવાસાર કોઈ પણ કોજદારી કોરટને કોઈ ફુલાશીઆનો ઉપયોગ કરવો પડે, ત્યારે તે પુરાવાનો અથવા મચકુરનો ખરેખરો તરખુમો કરીને કહેવાની તે ફુલાશીઆની ફરજ છે એમ સમજવું.

ફરિયાદીઆના
તથા શહીદોના
ખરચખાખત.

૫૪૪. ગવર્નર જનરલ ઇનફ્રાન્સિસની અગાઉથી મંજૂરી લઈને સ્થાનિક સરકારે કોઈપણ કાનુન કરી હોય તે કાનુનને અનુસરીને, કોઈપણ કોજદારી કોરટ આ કાયદા પ્રમાણે પોતાની આગળ કોઈપણ ઓક્સી, ઇનસાફ અથવા ખીજું કામ ચલાવવામાં આવે તે કારણસાર કોઈપણ ફરિયાદી અથવા શહીદ હાજર થાય તેનો વાજબી ખરચ, સરકાર તરફથી આપવાનો હુકમ કરવાને મુખ્યત્વાર છે.

દંડમાંથી ખ-
રચ અથવા નુક
શાનીનો અવેજ
આપવાનો કોરટ
નો અધિકાર.

૫૪૫. જ્યારે કોઈ કોજદારી કોરટ કોઈપણ ચાલુ કાયદા પ્રમાણે દંડ કરે અથવા અપીલમાં અથવા તપાસમાં અથવા ખીજી રીતે દંડની શિક્ષા અથવા જે શિક્ષાનો એક ભાગ દંડ હોય તેવી શિક્ષા મંજૂર કરે, ત્યારે ફેસલો કરતી વખતે તે કોરટ, વસુલ કરેલો સંઘણો દંડ અથવા તેમાંનો ગમે તે ભાગ હુકમ લખ્યા પ્રમાણે ઉપયોગમાં લેવાનો હુકમ કરવાને મુખ્યત્વાર છે:—

(અ) ફરિયાદનું કામ ચલાવવામાં વાજબી રીતે થયેલો ખરચ પુરો પાડવાસાર;

(બ) જ્યારે, તે કોરટના મત પ્રમાણે, દિવાની દાવાથી નુકસાનનો ભારે બદલો મળી શકતો હોય ત્યારે કરેલા ગુનાથી થયેલા નુકસાનનો બદલો આપવાસાર.

જેમાં અપીલ થઈ શકે એવા કોઈ મુકદ્દમામાં જો તે દંડ કરવામાં આવે તો અપીલ કરવા માટે આપેલી મુદત પીતી ગયા પહેલાં, અથવા, જો અપીલ કરવામાં આવે તો, તેનો ફેસલો થતાં પહેલાં, સદરહુ ખરચ અથવા નુકસાનનો અવેજ આપવો જાહે.

પછીથી દિવા
નીમાંકરેલીફરિયા
દમાં ઉપરમુજબ
આપેલી રકમો
હિસાબમાં લેવી.

૫૪૬. પછી તેજ બાબતસંબંધી દિવાની દાવો કરવામાં આવે તેમાં નુકસાનનો અવેજ આપવાનો હુકમ કરતી વખતે, ૫૪૫મી કલમ પ્રમાણે નુકસાનના અવેજ દાખલ જે રકમ આપી હોય અથવા વસુલ કરી હોય તે રકમ કોરટે હિસાબમાં લેવી.

૫૪૭. આ કાયદા પ્રમાણે કરેલા કાંઈપણ હુકમની રૂએ (દંડ શિ-
કાય બીજા) જે પૈસા આપવાના હશે તે બાજુ દંડ હોય એવી રીતે
વસુલ કરી શકાશે.

૫૪૮. કોઈ ફાજલદારી કોર્ટે કરેલા કોઈ ફેસલામાં અથવા હુકમમાં
જે શખ્સનો સંબંધ હોય તે શખ્સ ન્યૂરિનિ જડત્તે જે આદેશ કરેલો
હોય તેની અથવા કોઈપણ હુકમની અથવા જાણનીની અથવા કાગ-
ળપત્રના બીજા કોઈપણ ભાગની નકલ લેવાની આયશ રાખતો હોય, તો
તે અરજી કરે એટલે તેને તે નકલ આપવી પણ એવું હરાબુંદ છે કે કોઈ
વિશેષ કારણસર તે નકલ મફત આપવાનું કોર્ટને યોગ્ય લાગતું નહિ
હોય તો તે શખ્સે તે નકલનો ખર્ચ આપવો.

૫૪૯. જે શખ્સોને લશ્કરી કાયદો લાગુ હોય તે શખ્સોનો ધન-
સાફ જે કોર્ટને આ કાયદો લાગુ હોય તે કોર્ટે કરેલા જોખમે કે કોર્ટમા-
શિયલથી કરેલા જોખમે તેવી બાબતો સંબંધી ગવર્નર જનરલ ધન કૌંસિલ
આ કાયદાને તથા સન ૧૮૮૧ ના આર્મી આક્ટને અથવા એવા હરકોઈ
ચાલુ કાયદાને અનુસરતી કાનૂનો કરવાને મુખ્યત્વાર છે; અને જ્યારે કોઈ
પણ શખ્સને કોઈ માળુસ્ટ્રેટ આગળ આણ્યો હોય અને જે ગુનહાખાખત
સન ૧૮૮૧ ના આર્મી આક્ટની ૪૧મી કલમ પ્રમાણે તેનો ધનસાફ કોર-
ટમાશિયલથી કરવા જોગ હોય તે ગુનહાનું તોહામત તેનીઉપર મુક્યું હોય
ત્યારે તે માળુસ્ટ્રેટ સદરહુ કાનૂનો નજરમાં રાખવી, અને યોગ્ય પ્રસંગે તે
શખ્સને કોરટમાશિયલથી તેનો ધનસાફ થવા માટે જે રેજિમેન્ટ, પલટાણ
અથવા ટુકડીમાં તે શખ્સ હોય તે રેજિમેન્ટ, પલટાણ અથવા ટુકડીના
કમાંડીંગ અમલદારને, અથવા પાસેમાં પાસેની લશ્કરી છાવણીના કમાં-
ડીંગ અમલદારને, જે ગુનહાનું તોહામત તે શખ્સ ઉપર આબુંદ હોય
તે ગુનહાની એક હકિકતસાથે સ્વાધીન કરેલો.

સદરહુ પ્રકારના કોઈ પણ જગ્યાએ લશ્કરી સિપાઇની જે ટોળી છા-
વણી કરીને રહી હોય અથવા કામ કરતી હોય તે ટોળીનો કમાંડીંગ અ-
મલદાર જે શખ્સનીઉપર સદરહુ ગુનહાનું તોહામત આબુંદ હોય તે શખ્સ-
સને પકડીને બપ્તામાં રાખવાસાર, લખેલી દરખાસ્ત કરે તે માળુસ્ટ્રેટને
પહોંચેથી તેણે તેમ કરવાસાર પોતાથી બનતી પરાકાષ્ટા કોશીસ કરવી.

૫૫૦. જે અમલદારના હવાલામાં પોલીસ-થાણું હોય તે અમલદાર
પોતાનાં થાણાની હદમાં જે અધિકાર ચલાવી શકે તેજ અધિકાર સદરહુ
અમલદારથી જિયા દરજ્જાના અમલદારો જે સ્થાનિક હદમાં પોતાને
નિમ્યા હોય તે સ્થાનિક હદમાં સમજેડેકાણે ચલાવવાને મુખ્યત્વાર છે.

જે પૈસા આપ
વાનો હુકમ કર્યો
હશે તે દંડતરફ
વસુલ કરી શકાશે
ચલાવેલાં કા-
મના કાગળોની
નકલો.

કોરટ મારશલ
થી ધનસાફ થ-
વાને પાત્ર હોય
તેવા શખ્સોને લ
શ્કરી અધિકારી
એને સ્વાધીનક
રવા બાબત.

સદરહુ પ્રકાર
ના શખ્સોને પક
ડવાબાબત.

ઉચ્ચ દરજ્જા
ના પોલીસ અમ
લદારોના અધિ
કાર.

જે સ્ત્રીઓનું
હરણ થયું હોય
તે સ્ત્રીઓને છૂ
ટી કરી આપવા
ની જરૂર પાડવા
નો અધિકાર.

હાલાકાનાં મુ
ખ્ય શહેરમાં વગ
ર સમગ્ર જે શ
ખસને હવાનામાં
આપ્યા હોય તે
શખસને નુકસા
ની આપવા બા
બત.

તાબા માહેની
કોરટોનાં દફતર
તપાસવા સાફકા
નુંનો કરવાનો આ
રુદ્ધ હેકોરટનો અ
ખતાર.

બીજી હેકોરટો
ને બીજા કારણો

પપ૨. કોઈ પણ ગેરકાયદેસર કારણસાર કોઈ સ્ત્રીનું અથવા બાદ
વર્ષની અંદરની ઉમ્મરના કોઈ છોકરીનું હરણ થયાવિશે, અથવા તેને ગે-
રકાયદેસર રીતે અટકાવી રાખ્યાવિશે કોઈ પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટને અથવા
નિવ્હા માજીસ્ટ્રેટને સોગતઉપર ફરિયાદ કરવામાં આવે તે ઉપરથી સદરહુ
અને તુરત છૂટી કરવાનો અથવા સદરહુ છોકરી તેના ધર્મીન, માખાપને,
વાલીને અથવા બીજા જે શખસના કાયદેસર હવાનામાં તે હોય તે શખ-
સને તુરત પાછાં આપવાનો હુકમ કરવાને, અને તે હુકમ પ્રમાણે આલ-
વાની જરૂર પાડવાને, અને જરૂર પડે તો બળ વાપરવાને, તે માજીસ્ટ્રે-
ટ મુખ્યતિવાર છે.

પપ૨. બ્યારે ઇલાકાનાં મુખ્ય શહેરમાં કોઈ પણ શખસ બીજા
કોઈ શખસને કોઈ પોલીસઅમલદારપાસે પકડાવે, ત્યારે જે માજીસ્ટ્રેટ તે
મુકદ્દમો સાંભળે તે માજીસ્ટ્રેટને જે એમ જણાય કે એ પ્રમાણે પકડાવનાર
કોઈ પુરતો સમજ નહોતો, તો પચાસ રૂપિયાસુધી જેટલી નુકસાની તે મા-
જીસ્ટ્રેટ યોગ્ય ધારે તેટલી નુકસાની એપ્રમાણે પકડાવનાર શખસે એપ્રમા-
ણે પકડેલા શખસને તેના વખતના નુકસાન બદલ તથા તે બાબતમાં થયેલા
ખર્ચ બદલ આપવાનો હુકમ કરવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખ્યતિવાર છે.

સદરહુ પ્રકારના મુકદ્દમામાં, જે એક કર્તા વધારે શખસોને પકડવામાં
આવે અથવા એક કર્તા વધારે શખસોની ઉપર ફરિયાદ કરવામાં આવે,
તો પચાસ રૂપિયાસુધી જેટલી નુકસાની સદરહુ માજીસ્ટ્રેટ યોગ્ય ધારે તેટ-
લી નુકસાની, તેવીજ રીતે, તેમાંના દરએક શખસને આપવાનો હુકમ
કરવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખ્યતિવાર છે.

આ કલમ પ્રમાણે જે નુકસાની આપવાનો હુકમ કંઈ હોય તે સઘળી
નુકસાની, જાણે તે દંડ છે એવી રીતે, વસુલ કરવાનો અધિકાર છે, અને,
જે તે એપ્રમાણે વસુલ થઈ શકે નહીં તો, જે શખસે તે આપવાની હોય
તે શખસને ત્રીસ દિવસસુધી જેટલી મુદત તે માજીસ્ટ્રેટ ફરમાવે તેટલી
મુદતસુધીની આસાન કેદની શિક્ષાનો હુકમ કરવો, પણ જે સદરહુ રકમ
તે મુદત પૂરી થતાં પહેલાં આપવામાં આવે તો તેને છોડી મુકવો.

પપ૩. કલકત્તાની હૈ કોરટ, ગવર્નર જનરલ ઇન કૌન્સિલની અગા-
ઉથી મંજૂરી લઈને અને રાયલ ચાર્ટરથી સ્થાપેલી બીજી કોઈ હૈ કોરટ,
સ્થાનિક સરકારની અગાઉથી મંજૂરી લઈને તાબામાહેની કોરટનાં દફતર
તપાસવાસાફ વખતે વખતે કાનુનો કરવાને મુખ્યતિવાર છે,

જે હૈ કોરટ રાયલ ચાર્ટરથી સ્થાપેલી ન હોય તેવી દરએક હૈ કોરટ,
સ્થાનિક સરકારની અગાઉથી મંજૂરી લઈને વખતે વખતે,

સારું કાનુનો કર-
વાનો અધિકાર.

(અ) પોતાના તાબામાં હિની સઘળી ફાજદારી કોર્ટોમાં જે ચોપડીઓ, નોંધો, તથા હિસાબો રાખવાના હોય તે સર્વે ચોપડીઓ, નોંધો તથા હિસાબો રાખવા માટે, તથા સરરહુ કોર્ટોએ જે રિટર્નો અથવા વિગતો તૈયાર કરીને મોકલવાની હોય તે રિટર્નો અથવા વિગતો તૈયાર કરીને મોકલવા માટે, કાનુનો કરવાને મુખ્યત્વાર છે; તથા

(બ) સરરહુ કોર્ટમાં જે જે કામ ચલાવવા માટે કોઈ નમુનો ઠરાવો જોઈએ એવું પોતે ધારે તેવાં દરએક કામ માટે નમુના તૈયાર કરવાને મુખ્યત્વાર છે; તથા

(ક) પોતાનો વહિવટ તથા કામ ચલાવવા માટે તથા પોતાના તાબામાં હિની સઘળી ફાજદારી કોર્ટોનો વહિવટ તથા કામ ચલાવવા માટે કાનુનો કરવાને મુખ્યત્વાર છે; અને

(ડ) દેડ વસૂલ કરવાસાર આ કાયદા પ્રમાણે કાહડેલાં વારંટો બજાવવામાન્યત નિયમ કરવાસાર કાનુનો કરવાને મુખ્યત્વાર છે.

પાણુ એવું ડરાબું છે કે આ કલમ મુજબ કરેલી કાનુનો તથા નમુના આ કાયદાથી અથવા બીજા કોઈપણ ચાલુ કાયદાથી વિરુદ્ધ પડતા હોવા નહિ જોઈએ.

આ કલમપ્રમાણે કરેલી સઘળી કાનુનો રચાનિક સરકારી આજેટમાં પ્રસિદ્ધ કરવી જોઈએ,

૫૫૪. ૫૫૩ માં કલમથી તથા વિક્ટોરિયાની કાન્ડિડિના ચોવીસમા તથા પચીસમા વરસના સ્ટાટ્યુટના ૧૦૪થા બાબતી ૧૫માં કલમથી આપેલા અધિકારને અનુસરત, પાંચમા પરિશિષ્ટમાં જાપેલા નમુના તેમાં કહેલાં કારણોસાર દરેક કામની હકીકત પ્રમાણે જોઈતા ફેરફાર કરીને વાપરવા.

નમુના.

૫૫૫. કોઈપણ જડને અથવા માજીસ્ટ્રેટે, પોતાની કોર્ટ ઉપર જે કોર્ટમાં અપીલ ચાલતી હશે તે કોર્ટની રજા લીધાવગર, જે મુકદ્દમાનો પોતે પક્ષકાર હોય અથવા જે મુકદ્દમામાં પોતાનો હિતસંબંધ હોય તે મુકદ્દમાનો ધનસાફ કરવો નહિ અથવા ધનસાફ થવાસાર તે મુકદ્દમા કમિટ કરવો નહિ, અને કોઈપણ જડને અથવા માજીસ્ટ્રેટે પોતે જાતે કરેલા કોઈપણ ફેસલાઉપર અથવા હુકમઉપર અપીલ સાંભળવી નહિ.

જે મુકદ્દમામાં જડનો અથવા માજીસ્ટ્રેટનો પોતાનો હિતસંબંધ હોય તે મુકદ્દમામાન્યત.

ખુલાસો.—કોઈ જડ અથવા માજીસ્ટ્રેટ મ્યુનિસિપલ કમિશનર જે એટલાજ સંબંધી તે આ કલમના અર્થ પ્રમાણે કોઈ મુકદ્દમાનો

પક્ષકાર છે અથવા કોઈ મુકદમામાં તેનો પોતાનો હિતસંબંધ છે એવું સમજવું નહિ.

કોરેટોની બાધા નફી કરવાનો અધિકાર.

પપૃ. જે મુલકોનો રાજ્યકારભાર સ્થાનિક સરકાર ચલાવતી હોય તે મુલકોમાંની રાયલ ચાર્ટર્ડી સ્થાપેલી છે કોરેટો સિવાય બીજી દરએક કોરેટની બાધા, આ કાયદાનાં કારણસાર, ફલાણી સમજવી તે નફી કરવાને સદરહુ સરકાર મુખ્યત્વાર છે.

ગવર્નર જનરલ મન કૌન્સિલ ના તથા સ્થાનિક સરકારના અધિકાર વખતે વખતે ચલાવી શકાય.

પપૃ. આ કાયદાથી ગવર્નર જનરલ મન કૌન્સિલને અથવા સ્થાનિક સરકારને આપેલા સઘળા અધિકારો જેમ પ્રસંગ પડે તેમ વખતે વખતે ચલાવવાનો અખત્યાર છે.

ચાલુ મુકદમા

પપૃ. આ કાયદો અમલમાં આવે ત્યારે કોમ્પલે મેજિસ્ટ્રી કોરેટમાં જે મુકદમા ચાલુ હોય તે સઘળા મુકદમાને આ કાયદાના દરબો, બની શકે તેટલેમુધી, લાગુ પડશે.

પરીશીષ્ટ ૧ લું.

આક્ટો ૨૬ કર્યા તે.

(અ).—સ્ટાટ્યુટ.

વર્ષ, કારકીર્દી તથા બાબ.	મથાળ.	કેટલો ૨૬ કીધો.
૩૧ જાન્યુઆરી ૧૩ મા વર્ષના સ્ટાટ્યુટનો ૩૬ મો બાબ.	હીંદુસ્તાનમાં તેમજ યુરોપમાં ઇજ્જતીયા કંપનીના મામલા સંબંધી વહીવટ વધારે સારી રીતે ચલાવવા માટે કેટલાએક ધારા બાંધવા બાબતનો આક્ટ.	૩૮મી કલમ.

(બ).—ગવર્નર જનરલ ઇનકૌન્સિલના આક્ટો.

નંબર તથા વરસ.	મથાળ.	કેટલો ૨૬ કીધો.
૧૮૪૦ નો ૨૩ મો ...	પ્રોસેસની બજાવણી ...	જેટલો ૨૬ થયો નથી તેટલો
૧૮૬૦ નો ૪૫ મો ...	ફોજદારી કાયદો ...	૨૧૪મી કલમનાં દ્રષ્ટાંતો.
૧૮૬૧ નો આક્ટ ૫ મો	પોલીસ આક્ટ ...	૬૬ી કલમ તથા ૨૪ મી કલમમાંના “અને આખરનો ફેસલો થાય ત્યાંહાં સુધી યુને-હગાર ઉપર ફરીમાન-નું કામ ચલાવવાનો” આ શબ્દો ૩૫ મી કલમના આરંભથી તે “પણ એવું કુરાબ્યું છે કે,” એ શબ્દો સુધી અને એ શબ્દો સુધાં.
૧૮૬૨ નો ૧૮ મો ...	સુપ્રીમ કોર્ટમાં ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીત...	જેટલો ૨૬ થયો નથી તેટલો.
૧૮૬૪ નો ૬ ઠો. ...	ફટકા મારવાનો ...	૭ મી કલમ.
૧૮૬૬ નો ૨ જો. ...	જસ્ટીસ આફ ધી પીસ ..	જેટલો ૨૬ થયો નથી તેટલો.
૧૮૭૦ નો ૨૨ મો. ...	સંક્ષેપ રીતે ઇનસાફ કરવાની હકુમત આપવા બાબતના આક્ટો રાણી સાહેબની વીલાયતી રહયતોને લાગુ પાડવા બાબત. ...	જેટલો ૨૬ થયો નથી તેટલો.

(૨૦૬)

૧૮૭૨ નો ૪ થો. ...	પંખખના કાયદો ...	...	...	...	અંગાણાના ૧૮૨૫ ના ૨૦ મા રેગ્યુલેશન સંબંધી જેટલો છે તેટલો.
૧૮૭૨ નો ૧૦ મો ...	ફાજદારી કામ ચલાવવાની રીતનો કાયદો ...	...	...	...	જેટલો રદયોનથી તેટલો.
૧૮૭૪ નો ૧૧ મો ...	ફાજદારી કામ ચલાવવાની રીતનો કાયદો સુધારવા આપત.	...	...	...	સધળો.
૧૮૭૪ નો ૧૫ મો ...	કાયદાઓની રચાનિક વ્યાપ્તિ. ...	...	...	...	અંગાણાના ૧૮૨૫ના ૨૦ મા રેગ્યુલેશન સંબંધી જેટલો છે તેટલો.
૧૮૭૫ નો ૧૦ મો ...	હાઇકોર્ટમાં ફાજદારી કામ ચલાવવાની રીત ...	...	...	...	૧૪૪મી કલમ સિવાય તથા ૧૪૬ મી કલમ નો જેટલો ભાગ અબરો સંબંધી છે તેટલા ભાગ સિવાય, સધળો આકટ.

(ખ).—ગવર્નર જનરલ ઇનકૌન્સીલના આકટો—(ચાલુ).

નંબર તથા વરસ.	મથાળુ.	જેટલો રદ કરીશો.
૧૮૭૫ નો ૨૦ મો....	સેટ્રલ પ્રાવિનિસસલાઝ (મધ્ય પ્રાંતોના કાયદા) ...	અંગાણાના ૧૮૨૫ના ૨૦ મા રેગ્યુલેશન સંબંધી જેટલો છે તેટલો.
૧૮૭૬ નો ૧૮ મો...	અપોધાના કાયદા ...	એજન.
૧૮૭૭ નો ૪ થો. ...	પ્રેસીડેન્સી માજીસ્ટ્રેટો ...	૫૭મી કલમ સિવાય સધળો આકટ.
૧૮૭૯ નો ૨૧ મો...	અપરાધીઓને સ્વાધીન કરવા આપત	૩ નો આપ.
૧૮૮૧ નો ૧૦ મો...	કારોનર ...	૮ મી તથા ૯મી કલમો.

(૨૦૭)

(ક્રી) — રેગ્યુલેશનો.

નંબર તથા વર્ષ.	મથાળ.	કેટલો ૨૬ કીવો
અંગાળાનો ૧૮૨૫ નો ૨૦ મો રેગ્યુલેશન.	કોરટમાર્ચલની હકુમત	જેટલો ૨૬ થયો નથીતેલો.
૧૮૭૨ નો ૩ જો. ...	સોંતલ પરગણા સેટલમેંટ	૧૮૭૨ ના ૧૦ માં આક્ટ સંબંધી જેટલો છે તેટલો.
૧૮૭૪ નો ૯ મો. ...	આરાકાન ટેકરીઓની ડિસ્ટ્રિક્ટના કાયદા. ...	૧૮૬૯ ના રજા તથા ૧૮૭૨ ના ૧૦ માં તથા ૧૮૭૪ ના ૧૧ માં આક્ટ સંબંધી, જેટલો છે તેટલો.
૧૮૭૭ નો ૨ જો ...	અજમેરના કાયદા	અંગાળાના ૧૮૨૫ ના ૨૦ માં રેગ્યુલેશન સંબંધી જેટલો છે તેટલો.

(ક્રી) — મદ્રાસના ગવર્નર ઇનકૌન્સિલનો આક્ટ.

નંબર તથા વર્ષ.	મથાળ.	કેટલો ૨૬ કીવો.
૧૮૬૭ નો ૮ મો. ...	પોલીસ	૯ મી કલમ.

ਪ੍ਰਤਿਸ਼ੀਲ ੨ ਭੰ.

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

પ્રુલાસો.—“ગુપ્તો” તથા “હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદા મુજબ શિક્ષા” એહેવાં મથાળાનાં આ પરિશિષ્ટનાં બીજાં તથા સાતમાં આ-
સન મધ્યે ન્ને મચકૂર લખ્યો છે તે તેમના સંબંધની હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની જુદી જુદી કલમોમાં ખયાન કરેલા ગુપ્તોઓ તથા શિ-
ક્ષાઓની બાપ્પા દાખલ લખ્યો છે એમ, અથવા તે કલમોના સાર દાખલ લખ્યો છે એમ પણ, સમજવું નહીં; તે તો પેહેલાં આસન મધ્યે

आ परिशिल्लुनुं वीकृत्तु आसन इन्द्रता तथा भुम्भनं अहिरता पोलीसन् लागू छ.

આખ પ મો.—મદદગારી આપત.

(202)

[illegible]

કામ બને, તો તેહની શરત.

૧૧૩.	મદદગારી કરેલાં કામથી મદદગારતા ધાર્યા કર્તી જીવુદી અક્ષર પેદા થાય, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	વાનો ધરાવો કસ્થો હોય તે ગુહાને માટે ને શિક્ષા હોય તેજ શિક્ષા.	એજ.
૧૧૪.	ગુનેહો થતી વખતે મદદગાર હાજર હોય તો.	એજ.	એજ.	એજ.	થયજા ગુહાને માટે ને શિક્ષા હોય તેજ શિક્ષા.	એજ.
૧૧૫.	મોતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષા થઈ શકે એહેવા ગુહામાં મદદગારી કરવામાં આવે અને તે ગુનેહો તે મદદગારી ઉપરથી ન હોં યાય તો.	એજ.	એજ.	એજ.	૭ વર્ષ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ.	એજ.
૧૧૬.	અગર જેથી બચા યાય એહેવું કાંઈ કામ તે મદદગારી ઉપરથી કરવામાં આવે તો.	એજ.	એજ.	એજ.	૧૪ વર્ષ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ.	એજ.
	કેદની શિક્ષા થઈ શકે એહેવા ગુહામાં મદદગારી કરવામાં આવે, અને તે ગુનેહો મદદગારી ઉપરથી નહોં યાય તો.	એજ.	એજ.	એજ.	તે ગુહાને માટે હરાયેલા પ્રકારની તથા ધણામાં ધણી મુદત હરાવી હોય તેહની મુદત સુધી કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	એજ.
૧૧૭.	અગર તે મદદમાર અથવા મદદમારી કરેલો ગખસ સરકારી નોકર હોય, અને તેહની ફરજ તે ગુનેહો અટકાવવાની હોય તો.	એજ.	એજ.	એજ.	તે ગુહાને માટે હરાયેલા પ્રકારની તથા ધણામાં ધણી મુદત ને હરાવી હોય તેહની મુદત સુધી કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	એજ.
૧૧૮.	લોકપાસે અથવા દશથી વધારે માણસોપાસે કાંઈ ગુનેહો કરાવવામાં મદદગારી કરવી.	એજ.	એજ.	એજ.	૩ વર્ષ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	એજ.
	મોતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષા થઈ શકે એહેવા કોઈ ગુનેહો કરવાની ધારણા છુપાવવી, અગર તે ગુનેહો યાય તો.	એજ.	એજ.	એજ.	૭ વર્ષ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ.	એજ.

અગર તે ગુનોહ નહીં થાય તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૧૧૬. જે ગુનોહ અટકાવવાની પોતાની ફરજ હોય એણે વા કોઈ ગુનોહ કરવાની ધારણા કોઈ સરકારી નોકરે છુપાવવી, અગર તે ગુનોહ થાય તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
અગર તે ગુનોહ મોત અથવા સમુદ્રપારની શિક્ષા જોગ હોય, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
અગર ગુનોહ નહીં થાય તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૧૨૦. કેદની શિક્ષા થઈ શકે એણે કોઈ ગુનોહ કરવાની ધારણા છુપાવવી, અગર તે ગુનોહ થાય તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
અગર નહીં થાય, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૩ વર્ષ સુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કૃદ તથા દંડ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
તે ગુનાહને માટે હરાવેલા પ્રકારની તથા ધણામાં ધણી મુદત જે હરાવી હોય તેના ની જે મુદત મુદત સુધી કૃદ, અ- થવા દંડ, અથવા બંને.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૧૦ વર્ષ સુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કૃદ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
તે ગુનાહને માટે હરાવેલા પ્રકારની તથા ધણામાં ધણી મુદત જે હરાવી હોય તેના ની જે મુદત મુદત સુધી કૃદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
તે ગુનાને માટે હરાવેલા પ્રકારની તથા ધણામાં ધણી મુદત જે હરાવી હોય તેના ના બાબત સુધી કૃદ, અથ- વા દંડ, અથવા બંને.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.

ખાખ દહો—રાજ્ય વિરુદ્ધ ગુન્હા.

૧૧૧. રાણીની સાહમાં લઢાઈ કરવા, અથવા લઢાઈ કરવાર વારંપ રવાની કોશિસ કરવી, અથવા લઢાઈ કરવામાં કડાય નહીં. મદદગારી કરવી.	વારંપ.	જામીન નહીં માંડીવાળી ન લઈ શકાય.	મોત અથવા છવતાં સુધી સમુદ્રપાર તથા મિલકત સ- રકાર જપ્ત થવી.	સેસન કોર્ટ.
૧૧૨. રાજ્ય વિરુદ્ધ કેટલાએક ગુનાહ કરવામાટે સંપ કરવા.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.

૧૨૨.	રાણીની સાહામાં લઢાઈ કરવાના ઘરાદાથી હથિયારો વગેરે એકઠાં કરવાં.	એજ.	એજ.	એજ.	શિક્ષા, અથવા ૧૦ વર્ષ સુધી જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ.	એજ.
૧૨૩.	લઢાઈનું કામ સેહલ કરવાના ઘરાદાથી લઢાઈની ધારણા છુપાવવી.	એજ.	એજ.	એજ.	જીવતાં સુધી સમુદ્ર પાર, અથવા ૧૦ વર્ષ સુધી જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા મિલકત સરકારે જપ્ત થવી.	એજ.
૧૨૪.	કોઈ કાયદેસર અખતાર અમલમાં અણાવવા અથવા નહીં. અણાવવાના ઘરાદાથી ગવર્નર જનરલ, ગવર્નર વગેરે પર હુમલો કરવો.	એજ.	એજ.	એજ.	૧૦ વર્ષ સુધી જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા હંડ.	એજ.
૧૨૫.	બદિલી ઉત્પન્ન કરવી, અથવા ઉત્પન્ન કરવાની કોશિસ કરવી.	એજ.	એજ.	એજ.	જીવતાં સુધી અથવા હરકાં-ઈ થોડી સુદત સુધી સમુદ્ર પારની શિક્ષા તથા હંડ, અથવા ૩ વર્ષ સુધી જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા હંડ, અથવા હંડ.	એજ.
૧૨૬.	રાણીની સાથે મૈત્રી અથવા સલાહ રાખનારો એશિયાના કોઈ રાજની ઉપર લઢાઈ કરવી, અથવા તેહવી લઢાઈ કરવામાં મદદગારી કરવી.	એજ.	એજ.	એજ.	જીવતાં સુધી સમુદ્ર પાર તથા હંડ, અથવા ૭ વર્ષ સુધી જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા હંડ, અથવા હંડ.	એજ.
૧૨૭.	રાણીની સાથે મૈત્રી અથવા સલાહ રાખનાર કોઈ રાજના મુન્શફ પર હુમલો કરવી.	એજ.	એજ.	એજ.	૭ વર્ષ સુધી જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા હંડ, તથા કોઈ મુક્ત સરકારે જપ્ત થવી.	એજ.
૧૨૮.	૧૨૫મી તથા ૧૨૬મી કલમોમાં લખ્યા પ્રમાણે લઢાઈ અથવા હુમલો મળેલી મિત્રકત લેવી.	એજ.	એજ.	એજ.	જીવતાં સુધી સમુદ્ર પાર, અથવા ૧૦ વર્ષ સુધી જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા હંડ.	એજ.
૧૨૯.	સરકારી નોકર બુદ્ધિપૂર્વક પોતાના હવાલામાં કોઈ રાજકીય અથવા લઢાઈના કેદને નાહસી જવા દે તો.	એજ.	એજ.	એજ.		

૨૨૬. સરકારી નોકર ગફલતીથી પોતાના હવાલામાંનાં કોઇ રાજકીય અથવા લઘાલતા કેદીને નાહાસી જવા દે તો.	એજ.	એજ.	જામિન લઇ શકાય.	એજ.	૩ વર્ષ સુધી આશાન કેદ તથા દંડ.	સેશન કોર્ટ અથવા પ્રેસિડેન્સી મેજિસ્ટ્રેટ અથવા ૧ લા વર્ગની મા છુએટ.
૨૩૦. તેહેવા કેદીને નાહાસી જવામાં સાલ્કા કરવું છોડાવવા, અથવા ધરમાં રાખવો, અથવા તેહેને પાછો પકડે તેહમાં સાહામાં થવું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	જીવતાં સુધી સમુદ્ર પાર, અથવા ૧૦ વર્ષ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેશન કોર્ટ.

બાબ ૭ બો—જમીન પરની તથા દરીયાઈ ફોજ સંબંધી ગુન્હા.

૨૩૧. બંડમાં મદદગારી કરવી, અથવા કોઈ આફિસરને વગર વારંટ અથવા સોલજરને કે ખલાસીને પોતાની નોક-પકડી શકે. રીંથી અથવા પ્રભુધર્મથી ભ્રષ્ટ કરવાની કોશિસ કરવી.	એજ.	વારંટ.	જામિન નહીં માંગવાળી ન લઇ શકાય. હી શકાય.	એજ.	જીવતાં સુધી સમુદ્ર પાર અથવા ૧૦ વર્ષ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેશન કોર્ટ.
૨૩૨. બંડ કરવામાં મદદગારી કરવાથી જો બંડ થાય, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	મોત, અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્ર પાર, અથવા ૧૦ વર્ષ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ.
૨૩૩. કોઈ ઉપરી. અમલદાર પોતાનો હુદ્દો ચલાવતો હોય તે રસમિયાનમાં તેહેની ઉપર કોઈ આફિસર, સોલજર, અથવા ખલાસીએ હુમલો કરવામાં મદદગારી કરવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૩ વર્ષ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ.	સેશન કોર્ટ અથવા પ્રેસિડેન્સી મેજિસ્ટ્રેટ અથવા ૧ લા વર્ગની મા છુએટ.
૨૩૪. અગર તે મદદગારી કરેથી હુમલો થાય તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૭ વર્ષ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ.	સેશન કોર્ટ.
૨૩૫. કોઈ આફિસર, સોલજર અથવા ખલાસીને નાહાસી જવામાં મદદગારી કરવી.	એજ.	એજ.	જામિન લઇ શકાય.	એજ.	૨ વર્ષ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	પ્રેસિડેન્સી મેજિસ્ટ્રેટ અથવા ૧ લા વર્ગની મા છુએટ.

૧૫૫.	જે સખસના કાયદાને સાચું, અથવા જોની વંતી કાંઈ હંગામો કરવામાં આવે, તે સખસ અગર તે અટકાવવતે સધળા કાયદેસર મંજૂર નહીં કરેતો.	એજ.	એજ.	એજ.	દંડ.	થવા રજા વર્ગનો માછલો ટ્રેડ.
૧૫૬.	જે માનિક અથવા કબજેદારના કાયદાને સાચું કાંઈ હંગામો કરવામાં આવે, તે સખસોનો મુખ્ય તાર અગર તે અટકાવવાને સધળા કાયદેસર મંજૂર નહીં કરે, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૧૫૭.	કોઈ કાયદા વિરુદ્ધ મંજૂર ને સાચું પદશા આપવા કરતે રાખેલા સખસોને ઘરમાં રાખવા.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૬ મહિના સુધી બેમાં ના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.
૧૫૮.	કોઈ કાયદા વિરુદ્ધ મંજૂરીમાં અથવા હંગામામાં સામિલ થવા સાચું પદશા સેવા કરતે રહેવું. અથવા હવિયાર બંધ થઈને કરવું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એ વર્ષ સુધી બેમાં ના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.
૧૬૦.	અખેડો કરવો.	સખત.	એજ.	એજ.	એજ.	૧ મહિના સુધી બેમાં ના કોઈ પણ મા. ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ટ્રેડ, અથવા ૧૦૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને.

આખ દ મો—સરકારી નોકરોના અથવા તેઓ સંબંધી ગુન્હા

૧૬૧.	સરકારી નોકર છતાં અથવા થવાની હિમ્મત છતાં વગર વારંટ કોઈ સરકારી નોકરોના કામ સંબંધી કાયદેસર પકડાય નહીં, એવે નતાણાં સિવાય કોઈ બીજાને અવેજી લેવો.	સખત.	જામીન લઈ શકાય.	માંડીવાળી નહીં થકાય.	૩ વરસ સુધી બેમાં ના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા અથવા પ્રેસીડે દંડ, અથવા બંને.	સેશન કોર્ટ તરીકે અથવા ૧ લા વર્ગનો માછલો ટ્રેડ.
------	---	------	----------------	----------------------	---	--

સમન.	જામીન લાઇ શકાય.	ખાડીવાળી નહી શકાય.	૩ વરસસુધી બેમાંના ગા મે તે પ્રકારની ફેદ, અથવા પ્રેસી દંડ, અથવા બંને.
૧૬૨. કોઈ સરકારી નોકરની સાથે લાંચના અથવા કાપ દા વિરૂધ્ધ હુપામથી વગ ચત્તાવવા માટે કોઈ અવેજ લેવો.	સમન.	ખાડીવાળી નહી શકાય.	૩ વરસસુધી બેમાંના ગા મે તે પ્રકારની ફેદ, અથવા પ્રેસી દંડ, અથવા બંને.
૧૬૩. કોઈ સરકારી નોકરની સાથે પોતાનો વગ ચત્તાવવા સાથે કોઈ અવેજ લેવો.	એજ.	એજ.	૧ વરસ સુધીની આસાન ફેદ, અથવા દંડ, અથવા માજિસ્ટ્રેટ બંને.
૧૬૪. સરકારી નોકર પોતાની બાળપણમાં હપતી ફેદની બે કમોમાં બપાત કરેલા ચુનહામાં મદદગારી કરે, તો.	એજ.	એજ.	૩ વરસસુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની ફેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.
૧૬૫. કોઈ સરકારી નોકર કોઈ મુકદ્દમો અથવા માંમલો ચલાવતો હોય તે મધે નિસબત રાખતારા કોઈ સખસ પાસેથી તે સરકારી નોકરે કીમત આ- પ્યા વગર કોઈ કિમતદાર વસ્તુ લેવી.	એજ.	એજ.	૨ વરસસુધીની આસાન ફેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.
૧૬૬. કોઈ સખસને નુકશાન કરવાના હરાદાથી કોઈ સ રકારી નોકરે કોઈ કામદાનો હુકમ નહી માનવો.	એજ.	એજ.	૧ વરસ સુધીની આસાન ફેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.
૧૬૭. નુકશાન કરવાના હરાદાથી કોઈ સરકારી નોકરે કોઈ ખોટો લેખ બતાવવો	એજ.	એજ.	૩ વરસસુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની ફેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.

સેશન કોર્ટ
અથવા પ્રેસિ-
ડેન્ટી માજિ-
સ્ટ્રેટ અથવા
૧ લા વર્ગનો
માજિસ્ટ્રેટ.

સેશન કોર્ટ
અથવા પ્રેસી
ડેન્ટી માજિ-
સ્ટ્રેટ અથવા
૧ લા વર્ગનો
માજિસ્ટ્રેટ.

પ્રેસિડેન્ટીમા
જિસ્ટ્રેટ અ-
થવા ૧ લા અ
થવા ૨ જી વ-
ર્ગનો માજિસ
્ટ્રેટ.

એજ.

સેશન કોર્ટ
અથવા પ્રેસિ-
ડેન્ટી માજિ-
સ્ટ્રેટ અથવા
૧ લા વર્ગનોમા
જિસ્ટ્રેટ.

૧૬૮. સરકારી નોકરે કાયદા વિરુદ્ધ વેપાર કરવો.	એજ.	એજ.	એજ.	૧ વરસ સુધીની આસાન પ્રેસીડેન્સીમાં કેદ, અથવા દંડ, અથવા છસતરેટ અથવા રજા વર્ગનો માછસતરેટ.
૧૬૯. સરકારી નોકરે કાયદા વિરુદ્ધ કાંઈ મીલકતની ખરીદી અથવા માગણી કરવી.	એજ.	એજ.	એજ.	૨ વરસ સુધીની આસાન કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને, તથા મિલકત ખરીદ કરી હોય તો તે મિલકત સરકાર જપ્ત થવી.
૧૭૦. કોઈ સરકારી નોકરનો વેશ લેવો.	વગર વારંટ પકડી શકે.	વારંટ.	એજ.	૨ વરસ સુધીની બેમાંના ગેરે તે પ્રકારની કેદ, અથવા છસતરેટ, અથવા બંને.
૧૭૧. કોઈ સરકારી નોકરે જેવા પોશાક પહેરતો હોય અથવા જેવી નીશાણી સાથે રાખતો હોય, તે પોશાક અથવા તેવી નીશાણી દમનખાણના દરિદ્રાદાયી પહેરવા અથવા સાથે રાખવી.	એજ.	સમન.	એજ.	૩ મહિના સુધીની બેમાંના ગેરે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૨૦૦ રૂપીઆનો દંડ, અથવા બંને.

ખાખ ૧૦મો—સરકારી નોકરોના કાયદેસર અપ્રતિપાસનો તિરસ્કાર.

૧૭૨. કોઈ સરકારી નોકરના તરફથી ચપલો સમન કે હુકમ વગર વારંટ મ નહીં પોતે એટલા માટે નાશી જવું.	સમન.	જામીન લઈ શકાય.	જામીન લઈ માંડીવાળી ન હોય તો કેદ, અથવા ૫૦૦ રૂપીઆ સતરેટ.
અગર તે સમન અથવા નોટીસમાં કોઈ સખસને કોઈ ઇનસાફતી કોરટમાં જતો હાજર થવા વગેરે કરે માવું હોય તો.	એજ.	એજ.	૧ મહિના સુધીની આસાન કેદ, અથવા ૧૦૦૦ રૂપીઆ નો દંડ, અથવા બંને.
૧૭૩. સમન અથવા નોટીસ પોહાયતી કે ઓહોડાની અટકાવવી, અથવા એહોડા પછી કાહાડી નાંખવી અથવા જાહેરનામું નહીં થવા રહવું.	એજ.	એજ.	૧ મહિના સુધીની આસાન કેદ, અથવા ૫૦૦ રૂપીઆ છસતરેટ અથવા રજા વર્ગનો માછસતરેટ.

નહી આપવી.

અગર ને નોટિસ અથવા અગર આપવી જોઈએ તે કાંઈ યુનોઈ થયા વગેરેની હોય, તો.

૧૭૭. જાણીયુક્તિ કોઈ સરકારી નોટરને ખોટી અગર આપવી.
અગર ને અગર આપવી જોઈએ તે કાંઈ યુ નોઈ થયા વગેરેની હોય, તો.

૧૭૮. કોઈ સરકારી નોટરે કાયદા મુજબ સોગંદ ખાવાનું કરે માલ્યા ક્રતાં સોગંદ ખાવાની ના કહેવી.

૧૭૯. સાચું બોલવાને કાયદા પ્રમાણે બંધાયા છતાં કાંઈ મે સવાક્ષિના જવાબ દેવાની ના કહેવી.
૧૮૦. કોઈ સરકારી નોટરની આગળ કહેલા કાંઈ મચકુર ઉપર સહી કરવાને કાયદા મુજબ કરે માલ્યા

એજ.

એજ.

એજ.

એજ.

એજ.

એજ.

એજ.

એજ.

એજ.

એજ.

એજ.

એજ.

એજ.

એજ.

એજ.

એજ.

એજ.

એજ.

એજ.

એજ.

એજ.

એજ.

એજ.

એજ.

૬ મહિના સુધીની આસાન કેદ, અથવા ૧,૦૦૦ રૂપિયાની દંડ, અથવા બંને.

એજ.

બે વર્ષ સુધીની બેમાંના ગ એ તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.

૬ મહિના સુધીની આસાન કેદ, અથવા ૧,૦૦૦ રૂપિયાની દંડ, અથવા બંને.

એજ.

૩ મહિના સુધીની આસાન કેદ, અથવા ૫૦૦ રૂપિયા

થવા રજા વર્ગીનો માજીસ્ટ્રેટ.

એજ.

એજ.

એજ.

જેકોરમાં તે યુનોઈ થયો હોય તે કોરટથી આ કાયદાના ઉપમા બાબ ના હોવાને અનુસરીને; અને અગર તે યુનોઈ કો ઇ કોરટમાં ન હોય તો પેસિડેસી માજીસ્ટ્રેટ અથવા રજા અથવા રજા બેરગનો માજીસ્ટ્રેટ. એજ.

એજ.

૧૮૧. છતાં તેમ કરવાની ના કેહેવી.
કોઇ સરકારી નોકરની આગળ સોગંદ ખાઇને જી
હો મચકુર બાણીજીની કેહેવા.

૧૮૨. કોઇ સરકારી નોકરપાસે તેનો કાયદેસર અખત્યા
ર અમતમાં અણાવીને બીજા શખસને નુક
સાન અથવા હુજ કરાવવાસાદ ખોટી ખખર
આપવી.

૧૮૩. કોઇ સરકારી નોકરના કાયદેસર અખત્યારથી કો
ઇ મિલકત જમ થતી હોય તેમાં સામાં થવું.
૧૮૪. કોઇ સરકારી નોકરના અખત્યારથી વેચવા કો
ઇલી મિલકતના વેચાણમાં અડચણ કરવી.

૧૮૫. કોઇ સરકારી નોકરના અખત્યારથી વેચવા કોઇ
ડેલી મિલકત ખરીદ કરવાને ને શખસ કાયદા
પ્રમાણે અશક્ત હોય તે શખસે તેની માગણી
કરવી અથવા માગણી કરાથી ને ફરજ પો
તાની ઉપર આવતી હોય તે અદા કરવાનો
હરિદો નહીં છતાં માગણી કરવી.
૧૮૬. કોઇ સરકારી નોકરને તેનાં સરકારી કામ કરવા
માં અડચણ કરવી.

૧૮૭. કાયદા મુજબ મદદ કરવાની ફરજ છતાં કોઇ સ
રકારી નોકરને મદદ કરવામાં કમુર કરવી.

નો ૬૦૬, અથવા બંને.
૩ વર્ષસુધીની બેમાંના ગમેશન કોરે
સે તે પ્રકારની કેદ, અથવા
૬૦૬, ડેલી માનિ
રેરેટ, અથવા
૧લા વરગનો
માનિરેરેટ.
૧ મહિનાસુધીની બેમાં પોસિડેન્સી
ના ગમે તે પ્રકારની કેદ, માનિરેરેટ
અથવા ૧,૦૦૦ રૂપિયાનો અથવા ૧લા
૬૦૬, અથવા બંને. અથવા રજન-
વરગતા મા
નિરેરેટ. એજ.
એજ.
૧ મહિનાસુધીની બેમાં
ના ગમે તે પ્રકારની કેદ.
અથવા ૫૦૦ રૂપિયાનો ૬.
૬, અથવા બંને. એજ.
૧ મહિનાસુધીની બેમાં
ના ગમે તે પ્રકારની કેદ,
અથવા ૨૦૦ રૂપિયાનો ૬.
૬, અથવા બંને. એજ.
૩ મહિનાસુધીની બેમાં
ના ગમે તે પ્રકારની કેદ,
અથવા ૫૦૦ રૂપિયાનો ૬.
૬, અથવા બંને. એજ.
૧ મહિના સુધીની આ
સાન કેદ, અથવા ૨૦૦ રૂ
પિયાનો ૬૦૬, અથવા બંને. એજ.

કાંઈ હુકમ બદલવામાં, યુનોઈ અટકાવવામાં વગેરે કામમાં કોઈ સરકારી નોકરે મદદ માંગ્યા છતાં તેને બાણી બિંદને મદદ કરવામાં કસુર કરેલી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૧૮૮. કોઈ સરકારી નોકરે કાયદા મુજબ જાહેર કોર્સો હુકમ નહીં માનવો, અગર તે નહીં માનવા થી કાયદાસર રહેલા શખ્સોને અડચણ. કુઝા, કે નુકસાન થાય, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
અગર તે નહીં માનવાથી માણસની જિંદગીને તંદુરસ્તીને, અથવા સલામતી વગેરેને જોખમ થાય, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૧૮૯. કોઈ સરકારી નોકરને તેહેને ખુદને નુકસાન કરવા નો ડર દેખાડવો, અથવા જોહેની સાથે તેહેનો સંબંધ હેય તેહેને નુકસાન કરવાનો ડર દેખાડવો, એટલા સાફ કે તે કોઈ પોતાના ઓહદાનું કામ કરે અથવા નહીં કરે.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૧૯૦. કોઈ સરકારી નોકરની પાસે આસરો માગવાની અરજ કરવાથી દુર રહેવાને કોઈ શખ્સને લલચાવવા સાફ તેહેને ડર દેખાડવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.

પાખ ૧૧ મો—ખોટા પુરાવા તથા સરકારી દાનસાફ વિરુદ્ધ ગુન્હા.

૧૯૩. કોઈ દાનસાફ કામમાં ખોટી સાહદી આપવી અથવા ખોટા પુરાવા બતાવવો.	વારંટ.	જામીન લ માડાવાળા.	૭ વરંશ સુધી બેમાંના.	સેશન કોર્ટ અથવા પ્રેસિડેન્સી મૅજિસ્ટ્રેટ અથવા
ખોજ કોઈ કામમાં ખોટી સાહદી આપવી અથવા ખોટા પુરાવા બતાવવો.	એજ.	એજ.	એજ.	૧૩૫ વરંશનો મૅજિસ્ટ્રેટ.
૧૯૪. રેલાંત શિક્ષા જોગ ગુન્હો કોઈની ઉપર સાબિત કરાવવાના ઇરાદાથી ખોટી સાહદી આપવી અથવા ખોટા પુરાવા બતાવવો.	એજ.	એજ.	એજ.	સેસન કોર્ટ.
અગર તેમ કરવાથી કોઈ બે યુનાઈડ શખ્સની ઉપર ગુનોઈ સાબિત થઈને તેહેનો જીવલેવામાં આવે, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.

૧૯૫. જીવતાં સુધી સમૃદ્ધિપારની અથવા સાતવર્ષની અ
 થવા તે કવી વધારે ફેદની શિક્ષા થઈ શકે એ
 વા ગુનોહ કોઈની ઉપર સાબિત કરાવવા
 ના ધરાવાથી ખોટી સહિતી આપવી અથવા
 ખોટો પુરાવો બનાવવો.
 ૧૯૬. કોઈ હનિમાફતાં કામમાં બનાવટી અથવા ખોટો
 નળશિક્ષા પુરાવો વાપરવો.

૧૯૬. કોઈ હનસાદનાં કામમાં બનાવટી અથવા ખોટા નળેલો પુરાવો વાપરવો.

૧૯૭. તે હકીકતના પુરાવામાં કાયદા મુજબ તેવું સ-
રિટિક્ટર લઈ શકાતું હોય તે હકીકત બાબત
જાણી છુટાંતે કાંઈ ખોટું સરિટિક્ટર આપવું
અથવા તે પર સહી કરવી.
૧૯૮. કાંઈ જરૂરની બાબતમાં ખોટું છે એવું જાણેલું
સરિટિક્ટર ખરાની માફક વાપરવું.
૧૯૯. કાયદા પ્રમાણે પુરાવામાં લઈ શકાય
એકરારમાં લખેલી ખોટી કલ્પિત.

૧૯૮. કાંઈ જરૂરી આવતમાં ખોટું છે એવું જાણેલું.
સર્ટિફિકેટ ખરાની માફક વાપરવું.

૧૯૯. કાયદા પ્રમાણે પુરાવામાં લઈ શકાય એવા કોઈ એકારમાં લખેલી ખોટી કૃતિયત.

૨૦૦. એવા કોઈ ખોરો નાણેજો એકરાર ખરાની મા.
કંક વાપરવો.

२०१. केषु अनौह करनारत्ने अयाचता हरिदायी ते
 अनौह यान्ते पुराणे उच्यते, अथवा ते
 आगत ज्योती अपर व्यापकी, ते अनौह देहा-
 न शिक्षा जोग होय, तो.

જીવતાંસુધી સમુદ્રપારની શિક્ષા જોગ, અગ્રવા ૧૦
વર્ષની કેદની શિક્ષા જોગ હોય, તો.

अनं० त अनादिते माटे हुंय मोशन मोर० तन०

એજ ખોટી માહિતી આપવા સેથન દ્વારા અથવા પોરે અથવા ખોટી પુરાવા બતાવીડેતથી માજીસ્ટ્રેટ અથ વવા માટે જે હોય તેમ, વા રવા વર્ગનો માજીસત રેટ.

ગ્રંથ
 ખોટી શાહી આપવા
 માટે ને હિંમત રાખ.

२३

23/5/2019

15/10/19

१ वर्षभुषी निमांना गमे
ते. प्रकारनी डेड तथा इ.ड.

३ वर्षसुधी मेमांता गमि सेधन कोरु अथवा प्रेसिड
त प्रकारनी दे, तथा हुं. ली माण्डतरे अथवा १
वा वर्गनी माण्डतरे.

૧૦ વર્ષથી ઓછી યુદ્ધતની કેદની શિક્ષા જોગ હોય, તો.	એન.	એન.	એન.	એન.	તે યુનાઈ માટે દુરાવેલા પ્રકારની તથા ધણાંમાં ધણીટ અથવા ૧ લા વર્ગનો મા મુદત ને દુરાવી હોય તેહિ-છસતરે અથવા ને કોરેટ ની ૬ મુદત સુધીની કેદ, થી તે યુનાનો ઇનસાફ થઈ અથવા દંડ, અથવા બંને. શકતો હોય તે કોરેટ.	પરેશીડેનશી માછસતરે.
૨૦૨. કોઈ યુનાઈબાબત ખખર આપવાની નેની કરે- ન હોય તેણે દુરાવાથી તે બાબત ખખર આ- પવામાં કસુર કરવી.	એન	સમન	એન	એન	• ૬ મહિનાસુધી બેમાંના પરેશીડેનશી માછસતરેટ અ ગમે તે પ્રકારની કેદ અથ-થવા ૧લા અથવા ૨જ વ વા દંડ, અથવા બંને. રેગનો માછસતરેટ.	એન
૨૦૩. કોઈ યુનોઈ થયો હોય તેની ઓટી ખખર આ- પવી.	એન	વારંટ	એન	એન	૨ વર્ષસુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ. અથવા બંને.	એન
૨૦૪. કોઈ લેખને પુરાવાદાખલ હાજર થતો અટકાવવા- ને તેનો નાશ કરવો, અથવા તેને સંતાડવો.	એન	એન	એન	એન	પરેશીડેનશી માછસતરેટ અથવા ૧લા વરગનો માછસ તરેટ.	એન
૨૦૫. કોઈ દિવાની કે કોન્ટ્રારી સુદમા મધ્યે કોઈ ફામ કરવાસાથે અથવા જામિન થવાસાથે ઓટી વે- પ લેવો.	એન	એન	એન	એન	૩ વર્ષસુધી બેમાંના ગમે સેયન કોરેટ અથવા પરેશી તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, ડેનશી માછસતરેટ અથવા અથવા બંને. ૧લા વરગનો માછસતરેટ.	એન
૨૦૬. કોઈ મિલકત સરકાર જમ થતી, અથવા શિક્ષાના હુકમથી દંડમાં વસુલ થતી અથવા હુકમનામું બનવવામાં લેવાતી અટકાવવાસાથે તે મિલ- કત દગલબાજીથી ખસેડવી અથવા છુપાવવી, વગેરે.	એન	એન	એન	એન	૨ વર્ષસુધી બેમાંના ગમે પરેશીડેનશી માછસતરેટ તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા ૧લા અથવા ૨જ અથવા બંને.	એન
૨૦૭. કોઈ મિલકત સરકાર જમ થતી, શિક્ષાના હુકમથી દંડમાં વસુલ થતી, અથવા હુકમનામું બનવ વામાં લેવાતી, અટકાવવાસાથે દગલબાજીથી તે મિલકતપર હક નહી છતાં દાવો કરવો, અ- થવા તેના કોઈ હકમાબત દગાઈ કરવી.	એન	એન	એન	એન	પરેશીડેનશી માછસતરેટ અથવા ૧લા વરગનો મા છસતરેટ	એન.
૨૦૮. ને રકમ લેણી નયા તેનેસાથે દગલબાજીથી હુકમનામું થવા દેવું, અથવા હુકમનામું પહે થયા પછા તે બજવા દેવું.	એન	એન	એન	એન	એ વર્ષસુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એન.
૨૦૯. કોઈ ઇનસાફની કોર્ટમાં ઓટી દાવો કરવા.	એન	એન	એન	એન		

૨૧૦.	જે રકમ લેણી મહી હોય તેને સ્થાન દગમળાણ થી હુકમનામું કરાવી લેવું, અથવા હુકમનામું પ્રેરે કયા પછી તે બતલવું.	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	૨ વર્ષ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ.	એજ
૨૧૧.	નુકશાન કરવાના હિસાબથી યુનાહનું જાડું તોહોમન ત મુકવું.	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	૭ વર્ષ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ
૨૧૨.	અગર યુનાહનું તોહોમન મુકવું હોય તે યુનોહ દેહાંત શિક્ષા ન્ગે, અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્ર પારની શિક્ષા ન્ગે, અથવા ૭ વર્ષથી વધારે મુદતની કેદની શિક્ષા ન્ગે હોય, તો.	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	૫ વર્ષ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ. રેશીડેનથી માણસ તરેટ અથવા રજા વર્ગનો માણસ તરેટ.	એજ
	કોઈ યુનેહગારને ધરમાં રાખવો, તે યુનોહ જો વગર વારે પકડી શકે.	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	૩ વર્ષ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ
	તે યુનોહ જો જીવતાં સુધી સમુદ્ર પારની, અથવા ૧૦ વર્ષ સુધી કેદની શિક્ષા ન્ગે હોય, તો.	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	તે યુનાહને માટે હરાવે પેશીડેનથી માણસ તરેટ અથવા રજા વર્ગનો માણસ તરેટ.	એજ
	અગર તે યુનોહ ૧૦ વર્ષ સુધી નહીં પણ ૧ વર્ષ સુધી કેદની શિક્ષા ન્ગે હોય, તો.	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	૭ વર્ષ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ
૧૩.	કોઈ શખસને શિક્ષાથી બચાવવાને બક્ષિસ વગેરે વગર વારે લેવી, તે યુનોહ દેહાંત શિક્ષા ન્ગે હોય, તો.	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	૩ વર્ષ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ. રેશીડેનથી માણસ તરેટ અથવા રજા વર્ગનો માણસ તરેટ.	એજ
	તે યુનોહ જો જીવતાં સુધી સમુદ્ર પારની અથવા ૧૦ વર્ષની કેદની શિક્ષા ન્ગે હોય, તો.	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	તે યુનાહને માટે હરાવે પેશીડેનથી માણસ તરેટ અથવા રજા વર્ગનો માણસ તરેટ.	એજ
	અગર ૧૦ વર્ષ કર્ષીં જોાછી કેદની શિક્ષા ન્ગે હોય, તો.	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	૭ વર્ષ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ. રેશીડેનથી માણસ તરેટ અથવા રજા વર્ગનો માણસ તરેટ.	એજ

૨૧૪. કોઈ યુનેગરને અભ્યાસવાના બદલામાં કાંઈ મિલકત પાછી આપવી અથવા અક્ષિસ આપવી, તે યુનેઈ ને દેહાંત શિક્ષા ન્નેગ હોય, તો. તે યુનેઈ ને છવતાંમુધી સમુદ્રપારની, અથવા ૧૦ વર્ષમુધી કેદની શિક્ષા ન્નેગ હોય, તો.	એન	એન	એન	એન	એન	૭ વર્ષમુધી બેમાંના ગમ્સે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેશન કોરટ.
અગર ૧૦ વર્ષ કર્વીં ઓછી કેદની શિક્ષા ન્નેગ હોય તો.	એન	એન	એન	એન	એન	૩ વર્ષમુધી બેમાંના ગમ્સે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેસનકોરટ અથવા પરેશી કેનશી માજસતરેટ અથવા ૧લા વરગનો માજસતરેટ.
૨૧૫. યુનાઈથી થયેલી મિલકત પાછી મેળવવામાં મદદ કરવાસાર કાંઈ અક્ષિસ સેવી, અને યુનેગરને પકડી નહીં આપયો.	એન	એન	એન	એન	એન	તે યુનાઈને માટે હરાવેલા પ્રકારની તથા ઘણામાં યથા ૧લા વરગનો માજસે ઘણી ને મુદત હરાવી હોય તરેટ અથવા ને કોરટથી તેહની કે મુદતમુધી કેદ, તે યુનાનો હનસાક યઈ અથવા દંડ, અથવા બંને. કતો હોય તે કોરટ.	પરેશીકેનશી માજસતરેટ અથવા ૧લા વરગનો માજસતરેટ.
૨૧૬. ને યુનેઈગર કેદમાંથી નાહાડો હોય, અથવા ને-વગર વા ને પકડવાનો હુકમ થયો હોય, તે યુનેગરને રંટે પકડી ધરમાં રાખયો, તે યુનેઈ દેહાંત શિક્ષા ન્નેગ થઈ હોય, તો.	એન	એન	એન	એન	એન	૨ વર્ષમુધી બેમાંના ગમ્સે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	પરેશીકેનશી માજસતરેટ અથવા ૧લા વરગનો માજસતરેટ.
છવતાંમુધી સમુદ્રપારની અથવા ૧૦ વર્ષમુધી કેદની શિક્ષા ન્નેગ હોય, તો.	એન	એન	એન	એન	એન	૭ વર્ષમુધી બેમાંના ગમ્સે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેશન કોરટ અથવા પરેશીકેનશી માજસતરેટ અથવા ૧લા વરગનો માજસતરેટ.
અગર ૧૦ વર્ષ નહીં પણ ૧ વર્ષમુધી કેદની શિક્ષા ન્નેગ હોય, તો.	એન	એન	એન	એન	એન	૩ વર્ષમુધી બેમાંના ગમ્સે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ કરે અથવા ન કરે.	એન
૨૧૭. કોઈ અખસને શિક્ષાથી અથવા કાંઈ મિલકતને સવગર વારં રકાર નમથી અભ્યાસવાના હરાદાથી કોઈ સરકારી પકડાય નોકર કાપદાનો હુકમ નહીં માને, તો.	સમન.	એન	એન	એન	એન	તે યુનાઈને માટે હરાવેલા પ્રકારની તથા ઘણામાં યથા ૧લા વરગનો માજસે ઘણી મુદત ને હરાવી હોય માજસતરેટ અથવા ને કો તેહની કે મુદતમુધી કેદ, રટથી તે યુનાનો. હનસાક અથવા દંડ, અથવા બંને. યઈ શકતો હોય તે કોરટ.	પરેશી કેનશી માજસતરેટ અથવા ૧લા વરગનો માજસતરેટ અથવા ૧લા વરગનો માજસતરેટ.
૨૧૮. સરકારી મોકર કોઈ અખસને શિક્ષાથી અથવા કાંઈ મિલકતને સરકાર નમ થવાથી અભ્યાસવાના હન	એન	એન	એન	એન	એન	૨ વર્ષમુધી બેમાંના ગમ્સે તે પ્રકારની કેદ અથવા યથા ૧લા વરગનો માજસે દંડ, અથવા બંને.	પ્રેસિડેન્સી માજસ્ટ્રેટ અથવા ૧લા વરગનો માજસ્ટ્રેટ.
						૩ વર્ષમુધી બેમાંના ગમ્સે તે પ્રકારની કેદ,	સેસન કોરટ.

રાદાથી કોઈ જોડું દફતર અથવા ભખાણુ બનાવે તો.	એજ	એજ	એજ	અથવા દંડ, અથવા બંને.
૨૧૯. કોઈ હનસાફી સુકદામધ્યે, પોતે કાયદા વિરુદ્ધે એમ જાણતો હોય એવા હુકમ, રિપોર્ટ વગેરે કોઈ સરકારી નોકર કરે તો.	એજ	એજ	એજ.	૭ વરંશ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.
૨૨૦. જે શખસને અખસાર હોય તે શખસ હું કાયદાથી વિરુદ્ધ ચાલું છું એમ જાણીતી, કોઈને તેનો હ નસાફ થવાસાર કમિટ કરે અથવા કેદમાં મોકલે, તો.	એજ	એજ.	એજ.	૭ વરંશ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ કરે, અથવા ન કરે.
૨૨૧. જે સરકારી નોકરની કાયદામુજબ કોઈને પકડવાની ફરજ હોય તે સરકારી નોકર તેને પકડવામાં હરાદાથી કસુર કરે, અને તે યુત્તરે દહાંત ચિહ્ન જોગ હોય, તો.	એજ	એજ.	એજ.	૩ વરંશ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, કેડિસમાજીસ્ટ્રેટ અથવા ૧ તથા દંડ કરે, અથવા ન કરે. જા વર્ગનો માજીસ્ટ્રેટ.
અગર જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા ૧૦ વર્ષ સુધી કેદની શિક્ષા જોગ હોય, તો.	એજ	એજ.	એજ.	૨ વરંશ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા વા ૧લા અથવા ૨ જા વર્ગ દંડ કરે અથવા ન કરે. નોમાજીસ્ટ્રેટ.
૨૨૨. જે શખસની બંધ પર કોઈ હનસાફીની કોર્ટ શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય, તે શખસને પકડવાની ને સરકારી નોકરની ફરજ હોય, તે શખસને પકડવામાં હરાદાથી કસુર કરે, અને અગર તેની ઉપર મોતની શિક્ષાનો હુકમ થયો હોય, તો.	એજ	જામિન ન હોય શકાય.	એજ.	જીવતાં સુધીની સમુદ્રપાર, અથવા ૧૪ વરંશ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ કરે અથવા ન કરે.
અગર જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા શાસનિક દાસત્વની અથવા ૨૦ વરંશ સુધીનો કે તેથી વધારે મુદતની સમુદ્રપારની કેદની અથવા શાસનિક દાસત્વની અથવા કેદની શિક્ષાનો હુકમ થયો હોય, તો.	એજ	એજ.	એજ.	૭ વરંશ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ કરે અથવા ન કરે.
અગર ૧૦ વરંશ કરતાં ઓછી કેદની શિક્ષાનો હુકમ થયો હોય તો, અથવા કાયદાસર રીતે કેદમાં મોકલ્યો હોય તો.	એજ	જામિન ન થકાય.	એજ.	૩ વરંશ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને. ૧લા વર્ગનો માજીસ્ટ્રેટ.

૨૨૩. સરકારી નોકર ગદ્યલેખી કોઈ કેદીને નાહાસી ન વા દે તો.	એજ.	સમત.	એજ.	એજ.	૨ વરશસુધીની આસાન કેદ, અથવા ૬૬, અથવા ૧૬૫ અથવા ૨ વરગનો માછસતરે.
૨૨૪. કોઈ શખસને કાયદા મુજબ પકડતા હોય તેમાં વગરવારે પકડી શકે.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૨ વરશસુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૬૬, અથવા બંને.
૨૨૫. કોઈ શખસને કાયદામુજબ પકડતા હોય તેમાં કોઈ બીજા શખસે સામા થવું અથવા હરકત કરવી, અથવા કાયદેસર કેદમાંથી તેને છોડાવવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૩ વરશસુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા રેશોડેનથી માછસતરે અથવા ૧૬૫ અથવા ૨ વરગનો માછસતરે.
અગર તેનીકિપર ૭ વરશસુધીની સમુદ્રપારની અથવા ૧૦ વરશસુધી કેદની શિક્ષા થઈ શકે એવા ગુનહાનું તોહોમત હોય. તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૭ વરશસુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા ૬૬.
અગર દેહાંત શિક્ષા થઈ શકે એવા ગુનહાનું તોહોમત હોય, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૭ વરશસુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા ૬૬.
અગર તેશખસનીકિપર ૭ વરશસુધીની સમુદ્રપારની શિક્ષાનો, અથવા ૧૦ વરશસુધીની કે તેથી વધારે સમુદ્રપાર, શાસનિક દાસત્વ, અથવા કેદની શિક્ષાનો હુકમ થયો હોય, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૭ વરશસુધીની સમુદ્રપાર અથવા ૧૦ વરશસુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા ૬૬.
અગર મોતની શિક્ષાનો હુકમ થયો હોય, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૭ વરશસુધીની સમુદ્રપાર અથવા ૧૦ વરશસુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૬૬.
૨૨૬. સરકારી રીતે ચાલતા બાબત જામીન આપવાને ચુકના સખબથી કેદમાં રાખ્યું હોય ત્યાંથી નાસી જવું. અથવા નાશી જવાની કોશીય કરવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૭ વરશસુધીની સમુદ્રપાર, તથા ૬૬, તથા સમુદ્રપાર જતા પેહિલા ૩ વરશસુધીની કેદ.
૨૨૭. સમુદ્રપારથી કાયદા વિરુદ્ધ પાછું આવવું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૭ વરશસુધીની સમુદ્રપાર, તથા ૬૬, તથા સમુદ્રપાર જતા પેહિલા ૩ વરશસુધીની કેદ.
૨૨૮. શિક્ષાની માફીની શરત તોડવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૭ વરશસુધીની સમુદ્રપાર, તથા ૬૬, તથા સમુદ્રપાર જતા પેહિલા ૩ વરશસુધીની કેદ.

૨૨૨૮. કોઈ સરકારી મૌકર કાંઈ ઈનસાફી ચુકદમાના કાંઈ પણ ભાગમાં બેઠા છતાં તેનું હરાદાયી અપ- માન કરવું, અથવા તેને હરકત કરવી.	એજ.	એજ.	બમીન બ હ ચકામ.	એજ.	૬ મહિના સુધીની ભા- સાન કેદ, અથવા ૧,૦૦૦ હોય તે કોરટ આ કાયદાના રૂપિયાની ૬૦૦, અથવા જેને કેપમાં બાપમાં લખેલા ૬ રોવિને અનુસરીને
૨૨૨૯. બનુરર અથવા આસેસરનો વેધ લેવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૨ વરથ સુધીની ભેમાંના પરેશીડેનથી માણસતરેટ ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૧ લા વરગનો મા- વા ૬૦૦, અથવા બંને. છસતરેટ.

બાબ ૧૨ મો—શિક્ષા તથા સરકારી સ્ટાંપ સંબંધી ગુન્હા.

૨૨૨૧. શિક્ષકો જોટો બનાવવો, અથવા તે કિયાનો કાંઈ વગરવારેટ પણુ ભાગ કરવો.	વારંટ.	બમીન ન માંડીવાળી હી લહથ નહીશકામ ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા કામ.	એજ.	એજ.	૭ વરથ સુધીની ભેમાંના સેશન કોરટ.
૨૨૨૨. રાણીનો શિક્ષકો જોટો બનાવવો, અથવા તે કિયાનો કાંઈપણુ ભાગ કરવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૭ વર્ગનાં સુધીની સમુદ્રપાગ અથવા ૧૦ વરથ સુધીની ભેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા ૬૦.
૨૨૨૩. શિક્ષકો જોટો બનાવવાનાં કારણસર હથિયાર બના- વવાં, ખરીદવાં, અથવા વેચવાં	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૩ વરથ સુધીની ભેમાંના સેશન કોરટ અથવા પ્રેશી ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા જેમી માણસેટ અથવા ૧ લા વર્ગનો માણસેટ
૨૨૨૪. રાણીનો શિક્ષકો જોટો બનાવવાનાં કારણસર હથિ- યાર બનાવવાં, ખરીદવાં, અથવા વેચવાં.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૭ વરથ સુધીની ભેમાંના સેશન કોરટ, ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા ૬૦.
૨૨૨૫. શિક્ષકો જોટો બનાવવાનાં કારણસર કાંઈ હથિયાર અથવા સામન ખસે રાખવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૩ વરથ સુધીની ભેમાં- ના ગમે તે પ્રકારની કેદ, જેમી માણસેટ અથવા ૧ લા વરગનો માણસેટ.
૨૨૨૬. રાણીનો શિક્ષકો બનાવવાનાં કારણસર હોય, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૧૦ વરથ સુધીની ભેમાંના સેશન કોરટ.
૨૨૨૭. હિંદુસ્તાનમાં રહીને હિંદુસ્તાનની બહાર કાંઈ શિક્ષકો જોટો બનાવવામાં મદદગારી કરવી,	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા ૬૦ ખિટિશ હંડિયામધ્યે તે શિક્ષકો જોટો બનાવવામાં મ- દદગારી કરવાને માટે જે શિક્ષા દરાવી છે તે શિક્ષા.

૨૩૭.	ખોટો શિક્ષકો જાણી છુટીને આ દેશમાં લાવવો અથવા આ દેશમાંથી બાહાર લઈ જવો.	એજ.	એજ.	એજ.	૩ વરંશ સુધીની બેમાં ના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા ૬'૬. સેશન કોર્ટ અથવા પ્રેશીડેન્સી માંજીલ્લેટ અથવા ૧ લા વરંગનો માંજીલ્લેટ.
૨૩૮.	રાણીનો શિક્ષકો ખોટો બનાવેલી જાણી છુટીને આ દેશમાં લાવવો અથવા આ દેશમાંથી બાહાર લઈ જવો.	એજ.	એજ.	એજ.	૭ વર્ષ સુધી સસુદ્રપાર અથવા ૧૦ વરંશ સુધીની બેમાં ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા ૬'૬. સેશન કોર્ટ.
૨૩૯.	કોઈ શિક્ષકો ખોટો છે એમ તે લેતી વખત જાણીને તે રાખવો તથા તે બીજાને આપવો, વગેરે.	એજ.	એજ.	એજ.	૫ વરંશ સુધીની બેમાં ના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા ૬'૬. સેશન કોર્ટ અથવા પ્રેશીડેન્સી માંજીલ્લેટ અથવા ૧ લા વરંગનો માંજીલ્લેટ.
૨૪૦.	રાણીના કોઈ શિક્ષકો બાબત તેમ કરવું.	એજ.	એજ.	એજ.	૧૦ વરંશ સુધીની બેમાં ના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા ૬'૬. સેશન કોર્ટ.
૨૪૧.	કોઈ માણસની પાસે કોઈ શિક્ષકો પહેલાં આવે તે વખતે તે એમ જાણતો નહીં હોય કે આ શિક્ષકો ખોટો છે, તે શિક્ષકો તે માણસે કોઈને આ રા દાખલ આપવો.	એજ.	એજ.	એજ.	૨ વરંશ સુધીની બેમાં ના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા ૬'૬. સેશન કોર્ટ અથવા પ્રેશીડેન્સી માંજીલ્લેટ અથવા ૧ લા વરંગનો માંજીલ્લેટ.
૨૪૨.	કોઈ શિક્ષકો કોઈ શખ્સની પાસે આવતી વખતે તેણે એમ જાણ્યું હોય કે આ શિક્ષકો ખોટો છે તે શખ્સે તે ખોટો શિક્ષકો પાસે રાખવો.	એજ.	એજ.	એજ.	૩ વરંશ સુધીની બેમાં ના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા ૬'૬. સેશન કોર્ટ, પ્રેશીડેન્સી માંજીલ્લેટ અથવા ૧ લા વરંગનો માંજીલ્લેટ.
૨૪૩.	રાણીનો કોઈ શિક્ષકો કોઈ શખ્સની પાસે આવતી વખતે તેણે એમ જાણ્યું હોય કે આ શિક્ષકો ખોટો છે તે શખ્સે તે ખોટો શિક્ષકો પાસે રાખવો.	એજ.	એજ.	એજ.	૭ વરંશ સુધીની બેમાં ના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા ૬'૬. સેશન કોર્ટ.
૨૪૪.	ટેક્ષાજમાં નોંધ રહેલાં માણસે કાયદામાં ફરિયાદ લાં વજન અથવા મેજિસ્ટ્રેટીની જુદાં વજન અથવા મેજિસ્ટ્રેટીની શિક્ષકો બનાવવો.	એજ.	એજ.	એજ.	૩ વરંશ સુધીની બેમાં ના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા ૬'૬. સેશન કોર્ટ અથવા ૧ લા વરંગનો માંજીલ્લેટ.
૨૪૫.	શિક્ષક પાડવાનું કોઈ હથિયાર કોઈ ટેક્ષાજમાંથી કાયદા વિરુદ્ધ લઈ જવું.	એજ.	એજ.	એજ.	૩ વરંશ સુધીની બેમાં ના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા ૬'૬. સેશન કોર્ટ અથવા ૧ લા વરંગનો માંજીલ્લેટ.
૨૪૬.	દગલખાણથી કોઈ શિક્ષકોનું વજન ચોક્કસ કરવું અથવા તેની મેજિસ્ટ્રેટીમાં ફરિયાદ કરવો.	એજ.	એજ.	એજ.	૩ વરંશ સુધીની બેમાં ના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા ૬'૬. સેશન કોર્ટ અથવા ૧ લા વરંગનો માંજીલ્લેટ.

૨૪૭. દાગળખાણથી રાણીના શિક્ષાનું વળન ઓછું કરવું અથવા તેની એળવણી બદલવી.	એજ.	એજ.	એજ.	તથા ૬૦૬. ૭ વરંશ સુધીની બેમાં ના ગમે તે પ્રકારની ફેદ.	એજ.	નો માછસતર.
૨૪૮. કોઈ શિક્ષો બીજા શિક્ષાને પુછાણે ચાલે એવા ઘરાદાથી તે શિક્ષાનું રૂપ બદલવું.	એજ.	એજ.	એજ.	તથા ૬૦૬. ૩ વરંશ સુધીની બેમાં ના ગમે તે પ્રકારની ફેદ.	એજ.	
૨૪૯. રાણીનો કોઈ શિક્ષો બીજા શિક્ષાને પુછાણે ચાલે એવા ઘરાદાથી તે શિક્ષાનું બદલવું.	એજ.	એજ.	એજ.	તથા ૬૦૬. ૭ વરંશ સુધીની બેમાં ના ગમે તે પ્રકારની ફેદ.	એજ.	
૨૫૦. આ શિક્ષામાં ફેરફાર થયેલો છે એવું જાણીને કે શિક્ષો પાસે રાખ્યો હોય તે બીજાને આપવો.	એજ.	એજ.	એજ.	તથા ૬૦૬. ૫ વરંશ સુધીની બેમાં ના ગમે તે પ્રકારની ફેદ.	એજ.	
૨૫૧. આ શિક્ષામાં ફેરફાર થયેલો છે એમ જાણીને રાણીનો જે શિક્ષો પાસે રાખ્યો હોય તે શિક્ષો આપવો.	એજ.	એજ.	એજ.	તથા ૬૦૬. ૧૦ વરંશ સુધીની બેમાં ગમે તે પ્રકારની ફેદ તથા ૬૦૬.	એજ.	
૨૫૨. કોઈ શખ્સની પાસે કોઈ ફેરફાર થયેલો શિક્ષો આવતી વખતે તેમાં ફેરફાર થયેલો છે એમ તેણે જાણ્યાં છતાં તે પાસે રાખવો.	એજ.	એજ.	એજ.	તથા ૬૦૬. ૩ વરંશ સુધીની બેમાં ના ગમે તે પ્રકારની ફેદ.	એજ.	
૨૫૩. કોઈ શખ્સની પાસે કોઈ ફેરફાર થયેલો રાણીનો શિક્ષો આવતી વખતે તેમાં ફેરફાર થયેલો છે એમ તેણે જાણ્યાં છતાં તે પાસે રાખવો.	એજ.	એજ.	એજ.	તથા ૬૦૬. ૫ વરંશ સુધીની બેમાં ના ગમે તે પ્રકારની ફેદ, તથા ૬૦૬.	એજ.	
૨૫૪. જે શિક્ષો કોઈ માણસની પાસે પોતાના આવતી વખતે તેમાં ફેરફાર થયેલો છે એમ તેણે જાણ્યું નહીં હોય તે શિક્ષો તેણે બીજાને ખરા શિક્ષા દાખલ આપવો.	એજ.	એજ.	એજ.	તથા ૬૦૬. ૨ વરંશ સુધીની બેમાં ના ગમે તે પ્રકારની ફેદ, અથવા ૧૬૦ અથવા ૨૦૫ વરંશ સુધીની બેમાં ના ગમે તે પ્રકારની ફેદ, તથા ૬૦૬.	એજ.	પ્રેશીડનશી માછસતરે અ
૨૫૫. સરકારી સ્ટાંપ ખોટો બતાવવો.	એજ.	જામિનલ દુશકાય.	એજ.	જીવતાં સુધીની સમુદ્ર પાર, અથવા ૧૦ વરંશ સુધીની બેમાં ગમે તે પ્રકારની ફેદ તથા ૬૦૬.	એજ.	સેથન કોરટ.

૨૬૫.	ખોટું કાટલું અથવા માપ દગલખાણથી વાપરવું.	એજ.	એજ.	એજ.	૧ વરશ સુધીની બેમાં ના ગમે તે પ્રકારની ફેદ, અથવા ૬'૬, અથવા બન્ને. એજ.	એજ.
૨૬૬.	ખોટાં કાટલાં અથવા માપ દગલખાણથી વાપર- વાને પાસે રાખવાં.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૨૬૭.	ખોટાં કાટલાં અથવા માપ દગલખાણથી વાપર- વાને બનાવવાં, અથવા વેચવાં.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.

બાબ ૧૪ મો—લોકની તંદુરસ્તી, સલામતી, અનુકૂલતા, લગ્ન, તથા નીતિ સંબંધી ગુન્હા.

૨૬૮.	જિંદગીને બિખમ પોહિયે એવા રોગનો એપ વગર વા સમત. પસરે એવું ગફતરતું કામ. રંગે પકડી શકે.	એજ.	એજ.	એજ.	જામીન લ માંડવાળી ઈશકાય. નહોથકાય. ના ગમે તે પ્રકારની ફેદ, થવા ૧લા અથવા ૨ ના અથવા ૬'૬, અથવા બન્ને. વર્ગનો માણસરેડ. એજ.	એજ.
૨૭૦.	જિંદગીને બિખમ પોહિયે એવા રોગનો એપ એજ. પસરે એવું દુષક્રિદિતું કામ.	એજ.	એજ.	એજ.	૨ વરશ સુધીની બેમાં ના ગમે તે પ્રકારની ફેદ, અથવા ૬'૬ અથવા બન્ને. એજ.	એજ.
૨૭૧.	રોગના સગળથી દૂર રહેવા સંબંધીની કાંઈ કાનુન નહી માનવી.	એજ.	એજ.	એજ.	૬ મહિના સુધીની બે માંના ગમે તે પ્રકારની ફેદ, અથવા ૬'૬, અથવા બન્ને. એજ.	એજ.
૨૭૨.	વેચવાને ધરદે રાખેલી માણસને ખાવાની અથવા પીવાની વસ્તુમાં કાંઈ ભિજ કરવી.	એજ.	એજ.	એજ.	૬ મહિના સુધીની બે માંના ગમે તે પ્રકારની ફેદ, અથવા ૧,૦૦૦ રૂપિયા નો ૬'૬, અથવા બન્ને. એજ.	એજ.
૨૭૩.	માણસને ખાવાની અથવા પીવાની કાંઈ વસ્તુ અવગુણકારક છે એમ જાણીને વેચવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૨૭૪.	કાંઈ વેચવાનાં વસાણામાં અથવા ઝોસડમાં ભિજ કરવી, એવી રીતે કે તેથી તેનો ગુણુ ઓછો થાય, અથવા તેહિની અસર બદલાય, અથવા તે અવગુણકારક થાય.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૨૭૫.	ભિજ થયલાં વસાણાં અથવા ઝોસડ વેચવાં, અ- થવા કોઈ દવાખાનામાંથી ભિજ થયલું વસાણું	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.

૨૭૬.	કે ઓસડ જાણી છુત્રીને આપવું. જાણી છુત્રીને કાંઈ વસાણાને અથવા ઓસડને તે જુદું વસાણું અથવા તૈયાર કરેલું ઓસડ હોય એ રીતે વેચવું, અથવા દયાખાતામાંથી આપવું, સાર્વજનિક ઝરા અથવા જળાશયનું પાણી મિલકું કરવું	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૨૭૭.	વગર વા રંટે પકડી શેફ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૨૭૮.	વગર વા રંટે પકડા ય નહી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૨૭૯.	શરિયામ રસ્તાપર બે ફિકરાઈથી હાંકવું અથવા સ્વારી કરવી. એવી રીતે કે તેથી માણસના રંટે પકડી નિર્દેશી જોખમમાં રહે, વગેરે.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૨૮૦.	બે ફિકરાઈથી વાંદાણ ચલાવવું, એવી રીતે કે તેથી માણસની નિર્દેશી જોખમમાં રહે, વગેરે.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૨૮૧.	ઝાટું અજવાળું, નિશાણી અથવા બોયું દેખાડવું.	એજ.	વારંટ.	એજ.	એજ.	એજ.
૨૮૨.	ધણા બાર બરેલાં અથવા દેહશતવાળાં વાંદાણમાં બાંડું કરીને કોઈ જોખમને જળમાર્ગે સર્જવા, તેથી તેના નિર્દેશી જોખમમાં રહે.	એજ.	સમન.	એજ.	એજ.	એજ.
૨૮૩.	શરિયામ રસ્તામાં અથવા વાંદાણના રસ્તામાં બચ અથવા અડચણ અથવા નુકસાન કરવું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૨૮૪.	કાંઈ જાહેરી પદાર્થ સંબંધી એહેવું કામ કરવું કે વગર વા તેથી માણસની નિર્દેશી વગેરે જોખમમાં રહે, રંટે કડાય ય નહી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.

૨૮૫.	અગ્નિ અથવા શીઘ્ર જ્વાલાગ્રાહી પદાર્થસંખ્યાની વગર વા એહેવું કામ કરવું કે તેથી માણસની જિંદગીનું પકડી વગેરે જોખમમાં રહે.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	કોઈ પણ માણસતરેડ.
૨૮૬.	અવાજ સાથે છૂટે એહેવા કાંઈ પદારથ સંખ્યાની એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૨૮૭.	એહેવું કામ કરવું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	પરેસિડેન્સી ઓફિસરેડ અથવા ૧ લા અથવા રજા વરગની ઓફિસરેડ.
૨૮૮.	કાંઈ સાંચાસંખ્યાની એહેવું કામ કરવું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૨૮૯.	જે હમારતને તોડી પાડવા અથવા મરામત કરવાની જે શખસનો હક્ક હોય તે શખસ અગર તે હમારત ટુટી પડીને માણસની જિંદગીને જે નુકસાન થવાનો સંભવ હોય તે નહીં. થવા દેવાનો બંદોબસ્ત કરવામાં કસૂર કરે તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	કોઈ પણ માણસતરેડ.
૨૯૦.	કોઈ શખસના કબજામાં કાંઈ જ્વનવર હોય તે જા વગર વા નવરથી માણસની જિંદગીને કાંઈ નુકસાન યામરનું પકડી નહીં, અથવા તેથી કોઈને મહાબ્ધથા થાય નથી. હીં; એહેવા બંદોબસ્ત રાખવામાં તે શખસ કસૂર કરેતો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૨૯૦.	કાંઈ સીકાપકારક કૃત્ય કરવું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૨૯૧.	બંધ કરવાની તાકીદ થયા પછી અપકારક કૃત્ય વગર વારં જાતરી રાખવું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૨૦૦ રૂપિયાનો દંડ.
૨૯૨.	બીબત્સ પુસ્તકો વગેરેનું વેચાણ, વગેરે.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૬ મહિના સુધીની અમા સાત કેદ, અથવા ૬૦૦, અથવા બંને. ૩ મહિના સુધીની બેમાં ના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૬૦૦, અથવા બંને.
૨૯૩.	વેચાણ અથવા દેખાડામાર બીબત્સ પુસ્તક વગેરે કબજામાં રાખવું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૨૯૪.	બીબત્સ ગીતો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૨૯૪.	સોરઠીની આફિસ રાખવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	કોઈ પણ માણસતરેડ.

સોરઠી બાબતના ફરાવ પ્રસિદ્ધ કરવા.	તહી. એજ.	એજ.	એજ.	થવા ૬૦૬, અથવા બન્ને. એકજગર રૂચિયાનો૬૦૬	એજ.
----------------------------------	-------------	-----	-----	---	-----

બાબ ૧૪ મો.—ધર્મસંબંધી ગુન્હા.

૨૬૫. કોઈપણ જાતની લોકોના ધર્મને અપમાન કરવા વગર વા સમન. જાતની માંડીવા બે વરસ સુધીની બેમાં પોરેસિડેન્સી માનિસ્ટરેટ ના ધરાદારી કોઈ પુત્રનાં ડોકાણાંની અથવારે પકડી બચિત્ર વસ્તુનો નાશ કરવો, અથવા તેહેને તુકશક. એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૨૬૬. કોઈ ધર્મસંબંધી મંજી પુત્રનાં કામમાં છતાં તે એજ. હેને અડચણ કરવી. એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૨૬૭. પૂજાની જગા અથવા કબરસ્તાનમાં વગર રજાએ જવું, અથવા કોઈ શખ્સનાં મનને દુઃખ કરવા અથવા તેહેના ધર્મને અપમાન કરવાના ધરાદારી પેરેત સંસ્કાર થતો હોય ત્યાંહાં ગરબ ડ કરવી, અથવા કોઈ પેરેતનું અપમાન કરવું. એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૨૬૮. ધર્મસંબંધી કોઈપણ શખ્સનું દિલ દુખવવાના વગર વા પાકા ધરાદારી તે સાંભળે તેમ કોઈ શબ્દ બોરે પકડા લવો અથવા દ્વનિ કરવો, અથવા તે દેખે તેય તહી. એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૨૬૯. મ કોઈ આજ્ઞા કરવા અથવા કોઈ વસ્તુ મુકવી. એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.

બાબ ૧૬ મો.—માણસના શરીરસંબંધી ગુન્હા

જંદગી સંબંધી ગુન્હા.

૩૦૨. ખુન.	વગર વા વારંદ. એજ.	જાતની માંડીવા એજ.	જાતની માંડીવા એજ.	જાતની માંડીવા એજ.	જાતની માંડીવા એજ.
૩૦૩. જન્મ પેપના ગુનેહગારે કોલું ખુન.	રે પકડી શકે. એજ.	તહી લખની નહી શક્રપાર તથા ૬૦૬. એજ.	તહી લખની નહી શક્રપાર તથા ૬૦૬. એજ.	તહી લખની નહી શક્રપાર તથા ૬૦૬. એજ.	તહી લખની નહી શક્રપાર તથા ૬૦૬. એજ.

વ્યથા સંબંધી.

(૨૩૨)

૩૨૩.	બુદ્ધિપૂર્વક બંધા કરવી.	વગર વા રંગે પકડાય નહીં.	સમત.	જામીનલ-માંડીવાળી ઈ શકાય. શકાય.	૧ વરશ સુધીની બેમાં ના ગમ્મિ તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૧,૦૦૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને.	૧ વરશ સુધીની બેમાં કોઈ પણ માછસડેટ.
૩૨૪.	બંધકર શસ્ત્ર અથવા સાધન વડે બુદ્ધિપૂર્વક વ્યથા વગર વા કરવી.	રંગે પકડાય શકે.	એજ.	એજ.	જો કોરટ માં ફરીવારના ગમ્મિ તે પ્રકારની કેદ, માછસડેટ અથવા ૧લા દીનું કામ અથવા ૬૦૦, અથવા બંને, અથવા ૨૦૦ વરગનો મા ચાલુ હોય તે કોરટ પરવાનગી આપે તે માંડીવાળી શકાય.	૩ વરશ સુધીની બેમાં સેશન કોરટ, પ્રેસીડેનશી માં ફરીવારના ગમ્મિ તે પ્રકારની કેદ, માછસડેટ અથવા ૧લા દીનું કામ અથવા ૬૦૦, અથવા બંને, અથવા ૨૦૦ વરગનો મા ચાલુ હોય તે કોરટ પરવાનગી આપે તે માંડીવાળી શકાય.
૩૨૫.	બુદ્ધિપૂર્વક મહાબંધા કરવી.	એજ.	એજ.	એજ.	માંડીવાળી નહીં શકાય.	એજ.
૩૨૬.	બંધકર શસ્ત્ર અથવા સાધન વડે બુદ્ધિપૂર્વક મહા બંધા કરવી.	એજ.	એજ.	જામીનલ-હી જાદશી કાય.	એજ.	એજ.
૩૨૭.	જાખરાહથી કાંઈ મિલકત અથવા કિંમતી દસ્તાવેજ કહડાવવાસાથે અથવા કાંઈ ગુનોહ કરવા સેહિલ થાય એહેવું કાયદાવિરુદ્ધ કામ કરાવવા સાથે બુદ્ધિપૂર્વક બંધા કરવી.	એજ.	વારંટ.	એજ.	એજ.	એજ.
૩૨૮.	બંધા કરવાના કરાદારી બેહોશ કરે એહેવી કાંઈ વસ્તુ ખવડાવવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૩૨૯.	જાખરાહસ્તીથી કાંઈ મિલકત અથવા કિંમતી દસ્તાવેજ કહડાવવા, અથવા કાંઈ ગુનોહ કરવા સેહિલ થાય એહેવું કાયદાવિરુદ્ધ કામ કરાવવાસાથે બુદ્ધિપૂર્વક મહાબંધા કરવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.

૩૩૦.	જાખરદસ્તીથી કબુલાત કરાવતા અથવા કાંઈ ખખર મેળવતા કે મિલકત પાછી આપાવવાસાહે બુદ્ધિપૂર્વક બધા કરવી, વગેરે.	એજ	એજ	જામીન લઈ શકાય.	એજ	૭ વરશ સુધીની બેમાં ના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા ૬૦૦.	એજ.
૩૩૧.	જાખરદસ્તીથી કબુલાત કરાવતા અથવા કાંઈ ખખર મેળવતા કે મિલકત પાછી આપાવવાસાહે બુદ્ધિપૂર્વક મહાબધા કરવી.	એજ	એજ	જામીન નહીં લઈ શકાય.	એજ	૧૦ વરશ સુધીની બેમાં ના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા ૬૦૦.	સેશન કોર્ટ.
૩૩૨.	કોઈ સરકારી નોકરને ડરાવીને તેહનો અમલ કરી તો બાંધ રાખવાને બુદ્ધિપૂર્વક બધા કરવી.	એજ	એજ	જામીન લઈ શકાય.	એજ	૩ વરશ સુધીની બેમાં ના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૬૦૦, અથવા બંને. ગંભીર માહિતી આપવા માટે, અથવા ૧૫૦૦.	સેશન કોર્ટ, પ્રેસિડેન્સી મેજિસ્ટ્રેટ, અથવા ૧૫૦૦.
૩૩૩.	કોઈ સરકારી નોકરને ડરાવીને તેહનો અમલ કરી તો બાંધ રાખવાને બુદ્ધિપૂર્વક મહાબધા કરવી.	એજ	એજ	જામીન નહીં લઈ શકાય.	એજ	૧૦ વરશ સુધીની બેમાં ના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૬૦૦, અથવા બંને. ગંભીર માહિતી આપવા માટે, અથવા ૧૫૦૦.	સેશન કોર્ટ.
૩૩૪.	ભારે તથા અકસ્મિક કોષ ઉત્પન્ન થયેથી કોષ ઉત્પન્ન થયે વાર કરનાર સિવાય બીજાને બધા કરવાનો હિસોબ નહીં કરવો.	એજ	સમન.	જામીન લઈ શકાય.	એજ	૧ મહિના સુધીની બેમાં ના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૫૦૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને.	કોર્ટ પણ માહિતી આપવા માટે.
૩૩૫.	ભારે તથા અકસ્મિક કોષ ઉત્પન્ન થયેથી કોષ ઉત્પન્ન થયે વાર કરનાર સિવાય બીજાને બધા કરવાનો હિસોબ નહીં કરવો.	એજ	એજ	જામીન લઈ શકાય.	એજ	૪ વરશ સુધીની બેમાં ના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૫૦૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને.	સેશન કોર્ટ, પ્રેસિડેન્સી મેજિસ્ટ્રેટ, અથવા ૧૫૦૦.
૩૩૬.	જો કામથી માણસની નિંદગી જોખમમાં આવે, અથવા બીજાઓનાં શરીરની સલામતી જોખમમાં આવે તે કામ કરવું.	એજ	એજ	જામીન લઈ શકાય.	એજ	૩ મહિના સુધીની બેમાં ના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૨૫૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને.	કોર્ટ પણ માહિતી આપવા માટે.
૩૩૭.	માણસની નિંદગી વગેરે જોખમમાં આવે એવું કામ કરીને બધા કરવી.	એજ	એજ	જામીન લઈ શકાય.	એજ	૬ મહિના સુધીની બેમાં ના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૨૫૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને.	પ્રેસિડેન્સી મેજિસ્ટ્રેટ, અથવા ૨૫૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને.

પારીનું કા અથવા ૫૦૦ રૂપિયાનો ૬ માં અજીવેડ.

મર્યાદા હોય, અથવા બંને.

૫ તે કોરેડ

પરવાનગી

આપે તો

માંડીવાળી

શકાય.

એજ

એજ

એજ

એજ

એજ

એજ

એજ

એજ.

૧ વરણ સુધીની બેમાં

તા ગમે તે પ્રકારની કેદ.

અથવા ૧,૦૦૦ રૂપિયાનો

દંડ, અથવા બંને.

ગેરવાજબી અટકાવ તથા ગેરવાજબી કેદ બાબત.

૩૪૧. કોઈને ગેરવાજબી અટકાવ કરેલો.

વગરવારેડે

સમત.

જામીન લમાંડાવાળી

૧ મહિના સુધીના આ

કોઈ પણ માજીસ્ટ્રેટ.

૩૪૨. કોઈને ગેરવાજબી કેદ કરેલો.

એજ

એજ

એજ.

૧ વરણ સુધીની બેમાં

પ્રેશીડેન્સી માજીસ્ટ્રેટ અથ

ના ગમે તે પ્રકારની કેદ, વા ૧લા અથવા રજા વર

અથવા ૧,૦૦૦ રૂપિયાનો માજીસ્ટ્રેટ.

૩૪૩. તથા અથવા વધારે દિવસ ગેરવાજબી કેદ.

એજ

એજ

માંડીવાળી

૨ વરણ સુધીની બેમાં

એજ.

૩૪૪. ૬થ અથવા વધારે દીવસ ગેરવાજબી કેદ.

એજ

એજ

૩ વરણ સુધીની બેમાં

એજ.

૩૪૫. જે શખ્સને છોડવાનો હુકમ માદર થયો જાણ્યો વારંવાર

એજ

એજ

૨ વરણ સુધીની બેમાં

એજ.

હોય તે શખ્સને ગેરવાજબી કેદમાં રાખેલો. પકડાય ન

હી.

તા ગમે તે પ્રકારની કેદ

વા રજા વર્ગનો માજીસ્ટ્રેટ.

એજ.

મનુષ્યહરણ, મનુષ્યનયન, ગુલામી તથા વેશ્યાપત.

૩૬૩.	મનુષ્યહરણ.	વગરવાર ૨૦ પકડી થકે.	વારંટ.	જામીનનાંડીવાળી હી લઈ શકેશકાય. કાય.	૭ વરશ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા માનુષ્ય રગની માનુષ્યેટ.	સેશન કોર્ટ.
૩૬૪.	જીન કરવામાં મનુષ્યહરણ અથવા મનુષ્યનયન.	એજ	એજ	એજ	જીવતાં સુધી સમુદ્રપાર. અથવા ૧૦ વરશ સુધી સ- ખત કેદ, તથા ૬૦ડ.	સેશન કોર્ટ.
૩૬૫.	કોઈ શખસને છાતીરીતે ગેરવાજબી કેદ કરવાનાં દરિદ્રાથી તેહનું હરણ અથવા નયન કરવું.	એજ	એજ	એજ	૭ વરશ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા ૬૦ડ.	એજ.
૩૬૬.	કોઈ સ્ત્રીનાં જીવનમયી લગ્ન કરાવતાં અથવા તેહ ની ઉપર જીલમ કરાવવો વગેરે કારણસાથે તે જીનું હરણ અથવા નયન કરવું.	એજ	એજ	એજ	૧૦ વરશ સુધીની બેમાં ના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા ૬૦ડ.	એજ.
૩૬૭.	કોઈ શખસને મહાવ્યથા યાચ, તેહને ગુલામ કર- વામાં આવે, વગેરે કારણસર તેહનું હરણ અ- થવા નયન કરવું.	એજ	એજ	એજ	એજ.	સેશન કોર્ટ.
૩૬૮.	હરણ થયેલા શખસને સંતાડવો અથવા કેદમાં રોખવો.	એજ	એજ	એજ	મનુષ્યહરણ અથવા મનુ- ષ્યનયનની શિક્ષા.	એજ.
૩૬૯.	કોઈ બચ્ચાનાં શરીરપરથી કોઈ ભિક્ષકત ચોરવાનાં દરિદ્રાથી તે બચ્ચાનું હરણ અથવા નયન કરવું.	એજ	એજ	એજ	૭ વર્ષ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા ૬૦ડ.	એજ.
૩૭૦.	કોઈ શખસને ગુલામ દાખલ ખરીદવો અથવા વગર વારં આપવો.	એજ	એજ	એજ	એજ.	એજ.
૩૭૧.	નિત્ય ગુલામનો વેપાર કરવો.	એજ	એજ	એજ	જીવતાં સુધી સમુદ્રપાર, અથવા ૧૦ વરશ સુધી બે માંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા ૬૦ડ.	એજ.

૩૭૨. જારકરમને માટે કોઈ બાળકને વેચવું, અથવા બાડે એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૧૦ વરશ સુધીની બેમાં ના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા ૬'૬. એજ	સેશન કોર્ટ અથવા પેરે ના ડેનશી માહિતરેટ અથ વા ૧લા વર્ગનો માહિતરેટ. એજ
૩૭૩. જારકરમને માટે કોઈ બાળકને ખરીદ કરવું, અથ વા કબજામાં લેવું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૩૭૪. કાયદાવિરુદ્ધ જખરાઈથી મજૂરી કરાવવી.	એજ.	એજ.	એજ.	જામીનના માંડીવાળી શકાય. શકાય.	૧ વરશ સુધીની બેમાં કોઈ પણ માહિતરેટ. ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથ વા ૬'૬ અથવા બંને.

અખાત્કાર સંભોગ વીશે.

૩૭૬. અખાત્કાર સંભોગ.	વગર વારં વારં. પકડી થકે.	જામીનના માંડીવાળી હી સહશ. નહીં શકાય. કાય.	જીવતાં સુધી સમુદ્ર પાર, અથવા ૧૦ વરશ સુધી બે. માંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા ૬'૬.	સેશન કોર્ટ.
----------------------	-----------------------------	---	---	-------------

સૃષ્ટિક્રમ વિરુદ્ધ ગુન્હા બાબત.

૩૭૭. સૃષ્ટિક્રમ વિરુદ્ધ ગુન્હા.	વગર વારં વારં પકડી થકે.	જામીનના માંડીવાળી હી સહશ નહીં શકાય કાય	જીવતાં સુધી સમુદ્ર પાર, અથવા ૧૦ વરશ સુધી બે. માંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા ૬'૬.	સેશન કોર્ટ.
---------------------------------	----------------------------	--	---	-------------

બાબ ૧૭મો—મિલકત વિરુદ્ધ ગુન્હા બાબત.

ચોરી વિશે.

૩૭૮. ચોરી.	વગર વારં વારં પકડી થકે.	જામીનના માંડીવાળી હી સહશ નહીં શકાય કાય	૩ વરશ સુધીની બેમાં કોઈ પણ માહિતરેટ. ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથ વા ૬'૬, અથવા બંને.
------------	----------------------------	--	--

૩૮૦. કોઈ હંભારત, તેણે અથવા વાંહાંણમાં ચોરી.	એજ.	એજ.	એજ.	૭ વર્ષ સુધી ભિમાંના ગમેતે પ્રકારની કેદ તથા હંડ.	એજ.	એજ.
૩૮૧. સેકનાકબજામહેલી મિલકતની એહતા અથવા મા કરે ચોરી કરવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	સેકન કોરટ પરેશીડનથી માહુએટ અથવા ૧લા અથવા ૨જા વરગતોમાહુએટ સેકન કોરટ.
૩૮૨. ચોરી કરવાસાહ, અથવા ચોરી કરવાપછી નાસી જવાસાહ, અથવા ચોરીયા મળેલી મિલકત પાસે રાખવાસાહ, મોત, બચા અથવા અટકાવ કરવાની, અથવા મોત, બચા, કે અટકાવનો ભય ઉત્પન્ન કરવાની તૈયારી કરીને પછી ચોરી કરવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૧૦ વર્ષ સુધી રાખત કેદ, તથા હંડ.

જખરાઈથી કહડાવવા આપત.

૩૮૪. જખરાઈથી કહડાવવું.	વગર વારે વારે.	જખીનજ માંડીવાળી હંથકાય. નહીશકાય અથવા બંને.	એજ.	એજ.	૩ વર્ષ સુધી ભિમાંના ગમેતે પ્રકારની કેદ, અથવા હંડ, માહુએટ અથવા ૧લા અથવા ૨જા વરગતોમાહુએટ.	(૫૨૨)
૩૮૫. જખરાઈથી કહડાવવાનો યુનોહ કરવાસાહ કોઈ જખસને ગુકસાનનો ભય ઉત્પન્ન કરવો, અથવા તેમ કરવાની કોશિસ કરવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૩૮૬. મોત અથવા મહાબધાનો ભય કોઈ જખસને પમાડીને જખરાઈથી કહડાવવાનો યુનોહ કરવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૩૮૭. જખરાઈથી કહડાવવાનો યુનોહ કરવાસાહ કોઈ જખસને મોત અથવા મહાબધાનો ભય ઉત્પન્ન કરવો, અથવા તેમ કરવાની કોશિસ કરવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૩૮૮. મોત અથવા જીવતાંસુધી સમુદ્રપાર અથવા ૧૦ વર્ષની કેદની શિક્ષા થઈ શકે એવા યુનાહનું તોહામત મુકવાનો હરદખાડીને જખરાઈથી કહડાવવાનો યુનોહ કરવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.

૪૦૧. હમણે ચોરી કરવાનાં કારણસર એકલા મળેલા શખ્સોની ભાગ્યેય ટોળીમાં હોયું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૭ વર્ષ સુધી સખત કેદ, તથા દંડ.	એજ.
૪૦૨. ડાકાઘાટી કરવાનાં કારણસર મળેલા પાંચ અથવા વધારે શખ્સોમાં હોયું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.

મિલકતના સાપરાધ બોટા ઉપયોગ વિષે.

૪૦૩. બદલાતથી લંગમ મિલકતનો બોટો ઉપયોગ કરેલો હોય, અથવા તે પોતાને કામ લગાડી.	વારંદ.	જામિન ન માંગવાળી રવરસ સુધીની બેમાંના ગેરકાયદેસરના શકાય તરીકે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૪૦૪ કોઈ શખ્સ મરો જાય તે વખતે તેની જે મિલકત હોય, અથવા તેના વારસના કબજામાં આવી નથી, એમ જાણવામાં હોય તે મિલકતનો બદલાતથી બોટો ઉપયોગ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
અગર તે મરનારની નોકરીમાં કોઈ એકેજો અથવા બીજો શખ્સ હોય તે ઉપરથી ચુકો કરે, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૭ વર્ષ સુધીની બેમાંના ગેરકાયદેસરના પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ.

સાપરાધ વિશ્વાસઘાત વિષે.

૪૦૬. સાપરાધ વિશ્વાસઘાત.	વગરવારંદે પકડી શકે.	વારંદ.	જામિન ન માંગવાળી ૩ વર્ષ સુધી બેમાંના ગેરકાયદેસરના પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	એજ.	એજ.	એજ.
૪૦૭. બારવાહક, ડુંકાવાળા વગેરેએ સાપરાધ વિશ્વાસઘાત કરેલો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૭ વર્ષ સુધીની બેમાંના ગેરકાયદેસરના પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ.
૪૦૮. કોઈ એકેજો અથવા વાકરે સાપરાધ વિશ્વાસઘાત કરેલો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.

૪૨૭.	બિગાડ કરીને ૫૦ રૂપિયાની અથવા વધારે નુકસાની કરવી.	એજ.	વારંટ.	એજ.	એજ.	૨ વરસ સુધીની બેમાંના ગમ્મે તે પ્રકારની ફેદ, અથવા ૧લા વર્ગનો માછલા દંડ, અથવા બંને.	૨ વરસ સુધીની બેમાંના ગમ્મે તે પ્રકારની ફેદ, અથવા ૧લા વર્ગનો માછલા સરટેટ.
૪૨૮.	દશ રૂપિયાની કે તેથી વધારે કોમતના કોઈ જાતના વસ્તુને મારી નાખીને અથવા જોરે દબાવે અથવા લંગડું લુલું કરીને કે નિરૂપયોગી કરીને બિગાડ કરવો.	એજ.	વારંટ.	એજ.	એજ.	માડીવાળી નહીં કાય.	એજ.
૪૨૯.	કાંપણ કોમતના હાથો, જોડ, ઘોડા વગેરેને અથવા ૫૦૦ કે વધારે રૂપિયાની કોમતના કોઈ જાતના વસ્તુને મારી લાખીને અથવા જોરે દબાવે અથવા લંગડું લુલું કરીને કે નિરૂપયોગી કરીને બિગાડ કરવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૫ વર્ષ સુધીની બેમાંના ગમ્મે તે પ્રકારની ફેદ, અથવા ૧લા વર્ગનો માછલા સરટેટ, પ્રેસીડેન્ટની માફક.
૪૩૦.	એતીનાં કાંઈને પાણીનું પોહોંચવું આપીને કરીને બિગાડ કરવો, વગેરે.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૪૩૧.	મુસાફરી કરવાને અથવા માનલલ જવાને જોખમ બદલો યામ એમ અથવા અગમ્યથાય એમ કોઈ સરિયામ રેખાને, પુલને, નદીને અથવા વાંદાણાં આલે એવીનિહરને નુકસાન કરીને બિગાડ કરવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૪૩૨.	નુકસાની થાય એવી રીતે કોઈ સરિયામ ગરતરે કે લાવતે અથવા ખંધ કરીને બિગાડ કરવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૪૩૩.	કોઈ દાંડીનો દીવા અથવા દરવાજો નિશાણી હોય તેનો નાશ કરીને, તેને ખસેડીને, અથવા આછી ઉપખેગી કરીને, અથવા ખોટી રોશની બતાવીને બિગાડ કરવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૪૩૪.	સરકારી અખતારથી ઉભી કરેલી કાંઈ જાતની નિશાણીનો નાશ કરી, તેને ખસેડી, વગેરે કરીને નુકસાન કરવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૪૩૫.	૧૦૦ રૂપિયાની કે વધારે નુકસાની અથવા એતીની ઉત્પન્નની ખાતમાં ૧૦ રૂપિયાની કે વધારે નુકસાન કરવાના કરાદારી અગિયાર અથવા એક અથવા એક કરતાં વધારે એવા પદાર્થોને બિગાડ કરવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.

૪૩૬.	કાંઈ ધર વગેરેનો નાશ કરવાના હિસાબથી અગ્નિવડે અથવા અવાજ સાથે પુટે એવા પદાર્થોને બિગાડ કરેલા.	એજ.	જામીન ન હોય કાય.	એજ.	જીવતાં સુધી સમુદ્રપાર અથવા ૧૦ વરસ સુધી એ માંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા ૬૦૬.	એજ.
૪૩૭.	પુતકવાળાં વાંદાણાંનો અથવા ૨૦ ટનના બારના વાંદાણાંનો નાશ કરવાના હિસાબથી અથવા તેવાં વાંદાણાંને જોખમ ભરેલું કરવાના હિસાબથી બિગાડ કરેલા.	એજ.	એજ.	એજ.	૧૦ વરસ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા ૬૦૬.	એજ.
૪૩૮.	ચેલ્લના કલમમાં બયાન કરેલો બિગાડ અગ્નિવડે અથવા અવાજ સાથે પુટે એવા કાંઈ પદાર્થોને કરચો હોય, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	જીવતાં સુધીની સમુદ્રપાર, અથવા ૧૦ વરસ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા ૬૦૬.	એજ.
૪૩૯.	ઝોરી વગેરે કરવાના હિસાબથી વાંદાણાંને કિનારાપર અડાવી દેવું.	એજ.	એજ.	એજ.	૧૦ વરસ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા ૬૦૬.	એજ.
૪૪૦.	મોત અથવા બચા કરવાની તહયારી કરીને બિગાડ કરેલા, વગેરે.	એજ.	એજ.	એજ.	૫ વરસ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા ૬૦૬.	એજ.

સાપ્રાંધ પ્રવેશ વિશે.

૪૪૧.	સાપ્રાંધ પ્રવેશ.	વગર વારં સમન.	જામીન ન હોય કાય.	એજ.	જીવતાં સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૫૦૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને.	એજ.
૪૪૨.	ગૃહ પ્રવેશ.	એજ.	એજ.	એજ.	૧ વરસ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ અથવા ૧,૦૦૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને.	એજ.
૪૪૩.	મોતની શિક્ષા થઈ શકે એવા કોઈ યુનિટ કરવા સાથે ગૃહ પ્રવેશ કરેલા.	એજ.	જામીન ન હોય કાય.	એજ.	જીવતાં સુધીની સમુદ્રપાર, અથવા ૧૦ વરસ સુધીના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા ૬૦૬.	એજ.

૪૫૦.	જીવતાંસુધી સમુદ્રપારની શિક્ષા થઈ શકે એવા કોઈ ગુનોહા કરવાસાથે ગૃહ પ્રવેશ કરવો.	એજ.	એજ.	એજ.	૧૦ વરશસુધીની બેમાંના ગમ્મે તે પ્રકારની કેદ તથા ૬'૬.	એજ.
૪૫૧.	કેદની શિક્ષા થઈ શકે એવા કોઈ ગુનોહ કરવા સાથે ગૃહ પ્રવેશ કરવો. અગર તે ગુનોહ ચોરીનો હોય, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	૨ વરશસુધીની બેમાંના ગમ્મે તે પ્રકારની કેદ તથા ૬'૬. ૭ વરશ સુધીની બેમાંના ગમ્મે તે પ્રકારની કેદ, તથા ૬'૬. ૨ જા વરગતો માછસતરેટ.	એજ.
૪૫૨.	બથા અથવા હુમલો વગેરે કરવાની તૈયારી કરવા પછી ગૃહ પ્રવેશ કરવો.	એજ.	એજ.	એજ.	૨ વરશ સુધીની બેમાંના ગમ્મે તે પ્રકારની કેદ, તથા ૬'૬. ૩ વરશ સુધીની બેમાંના ગમ્મે તે પ્રકારની કેદ, તથા ૬'૬. ૧૦ વરશ સુધીની બેમાંના ગમ્મે તે પ્રકારની કેદ, તથા ૬'૬.	એજ.
૪૫૩.	ગુમ ગૃહ પ્રવેશ કરવો, અથવા ધર ફોડવું.	એજ.	એજ.	એજ.	૨ જા વરગતો માછસતરેટ.	એજ.
૪૫૪.	કેદની શિક્ષા થઈ શકતી હોય એવા કોઈ ગુનોહ કરવાસાથે ગુમ ગૃહ પ્રવેશ કરવો, અથવા ધર ફોડવું. અગર તે ગુનોહ ચોરીનો હોય, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	સેશન કોર્ટ, પરેશીડનથી માછસતરેટ અથવા ૧ જા વરગતો માછસતરેટ.	એજ.
૪૫૫.	બથા અથવા હુમલો વગેરે કરવાની તૈયારી કરીને ગુમ ગૃહ પ્રવેશ કરવો, અથવા ધર ફોડવું.	એજ.	એજ.	એજ.	સેશન કોર્ટ, પરેશીડનથી માછસતરેટ અથવા ૧ જા વરગતો માછસતરેટ.	એજ.
૪૫૬.	રાતે ગુમ ગૃહ પ્રવેશ કરવો, અથવા ધર ફોડવું.	એજ.	એજ.	એજ.	૩ વરશ સુધીની બેમાંના ગમ્મે તે પ્રકારની કેદ, તથા ૬'૬. ૪ વરશ સુધીની બેમાંના ગમ્મે તે પ્રકારની કેદ, તથા ૬'૬.	એજ.
૪૫૭.	કેદની શિક્ષા થઈ શકતી હોય એવા ગુનોહ કરવા સાથે રાતે ગુમ ગૃહ પ્રવેશ કરવો અથવા ધર ફોડવું. અગર તે ગુનોહ ચોરીનો હોય, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	૧૪ વરશ સુધીની બેમાંના ગમ્મે તે પ્રકારની કેદ, તથા ૬'૬.	એજ.

૪૫૮.	બથા વગેરે કરવાની તૈયારી કરીને રાતે ગુમ મૂક પ્રવેશ કરવો અથવા ધર ફાડવું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	સેશન કોર્ટ, પ્રેસીડેન્સી મહાસ્થાન અથવા ૧ લા વરગનો માહસ્તરેટ.
૪૫૯.	ગુમ ગૃહ પ્રવેશ અથવા ધર ફાડવાનો ગુનોહ કરતાં કોઈને મહાબ્ધા કરવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	જીવતાંમુધીસમુદ્રપાર, અથવા ૧૦ વર્ષમુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.
૪૬૦.	બણા શપ્તસો રાતે ધર ફાડવા વગેરેમાં શામિલ હોય, અને તેઓમાંનો કોઈએકે મોત અથવા મહાબ્ધા કરે, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૪૬૧.	કોઈ બંધ કરેલાં નિધાનમાં કોઈ મિલકત હોય. અથવા કોઈ મિલકત છે એમ ધરાયું હોય, તે નિધાનને ગદદ્યાનતથી ફોડીને અથવા બીજી રીતે હિંમ્મીડવું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	પ્રેસિડેન્સી માહિસ્તરેટ, અથવા ૧ લા અથવા રજા વરગનો માહિસ્તરેટ.
૪૬૨.	તેજ ગુનોહ બ્યારે તે નિધાન જીને સોંપ્યું હોય તે માણસ કે, ભારે.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	સેશન કોર્ટ, પ્રેસીડેન્સી માહિસ્તરેટ, અથવા ૧ લા અથવા રજા વરગનો માહિસ્તરેટ.

આજ ૧૮ મે—લેખ સમંધી તથા વેપારની અથવા મિલકતની નિશાણીઓસમંધી ગુન્હા.

૪૬૫.	લેખ એટો બનાવવો.	વગર વા વારં.	જામીન લ માંડીવાળી ૨ વરગ મુધીની બેમાં મિલકત. તરીકેકાય. તા ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૬૩ અથવા બંને.	સેશન કોર્ટ.
૪૬૬.	કોઈ જીનસાફની કોઈનું દફતર. અથવા જન્મ વગેરે બાબતોનો સરકારી નોકરે રાખતો હોય તેવા રજિસ્ટર એટો બનાવવો.	એજ.	જામીન ન એજ. હી લઈશ કાય.	એજ.
૪૬૭.	કોઈ કિંમતી દસ્તાવેજ અથવા વિશ અથવા કોઈ કિંમતી દસ્તાવેજ એટો બનાવવો કે કોઈનાં નામપર કરી આપવાનો, અથવા કોઈ નાણાં વગેરે લેવાનો અખત્તાર એટો બનાવવો.	એજ.	એજ.	એજ.

૪૬૬.	તે કિમતી દસ્તાવેજ હંડિયા સરકારની પ્રામિસરી નગર વારે નોંધ હોય, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
	હાઈ કરવાનાં કારણસર ખોટો લેખ બનાવવા.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૪૬૯.	કોઈ શખસની આગ્રહને હાનિ કરવાનાં કારણસર, અથવા તેણે માટે વાપરવામાં આવશે એમ જાણીને, ખોટો લેખ બનાવવા.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૪૭૧.	જાણી છુટીને બનાવટનો લેખ ખરા દાખલ વા- પરવા.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
	તે ખોટો બનાવટનો લેખ હંડિયા સરકારની પ્રા- મિસરી નોંધ હોય, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૪૭૨.	હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૪૬૭ મી કલમ મુજબ શિક્ષા થઈ શકે એવા ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કરવાના હરિદાદથી ખોટો મોહિર નહીં. પત્ર, વગરે બનાવવું અથવા તેવું જાણી છુટીને કબજામાં રાખવું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૪૭૩.	હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૪૬૭ મી કલમ મુજબ બીજી કોઈ કલમ મુજબ શિક્ષા થઈ શકે એવા ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કરવાના હરિદાદથી ખોટો મોહિર, પત્ર, વગરે બનાવવું અથવા તેના હરિદાદથી કબજામાં રાખવું. ખોટો લેખ ખોટો બનાવેલો છે એવું જાણીને તે ખરા દાખલ વાપરવાના હરિદાદથી કબજામાં રાખવો; અથવા તે દસ્તાવેજ હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૪૬૬ મી કલમમાં કહેલા કોઈ પ્રકારમાંની હોય તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૪૭૪.	તે અગર કોઈ કિમતી દસ્તાવેજ અથવા વિશ હોય તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.

૪૭૫. હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૪૯૭ મી કલમમાં અખેત્ર પ્રકારના લેખોનું ખરોપણું દેખાડવાસાર વપરાતી હોય એવી કાંઈ મુદ્દા અથવા નિશાણી ખોટી બતાવવી, અથવા ખોટો નિશાણી ફેલો પદાર્થ કબજામાં રાખવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૪૭૬. હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૪૯૭ મી કલમમાં અખેત્ર પ્રકારથી મુદ્દા પ્રકારના લેખનું ખરોપણું દેખાડવાસાર વપરાતી હોય એવી કાંઈ મુદ્દા અથવા નિશાણી ખોટી બતાવવી, અથવા ખોટો નિશાણી ફેલો પદાર્થ કબજામાં રાખવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૪૭૭. કોઈ વિચને દગલખાણથી છુપાવવું, એલેરી લા ખવું અથવા તેલનો નાશ કરવો અથવા તેમ કરવાની કોશિસ કરવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.

વેપારની તથા મિલકતની નિશાણીઓ બાબત.

૪૮૨. કોઈ શખસને હાતરવા અથવા નુકશાન કરવાના વગર વા હરાદારી કાંઈ ખોટી વેપારની અથવા મિલકતની પદ્ધતી નિશાણી વાપરવી.	જામિન લા માહિતીની તહીશકાય. નાં ગમે તે પ્રકારની અથવા ૬'૬, અથવા બંને. ગનો માહિતરેટ. એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૪૮૩. કોઈ ખોલે પાણીસ કાંઈ વેપારની અથવા મિલકતની નિશાણી વાપરતો હોય તેવી નિશાણી હાતિ અથવા નુકશાન કરવાના હરાદારી ખોટી બતાવવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૪૮૪. કોઈ સરકારી નોકર જે મિલકતની નિશાણી વાપરતો હોય, અથવા કાંઈ મિલકતની બતાવત, જાત, વગેરે બતાવવાસાર તે જે નિશાણી વાપરતો હોય તેલેવી નિશાણી ખોટી બતાવવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૪૮૫. કોઈ છાપ, પત્ર અથવા કાંઈ સરકારી કે ખાનગી મિલકતની અથવા વેપારની નિશાણી ખોટી બતાવવાનું કાંઈ બીજું હથિયાર દગલખાણ અથવા કબજામાં રાખવું,	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.

૪૮૬. ખોટી મિત્રકતની અથવા વેપારની નિશાણી ને ઉપર હેય એહેવો માલ જાણી જુઝીતિ વેચવો.

એજ. એજ. એજ.

૧ વર્ષસુધી બેમાંના ગમેતે પ્રેસિડેન્સ માહસતરે અથવા પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, વાવલા અથવા ૨ જા વર્ગ અથવા બંને.

૪૮૭. કાંઈ ગોસડી કે બારદાનમધે માલ હેય તે ઉપર દગલબાજીયો કાંઈ ખોટી નિશાણી કરવા એહેવા ધરાવથી કે તે મધ્યે ને માલ નહીં હેય તે માલ તે મધ્યે છે એમ માનવામાં આવે, વગેરે.

એજ. એજ. એજ.

૩ વર્ષસુધી બેમાંના ગમે તે સેશન કોરેટ પરેશીડેનથી પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, માહસતરે અથવા ૧ જા અથવા બંને.

૪૮૮. તેહેવી કાંઈ ખોટી નિશાણીનો ઉપયોગ કરવો.
૪૮૯. નુકશાન કરવાના ધરાવથી કાંઈ મિત્રકતની નિશાણી કાઢાડી લાખવી, અથવા તેહેનો નાશ કરવો અથવા તે બિગાડવી.

એજ. એજ. એજ.
એજ. એજ.

એજ.
૧ વરસ સુધીનો બેમાં પરેશીડેનથી માહસતરે ના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૧ જા અથવા ૨ જા અથવા દંડ અથવા બંને. વરગનો માહસતરે.

બાબ ૧૯ મો—તોફરી કરવાના કસાર તોડવાના ગુન્હા.

(૨૫૫)

૪૯૦. તરી અથવા ખુરકીના રસ્તાની સુસાફરીમાં નોકર વગર વારં કરવાનો અથવા કાંઈ શખસ કે મિલકતને કિયોટ પકડાય લઈ જવાનો કરાર કરીને બંધાયા છતાં તે કરાર નહીં.

જામીન લ નાંડીવાળી ના શકાય, ગુદામ.

૧ મહિના સુધીની બેમાં પરેશીડેનથી માહસતરે ના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૧ જા અથવા ૨ જા અથવા ૧૦૦ રૂપિયાનો દંડ વરગનો માહસતરે.

૬૧. જાળપણ, ગાંડપણ, અથવા રોગના સમ્બંધથી લા ચાર હેય તેહેવા શખસોના ખિદમત કરવા તથા તેઓની હાજતો પૂરી પાડવાનો કરાર કરીને બંધાયા છતાં તે કરાર સુજબ બુદ્ધિપૂર્વક નહીં ચાલવું.

એજ. એજ.

૬, અથવા બંને.
૩ મહિના સુધીની બેમાં ના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૨૦૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને.

૪૯૨. સુફરર સુદતસુધી કાંઈ દુરજગોપર ચાકરી કરવાનો કરાર કર્યો હેય, અને તે જગોપર સેઠને ખરે જે ચાકરને લઈ ગયા હેય, તેહેવા કરારથી બંધાયા છતાં બુદ્ધિપૂર્વક તે ચાકરી છોડવી અથવા કામ કરવાની ના કેહેવી.

એજ. એજ.

૧ મહિના સુધીની બેમાં ના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૧ જા અથવા ૧૦૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને.

આખ ૨૦ મો—લગ્ન સંબંધી ગુન્હા.

૪૬૩.	જે પુરુષનીસાથે જે સ્ત્રીનાં કાયદા મુજબ લગ્ન થયા નથી તે પુરુષે તે સ્ત્રીને કાયદા મુજબ પકડાય લગ્ન થયાનો કપટથી વિશ્વાસ બેસાડીને તેહેન નહીં. જોડે દંપતી ભાવેરેહું.	વારંદ.	જામીન ન માંડીવાળી હોતહ શ નહીશકાય કાય.	૧૦ વરશ સુધીની બેમા સેશનકોરટ, ના ગમે તે પ્રકારની ફેદ, તથા દંડ.	એજ.
૪૬૪.	વરે અથવા વહુની હયાતીમાં ફરીથી લગ્ન કરવું.	એજ.	જામીન હ. એજ.	૭ વર્ષસુધીની બેમાનાગમે તે પ્રકારની ફેદ તથા દંડ.	એજ.
૪૬૫.	તેજ ગુન્હે, પણ જે શખસની સાથે પાછળનું લગ્ન થાય તેહેનાથી આગળનાં લગ્નના વાત છુ પાર્શ્વે, કરેલો.	એજ.	જામીન હ. એજ.	૧૦ વરશ સુધીની બેમા ના ગમે તે પ્રકારની ફેદ, તથા દંડ.	એજ.
૪૬૬.	કાયદા મુજબ લગ્ન નહી થતાં કોઈ શખસ દગલ આજીના હરેદાયી થવા દિધેલો લગ્નવિધિ.	એજ.	જામીન હ. એજ.	૭ વર્ષસુધી બેમાના ગમે તે પ્રકારની ફેદ તથા દંડ.	એજ.
૪૬૭.	છિનાળું.	એજ.	જામીન હ. એજ.	૫ વરસસુધી બેમાના ગમે તે પ્રકારની ફેદ, અથવા તરેડ.	એજ.
૪૬૮.	સાપરાધ હરાદાયી કોઈ પરણેલી સ્ત્રીને ફાસલા વી લઈ જવી, અથવા રોકી રાખવી.	એજ.	જામીન હ. એજ.	૨ વરશ સુધીની બેમા પ્રેનિડેન્સી માછલેટ અ ના ગમે તે પ્રકારની ફેદ, અથવા ૧લા અથવા ૨ ના અથવા દંડ, અથવા બંને. વર્ગની માછલેટ.	એજ.

(૨૨૨)

આખ ૨૧ મો—આપરૂ લેવા આપત.

૫૦૦.	આપરૂ લેવી.	વગર વા રંડે પકડાય નહીં.	જામીન ન માંડીવાળી હ. એજ.	૨ વરશસુધી આમાન કે ૬, અથવા દંડ, અથવા બંને. માછલેટ અથવા ૧લા વરગની માછલેટ.	એજ.
૫૦૧.	કોઈ આપત આપરૂ લેવા જેવી છે એહેવું જાણીને તે છાપવી, અથવા કોતરવી.	એજ.	જામીન હ. એજ.	એજ.	એજ.
૫૦૨.	આપરૂ લેવા જેવા આપતવાળી છાપેલી અથવા કોતરેલો વસ્તુ તે તેહેવી છે એમ જાણવા છતાં વેચવી.	એજ.	જામીન હ. એજ.	એજ.	એજ.

લીસને અહાય તો સંયતે ગુનાવાળી શકાદ, અથવા સમુદ્રપાર, અથવા
અથવા હો મન, અને ને મોટા તો હાય તો વા દંડ અથવા બેન્ક
ય તો પક-વારંટ નિમોન લઈ માંડીવાળી
ડી શેદનહી કળતું હાય શકાતો હો શકાય.
તો નહી. તો વારંટ. ય તો લઈ
શકાય નહી.
તો નહી.

બીજા કાયદા તોડીને કરેલા ગુન્હા.

મોતની અથવા સમુદ્રપાર કરવાની અથવા ૭ વર્ષ વગર વારંટ વારંટ. જામીન ન માંડીવાળી
સુધી અથવા તે કર્તા વતી મુદતની કેદની શિપકડી થોક.
ક્ષા ભોગ હાય, તો
તથા ૭ વર્ષ કર્તા વતી મુદતની અને ૭ વર્ષથી ઓ. ઓ. ઓ.
છી મુદતની શિક્ષા ભોગ હાય તો

કાય. ઓ. ઓ.

ગુન ૧૮૭૮

નાહી દુરતા

નના હયિ

યારખાખત

ના આકટ

ની દમી ક

લમ મુજબ

૧ ના મુ

કદ માં આ

જે જામીન

લઈ શકાય

તેવા છેને

શિવાયના

ખીલ.

જામીન લ

શકાય.

ઓ.

તથા વર્ષથી ઓછા મુદતની શિક્ષા ભોગ હાય તો વગર વા. સમન.

૨૦૦ પકડા

ય નહી.

ઓ.

ઓછા દંડની શિક્ષા ભોગ હાય તો

ઓ.

ઓ.

ઓ.

ઓ.

આ કાયદાની ૨૯ મી
કલમના હેતુ પ્રમાણે.

પરિશિષ્ટ ૩ નું.

જીલ્લામાંના માનિસ્ટ્રેટોના સાધારણ અખત્યાર.

૧.—ત્રીજી વર્ગના માનિસ્ટ્રેટોના સાધારણ અખત્યાર.

- (૧) ગુલ્દેગારને પકડવાનો અથવા પોતાની સમક્ષ પકડવાનું ફરમાવવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૫મી.
- (૨) વારંટ ઉપર શેરો લખવાનો અખત્યાર, અથવા વારંટની રૂએ પકડેલા કોઈ તોહિમતવાળા શખ્સને ખસેડવાનો હુકમ કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૮૩મી, ૮૪મી, તથા ૮૬મી.
- (૩) પોતાની આગળ ન્યાયાધિકારની રૂએ આવેલાં કામોમાં જાહેરનામાં કાઢાડવાનો અખત્યાર, કલમ ૮૭મી.
- (૪) પોતાની આગળ ન્યાયાધિકારની રૂએ આવેલાં કામોમાં મિલકત જપ્ત કરીને વેચવાનો અખત્યાર, કલમ ૮૮મી.
- (૫) જપ્ત કરેલી મિલકત પાછી આપવાનો અધિકાર, કલમ ૮૯ મી.
- (૬) ઝાડો લેવાનું વારંટ કાઢાડવાનો અખત્યાર, કલમ ૯૧ મી.
- (૭) ઝાડો લેવાનાં વારંટ ઉપર શેરો કરવાનો તથા જડેલી વસ્તુ આપવાનો હુકમ કરવાનો, અખત્યાર, કલમ ૯૨ મી.
- (૮) પોલીસની તપાસ ચાલતી હોય તે વખતે કબ્જાનો અથવા મજબૂરો લખી લેવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૧૪ મી.
- (૯) પોલીસની તપાસ ચાલતી હોય તે વખતે કોઈ શખ્સને અટકાવી રાખવાનો અધિકાર આપવાનો અખત્યાર કલમ ૧૧૭ મી.
- (૧૦) તોહિમતવાળો શખ્સ કોર્ટમાં માલુમ પડે તેને અટકાવી રાખવાનો અખત્યાર, કલમ ૩૫૧ મી.
- (૧૧) શકવાળી મિલકત બગડી જાય એવી હોય તેને વેચવાનો અખત્યાર, કલમ ૫૨૫મી.

૨.—બીજી વર્ગના માનિસ્ટ્રેટોના સાધારણ અખત્યાર.

- (૧) ત્રીજી વર્ગના માનિસ્ટ્રેટોના સાધારણ અખત્યાર.
- (૨) જે મુકદ્દમામાં તે માનિસ્ટ્રેટને હાજર કરવાની અથવા હાજર થવા માટે કમિટ કરવાની હુકમત હોય તે મુકદ્દમામાં જીલ્લાની તપાસ કરવાનો પોલીસને હુકમ કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૫૫મી.

૩.—પહેલા વર્ગના માનિસ્ટ્રેટોના સાધારણ અખત્યાર.

- (૧) બીજી વર્ગના માનિસ્ટ્રેટોના સાધારણ અખત્યાર.
- (૨) કાંઈ ચોક્કસ ચાલતી હોય તે પ્રસંગશિવાય બીજી પ્રસંગે ઝાડો લેવાનાં વારંટ કાઢાડવાનો અખત્યાર, કલમ ૯૮ મી.
- (૩) મેરવાજની રીતે કેદબંદી શખ્સોના શોધ કરવા સારા ઝાડો લેવાનું વારંટ કાઢાડવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૦૦ મી.

- (૪) સુલેહ રાખવા બાબત તારણ માગવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૦૭ મી.
- (૫) સારી રીતે ચાત્રવા બાબત તારણ માગવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૦૯ મી.
- (૬) કબજાનાં કામોમાં હુકમો વિગેરે કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૪૫ મી, ૧૪૬ મી, તથા ૧૪૭ મી.
- (૭) ઇન્સાફ થવા માટે કમિટ કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૨૦૬ઠી.
- (૮) ફરિયાદી ન હોય ત્યારે કામ બંધ કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૨૪૬મી.
- (૯) ગુજરાત બાબત હુકમો કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૪૮૮મી તથા ૪૮૯મી.

૪.—પેટા ટુકડી માજીસ્ટ્રેટના સાધારણ અખત્યાર.

- (૧) પહેલા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટના સાધારણ અખત્યાર.
- (૨) જમીનદારના નામનાં વારંદા લખવાનો અખત્યાર, કલમ ૭૮ મી.
- (૩) સ્થાનિક અપકારક કૃત્યો સંબંધી હુકમો કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૩૩મી.
- (૪) અપકારક કૃત્ય ફરીથી કરવાની મના કરવા બાબતના હુકમ કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૪૩મી.
- (૫) ૧૪૪મી કલમ પ્રમાણે હુકમો કરવાનો અખત્યાર.
- (૬) તજવીજી કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૭૪મી.
- (૭) સ્થાનિક હકુમતમાં હિના ને શખસે તે હકુમતની બાહાર કાઢી ગયો હોય તે શખસને માટે પ્રોસેસ કાઢાડવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૮૬મી.
- (૮) ફરિયાદો દાખલ કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૯૨મી.
- (૯) પોલીસના રિપોર્ટો લેવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૯૨મી.
- (૧૦) ફરિયાદ વગર મુકદ્દમા દાખલ કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૯૨મી.
- (૧૧) તામા માં હિના માજીસ્ટ્રેટની પાસે મુકદ્દમા મોકલવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૯૨મી.
- (૧૨) તામા માં હિના માજીસ્ટ્રેટ લખી લીધેલાં કામકેસરથી શિક્ષાનો હુકમ કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૩૪૬મી.
- (૧૩) કૃત્રાણી મિલકત ચોરી વિગેરેના છે એવું કહેવામાં આવ્યું હોય અથવા એવો શક આવ્યો હોય તે મિલકત વેચવાનો અખત્યાર, કલમ ૫૨૪મી.
- (૧૪) અર્પણી શીવાય બીજા મુકદ્દમા લઈ લેવાનો, તથા તેઓનો ઇન્સાફ કરવાનો અથવા ઇન્સાફ થવામાં તે બીજા પાસે મોકલવાનો અખત્યાર, કલમ ૫૨૮મી.

૫.—જિલ્લા માજીસ્ટ્રેટના સાધારણ અખત્યાર

- (૧) પહેલા વર્ગનો માજીસ્ટ્રેટ હોય એવા પેટા ટુકડી માજીસ્ટ્રેટના સાધારણ અખત્યાર.
- (૨) ટપાલખાતાના અથવા તારખાતાના અધિકારીઓના કબજામાંના દસ્તાવેજ માટે ગ્રાંટો લેવાનાં વારંદો કાઢાડવાનો અખત્યાર, કલમ ૬૬મી.
- (૩) સારી રીતે ચાલવાને અથવા સુલેહ રાખવાને બાંધી લીધેલા શખસોને છુટા કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૨૪મી.
- (૪) સુલેહ રાખવાબાબતનું ખત રદ કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૨૫મી.

- (૫) સંક્ષેપરૂપે ઇન્સાફ કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૨૬૦મી.
 (૬) કેટલાએક મુકદ્દમામાં ગુન્હાની સાબિતીના ઠરાવરદ કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૩૫૦મી.
 (૭) સારી રીતે ચાલવાખાતનું તારણ માગવાખાતના હુકમઉપર અપીલ સાંભળવાનો અખત્યાર, કલમ ૪૦૬મી.
 (૮) રજા તથા રજા વર્ગના માછસ્ટોએ ગુનાની સાબિતીના ને ઠરાવ કરવા હોય તે ઉપરથી કરેલી અપીલો સાંભળવાનો અથવા ખીજા પાસે મોકલવાનો અખત્યાર, કલમ ૪૦૭ મી.
 (૯) ચલાવેલા કામનું દફતર મંગાવવાનો અખત્યાર, કલમ ૪૩૫ મી.
 (૧૦) ૫૧૪મી કલમ પ્રમાણે કરેલા હુકમ ગુધારવાનો અખત્યાર, ૫૧૫ મી કલમ.

પરિશીષ્ટ ૪ થું.

જલ્લામાંના માછસ્ટોને જે જાસ્તી અખત્યાર આપી શકાય તે.

સ્થાનિકસરકારથી

- (૧) સારી રીતે ચાલવા ખાતનું તારણ માગવાનો અખત્યાર કલમ ૧૧૦ મી.
 (૨) સ્થાનિક અપકારક કૃત્યો સંબંધી હુકમો કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૩૩ મી.
 (૩) અપકારક કૃત્ય કરીથી કરવાની મના કરવા ખાતના હુકમ કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૪૩ મી.
 (૪) ૧૪૪ કલમ પ્રમાણે હુકમો કરવાનો અખત્યાર,
 (૫) તજવીજો કરવાનો અખત્યાર કલમ ૧૭૪ મી.
 (૬) સ્થાનિક હકુમત માંહેના ને સખસે સ્થાનિક હકુમતની બહાર કાઢી ગુન્હા કર્યો હોય તે સખસને માટે પ્રોસેસ કાઢાડવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૮૬ મી,
 (૭) ફરિયાદ ઉપરથી ગુન્હા સાંભળવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૯૧ મી.
 (૮) પોલીસના રીપોર્ટો ઉપરથી ગુન્હા સાંભળવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૯૧ મી.
 (૯) ખચર ઉપરથી ગુન્હા સાંભળવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૯૧ મી.
 (૧૦) સંક્ષેપ રીતે ઇન્સાફ કરવાનો અખત્યાર, ક.૨૬૦મી
 (૧૧) ખીજા તથા ત્રીજા વર્ગના માછસ્ટોએ ગુન્હાની સાબિતીના ને ઠરાવ કરવા હોય તે ઉપર અપીલો સાંભળવાનો અખત્યાર, કલમ ૪૦૭ મી.

પેટેલા વર્ગનામાં
જીએટને જે અ-
ધિકાર આપી શ-
કાય તે.

જીલામાં જીએટથી

સ્થાનિક સરકારથી

ખીજા વર્ગનામાં
જીએટને જે અ-
ધિકાર આપી શ-
કાય.

જીલામાં જીએટથી

- (૧૨) કુશાણી મીલકત ઓરી વગેરેની છે એવું કહેવામાં આ-
વ્યું હોય અથવા એવો શક આવ્યો હોય તે મિલકત
વેચવાનો અખત્યાર, કલમ ૫૨૪ મી.
- (૧) અપકારક કલ્પો ફરીથી કરવાની મના કરવા બાબત
ના હુકમ કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૪૩ મી.
- (૨) ૧૪૪ મી કલમ પ્રમાણે હુકમો કરવાનો અખત્યાર.
- (૩) તજવીજો કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૭૪ મી.
- (૪) ફરીયાદ ઉપરથી ગુના સાંભળવાનો અખત્યાર, ક-
લમ ૧૯૧ મી.
- (૫) પોલીસના રિપોર્ટો ઉપરથી ગુના સાંભળવાનો અખ-
ત્યાર, કલમ ૧૯૧ મી.
- (૬) મુકદ્દમા મોકલવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૯૨ મી.
- (૧) કટકા મારવાની શિક્ષાના હુકમ કરવાનો અખત્યાર,
કલમ ૩૨ મી,
- (૨) અપકારક કલ્પો ફરીથી કરવાની મના કરવા બાબત
હુકમો કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૪૩ મી.
- (૩) ૧૪૪ મી કલમ પ્રમાણે હુકમો કરવાનો અખત્યાર.
- (૪) તજવીજો કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૭૪ મી.
- (૫) ફરીયાદ ઉપરથી ગુના સાંભળવાનો અખત્યાર, કલ-
મ ૧૯૧ મી.
- (૬) પોલીસના રિપોર્ટો ઉપરથી ગુના સાંભળવાનો અખ-
ત્યાર, કલમ ૧૯૧ મી.
- (૭) ખગર ઉપરથી ગુના સાંભળવાનો અખત્યાર, કલમ
૧૯૧ મી.
- (૮) ધનસાફ થવામાં ટે કમિટ કરવાનો અખત્યાર, કલમ
૨૦૬ઠી
- (૧) અપકારક કલ્પો ફરીથી કરવાની મના કરવાબાબતના
હુકમો કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૪૩મી.
- (૨) ૧૪૪મી કલમ પ્રમાણે હુકમો કરવાનો અખત્યાર.
- (૩) તજવીજો કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૭૪ મી.
- (૪) ફરીયાદ ઉપરથી ગુના સાંભળવાનો અખત્યાર કલમ
૧૯૧ મી.
- (૫) પોલીસના રીપોર્ટો ઉપરથી ગુના સાંભળવાનો અ-
ખત્યાર, કલમ ૧૯૧ મી.

ત્રીજા વર્ગના મા
જીજ્ઞેષ્ટને જે અ
ધિકાર આપી શ
કાય તે.

સ્થાનિક સરકારથી

જાત્રામાજીજ્ઞેષ્ટથી

પેટાટુકડી માજીજ્ઞે-સ્થાનિક સરકારથી...
દેને જે અધિકાર
આપી શકાય તે.

- (૧) અપકારક કૃત્યો ફરીથી કરવાની મના કરવા આગત-
ના હુકમો કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૪૩ મી.
- (૨) ૧૪૪ મી કલમ પ્રમાણે હુકમો કરવાનો અખત્યાર.
- (૩) તજવીજી કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૭૪ મી.
- (૪) ફરીયાદ ઉપરથી ગુના સાંભળવાનો અખત્યાર, કલમ
૧૯૧ મી.
- (૫) પોલીસના રીપોર્ટો ઉપરથી ગુના સાંભળવાનો અખ-
ત્યાર, કલમ ૧૯૧ મી.
- (૬) ઈનસાફ થવા માટે કમિટ કરવાનો અખત્યાર, કલમ
૨૦૬ ઠી.
- (૧) અપકારક કૃત્યો ફરીથી કરવાની મના કરવા આગત-
ના હુકમો કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૪૩ મી.
- (૨) ૧૪૪ મી કલમ પ્રમાણે હુકમો કરવાનો અખત્યાર.
- (૩) તજવીજી કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૭૪ મી.
- (૪) ફરીયાદ ઉપરથી ગુના સાંભળવાનો અખત્યાર, કલ-
મ ૧૯૧ મી.
- (૧) પોલીસના રીપોર્ટો ઉપરથી ગુના સાંભળવાનો અ
ખત્યાર, કલમ ૧૯૧ મી.

દફતર મગાવવાનો અખત્યાર કલમ ૪૩૫.

પરિશીષ્ટ પ મું.

નમુના.

૧—તોહમતવાળા સખસની ઉપર સમન.

(૧૮ મી કલમ જુઓ.)

ના રહેવાથી

જોગ

(આ ઠેકાણે મુખતેસરમાં જે ગુનાનું તોહમત મુકયું હોય તે ગુનો લખવો) નાં તોહમતનો જવાબ
દેવા સાફ તમારે હાજર થવું જરૂર છે માટે તમને આ સમન ઉપરથી ફરમાવવામાં આવે છે કે
તમે જાતે (અથવા પ્લીડરની મારફતે હાજર થવાનું ફરમાવવું હોય તો લખવું કે પ્લીડરની મારફતે)

ના

(માજીજ્ઞેષ્ટની) આગળ

ની

તારીખે હાજર થવો. એ પ્રમાણે કરવામાં કસુર કરેશાનહી.

તારીખ

માહે
(મોહર.)

સન ૧૮

(સહી.)

૨.—પકડવાનું વારંટ.

(૭૫ મી કલમ જુઓ.)

(આ ડેકાણે જે સખસ અથવા સખસો તે વારંટ બજાવવાના હોય તે સખસ અથવા સખસોનાં નામ તથા તે કોણ છે તે લખવું) જોગ

ના રહેવાથી ની ઉપર (આ ડેકાણે જે ગુનો હોય તે લખવો)
ના ગુનાનું તોહમત છે માટે તમને આ વારંટ ઉપરથી ફરમાવવામાં આવે છે કે તમે સદરહુ
ને પકડીને હમારી આગળ હાજર કરો. એ પ્રમાણે કરવામાં કસુર કરશો નહીં.

તારીખ

માહે

સન ૧૮

(મૈદિર.)

(સહી.)

(૭૬ મી કલમ જુઓ.)

એ વારંટની પાછળ નીચે મુજબ શેરો લખી શકાય:—

સદરહુ જો હમારી આગળ ની તારીખે હાજર થવા
સાર અને અમે બીજી રીતનો હુકમ કરીએ ત્યાંતરી એ પ્રમાણે હાજર થવા સાર પોતે
રકમની જામીની લખી આપે અને તેની સાથે રકમનો એક જામીન (અથવા
એ જામીન દરએક રકમનો) આપે તો તેને છોડવાનો અધિકાર છે.

તારીખ

માહે

સન ૧૮

(સહી.)

૩.—વારંટની રૂએ પકડ્યા પછી ખત તથા જામીન ખત.

(૮૬ મી કલમ જુઓ.)

હું (આ ડેકાણે નામ લખવું.) નો રહેવાથી નાં તોહમતનો જવાબ દેવા
સાર અને હાજર થવાની જરૂર પડવાને કાહાડેલાં વારંટની રૂએ ના જામીનમાજીસદરેટની
(અથવા જે હોય તેની) આગળ મને આણા ઉપરથી આ ખત લખી આપીને બંધાઈ છે કે
સદરહુ તોહમતનો જવાબ દેવાને આવતા ની તારીખે
ની કોર્ટમાં હું હાજર થઈશ અને કોર્ટ બીજી રીતનો હુકમ કરે ત્યાં લગી એ પ્ર-
માણે હાજર થવા કરીશ; અને એ બાબતમાં જો હું કસુર કરું તો હું બંધાઈ છું કે મજીકા મા-
આત્રમાં રાણીસાહેબ કેથરે હિંદને રૂપિયાની રકમ મારે ગુનેહગારીમાં આપવો.

તારીખ

માહે

સન ૧૮

(સહી.)

આ ઉપરથી હું જાહેર કરું છું કે હું ઉપર લખેલા ના રહેવાસી
નો જામીન થાઉં છું કે જે તોહમત ઉપરથી એને પકડવામાં આવ્યો છે તે તોહમતનો જ-
વાબ દેવાને તે ની કોર્ટમાં ની આગળ આવતા ની

તારીખે હાજર થશે, તથા કોર્ટ બીજી રીતનો હુકમ કરે ત્યાં લગી એ પ્રમાણે હાજર થયા કરશે; અને એ બાબતમાં જો એ કસુર કરે તો આ ઉપરથી હું અંધાલું છું કે મુલોકા માઆઝમાં રાહીસાલેમ કેશરે હિંદને રૂપીયાની રકમ મારે ગુનેહગારીમાં આપવી.

તારીખ માહે

સન ૧૮

(સહી.)

૩.—તોહોમતવાળા રાખસને હાજર થવાનું ફરમાવવા બાબતનું જાહેરનામું.

(૮૭ મી કલમ જુઓ.)

મારી આગળ ફરિયાદ કરવામાં આવી છે કે (આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું તથા રહેવાનું ઠેકાણું લખવું) હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની કલમ પ્રમાણે શિક્ષા કરવા લાયક નો ગુનોહ કર્યો છે (અથવા કર્યો એવો શક આબો છે), અને તે ઉપરથી પકડવાનું વારંટ કાઢાડેલું તે ઉપર એવો શેરો લખાઈ આવેલો છે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) જડતો નથી; અને મારી ખાત્રી કરીને ખતાવવામાં આવ્યું છે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) નાસી ગયો છે (અથવા સદરહુ વારંટ પોતાની ઉપર બળે નહીં તેટલા માટે સંતાઈ જાય છે); વાસ્તે આ જાહેરનામું કરીને ફરમાવવામાં આવે છે કે સદરહુ ના રહેવાની એ આ તારીખથી દિવસમાહે સદરહુ ફરિયાદનો જવાબ દેવાને (આ ઠેકાણે જગા લખવી)માં આ કોર્ટની આગળ (અથવા મારી આગળ) હાજર થવું.

તારીખ માહે
(મોકેર.)

સન ૧૮

(સહી.)

૫.—શાહેદને હાજર થવાનું ફરમાવવા બાબતનું જાહેરનામું.

(૮૭ મી કલમ જુઓ.)

મારી આગળ ફરિયાદ કરવામાં આવી છે કે (આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું તથા રહેવાનું ઠેકાણું લખવું) (આ ઠેકાણે મુખતેસરમાં ગુનોહ લખવો) નો ગુનોહ કર્યો છે (અથવા કર્યો એવો શક આબો છે) અને (આ ઠેકાણે શાહેદનું નામ, તે કોણ છે તે તથા તેનું ઠેકાણું લખવું) ને સદરહુ ફરિયાદની બાબત સંબંધી જમાની આપવા આ કોર્ટની આગળ હાજર થવાની જરૂર પાડવાને વારંટ કાઢાડવામાં આવ્યું છે; અને સદરહુ વારંટની ઉપર એવો શેરો લખાઈ આવેલો છે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે શાહેદનું નામ લખવું) ની ઉપર બળવણી થઈ શકતી નથી. અને મારી ખાત્રી કરીને ખતાવવામાં આવ્યું છે કે તે નાસી ગયો છે (અથવા સદરહુ વારંટ પોતાની ઉપર બળે નહીં એટલા માટે સંતાઈ જાય છે.)

વાસ્તે આ જાહેરનામું કરીને ફરમાવવામાં આવે છે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું)

ના ગુનાહની ફરિયાદ થઈ છે તે ગુનાહ સંબંધી જમાની આપવા માટે આવતા

માસની તારીખે કલાકે (આ ઠેકાણે જગા લખવી) માં
કોર્ટની આગળ હાજર થવું.તારીખ માહે
(મોકેર.)

સન ૧૮

(સહી.)

૬.—શાહેદને હાજર થવાની જરૂર પાડવા સાડ જમિનો હુકમ.

(૮૮ મી કલમ જુઓ.)

નું પોલીસ-થાણું જે પોલીસ અ-

મલદારના હવાનામાં હોય તે પોલીસ અમલદાર જોગ.

આ કોર્ટની આગળ એક ચાલુ કરિયાદ સંબંધી સાહેદી આપવા માટે (આ ટુકાણે નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું તથા રહેવાનું ટુકાણું લખવું) ને હાજર થવાની જરૂર પાડવાને વારંટ યોગ્ય રીતે કાઢાડવામાં આવ્યું છે, અને સદરહુ વારંટની ઉપર એવા શેરો લખાઈ આવ્યો છે કે તે ખંજરી શકાતું નથી; અને મારી ખાત્રી કરીને એવું ખતાવવામાં આવ્યું છે કે તે નાસી ગયો છે (અથવા સદરહુ વારંટ પોતાની ઉપર ન બજે એટલા માટે સંતાઈ જાય છે); અને તે ઉપરથી એક જાહેરનામું યોગ્ય રીતે કાઢાડીને તથા પ્રસિદ્ધ કરીને તેમાં કહેલી વખતે તથા જગ્યાએ હાજર થઈને શાહેદી આપવાનું સદરહુ ને કરમાવ્યું છે, અને તેણે હાજર થવામાં કસુર કરી છે;

વારંટે આ ઉપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા કરમાવવામાં આવે છે કે સદરહુ ની રૂમિયાની કિમતની જે જંગમ મિલકત જિલ્લામાં તમને જરૂર તે તમારે પકડીને જપ્ત કરવી અને આ કોર્ટના બીજા હુકમ થતાં સુધી સદરહુ મિલકત તમારે જમિમાં રાખવી, અને આ વારંટ કેવી રીતે બાજવ્યું તેનો શેરો લખીને તે પાછું મોકલવું.

તારીખ મહિ

સન ૧૮

(મોહિર.)

(સહી.)

તોહોમતવાળા શખસને હાજર થવાની જરૂર પાડવા સાડ જમિનો હુકમ.

(૮૮ મી કલમ જુઓ.)

(આ ટુકાણે જે શખસ અથવા શખસો તે વારંટ બજાવવાના હોય તે શખસ અથવા શખસોનાં નામ તથા તે કોણ છે તે લખવું) જોગ.

મારી આગળ કરિયાદ કરવામાં આવી છે કે (આ ટુકાણે નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું તથા રહેવાનું ટુકાણું લખવું) હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની કલમ પ્રમાણે શિક્ષા યર્થ શકે એવા નો ગુનોહ કર્યો છે (અથવા કર્યાનો શક આવ્યો છે), અને તે ઉપરથી પકડવાનું વારંટ કાઢાડેલું તેની ઉપર એવા શેરો લખાઈ આવ્યો છે કે સદરહુ (આ ટુકાણે નામ લખવું) જડતો નથી; અને મારી ખાત્રી કરીને એવું ખતાવવામાં આવ્યું છે કે સદરહુ (આ ટુકાણે નામ લખવું) નાસી ગયો છે (અથવા સદરહુ વારંટ પોતાની ઉપર ન બજે એટલા માટે સંતાઈ જાય છે), અને તે ઉપરથી એક જાહેરનામું યોગ્ય રીતે કાઢાડીને તથા પ્રસિદ્ધ કરીને તેમાં એવું કરમાવ્યું છે કે સદરહુ એ દિવસમાં સદરહુ તોહોમતનો જજાબ દેવાને હાજર થવું; અને જિલ્લાના ગામમાં (અથવા કસબામાં) સરકારને મહેસુલ આપનારી જમીન સિવાય બીજી હેઠળ લખેલી મિલકત સદરહુ

ના કબજામાં છે, એટલે,
કરવામાં આવ્યો છે ;

અને તે મિલકત જમ કરવા સારું હુકમ

વાસ્તે તમને આ ઉપરથી ફરિયાદ કરવામાં આવે છે કે તમારે સદરહુ મિલકત પકડીને જમ કરવી, અને આ કોરટનો બીજો હુકમ થતાં સુધી તેને જમિમાં રાખવી, અને આ વારંટ કેવી રીતે બજાવ્યું તેનો શેરો લખીને તે પાછું મોકલવું.

તારીખ માટે સન ૧૮
(મોહોર.)

(સહી.)

ડેપુટી કમિશનરને કલેક્ટર તરીકે જમિ કરવાનો અધિકાર આપવા બાબતનો હુકમ.
(૮૮મી કલમ જુઓ.)

જિલ્લાના ડેપુટી કમિશનર જોગ.

મારી આગળ એવી ફરિયાદ કરવામાં આવી છે કે (આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું તથા રહેવાનું ઠેકાણું લખવું) હિંદુસ્તાનના ફાજદારી કાયદાની કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવા નો યુનોહ કર્યો છે (અથવા કરવાનો શક આવ્યો છે), અને તે ઉપરથી પકડવાનું વારંટ કહાડેલું તેની ઉપર એવો શેરો લખાઈ આવ્યો છે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) જડતો નથી; અને મારી ખાત્રી કરીને એવું બતાવવામાં આવ્યું છે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) નાહાસી ગયો છે (અથવા સદરહુ વારંટ પોતાની ઉપર ન બજાવે એટલા માટે સંતોષ જાય છે), અને તે ઉપરથી એક જાહેરનામું યોગ્ય રીતે કહાડીને તથા પ્રસિદ્ધ કરીને તેમાં ફરમાવ્યું છે કે સદરહુ એ દિવસમાં સદરહુ તોહામતનો જવાબ દેવાને હાજર થવું, પણ તે હાજર થયો નથી- અને જિલ્લાના ગામમાં (અથવા કરવામાં) સરકારને મહેસુલ આપનારી અમુક જમીન સદરહુ નાકબજામાં છે;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા અરજ કરવામાં આવે છે. કે તમારે સદરહુ જમીન જમ કરાવવી, અને આ કોરટનો બીજો હુકમ થતાં સુધી તે જમીન જમિમાં રખાવવી, અને આ હુકમની રૂએ તમે જે કર્યું હોય તે બાબત વગર દીલે લખી મોકલવું.

તારીખ માટે સન ૧૮
(મોહોર.)

(સહી.)

૭. શાહેદને લઈ આવવા સારું પ્રથમજ વારંટ.

(૯૦ મી કલમ જુઓ.)

(આ ઠેકાણે જે પોલીસ અમલદાર અથવા બીજો શખસ અથવા શખસો તે વારંટ બજાવવાના હોય તેનું નામ અથવા તેઓનાં નામ તથા તે કોણ છે તે લખવું) જોગ.

મારી આગળ ફરિયાદ કરવામાં આવી છે કે ના રહેવાસી એ (આ ઠેકાણે મુખતેસરમાં યુનોહ લખવો) નો યુનોહ કર્યો છે (અથવા કરવાનો શક આવ્યો છે), અને (આ ઠેકાણે શહેદનું નામ તથા તેનું વર્ણન લખવું) સદરહુ ફરિયાદ સંબંધી શહેદી આપી

શખસે એવો સંભવ છે; અને સદરહુ ફરિયાદની સુનાવણી વખતે તેને શહેદ દાખલ હાજર થવાની જરૂર પાડવામાં નહીં આવે તો તે એ પ્રમાણે હાજર થશે નહીં એમ માનવાનું મને સારું પ્રસ્તુત કરાણુ છે;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને પકડવો, અને જે ગુનાહની ફરિયાદ થઈ છે તે ગુનાહ સંબંધી તેની જગ્યાની લેવા માટે તેને તારીખ અ કોરટની આગળ આણવો.

મારી સહી તથા કોરટની મોહર કરાનિ આપ્યું છે.

તારીખ માટે

સન ૧૮

(મોહર.)

(સહી)

૯.—કોઈ મુકરર ગુનાહની ખબર આવ્યા પછી જાડો લેવાનું વારંટ.

(૬૧મી કલમ જુઓ.)

(આ ઠેકાણે જે પોલીસ અમલદાર અથવા બીજી શખસ અથવા શખસો તે વારંટ બજાવવાના હોય તેનું નામ અથવા તેઓનાં નામ તથા તે કોણ છે તે લખવું) જોગ.

(આ ઠેકાણે મુખતેસરમાં ગુનોહ લખવો) નો ગુનોહ કર્યા વિશે (અથવા કર્યાનો શક આવ્યા વિશે) મારી આગળ ખબર કરવામાં આવી છે (અથવા ફરિયાદ કરવામાં આવી છે), અને સદરહુ ગુનાહની (અથવા શકવાળા ગુનાહની) જે ચોક્કસી હાલ ચાલે છે (અથવા ચાલવાની તૈયારી છે) તે ચોક્કસી માટે (આ ઠેકાણે જે વસ્તુ હોય તે વસ્તુ સ્પષ્ટ રીતે લખવી) રજુ કરવાની જરૂર છે એવું મને દેખાડવામાં આવ્યું છે;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે સદરહુ (આ ઠેકાણે તે વસ્તુ લખવી) માટે (આ ઠેકાણે જે ઘરનો અથવા જગાનો અથવા તેના જે ભાગનો જાડો લેવો હોય તેનું વર્ણન કરવું) માં શોધ કરવો, અને, તે જડે તો, તાત્પર્યે આ કોરટની આગળ તે રજુ કરવી; અને આ વારંટ બજાવવામાં આવે એટલે તુરત, તમે એ વારંટની રૂએ જે કર્યું હોય તેનો શેરો લખીને તે પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કોરટની મોહર કરાનિ આપ્યું છે,

તારીખ માટે

સન ૧૮

(મોહર)

(સહી)

૯.—જે જગામાં ચોરીની મિતકત વિગરે મુકવાનો શક આવ્યો હોય

તે જગાનો જાડો લેવાનું વારંટ.

(૬૮મી કલમ જુઓ.)

(આ ઠેકાણે કાન્સ્ટેબલથી અથવા દરજ્જાના પોલીસ અમલદારનું નામ તથા તેનો હુદો લખવો) જોગ. મારી આગળ ખબર રજુ કરવામાં આવી છે, અને તે ઉપરથી યોગ્ય રીતે ક.

રેતી ચોકસી ઉપરથી મારો મત થયો છે, કે (આ ઠેકાણે જે ઘર અથવા બીજી જગા હોય તેનું વર્ણન કરવું) ચોરીની મિત્રકત સુકવાની (અથવા વેચવાની) જગા દાખલ વપરાય છે (અથવા તે કલમમાં જણાવેલાં બીજાં કારણોમાંના ગમે તે કારણ સારૂ તે ઘર અથવા બીજી જગા વપરાતી હોય તો તે કલમના શબ્દોમાં તે કારણ લખવું);

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે જેટલી મદદ જોઈએ તેટલી મદદ લઈને સદરહુ ઘરમાં (અથવા બીજી જગામાં) પેસવું, અને તે કારણ સારૂ, જરૂર પડે તો, યોગ્ય જખરી કરવી, અને સદરહુ ઘરના (અથવા બીજી જગાના, અથવા ડાડો થોડાએક ભાગનો લેવા હોય તો તે ભાગ રપટ્ટ રીતે લખવો) દરએક ભાગનો ડાડો લેવો, અને કાંઈપણ મિલકત (અથવા દસ્તાવેજી, અથવા સ્ટાંપો, અથવા મોહોરો, અથવા શિકાઓ જેમ હોય તેમ) પકડીને કમળે લેવી—[જે પ્રસંગે જરૂર હોય તે પ્રસંગે] હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ઉમરવું, એટલે, બનાવટના દસ્તાવેજ, અથવા ખોટા સ્ટાંપો, અથવા ખોટી મોહોરો, અથવા ખોટા શિકા (જેમ હોય તેમ) બનાવવા માટે ફલાણાં હથિયારો તથા સાહિત્ય રાખવામાં આવે છે એમ તમને વાજબી રીતે લાગે તે હથિયારો તથા સાહિત્ય પણ પકડીને કમળે લેવાં, અને સદરહુ વસ્તુઓમાંની જેટલી કમળે લેવાય તેટલી વસ્તુઓ તાબડતોગ આ કોરટની આગળ આણવી, અને આ વારંટ બજાવવામાં આવે એટલે તુરત, તમે એ વારંટની રૂએ જે કર્યું હોય તેનો શેરો લખાવો તે પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે,

તારીખ માહે સન ૧૮

(મોહોર.)

(સહી.)

૧૦.—સુલેહ રાખવા બાબત ખત.

(૧૦૬ હી કલમ જુઓ.)

હું (આ ઠેકાણે નામ લખવું) (આ ઠેકાણે જગા લખવી) નો રહેવાસી ની મુદત મુધી સુલેહ રાખવા બાબત ખત કરી આપવાનું મને ફરમાવવામાં આવ્યું છે, વાસ્તે આ ખતથી બંધાઈ હું કે હું સદરહુ મુદતની દરમિયાનમાં સુલેહનો ભંગ નહીં કરું અથવા જેથી સુલેહનો ભંગ થાયું કરીને યાવ એવું કાંઈપણ કૃત્ય નહીં કરું; અને એ બાબતમાં હું કચુર કરું તો હું બંધાઈ હું કે રૂખીયાની રકમ મારે મલોકા માઆઝમા રાણીસાહેબ કૈશરે હિંદને મુનેદગારીમાં આપવી.

તારીખ માહે

સન ૧૮

(સહી.)

૧૧.—સારી રીતે ચાલવા બાબત ખત.

(૧૦૯મી તથા ૧૧૦મી કલમ જુઓ.)

હું (આ ઠેકાણે નામ લખવું), (આ ઠેકાણે જગા લખવી) નો રહેવાસી, મલોકા માઆઝમા રાણી સાહેબ કૈશરેહીંદ તરફ તથા તેમની સઘળી રહંયત તરફ (આ ઠેકાણે મુદત લખવી) ની મુદત

સુધી સારી રીતે ચાલવા બાબત ખત કરી આપવાનું મને ફરમાવવામાં આવ્યું છે, વારંતે આ ખતથી બંધાઈ છે હું મલીકા માંઆઝમા તરફ તથા તેમની સઘળી રહયત તરફ સદરહુ મુદત સુધી સારી રીતે ચાલીશ; અને એ બાબતમાં હું કસુર કરેતો હું બંધાઈ છે રૂપીયાની રકમ મારે મલીકા માંઆઝમાને ગુલેગારીમાં આપવી.

તારીખ

માહે

સન ૧૮

(સહી.)

(જામિનો સાથે ખત કરી આપવાનું હોય ત્યારે હેઠળ લખેલો મજકુર ઉમેરવો) આ ઉપરથી અને જાહેર કરીએ છીએ કે અને ઉપર લખેલા ના જામીન થઈએ છીએ કે તે સખસ સદરહુ મુદત સુધી મલીકા માંઆઝમા રાણી સાહેબ કૈશરેલીંદ તરફ તથા તેમની સઘળી રહયત તરફ સારી રીતે ચાલશે; અને એ બાબતમાં તે સખસ કસુર કરે તો અને એકઠા તથા જુદા જુદા બંધાઈએ છીએ કે રૂપીયાની રકમ અમારે મલીકા માંઆઝમાને ગુલેગારીમાં આપવી.

તારીખ માહે

સન ૧૮

(સહી.)

૧૨.—સુલેહનો ભંગ થવાના સંભવ વિશે ખબર વ્યાબ્યા ઉપરથી સમત.

(૧૧૪ મી કલમ જુઓ.)

ના રહેવાથી

ભોગ

ખાત્રી લાયક ખબરઉપરથી મને એવું દેખાડવામાં આવ્યું છે કે (આ ઠેકાણે તે ખબરનો સાર લખવો) અને તમે સુલેહનો ભંગ (અથવા જોયી સુલેહનો ભંગ ઘણું કરીને થશે એવું કાંઈ કલ્પ) કરશો એવો સંભવ છે, વારંતે તમને આ ઉપરથી ફરમાવવામાં આવે છે કે ની મુદત સુધી તમે સુલેહ રાખશો એવું એક ખત રૂપીયાનું કરી આપવાનું, [જામીનો નો જોઈતા હોય ત્યારે આ પ્રમાણે ઉમેરવું—અને વળી એક (અથવા બે, જેમ હોય તેમ લખવું) જામીન પાસે (અથવા એક કરતાં વધારે જામીનો હોય તો લખવું કે દરએકની પાસે) રૂપીયાની રકમનું ખત લખાવી આપીને તારણ આપવાનું, તમને શા સાર નહીં ફરમાવું જોઈએ તેનું કારણ બતાવવાને તમારે સન ૧૮ ના ની તારીખે સવારમાં દસ કલાકે ના માહસરેટની આફીસમાં જાતે (અથવા કોઈ યોગ અધિકારવાળા મુખત્યારની મારફતે) હાજર થવું.

મારી સહી તથા કોરટની મોહર કરીને આપ્યો છે. તારીખ

માહે

સન ૧૮

(મોહોર.)

(સહી.)

૧૩.—સુલેહ રાખવા બાબત તારણ ખોળી આપવામાં કસુર કરેથી કેદ કરવાનું વારંત.

(૧૨૩મી કલમ જુઓ.)

મુખરિજે-ઉ-ટ (અથવા કીપર) ભોગ.

ની પુરંગના

(આ ડેકાણે નામ તથા રહેવાનું ડેકાણું લખવું) ની ઉપર સમન કાઢાડીને તેને ફરમાવેલું કે મહીનાની મુદત સુધી તમે સદરહુ (આ ડેકાણે નામ લખવું) સુલેહ રાખશો તે બાબત એક જામીન સાથે રૂપીયાનું ખત (અથવા રૂપીયાનો દરએક એવા જે જામીન સાથે ખત) તમારે શા સાર નહીં કરી આપવું જોઈએ તેનું કારણ તમારે બતાવવું, તે સમનની રૂઠણે તે ની તારીખે મારી આગળ પોતાની જાતે અથવા પોતાના અધિકારવાળા મુખત્યાર મારફતે) હાજર થયેલો; અને તે વખતે સદરહુ (આ ડેકાણે નામ લખવું) ને હુકમ કરીને એવું ફરમાવેલું કે તમારે સદરહુ ખત લખી આપવું તથા સદરહુ જામીન જોળી આપવો (હુકમમાં ફરમાવેલું તારણ સમનમાં લખેલાં તારણથી જીકું હોય ત્યારે તે લખવું), અને તેણે સદરહુ હુકમ પ્રમાણે ચાલવામાં કસુર કરી છે.

વારંતે આ ઉપરથી તમને સદરહુ સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટને (અથવા કીપરને) અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે સદરહુ (આ ડેકાણે નામ લખવું) ને આ વારંત સુધાં તમારા હવાલામાં લેવો, અને તેને (આ ડેકાણે કેદની મુદત લખવી) ની મુદત સુધી સદરહુ તુરંગમાં સહીસલામત રાખવો, પણ જો દરમિયાનમાં તે પોતાની જાતે તથા પોતાના જામીન અથવા (જામીનો) સાથે સદરહુ ખત લખી આપે તો તે લેવું, અને સદરહુ (આ ડેકાણે નામ લખવું) ને છુટો કરવો; અને આ વારંત કેવી રીતે બદલવું તેનો શેરો લખીને તે પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે.

તારીખ માટે

સન ૧૮

(મોહોર.)

(સહી.)

૧૪.—સારી રીતે ચાલવા બાબત તારણ જોળી આપવામાં કસુર કરેલી કેદનું વારંત.

(૧૨૩ મી કલમ જુઓ.)

ની તુરંગતા સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ (અથવા કીપર) જોગ.

(આ ડેકાણે નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું)

ના જીલામાં સંતાયા કરે

છે તથા સંતાય છે, અને તેની પાસે ગુજરાનનું કાંઈ સાધન જણાવું નથી (અથવા, અને તે પોતાને વીશિ કાંઈ ખાતરી બરેલા જવાબ આપી શકતો નથી) એવું મને દેખાડવામાં આવ્યું છે;

અથવા.

(આ ડેકાણે નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું) ની સામાન્ય આખર વિશે પૂરાવો મારી આગળ આપ્યો છે અને દફતરમાં દાખલ કર્યો છે તે ઉપરથી જણાય છે કે તેને અપહરણ કરવાની (અથવા ઘર ફાડવાની વગેરે, જેમ હોય તે પ્રમાણે લખવું) ટેવ છે;

અને દફતરમાં એક હુકમ દાખલ કર્યો છે તેમાં સદરહુ વાત જણાવી છે અને સદરહુ (આ ડેકાણે નામ લખવું) ને ફરમાવ્યું છે કે તમારે (આ ડેકાણે મુદત લખવી) ની મુદત સુધી સારી રીતે ચાલવા સાર એક જામીન સાથે, (અથવા ને અથવા વધારે જામીન સાથે, જેમ હોય તેમ) એક ખત તમારી જાતને માટે રૂપીયાનું અને સદરહુ જામીન માટે (અથવા

સદરહુ જામીનોમાંના દરએક જણને માટે)

રૂપીયાનું લખી આપીને તારણ આપવું, અને

સદરહુ (આ ડેકાણે નામ લખવું) સદરહુ હુકમ પ્રમાણે આપવામાં કસુર કરી છે, અને સદરહુ કસુર માટે એનું દંડાયું છે કે તેણે (આ ડેકાણે મુદત લખવી) સુધી કેદ ભોગવવી, પણ જો તે મુદત પૂરી થતાં પહેલાં સદરહુ તારણ આપવામાં આવે તો પછી તેમ કરવું પડશે નહીં;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને સદરહુ સુપરીન્ટેન્ડેન્ટને (અથવા કીપરને) અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે સદરહુ (આ ડેકાણે નામ લખવું) ને આ વારંટ સુધી તમારા હવાલામાં લેવો, અને તેને સદરહુ તુરંગમાં (આ ડેકાણે કેદની મુદત લખવી) ની સદરહુ મુદત સુધી સહી સન્નામત રાખવો, પણ જો દરમિયાનમાં તે પોતાની જાતે તથા પોતાના જામીન સાથે (અથવા જામીનો સાથે) સદરહુ અતલખી આપાને સદરહુ હુકમ પ્રમાણે ચાલે તો તે અતલેવું અને સદરહુ (આ ડેકાણે નામ લખવું) ને છુટો કરવો; અને આ વારંટ કેવી રીતે ખતમ થયું તેનો શેરો લખાવે તે પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે.

તારીખ મહિ સન ૧૮

(મોહોર.)

(સહી.)

૧૫.—તારણ આપવામાં કસુર કરેથી કેદ કરેલા સખસને છોડી મુકવાનું વારંટ.

(૧૨૩ માં તથા ૧૨૪ માં કલમ જુઓ.)

ની તુરંગના સુપરીન્ટેન્ડેન્ટ (અથવા કીપર) (અથવા બીજા જે અમલદારના હવાલામાં તે સખસ હોય તે અમલદાર) જોગ.

(આ ડેકાણે કેદીનું નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું) ને ની તારીખનાં આ કોરટનાં વારંટની રૂએ તમારા હવાલામાં સોંપેલો, અને ત્યાર પછી તેણે ફાજદારી કામ ચલાવવાની રીત ખાખતના કાયદાની કલમ મુજબ યોગ રીતે તારણ આપ્યું છે,
અથવા

અને લોકોને જોખમ પોહોંચાડ્યા વગર તેને છુટો કરી શકાશે એમ માનવાના પુરતા સખમ મને જણાયા છે;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે સદરહુ (આ ડેકાણે નામ લખવું) ને બીજા કોઈ કારણસર અટકાવી રાખવો યોગ્ય નહીં હોય તો તેને તમારા હવાલામાંથી તાત્કાલ છોડી મુકવો.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે.

તારીખ મહિ સન ૧૮

(મોહોર.)

(સહી.)

૧૬—અપકારક વસ્તુ ખસેડવા ખાખત હુકમ.

(૧૩૩ માં કલમ જુઓ.)

(આ ડેકાણે નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું તથા રહેવાનું ડેકાણું લખવું) જોગ.

જે સાર્વજનિક રસ્તો (અથવા બીજી સાર્વજનિક જગ્યા) વગેરે. (આ ઠેકાણે તે રસ્તાનું અથવા સારવજનિક જગ્યાનું વર્ણન કરવું), તે વાપરનારા લોકોને વગેરે (આ ઠેકાણે તે અડચણ અથવા અપકારક કૃત્ય શાથી થાય છે તે લખવું) તમે અડચણ કરી છે (અથવા અપકારક કૃત્ય) કર્યું છે, અને સદરહુ અડચણ (અથવા અપકારક કૃત્ય) હજી ચાલુ છે એવું મને દેખાડવામાં આવ્યું છે.
અથવા

તમે ધણી અથવા વહિવટદાર દાખત્ર (આ ઠેકાણે મુકરર વેપાર અથવા ધંધો લખવો તથા જે જગ્યાએ તે ચલાવવામાં આવતો હોય તે જગ્યા લખવી) નો વેપાર અથવા ધંધો ચલાવો છો, અને (આ ઠેકાણે સુખતેસરમાં કેવી રીતે નુકશાનકારક અસર થાય છે તે લખવું) સગળથી તે વેપાર અથવા ધંધો લોકોની તનફુરસ્તીને (અથવા સુખને) નુકશાનકારક છે, અને તે બંધ પાડવો જોઈએ અથવા બીજી જગ્યાએ લઈ જવો જોઈએ એવું મને દેખાડવામાં આવ્યું છે.

અથવા.

તમે (આ ઠેકાણે સાર્વજનિક રસ્તાનું વર્ણન કરવું) સાર્વજનિક રસ્તાની પાસેના એક તળાવ (અથવા કુવા અથવા ખાડા) ના ધણી છો (અથવા તે તમારા કબજામાં અથવા અગતિયારમાં છે), અને સદરહુ તળાવને (અથવા કુવાને અથવા ખાડાને) વાડ તથા (અથવા જોખમ ભરેલી રસ્તે વાડ કરેલો છે) તે સગળથી લોકોની સજામતોને જોખમ પહોંચ્યું છે;

અથવા

વગેરે, વગેરે, (જેમ હોય તેમ);

વાસ્તે હું તમને આ ઉપરથી હુકમ કરું છું તથા ફરમાવું છું કે તમારે (આ ઠેકાણે આપેલી મુદત લખવી) માંહે (આ ઠેકાણે તે અપકાર કૃત્ય બંધ કરવા માટે શું કરવું જોઈએ તે લખવું) અથવા આવતા ની તારીખે માં ની કોરટમાં હાજર થવું, અને આ હુકમ શા સાર અમલમાં નહીં લાવવો જોઈએ તેનું કારણ બતાવવું;

અથવા

હું તમને આ ઉપરથી હુકમ કરું છું તથા ફરમાવું છું કે તમારે (આ ઠેકાણે આપેલી મુદત લખવી) માંહે સદરહુ જગ્યાએ સદરહુ વેપાર અથવા ધંધો ચલાવવાનું બંધ કરવું, અને ફરીથી તે ચલાવવો નહીં, અથવા જે જગ્યાએ સદરહુ વેપાર હાલ ચલાવવામાં આવે છે તે જગ્યાએથી તે ખસેડવો, અથવા હાજર થવું, વગેરે;

અથવા

હું તમને આ ઉપરથી હુકમ કરું છું તથા ફરમાવું છું કે તમારે (આ ઠેકાણે આપેલી મુદત લખવી) માંહે (આ ઠેકાણે વાડનો પ્રકાર તથા વાડ કરવાનો ભાગ લખવો) પાકી વાડ કરવી, અથવા હાજર થવું, વગેરે;

અથવા

હું તમને આ ઉપરથી હુકમ કરું છું તથા ફરમાવું છું કે વગેરે વગેરે, (જેમ હોય તેમ લખવું), મારી સહી તથા કોરટની મોહર કરીને આપ્યો છે,

તારીખ માંહે . સન ૧૮

(મોહર.)

(સહી.)

૧૭.—જ્યુરી રથવા બાબત માલિસ્ટ્રેટનો હુકમ.

(૧૩૮મી કલમ જુઓ.)

(આ ટેકાણે નામ લખવું) ની ઉપર સન ૧૮ ના ની તારીખે એક હુકમ કહાડીને તેને ફરમાવેલું કે (આ ટેકાણે તે હુકમની મતલબ લખવી); અને સદરહુ હુકમ વાજબી અને યોગ્ય છે કે નહીં તેનો ધનસાફ કરવા માટે જ્યુરી નિમવાને હુકમ કરવા બાબત સદરહુ આ ટેકાણે નામ લખવું) ની તારીખની આજી મને કરી છે, વારતે સદરહુ તકરાર સંબંધી ધનસાફ કરીને ઠરાવ કરવા સાફ હું આ ઉપરથી (આ ટેકાણે પાંચ અથવા વધારે જ્યુરીઓનાં નામ વગેરે લખવું) ને જ્યુરી નિમું છું, અને સદરહુ જ્યુરીને ફરમાવું છું કે તેમણે પોતાના ઠરાવનો રિપોર્ટ આ હુકમની તારીખથી દિવસમાં માં મારી આફિસમાં ગાફલવો. મારી સહી તથા કોર્ટની મોહર કરીને આપ્યો છે, તારીખ માટે સન ૧૮ (મોહર.) (સહી.)

૧૮.—જ્યુરીનો ઠરાવ થયા પછી માલિસ્ટ્રેટની નોટીસ તથા સખત હુકમ.

(૧૪૦મી કલમ જુઓ.)

(આ ટેકાણે નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું તથા રહેવાનું ટેકાણું લખવું) જોગ. આ ઉપરથી હું તમને નોટીસ આપું છું કે ની તારીખે તમે કુરેલી આજી ઉપરથી યોગ્ય રીતે નિમણી જ્યુરીએ એવું ઠરાવ્યું છે કે ની તારીખે હુકમ કહાડીને (આ ટેકાણે તે હુકમમાં જે ફરમાવ્યું હોય તેનો સાર લખવો) એ મુજબ તમને ફરમાવેલું તે હુકમ વાજબી અને યોગ્ય છે. તે હુકમ નક્કી કર્યો છે. અને હું તમને હુકમ કરું છું તથા ફરમાવું છું કે તમારે કે (આ ટેકાણે આપેલી મુદત લખવી) માટે સદરહુ હુકમ પ્રમાણે ચાલવું, અને જો તે પ્રમાણે નહીં ચાલો તો તે બાબત હિંદુસ્તાનના ફાજદારી કાયદાથી ઠરાવેલી શિક્ષાને પાતથશે. મારી સહી તથા કોર્ટની મોહર કરીને આપ્યો છે, તારીખ માટે સન ૧૮ (મોહર.) (સહી.)

૧૯.—જ્યુરીની ઓકસી થતા સુધી તુરત જોખમ ન થાય એવો ખંદોબસ્ત કરવા

બાબત તાકીદ હુકમ.

(૧૪૨મી કલમ જુઓ.)

(આ ટેકાણે નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું તથા રહેવાનું ટેકાણું લખવું) જોગ. સન ૧૮ ના ની તારીખે કહાડેલી મારો હુકમ વાજબી અને યોગ્ય છે કે નહીં તેનો ધનસાફ કરવાને નિમણી જ્યુરીની ઓકસી હજી ચાલે છે, અને સદરહુ હુકમમાં કહેલું અપકારક કૃત્ય લોકને તુરત થાય એવાં ભારે જોખમવાળું છે જેથી તે જોખમ અટકાવવા માટે તાત્કાલિક ધ્યાન કરવાની જરૂર છે એવું મને દખાડવામાં આવ્યું છે, વારતે ફાજદારી

કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદાની ૧૪૨ મી કલમનાં ડરાવો પ્રમાણે હું તમને આ ઉપરથી ફરમાવું છું તથા તાકીદ આપું છું કે બ્યુરીની સ્થાનિક ચોકસીનું પરિણામ જણાતાં સુધી તમારે તાબડોલ (આ ઠેકાણે થોડી મુદત સારૂ રક્ષણ દાખલ ને કરવાનું હોય તે સ્પષ્ટ રીતે લખવું).

મારી સહી તથા કોરટની મોહર કરીને આપ્યો છે,

તારીખ માહે સન ૧૮

(મોહર.)

(સહી.)

૨૦—અપકારક કૃત્ય ફરીથી કરવા વિગેરેની મના કરવા બાબત માલ્સ્ટ્રેટનો હુકમ.

(૧૪૩મી કલમ જુઓ.)

(આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું તથા રહેવાનું ઠેકાણું લખવું) જોગ.

મને એવું દેખાડ્યું છે કે વગેરે (આ ઠેકાણે પ્રસંગ પ્રમાણે, ૧૬મા નંબરના અથવા ૨૧ મા નંબરના નમુના પ્રમાણે યોગ્ય મચકુર લખવો).

વાગ્દે હું તમને આ ઉપરથી સખત તાકીદ આપું છું તથા ફરમાવું છું કે (આ ઠેકાણે જેવી હકીકત હોય તે પ્રમાણે લખવું) ફરીથી મુકીને અથવા મુકાવીને અથવા મુકવા દઇને તમારે સદરહુ અપકારક કૃત્ય ફરીથી કરવું નહીં.

મારી સહી તથા કોરટની મોહર કરીને આપ્યો છે.

તારીખ માહે સન ૧૮

(મોહર.)

(સહી)

૨૧—અડચણ, હંગામો વગેરે અટકાવવા બાબત માલ્સ્ટ્રેટનો હુકમ.

(૧૪૪મી કલમ જુઓ.)

(આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું તથા રહેવાનું ઠેકાણું લખવું) જોગ.

(આ ઠેકાણે મિલકતનું સ્પષ્ટ રીતે વર્ણન કરવું) તમારા કમળમાં (અથવા વહિવટમાં) છે, અને તમે સદરહુ જમીનમાં એક મારી ખોદીને તેમાંથી નિકળેલી માટી તથા પથરાનો કેટલોક ભાગ પાસેના સાર્વજનિક રસ્તા ઉપર નાંખવાની અથવા મુકવાની તૈયારીમાં છો, જેથી તે રસ્તો વાપરનારા માણસોને અડચણ થવાનું જોખમ થાય એમ છે, એવું મને દેખાડવામાં આવ્યું છે;

અથવા

તમે તથા બીજા કેટલાએક માણસો (આ ઠેકાણે જે વર્ગના માણસો હોય તે વર્ગ લખવો) મળીને ધર્મ સંબંધી સવારીમાં સાર્વજનિક રસ્તા આગળથી જવાની તૈયારીમાં છો, વગેરે (જેવી હકીકત હોય તેમ લખવું), અને સદરહુ સવારીથી હંગામો અથવા અખેડો થવાનો સંભવ છે, એવું મને દેખાડવામાં આવ્યું છે;

અથવા

વગેરે, વગેરે, (જેવી હકીકત હોય તેમ લખવું);

વાંસ્તે હું તમને આ ઉપરથી ફરમાવું છું કે તમારે તમારી જમીનમાંથી ખોદેલી માટી અથવા

પથરાનો કાંઈ પણ ભાગ સદરહુ રેસ્તાના કોઈ પણ ભાગમાં મુકવો નહીં અથવા મુકવા દેવો નહીં;
અથવા

હું આ ઉપરથી તે સવારીને સદરહુ રેસ્તા આગળથી જવાની મના કરું છું, અને તમને સ-
ખત ચેતવણી તથા તાકીદ આપું છું કે તમારે સવારીમાં કાંઈ પણ ભાગ લેવો નહીં (અથવા જે
આખત લખી હોય તેમાં જોડાયે તેમ લખવું).

મારી સહી તથા કોર્ટની મોહર કરીને આપ્યો છે,

તારીખ માહિ

સત ૧૮

(મોહર.)

(સહી.)

૨૨.—તકરારી જમીન વગેરેનો કબજો રાખવાનો હક્ક કયા પક્ષકારનો છે
તે ઠરાવવા આખત માજિસ્ટ્રેટનો હુકમ.

(૧૪૫મી કલમ જુઓ.)

મુલેહનો ભંગ થવાનો સંભવ રહે એવી એક તકરાર મારી હકુમતની રચાનિક હદમાહિ આ-
પેલી અમુક (આ ડોકાણે મુખતેસરમાં તકરારનો વિષય લખ્યો) સંબંધી (આ ડોકાણે નામ તથા
રહેવાનું ડોકાણું લખીને, અથવા જે તકરાર ગામના લોકોની ટોળીઓ વચ્ચે હોય તો, કક્ત રહેવાનું
ડોકાણું લખીને, પક્ષકારોનું વર્ણન કરવું) ની વચ્ચે થયેલી એવું દફતરમાં યોગ્ય રીતે દાખલ કરેલા
સગમો ઉપરથી મને જણાયાથી સદરહુ સર્વે પક્ષકારોને ફરમાવેલું કે તમારે સદરહુ (આ ડોકાણે ત-
કરારનો વિષય લખ્યો ના ખરેખરા કબજાની વાત સંબંધી પોતપોતાના દાવાની લખેલી કેફીયત
આપવી, અને તે ઉપરથી, કબજો કરવાના કાયદેસર હકસંબંધી સદરહુ પક્ષકારોમાંના કોઈ પણ
પક્ષકારના દાવાના ગુણદોષ તરફ નજર ન કરતાં, યોગ્ય રીતે કરેલી એકસી ઉપરથી મારી આવી
થઈ છે કે સદરહુ (આ ડોકાણે નામ લખવું અથવા નામો લખવાં અથવા વર્ણન કરવું) ખરેખરા
કબજાનો જે દાવો કર્યો તે ખરો છે,

વારંતે હું ઠરાવું છું તથા જણાવું છું કે સદરહુ (આ ડોકાણે તકરારનો વિષય લખ્યો)નો કબજો
તેની (અથવા તેઓની) પાસે છે, અને કાયદાની યોગ્ય રીતે કહાડી મુકવામાં આવે ત્યાં સુધી સદ-
રહુ કબજો રાખવાનો તેનો (અથવા તેઓનો) હક છે અને દરમિયાન તેના (અથવા તેઓના)
કબજામાં કાંઈ પણ અડચણ કરવાની હું સખત મના કરું છું.

મારી સહી તથા કોર્ટની મોહર કરીને આપ્યો છે,

તારીખ માહિ

સત ૧૮

(મોહર.)

(સહી.)

૨૩.—જમીન વગેરેના કબજા સંબંધી તકરારની પ્રાપ્તમાં જમ્નિનું વારંત.

(૧૪૬મી કલમ જુઓ.)

નું પોલીસ થાણું જે પોલીસ અમલદારના હવાલામાં હોય તે પોલીસ
અમલદાર જોગ (અથવા ના કલેક્ટર જોગ).

મુલેહનો ભંગ થવાનો સંભવ રહે એવી એક તકરાર મારી હકુમતની રચાનિક હદમાહિ આપેલી

અમુક (આ ઠેકાણે મુખતેસરમાં તકરારનો વિષય લખવો) સંબંધી (આ ઠેકાણે નામ તથા રહેવાનું ઠેકાણું લખીને, અથવા જો તે તકરાર ગામના લોકોની ટોળીઓ વચ્ચે હોય તો, ફક્ત રહેવાનું ઠેકાણું લખીને પક્ષકારોનું વર્ણન કરવું) વચ્ચે હતી એવું મને દેખાડવામાં આવ્યું છે, અને તે ઉપરથી સદરહુ પક્ષકારોને યોગ્ય રીતે ફરમાવેલું કે સદરહુ (આ ઠેકાણે તકરારનો વિષય લખવો) ના અરેખર કમળની વાતસંબંધી તમારે પોતપોતાના દાવા લખીને બહાર કરવા, અને સદરહુ દાવાસંબંધી યોગ્ય રીતે ચોક્કસી કર્યા ઉપરથી મેં ઠરાવ્યું છે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે તકરારનો વિષય લખવો) નો કમળને સદરહુ પક્ષકારોમાંના કોઈ પક્ષકારની પાસે તથા [અથવા સદરહુ પક્ષકારોમાંના કયા પક્ષકારનો સદરહુ પ્રમાણે કમળને હતા એ વિષે મારી ખાતરી થઈ શકતી નથી].

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે સદરહુ (આ ઠેકાણે તકરારનો વિષય લખવો) નો કમળને લખને તથા રાખીને જામ કરવી, અને પક્ષકારોના હકનો અથવા કમળના દવાનો નિકાલ કરવા બાબત કોઈ યોગ્ય અધિકારવાળી કોર્ટનું હુકમનામું અથવા હુકમ મળવામાં આવે ત્યાં સુધી સદરહુ (આ ઠેકાણે તકરારનો વિષય લખવો) રાખવી; અને આ વારંદ કેવી રીતે બજાવ્યું તેનો શેરો લખીને તે પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કોર્ટની મોહર કરીને આવ્યું છે,

તારીખ મોહર

સન ૧૮

(મોહર.)

(સહી.)

૨૪.—જમીન અથવા પાણી ઉપર કોઈ પણ વસ્તુ કરવાની મના કરવા બાબત

માનિસ્ટ્રેટનો હુકમ.

(૧૪૭ મી કલમ જુઓ.)

મારી હુકમતની હદમાં આવીને (આ ઠેકાણે મુખતેસરમાં તકરારનો વિષય લખવો) વાપરવાના હકસંબંધી તકરાર ઉત્પન્ન થઈ છે અને તે જમીન (અથવા પાણી) નો કમળને સમજાવો પોતે લેવાનો દાવો (આ ઠેકાણે જે શખસ અથવા શખસો હોય તેનું અથવા તેઓનું વર્ણન કરવું) કર્યો છે, અને તે બાબતમાં યોગ્ય રીતે ચોક્કસી કર્યા ઉપરથી મને જણાયું છે કે સદરહુ જમીન (અથવા પાણી) એ પ્રમાણે વાપરવાનો ભાગવટો કરવાની છૂટ લોકોને (અથવા જો કોઈ શખસ હોય અથવા કોઈ વર્ગના માણસો હોય તો તેનું અથવા તેઓનું વર્ણન કરવું) છે, અને (જો તે ભાગવટો આપ્યા વર્ષમાં થઈ શકે એવો હોય તો) સદરહુ ચોક્કસીનો પ્રારંભ થતાં પહેલાં ત્રણ મહિનાની અંદર (અથવા, જો તે ભાગવટો ફક્ત અમુક મોસમોમાં થઈ શકે એવો હોય તો, ફરમાવેલું કે “જે મોસમોમાં સદરહુ ભાગવટો કરી શકતો હોય તેમાંની છેલ્લી મોસમમાં”) સદરહુ ભાગવટો કરવામાં આવ્યો છે ;

વાસ્તે હું હુકમ કરું છું કે સદરહુ (કમળનો દાવાદાર અથવા દાવાદારો) કમળ કરવાનો હક ફક્ત પોતાની જ છે એવું ઠરાવવા બાબત કોઈ યોગ્ય અધિકારવાળી કોર્ટનું હુકમનામું અથવા હુકમ મળવે ત્યાં સુધી તેણે (અથવા તેઓ) અથવા તેઓના હિતસંબંધમાંના કોઈએ પણ ઉપર કબજા

મુજબ વાપરવાના હકનો ભોગવરો કહાડી નાંખીને સદરહુ જમીન (અથવા પાણી)નો કબજો લેવા (અથવા રાખવો) નહીં.

મારી સહી તથા કોર્ટની મોહર કરીને આપ્યો છે,

તારીખ મહિ

સન ૧૮

(મોહર.)

(સહી.)

૨૫.—પોલીસ અમલદારની આગળ પ્રથમ ચોકસી થવા ઉપરથી ખત તથા જમીન ખત.

(૧૬૯ મી કલમ જુઓ.)

હું, (આ ઠેકાણે નામ લખવું), નો રહેવાસી, મારી ઉપર ના
શુનાહતું તોહામત મુક્યા ઉપરથી, અને ચોકસી કર્યા પછી ના માજીસ્ટ્રેટની આગળ
હાજર થવાનું મને ફરમાવ્યાથી,

અથવા

અને ચોકસી કર્યા પછી, મને જ્યારે ફરમાવવામાં આવે ત્યારે હાજર થવા સારું મારો પો-
તાનો મુચ્છકો કરી આપવાનું મને ફરમાવ્યાથી,

આ ઉપરથી અંધાઉં છું કે સદરહુ તોહામતનો વધારે જવાબ દેવાને માં ની કો-
ર્ટમાં આવતા ની તારીખે (અથવા જે દિવસે હાજર થવાનું મને હવે પછી
ફરમાવવામાં આવે તે દિવસે) હાજર થઈશ, અને આ બાબતમાં જો હું કસુર કરું તો હું અંધાઉં
કે મલીકા માઆત્રમાં રાણીસાહેબ કૈસરે હિંદને રૂપિયાની રકમ મારે ગુનેહગારીમાં
આપવી.

તારીખ મહિ

સન

(સહી.)

આ ઉપરથી હું એકરાર કરું છું (અથવા અમે દરએક એકઠા તથા જુદા જુદા એકરાર
કરીએ છીએ) કે ઉપર કહેલા માટે હું જમીન યાદું છું (અથવા અમે જમીન

યદએ છીએ) કે તે પોતાની ઉપરના ચાલુ તોહામતનો વધારે જવાબ દેવાને માં
ની કોર્ટમાં આવતા ની તારીખે (અથવા જે દિવસે હાજર થવાનું તેને હવે પછી
ફરમાવવામાં આવે તે દિવસે) હાજર થશે, અને એ બાબતમાં જો તે કસુર

કરે તો આ ઉપરથી હું અંધાઉં છું અથવા આ ઉપરથી અમે અંધાઉં છીએ કે મલીકા માઆ-
ત્રમાં રાણીસાહેબ કૈસરે હિંદને રૂપિયાની રકમ મારે (અથવા અમારે) ગુનેહગારીમાં આપવી.

તારીખ મહિ

સન ૧૮

(સહી.)

૨૬. ફરિયાદનું કામ ચલાવવા અથવા શાહેદી આપવા બાબત ખત.

(૧૭૦ મી કલમ જુઓ.)

હું, (આ ઠેકાણે નામ લખવું), (આ ઠેકાણે જગા લખવી)નો રહેવાસી, આ ઉપરથી અંધાઉં
હું કે હું માં ની કોર્ટમાં આવતા ની તારીખે કલાકે

હાજર થઈશ, અને તેજ વખતે તથા તેજ ઠોકાણે અ. અ. નામના એક શખસની ઉપર નાં તોહોમતની બાબતમાં ફરિયાદનું કામ ચલાવીશ (અથવા ફરિયાદનું કામ ચલાવીશ તથા શહેદી આપીશ, અથવા શહેદી આપીશ, જેવી હકીકત હોય તે પ્રમાણે લખવું), અને આ બાબતમાં કચુર કંઈ તો હું બંધાઈ છું કે મલીકા મઆઝમાં રાણીસાહેબ કૈસરે હિંદને રૂપિયાની રકમ મારે યુનેહગારીમાં આપવી.

તારીખ માહિ

સન ૧૮

(સહી.)

૨૭.—કમિટ કર્યા બાબત માજીસ્ટ્રેટ સરકારી પત્રીડરને નોટીસ આપવા બાબત.

(૨૧૮મી કલમ જુઓ.)

ના માજીસ્ટ્રેટ આ ઉપરથી નોટિસ આપે છે કે તેમણે નામના એક શખસને આવતી સેશનમાં ઇસાફ થવા સાથે કમિટ કર્યા છે; અને તે માજીસ્ટ્રેટ સરદાર મુકદ્દમામાં ફરિયાદનું કામ ચલાવવા બાબત સરકારી પત્રીડરને આ ઉપરથી સુચના આપે છે. તોહોમતવાળાની ઊપર તોહોમત એવું છે કે, વગેરે (આ ઠોકાણે તોહોમતનામાં ને પ્રમાણે હોય તે પ્રમાણે ગુલો લખવો.

તારીખ માહિ

સન ૧૮

(સહી.)

૨૮.—તોહોમતનામાં.

(૨૨૧મી, ૨૨૨મી, ૨૨૩મી કલમ જુઓ.)

(૧).—એક મથાળાંવાળાં તોહોમતનામાં.

(અ) હું, (આ ઠોકાણે માજીસ્ટ્રેટ વગેરેનું નામ તથા હુદ્દો લખવો), તમે (આ ઠોકાણે તોહોમતવાળાનું નામ લખવું) ઉપર હેઠળ લખ્યા મુજબ તોહોમત મુકદ્દમું:—

(બ) કે તમે ની તારીખે અથવા તે અરસામાં માં મલીકા મઆઝમાં રાણી સાહેબ કૈસરેહિંદની સામું લઢાઇ કરી, અને ફોજદારી કાયદાની તે ઉપરથી હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૧૨૧મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન કોર્ટ (જ્યારે તોહોમતનામું કોઈ પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટ કર્યું હોય ત્યારે સેશન કોર્ટને બદલે “હૈ કોર્ટ” એ શબ્દો લખવા) સાંભળી શકે એવો, ગુલો કર્યો.

(ક) અને આ ઉપરથી હું ફરમાવું છું કે સરદાર તોહોમત બાબત સદહુ કોર્ટ તમારો ઇનસાફ કરવો.

(માજીસ્ટ્રેટની સહી તથા મોહોર.)

(અ) ને બદલે લખવા કર્યું:—

(૨). કે તમે

ની

તારીખે અથવા તે અરસામાં

માં હિંદુસ્તા-

નતા ઓવરનર જનરલની કૌસિલના મેમ્બર નામદાર અ. બ. પોતાના ૧૪૪મી ક્લમ મુજબ હુદાની રૂએ કાયદેસર અખતિયાર ચલાવે નહીં એમ તેમને લાગ્યાવવાના ઇરાદાથી સદરહુ મેમ્બર ઉપર હુમલો કર્યો અને તે ઉપરથી હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૧૨૪મી ક્લમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન કોર્ટ (અથવા હૈ કોર્ટ) સાંભળી શકે એવો, યુનોહ કર્યો.

(૩). કે તમે આતામાં સરકારી નોકર છતાં હુદાને લગતું કાંઈ કૃત્ય નહીં કરવા ના હેતુથી પ્રત્યક્ષ (આ ડેકાણે નામ લખવું) ની પાસેથી બીજા એક શખસ (આ ડેકાણે નામ લખવું) સાર કાયદેસર મહેનતાણું સિવાય બીજા પ્રકારનો અવેજ કબ્જા કર્યો, અને તે ઉપરથી હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૧૨૪મી ક્લમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન કોર્ટ (અથવા હૈ કોર્ટ) સાંભળી શકે એવો, યુનોહ કર્યો.

(૪). કે તમે ની તારિખે અથવા તે અરસામાં માં કર્યું (અથવા કરવામાં કસુર કરી, જેમ હોય તેમ લખવું), અને ૧૯૯મી ક્લમ મુજબ. સદરહુ તર્તીણુંક આક્ટની કતમના ઇરાદાની વિરુદ્ધ હતી, અને ને નુકશાનકારક છે એવું તમે જાણતા હતા, અને તે ઉપરથી તમે હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૧૯૯મી ક્લમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન કોર્ટ (અથવા હૈ કોર્ટ) સાંભળી શકે એવો, યુનોહ કર્યો.

(૫). કે તમે ની તારિખે અથવા તે અરસામાં માં ની આગળ નો કતમસાફ ચાલતી વખતે શહેદી માં કહ્યું કે “ ”, અને એ મચકુર ખોટો છે એવું તમે જાણેલું અથવા માનિલું, અથવા તે ખરો છે એવું તમે માનિલું નહીં, અને તે ઉપરથી તમે હિંદુસ્તાનના ફોજદારીની ૧૯૩મી ક્લમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન કોર્ટ (અથવા હૈ કોર્ટ) સાંભળી શકે એવો, યુનોહ કર્યો.

(૬). કે તમે ની તારિખે અથવા તે અરસામાં માં નું કાત આણીને ખુનથી ઉતરતા દબ્બતનું શિક્ષણીયમનુસ્ય વધ કર્યું, અને તે ઉપરથી હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૦૪થી ક્લમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન કોર્ટ અથવા (હૈ કોર્ટ) સાંભળી શકે એવો, યુનોહ કર્યો.

(૭). કે તમે ની તારિખે અથવા તે અરસામાં માં અ. બ. નામનો એક શખસ નિશાના આવેશમાં હતો તેનો આત્મઘાત કરવામાં મદદગારી કરી, અને તે ઉપરથી હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૦૬ઠી ક્લમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન કોર્ટ (અથવા હૈ કોર્ટ) સાંભળી શકે એવો યુનોહ કર્યો.

(૮). કે તમે ની તારિખે અથવા તે અરસામાં માં
 ૩૨૫મી ક્લમ મુજબ. ને બુદ્ધિપૂર્વક મહા બધા કરી, અને તે ઉપરથી હિંદુસ્તાનના ફોજદારી
 કાયદાની ૩૨૫મી ક્લમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન કોર્ટ
 (અથવા હૈ કોર્ટ) સાંભળી શકે એવો ગુનોહ કર્યો.

(૯). કે તમે ની તારિખે અથવા તે અરસામાં માં (આ
 ૩૬૨મી ક્લમ મુજબ. ડેકાણે નામ લખ્યું) નું અપહરણ કર્યું, અને તે ઉપરથી તમે હિંદુ-
 સ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૬૨મી ક્લમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એ
 વો, તથા સેશન કોર્ટ (અથવા હૈ કોર્ટ) સાંભળી શકે એવો ગુનોહ કર્યો.

(૧૦). કે તમે ની તારિખે અથવા તે અરસામાં માં હિંદુ-
 સ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૬૫મી ક્લમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એ-
 વો, તથા સેશન કોર્ટ (અથવા હૈ કોર્ટ) સાંભળી શકે એવો, ડાકાઈ-
 ટીનો ગુનોહ કર્યો.

(જે મુકદ્દમાનો ધનસાફ માછલેટો કરે તે મુકદ્દમામાં “સેશન કોર્ટ સાંભળી શકે એવો” એ
 શબ્દોને બદલે “ મારાથી સાંભળી શકાય એવો” એ શબ્દો લખાવ કરવા. અને (ક) માં “સરહ
 કોર્ટે” એ શબ્દો મુકી દેવા.)

(૨.)—એ અથવા વધારે

મથાળાંવાળાં તોહામતનામાં.

(અ). હું (આ ડેકાણે માછલેટ વગેરેનું નામ તથા હુદો લખવો) તમે (આ ડેકાણે તોહો-
 મતવાળાં શખસનું નામ લખવું) ઉપર હેડગ લખ્યા મુજબ તોહોમત મુકું છું:—

(બ.) પહેલું.—કે તમે ની તારિખે અથવા તે અરસામાં માં
 એક શિક્કો ખોટો છે એવું જાણીને અ. બ. નામના બીજા એક શ-
 ૨૪૧મી ક્લમ મુજબ. ખસને તે શિક્કો ખરા શિક્કા લખાવ આપ્યો, અને તે ઉપરથી હિંદુ-
 સ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૨૪૧ મી ક્લમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે
 એવો, તથા સેશન કોર્ટ (અથવા હૈ કોર્ટ) સાંભળી શકે એવો, ગુનોહ કર્યો.

બીજું.—કે તમે ની તારિખે અથવા તે અરસામાં માં એક
 શિક્કો ખોટો છે એવું જાણીને અ. બ. નામના બીજા એક શખસને તે શિક્કો ખરા શિક્કા લખાવ
 લેવાને બલઆવવાની કોશિશ કરી, અને તે ઉપરથી હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૨૪૧મી ક્લમ
 પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન કોર્ટ (અથવા હૈ કોર્ટ) સાંભળી શકે એવો, ગુનોહ કર્યો.

(ક). અને આ ઉપરથી હું ફરમાવું છું કે સરહુ તોહોમત બાબત સરહુ કોર્ટે તમારો
 ધનસાફ કરવો.

(માછલેટની સહી તથા મોહોર.)

[(બ.) ને બદલે લખાવ કરવું:—)]

•(૨). પહેલું.—કે તમે ની તારિખે અથવા તે અરસામાં માં
 નું માત આણીને ખુન કર્યું, અને તે ઉપરથી હિંદુસ્તાનના ફોજદારી

૩૦૨૭ તથા ૩૦૪થી કાયદાની ૩૦૨૭ કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન કોર્ટ કલમ મુજબ. ૨૮ (અથવા હૈ કોર્ટ) સાંભળી શકે એવો, યુનોહ કર્યો.

બીજું.—કે તમે ની તારીખે અથવા તે અરસામાં માં.

નું માત્ર આણીને ખુનથી ઉતરતા દરબજાનું શિક્ષણીય મનુષ્યવધ કર્યું, અને તે ઉપરથી હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૦૪થી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો તથા સેશન કોર્ટ (અથવા હૈ કોર્ટ) સાંભળી શકે એવો, યુનોહ કર્યો.

(૩). પહેલું.—કે તમે ની તારીખે અથવા તે અરસામાં માં

ચોરી કરી, અને તે ઉપરથી હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૭૬ મી ૩૭૬મી તથા ૩૮૨ કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન કોર્ટ (અથવા હૈ કોર્ટ) મી કલમ મુજબ. સાંભળી શકે એવો યુનોહ કર્યો.

બીજું.—કે તમે ની તારીખે અથવા તે અરસામાં માં ચોરી કરી, અને સદરહુ ચોરી કરવામાં એક સખસનું માત્ર આણીવાની તૈયારી કરેલી, અને તે ઉપરથી હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૮૨ મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન કોર્ટ (અથવા હૈ કોર્ટ) સાંભળી શકે એવો, યુનોહ કર્યો.

ત્રીજું.—કે તમે ની તારીખે અથવા તે અરસામાં માં ચોરી કરી, અને સદરહુ ચોરી કર્યા પછી તમે નાશી જવા માટે એક સખસને અટકાવ કરવાની તૈયારી કરેલી, અને તે ઉપરથી હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૮૨ મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન કોર્ટ (અથવા હૈ કોર્ટ) સાંભળી શકે એવો યુનોહ કર્યો.

ચોથું.—કે તમે ની તારીખે અથવા તે અરસામાં માં ચોરી કરી, અને સદરહુ ચોરીથી લાંબેલી મિલકત રાખવા માટે એક સખસના મનમાં વ્યથાની ખીલીક પેદા કરવાની તૈયારી કરેલી, અને તે ઉપરથી હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૮૨ મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન કોર્ટ (અથવા હૈ કોર્ટ) સાંભળી શકે એવો, યુનોહ કર્યો.

(૪).—કે તમે ની તારીખે અથવા તે અરસામાં માં

ની આગળ ની ચોકશી ચાલતી વખતે શહીદીમાં કહ્યું ૧૯૩ મી કલમ મુજબ વિ- કે “, અને તમે ની તારીખે કલ્પની રીતે તોહમો. અથવા તે અરસામાં માં ની આગળ

નો ઇનસાફ ચાલતી વખતે શહીદીમાં કહ્યું કે “, અને આમાનો એક મચકુર ખોટો છે એવું તમે જાણેલું અથવા માનેલું, અથવા તે ખરો છે એવું તમે માનેલું નહીં, અને તે ઉપરથી તમે હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૧૯૩ મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન કોર્ટ (અથવા હૈ કોર્ટ) સાંભળી શકે એવો, યુનોહ કર્યો.

(જે મુકદ્દમાનો ઇનસાફ માજીસ્ટ્રેટો કરે તે મુકદ્દમામાં, “સેશન કોર્ટ સાંભળી શકે એવો,” એ શબ્દોને બદલે “મારાથી સાંભળી શકાય એવો” એ શબ્દો દાખલ કરવા, અને (ક) માં “સદરહુ કોર્ટ” એ શબ્દો મુકી દેવા.)

(૩).—અગાઉ ગુનો સાબિત થયાનો ઠરાવ થયા પછી ચોરી બાબત તોહમતનાનું.

હું (આ ઠેકાણે માલસેટ વિગરેનું નામ તથા હોદ્દો લખવો) આ ઉપરથી નામે (આ ઠેકાણે તોહમતવાળા સખનું નામ લખવું) ઉપર હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે તોહમત મુકુલું:—

કે તમે ની તારીખે અથવા તે અરસામાં માં ચોરી કરી, અને તે ઉપરથી હીંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૭૯ મી કલમ મુજબ શિક્ષા થઈ શકે એવા તથા સેશન કોર્ટ (અથવા { હાઇકોર્ટ } નેમ હોય તેમ લખવું) સાંભળી શકે એવા ગુનો કર્યો.

અને તમે સદરહુ (આ ઠેકાણે તોહમતવાળાનું નામ લખવું) ઉપર વળી એવું તોહમત મુકવા માં આવે છેકે સદરહુ ગુનો કરતાં પેહેલાં, એટલે, ની તારીખે માં (આ ઠેકાણે ને કોર્ટે ગુનાની સામેતિનો ઠરાવ કર્યો હોય તે કોર્ટ લખવી) હીંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૧૭મા બાબત પ્રમાણે ત્રણ વર્ષની મુદત સુધી કેદની શિક્ષા થઈ શકે એવા ગુલે, એટલે, રાત્રે ધર ફોડવાનો ગુલે (આ ઠેકાણે ને કલમ પ્રમાણે તોહમતવાળાની ઉપર ગુલે કર્યો હોય તે કલમમાં વાપરેલા શબ્દોમાં તે ગુલાનું વર્ણન કરવું) તમારી ઉપર સાબિત થયાનો ઠરાવ કરેલા, તે ઠરાવ હજુ પૂરા અમલમાં છે, અને તે ઉપરથી તમે હીંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૭૫ મી કલમ પ્રમાણે વધારેલી શિક્ષાને પાત્ર છો.

અને હું આ ઉપરથી ફરમાવું છું કે તમારો દનિસાફ વિગરે કરવો.

૨૯.—કેદની અથવા દંડની શીક્ષાનો હુકમ કોઈ માલસેટરેટે કર્યો હોય તો તે

ઉપરથી કેદ કરવાનું વારંટ.

(૨૪૫ મી અને ૨૫૮ મી કલમ મુજબ.)

ની તુરંગના સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ (અથવા કીપર) નેગ.

તારીખ માહે સત ૧૮ ને રોજ હું (આ ઠેકાણે નામ તથા હોદ્દો લખવો) ની આગળ સત ૧૮ ના કાલેડરના નંબરના મુકદમામાં (૧ લા, ૨ જા, ૩ જા, નેમ હોય તેમ લખવું) કેદી (આ ઠેકાણે કેદીનું નામ લખવું) ની ઉપર હીંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની (અથવા આકટની) કલમ (અથવા કલમો) પ્રમાણે (આ ઠેકાણે મુખ્યતે-સરમાં ગુનો અથવા ગુના લખવા) નો ગુનો સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવામાં આવેલો, અને (આ ઠેકાણે ને શિક્ષા હોય તે પૂરેપૂરી તથા સ્પષ્ટ રીતે લખવી) ની શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવેલો: વાસ્તે આ ઉપરથી તમને સદરહુ સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટને (અથવા કીપરને) અધિકાર આપવામાં આ વેછે તથા ફરમાવવામાં આવે છેકે તમારે સદરહુ (આ ઠેકાણે કેદીનું નામ લખવું) ને આ વારંટ મુક્યાં સદરહુ તુરંગમાં તમારા હવાજામાં લેવો, અને ત્યાં ઉપર કહેલી શિક્ષાનો હુકમ કાયદા પ્રમાણે અમલમાં લાવવો.

મારી સહી તથા કોર્ટની મોહોર કરી આપ્યું છે.

તારીખ

માહે

સત ૧૮

(મોહોર.)

(સહી.)

૩૦.—જાપિયી નુકશાનીનો અવેજ વસુલ નહીં થયેથી કેદનું વારંટ.

(૨૫૦ મી કલમ જુઓ)

તુરંગના સુપ્રિટેનડેન્ટ (અથવા કીપર) જોગ.

ની

(આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું) (આ ઠેકાણે તોહમતવાળા સખસનું નામ લખવું તથા તેનું વર્ણન કરવું) ઉપર ફરિયાદ કરી છે કે (આ ઠેકાણે મુખતેસરમાં તે ફરિયાદ લખવી), અને તે નજવી (અથવા તરાદી આપે એવી) ગણાને કાહાડી નાંખવામાં આવી છે, અને જે હુકમથી તે ફરિયાદ કાહાડી નાંખવામાં આવી તે હુકમમાં ફરમાવ્યું છે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે ફરીયાદીનું નામ લખવું)

રૂપિયાની રકમ નુકશાનીના અવેજ દાખલ આપવી; અને સદરહુ રકમ આપવામાં આવી નથી અને સદરહુ (આ ઠેકાણે ફરીયાદીનું નામ લખવું) ની જંગમ મિલકત જપ્ત કરીને તે રકમ વસુલ થઈ શકતી નથી અને એવો હુકમ કરવામાં આવ્યો છે કે તેને દિવસની મુદત સુધી તુરંગમાં આસાન કેદમાં રાખવો, પણ જો તે મુદત પૂરી થતાં પેહેલાં ઉપર કહેલી રકમ આપવામાં આવે તો પછી તેને એ પ્રમાણે રાખવો નહીં.

વાસતે આ ઉપરથી તમને સદરહુ સુપ્રિટેનડેન્ટને (અથવા કીપરને) અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને આ વારંટ સુધાં તમારા હવાલામાં લેવો, અને તેને સદરહુ તુરંગમાં (આ ઠેકાણે કેદની મુદત લખવી) ના સદરહુ મુદત સુધી હીફરતાનના ફોજદારી કાયદાની ૬૯ મી કલમના ઠરાવાને અનુસરીને સહીસલામત રાખવો, પણ જો સદરહુ રકમ તે મુદત પૂરી થતાં પેહેલાં આપવામાં આવે તો તે પોંદિંચે એટલે તાખડોતોખ તેને છોડી મુકવો; અને આ વારંટ કેવી રીતે બત્તવ્યું તેનો શેરી લખીને તે પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે.

તારીખ માહિ

સન ૧૮

(મોહોર.)

(સહી.)

૩૧.—સાહેબની ઉપર સમન.

(૬૮ મી તથા ૨૫૨ મી કલમ જુઓ.)

ના રહેવાશી

જોગ.

મારી આગળ ફરીયાદ કરવામાં આવી છે કે ના રહેવાશી એ (આ ઠેકાણે મુખતેસરમાં યુનો તથા તેનો વખત તથા જગા એટલું લખવું) નો યુનો કર્યો છે (અથવા કરવાનો શક આવ્યો છે,) અને મને જણાય છે કે તમે ફરિયાદનું કામ ચલાવનારની તરફથી મુદામી પુરાવા ધણું કરીને આપશો.

વાસતે તમને આ ઉપરથી સમન કરવામાં આવે છે કે સદરહુ ફરીયાદની ખાખત સંબંધી તમે જે જણતા હો તેની સાહેદી આપવાને તમારે આવતા ની તારીખ સવારમાં દસ કલાકે આ કોરટની આગળ હાજર થવું, અને કોરટની રજા વગર ત્યાંથી જવું નહીં; અને આ ઉપરથી તમને તાકીદ આપવામાં આવે છે કે જો તમે વાજબી કારણ વગર સદરહુ તારીખે

હાજર થવાની ગફલત કરશે. અથવા તેમ કરવાની ના કહેશે, તો તમને હાજર થવાની જરૂર પડવા સાથે વારંટ કાઢાડવામાં આવશે.

મારી સહી તથા કોરટની મોહર કરીને આપ્યો છે.

તારીખ માહે
(મોહર.)

સન ૧૮

(સહી.)

૩૨.—જ્યુરરો તથા આસેસરોને સમન કરવા બાબત જિલ્લા માજિસ્ટ્રેટની ઉપર પ્રીસેપ્ટ.

(૩૨૬મી કલમ જુઓ.)

ના જિલ્લા માજિસ્ટ્રેટ જોગ.

માં કોર્ટના મકાનમાં આવતા ની તારિખે ફાજદારી સેશન જરવાનું ઠરાવ્યું છે, અને આમાં લખેલા શખ્સોનાં નામ, જ્યુરરો તથા આસેસરોની તપાસેલી ટીપ આ કોર્ટને આપેલી તેમાં જે શખ્સોનાં નામ લખ્યાં છે તે શખ્સોમાંથી ચિઠ્ઠી કરીને બરાબર ચુંટી કાઢાડ્યાં છે, વારંતે તમને આ ઉપરથી ફરમાવવામાં આવે છે કે સદરહુ તારિખે સદરહુ શખ્સોને સવારના દસ કલાકે સદરહુ સેશન કોરટમાં હાજર થવા સાથે તમારે સમન કરવા, અને આ પ્રીસેપ્ટ રૂએ તમે એ પ્રમાણે કર્યું છે તે બાબત સદરહુ તારિખની અંદર તમારે દાખલો આપવો.

(આ ટેકાણે જ્યુરરોનાં તથા આસેસરોનાં નામ નોંધવાં).

મારી સહી તથા કોરટની મોહર કરીને આપ્યો છે,

તારીખ માહે
(મોહર.)

સન ૧૮

(સહી.)

૩૩.—આસેસર અથવા જ્યુરરની ઉપર સમન.

(૩૨૮મી કલમ જુઓ.)

(આ ટેકાણે જગા લખવી) ના રહેવાસી (આ ટેકાણે નામ લખવું) જોગ.

ની સેશન કોર્ટે મારી ઉપર મોકલેલા પ્રીસેપ્ટ તમને આવતી ફાજદારી સેશનમાં આસેસર (અથવા જ્યુરર) દાખલ હાજર થવાનું ફરમાવ્યું છે તે હુકમની રૂએ આ ઉપરથી તમને સમન કરવામાં આવે છે કે તમારે આવતા ની તારિખે સવારમાં દસ કલાકે

(આ ટેકાણે જગા લખવી) માં સદરહુ સેશન કોરટમાં હાજર થવું.

મારી સહી તથા હુદાની મોહર કરીને આપ્યો છે,

તારીખ માહે
(મોહર.)

સન ૧૮

(સહી.)

૩૪.—મોતની શિક્ષાના હુકમ પ્રમાણે કેદ કરવાનું વારંટ.

(૩૭૪મી કલમ જુઓ.)

ની તુરંગના સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ (અથવા કીપર) જોગ.

મારી આગળ તારીખ માહે

સન ૧૮

ને રોજ બરેલી સેશનમાં

કાલેન્ડરના નંબરના મુકદ્દમામાં (૧લા, ૨જા, ૩જા, જેમ હોય તેમ) કેદી (આ ડોકાણે કેદીનું નામ લખવું) ઉપર હિંદુસ્તાનના ફાજદારી કાયદાની કલમ પ્રમાણે ખુન થતું હોય એવા શિક્ષણીય મનુષ્યવધનો ગુન્હો યોગ્યરિતે સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવામાં આવેલો, અને તેની ઉપર મોતની શિક્ષાનો હુકમ કરેલો, અને તે શિક્ષાનો હુકમ ની કોર્ટની મંજૂરી થવા-સાર રાખેલો;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને, સદરહુ સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટને (અથવા કીપરને), અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે સદરહુ (આ ડોકાણે કેદીનું નામ લખવું) ને આ વારંટ મુદ્દાં સદરહુ તુરંગમાં તમારા હવાલામાં લેવો, અને સદરહુ કોર્ટનો હુકમ અમલમાં લાવવા બાબત આ કોર્ટનું બીજું વારંટ અથવા હુકમ તમને પેહિંચે ત્યાં સુધી તેને તે તુરંગમાં સહી સલામત રાખવો.

મારી સહી તથા કોર્ટની મોહર કરીને આપ્યું છે,
તારીખ માહે સન ૧૮
(મોહર.)

(સહી.)

૩૫.—મોતની શિક્ષાનો હુકમ થયેથી તે અમલમાં લાવવા બાબત વારંટ.

(૩૮૧ મી કલમ જુઓ.)

ની તુરંગના સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ (અથવા કીપર) જોગ.

મારી આગળ તારીખ માહે સન ૧૮ ને રોજ બરેલી સેશનમાં

કાલેન્ડરના નંબરના મુકદ્દમામાં (૧ લા, ૨ જા, ૩ જા, જેમ હોય તેમ) કેદી (આ ડોકાણે કેદીનું નામ લખવું) ને મોતની શિક્ષાના હુકમ પ્રમાણે ની તારીખના આ કોર્ટના વારંટથી તમારે હવાલે કરવામાં આવ્યો છે, અને ની કોર્ટનો હુકમ આ કોર્ટને પેહિંચ્યો છે તેમાં સદરહુ શિક્ષાનો હુકમ મંજૂર કર્યો છે;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને સદરહુ સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટને (અથવા કીપરને) અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે (આ ડોકાણે અમલમાં લાવવાનો વખત તથા જગ્યા લખવી) માં સદરહુ મરી જાય ત્યાં સુધી તેને ગળે ફાંસો દેવડાવીને સદરહુ શિક્ષાનો હુકમ અમલમાં લાવવો, અને તે શિક્ષાનો હુકમ અમલમાં આવ્યો છે એવા શરો બાબતે આ વારંટ કોર્ટની પાસે પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કોર્ટની મોહર કરીને આપ્યું છે,
તારીખ માહે સન ૧૮
(મોહર.)

(સહી.)

૩૬.—શિક્ષાનો હુકમ બદલ્યા પછી વારંટ.

(૩૮૧ મી તથા ૩૮૨ મી કલમ જુઓ.)

ની તુરંગના સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ (અથવા કીપર) નોમ

તારીખ માહે

સન ૧૮

ને રોજ બરેલી સેશનમાં કા-

લેન્ડરના

નંબરના મુકદ્દમામાં (૧ લા, ૨ જા, ૩ જા, જેમ હોય તેમ) કેદી (આ ડે-

કાણે કેદીનું નામ લખ્યું) ઉપર હિંદુસ્તાનના ફાજદારી કાયદાની કલમ પ્રમાણે શિક્ષા કરવા

લાયક

નો ગુનો સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવામાં આવેલો, અને તેની ઉ-

પર

ની શિક્ષાનો હુકમ કરેલો, અને તે ઉપરથી તેને તમારે હવાસ

કરેલો; અને સદરહુ હુકમથી ઠરાવેલી શિક્ષા ની કોરટના હુકમથી (જેની

કુપ્તિકેટ આ વારંટને જોડેલી છે) બદલીને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની (અથવા જેમ હોય તેમ)

શિક્ષા ઠરાવવામાં આવી છે.

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને, સદરહુ સુપરિન્ટેન્ડેન્ટને (અથવા કીપરને) અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે સદરહુ હુકમ પ્રમાણે સમુદ્રપારની સિક્ષા બિગવવા સાથે સદરહુ (આ ડેકાણે કેદીનું નામ લખ્યું) ને તમે યોગ્ય અધિકારીને તથા યોગ્ય હવાલામાં સોંપો ત્યાં સુધી તમારે, કાયદામાં ફરમાવ્યું છે તે પ્રમાણે, તેને સદરહુ તુરંગમાં તમારા હવાલામાં સહી સલામત રાખવો.

અથવા

જો તે ઓછી કરેલી શિક્ષા કેદની હોય તો “ સદરહુ તુરંગમાં તમારા હવાલામાં સહીસલામત રાખવો ” એ શબ્દો પછી લખ્યું કે “અને ત્યાં સદરહુ હુકમ મુજબ કેદની શિક્ષા કાયદા પ્રમાણે અમલમાં લાવવી”.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે,

તારીખ માહે

સન ૧૮

(મોહોર.)

(સહી.)

૩૭.—જપ્તિ તથા વેચાણ કરીને દંડ વસુલ કરવા બાબત વારંટ.

(૩૮૬મી કલમ જુઓ.)

(આ ડેકાણે પોલીસ અમલદારનું અથવા ખીન્નિ જે શખસ અથવા શખસો તે વારંટ બજવાના હોય તેનું નામ અથવા હુદો અથવા તેઓનાં નામ અથવા હુદા લખવા) નોગ.

(આ ડેકાણે ગુનેહગારનું નામ લખ્યું તથા વર્ણન કર્યું) ની ઉપર તારીખ માહે

સન ૧૮

ને રોજ મારી આગળ (આ ડેકાણે ગુનોહ મુખતેસરમાં લખવો) નો ગુનોહ

સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવામાં આવેલો અને તેની ઉપર

રૂપિયાનો દંડ આપવાની

શિક્ષાનો હુકમ કરેલો, અને સદરહુ દંડ આપવાનું સદરહુ (આ ડેકાણે નામ લખ્યું) ને ફરમાવ્યું

તોપણ તેણે તે દંડ અથવા તેમાંનો કાંઈ પણ ભાગ આપ્યો નથી;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે

સદરહુ (આ ટુકાણે નામ લખવું) ની જે જંગમ મિલકત ના જીલ્લામાં જડે તે જંગમ મિલકત તમારે લખને જમ કરવી; અને જે સદરહુ જમિ કર્યા પછી (આ ટુકાણે આપેલા દિવસ અથવા કલાકની સંખ્યા લખવી) માંહે (અથવા તામડતોમ) સદરહુ રકમ આપવામાં ન આવે તો તમારે તે જમ કરેલી મિલકત અથવા તેમાંની જેટલી સદરહુ દંડ પુરો કરી આપવાનું બસ થાય તેટલી મિલકત વેચવી; અને આ વારંટની રૂએ તમે જે કશું હોય તે બાબતનો શેરો, એ વારંટ બજાવવામાં આવે એટલે તુરત, લખાને તે પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે.

તારીખ માંહે સન ૧૮

(મોહોર.)

(સહી.)

૩૮.—તિરસ્કારના કેટલાએક મુકદમામાં જ્યારે દંડની શિક્ષા કરવામાં આવે ત્યારે કેદ કરવાનું વારંટ.

(૪૮૦મી કલમ જુઓ.)

ની તુરંગતા સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ (અથવા કીપર) જોગ.

આજ રોજ મારી આગળ બેસેલી કોર્ટમાં (આ ટુકાણે ગુનેહગારનું નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું) કોરટની સમક્ષ (અથવા દેખતાં) બાણી બોલને તિરસ્કાર કર્યા; અને એ પ્રમાણે કરેલા તિરસ્કાર માટે રૂપિયાનો દંડ આપવાની, અથવા તે આપવામાં કમુર કરે તો (આ ટુકાણે મહિના અથવા દિવસની સંખ્યા લખવી) ની મુદત સુધી આસાન કેદ ભોગવવાની, શિક્ષા સદરહુ (આ ટુકાણે ગુનેહગારનું નામ લખવું) ની ઉપર કોરટે કરાવી છે;

વાસ્તે આ વારંટથી તમને સદરહુ સુપરિન્ટેન્ડેન્ટને (અથવા કીપરને), અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે સદરહુ (આ ટુકાણે ગુનેહગારનું નામ લખવું) ને આ વારંટ સુધાં તમારા હવાલામાં લેવો, અને તેને સદરહુ તુરંગમાં સદરહુ (આ ટુકાણે કેદની મુદત લખવી) ની મુદત સુધાં સહી સત્તામત રાખવો. પણ જે તે મુદત પુરો થતાં પહેલાં સદરહુ દંડ આપવામાં આવે તો પછી તેમ કરવું નહીં; અને તે દંડ પોહિચિથી તુરત તમારે તેને છોડી દેવો, અને આ વારંટ કેવી રીતે બજાવ્યું તેનો શેરો લખીને તે પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે.

તારીખ માંહે સન ૧૮

(મોહોર.)

(સહી.)

૩૯.—જવાબ દેવાની ના કેહેનારા શાહેદને કેદ કરવાનું માજિસ્ટ્રેટનું અથવા જડજનું વારંટ.

(૪૮૫મી કલમ જુઓ.)

(આ ટુકાણે કોરટના અમલદારનું નામ તથા તેનો હુદો લખવો) જોગ.

આ ટુકાણે નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું) ને શાહેદ દાખલ સમન કરવામાં આવેલો (અ-

થવા આ કોરટની આગળ આણેલી) અને એક ગુનોહ થવાનું કહેવામાં આવેલું તે ગુનાહની ચો કથી વખતે શહેરી આપવાનું તેને આજ રોજ ફરમાવવામાં આવેલું તે છતાં સદરહુ કહેવામાં આવેલા ગુનાહ સંબંધી તેને પછીને દફતરમાં ખરાબર લખાવ કરેલા એક અમુક સવાલનો (અથવા અમુક સવાલોના) જવાબ દેવાની તેણે ના કહી, અને એ પ્રમાણે ના કહેવાનું કાંઈ પણ વાજબી કારણ કહ્યું નહીં, અને તેણે એ પ્રમાણે કરેલા તિરસ્કાર માટે તેને (આ ઠેકાણે અટકાવી રાખવાની ને મુદત ઠરાવી હોય તે મુદત લખવી) સુધી પેહરામાં અટકાવી રાખવાની શિક્ષા ઠરાવી છે;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને પેહરામાં લેવો, અને દિવસની મુદત સુધી તેને તમારા હવાલામાં સહી સન્નામત રાખવો, પણ જો દરમિયાનમાં તે જાણની આપવાને અને તેને પુછેલા સવાલોના જવાબ દેવાને કબુલ થાય તો પછી તેમ કરવું નહીં, અને સદરહુ દિવસોમાંના છેલા દિવસે, અથવા સદરહુ કબુલત જાણવામાં આવે એટલે તાબડતોબ, તેનો કાયદા પ્રમાણે ત-જવીજ કરવામાં આવે એટલા માટે તેને આ કોરટની આગળ આણવો; અને આ વારંટ કેવી કેવી રીતે બજાવ્યું તેનો શેરો બખીને તે પાછું મોકલવું,

મારી સહી તથા કોરટની મોહર કરીને આપ્યું છે;

તારીખ માહિ સને ૧૮

(મોહર.)

(સહી.)

૪૦.—ગુજરાતનું લવાજમ આપવામાં કસુર થએથી કેદ કરવાનું વારંટ.

(૪૮૮મી કલમ ગુ.ઓ.)

ની તુરંગના સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ (અથવા કીપર) જોગ.

(આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું તથા રહેવાનું ઠેકાણું લખવું) ની પાસે પોતાની ઓરતનું (આ ઠેકાણે નામ લખવું) [અથવા પોતાનું બાળક (આ ઠેકાણે નામ લખવું) (આ ઠેકાણે કારણ લખવું)ના સમખથી પોતાની મેળે પોતાનું ગુજરાત ચલાવવાને અશક્ત છે તે બાળકનું] ગુજરાત ચલાવવાની જોઈએ તેટલી દ્રવ્ય શક્તિ છે, અને તેણે તેમ ન કરવાની ગફલત કરી છે (અથવા ના કહી છે.) એવું મારી આગળ સાબિત થયું છે અને સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને યોગ્ય રીતે હુકમ કરીને ફરમાવ્યું છે કે તમારે તમારી સદરહુ ઓરતને (અથવા બાળકને) ગુજરાત બદલ રૂપિયાની રકમનું લવાજમ દર મહીને આપવું, અને વળી એવું સાબિત થયું છે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) સદરહુ હુકમ જાણી જોઈને ગણકાર્યો નથી અને મહિના (અથવા મહિનાઓ)નાં લવાજમની રકમના રૂપિયા આપવામાં કસુર કરી છે: અને તે ઉપરથી એક હુકમ કરીને એવું ઠરાવ્યું છે કે તેણે ની મુદત સુધી સદરહુ તુરંગમાં આસાન (અથવા સખત મજૂરી સાથે) કેદ બોગવવી;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને સદરહુ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટને (અથવા કીપરને) અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને આ વારંટ મુદત સદરહુ તુરંગમાં તમારા પેહરામાં લેવો, અને ત્યાં સદરહુ હુકમ કાયદા પ્રમાણે અમલમાં આવવો; અને આ વારંટ કેવી રીતે બજાવ્યું તેનો શેરો બખીને તે પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે,
તારીખ માહે સન ૧૮
(મોહોર.)

(સહી.)

૪૧.—જમિ તથા વેચાણ કરીને ગુજરાતનું લવાજમ જવરીથી અપાવવા બાબતનું કારંટ.

(૪૮૮મી કલમ ગુઓ.)

(આ ઠેકાણે જે પોલીસ અમલદારે અથવા બીજા શખ્સે તે વારંટ બજાવવાનું હોય તેનું નામ તથા હુદો લખવો) જોગ.

(આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને જોગ્ય રીતે હુકમ કરીને ફરમાવ્યું છે કે તમારે તમારી સદરહુ ઓરતને (અથવા બાળકને) ગુજરાત બદલ રૂપિયાની રકમનું લવાજમ દર મહીને આપવું, અને સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) એ સદરહુ હુકમ જાણી જોઈને ગણકાર્યો નથી અને મહિના (અથવા મહિનાઓ) નાં લવાજમની રકમનાં રૂપિયા આપવામાં કસુર કરી છે;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ની જે જંગમ મિલકત જલદામાં જડે તે તમારે લઈને જમ કરવી, અને જો સદરહુ જપતી કરેલા પછી (આ ઠેકાણે આપેલા દિવસ અથવા કલાકની સંખ્યા લખવી) માહે (અથવા તાબડતોબ) સદરહુ રકમ આપવામાં ન આવે તો તમારે તે જમ કરેલી જંગમ મિલકત અથવા તેમાંની જેટલી સદરહુ રકમ પૂરી કરી આપવાને બસ થાય તેટલી વેચવી; અને આ વારંટ બજાવવામાં આવે એટલે તુરત તમે તેની રૂએ જે કર્યું હોય તેનો શેરો લખીને તે પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે.

તારીખ માહે સન ૧૮
(મોહોર.)

(સહી.)

૪૨.—માજીસ્ટ્રેટની આગળ પ્રથમ ચોકસી કરતી વખતે ખત તથા જામીન ખત.

(૪૯૧ મી અને ૪૯૯મી કલમ ગુઓ.)

હું, (આ ઠેકાણે નામ લખવું), (આ ઠેકાણે જગા લખવી) નો રહેવાસી ના ગુનાહનું તોહિમત મારી ઉપર મુકીને મને (જેમ હોય તે પ્રમાણે લખવું) ના માજીસ્ટ્રેટની આગળ આણીને તેમની કોરટમાં તથા શેસન કોરટમાં જરૂર પડે તો હાજર થવા સાથે તારણ આપવાનું મને ફરમાવ્યા ઉપરથી બંધાઈ છું કે સદરહુ માજીસ્ટ્રેટની કોરટમાં સદરહુ તોહિમતની પ્રથમ ચોકસી ચાલે ત્યારે દરરોજ હું હાજર રહીશ, અને જો તે મુકદ્દમા સેશન કોરટની પાસે ધનસાફ થવા સાથે મોકલવામાં આવે તો મારી ઉપર મુકેલાં તોહિમતનો જવાબ દેવાને બ્યારે ફરમાવવામાં આવે ત્યારે સદરહુ કોરટની આગળ હું હાજર હોઈશ તથા હાજર થઈશ, અને આ બાબતમાં જોહું કસુર કરું તો હું બંધાઈ છું કે મલીકા માઆઝમા રાણી સાહેબ કૈસરે હિંદને રૂપિયાની રકમ મારે ગુનેહગારીમાં આપવો.

તારીખ માહે સન ૧૮

(સહી.)

આ ઉપરથી હું એકરાર કરું છું (અથવા અમે દરએકજણ એકઠા તથા જુદા જુદા એકરાર કરીએછીએ) કે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) નો હું જમીન યાજીદું (અથવા અમે જમીન યજીએ છીએ) કે તેની ઉપર જે ગુનાનું તોહમત મુક્યું છે તે ગુનાનો પ્રથમ ચોકસી આણે ત્યારે દરરોજ ની કોરટમાં તે હાજર રહેશે, અને જો તે મુકદ્દમો સેશન કોરટની પાસે ધન-સાફ થવા સાર મોકલવામાં આવે તો તેની ઉપર મુકેલાં તોહમતનો જવાબ દેવાને તે સદરહુ કોરટ ની આગળ હાજર હશે તથા હાજર થશે અને એ બાબતમાં જો તે કસુર કરે તો હું બંધાજી છું (અથવા અમે બંધાજીએછીએ) કે મલીકા માઆઝમાં રાણીસાહેબ કૈશરેહીદને રૂપિયાની રકમ મારે (અથવા અમારે) ગુનેગારીમાં આપવી.

તારીખ માહે

સન ૧૮

(સહી.)

૪૩.—તારણુ આપવામાં કસુર થયેથી કેદ કરેલા રાખસને છોડી મુકવાનું વારંટ.

(૫૦૦ મી કલમ જુઓ.)

ની તુરંગના સુપરિન્ટેન્ડન્ટ (અથવા કીપર) જોગ (અથવા બીજા જે અમલદારના હવાલામાં તે શખસ હોય તે અમલદાર) જોગ.

(આ ઠેકાણે કેદોનું નામ લખવું તથા તેનું વર્ણન કરવું) ને

ની

તારીખનાં આ કોર્ટનાં વારંટની રૂએ તમારે હવાલે કરવામાં આવેલો, અને ત્યાર પછી તેણે ફાજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદાની ૪૯૯મી કલમ મુજબ પોતાના જમીન (અથવા જમીનો) સાથે એક ખત યોગ્ય રીતે લખી આપ્યું છે ;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને બીજી કોઈ બાબત સાર અટકાવી રાખવો યોગ્ય નહીં હોય તો તેને તમારા હવાલામાંથી તાબડતોબ છોડી મુકવો.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે.

તારીખ માહે

સન

(સહી.)

૪૪.—ખતનો અમલ જખરીથી કરાવવા માટે જમિનું વારંટ.

(૫૧૪મી કલમ જુઓ.)

નું પોલીસ-થાણું જે પોલીસ અમલદારના હવાલામાં હોય તે પોલીસ અમલદાર જોગ. (આ ઠેકાણે જે શખસ હોય તેનું નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું તથા તેનું રહેવાનું ઠેકાણું લખવું) પોતાના મુચલકાની રૂએ (આ ઠેકાણે જે પ્રસંગ હોય તે લખવો) હાજર થવામાં કસુર કરી છે, અને તે સદરહુ કસુરને બીધે મલીકા માઆઝમાં રાણીસાહેબ કૈસરે હિંદને (આ ઠેકાણે ખતમાહેનો દંડ લખવો) રૂપિયાની રકમ ગુનેગારીમાં આપવાને પાત્ર થયો છે ;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ની જે જંગમ મિલકત

જિલ્લામાં

તમને જડે તે જંગમ મિલકત લઇને તથા અટકાવી રાખીને તમારે જન્મ કરવી, અને જો સદરહુ રકમ વધુ દિવસમાંહે આપવામાં ન આવે તો એ પ્રમાણે જન્મ કરેલી મિલકત અથવા તેમાંની જેટલી ઉપર કહેલી રકમ વસુલ કરવાને બસ થાય તેટલી મિલકત તમારે વેચવી, અને આ વારંદ બજાવવામાં આવે એટલે તુરત તેની રૂએ તમે જે કુર્ચુ હોય તેનો શેરો તમારે બખી મોકલવો.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે,

તારીખ માહે
(મોહોર.)

સન ૧૮

(સહી.)

૪૫—ખતની શરત તોડેથી જામીનને નોટીસ.

(૫૧૪ મી કલમ જુઓ.)

ના રહેવાથી

જોગ.

તમે તારીખ માહે સન ૧૮ ને રોજ (આ ઠેકાણે જગા લખવી) ના રહેવાથી (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ના જામીન થયલા કે તે ની તારીખે આ કોરટની આગળ હાજર થશે, અને તમે બંધાયલા કે તે તેમાં કસુર કરશે તો હું મલીકા માઆઝમા રાણી સાહેબ કૈશરેહોદને રૂપિયાની રકમ ગુનેગારીમાં આપીશ; અને સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) આ કોરટની આગળ હાજર થવામાં કસુર કરી છે, અને સદરહુ કસુરના કારણથી તમે સદરહુ રૂપિયાની રકમ ગુનેગારીમાં આપવાને પાત્ર થયાછો;

વાસતે તમને આ ઉપરથી ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે સદરહુ દંડ આપવો અથવા સદરહુ રકમ તમારી પાસે શા સાફ જખરીથી નહીં અપાવવી જોઈએ તેનું કારણ આ તારીખથી દીવસમાંહે બતાવવું.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે,

તારીખ માહે
(મોહોર.)

સન ૧૮

(સહી.)

૪૬.—સારી રીતે ચાલવા બાબતનાં ખતની શરત તોડ્યા વિશે જામીનને નોટીસ.

(૫૧૪ મી કલમ જુઓ.)

ના રહેવાથી

જોગ

તમે તારીખ માહે સન ૧૮ ને રોજ એક ખત લખી આપીને (આ ઠેકાણે જગા લખવી) ના રહેવાથી (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ના જામીન થયલા કે તે ની મુદત મુધી સારી રીતે ચાલશે અને તમે બંધાયલા કે તે એ બાબતમાં કસુર કરશે તો હું રૂપિયાની રકમ મલીકા માઆઝમા રાણી સાહેબ કૈશરેહોદને ગુનેગારીમાં આપીશ; અને તમે એ પ્રમાણે જામીન થવા ત્યાર પછી (આ ઠેકાણે જે ગુનો થયો હોય તે મુખતેસરમાં લખવો) નો ગુનો કરવામાં આવેલો તે ગુનો સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ની ઉપર સાબીત થયાનો ઠરાવ કરવામાં આવ્યો છે, જેથી તમારા જામીન ખતની શરત તોડવામાં આવી છે;

વાસતે તમને આ ઉપરથી ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે સદરહુ રૂપિયાનો દંડ આપવો, અથવા તે સા સાફ નહીં આપવો જોઈએ તેનું કારણ દીવસ માહે બતાવવું.

મારી સહી તથા કોર્ટની મોહોર કરીને આપી છે, તારીખ (મોહોર.)

માહે સન ૧૮
(સહી)

૪૭.—જામીનની ઉપર જમિનું વારંટ.

(૫૧૪મી કલમ જુઓ.)

(આ ઠેકાણે ખતની શરત લખવી)

જોગ.

એ હાજર થવા બાબત

(આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું તથા રહેવાનું ઠેકાણું લખવું) જામીન તરફે અંધાપો છે, અને સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) કસુર કરી છે, અને તેથી તે (આ ઠેકાણે ખતમાં હિંદનો દંડ લખવો) રૂપિયાની રકમ મલિકા માઆઝમાં રાણીસાહેબ કેસરેહિંદનો આપવાને પાત્ર થયો છે ;

વાસ્તે તમને આ ઉપરથી અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું)ની જે જંગમ મિત્રકત જિલ્લામાં તમને જો તે લઈને તથા અટકાવી રાખીને તમારે જામ કરવી ; અને જો સદરહુ રકમ ત્રણ દિવસમાં આપવામાં ન આવે તો એ પ્રમાણે જામ કરેલી મિત્રકત અથવા તેમાંની જેટલી ઉપર કહેલી રકમ વસુલ કરવાને બસ થાય તેટલી મિત્રકત તમારે વેચવી, અને આ વારંટ બજાવવામાં આવે એટલે પુરત તેની રૂએ તમે જે કર્યું હોય તેનો શેરો લખી મોકલવો.

મારી સહી તથા કોર્ટની મોહોર કરીને આપ્યું છે, તારીખ માહે

સન ૧૮

(મોહોર.)

(સહી)

૪૮.—જે તોહોમતવાળા શખસના જામીન લીધા હોય તેના જામીનને કેદ કરવાનું વારંટ

(૫૧૪મી કલમ જુઓ.)

ની દિવાની પુરંગના સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ (અથવા કીપર) જોગ.

(આ ઠેકાણે ખતની શરત લખવી)

એ હાજર થવા બાબત

(આ ઠેકાણે જામીનનું નામ લખવું તથા તેનું વર્ણન કરવું) જામીન તરફે અંધાપો છે, અને સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) એ બાબતમાં કસુર કરી છે, જેથી સદરહુ ખતમાં લખેલા દંડ ઉપર મલિકા માઆઝમાં રાણીસાહેબ કેસરેહિંદનો દાવો થયો છે ; અને સદરહુ (આ ઠેકાણે જામીનનું નામ લખવું) ને યોગ્ય નોટિસ આપ્યા છતાં તેણે સદરહુ રકમ આપવામાં તેમજ તે રકમ એનો પાસે શા સાર જામરીથી નહીં અપાવવી જોઈએ તેનું પૂરતું કારણ બતાવવામાં કસુર કરી છે, અને તેની જંગમ મિત્રકતની જમિન તથા વેચાણથી સદરહુ રકમ વસુલ થઈ શકતી નથી, અને (આ ઠેકાણે મુદત વિશેષ કરીને લખવી) સુધી તેને દિવાની પુરંગમાં કેદ રાખવાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો છે ;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને, સદરહુ સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ (અથવા કીપરને), અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને આ વારંટ મુદત તમારા હવાલામાં લેવો અને તેને સદરહુ (આ ઠેકાણે કેદની મુદત લખવી) સુધી સદરહુ પુરંગમાં સહી સલામત રાખવો, અને આ વારંટ કેવી રીતે બજાવ્યું તેનો શેરો લખીને તે પાકું મોકલવું.

મારી સહી તથા કોર્ટની મોહોર કરીને આપ્યું છે, તારીખ માહે સન ૧૮
(મોહોર.) (સહી.)

૪૯.—સુલેહ રાખવા આપતનાં ખતની સરત તોડ્યા વિશે મુખ્યને નોટીસ. •

(૫૧૪મી કક્કમ જુઓ.)

(આ ડોકાણે નામ લખવું તથા વરણન કરવું તથા રહેવાનું ડોકાણું લખવું) જોગ.

• તારીખ માહે સન ૧૮ ને રોજ તમે (આ ડોકાણે તે ખતમાં જેમ હોય તેમ લખવું) નહીં કરવા આપતનું ખત લખી આપેલું, અને તે મોહોરની શરત તોડ્યાની સાબિતી મારી આગળ આપવામાં આવી છે અને દફતરમાં બરાબર દાખલ કરવામાં આવી છે.

વાસ્તે તમને આ ઉપરથી ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે રૂપિયાનો સદરહુ દંડ આપવો, અથવા તે શા સાફ તમારી પાસે જામશેથી નહીં અપાવવો જોઈએ તેનું કારણ દિવસ માહે મારી આગળ બતાવવું. તારીખ માહે સન ૧૮
(મોહોર.) (સહી.)

૫૦.—સુલેહ રાખવા આપતનાં ખતની સરત તોડેથી મુખ્યની મિલકત જમા કે-

રવા આપતનું વારંટ.

(૫૧૪ મી કક્કમ જુઓ.)

ના પોલીસ-થાણાના (આ ડોકાણે પોલીસ-અમલદારનું નામ તથા હુદો લખવો) જોગ.

તારીખ માહે સન ૧૮ ને રોજ (આ ડોકાણે નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું) સુલેહનો બંધ નહીં કરવા વગેરે (ખતમાં હોય તે પ્રમાણે લખવું) આગળ રૂપિયાની રકમનું ખત લખી આપીને બંધાએલો, અને સદરહુ ખતની શરત તોડ્યાની સાબિતી મારી આગળ આપવામાં આવી છે તથા યોગ્ય રીતે દફતરમાં દાખલ કરવામાં આવી છે; અને સદરહુ (આ ડોકાણે નામ લખવું) ને નોટીસ આપીને ફરમાવવામાં આવ્યું છે કે સદરહુ રકમ શા સાફ નહીં આપવી જોઈએ તેનું કારણ તમારે બતાવવું, અને તેમ કરવામાં તેમજ સદરહુ રકમ આપવામાં તેણે કશું કરી છે;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે સદરહુ (આ ડોકાણે નામ લખવું) ની રૂપિયાની કિંમતની જે જંગમ મિલકત

જિલ્લામાં તમને જડે તે તમારે લઈને જમ કરવી, અને જો સદરહુ રકમ માહે આપવામાં ન આવે તો જે પ્રમાણે જમ કરેલી મિલકત અથવા તેમાંની જેટલી સદરહુ રકમ વસુલ કરવાને બસ થાય તેટલી મિલકત તમારે વેચવી; અને આ વારંટ બજાવવામાં આવે એટલે તુરત તેની રૂએ તમે જે કશું હોય તેનો શેરો લખી મોકલવો.

મારી સહી તથા કોર્ટની મોહોર કરીને આપ્યો છે,

તારીખ માહે સન ૧૮

(મોહોર.)

(સહી.) •

પર.—સુલેહ રાખવા બાબતનાં ખતની શરત તોડેથી કેદનું વારંત.

(૫૧૪ મી કલમ જુઓ.)

ની દિવાની તુરંગના સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ (અથવા કીપર) જોગ.

(આ ડેકાણે નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું) સુલેહ રાખવા બાબત પોતે લખી આપેલાં ખતની શરત તોડીએ એવી સાબિતી મારી આગળ આપવામાં આવીએ તથા યોગ્યરીતે દફતરમાં દાખલ કરવામાં આવીએ તેથી તે મજીસા માઆઝમા રાણીસાહેબ કેસરેહિંદને રૂ-પિયાની રકમ ગુન્ટેગારીમાં આપવાને પાત્ર થયોએ; અને સદરહુ (આ ડેકાણે નામ લખવું) સદરહુ રકમ આપવાનું અથવા તે શા સાર નહીં આપવી જોઈએ તેનું કારણ ખતાવવાનું તેને યોગ્ય રીતે ફરમાવેલું તે છતાં તેમ કરવામાં કસુર કરીએ, અને તેની જંગમ મિલકત જપ્ત કરીને તે રકમ વસુલ કરી શકાતી નથી, અને સદરહુ (આ ડેકાણે નામ લખવું) ને (આ ડેકાણે કેદની મુદત લખવી) ની મુદત સુધી દિવાની તુરંગમાં કેદ રાખવાનો હુકમ કરવામાં આવ્યોએ;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને સદરહુ દિવાની તુરંગના સુપરિન્ટેન્ડેન્ટને અથવા કીપરને) અધિકાર આપવામાં આવેએ તથા ફરમાવવામાં આવેએ કે તમારે સદરહુ (આ ડેકાણે નામ લખવું) ને આ વારંત સુધાં તમારા હવાજામાં લેવો, અને તેને સદરહુ (આ ડેકાણે કેદની મુદત લખવી) ની મુદત સુધી સદરહુ તુરંગનાં સહી સજામત રાખવો, અને આ વારંત કેવીરીતે બળવું તેનો શેરો લખીને તે પાછું મોકલવું.

મારો સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે.

તારીખ માંહે

સન ૧૮

(મોહોર.)

(મહી.)

પર.—સારીરીતે ચાલવા બાબતનાં ખતની શરત તોડેથી જપ્તિ તથા વેચાણ કરવાનું વારંત.

(૫૧૪મી કલમ જુઓ.)

નું પોલીસ-થાણું જે પોલીસ-અમલદારના હવાજામાં હોય તે પોલીસ-અમલદાર જોગ.

(આ ડેકાણે મુખ્યનું નામ વગેરે લખવું) સારી રીતે ચાલે તે બાબત (આ ડેકાણે નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું તથા રહેવાનું ડેકાણું લખવું) તારીખ માંહે

સન ૧૮ ને રોજ

રૂપિયાની રકમનું ખત લખી આપીને તારણ આપેલું,

અને સદરહુ (આ ડેકાણે નામ લખવું)

નો ગુન્ટેા કર્યાની સાબિતી મારી આ-

ગળ આપવામાં આવીએ તથા યોગ્યરીતે દફતરમાં દાખલ કરવામાં આવીએ, જેથી સદરહુ ખતની શરત તોડવામાં આવીએ; અને સદરહુ (આ ડેકાણે નામ લખવું) ને નોટિસ આપીને ફરમાવવામાં આવ્યું છે કે સદરહુ રકમ શા સાર નહીં આપવી જોઈએ તેનું કારણ તમારે ખતાવવું, અને તેણે એ મુજબ કરવામાં તેમજ સદરહુ રકમ આપવામાં કસુર કરીએ;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે સદરહુ (આ ડેકાણે નામ લખવું) ની રૂપિયાની કીમતની જે જંગમ મિલકત તમને જિલામાં જડે તે લઈને તમારે જપ્ત કરવી, અને જો સદરહુ રકમ માંહે આપવામાં

ત આવે, તો એ પ્રમાણે જમ કરેલી મીઠકત અથવા તેમાંની જેટલી સદરહુ રકમ વસુલ કરવાને
અસ થાય તેટલી મીઠકત તમારે વેચવી, અને આ વારંટ બજાવવામાં આવે એટલે પુરત તેની
રકમને તમે જ કર્યું હોય તેનો શેરો લખી મોકલવો.

મારી સહી તથા કોર્ટની મોહર કરીને આપ્યો છે,

તારીખ માટે

સન ૧૮

(મોહર.)

(સહી.)

૫૩.—સારી રીતે ચાલવા બાબતનાં ખતની સરત તોડેથી કેદ કરવાનું વારંટ.

(૫૧૪ મી કલમ જુઓ.)

ની દિવાની પુરંગના સુપરીન્ટેન્ડેન્ટ (અથવા કીપર) જોગ.

(આ ડેકાણે મુખ્યનું નામ વગેરે લખવું) સારી રીતે ચાલે તે બાબત (આ ડેકાણે નામ લખવું તથા વરણ કરવું તથા રહેવાનું ડેકાણું લખવું) તારીખ માટે સન ૧૮

ને રોજ

રૂપિયાની રકમનું ખત લખી આપીને તારણ આપેલું અને સદરહુ ખતની શરત તોડ્યાની સાચીની મારી આગળ આપવામાં આવી છે તથા યોગ્ય રીતે દફતરમાં દાખલ કરવામાં આવેલું, જેથી સદરહુ (આ ડેકાણે નામ લખવું) મનોદા માઆઝમા રાણીસાહેબ કેસરે હિંદને

રૂપિયાની રકમ ગુલેશારીમાં આપવાને પાત થયા છે; અને સદરહુ રકમ આપવાનું અથવા તે આ સાફ નહીં આપવી જોઈએ તેનું કારણ બતાવવાનું તેને યોગ્ય રીતે ફરમાવવામાં આવેલું તે છતાં તેમ કરવામાં તેણે કસુર કરીછે, અને તે રકમ તેની જંગમ મિલકત જમ કરીને વસુલ થઈ શકતી નથી, અને સદરહુ (આ ડેકાણે નામ લખવું) ને (આ ડેકાણે કેદની મુદત લખવી) ની મુદત મુધી દિવાની પુરંગમાં કેદ રાખવાનો હુકમ કરવામાં આવ્યોછે;

વારંટે આઉપરથી તમને સદરહુ સુપરીન્ટેન્ડેન્ટ (અથવા કીપરને) અધીકાર આપવામાં આવેછે તથા ફરમાવવામાં આવેછે કે તમારે સદરહુ (આ ડેકાણે નામ લખવું) ને આ વારંટ મુદતમાં તમારા હવાલામાં લેવા, અને તેને સદરહુ (આ ડેકાણે કેદની મુદત લખવી) ની મુદત મુધી સદરહુ પુરંગમાં સહી સજામત રાખવો; અને આ વારંટ કેવી રીતે બજાવ્યું તેનો શેરો લખીને તે પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કોર્ટની મોહર કરીને આપ્યું છે.

તારીખ માટે

સન ૧૮

(મોહર.)

(સહી.)

(સહી.) આર. જે. કાસ્થેવેટ,

આફિશિએટિંગ સેક્રેટરી નિસબત ઇંડિયા સરકાર.

(True Translation.)

S. P. PANDIT,

Oriental Translator to Government.

ઈંડિયાના ગવરનર જનરલ ઇનકાઉનસિલનો હેઠળ લખેલો આક્ટ ગવરનર જનરલ સાહેબે સન ૧૮૭૯ ના નવેમ્બર મહીનાની ૧૪ મી તારીખે ગંજીર કર્યો તે સ-
 • ધળા લોકોને જાહેર થવા સાથે જાપાનીને પ્રતિધ કર્યો છે.

સન ૧૮૭૯ નો આક્ટ ૨૧ મો

બ્રિટિશ ઈંડિયા ખાહારની જગ્યાએ જે ગુના થાય તે ગુનાહનો ઇનશાફ કરવા •
 ખાખત અને ગુનહેગારોને સ્વાખીન કરવા ખાખત નિયમ કરાવવા ખાખતનો આક્ટ.

તહનામાં ઉપરથી તથા કલમખંધી ઉપરથી તથા કરારનામાં ઉપરથી તથા સનંદ
 ઉપરથી. | ઉપરથી તથા રૂઠો ઉપરથી તથા અપ્રતિખંધ વહિવટ હ-

પરથી અને કાયદાસર ખીજા સાધન ઉપરથી ઇંડિયાના
 ગવરનર જનરલ ઇનકાઉનસિલને બ્રિટિશ ઈંડિયાની હદ ખાહારની ધણીએક જગ્યાએ
 અધિકાર અને હકુમત છે વાસ્તે;—અને તે અધિકાર અને હકુમત ગવરનર જનરલ
 ઇનકાઉનસિલના હકુમત પ્રમાણે કામ કરનારા પોલીસીફર્લ એજન્ટ તથા ખીજાએક વ-
 ખતે વખતે આપવામાં આવીએ વાસ્તે;—અને તે અધિકાર અને હકુમત અલાવવા
 ઉપર અને ખીજાને આપવા ઉપર બ્રિટિશ ઈંડિયાના કાયદાનો નિરખંધ કેટલો છે
 અને તેને તે કાયદાનો આધાર કેટલો છે તે ખાખત શક પડ્યો છે વાસ્તે;—અને તે
 શક દુર કરવા સાથે અને તે અધિકાર અને હકુમત અલાવવા ખાખતના અને ખીજાને
 આપવા ખાખતના અને રાણીની રમયત બ્રિટિશ ઈંડિયાની હદ ખાહાર ગુનાહ કરે તે
 ખાખતના અને ગુનહેગારોને સ્વાખીન કરવા ખાખતના કાયદા એકઠા કરીને સુધારવા
 સાથે સન ૧૮૭૯ નો પરરાજમંહેની હકુમત ખાખતનો અને પરરાજના ગુનહેગારોને તે
 એની સરકારને સ્વાખીન કરવા ખાખતનો આક્ટ પસાર કર્યો હતો; અને તે આ-
 ક્ટ ૨૬ કર્યો અને હેઠળ લખેલા સુધારા સાથે કરીયા કરાવવો પણ ચોખ્ખ છે વાસ્તે
 હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કરાવ્યું છે;—

ખાખ ૧ લો. પ્રથમ નિયમો.

૧. આ આક્ટને “સન ૧૮૭૯ નો પરરાજમંહેની હકુમત ખાખતનો અને ગુનહેગાર
 હંકુ નામ. | રોને સ્વાખીન કરવા ખાખતનો આક્ટ” કેહેવો.

આક્ટ કોહાંકોહાં લાયક છે. | આ આક્ટ આખા બ્રિટિશ ઈંડિયાને,

બ્રિટિશ ઈંડિયાની હદ ખાહાર રાણીની હિંદુસ્થાનની દેશી રમયત હોય તે સધળી
 રમયતને, અને રાણી સાહેબની સાથે દોસ્તી રાખનારા હિંદુસ્થાન મંહેના રાજાએકાના
 અને સંસ્થાનેના મુલકમાં રાણીની વિલાયતી રમયત હોય તે સધળી રમયતને લાયક છે.

શરૂઆત. | અને આ આક્ટ કર્યો એટલે અમલમાં આવશે.

ખીજા કાયદા તથા તહના | પણ ગુનહેગારોને સ્વાખીન કરવા ખાખતનો જે વખતે
 મોં રાખ્યો. | જે કાયદો અથવા તહનામાં અમલમાં હશે તે કાયદાના
 અથવા તહનામાં કરાવને આ આક્ટના કોઈ પણ કરાવથી ખાખ આવતા નથી એમ

સમજવું; અને સરકાર પ્રકારના કોઈ કાયદા અથવા તહતામું જે જે બાબતમાં લાગુ છે તે તે બાબતમાં તે કાયદામાં અથવા તહતામમાં કસ્ટોડી રીત પ્રમાણે કામ ચલાવવું જોઈએ.

૨. સન ૧૮૭૨ નો પરમાજ માહેની હકુમત બાબતનો અને પરમાજના યુનિયોનારને ૨૬ ફરવું.

તેઓની સરકારને સ્વાધીન કરવા બાબતનો આક્ટ ૨૬ ફરવું છે; પણ આણ હોય એવી, તે આક્ટ ઉપરથી જે નેમણુંક કરી હશે તે સધળી નેમણુંકો જે અધિકાર આપ્યા હશે તે સધળા અધિકાર, જે દાખલા આપ્યા હશે તે સધળા દાખલા જે માગણી તથા કાનુન કરી હશે તે સધળી માગણી તથા કાનુન અને આણ હોય એવી જે જાહેરનામું, સમન્સ, વારંટ, ફકમ તથા તાકીદ કરી હશે તે સધળા જાહેરનામું, સમન્સ, વારંટ ફકમ અને તાકીદ, આ આક્ટને અનુસરીને હશે તેથી સુધી તે આ આક્ટ પ્રમાણે કરાશે તથા આપ્યા છે તથા કરી છે એમ સમજવું. અરથની કલમ.

૩ આ આક્ટમાં આગલા પાછલા સંબંધથી બાંધ આવતો નહોતો;—

“પોલીસીકલ એજન્ટ” આ શબ્દનો અરથ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે છે અને તે “પોલીસીકલ એજન્ટ” | શબ્દોમાં હેઠળ લખેલા અમલદારોનો સમાસ થાય છે એમ સમજવું.—

(૧) બ્રિટીશ ઇંડીયાની હદ બાહારના કોઈ સુત્રમાં અથવા જગ્યાએ હિંદુસ્થાનની બ્રિટીશ સરકારની તરફથી મુખ્ય અમલદાર હોય તે અમલદાર

(૨) કોઈ જગ્યા બ્રિટીશ ઇંડીયાનો ભાગ નહીં હોય તે જગ્યાએ આ આક્ટ પ્રમાણે પોલીસીકલ એજન્ટનો સધળો અથવા કેટલેએક અધિકાર અજાવવાને ગવરનર જનરલ ઇનકોઉન્સીલે, અથવા મદ્રાસ અથવા બુંગલો પ્રલાકના ગવરનર ઇનકોઉન્સીલે બ્રિટીશ ઇંડીયા માહેનો કોઈ અમલદાર નિમ્નો હશે તે અમલદાર; અને

“રાણીની વિભાવતી રહ્યત” આ શબ્દનો અરથ કોઈદાની કામગીરીના કા-
“રાણીની વિભાવતી રહ્યત” | યદમાં રાણીની વિભાવતી રહ્યતની વ્યાખ્યા કરી છે તે પ્રમાણે સમજવો.

બાબ ૨ નો.

બ્રિટીશ ઇંડીયા બાહારની જગ્યાએ બ્રિટીશ અમલદારોના અધિકાર.

૪. ગવરનર જનરલ ઇન કોઉન્સીલને જે વળતે જે કોઈ અધિકાર અથવા હકુમત ગવરનર જનરલને અધિ | છે તે બ્રિટીશ ઇંડીયાની હદ બાહારના હરકોઈ સુલકમાં રાર બ્રિટીશ ઇંડીયા બા | અથવા જગ્યાએ અજાવવાનો અખત્યાર અને તે અધિકાર હારની જગ્યાએ અજાવ | અને હકુમત પોતાની તજરમાં વખતે વળતે આવે તે રીતે ચા. બાબત અને તે બા | અને તેથી સુધી હિંદુસ્થાન માહેની બ્રિટીશ સરકારના હર અને આપવા બાબત. | કોઈ નોકરને આપવાનો અખત્યાર ગવરનર જનરલ ઇન કોઉન્સીલને છે.

૫. સરકાર પ્રકારનો કોઈ અધિકાર અથવા હકુમત ગવરનર જનરલ ઇનકોઉન્સીલ

તે અધિકાર અભાવવાળા | અભાવે તે બાબત અને તેઓ કોઈ માણસને અથવા કોઈ
બીજા અથવા આપણા બા | વરગતા માણસોને તે અધિકાર અને હકુમત આપે તે
બત જાહેરનામું. | બાબત અને તે માણસોએ બી રીતે કામ અભાવવું તે રીત
બાબતના જે નિયમો પ્રમાણે અથવા બીજી સરતો પ્રમાણે તેઓએ આજવું જોઈએ તે
નિયમો બાબત અથવા બીજી સરતો બાબત અને તેઓનો અધિકાર જેટલી હદમાં
અભાવતા હોય તેટલી હદ બાબત ઇંડીયા ગ્યાલેટમાં પ્રસિદ્ધ ફરજાં જાહેરનામામાં લખેલી
વાતોના અસરણ બાબત તે જાહેરનામું વિરુદ્ધ કારક પુરાવો છે એવું સમજવું.

૬. રાજીની વિભાગી રમ્યતને તેના નામથી અથવા તેના હુદના સળખથી સદર
જસ્ટિસ આફ બી પીસની | હુ પરકારના હરકોઈ મુલકમાં અથવા જગ્યાએ જસ્ટિસ આ
નીમલક તથા અધિકાર આ | ફ બી પીસ નીમવાનો અપવાર ગવરનર જનરલ ઇનકા
ને હકુમત. | જીનસીલને છે; અને તે દરમિયાન જસ્ટિસ આફ બી પીસ
ને પેટેલા વરગતા માણસરેટ જસ્ટિસ આફ બી પીસ છે અને રાજીની વિભાગી
રમ્યત છે તેઓને કોઈદારી કામ અભાવવાની રીત બાબતના કાયદા મુજબ જે અધિકાર
ર આપા છે તે સમજા અધિકાર રાજીની વિભાગી રમ્યત ઉપર, અથવા તેવી
રમ્યતની સાથે મળીને કોઈ ગુનહા કરવાનું તોહોમત કોઈ રાખસો ઉપર આવ્યું હશે તે
ઓની ઉપર કામ અભાવતી વખતે છે એવું સમજવું.

રાજીની વિભાગી રમ્યત ઉપર હકુમતવાળી કહી કોરટમાં તે જસ્ટિસ આફ
બી પીસે ઇનસાફ થવા સાફ મોકલવા તે બાબત હુકમ કરવાનો અપવાર ગવરનર
જનરલ ઇનકાજીનસીલને છે.

૭ સદરહુ પ્રકારના કોઈ મુલકમાં અથવા જગ્યાએ અને મુલક સાફ અથવા જ
હુમણાના પોલીટીકલ એ | ગા સાફ ગવરનર જનરલ ઇનકાજીનસીલે અથવા મદરાસ
જંટને તથા જસ્ટિસ આફ | અથવા મુંબઈ પ્રજાકાના ગવરનર ઇનકાજીનસીલે સને ૧૮૭૨
ધિ પીસને કાયમ કરવા છે. | ના અપરેલ મહીનાની પચાસની તારીખની અગાઉ જે
પોલીટીકલ એજંટ અને જસ્ટિસ આફ બી પીસ નીમ્યા હશે તે સમજા પોલીટીકલ
એજંટ અને જસ્ટિસ આફ બી પીસ આ આકટના ઠરાવ પરમાણે નીમ્યા છે અને ની
મ્યા હતા. અને તેઓને આ આકટના ઠરાવ પ્રમાણે હકુમત છે અને આજ સુધી હતી
એવું સમજવું.

૮ ગુનહા બાબત અને કોઈદારી ઇનસાફનું કામ અભાવવાની રીત બાબત બરી
બરીથી ઇંડીયાનો કોઈ / ડીસ ઇંડીયામાં જે વખતે જે કાયદો ચાલુ હોય તે કાયદો
દારી મપેદો બરીથી ઇંડીયા | કામ અભાવવાની રીત બાબત ગવરનર જનરલ ઇનકાજીન
ની હદબાહાર રાજીની રમ્યત | સોલ બ તો વખતે જે ફરજાં કરવાનું ફરમાવે તે ફરજાં
ત હોય તેને લાગુ કરવા બાબત. | ર મપને હેઠળ લખેલાં માણસોને લાગુ થશે.

(અ) રાજી રાજીની સાથે હોસતી રાખનારાં હાં ફરજાંના હોના રાખઓના અને
સંસધાનોના મુલકમાં રાજીની વિભાગી રમ્યત હશે તે સમજા રમ્યતને અને,

(બ) બરીથી ઇંડીયાની હદ બહારની કોઈ પણ જગ્યામાં રાજીની દેશી હાં ફરજાંના
ની રમ્યત હશે તે સમજા રમ્યતને લાગુ છે એવું સમજવું.

બાબ ૩૦૧

બરીટોસ ઇંડીયા બહારની જગ્યાએ રાણીની રક્ષિત ગુનહા કરે તે
ગુનહાની બરીટોસ ઇંડીયામાં ચોકશી.

રાણીની રક્ષિત બરીટોસ | ૬ રાણીની વીજાવતી રક્ષિત, રાણી સાહેબની સાથે દો
ઇંડીયાની હદ બહાર ગુનહા | રેવી રાજ્યના હિંદુસ્તાન મહિના દો રાજના અથવા સ
કરેલે બાબત તેઓની જવા | વસવાતના મુલકમાં જ્યારે કાંઈ ગુનહો કરે, અથવા,
બહારી.

બરીટોસ ઇંડીયાની હદ બહારની કોઈ પણ જગ્યાએ રાણીની હિંદુસ્તાનમાંની દે
શી રક્ષિત જ્યારે ગુનહો કરે.

તીયારે સદરહુ પ્રકારના ગુનહા બાબત તે માણસની તજવીજ એવી રીતે કરવી કે
તે માણસ બરીટોસ ઇંડીયા મહિની ને કોઈ જગ્યાએ જડે તે ઠેકાણે તેણે તેવા ગુન
હો કર્યો હોતો ને પ્રમાણે તેની તજવીજ થાત તે પ્રમાણે તજવીજ કરવાનો આજ
તીયાર છે.

પણ એવું કશું છે કે સદરહુ પ્રકારના કોઈ ગુનહાનાં તોહેમનની ચોકશી બિ
ચોકશી કરવા લાયક તો | રિશ્ત ઇંડીયામાં કરી નહી પણ બ્રિટિશ ઇંડીયામાં ચોકશી
હોમન છે એવો. દાખલો પો | યની નેમમાં એવું મહારા અગિયાર પ્રમાણે તોહેમન છે
લિટિલ એજન્ટે આપવો. | એવો દાખલો ને મુલકમાં ગુનહો કરવાનું કહેતા હોય તે
મુલકનો પોલિટિકલ એજન્ટ હોય અને તે લખી આપે તો બ્રિટિશ ઇંડીયામાં ચોક
શી કરી.

અને વળી એવું કશું છે કે આ કલમ પ્રમાણે કોઈ માણસ, ઊપર કાંઈ કામ
ચલાવું હોય તેથી ગુનો બ્રિટિશ ઇંડીયામાં કર્યો હોત તો તેજ ગુનહા બાબત તેજ
માણસ ઊપર આગળ બીજી વધારે કામ ચલાવવાને હરકત થઈ હોત. તે ચલાવેલાં
કામને લીધે, તેજ ગુનહો બ્રિટિશ ઇંડીયાની હદ બહારની કોઈ જગ્યાએ કરવા બાબત
આ આકટ પ્રમાણે તે માણસ ઊપર આગળ બીજી વધારે કામ ચલાવવાને હરકત થા
ય છે એવું સમજવું.

૧૦ નવમી કલમમાં કહેલા સદરહુ પ્રકારના કોઈ ગુનાની ચોકશી અથવા તજવી
જીયાનીઓની અને દશ | જ ચાલતી હોય તીયારે ને જગ્યાએ તે ગુનો કરવાનું રહે
તાવેલેની નકલ પુરાવામાં લે | તો હોય તે જગ્યામાંના અથવા જગ્યાના પોલીસીકલ એજન્ટ
વાનો હુકમ કરવાનો અધીકાર. ની આગળ અથવા મનસાફના અમલદારની આગળ જીયા
નીઓ આપી હોય અથવા દસ્તાવેજે રજુ કરવા હોય તે જીયાનીઓની અથવા દસતા
વેલેની નકલ, તે ચોકશી અથવા તજવીજ કરનારી કોરટ તે જીયાનીઓની અથવા
દસ્તાવેજેની વાત બાબત પુરાવો લેવા સાફ ને પ્રસંગે કમીશન નીમ તે પરસંગે તે કો
રટ પુરાવામાં લેવી એવું પોતાની નજરમાં આવશે તો હુકમ કરવાનો અખતીયાર સ્થા
નીક શરકારને છે.

યુનિયનના સ્વાધીન કરવા બાબત

૧૧ રાષ્ટ્રીય બીલાયતી રહી આવે નહીં હોય તેવાં પ્રાંત માણસે કોઈ સંસ્થાનમાં તે રાષ્ટ્રીય બીલાયતી રહીયે | સંસ્થાનના કાયદા નીચે યુનિયન કરવો હોય અથવા કરવો શીવાય બીજા નાણસો બી | કે એવું લાગતું હોય અને તે માણસ બીજી પ્રાંતમાં પ્રાંતમાં નાહાશી આ | નાહાશી આવે અથવા હોય ત્યારે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે હકીકતે તેને પકડીને મોકલવા | કન હશે તો તે સંસ્થાનના પોલીસીકલ એજન્ટને હેઠળ લખ્યા બાબત. | પ્રમાણે કરવા સાર વારંટ કરવાનો અગતીય રહે એટલે,—

યુનિયનના એકથી સદરહુ સંસ્થાનમાં થઈ જોઈએ એવું તે પોલીસીકલ એજન્ટની નજરમાં આવશે તો,

અને જે કામ થયાનું હોય તે કાગ બીજી પ્રાંતમાં કરવું હોય તો આ આક્ટને જોઈને પરીશીરમાં હિંદુસ્તાનના કાયદાની કલમો લખી છે તે કલમો પ્રમાણે અથવા તે કાયદાની અથવા બીજા કોઈ કાયદાની બીજી જે કલમ ગવરનર જનરલ મનકાંઠિનશીલ પ્રાંતમાં જાહેરમાં જાહેરમાં જાહેરમાં વગર વગર કહે છે તે કલમ પ્રમાણે યુનિયન થયો હોય તો,

તે માણસને પકડવા બાબત અને જે જગા વારંટમાં લખી હોય તે જગાએ વારંટમાં લખેલાં માણસને સ્વાધીન કરવા બાબત વારંટકરવાનો પોલીસીકલ એજન્ટને અગતીય રહે.

૧૨ કલમો જાણમાં તેમજ માણસે એવું લાગતું હોય તે જાણના મા વારંટ હોય તો નામનું કર | જરૂરેના નામનું તે વારંટ કરવાનો અગતીય રહે; એવું અને જો તે બંધાયું. | ને વારંટ બંધાયો બાબત જે વગર જે કાયદો આજ હોય તે કાયદામાં હાથેથી થયે તે વારંટ અમલમાં લાવવું; અને તો હોય માણસ પકડાય એટલે તેને વારંટમાં લખેલી જગાએ મોકલી દવું અને વારંટમાં લખેલા અમલદારને સ્વાધીન કરવું.

૧૩. સદરહુ પોલીસીકલ એજન્ટ કાંતે તે મુકરરમાનો પોતાની જાતે કેસલો કર પોલીસીકલ એજન્ટ પોતા | જો અથવા જે ગવરનર જનરલ મનકાંઠિનશીલ અથવા ની જાતે મુકરરમાનો ની | મદાસ મદાસના ગવરનર મનકાંઠિનશીલ અથવા મુકાલ કરવો અથવા તજવી | બાક મદાસના ગવરનર મનકાંઠિનશીલ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે જ થવા સાર માણસને | કરવા સાર તેને સામાન્ય કે વીચીર થયે તે અગતીય રહે આ-માણસ કોરટમાં મોકલવું | પ્યો હોય તો ઉપર જણાવેલા પ્રમાણે મોકલેલ માણસ રાષ્ટ્રીય હિંદુસ્તાનની દેશી રમયત હોય કે નહીં હોય તો પણ તેને જે સંસ્થાનમાં યુનિયન કરવો હોય તે સંસ્થાનની મામુલ કોરટ પાસે તજવીજ કરાવવા સાર તે કોરટને સ્વાધીન કરવું.

૧૪. રાષ્ટ્રીય હોયના મુલકના કોઈ ભાગમાં અથવા કોઈ પારકા રાજ્યના અથવા યુનેઈટ્ડ કોલોનીય સ્વાધીન કરવા | સંસ્થાનના મુલકમાં યુનિયન કરવાનું નહોતું તે માણસ બાબત બીજી સરકારના | ઉપર આજ હોય તે માણસ સ્વાધીન કરવાનું તે ભાગમાં મુલકના કોઈ ભાગમાં હ | અથવા મુલકમાં હકુમત અલાવનારા માણસો અથવા તેઓ

કુમત અમારા આજીવનમાં ના હુકમથી (ખીન માણસો) ગણતર જનરલ મનકાઉનશી
 યા મારકા દેશના રાજાને અને અમારા માણસોને સરકારને લખી માફક ત્યારે
 ખી માફક તે આપત તે અમારા કોઈ માણસોને હુકમના સ્થાનિક હુકમ
 થયો હોત તો તે અમારો અમારો કરવા આપત તેથી હુકમ આપત ન માણસોને
 તે તો હોમના આપણા આપણા ચોક્કસ કરવાનો હુકમ કરવાને ગણતર જનરલ મન
 કાઉનશીલ આપણા સ્થાનિક સરકાર (પ્રમોગ પ્રમાણ જેમ હોય તેમ) મુત્તીયાર છે.

જાણે અમારો માણસ પ્રમાણ સમગ્ર કરતા લાયક છે કે વારંદ કરતા લાયક છે,
 જે પ્રમાણ આપણા આવે તે પ્રમાણ તે માણસને પકડવા આપણ સમગ્ર અથવા વારંદ
 ઉપર કહ્યા પ્રમાણ જે માણસોને હુકમ થયો હોય તેણે કરવું. અને તે હોમના આ
 રાખણ આપણ ચોક્કસ કરવી જોઈએ અને ન ચોક્કસ કરવાનો પોતાને જે સરકાર
 હુકમ કર્યો હોય તે સરકારને તે આપણ તેણે પોષ્ટ કરવો જોઈએ. અને તો હોમના
 માણસ ઉપર કહેલી દર આપણ કરનારા માણસોને સ્વાધિન કરવું જોઈએ એવું ઉપર
 કહેલી રીપોર્ટ આપણ પછી સરકારની નજરમાં આવશે તો તે તો હોમના આ
 માણસને સંવાળીને રાખવા તથા માફકવા આપણ વારંદ કરવાને અને તે વારંદમાં
 કઈ જગ્યાએ તથા તે માણસને કહેને સ્વાધિન કરવો તે લખવાને તે સરકાર મુ-
 ત્તીયાર છે.

૬૭મી કલમના કસબ આ કલમ પ્રમાણ ચોક્કસ થાય તેને લાયક એવું સમજવું.

૧૫ બ્રિટીશ ઇન્ડિયાની આહાર કાંતપણ અમારો કરવાનું તો હોમના અથવા બેઠેમ
 બ્રિટીશ ઇન્ડિયાની આહાર જે માણસ ડીપ હોય એવું કોઈ માણસ જ્યારે બંધારે
 અમારો કરવાનું તો હોમના બ્રિટીશ ઇન્ડિયામાંના કોઈ માણસોને હુકમના સ્થળ
 આવેલા માણસને પકડ શીમમાં હશે અને એવા માણસને પકડવા આપણ કોઈ પણ
 વા સાથે કંઈ આપણમાં સંસ્થાનના પોલીસીકલ એજન્ટ અગીયારની કલમમાંના કસબ
 માણસોને વારંદ કરવું. મુજબ વારંદ કરી શકે અથવા રાહીસાહેબના મુજબના
 અથવા કોઈપણ પારકા રાજના અથવા સંસ્થાનના મુજબના કોઈ પણ ગામના રાજ
 કારનાર જે વળતે જે મા સો ચક્રવા હશે તે તે માણસને સ્વાધિન કરવાનું કહી
 શકે એવું સરકાર માણસોને લાયક ત્યારે ત્યારે તે માણસોને ચોગ્ય લાગે તો
 તેણે તે માણસને પકડવા સાથે વારંદ કરવું આ વારંદ કરવું તે હોમના લખ્યા પ્રમાણ
 હોયના કરવું; એટલે તેના હુકમના સ્થળશીમમાં તે અમારો અમારો હોત તો જે આપણી
 ઉપરથી અથવા કુશિલ ઉપરથી અને તેના ઉપરથી એવું વારંદ કરવું બાજબી
 છે એવું તેને લાગ્યું હોત તેથી આપણી ઉપરથી અથવા કુશિલ ઉપરથી અને તેના
 ઉપરથી તેણે તે કરવું.

આ કલમ પ્રમાણ વારંદ કરનારા કોઈપણ માણસોને જે સંસ્થાનના પોલી
 માણસોને પોલીસીકલ એજન્ટ એજન્ટ હોય એવા કોઈ સંસ્થાનમાં તે અમારો
 જાહેરના અમારો સંસ્થાન છે એવું લાગે અથવા તે અમારો કર્યો એવું
 સરકારને ખામી માફકની. કહેવું હશે ત્યારે પોતા અલગેલા કામની ખાતમી સરકાર
 પ્રકારના પોલીસીકલ એજન્ટને તાબડોળ આપણી જોઈએ
 અને ખીન આપણમાં પોતા અલગેલા કામ આપણ સ્થાનિક સરકારને તાબડોળ
 રીપોર્ટ કરવો જોઈએ.

૧૬. પંદરમી કલમ મુજબ કોઈ માલિકે કરેલા વારંટ ઉપરથી કોઈ માલિકને પકડાયું હશે તેને પકડયાની તારીખથી બે મહીના કરતાં વધુ

પકડેલા માલિક ઉપરકલાણી રે અટકાવી મુકવું નહીં પણ તે માલિકતરેટને સદરહુ વખતની અંદર કામ ચલાવ મુદતમાં સદરહુ પ્રકારનાં માલિકને સ્વાધીન કરવા બાબત વામાં આવે તેને છાડી મુ કોઈ સંસ્થાનના પોલીટીકલ એજન્ટ તરફથી અગીઆરમી કલમ મુજબ વારંટ પહેર્યું હશે અથવા ગવરનર જન રજ ધનકાંઉનસીલની તરફથી અથવા સ્થાનિક સરકારની તરફથી તે માલિક બાબત કંઈ પણ હુકમ પહેર્યો હશે અથવા એવા માલિકને કાયદા પ્રમાણે કોઈ પારકા રાજને અથવા સંસ્થાનને સ્વાધીન કર્યો હશે તો જુદી વાત.

સદરહુ પ્રકારનું વારંટ અથવા હુકમ પહેર્યાની અગાજી કોઈ પણ વખતે માલિકતરેટને ચોગ્ગાગેતો તેણે તોહોમતદારને છાડી મુકવો અને તોહોમતદારને છાડી મુકવો એવું સ્થાનિક સરકારે એનું વારંટ અથવા હુકમ પહેર્યાની અગાજી કોઈ પણ વખતે કરમાવ્યું હોય તો તે માલિકને માલિકતરેટ છાડી મુકવો જોઈએ.

૧૭. જમીન બાબતના કોઈદાસી કામની રીતના કાયદામાંના કરાવ પંદરમી કલમ જમીન. | પ્રમાણે પકડેલા કોઈ પણ માલિકની બાબતમાં લાયક થશે તે એ રીતે કે જે ચુનહાનું તોહોમત સદરહુ પ્રકારનાં માલિક ઉપર મુકાયું છે તે ચુનોહ તેણે ખિટીશ ઇંડીયામાં કર્યાનું તોહોમત આપ્યું હોત તો જે રીતે લાયક થાત તેજ રીતે લાયક થશે.

બાબ ૫ એ.

પરચુરણ.

૧૮. હેઠળ લખેલી વાતો બાબત વખતે વખતે કાનુન કરવાને અખતિયાર ગવરનર કાનુનો કરવાને અખતી | જનરલ ધનકાંઉનસીલને છે.

(૧) રાણીની વીલાયતી અથવા દેશી રમવાને પોલીટીકલ એજન્ટ આ આ આ-કટ પ્રમાણે કેદ કરી હોય તેઓને અટકાવી રાખવા બાબત તથા તેઓનાં લાયક બાબત અને તુરંગમાં તેઓની વ્યવસ્થા રાખવા બાબત.

(૨) તોહોમતવાળા માલિકને આ આકટ પ્રમાણે મોકલવા બાબત અને તેઓને સ્વાધીન લેવાનો ફલાણાં ફલાણાં માલિકને અધિકાર છે એ રીતે જે માલિકોના નામ વારંટમાં લખેલા હોય તે માલિકોને સ્વાધીન તે તોહોમતવાળા માલિકો કરવામાં આવે ત્યાંહાં મુખી તેઓને બંદોબસ્ત રાખવા બાબત અને તેઓનું ચુનરાત ચલાવવા બાબત અને

(૩) આ આકટની સવળી મતલબ પાર પાડવા બાબત કાનુનો કરવાનો અખતીઆર છે.

૧૬ કોઈપણ પારકા રાજતા અથવા સંસ્થાનતા મુજબમાં કોઈપણ કોરટમાં આ પારકી ફાજલની દિશામાં થતા ન્યાય સભામાં આજુ હોય એવા કોઈપણ ફાજલની આગેલ કમીસનો અમલવા પ્રકરણની બાબતમાં કોઈપણ કોરટની જગ્યાની જોડણી હશે તે કોઈપણ દિવાની પ્રકરણની બાબતમાં દિવાની ઇનશાફતું કામ ચલાવવાની રીતના બતતા કાયદાના ૨૫ મા બાબ મુજબ જે રીતે મંગાવી શકાય છે તે રીતે મંગાવી લેવાને અપીલાર છે અને તે બાબમાં કાયદાનો અર્થ કરવા તે તે ગોઠવેલા “ફૂલ આદ” હોય શબ્દમાં યુનેયાર બેપર ચલાવેલા કામનો સમાવ થતો હોય તે પ્રમાણે કરવો જોઈએ પણ એવું કયાંય છે કે આ કલમના કોઈ પણ કસબ કોઈ પણ પ્રકરણ રાજ્યકી થ પ્રકારનું હશે તે પ્રકરણની બાબતમાં લાગુછે, એમ સમજવું નહીં.

જિરીદ,

હિંદુસ્થાનમાં ફાજલની કાયદાની જે કલમો ૧૧ મી કલમમાં કહી છે તે કલમો—
૨૦૬ થી, ૨૦૮ થી, અને ૨૨૪ થી કલમ; ૨૩૨ થી કલમના આરંભથી તે ૨૬૩ થી કલમની આખર સુધીની સમગ્રી કલમો; અને ૨૯૯ થી કલમના આરંભથી તે ૩૦૪ થી કલમની આખર સુધીની સમગ્રી કલમો; અને ૩૦૭ થી, ૩૧૦ અને ૩૧૧ થી કલમ; અને ૩૨૨ થી કલમના આરંભથી તે ૩૧૭ થી કલમની આખર સુધીની સમગ્રી કલમો; અને ૩૨૩ થી કલમના આરંભથી તે ૩૩૩ થી કલમની આખર સુધીની સમગ્રી કલમો; અને ૩૪૭ થી અને ૩૪૮ થી કલમ; અને ૩૬૦ થી કલમના આરંભથી તે ૩૭૩ થી કલમની આખર સુધીની સમગ્રી કલમો; અને ૩૭૫ થી કલમના આરંભથી તે ૩૭૭ થી કલમની આખર સુધીની સમગ્રી કલમો અને ૩૭૮ થી કલમના આરંભથી તે ૪૧૪ થી કલમની આખર સુધીની સમગ્રી કલમો; અને ૪૩૫ થી કલમના આરંભથી તે ૪૪૦ થી કલમની આખર સુધીની સમગ્રી કલમો; અને ૪૪૩ થી કલમના આરંભથી ૪૪૬ થી કલમની આખર સુધીની સમગ્રી કલમો; અને ૪૬૪ થી કલમના આરંભથી તે ૪૬૮ થી કલમની આખર સુધીની સમગ્રી કલમો; અને ૪૭૧ થી કલમના આરંભથી તે ૪૭૭ થી કલમની આખર સુધીની સમગ્રી કલમો.

(True translation)

S. P. PANDIT,

Oriental Translator to Government.

સને ૧૮૭૯ નો આક્ટ ૨૧ માં પરરાજ્યના ગુનહેગારનો.

તે પરની ટીકા.

કલમ ૧.

પરરાજ્યમાં આ લોકપર કોઈદાની કામ ચાલું છે એટલાજ ફક્ત કહેવાપરથી તે લોકોને ફેહેરામાં રાખવા બ્રિટિશ માલસતરેટને અધિકાર નથી. પરરાજ્યના ગુનહેગારોને સ્વામીન કરવા બાબતના આક્ટ પ્રમાણે અકટાવી રાજેલા સગસો બાબત ચોક્કસ તજવીજ કરવામાં જો ન આવે તો તેઓને છોડી મુકવા જોઈએ. (આ ફેસલો સને ૧૮૭૨ ના પરરાજ્યના ગુનહેગારના આક્ટ નંબર ૧૧ ઉપર તા. ૨૯ મે ૧૮૭૭ ને રાજ ગુબાર્ન હાઈ કોર્ટે કબાલગીના માલસતરેટનું ત્રીમાહી ચીટર્ન તપાસ્યા પછી કરેલો છે. પણ તે આક્ટ ૨૬ થઈ તેને બદલે આ આક્ટ થવાથી આ ફેસલો અમલ દરશાવ્યો છે.)

કલમ ૯

રાણી સાહેબની દેશી પ્રજામાંના એક માણસે રાણી સાહેબની સાથે સ્નેહ રાખનારા હીંદુસ્થાનમાંના એક દેશી રાજ્યમાં રહેવાના ઘરમાં ચોરી કરી; અને તે રાણી સાહેબ સાથે સ્નેહ રાખનાર બીજા રાજ્યમાં પકડાયો (જડયો) અને તેને ત્યાંહાથી અમદાવાદ આણ્યો ક્યાં તો તે પોતે ત્યાંહાં હાજર થયો. આ અપરાધમાં ધનસાફ પીટીશ સરકારના મુલકમાં થયો જોઈએ એમ મને દેખાય છે એવો દાખલો તીહાં ના પેલીટીકલ એજન્ટ આપીયો હતો તથા અમદાવાદના એક માલસતરેટ તેની ચોક્કસ કરી તે કામ થેસન કમીટ કરીયું તેમાં ઠરાવ્યું કે—“ આ કલમ ઉપરથી આ કામ નો ધનસાફ કરવાનો અધિકાર અમદાવાદની થેસન કોર્ટને હતો કારણ કે આરોપીને જે વખતે અમદાવાદ આણ્યો તે વખતે તે તેજ કલમ પ્રમાણે બ્રિટિશ હાઈમાર્ગના મુલકમાં જડયો હતો. “જડ” એવો જે શબ્દ આ કલમમાં છે તેનો અર્થ જે કે કાણે તે પકડાયો તે કેકાણે તપી છતાં જે કેકાણે તે પ્રત્યક્ષ હાજર હોય તે કેકાણે એમ સમજવું જોઈએ. (મુ. હા. ઇ. લા. વા. ૨ અને દરર સરકાર વિરુદ્ધ મગનલાલ).

સને ૧૮૭૧ નો આક્ટ ૧ લો:

સને ૧૮૭૧ નો ઢોરોનાં અતીક્રમણ બાબતનો આક્ટ.

પ્રંડીઆના ગવરનર જનરલ ઇનકાજિનશીલનો હેઠળ લખેલો આક્ટ.

ગવરનર જનરલ સાહેબે સને ૧૮૭૧ ના જાન્યુઆરી

મહીનાની ૧૩ મી તારીખે મંજૂર કર્યો તે સમજા

લોકોને જાહેર થવા સાથે છપાવીને પ્રસીદ્ધ

કર્યો છે.—

ઢોરોનાં અતીક્રમણ બાબત કાયદો છે. તે એકઠા કરીને સુધારવા

બાબતનો આક્ટ.

ઢોરોનાં અતીક્રમણ બાબત કાયદો છે, તે એકઠા કરીને સુધારવા યોગીય છે જા
ઉદ્દેશ. | સ્તેન્ડેકળ લખ્યા પ્રમાણે કરાવીયું છે.

બાબ ૧ લો—પરથમ નીયમો.

૧. આ આક્ટને “સને ૧૮૭૧નો ઢોરોના અતીક્રમણ બાબતનો આક્ટ”
નહાનું મથાણું. | કહેવો.

ઈલાકાના યુખીય જીહેરો શીવાય અને જે ડીસ્ટ્રીક્ટોને તથા મુલકના બાગોને
આક્ટ કયાં | આ આક્ટ લાયુ નથી. એવું સ્થાનિક સરકાર ગવરનર જનરલ ઇન
હો કયાં લાયુ છે. | કાંજિનશીલની મંજૂરી લઈને કરાવશે. તે ડીસ્ટ્રીક્ટો તથા મુલકના બાગો
સીવાય આ બાબતની ડીસ્ટ્રીક્ટ ઇનકાજિનશીલને આ આક્ટ લાયુ છે.

આક્ટો કયારે ચાલુ થશે. | આ આક્ટ કર્યો કે અમલમાં આવશે.

૨. આ આક્ટને જોડેલાં પરીશીષ્ટમાં આક્ટો લખીયા છે તે ૨૬
આક્ટો ૨૬ કરવા તે. | કર્યા છે.

સદરહુ આક્ટો પછી ફરેલા આક્ટોમાં સદરહુ આક્ટોમાંના કોઈ આક્ટ ઉપર હ
૨૬ ફરેલા આક્ટ ઉપર | વાલા આપીયા હોય તે આ આક્ટ ઉપર આપીયા છે એવું
૨ હવાલા આપ્યા હો | સમજાવ્યું.
થ તે. |

ઢોરોના અતીક્રમણ બાબત સને ૧૮૫૭ નો તરીજો આક્ટ છે તે આક્ટ ઉપરથી
જે ડાયા કહ્યા હોય તથા ડાયાવાળા નીમીયા હોય અને ગામો કરાવ્યાં હોય તે ડાયા ત
થા ડાયાવાળા અને ગામો આ આક્ટ ઉપરથી કર્યાં તથા નીમીયા અને કરાવ્યાં છે
એવું સમજાવ્યું.

આરથની કલમ | ૩ આ આક્ટમાં.

“પોલીસનો અમલદાર” આ શબ્દો લખ્યા છે. તેમાં ગાયના રખવાળનો સમા
સ થાય છે.

“ઢોરો” આ શબ્દ લખ્યા છે. તેમાં હાથીઓને તથા જીંટાનો તથા ભિંચાને.

તથા ઘોડાઓનો તથા ઘેડાઓનો તથા ખાશી ફરેલા ઘોડાઓનો તથા ટટ્ટાઓનો તથા વહેરાઓનો તથા વહેરીઓનો તથા ખચરોનો તથા ગધેડાઓનો તથા ડુકરોનો, ઘેડાઓનો તથા મેઢાઓનો તથા મેઢોઓનો તથા ઘેડાનાં બચાઓનો તથા બકરીઓનો અને બકરીનાં બચાઓનો સમાસ યાગ છે, એવું સમજવું.

આજ ૨ જા-ડા અને ડાવાળા.

૪. સ્થાનિક સરકારની સામાન્ય નીરબંધ પરમાણુ ડીઆક્ટનો માજીસતરેટ ને ડા કરવા. | જ્યાંએ ડા કરવાનું વળતે વળતે ફરમાવે તે જ્યાંએ ડા કરવા.

ક્યાં ક્યાં ગામોએ ક્યાં ક્યાં ડાનો ઉપયોગ કરવો તે ડીશતરીકટના માજીસતરેટ દેરાવું.

૫. ડા ડીશતરીકટના માજીસતરેટના નીરબંધમાં રહેશે. અને ડામાં ગોવિંદા ડામાં કોના તાળામાં રહે | ટોરોને ચાર પુંજે નીરવાનાં તથા પાણી પાંવાના ખચરના થી. ડામાં ગોવિંદાટોરને દર તેણે દેરાવના, અને વળતે વળતે તે દરમાં ફરફાર કે ચાર પુંજે નીરવાના ખચર રવાનો તેને અખીકાર છે. અનાદર.

૬. ડીસતરીકટના માજીસતરેટ દર એક ડા સારે ડાવાળો ની-ડાવાળાની નેમણુક. | ગવો.

પણ એવું દેરાવું છે કે મદ્રાસ પ્રદેશમાં ગામના મુખીઓએ અને મુંબઈ મદ્રાસમાં તથા મુંબઈમાં લોકોમાં પોલીસ પટેલોએ અથવા જ્યાંહાં પોલીસ પટેલ નહી હોવાના સમજણી ડાવાળા હોય તાંહાં ગામના મુખીએ પોતાના હોદાના સમજણી ગામ ના ડાવાળાનું કામ કરવું.

માજીસતરેટ જેને ડાવાળો નીમચો હોય તે દરએક જણને કામ ઉપરથી માફક ડાવાળાની માફકી અને ખચરશી. | અથવા ખચરક દેરાવને તે માજીસતરેટ મુખ વીઆર છે.

ડાવાળાઓને ખીજી આ | હરકોઈ ડાવાળાને સરકારના તાળામાં ખીજી હરકોઈ કી કરવાનો અખીકાર છે. | આકરી કરવાનો અખીકાર છે.

દરએક ડાવાળો હીંદુશતાનના હોજદારી કાયદાના અરથ પરમાણુ સરકારી નો ડાવાળા સરકારી નોકર છે. | કર છે એવું સમજવું.

ડાવાળાઓનું કામ.

૭. સ્થાનિક સરકાર વળતે વળતે ફરમાવે તેવાં રજીસ્ટરો (એટલે નોધી) રાખ રજીસ્ટરો રાખવાં અ | વી અને પત્રો માફકવાં. ને પત્રો માફકવાં.

૮. જ્યારે ટોરો ડામાં આણે ત્યારે ડાવાળાએ પોતાના રજીસ્ટરમાં હેડળ બ પકડેલાં ટોરો નોંધવાં. | એલો ગજકુર દાખલ કરવો. એટલે,

(અ). જનાવરોની સંખ્યા તથા વરણ.

(બ). તેઓને સદર પરમાણુ આણવાની તારીખ તથા વખત.

(ક). પકડી લાવનારનું નામ તથા રહેવાનું ઠેકાણું, અને

(૬). માલમ હોય તે ધણીનું નામ તથા રહેવાનું ઠેકાણું, ઓણી વીગતે. મજકુર દાખલ કરવો.

અને રજીસ્ટરમાં દાખલ કરેલા મજકુરની નકલ પકડનારને અથવા મુખતીઆર ને આપવી.

૯. ડબાવાળાએ ઢોર પોતાને સવાખીન લખને આ આક્ટમાં આગળ કહ્યું છે તે ઢોરને સવાખીન લખને | પરમાણુ તેઓની વ્યવસ્થા થાય ત્યાં સુધી તેમને ખાસ પુઠ્ઠે આર પુઠ્ઠે નીરવો. | વીગરે નાંખવો અને પાણી પાવું.

ખાખ ૩ જા. ઢોરોને ડબામાં ઘાલવાં.

૧૦ હરકાંઈ જમીન એડનારે: અથવા તેનો વહીવટ કરનારો.

જમીનનો ખીગાડ કરનારાં ઢોરો—અથવા હરકાંઈ જમીનના પાકનું અથવા ઉપજનું વાવેતર કરવા સારૂ જે માણસે નાણું ખીરકું હોય તે માણસ.

અથવા સદરહુ પાક અથવા ઉપજ અથવા તેનો હરકાંઈ ભાગ વેચાતો લેનારો અથવા ઘરેણે રાખતરો.

સદરહુ પ્રકારની જમીન ઉપર અતીકરમણુ કરીને તે જમીનનો અથવા તેના પાક નો અથવા ઉપજનો ખીગાડો કરનારાં ઢોરોને પકડવાને અથવા પકડાવવાને અને જે ગામની તે જમીન હોય તે ગામને સારૂ કરેલાં ડબામાં તે ઢોરોને અમથી વાર લગાડવા વગર લેઈ જવાને અથવા લઈ જવડાવવાને મુખતીઆર છે.

ઢોરોને સદરહુ પરમાણુ પકડવાની (અ) હરકત નહીં થવા બાબત અને ઢોરોને પકડવામાં પોલી | સદરહુ પરમાણુ પકડનારા માણસોની પાસેથી ઢોરો (બ) નહીં છોડા સે મદદ કરવી. | વધુ બાબત મદદ માગે તો પોલીસના સમજા અમલદારોએ મદદ કરવી.

૧૧ સારવજનીક રસતા તથા રમવાની જગા તથા વાડીઓ તથા નેહેરો તથા

સારવજનીક રસતાનું ત | મારીનાં કામો તથા બાંધો અને તેવાંજ બીજાં કામો જે થા નેહેરોનું તથા બાંધોનું | માણસોને સવાખીન હોય તે માણસોને તથા પોલીસના અગ નુકશાન કરનારાં ઢોરો. | લઘરોને સદરહુ રસતા તથા જગા તથા વાડીઓ તથા ને હેરો તથા મારીના કામો તથા બાંધો અને તેવાંજ બીજાં કામો અથવા સદરહુ રસતા ની અથવા નેહેરની અથવા મારીનાં કામની અથવા બાંધની બાજુ અથવા બાજુના ઢોળાવ બગાડનારાં ઢોરોને અથવા તે ઉપર અતીકરમણુ કરનારાં ઢોરોને પકડવાનો અથવા પકડાવવાનો અધીકાર છે.

અને તે ઢોરોને અમથી વાર વાર લગાડવા વગર હેક પાસેનું ડબામાં તેઓએ લઈ જવાં.

૧૨. ઉપર કહ્યા પરમાણુ ડબામાં ગોધેલાં દરબેક ઢોર બાબત ડબાવાળાએ હેક ડબામાં ગોધેલાં ઢોરો બાબત દંડ | જે લગેલા પરીણામ પરમાણુ દંડ લેવો.

હાથી . . . . . એ રૂપીઆ.

છેટ અથવા મેંથ . . . . . આઠ આના.

ઘોડો અથવા ઘોડી અથવા ખાશી કરેલો ઘોડો અથવા ટટ્ટુ અથવા વહેરો

અથવા વંછેરી અથવા ખચર અથવા બળદ અથવા ગોધા અથવા સાંહાંડ અથવા ગાય

અથવા કષોડી . . . . . ચાર આના.

વાછરડો. અથવા વાછરડો અથવા ગધેડું અથવા ડુકર ... .. ને આના.
મેટા અથવા મેંદી અથવા મેંદો અથવા બેઠાનું બચુ અથવા બકરું અ
થવા બકરીનું બચુ ... .. એક આનો.

હુસદર પરમાણુ ને ડંડ લીધો હોય તે સધળો ડંડ સ્થાનીય સરકાર વખતે વ
ખતે ફરમાવે તે અમલદારની મારફતે ડીસતરીક્ટના માજીસતરેટની પાસે મોકલવો.

ડંડની અને ઢોરને ચાર પૂંત્રે નીચવાના તથા પાણી પાવાના અરમના દરની ચા
દંડની તથા ચાર પૂંત્રે નીચે દરએક ડબ્બા ઉપર અથવા ડબ્બા પાસે લોઢાની નાળરે ચિ
રવાના અરમની પાદી. હેજ પડે તેવે ઠેકાણે મારવી.

બાબ ચોથો-ઢોરો રવાની કરવાં અથવા તખ્તે લીલામ કરવું.

૧૩. ડબ્બામાં ધાણેલા ઢોરનો ધણી અથવા તખ્તેનો મુખતીઆર હાજર થઈને
ધણી ઢોર બાબત દાવોઃ ઢોર વીથે દાવો કરે અને તે ઢોર બાબતને દંડોતથા તખ્તેનો અ
કરે અને દંડ તથા અરમ આપે એટલે ડબ્બાવાળાએ તે ઢોર તેને સવાબીત કરવાં.
અરમ આપેતો ફેગ કરવું.

ધણીએ અથવા તેના મુખતીઆરે ઢોર પાછાં લેતી વખત તે બાબત ડબ્બાવાળાના ર
જીસતરમાં પહોચે ઉપર સહી કરવી.

૧૪. ઢોર ડબ્બામાં ધાણેલી તારીખથી સાત દિવસની અંદર ઢોર બાબત દાવો
એકઅઠવાડીઆમાં ઢોર બાબત ન કરે તો ડબ્બાવાળાએ એક પાસેના પોલીસ થાણાના
કોષ્ટ દાવો ન કરેતો કેમ કરવું. અમલદારને તે બાબત રીપોર્ટ કરવા, અથવા તે કામ
સારૂ ડીસતરીક્ટના માજીસતરેટ ને ખીજે અમલદાર નીમીચો હોય તેને રીપોર્ટ કરવો.

ધણી તે અમલદારે પોતાની કચેરીનો ને બાગ લોઢાની દરશીએ સેહેજ પડતો
હોય તે બાગમાં એક નોટીસ (ખેટલે સુચના) મારવી. તે નોટીસમાં હેજ લખેલો મ
જબૂર લખવો એટલે,

(અ) ઢોરની સંખ્યા તથા વરણ.

(બ) ને ઠેકાણે તે પકડવાં હોય તે ઠેકાણું.

(ક) ને ઠેકાણે તેઓને ગોપીયાં હોય તે ઠેકાણું એણી વીગતે મજબૂર લખવો.

અને ઢોરો પકડવાની જગા પાસે ને માગ તથા બજાર હોય તે ગામમાં તથા
બજારમાં હોડી પીટાવવી.

નોટીસની તારીખથી સાત દિવસની અંદર ઢોર બાબત દાવો ન કરીશ તો
ડીસતરીક્ટના માજીસતરેટ વખતે વખતે સામાન્ય અથવા વીથેશ હુકમ કરીને ને જ
ગા તથા વખત અને સરત ફરાવી હોય તે જગાએ તે વખતે અને તે સરત પરમાણુ
તે અમલદારે તે ઢોર જાહેર લીલામ કરીને વેચવાં; અથવા એ કામ સારૂ તે અમલદાર
ની કચેરીમાંથી કામદાર મોકલ્યો હોય તેણે જાહેર લીલામ કરીને વેચવાં.

પણ એવું ફરાવું છે કે સદરહુ પરકારના ઢોર ઉપર કહ્યા પરમાણુ વેચતાં વા
જખી કામત ઉપર તેવું નથી એવો ડીક્લીક્ટ માજીસતરેટનો અભીપ્રાય હોય તો એ
એ જણામ તે રીત તેણે તે ઢોરની વ્યવસ્થા કરવી.

૧૫. ધણી અથવા તેનો મુખતીઆર હાજર થશે અને ઢોરો પકડાં તે વાદ કાયદા ઢોરો કાયદાસર રીતે પકડ્યાં | તીરૂં છે અને ૨૦ કલમ પ્રમાણે ધણી ફરીયાદ કરનારને ખાખતબણી તકરાર કરશે. | એના સગવડથી દંડ તથા અરસ આપવાની ના કહેશે તે પણ અવેજ અનામત મુકેશે | ઢોરો ખાખત થએલો દંડ તથા અરસ તે અનામત મુકે એ તો ઢોરો તેને સ્વાધીન કરવાં. | ઠસે ઢોર તેને સ્વાધીન કરવાં.

૧૬. ધણી અથવા તેનો મુખતીઆર હાજર થઈને સદરહુ દંડ તથા અરસ આપવાની ધણી દંડ તથા અરસ આપ | ના કહે અથવા નહીં આપે અથવા ૧૫ મી કલમમાં કહેલે વાની ના કહે અથવા નહીં | પ્રસંગે અનામત નહીં મુકે તો તે ઢોરો અથવા તેમાંથી ને આપે તો કેમ કરવું. | ઠસાંની જરૂર હોય તેટલાં ૧૪ મી કલમમાં કહેલી જગ્યાએ તથા વખતે અને સરત પ્રમાણે સદરહુ અમલદારે જાહેર લીલામ કરીને વેચવાં.

દંડ લેવો હોય તે તથા ઢોરોને ચાર પુઝો નીરવાનો અને પાણી પાવાનો અરસ દંડ તથા અરસ | અને વેચવાનો કાંઈ અરસ થયો હોય તો તે અરસ વેચાણની ઉપજ બાદ કરવો. | માંથી બાદ કરવો.

ખાકીના ઢોર તથા વેચાણના અવેજમાંથી મંદ ખાકી રહ્યું હોય તો તે તથા હેઠળ જખ્યા પ્રમાણે હિસાબ ધણીને અથવા તેના મુખતીઆરને આપવો જ્યેષ્ઠ.

- (અ) ઢોર કેટલાં પકડ્યાં તેના,
- (વ) કેટલી મુદત સુધી તે ગોંધી મુક્યાં હતાં તે મુદતનો,
- (ક) દંડ અને અરસ મળીને કેટલા રૂપિયા લેવા તેનો,
- (ડ) કેટલાં ઢોરો વેચીયાં તેનો,
- (ઈ) લીલામની ઉપજનો અને,
- (ફ) તે ઉપજની વ્યવસ્થા શી રીતે કરી તેનો હિસાબ આપવો.

સદરહુ પ્રકારના હિસાબ પ્રમાણે પોતાને સ્વાધીન ઢોર થાય તથા વેચાણના અવે- પોહાય. | જ્યાંથી કાંઈ અવેજ ખાકી રહ્યો હોય અને પોતાને મળે તે ખાખત ધણીએ અથવા તેના મુખતીઆરે પોહાય આપવી.

૧૭ સદરહુ પ્રમાણે કાપી લીધેલો દંડ ને અમલદારે લીલામ કીધું હોય તે અમલદારે દંડની તથા અરસની આ | દીક્ષિકટના માણજેટ પાસે મોકલવો. ને વેચાણની ફાજલ ઉ | પજની વ્યવસ્થા.

ચાર પુઝો કરવાનો તથા પાણી પાવાનો અરસ ૧૬ મી કલમ પ્રમાણે કાપી લીધો હોય તે ડાખાવાળાને આપવો. ૧૭ મી કલમ પ્રમાણે સદરહુ પ્રકારના અરસ ખાખત ને રકમો ડાખાવાળાને પહેલે તે સમગ્રી રકમો તેણે પાસે રાખીને અરસ કરવો.

ઢોરના લીલામની ફાજલ ઉપજ ખાખત દાવો કર્યો નહીં હોય તે દીક્ષિકટ માણ- સ્તરેટની પાસે મોકલી માણસ્તરેટ ને અવેજ ત્રણ મહીના સુધી અનામત રાખવો; અને તે મુદતમાં તે અવેજ ખાખત કોઈ દાવો કરીને સાબેત નહીં કરે તો મુદત પૂરી થયા પછી આ આક્રમમાં આગળ કહ્યું છે તે પ્રમાણે માણસ્તરેટ તે અવેજની વ્યવસ્થા કરવી.

૧૮ જંડની તથા ઢોરના વેચાણની ઉપજ ખાખત દાવો કર્યો નહીં હોય તે ઉપજના દંડ તથા વેચાણની ને ઉપજ ખાખત દાવો | અવેજની રકમો આવે તેમાંથી. કાપી નહીં હોય તે શામાં વાપરવી.

(અ) સ્થાનિક સરકારના હુકમથી ડબ્બાવાળાનો પગાર કરાવ્યો હોય તે આપવો,

(બ) ડબ્બા બાંધવાનો તથા તેને ઠીકઠીક રાખવાનો ખર્ચ થાય તે અથવા આ આક્ટ અમલમાં લાવવા સંબંધી બીજા કોઈ કામ બાબત ખર્ચ થાય તે આપવો.

અને કોઈ અવેજ ફાળવેલ રહે તો તે સ્થાનિક સરકારના હુકમ પ્રમાણે રસ્તા તથા પુલો બાંધવામાં તથા તેઓની મરામત કરવામાં અને લોકો ઉપયોગી બીજા કામમાં ખર્ચવો.

૧૯ આ આક્ટ પ્રમાણે ટોરનું લીલામ થાય ત્યારે પોલીસ અમલદારે અથવા આ આક્ટ પ્રમાણે લીલામ થાય આક્ટ પ્રમાણે નીમિલા બીજા અમલદારે અથવા તેમાંથી પોલીસ અમલદારે તથા ડબ્બાવાળાએ હસ્તે અથવા પરહસ્તે તે ટોર ખરીદવામાં ટોર ખરીદ કરવા નહીં કરવા નહીં.

ડબ્બામાં ઘાસિલું ટોર છોડી મુકવાનો અથવા સ્વાધિન કરવાનો માજીસ્ટ્રેટ અથવા ડબ્બામાં ઘાસિલું ટોર ડબ્બાવાળાએ ટોરની ટોરે હુકમ કીધો નહીં હોય તો કોઈ ડબ્બાવાળાએ છોડી મુકવું નહીં જાએ તે ટોર આ બાબત પહેલા બાગમાં જે રીત કહી છે તે રીત થીવાય બીજી રીતે છોડી મુકવું નહીં અથવા સ્વાધિન કરવું નહીં.

બાબ ૫ મે-ટોરો કાયદા વીરૂધ્ધ પકડયા

બાબતની ફરીઆદી.

૨૦ જે માજીસ્ટ્રેટ ટોરો આ આક્ટ પ્રમાણે પકડીને આટકાવી રાખ્યાં હોય તેને તે ફરીઆદી કરવાનો | ટોર પકડવા બાબત પકડયાની તારીખથી દસ દિવસમાં ગમતે વખતે અધિકાર ડીસ્ટ્રિક્ટના માજીસ્ટ્રેટને ત્યાં અથવા ડીસ્ટ્રિક્ટ માજીસ્ટ્રેટને ત્યાંથી ફરીઆદ આપ્યા વગર ફરીઆદ લખીને ઇનશાફ કરવાનો અધિકાર જે માજીસ્ટ્રેટને આપ્યો હોય તે માજીસ્ટ્રેટને ત્યાંથી ફરીઆદ કરવાનો અધિકાર છે.

૨૧ ફરીઆદ કરવી તે ફરીઆદ કરનાર પોતાની જાતે કરવી અથવા જે માજીસ્ટ્રેટ ફરીઆદ આપ્યા પછી પોતાની જાતે તે બાબતની હકીકતથી વાકેફગાર હોય તેવા કામ ચલાવવાની રીત મુજબતારની પાસે કરાવવી તે ગરજમાં આવે તો લખીને કરવી અથવા મુખ્ય જુગાનીએ કરવી. મુખ્ય જુગાનીએ ફરીઆદ થાય ત્યારે તે ફરીઆદની મતલબ માજીસ્ટ્રેટ લખી લેવી.

ફરીઆદ કરનારની અથવા તેના મુખ્યત્વારની જુગાની લીધા પછી ફરીઆદ બાબત બી છે એવું માનવાનો માજીસ્ટ્રેટની નજરમાં સત્ય આવે તો જે માજીસ્ટ્રેટ ઉપર ફરીઆદ કરી હોય તેણે તેને સગમ કરવો, અને તે મુકદ્દમાની ચોકસી કરવી.

૨૨ ટોર પકડયા તે વાત કાયદા વીરૂધ્ધ છે એવું કરે તો તેઓને પકડીને આટકાવી કાયદા વીરૂધ્ધ ટોર પકડવા બા રાખ્યા બાબત ફરીઆદ કરનારને જે નુકશાન થયું હોય બાબતની નુકશાનીનો ખર્ચો. તે બાબત માજીસ્ટ્રેટને ચોગ્ય જણાય તે પ્રમાણે તેણે ટોર પકડનારની પાસે ફરીઆદ કરનારને સો રૂપિયા સુધી નુકશાનનો ખર્ચો અપાવવો અને ટોર છોડાવવાનો ફરીઆદ કરનારને જે ખર્ચ થયો હોય તે સમજી ખર્ચ અને તેણે દંડ ભર્યો હોય તે દંડ પણ અપાવવો.

અને ઢોર છોડી મુકવાં નહીં હોય તો ખરો આપવાનો હુકમ કર્યો હોય તે સીવાય ઢોર છોડી મુકવાં. | વળી તે ઢોર છોડી મુકવાનો અને આ આકટ પ્રમાણે દંડ તથા અર ચ લેવી તે ઢોર હોય તે ઢોર પકડી લાવનારે આપવો એવો હુકમ માજીસ્ટ્રેટ કર્યો.

૨૩. ૨૨ મી કલમમાં કહેલો નુકશાની ખરો તથા દંડ અને અર ચ માજીસ્ટ્રેટ દંડ કર્યો હોય તે પ્રમાણે વસુલ કરવાનો અધિકાર છે.

આખ ૬ ઠો-શીક્ષા.

નુકશાનીના ખરોલાની વસુલાત.

૨૪. આ આકટ પ્રમાણે પકડવા લાયક ને ઢોરો પકડવાના કામમાં કોઈ માણસ જ ઢોર પકડવાના કામમાં જખરામથી હરકત | ખરામથી હરકત કરશે. કરશે અથવા છોડાવશે તો શીક્ષા થશે.

અથવા તે પકડવા પછી તેઓને ડાખામાં અથવા ને માણસ તેઓને ડાખામાં બંધ જતો હોય અથવા બંધ જનાર હોય તે માણસની પાસેથી તે માણસ પાસે હોય ત્યારે અને આ આકટ ઉપરથી આપેલા અધિકાર પ્રમાણે કામ કરતો હોય ત્યારે છોડાવશે.

તેની ઉપર તે વાત માજીસ્ટ્રેટની આગળ સાખીત થશે તો ઘણામાં ઘણા છ મહીના સુધી કેદની સજા કરી. અથવા પાંચસે રૂપીઆ સુધી દંડ કરવો અથવા જી ભેટ શીક્ષા કરવી.

૨૫. જમીન ઉપર ઢોરોની પાસે અતીક્રમણ કરાવીને ખીગાડ કરવાના ગુનાહ બાબત ઢોરોની પાસે અતીક્રમણ કરાવીને ખીગાડ કરે તે બાબત | ત દંડ થયો હોય તે દંડ ને ઢોરોએ અતીક્રમણ કર્યું હોય તે ઢોરો અથવા તેમાંનાં કેટલાંએક વેચીને વસુલ દંડ વસુલ કરવો. કરી લેવાનો અધિકાર છે. પછી તે ઢોરો અતીક્રમણ કરતાં પકડાયાં હોય અથવા ન હોય તોપણ તે વાતની ચિંતા નહીં અને ને માણસ ઉપર ગુનોહ સાખીત થયો હોય તેનાં તે ઢોર હોય અથવા અતીક્રમણ થયું ત્યારે તે ઢોર ફક્ત તેને સ્વાધિનજ હોય તોપણ તે વેચવાનો અધિકાર છે.

૨૬. કોઈ માણસ કુકરનો ધણી અથવા રાખનારો હોય તો ગફલતથી અથવા ખીજી જમીનનો અથવા પાકનો આ રીતે કાંઈ જમીન ઉપર અથવા પાક ઉપર અથવા જમીન અથવા સારવજનીક રસ્તાનો નાની ઉપજ ઉપર અથવા હરકોઈ સારવજનીક રસ્તા ઉ ખીગાડ કરે તે બાબત શીક્ષા. પર કુકરોને અતીક્રમણ કરવા દેખેને જમીનનો અથવા પાકનો અથવા જમીનની ઉપજનો અથવા સારવજનીક રસ્તાનો ખીગાડ કરશે અથવા કરાવશે અથવા કરવા દેશે તો તે વાત માજીસ્ટ્રેટની આગળ સાખીત થાય એટલે તેને દસ રૂપીઆ સુધી દંડ કરવો.

૨૭ કોઈ ડાખાળો ૨૮ મી કલમના કારાવ બીરૂધ ઢોર છોડી મુકશે અથવા ખરી ડાખાળો ખોતાનું કામ કરે દ કરશે અથવા ખીજીને સ્વાધીન કરશે અથવા ડાખામાં વાને મુકશે તો તે બાબત શીક્ષા. કાલેલાં ઢોરને જોઈએ તટલો ચાર પૂર્ણ નાખશે નહીં શીક્ષા થશે.

અને પાણી પાસે નહીં અથવા ને કામ કરવાનું તેને આ આકટમાં કહ્યું છે તેમાંનું કાંઈ કામ કરવાને મુકશે તો તે ખીજી કાંઈ શીક્ષાને લાયક હશે

તે શ્રીકૃષ્ણ શ્રીવાય જાણી તેને માછલેટની આગળ તેની જગ્યા પર તે યુનોહ સાંખીત ધાય તો પ
આસ રૂપીઆ સુધી દંડ કરવો.

જગ્યા પર દંડો દંડ કળાવાળાના પગારમાંથી કાપી લેવાનો અધિકાર છે.

૨૮. ૨૫ મી અથવા ૨૬ મી અથવા ૨૭ મી કલમ પ્રમાણે જે દંડ વસુલ થયો
૨૫ મી અથવા ૨૬ મી અથ હોય તે સમગ્રો દંડ અને તેનો કાંઈ ભાગ યુનોહ કરાવ
વા ૨૭ મી કલમ પ્રમાણે ક નાર માછલેટની ખાતરી ધાય તે રીતે સાંખીત કરેલા
રેસા દંડ થેમાં વાપરવો. તોટાનો અથવા નુકશાનનો બદલો આપવામાં વાપરવા
નો અધિકાર છે.

આજ ૭ મો-નુકશાની ભરી લેવા બાબતની ફરીઆદ.

૨૯. ઢોરો અતીક્રમણ કરવાથી જે માણસની જમીનના પાકનો અથવા ખીજી ઉપ
નુકશાની ભરી લેવાસાથે દાવો | જનો ખીજાડો થયો હોય તે માણસને હરકોઈ સુખત્યા
કરવાનો હક કાયમ રાખ્યો છે | ૨ ઢોરમાં નુકશાન ભરી લેવા સાથે રૂપીઆ ૬ કરવાની
આ આકટમાંલેના કોઈ કરાવ ઉપરથી મનાઈ છે એવું સમજવું નહીં.

૩૦. યુનોહ કરાવનારા માછલેટના હુકમથી સદરહુ પ્રકારના ઢોઈ માણસને આ
મજરે આપવું. | આકટ પ્રમાણે બદલો આપ્યો હોય તે સદરહુ પ્રકારના સુકદ
મામાં જેટલા રૂપીઆનો દાવો કર્યો હોય અથવા જે રકમ તેણે નુકશાનીના બદલામાં
આપવાને કરાવી હોય તેમાં મજરે લેધને કાપી લેવો.

પરીશીષ્ટ.

(૨ જ કલમ જુઓ.)

નંબર અને વરસ.	આકટનું મથાળું.
સન ૧૮૫૭ નો આકટ ૩ જો.	ઢોરોના અતીક્રમણ બાબતનો આકટ.
સન ૧૮૬૦ નો આકટ ૫ મો.	ઢોરોના અતીક્રમણ બાબત સને ૧૮૫૭ નો ૩ જો.
સન ૧૮૬૧ નો આકટ ૨૨ મો.	આકટ છે તે સુધારવા બાબતનો આકટ.

(True Translation).

VENAYEK WASSODEW,

Oriental Translator to Government.

ડાયાનો આક્ટ સને ૧૮૮૧ નો ૧ લો—ને પરગી ઠીકા.

કલમ ૨૫

• આ કામના આરોપીને કબજા કર્યું કે પકડાયલા બેંસ મારી છે અને તેણે ફરી ચાલી ગિલકતને નુકશાન પહોંચાડ્યું છે. તેણે આરોપીને તરફ ધરાવા મળ્યા માહિતી વીથે તોડીમત નથી તથા સાબીતી પહોંચી નથી, તેના કારણે કે કુકરો પાસે ગફલતથી નુકશાની કરવા દેવામાં આવે તો તેને શરૂ ના આ આક્ટની ક. ૨૬ માં બંધાયેલ ફરિયાદો છે. પણ બીજા બનવર સાર્થે નુકશાની કરવા વાથેનો ધરાવો ઉઘાડી રીતે હાવો બેંકમે. અથવા નુકશાન થવાનો સંભવ છે એવી માહિતી બેંકમે. પણ આમાં તેમ નથી માટે ચુનહો ના. (મુ. હા. વારીયા ૧૨ બાંધુઆરી ૧૮૭૨ સરકાર વી. બી.કે.મ સો.ગા.)

કલમ ૨૬ .

ચુનહોઆરોપી ગફલતથી તેમના કુકરોએ એક સારાજનીક રસ્તો બનાવ કર્યો. પણ કુકરોએ રસ્તે બનાવે તેમ કર્યું કાંઈ રસ્તાને અથવા કોઈ માણસને નુકશાન કરવાનો ધરાવો ચુનહોઆરોપી નહોતો તેથી તેઓ પર તોડીમત રહે કે નહીં એવી શંકા થવાથી કારણ કે સાર્થેનીક રસ્તાનો ઉપયોગ કરવાનો હક હદવાળો છે; અને ને કારણ સર તે ઉપયોગમાં લેવાનો છે તે સીવાય બીજા કારણો સર ઉપયોગમાં લેવામાં આવે તો તે ઉપર અતીક્રમણ થાય છે અને પ્રવેશ થાય છે. (આ ફેસલો સને ૧૮૫૭ના આક્ટ ૩ ડાયાનો તેની કલમ ૧૮ ઉપર છે પણ તે કલમને બદલે આ આક્ટમાં આ કલમ છે તેવા અડાયાં લખ્યા છે તે જુઓ. મુ. હા. વા. ૪ પાને ૧૪ સરકાર વી. લી.ગના બી.ન બી.ચુ.ના (વિગરે)

વળી કલમ ૨૫ નીચે લખેલો ફેસલો પણ જુઓ.

કલમ ૨૭

એક મુખી પોલીસ પટેલ હતા તેથી આધાની રૂમમાં ડાયામાંના દોરા સાચવવાનું અને તેના ધાસપાણીનો બંધાયેલ રાખવાનું તેનું કામ હતું. સદરહુ મુખીએ પોતાની જગે એક માણસ નીમહુ તેણે તે કામ કરવામાં કસુર કરવાથી તેના પર આ કલમ પ્રમાણે તોડીમત રાખી શિક્ષા કરી તેમાં કારણ કે ને માણસ પોતે ડાયા વાળો નહીં છતાં તેને ફક્ત આ આક્ટની કલમ ૬ ના આધારે આધાની રૂમમાં ડાયાવાળા (પોલીસ પટેલ) એ નીમ્યા હોય તેને માણસતરે તેજ આક્ટની ક. ૨૭ ના આધારે શિક્ષા કરી શકતા નથી માટે ૨૬ કરી (મુ. હા. વા. ૬ પાને ૧૬૪ સરકાર વિ. વકતવલો બે.કુ).

ઈંડીયાના ગવરનર જનરલ ધન કાઉનશીલનો હેઠળ લખેલો આક્ટ ઇંડીયાના ગવરનર જનરલે સન ૧૮૭૪ ના એપ્રિલ મહીનાની ૭ મી તારીખે મંજૂર કર્યો તે સંધળા લોકોને જાહેર થવા સારૂ છપાવી પ્રસિદ્ધ કર્યો છે.

સન ૧૮૭૪ નો આક્ટ ૯ મો*

નીરૂઢોગી બટકનારા યુરોપીયન લોકો સંખ્યા કાયદા છે તે એકઠા કરીને સુધારવા બાબતનો આક્ટ.

યુરોપીયનનાં પેટનાં જે માણસો હિંદુસ્થાનમાં નીરાશ્રીત સ્થિતિમાં બટકે છે તેઓ ઉદ્દેશ. • | સંખ્યા કાયદા છે તે એકઠા કરીને સુધારવા ચોગ્ય છે વાસ્તે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ઠરાવ્યું છે:—

બાગ ૧ લો.

પ્રથમ નિયમો.

૧ આ આક્ટને “સન ૧૮૭૪ નો યુરોપીયન વેગ્રસો આક્ટ” (નીરૂઢોગી એટલે “હાનુ” મથાણું) | કામ ધંધા વગર બટકનારા યુરોપીયન લોકોને સારૂ આક્ટ) કહેવો.

આ આક્ટ આખા બ્રિટીશ ઇંડીયાને અને મલીકામાઆઝમાની સાથે દોસ્તી ક્યાંહાં ક્યાંહાં લાગુ છે. | રાજનારા હિંદુસ્થાનમાંહેના રાજાઓના અને સંસ્થાનોના મુલકને લાગુ છે.

અને તે તાબડતોબ અમલમાં આવશે, પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે ચોથી કલમથી આજુ થવા બાબત: | સોલમી સુખી કલમો તથા ઓગણીસમી તથા વીસમી તથા એવીસમી તથા ઓગણીસમી કલમ કુરંગમાં અથવા એંગ્લોમાન તથા નીકોબાર ટાપુમાં અથવા મલીકા માઆઝમાની સાથે દોસ્તી રાજનારા હિંદુસ્થાનમાંહેના રાજાઓના અને સંસ્થાનોના મુલકમાંનો હરકોઈ મુલક હરકોઈ પરશીડેન્સીની અથવા બ્રિટીશ ઇંડીયાના લેફ્ટનેનન્ટ ગવરનરની અથવા વીફ કમીશનરની હદમાં નહી હોય તે મુલકમાં જે તારીખે અથવા જુદી જુદી તારીખે અમલમાં આવશે એવું ઇંડીયા ગ્યાલેટમાં જાહેરનામું છપાવીને ગવરનર જનરલ ધન કાઉનશીલ ઠરાવશે તે તારીખ સુધી અથવા જુદી જુદી તારીખો સુધી ત્યાંહાં અમલમાં આવશે નહી.

૨ યુરોપીયન લોકોએ નીરૂઢોગી ન બટકવા બાબત બંદોબસ્ત કરવા બાબત સન આક્ટો ૨૬ કરતાં બાબત. | ૧૮૬૯ નો ૨૧ મા આક્ટ છે તે અને સન ૧૮૬૯ નો યુરોપીયન વેગ્રસો આક્ટ છે તે સુધારવા બાબત સન ૧૮૭૧ નો ૨૮ મા આક્ટ છે તે આ કલમ ઉપરથી ૨૬ કરવા છે.

પણ અગાઉના આક્ટો ઉપરથી નેગાણુંકો તથા હુકમ કરવા હશે તે સંધળા તથા પરકહાઉસે કરી આપ્યા હશે તે તથા સરદીશીકેટો તથા અધીકાર આપ્યા હશે તે તથા

કાનું નો કરાવી હશે તે તથા મારી આવી હશે તે આ આકટ ઉપરથી કર્યા છે તથા કરી આપ્યા છે તથા આપ્યા છે તથા કરાવી છે તથા આપી છે એમ સમજવું.

અરથની કલમ.

| ૩ આ આકટમાં,

પુરોપીયનના પેટનું મા | “પુરોપીયનના પેટનું માણસ” આ શબ્દોમાં.

ણસ.

(અ) પુરોપ અથવા અમેરીકા અથવા ઇસ્ટ ઇન્ડીઝ અથવા આસતરેલીઆ અથવા ટાસમેનીઆ અથવા નીયુઝીલેન્ડ અથવા નેટલ અથવા કેપ કાલોનીમાં જનમેલા માણસોનો.

(બ) સદરહુ પ્રકારનાં માણસોના પુત્ર તથા પુત્રનો સમાસ થાય છે પણ ને માણસોને પુરોપીયન અથવા ઇસ્ટ ઇન્ડીયન ધણું કરીને કહે છે તેઓનો સમાસ થતો નથી.

પુરોપીયનના પેટનું ને માણસ બીજા માગતાં માલમ પડે અથવા કામ ધંધા નીરહોગ બઠકનારો.

| વગર અથવા યુજરાન ચલાવવાના હેતુના સાધન વગર બઠકતા માલમ પડે તે માણસ એવો અરથ નીરહોગ બઠકનારો આ શબ્દોનો સમજવો.

“વાહાણનો માસ્તર” આ શબ્દોમાં માલવાણું વાહાણ ને માણસને સ્વામીન હોય “વાહાણનો માસ્તર” | તે માણસનો સમાસ થાય છે એવું સમજવું.

અને આ આકટના ૩ ના અને પાંચમાં ભાગમાં “માણસરેટ” આ શબ્દોનો “માણસરેટ”

| અરથ કલકતા, મદ્રાસ, અને મુંબા શહેરની હદમાં પોલીસ માણસરેટ એવો જાણવો; અને તે હદનાહાર ને માણસ ખીજા વરગતા માણસરેટના અધિકાર કરતાં આજી અધિકાર ફાજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદા પ્રમાણે ચલાવતો નહી હોય તે માણસ એવો સમજવો.

ભાગ બીજો

કામ ચલાવવાની રીત.

૪ કલકતા, મદ્રાસ અને મુંબા શહેરની હદમાં કોઈ માણસ નીરહોગ બઠકનારો નીરહોગ બઠકનારો હેતુ | હેતુ હોય તેને પાસેના પોલીસ માણસરેટની પાસે જઈને ધતો હોય તેને માણસ | તેની આગળ હાજર થવા સાથે આમારી સાથે ચાલ અ- ઠરેટની આગળ જવાનો | થવા ખીજા પોલીસ અમલદારની સાથે જ એવું કહેવાનો હુકમ કરવાનો અધિકાર. | અધિકાર, અને તે શહેરની હદ નાહાર હોયતો ને છંક પાસેનો જરૂરીસ આઈ બી પીસ ફાજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદા પ્ર- માણે પેહેલા વરગતા માણસરેટનો અગતીયાર ચલાવતો હોય તેની પાસે જઈને તેની આગળ હાજર થવા સાથે આમારી સાથે ચાલ અથવા ખીજા કોઈ પોલીસ અમલદારની સાથે જ એવું કહેવાનો અધિકાર હરકોઈ પોલીસ અમલદારને છે.

૫. સદરહુ પ્રકારને પ્રસંગે અથવા ને ખીજા પ્રસંગે નીરહોગ બઠકનારો હેતુ | નીરહોગ બઠકનારાની સ્થિ | હોય તેવો કોઈ માણસ પોતાની સમક્ષ આવે તે ખીજા તિબાબત સંસેપ રીતે આ | પ્રસંગે નીરહોગ બઠકનારો હેતુ હોય તેની સ્થિતિ કશી કરવી. | બાબત તથા ચાલ ચલગત બાબત પોલીસ માણસરેટ અ-

થવા જસ્ટીસ આફ ધી પીસે સંક્ષેપ રીતે ચોકશી કરવી. અને સદરહુ પ્રકારનો સખસ નીરદોગ બટકનારો છે એવી તેની ખાત્રી થાયતો તેણે તેવો ઠરાવ કરીને તે ઠરાવ પોતાની કચેરીના દફતરમાં લખી મુકવો.

નીરદોગ બટકનારને તાબડોતોબ ચોકશી ધંધો મળે તેમ નથી એવું વળી તેની વરકહાઉસમાં જવાનો નજરમાં આવે, અથવા તે નીરદોગ બટકનારો છે એ વાત હુકમ. ખાખતનો ઠરાવ અગાળી ફલાણી વખતે દફતરમાં લખી મુકવો છે એવું માનવાનો સખખ હોય તો તેણે તે નીરદોગ બટકનારને સરકારી વરકહાઉસમાં જવાનો હુકમ કરવો, અને તે પ્રમાણે હુકમ લખવો.

પછી તે નીરદોગ બટકનારને વરકહાઉસમાં મોકલવા સાડ પોલીસને સ્વાખીન કરવો અને તેને વરકહાઉસમાં લઈ જતી વખતે તેને પોતાને સ્વાખીન રાખવા ખાખત પોલીસને તે હુકમ પુરો આધાર છે, અને તે નીરદોગ બટકનારને વરકહાઉસમાં લઈને ત્યાંહાં તેને અટકાડી રાખવા ખાખત વરકહાઉસના ગવરનરને (એટલે ઊપરી અધિકારીને) પણ તે હુકમ પુરો આધાર છે એવું સમજવું.

૬ નીરદોગ બટકનારને સ્થાનીક સરકારના તાબા મહિની ફલાણી જગાએ અથવા નીરદોગ બટકનારને ધંધો નીરદોગ બટકનારો પેટેલી કલમમાં ફેલા મુલકના કોઈ નીજગાએ મોકલવો. ભાગમાં હોય ત્યારે પાસેની સ્થાનીક સરકારના તાબામાં ની ફલાણી જગાએ તેને ચોકશી ધંધો મળે તેમછે એવું ૫ મીકલમમાં ફેલી ચોકશી કરનારો અમલદારની નજરમાં આવે તો તે અમલદાર તે નીરદોગ બટકનારને પોલીસને સ્વાખીન કરીને સદરહુ જગાએ મોકલવાને અને તે પ્રમાણે હુકમ લખવાને સખતીયાર છે.

નીરદોગ બટકનારો ધંધાની સદરહુ જગાએ જાય તીયારે તેને પોતાને સ્વાખીન રાખવા ખાખત પોલીસને તે હુકમ પુરો આધાર છે એવું સમજવું.

૭. નીરદોગ બટકનારો ધંધાની જગાએ આવી પોતાંચે એટલે તેને છેક પાશિના ચોકશી ધંધો મળવા ને પોલીસ માજીસ્ટરેટની પાસે અથવા જે જસ્ટીસ આફ મદત. ધી પીસ ઊપર કહ્યા પ્રમાણે અખતીયાર ચલાવતો હોય તેની પાસે લઈજઈને તે મોકલવાનો હુકમ તે માજીસ્ટરેટને અથવા જસ્ટીસ આફ ધી પીસને સ્વાખીન કરવો.

પછી તે અમલદારે નીરદોગ બટકનારને ચોકશી ધંધો મળવા સાડ પોતાનાથી થાય તેમની મદત કરવી, અને પોતાની નજરમાં આવે તો તે નીરદોગ બટકનારને (ચોકશી ધંધો મળે ત્યાં સુધી) પોલીસને સ્વાખીન રાખવો.

નીરદોગ બટકનારો ઊપર કહ્યા પ્રમાણે આવી પોતાંચે તીયાર પછી વ્યાજખી મુદતમાં (તે મુદત ઘણામાંઘણા ખંચ દીવસ કરતાં વધી નહીં જોઈએ) તેને ચોખીય ચોકશી

નીરદોગી અને સદરહુ માણસ પાસે કામ કરાવવા સાડ તેને જે જગામાં અટકાવી મુકે તે જગા.

ધંધા નહીં મળે તો તે અમલદારે તેને ૫ મી ક્લમમાં કહેલી રીતે સરકારી વર્કહાઉસ માં મોકલવો.

૮. કોઈ માણસ નીરહિયોગ ભટકનારો છે તે વાત ખાગતની ચોકસી થયાં પેહેલાં પેટ ખરચ.

| અથવા કોઈ માણસ ૫મી ક્લમ પ્રમાણે વરકહાઉસમાં જતો હોય ત્યારે અથવા છઠી ક્લમ પ્રમાણે ધંધાની જગાએ જતો હોય તોયારે તે પોલીસના તાખામાં હોય તે વખતે રોજ આઠ આના લેજે તેને પેટ ખરચ મળવો જોઈએ.

• પોલીસના ને માહિતીરેટની આગળ અથવા જસ્ટીસ આફ બી પીસના આગળ નીરહિયોગ ભટકનારને ૭ મી ક્લમ પ્રમાણે લખ જવામાં આવે તે માહિતીરેટની અથવા જસ્ટીસ આફ બી પીસની નજરમાં આવશે તો તે નીરહિયોગ ભટકનાર ચોકસી ધંધા સોધતો હશે ત્યાં સુધી તેને સદરહુ પ્રમાણે (પેટ) ખરચ આપવાનો હુકમ કરવાને તે મુખતીયારછે.

સ્થાનિક સરકારના હાથમાં ને ફંડો હોય તેમાંથી અને પોતે વખતે વખતે કરમાવે તે રીતે સદરહુ પ્રકારનો (પેટ) ખરચ આપવાનો.

૯. યુરોપીયનનાં પેટનું કોઈ માણસ નીરહિયોગ ભટકનાર થાય તો નથી એવી આ-સરટીફિકેટ આપવાનો | ત્રી પોલીસના કોઈ માહિતીરેટની અથવા ઊપર કહ્યા પ્ર-અધીકાર. માણે અખતીયાર ચલાવનારા જસ્ટીસ આફ બી પીસની થશે તો તે તે માણસને પોતાની સહીનું હેઠલ લખેલા મજદૂરનું સરટીફિકેટ આપવાને મુજતાર છે એટલે સરટીફિકેટની તારીખથી છ મહીના કરતાં વતી નહીં એવી આટલી (તે સુદત લખવી) સુદત સુધી અને ફલાણી (તે હદ લખવી) હદમાં ૪ થી, ૫ મી, ૬ થી અને ૭ મી ક્લમનો કોઈ કરાવ સરટીફિકેટવાળાને લાયક થશે નહીં એવા મ-જદૂરનું સરટીફિકેટ આપવાને મુજત્યારછે. અને પછી સરટીફિકેટ અમલમાં હશે તોહાં સુધી ૪ થી, ૫ મી, ૬ થી અને સાતમી ક્લમનો કોઈ કરાવ તે માણસને સદરહુ હદમાં લાયક થશે નહીં.

સદરહુ પ્રકારનું દરએક સરટીફિકેટ આ આકરને જોડેલાં પેહેલા પરીશીટમાં લખે-સરટીફિકેટનો નમુનો. | લા નમુના પ્રમાણે અથવા હકીકત પ્રમાણે અને તોહાં સુધી તે નમુના પ્રમાણે લખવું જોઈએ.

૧૦. ઊપર કહ્યા પ્રમાણે અખતયાર ચલાવનારા જસ્ટીસ આફ બી પીસને આ ૫ મી તથા ૭મી તથા ૮ માગ ઊપરથી ને હકુમત તથા અધિકાર આપ્યો છે તે હ-મી તથા ૬ મી ક્લમ પ્રમાણે હકુમત તથા અધીકાર સરકારી ગેજેટમાં જાહેરનામું છપાવીને જો જસ્ટીસ આફ બી પીસે હરકોઈ જસ્ટીસ આફ બી પીસને અથવા પોલીસના ડી-ની હકુમત રેટનાએક હોદ્દા સ્થોકટ સુપરમન્ટેન્ડેન્સે વખતે વખતે આપવાને સ્થાનિક રીતે આપવાને અધીકાર. સરકાર મુખતીયારછે.

ભાગ ૩ નોં

સરકારી વરકહાજિસ.

૧૧. નીરિદ્યોગ બટકનારને હાલ પુરત થોડી મુદત સુધી રાખવા સારૂ પોતાને સરકારી વરકહોસો કરી | ચોગ્ય જણાય તે જગ્યાએ જરૂરીના સામાન તથા કામદાર આપવા બાબત. | થોડો સુધો વરકહોસો મંડીયાના ગવરનર જનરલ ઇન કો-નસીલની અગાઉથી મંજૂરી લાવને કરી આપવાનો અધિકાર અથવા જે ઇમારત અથવા જે ઇમારતનો ભાગ આ કામના પહેલા ભાગ પ્રમાણે વરકહોસ તરીકે કરી આપ્યો નહીં હોય તે આ આકટના કારણ સારૂ વરકહોસને લાયક છે એવું લખેલું સરકારી પોતાના સેફ્ટીની સહીનું આપવાનો અધિકાર સ્થાનિક સરકારને છે. સદર હુ પ્રકારનું દર એક સરકારી ડોકાણું ડોકાણાં સરકારી ગ્યાલેટમાં છપાવીને પ્રસીધ કરવું અને પછી તે ઇમારત અથવા ઇમારતનો ભાગ સ્થાનિક સરકાર બીજી રીતે હુકમ કરે ત્યાં સુધી આ આકટ પ્રમાણે સરકારી વરકહોસ છે એવું સમજવું.

ડોકાણું ડોકાણાંના પુરંગમાં અથવા પેન્ટિનશીમાં (એટલે યુનેટગાર થોડોને ઓરાકનુ પરીમાણ. | સુધારવાની જગ્યામાં) અટકાવી મુકેલા યુરોપીયન સોફ્ટને જે પરીમાણ પ્રમાણે ઓરાકી મળતી હોય તેજ પરીમાણ પ્રમાણે ઓરાકી વરક હાજિસમાં રાખેલા નીરિદ્યોગી બટકનારનાં યુજરાનને સારૂ સ્થાનિક સરકારે આપવી.

૧૨. સદરહુ પ્રકારનું દર એક વરકહાજિસ ગવરનરના (એટલે ઉપરી અધિકારીના) વરકહોસની તપાસ. | પરત્યક્ષ તાબામાં જોઈએ તેની નીમણુક સ્થાનિક સરકારે કરવી અને તેને કામ ઉપરથી ઓફર અથવા બરતરફ કરવાને તે સરકાર મુખતીયાર છે.

સદર હુ પ્રકારના દર એક ગવરનરે સ્થાનિક સરકારની નજરમાં આવેતો તે સરકારે વખતે વખતે જે વ્યવસ્થાપક મંડળી નીમી હોય તે મંડળીના હુકમને તાબે રહેલું જોઈએ, અથવા તેની મંડળી નહી હોય તો સ્થાનિક સરકાર તે કામ સારૂ જે અમલદારને વખતે વખતે નીમી તેના હુકમને તાબે રહેલું જોઈએ.

૧૩ સદરહુ પ્રકારના દર એક ગવરનરના તાબા મહેના વરકહોસમાં લીધેલા નીરિદ્યોગ બટકનારનો ઝા | નીરિદ્યોગ બટકનારનો ઝાડો લેવાનો અને તે નીરિદ્યોગ ડો લેવા બાબત. | બટકનારની ગાંસડી પોટલી વગેરે બીજી સામાન જોવાનો હુકમ કરવાને અને તે વખતે તે નીરિદ્યોગ બટકનારની પાસે અથવા તેના શરીર ઉપર જે નાણું જડે તે સ્થાનિક સરકારના હુકમનું ધીરણ રાખીને આ આકટ અમલમાં લાવવાના અરસમાં વાપરવાનો હુકમ કરવાને અને તે સમગ્ર સામાન અથવા તેમાંનું કોઈ સામન વેચવાનો અને જે જીપરે તે સદરહુ પ્રકારનાં કામમાં સદરહુ પરકારના હુકમનું ધીરણ રાખીને વાપરવાનો હુકમ કરવાને તે ગવરનર મુખતીયાર છે.

૧૪ સ્થાનિક સરકાર ગવરનર જનરલ ઇન કોનસીલની અગાઉથી મંજૂરી લાવને વ્યવસ્થા | બંદોસ્ત તથા વ્યવસ્થા રાખવા બાબત જે કાનુનો વખતે વખતે ડરાવશે તે કાનુનો આ આકટ પ્રમાણે વરકહોસમાં લીધેલા નીરિદ્યોગ બટક-

નારને લાગુ થશે.

કોઈ નીરૂંઘોગ ભટકનારો સદરહુ પ્રકારની કનુન પ્રમાણે જાણી જોઈને નહીં આજશે અથવા ચાલવાની ગફલત કરશે તેણે હેઠલ જાણેલી હરકોઈ શીક્ષા (સ્થાનીક સરકારને યોગીય દેખાય તે પ્રમાણે વ્યવસ્થાપક મંડળીની નીચેનાની હેઠલ તથા હુકમ પ્રમાણે અથવા નામેનાની વગર તથા હુકમ વગર) કરવાનો અધિકાર વરકહઉસના ગવરનરને આપવાને અસ્થાનીક સરકાર સુખતયાર છે.

(અ) ધણામાં ધણા સાત દીવસ સુધી વરક હઉસમાં એકાંત કેદ.

(બ) સ્થાનીક સરકાર ઠરાવે તેટલે સુધી ઝોઝા ઝોરાક ઉપર ધણામાં ધણા તરણ દીવસ સુધીની વરક હઉસમાં એકાંત કેદ.

(ક) ધણામાં ધણા સાત દીવસ સુધી સકત મજુરી.

(ડ) ધણામાં ધણા પાંચ દીવસ સુધી સ્થાનીક સરકાર ઠરાવે તેટલું આણું ઝો-છું કરવાની સીક્ષા.

અથવા સદરહુ પ્રકારની હરકોઈ શીક્ષાને જલ્દે સદરહુ પ્રકારના કોઈ નીરૂંઘોગ ભટકનારો ઉપર સદરહુ પ્રકારના જાણી જોઈને ન ચાલવાના અથવા ચાલવાની ગફલત કરવાના ગુનાની માજુસ્ટરેટની આગળ શામેલી થશે તો તેને ધણામાં ધણા તરણ મહીના સુધી સકત મજુરી સાથે કેદની સજા કરવાનો અધિકાર છે.

૧૫. સદરહુ પ્રકારના દરએક વરક હાઉસમાં રાખેલા નીરૂંઘોગ ભટકનારને વરકહા-આકરી ધંધા કચ્છલ ક | જો સ બાહાર હરકોઈ કોઈએ લાયક આકરી ધંધા મળવી રવાની ના કેહેવી. | આપવાને પોતાનો ચાલે તેટલો ઉપાય તે વરકહાઉસના ગવરનરે અને વ્યવસ્થાપક મંડળી હોય તો તે મંડળીએ કરવો.

તેની આકરી ધંધા જડયા પછી સદરહુ પ્રકારનો કોઈ નીરૂંઘોગ ભટકનારો તે આકરી ધંધા કરવાની ના કેહેશે અથવા ગફલત કરશે તો તે વાત તેની ઉપર માજુસ્ટરેટની આગળ સાખીત થયા પછી તે ધણામાં ધણા એક મહીના સુધી સકત મજુરી સાથે કેદની સજાને લાયક થશે.

ભાગ ૪ થો

હિંદુસ્થાનમાંથી લઈ જવા આવત.

૧૬. ચોગ્ય મુદત વીતી ગયા પછી પણ કોઈ લાયક આકરી ધંધા સદરહુ પ્રકારના નીરૂંઘોગ ભટકનારને લઈ | કોઈ નીરૂંઘોગ ભટકનારને મળતો નહીં હોય તોયારે તે આ જવા આવત.

લઈ જવાનો અર્થ | પછી તેને આ આકરીમાં આગળ કેહેલી રીતે બિડીય ઈડી આમાંથી લઈ જવડાવવાને સ્થાનીક સરકાર સુખતીયાર છે અને લઈ જવાનો અર્થ એ સરકાર આપશે.

અથવા ૨૩ મી અને ૩૦ મી કક્ષગ તેને વાંચી સંભળાવીને પછી તેને ડાડી સુકવાને સરકાર મુખતીયાર છે.

૧૭. કોઈ નીરોગ ભટકનાર અથવા યુરોપીયનનાં પેટનું ખીચું માણસ ઇન્ડીયાના નીરોગ ભટકનારની સાથે રોટ સેક્ટેરી મનકાંઉતરીલને હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કરાર થી કરારનામું. | નામું લખી આપવાને મુખતીયાર છે. એટલે—

(અ) બ્રિટીશ ઇન્ડીયામાંહેતું જે બંદર કરારનામાંનાં લખ્યું હોય તે બંદર જવા બાબત

(બ) અને તે બંદર જે મુલકમાં હોય તે મુલકની સરકારે આ કામ સારૂ નીમણા. અમલદાર તે માણસને રોટ સેક્ટેરી મનકાંઉતરીલને પરચે હિંદુસ્તાનમાંથી જવા સારૂ તે બંદરમાં જે વાહાણ ઉપર જે વખતે અઢવાનો હુકમ કર્યો હશે તે વાહાણ ઉપર તે વખતે અઢવા બાબત,

(ક) જે બંદર તે વાહાણ જવાનું હોય તે બંદર તે પોહાયે ત્યાંહાં સુધી તે વાહાણ ઉપર રહેવા બાબત, અને

(ડ) એ પ્રમાણે વાંહાંણ ઉપર અઢવાની તારીખથી પાંચ વરસ થાય ત્યાં સુધી હિંદુસ્તાનમાં પાછા નહી આવવા બાબત કરારનામું લખી આપવાને મુખતીયાર છે.

સદરહુ કરારનામું વગર સ્થાપના કાગળ ઉપર હશે તોપણ ચાલશે, પણ તે આ કરારનામાંનો નમુનો. | આક્ટને જોડેલાં ખીજા પરીશીષ્ટમાં લખેલા નમુના પ્રમાણે

અથવા હકીકત પ્રમાણે બને ત્યાંહાં સુધી તે નમુના પ્રમાણે

લખવું જોઈએ.

૧૮. રોટ સેક્ટેરી મનકાંઉતરીલની તરફથી તે કરારનામું અમલમાં લાવવા સારૂ કરારનામાં પ્રમાણે કરવા | લખ જવા બાબત અથવા ખીજા કશાં બાબત કરારનામું નો અધિકાર. | કરવાનો અને જે ખીજા કામોની જરૂર હોય તે કરવાનો અધિકાર જે મુલકમાં ઉપર કહેલું બંદર હોય તે મુલકની સરકારને છે.

ભાગ ચ એલ.

શીક્ષા.

૧૯. પોલીસ માજીસ્ટ્રેટની પાસે અથવા જસ્ટીસ આફ ધી પીસની પાસે અથવા માજીસ્ટ્રેટની આગળજ | તેની આગળ પ્રથમ ચોકશી થવા સારૂ હાજર થવાને મટિ વાની ના કહેવી. | કોઈ માણસને પોલીસ અમલદારની સાથે જવાનું ૪ થી કલમ પ્રમાણે ફરમાવ્યું હોય તે પ્રમાણે તે જવાને ના કહેશે, અથવા ચુકશે, તો, તે યુરોપીયન બ્રિટીશ રમ્યત હોય કે નહી હોય નોપણ તેને વગર વારંટે પકડવાનો અધિકાર છે તથા તેની ઉપર તે વાત માજીસ્ટ્રેટની આગળ સાબીત થયા પછી તે બધા માં બધા એક મહીના સુધી કેદની શીક્ષાને અથવા દંડને અથવા એ મેક્ક શીક્ષાને લાયક સશે.

અને કોઈ માણસને પોલીસ માજીસ્ટ્રેટની પાસે અથવા જસ્ટીસ આફ ધી પીસની પોલીસ અમલદારની ઉ | પાસે અથવા તેની આગળ હાજર થવા મટિ પોલીસ અમલદાર હુમલો કરવો. | દુરની સાથે જવાનું ૪ થી કલમ પ્રમાણે ફરમાવ્યું હોય તે

માણસ હિંદુસ્થાનના હોજારી કાયદાની ઉપડમી કલમ પ્રમાણે સજા કરવા લાયક યુને
કરશે તો તે યુરોપીયન ખ્રીષ્ટીય રદ્દપત હોય કે નહીં હોય તોપણ તે યુનહા બાબત
તેનો ધનશાક કરવાને માજીસ્ટ્રેટ સુખતીયાર છે.

૨૦. ૫ મી અને ૭ થી કલમમાં કહેલા હુકમ પ્રમાણે કોઇ નીરદોગ બરકતારને પો
પોલીસના હાથમાંથી ના લીસને સ્વાધિન કર્યો હોય તે તેઓના હાથમાંથી નાશી
શી જવું જશે.

અથવા આ આકટ પ્રમાણે વરકહોસ હોય તે વરકહોસ ગવરનરની પરવાનગી
વગર રજાએ વરકહોસ વગર મુકીને જશે અથવા સદરહુ પ્રકારની પરવાનગીથી
મુકીને જવું. નીચમીત ઠરાવેલી મુદત સુધી અથવા કહેલા કારણ સારે

વરકહોસમાં પાછા આવ વરકહોસ મુકી જમીને સદરહુ પ્રકારની મુદત પુરી થયાં પ-
વાને મુકવું. છી અથવા સદરહુ કારણ કરી રહ્યા પછી અથવા અશક્ય છે

એવું કરવા પછી પાછા આવવાને મુકશે તો તેવા દરેક યુના બાબત તે માજીસ્ટ્રેટની
આગળ સાખીત થયા પછી ધણામાં ધણા જે વરસ સુધી સખત મજુરી સાથે કેદની
સજાને લાયક થશે.

૨૧. કોઇ માણસ ૧૭ મી કલમ પ્રમાણે કરારનામું લખી આપીને તે કરાર ના-
વાંહાંણ ઉપર ચઢવાને ના મામાં લખેલે બંદર તે કરારનામાંમાં લખ્યા પ્રમાણે જવાને
દર જવાને મુકવું મુકશે.

અથવા તેજ કલમ પ્રમાણે તેને વાંહાંણ ઉપર ચઢવાનું કહ્યું હોય અને તે તે
વાંહાંણ ઉપર ચઢવાની ના પ્રમાણે કરવાની ના કહેશે.
કહેવી.

અથવા તે ઉપર કહ્યા પ્રમાણે જે વાંહાંણ ઉપર ચઢ્યો હોય તે વાંહાંણ જે બંદર
વાંહાંણ ઉપરથી નાહાસી જવાનું હોય તે બંદર પોહોર્યા પેહેલાં તે તે વાંહાંણઉપર-
થી નાહાસી જશે.

તો એવા દરએક યુનહા બાબત તે યુરોપીયન ખ્રીષ્ટીય રદ્દપત હોય કે નહીં હોય
તો પણ માજીસ્ટ્રેટની આગળ સાખીતી થયા પછી તે ધણામાં ધણા છ મહીના સુધી
સકત મજુરી સાથે કેદની સજાને લાયક થશે.

૨૨ ૧૭ મી કલમ પ્રમાણે કરારનામું લખી આપીયું હોય તે કરારનામાં પ્રમાણે
હિંદુસ્થાનમાં પાછું આવવું વાંહાંણ ઉપર ચઢવાની તારીખથી પાંચ વરસમાં કોઇ મા-
ણસ ઇંડીયાના સરેટ સેક્ટરીએ ખસુસ ફરીને પરવાનગી આપીયા વગર હિંદુસ્થાનમાં
પાછા આવશે તો એવા દરએક યુનહા બાબત તે યુરોપીયન ખ્રીષ્ટીય રદ્દપત હોય કે
નહીં હોય તો પણ માજીસ્ટ્રેટની આગળ સાખીત થયા પછી તે ધણામાં ધણા જે વરસ
સુધી સકત મજુરી સાથે કેદની સજાને લાયક થશે.

૨૩ યુરોપીયનનાં પેટનાં કોઇ માણસને પોતાનો બિદર નીરવાહ એટલે યુજરા
લીખ માગતી. અમાવવાનું પૂરું સાધન હોય અને તે લીખ માગત
માલમ પડશે.

અથવા ધમકી દેખાડીને કે દંડાઈ કરીને ભીખ મળતાં માલમ પડશે,
અથવા જવાનું કહ્યા પછી પણ તે કોઈ માણસ પાસે ભીખ માગ્યાં કરતું માલુમ પડશે.
અને તે ધુરોપીયન ખ્રીશ્ચ રમ્યા હોય કે નહીં હોય તે પણ તેની ઊપર માથું
ઠરેટી આગળ યુન્હે સાંપીત થશે અને તે પેહેલાં યુન્હે હશે તે ઘણામાં ઘણા એક
મહીનાસુખી, અને ખીન્ને યુન્હે હશે તે ઘણામાં ઘણાં બે મહીનાસુખી અને ત્યાર પછી
નો યુન્હે હશે તે ઘણામાં ઘણા પણ મહીનાસુખી સકત મથુરી સાથે કેદની સજાને
લાયક થશે.

૨૪. ૧૯ મી અથવા ૨૦ મી અથવા ૨૧ મી અથવા ૨૨ મી અથવા ૨૩ મી
કેદ પૂરી થવા પછી કામ | કલમ પ્રમાણે જે માણસને કેદમાં રાખ્યું હોય તેની કેદની
અલાવવાની રીત, | મુદત પૂરી થાય એટલે તેને છેક પાસેના માથુસ્ટરેટની
આગળ અથવા ઊપર કહ્યા પ્રમાણે અપત્યાર અલાવનારા જસ્ટીસ આર્દ ખી પીસની
આગળ લઈ જવો. પછી તે માથુસ્ટરેટની અથવા જસ્ટીસ આર્દ ધી પીસની નજરમાં
આવે તે તેણે ધ મી અને દહી કલમમાં કહેલી રીતે તેની તુરત તજવીજ કરવી.

માકલવાના હુકમમાં, અગાઉ યુન્હે સાંપીત થશે હોય તે વાતનો દાખલો લખવો.
૨૫. ધુરોપીયનનાં પેટનાં જે માણસ ઊપર “ફેલની” નો યુન્હે કર્યાની અથવા
વાંહાંણુનો માસતર પુરોપી | જે યુન્હે ઇંગ્લંડમાં કર્યો હોય તે ફેલનીનો યુન્હે થયો
તે યુન્હેમારોને હાં ફરયાન | હોય તેવા કાંઈ યુન્હે કર્યાની સાંપીતી મહીકા માઆઝ-
માં લાવે તેને શીક્ષા. | માનાં રાજના ખીન્ને કોઈ ભાગમાં થઈ હોય તે માણસને
કોઈ વાંહાંણુનો માસતર ખ્રીશ્ચ ઇંડીયાના હરકોઈ ભાગમાં ઉતારશે અથવા ઉતરવા
દેશે તે તે વાત માથુસ્ટરેટની આગળ સાંપીત થવા પછી તે દરએક માસતર એ પ્ર-
માણે ઉતારેલા અથવા ઉતારવા.

દીધેલાં દરેક માણસ ખાખત સો રૂપીઆ કરતાં એમંદા નહીં અને પાંચસે રૂપીયા કરતાં
વધતો નહીં એટલી દંડને લાયક થશે; અને દંડ નહીં આવે તે ઘણામાં ઘણા બે મહીના
સુધી કેદની સજાને લાયક થશે.

પણ ઊપર કહ્યા પ્રમાણે ઉતારેલાં અથવા ઉતરવા દીધેલાં માણસ ખાખત મં
ચોગીય ચોકસી કરી હતી અને તે માણસ ઉપર સદરહુ પ્રકારના યુનાહની સાંપીતી
થઈ છે એવું માનવાના કાંઈ સખત નહીં હતાં એવી પ્રતીવાદી (પોતાને જે પુરાવા આ
પવાનો આ કલમ ઉપરથી અધિકાર છે તે) પુરાવા ઊપરથી માથુસ્ટરેટની ખાતરી કરશે
તો તેને દંડ થશે નહીં.

ગવરનર જનરલ ઇનકાઉનસીલને ચોગ્ય જણાય તે સરતોથી અને વાહાણુ ઉપ
રેલાંએક વહાણીના માસતર રતાં સઘળાં માણસો ખાખત અથવા તેમાંનાં કેટલાંએક
રોને માસી આપવાનો આ માણસો ખાખત હરકોઈ વચગના વહાણીના માસતરોને
ધિકાર. આ કલમનો પહેલો ભાગ લાગુ નથી એવું ઇંડીઆ ગેન્ઠ
માં જાહેરનામું જાપાનીને વખતે વખતે કરાવવાનો ગવરનર
જનરલ ઇનકાઉનસીલને અધિકાર છે.

આ કલમ પ્રમાણે કામ ચલાવવાની રીત બિપર કહેલી રીતે રદ કરવાનો ગ-
વરનર જનરલ ધનકાંઠાવગીલને અનિકાર છે.

૨૬. આ આકટ પ્રમાણે દંડ કરચો હોય તે કલકપા, મદ્રાસ અને મુંબાઈ એ
દંડની વસુલાત. | શેહેરાની હદબહાર કરેલા ગુના બાબત કરચો હોય તો તે
સબજો દંડ ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદામાં કહેલી રીતે વસુલ કરવો.
અને સદરહુ હદમાં કરેલા ગુના બાબત દંડ કરચો હોય તો તે દંડ તે શેહેરની પો-
લીસનો બદાવસ્ત કરવા બાબત નો આકટ આકુ હોય તે આકટમાં નો રીત કહેલી હોય
તે રીતે વસુલ કરવો.

આ આકટ પ્રમાણે નો દંડ વસુલ થયો હોય તે સબજો દંડ ઈંડીયા સરકારને
દંડનું બરાણું. | ખાતે અથવા ગવરનર જનરલ ધન કાઠાવસીલુ વખતે વખતે
| કરમાવે તે પ્રમાણે જગ કરવો.

૨૭ આ આકટ પ્રમાણે ફરીયાદ ફરીને કામ ચલાવવું પડે તે સ્થાનિક સરકાર વ
ફરીઆદી. | ખતે વખતે નો અમલદારને તે કામ સાર નીમ તે અમલ
દાર ફરીને તેનું કામ ચલાવવાને મુતતીયાર છે.

૨૮ આ આકટના આ બાગ પ્રમાણે અને ૩ ના બાગ પ્રમાણે થકા રાતી વ
હકુમતની હદ. | ખતે કોઈ માણસે પોતાના અખતીબારથી વધતી વધતી કદ
બી નહીં એટલે નો ગુનેહગારો પુરોખીબત બિટીશ રાજ્ય નહીં હોય તે ગુનેહગારોની
બાબતમાં ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદા પ્રમાણે પોતાને નો અખ
તીયાર મળેલો હોય તે કરવાં વધતી શીક્ષા કરતી નહીં.

૨૯ કોઈ માણસ નીરહોગ બટકનારો દેખાતો હોય તે માણસને નો પોલીસ મા
જલ્લેટની આગળ અથવા જસદીસ આફ બી પીસની
માજલ્લેટ છેક પસે નહીં હોય આગળ હાજર થવાનો હુકમ કરચો હોય અથવા એવી
મ ત્યારે ચલાવેલું કામ કા સમી કલમ પ્રમાણે કોઈ માણસને પોલીસ માજલ્લેટની પા
સે અથવા જસદીસ આફ બી પીસની પાસે બધ ગયા હોય
તે માજલ્લેટ અથવા જસદીસ આફ બી પીસ છેક પાસેનો નહીં હોય તેટલાજ સખખ
થી આ આકટ પ્રમાણે ચલાવેલું કામ કાયદાસર નથી એવું સમજવું નહીં.

લાગુ દો.

પરચુરણ.

૩૦ પ મી કલમમાં કહેલી સંક્ષેપ રીતે ચોકશી કરચા પછી કોઈ પુરોખીબત બિટીશ
ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદા પ્રમાણે પુરોખીબત બિટીશ રાજ્ય
તેને નો અધિકાર છે તે તે આના કહાડી નાખવા. રાખત નીરહોગી બટકનારો કરચો હશે અથવા રર મી
દે ૨૩ મી કલમ પ્રમાણે તેની ઉપર ગુનાહની સાખીતી
યામ હશે તે હિંદુસ્તાનમાં રહેશે ત્યાં સુધી તેને સદરહુ
શેહેરાની હદ બહાર હેઠળ લખેલાકરાવ લાયુ થશે એટલે
ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદાના ૩૮ મા

આખતા ઠરાવ શીવાય તેજ કાયદાના ને ખીજા ઠરાવ યુરોપીયન બ્રિટીશ રમ્યત નહી હોય તેવા યુરોપીયનને લાગુ છે તે લાગુ થશે એવું સમજવું.

હાઇકોર્ટમાં તેનો ધનસાફ થતા સાફ તેને જસ્ટીસ આફ ધી પીસે કાંઈ સખ જથી માફલો હોય અથવા તેનો હાજર જમાત લાધો હેય તો આ કલમના પહેલા ભાગમાં કાંઈ ઠરાવ હોય તોપણ તે સખખયા તે જસ્ટીસ આફ ધી પીસની અથ વા હાઇકોર્ટની હકુમત આખત હરકત લેવાનો તેને અધિકાર નથી.

આ આકટ ઠરચો ન હોત તો ને માજીસ્ટ્રેટની યુરોપીયન બ્રિટીશ રમ્યત ઉપર હકુમત ન હોત તે માજીસ્ટ્રેટને સદરહુ ઠરાવ ઠરચો છે તે શીવાય આ કલમના હરકોઈ ઠરાવ ઉપરથી તે હકુમત આપવામાં આવે છે એવું સમજવું નહી.

ને યુરોપીયન અથવા સોલ જરો નીરૂદ્ધોગી બટકનારા થાય તે યુરોપીયનોને આદેશમાં લાવનારાઓને માથેનો અથવા તે સોલજરોને આફ ધી પીસે રાખનારાઓને માથે નો જોખમ.

૩૧ યુરોપીયનના પેટને કોઈ શખસ.

હરકોઈ ખીજા માણસની અથવા કંપનીની અથવા મંડળીની હરકોઈ આકરી કરવાનો કરાર કરીને તે પ્રમાણે હિંદુસ્થાનમાં આવશે.

અથવા તે શખસ મલીકા માઆઝમાના લશકરમાં હોનો ગેરસત્તી આરીસર (એટલે અમલદાર) અથવા સોલજર (એટલે શીવાઈ) હશે અને તે તેના કરાર કરીને તે લશકર (ની આકરી) હિંદુસ્થાનમાં મુકી દેશે.

અને બ્રિટીશ રમ્યત ન હોય તેવા યુરોપીયનના પેટના સેલર (ખાતાસો) અને બ્રિટીશ ઇંડીઆના હરકોઈ જાંદરમાં તેના વહાણમાંથી કહાડી મુકશે.

અને હિંદુસ્થાનમાં આવ્યા પછી અથવા લશકર (ની આકરી) મુકી દીધા પછી અથવા તેના વહાણમાંથી કહાડી નાખ્યા પછી એક વરસમાં તે નીરૂદ્ધોગ બટકનારા તરીકે તેનો ખરચ સરકાર ઉપર પડશે ત્યારે ને માણસની અથવા કંપનીની અથવા મંડળીની આકરી કરવા સાફ તે ઉપર કહ્યા પ્રમાણે હિંદુસ્થાનમાં આવ્યા હશે અને તેણે લશકર (ની આકરી) મુકી દીધો હશે તે માણસને અથવા કંપનીને અથવા મંડળીને અથવા તે સેલરને પ્રસંગે તેને ને વહાણમાંથી સદરહુ પ્રમાણે કહાડ્યો હશે તે વહાણનો ને માણસ કહાડી મુકવાની તારીખે ધણી અથવા એજન્ટ (આડતીચો) હશે તે માણસને હેઠળ લખેલો ખરચ આપવો પડશે એટલે તે માણસ નીરૂદ્ધોગી બટકનારા થયાના સખ જથી તેને આ આકટ પ્રમાણે માફલવાનો ખરચ અને ખીજો ખરચ સરકારને થયો હોય તે સખજો ખરચ સરકારમાં આપવો પડશે.

સદરહુ પ્રકારનો ખરચ ફરીઆફ કરીને વસુલ કરવો તે એ રીતે કે તે ખરચ ખરચની વસુલાત. | આપનાનો ને માણસને અથવા કંપનીને અથવા મંડળીને અથવા ધણીને અથવા એજન્ટને માથે જોખમ હોય તે માણસે અથવા કંપનીએ અથવા મંડળીએ તે ખરચ આપવાને ઇંડીઆના સ્ટેટ સેક્રેટરી ઇન કાઉનસીલની સાથે અસુસ કરીને કરાર ઠરચો હોય તે પ્રમાણે વસુલ કરવો.

૩૨ પુરોષીયના પેટને શાઈ શખસ હીંદુસ્થાનમાં આવે ત્યાર તની હીંદુસ્થાનના આવવાની સફરમાં અથવા હીંદુસ્થાનના એક બંદરેથી નીકળે બંદરે જવાની સફરમાં તેને સ્વાધિન કાંઈ જનાવ થા નીરજોગ બાટકનારો થા ર હશે અથવા તે શાઈ જનાવરની ચાકરીમાં હશે અને ય તે પ્રસંગે કનસર્જનીની જ તે હીંદુસ્થાનમાં આના પછી એક વરસની આંદર નીરે વાજદારી.

દોઢી બાટકનારો દાખલ તેનો અરસ સરકાર ઉપર પડ

શે ત્યારે.

તે જનાવરના કનસર્જની (તે શખસના ઉપર તે જનાવર માફલું હશે તે.)

અથવા તે જનાવર વેચવા માટે હીંદુસ્થાનમાં આડતીઆ હશે તે

અથવા સદરહુ કનસર્જની અથવા આહતીયા મળતા નહી હોય ત્યારે તે વહાણ માં તે જનાવર હીંદુસ્થાનમાં આવ્યું તે વહાણ ને આડતીઆના ઉપર આવ્યું હશે તે આડતીઆ.

સદરહુ શખસ નીરજોગી બાટકનારો થયાથી તેને આ આકટ પ્રમાણે માફલવાનો અરસ તથા બીજે અરસ સરકારને થયો હશે તે સમજો સરકારને આપવાને લાયક થશે.

આ કલમ પ્રમાણે સરકારને ને પદ્મસા આપ્યા હશે તે નેણે જનાવર માફલું હશે તેને આતે અથવા ઘણીને આતે માંડવાનો હક સદરહુ કનસર્જનીને અથવા આ ડતીઆને છે.

સદરહુ જનાવર માફલવારના કાયદા સાડ તે જનાવર વેચવાનું ને શખસે માથે કનસર્જની શખ્દની બાખ્યા | લીધું હશે તે શખસનો સમાસ આ કલમના કારણ સાડ “કનસર્જની” આ શખ્દમાં યાયછે એવું સમજવું.

સદરહુ વહાણના આડતીઆનું કાગ ને શખસે કબુલ કર્યું હશે તેના ઉપર તે વ “આડતીયા” આ શખ્દ હાણ માફલું નહી હોય તોય પણ તે શખસનો સમાસ “આ ડતીયા” આ શખ્દમાં યાયછે એવું સમજવું.

૩૩. પાંચમી કલમ પ્રમાણે દફતરમાં ઠરાવ દાખલ કર્યો હશે તેની સહીની તકલ તે ઠરાવમાં ને પુરોષીયન બ્રિટીશ રહીયતનું નામ લખ્યું પાંચમી કલમ પ્રમાણે ઠરાવ હશે તે તે કલમમાં કહેલી સંજોગ રીતે ચોકસી કરવા ઉપરથી નીરજોગી બાટકનારો છે એવું કરવા બાબત અને કરા વની તારીખ તે નીરજોગી બાટકનારો હતો આ બાબત આ બાગ પ્રમાણે હરકાંઈ કામ ચાલશે તેમાં પ્રથમ દરશની પુરાવા છે એવું સમજવું.

૩૪ ૧૬ મી અને ૧૮ મી કલમ પ્રમાણે સ્થાનીક સરકારને ને અધિકાર આપ્યો છે સ્થાનીક સરકારને આ અને તેઓનાં ને કામો કહ્યાં છે તે અધિકાર અને કામો પેલા અધિકાર ચલાવેલા. સ્થાનીક સરકાર સરકારી ગેજેટમાં જાહેરનામું છપાવીને ને વરગના અમલદારોને વખતે વખતે નીમશે તે વરગના અમલદારોને અજાણવાનો અધિકાર છે.

૩૫ આ આકટ ઉપરથી માછલેટોને તથા પહેલા વરગના માછલેટોને અમલીયાર

માજીસ્ટ્રેટને તથા જસ્ટીસ આ
ફ ધી પીસને અને પોલીસ
ને અલગેલો અધિકાર એવ
દેશીય સંસ્થાનમાં અલાવવા
ખાખત.

અલાવનારા જસ્ટીસ આફ ધી પીસને અને પોલીસ આ
મલદારોને જે અધિકાર આપ્યો છે અને જે કામો
સોંપ્યાં છે તે અધિકાર અને કામો ગવર્નર જનરલ ઇવ
કાજિનશીલ ઇન્ડિયા ગેજેટમાં જાહેરનામું છપાવીને જે મા
ણસોને વખતે વખતે નીમશે તે માણસોને બ્રિટીશ ઇન્ડિ

યાની હદ બહારની જગ્યાએ અલાવવાનો અધિકાર છે.

૩૬ આ આક્ટ અગલમાં લાવવા ખાખતનાં કામમાં અમલદારોએ શી રીતે વ
અમલદારોએ શી રીતે વહી- હાથ અલાવેલો તે વાતની તપ્પાને સમજણ પડવા સાફ
ટ અલાવેલો તે વાતની તપ્પાને સમજણ પડવા સાફ આ આક્ટની મળતી આવે તેવી કાનુનો કરવાનો અ
ઓને સમજણ પડવા સાફ અધિકાર. ધિકાર ઇન્ડિયાના ગવર્નર જનરલ ઇવકાજિનશીલને છે.

તે સઘળી કાનુનો ઇન્ડિયા ગેજેટમાં છપાવીને પ્રસિધ્ધ કરવી અને પછી તે કાયદાની
પેઠે ચાલશે.

પેહલું ચરીશીરટ.

(૯ મી કલમ જુઓ.)

નો ઇ. ૬. યુરોપીયનના પેટનું માણસ જેને આ
સરટીફિકેટ આપ્યું છે તે મારી આગળ હાજર થયો અને સને ૧૮૭૪ નો યુરોપીયન
ગરની આક્ટ છે તે આક્ટ પ્રમાણે તે નીરૂંચોગ બઠકનારો થાય તેવો નથી એવી તેણે
મારી ખાત્રી કરી વાસ્તે તેને બીજા માગતાં માલમ પડ્યા વગર આ સરટીફિકેટ (એટલે
હાખલા)ની તારીખવા મહીના સુધી અને

પ્રાંતમાં અથવા ડીસ્ટ્રિક્ટમાં સદરહુ આક્ટની ૪ થી, ૫ મી, ૬ થી અને ૭ મી કલમનો
કોષ્ટકરાવ લાગુ છે એવું સમજવું નહીં. તે બીજા માગતાં માલમ પડ્યે તો આ સરટી
ફિકેટ રદ ખાતલ છે એવું સમજવું.

તારી માહે સને ૧૮ (સહી મ. હ.)

ગેજેટની પોલીસનો માજીસ્ટ્રેટ અથવા

વરગના માજીસ્ટ્રેટનો અખતીયાર અલાવનારો

નો જસ્ટીસ આફ ધી પીસ.

બીજું ચરીશીરટ.

(૧૭.મી કલમ જુઓ.)

આજ તારીખ માહે સને ૧૮ ને રાજ ઇન્ડિયા
ના રૂટ સેક્રેટરી ઇવકાજિનશીલ અને નો ક. ડ. નીરૂંચોગ
બઠકનારો એ એક જણની સમીપાન થએલા કરારનામાની કલમો આ કરારનામા

ના દરેક પક્ષકારે જે કામો કરવાં જોઈએ તે બાબત તે બીજા પક્ષકારની સાથે આ કરારનામાંથી રૂબરૂ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કરાર કરેછે:—

૧. સદરહુ ક. ડ. (વહાણુ ઉપર ચઢવાને બંદર)ને બંદર તુરત જશે.

૨. તે બંદરમાં સદરહુ ક. ડ. તે સ્થાનીક સરકારે જે અમલદારને નીમ્યો હોય તે અમલદાર હુકમ કરશે તે વહાણુ ઉપર અને તે વખતે ચડશે.

૩. જે બંદર તે વહાણુ જવાનું હોય તે બંદર તે પહેલે ત્યાં સુધી તે વહાણુ ઉપર સદરહુ ક. ડ. રહેશે.

૪. સદરહુ ક. ડ. ઉપર કહ્યા પ્રમાણે વહાણુ ઉપર ચઢ્યાની તારીખની પાંચ વરસ થશે ત્યાં સુધી સદરહુ રોટ સેક્રેટરીની મુદત પરવાનગી વગર હાંદુરાનમાં પાછો આવશે નહીં.

૫. સદરહુ રોટ સેક્રેટરી ઇન કાઉન્સિલ સદરહુ ક. ડ. ને સદરહુ બંદર લઈ જવાનો ખર્ચ તથા સદરહુ પ્રમાણે તેને માફલતા તથા તે બંદરમાં તેને જોડી થવું પડે તો જોડા મુદત સુધી થવું પડે તેટલી મુદત સુધીનો તેના જીવારનો અને ખાવા ખોવાનો ખર્ચ આપશે. અને સદરહુ વહાણુ ઉપર સદરહુ ક. ડ. ને લઈ જવા નો તથા જે સફરે જવા સારે તે ઉપર કહ્યા પ્રમાણે વહાણુ ઉપર ચડશે તે સફરની મુદત સુધી તેને ખવડાવવા ખોવડાવવાનો સદરહુ વહાણુના ધણીની સાથે અથવા તેના મુખતીયાર સાથે કરાર કરશે.

મંડીવાના ગવરનર જનરલ મનકાઈનશીલના અથવા

ના ગવરનર મનકાઈનશીલના અથવા _____ ના લેફ્ટેનન્ટ ગવરનરના અથવા (_____ ના ચીફ કમીશનર)ના હુકમથી સદરહુ રોટ સેક્રેટરી ઇન કાઉન્સિલની તરફથી અ. બ. એ અને ક. ડ. એ આ કરારનામાં ઉપર સદરહુ વરસની સદરહુ તારીખે સહી કરીછે.

(True translation)

Anundrao Champajee,

For Oriental Translator to Government.

આમલવાદ હિતરક્ષ પ્રેસમાં છપ્પે.

સને ૧૮૭૮ નો મુખ્યનો આંકટ. ૫ મો.

મુખ્ય ઇલાકાનો આબકારી કાયદો એકઠો કરીને સુધારવા બાબતનો આંકટ.

મુખ્ય ઇલાકામાં હાર તથા ફેર લાવનારાં વસાણાં લાવવા તથા બાહાર શાક લવા તથા એક જગોએથી બીજી જગોએ શાકલવાં તથા તઈઆર કરવાં તથા વેચવાં અને કબજામાં રાખવા સંબંધી કાયદો છે તે એકઠો કરીને સુધારવો ચોખ્ખો છે વાસ્તે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ઠરાવ્યું છે.

પ્રથમ નિયમ.

ફંક નામ. | ૧ આ આંકટને “ સને ૧૮૭૮ નો મુખ્યનો અબકારી આંકટ ” રહેશે.

ક્યાં ક્યાં લાગુ છે. | આ આંકટ આખા મુખ્ય ઇલાકાને લાગુ છે.

અને આ આંકટ સદરહુ ઇલાકાના હરકોઈ બાબમાં મુખ્યના સરકારી વ્યાજે સર થવું. | ટમાં સરકાર જાહેરનામું પ્રસીધ કરીને જે તારીખ કરમા વશે તે તારીખે અમલમાં આવશે.

૨ આ આંકટને જોડેના પરીશિષ્ટમાં કાયદા તથા આંકટ લખ્યા છે તે તેજ પરી કાયદા તથા આંકટ | જોડેના ત્રીજા આસનમાં નીચેસર કરેલા છે તેટલે સુધી રદ કરવા. | રદ કરવા છે.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે સદરહુ કાયદા પછીથી અથવા આંકટ પછી કોઈ પણ કાયદા પ્રમાણે અથવા આંકટ પ્રમાણે આપેલા જે લઈસેનસ આ આંકટ અમલમાં આવે તે તારીખે અમલમાં હોય તે સધળાં લઈસેનસ જે જે મુદતનાં આખ્યાં હશે તે તે મુદત સુધી જે કાયદા પ્રમાણે અથવા આંકટ પ્રમાણે તે આખ્યાં હશે તે કાયદા ના અથવા આંકટના ઠરાવોને અનુસરીને તે ચાલુ રહેશે.

વળી એવું ઠરાવ્યું છે કે આ આંકટ અમલમાં આવવાની અગાઉ કોઈ કૃત્રિમ અથવા ગુનોહ કરીયો હશે તેને અથવા કોઈ પ્રકરણ સર થય હશે તેને અથવા કોઈ દાવો ઉત્પત્ત થયો હશે તેને અથવા કોઈ રીક્ષાના પેચ આવ્યા હશે તેને સદરહુ રદ કરવા ઉપરથી બાધ આવે છે એમ સમજવું નહીં.

૩ આ આંકટમાં વિષય ઉપરથી અથવા આયલા પાછલા સંબંધ ઉપરથી બાધ અર્થ. | આવતો ન હોય તો.

(૧) “અબકારી એકેસુલ” આ શબ્દોનો અરથ આ આંકટના અથવા હાર બા “અબકારી એકેસુલ.” | ખત અથવા ફેર લાવનારાં વસાણાં બાબત જે વખતે જે બીજો કાયદો અથવા આંકટ અમલમાં હોય તે બીજા કાયદાના અથવા આંકટના ઠરાવ પ્રમાણે કોઈ કીયટી અથવા શી અથવા કર અથવા ડંડ બેસાડયો હશે અથવા કોઈ જખત કરીને સરકાર દાખલ કરવાનો હુકમ કર્યો હશે તેથી મળેલું અથવા મળેલાં એકેસુલ.

(૨) “અખકાશી આશીસર” આ સખદોનો અરથ છઠી કલમ પ્રમાણિ કાયદા “અખકાશી આશીસર” । સર રીતે નીમલો અથવા અધિકાર આપેલો કમીસનર અથવા કલેક્ટર અથવા કોઈ આશીસર અથવા ખીજી માણસ એવો સમજવો.

(૩) “કમીસનર” આ સખદોનો અરથ શીધ દેસમાં શીધનો કમીસનર તથા “કમીસનર.” । ખીજો કેકાણે જમીન ખેડેપુજનો કમીસનર અથવા આ આકટના કાશણ સાહે સરકાર ને ખીજા આશીસરને કમીસનર તરીકે નીમ (તો) તે ખીજો આશીસર એવો સમજવો,

(૪) “કલેક્ટર” આ શખદોનો અરથ જનીત ખેડેપુજનો કલેક્ટર અથવા આ “કલેક્ટર.” । આપટ પ્રમાણિ કલેક્ટરનો અધિકાર અલાવવા સાહે તથા કરતબ્ય કરમા કરવા સાહે પાંચમી કલમ પ્રમાણિ નીમલો કોઈ માણસ એવો સમજવો.

(૫) “માજસતરેટ” આ શખદોનો અરથ મુંબાઈ શહેરમાં ખંરેસીડેલી માજસ “માજસતરેટ.” । તરેટ અને ખીજો કેકાણે પેરેલા અથવા ખીજા વરગ માજસતરેટ.

(૬) “તાડી” આ શખદોનો અરથ નાળીયડીઆમાંથી અથવા તાડમાંથી અથ “તાડી.” । વા અજુગીમાંથી અથવા કોઈપણ જાતના પામ બાકમાંથી કદ હાડેલો રસ પછી તે ફરમેટેડ* સ્થિતીમાં હોય કે અન્ય ફરમેટેડ સ્થિતીમાં હોય.

(૭) “દાર” આ શખદમાં વર્ણનદારના અરકનો તથા વર્ણન તથા તાડી તથા ખી “દાર.” । ર તથા ને પ્રવાહી પદારથ આજમા હોલવા થયો હોય અથવા નેમાં આલકા હોલ હોય તે સખદમાં પ્રવાહી પદારથનો સમાસ થાય છે.

(૮) “ગામડી દાર” આ સખદોમાં હિંદુસ્થાનમાં કિતપન થયલા અથવા તર્જવાર “ગામડી દાર.” । કરેલા સધળા દારનો સમાસ થાય છે.

(૯) “કેક લાવનારાં વસાણાં” આ સખદોમાં ગાંજનો તથા બાંગનો તથા તેથી “કેક લાવનારાં વસાણાં.” । તથા તે બિજાનીને તર્જવાર કરેલા દરેક પદારથનો સમાસ થાય છે. અને ગાંજથી અથવા પાંચથી અથવા ખીજા પદારથથી તર્જવાર કરેલા ને કેક લાવનારા પીવાના પદારથનો અથવા કેક લાવનારી જવસનો સમાસ દાર શખદમાં થતો નથી તે તે કેક લાવનારા પીવાના પદારથનો અથવા કેક લાવનારી જવસનો સમાસ થાય છે; પણ અશીરનો સમાસ થતો નથી, અથવા સન ૧૮૭૮ ના હિંદુ સ્થાનના અશીરના આકટમાં અશીર શખદની ગ્યાખ્યા કરી છે તે પ્રમાણિ તે શખદના અરથમાં ને કોઈ પદારથનો સમાસ થતો હશે તે પદારથનો સમાસ થતો નથી.

(૧૦) “લાવવું” આ સખદમાં મુંબાઈ પ્રજાકાના કોઈ ભાગમાં હિંદુસ્થાનના ખીજા “લાવવું બહાર માકલવું” । કોઈ ભાગમાંથી લાવવું એનો સમાસ થાય છે. અને બહાર માકલવું આ શખદોમાં મુંબાઈ પ્રજાકાના કોઈ ભાગમાંથી હિંદુસ્થાનના ખીજા કોઈ પણ ભાગમાં લઈ જવું એનો સમાસ થાય છે.

* તાડી કેટલો એક વજન મુખી રાખી હોય ત્યારે તેમાં ફરફાર થઇને તેની બપર શીણ આવે છે તે સ્થિતીમાં હોય તેવી.

સર રહુ સ્થિતીમાં ન હોય તેવી.

(૧૧) “તપ્ત્યાર કરવો” આ શબ્દોમાં જે જે સ્વભાવીક અથવા ગાનુષી ક્રિયાથી “તપ્ત્યાર કરવો.” | કાંઈ ગાળેલો અથવા ફરમોડેડ અથવા કેક લાવનારો દારૂ અથવા કેક લાવનારા વસાણાં તપ્ત્યાર થાય છે તે તે ક્રિયાનો સમાસ તથા દારૂ ગાળી ને શુધ કરવાની દરમિયાન ક્રિયાનો પણ સમાસ થાય છે.

ભિષ્ણ કરવો એ આ વ્યાખ્યાના અર્થ પ્રમાણે ક્રિયા છે.

“શર.” | (૧૨) “શર” આ શબ્દનો અર્થ હેશિ તોલા બાર.

૨ એસટાપ્લીસમેન્ટ તથા નીચંધ.

૪. કમીસનરના નીચંધને તથા હુકમને અને સરકારના હુકમોને અનુસરીને આ આક્ટ અમલમાં | બકારી મહેસુલ વસુલ કરવાનું તથા આ આક્ટના ઠરાવ લાવવાનું કલેક્ટરને સોંપી આમલમાં લાવવાનું કામ કલેક્ટરને સોંપીયું છે.

આ આક્ટના કારણે સાર સરકાર કરવાયે તે કમીસનરના તાબામાં મુજબની કલેક્ટર રહેશે.

૫. આ આક્ટ પ્રમાણે કલેક્ટરને આપેલાં સધળાં અધીકાર તથા કહેલાં સધળાં આજ્ઞાની ગેરેસુલનો કરતવીય કરમો કમીસનરના તથા સરકારના નીચંધ સી રીયેપ કલેક્ટર જોઈએ તે | ગાય વળી જે બીજા નીચંધ સરકાર વખતે વખતે કર નીમવો. માટે તે નીચંધને (તે નીચંધ હોય તો) અનુસરીને હરકોઈ કમીસનરીકટમાં અથવા જગામાં અલાવવા થાડ તથા કરવા સાર જમીન મહેસુલના કલેક્ટર, સીવાય બીજા કોઈ માણસને મુજબના સરકારી ગેજેટમાં જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરીને નીમવાને સરકાર મુખતીઆર છે.

૬. આ આક્ટના ઠરાવ અમલમાં લાવવાનાં કામમાં કલેક્ટરને મદદ કરવાસારે ક તાબામાંના અમલદાર. મિશનરને, આ આજ્ઞાત સરકારે વખતે વખતે જે હુકમ કર

રયા હશે તે હુકમને અનુસરીને પોતાને ચોગ્ય લાગે તેના તાબાના આફિસરને પોતાને ચોગ્ય લાગે તેવા નામથી નીમવાનો તથા પોતાને ચોગ્ય લાગે તેવા આ આક્ટ પ્રમાણે અધિકાર તથા કર્તવ્યકર્મો તે દરમિયાને સોંપવાનો અધિકાર છે.

આ આક્ટ પ્રમાણે જે અધિકાર તથા કર્તવ્યકર્મો પોતાને ચોગ્ય લાગે તે અધિકાર તથા કરતવ્ય કરમો કોઈ ખાતાના કોઈ સરકારી આફિસરને તેના જાતના અથવા તેના હુદના સંબંધથી અથવા બીજા કોઈ માણસને આપવાનો તથા કેહેવાનો અધિકાર સરકારને અથવા સદરહુ પ્રકારના હુકમોને અનુસરીને કમીસનરને છે. અને પછી સદરહુ પ્રકારના કોઈ આફિસર પોતાના મુખ્ય હુદના અધીકાર સીવાય તથા કરતવીય કરમો સીવાય વળી સદરહુ અધીકાર અલાવવા તથા સદરહુ કરતવીય કરમો કરવા.

પણ એવું ઠરાવીયું છે કે જનિસમી કલમ પ્રમાણે તથા આલીશમી કલમની (ખ) રકમ પ્રમાણે અધિકાર કોઈ ખાતાના જે કોઈ આફિસરનો દરજ્જો પઠાવાળાના અથવા કાવસેટામલના કરતાં મહેટો નહીં હોય તે આફિસરને કોઈ પણ પ્રસંગે આપવો.

નહી, અને આ કલમ પ્રમાણે કોઈ અધિકાર અથવા કરતવીય કરના સોખા હોય અથવા દહા હોય, તે સોખું અથવા કહેવું ને અધિકારીએ કરવું હોય તેને, તે હરકોઈ વખતે રદ કરવાનો અથવા તેમાં ફેરફાર કરવાનો અધિકાર છે.

૭. ઉપરની છેલ્લી કલમના કરાવ પ્રમાણે કમિશનરોએ ને કોઈ તાખામાંના આફી-ગેરઆલ ખાખત તાખા | સરને નીચે હોય અથવા ને કોઈ આફિસરને વળી ખી માંના આફીશરોને શિક્ષા | ને અધિકાર આપ્યો હોય અથવા કરતવ્યકરના કહા હોય તેને ખાતાની કાનુન અથવા ખંદોખસ્ત તોડ્યા પદલ અથવા પીકીકરાઈ કર્યા પદલ અથવા ના બાયકી પદલ અથવા કરતવીય કરમની ગફલત પદલ અથવા ખીજી ધેરઆ લ પદલ ચોકસી કરીને તથા તે ફતરમાં બખી રાખીને હરકોઈ વખતે રદ કરવાનો અથવા ખર તરફ કરવાનો અથવા સથપેનડ કરવાનો અથવા ઓછા દરબ ઉપર ઉતારવાનો અધિકાર કમિશનરોને સદરહુ પ્રકારના કુકમને અનુસરીને છે.

૮. ઉપરની જોઈ કલમ ઉપરથી પોતાને ને અધિકાર હોય તે સધળો અથવા કમિશનરોએ કચેકરો | ચોડા કચેકરોને અથવા પોતાના તાખામાંના કોઈ કચેકર ને અધિકાર આપવા. | ને આપવાનો અખતીઆર કમિશનરોને છે. અને સદરહુ પ્રમાણે કોઈ અધિકાર આપીયો હોય તે આપવાનું હરકોઈ વખતે રદ કરવાનો અધિકાર કમિશનરોને છે.

૩. લાવવું તથા બાહુર મોકલવું તથા એક જગાએથી ખીજી જગાએ મોકલવું.

૯. હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે હકિકત હોયા વગર કોઈપણ દારૂ અથવા કેફ લાવનાર દારૂ અથવા કેફ લાવ | વસાણું મુખઈ ઇલાકાના કોઈ ભાગમાં ખુશકીને રસ્તે અ નારો વસાણું લાવવાં | યવા જળ મારગે લાવવું નહીં એટલે—

(અ) સન ૧૮૭૫ ના હીંદુસ્થાનના તારીફના આક્ટ પ્રમાણે અથવા ખીટીશ ઈંડી આમાં આજિલા માલ ઉપરની કસ્ટમની ડ્યુટી સંબંધી ને વખતે ને ખીજે કોઈ કા ચોડા ચાલુ હોય તે ખીજા કાયદા પ્રમાણે ડ્યુટી આપવાને દારૂ અથવા કેફ લાવનાર વસાણું પાત્ર હોયાવગર તથા સદરહુ પ્રકારના આક્ટમાં અથવા કાયદામાં કહેલી તેની ડ્યુટી આપીયા વગર; અથવા.

(ખ) સદરહુ પ્રમાણે લાવવાની પરવાનગી આ કલમમાં આગળ આપેલા અધી કાર પ્રમાણે આપેલા હોયા વગર લાવવું નહીં.

સરકારના કુકમને અનુસરીને હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે વખતે વખતે કરવાનો અધિકાર કલેક્ટરને છે, એટલે

(ક) દારૂ અથવા કેફ લાવનારાં વસાણું અથવા સદરહુ પ્રકારના કાયદા પ્રમાણે ડી યુટી આપવાને પાત્ર હોય તેવા દારૂ શીવાસ અથવા કેફ લાવનારાં વસાણું શિ વાય ખીજી કોઈ જાતનો દારૂ અથવા કેફ લાવનારાં વસાણું આ આક્ટ પ્રમાણે ને ડ્યુટી આપવાને પાત્ર હોય (ને હોય તો) તે ડ્યુટી આપે તો તથા ને ખીજી શરતો પોવાને ચોગીય લાગે તે ખીજી શરતો પ્રમાણે લાવવાની પરવાનગી આપવાનો; અને

(ડ) સદરહુ પ્રકારની પરવાનગી રદ કરવાનો અધીકાર છે.

૧૦. હેઠળ લખ્ય પ્રમાણે હકીકત હોવા વગર કાંઈપણ દારૂ અથવા કેફ લાવનારે વ
 ડારૂ અથવા કેફ લાવ- | સાણું મુંબઈ મલાકાના કોઈ બાગમાંથી અપુરુષકીને રહેતે અ
 નારે વસાણું બહાર માફ | યવા જળ મારગે બાહાર માફલવું નહીં; એટલે—
 લવું.

(અ) દારૂ અથવા કેફ લાવનારે વસાણું સદરહુ મલાકામાંના કોઈ બંદરમાં કાયદા
 સર રીતે જળ મારગે આણેલું હોવા વગર અને તે એક વહાણ ઉપરથી જી
 જી વહાણ ઉપર અટવેલું હોય તો અથવા ફરીથી બાહાર માફલું હોય તો
 ને ફીને અથવા ડયુટીને ને વખતે ને કાયદો અમલમાં હશે તે કાયદા પ્રમા
 ણે પાત્ર હશે તે ફી અથવા ડયુટી આપીઆ પછી ચોગીય અધીકાર જાણા
 અધિકારીએ તે બાહાર માફલતાની પરવાનગી આપેલી હોવા વગર, અથવા

(બ) આ કલમમાં આગળ અધિકાર કહે છે તે અધીકાર પ્રમાણે બહાર માફલ
 વાની પરવાનગી આપેલી હોવા વગર શદરહુ પ્રમાણે બહાર માફલવું નહીં.

સરકારના હુકમને અનુસરીને હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે વખતે વખતે કરવાનો અધી
 કાર કલેક્ટરને છે.

(ક) આ આક્ટ પ્રમાણે ને ડયુટી આપવાને દારૂ અથવા કેફ લાવનારાં વસાણાં
 અથવા કોઈ જાનનો દારૂ અથવા કેફ લાવનારાં વસાણાં પાત્ર હશે (હોયતો)
 તે ડીયુટી આપેતો તથા ને જીજી સરતો પોતાને ચોગીય લાગે તે શરતો પ્રમા
 ણે તે દારૂ અથવા કેફ લાવનારાં વસાણાં બહાર માફલવાની પરવાનગી
 આપવાનો, અને

(ડ) શદરહુ પ્રકારની પરવાનગી રદ કરવાનો અધીકાર છે.

૧૧. પણ એવું ઠરાવું છે કે ઉપરની છેલ્લી બેઠ કલમોના કોઈ પણ ઠરાવ ઉપરથી
 ૯ મી તથા ૧૦ મી કલ | હેઠળ લખેલી વાત બાબત ને વખતે ને કોઈ કાયદો અમ
 મ ઉપરથી કેટલાએક કાય | લગાં હોય તેને બાધ આવે છે એવું સમજવું નહીં એટ
 લે એ કાયદા ઉપરથી કાંઈ દારૂ અથવા કેફ લાવનાર
 દાખાને તથા ગવરનર જ | વસાણું શદરહુ મલાકામાં લાવવાની મના હશે અથવા મરી
 નરલ ધન કંઈનશીલના આ | માફ કરી હશે તે કાયદાને અથવા ને કાયદા ઉપરથી શદ
 ધીકારને બાધ આવતો | વસાણું શદરહુ મલાકામાં લાવવાની મના હશે અથવા મરી
 નથી. | માફ કરી હશે તે કાયદાને અથવા ને કાયદા ઉપરથી શદ
 રહુ પ્રકારના લાવવાની મના કરવાનો અથવા મરબાદા ઠરાવવાનો અધિકાર ગવરનર
 જનરલ ધનકંઈનશીલને હશે તે કાયદાને અથવા ને વખતે ને કાંઈ કાયદો અમલમાં
 હશે તે કાયદા ઉપરથી કોઈ દારૂ અથવા કેફ લાવનાર વસાણું કસ્ટમની ને ડયુટીને
 પાત્ર હશે તે ડયુટી સહજી અથવા ઘોડી તે દારૂની અથવા કેફ લાવનાર વસાણાંની માફ
 કરવાનો અધિકાર ને કાયદા ઉપરથી ગવરનર જનરલ ધનકંઈનશીલને હશે તે કાયદાને
 બાધ આવે છે એમ સમજવું નહીં.

વળી એવું ઠરાવું છે કે કોઈ દારૂ અથવા કેફ લાવનાર વસાણું, શદરહુ બેઠ ક-
 લમો પછી હરકોઈ કલમ પ્રમાણે અથવા આક્ટના જીજી ઠરાવો પછી હરકોઈ ઠરાવ
 પ્રમાણે, ને ડયુટીને પાત્ર હશે તે ડયુટી તે દારૂની અથવા કેફ લાવનાર વસાણાંની માફ
 કરવાનો અધિકાર ગવરનર જનરલ ધનકંઈનશીલને અથવા મુંબાઈના ગવરનર
 ધનકંઈનશીલને છે.

૧૨ એકંદર રીતે આ બા, પંચાસ સાડ અથવા ડાહપણ પ્રદેશ સાડ અથવા ડીસિકટ દાડ તથા કેફલાવનારો વ સાડ અથવા ચેહેર સાડ અથવા હસબા સાડ અથવા સાણા એક જગાએથી ગામ સાડ ને પરિમાણ સુખમતા સરકારી ગ્યાનેદમાં જા- ખીજી જગાએ માકલવા, હેરવાસ પ્રસિધ્ધ કરીને કરાવવાનું સરકારને વખતે વખતે ચોખ્ખા બાગે તે પરિમાણના કરતા વધારે દાડ અથવા કેફલાવનારો વસાણા હેફળ લખ્યા પ્રમાણે હકિકત હોવા વગર એક જગાએથી ખીજી જગાએ માકલવા નહીં અથવા બાકી જવા નહીં, એટલે—

- (અ) ગામથી દાડ ચિત્રાવ ખીજી દાડ હોય તે પ્રસંગે તે નેટલો માકલ્યો હોય અથવા લખાયા હોય તેટલો તે, ને જગાએ તે માકલવામાં અથવા લખ જવામાં આવતો હોય તથા ને જગાએ વેચવાવિથે આ આકટેના કરાવ પ્રમાણે ચોખ્ખીતે લેસેન્સ અથવા પરવાનગી આપેલી હોય તે જગાએ આ નગી ઉપયોગસાડ અથવા વેચવસાડ શુદ્ધબુદ્ધિયા જોઈ તે હોવા વગર, અથવા
- (બ) આગલી કલમના કરાવ પ્રમાણે આ બાબત ચોખ્ખીતે અધિકાર આપેલા અબકારી આફિસરે આપેલી પરવાનગી મિતી હોવા વગર, માકલવો નહીં અથવા લખજવો નહીં.

૧૩. દાડ અથવા કેફલાવનારો વસાણા એક જગાએથી માકલવા બદલ અથવા લખ એક જગાએથી ખીજી જગા બદલ પરવાનગી મિતીએ આપવાનો અધિકાર કલે જગાએ માકલવા બદલ કરીને અથવા આ બાબત ચોખ્ખીતે અધિકાર આપેલા પરવાનગી મિતી. ખીજા કોઈ પણ અબકારી આફિસરને છે.

સદરકુ પ્રકારની પરવાનગી મિતીએ ઘણું કરીને નિયમિત મુદતસુખી આપવા નિ રહિલ કરેલા પ્રસંગે સાડજ ગામ આપવાનો અધિકાર છે.

- સદરકુ પ્રકારની દરએક પરવાનગી મિતીમાં હેફળ લખેલી વાત નિર્દિષ્ટ કરેલી જોઈએ—
- (અ) ને માલુસને દાડ અથવા કેફ લાવનારો વસાણા એક જગાએથી ખીજી જ ગાએ માકલવાના અથવા લખજવાનો અધિકાર આપેલો હોય તે માલુસ નુ નામ, અને
- (બ) ને મુદતસુખી તે પરવાનગીમિતી અમલમાં રહેવાની હોય તે મુદત, અને
- (ક) ને દાડબદલ અથવા કેફલાવનારો વસાણા બદલ પરવાનગીમિતી આપી હોય તે દાડ અથવા કેફ લાવનારો વસાણા કેટલાં તથા કયા પ્રકારનાં છે તે, અને
- (ડ) ને જગાએથી તથા ને જગામાં દાડ અથવા કેફ લાવનારો વસાણા માકલ વાનાં અથવા લખ જવાનાં હોય તે જગા, અને દસ મૈત્રના કરતાં વધારે અંતરઉપર જગા હોય તેની જગાને પ્રસંગે ને માર્ગે તે લખજવાનાં હોય તે માર્ગ.

૪ તૈયાર કરવું.

૧૪ આ બાબત હસિકટરે આપવાના લેસેન્સના આધાર વગર તથા તેમાંની મર્યાદા આ આકટેના કરાવને તથા શરતને અનુસરવાવગર અથવા ત્રેવિસમી કલમની શર અનુસરવા વગર દાડ અ તને અનુસરવાવગર, અથવા કેફ લાવનારે વસાણું તૈયાર કરવાની મના છે.

કાંઈપણ દારૂ અથવા કેફ લાવનારે વસાણું તૈયાર કરવું નહી, અને

કોઈ ઝાડમાંથી તાડી કાઢાડવી નહી, અને

કોઈ બહી અથવા ઋણુઓ ખાંધી નહી અથવા ચલાવવી નહી, અને

કોઈ માણસે દારૂ અથવા કેફ લાવનારે કાંઈ વસાણું તૈયાર કરવાસારે કાંઈ પણ મતર્થનો અથવા આર્ક કાઢાડવાનાં યત્રનો અથવા પાત્રનો અથવા આગ્રારનો અથવા સંમનો ઉપયોગ કરવો નહી અથવા એ રાખવું નહી અથવા પોતાના કબજામાં રે હોવાવું નહી.

૧૫ સરકારની આગાહી મંજૂરી લઈને હેકળ લખ્યા પ્રમાણે કરવાનો અધિકાર સરકારી બહીઓ સ્થાપવી. ૨ કસેક્ટરને છે—

(બ) જે શરતો ખેસાડવાનું સરકારને ચોગ્ય લાગે તે શરતોથી દારૂ અથવા કોઈ બીજાનો દારૂ ઉપરની હેલ્પી કલમ પ્રમાણે આપેલાં લૈસેન્સ ઉપરથી જે બહીમાં તૈયાર કરીશકાય તેવી સરકારી બહી પોતાની હકુમતની કોઈ જગામાં સ્થાપવાનો, અને

(બ) સરકાર પ્રમાણે આપેલી કોઈ સરકારી બહી બંધ કરવાનો અધિકાર છે.

૫ વેચાણ.

૧૬. આ કલમમાં આગળ ખીજીરીતના કરાવ કર્ય છે તે શિવાય દારૂ તથા કેફ લૈસેન્સવગર અથવા લાલનારાં વસાણાં કલેક્ટરે આપેલાં લૈસેન્સવગર અથવા પાસ વગર દારૂ તથા કેફ પાસ વગર વેચવાં નહી, લાલનારાં વસાણાં વેચવાં ની મના.

પણ એવું કરાવ્યું છે કે કોઈ દારૂ હિંદુસ્થાનમાં તૈયાર કરેલો નહી હોય અથવા ઉત્પન્ન કર્યો નહી હોય તે જે આસલનાં પીપમાં અથવા પ્યાકેજમાં આણેલા હશે તે વાજ તે તેના આસલનાં પીપમાં અથવા પ્યાકેજમાં હોય ત્યારે અથવા શુદ્ધશુદ્ધી નયુ નાસારે થોડો થોડો મુંબજ શેદરમાં તથા જે ખીજી જગા સરકાર વખતે વખતે કરમાવે તે ખીજી જગામાં વેચવાને સરકાર પ્રકારનાં કોઈ પણ લૈસેન્સની જરૂર નથી.

વળી એવું કરાવ્યું છે કે જે ઝાડમાંથી કાંઈ કેફ લાવનારે વસાણું ઉત્પન્ન થવું હશે તે ઝાડનું વાવેતર કરનાગએ અથવા ધણીય તે ઝાડના જે ભાગમાંથી કેફ લાવનારે વસાણું તૈયાર કરવામાં આવવું હશે અથવા ઉત્પન્ન થવું હશે તેનું વેચાણ, કેફ લાવનારાં વસાણાં વેચવાનું આ કલમ પ્રમાણે લૈસેન્સ ને માન્યસ ધારણ કરવું હશે તે માણસને કરવા ખાખત અથવા કેફ લાવનારાં વસાણાં તૈયાર કરવાખાખતનું અથવા બાહાર માકલવા ખાખતનું જે માણસને આ આક્ટપ્રમાણે ચોગ્ય રીતે લૈસેન્સ આપેલું હશે તે માણસને કરવાખાખત સરકાર પ્રકારનાં કોઈ લૈસેન્સની જરૂર નથી.

૧૭ ગામડીદાર અથવા કાંઈ કેફ લાવનારે વસાણું કોઈ નિર્દિષ્ટ કરેલા પ્રેશમાં પરચુરશુ વેચાણની મર્યાદા—અથવા જગામાં એકજ વખતે અથવા કોઈ એકજ દિવ

ઋણુઓની ઝાટલે ખાર વગેરે હરજાઉડ દારૂ તૈયાર કરવાનું કારખાનું.

સે એક જ માણસને એક જ કેટલું પરચુરણ વેચવાનો અધિકાર છે તેની મર્યાદા મુજબના સરકારી ગ્વાન્ટેમાં વખતે વખતે જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરીને ઠરાવવાનો અધિકાર સરકારને છે.

કોઈ પ્રદેશમાં અથવા જગામાં સદરહુ પ્રકારની મર્યાદા ઠરાવી હોય ત્યારે તે મર્યાદાના કરતાં વધારે ગામઠી દારૂ અથવા કેફ લાવનાર કોઈ વસાણું કોઈ કોઈ વખતે વેચવા બાબતનો વિશેષ હુકમ પાત્રીસમી કલમ પ્રમાણે કમિશનરે ઠરાવેલી કાનુનને "અનુસરીને આપવાનો અધિકાર કલેક્ટરને અથવા આ બાબત ચોખ્ખીતે અધિકાર આપેલા કોઈ અગત્યની આદિસરને છે.

૧૮ તાડી ઉત્પન્ન થનાર કોઈ જાડના ધણીએ તથા સદરહુ પ્રકારનાં કોઈ જાડના તાડીનું વેચાણ. | રસ ઉપર હક્ક હોય તેવા કોઈ માણસે તથા કોઈપણ તાડી ઠાઠાડનારે તાડી વેચવી નહીં અને ખારમી કલમની ખ. રકમ પ્રમાણે આપેલી પરવાનગીભિત્રી ઉપરથી તાડી એક જગાએથી બીજી જગાએ માકલનાર અથવા લઈ જનાર કોઈ માણસે હેડળ બંધેલાં લેસેન્સવગર બીજી રીતે અથવા હેડળ બંધેલાં માણસશિવાય બીજા માણસને તાડી વેચવી નહીં, એટલે—

(અ) સોળમી કલમપ્રમાણે આપેલાં લેસેન્સ વગર, અથવા

(ખ) દારૂ બનાવવાનું અથવા વેચવાનું લેસેન્સ આ આક્ટ પ્રમાણે જે માણસને આપ્યું હોય તે માણસશિવાય બીજા કોઈ માણસને વેચવી નહીં.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે આ આક્ટના તાડીસખંચી સમજા ઠરાવ મુજબના સરકારી ગ્વાન્ટેમાં જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરીને કોઈ પ્રદેશબાબત વખતે વખતે સર્વેડ (માફક) ઠરાવવાનો અધિકાર સરકારને છે અને પૂર્ણ આ આક્ટમાં ગમે તે ઠરાવ હોય તોયપણ સદરહુ પ્રકારનું જાહેરનામું છે મુદતમુખી અગત્યમાં રહેશે તે મુદતમાં સદરહુ પ્રકારના પ્રદેશમાં લેસેન્સ વગર અથવા પાસવગર તાડી ઠાઠાડવાનો તથા વેચવાનો અધિકાર છે.

૬ ડ્યુટી

૧૯ હેડળ બંધેલા સમજાં દારૂની ડ્યુટી આપવી એવું સરકાર કરમાવે તો જે દર દારૂની ડ્યુટી. | સરકાર વખતે વખતે ઠરાવશે તે દર લેવી એટલે—

(અ) નવમી કલમની (ક) રકમના ઠરાવપ્રમાણે મુજબ ઇલાકાના કોઈ પણ ભાગમાં જે દારૂ લાવવાની પરવાનગી આપી હોય તે દારૂ, અથવા

(બ) દશમી કલમની (ક) રકમના ઠરાવપ્રમાણે મુજબ ઇલાકાના કોઈ ભાગમાંથી જે દારૂ બહાર માકલવાની પરવાનગી આપી હોય તે દારૂ, અથવા

એકમી કલમપ્રમાણે આપેલાં કોઈ લેસેન્સ ઉપરથી તર્જમાર કરેલા દારૂ, અથવા

(૩) પંદરમી કલમપ્રમાણે સ્થાપેલી કોઈ બઠીમાં તર્જમાર કરેલા દારૂ, અથવા

(૪) તેરમી કલમપ્રમાણે એક જગાએથી બીજી જગાએ માકલવાની અથવા લઈ જવાની પરવાનગી જે દારૂ બાબત મળેલી હોય તે દારૂ.

સદરહુ ખેસાડવાની ડ્યુટી રૂબરૂ કરના કરતા વધારે નહીં હોય એવા દારૂના દર

ઈંપીરિયલ ગ્યાલને ફાલ્સા દરખાસો તથા સદરહુ કસનાડરનાં દારનો કસ વધારે હોય તે પ્રમાણ પ્રમાણિ તે દર વધારીને ખેસાડવાનો અધિકાર છે અથવા વિશેષ અધિકાર આપ્યા બદલ રાજ અથવા મહિને મહિને અથવા નિરદિષ્ટ કરેલી ખીજું મુદતે મુદતે આપવાની ઉધડી રકમ અથવા જે ખીજી કોઈપણ કરમાવવાનું સરકારને ચોગ્ય લાગે તે ખીજી રીતે આપવી એ પ્રમાણિ ખેસાડવાનો અધિકાર છે.

૨૦ તાડી ઉત્પન્ન થનારાં જે જે ઝાડમાંથી તાડી કાઢાડવામાં આવતી હશે તે તાડનાં ઝાડ છેલ્લા બદલ | તે ઝાડ ઉપર જે મુદતમાં તે તે ઝાડ છેલ્લામાં આવે તે. *
ડયુટી. મુદત બદલ સરકાર કરમાવે તો સરકાર વખતે વખતે કરમાવે તે ડયુટી લેવી.

અને તાડી કાઢાડવા બાબત અઉદમી કલમ પ્રમાણિ આપેલાં દરમ્મક લાઇસેન્સમાં ત્રીસમી કલમ પ્રમાણિ જે ખીજી કોઈ તપશ્વીજ સરકારે ઠરાવી હશે તે શિવાય વળી હે-
ડળ લખેલી વાત નિરદિષ્ટ કરેલી જોઈએ.—

(અ) છેલ્લાનાં ઝાડ કેટલાં તથા કયા પ્રકારનાં તથા ક્યાંહાં છે તે.

(બ) લાઇસેન્સમાં નદાખલ કરેલાં દરમ્મક ઝાડ બાબત લેવાની ડયુટીની રકમ.

(ક) સદરહુ ડયુટી હકતે હકતે લેવાની હોયતો કચે કચે હકતે તથા કદ કદ મુદતે લેવી તે હકતા તથા તે મુદત.

૨૧. સદરહુ ડયુટી તાડી કાઢાડવાનું લાઇસેન્સ ધારણ કરનારા માણસની પાસેથી ડયુટી કોણે આપવી. | પ્રથમતઃ લેવાનો અધિકાર છે અને તે તે આપવાને સુકે તો અથવા વગર લાઇસેન્સે ઝાડ છેલ્લે તો ઝાડના ધણીની પાસેથી લેવાનો અધિકાર છે.

૨૨. ઝાડના ધણી પાસેથી ઉપરની છેલ્લી કલમ પ્રમાણિ કોઈ ડયુટી વસુલ કરવામાં પોતે ડયુટી આપી હોય | આવે ત્યારે તે લાઇસેન્સ ધારણ કરનાર માણસની પાસેથી તે લાઇસેન્સવાળાની પાસેથી વસુલ કરવામાં મદદ મળવાનો હક ધણીને છે. | મદદ મળવાનો હક છે એટલે જમીનના ઉપરી ધારણ કરનારાને તેના જોડત પાસેથી પોતાનું લેણું વસુલ કરવા બાબતે વખતે જે કાયદો અમલમાં હોય તે કાયદાના ઠરાવ પ્રમાણિ મદદ મળવાનો હક છે.

૨૩ જે કોઈ પ્રદેશને આ કલમના ઠરાવ બાધુ કરવાનું સરકારને ચોગ્ય લાગે તે કોઈ પ્રદેશમાં તાડી કાઢા | પ્રદેશમાં જે જે ઝાડમાંથી તાડી કાઢાડવામાં આવતી હશે ડવાના હકનો ઇજારો આ | તે તે ઝાડ ઉપર ત્રીસમી કલમ પ્રમાણિ ડયુટી લેવાનું કરમાવે. | વ્યાને બદલે સદરહુ પ્રકારના પ્રદેશમાં તાડી ઉત્પન્ન થનારા સઘળાં ઝાડમાંથી તાડી કાઢાડવાના હકનો ઇજારો પોતાને ચોગ્ય લાગે તે મુદત નો તથા પોતાને ચોગ્ય લાગે તે પ્રમાણિ ડયુટી ઉધડી રકમ અથવા મુદતે મુદતે હપ તાપી આપે તો તથા પોતાને ચોગ્ય લાગે તે થરતો ઠરાવીને આપવાનો અધિકાર સરકારને છે.

સદરહુ પ્રકારના કોઈ પ્રદેશમાં સદરહુ હક જે માણસને ઇજારો આપ્યો હોય

તેની લખેલી પરવાનગી વગર કોઈ માણસે તાડી ઉત્પત્તિ થનારાં કોઈ ઝાડમાંથી તાડી કાઢવી નહીં.

૨૪ ફેલ્ડીએક ડિવિઝનમાં તાડ છેલ્લા બાળત આજ સુધી કરેલેવામાં આવેલા આ આક્ટ કરવાની અ | છે તે અથવા સદરહુ પ્રકારના ઝાડમાંથી તાડી કાઢવા ગાહુ તાડ ઉપર કરે અ | બાળત લાઇસેન્સ શી લીધી છે તે કાયદાસર લીધી છે એમ થવા શી લીધી તે કાયદા | સમજવું. અને તે કરે અથવા શી લેવાનું, આ આક્ટના સર લીધી એવું ઠરાવું છે. | ઠરાવને અનુસરીને તથા હાલ જે દર તથા કાનુન અ- મલમાં છે તેજ દરે તથા કાનુન પ્રમાણે હેઠળ લખેલા વખત સુધી આલુ રાખવાનો અધિકાર છે એટલે આ આક્ટ ઉપરથી આપેલા અધિકાર અલાવીને સરકાર ખીજી રીતે ફરમાવે તે વખત સુધી આલુ રાખવાનો અધિકાર છે.

સદરહુ પ્રકારનો જે કાંઈ કરે અથવા શી આ આક્ટ કરવાની અગાજી આપવા નો થયો હોય તે કરની અથવા શીની અટકી બાકી, આ આક્ટ પ્રમાણે આપવાની થયેલી ડ્યુટી પ્રમાણે વસુલ કરવાનો અધિકાર છે.

૨૫. જે ઝાડ ઉપર સરકારનો હક્ક છે તે ઝાડમાંથી તાડી કાઢવાનો અધિકાર સરકારી ઝાડમાંથી તા | સરકારના સામાન્ય હુકમને અનુસરીને જે શરતો કલેક્ટર ડી કાઢવાનો અધિકાર. | ને ચોખ્ખા લાગે તે શરતો પ્રમાણે દરસાલ લિજામકરીને અ થવા ખીજી રીતે વેચવાનો અધિકાર છે.

૨૬ એકજ માણસને હેઠળ લખેલી વાત કરવાની પરવાનગી આપી હોય ત્યારે સંબંધિત અધિકાર આ | એટલે—
જો હોય ત્યારે ડ્યુટીનો |
ઠરાવ કરવો. |

(અ) તાડી કાઢવાની તથા તે અનફરમેન્ટેડ સ્થિતિમાં વેચવાની; અથવા

(બ) તાડી કાઢવાની તથા તે અનફરમેન્ટેડ સ્થિતિમાં બાહાર મોકલવાની; અથવા

(ક) અનફરમેન્ટેડ તાડી લાવવાની તથા તે અનફરમેન્ટેડ સ્થિતિમાં વેચવાની; અથવા

(ડ) ફરમેન્ટેડ અથવા અનફરમેન્ટેડ તાડી કાઢવાની અથવા લાવવાની અને ખીજી દારૂ તપાસ કરવામાં તેનો ઉપયોગ કરવાની; અથવા

અનફરમેન્ટેડ તાડી શીવાય ખીજી કોઈ ગામઠી દારૂ.

(ધ) તૈયાર કરવાની અથવા લાવવાની તથા વેચવાની; અથવા

(૬) તૈયાર કરવાની તથા બાહાર મોકલવાની પરવાનગી આપી હોય ત્યારે સંબંધિત અધિકાર આપ્યા પછી જે ડ્યુટી; સરકારના સામાન્ય અથવા વિશેષ હુકમ પ્રમાણે આલીને કલેક્ટરને ચોખ્ખા લાગે તે લેવાનો અધિકાર છે.

૨૭ કોઈ કેફલાવનારે વસાણું તૈયાર કરવાબાળતનું અથવા વેચવા બાળતનું આ કેફ લાવનારાં વસાણાંની | આક્ટ પ્રમાણે લેસેન્સ આપ્યું હોય ત્યારે અને કોઈ કેફલાવ ડ્યુટી. | નાર વસાણું લાવવાની અથવા બાહાર મોકલવાની અથવા

એક જગાએથી ખીજી જગાએ મોકલવાની અથવા લઈ જવાની પરવાનગી આ આક્ટ

૬ પ્રમાણે આપી હોય ત્યારે સદરહુ અધિકાર આપ્યા બદલ ને ડહુડી સરકારના સા માન્ય અથવા વિશેષ હુકમ પ્રમાણે આલીને કલેક્ટરને પોખ્ય લાંગે તે ડહુડી લેવી.

૨૮. કોઈ પણ પ્રદેશમાં આ આકટ પ્રમાણે ને ડહુડી લેવાની હોય તે સધળી ડહુડીનો ધંજરો આપવા | ડહુડીનો અથવા તેઆ પેકી કોઈ પણ ડહુડીનો ધંજરો, સ નો અધિકાર છે. | રકારની મંજુરીથી તથા સરકાર ને નાણું આપવાનું કરાવે તે આપવાની શરતે તથા સરકાર ને ખીજી શરત કરાવે તે શરત મુજબ આપવાનો અધિકાર છે.

૨૯. સદરહુ પ્રકારના કોઈ પણ ધંજરદારને પોતાના લેસેન્સવાળાની પાસેથી લેસે પોતાની લેણી ચપલી રકમ | નસ આખત કોઈ પણ રકમ લેણી હશે ત્યારે તે ધંજરદારને વસુલ કરવા સાડ કલેક્ટરને | અથવા તાડી કાહાડવાના હક્કના ધંજરદારને, તાડી ઉત્પ અરજી કરવાનો અધિકાર ધ | ન થનાર કોઈ પણ ઝાડમાંથી ને માણુયે તાડી કાહાડી હ ધંજરદારને છે. | શે. તે માણુસની પાસે કોઈ રકમ લેણી હશે ત્યારે પોતાની

તરફથી સદરહુ પ્રકારની રકમ વસુલ કરવી એ પ્રમાણે કલેક્ટરને અરજી કરવાનો અધિ કાર સદરહુ પ્રકારના ધંજરદારને છે. અને સદરહુ પ્રકારની રકમ, જમીન મહેસુલની મટેલી બાકી હોય ને પ્રમાણે વસુલ કરવાનો અધિકાર કલેક્ટરને પોતાના પ્રસંગાનુસાર પરવાનાધિકારથી છે. અને સદરહુ પ્રમાણે વસુલ કરેલી રકમ કલેક્ટરે તે અરજ દારને આપવી.

પણ એવું કરાવ્યું છે કે સદરહુ પ્રકારની રકમ વસુલ કરવા સાડ કલેક્ટરે કરેલા કોઈ પણ પ્રોસેસ બળવવા હોય તે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે હકિકત હોયને માફુદ રાખ વા; એટલે સદરહુ પ્રકારની રકમ ને માણુસની પાસેથી વસુલ કરવાની હશે તે માણુસ ધંજરદારના માગણીનો ધનસાડ થવાસાડ દિવાની કોરટમાં ફરિયાદ કરે તથા પોતે સદ રહુ પ્રકારના ધંજરદારને ને રકમ આપતી એવું કોરટ કરાવે તે રકમ આપવા બાબત કલેક્ટરની ખાત્રી ન્યાય તેવો જમીન આપે તો માફુદ રાખવા.

વળી એવું કરાવ્યું છે કે આ કલમના કોઈપણ કરાવ ઉપરથી અથવા તે કલમ પ્રમાણે કરેલી કોઈપણ વાત ઉપરથી હેઠળ લખેલા હકને બાધ આવેછે એવું સમજવું નહી. એટલે સદરહુ પ્રકારના કોઈપણ ધંજરદારની સદરહુ પ્રકારના કોઈપણ માણુસની પાસેથી કોઈ રકમ લેણી હશે તે દિવાની કોરટમાં ફરિયાદ કરીને અથવા ખીજી રીતે વસુલ કરવાના તે ધંજરદારના હક્કને બાધ આવેછે એમ સમજવું નહી.

૭ લેસેન્સ વગેરે.

૩૦. આ આકટ પ્રમાણે ને ને લેસેન્સ અથવા પરવાનગીચિઠી અથવા પાસ લેસેન્સનો નમુનો અને | આપત્તી તે, શરતો વગેરે.

આ બાબત સાધારણરીતે અથવા કોઈ વિશેષ પ્રસંગે કરેલી ને કાનુન અથવા હુકમ આ આકટ વિરુદ્ધ નહી હોય તે કાનુનમાં અથવા હુકમમાં સરકારે કરમાવેલી.

(અ) શી આપવાની હોય તો તે શી આપે તો; અને

(બ) ફરમાવેલી મુદતની, અને

(ક) ફરમાવેલી મર્યાદા મુજબ તથા શરતમુજબ, અને

(ડ) ફરમાવેલા નમુના પ્રમાણે તથા ફરમાવેલી તપસીલની આપવી.

૩૧. કોઈ દારૂ અથવા કેદલાવનારે વસાણું તૃપ્તિયાર કરવા બાબત અથવા વે-
લાઈસેન્સવાળાએ સામી | અથવા બાબત આ આકટ પ્રમાણે જે જે માણસ લાઈસેન્સ
કબુલાવત સહી કરીને | લેશે તેણે પોતાના લાઈસેન્સના ધારણ પ્રમાણે સામી ક-
આપવી. | કબુલાવત સહી કરી આપવી જોઈએ અને પોતાની કબુલાવત

• પૂરી કરવા સારું કલેક્ટર જમીન માટે તેણે જમીન આપવો જોઈએ.

૩૨. આ આકટ પ્રમાણે આપેલું કોઈ લાઈસેન્સ અથવા પરવાનગી ચિઠ્ઠી અ-
લાઈસેન્સ વગરે પાછા લે | થવા પાસ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે હકીકત હોયતો સંક્ષેપ
વાનો અધિકાર. | રીતે કામ ચલાવીને પાછી લેવાનો અથવા રદ કરવાનો
અધિકાર કલેક્ટરને છે; એટલે—

(અ) તેના ધારણ કરનારાએ કોઈ શી અથવા ડુપ્લી આપવાની હોય તે ચોખ્ખી
તે ન આપેતો; અથવા

(બ) સદરહુ પ્રકારનાં લાઈસેન્સના અથવા પરવાનગી ચિઠ્ઠીના અથવા પાસના
ધારણ કરનારાએ અથવા તેના નોકરે અથવા તેની સ્પૃષ્ટ અથવા ગરબિત
અર્થની પરવાનગીથી તેની તરફથી કામ કરનારાં કોઈ માણસે સદરહુ પ્રકારનાં
લાઈસેન્સની અથવા પરવાનગી ચિઠ્ઠીની અથવા પાસની મર્યાદા પાછી અ-
થવા શરતો પાછી કોઈ મર્યાદા અથવા શરત તોડી હોય ત્યારે; અથવા

(ક) તેના ધારણ કરનારા ઉપર આ આકટ વિરૂધ્ધ અથવા અબકારી મહેસુલ
સંબંધી બીજા કોઈ કાયદો જે વખતે જે અમલમાં હોય તે બીજા કાયદો
વિરૂધ્ધ કોઈ ગુનાની અથવા કોઈ ફોજદારી ગુનાની સામેથી થઈ હોયતો
સંક્ષેપ રીતે કામ ચલાવીને તે પાછી લેવાનો અથવા રદ કરવાનો અધિકાર
કલેક્ટરને છે.

૮ સામાન્ય ઠરાવ.

૩૩. જે જે માણસ આ આકટ પ્રમાણે આપેલા લાઈસેન્સ ઉપરથી દારૂ તૃપ્તિયાર
કેદલાએક લાઈસેન્સવા | કરશે અથવા વેચશે તે માણસે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કરવા
બાબત માપ વગેરે રાખ | ની જરૂર છે, એટલે—

(અ) જે માપ તથા દારૂનો દસ અથવા પ્રત તપાસવાના જે ચંત્રો કલેક્ટર કહે તે
માપ તથા ચંત્રો પોતે જાણી લેવાં તથા તે સારી સ્થિતિમાં રાખવા; અને

(બ) આ બાબત ચોખ્ખી રીતે અધિકાર આપેલા કોઈ અબકારી આશીસર ફર-
માવું હોય તો પોતાના કબજામાંનો કોઈ દારૂ સદરહુ અબકારી આશીસર
કહે તે રીતે હરકોઈ વખતે માપવાની અથવા તેનો કસ અથવા પ્રત તપાસવા
ની જરૂર છે.

૩૪. આ આકટના અથવા આ આકટ પ્રમાણે આપેલા લાઈસેન્સના અથવા પ-
ડુપ્લી વગેરે વસુલ કરવી. | રવાનગીચિઠ્ઠીના અથવા પાસના પાછલા ઠરાવ પાછી કોઈ

કરાવ પ્રમાણે જે કુચી તથા ફર તથા દંડ તથા શી લેવાની હોય તે સંધળી અને આ આકટ પ્રમાણે કોઈ ઇન્જરદાર પાસે જે રકમ લેણી હોય તે સંધળી રકમ હેઠળ લખેલી રીતે વસુલ કરવાનો અધિકાર છે એટલે તે આપવાને જે માણસ પ્રથમ પાત્ર હશે તે માણસની પાસેથી અથવા તેનો જામીન હોય તો તે જામીનની પાસેથી જામીન ગ્રેહસ્થની એટલી ખાકી હોય તે પ્રમાણે વસુલ કરવાનો અધિકાર છે.

૯ અખકારી આફિસરોનો અધિકાર.

૩૫. હેઠળ લખેલી વાત બાબત વખતે વખતે કાનુન કરવાનો અધિકાર કમિશનર કાનુન કરવાનો કમિશનર | શનરોને છે.
નો અધિકાર

- (અ) લાઇસેન્સવાળા તાડી વેચનારાને અથવા જે માણસો ખીજે દારૂ તબયાર કરવામાં તાડીનો ઉપયોગ કરતા હશે તેઓને તાડી પુરી પાડવાની રીતનું નિયમન કરવા બાબત,
- (બ) કોઈ ડિસ્ટ્રિક્ટમાં અથવા જગામાં આપવાના દરએક પ્રકારના લાઇસેન્સની સંખ્યા ઠરાવવા બાબત,
- (ક) કોઈ જામીન ઉપયોગ કરવાનાં ચાર્ટ્ર કાહાંડવાનાં ચંત્રો કેટલાં તથા કેવડાં મોટાં તથા કયા પ્રકારનાં જોઈએ તેનું નિયમન કરવા બાબત,
- (ડ) ચાર્ટ્ર કાહાંડવાના ચંત્રો તથા જામીનો તથા બર અરીઓ તપાશી જોવાની તથા તેઓની ઉપર દેખરેખ રાખવાની તજવીજ કરવા બાબત,
- (ધ) પંદરમી કલમ પ્રમાણે રચાયેલી કોઈ સરકારી જામીની વ્યવસ્થા રાખવા બાબત,
- (ફ) આ આકટનાં કારણ સાર જે દેખરેખ રાખવાની જરૂર લાગે તે દેખરેખ હેઠળ કેફલાવનારાં વસાણાં તબયાર કરવાનું કામ અને દારૂ અથવા કેફલાવનારાં વસાણાં ભરી રાખવાનું અથવા લાવવાનું અથવા બાહાર માકલવાનું અથવા એક જગાએથી ખીજી જગાએ માકલવાનું અથવા લઈ જવાનું કામ રાખવા બાબત;
- (ગ) સતરમી કલમ પ્રમાણે કરેલાં કોઈ જાહેરનામામાં પરિમાણ કહ્યું હોય તેના કરતાં વધારે ગામઠી દારૂ અથવા કેફલાવનારાં વસાણાં પરચુરણ વેચવા બાબત તે કલમ પ્રમાણે વિશેષ હુકમ જે પ્રસંગે આપવાને અધિકાર છે તે પ્રસંગ અને સદરહુ વેચાણ જે શરતે કરવાં તે શરતો ઠરાવવા બાબત,
- (હ) દારૂ અથવા કાંઈ પણ કેફલાવનાર વસાણું તબયાર કરવામાં જે કોઈ પદાર્થ ઉપદ્રવ્યકારક અથવા ખીજી રીતે હરકત ભરેલા છે એવું પોતાને લાગે તેનો ઉપયોગ કરવાની મના કરવા બાબત કાનુન કરવાનો અધિકાર છે.

૩૬. કોઈ કમિશનરને અથવા કલેક્ટરને અથવા આ બાબત જે ખીજા અખકારી તબયાર કરવાની તથા વે આફીસરને ચોખ્ખી રીતે અધિકાર આપ્યો હોય તે ખીજા અખકારી આફિસરને હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કરવાનો અધિકાર છે.
અથવા તે તપાશી જોવાનો અધિકાર છે.
અને કોઈ ઘેરી લીધેલી જગામાં દારૂ વગેરે ગેરકાયદાસર રીતે રાખ્યા છે એવી બાતમી મળ્યા પછી તે જગામાં પેશવાનો તથા પકડવાનો અધિકાર.

(અ) ને કોઈ દુકાનમાં અથવા ડેકાણમાં કોઈ લાઈસેન્સવાળો કારખાનાવાળો અથવા વેચનારો કોઈ દારૂ અથવા ફેફ લાવનારે વસાણું તઈવાર કરવાનું અથવા વેચવાનું કામ અનાવતો હોય અથવા તાડી કાઢાડતો હોય અથવા સદરહુ પ્રકારનો કોઈ દારૂ અથવા વસાણું ભરી રાખતો હોય તે દુકાનમાં અથવા ડેકાણમાં રિવેસે અથવા ગરે હરકોઈ વખતે પેશવાનો તથા તે દુકાન અથવા ડેકાણું તપાસી જતો. અને સદરહુ પ્રકારના કોઈ માણસનું દારૂનું અથવા વસાણુંનું અથવા માલ ગસાલાનું દાસ્તાન તપાસવાનો તથા તેઓનો કસ કાઢાડવાનો અથવા તે માપવાનો અથવા વજન કરવાનો, અથવા

(બ) ને કોઈ હંમારતમાં અથવા વાંહાણમાં અથવા ધેરી લીધેલી જગામાં આ આકટ પ્રમાણે જખ્ત યદને સરકાર દાખલ થવાને પાત્ર હોય તેવો દારૂ અથવા ફેફ લાવનારે વસાણું તઈવાર કરવામાં આવેછે અથવા રાખ્યું છે અથવા સંતાડ્યું છે અથવા તાડી કાઢાડવામાં આવેછે અથવા દારૂ અથવા કોઈ ફેફ લાવનારે વસાણું આ આકટના દરાવ વિરુદ્ધ તઈવાર કરવા સારું કોઈ અર્ક કાઢાડવાના યંત્રનો અથવા પાત્રનો અથવા ઓઝારનો અથવા સંરક્ષે ઉપયોગ કરવામાં આવેછે અથવા રાખ્યું છે અથવા સંતાડ્યું છે એવું લાગવાનો પોતાને સમજ હોય તે હંમારતમાં અથવા વાંહાણમાં અથવા ધેરી લીધેલી જગામાં દારૂ અથવા રાતરે હરકોઈ વખતે પેશવાનો; અને

(ક) કોઈ અટકાવ હોય તે સદરહુ પ્રકારની કોઈ દુકાનમાં અથવા ડેકાણમાં અથવા હંમારતમાં અથવા વાંહાણમાં અથવા જીછ જગામાં પોતે પેશવા સારું કોઈ દરવાજો ભાંગવાનો તથા ખીજે કોઈ પ્રતિબંધ હોય તે કાંઈકી નાં ખવાનો; અને

(ડ) કોઈ દારૂ અથવા વસાણું તથા તે તઈવાર કરવામાં ઉપયોગ કરેલો કોઈ માલ મસાલો અને અર્ક કાઢાડવાનું કોઈ યંત્ર અથવા પાત્ર અથવા ઓઝાર અથવા સંચ અને જીછ કોઈ વસ્તુ ને આ આકટ પ્રમાણે અથવા અખકારી મહેસુલ સંગંધી ને વખતે ને ખીજે કાયદો અમલમાં હોય તે ખીજા કાયદા પ્રમાણે જખ્ત યદને સરકાર દાખલ થવાને પાત્ર છે એવું લાગવાનો પોતાને સમજ હોય તે પકડવાનો; અને

(ધ) ને માણસે આ આકટ પ્રમાણે અથવા અખકારી મહેસુલ સંગંધી ને વખતે ને ખીજે કાયદો અમલમાં હોય તે ખીજા કાયદા પ્રમાણે કોઈ ગુન્હો કર્યો છે એવું લાગવાનો પોતાને સમજ હોય તે માણસને અટકાવી રાખવાનો તથા તેનો ઝાડો લેવાનો અને પોતાને ચોખ્ખા લાગેતા તેને પકડવાનો અધિકાર છે.

૩૭. કોઈ કમિશનરને અથવા કલેક્ટરને અથવા આ નાખત ને ખીજા અખકારી આ

ખુદ્દી જગામાં દારૂ વગેરે | ફિસરને ચોખ્ખાતે અધિકાર આપ્યો હોય તે ખીજા અખ
પકડવાનો તથા અટકાવી રા | કારી આફિસરને હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કરવાનો અધિકાર
ખવાનો તથા ઝાડા લેવાનો | છે, અટકે—
તથા પકડવાનો અધિકાર.

(અ) કોઈ દારૂ અથવા કેફ લાવનાર વસાણું અથવા ખીજી કોઈ વસ્તુ આ આક્ટ પ્રમાણે અથવા અન્યકારી મેલિસુલસન'થી ને વખતે ને ખીજી કાયદો અમલમાં હોય તે ખીજી કાયદા પ્રમાણે જપ્ત થઈને સરકાર દાખલ થવાને પાત્ર છે એવું લાગવાનો પોતાને સળખ હોય તે દારૂ અથવા કેફ લાવનાર વસાણું અથવા ખીજી વસ્તુ કોઈ ખુલ્લી જગામાં અથવા રસ્તામાં જતાં પકડવાનો,

(બ) ને માણસે આ આક્ટ વિરૂધ્ધ અથવા સદરહુ પ્રકારના ખીજી કોઈ કાયદા વિરૂધ્ધ ગુન્હો કર્યો છે એવું લાગવાનો પોતાને સળખ હોય તે માણસને અટકાવી રાખવાનો તથા તેનો ઝાડો લેવાનો અને સદરહુ પ્રકારનાં માણસના કબજામાં સદરહુ પ્રકારનો કોઈ દારૂ અથવા વસાણું અથવા ખીજી વસ્તુ હોય તો તેને પકડવાનો અધિકાર છે.

૩૮ ઉપરની છેલ્લી બે કલમ પ્રમાણે લેવાના સધળા ઝાડા ફોજદારી કામ ચલા ઝાડા કેમ લેવા. | વવાની રીત બાબતના કાયદાના ઠરાવ પ્રમાણે લેવા.

૩૯ પોલીસના અથવા કસ્ટમના અથવા મીઠાનાં અથવા અગ્રીણનાં અથવા મેટ્રોપોલિટન આતાં ન્યા. હેસુલનાં અથવા મુંબઈનાં પોર્ટ ટ્રસ્ટનાં આતાના સધળા ડિસ્ટ્રિક્ટ ગવર્નરની નજરે આકિસરોએ આ આક્ટના ઠરાવ અમલમાં લાવવામાં રહે. | કોઈપણ અન્યકારી આકિસરને મદદ કરવી એ કાયદા પ્રમાણે ગરુ છે.

૪૦ હેઠળ લખેલાં કારણ સારૂ વારંટ કરવાનો અધિકાર કોઈ પણ કમિશનરને અવારંટ કરવું. | થવા ઠલેકટરને અથવા આ બાબત ચોખ્ખી રીતે અધિકાર આપેલા ખીજી અન્યકારી આકિસરને અથવા ગાળુએને છે—

(અ) ને કોઈ માણસે આ આક્ટ વિરૂધ્ધ અથવા અન્યકારી મેલિસુલ સન'થી ને વખતે ને ખીજી કાયદો અમલમાં હોય તે ખીજી કાયદા વિરૂધ્ધ ગુન્હો કર્યો છે એવું લાગવાનો પોતાને સળખ હોય તે માણસને પકડવા સારું; અથવા

(બ) ને કોઈ મુમારતમાં અથવા વાંહાણમાં અથવા જગામાં આ આક્ટના ઠરાવ વિરૂધ્ધ દારૂ અથવા કેફ લાવનાર વસાણું તૈયાર કરવામાં આવે છે અથવા વેચવામાં આવે છે અથવા તાડી કાઢાડવામાં આવે છે અથવા આ આક્ટ પ્રમાણે અથવા અન્યકારી સન'થી ને ખીજી કાયદો ને વખતે ને અમલમાં હોય તે કાયદાના ઠરાવ પ્રમાણે જપ્ત થઈને સરકાર દાખલ થવાને પાત્ર હોય તેવો કોઈ દારૂ અથવા કેફ લાવનાર વસાણું અથવા ખીજી વસ્તુ રાખી છે અથવા સંતાડી છે એવું લાગવાનો પોતાને સળખ હોય તે મુમારતનો અથવા વાહાણનો અથવા જગાનો દિવસે અથવા રાતરે ઝાડો લેવા સારૂ વારંટ કરવાનો અધિકાર છે.

આ કલમ પ્રમાણે કરેલાં સધળાં વારંટો, પોલીસ આકિસરે અથવા આ બાબત ચોખ્ખી રીતે અધિકાર આપેલા અન્યકારી આકિસરે અથવા વારંટ કરનારા આકિસરને ચોખ્ખી લાગેતા ખીજી કોઈપણ માણસે ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદાના ઠરાવ પ્રમાણે બળવવાં.

૪૧. છત્રીસમી અથવા સોડત્રીસમી અથવા ચાળીસમી કલમ પ્રમાણે પકડેલું દરએક પકડેલો માણસની અથવા માણસના તથા પકડેલી દરએક વસ્તુ વાર ન લગાડતાં છેક વસ્તુની વ્યવસ્થા. નજીકનું પોલીસ યાણું જે આદિસરને સ્થાપીત હોય તે આદિસરની પાસે મોકલવી. તેણે પછી તે મુકરદમાની, જે ગુન્હા બાબત વગર બારે પકડવાનો અધિકાર પોલીસને છે તેવા ગુન્હાના મુકરદમા પ્રમાણે ચોકશી કરીને વ્યવસ્થા કરવી.

૪૨. જે દુકાનમાં દારૂ અથવા કેફ લાવનારે કાંઈ વસાણું પરચુરણ વેચવામાં લોકોમાં સ્વસ્થતા રહેવા આવડું હોય તે દુકાન લોકોમાં સ્વસ્થતા રહેવા સારું જે જે સારું દુકાન બંધ કરવી. વખતે બંધ રાખવાની પોતાને આવસ્ય લાગે તે તે વખતે તે બંધ કરવી એવું લાઇસેન્સવાળાને લખેલી નોટીસ આપીને ફરમાવવાનો કલેક્ટરને અધિકાર છે.

સદરહુ પ્રકારની દુકાનની આસપાસ હંગામો થયો હોય અથવા કાયદા વિરૂધ્ધ મંડળી એકઠી થઈ હોયતો જે માણસે અથવા પોલીસ આદિસર હાજર હોય તેને હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ફરમાવવાનો. અધિકાર છે એટલે પોતાને ચોગ્ગ લાગે તે મુદત સુધી તે દુકાન બંધ રાખવી એવું ફરમાવવાનો અધિકાર છે.

૧૦ શિક્ષા.

૪૩. જે કોઈ આ આક્ટ અથવા આ આક્ટ પ્રમાણે કરેલી કોઈ કાનુન અથવા ગેરકાયદાસર રીતે લાવવા હુકમ અથવા આ આક્ટ પ્રમાણે લીધેલું કોઈ લાઇસેન્સ વિગરે બાબત. અથવા ખરવાનગીચિઠી અથવા ખાસ તોડીને—

(અ) મુંબઈ ઇલાકાના કોઈ ભાગમાં દારૂ અથવા કેફ લાવનારે કાંઈ વસાણું લાવશે અથવા મુંબઈ ઇલાકાના કોઈ ભાગમાંથી દારૂ અથવા કેફ લાવનારે કાંઈ વસાણું બહાર મોકલશે, અથવા

(બ) દારૂ અથવા કેફ લાવનારે કાંઈ વસાણું એક જગાએથી બીજી જગાએ મોકલશે અથવા લઈ જશે, અથવા

(ક) દારૂ અથવા કેફ લાવનારે કાંઈ વસાણું તબયાર કરશે અથવા

(ડ) કોઈ ઝાડમાંથી તાડી કાઢાડશે, અથવા

(ઘ) કોઈ ભઠી અથવા બરેલી બાંધશે, અથવા ચલાવશે, અથવા

(ચ) દારૂ અથવા કેફ લાવનારે કાંઈ વસાણું તબયાર કરવાના કોઈ કારણ સારૂ માલ મસાલાનો અથવા અર્ક કાઢાડવાનાં કોઈ યંત્રનો અથવા પાત્રનો અથવા ઓતારનો અથવા સંચનો ઉપયોગ કરશે અથવા રાખશે અથવા પોતાના કબજામાં રાખશે, અથવા

(ગ) દારૂ અથવા કેફ લાવનારે કાંઈ વસાણું વેચશે,

તેને સદરહુ પ્રકારના દરએક ગુન્હા બાબત ધણામાં ધણા એક હજાર રૂપીયા સુધી દંડની અથવા ધણામાં ધણા છ મહિના સુધી કેદની શિક્ષા અથવા આ બેઉ શિક્ષા થશે.

૪૪ જે કોઈ આ આક્ટ અથવા આ આક્ટ પ્રમાણે કરેલી કોઈ કાનુન અથવા

માપ વિગરે રાખવાની ગ | હુકમ અથવા આ આકટ પ્રમાણે લીધેલું કાંઈ લાઇસેન્સ ફક્ત કરવા બાબત. | અથવા પરવાનગી ચીઠી અથવા પાસ તોડીને—

(અ) દારૂ માપવા સારૂ માપ અથવા દારૂનો કસ તપાસવા સારૂ ચંત્રો પોતે જ

• બની રાખવાની અથવા તેં સારી સ્થિતિમાં રાખવાની ગફલત કરશે, અથવા

(બ) પોતાના કબજામાંનો કોઈ દારૂ માપવાની અથવા તેનો કસ અથવા પ્રત કાઢાડવાની ના કહેશે.

તેને સદરહુ પ્રકારના દરએક ગુન્હા બાબત ધણામાંધણા પસેં રૂપિયા સુખી દંડ થશે.

૪૫ ને કોઈ આ આકટ પ્રમાણે આપેલું લાઇસેન્સ અથવા પરવાનગીચીઠી અથવા લાઇસેન્સવાળાએ ગેરચા | પાસ ધારણ કરનાર હોઇને,
જ વગેરે કરવા બાબત.

(અ) સદરહુ પ્રકારનું લાઇસેન્સ અથવા પરવાનગીચીઠી અથવા પાસ માગવાનો યોગ્ય રીતે અધિકાર આપેલા કોઈ અધિકારી આગ્રીસરે અથવા ઓગણચાળી સમી ફક્તમાં કહેલાં બાબતોનો કોઈ આગ્રીસર પટાવાળાના કરતાં અથવા કા નરેબતલત કરતાં વરિહ દરબનો હોય તે તે લાઇસેન્સ અથવા પરવાનગી ચીઠી અથવા પાસ માગે ત્યારે હાજર કરવાને ચુકશે; અથવા

(બ) આ આકટ પ્રમાણે કરેલી કાંઈ કાનુન અથવા હુકમ તોડીને કાંઈ વાત બજી બેઠેને કરશે અથવા કરવાની તે વરજ કરશે; અથવા

(ક) ને કાંઈ કૃત્યબાબત આ આકટમાં બીજી રીતનો ઠરાવ કરેલો નહી હોય એવું કૃત્ય પોતાનાં લેસેન્સમાંની શરતો પેટી કોઈ શરત વિરૂધ્ધ કરશે, અથવા

(ડ) આ આકટની પંદરમી કલમ પ્રમાણે રચાપેલી સરકારી બઠીની વ્યવસ્થા રા ખાસાઈ કમિશનરે કરાવેલી કાંઈ કાનુન બજીબેઠેને તોડશે, અથવા

(ઈ) સદરહુ પ્રકારની કોઈ સરકારી બઠીમાં દારૂ તૈયાર કરવાની પરવાનગી પોતા ને ને શરતે આપી હશે તે શરત વિરૂધ્ધ કાંઈ કૃત્ય કરશે, અથવા

(ફ) ને ફકાનમાં અથવા જગામાં સદરહુ પ્રકારનો દારૂ અથવા વસાણું વેચવા માં આવતાં હોય અથવા તૈયાર કરવામાં આવતાં હોય તે ફકાનમાં અથવા જગામાં લોકોને દારૂની છાકટા થવાદેશે અથવા હંગામો કરવા દેશે અથવા જુગાર રમવા દેશે, અથવા

(ગ) સદરહુ પ્રકારની કોઈ ફકાનમાં અથવા જગામાં ગણકુર ગેરચાલનાં માણસો ને એકઠાં થવા દેશે અથવા રહેવા દેશે,

તેને સદરહુ પ્રકારના દરએક ગુન્હાબાબત ધણામાંધણા સો રૂપિયા સુખી દંડ થશે.

૪૬ ને કોઈ આ આકટ પ્રમાણે દારૂ અથવા ટેક લાવનારે વસાણું વેચવાનું લેસેન્સવાળા વેચનારે અ | અથવા તૈયાર કરવાનું લેસેન્સ ધારણ કરનાર હોઇને,
થવા તૈયાર કરનારે ગેર |
ચાલ કરવા બાબત.

(અ) પોતે વેચવાના અથવા તૈયાર કરેલા દારૂનો અથવા ટેક લાવનારાં વસાણું નો વાસ્તવિક અથવા દેખાઈતો ટેક લાવવાનો ગુણ અથવા કસ વધારે

તેવું કાંઈ ઉપદ્રવકાર્યક વસાણું અથવા ગાહારની કાંઈ જનસ અથવા પાંચી સમી કલમની (હ) રકમ પ્રમાણે કરેલી ગ્રામી કાનુન ઉપરથી મના કરેલો કાંઈ પદાર્થ તે દારૂમાં અથવા દેહ લાવવામાં વસાણામાં મિશ્ર કરવું કરશે અથવા મિશ્ર કરવા તેથી અને સદરહુ પ્રકારનું મિશ્ર કરવું હિંદુસ્થાનના ફોજદારી કાયદાની બંધોબત્તી અંતર્ગત ગ્રામી કલમ પ્રમાણે ભંગ કરવાનો ગુન્હો થતો નહીં હોય, ત્યારે અથવા (ખ) જે દારૂ ગામડી દારૂ છે એવી પોતાને ખબર છતાં અથવા લાગવાનો સખ ન છતાં તે દારૂ પુરોપના અથવા પારકાદેશના દારૂ તરીકે વેચશે અથવા રાખશે અથવા વેચવાને માંડી મુકશે, અથવા

(ક) જે ગાટલીમાં અથવા પેટીમાં અથવા પ્યાકેજમાં અથવા ખીજા પાત્રમાં ગામડી દારૂ હશે તે ગાટલીના જુથ ઉપર અથવા ગાટલીઉપર અથવા પેટી ઉપર અથવા પ્યાકેજઉપર અથવા ખીજા પાત્રઉપર હેઠળ લખેલા ધરાદારી નિશાણી કરશે અથવા જે ગાટલીમાં અથવા પેટીમાં અથવા પ્યાકેજમાં અથવા ખીજા પાત્રમાં ગામડી દારૂ હોય તે ગાટલીના અથવા પેટીના અથવા પ્યાકેજના અથવા ખીજા પાત્રના તેની ઉપર અથવા તેના જુથ ઉપર કાંઈ નિશાણી હોય તેનો હેઠળ લખેલા ધરાદારી ઉપયોગ કરશે એટલે તે ગાટલીમાં અથવા પેટીમાં અથવા પ્યાકેજમાં અથવા ખીજા પાત્રમાં પુરોપનો અથવા પારકાદેશનો દારૂ છે એવું લાગે એવા ધરાદારી નિશાણી કરશે અથવા ઉપયોગ કરશે અને સદરહુ પ્રકારનું કૃત્ય, કોઈ માણસને ફસાવવાના અથવા તેને નુકશાન કરવાના ધરાદારી વેપારની જોડી નિશાણી કરવાનો ગુન્હો હિંદુસ્થાનના ફોજદારી કાયદાની અંતર્ગત ગ્રામી કલમ પ્રમાણે થતું નહીં હોય ત્યારે, અથવા

(ડ) કોઈ ગાટલીઉપર અથવા પેટીઉપર અથવા પ્યાકેજઉપર અથવા ખીજા પાત્રઉપર અથવા તેના જુથ ઉપર કાંઈ નિશાણી હોય ને હેઠળ લખેલા ધરાદારી તે ગાટલીમાં અથવા પેટીમાં અથવા પ્યાકેજમાં અથવા ખીજા પાત્રમાં કાંઈ ગામડી દારૂ વેચશે અથવા રાખશે અથવા વેચવાને માંડી મુકશે એટલે તે ગાટલીના અથવા પેટીમાં અથવા પ્યાકેજમાં અથવા ખીજા પાત્રમાં પુરોપનો અથવા પારકાદેશનો દારૂ છે એવું લાગે એવા ધરાદારી વેચશે અથવા રાખશે અથવા વેચવાને માંડી મુકશે અને તે કૃત્ય, વેપારની બનાવટની નિશાણી જેના ઉપર છે એવો માલ વેચવાનો ગુન્હો હિંદુસ્થાનના ફોજદારી કાયદાની અંતર્ગત ગ્રામી કલમ પ્રમાણે થતું નહીં હોય ત્યારે,

તેને સદરહુ પ્રકારના દરએક ગુન્હાખાત પાંચથી રૂપિયા સુધી દંડની અથવા છ મહિના સુધી ગહિના સુધી કેદની શિક્ષા અથવા આ બેક શિક્ષા થશે.

૪૭ આ આક્ટ પ્રમાણે લીધેલાં કોઈ લેસેન્સના અથવા પરવાનગીચીટીના અથવા ગેરકાયદાસર રીતે દારૂ કે પાસના અથવા વિશેષ હુકમની આધારવગર જે કોઈ, મ અથવા ગામડી વગેરે બદલ, તરમી કલમના ધરાવપ્રમાણે જેટલો ગામડી દારૂ અથવા

કેફ લાવનાર કાંઈ વસાણું પરચુરણુ વેચવાનો કાયદાસર રીતે અધિકાર હોય તેના કરતાં વધારે ગામઠી દારૂ અથવા કેફ લાવનાર વસાણું જે પ્રદેશને અથવા જગ્યાને સદરહુ કલમના ઠરાવ લાયક કર્યા હશે તે પ્રદેશમાં અથવા જગ્યામાં પોતાના કબજામાં રાખશે તેને ધણુમાંધણુ ખસે રૂપિયાસુખી દંડ થશે.

૪૮ કોઈ માણસે આ આકટવિરૂધ્ધ ગુનો કર્યો છે અથવા તેમાં સામેલ છે દ્વેષથીખોટી ખાતમી આ- / એવી ખોટી ખાતમી દ્વેષથી જે કોઈ હેઠળ લખેલા ઇરાદાથી આ બાબત.

આપણે અટલે તે માણસને પકડવામાં આવે અથવા કોઈ ઇમારતનો અથવા વાંદાણોનો અથવા ખીજી જગ્યાનો ઝાડો લેવામાં આવે તથા તેથી કરીને સદરહુ પ્રકારનાં માણસનું અથવા ખીજાં કોઈ માણસનું નુકશાન થાય અથવા તે ત્રાહે ત્રાહે થાય એવા ઇરાદાથી આપણે તેને ધણુમાંધણુ છ મહિનાસુખી કેદની શિક્ષા અથવા ધણુમાંધણુ પાંચથે રૂપિયાસુખી દંડ અથવા આ બેઉ શિક્ષા થશે.

૪૯ જે કોઈ અખકારી અથવા ખીજો આદિસર વેહેમના વાજખી સખળવગર ત્રાસદાયક ઝાડા અથવા / કોઈ ઇમારતનો અથવા વાંદાણોમાં અથવા જગ્યામાં પેસશે પકડવું એ બાબત. • અથવા તેનો ઝાડો લેશે અથવા ઝાડો લેવરાવશે,

અથવા આ આકટ પ્રમાણે જન થઈને સરકાર લખલ થવાને પાત્ર હોય તેવી કોઈ વસ્તુ પકડવાનાં અથવા તેખાખત ઝાડા લેવાનાં બાહાનાંથી કોઈ માણસનો ગાલ ત્રાસદાયક રીતે તથા કારણવગર પકડશે,

અથવા કોઈ માણસને ત્રાસદાયક બુઝીયા તથા કારણવગર અટકાવી રાખશે અથવા તેનો ઝાડો લેશે અથવા તેને પકડશે,

તેને સદરહુ પ્રકારના દરખેડ ગુનાખાખત ધણુમાંધણુ પાંચથે રૂપિયાસુખી દંડ થશે.

૫૦ જે કોઈ અખકારી અથવા ખીજો આદિસર અથવા માણસ આ આકટ ત્રાસદાયક બુઝીયા જાર લ / પ્રમાણે પકડેલાં કોઈ માણસને અથવા પકડેલાં ગેરકાયદાસર લગાડવા બાબત. | પદારથને આ આકટની એકતાખીસમી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે છેક નજીકનું પોલીસથાણું જે અગલદારને સ્વાખીન હોય તે અમલદારની પાસે જા કલવાને ત્રાસદાયક બુઝીયા તથા કારણ વગર વાર લગાડશે તેને ધણુમાંધણુ ખસે રૂપિયાસુખી દંડ થશે.

૫૧. જે કોઈ અખકારી અથવા ખીજો આદિસર આ આકટ પ્રમાણે પકડે પકડેલાં માણસો નાશી જ લા કોઈ માણસને ગેરકાયદાસર રીતે છાડી દેશે અથવા તે નાશી જવા તરફ આંખ આડા કા થવા આ આકટ વિરૂધ્ધ કાંઈ ગુનોહ કર્યો તરફ આંખ આડા કાન કરશે, અથવા

જે કોઈ વાત બિપરથી આ આકટના ઠરાવો પછકી કોઈ ઠરાવમાંથી છટકી જવા ય અથવા તે તોડવાની અથવા અખકારી મેહેસુત કુખાડવાની વાત કોઈ માણસથી કરી શકાય એટલા સારે પોતાનાં કરતબ્ય કરમ વિરૂધ્ધ કોઈ રીતે વરતશે.

અને આગણુખાખીસમી કલમમાં કહેલાં ખીજાં કોઈ ખાતાના જે કોઈ આદિસરને સ્થાનિક હકુમત આપેલી હશે તે તથા જે પોતાની હકુમતમાંથી કોઈ જગ્યામાં

આ આઠ વીરધ કોઈ યુનોહ કરવા તરફ આપ આડા કાન કરશે,

તેને સદરહુ પ્રકારના દરમ્મિક યુનોહ આપત ઘણામાં ઘણા પાંચસે રૂપીયા સુધી
ઈંડની અથવા ઘણામાં ઘણા છ મહીના સુધી કેટલી શીક્ષા અથવા આ બેજી શીક્ષા થશે.

૫૨. ઓગણત્રીસમી કલમમાં કહેલાં ખાતાં પાછી કોઈ ખાતાંનો નજી કોઈ આ
મલદાર આ આકટના ઠરાવ અમલમાં લાવવામાં કેઈ
આગકાગી આશીસરને મદદ કરવામાં કાયદાસર કારણ વગ
ર ગફલત કરશે અથવા ના કહેશે તેને પાંચસે રૂપીયા
સુધી, દંડ થશે.

૫૩. પેતાળીસમી અથવા ૪૭ મી કલમ પ્રમાણે ફરીઆદ થાય તેમાં ઉલટું સા
બેત કરવામાં આવે ત્યાં સુધી હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે સિ
કેટલાએક મુકદ્દમામાં યુનોહ કષ્ટવત સમજવું એટલે ને કોઈ દારૂ અથવા ટેક લાવના
કર્યાનાખતસિધ્ધવતસમજવું.
૩ વસાણું તપ્પાર કરવાનું કેઈ અરક કહાડવાનું મંત્ર
અથવા પાત્ર અથવા ઓળર અથવા સંચ. અથવા દારૂ અથવા દોઈ કેઈ લાવનાર
વસાણું તપ્પાર કરવામાં ને માલ મસાલો ઘણુંકરીને જપ્તવાગ કરેડ તે માલ મસાલો પો-
તાના કબજામાં હોવા ખાખત ને તેહોમતદારથી ખાત્રિ થાય એવો જવાબ આપી શ
કાતો ન હોય તેણે તે દારૂ ખાખત અથવા ટેક લાવનારાં વસાણું ખાખત અથવા અર
ક કહાડવાનાં મંત્ર ખાખત અથવા પાત્ર ખાખત અથવા ઓળર ખાખત અથવા સંચ
ખાખત અથવા માલ મસાલા ખાખત સદરહુ કલમ પ્રમાણે યુનોહ કરશે એવું
સિધ્ધવત સમજવું.

અને વારંવાર યુનોહ કરનાર જવાબદાર થશે તેજ પ્રમાણે આ આકટ મુજબ
લખસેન્સ અથવા પરવાનગી ચીઠી અથવા પાસ ધારણ કરનાર પણ જોતાની ચાકરીમાં
નું અથવા પોતાની તરફથી કામ કરનાર કોઈ માણસ તેતાળીસમી અથવા સુવાળીસ
મી અથવા પીતાળીસમી અથવા એતળીસમી કલમ પ્રમાણે કોઈ યુનોહ કર્યા ખાખ
ત તે યુનોહ પોતે જાને કર્યો હોય તે પ્રમાણે જવાબદાર થશે. પણ સદરહુ પ્રકારનો
યુનોહ ન થાય એટલા માટે પોતે સધળા ચોખ્ય તથા વ્યાજખી પૂરવોપાય કર્યા હતા
એવું તે સાબેત કરશે તો જવાબદાર થનાર નથી.

૫૪. આ આકટ અથવા આ આકટ પ્રમાણે કરેલી કોઈ કાનુન અથવા હુકમ
અથવા આ આકટ પ્રમાણે લીધેલું કોઈ લખસેન્સ અ
કઈ વસ્તુ જપ્ત થઈને સર યથા પરવાનગી ચીઠી અથવા પાસ તોડીને આણેલો
દાર હાખલ થવાને પાત્ર છે.
અથવા બહાર માકલેલો અથવા એક જગાએથી બી
જી જગાએ માકલેલો અથવા લેઈ ગએલો અથવા તપ્પાર કરેલો અથવા વેચેલો અ
થવા કબજામાં હોય તે સધળો દારૂ અથવા ટેક લાવનારાં વસાણું, અને

આ આકટ અથવા સદરહુ પ્રકારની કોઈ કાનુન અથવા હુકમ અથવા લખસેન્સ
અથવા પરવાનગીચીઠી અથવા પાસ તોડીને કોઈ માડમાંથી કહાડેલી સધળી તાડી; અને

સદરહુ પ્રમાણે આણેલા અથવા ગહાર માકલેલા અથવા એક જગ્યાએથી બીજી જગ્યાએ માકલેલા અથવા લેઈ ગએલા અથવા તબયાર કરેલા અથવા વેચેલા અથવા કપજમાં હોય તે દારૂ સાથે અથવા દારૂ શીવાય વળી બીજી અથવા કેફ લાવનારાં વ સાણી સાથે અથવા વસાણી શીવાય વળી બીજી કાયદાસર રીતે આણેલા અથવા બ હાર માકલેલા અથવા એક જગ્યાએથી બીજી જગ્યાએ માકલેલા અથવા લઈ ગએ લેા અથવા તબયાર કરેલા અથવા વેચેલા અથવા કપજમાં હોય (જો હોય તો) તે સ ધળો દારૂ તથા કેફ લાવનારાં સઘળાં વસાણાં અથવા સદરહુ પ્રમાણે કહાડેલી તાડી સા ધ અથવા તે શીવાય વળી બીજી કાયદાસર રીતે કહાડેલી (હોયતો) તે સઘળો તાડી અને દારૂ અથવા કેફ લાવનારાં કાંઈ વસાણાં તબયાર કરવાનાં અરક કહાડવાનાં યં ત્રોનો અથવા પાત્રોનો અથવા ઝોળરોનો અથવા સંચનો આ આકટ અથવા આ આ કટ પ્રમાણે કરેલી કોઈ કાનુન અથવા હુકમ અથવા આ આકટ પ્રમાણે લીધેલું કાંઈ બાઇસેન્સ તાડીના ઉપયોગ કર્યો હોય અથવા તે રાખ્યાં હોય અથવા કપજમાં હોય તે સઘળાં અરક કહાડવાનાં યંત્રો અથવા પાત્રો અથવા ઝોળરો અથવા સંચ, અને દારૂ અથવા કેફ લાવનાર કાંઈ વસાણું ગેરકાયદાસર રીતે તબયાર કરવા સાથે એકઠો કરેલો અથવા કપજમાં રાખેલો સઘળો ગાંધે ગસાલો, અને

સદરહુ પ્રકારનો કાંઈ દારૂ અથવા કેફ લાવનાર વસાણું અથવા અરક કહાડવાનું યંત્ર અથવા પાત્ર અથવા ઝોળરો અથવા સંચ અથવા ગાલ મપાલો જે પાત્રમાં તથા પ્યાકેજમાં તથા બારદાનમાં મળ્યો હોય તે પાત્રો તથા પ્યાકેજો તથા બારદાનો અને તે પાત્રોમાં અથવા પાકેજોમાં બીજી પદાર્થ હોયતો તે બીજી પદાર્થ અને તે લે ઈ જગ્યામાં ઉપયોગ કરેલો જનાવરો અથવા ગાડાં અથવા વહાણો અથવા બીજાં વાહનો, જમ્મ થઈ સરકાર દાખલ થવાને પાત્ર થશે.

૫૫. આ આકટ પ્રમાણે જમ્મ કરીને સરકાર દાખલ કરવાના સઘળા ઠરાવ ક- જમ્મ કરીને સરકાર દાખલ લેકટરે કરવા જોઈએ. કરવાનો હુકમ ફાળી કરવો.

પાલુ એવું ઠરાવું છે કે જમ્મ કરીને સરકાર દાખલ કરવાનો હુકમ, જે વસ્તુ જ પત કરીને સરકાર દાખલ કરવાનો ઇરદો હોય તે વસ્તુ પકડાયાની તાડી બધી એક મ હીનો થયા વગર અથવા તે વસ્તુ ખાખત જે માણસો દાવો કરતાં હોય તેઓનું બા લવું તથા તે પોતાના દાવાની સાબેતી સાથે કાંઈ પુરાવા હાજર કરે તે પુરાવા સાંભળી લીધા વગર કરવો નહીં.

આ આકટ પ્રમાણે જમ્મ કરીને સરકાર દાખલ કરવાનો હુકમ કર્યો હોય ત્યારે છાંડાવી લેવાનો અધિકાર છે. પોતાને ચોગ્ય લાગે તેવા દંડ આપીને, જમ્મ કરેલો ગા લ છાંડાવી લેવાની છૂટ તે માલના ધણીને આપવાને ક લેકટર પોતાના પ્રસંગાનુસાર વર્તનાંધિકારથી મુજબસાર છે.

૧૧ કામ અલાવવાની રીત.

૫૬ આ આકટ વીરૂદ્ધ જે ચુનાહ હોય તેઓનો ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર મા ચુનાહનો ઇનસાફ કરવા જોઈએ છે. નો અધિકાર.

૫૭. હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની એસેમ્બલી તરીકેની સુચીની કલમોમાં હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાના કાયદાના આ આક્ટ પ્રમાણે માલુમ કરેલા સઘળા દાના ફેજાએક બાગ લાગુ હોવાને લાગુ થશે અને આ આક્ટ પ્રમાણે કરાવેલા હો કરવા.

૫૮. હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાના અર્થ પ્રમાણે જે પદની ગમે તે એક પ્રકારની હોય તેવાયુ ચિંતા નથી.

૫૯. આ આક્ટ પ્રમાણે જપ્ત કરીને સરકાર દાખલ કરેલા સઘળી વસ્તુની વ્યવસ્થા આ બાબત ઘણીકરીને અથવા કોઈ વીશેષ પ્રસંગે કરેલી કાનુનમાં અથવા હુકમમાં કમિશનરે વખતે વખતે જે રીત કરમાવી હશે તે રીતે કરવી.

૬૦. આ આક્ટ પ્રમાણે હો કરવા હોય તથા વસ્તુ જપ્ત કરીને સરકાર દાખલ કરી હોય તેઓની હુકમમાંથી આશીસરે તથા બાત મીદારેને બહિસે આપવાનું નીચમન કરવા સાર વખતે વખતે કાનુન કરવાનો અધિકાર સરકારને છે.

૬૧. કલેક્ટર અથવા કમિશનર શી કાયદાની કોઈ અમલદારી આદિસરે આ આક્ટ પ્રમાણે કરેલા સઘળા હુકમ ઉપર અપીલ હુકમની તારીખ થી સાલાહ દિવસની અંદર હરકોઈ વખતે ચાલશે.

કલેક્ટરે કરેલા સઘળા હુકમ ઉપર કમિશનરે ત્યાંહો અથવા કમિશનરે કરેલા સઘળા હુકમ ઉપર સરકારમાં અપીલ હુકમની તારીખથી નેવું દિવસની અંદર હરકોઈ વખતે ચાલશે.

પણ એવું હોવું છે કે કમિશનરે અપીલમાં કરેલા હુકમ ઉપર અપીલ ચાલશે નહીં. રેવેન્યુ બાતામાં અપીલમાંથી કાનુન જે વખતે જે અમલમાં હશે તે કાનુન આ આક્ટ પ્રમાણે કરેલી અપીલોને પાછલા કરાવેને અગ્રસરીને લાગુ થશે.

૧૨ પરચુરણ.

૬૨ છાવણીમાં ગાળેલા દરેકગેરેનાં વેચાણનું નિયમન કરવા બાબતનો આક્ટ ફેજાએક આક્ટ કાયદા | એ નામનો સન ૧૮૫૭ નો ૧૮ મા આક્ટ છે તે આક્ટને રાખ્યા. અથવા મુંબઈ મલકાની લખકરી છાવણીમાંની વ્યવસ્થા રાખવાસાર નિયમ કરાવવાબાબતનો આક્ટ એ નામનો સન ૧૮૬૭ નો મુંબઈનો ૩ જે આક્ટ છે તેની એકવીસમીય તે સપાત્રીસમી કલમ સુચીની કલમોને અથવા કળા ફેશલ્યમાંજ અથવા કારખાતામાંજ અથવા રશાયલમાંજ માત્ર જે અર્કાશિત દારૂનો ઉપયોગ કરવાનો હોય તે દારૂની એસેસની જકાત સેવાબાબત વિશેષ કરાવ કરવા બાબતનો આક્ટ એ નામનો સન ૧૮૬૩ નો ૧૬ મા આક્ટ છે તે આક્ટને અથવા સન ૧૮૬૧ ના મેંબર ગહિનાની ૧૬મી તારીખે હિંદુસ્તાનનો કોસિલનો આક્ટ અમલમાં આવ્યો તે તારીખથી ગવરનર જનરલ મેંકોસેલે કરાવેલા હરકોઈ આક્ટને આ આક્ટના કોષ્ટકમાં કરાવથી બાક આવે છે એમ સમજવું નહીં.

૬૨. શુદ્ધબુદ્ધિથી કાંઈ આસડ તરીકે કરેલા પદાર્થ આશકના કારણસાથે વેદોએ આશડ તરીકે તૈયાર કરે | અથવા રસાયણ શાસ્ત્ર સંબંધી પદાર્થ તૈયાર કરનારાઓએ લા પદાર્થને આ આકટ | અથવા વેચનારાઓએ અથવા વસાણાં વેચનારાઓએ લાગુ નથી. | અથવા આપાથેકરીઓએ અથવા દવાખાનાવાળાઓએ તૈયાર કરવાને અથવા વેચવાને અથવા પુરો પાડવાને આ આકટના પાછલા ઠરાવ લાગુ છે એમ સમજવું નહીં. પણ દ્રાહ નિર્દિષ્ટ કરેલા પ્રદેશમાં અથવા જગામાં કલેક્ટરે આપેલાં લેસેન્સ વગર સદરહુ પ્રકારનો કાંઈ પદાર્થ વેચવાની મના હરકોઈ વખતે કરવાનો અધિકાર સરકારને મુંબઈના સરકારી ગ્વાન્ટેટમાં જાહેરનામું પ્રસિધ્ધ કરીને છે. સદરહુ પ્રકારનું લેસેન્સ જે શી તથા જે શરતો ઠરાવવાનું સરકારને યોગ્ય લાગે તે શી આપે તે તથા તે શરત મુજબ આપવું.

૬૩. સને ૧૮૬૩ ના મુંબાઈના ૯ મા આકટ પ્રમાણે લેસેન્સ આપ્યાથી અથવા વસ્તુ સરકાર દાખલ કાચાથી અથવા હંડ કર્યાથી તથા યુનેહગાળી ઠરાવ્યાથી જે નાણું વસુલ થાય અથવા જમા થાય અથવા મળે તે સમગ્ર મ્યુનીશીપલ કારણ સારૂ મુંબાઈ શહેરના મ્યુનીશીપલ કંડ ખાતે જમ કરવું એવું સદરહુ આકટની ૧૪ મી કલમમાં ઠરાવ્યું છે, વાસ્તે આ કલમ હેઠળથી એવું ઠરાવ્યું છે કે જે નાણું મુંબાઈ શહેરના મ્યુનીશીપલ કારણ પોરેશનને આજ સુધી સદરહુ પ્રમાણે ખેલવ્યું હતું તેને બદલે સને ૧૮૭૮ ના આગ ૯ મહીનાની પહેલી તારીખથી સરકારે સદરહુ કારપોરેશનને સદરહુ કારણ સારૂ ૬૨ વરસ ૧,૮૩,૭૫૦ રૂપિયાની મુકદ્દમા આપે જી.

૬૪. “પત્ર ઇસ્ટેટ” એ નામથી મથુર ચાણા જીલ્લાના સાદી ખેટમાં એક પવન ઇસ્ટેટના અધિકતા ઇસ્ટેટ છે. તે સન ૧૮૩૭ના ફેબ્રુઆરી મહિનાની ૧૫ મી અખલાનીના વિશેષ હક તારીખનાં ઇનડોઅરના (ખતથી) ઇસ્ટ ઇન્ડિયા કંપનીએ ખંધ થયે. | દરામજી કાવસજી નામના એક સગરાને આસપાસ કરણ હતું અને સદરહુ દરામજી કાવસજી, હાલ મેયા, એઓના કાયદાસર વારસાવકીલને તે ઇનડોઅર મુજબ ખીજી વાત ખાખત હક્ક છે તેમાં સદરહુ ઇસ્ટેટના અખલાની મે હેસુલ સંબંધી કેટલાએક હક્ક તથા ગાશી છે વાસ્તે, અને સદરહુ વિશેષ પ્રકારના હક્ક તથા ગાશી આણ રાખી એ તે ડિસ્ટ્રિક્ટના એકંદર અખલાની મે હેસુલને નુકસાન કરક છે વાસ્તે એવું ઠરાવ્યું છે કે જે તારીખે આ આકટ અમલમાં આવે તે તારીખે તથા તે તારીખથી સદરહુ હક્ક તથા ગાશી ખંધ થયે તથા પુરી થયે અને સદરહુ ઇનડોઅર કદી પણ થયું ન હોત તે પ્રમાણે આ આકટના એકંદર ઠરાવ સદરહુ ઇસ્ટેટમાં અમલમાં આવશે.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે સન ૧૮૭૦ નો મુકદ્દમા નંબર ૮૭૭ જેમાં મીઠીયાહ પણ નુકસાનને બદલે સ | વિધવા વિગેરે વાદી છે તથા લીમજી નવરોજી બનાજી રકારે આપેલો. | વીરે પ્રતિવાદી છે અને જે મુકદ્દમા સદરહુ દરામજી કાવસજીના ઇસ્ટેટનો વહિવટ કરવા ખાખતનો છે તે મુકદ્દમામાં મુંબઈની ઇનસ્ટ્રક્શની હેઠળ

આસલ દિવાની ફરિયાદ લેવાની પોતાની માનુષ હકુમત અલાનીને જે વખતે જે રિસી વર ચોખ્ખીતે નિમ્નલો હશે તેને સદરહુ હક્ક તથા માફી ગણા બાબત તથા તે પુરી થયા બાબત નુકશાનનો ખદ્દો સરકારે આપવાનો થશે અને સરકારે આપવાને કા રકમ વગેરેનો નિકાલ જ | હાડેલી નુકશાનના ખદ્દોની રકમથી સદરહુ પ્રકારનો રિસી રૂર હોય તો સન ૧૮૭૦ | વર તારાજ હશે તો આપવાની રકમ તથા સદરહુ પ્રકારનો ના ૧૦ મા આટલ પ્રમા | અવેજ આપતા સનથી ખીજી સઘળી તકરારો સરકાર ત જી કરે. | ત્યા સદરહુ પ્રકારનો રિસીવર જે માણસને કબ્જા કરે તે માણસને પંચાયત સાર સોંપવી અને તે કેસથી કરશે તે આખરનો થ- શે અથવા સદરહુ પ્રમાણે પંચાયતને સોંપવાને ચુકે તો સદરહુ પ્રકારના આ પવાના અવેજની રકમ બાબતનો તથા સદરહુ પ્રકારની ખીજી સઘળી તકરાર બાબત નો નિકાલ, સદરહુ હક્ક તથા માફી સાર્વજનિક કામ સાર જોઈતી ફોય એવી યાણા ડિસ્ટ્રિક્ટમાંની જમીનજ હોય તે મુજબ સન ૧૮૭૦ ના જમીન લેવા બાબતના આક્ટના કામ જેટલી સુધી લાયુ હોય તેટલે સુધી તે ઠરાવ પ્રમાણે કરે.

વળી એવું ઠરાવું છે કે નુકશાનનો ખદ્દો સદરહુ પ્રકારના રિસીવરને આપ્યો નુકશાનનો ખદ્દો એક વ | એટલે તે બાબતખીજા કામ માણસના સરકાર ઉપરના સ ખત આપ્યો એટલે વળી | ધણા ઘવા બંધ થશે. ખીજા ઘવા બંધ થશે. |

૨૫ અને માલાક તથા દઈસર તથા મગટોત તથા ટુળસી તથા આરેમ તથા સાઈમીમાંના ફેટલાએક ગા | એકસર તથા કાનેરી અને પાહાડી સદરહુ સાઈમી બેટમાંના મા બાબત ફેટલાએક | ગામ સન ૧૮૧૬ ના બન્ધુઆઈ મહિનાની ૨૫ મી તારી હક બંધ થશે. | ખનાં ધનડેંચર મુજબ અરસેદજી અરદેસર તથા બંહાંગીર અરદેસરને પ્રસ્ટ ઈંડિયા કંપનીએ અસેન કર્યા હતાં. અને તે ધનડેંચર મુજબ અસેન કરેલી જમીનમાં ઉગેલાં અથવા ઉત્પન્ન થયેલાં સઘળાં તથા દરએક તાડ નાં તથા ખીજાં જાડ તથા હરકોઈ પ્રકારનું ખીજું સઘળું ઉત્પન્ન કાંઈપણ કર અથ વા આકાર નપડતાં તથા લાયુ નયતાં મળવાનો તથા ધારણ કરવાનો અને ઉપભોગ લેવાનો હક્ક તે ધનડેંચર મુજબ સદરહુ અરસેદજી અરદેસર તથા બંહાંગીર અરદેસર તથા તેઓના કાપદાસર વારસ વડીયોને છે વાસ્તે; અને આ પ્રમાણે છે તથાપી સદ રહુ ધનડેંચર કવી પણ અયું નહી હોય તે પ્રમાણે સદરહુ ગામના ધારણ કરનારાઓને આ આક્ટમાંહેના સઘળા ઠરાવ લાયુ કરવા ચોખ્ખા છે વાસ્તે એવું ઠરાવું છે કે આ આક્ટપ્રમાણે બેસાડેલી અથવા બેસાડવાની કાંઈ પણ ઉપડીયાબત અથવા કર્યાબત અથવા શી બાબત માફીનો હક આ આક્ટ જે તારીખે અમલમાં આવે તે તારીખે સદ રહુ ધનડેંચર મુજબ સદરહુ ગામના ધારણ કરનારાઓને હશે તે સઘળો હક્ક તે તા શીખથી બંધ થશે તથા પુરો થશે.

પણ એવું ઠરાવું છે કે માફીનો સદરહુ પ્રકારનો હક બંધ થવાને લીધે કાંઈ પણ નુકશાનનો ખદ્દો | નુકશાન થયે તેનો ખદ્દો સદરહુ અરસેદજી અરદેસર તથા સરકારે આપવો. | બંહાંગીર અરદેસરને અથવા જે ખીજા માણસના કબ્જામાં સદરહુ ગામ અથવા તેનો કાંઈ ભાગ કાપદાસર રીતે હશે તે ખીજા માણસને સ

રકમમાંથી આપવાનો થશે. અને નુકશાનના બદલાની રકમ સરકાર આપવાને જાહેર કરશે તે રકમથી સદરહુ ખરસેદજી અરદેસર અથવા જાહાંગીર અરદેસર અથવા ખીજી માણસ અથવા તેઓ પછડી કોઈ તારાજ હશે તો આપવાની રકમ તથા નુકશાનના બદલાના હક સંબંધી ખીજી સઘણી તકરાર સરકાર તથા સદરહુ ખરસેદજી અરદેસર રકમ વગરને નિકાલ જાય અથવા જાહાંગીર અરદેસર અથવા સદરહુ પ્રકારનું ખીજી રૂર હોય તો સન ૧૮૭૦ માણસ જે માણસને કબજા કરે તે માણસને પંચાયત ના ૧૦ મા આકટ પ્રમાણે સાડે સોપની અને તે કે સહી કરશે તે આપરને તથા અણી કરશે. | યથા સદરહુ પ્રમાણે પંચાયતને સોંપવાને ચુકે તો સદરહુ પ્રકારના આપવાના અવેજની રકમ પામતો તથા સદરહુ પ્રકારની ખીજી તકરાર પામતો નિકાલ. ગામીનો સદરહુ હક સાર્વજનિક કામ સારું જોતો હોય એવી ચાણી ડીસ્ટ્રિક્ટમાંથી જમીનજ હોય તે મુજબ સન ૧૮૭૦ ના જમીન લેવા પામતો આ કદના ઠરાવ નેટલે સુધી લાયક હશે તેટલે સુધી તે ઠરાવ પ્રમાણે કરવા.

વળી એવું ઠરાવું છે કે સદરહુ ગામો પામત અથવા તેઓના કાંઈ ભાગ પા નુકશાનના બદલા એક વ | બત નુકશાનનો બદલો સદરહુ ખરસેદજી અરદેસરને અથવા અન આપ્યો એટલે વ | જાહાંગીર અરદેસરને અથવા ખીજી માણસને આપ્યો એટલે ખી ખીજી દાવા પાંચ | તે પામત ખીજી કોઈ માણસના સરકાર ઉપરના સઘણા દાવા થશે.

૬૬. બિપરની છેલ્લી કલમમાં કહેલા ગામો શિવાય સાદો યાપુમહિતાં કોઈ પણ પાંચલી કલમમાંના ઠરાવ | ગામનો કોઈ ધારણ કરનાર, આ આકટ અમલમાં આવ્યા ખીજી ગામીને લાયક કરે | પછડી પ્રયુ મહીતાની અંદર હરકોઈ વખતે ગવરનર ઇનકાઉ વાનો અધિકાર છે. | નક્ષીને અરજી કરશે અને સન ૧૮૧૬ ના જન્યુઆરી મહીતાની રપ મી તારીખના સદરહુ ઇનડેઅરમાં કરની અથવા આકારની ગામી પામત જે શરત છે તેની જ શરતનાં અથવા તેવાજ મજદૂરની શરતનાં કોઈ પણ ઇનડેઅર ઉપરથી પોતે પોતાનું સદરહુ ગામ ધારણ કરેછે એવું ગવરનર ઇનકાઉનસિલની ખાત્રિ થાય એવી રીતે શાખિત કરશે તેને હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે હક પ્રાપ્ત થશે; એટલે ઉપરની છેલ્લી કલમમાં કહેલાં ગામનાં ધારણ કરનારની જે રીતે તજવીજ થવાની તેજ રીતે પોતાની તજવીજ થવાનો હક પ્રાપ્ત થશે. અને સદરહુ પ્રકારને હરકોઈ પ્રસંગે ઉપરની છેલ્લી કલમમાંના ઠરાવ, સદરહુ પ્રકારના ધારણ કરનારું ગામ તે કલમમાં પાસુસ લખ્યું હોય તે પ્રમાણે લાયક થશે.

૬૭ સરકારે અથવા કોઈ અખકારી આશીસર આ આકટ પ્રમાણે અથવા અખકારી ફરીયાદ ચાલનાર નથી. | મહેસુલ સંબંધી જે વખતે જે કોઈ કાયદો અમલમાં હોય કાયદા પ્રમાણે કોઈ કાયદા શુભવિધી કર્યું હોય અથવા કરવાને હુકમ કર્યો હોય તે પામત સરકાર ઉપર અથવા અખકારી આશીસર ઉપર કોઈ પણ રિવાની કોરટમાં નુકશાનની ફરીયાદી ચાલનાર નથી.

અને કોઈ અખકારી આશીસર બિપર ફરીયાદ કરવી હોય તે સઘણી અને આ આકટ પ્રમાણે કોઈ વાત કરવા પામત અથવા કરવાનું કહેતાં હોય તે પામત જે ફરીયાદી સરકાર ઉપર અથવા કોઈ અખકારી આશીસર ઉપર કાયદાસર રીતે કરવાનો અધિકાર છે તે સઘણી ફરીયાદી જે કાયદા વિશે ફરીયાદ હશે તે કાયદા કરવાની તારીખથી આર મહીતાની અંદર કરવી તથા તે પછડી કરવી નહીં.

અને સદરહુ પ્રકારની કાંઈ પણ ફરિયાદ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે હકીકત હોયતો કા
હાડી નાખવી એટલે—

(અ) આ આકટ પ્રમાણે અથવા ને વળતે ને ખીજે કોઇ કાયદો અમલમાં હોય
તે કાયદા પ્રમાણે ને અપીલો આપેલે તે સઘળી અપીલો મારાધા કરી ચકાઈ
તેટલી સદરહુ ચાર મહિનાની મુદતમાં સદરહુ પ્રકારની ફરીયાદ કરવાની અ-
ગાઉ એ કરી એવું વાંદી સાબિત નકરે તો, અથવા

(બ) નુકશાનની ફરીયાદ હોય તે પ્રસંગે ફરિયાદ યવાની અગાઉ નુકશાનનો
પુરતો બદલો આપવાને કાહાડ્યો હોય તો અથવા ફરિયાદ યથા પછી પ્રતીવાદી
એ અથવા પ્રતીવાદીની તરફથી અરમ સુધાં પહંસાની પુરતી રકમ કોરટમાં
બરી હોયતો કાહાડી નાખવી.

પણ એવું ઠરાવું છે કે આ કલમના યોગ પાલુ ઠરાવ ઉપરથી મુંબઈની મલિકા મા
આગ્રમાંની ધનસાકની હાઈકોરટનાં અથવા નહાના દાવાની કોરટના અધિકારને અથવા
હુકમને બાધ આવેલે એમ સમજવું નહી.

પરિશિષ્ટ.

(ખીજી કલમ જુવો.)

કાયદો અથવા આકટ.	વીધવ.	કેટલો રદ કર્યો.
સન ૧૮૨૭નો કાયદો ૨૧મા	ગાળેલો ઘર.....	૧૦ મા તથા ૧૧ મા તથા ૧૨ મા તથા ૧૩મા બાબ નેટલો રદ કર્યો નથી તેટલે કલમ એગલુત્રીસ તથા અડતાળીસથી પંચાવનમી સુધીની કલમો નેટલે સુધી કરી નથી તેટલે સુધી.
સન ૧૮૨૭નો કાયદો ૨૨મા	લશ્કરી અધિકારી....	સઘળો આકટ નેટલો રદ થયો નથી તેટલે
સન ૧૮૫૨નો આકટ ૩ નો	અકાશિત તથા કેહલાવના રો ઘર તથા વસાણું.	અજન.
સન ૧૮૫૭નો આકટ ૪૪મા	ગાંભીરનાં વેચણ.....	અજન.
સન ૧૮૫૯નો આકટ ૯૧મા	મુંબઈ ટાપુમાં અધિકારી મેહેસુલ.	અજન.
સન ૧૮૬૭નો મુંબઈનો આકટ ૯ મા.	અજન	અજન.
સન ૧૮૭૮નો મુંબઈનો આકટ ૧ લો	અજન	સઘળો આકટ

(True Translation.)

Venayek Wassoodew,
Oriental Translator Government.

અમદાવાદ હીન્દુ પ્રેસમાં છાપ્યો.

ACT NO. I of 1878.

ઇંડિયાના ગવરનર જનરલ ઇન કૌન્સિલનો હેઠળ લખેલો આક્ટ ગવરનર જનરલ સાહેબે
સન ૧૮૭૮ ના જાન્યુઆરી મહિનાની ૯ મી તારીખે મંજૂર કર્યો તે
સંધાના લોકોને જાહેર થવા સાડ છાપીને પ્રસિદ્ધ કર્યો છે.

સન ૧૮૭૮ નો આક્ટ ૧ લો.

અફીણ સંબંધી કાયદો સુધારવા બાબતનો આક્ટ.

- ઉદ્દેશ. | અફીણ સંબંધી કાયદો સુધારવો યોગ્ય છે. વાસ્તે હેઠળ લખ્યા પ્ર-
માણે કરાવ્યું છે.
- કુટુંબ નામ. | ૧. આ આક્ટને “સન ૧૮૭૮ નો અફીણનો આક્ટ” કહેવો.
- સ્થાનિક વ્યાપ્તિ. | આ આક્ટ ગવરનર જનરલ ઇન કૌન્સિલ ઇંડિયા બાયોટમાં જાહે-
રનામું પ્રસિદ્ધ કરીને વખતે વખતે ફરમાવશે તે પ્રદેશને લાગુ થશે.
- સર થવું. | અને આ આક્ટ સદરહુ પ્રદેશો પૈકી દરએક પ્રદેશમાં જે જે દિ-
વશે અમલમાં આવશે એવું ગવરનર જનરલ ઇન કૌન્સિલ તેવીજ રીતે
ફરમાવશે તે તે દિવશે તે તે પ્રદેશમાં અમલમાં આવશે.
- કાયદા તથા આ-
ક્ટ રદ કરવા. | આ આક્ટને જોડેલાં પરિશિષ્ટમાં કાયદા તથા આક્ટ લખ્યા છે
તે સદરહુ પરિશિષ્ટમાં ત્રીજા આસનમાં કહ્યું છે તેટલે સુધી રદ છે
એમ સમજવું.
- આક્ટ મુદ્દા
રવા. | અને સન ૧૮૪૯ ના ૧૧ મા આક્ટમાં તથા સન ૧૮૫૬ ના ૨૧
મા આક્ટમાં તથા સન ૧૮૭૧ ના ૧૦ મા આક્ટમાં અને સન
૧૮૭૬ ના બંગાળના ૨ જા આક્ટમાં “કેફ લાવનારાં વસાણાં” આ
શબ્દો જ્યાંહાં જ્યાંહાં છે ત્યાંહાં ત્યાંહાં તે શબ્દોમાં અફીણનો સમાસ થતો નથી એમ
સમજવું.
- સન ૧૮૩૬
ના ૭ મા આક-
ટની ૧ લી કલ-
મ સુધારવી.
અર્થની કલમ. | ૨. સન ૧૮૩૬ ના ૭ મા આક્ટમાં મુંબઈના સન ૧૮૨૭ ના ૨૧
મા કાયદા ઉપર તથા સન ૧૮૩૦ ના ૨૦ મા કાયદા ઉપર હવાલો આ-
પ્યો છે તે આ આક્ટની તેવીજ કલમો ઉપર આપ્યો છે એમ સમજવું.
- “અફીણ” | ૩. વિષય ઉપરથી અથવા આગલા પાછલા સંબંધ ઉપરથી બાધ
આવતો ન હોય તો આ આક્ટમાં.
- “અફીણ” | “અફીણ” આ શબ્દમાં ખસખસનાં ઝિંડવાનો તથા અફીણનો
અથવા અફીણમાં મેળવણી કરીને તૈયાર કરેલા પદાર્થનો અને ખસ-
ખસનાં ઝાડથી તૈયાર કરેલાં કેફ લાવનારાં વસાણાંનો સમાસ થાય છે.
- “માનિજ્ઞેટ” | “માનિજ્ઞેટ” આ શબ્દનો અર્થ, ધલાકામાં મુખ્ય શહેરમાં પ્રેસિડે-
ન્સી માનિજ્ઞેટ અને બીજાં કેકાણે પેહલા વર્ગનો માનિજ્ઞેટ અથવા

આ આક્ટ પ્રમાણે મુલકમાનો ઇનિસાફ કરવા સાર સ્થાનિક સરકારે અમુક અધિકાર આપ્યો હોય ત્યારે બીજા વર્ગનો માનિસ્કેટ.

“અંદર લાવવું” | “અંદર લાવવું.” આ શબ્દનો અર્થ જે મુલકનો રાજ્યકારભાર કોઈ સ્થાનિક સરકાર ચલાવતી હશે તે મુલકનો અંદર જલમાર્ગે અથવા પારકા મુલકમાંથી અથવા જે મુલકનો રાજ્યકારભાર બીજી કોઈ સ્થાનિક સરકાર ચલાવતી હશે તે મુલકમાંથી લાવવું.

“બાહાર મોકલવું” | “બાહાર મોકલવું” આ શબ્દનો અર્થ જે મુલકનો રાજ્યકારભાર કોઈ સ્થાનિક સરકાર ચલાવતી હશે તે મુલકની બાહાર જળમાર્ગે અથવા કોઈ પારકા મુલકમાં અથવા જે મુલકનો રાજ્યકારભાર બીજી સ્થાનિક સરકાર ચલાવતી હશે તે મુલકમાં લઈ જવું.

“એક જગાએથી બીજી જગાએ મોકલવું” | “એક જગાએથી બીજી જગાએ મોકલવું” આ શબ્દનો અર્થ સ્થાનિક સરકાર જે મુલકનો રાજ્યકારભાર ચલાવતી હશે તે મુલકની અંદર એક જગાએથી બીજી જગાએ લઈ જવું.

અસંખ્યસનાં ઝાડાડું વાવેતર કરવાની તથા અકીણ કબજામાં રાખવા વિગેરેની મના. ૪. આ આક્ટ ઉપરથી અથવા અકીણ સંબંધી બીજા કોઈ ચાલુ કાયદા ઉપરથી અથવા આક્ટ ઉપરથી અથવા આ આક્ટ પ્રમાણે અથવા સદરહુ પ્રકારના હર કોઈ કાયદા પ્રમાણે અથવા આક્ટ પ્રમાણે કરેલી કાનુન ઉપરથી પરવાનગી હશે તે શિવાય બીજી રીતે કોઈ માણસે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કરવું નહીં.

(અ) અસંખ્યસનાં ઝાડાડું વાવેતર કરવું નહીં, અથવા

(બ) અકીણ તૈયાર કરવું નહીં, અથવા

(ક) અકીણ કબજામાં રાખવું નહીં, અથવા

(ડ) અકીણ એક જગાએથી બીજી જગાએ મોકલવું નહીં, અથવા

(ઈ) અકીણ અંદર લાવવું નહીં અથવા બાહાર મોકલવું નહીં, અથવા

(ફ) અકીણ વેચવું નહીં.

સદરહુ પ્રકારની વાતની પરવાનગી આપવાના બંધનની કાનુન કરવાનો અધિકાર. ૫. સ્થાનિક સરકાર જે મુલકનો રાજ્યકારભાર ચલાવતી હશે તે સઘળા મુલકમાં અથવા તે મુલકના હરકોઈ નિર્દિષ્ટ કરેલા ભાગમાં હેઠળ લખેલી સઘળી વાત બાબત અથવા તેઓ પૈકી હર કોઈ વાત બાબત અનિર્ણય રીતે અથવા ડ્યુટી આપે તો અથવા બીજી કોઈ શરતે પરવાનગી આપવા સાર અને નિયમન કરવા સાર ગવર્નર જનરલ ઇન કૌન્સિલની અગાઉથી મંજૂરી લઈને તથા સ્થાનિક આક્ટમાં જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરીને બખતે બખતે આ આક્ટને અનુસરીને કાનુન કરવાનો અધિકાર સ્થાનિક સરકારને છે; એટલે—

(અ) અસંખ્યસનાં ઝાડાડું વાવેતર કરવું, તથા

(બ) અકીણ તૈયાર કરવું, તથા

(ક) અકીણ કબજામાં રાખવું, તથા

(ડ) અકીણ એક જગાએથી બીજી જગાએ મોકલવું, તથા

(ઈ) અકીણ અંદર લાવવું અથવા બાહાર મોકલવું, તથા

(૩) અફીણનું વેચાણ તથા અફીણનાં પરચુરણ વેચાણ ઉપર લેવાની જુરીનો ઇન્કારો.

પણ એવું હરાવું છે કે હેઠળ લખેલા પ્રકારનાં હરકોઈ અફીણ ઉપર સદરહુ પ્રકારની હરકોઈ કાનુન પ્રમાણે જુરી લેવી નહીં એટલે જે કાંઈ અફીણ આણ્યું હશે તથા જેની ઉપર જળમાર્ગની જગ્યા સંબંધી ચાલુ કાયદા પ્રમાણે અથવા છઠ્ઠી કલમ પ્રમાણે જુરી ખેસાડી હશે તે અફીણ ઉપર જુરી લેવી નહીં.

પુરુષોની રમતે | ૧. બ્રિટિશ ઇન્ડિયાની અંદર અથવા તેના હરકોઈ નિર્દિષ્ટ કરેલા આણેલા અફીણ ઉપર જુરી. | બાગની અંદર પુરુષોની રમતે આણેલા અફીણ ઉપર અથવા આણેલા હરકોઈ જમતના અફીણ ઉપર ઇન્ડિયા ગવર્નમેન્ટમાં જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરીને વખતે વખતે પોતાને યોગ્ય લાગે તે જુરી ખેસાડવાનો તથા સદરહુ પ્રમાણે ખેસાડવી જુરીમાં ફેરફાર કરવાને અથવા તે કાઢાડી નાખવાનો અધિકાર ગવર્નર જનરલ ઇન કૌન્સિલને છે.

અફીણ વખા | ૭. ઇન્ડિયા ગવર્નમેન્ટમાં હુકમ પ્રસિદ્ધ કરીને હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે રમાં રાખવું. | કરવાનો ગવર્નર જનરલ ઇન કૌન્સિલ મુખ્યત્વાર છે. એટલે:

(અ) હરકોઈ સ્થાનિક સરકાર જે મુલકનો રાજ્યકારભાર ચલાવતી હશે તે મુલકમાં કાયદાસર રીતે આણેલા અફીણ સાથે અથવા તે મુલકમાંથી જે અફીણ બાહાર મોકલવાનો ઇરાદો હોય તે અફીણ સાથે વખાર સ્થાપવાનો અધિકાર સ્થાનિક સરકારને આપવાને; અને

(બ) સદરહુ પ્રકારનો કોઈ પણ હુકમ રદ કરવાને મુખ્યત્વાર છે.

સદરહુ પ્રકારનો હુકમ અમલમાં છે ત્યાંહાં સુધી સરકારી ગવર્નમેન્ટમાં જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરીને હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે હરાવ કરવાનો અધિકાર સ્થાનિક સરકારને છે, એટલે

(ક) પોતે જે મુલકનો રાજ્યકારભાર ચલાવતી હશે તે મુલકમાં અથવા તેના હરકોઈ નિર્દિષ્ટ કરેલા બાગમાં કાયદાસર રીતે આણેલાં સઘળાં અથવા કાંઈ અફીણ સાથે (તે અફીણ ઉપર લેવાની કાંઈ જુરી આપ્યાની અગાઉ અથવા આપ્યા પછી) અથવા ત્યાંહાંથી જે અફીણ બાહાર મોકલવાનો ઇરાદો હશે તે સઘળાં અથવા કાંઈ અફીણ સાથે ફલાણી જગ્યા વખાર છે એવો હરાવ કરવાનો; અને

(ડ) સદરહુ પ્રકારનો કોઈ હરાવ રદ કરવાનો અધિકાર છે.

(ખ) રકમ પ્રમાણે કરેલા હુકમ ઉપરથી હેઠળ લખેલા સઘળાં હરાવ રદ છે એમ સમજવું એટલે જે મુલકને સદરહુ પ્રકારનો હુકમ લાગુ હશે તે મુલક માંહેની જગ્યા સંબંધી આ કલમની (ક) રકમ પ્રમાણે કરેલા અગાઉના સઘળાં હરાવ રદ છે એમ સમજવું.

સદરહુ પ્રકારનો હરાવ અમલમાં હશે ત્યાંહાં સુધી સદરહુ પ્રકારના સઘળાં અફીણના માલિકને તે અફીણ સદરહુ પ્રકારની વખારમાં રાખવાની અવશ્ય છે.

વખાર સંબંધી કાનુન કરવાનો અધિકાર. | ૮. ગવર્નર જનરલ ઇન કૌન્સિલની અગાઉથી મંજૂરી લઈને તથા સ્થાનિક ગવર્નમેન્ટમાં જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરીને હેઠળ લખેલી વાતનું નિયમન કરવા ગાયત વખતે વખતે આ આક્ટને અનુસરીને

કાનુન કરવાનો અધિકાર સ્થાનિક સરકારને છે. એટલે સાતમી કલમ પ્રમાણે વખારમાં રાખેલું અફીણ સંભાળી રાખવું એ વાતનું તથા સદરહુ પ્રમાણે વખારમાં રાખવા બાબત ફી લેવી એ વાતનું તથા સદરહુ પ્રકારનું અફીણ વેચવા સાર અથવા બાહાર મોકલવા સાર કાઢાડી લઈ જવું એ વાતનું તથા કાંઈ પણ ગુટી અથવા ફી લેવાની તે અફીણ વખારમાં રાખવાની તારીખથી બાર મહિનાની અંદર નહીં આવે તો તે અફીણની જોરૂં રીતે વ્યવસ્થા કરવાની તે રીતનું નિયમન કરવા સાર આ આક્ટને અનુસરીને કાનુન કરવાનો અધિકાર છે.

કયદા વિરુદ્ધ રીતે ખસ ખસનાં ઝાડનું વાવેતર વિગેરે કરવા બાબત શિક્ષા. ૯. આ આક્ટ અથવા પાંચમી અથવા આઠમી કલમ પ્રમાણે કરેલી તથા પ્રસિદ્ધ કરેલી કાનુન તોડીને, જે કોઈ માણસ.

- (અ) ખસખસનાં ઝાડનું વાવેતર કરશે; અથવા
- (બ) અફીણ તૈયાર કરશે; અથવા
- (ક) અફીણ કબજામાં રાખશે; અથવા
- (ડ) અફીણ એક જગાએથી બીજી જગાએ મોકલશે; અથવા
- (ઈ) અફીણ લાવશે અથવા બાહાર મોકલશે; અથવા
- (ફ) અફીણ વેચશે; અથવા
- (ગ) અફીણ વખારમાં રાખવાનું વર્ત્ત કરશે અથવા વખારમાં રાખેલું અફીણ કાઢાડી લઈ જશે અથવા તે અફીણ બાબત કાંઈ પણ કૃત્ય કરશે.

અને જે કોઈ માણસ સદરહુ પ્રકારની કોઈ કાનુન બીજી રીતે તોડશે.

તેની ઉપર માજિસ્ટ્રેટની રૂબરૂ શામેતી થશે તો તેને સદરહુ પ્રકારના દરએક ગુન્હા બાબત ઘણામાં ઘણા એક વરસ સુધીની કેદની શિક્ષા થશે અથવા ઘણામાં ઘણા એક હજાર રૂપિયા સુધી દંડ થશે અથવા આ બેઉ શિક્ષા થશે.

અને દંડ ક્યો હોય ત્યારે દંડ આપવામાં નહીં આવે તો ગુન્હેગારને ઘણામાં ઘણા છ મહિના સુધી કેદમાં રાખવા બાબતનો હુકમ ગુન્હાની શામેતી કરનારા માજિસ્ટ્રેટ કરેલા; અને સદરહુ પ્રકારની કેદ, બીજી કાંઈ પણ કેદની શિક્ષા તેને કરવા બાબત હુકમ ક્યો હશે તે કેદ શિવાય વળી બીજી છે એમ સમજવું.

નવમી કલમ પ્રમાણે ફરિયાદી થશે તેમાં સમજવું તે. ૧૦. નવમી કલમ પ્રમાણે ફરિયાદી થાય તેમાં ઉલટું શામેત કરવામાં આવે ત્યાં સુધી હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે સમજવું; એટલે જે અફીણ બાબત તોહમતદાર ખાત્રી થાય એવો જવાબ આપી શકતો નથી તે સમજવું અફીણ, જે અફીણ બાબત તેણે આ આક્ટ પ્રમાણે ગુન્હો કર્યો છે તે અફીણ છે એમ સમજવું.

અફીણ પકડીને સર ૧૧. જે કામમાં નવમી કલમ પ્રમાણે ગુન્હો કર્યો હશે તે કાર દાખલ કરવું. કામમાં—

- (અ) સદરહુ પ્રમાણે વાવેતર કરેલાં ખસખસનાં ઝાડો, તથા
- (બ) જે અફીણ બાબત તેજ કલમ પ્રમાણે કાંઈ ગુન્હો કર્યો હશે તે અફીણ, તથા

- (ક) તેજ કલમની (ડ) અથવા (ઈ) રકમ પ્રમાણે ગુલ્હો કર્યાના કામમાં ગુલ્હેગાર, પોતાને જેટલું અફીણ એક જગાએથી બીજી જગાએ મોકલવાની અથવા લાવવાની અથવા બાહાર મોકલવાની પરવાનગી (હોય તો) હશે તેથી વધારે અફીણ એક જગાએથી બીજી જગાએ મોકલતો હશે અથવા લાવતો હશે અથવા બાહાર મોકલતો હશે, ત્યારે પ્રસંગ પ્રમાણે તે જે અફીણ એક જગાએથી બીજી જગાએ મોકલતો હશે અથવા લાવતો હશે અથવા બાહાર મોકલતો હશે તે સઘળું અફીણ, તથા
- (ડ) તેજ કલમની (ક) રકમ પ્રમાણે ગુલ્હો કર્યાના કામમાં જે અફીણ બાબત ગુલ્હો કર્યો હશે તે અફીણ શિવાય બીજું અફીણ ગુલ્હેગારના કબજામાં હશે ત્યારે તે સઘળું બીજું અફીણ પકડીને સરકાર દાખલ કરવાને પાત્ર થશે.
- (ઈ) આ કલમ પ્રમાણે પકડીને સરકાર દાખલ કરવાને પાત્ર હશે તે અફીણ જે પાત્રોમાં તથા પ્યાકેન્સમાં અને બારદાનમાં મળ્યું હશે તે પાત્રો તથા પ્યાકેન્સ તથા બારદાનો અને જે પાત્રોમાં અથવા પ્યાકેન્સમાં સદરહુ પ્રકારનું અફીણ સંતાડ્યું હશે તે પાત્રોમાં અથવા પ્યાકેન્સમાં ખીન્ને કાંઈ પણ પદાર્થ હશે તો તે તથા તે અફીણ બાબત સાચું ઉપયોગ કરેલાં જનતરો તથા વાહનો પણ પકડીને સરકાર દાખલ કરવાને પાત્ર થશે.

અફીણ પકડીને સરકાર દાખલ કરવા પાત્ર તનો હુકમ કોણે કરવો. | ૧૨. ગુલ્હેગાર તકશીરવાર કરે ત્યારે અથવા હર કાંઈ અફીણ બાબત ગુલ્હો કર્યાનું તોલિમત જે માણસની ઉપર મુક્યું હોય તે બિનતકશીર છે એવો ઠરાવ થાય પણ તે અફીણ પકડીને સરકાર દાખલ કરવાને પાત્ર છે એવું માનિચ્છેટ ઠરાવે ત્યારે તે અફીણ સદરહુ પ્રમાણે પકડીને સરકાર દાખલ કરવા બાબતનો હુકમ કરવાનો અધિકાર માનિચ્છેટને છે.

કંઈ પણ જનસ પકડીને સરકાર દાખલ કરવાનો અધિકાર આ આકટ ઉપરથી હોય ત્યારે તે પકડીને સરકાર દાખલ કરવા બાબતનો હુકમ કરનારો અમલદાર હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કરવાને મુખ્યત્વાર છે, એટલે જે જનસ પકડીને સરકાર દાખલ કરવાને પાત્ર હોય તે સરકાર દાખલ કરવાને બદલે પોતાને યોગ્ય લાગે તેવો દંડ આપવાની તેના માલિકની મરજી હોય તો તે પ્રમાણે દંડ આપવાની તેને છુટ આપવાને મુખ્યત્વાર છે.

આ આકટ વિરુદ્ધ ગુલ્હો થયો હશે, પણ ગુલ્હેગારની ખબર નહીં હોય અથવા મળતો નહીં હોય ત્યારે અથવા કોઈ માણસના કબજામાં નહીં હોય એવાં અફીણ બાબત ખાત્રી થાય એવી હકિકત જણાતી નહીં હોય ત્યારે તે કામની ચોક્કસી કરાવે ડિસ્ટ્રિક્ટના કલેક્ટરે અથવા ડિપુટી કમિશનરે અથવા આ કામ સાચું જે બીજા અમલદારને તે કલાણા માણસ છે માટે અથવા તેના હુદાના હકથી સ્થાનિક સરકારે અધિકાર આપ્યો હશે તે બીજા અમલદારે નિકાલ કરવો. અને સદરહુ પ્રકારના અમલદારને સદરહુ પ્રમાણે જનસ પકડીને સરકાર દાખલ કરવા બાબત હુકમ કરવાનો અધિકાર છે. પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે સદરહુ પ્રકારનો હુકમ, જે જનસ પકડીને સરકાર દાખલ કરવાનો ઈરાદો હોય તે જનસ પકડીની તારીખથી એક મહિનો થયા વગર અથવા તે

જનસો ઉપર હક છે એવા ધવો કરનારો કોઈ માણસ હોય તેનું બાવવું સાંભળ્યા વગર તથા તેના ધવાના પુરાવામાં તે કોઈ પુરાવો હાજર કરતો હોય તો તે પુરાવો લીધા વગર કરવો નહીં.

કાનુન કરવા | ૧૩. ગવરનર જનરલ ઇન્ફોર્સિસનની અગાઉથી મંજૂરી લઈને નો અધિકાર. | તથા સ્થાનિક ગ્રામ્યેટમાં બહિરનામું પ્રસિદ્ધ કરીને હેઠળ લખેલી વાતનું નિયમન કરવા બાબત આ આક્ટને અનુસરેને કાનુન વખતે વખતે કરવાનો અધિકાર સ્થાનિક સરકારને છે, એટલે —

પકડીને સરકાર દાખલ કરેલી જનસોની અવસ્થા કરવા બાબત. | (અ) આ આક્ટ પ્રમાણે પકડીને સરકાર દાખલ કરેલી સંઘની જનસોની અવસ્થા કરવા બાબતની, અને.

તથા બક્ષીસો બાબત. | (બ) આ આક્ટ પ્રમાણે કરેલા દંડની તથા પકડીને સરકાર દાખલ કરેલી જનસોની ઊત્પન્નમાંથી અમલદારોને તથા ખાતમી આપનારાઓને આપવાની બક્ષીસો બાબતની કાનુન કરવાનો અધિકાર છે.

ઘેરી લીધેલી કોઈ જગામાં કાચા પિરફ રીતે અકીણ રાખ્યું છે એવી ખાતમી મળ્યા ઉપરથી પેશવાનો તથા પકડવાનો અધિકાર. | ૧૪. એકસેસનાં અથવા પોલીસનાં અથવા કસ્ટમનાં અથવા મિઠાનાં અથવા અકીણનાં અથવા મેડિસીનનાં ખાતાપૈકી હરકોઈ ખાતાનો જે કોઈ અમલદાર પટ્ટાવાળા કરતાં અથવા કાનરોબલના કરતાં ઊંચા દરજ્જાનો હશે તથા જેને તેના હુદાના હકથી સ્થાનિક સરકારે આ કામબાબત અખત્યાર આપ્યો હશે તથા જેને ખુદ પોતાની માહિતી ઉપરથી અથવા કોઈ માણસે ખાતમી આપી હશે તથા તે લખી લીધી હશે તે ખાતમી ઉપરથી હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે લાગવનો સમજ હશે એટલે આ આક્ટ પ્રમાણે પકડીને સરકાર દાખલ કરવાને જે અકીણ ખાત હશે તે અકીણ કોઈ ઇમારતમાં અથવા વાંદાણામાં અથવા ઘેરી લીધેલી જગામાં તૈયાર કરે છે અથવા રાખ્યું છે અથવા સંતાડ્યું છે એવું લાગવાનો સમજ હશે તે અમલદારને સૂચવ્યથી તે સૂચારત સુધી હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કરવાનો અધિકાર છે; એટલે,

(અ) સદર્હ પ્રકારની હરકોઈ ઇમારતમાં અથવા વાંદાણામાં અથવા જગામાં પેશવાનો, અને.

(બ) હરકત કરવામાં આવે તે પ્રસંગે કોઈ ખાતાનું લાગવાનો તથા સદર્હ પ્રમાણે પેશવાને કોઈ બીજી પ્રતિબંધ હશે તે દૂર કરવાનો, અને.

(ક) સદર્હ પ્રકારનું અકીણ તથા તે તૈયાર કરવામાં ઉપયોગ કરેલા સંઘના પદાર્થ અને જે બીજી કોઈ જનસો અગિયારમી કલમ પ્રમાણે અથવા અકીણ સંબંધી જે વખતે જે બીજી કોઈ કાયદો ચાલુ હશે તે કાયદા પ્રમાણે પકડીને સરકાર દાખલ કરવાને ખાત છે એમ લાગવાનો પોતાને સમજ હોય તે બીજી જનસો પકડવાને, અને.

(ડ) જે કોઈ માણસે આ આક્ટ પ્રમાણે અથવા જે વખતે જે બીજી કાયદો ચાલુ હશે તે કાયદા પ્રમાણે સદર્હ પ્રકારના અકીણ સંબંધી કોઈ ગુન્હો કર્યો છે એવું

લાગવાનો પોતાને સમજ હશે તે માણસને અટકાવી રાખવાનો તથા તેનો ઝાડો લેવાનો અને પોતાને યોગ્ય દેખાય તો તેને પકડવાનો અધિકાર છે.

ખુદી જગામાં અફી | ૧૫. સદ્દેખાતાં પેકી કોઈપણ ખાતાનાં હરકોઈ અ-
ણ પકડવાનો અધિકાર. મજદારને હિફાજ લખ્યા પ્રમાણે કરવાનો અધિકાર છે, એટલે.

(અ) કોઈ અફીણ તથા ને બીજી કોઈ જનસ અગિયારમી કલમ પ્રમાણે અ-
થવા અફીણ સંબંધી ને વખતે ને બીજી કોઈ કાયદો ચાલુ હોય તે કાયદા પ્રમાણે પક-
ડીને સરકાર દાખલ કરવાને પાત્ર છે એવું પોતાને લાગવાનો સમજ હોય તે અફીણ
અથવા તે બીજી જનસ કોઈ ખુદી જગામાં અથવા રસ્તેજતી હોય ત્યારે પકડવાનો.

અટકાવી રા | (ખ) ને કોઈ માણસે આ આક્ટ વિરુદ્ધ અથવા સદ્દેખ પ્રકારના
ખવાનો તથા ઝાડો લેવાનો તથા ખીજી કોઈ કાયદા વિરુદ્ધ ગુન્હો કર્યો છે એવું લાગવાનો પોતાને સમજ
પકડવાનો અ- હશે તે માણસને અટકાવી રાખવાનો તથા તેનો ઝાડો લેવાનો અને
ધિકાર. સદ્દેખ પ્રકારના માણસના કબજામાં અફીણ હોય તો તેને તથા તેની
સાથે ને કોઈ બીજી માણસ હોય તેને પકડવાનો અધિકાર છે.

ઝાડો કેમ લેવા. | ૧૬. યોદમી કલમ પ્રમાણે અથવા પંદરમી કલમ પ્રમાણે લેવાના
સમજા ઝાડો ફાળવવાની રીત બાબતના કાયદા માંહેના હરાવ પ્રમાણે લેવા.

અમલદારો- | ૧૭. યોદમી કલમમાં કહેલા જૂદા જૂદા ખાતાઓના અમલદારો-
એ એક બીજી રોને સૂચના આપી હોય તો અથવા દરખાસ્ત કરી હોય તો આ આ
ને મદદ કરવી. કટ માંહેના હરાવ અમલમાં લાવવાનાં કામમાં એક બીજાને મદદ
કરવી ને કાયદા પ્રમાણે અવશ્ય છે.

ત્રાસ થાય એ | ૧૮. સદ્દેખ ખાતાં પેકી કોઈપણ ખાતાનો ને કોઈ અમલદાર
વી રીતે પેશવું વહેમના વાજબી સમજ વગર હરકોઈ હિમારતમાં અથવા વાંદાણામાં
તથા ઝાડો લેવું. અથવા જગામાં પેસશે અથવા તેનો ઝાડો લેશે અથવા તેમાં પેસા-
અને પકડવું. ડશે અથવા તેનો ઝાડો લેવરાવશે.

અથવા આ આક્ટ પ્રમાણે પકડીને સરકાર દાખલ કરવાને પાત્ર હોય એવું કોઈ
અફીણ અથવા બીજી જનસ પકડવાનાં અથવા તેને સાફ ઝાડો લેવાનાં બાહાનાં ઉ-
પરથી કોઈ માણસનો માલ તેને ત્રાસ થાય એવી રીતે તથા વગર કારણે પકડશે.

અથવા હરકોઈ માણસને ત્રાસ થાય એવી રીતે તથા વગર કારણે અટકાવી રાખ-
શે અથવા તેનો ઝાડો લેશે અથવા તેને પકડશે.

તે અમલદારને સદ્દેખ પ્રકારના દરએક ગુન્હો બાબત ઘણામાં ઘણા પાંચથો રફિ-
યા સુધી દંડ થશે.

વારંટ કરવી. | ૧૯. કોઈ માણસે અફીણ સંબંધી ગુન્હો કર્યો છે એવું લાગવા-
નો પોતાને સમજ હોય તે માણસને પકડવા સાથે અથવા પકડીને સરકાર દાખલ કર-
વાને પાત્ર હોય એવું અફીણ ને ઘરમાં અથવા વાંદાણામાં અથવા જગામાં રાખ્યું છે
અથવા સંતાડ્યું છે એવું લાગવાનો પોતાને સમજ હોય તે ઘરનો અથવા વાંદાણાનો
અથવા જગાનો દિવસે અથવા રાત્રિ ઝાડો લેવાસાથે પોતાનું વારંટ કરવાનો અધિકાર

ડિરિજ્ટના કલેક્ટરને અથવા ડેપુટી કમિશનરને છે, અથવા સ્થાનિક સરકારે આ કામમાં જે બીજા અમલદારને તે હુલાણો માણસ છે માટે અથવા તેના હુદાના હકથી અધિકાર આપ્યો હશે તેને છે અથવા માજિસ્ટ્રેટને છે.

આ કલમ પ્રમાણે કરેલાં સઘણાં વારંટો ફાજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદા માહેના ઠરાવ પ્રમાણે બજાવવાં.

પકડેલાં માણસની અથવા જનસોની બચ-સ્થા. ૨૦. કોઈ અથવા પંદરમી કલમ પ્રમાણે પકડેલું દરએક માણસ તથા જનસ વાર ન લગાડતાં. છેક નજીકનું પોલીસ થાણું જે અમલદારને સ્વાધીન હોય તેની પાસે મોકલવી અને આગળીસમી કલમ પ્રમાણે પકડેલું દરએક માણસ તથા જનસ જે અમલદારે વારંટ કરેલું હોય તેની પાસે વાર ન લગાડતાં મોકલવી.

જે જે અમલદારની પાસે આ કલમ પ્રમાણે કોઈ માણસ અથવા જનસ મોકલવા માં આવે તે તે અમલદારે સદ્દૂ પ્રકારનાં માણસની અથવા જનસની કાયદા પ્રમાણે બચસ્થા કરવા સાથે જે તજવીજ કરવી અવશ્ય હોય તે તજવીજ બને તેટલી જલદી કરવી.

માણસો તથા જનસ પકડ્યાનો રિપોર્ટ. ૨૧. કોઈ અમલદાર આ આક્ટ પ્રમાણે કોઈ માણસને અથવા જનસને પકડશે ત્યારે તેણે સદ્દૂ પ્રમાણે પકડ્યા પછી અડતાળીસ કલાકની અંદર સદ્દૂ પ્રમાણે પકડ્યાની સઘણી હકીકતનો સંપૂર્ણ રિપોર્ટ પોતાના ઉપરી અમલદારને કરવો.

અસખસનાં આડું ગેરકાયદા સર રીતે વાવેતર કરનાં કામમાં પાક કાઢાડી લઈ જવો નહીં પણ તે પાક તે કામનો નિકાલ થાય ત્યાંહાંમુધી હેકળ જાણેલા અમલદારે જામ કરવો એટલે પટાવાળા કરતાં અથવા કાનસ્ટેબલના કરતાં ઊંચા દરજ્જાવાળા જે અમલદારને તેના હુદાના હકથી આ કામસાથે સ્થાનિક સરકારે અત્યાર આપ્યો હશે તે અમલદારે જામ કરવો. અને તે કામનો નિકાલ જે માજિસ્ટ્રેટ કરવાનો હોય તે માજિસ્ટ્રેટની રજા જે વાવેતર કરનારાએ હાજર થવાસાથે તેને વાજબી રકમનો (તે રકમ સદ્દૂ અમલદારે ઠરાવવી) જમીન આપવાને સદ્દૂ અમલદારે ફરમાવવું. અને સદ્દૂ વાવેતર કરનાર સદ્દૂ જમીન વાજબી વખતમાં આપવાને સુક્યા વગર તેને પકડવો નહીં.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે બંગાળા માહેના ફોર્ટ વિલિયમ હલાકામાં અસખસનાં આડું વાવેતર કરવા સંબંધી તથા અફીણ તૈયાર કરવા સંબંધી કાયદા છે તે એકઠા કરીને સુધારવા બાબતનો સન ૧૮૫૭ નો ૧૩ મો આક્ટ છે તે અથવા તે આક્ટનો કોઈ ભાગ જ્યાંહાં જ્યાંહાં અમલમાં હશે ત્યાંહાં ત્યાંહાં આ કલમના હરકોઈ ઠરાવ સદ્દૂ વાવેતરને લાગૂ છે એમ સમજવું નહીં.

ફી તથા ડ્યુટી વગેરે અહેસો આવેજ વસુલ કરવો. ૨૩. આ આક્ટ પ્રમાણે અથવા આ આક્ટ પ્રમાણે કરેલી કોઈ કાનુન પ્રમાણે બેસાડેલી કોઈ ફીનો અથવા ડ્યુટીનો કોઈ અહેસો આવેજ હશે તે.

અને અફીણના મેફેસુલના કોઈ ઇન્તરદારની પાસે કોઈ એલો અવેજ લેણી હશે તે, જે માણસ સરકારને આપવાને પ્રથમતઃ પાત્ર હશે તેની પાસેથી અથવા તેનો જમીન હોય તો તેની પાસેથી તે અવેજ, જમીનનાં મેફેસુલનો અદરેલો અવેજ હોય તે પ્રમાણે વસુલ કરવાનો અધિકાર છે.

લેસેન્સવાળાની પાસે ઇન્તરદારની જે રકમ લેણી હશે તે વસુલ કરવાસાથે કલેક્ટરને ત્યાં આપવા બીજા અમલદારને ત્યાં આપવા નો અધિકાર તે ઇન્તરદારને છે.

૨૪. અફીણના મેફેસુલના ઇન્તરદારની લેસેન્સ બાબત પોતાના લાઇસેન્સવાળાની પાસે કોઈ રકમ લેણી હશે ત્યારે સદરહુ પ્રકારના ઇન્તરદારને મારી તરફથી સદરહુ રકમ તમે વસુલ કરો એવા મનુકુર ની અરજ હેઠળ લખેલા અમલદારને કરવાનો અધિકાર છે એટલે ડિસ્ટ્રિક્ટના કલેક્ટરને અથવા ડેપુટી કમિશનરને અથવા આ બાબત રથાનિક સરકારે જે બીજા અમલદારને અપત્યાર આપ્યો હશે તેને અરજ કરવાનો અધિકાર છે. અને સદરહુ પ્રકારની અરજ પોહોંચ્યા પછી સદરહુ પ્રકારની રકમ, જમીન મેફેસુલની એલો બાકી હોય તે પ્રમાણે તે પોતાની નજરમાં આવે તો વસુલ કરવાનો અધિકાર સદરહુ પ્રકારના કલેક્ટરને અથવા ડેપુટી કમિશનરને અથવા બીજા અમલદારને છે, અને સદરહુ પ્રમાણે વસુલ કરેલી કોઈ પણ રકમ સદરહુ પ્રકારના કલેક્ટરે અથવા ડેપુટી કમિશનરે અથવા બીજા અમલદારે અરજદારને આપવી.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે, સદરહુ પ્રકારની રકમ વસુલ કરવાસાથે સદરહુ પ્રકારના કલેક્ટરે અથવા ડેપુટી કલેક્ટરે અથવા બીજા અમલદારે કરેલાં કોઈ પણ પ્રોસેસની બાબત લેણી હેઠળ લખેલે પ્રસંગે મોકુફ રાખવી. એટલે ઇન્તરદારના માગણાનો ઇનસાફ થવાસાથે લાઇસેન્સવાળો દિવાની કોર્ટમાં ફરિયાદ કરશે તથા જે રકમ પોતે સદરહુ પ્રકારના ઇન્તરદારને દેવી છે એવું સદરહુ પ્રકારની કોર્ટ ઠરાવશે તે રકમ આપવા બાબત સદરહુ પ્રકારના અમલદારની ખાત્રીનો જમીન તે આપે તો મોકુફ રાખવી.

વળી એવું ઠરાવ્યું છે કે સદરહુ પ્રકારના લાઇસેન્સવાળાની પાસે કોઈ પણ રકમ અફીણના મેફેસુલના કોઈ ઇન્તરદારની લેણી હશે તે દિવાની કોર્ટમાં ફરિયાદ કરીને અથવા બીજી રીતે વસુલ કરવાના તે ઇન્તરદારના હક્કને આ કલમના હરકોઈ ઠરાવ ઉપરથી અથવા આ કલમ પ્રમાણે કરેલી કોઈ વાત ઉપરથી બાધ આવેલે એમ સમજવું નહીં.

બાંડ પ્રમાણે ૨૫. કોઈ પણ કર્તવ્યકર્મ અથવા કૃત્ય કરવાસાથે કોઈ માણસે આપવો ચલો આ આક્ટ પ્રમાણે કરેલી કોઈ કાનુન મુજબ બાંડ લખી આપે ત્યારે બંડ વસુલ કરવો પ્રસંગ પ્રમાણે સદરહુ પ્રકારનું કર્તવ્યકર્મ અથવા કૃત્ય સન ૧૮૭૨ ના ઇંડિયાના કરાર બાબતના આક્ટની ૭૪ મી કલમના અર્થ પ્રમાણે જે સરકારી કામમાં અથવા કૃત્યમાં સર્વ લોકોનો સંબંધ છે તેવું કર્તવ્યકર્મ અથવા કૃત્ય છે એમ સમજવું. અને સદરહુ પ્રકારના બાંડની શરત તે તોડે તો હેઠળ લખેલી સઘળી રકમ જમીન મેફેસુલની એલો બાકી પ્રમાણે તેની પાસેથી વસુલ કરવાનો અધિકાર છે. એટલે બાંડની શરત સદરહુ પ્રમાણે તે તોડે તો જે રકમ આપવાનું તે બાંડમાં લખ્યું હશે તે સઘળી રકમ વસુલ કરવાનો અધિકાર છે.

પરિશિષ્ટ.

અવરનર જનરલ ઈન કૉસિલના આક્ટો.

નંબર અને વરસ.	વિષય.	કેટલો ૨૬ કૃષી.
સન ૧૮૪૬ મી આક્ટ ૧૧ મો.	કલકત્તાનું આ બકારી મસુલ.	૫ મી કલમમાં "અફીણ" શબ્દ. ૬ કી કલમમાં "અફીણ" શબ્દ તથા છેલ્લા એકત્રીસ શબ્દો. ૧૫મી કલમમાં "તે પ્રસંગે શિવાય" આ શબ્દોથી તથા આ શબ્દો સુધાં છેવટ સુધી તે કલમ. ૩૩ મી કલમમાં "અફીણ શિવાય" આ શબ્દોથી તથા આ શબ્દો સુધાં "દર શેર" આ શબ્દો સુધી તથા આ શબ્દો સુધાં; અને "અથવા સદરહુ પ્રમાણે અફીણને પ્રસંગે દર શેરે એક રૂપિયો આઠ આના ઈનામ" આ શબ્દો.
સન ૧૮૫૨ મી આક્ટ ૩ મો.	ગાળેલો દારૂ મું બધ ...	૧૦ મી કલમ નેટલે સુધી અફીણને લાગુ છે તેટલે સુધી તે કલમ.
સન ૧૮૫૬ મી આક્ટ ૨૧ મો.	બંગાળાની અપર કારી આક્ટ.	૮ મી કલમમાં "અફીણ" શબ્દ. ૩૪મી તથા ૫૧મી તથા ૫૨ મી તથા ૫૩મી અને ૮૭મી કલમ. ૩૫ મી કલમમાં "અથવા અફીણ" આ શબ્દો. ૪૬ મી કલમમાં "અફીણ શિવાય" આ શબ્દો. ૫૬મી કલમ નેટલે સુધી અફીણને લાગુ છે તેટલે સુધી તે કલમ. ૭૫ મી કલમમાં "અફીણ શિવાય" આ શબ્દો અને "પક ડેલું અફીણ" આ શબ્દોથી તથા આ શબ્દો સુધાં છેવટ સુધી તે કલમ. ૭૬ મી કલમમાં "અફીણ શિવાય" આ શબ્દોથી તથા આ શબ્દો સુધાં "દર શેર" આ શબ્દો સુધી તથા આ શબ્દો સુધાં; અને "આરખન" આ શબ્દોથી તથા આ શબ્દો સુધાં "દર શેર" આ શબ્દો સુધી તથા આ શબ્દો સુધાં. ૯૦મી કલમના ૮મા પારિગ્રાહમાં "અને અફીણ" આ શબ્દો.
સન ૧૮૫૭ મી આક્ટ ૧૩ મો.	અસંખ્યસનાં આ ડનું વાવેતર તથા અફીણ તૈયાર કરવું.	૨૭ કલમ.
સન ૧૮૭૧ મી આક્ટ ૧૦ મો.	ઉત્તરે હિંદુસ્થા નનો એક સા બસ આક્ટ.	૩ ૭ કલમના ૫ મા પારિગ્રાહમાં "અફીણ" શબ્દ. ૧૮મી તથા ૬૫મી તથા ૬૬મી તથા ૬૭મી અને ૮૭મી કલમ. ૧૬ મી કલમમાં "અથવા અફીણ" શબ્દ. ૪૬મી કલમ નેટલે સુધી અફીણને લાગુ છે તેટલે સુધી તે કલમ. ૪૬ મી કલમના ત્રીજા પારિગ્રાહમાં "આઝ વેલ આઝ" આ શબ્દોથી તથા આ શબ્દો સુધાં ૫. અફીણનો વેપાર" આ શબ્દો સુધી તથા આ શબ્દો સુધાં.

સન ૧૮૭૨ નો
આક્ટ ૪ થો.
સન ૧૮૭૨
નો આક્ટ
૨૬ મો.
સન ૧૮૭૩
નો આક્ટ
૬ થો.
સન ૧૮૭૫ નો
આક્ટ ૧૬ મો.
સન ૧૮૭૬
નો આક્ટ
૨૪ મો.
સન ૧૮૭૭
નો આક્ટ
૬ થો.

પંજાબના કાય
દાનો આક્ટ.
પંજાબના અ-
ફીણના કાય
દાનો સુધારો
એક વાંદાણા ઉ
પરથી બીજા
વાંદાણામાં મા
લ અહડાવવો.
હિંદુસ્થાનનો ત્ર
શીલ્પો આક્ટ.
અફીણ સંબંધી
કાયદો સુધાર
વા બાબતનો
આક્ટ.
સન ૧૮૭૬ નો
આફીણનો
આક્ટ જે તા
રીખે અમલ
માં આવવા-
નો તે તારીખ
બદલીને આ
ગણી તારીખ
કરાવવા બાબ
તનો આક્ટ.

૬૩ મી કલમમાં "અફીણ શિવાય" આ શબ્દો.
૭૮ મી કલમમાં "અફીણ શિવાય" આ શબ્દો અને રજો પારિશાદ.
૭૯ મી કલમમાં "અફીણ શિવાય" આ શબ્દોથી તથા આ
શબ્દો સુધાં "દર શર" આ શબ્દો સુધી તથા આ શબ્દો
સુધાં અને "આર, ધન" આ શબ્દોથી તથા આ શબ્દો
સુધાં "દર શર" આ શબ્દો સુધી તથા આ શબ્દો સુધાં.

૪૯ મી કલમ.

સઘજો આક્ટ.

૭ મી કલમ.

૯ મી કલમ.

સઘજો આક્ટ.

સઘજો આક્ટ.

બંગાળના લફ્ટનન્ટ ગવર્નર ઈન કૉંસિલના આક્ટ.

સન ૧૮૭૬ સન ૧૮૪૯ નો
નો આક્ટ ૧૧ મો આક્ટ ત
થા સન ૧૮૫૬
નો ૨૧ મો આ
ક્ટ તથા સન
૧૮૬૬ નો (અ.
કા.) ૪ થો આ
ક્ટ સુધારા
બાબત.

૩ જી કલમમાં, સન ૧૮૪૯ ના ૧૧ મા આક્ટની ૩૩ મી
કલમને બદલે જે કલમ દાખલ કરી છે તે કલમમાં "અ-
ફીણ શિવાય" આ શબ્દો અને "પકડીને સરકાર દાખલ
કરેલું અફીણ" આ શબ્દોથી તથા આ શબ્દો સુધાં "અ-
નરલ આર્ડર" આ શબ્દો સુધી તથા આ શબ્દો સુધાં
શબ્દો.

૩ ૭ કલમમાં સન ૧૮૪૯ ના ૧૧ મા આકટની ૩૪ મી કલમને બદલે જે કલમ દાખલ કરી છે તે કલમમાં "અફીણને પ્રસંગે માત્ર ખરેખર કરીને" આ શબ્દો અને "તથા અફીણને પ્રસંગે" આ શબ્દોથી તથા આ શબ્દો સુધાં; "તેમજ વેહેચી આપવું." આ શબ્દો સુધી તથા આ શબ્દો સુધાં શબ્દો.

૧૦ મી કલમમાં સન ૧૮૫૬ ના ૨૧ મા આકટની ૭૫ મી કલમને બદલે જે કલમ દાખલ કરી છે તે કલમમાં "અફીણ શિવાય" આ શબ્દો અને "પકડીને સરકાર દાખલ કરેલું અફીણ" આ શબ્દોથી તથા આ શબ્દો સુધાં "જનરલ આર્ડર" આ શબ્દો સુધી તથા આ શબ્દો સુધાં શબ્દો.

૧૦ મી કલમમાં, સન ૧૮૫૬ ના ૨૧ મા આકટની ૭૬ મી કલમને બદલે જે કલમ દાખલ કરી છે તે કલમમાં "અફીણને પ્રસંગે માત્ર ખરેખર કરીને" આ શબ્દો અને "તથા અફીણને પ્રસંગે" આ શબ્દોથી તથા આ શબ્દો સુધાં "તેમજ વેહેચી આપવું" આ શબ્દો સુધી તથા આ શબ્દો સુધાં શબ્દો.

મુંબઈના કાયદા.

સન ૧૮૨૭ નો મુંબઈનો કાયદો ૨૧ મા.	અફીણ ઉપર ડ્યુટી.	"વિથ ધી કંબાઈડ" (એ પેક) આ શબ્દોથી તથા આ શબ્દો સુધાં "મના કરવી" આ શબ્દો સુધી તથા આ શબ્દો સુધાં ઉદ્દેશ.
સન ૧૮૩૦ નો મુંબઈનો કાયદો ૨૦ મા.	માળવા અફીણ.	૧ લો તથા ૨ નો તથા ૩ નો અને ૪ થો બાબ. જેટલો ૨૬ થયો નથી તેટલો.

(True Translation.)

VENAYEK WASSODEW,
Oriental Translator to Government.

હીંદુસ્તાનના ગવર્નર જનરલ ઇનકાઉનસીલનો હેઠળ લખેલો આક્ટ સને ૧૮૮૨
ના મારચ મહીનાની ૧૦ મી તારીખે ગવર્નર જનરલ સાહેબે મંજૂર
કર્યો તે સઘળા લોકોને જાહેર થવા સાફ છપાવીને પ્રસીધ કર્યોછે.

સને ૧૮૮૨ નો ૧૨ મો આક્ટ.

સને ૧૮૮૨ નો હીંદુસ્તાનનો મીઠાનો આક્ટ.

અનુક્રમાંબીકા.

ઉદ્દેશ.

ખાખ ૧ લો.

કલમો. પ્રથમ નિયમો.

- ૧ ટુંક નામ.
શરૂવાત.
ક્યાં ક્યાં લાગુ છે.
આ આક્ટ લાગુ કરવાનો અધીકાર.
- ૨ આક્ટો રદ કરવા બાબત.
- ૩ અરથની રકમ.
- ૪ વિભાગના કમિશનરના અધીકાર કોણે
ચલાવવા.
- ૫ હવેર હીંદુસ્તાનના મીઠાના મેહેસુલનો
કમીશનર.

ખાખ ૨ નો.

મીઠું તથા સુરોખાર પકવવા તથા
સ્વચ્છ કરવા બાબત.

- ૧ ગવર્નર જનરલ ઇનકાઉનસીલનો અધીકાર
મીઠું અને સુરોખાર પકવવાનું તથા
સ્વચ્છ કરવાનું નિયમન કરવાબાબત
પરવાનાનીફી હરાવવા બાબતજકાત એ-
કઠી કરવાનું નિયમન કરવા બાબત.
- ૨ જગામાં સુરોખાર પકવવામાં આ
વતો હોયતે જગાની નજદીકમાં મીઠાના
કબજાનું નીયમન કરવા બાબત.
- ૩ જગાએ મીઠું પકવવામાં આવતુ હોય
તે જગાની નજદીકમાં મીઠાના કબજા
નું નીયમન કરવા બાબત.

ખાખ ૩ નો.

મીઠાની જકાત તથા ક્ષીમત ખાખત.

૭ ગવર્નર જનરલ ઇનકાઉનસીલનો અ-

ધીકાર મીઠું પકવવા ઉપર જકાત લાગુ
કરવા બાબત.

જકાત ઓછી કરવા અથવા માફ કરવા
બાબત.

સરકારે જમીન ખોદી કાઢ્યું હોય વિગેરે
તે મીઠાની ઓછામાંઓછી કીમત હ-
રાવવા બાબત.

૮ જે મીઠું ખોદીકાણુ હોય વિગેરે તે મીઠાની
ઓછામાં ઓછી કીમત હરાવવાનો
સ્થાનિક સરકારનો અધીકાર.

ખાખ ૪ થો.

મીઠાના મેહેસુલ વિરૂદ્ધ ગુન્હાઓ.

૯ સિક્કા.

૧૦ ખીજવાર અને તે પછી ગુન્હો સાબીત
થએલી શિક્ષા.

૧૧ તોહીમત કોણે આણવું.
સુદત.

હકુમત.

૧૨ જે જનસના સબંધમાં ગુન્હો કર્યો હોય
તે જનસ જપત કરવા બાબત.

૧૩ શિક્ષા દાખલ જાસ્તી જકાત નાંખવાનો
અધીકાર.

૧૪ નવમી કલમમાં કહેલા ગુનાઓ તરફ અ
સ્મરણી કરવા બાબત શિક્ષા.

ખાખ ૫ મો.

અટકાવવાનો જડતી લેવાનો (જનસ)

પકડવાનો તથા (માણસને) પક

ડવાનો અધીકાર.

૧૫ જે જગાઓમાં પરવાના મુજબ જનસ

ખતાવવામાં આવતી હોય તે જગામાં
ઝડતી લેવાનો અધીકાર.

૧૬ શકવાળા સખસાને ફોડી રાખવાનો તથા
જખતી કરવા લાયક માલ પકડવાનો
અધીકાર.

૧૭ (માણસને) પકડવાનો અધીકાર.

૧૮ (મીઠું અથવા સુરોખાર) ગેરકાયદેસર રીતે
પકડવામાં આવેલે એમ માનવાનું જે
અમલદારને કારણે હોય તે અમલદારે
કેમ કરવું પ્રવેશ કરવાનો અને ઝડતી
લેવાનો અધીકાર.

૧૯ પોલીસ અમલદાર હાજર થવાને ચુકે તે
ખાખત.

૨૦ (માણસને) પકડવાનો તથા જનસ પકડ
વાનો તથા ઝડતી લેવાનો રીપોર્ટ.

૨૧ પકડેલી જનસોની ખાખતમાં કેમ કરવું.

૨૨ જે જનસ જતરતી જકાતને પાત્ર હોય તે
જનસ અટકાવી રાખવામાં આવે
ત્યારે કેમ કરવું.

૨૩ પકડેલા સખસની ખાખતમાં કેમ કરવું.

૨૪ કયા અમલદારોએ મીઠાનાં મેહસુલના
અમલદારોને મદદ કરવી જોઈએ.

૨૫ મીઠાનાં મેહસુલનો અમલદાર તસ્વી આ
પે એવી રીતે ઝડતી લે. જનસ પકડે
તે ખાખત વગિરે.

૨૬ વસ્તુ પકડવા ખાખત તથા પકડેલી વસ્તુ
ઓની વ્યવસ્થા કરવા ખાખત નીચમન
કરવાનો અધીકાર.

ખાખ ૬ મે.

પરચુરણ.

૨૭ મીઠું અંદર લાવવાની તથા એક ઠેકાણેથી
બીજે ઠેકાણે લઈ જવાની મના કરે-
વાનો અધીકાર.

૨૮ બીજી જે વાતો ખાખત ગવરનર જનરલ
ઈન્કાંડીસીલને કાનુનો કરવાનો અધી
કાર છે તે.

૨૯ કાનુનો પ્રસીધ કરવા ખાખત.

૩૦ આશ્વરજ કમીસનરનાં તથા મીઠાનાં
મેહસુલના અમલદારોના અધીકાર
આપવાનો અખતીયાર.

૩૧ સન ૧૮૭૧ ના મદ્રાસના આક્ટ ૬ ઠાનો
સુધારો.

પરીસિટ. આક્ટો ૨૬ કરચા તે.

મીઠાની જકાતનું નિયમન કરવા ખાખત તથા બીજાં કામ ખાખત આક્ટ.

હદેસ. | મીઠાપર જકાત નાખવા સબંધી તથા તે ખીટીસ ઇંડીયાની અંદર
લાવવા સબંધી તથા તે ખીટીસ ઇંડીયામાં એક ઠેકાણેથી બીજે ઠેકાણે લઈ જવા લાવવા
સબંધી તથા મીઠું તથા સુરોખાર હીંદુસ્તાનમાં પકવવા સબંધી આક્ટને સુધારવા યોગ્ય છે
માટે નીચે પ્રમાણે ઠરાવવામાં આવ્યું છે.

ખાખ ૧ લો.

પરથમ નિયમો.

ટૂંકું નામ.
શરવાત.

૧. આ આક્ટને "સને ૧૮૮૨ નો હીંદુસ્તાનનો મીઠાનો આક્ટ"
કહેવો. અને તે તાખડતોખ અમલમાં આવશે.

ક્યાંક્યાં લાગુ
છે.

આ કલમ, તથા બીજી, સાતમી, અને આઠમી કલમો, અને આ
આક્ટનો જોડો ભાગ તેના હરકોઈ ઠરાવની વિરૂધ્ધ અથવા આ આક્ટ
પ્રમાણે કરેલી હરકોઈ કાનુન વિરૂધ્ધ ગુહાઓ સબંધી છે તેટલો ભાગ આખા ખીટીસ
ઇંડીયાને લાગુ છે.

જે મુતકોનો વહીવટ વાયવ્ય પ્રાંત તથા પંજાબના લેફ્ટનન્ટ ગવરનર તથા અધી-
ધ્યાના, મધ્ય પ્રાંતના તથા અજમેરના તથા મેવાડના મીઠું કમીશનર અલાવતા હોય તે

મુલકોને, તથા સીધા પ્રાંતને, તથા જે મુલકોનો વહીવટ અંગાળાનો લેફ્ટેનન્ટ ગવર્નરે
ચલાવે છે તે મુલકમાં પટનાડીવીઝાના ડીસ્ટ્રિક્ટોને અને હીંદુસ્તાનમાં ગવર્નર જનરલનાં
એજન્ટની હુકમત હેઠળના ખીટીશ મુલકને આ આક્ટનો બાકીનો ભાગ લાગુ પડે છે.

• આ આક્ટ | અને આ કલમના બીજા પારેગ્રાહમાં કહેલા બાગે શીવાય આ
લાગુ કરવાનો આક્ટનો બીજો કોઈ પણ ભાગ આ કલમના ત્રીજા પારેગ્રાહમાં કહેલા
અધિકાર. મુલકો, પ્રાંત, તથા ડીસ્ટ્રિક્ટો શીવાય ખીટીશ ઇંડીયાના બીજા કોઈ પણ
ભાગને ઇંડીયા ગ્યાલ્ટમાં પ્રસીદ્ધ કરેલા એવા ગવર્નર જનરલ ઇનકાઉસીલના હુકમથી
લાગુ કરવાનો અધિકાર છે.

આક્ટોર ૨ ક | ૨. આ આક્ટને જોડેલા પરીસીરમાં કહેલા આક્ટો તેજ પરીસી
રવા બાબત. જુના ત્રીજા આસનમાં કહ્યું છે તેટલે સુધીરદ કર્યું છે પરંતુ સદરહુ પ્રકાર-
ના કોઈપણ આક્ટ પ્રમાણે અનુસરીને કરેલી જે કાનુનો તથા હુકમો તથા ઠરેલી જે
કીમતો તથા જકાતો તથા પ્રસીધ કરેલાં જે જાહેરનામાં તથા આપેલા જે અધિકાર હાલ
અમલમાં હોય તે સરવે કાનુનો તથા હુકમો આ આક્ટ પ્રમાણે કર્યા છે તથા સરવે કીમતો
તથા જકાતો આ આક્ટ પ્રમાણે કરાવી છે તથા સરવે જાહેરનામાં આ આક્ટ પ્રમાણે
પ્રસીધ કર્યા છે તથા તે સરવે અધિકાર આ આક્ટ પ્રમાણે આપ્યા છે એમ સમજવું.

અરથની ૨ | ૩. આ આક્ટમાં વીશય ઉપરથી અથવા આમલા પાછલા સંબંધ
ક્રમ. ઉપરથી બાધ આવતો ન હોય તો.—

‘સદરહુ મુ- | ‘સદરહુ મુલકો’ આ શબ્દોનો અરથ આ આક્ટની જે કલમમાં
લકો’ એ શબ્દો આવ્યા હોય તે કલમ જે જે મુલકોને લાગુ પડતી હોય તે તે
મુલક એવા સમજવો.

‘આસીજીટ ક | ‘આસીજીટ કમીશનર’ આ શબ્દોનો અરથ ઉત્તર હીંદુસ્તાનનાં મી-
મીશનર.’ ઠાંનાં મેહસુલનો આસીજીટ કમીશનર એવા સમજવો. અને એમાં જે
જે સખસને સ્થાનીક સરકારે આ આક્ટ પ્રમાણે આસીજીટ કમીશનરનો અધિકાર
આપ્યો હોય તે સખસનો પણ સમાવેશ થાય છે.

‘મીઠાનાં મે | ‘મીઠાનાં મેહસુલનો અમલદાર’ આ શબ્દોનો અરથ ઉત્તર હીંદુ-
હેસુલનો અમ- | રતાનનાં મીઠાનાં ખાતાનો હરકોઈ અમલદાર એવા સમજવો; અને એ
લદાર.’ માં જે કોઈ સખસને સ્થાનીક સરકારે આ આક્ટ પ્રમાણે મીઠાનાં મેહ
મુલના અમલદારના અધિકારમાંનો હરકોઈ અધિકાર હોય તે સખસનો સમાવેશ થાય છે.

‘સુરોખાર’ | ‘સુરોખાર’ આ શબ્દમાં રસો, સજી, અને ખારવાળી જમીનમાં-
થી ખતાવેલા બીજા સજી પદાર્થોનો અને ખારીનુન તથા દરેક પરકારના સજીટ આક્ર
સોડાનો તથા કારબોનેટ આક્ર સોડાનો સમાવેશ થાય છે.

‘મીઠું પકવ | ‘મીઠું પકવવું’ એ શબ્દોમાં સુરોખાર પકવતી વખતે મળેલું મીઠું
વું’ જીરું કરવાનો અથવા સ્વચ્છ કરવાનો તથા ખાવાના ઉપયોગમાં આ
વે એવું મીઠું પેદા થાય તેવી રીતે જમીનમાંથી અથવા બીજા કોઈ પદાર્થમાંથી મીઠું
જીરું પાડવાનો તથા સ્વભાવીક રીતીએ જમીલા ખારને અથવા અંદરથી નીકળી આવેલા

ગારને ખોદી કહાડવાનો તથા તેને ખીંચે ઢંકાણે લઈ જવાનો સમાવેશ થાય છે.

વિભાગના ક
મીસનરનો અ-
ધીકાર કોણે અ
લાવવો.

૪. વિભાગના કમીસનરને આ આક્ટથી આપેલો અધીકાર તથા સોંપેલાં કામ જે ઢંકાણે એવા કમીસનર ન હોય તે ઢંકાણે જે અમલ દારને ગવરનર જનરલ ઇન કાઉનસીલ આ બાબત વખતે વખતે નામે તે અમલદારને સલાવવાનો તથા બળવવાનો અધીકાર છે.

ઉતર હોંફુ-
સ્તાનના મીઠાના
મહેસુલનો કમી
સનર.

૫. આ આક્ટ મુજબ મીઠાનાં મહેસુલના વહીવટ ખાતાનો એક ઉપરી અમલદાર જોઈએ તેને ઉતર હોંફુસ્તાનનાં મીઠાનાં મહેસુલનો કમીસનર કહેવો અને તેને ગવરનર જનરલ ઇન કાઉનસીલ નીમવો અને તેને સસંપેડ કરવાનો અથવા દુર કરવાનો અધીકાર ગવરનર જનરલ ઇન કાઉનસીલને છે.

ખાખ ૨ જો.

મીઠું તથા સુરોખાર પકવવા તથા સ્વચ્છ કરવા ખાખત.

ગવરનર જનરલ ઇન
કાઉન્સીલનો અધીકાર.

૬. ગવરનર જનરલ ઇન કાઉનસીલ કાનૂન કરીને વખતે વખતે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કરવાને મુજીયાર છે.

મીઠું અને સુરોખાર
પકવવાનું તથા સ્વચ્છ કરવાનું નીચમન કરવા બા
ખત.

(અ) સદરહુ બધા મુલકોમાં અથવા તેના કોઈપણ બા-
ગમાં મીઠું અથવા સુરોખાર પકવવાની અથવા સ્વચ્છ કર-
વાની બીજકુલ મના કરવાને અથવા પોતાને યોગ્ય લાગે

તેવી શરતોનું ચોરણ રાખીને મના કરવાને મુજીયાર છે.

પરવાનાની ફી
ઠરાવવા બાખત.

(બ) હેઠળ લખેલા પરવાનાની “ફી” ઠરાવવાને મુજીયાર છે પરંતુ ઠરાવવા બાખત. એવા દરેક પરવાનાની “ફી” હેઠળ કહેલી રકમથી વધારે હોવી નહીંજોઈએ.

સુરોખાર પકવવાનો તથા સ્વચ્છ કરવાનો તથા સદરહુ પ્રમાણે પકવવાની તથા સ્વચ્છ કરવાની ફીમાં મીઠું જીરું પાડવાનો તથા ચોખ્ખું કરવાનો પરવાનો. ... ૫૦

સુરોખાર પકવવાનો પરવાનો ... ૨

હવા રૂપે ઉડી જાય એવા વાસણમાં સુરખી ગરમીથી આફ સોડા (ખારીનુત) ... ૧૦

પકવવાનો પરવાનો ... ૨

ત્રીમ ગરમીથી સફેદ આફ સોડા (ખારીનુત) પકવવાનો પરવાનો. ... ૨

ખારવાળા બીજ પદાર્થો બનાવવાનો પરવાનો... ૨

જકાત એકડી કરવાનું
નીચમન કરવા બાખત.

(ક) આ આક્ટ પ્રમાણે લાગુ કરેલી હરકોઈ જકાત સદરહુ મુલકોમાં કેવી રીતે, ક્યારે, ક્યાં, અને કોણે કોણે એકડી કરવી એ ઠરાવવાને મુજીયાર છે.

તે જગામાં સુરોખાર પ
કાવવામાં આવતો હોય તે
જગાની નજદીકમાં મીઠાનાં
કબજાનું નીચમન કરવા બા
ખત.

(ડ) જે જગામાં સરકાર મીઠું બરી રાખતી હોય અ-
થવા સરકારની તરફથી બરી રખાતુ હોય અથવા સરકાર
વચતી હોય કે સરકારની તરફથી વચાતુ હોય તે જગાના
અથવા જે કારખાનામાં તથા તેના જે ઉપાંગોમાં સુરોખાર

પકવવામાં આવતો હોય અથવા જે કારખાના ઉપર દુરસ્થ થતો હોય તેવી જગાના નજદીકમાં નજદીક સ્થળથી જે વીસ્તારમાં સોતાર કરતાં વધારે આધુ કોઈપણ સ્થળ ન હોય એવી હદ નક્કી કરવાને તથા એવા વીસ્તારમાં મીઠું ભરી રાખવા સંબંધી તથા તેના કમળ સંબંધી નીયમો બાંધવાને મુજ્તીયાર છે.

જે જગાએ મીઠું પકવવામાં આવતું હોય તે જગાની નજીકમાં મીઠાના કમળનું નીયમન કરવા બાબત.

(૬) બીજી જે જગાએ મીઠું પકવવામાં આવતું હોય તે જગાની આસપાસ હદ ઠરાવવાને તથા તે હદમાં મીઠાનાં કમળ સંબંધી તથા મીઠું ભરી રાખવા તથા વેચવા સંબંધી નીયમન કરવાને મુજ્તીયાર છે.

ખાખ ૩ એ.

મીઠાંની જકાત તથા કીમત ખાખત.

ગવરનરે જનરલ ઇન કાઉનસીલનો અધીકાર.

૭. ગવરનરે જનરલ ઇન કાઉનસીલ આ આક્ટને અનુસરતી કાનુનો કરીને વખતે વખતે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કરવાને મુજ્તીયાર છે.

મીઠું પકવવા ઉપર જકાત લાગુ કરવા બાબત.

(અ) પ્રીટીસ ઇંડીઆના કોઈપણ ભાગમાં મીઠું પકવવામાં આવ્યું હોય અથવા ખુરકીને રસ્તે આણ્યું હોય એવાં મીઠાં ઉપર જકાત લાગુ કરવાને મુજ્તીયાર છે તે જકાત દર મણે એટલે એવરડુ પોઇઝ ૮૨ડુ, પકાંડે ૩ રૂપીઆથી વધારે ન હોવી જોઈએ.

જકાત ઝોછી કરવા અથવા માફ કરવા બાબત.

(બ) એ પ્રમાણે લાગુ કરેલી હરકોઈ જકાત ઝોછી કરવાને અથવા માફ કરવાને અને એ પ્રમાણે ઝોછી કરેલી અથવા માફ કરેલી હરકોઈ જકાત ફરીથી લાગુ કરવાને મુજ્તીયાર છે.

સરકારે જે મીઠું ખોદી કાઢ્યું હોય વાગિરતે મીઠાની ઝોછામાં ઝોછી કીમત ઠરાવવા બાબત.

(ક) ઇંડીઆ સરકારે અથવા સરકાર તરફથી જે મીઠું ખોદી કાઢ્યું હોય અથવા પકાવ્યું અથવા વેચ્યું હોય તે મીઠું ઝોછામાં ઝોછી કેટલી કીમતે વેચવું તે ઠરાવવાને મુજ્તીયાર છે.

આ કલમ મુજબ આપવાની જકાતની રકમની ગણતરી કરવામાં પા મણના અપુરણાં કને પા મણ તરફ ગણવાનો અધીકાર છે.

જે મીઠું ખોદી કાઢ્યું હોય વાગિરતે મીઠાની ઝોછામાં ઝોછી કીમત ઠરાવવાનો સ્થાનીક સરકારનો અધીકાર.

૮. જે સામાન્ય કાનુન અથવા વીશિષ્ટ હુકમ ગવરનરે જનરલ ઇન કાઉનસીલ આ બાબત વખતે વખતે કરે અને તેને અનુસરીને સ્થાનીક સરકાર પોતે અથવા પોતાની તરફથી જે મીઠું ખોદી કાઢ્યું હોય અથવા પકાવ્યું અથવા વેચ્યું હોય તેવું મીઠું ઝોછામાં ઝોછી કેટલી કીમતે વેચવું તે વખતે વખતે સ્થાનીક સરકારે ગેન્ટમાં જાહેરનામું પ્રસીદ્ધ કરીને ઠરાવવાને મુજ્તીયાર છે.

ખાખ ૪ થો.

મીઠાંન મેહેસુલ વીરધ ગુનાઓ.

શીક્ષા. | ૬. જે માણસ નીચે લખેલા ગુનાઓમાંનો કોઈપણ ગુનોહ કરે-
શે એસે:—

- (અ) આ આકટ વીરધ અથવા આ આકટ પ્રમાણે કરેલી કોઈપણ કાનુન વીરધ કોઈ પણ વાત કરશે.
- (ખ) આ આકટ પ્રમાણે અથવા સદરહુ પ્રકારની કોઈપણ કાનુન પ્રમાણે જે જકાત અથવા ચારજ આપવાનો હોય તે જકાત અથવા ચારજ આપવાનું ડિગવશે; અથવા
- (ક) આ કલમની અથવા બીજી રકમોમાં કહેલા ગુનાઓમાંનો હરકોઈ ગુના કરવાની કોશીશ કરશે અથવા હિંદુસ્તાનના ફાજદારી કાયદાના અરથ પ્રમાણે તેવા ગુના કરવામાં મદદગારી કરશે.

તે માણસને તેના દરેક ગુનાને માટે પાંચસે રૂપીયા સુધીના દંડની અથવા છ મહીનાની મુદત સુધીની કેદની અથવા તે બંને શીક્ષા કરવામાં આવશે.

અને આ આકટની દરાવ વીરધ અથવા સદરહુ પ્રકારની કોઈપણ કાનુન વીરધ મીઠું અથવા સુરોખાર પકવવા અથવા સ્વચ્છ કરવા સાર જે બાંધ કામ કર્યા હશે અને જે સાહીત્ય અને ઓળસો તઈયાર કર્યા હશે તે સઘળાં બાંધકામ, અને તે સઘળાં સાહીત્યો અને ઓળસો જપ્ત થયાં છે એમ ગુના દરાવનારો માજીસ્ટ્રેટ આસીન્ટ કમીશનરની અથવા મીઠાંનાં મેહેસુલના અમલદારની અરજ ઉપરથી દરાવવાને મુક્તીયાર છે.

બીજીવાર અ | ૧૦. નવમી કલમ પ્રમાણે જે શખસની ઉપર ગુનોહ કર્યો હોય ને તે પછી ગુન | તે શખસની ઉપર તે કલમ પ્રમાણે અથવા સને ૧૮૭૫ ના ઈંગ્લાંડ હો સાબીત થયે | કર્ટમ આકટની ૧૧ મી કલમ પ્રમાણે અથવા તે આકટથી ૨૬ થયેલી કોઈપણ આકટ પ્રમાણે અગાઉ કોઈ ગુનોહ કર્યો હોય તો તે શખસને ૬ મી કલમ પ્રમાણે પ્રથમ ગુનાને માટે જે શીક્ષા કરી ચકાય તે ઉપરાંત છ મહીના સુધીની મુદતની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

અને એવા જે શખસની ઉપર પછવાડેથી જેટલીવાર નવમી કલમ પ્રમાણે ગુનોહ કરે તે શખસને તેટલી વાર છેલા ગુનાને માટે જે મુદત કેદની શીક્ષાને તે પાત્ર હશે તે ઉપરાંત બીજા છ માસ સુધીની કેદની શીક્ષાને તે પાત્ર થશે.

તોહામત કો- | ૧૧ નવમી કલમ પ્રમાણે અથવા સને ૧૮૭૫ ના ઈંગ્લાંડ કર્ટ-
સે આણકું- | મ આકટની ૧૧ મી કલમ પ્રમાણે કોઈ ગુનાહતું તોહામત કોઈ આસી
રંટ કમીશનરની અથવા સખમનરપેકટરથી ઉતરતા દરબનો ન હોય એવા બીજા મી-
ઠાંનાં મેહેસુલના અમલદારની ફરીઆદ વગર લેવું નહીં.

મુદત. | અને જે ગુનાહતા સંબંધમાં સદરહુ પ્રકારની કોઈ ફરીઆદ હોય તે ગુનોહ કરવા પછી છ મહીનાની અંદર તે ફરીઆદ કરવામાં ન આવે તો તે દાખલકરવી નહીં.

હકુમત. | જે માજીસ્ટ્રેટ બીજા વરગતા માજીસ્ટ્રેટથી ઓછા અધિકાર સંભાવતો ન હોય તેવા માજીસ્ટ્રેટ સદરહુ કપ્રકારના સઘળા ગુનાહતોનો ધનસાફ કરવો.

જે જનસના સંબંધમાં યુનોહ કર્યો હોય તે જનસ જામી કરવા બાબત.

૧૨ જે મીઠાના અથવા મુરોઆરના સંબંધમાં નવમી કલમમાં કહેલો કોઈ પણ યુનોહ કર્યો હોય તે સંબંધ મીઠું અથવા મુરોઆર તથા જે વાંસણોમાં અથવા ગાંસડીઓમાં, અથવા ખારદાનમાં સદરહુ મીઠું અથવા મુરોઆર બરચો હોય તે વાંસણો, ગાંસડીઓ અથવા ખારદાન અને તે લઈ જવામાં જે જનવરોનો તથા વાહનોનો ઉપયોગ કર્યો હોય તે જનવરો તથા વાહનો જપત થવાને પાત્ર થશે.

જ્યારે પકડાયેલી જણસ વજનમાં પાંચશરથી વધારે હોય ત્યારે જે વીભાગમાં જણસ પકડાઈ હોય તે વીભાગનો કમીશનર, જે કોઈ મીઠાનાં મહેમુલના અમલદારના રીપોર્ટ ઉપરથી અથવા પોતાને યોગ્ય લાગે એવી તજવીજ ઉપરથી તેની ખાતરી થાય કે સદરહુ યુનોહ કર્યો છે તો તે જણસ જપત કરી છે એવું ઠરાવવાને અથવા જપતી કરવાને બદલે પોતાને યોગ્ય લાગે તેવી ઓછી શિક્ષા કરવાને મુખતીયાર છે.

જે પકડાયેલી જનસ વજનમાં પાંચશરથી વધારે ન હોય તો, પાંચ શરથી વધારે જનની ખામતમાં વ્યવસ્થા કરવાને વીભાગના કમીસનરને આ કલમ પ્રમાણે જે અધિકાર આપીયો છે તે જ અધિકાર સદરહુ જનસની વ્યવસ્થા કરવાની ખામતમાં આસીસ્ટન્ટ કમીશનરને છે એમ સમજવું. જે વાસણમાં, ગાંસડીમાં કે ખારદાનમાં એવી જનસ રાખી હોય તે વાસણ, ગાંસડી કે ખારદાન જપત કરવાને સદરહુ આસીસ્ટન્ટ કમીશનર મુખતીયાર છે.

જ્યારે સદરહુ કોઈ પણ જનસ જપત કરી છે એમ સદરહુ કમીસનર આ કલમ પ્રમાણે ઠરાવે તારે જે વાસણમાં કે ગાંસડીમાં કે ખારદાનમાં એવી જનસ રાખી હોય તે વાસણ કે ગાંસડી કે ખારદાન તથા જે જનવર કે વાહન તે જનસ લઈ જવાના કામમાં લીધું હોય તે જનવર કે વાહન પણ જપત કરવું છે એવું ઠરાવવાને તે કમીશનર મુખતીયાર છે.

શિક્ષા દાખલ જરૂરી જકાત નાખવાનો અધિકાર.

૧૩. ગવરનર જનરલ ઇનકાઉનસીલ વખતે વખતે કાનુનો કરીને હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ઠરાવવાને મુખતીયાર છે એટલે, આસીસ્ટન્ટ, ઇનસપેક્ટરથી ઉતરતા દરજ્જાનો ન હોય એવા કોઈ પણ મીઠાનાં મહેમુલના અમલદારની સદરહુ કાનુનથી ફરમાવેલી રીતે ખાતરી થાય કે જકાત લઈ શકાય એવા મીઠાને સંબંધે નવમી કલમમાં કહેલો કોઈ પણ યુનોહ કર્યો છે તો માહિત્યરેટને ફરીઆદ કરવાને બદલે અથવા જામી કરાવવાના હેતુથી કામ ચલાવવાને બદલે આ આજ્ઞાના તરીજ ખામ પ્રમાણે સદરહુ મીઠા ઉપર જે જકાત નાખી શકાય તે કરતાં વધારે ન હોય એવી જનસતી જકાત સીક્ષા દાખલ સદરહુ મીઠા ઉપર લાગુ કરવી, એવું ફરમાવવાને મુખતીયાર છે.

સદરહુ પરકારની દરેક સીક્ષા લાગુ કરવા ખામત હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે તાબડોત્ય રીપોર્ટ કરવા, એટલે જે મીઠાની ખામતમાં યુનોહ કર્યો હોય તે મીઠું જે વજનમાં પાંચશરથી વધારે હોય તો જે વીભાગમાં સદરહુ સીક્ષા લાગુ કરી હોય તે વીભાગના કમીસનરને રીપોર્ટ કરવો અને જે સદરહુ મીઠું વજનમાં પાંચશરથી વધારે ન હોયતો આ સીસ્ટન્ટ કમીશનરને રીપોર્ટ કરવો.

સદરહુ પરકારની દરેક સીક્ષા લાગુ કરવા ખામત હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે તાબડોત્ય રીપોર્ટ કરવા, એટલે જે મીઠાની ખામતમાં યુનોહ કર્યો હોય તે મીઠું જે વજનમાં પાંચશરથી વધારે હોય તો જે વીભાગમાં સદરહુ સીક્ષા લાગુ કરી હોય તે વીભાગના કમીસનરને રીપોર્ટ કરવો અને જે સદરહુ મીઠું વજનમાં પાંચશરથી વધારે ન હોયતો આ સીસ્ટન્ટ કમીશનરને રીપોર્ટ કરવો.

સદરહુ શિક્ષા લાગુ કરવા બાબત પ્રસંગ પ્રમાણે જે કમીશનરને અથવા આસી સ્ટંટ કમીશનરને સદરહુ પ્રમાણે રીપોર્ટ કરવો હોય તે કમીશનરની અથવા આસીસ્ટંટ કમીશનરની મંજૂરી લેવી બોધ્યે.

નવમી કલમ માં કહેલા ગુન-હાઓ તરફ અસ્મપોશા કરવા બાબત શિક્ષા.

૧૪. કોઈ જમીનદાર અથવા જમીનનો બીજો ધણી અને જમીનદારનો અથવા જમીનના ધણીનો મુખતીયાર નવમી કલમમાં કહેલા હરકોઈ ગુનાહ તરફ જાણી બોધને અસ્મપોશા કરશે તો તે દરેક ગુનહા બાબત તેને જે માજીસતરેટ બીજા વરગના માજીસતરેટથી ઓછા અધીકાર અલાવતો ન હોય તેવા હરકોઈ માજીસતરેટ રૂપ૦૦) સુધીના દંડની અથવા છ મહીના સુધીની મુદતની કેદની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરી શકશે.

બાબ પ મો.

અટકાવવાના, જડતી લેવાના, (જનસ) પકડવાના તથા

(માજીસને) પકડવાના અધીકાર.

જે જગાઓમાં પરવાના મુજબ જનસ બનાવવામાં આવતી હોય તે જગાની જડતી લેવાનો અધીકાર.

૧૫. મીઠાનાં મહેસુલના જે અમલદારને રયાનીક સરકારે આ બાબત અધીકાર આપ્યો હોય તે અમલદાર જે જગાએ આ આક્ટ પ્રમાણે કરેલી કોઈ કાનુન મુજબ આપેલા પરવાના પ્રમાણે કોઈ જણસ બનાવવામાં આવતી હોય અથવા સ્વચ્છ કરવામાં આવતી હોય તે જગામાં હરકોઈ વખતે પેશીને તેની જડતી લેવાને મુખત્યાર છે.

શકવાળા સખસને રોકી રાખવાનો તથા જમી કરવા લાયક માલ પકડવાનો અધીકાર.

૧૬. ફલાણી સખસ આ આક્ટ પ્રમાણે શિક્ષાને પાત્ર છે એવું માનવાનું પોતાને કારણ હોય તે સખસને અટકાવવાનો તથા રોકી રાખવાનો અધીકાર મીઠાનાં મહેસુલના હરકોઈ અમલદારને છે.

અને ફલાણી મીઠાની અથવા સુરોખારની બાબતમાં નવમી કલમમાં કહેલો કોઈ પણ ગુન્હો ક્યો છે એમ અથવા કોઈ પણ જકાત આપવાની છે એમ માનવાનું કારણ હોય તે મીઠું અથવા સુરોખાર તથા જે વાસણોમાં અથવા ગાંસડીઓમાં અથવા ખારદાનમાં સદરહુ મીઠું અથવા સુરોખાર રાખ્યો હોય તે વાસણો અથવા ગાંસડીઓ અથવા ખારદાન અને જે જનવરો અથવા વાહનો તે મીઠું અથવા સુરોખાર લઈ જવાના કામમાં લીધાં હોય તે જનવરો અથવા વાહનો પકડવાનો અધીકાર સદરહુ અમલદારને છે.

(માજીસને) પકડવાનો અધીકાર.

૧૭. ફલાણી સખસે ઉપર કહેલા પ્રકારનો કોઈ પણ ગુન્હો ક્યો છે એમ માનવાનું પોતાને કારણ હોય તે સખસને પકડવાનો અધીકાર મીઠાના મહેસુલના હરકોઈ અમલદારને છે.

(મીઠું અથવા સુરોખાર) ગેર કાયદેસર રીતે પકડવામાં આવે

૧૮. સખ ઇન્સ્પેક્ટરથી ઉતરતા દરજ્જાનો ન હોય એવા મીઠાના મહેસુલના કોઈ અમલદારને એવું માનવાનું કારણ હોય કે પરવાના વગરની કોઈ જગામાં મીઠું અથવા સુરોખાર ગેરકાયદેસર રીતે પકડવ-

જે એમ માનવા
નું ને અમલદાર
ને કારણ હોય તે
અમલદારે કેમ
કરવું.

વામાં, સ્વચ્છ કરવામાં અથવા બરી રાખવામાં આવે છે ત્યારે.

તે અમલદારે (બની શકે તેટલે સુધી) હેઠળ કહેલી વીગત
દફતરમાં લખવી, એટલે (અ) જે કોઈ ખર્ચ આપનાર હોય તો તેનું
નામ, ઠેકાણું તથા ધંધો, (ખ) કલાણા ઘરમાં, હોડીમાં અથવા જગા-

માં મીઠું અથવા સુરોખાર સદરહુ પ્રમાણે પકવવામાં, અથવા સ્વચ્છ
કરવામાં અથવા બરી રાખવામાં આવે છે એમ તે અમલદાર માનતો હોય તે ઘરનો
અથવા હોડીનો અથવા જગાનો લતો અને તેનું વર્ણન; અને (ક) જે સખસ, અથવા
જે સખસને માટે તે મીઠું અથવા સુરોખાર સદરહુ પ્રમાણે પકવવામાં અથવા સ્વચ્છ
કરવામાં અથવા બરી રાખવામાં આવતો હોય તે સખસનું નામ અને (ડ) જે મીઠાનું
અથવા સુરોખારનું ધારેલું વજન તથા વર્ણન અને તે મીઠું અથવા સુરોખાર ગેરકાય-
દસર રીતે પકવવામાં અથવા સ્વચ્છ કરવામાં અથવા બરી રાખવામાં આવે છે એમ
માનવાના સખસો.

અને મહી જેના હવાલામાં પોલીસની ચોકી હોય એવા જે અમલદારની હકુમત
માફે જડતી સ્થિતિમાં ઘર અથવા હોડી અથવા જગા હોય તે અમલદારને પોતાની
સાથે હાજર રહેવા સાર લખાવે સમન કરવાને સદરહુ અમલદાર મુખ્યત્વાર છે.

પ્રવેશ કરવાનો અને પછી સુરોખાર પછી અને સુરોખાર પહેલાં (પરંતુ હમેશ હેડકા-
અને પ્રડતી લે- નસોટખલથી ઉતરતા દરબનો નહોય એવા પોલીસ અમલદારની રખડ
વાનો અધીકાર. કલાણા ઘરમાં અથવા હોડીમાં અથવા જગામાં મીઠું અથવા સુરો-
ખાર એવી રીતે પકવવામાં અથવા સ્વચ્છ કરવામાં અથવા બરી રાખવામાં આવે છે
એમ માનવાનું કારણ હોય તે ઘરમાં, હોડીમાં અથવા જગામાં પ્રવેશ કરી તેની જડતી
લેવાને સદરહુ અમલદાર મુખ્યત્વાર છે.

અને સોમુ થવામાં આવે તો ગમે તે ખારણું ફેડવાને તથા સદરહુ પ્રવેશ કરવામાં
ખીજી જે અડચણ આવે તે અડચણ આવે જખરાઇથી દૂર કરવાને સદરહુ અમલ-
દાર મુખ્યત્વાર છે.

અને સદરહુ પ્રમાણે પકાવેલું અથવા સ્વચ્છ કરેલું અથવા બરી રાખેલું સધળું
મીઠું અથવા સુરોખાર અને સદરહુ મીઠું અથવા સુરોખાર પકવવામાં અથવા સ્વચ્છ
કરવામાં જે સાહીતો વાપર્યાં હોય, તે સરવે સાહીતો પકડવાને તથા લઈ જવાને સદરહુ
અમલદાર મુખ્યત્વાર છે.

અને વળી સદરહુ ઘર અથવા હોડી અથવા જગાનો ભોગવટો કરનારાને તથા
મીઠું અથવા સુરોખાર પકવવામાં અથવા સ્વચ્છ કરવામાં અથવા બરી રાખવામાં અ-
થવા તે છુપાવવામાં જે સખસો સામીજ હોય તે સખસોને રોકી રાખીને તેમની જડતી
લેવાને અને પોતાને યોગ્ય લાગે તો તેને અથવા તેઓને પકડવાને સદરહુ અમલદાર
મુખ્યત્વાર છે.

સદરહુ પ્રમાણે પરિક્ષ કરવાની જગા ઓરડો હોય તેમાં જે ખધરી દશ રીવાજ
મુજબ ચાર લોકમાં હાજર થતી ન હોય તેવી કોઈ ખધરી ખરેખર રહેતી હોય તો તેમાં

પરવેશ કરનારા અમલદારે ફાજલ્દારી કામ અલાવવાની રીત બાબતના કાયદામાં આવા પ્રસંગને માટે ફરાવેલી કાનુનને અનુસરીને ચાલવું જોઈએ.

આ કલમ પ્રમાણે જડતી લેતાં પહેલાં તે જડતી લેનારા અમલદારે જે લતામાં સદરહુ ઘર અથવા હોડી અથવા જગા હોય તે લતાના બે અથવા વધારે આબરૂદાર રહેવાથીએ હોય તો તેઓને તે જડતી લેતી વખતે હાજર થઈને તે જોવા સારૂ બોલાવવા અને જડતી સદરહુ રહેવાથીએ હોય તો તેઓની સમક્ષ અને વળી (બની શકે તો) જડતી લેતાનાં ઘરનો અથવા હોડીનો અથવા જગાનો ભાગવટો કરનારા માણસની સમક્ષ લેવી.

જ્યારે કોઈ બધરીની જડતી લેવાડવાની જરૂર હોય ત્યારે તે જડતી બીજી કોઈ બધરીએ, લખત ઉપર પાકી નજર રાખીને લેવી.

પોલીસ અમલદાર હાજર થવાને ચુકે તે બાબત.

૧૯. જે અમલદારના હવાલામાં પોલીસ ચોકી હોય તે અમલદાર અરાડમી કલમમાં કહેલાં કારણો પછકી દરકોઈ કારણો સારૂ હાજર થવા બાબત મીઠાનાં મહેસુલના અમલદારે લખી મોકલ્યા ઉપરથી તે અમલદાર વાજબી મુદતમાં એ પ્રમાણે હાજર થવાની અથવા હે

ડ કાનસટેબલથી ઉતરતા દરબનો ન હોય એવા કોઈ તાબા મહેના અમલદારને એ પ્રમાણે હાજર થવા સારૂ મોકલવાની ના કહેશે અથવા તેમ કરવાને ચુકશે તો તે અમલદારને એવા પ્રતેક ગુનહા બદલ પાંચથે રૂપીઆ સુધી દંડની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

(માણસને) પકડવાનો તથા જનસને પકડવાનો તથા જડતી લેવાનો રીપોર્ટ.

૨૦. મીઠાનાં મહેસુલનો જે અમલદાર આશીસટંટ કમીશનરથી ઉતરતા દરબનો હોય તે અમલદાર આ આક્ટ પ્રમાણે કોઈ સંખસને પકડે.

અથવા આ આક્ટ પરમાણે જપતી કરવા લાયક કોઈ જનસ પકડે.

અથવા સદરહુ પરકારની કોઈ જનસ બાબત જડતી લેવાના કારણ સારૂ કોઈ ઘરમાં અથવા હોડીમાં અથવા જગામાં પરવેશ કરે.

ત્યારે (અગર પકડેલા સંખસને માણસતરેટ પાથે મોકલવા બાબત તે અમલદારને આસીસટંટ કમીશનરે સામાન્ય રીતે અધીકાર આપ્યો ન હોય તો) તે અમલદારે સદરહુ સંખસને અથવા જનસને પકડ્યા પછી અથવા સદરહુ પ્રમાણે પ્રવેશ કર્યા પછી ૪૮ કલાકની અંદર સદરહુ સંખસને અથવા જનસને પકડ્યાની અથવા સદરહુ પ્રમાણે પ્રવેશ કર્યાની સઘળી વીગત સંબંધી આશીસટંટ કમીશનરને ખબર કરવા સારૂ પોતાની કચેરીના વરીસટ અમલદારને પુરે પુરો રીપોર્ટ કરવો.

આ આક્ટ પ્રમાણે કોઈ પણ સંખસને પકડનાર અમલદારે અથવા પોતાની કચેરીના વરીસટ અમલદારે, જો તેને આ બાબતમાં આસીસટંટ કમીશનરે સામાન્ય રીતે અધીકાર આપ્યો હોય તો, પકડેલા સંખસને તે કામની તજવીજ કરવાની હકુમતવાળા માણસેટની પાસે બનતી તાકીદ મોકલવો અથવા સદરહુ સંખસને છોડી દેવાનો હકુમ કરવો.

૧૮ મી કલમ પ્રમાણે જડતી લેવાતી વખતે પોલીસનો જે અમલદાર હાજર હોય તે અમલદારે તે બાબતનો રીપોર્ટ પોતાની કચેરીના વરીસટ અમલદારને કરવો.

પકડેલી જનસે
નીબાબતમાં કેમ
કરવું.

૨૧. પાંચશરથી વધારે વજનશની જે જનસ આ આક્ટ પ્રમાણે જપતી કરવા લાયક હોય તે જનસ પકડાયાની અખર આશીસટ કમીસનરને યાચ તીયારે તેણે જે વીભાગમાં તે સદરહુ જનસ પકડી હોય તે વીભાગના કમીશનરને ખંતતી તાર્કિક તે કામની હકીકતનો રીપોટ કરવો અને તે ઉપરથી તે કમીસનર બારમી કલમ પ્રમાણે ચાલવાને મુખતીઆર છે.

પકડેલી જનસનું વજન પાંચશરથી વધારે ન હોય તો સદરહુ આશીસટ કમીશનર સદરહુ કલમ પરમાણે પોતાનીજ મેજે તે કામની અવસથા કરવાને મુખતીઆર છે.

જે જનશ જ-
શતી જકાતને પા-
તરે હોય તે જન-
સ અટકાવીરા-
ખતામાં આવે
તારે કેમ કરવું.

૨૨. જે જનસની બાબતમાં ૧૩ મી કલમ પ્રમાણે સીક્ષા લાગુ કરેલી હોય તે જનસ તેજ કલમ પ્રમાણે કરમાવેલો રીપોટ કર્યા ઉપરથી પ્રસંગ પ્રમાણે વીભાગના કમીશનરનો અથવા આશીસટ કમીશનરનો હુકમ પહોચતાં શુધી અટકાવી રાખવાનો અધીકાર છે.

પણ એવું ઠરાવું છે કે આવી રીતે અટકાવી રાખેલી કોઈ પણ જણસનો ધણી મીઠાના મેહુશુલના જે અમલદારે તે જનસ અટકાવી રાખી હોય તે અમલદારની પાસે સદરહુ દંડની રકમ અનામત મુકે તથા સદરહુ જનસ ઉપર આપવાની સઘળી મામુલ જકાત તથા ચારજ સદરહુ અમલદારને આપે તો તે તાપડતોય છુટી કરવી.

કોઈ જનસ આવી રીતે અટકાવી રાખી હોય ત્યારે સદરહુ હુકમ પહોંચ્યા પછી આ બાબત આ આક્ટમાં કરેલી કાનુનો પરમાણે તે જનસની તજવીજ કરવી.

આ કલમના બીજા પારેગરાફ પરમાણે કોઈ જનસ છુટી કરી હોય અને પરસંગ પ્રમાણે વીભાગનો કમીશનર અથવા આશીસટ કમીશનર સદરહુ જનશની બાબતમાં લાગુ કરેલો દંડ કમી કરે અથવા તે મંજૂર કરવાની ના કહે ત્યારે જે રકમ તે જનશના ધણીને પાછી આપવા લાયક હોય તે રકમ બાબત તે ધણી છ મહીનાની અંદર આશીસટ કમીશનરને અરજ કરે એટલે તે રકમ તેને આપવી સદરહુ છ મહીના હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ગણવા એટલે (વીભાગના કમીશનરે હુકમ કર્યો હોય ત્યારે) જે દીવશે આશીસટ કમીશનરને તે હુકમ પહોંચ્યો હોય તે દીવસથી ગણવા અને (આશીસટ કમીશનરે હુકમ કર્યો હોય ત્યારે) જે દીવસે હુકમ કર્યો તે દીવસની તારીખથી ગણવા.

જે દંડની રકમ આ કલમની બીજી રકમ મુજબ અનામત મુકી હોય તે દંડ મંજૂર કર્યો હોય ત્યારે.

અથવા જે રકમ આ કલમ પ્રમાણે પાછી આપવા લાયક હોય તે રકમ બાબત સદરહુ છ માસની મુદતની અંદર દાવો ન કર્યો હોય ત્યારે.

ઉત્તર હીંદુસ્તાનના મીઠાના મેહુશુલનો કમીશનર બીજી રીતે ન કરમાવે તો સદરહુ પ્રમાણે અનામત મુકેલી રકમ અથવા સદરહુ પ્રમાણે પાછી આપવા લાયક રકમ મલીકા માવાકમાને ખાતે જમી કરવામાં આવશે.

પકડેલા સખ-
સની બાબતમાં
કેમ કરવું.

૨૩. કોઈ પણ સખસને પકડાયાની અખર આશીસટ કમીશનરને કરવામાં આવે ત્યારે (વીસમી કલમના ઉપાતય પેરેગ્રાફ પ્રમાણે સદરહુ સખસની તજવીજ કરી ન હોય તો) તે આશીસટ કમીશનરે

પકડેલા સંપત્તિને તે કામની વજારી કરવાની હકુમતવાળા માણસો પાસે બનતી તા-
કીદથી મોકલવો અથવા સદરહુ સંપત્તિને તાપડવો છોડી દેવાનો હુકમ કરવો.

કયા અમલદારો એ
મીઠાના મેહસુલના અમ
લદારોને મદદ કરવી જો-
ઈએ.

૨૪. પોલીસના સઘળા અમલદારોને અને જમીન મે-
હસુલ વસુલ કરવાના કામમાં લાગેલા સઘળા સરકારી અ-
મલદારોને આ આક્ટ ઉપરથી અધીકાર આપવામાં આવ્યો
છે તથા તેમને ફરમાવવામાં આવે છે કે તેઓને આ આક્ટનો
અમલ કરવામાં મીઠાના મેહસુલના અમલદારોને મદદ કરવી.

મીઠાના મેહસુલનો અ
મલદાર તરફથી આપે એવી
રીતે ઝડતી લે, જનસ પ
કડે તે બાબત વીગેરે.

૨૫. મીઠાના મેહસુલનો જે અમલદાર.
(અ) શક આપવાના જવાબી સંબંધ વગર કોઈ પણ
ધરની. હોડીની અથવા જગ્યાની ઝડતી લે અથવા લેવરાવે;
(બ) તરફી આપે એવી રીતે તથા જરૂર વગર કોઈ
પણ સંપત્તિને અટકાવી રાખે અથવા તેની ઝડતી લે અથવા પકડે.

(ક) આ આક્ટ પ્રમાણે જપતી કરવા લાયક કોઈ પણ જનસ પકડવાને અથવા તે
બાબત શોધ કરવાને, અથવા ઝડતી લેવાને બાંને તરફી આપે એવી રીતે તથા
જરૂર વગર કોઈ સંપત્તિની જંગમ મીલકત પકડે.

(ડ) બીજું કોઈ પણ કામ પોતાની ફરજ બજાવવા સારૂ જરૂરનું છે એમ માનવાનું
તે અમલદારને કારણ ન હોય ત્યારે તે કામ કોઈ પણ સંપત્તિને નુકસાન થાય એ
પ્રમાણે પોતાના હુદાના સંબંધથી કરે.

તે અમલદારને જે માણસોની બીજા વરગતા માણસોના અધીકાર કરતાં બીજા
અધીકાર ચલાવતો ન હોય તે માણસો સદરહુ પ્રકારના દરેક ગુન્હા બદલ પાંચરો રૂપી-
આ સુધી દંડની શિક્ષા કરી શકશે.

જે સંપત્તિ રાજ્યપ્રશાસક તથા દવેશથી બોટી બંધર આપીને આ આક્ટ પ્રમાણે
ઝડતી લેવરાવશે તે સંપત્તિને સદરહુ અધીકાર ચલાવનારો માણસો પાંચરો રૂપીઆ
સુધીના દંડની અથવા બેવરસ સુધીની મુદતની કેદની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરી શકશે.

વસ્તુ પકડવા બાબત
તથા પકડેલી વસ્તુઓની
વ્યવસ્થા કરવા બાબત ની
ચમત કરવાનો અધીકાર.

૨૬. આ આક્ટ પ્રમાણે પકડવા લાયક વસ્તુઓ પકડવા
બાબત તથા તેમની વ્યવસ્થા કરવા બાબત તથા તેનો નાસ
કરવા બાબત નીચમન કરવા સારૂ આ આક્ટને અનુસરતી
કાનુની વખતે વખતે કરવાનો અધીકાર ગવરનર જનરલ ઈન કાઉનશીલને છે.

સદરહુ કાનુનીથી બીજા બાબતો સીવાય હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કરાવવાનો અધીકાર છે.
(અ) જે જનવર પકડ્યું હોય અથવા અટકાવી રાખ્યું હોય તે જનવરના ઘણીએ
અથવા જે સંપત્તિના હવાલામાં તે જનવર હોય તે સંપત્તિને બંધા સુધી તે જનવર-
ને અટકાવી રાખવામાં આવે ત્યાં સુધી તેનો ખોરાક વીગેરે પુરો પાડવા બાબત
રોજ રોજ ગોઠવણ કરવી, અને જે તે એ પ્રમાણે ન કરે તો સદરહુ જનવરને જ
હર હોલામ કરીને વેચવાનો અને તે બાબત કોઈ ખુરશ થયો હોય તો તે ખુરશ
વેચાણના ઉત્પત્તિમાંથી અદા કરવાનો અધીકાર છે.

(ખ) જ્યારે કાંઈ પણ વસ્તુ પકડી હોય અને તે છુટી કરવા બાબત પછવાડેથી હુકમ કર્યો હોય અને સદરહુ કાનુનો મુકરર કરવાની મુદતની અંદર તેનો ધણી એવી વસ્તુ ઉપર દાવો કરવા તથા તે વસ્તુના સંબંધમાં કાંઈ જકાત દંડ તથા ચાર-જ (આપવાનો હોય તે) રજુ કરવાને હાજર ન થાય ત્યારે તે વસ્તુ જાહેર લીલામ કરીને વેચી નાખવાનો તથા સદરહુ જકાત તથા દંડ તથા ચારજ તે વેચાણના ઉત્પન્નમાંથી અદા કરવાનો અધીકાર છે.

(ક) આ કલમની (અ) અથવા (ખ) રકમ પરમાણે કરેલાં વેચાણનાં બાકી રહેલાં ઉત્પન્ન ઉપર તે પકડેલી વસ્તુનો ધણી તરણ મહીનાથી એછી ન હોય એવી જે મુદત સદરહુ કાનુનોથી ઠરાવવામાં આવે તે મુદતની અંદર પોતાનો દાવો સાબીત ન કરે તો સદરહુ ઉત્પન્ન મલીકામા આગ્રમને ખાતે જમા કરવામાં આવશે.

બાબ ૬ હો.

પરચુરણ.

મીઠું અંદરે ૨૭. ગવરનર જનરલ ઇનકાઉનસીલ વખતે વખતે કાનુન કરીને લાવવાની તથા એક ડેકાણેથી સદરહુ મુલકોમાં અથવા તેના હરકોઈ બાગમાં મીઠું લાવવાની અથવા બીજા ડેકાણે લ સદરહુ મુલકોમાં અથવા તેના હરકોઈ બાગમાં મીઠું એક ડેકાણેથી હજવાની મના બીજા ડેકાણે લઈ જવાની તદ્દન મના કરવાને અથવા સરતો લાગુ કરવાનો અધીકાર રાંને મના કરવાને મુખતીઆર છે.

આ કલમ પરમાણે મના કરવાની બાબત શીવાય બીજા બાબતમાં સદરહુ મુલકોમાંના હરકોઈ મુલકમાંથી બરીટીશ ઇંડીઆના હરકોઈ બાગમાં અથવા સદરહુ મુલકો શીવાયના બરીટીસ ઇંડીઆના બીજા હરકોઈ બાગમાંથી તે મુલકોમાંના હરકોઈ મુલકમાં મીઠું લઈ જવાને આ આક્ટના કોઈ પણ મજકુરથી બાધ થશે નહીં.

બીજા જે વાતો બાબ ૨૮. જે કાનુનો કરવાનો અધીકાર ગવરનર જનરલ ઇનકાઉનસીલને આ આક્ટમાં પાછળ આપીએછે તે કાનુનો શીવાય વળી તે હેઠળ લખેલી બાબતોનું નીચમ કરવા સાથે આ આક્ટને અનુસરતી કાનુનો વખતે વખતે કરવાને મુખતીઆર છે. એટલે.

(અ) જે વાત આ આક્ટ પ્રમાણે કરવાની હોય તે વાત કયા માણસોએ તથા કઈ વખતે, કઈ જગાએ, અને કેવી રીતે કરવી તે બાબત.

(ખ) આ આક્ટ પરમાણે મીઠાનાં મહેશુલના અમલદારે આપેલા હુકમો ઉપર, કેવા કામોમાં, તથા કયા અમલદારોને તથા કેવી સરતોથી અપીલ કરી શકાય તે બાબત.

(ક) જે પરવાનો, પાસ, સરટીફિકેટ, દાખલો રવાના અથવા એવો બીજો દસ્તાવેજ આ આક્ટ પરમાણે આપ્યો હોય તે બદલ કેટલી ફી લાગુ કરવી તે બાબત.

અને આ આક્ટો માહેના ઠરાવો અમલમાં લાવવા સાથે સામાન્ય રીતે સદરહુ પરકારની કાનુનો વખતે વખતે કરવાને ગવરનર જનરલ ઇનકાઉનસીલ મુખતીઆર છે.

કનુનો પ્રશીધ ૨૯. આ આક્ટ પ્રમાણે કરેલી સઘળી કાનુનો ઇંડીઆ ગેજટમાં કરવા બાબત. પ્રશીધ કરવી અને તાર પછી તે કાનુનો કાયદા પ્રમાણે આવશે.

આસીસ્ટન્ટ કમીશનરના તથા મીડાના મેલે સુલના અમલ દારોના અધીકાર આપવાનો અપતીઆર.

૩૦. આ આક્ટ માલેના ઠરાવોને તે આધીન રહી તથા ગવરનર જનરલ ઇનકાઉન્સિલે કરેલી જે કાનુનો અમલમાં હોય તે કાનુનોને અનુસરીને સ્થાનિક સરકાર અથવા ઉતર હીંદુસ્તાનનો મીડાનાં મેલેસુલનો કમીશનર હરકોઈ શખસને આ આક્ટ પ્રમાણેના આસીસ્ટન્ટ કમીશનરના અધીકાર અથવા આ આક્ટમાં પાછળ મીડાનાં મેલેસુલના અમલદારોને આપેલા સંઘળા અથવા હરકોઈ અધીકાર આપવાને સુખતીઆર છે.

સને ૧૮૭૧ ના મદરાસના આક્ટ ૬ નો સુધારો.

૩૧. સને ૧૮૭૧ ના મદરાસના મીડાના એકસાઇસ આક્ટની ૧૧ મીકલમને બદલે હેઠળ લખેલો મચ્છર દાખલ કરવો.

મીડા ઉપર જકાત લેવા આ અત.

૧૧૧ જે ડીસ્ટરીક્ટને અથવા તેના જે ભાગને આ આક્ટ લખ્યું કરવામાં આવે તે ડીસ્ટરીક્ટમાં અથવા તે ભાગમાં પકવેલા મીડા ઉપર એકસાઇસ ખેરફાર આફ રેવન્યુ આ બાબત જે હુકમો વખતે વખતે કરે તે હુકમો પરમાણે આપવી પણ કોહારની જગોએથી મીડા અસેડવાની તમામ આસીસ્ટન્ટ ધાય તાંદાં સુધી સદરહુ પ્રકારની કાંઈપણ જકાત લઈ શકાય નહીં અને મીડા કોહારમાંથી અસેડવાનો અધીકાર આપવા બાબતના પરવાના વગર તે મીડા સદરહુ પ્રમાણે અસેડવું નહીં અને જેટલું વજન અસેડવું હોય તે ઉપર જે એકસાઇસ લીધી હોય અથવા દેવી હોય તે સદરહુ પરવાનામાં વીશિષ્ટ કરીને જણાવવું.”

પરિશિષ્ટ.

(૨ જી કલમ જુવો.)

આક્ટો રદ કર્યા તે.

ગવરનર જનરલ ઇન કાઉન્સિલના આક્ટો.

નંબર તથા વરસ.	હુંકું નામ.	કેટલે સુધી રદ કર્યો.
સને ૧૮૭૫નો ૮મો	સને ૧૮૭૫ નો ઇંગ્લાંડ ક્રમ આક્ટ.	સંઘળો આક્ટ.
સને ૧૮૭૬નો ૨૦મો	સને ૧૮૭૬ નો ખરમાનો જમીન તથા મેલેસુલ બાબતનો આક્ટ.	૩૬ મી કલમ, ૨૬મ અ અને તે જ કલમની (ક) ૨૬મમાં “(ખ) ૨૬મ પ્રમાણે” એ શબ્દો.
સને ૧૮૭૭નો ૧૮મો	સને ૧૮૭૭ નો મીડાનો આક્ટ.	સંઘળો આક્ટ.

રેગ્યુલેશન.

સને ૧૮૭૭નો ૩૩મો	સને ૧૮૭૭ નો અજમેરના કાયદો દાનો રેગ્યુલેશન.	૩૬ મી તથા ૩૭ મી કલમો.
-----------------	--	-----------------------

બંગાલાના લેફ્ટનન્ટ ગવરનર ઇનકાઉન્સિલનો આક્ટ.

સને ૧૮૬૪નો ૭મો	સને ૧૮૬૪ નો મીડાનો કાયદો.	૬ મી કલમ.
----------------	---------------------------	-----------

(True Translation.)

S. P. PANDIT,

Oriental Translator to Government.

ACT NO. XI OF 1878.

સન ૧૮૭૮ નો આક્ટ ૧૧ મો.

હથીયાર તથા યુધસામગરી તથા લશ્કરી સ્ટોર (સામાન) સંબંધી કાયદો .

છે તે એકઠો કરીને સુધારવા બાબતનો આક્ટ.

હથીયાર તથા યુધ સામગરી તથા લશ્કરી સ્ટોર સંબંધી કાયદો છે તે એકઠો કરીને ઉદ્દેશ. . | સુધારવા યોગ્ય છે વાસતે હેઠળ લખ્યા પરમાણે ઠરાવ્યું છે.

પ્રથમ નિયમ.

કુટુંબ નામ. | ૧. આ આક્ટને "સન ૧૮૭૮ નો હીંદુસ્થાનનો હથીયાર બાબતનો
ક્યાંહો ક્યાંહો કા
કુ હે. | આક્ટ" કહેવો. અને આ આક્ટ આખા બ્રીટીશ ઇન્ડિયાને લાગુ છે.
ખારેજ કરવું. | પણ આ કલમના કોઈ પણ ઠરાવ હેઠળ લખેલાં નામો નથી
એમ સમજવું.

(અ) સમુદરમાં જનારાં કોઈ વાહાણુ ઉપર હથીયાર અથવા યુધ સામગરી અથવા લ-
શ્કરી સ્ટોર હશે તથા તે તે વાહાણુના સામાનીય હથીયારનો અથવા સામાન સરંજા-
મનો ભાગ હશે તે હથીયારને અથવા યુધ સામગરીને અથવા લશ્કરી સ્ટોરને, અથવા

(બ) સરકારી કોઈ નોકર અથવા સન ૧૮૧૯ ના હીંદુસ્થાનના વાલેન્ટીયરોના આક્ટ
પરમાણે પટામાં નામ દાખલ થયેલા કોઈ વાલેન્ટીયર સદરહુ પરકારના સરકારી
નોકર અથવા વાલેન્ટીયર તરીકે પોતાનું કરતબ્ય કરમ કરતો હોય ત્યારે અથવા સ-
રકારના હુકમથી હથીયાર અથવા યુધ સામગરી અથવા લશ્કરી સ્ટોર તથા યાર કર-
વાને અથવા તેઓનું રૂપાંતર કરવાને અથવા તે વેચવાને અથવા તે (દેશની અંદર
લાવવાને અથવા (દેશની) બહાર મોકલવાને અથવા એક જગ્યાએથી બીજી જગ્યા-
એ મોકલવાને અથવા ધારણ કરવાને અથવા કબજામાં રાખવાને લાગુ નથી.

શર થવું. | ૨. જે તારીખ ગવર્નર જનરલ ઇનફોર્મેશન ઇન્ડિયા ગેજેટમાં જા-
હેરનામું પરસીધ કરીને નોમશે તે તારીખે આ આક્ટ અમલમાં આવશે.

આક્ટ રદ કરવા. | ૩. સદરહુ તારીખે તથા તે તારીખથી આ આક્ટને જોડેલા પેહ-
લા પરીશીષ્ટમાં આક્ટ લખ્યા છે તે સદરહુ પરીશીષ્ટના ત્રીજા આસનમાં નોંદરીષ્ટ
કરેલું છે તેટલે સુધી રદ છે એમ સમજવું. પણ આ આક્ટ ઉપરથી રદ કરેલા કોઈ
આક્ટ મુજબ જે અધીકાર તથા પરવાનગીઓ તથા લાઇસન્સ તથા માફી આપી હશે
અને જે હુકમ તથા નામુલુકો કરી હશે અને જાહેરનામાં પરસીધ કરેલાં હશે અને જે

* વાલેન્ટીયર એટલે પોતાની ખુશીથી વગર પગારે શીપાઈગીરીની ચાકરી કરનાર.

કાનુન તથા સરતો અને નમુના ઠરાવીયા હશે તે સઘળા અધીકાર તથા પરવાનગીઓ તથા લાઈસન્સ તથા માફી તથા હુકમ તથા નીમાણુકો તથા જાહેરનામાં તથા કાનુન તથા સરતો અને નમુના આ આકટ પરમાણે આપી છે તથા કર્યાં છે તથા પરસ્પદ કર્યાં છે તથા ઠરાવીયાં છે એમ સમજવું.

અને સદરહુ પ્રકારના સઘળા અધીકાર તથા પરવાનગીઓ તથા લાઈસન્સ તથા માફી જે મુદત સુધીની આપી હશે તે મુદત સુધી તે આ આકટમાં બીજી રીતનો ઠરાવ કર્યો છે તે ખરિજ કરીને ચાલુ રહેશે. અથવા સદરહુ પ્રકારની મુદત અસુસ ઠરાવેલી નહી હોય ત્યારે તે તારીખે આ આકટ અમલમાં આવશે તે તારીખથી એક વરસ સુધી ચાલુ રહેશે અને પછી બંધ થશે.

અરથની કલમ. | ૪. આ આકટમાં વિષય ઉપરથી અથવા આગલા પાછલા સંબંધ ઉપરથી બાધ આવતો ન હોય તો.

“તોપ” આ શબ્દમાં સઘળા *હાવિટર તથા ગરનાલ તથા *વાલપીસિસ તથા મીટરેલુસ તથા બીજા પ્રકારની તોપ તથા મશીનગન્સ તથા તેઓના સઘળા ભાગનો પણ તથા તે ચઢાવવાનો તથા એક જગાએથી બીજી જગાએ લઈ જવાનો તથા તેનાં કામમાં ઉપયોગી પડવાની સઘળી ગાડીઓ તથા પ્લાટફોર્મ તથા તે ચઢાવવાનાં સાધનોનો પણ સમાસ થાય છે.

“હથિઆરો” આ શબ્દમાં અગ્ની શસ્ત્રોનો; તથા સંગીતનો, તથા તરવારનો તથા ખંજીરનો એટલે કટારીનો, તથા બાલાનો, તથા બાલાના ફાળનો તથા કાંમઠાનો તથા તીરનો સમાસ થાય છે, અને તોપ તથા હથિઆરના ભાગનો અને હથિઆરો તક્યાર કરવાના યંત્રનો પણ સમાસ થાય છે.

“યુદ્ધસામગ્રી” આ શબ્દમાં ટારપીડોના કામમાં ઉપયોગી પડવા સારું અથવા સમુદ્રની હેઠળ સુરંગ મારવા સારું અસુસ યોજેલા સઘળા પદારથ તથા બાણ તથા ગનકાટન તથા ડઈનમીટ તથા લીથોક્રાકટર તથા અવાજસાથે ફુટે તેવા તથા ધંકો લાગ્યાથી અથવા ઘસાયા વીગેરેથી મ્હોટો અવાજ થઈને ફુટનારા બીજા પદારથ તથા બંદુકનો ચક્રમક તથા ગનવાડસ તથા તોટી તથા ફ્યુજ અને ફરીક્શન ટ્યુબ, તથા યુધ સામગ્રીના સઘળા ભાગ તથા યુધ સામગ્રી કરવાના સઘળા યંત્રોનો પણ સમાસ થાય છે, પણ સીસુ અથવા ગંધક અથવા સુરોખારનો સમાસ થતો નથી.

ખીટીસ ઇંડીઆના કોઈ ભાગને લાગુ કરેલી આ આકટની કોઈ કલમ માંહેના લશ્કરી સ્ટોર” આ શબ્દનો અરથ જે કોઈ લશ્કરી સ્ટોરને સદરહુ કલમ સદરહુ પ્રકારના ભાગમાં ગવરનર જનરલ ઇનકાંઉસીલ ઇંડીઆ ગેનેટમાં જાહેરનામું પ્રસાધ કરીને અસુસ લાગુ કરશે તે લશ્કરી સ્ટોર એવો સમજવો. અને “લશ્કરી સ્ટોર” આ શબ્દમાં સઘળું સીસુ તથા ગંધક તથા સુરોખાર તથા બીજા પદારથ જેને સદરહુ ગવરનર જનરલ ઇનકાંઉસીલ વખતે વખતે સદરહુ પ્રમાણે લાગુ કરશે તેનો પણ સમાસ થાય છે એમ સમજવું.

૨. "લેસેન્સ" આ આકટ પ્રમાણે લાઇસેન્સ અને "અને લાઇસેન્સ આપ્યું" શબ્દનો અર્થ સદરહુ પ્રકારનું લાઇસેન્સ ધારણ કરવું.

તૈયાર કરવું તથા રૂપાંતર કરવું તથા વેચવું.

લાઇસેન્સ વગર તૈયાર કરવાની તથા રૂપાંતર કરવાની તથા વેચવાની મના.

૪. કોઈ માણસે કોઈ હથીયારો અથવા યુદ્ધ સામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર લાઇસેન્સ વગર તથા તે લાઇસેન્સ ઉપરથી જે રીતની પરવાનગી આપી હશે તે શીવાય બીજી રીતે તથા જેટલે સુધી પરવાનગી આપી હશે તે કરતાં વધારે તૈયાર કરવો નહીં અથવા તેઓનું

રૂપાંતર કરવું નહીં અથવા તે વેચવો નહીં, અથવા વેચવા સાથે રાખવો નહીં અથવા વેચવા સાથે કાઢાડવો નહીં અથવા માંડી મુકવો નહીં.

કોઈ માણસના કાયદાસર કબજામાં પોતાના ખાનગી ઉપયોગ સાથે હથીયારો અથવા યુદ્ધ સામગ્રી હશે તે વેચવાની આ કલમના કોઈ ઠરાવ ઉપરથી તેને મના છે એમ સમજવું નહીં એટલે તે હથીયારો અથવા યુદ્ધ સામગ્રી કબજામાં રાખવાની મના જે માણસે જે વખતે તે આકટ અમલમાં હશે તે આકટ મુજબ નહીં હોય તે માણસને વેચવાની મના છે એમ સમજવું નહીં. પણ જે માણસને આ આકટની સતારીસમી કલમ પ્રમાણે આપેલી માફીના સખખથી હથીયારો અથવા યુદ્ધ સામગ્રી કબજામાં રાખવાનો હક હશે તે માણસ શીવાય બીજા કોઈ માણસને જે જે માણસ હથીયારો અથવા યુદ્ધ સામગ્રી સદરહુ પ્રમાણે વેચશે તે તે માણસે તે વેચાણ બાબતની તથા ખરીદદારનાં નામ તથા ઠેકાણા બાબતની નોટીસ વગર કારણે વાર ન લગાડતાં ડીશટીકટ માણસ ટેરેટને અથવા છેક નજીકનું પોલીસ થાણું જે અમલદારને સ્થાપીત હોય તે અમલદારને આપવી.

૩. દેશની અંદર લાવવું. તથા બાહાર મોકલવું તથા એક જગાએથી બીજી

જગાએ લઈ જવું.

લાઇસેન્સ વગર (દેશની) અંદર લાવવાની તથા બાહાર મોકલવાની મના.

૬. કોઈ માણસે કોઈ હથીયારો અથવા યુદ્ધ સામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર લાઇસેન્સ વગર તથા સદરહુ પ્રકારના લાઇસેન્સ ઉપરથી જે રીતની પરવાનગી આપી હશે તે શીવાય બીજી રીતે અથવા જેટલે સુધી પરવાનગી આપી હશે તે કરતાં વધારે ખીટીસ ઇંડીયામાં અથવા ખીટીસ ઇંડીયાની બાહાર જળ મારગે અથવા ખુશકીને રસ્તે લાવવો નહીં અથવા લઈ જવો નહીં.

ખાનગી વાપર સાથે હથીયારો તથા યુદ્ધ સામગ્રી લાવવા અથવા બાહાર મોકલવા વીશે,

જે કોઈ માણસને હથીયારો અથવા યુદ્ધ સામગ્રી કબજામાં રાખવાનો કાયદાસર રીતે હક હશે તે માણસે પોતાના ખાનગી વાપર સાથે માફી ખરીદાણુ પ્રમાણે આણેલાં અથવા બાહાર મોકલેલાં (તેમ શીવાય બીજા) હથીયારોને અથવા યુદ્ધ સામગ્રીને આ કલમની પેહલી રકમના કોઈ ઠરાવ લાગુ નથી. પણ સદરહુ પ્રકારનાં હથીયારો બાબત અથવા

યુદ્ધ સામગ્રી બાબત સ્થાનિક સરકારનો પોતાને હુકમ પોહાયતાં લગી તે હરકોઈ વખતે અધિકારી રાખવાનો અધિકાર કસ્ટમના કલેક્ટરને અથવા આ બાબત જે બીજા અમલદારને તેના નામથી અથવા હુદાના સંબંધથી સ્થાનિક સરકારે અખતીયાર આપ્યો હશે તેને છે.

ખુલાસો.—જે હથિયારો તથા બુધસામગરી તથા લશ્કરી શ્ટોર ખ્રીટીસ ઇંડીયાના એક ભાગમાંથી બીજા ભાગમાં જળ મારગે અથવા ખ્રીટીસ ઇંડીયાનો ભાગ નહીં હોય તેવાં દરમીયાનના મુલકમાંથી લઈ ગયા હશે તે આ કલમના અરથ પરમાણે ખ્રીટીસ ઇંડીયામાંથી લઈ ગયા છે તથા ખ્રીટીસ ઇંડીયામાં આણેલો છે એમ સમજવું.

હથિયારો વગેરે વખતે આરંભમાં રાખવા સાર રચના નીક સરકારના મંજૂરી નીચે

જળ મારગે આણેલાં હથિયારો વગેરે ઉપર ડ્યુટી લેવી.

૭. સન ૧૮૭૮ ના જળ મારગની કસ્ટમના આક્ટમાં ગમે તે હોય હોય તોયપણ કો હથિયારો અથવા બુધસામગરી અથવા લશ્કરી શ્ટોર તે આક્ટની સોળમી કલમ પરમાણે લાવસન્સ આપેલી કોઈ વખતે આરંભમાં રચનાક સરકારના મંજૂરી વગર રાખવો નહીં.

૮. આ આક્ટને જોડેલા બીજા પરીશીષ્ટમાં જે પદારથ લખીયા છે તે જળમારગે આણીયા હશે તીયારે તેઓની ઉપર સન ૧૮૭૫ ના હીંદુસ્થાનના તારીફના આક્ટ ઉપરથી બેસાડેલી ડ્યુટીને બદલે તેજ પદારથો ઉપર તેજ પરીશીષ્ટમાં નિર્દીષ્ટ કરેલી ડ્યુટી ખ્રીટીસ ઇંડીયાના દરએક ભાગમાં બેસાડવી તથા વસુલ કરવી.

પણ એવું ફરિયાદ છે કે સદરહુ પદારથ કબજામાં રાખવાનો જે માણસને કાયદા સર રીતે હક હશે તે માણસે તે પોતાની ખાનગી વાપર સાર માફક પરીમાણ પ્રમાણે આણેલા પદારથો પછકી કોઈ પણ પદારથ ઉપર કીમત પ્રમાણે દર સેકંડે દસ ટકા કરતાં વધારે ડ્યુટી લેવી નહીં.

વળી એવું ફરિયાદ છે કે જે પદારથ બીજી રીતે આણીયા હશે તથા જેની ઉપર આ કલમ પ્રમાણે ડ્યુટી લીધી હશે અથવા લેવાનો અધિકાર હશે તે પદારથ લાવનારની પાસેથી સદરહુ પ્રમાણે કાયદાસર રીતે જે માણસને હક હશે તે માણસે પોતાના ખાનગી વાપર સાર તે પદારથ માફક પરીમાણ પ્રમાણે પરચુરણ ખરીદ કરવા હશે તીયારે તેના ઉપરની ડ્યુટીનો જેટલો ભાગ કીમત પ્રમાણે દર સેકંડે દસ ટકા કરતાં વધારે હશે તેટલો ભાગ (પરસંગ પ્રમાણે) પાછો મળવા સાર અથવા માફ થવા સાર કસ્ટમના કલેક્ટરને અરજી કરવાનો અધિકાર (તે પદારથને) લાવનારને છે. અને તે પદારથ તેજ છે એ ખાખત તથા સદરહુ પ્રકારના લાવનારને સદરહુ પ્રમાણે (ડ્યુટી) પાછો મળવાનો અથવા માફ થવાનો બીજે પ્રકારે હક છે એ ખાખત તે કલેક્ટરની ખાતરી થાય તો તેણે તે પરમાણે તે પાછો આપવી અથવા માફ કરવી.

ખુસકીનિરસ તે આણેલા માલ ઉપર ડ્યુટી બેસાડવાનો અધિકાર

૯. જે પદારથ આ આક્ટને જોડેલા બીજા પરીશીષ્ટમાં નિર્દીષ્ટ કર્યા છે તથા જે ખ્રીટીસ ઇંડીયાના કોઈ ભાગમાં ખુસકીનિરસે આણીયા હશે તે પદારથો ઉપર તે પરીશીષ્ટમાં નિર્દીષ્ટ કરેલી ડ્યુટી કરતાં વધારે ડ્યુટી લેવી નહીં એવું ઇંડીયા ગેજીટમાં જાહેરનામું પરસાધ કરીને વખતે વખતે ફરમાવવાનો અધિકાર અને તેજ રીતે સદરહુ પ્રકારનું કોઈ જાહેરનામું રદ કરવાનો અધિકાર ગવર્નર જનરલ ઇનકૌંશીલને છે.

એક જગ્યાથી બીજી જગ્યાએ લઈ જવાની મના કરવાનો અધિકાર.

૧૦. ઇંડીયા ગેજીટમાં જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરીને વખતે વખતે હેઠળ લખીયા પરમાણે કરવાનો અધિકાર ગવર્નર જનરલ ઇનફોર્મીશન છે.

(અ) આખા બ્રિટીશ ઇંડીયામાં અથવા તેના કોઈ ભાગમાં કોઈ પરકારનાં હથિયારો અથવા યુધ્ધસામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર એક જગ્યાથી બીજી જગ્યાએ લઈ જવાનું નીચમન અથવા મના બીજકુલ અથવા લાઇસન્સ ન હોય તે પરસંગે તથા લાઇસન્સમાં જોડેલ સુધી પરવાનગી આપી હશે તે કરતાં વધારે તથા જે રીતની પરવાનગી આપી હશે તે શીવાય બીજી રીતે કરવાનો અધિકાર અને,

(બ) સદરહુ પરકારનું કોઈ જાહેરનામું રદ કરવાનો અધિકાર છે.

હથિયારો એક વાહાણનામાંથી બીજા વાહાણમાં ચલાવવાં,

ખુલાસો.—હથિયારો અથવા યુધ્ધસામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર બ્રિટીશ ઇંડીયા કોઈ બંદરમાં એક વાહાણમાંથી બીજા વાહાણમાં ચલાવ્યાં હશે તે આ કલમના અર્થ પ્રમાણે એક જગ્યાએથી બીજી જગ્યાએ લઈ ગયા છે એમ સમજવું.

ગ્રાડો લેવાનાં થાણાં સ્થાપવાનો અધિકાર.

૧૧. બ્રિટીશ ઇંડીયા તથા પારકા મુલકની દરમિયાનની હદની લાઇન ઉપર કોઈ જગ્યાએ તથા તે લાઇનની અંદર પોતાને યોગ્ય લાગે તે અંતર ઉપર ગ્રાડો લેવાનાં થાણાં સ્થાપવાનો અધિકાર ગવર્નર જનરલ ઇનફોર્મીશનની અગાઉથી મંજૂરી લઈને સ્થાનિક સરકારને છે. તે થાણામાં સઘળાં વાહાણ તથા ગાડાં તથા ભાર ખરેદારી જનાવરો તથા સઘળી પેટીઓ તથા ગાંસડીઓ તથા પાકીટો રસ્તે જતાં હોય તે ઉભાં રાખવાનો તથા હથિયારો સાફ તથા યુધ્ધસામગ્રી સાફ તથા લશ્કરી સ્ટોર સાફ તેઓનો ગ્રાડો લેવાનો અધિકાર જે કોઈ અમલદારને તેના નામથી અથવા હુદાના સંબંધથી આ બાબત સદરહુ પ્રકારની સરકારે અખતીયાર આપીયો હશે તે અમલદારને છે.

શકતે પરસંગે હથિયારો વગેરે લઈ જનાર માણસોને પકડવા.

૧૨. કોઈ હથિયારો અથવા યુધ્ધસામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર (તે બાબત લાઇસન્સ હોય કે ન હોય તોયપણ) હેઠળ લખેલી રીતે તથા હેઠળ લખેલે પરસંગે લઈ જતાં કોઈ માણસ મળે તોયારે એટલે કોઈ ગેરકાયદેસર કારણ સાફ વાપરવાના ઇરાદાથી અથવા તે ઉપયોગી પડવાના ઇરાદાથી તે લઈ જવામાં આવે છે એવા શક આવવાનો બાજબી સખખ મળે એવી રીતે અથવા એવે પરસંગે લઈ જતાં જડે તોયારે વગર વારંટે તેને પકડવાનો તથા તેની પાસેથી સદરહુ પ્રકારનાં હથિયારો અથવા યુધ્ધસામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર લેવાનો અધિકાર કોઈ પણ માણસને છે.

માજીસ્ટ્રેટ અથવા પોલીસ અમલદાર નહીં હોય તેવા માણસે પકડ્યું હોય તોયારે કાફ ચલાવવાની રીત.

માજીસ્ટ્રેટ અથવા પોલીસ અમલદાર નહીં હોય તેવા કોઈ માણસે પકડેલું કોઈ માણસ અને સદરહુ પ્રમાણે લીધેલાં હથિયારો અથવા યુધ્ધસામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર અને તેમ જાલદી પોલીસ અમલદારને સવાધીન કરવો.

પોલીસ અમલદારે પકડેલા અથવા પોલીસ અમલદારને સવાધીત કરેલા મધ્યમા માણસો અને સદરહુ પ્રકારના કોઈ અમલદારે પકડેલા અથવા આ કલમ પરમાણે તેને સવાધીત કરેલાં મધ્યમાં હથીયારો તથા બુદ્ધસામગરી વગર કારણે વાર ત લગાડતાં માણસોની પાસે લઈ જવી.

૪ હથીયાર બાંધીને ફરવું તથા હથીયારો કબજામાં રાખવાં વગેરે.

લાઇસેન્સ વગર | ૧૩. લાઇસેન્સ વગર તથા લાઇસેન્સમાં નેટલે સુધી પરવાનગી આપી ર હથીયાર બાંધી હશે તે કરતાં વધારે તથા જે રીતની પરવાનગી આપી હશે તે શીવાય ને કરવાની મના. બીજી રીતે કોઈ પણ હથીયારો બાંધીને કોઈ માણસે ફરવું નહીં.

લાઇસેન્સ વગર અથવા લાઇસેન્સના હરાવ તોડીને કોઈ માણસ હથીયારો બાંધીને સદરહુ પ્રમાણે ફરશે તેની પાસેથી હથીયારો લેવાનો અધિકાર કોઈ માણસે નહીં. અથવા પોલીસ અમલદારને અથવા જે બીજા અમલદારને તેના નામથી અથવા તેના હુદાના સંબંધથી સ્થાનિક સરકારે આ બાબત અર્જિયાર આપ્યો હશે તેને છે.

લાઇસેન્સ વગર | ૧૪. લાઇસેન્સ વગર તથા લાઇસેન્સમાં નેટલે સુધી પરવાનગી આપી હશે તે કરતાં વધારે તથા જે રીતની પરવાનગી આપી હશે તે શીવાય બીજી રીતે કોઈ માણસે તોપ અથવા અગ્નીશસ્ત્રો અથવા બુદ્ધ સામગરી અથવા લશ્કરી શ્ટોર પોતાના કબજામાં અથવા પોતાનાં નીરબંધમાં રાખ્યા નહીં.

જે તારીખે આ આક્ટ અમલમાં આવશે તે તારીખ પછીના ત્રણ મહીના સુધી આ કલમના પહેલા બાગ મહિના કોઈ હરાવ, જે જગતે સન ૧૮૬૦ ના ૩૧ મા આક્ટની ૩૨ મી કલમની ૨૭ રકમ સદરહુ પ્રકારની તારીખે લાગુ નહીં હશે તે જગામાં કોઈ માણસના કબજામાં કોઈ અગ્નીશસ્ત્રો અથવા બુદ્ધ સામગ્રી અથવા લશ્કરી શ્ટોર હશે તે એને લાગુ નથી એમ સમજવું.

તરણ મહીનાના સદરહુ મુદતની અંદર સદરહુ પ્રકારની કોઈ જગામાં જે માણસના કબજામાં કોઈ અગ્નીશસ્ત્રો અથવા બુદ્ધ સામગ્રી અથવા લશ્કરી શ્ટોર હશે તે માણસને તે છેક નજીકનું પોલીસ થાણું જે અમલદારને સવાધીત હશે તે અમલદારની પાસે અનામત મુકવાનો અધિકાર છે અને તે મુદત પૂરી થાય તે વખત સદરહુ પ્રકારની કોઈ જગામાં જે માણસના કબજામાં કોઈ અગ્નીશસ્ત્રો અથવા બુદ્ધ સામગ્રી અથવા લશ્કરી શ્ટોર લાઇસેન્સ વગર હશે તે માણસે તે છેક નજીકનું પોલીસ થાણું જે અમલદારને સવાધીત હશે તે અમલદારની પાસે અનામત મુકવો જોઈયે.

આ કલમ પ્રમાણે અનામત મુકેલા કોઈ પદારથનો ધણી જે તારીખે આ આક્ટ અમલમાં આવે તે તારીખ પછીના વરસની અંદર સદરહુ પ્રકારનો પદારથ પોતાના કબજામાં રાખવાના અધિકાર બાબતનું લાઇસેન્સ નહીં લે તથા તે પદારથ મળવા બાબત અરજી નહીં કરે તો સદરહુ પ્રકારનું પદારથ સરકાર દાખલ થશે.

કોઈ પણ પ્રકાર | ૧૫. જે જગામાં સન ૧૮૬૦ના ૩૧મા આક્ટની ૩૨ મી કલમની ૨૭ રકમ આ આક્ટ અમલમાં આવશે તે વખતે લાગુ હશે તે જગામાં અથવા જે જગતે આ કલમ સ્થાનિક સરકાર ગવર્નર જનરલ

જામાં રાખવાની | ઇનકૌંઉશીલની અગાઉથી મેન્જુરી લખને તથા સ્થાનીક સરકારી જે મના કરી છે. જેટમાં જાહેરનામું પ્રસાધ કરીને ખસુસ લાગુ કરશે તે જગામાં કોઈ માણસે કોઈ પ્રકારનાં હથીઆરો લાઇસન્સ વગર તથા લાઇસન્સમાં જે રીતની પરવાનગી આપી હશે તે રીત શીવાય બીજી રીતે તથા જેટલે સુધી પરવાનગી આપી હશે તે કરતાં વધારે પોતાના કબજામાં રાખવા નહીં.

જે હથીઆરો કે ૧૬. કોઈ માણસે હથીઆરો અથવા બુધ સામગ્રી અથવા લશ્કરી બજામાં રાખવાગે રકાયદેસર થયાં હશે તે પોલીસ થાણા માં અનામત મુકવાં. ૧૬. કોઈ માણસે હથીઆરો અથવા બુધ સામગ્રી અથવા લશ્કરી રટોર પોતાના કબજામાં રાખવો એ લાઇસન્સ રદ થયાને લીધે અથવા તેની મુદત પૂરી થયાને લીધે અથવા પંદરમી કલમ પ્રમાણે જાહેરનામું કર્યાને લીધે ગેર કાયદાસર થયું હશે તે માણસના કબજામાં હથીઆરો અથવા બુધ સામગ્રી અથવા લશ્કરી રટોર હશે તે તેણે છેક ન છૂકનું પોલીસ થાણું જે અમલદારને સવાધીન હશે તે અમલદારની પાસે વગર કારણે વાર ન લગાડતાં અનામત મુકવો.

આ કલમ પ્રમાણે અનામત મુકેલા કોઈ પદારથનો માલિક તે પદારથ પોતાના કબજામાં રાખવાનો અધિકાર પોતાને છે. એ બાબતનું લાઇસન્સ સદરહુ પરકારનો પદારથ સદરહુ પ્રમાણે જે તારીખે અનામત મુકયો હશે તે તારીખથી તરણ વરસની અંદર હાજર નહીં કરે તો તથા તે પદારથ પોતાને સોંપવા બાબતની અરજ નહીં કરે તો તે પદારથ સરકાર દાખલ થશે.

૫ લાઇસન્સ.

લાઇસન્સ બા ૧૭. લાઇસન્સ કયા અમલદારે આપવું તે અમલદાર ઠરાવવા બાત કાનુન કરવા નો અધિકાર. ૧૭. લાઇસન્સ કયા અમલદારે આપવું તે અમલદાર ઠરાવવા બાબતની તથા જે નમુના પ્રમાણે તથા જે મરીયાદાથી તથા શરતથી તથા જે મરીયાદાને તથા શરતને અનુસરીને કોઈ લાઇસન્સ આપવું તે મરીયાદા તથા શરત ઠરાવવા બાબતની ઇંડીઆ જે જેટમાં જાહેરનામું પ્રસાધ કરીને વખતે વખતે કાનુન કરવાનો અધિકાર અને સદરહુ પરકારની કાનુનમાં બીજી વાત ઠરાવવાની તેમાં હેઠળ લખેલી વાત ઠરાવવાનો અધિકાર ગવરનર જનરલ ઇનકૌંઉશીલને છે.

(અ) સદરહુ પરકારનું લાઇસન્સ અમલમાં રહેવાની મુદત ઠરાવવાનો, અને,

(બ) આ આકટ અમલમાં આવશે તે વખતે જે જગાને સન ૧૮૯૦ના ૩૨ મા આકટની ૩૨મી કલમની રજી રકમ લાગુ હશે તે જગામાં આપેલાં સદરહુ પરકારમાં કોઈ લાઇસન્સ બાબત અથવા બીજી કોઈ જગામાં (હથીઆર વગેરે રાખવાના) કબજા બાબત આપેલા લાઇસન્સ શીવાય સદરહુ પરકારનાં બીજા કોઈ લાઇસન્સ બાબતે સ્ટાંપથી અથવા બીજી રીતે લેવાની ફી ઠરાવવાનો અને.

(ક) (હથીઆર વગેરે) કબજામાં રાખવા બાબતનાં લાઇસન્સ શીવાય સદરહુ પરકારનાં બીજા કોઈ લાઇસન્સના ધારણ કરનારાએ તે બીજા લાઇસન્સ પરમાણે કરેલી કોઈ વાત બાબત સ્થાનીક સરકાર ફરમાવે તેવા નમુના પરમાણે દફતર અથવા હીસાબ રાખવો તથા સકારનો અમલદાર સદરહુ પરકારનું દફતર અથવા હીસાબ બતાવવાનું કહેતો તે બતાવવો એવું ફરમાવવાનો, અને

- (૬) પાંચમી કલમમાં અથવા છઠી કલમમાં કહેલા પરકારનું લાઇસન્સ ધારણ કરનાર કોઈ માણસ જે ઉકાણે હથિયારો અથવા બુધસામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર તથા સરકાર દ્વારા આપવામાં આવેલા રાખો હોય તે ઉકાણામાં પેસવાનો તથા તે તપાસી જોવાનો અખતીઆર સરકારના કોઈ પણ અમલદારને આપવાનો, અને
- (૭) સદરહુ પરકારના કોઈ માણસના કબજામાં અથવા તેના નીરબંધમાં હથિયારોનો તથા બુધસામગ્રીનો તથા લશ્કરી સ્ટોરનો સંગરહ હશે તે સમજી તેણે સદરહુ પ્રમાણે અખતીઆર આપેલા સરકારના અમલદારને બતાવવો એવું ફરમાવવાનો, અને
- (૮) કોઈ લાઇસન્સ ધારણ કરનાર માણસને અથવા કોઈ લાઇસન્સ ઉપરથી કામ ચલાવનાર માણસને તે લાઇસન્સ હાજર કર અને તે લાઇસન્સ જે હથિયારો બાબત અથવા બુધસામગ્રી બાબત અથવા લશ્કરી સ્ટોર બાબત હશે તે હથિયારો અથવા બુધસામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર હાજર કર અથવા તે બાબતનો જવાબ દે એવું સરકારનો અમલદાર કહેતો તેણે તે હાજર કરવો અથવા જવાબ આપવો એવા ફરમાવ કરવાનો અધિકાર છે.

લાઇસન્સ રદ કરવું ત ૧૮. કોઈ પણ લાઇસન્સ રદ કરવાનો અથવા મોકુફ કરવાનો અધિકાર હેડળ લખેલા અમલદારને છે. એટલા—

- (અ) જે અમલદારે તે લાઇસન્સ આપીયું હશે તેને અથવા તે અમલદાર જે કોઈ અધિકારીના તાબામાં હશે તેને અથવા ડીસ્ટ્રીક્ટનો કોઈ માજીસ્ટ્રેટ અથવા ઈલાકાના મુખ્ય શેહેરની પોલીસનો કમીશનર જેની હકુમતની સ્થળ સ્થાનમાં સદરહુ પ્રકારનો લાઇસન્સ ધારણ કરનારો હશે તે ડીસ્ટ્રીક્ટના માજીસ્ટ્રેટને અથવા પોલીસના કમીશનરને લોકની સુલેહ રાખવા સાર સદરહુ પ્રકારનું લાઇસન્સ રદ કરવાનો અથવા મોકુફ કરવાનો જરૂર લાગે ત્યારે કારણ હોય તે દફતરમાં લખીને તે પ્રમાણે કરવાનો અધિકાર સદરહુ પ્રકારના અમલદારને અથવા અધિકારીને અથવા માજીસ્ટ્રેટને અથવા કમીશનરને છે, અને

- (બ) જે કોઈ જડજની પાસે અથવા માજીસ્ટ્રેટની પાસે આ આકટ વીરધ ગુનો કરવાની સમીતી સદરહુ પ્રકારના લાઇસન્સ ધારણ કરનારની ઉપર થયે તે જડજને અથવા માજીસ્ટ્રેટને છે, અને.

જે મુલકનો રાજકારભાર પોતે ચલાવતા હશે તે આખા મુલકમાં અથવા તેના કોઈ ભાગમાં સમજી અથવા કોઈ પણ લાઇસન્સો સ્થાનિક સરકારી ગેજેટમાં જાહેરનામું પરસીધ કરીને પોતાના પરસંગાનુસાર વરતનાધિકારથી રદ અથવા મોકુફ કરવાનો અધિકાર સ્થાનિક સરકારને છે.

૬ શિક્ષા.

૫મી તથા ૬ઠી તથા ૧૦
મી તથા ૧૭મીથી તે ૧૭મી
સુધીની કલમો તોડ્યા બદલ

૧૬. જે કોઈ હેડળ લખેલા ગુનહા પાસકી કોઈપણ ગુનહા કરશે, એટલે—

- (અ) પાંચમી કલમના ઠરાવ તોડીને કોઈ હથીયારો અથવા યુદ્ધસામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર તબયાર કરશે અથવા તેનું રૂપાંતર કરશે અથવા તે વેચશે અથવા રાખશે અથવા વેચવાને કાઢાડશે અથવા માંડી મુકશે. અથવા.
- (બ) તેજ કલમમાં નોટીસ આપવાનું કહ્યું છે તે પ્રમાણે નોટીસ આપવાને મુકશે, અથવા
- (ક) છઠી કલમના ઠરાવ તોડીને કોઈ હથીયારો અથવા યુદ્ધસામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર લાવશે અથવા બાહાર મોકલશે; અથવા.
- (ડ) દશમી કલમ પ્રમાણે કરેલા કોઈ નીયમ અથવા મના તોડીને કોઈ હથીયારો અથવા યુદ્ધસામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર એક જગાએથી બીજી જગાએ લઈ જશે; અથવા
- (ઘ) તેરમી કલમના ઠરાવ તોડીને હથીયાર બાંધીને ફરશે, અથવા
- (ઙ) ચઉદમી અથવા પંદરમી કલમના ઠરાવ તોડીને કોઈ હથીયારો અથવા યુદ્ધસામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર પોતાના કબજામાં અથવા નીરબંધમાં રાખશે; અથવા.
- (ગ) સંતરમી કલમની (ક) રકમ પ્રમાણે કરેલી કાનુન પ્રમાણે જે દફતર અથવા હીસાબ તોળી રાખવા જોઈએ તેમાં ખોટો મજબૂર જણી જોઈને લખશે, અથવા.
- (ઘ) સતરમી કલમની (ક) રકમ પ્રમાણે કરેલી કાનુન મુજબ જે પદારથ તેણે બતાવવો જોઈએ તે પદારથ તે બતાવવાને જણી જોઈને મુકશે; અથવા.
- (અ) ચઉદમી અથવા સાતમી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે હથીયારો અથવા યુદ્ધસામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર અનામત મુકવાને મુકશે.

તેને ઘણામાં ઘણા વર્ષ સુધી કેદની અથવા દંડની શીક્ષા અથવા આ બેઉ શીક્ષા થશે.

પત્રી તથા ૬૬. ૨૦. આગળીસમી કલમની (અ) અથવા (ક) અથવા (ડ) અથવા (ઙ) રકમમાં કહેલાં કોઈ કૃત્ય હીંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદામાં સરકારી નોકરની બાબતો કરી છે તેવા કોઈ સરકારી નોકરને અથવા લોહિડાની સડક ઉપર ચાકરીએ હોય તેવા કોઈ માણસને અથવા કોઈ હુડા બાકુ કરનારના નોકરને અથવા ન પડે એવા ધરદોષ જે રીતે માલમ પડે તે રીતે જે કોઈ સદકહુ પ્રકારનું કૃત્ય કરશે.

હથીયારો વગેરે અને પચોસમી કલમ પરમાણે ઝાડો લેવામાં આવતો હોય ત્યારે જે કોઈ માણસ હથીયારો અથવા યુદ્ધસામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર સંતાડશે અથવા સંતાડવાની કોશીશ કરશે.

તેને ઘણામાં ઘણી સાત વર્ષ સુધીની કેદની અથવા દંડની શીક્ષા અથવા આ બેઉ શીક્ષા થશે.

લાઇસેન્સની સરત તોડવા બાબત. ૨૧. જે સરતને અનુસરીને લાઇસેન્સ આપ્યું હશે તે સરત તોડીને જે કોઈ હુડા લખેલે પરસંગે કોઈ કૃત્ય કરશે અથવા કરવાનું વરજ કરશે એટલે સદરહુ પ્રકારનું કૃત્ય કરેલા બદલ અથવા કરવાનું વરજ કરેલા બદલ આગળીસમી અથવા વીસમી કલમ પરમાણે શીક્ષા થઈ શકતી નહીં હોય તેવું કોઈ કૃત્ય કરશે અથવા કરવાનું વરજ કરશે તેને ઘણામાં ઘણા છ મહીના સુધી કેદની

અથવા ઘણામાં ઘણા પાંચમે રૂપીયા સુધી દંડની શીક્ષા અથવા આ બેઉ શીક્ષા થશે.

લાઇસેન્સ નમૂના મા
હાસની પાસેથી હથિયાર વ
ગેરે જાણી નોંધને ખરીદ
કરવા બદલ. જે માણસ
તે હથિયાર વગેરે કબજામાં
રાખવાનો અધિકાર આ
ખ્યા નહીં હોય તેને તે અ
પવા બાબત.

૨૨. જે માણસ હથિયારો અથવા યુદ્ધ સામગ્રી અથવા
લશ્કરી સ્ટોર વેચવા બાબતનું જે માણસને પાંચમી કલમના
વિશિષ્ટ દરાવ મુજબ લાઇસેન્સ આપ્યું નહીં હોય અથવા અ-
ધિકાર આપ્યા નહીં હોય તેની પાસેથી જાણી નોંધને તે ખ-
રીદ કરશે અથવા કોઈ હથિયારો અથવા યુદ્ધ સામગ્રી અથવા
લશ્કરી સ્ટોર કબજામાં રાખવાનો કાયદાસર રીતે અધિકાર આ-
પ્યો છે કે નહીં તેની અગાઉથી ચોક્કસ કરવા વગર તે કોઈ

માણસના કબજામાં આપશે.

તેને ઘણામાં ઘણા છ મહીના સુધી કેદની અથવા ઘણામાં ઘણા પાંચમે રૂપીયા સુ-
ધી દંડની અથવા આ બેઉ શીક્ષા થશે.

કાનુન તોડવા
બાબત શીક્ષા.

૨૩. જે કાનુન આ આક્ટ પ્રમાણે કરી હશે તથા જે તોડવા બા-
બત આ આક્ટમાં શીક્ષા દરાવી નહીં હોય તે કાનુન જે માણસ તોડ-

શે તે માણસને ઘણામાં ઘણા એક મહીના સુધી કેદની અથવા ઘણા-
માં ઘણા બસે રૂપીયા સુધી દંડની શીક્ષા અથવા આ બેઉ શીક્ષા થશે.

જપતી કરવા
નો અધિકાર.

૨૪. કોઈ હથિયાર બાબત અથવા યુદ્ધસામગ્રી બાબત અથવા
લશ્કરી સ્ટોર બાબત આ આક્ટ પ્રમાણે શીક્ષા કરવા બેગ ગુનાહ કે

રચાની સાબિતી થઈ હશે ત્યારે સદરહુ પ્રકારનાં સબળાં હથિયારો અથ-
વા યુદ્ધસામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર અથવા તેનો કોઈ ભાગ અને તે લઈ જવા સાથે
ઉપયોગ કરેલું કોઈ વાહાણ અથવા ગાડુ અથવા બારબરદારી જનાવર અને જે પેટીમાં
અથવા પાકીટમાં અથવા ગાંસડીમાં તે સેતાડો હોય તે પેટી અથવા પાકીટ અથવા ગાં-
સડી તથા તે પેટીમાંનો અથવા પાકીટમાંનો અથવા ગાંસડીમાંનો બીજો માલ જપત કર-
વા બાબતના વળી બીજા હુકમનો પ્રસંગાનુસાર વરતનાધિકાર ગુનાહની સાબિતી કરનાર
કોર્ટને અથવા માજિસ્ટ્રેટને છે.

૭. પરચુરણ.

માજિસ્ટ્રેટ યા
ડાલેવા તથા પ

૨૫. પોતાની હકુમતની મુજબ શીમમાં રહેનાર કોઈ માણસના ક-
બજામાં કોઈ ગેરકાયદાસર કામ સાથે કોઈ હથિયારો અથવા યુદ્ધસામ-
ગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર છે એવું લાગવાનો.

અથવા લોકની સુલેહને ઘોકો લાગ્યા વગર સદરહુ પ્રકારનાં કોઈ હથિયારો અથવા
યુદ્ધસામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર સદરહુ પ્રકારના કોઈ માણસના કબજામાં રાખી સ-
કાશે નહીં એવું લાગવાનો કોઈ માજિસ્ટ્રેટને સબબ હોય ત્યારે.

પોતાને લાગવાનાં કારણ હોય તે પરથમ દફતરમાં લખી મુકીને જે ધરનો અથવા
ડેકાણાનો ઉપયોગ સદરહુ પ્રકારનું માણસ કરવું હોય તે ધરનો અથવા ડેકાણાનો અથવા જે
ધરમાં અથવા ડેકાણામાં સદરહુ પ્રકારનાં હથિયારો અથવા યુદ્ધસામગ્રી અથવા લશ્કરી
સ્ટોર છે અથવા મળશે એવું લાગવાનો પોતાને સબબ હોય તે ધરનો અથવા ડેકાણાનો

ઝાડો લેવરાવવાનો અધિકાર અને તે બાબત લાઇસન્સ હોય તોય પણ તે પકડાવાનો તથા પોતાને જરૂર લાગે તે વખત સુધી સુરક્ષીત જગ્યાએ અટકાવી રાખવાનો અધિકાર સદરહુ પ્રકારના માળખેટને છે.

સદરહુ પ્રકારને પ્રસંગે માળખેટ અથવા માળખેટની સમક્ષ અથવા જે અમલદારને તેના નામથી અથવા હુદના સંબંધથી સ્થાનાંક સરકારે આ બાબત અસુસ અધિકાર આપ્યો હશે તે અમલદારે અથવા તે અમલદારની સમક્ષ ઝાડો લેવો.

સ્થાનાંક સરકારે પકડવું તથા અટકાવી રાખવું. ૨૬. કોઈ હથીઆસે અથવા યુદ્ધસામગ્રી અથવા લશ્કરી શ્ટોર કમળમાં રાખવા બાબતનું કોઈ માણસને લાઇસન્સ આપેલું હશે તોય પણ તે માણસના કમળમાંના કોઈપણ હથીયારો અથવા યુદ્ધસામગ્રી અથવા લશ્કરી શ્ટોર હરકોઈ વખતે પકડવા બાબતનો હુકમ કરવાનો અથવા પકડાવવાનો અધિકાર અને લોકના સલામતી સાર પોતાને જરૂર લાગે તે વખત સુધી તે અટકાવી રાખવાનો અધિકાર સ્થાનાંક સરકારને છે.

માફી આપવાનો અધિકાર. ૨૭. ઇંડિયા બાલ્ટેસ્ટમાં જાહેરનામું પ્રસીદ્ધ કરીને વખતે વખતે હુદબાજી લખ્યા પ્રમાણે કરવાનો અધિકાર ગવર્નર જનરલ ઇનકાઉન્સિલને છે એટલે.—

(અ) આ આર્ક્ટમાફિની કોઈ મનાતા અથવા હુકમના અમલમાંથી કોઈ માણસને તેના નામથી અથવા તેના હુદના સંબંધથી અથવા હરકોઈ વરગતા લોકને કાઢાડવાનો, અથવા હરકોઈ પ્રકારનાં હથિયારો અથવા યુદ્ધસામગ્રી ખરિદ કરવાનો અથવા ખરીદીસ ઇંડિયાનો કોઈપણ ભાગ કાઢાડવાનો અને.

(બ) સદરહુ પ્રકારનું કોઈ જાહેરનામું રદ કરવાનો અને સદરહુ પ્રકારની મનાતો અથવા હુકમનો અમલ તે માણસને અથવા પદારથોને અથવા જાહેરનામાંમાં લખેલા ખીટીશ ઇંડિયાના ભાગને ફરીથી લાગુ કરવાનો અધિકાર છે.

ચુન્યા બાબત. ૨૮. આ આર્ક્ટ મુજબ શિક્ષા કરવા જોગ કોઈ ચુન્યા કરવાની ખબર આપવી. જે જે માણસને ખબર હશે તેને તે બાબતની ખબર ન આપવાનું વાજબી કારણ ન હોય ત્યારે છેક નજીકના પોલીસ અમલદારને અથવા માળખેટને ખબર આપવી જોઈએ. વાજબી કારણ નહીં હતું એ સાબિત કરવાનો બાબો તે માણસ ઉપર રહેશે.

જે હથીયારો બાબત અથવા યુદ્ધસામગ્રી બાબત અથવા લશ્કરી શ્ટોર બાબત આ આર્ક્ટ વીરિધ ચુન્યા કર્યો છે અથવા કરવામાં આવે છે તે હથીયારો અથવા યુદ્ધસામગ્રી અથવા લશ્કરી શ્ટોર રસતે જ્યાં કોઈ પેટીમાં અથવા પ્યકિલમાં અથવા ગાંસડીમાં છે એવા પોતાને શક હોય તે પેટી બાબત અથવા પ્યકિલ બાબત અથવા ગાંસડી બાબત ખબર ન આપવાનું વાજબી કારણ નહીં હશે ત્યારે કોઈ લોહોડાની સડક ઉપર ચાકરીમાં હોય તેવાં અથવા કોઈ હુંડા બાંધું કરનારે ચાકરીમાં રાખેલાં દર એક માણસે છેક પાસેના પોલીસ અમલદારને ખબર આપવી જોઈએ. વાજબી કારણ ન હતું એ સાબિત કરવાનો બાબો તે માણસ ઉપર રહેશે.

૧૯મી કલમ
ની (ક) રકમ પ્ર
માણે કામ ચલાવ
વા સાર મેળુરી
ની જરૂર છે.

૨૬. ઓગણીસમી કલમની (ક) રકમ પ્રમાણે શિક્ષા કરવા જોગ
કાંઈ ગુનેહો હેઠળ લખેલા પ્રાંતમાં આ આક્ટ ને તારીખે અમલમાં
આવે તે તારીખથી ત્રણ મહીનાની એકર કર્યો હશે ત્યારે એટલે ને
પ્રાંતને અથવા ડીસ્ટ્રીક્ટને અથવા જગાને સન ૧૮૯૦ ના ૩૧ મા
આક્ટની ૩૨મી કલમની ૨૭ રકમ સદરહુ પરકારની તારીખે લાગુ હશે
તે પ્રાંતમાં અથવા ડીસ્ટ્રીક્ટમાં અથવા જગામાં કર્યો હશે ત્યારે અથવા ખીટીસ ઇડી-
વાનો ને બાગ સદરહુ પ્રકારનું પરાંત અથવા ડીસ્ટ્રીક્ટ અથવા જગા નહીં હશે તે બાગ-
માં કરવામાં આવશે તમારે સદરહુ પ્રકારના ગુનેહ બાબત કોઈ માણસ ઉપર કામ ચ-
લાવવું હોય તે તે ડીસ્ટ્રીક્ટના માજીસ્ટ્રેટની અથવા ઇલાકાના મુખ્ય જિલ્લેમાં પોલીસના
કમીશનરની મેળુરી લીધા વગર ચલાવવું નહીં.

૧૯મી કલમ
ની (ક) રકમ વી
રૂઢ કરેલા ગુનેહ
ને પ્રસંગે જાણ
કેમ લેવા.

૩૦. ઓગણીસમી કલમની (ક) રકમ પ્રમાણે શિક્ષા કરવા જોગ
ગુનેહ બાબત કોઈ કામ ચલાવ્યું હોય તે ચાલતું હોય ત્યારે કાજદારી
કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદા પ્રમાણે અથવા સન ૧૮૭૭ના
પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટોના આક્ટ પ્રમાણે જાણ લેવાના હશે ત્યારે તે જાણ
સદરહુ કાયદામાં અથવા આક્ટમાં ગમે તે હરાવ હોય તોય પણ આ બા-
બત ને અમલદારને નામથી અથવા હુદાતા સંબંધથી સ્થાનિક સરકારે ખસુસ નોમ્યો હ-
શે તે અમલદારની રખત લેવા અને બીજી રીતે લેવા નહીં.

બીજા કાય
દાના અમલને
હરકત નથી.

૩૧. ને કોઈ કૃત્ય કર્યું હોય તો અથવા કરવાનું વરજ કર્યું હોય
તો આ આક્ટ વીરૂધ્ધ અથવા આ આક્ટ પ્રમાણે કરેલી કાનુન વીરૂધ્ધ
ગુનેહ થતો હશે તે કૃત્ય બાબત અથવા વરજ કરેલા બાબત કોઈ મા-
ણસ ઉપર બીજા કોઈ કાયદા પ્રમાણે કામ ચલાવવાને અથવા આ આક્ટમાં હરાવેલી શી-
ક્ષા કરતાં અથવા દંડ કરતાં કોઈ મોટી શીક્ષાને અથવા દંડને સદરહુ પ્રકારના બીજા કાયદા
ઉપરથી તે માણસ પાત્ર થવાને આ આક્ટના કોઈ હરાવ ઉપરથી હરકત છે એમ સમ-
જવું નહીં પણ એવું હરાવ્યું છે કે કોઈ માણસને એક જ ગુના બદલ બે વખત શીક્ષા કરવી નહીં.

અગ્નીશસ્ત્રોની
ગણતરી કરવાનો
અધિકાર

૩૨. સ્થાનિક સરકારી ગ્યાન્ટમાં જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરીને હરકોઈ
પ્રદેશમાં હિનાં સઘળાં અગ્નીશસ્ત્રોની ગણતરી કરવી એવા હુકમ વખતે
વખતે કરવાનો અધિકાર અને સદરહુ પરકારની ગણતરી કરવાનો અ-
ખતાર કોઈપણ માણસને તેના નામથી અથવા હુદાતા સંબંધી આપવાનો અધિકાર સ્થા-
નિક સરકારને છે.

સદરહુ પ્રકારનું કોઈ જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કર્યું હોય ત્યારે સદરહુ પ્રકારના પ્રદેશમાં સદરહુ
પ્રકારનાં કોઈ હથિયારો ને માણસોના કબજામાં હશે તે સઘળાં માણસોએ તે હથિયારો બા-
બત ને માહિતી સદરહુ પ્રમાણે અખતાર આપેલું માણસ માગે તે તેને આપવી. અને
સદરહુ પ્રકારનાં હથિયારો તેણે પોતાની પાસે હાજર કરવાનું કહ્યું હોય તો હાજર કરવાં.

સદરહુ પરકારનાં કોઈ હથિયારો હાજર કરવાનું કહ્યું હોય ત્યારે તે હાજર કરવાની
કોઈ માણસ ના કહેણે અથવા ગફલત કરશે તેને ઘણામાં ઘણા એક મહિના સુધી કેદની
અથવા ઘણામાં ઘણા બશે રૂપિયા સુધી દંડની શીક્ષા અથવા આ બેઉ શીક્ષા થશે.

કામ ચલાવ-
વાની નોટીશ ત-
થા મુદત.

૩૩. આ આક્ટ પ્રમાણે કોઈ વસ્ત કરવા બદલ કોઈ માણસ ઉપ-
ર ફરિયાદ શિવાય બીજી કોઈ પણ કામ ચલાવવું હોય તો, કામ ચલા-
વવાનો ઇરાદો હોય તે બાબત એક મહિના આગમન લખેલી નોટીસ
તેને આપ્યા વગર અથવા સદરહુ પ્રકારનું કારણ ઉત્પન્ન થવાની તારીખથી ત્રણ મહિના
થવા પછી ચલાવવું નહીં.

પેહેલું પરિશિસ્ત.

નંબર તથા વરસ.	મથાળું.	કેટલો રદ કર્યો.
સન ૧૮૪૧નો ૧૮ મો.	લશ્કરી સ્ટોર બહાર મોકલવા સંબંધી કાયદો તથા નેટલો રદ થયો નથી તેટલો.	
સન ૧૮૫૪નો ૩૦ મો.	આરાકાન તથા પેશુ તથા મારતાબાન તથા તેનું રસરીમ પ્રાંતમાં કરમની જુટી લેવા બાબત ના નિયમ ઠરાવવા બાબતનો આક્ટ.	અને યુધ સામગ્રી આ પ્રાંતો પછકી કોઈ પણ પ્રાં તમાંથી પારકાં સંસ્થાન- માં મોકલવાની મનાકરવી જોઈએ" આ ઉદ્દેશમાંના શબ્દો. ૧૧ મી ક્લમ.
સન ૧૮૬૦નો ૩૧ મો.	હથિયારો તથા યુધસામગ્રી કરવા બાબત તથા મુલ કમાં લાવવા બાબત તથા વેચવા બાબત અને તે રાખવાના તથા વાપરવાના હક બાબત નિયમ ઠ રાવવા બાબત અને કેટલેએક પ્રસંગે હથિયારો લઈ લેવાનો અધિકાર આપવા બાબતનો આક્ટ.	નેટલો રદ થયો નથી તેટલો
સન ૧૮૬૬ નો ૧ ઠો.	હથિયારો તથા યુધસામગ્રી કરવા બાબત તથા મુલ કમાં લાવવા બાબત તથા વેચવા બાબત અને તે રાખવાના તથા વાપરવાના હક બાબત નિયમ ઠ રાવવા બાબત અને કેટલેએક પ્રસંગે હથિયારો લઈ લેવાનો અધિકાર આપવા બાબત" સન ૧૮૬૦ નો ૩૧ મો આક્ટ છે તેજરી રાખવા બાબતનો તથા બીજી વાતો બાબતનો આક્ટ.	સંધર્ભો.
સન ૧૮૭૨ નો ૩ જો.	સંચાલ પ્રગણના સેટલમેન્ટનો કાયદો.....	પરીશિષ્ટનો નેટલો બાગ સન ૧૮૬૦ના ૩૧મા અ ક્ટ સંબંધી તથા સન ૧૮૬૬ ના ૬ ઠો આક્ટ સંબંધી છે તેટલો બાગ.
સન ૧૮૭૪ નો ૬ મો.	આરાકાન હિલ્સ ડિસ્ટ્રીક્ટ લાન્ડ બાબત સન ૧૮૭૪ નો કાયદો.	પરીશિષ્ટનો નેટલો બાગ ૨ ૧૮૪૧ના ૧૮ મા આ ક્ટ સંબંધી છે તેટલો બાગ
સન ૧૮૭૪નો ૧૫ મો.	કેટલાએક આક્ટોની સ્થાનીક બાપતી ઠરાવવા બાબત તથા બીજાં કારણ બાબતનો આક્ટ.	પેહેલા પરીશિષ્ટનો નેટલો બાગ સન ૧૮૪૧ના ૧૮મ આક્ટ સંબંધી છે તેટલો બાગ

. ખીજીું પરિશિષ્ટ.

(૮ મી કલમ જુઓ.)

૩. આ.

- (૧) પિસતોલ શીવાય ખીજીું અગ્નીશસ્ત્રો દરએક બદલ ... ૫૦—૦
- (૨) તેઓ સાથે નળીઓ, તે પછી એક નળી હાથ કે બેવડી નળી હાથ દરએક બદલ ૩૦—૦
- (૩) પીસતોલ દરએક બદલ ... ૧૫—૦
- (૪) તેઓ સાથે નળીઓ, તે પછી એક નળી હાથ કે બેવડી નળી હાથ દરએક બદલ ૧૦—૦
- (૫) અગ્નીશસ્ત્રો સાથે વાપરવાની કમાનો, દરએક બદલ ... ૮—૦
- (૬) બંદુકનો ફુદો તથા સર્જટસ તથા બ્લાકસ તથા રોલરસ, દરએક બદલ ... ૫—૦
- (૭) રીવાલવર ખીસીસ, જે કારતુસો તેની સાથે હશે તે દરએક કારતુસ બદલ ૨—૮
- (૮) એકરટરાક્ટસર તથા નાપરસ, તથા હીલ પલેટસ તથા પીન ઈસિકર તથા ટાંગસ તથા બ્રાલટ તથા થંબ પીસીસ તથા ટીરગસર તથા ટીગર ગારડસ તથા હામર તથા પીસટન તથા પલિટો તથા થંબ અગ્નીશસ્ત્રોના જે ખીજીું ભાગ બદલત આમાં ખીજીું રીતનો ઠરાવ કર્યો નથી તે ખીજીું ભાગ અન્ય તે સાથે કરવા સાથે અથવા બેડા સાથે અથવા બરવા સાથે વાપરવાનાં સજ્જાં હથિયારો, દરએક બદલ ૧—૮
- (૯) કારતુસ કરવાનાં અથવા બરવાનાં અથવા બંધ કરવાનાં યંત્રો દરએક બદલ ૧૦—૦
- (૧૦) કારતુસો કઢાપ કરવાનાં યંત્રો દર એક બદલ ... ૨—૮

અથવા.

આ પરચીટનાં ૫ માં ૬ માં અથવા ૮ માં અથવા ૯ માં અથવા ૧૦ માં મથાળાં હેઠળ આવનાર પદારથો ૧લાં અથવા ૩લાં મથાળાં હેઠળ આવનારાં અગ્નીશસ્ત્રો સંબંધી હોય તથા તે અગ્નીશસ્ત્રો સાથે એકજ પેટીમાં બસાવેલાં હોય ત્યારે તે પદારથ.

(True Translation.)

ANUNDRAO CHAPAJEE.

For Oriental Translator to Government.

મુંબઈના ગવર્નર ઇનકૌન્સીલનો હુકમ લખેલો આક્ટ સન ૧૮૭૪ ના અક્ટોબર
મહિનાની ૧૬ મી તારીખે ગવર્નર સાહેબે મંજૂર કર્યો અને સને ૧૮૭૪
ના ડીસેમ્બર મહિનાની ૩૧ મી તારીખે ગવર્નર જનરલ સાહેબે મંજૂર
કર્યો તે સધળા લોકોને જાહેર થવા સારૂ છાપીને પ્રસીદ્ધ કર્યો છે.-

સને ૧૮૭૪ નો મુંબઈનો આક્ટ ૨ જો.

મુંબઈ શહેરની તથા મુંબઈ ઇલાકાની તુરંગનું નીયમન કરવા બાબત અને ત્યાં
વ્યવસ્થા અમલમાં લાવવા બાબતનો આક્ટ.

મુંબઈ શહેરની તથા મુંબઈ ઇલાકાની તુરંગો સંબંધી કાયદા છે તે સુધારવાની
જરૂર થઈ છે વાસ્તે હુકમ લખ્યા પ્રમાણે કરાવ્યું છે.

ભાગ ૧ લો.

પ્રથમ નીયમો.

કાયદા ૨૬ ક-
થી તે. ૧. સને ૧૮૨૭ નો કાયદો ૩ જો તથા સન ૧૮૬૨ નો મુંબઈનો
આક્ટ ૧૦ મો તથા સને ૧૮૬૫ નો મુંબઈનો આક્ટ ૪ થો અને
સને ૧૮૬૫ નો મુંબઈનો આક્ટ ૫ મો એ આ કલમ ઉપરથી ૨૬ કર્યા છે.

તુરંગનો ઇન્સ્પે-
ક્ટર જનરલ. ૨. "તુરંગનો ઇન્સ્પેક્ટર જનરલ" આ શબ્દનો અર્થ ગવર્નર
ઇનકૌન્સીલના હુકમને અનુસરીને મુંબઈ ઇલાકાની તુરંગ તપાસી
જોવા સારૂ તથા તેની ઉપર દખ્ખરેખ રાખવા સારૂ સને ૧૮૫૬ ના ૮ મા આક્ટની ૨ જી
કલમના ડરાવ પ્રમાણે હરકોઈ માણસને નિમ્નો હોય તે માણસ એવો સમજાવો.

સને ૧૮૫૬
નો ૮ મા આક્ટ
મુંબઈ શહેરની
તુરંગોને લાગુ. ૩. સને ૧૮૫૬ ના ૮ મા આક્ટના (મદ્રાસ તથા મુંબઈ ઇલાકાની
તુરંગોનો વધારે સારો બંદોબસ્ત કરવા બાબતના આક્ટના) ડરાવ હૌસ-
આફ ક્રેકસન સુધાં મુંબઈ શહેરની સધળી તુરંગોને લાગુ છે એવું આ
કલમ ઉપરથી કરાવ્યું છે અને તે તુરંગની દખ્ખરેખ રાખવાનું કામ
તુરંગના ઇન્સ્પેક્ટર જનરલને આપ્યું છે.

શેરીફનો અ-
ધીકાર તથા પા-
તતા કાયમ રા-
ખવી. ૪. મુંબઈના શેરીફ અને સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ આફ ધિ કામન લેસને
સ્વાધીન જે માણસો હાઇકોર્ટ હુકમનામું બળવા સારૂ અથવા કોર્ટનો
તિરસ્કાર કર્યા સારૂ અથવા બીજા કારણ સારૂ કર્યા હશે. તે માણ-
સોની ઉપરના તથા તે માણસો બાબતના તેના અધીકારને અથવા
પાત્રતાને પાછલી કલમની કોઈપણ ડરાવ ઉપરથી હરકત થાય છે અથવા બાધ આવે છે
એવું સમજવું.-

અર્થ. ૫. સધણી પુરંગના નીચેના રાખવાનો અને પુરંગ તપાસીને જોવા સાથે તથા તેઓની ઉપર દબરેખ રાખવા સાથે માણસો નીમવાનો અને પોતાનો યોગ્ય દબાવ તે પ્રમાણે તે કારણસાથે તેઓને અધિકાર તથા અખતાર આપવાનો અધિકાર ગવરનર સનકોનસીલને સન ૧૮૫૬ના ૮ માં આકટ પ્રમાણે છે તે અધિકારને આ આકટના કોષપણુ ઠરાવ ઉપરથી હરકત થાય છે એવા તે ઠરાવનો અર્થ કરવો નહીં.

આકટનું સર
થવું, આકટ સર
યતી વખતે જે
કેદીઓ પુરંગમાં
હોય તે કાયદાસર
કેદમાં છે એવું સ
મળવું.
૬. આ આકટ ગવરનર જનરલ મેજસ્ટ્રેટ કયાની વાત ગવરનર પ્રસીદ્ધ કરવા પછી ત્રણ મહીને આ આકટ અમલમાં આવશે અને આ આકટ અમલમાં આવતી વખતે જે કેદીઓ પુરંગમાં હશે તેઓની સીક્ષાના ઠરાવની મુદત પૂરી થાય ત્યાં સુધી તેઓ તેઓને ગમે તે સીક્ષા કરવાનો ઠરાવ થયો હોય તોય ત્રણ કાયદાસર કેદમાં છે એવું આકટમાં સમે તે ઠરાવ હોય તોય ત્રણ હુકમ લગેલે પ્રસંગે સમજવું એટલે હમણાં ૨૬ કરેલા કોઈ પણ આકટ પ્રમાણે તે કેદ ગેરકાયદાસર ન હોય તો સમજવું.

ભાગ ૨ જો.

પુરંગનો પ્રકાર.

દિવાની તથા
ફોજદારી પુરંગ
સ્થાપવામાં આવત.
૭. જે તારીખે આ આકટ અમલમાં આવશે તે તારીખથી મુંબઈ શહેરમાં તથા એડન તથા સિંધ પ્રાંત મળીને મુંબઈ જિલ્લાના જે પ્રકારના પુરંગ સ્થાપવી.

(૧) દિવાની પુરંગમાં કેદમાં અથવા અટકાવમાં રાખવા સાથે મોકલેલા માણસોને કેદમાં રાખવાની અથવા કેદમાં અથવા અટકાવમાં રાખવા સાથે મોકલેલા માણસોને દિવાની પુરંગમાં રાખવા એવું જે પ્રસંગે કાયદામાં ફરમાવ્યું હશે તેવે પ્રસંગે હરકોઈ દિવાની કોર્ટના પ્રોસેસ ઉપરથી અથવા હરકોઈ બીજી કોર્ટના હુકમ ઉપરથી માણસોને કેદમાં રાખવાની દિવાની પુરંગ.

(૨) હાલુસ્થાનનો ફોજદારી કાયદો એ નામનો સન ૧૮૬૦ નો ૪૫ નો આકટ છે તેની ૫૩ મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા અમલમાં લાવવાની અને દિવાની પુરંગમાં માણસોને કેદમાં રાખવા જોઈએ એવું જે પ્રસંગે કાયદામાં અસુસ ફરમાવ્યું નહીં હોય તેવે સધળે પ્રસંગે ફોજદારી હકુમતવાળી હરકોઈ કોર્ટ અટકાવમાં અથવા કેદમાં રાખવા સાથે મોકલેલા માણસોને કેદમાં રાખવાની ફોજદારી પુરંગ.

ભાગ ૩ જો.

દિવાની પુરંગ.

ભાગ થવાની મર્યાદા
ઠરાવવા આવત.

૮. આ ભાગના ઠરાવ મુંબઈ શહેરમાં સ્થાપેલી દિવાની પુરંગને લાગુ નથી.

જે ઠેકાણે ડિસ્ટ્રિક્ટ કોર્ટ હોય તે ઠેકાણે દીવાની તુરંગ નિમિત્તે, અને નિમિત્તે તો બીજા ઠેકાણે સ્થાપવાનો અધિકાર છે.

૯. સંને ૧૮૯૬ ના ૧૪મા આક્ટની ૩૭ કલમ પ્રમાણે કરેલી દરએક ડિસ્ટ્રિક્ટ સાર દીવાની તુરંગ ડિસ્ટ્રિક્ટ કોર્ટ જે ઠેકાણે હોય તે ઠેકાણે નિમિત્તે પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે બીજા વગવડતો જગ્યાએ દીવાની તુરંગ સ્થાપવાનો અધિકાર ગવર્નર મંત્રીકૌન્સિલને છે.

ડિસ્ટ્રિક્ટ કોર્ટનો નાજર દીવાની તુરંગનો કીપર થશે અને તેના હાથ હેઠળ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ રહેશે.

૧૦. ડિસ્ટ્રિક્ટ કોર્ટનો અથવા દીવાની તુરંગ જે જગ્યાએ હશે તે જગ્યાની મુખ્ય દીવાની કોર્ટનો નાજર પોતાના હુદ્દાના સબબથી તે દીવાની તુરંગનો કીપર છે એવું સમજવું અને કેદીઓને સંભારી રાખવાની અને તુરંગ તથા કેદી સ્વચ્છ તથા બવસ્થાથી રાખવાની જવાબદારી તેને માથે રહેશે અને ગવર્નર ઇન કૌન્સિલની મંજૂરીથી ડિસ્ટ્રિક્ટ જજ ફરમાવશે તેટલું એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ (કામ કરનારા માણસો) તેના હેઠળ રહેશે.

ડિસ્ટ્રિક્ટ જજને દીવાની તુરંગ નિવાસ જ્યાં કરવું.

૧૧. જે ડિસ્ટ્રિક્ટમાં દીવાની તુરંગ હોય તે ડિસ્ટ્રિક્ટના જજને અથવા આસીસ્ટન્ટ જજને મહીનામાં નેદાન એકવાર તે દીવાની તુરંગ નિવાસ સાર જવું અને તુરંગની બવસ્થા બાબત અને કેદીઓના સારા બંદોબસ્ત બાબત તથા તેઓની આરોગ્યતા બાબત અને તેઓની જગ્યાની સગવડ બાબત પોતાને યોગ્ય દેખાય તેવા લખેલો હુકમ કરવો. પોતે જે તારીખે તુરંગ નિવાસ યોગ્ય હોય તે તારીખ તથા પોતાને જે અબીપ્રાય લખવો હોય તે લખી રાખવા સાર એક જક રાખી હશે તેમાં લખી રાખવો.

વૈદકીય અમલદારને એ તુરંગમાં જ્યાં કરવું સરકારના અરથે ઓસડ પાણી કરવું.

૧૨. ગવર્નર મંત્રીકૌન્સિલ એક વૈદકીય અમલદાર નામશે તેને દીવાની તુરંગમાં જ્યાં કરવું અને કેદીઓની આરોગ્યતા સાર તુરંગની સ્થિતિ કેવી નિમિત્તે તે બાબત પોતાને યોગ્ય દેખાય તે સલાહ ડિસ્ટ્રિક્ટ જજને અથવા જે બીજા અમલદારને સ્વાધીન દીવાની તુરંગ હોય તે અમલદારને તેણે આપવી નિમિત્તે જે માંદા હોય તેઓને તેણે સરકારના અરથે ઓસડ પાણી પણ કરવું પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે પોતાને યોગ્ય દેખાય તેવા કોઈ પણ વૈદની પોતાને અરથે સલાહ લેવાની મનાઈ દીવાની તુરંગના કેદીઓને આ કલમના કોઈ પણ ઠગવ ઉપરથી છે એવું સમજવું નહીં.

બાહારનાં માણસોને દીવાની તુરંગમાં આવવા દેવા.

૧૩. કેદીઓને મળવાની જે માણસોની ઈચ્છા હોય તે માણસોને આવવા દેવા સાર સવારના ૯ વાગ્યાથી બાર ઉપર ત્રણ વાગતા સુધી દરરોજ દીવાની તુરંગ ઉઘાડવી અને ડિસ્ટ્રિક્ટ જજની અથવા આસીસ્ટન્ટ જજની પરવાનગી વગર અથવા વૈદકીય અમલદારની સીક્રસ ઉપરથી જે નાજરને સ્વાધીન તુરંગ હોય તે નાજરે પરવાનગી આપ્યા વગર કોઈ બાહારના માણસને દીવાની તુરંગમાં સદરહુ કલાક સુધી રહેવા દેવું નહીં.

દીવાની તુરંગ
ના કેદીઓના
આવા પીવા આ
ખત.

૧૪. રકમ ૨ દીવાની તુરંગ માલિના કેદીઓએ પોતાના આવા પીવાનો
અંદોજસ્ત નોંધએ તો પોતપોત કરવો અથવા જે કોરે તેઓને તુરંગમાં
મોકલ્યા હોય તે કોરે બાધુ ડરાવ્યું હોય તેમાંથી આવાનું તથા બીજી
જરૂરની જાણુઓ જે પક્ષકારની ફરીઆદી ઉપરથી તેઓને તુરંગમાં રાખ્યા

હોય તે પક્ષકારે બાધાના પદ્ધતિ આપ્યા હોય તેટલે સુધી આપવાનું નાજરને કહેવું પણ
એવું ડરાવ્યું કે કે કેદીદાર અથવા વસાણાં બણાં આવાની સખત મના જોઈએ. દર
મહીનાની પોલી તારીખે ડીપ્ટીકટ જડને મંજૂર કરેલી નારખની યાદી દરેક દીવાની
તુરંગમાં રાખવી જોઈએ અને તે સમજના કેદીઓને જોવાને મળવી જોઈએ.

રકમ ૨૭. પુરતાં કપડાં તથા બીજાંના પોતને પુરાં પાડવાનું સામર્થ્ય જે જે દીવાની
કેદીઓને ના હોય તેને આ આકટની ૧૧મી કલમના ડરાવ પ્રમાણે જે કપડાં તથા બીજાંનાં
આપવાનો જડજ અથવા આસીરટ્ટ જડજ હુકમ કરે તે કપડાં તથા બીજાંનાં ના-
જરે પુરાં પાડવાં.—

સદરહુ પ્રકારના હરકોલી કેદીને કોલી માણસની તરફથી થએલું હુકમ તાનું બજાવવા
સાથે તુરંગમાં મોકલ્યો હશે તારે તે કેદીને સદરહુ પ્રમાણે પુરાં પાડેલા કપડાં બાખત તથા
બીજાના બાખત થએલો ખર્ચ નાજરે લખાવે માગ્યો એટલે તે આપવાને તે માણસ અથવા
તેના વારસ વકીલ પાત્ર થશે અને તે ખર્ચ આપવામાં ના આવ્યો તો કેદીને છોડી મુકવો.

દીવાની તુરંગ
માં કેદી મરણ
પામે તો તેનાં મ
ઉદાંની બચ્ચા.

૧૫. કોઈ કેદી દીવાની તુરંગમાં મરણ પામે તે તેનાં મર્ણુ બાખત
નાજરે છેક નજીકના માજીએટને તાખડતોમ રીપોટ કરવો પછી તે
માજીએટે મરણના કારણની ચોકસી કરીને તુરંગના ધનસપેકટર જ-
નરલને તે બાખત લખેલો રીપોટ કરવો અને તે મર્ણુ પામ્યા બાખતનો

દાખલો આ આકટની ૧૨ મી કલમ પ્રમાણે નીમલો વૈદકીય અમલદાર આપે તાર પછી
તેનું મડું તેના સગાવાલને સ્વાધીન કરવું અથવા તે મડું તેઓ ના લેઈ જાય તો આ
આકટમાં આગળ ડરાવ્યા પ્રમાણે સીવલજેલ ફુંડમાંથી દીવાની તુરંગના ફુંડમાંથી ખર્ચ
કરીને તે મડું દાટવું અથવા બાળવું અથવા તેની બીજી બચ્ચા કરવી.

કેદી મરતી વ
ખતે અથવા તે
ને છોડી દેતી વ
ખતે બાધાના પ
પસા બાકી રહ્યા
હોય તેની બચ-
ચ્ચા.

૧૬. કેદી મરતી વખતે અથવા તેને છોડી દેતી વખતે બાધાના
પદ્ધતિ બાકી રહ્યા હોય તે સીવલજેલ ફુંડ એ નામના ફુંડ ખાતે જમે
કરવા અને તે ફુંડમાંથી ખર્ચ કરીને જે કેદીઓનાં મડાં દાટવાના
અથવા બાળવાનાં અથવા તેની બીજી બચ્ચા કરવાની હોય એવાં
મડાં દાટવાનો અથવા બાળવાનો અથવા તેની બીજી બચ્ચા કરવાનો
ખર્ચ તેમાંથી કરવો અને કેદીઓ આજરો હોય તેઓને સુખ થવાસાથે

જે ખર્ચ કરવો પડે એ ખર્ચ કરવો અને દિવાની તુરંગ યથાસ્થિતી રાખવા સાથે
સાધારણ રીતે જે ડારણુ સાથે જે ખર્ચ કરવાનો ગવરનર ઈનકૌન્સિલ અધીકાર આપશે
તે કારણુ સાથે તે ખર્ચ કરવો.

ભાગ ૪ થો.

કોલ્લેજરી તુરંગ અને તેમાં કેદ કરવાના કેદીઓનો પ્રકાર તથા વર્ગ.
કોલ્લેજરી તુરંગ ત્રણ પ્ર. ૧૭. કોલ્લેજરી તુરંગ ત્રણ પ્રકારની જોડાઈ.

(૧) સપાડિનેટ (તાબા માંહેની.)

(૨) ડીસ્ટ્રીક્ટ અને.

(૩) સેટ્રલ (મધ્યસ્થાનની.)

સપાડિનેટ ૧૮. સપાડિનેટ જેલ જરૂર પડે તે પ્રમાણે ગવર્નર ઇન્ટેન્ડેન્સીસના જેલ. હુકમ ઉપરથી મુલકના હરકોઈ ભાગમાં સ્થાપવાનો અધિકાર છે અને કારણ હોય તે પ્રમાણે તેજ વખતે વખતે કાઢી નાખવાનો અથવા ખીજી જગ્યાએ લઈ જવાનો પણ અધિકાર છે.

ડીસ્ટ્રીક્ટ જેલ. ૧૯. જેસન જડજની કોરટ ને ડેકાણે હોય તે ડેકાણે ડીસ્ટ્રીક્ટ જેલ સ્થાપવી અને ડીટાચ સ્ટેશનની આસપાસ જેસન જડજની કોરટ ને ડેકાણે હોય તે ડેકાણે તથા ગવર્નર ઇન્ટેન્ડેન્સીસ ને ખીજી ડેકાણે સ્થાપવા બાબત વખતે વખતે ફરમાવે તે ડેકાણે સ્થાપવાનો અધિકાર છે.

સેટ્રલ જેલ. ૨૦ ગવર્નર ઇન્ટેન્ડેન્સીસને યોગ્ય જણાય તેવે હરકોઈ ડેકાણે સ્ટાલ જેલ સ્થાપવાનો અધિકાર છે અને ગવર્નર ઇન્ટેન્ડેન્સીસ સામાન્ય નીયમ વખતે વખતે કરે તે નીયમ પ્રમાણે કેદીઓની તે તુરંગમાં મોકલવા.

ડીસ્ટ્રીક્ટ જેલ. ૨૧. રકમ ૧. ગુનેહગાર ડરાવેલા ને માણસોને સખત મજૂરી સા-
લમાં તથા સપાડિનેટ જેલમાં થેની કેદ નેની મુદત ધણામાં ધણા યાદ દીવસનો હોય તે કેદમાં અથવા
કીયા માણસોને આસન કેદમાં રાખવા બાબત કોલ્લેજરી કોરટ ડરાવ કરશે હોય તે સ-
કેદ રાખવા. ધણા માણસોને પોતપોતાની શિક્ષા ભાગવવા સાથે ડીસ્ટ્રીક્ટ જેલ અથવા
તેજ ડીસ્ટ્રીક્ટની સપાડિનેટ જેલ આ બેમાંથી ને તુરંગ ને જગ્યાએ
ગુનેહગાર ડરાવેલા માણસની ઉપર શિક્ષાનો ડરાવ થયો હશે તે જગ્યાની વધારે પાસે
અથવા વધારે સુગમ હોય તે તુરંગમાં મોકલવો પણ સરકારી ગેજટમાં હુકમ પ્રસાદ
કરીને હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ફરમાવાનો અધિકાર ગવર્નર ઇન્ટેન્ડેન્સીસને છે એટલે ને
ગુનેહગાર ડરાવેલા માણસોને ધણામાં ધણા ત્રણ મહીનાની મુદત સુધી સખત મજૂરી
સાથેની કેદમાં રાખવાનો ડરાવ થયો હશે તેઓને તેઓની શિક્ષા ભાગવવા સાથે મોકલવા
તે તે કામને લાયક ને સપાડિનેટ જેલ સદરહુ હુકમમાં લખી હશે તે સપાડિનેટ જેલમાં
જોડાઈ તો મોકલવા એવું ફરમાવાનો અધિકાર છે.

રકમ ૨ ૭. જેસન કોરટની આગળ હતસાફ થાય ત્યાં સુધી ને માણસોની દરમિયાન
અટકાવવામાં રાખવા સાથે કોલ્લેજરી કોરટ મોકલ્યા હશે તે સધણા માણસોને ડીસ્ટ્રીક્ટ
જેલ અથવા તે ડીસ્ટ્રીક્ટની સપાડિનેટ જેલ આ બેમાંથી ને તુરંગ ને ડેકાણે જેસન
કોરટ બરાતી હોય તેની વધારે નજીક હશે તે તુરંગમાં મોકલવા.

શુનેહગાર ૬
રાવલા માણસો
ને ક્યાં કેદમાં
રાખવા.

૨૨. શુનેહગાર હરાવલા ને માણસો બાબત શેસનકોર્ટ સીક્ષાના
હરાવ કરવા હોય તે સઘળા માણસોને અને ને બીજા માણસોને સ-
માર્પિત નેલમાં કેદ રાખવા બાબત અસુસ હુકમ કર્યો નહીં હોય

અથવા ઉપરની છેલ્લી કલમ પ્રમાણે જરૂર નહીં હોય તે સઘળા બીજા
માણસોને ડીસ્ટ્રીક્ટ નેલમાં કેદ રાખવા. કેદમાંથી એક પુરંગમાંથી બીજા પુરંગમાં મોકલવા
બાબતનો હુકમ કરવાનો ને અધીકાર સ્થાનિક સરકારને છે તે અધીકારને અથવા તે
અધીકાર પુરંગના ધનસપેક્ટર જનરલને સરકારે અસુસ આપ્યો હોય તો તે અધીકારને
આ કલમના હરકોઈ હરાવ ઉપરથી હરકત થાય છે અથવા સેટાલ નેલ તથા ડીસ્ટ્રીક્ટ
નેલ એકઠી કરીને એકજ નેલ કરવાને આ કલમના હરકોઈ હરાવથી મના છે એવું
સમજવું નહીં.

કોલ્લદારી પુરં
ગના કેદીઓને
આવાનું આપવા
બાબત.

૨૩. કોલ્લદારી પુરંગમાં રાખેલા સઘળા કેદીઓને સરકારે અસુસ
આવાનું આપવું, અને તેઓને આવાનું આપવું તેનું પ્રમાણ પુરંગના
ધનસપેક્ટર જનરલ સરકારના હુકમ પ્રમાણે હરાવવું, અને આવાનું
આપવું તે હંમેશાં અમનજીનસો આપવું રોકડ આપવું નહીં.

ને લુગડાં વી
ગરની જરૂર હો
ય તે સરકાર અ
ર્થ આપવાં.

૨૪. કોલ્લદારી પુરંગ માંડેના કેદીઓને ને લુગડાંની તથા બીજાં-
નાની તથા બીજા ધરકામના સાંમનના જરૂર હોય તે પુરંગના સુપ્રીટે-
ન્ટે પુરંગના ધનસપેક્ટર જનરલના કેવા પ્રમાણે સરકારને અર્થ આપવા.

કેદીઓના વર્ગ.

૨૫. પુરશ જાતના કેદીઓને સ્ત્રી જાતના કેદીઓથી હંમેશાં અને
સઘળા પુરંગમાં જુદા રાખવા અને સીક્ષા ભાગવવા સાથે ને કેદીઓને પુરંગમાં મોકલવા
હોય તેઓને દરમ્યાન અટકાવમાં રાખવા સાથે મોકલેલા માણસોથી જુદા રાખવા. માંદાં
કેદીઓને નેલ હારપીટલ (પુરંગનું દવાખાનું) હોય તો તેમાં હંમેશાં મોકલવા અને આરપી-
ટલમાં મોકલેલા કેદીઓને પુરંગમાં મામુલ કેદમાં પાછા લેઈ જવા એવું સર્જન (વૈદ) કહે
તાં સુધી તેઓને ત્યાં રાખવા અને કેદીઓના બીજા પેટાના વર્ગ કરવા બાબત પુરંગના
સુપ્રીટેન્ટેન્ટના હુકમ પોતાના ઉપર આવે તે પ્રમાણે નેલરે કરવું પણ એવું હરાવ્યું કે
આ આક્રમતા હેતુને અનુસરેને કેદીઓનું ધર્મ બાબત ને મત હોય તે ઉપર યોગ્ય રીતે
ધ્યાન આપવાં.—

કેદીઓને બે-
ડી ક્યારે ધાલવી.

૨૬. ને કેદીઓને સખત મજુરીની અથવા સખત કેદની અથવા
કાળે પાણીએ મોકલવાની અથવા સાસનીક દાસત્યની અથવા મરણની
સીક્ષા હરાવી હોય તેઓને પુરંગના સુપ્રીટેન્ટેન્ટની નજરમાં આવે તે પ્રમાણે બેડી ધાલવી
અથવા તેઓના હાથમાં બેડી ધાલવી અથવા તેઓને હેડમાં નાંખવા અને અંદોખસ્ત
રાખવા સાથે તથા કેદીને નાહાસી નહીં જવા દેવા સાથે જરૂર તરીકે માત્ર આ અટકાવના
ઉપાય કરવાના છે અને સીક્ષાના ભાગ તરીકે કરવાના નથી. એમ સમજવું જરૂર હોય
ત્યારે અટકાવના સદરહું ઉપાય બીજા કેદીઓ વીચે પણ કરવાનો અધીકાર છે.

ભાગ ૫ મો.

ફોજદારી પુરંગના સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ તથા તેઓનાં કર્તવ્ય કર્મો.

ફોજદારી પુરંગના સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટના તાબામાં રહેશે અને તેના તાબામાં જલર ન્યાયાધિકારીઓ હશે ત્યાં તે જલરે સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટના તાબામાં રહેવું. કેટલીએક પુરંગમાં જલરનો હોદ્દો જે માણસને સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ, નીમ્યો હોય તેણે ધારણ કરવા એવો હોય કરવાનો અધિકાર ગવર્નર ઇનચાર્જ-સીલના છે.

સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટનાં કર્તવ્ય કર્મો. ૨૮. પુરંગના ઇનસપેક્ટર જનરલના હુકમને અનુસરીને સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટનાં કર્તવ્ય કર્મો. વ્યવસ્થા તથા મંજૂરી તથા અરજ તથા સીક્ષા તથા નીમ્યો એ સંબંધી સઘળી વાત બાબત પુરંગનો ઇન્ચાર્જ રાખવો.

પુરંગનાં સંબંધી સઘળી વાત બાબત ઇનસપેક્ટર જનરલની સાથે તથા તેની મારફતે પત્ર વહેવાર કરવો.

પુરંગના અર્ચનાં સઘળાં બીલો યોગ્ય યોગ્ય સુધાં આડિટ સાથે ઇનસપેક્ટર જનરલની પાસે મોકલવાં.

કેદીનું નાહસવું તથા તેઓને પાછા પકડવા એ વાત બ્યારે બ્યારે બને ત્યારે ત્યારે તે સઘળી બાબત તથા સ્પર્શથી લાગે તેવા રોજ બ્યારે બ્યારે થાય ત્યારે ત્યારે તે સઘળાં બાબતે ઇનસપેક્ટર જનરલને રીપોર્ટ કરવો.

જે કેદીઓને કાળે પાણી મોકલવાનો હોય થયો હશે તે સઘળાં કેદીઓનાં પત્રકો ઇનસપેક્ટર જનરલે મોકલવાં.

પોતાની સ્વાધીન સરકારી માલ હોય તે સઘળો મુદત મુદતે તપાસી જોઈ તે બાબત ઇનસપેક્ટર જનરલને રીપોર્ટ કરવો અને પોતે શી રીતે કામ ચલાવવું એ બાબત પર મી કલમ પ્રમાણે કાનુન કરી હોય તે સઘળી કાનુન પ્રમાણે સઘળી રીતે ચાલવું.

જે કેદીઓ વીથી સીક્ષાના હોય થયા હશે અથવા જે કેદીઓને પુરંગમાં દરમીયાન અટકાયમાં રાખવા સાથે મોકલ્યા હશે તે કેદીઓએ સરકારના નામની કરેલી સઘળી અરજીઓ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ વાર ના લગાડતાં સરકારમાં મોકલવી.

ભાગ ૬ ઠો.

જલર તથા તેઓનાં કર્તવ્ય કર્મો.

જલરની નીમ્યો. ૨૯. આ આક્ટમાં પાછળ જે હોય કર્યો છે તે સાવાય ડીપ્લોમેટ માણેક. તથા સેટરલ તથા સપ્પરડિનેટ જલના જલરની નીમ્યો પુરંગના ઇનસપેક્ટર જનરલે કર્યો પણ એવું હોય છે કે ક્યાંક ક્યાંક આફીસર પોતાના હોદ્દાના સમબંધી સપ્પરડિનેટ જલના અથવા મુખ્ય શહેરની પુરંગના સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ અથવા

જેમરહે એવું સરકારી આજિરમાં જાહેરનામું પ્રસાદ કરીને ઠરાવવાનો અધીકાર ગવર્નર ધનકાંઉન્સીલને છે.

કેદીઓને સંભાળીને રાખવાને અને વારંટ પોગ્ય રીતે બજાવવાને જોલરે જ વાખદાર છે.

૩૦. કેદીઓ તુરંગમાં આવે ત્યારથી તે તેઓ કાયદાસર આધારથી છુટે ત્યાં સુધી તેઓને સંભાળીને રાખવા વીશે અને કેદીઓ બાબતનાં તથા તેઓની સીક્ષા બાબતનાં સમ્મળનાં વારંટ તથા હુકમ પોગ્ય રીતે બજાવવા વીશે અને તુરંગમાં બંદોબસ્ત રાખવા વીશે જેમરે જવાબદાર છે.

જોલરે વારંટ વગર કેદીને લેવા નહીં.

૩૧. તુરંગમાં અથવા અટકાવવામાં મોકલવાનો અધીકાર જે કોર્ટને અથવા અમલદારને હોય તે કોર્ટનાં અથવા અમલદારનાં વારંટ વગર અથવા કોર્ટ માર્સલે કેદીને સીક્ષા કરવાનો ઠરાવ કર્યો હોય ત્યારે જે મ્યુટીનાનો આકટ અથવા હોંદુસ્તાનની લમ્કરી આમ્લન અમલમાં હોય તેમાં કહ્યા પ્રમાણે સીક્ષા ઠરાવાની અથવા હુકમની સહીવાળી નકલ વગર અથવા કેદી તે એક તુરંગમાંથી બીજી તુરંગમાં મોકલવાનો અધીકાર જે કોર્ટને અથવા અમલદારને હોય તે કોર્ટનાં અથવા અમલદારનાં વારંટ વગર કોઈ કેદીને જોલરે કેદમાં લેવા નહીં.

કેદીનાં લુગડાં તથા માલ જોલરે સ્વાધીન લેવા કેદીને તુરંગમાં બીધા પછી તેના કબજામાં માલ જડે તેની બવસ્થા.

૩૨. ફોજદારી કેદીને તુરંગમાં લેતી વખતે જે લુગડાં તથા બીજાં માલ તથા પ્રધશા તેની સાથે આપ્યા હોય અથવા તેનાં શરીર ઉપર જડે તે સરવે જોલરે પોતાને સ્વાધીન લેવાં અને તે સંભાળીને રાખવા બાબત અથવા તેની બવસ્થા કરવા બાબત તુરંગના ઇન્સપેક્ટર જનરલ સરકારની મંજૂરીથી જે કાનુન કરે તે કાનુન પ્રમાણે જોલરે તે રાખવા અને કેદી છુટે ત્યાં સુધી તેનો દાવો તેના ઉપર ચાલશે નહીં કેદી સીક્ષા ભોગવતો હોય ત્યારે તે મર્જુ પામી તો તે માલ લેવા સાર તેણે જે માણસને નામ્યું હોય તેને સ્વાધીન તે માલ કરવા અને તેવી નીમણુક કરી નહીં હોય તો માલ સ્વાધીન લેવાના અધીકારવાળો અથવા રાજી હોય તેવા વારસ અથવા એક સીક્યુટર (અત્યુપત્ર ચલાવનારો નહીં હોય તો ઇસવી સને ૧૮૨૭ ના ૮ મા કાયદાના બીજા બાબ પ્રમાણે જેમ માલ દિવાની કોર્ટને સ્વાધીન કરેછે તેમ તે માલ દિવાની કોર્ટને સ્વાધીન કરવો પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે ફોજદારી કેદીને તુરંગમાં બીધા પછી આગળ જતાં કોઈ વખતે કાંઈ માલ અથવા પ્રધશા તેના કબજામાંથી જડશે તો તે સરકાર દાખલ થશે.

ભાગ ૭ મો.

વૈદકીય અમલદાર.

માંદા કેદીઓને આશડ પાંણી કરવા બાબત.

૩૩. ડીસ્ટ્રીક્ટ તથા સેટલ જોલને પ્રસંગે ગવર્નર ધનકાંઉન્સીલ નીમલા વૈદકીય અમલદારે દરરોજ તુરંગમાં જઈને માંદાં માણસોને આશડ પાંણી કરવું અને જેઓને જોલ આસ્પીટાલમાં મોકલવાનું પોતાને પોગ્ય દેખાય તેઓને ત્યાં મોકલવા બાબત હુકમ કરવો અને જે કેદી જીવે અથવા

એકાંત કેદમાં હોય તેઓને પણ દરરોજ જામને જોવા આ આક્ટની ૨૭ મી કલમ પ્રમાણે સીવીલસર્જનને પુરંગનો સુપ્રીટેન્ડેન્ટ નીમ્યો હોય ત્યારે તેને વૈદકીય અમલદાર દ્વારા પણ પુરંગમાં જામને માંદાં માણસોને ઓસડ પાણી કરવું.

ભાગ ૮ મો.

પુરંગમાંના ગુન્હા.

પુરંગમાંના ગુ | ૩૪. હેકળ લખેલા કલ પુરંગની વ્યવસ્થાની વીરુધ્ધ ગુન્હા છે એવું ન્હાની ઠપાવી. કરાવ્યું છે.

- (૧) કોઈ કેદીએ પુરંગના કાયદા પ્રમાણે જાણી જોઈને ના ચાલવું.
- (૨) કોઈ કેદીએ હુમલો કરવો અથવા સાપરાધ બળ વાપરવું.
- (૩) કોઈ કેદીએ કોઈ અમલદારને અથવા કેદીને તીરસ્કાર બરેલું અથવા ધમકીનું બાપણ કરવું.
- (૪) કોઈ કેદીએ નીર્જન અથવા દંડાઈની ચાલ ચલાવવી.
- (૫) મજૂરી ના કરી શકાય એવી રીતે જાણી જોઈને પોતાને અપંગ કરવો.
- (૬) કામ કરવાની દુરાચલ્ય ના દેવી.
- (૭) મેડી અથવા સળિયા કાનસંથી કાનસવા અથવા કાપવા.
- (૮) જે ફોજદારી કેદી ઉપર ગુન્હાની સામેતી થઈ હોય તે કામ ઉપર હોય ત્યારે તેણે આગસ અથવા ગફલત કરવી.
- (૯) જે ફોજદારી કેદી ઉપર ગુન્હાની સામેતી થઈ હોય તેણે કામની જાણી જોઈને અવ્યવસ્થા કરવી.
- (૧૦) પુરંગના માલનું જાણી જોઈને નુકશાન કરવું.
- (૧૧) નાહાસી જવા બાબત અથવા નાહાસી જવામાં મદત કરવા બાબત અથવા ઉપર કહેલા ગુન્હા પૈકી બીજા કોઈ ગુન્હા કરવા બાબત મસલત કરવી.
- (૧૨) માંદગીનો ટોંગ કરવો.

પુરંગની વ્યવસ્થા | ૩૫. ઉપરની છેલ્લી કલમમાં કહેલા ગુન્હામાંનો કોઈ પણ ગુન્હો સ્થા તોડવા બાબત શીક્ષા. કેદી કર્યાનો રીપોર્ટ જોઈને કર્યા પછી અને તે વાત બાબત પોતાની ખાતરી થયા પછી અથવા પાછલી કલમમાં કહેલા પ્રકારની હરકત ધેર ચાલ પોતાની રખડ કરવામાં આવે અથવા બનાવવામાં આવે ત્યારે તે ધેર ચાલ બાબત અથવા વ્યવસ્થા તોડવા બાબત હેકળ લખેલી શીક્ષા આ આક્ટની ૨૭ મી કલમ પ્રમાણે કરેલી કાંતુતને અનુસરીને કરવાનો અધિકાર પુરંગના સુપ્રીટેન્ડેન્ટને છે.

- (૧) ઘણામાં ઘણાં સાત દિવસ સુધી એકાંત કેદ.
- (૨) ઘણામાં ઘણાં બાર કલાક સુધી હેડમાં નાખવું.
- (૩) સાસનીક અખ.
- (૪) ઘણામાં ઘણાં જે ઇચ જાડાઈની નેતર વતે ઘણામાં ઘણાં પચ્ચોશ ફટકા સુધીની શરીર શીક્ષા.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે પુરૂષ જાતના કેદીને શરીર શિક્ષા કરવી તે કેદીની એકંદર તબીયતને ઘેરો લાગ્યા વગર તે શિક્ષા ખમી શકશે એવું તુરંગના વૈદકીય અમલદારે કહ્યા વગર કરવી નહીં અને શિક્ષા કોઈપણ સંખ્યાડિનેટ જલમાં કરવી નહીં અને કોઈ પણ સૈદ્ધ અથવા વીજીકટ જલમાં શરીર શિક્ષા કરવી તે તુરંગના સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ તથા ૩૩ મી ક્લસ પ્રમાણે સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ વૈદકીય અમલદાર હાજર હોયા વગર અથવા ગેરહાજર હોય તો તામસિનો વૈદકીય અમલદાર હાજર હોયા વગર કરવી નહીં અને સ્ત્રી જાતના કોઈપણ કેદીને શરીર શિક્ષા કોઈ પ્રસંગે કરવી નહીં પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે શિક્ષા દાખલ સાસનીક અંજ આપવાનો ઠરાવ કર્યો હોય ત્યારે તે જાથુ ૯૬ કલાકથી વધારે વખત સુધી આપવું નહીં અને એકજ કેદીને સાત દિવસ ગયા વગર પાછું આપવું નહીં.

પનીસમેન્ટ છુ | ૩૨. તુરંગના સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ પનીસમેન્ટ છુક એટલે શિક્ષાની છુક એ કે રાખવી. | નામની એક છુક રાખવી તે છુકમાં કેદીનું નામ તથા તેણે તુરંગની અવસ્થા વીરૂધ્ધ કોઈ ચાલ ચાલવી તે તથા તે ચલાવ્યાની તારીખ તથા તે આપત જે શિક્ષા કરી હોય તે તથા તે શિક્ષા શરીર શિક્ષા હોય તો તે કર્યાની તારીખ અને પુરાવા ઉપરથી તે ગુન્હે માળીત થયોછે એવું દખાવું હશે તે પુરાવાને સારાંસ લખવા.

ભાગ ૯ મો.

તુરંગ સંબંધી ગુન્હા.

દાર અથવા | ૩૩. જે કોઈ તુરંગના નીયમ વીરૂધ્ધ હરેક જાતનો ગાળેલોદાર તમાકુ અથવા અથવા ફરમેટડ (ગાળ્યા વગર તૈયાર થાયછે તે) દાર અથવા તમાકુ વસાણાં તુરંગમાં અથવા કેફ આંલુનારા અથવા ઝેરી વસાણાં તુરંગમાં લાવશે અથવા લેઈ જવા. | નાંખશે અથવા હરકોઈ કેદીને આપવાનો અથવા તુરંગમાં લાવવાનો હરએક ઉપાયથી યત્ન કરશે તે.

અને તુરંગનો જે જે અમલદાર જાણી જોઈને સદરહું પ્રકારનો કોઈપણ દાર અથવા તમાકુ અથવા વસાણાં સદરહું પ્રકારના નીયમ વીરૂધ્ધ તુરંગ વેચવા દશે અથવા તેનો ઉપયોગ કરવા દશે અથવા લાવવા દશે તે.

અને કોઈ પત્ર અથવા બીજી જાણુશ તુરંગની અંદર અથવા તુરંગમાંથી બાહાર લેઈ જવાની પરવાનગી સદરહું પ્રકારના નીયમ ઉપરથી ના છતાં જે કોઈ તે પત્ર અથવા બીજી જાણુસ તુરંગની અંદર અથવા તુરંગમાંથી બાહાર સદરહું પ્રકારના નીયમ વીરૂધ્ધ લેઈ જશે અથવા લેઈ જવાનો યત્ન કરશે. તે માજીએટની આગળ તે વાતની સામેતી થશે તો ઘણાંમાં ઘણાં છ મહીના સુધી સખત મજુરી સાથે કેદની શિક્ષાને અથવા ઘણાંમાં ઘણા ખસે રૂપીઆ સુધી દંડને અથવા આ ખંતે શિક્ષાને પાત્ર થશે.

શિક્ષાની નોટી | ૩૪. આ આકટની ૩૩મી ક્લસમાં કહેલો હરકોઈ ગુન્હે કરનાર સ તુરંગની બાહાર માણસને શિક્ષા થશે તે નોટીસમાં લખી કાઢાડીને તે તુરંગની બાહારની ર લગાડવી. | પ્રસાધ જગાએ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટે લગાડવી.

ભાગ ૧૦ મો.

કેદીની મુલાકાત તથા તેઓનો પત્ર વહેવાર.

કેદીઓની મુલાકાત લેવા આ બાબત.

૩૯. દરમીઆંત અટકાવમાં રાખેલા કેદીઓની સાથે જે માણસો વાતચીત કરવાની ઇચ્છા હશે તે માણસોને યોગ્ય વખતે તથા યોગ્ય ઇચ્છા પ્રમાણે તુરંગમાં આવવા દેવા બાબત યોગ્ય અંદોજસ્ત કરવો.

કેદીઓએ પોતાનાં સગા વાહલા સાથે બાલયું તથા પત્ર વહેવાર કરવો તે બાબત તુરંગમાં વ્યવસ્થા તથા અંદોજસ્ત રાખવા સાથે જરૂર દેખાય તેવી ઇચ્છા દરાવવાનો પણ અધીકાર સરકારને છે.

મળવા આવનારો બાબત જોતરનો અધીકાર.

૪૦. કેદીઓને કોઈ મળવા આવે તેનું નામ તથા ઠેકાણું પુછી લેવાનો અધીકાર જોતરને છે અને વેલમ આવવાનો કોઈ સબબ જોતરને હોય તો મળવા આવનારનો ઝાડો લેવાનો અથવા લેવરાવાનો અધીકાર તેને છે પણ ઝાડો લેવા તે કોઈ કેદીની અથવા બીજા કોઈ મળવા આવ્યો હશે તેની સમજ લેવા નહીં.

મળવા આવેલું સદરહું પ્રકારનું કોઈ માણસ ઝાડો આપવાનુંના ફેરેશ્યારે તેને અંદર આવવા દેવા બાબત ના ફેરવાનો અધીકાર જોતરને છે ને સદરહું પ્રમાણે કરવાના સબબ તેની વીગત મુદ્દાંત તેને દફતરમાં લખી રાખવા અને તે વીશે સુપ્રીટેન્ડેન્ટને રીપોર્ટ કરવો.

ભાગ ૧૧ મો.

કેદીને છોડી દેવા બાબત.

કેદીની શીક્ષા ના દરાવના સુદ તુરંગી થઆ પછી કેમ કરવું.

૪૧. શીક્ષાનો દરાવ પુરતી રીતે અમલમાં આવે એટલે ૩૨ મી કલમ પ્રમાણે કેદીની પાસેથી જે લુગડા લીધેલા હોય તે અથવા બીજા યોગ્ય લુગડા સુપ્રીટેન્ડેન્ટે તેને આપવા અને સરકારને અર્થ જે લુગડા તથા બીજા જાણુશા અને આપેલી હોય તે તેની પાસેથી પાછી લેવરાવવી અને વારંટ શરીરેતિ બબબયું તે બાબતનો મજકૂર વારંટની પીઠ ઉપર લખવો અને પછી કેદીને છોડી મુકાવવો. પછી તુરંગના સુપ્રીટેન્ડેન્ટે જે અમલદારની પાસેથી વારંટ આવેલું હોય તેને તે વારંટ પોતાના શેરા મુદ્દાં પાછું મોકલવું.

કેદીની જંગમ માલ મીલકત કે દીને છોડી દેતી વખતે પાછી આપવી.

૪૨. બીજા કોઈ માલ અથવા પદ્ધતિ કેદીની સાથે પોચેલા હોય અથવા તેનાં શરીર ઉપર જડેલા માલ હોય અને જે ૩૨મી કલમમાં કહા પ્રમાણે પોતાના કબજામાં લીધેલા હોય તે તુરંગનાં સુપ્રીટેન્ડેન્ટે તેને છોડી દેતી વખતે પાછા આપવા તથા તે બાબત તેની પોચ લેવી અને તે પોચ ઉપર સુપ્રીટેન્ડેન્ટની સહી થઈ એટલે તે પોચ સદરહું પ્રકારનાં માલ મીલકત બાબત અથવા પદ્ધતિ બાબત જોતરની ઉપરનાં કેદીના અથવા તેનાં વારસ વડીલના સમજના દાવાની પુરે પુરી ફારગતીછે એવું સમજવું.

કેદીને છોડતી વખતે તેને પેટ અરચો આપવા નો અધીકાર.

૪૩. કેદીને છોડી મુકાવામાં આવે ત્યારે તે પોતાનાં ગામ પોચે ત્યાં સુધી અથવા જે જગ્યાએ તેને પકડ્યો હતો તે જગ્યાએ તે પોચે ત્યાં સુધી તેની પેટ અરચો આપે એટલા પદ્ધતિ પોતાને પુરો સબબ દેખાય તો તેને આપવાનો અધીકાર તુરંગના સુપ્રીટેન્ડેન્ટે છે.

કેદની શિક્ષા
ની મુદત પુરી થ
તી વખતે કેદી દ
વાખાનામાં હાથ
તેની કેવી બચ
સ્થા કરવી.

૪૪. કોજશરી તુરંગમાંના કેદની શિક્ષાની મુદત પુરી થતી વખતે તે દવાખાનામાં હાથ તો તેને દવાખાનામાંથી છોડી દેવા નહીં પણ તે કહે કે મને મુકી દોતોજ તેને છોડી દેવા અથવા તેને છોડી મુકશું તો તેનું જીવને ઘોષા પોકર નહીં અથવા તેનું દરેક લખાણમાં પડવા જેવું નથી એવા દાખલો સર્જન (વેદ) આપે તો તેને છોડી દેવા. તારી શિક્ષાના દૂર-વની મુદત પુરી થઈ છે એવું સુપ્રીટેન્ડેન્ટે તેણે જણાવવું અને સર્વે પ્રતી-બંધ દૂર કરવાનો હુકમ કરેવા અને હવે તે સારો થઈને હરતો કરતો થયો છે તથા દવા-ખાનું છોડનાર છે એવા રીપોર્ટ સર્જન કરશે તારે તુરંગનાં સુપ્રીટેન્ડેન્ટે જરૂર દેખાવતો પા-છત્રી કલમમાં કથા પ્રમાણે તેના પેટ પર્ય સાથે તેને પહંસા આપવા.

ભાગ ૧૨ મો.

તુરંગના વિઝીટર.

ડીસ્પીકટ જેલ
ના વીઝીટર.

૪૫. રકમ ૧ જીલામાંની ડીસ્પીકટ જેલને પ્રસંગે ડીસ્પીકટનાં મા-જીએ અથવા પોતાના તાબામાંના જે માજીએ તેને, નામ્નો હશે તે જો રાવ સંભાળવા સારું અને સ્વચ્છતા તથા આરોગ્યતા તથા બંદોબસ્ત કેવો રાખ્યો છે અને સઘળી બાબતની બરાબર બ્યવસ્થા રાખી છે કે નહીં તે જોવા સારું અ-હવાડીઆમાં એકવાર ડીસ્પીકટ જેલમાં તથા હોસપીટાલમાં જવું તેણે "પરિશમેન્ટ બુક" એ-ટલે શિક્ષાની બુક તપાસી જોવી અને "વીઝીટર બુક" એ નામના બુકમાં પોતે કરેલું કામ તથા પોતાનો અભીપ્રાય લખી રાખવો. વિશેષ વાત હાથ તે તુરંગના ઇનસપેક્ટર જનરલને અથવા જરૂર હોય તો સરકારને તેને ખસુસ જાહેર કરવી અને કેદીઓને સરકારમાં અર-જી કરવી હોય તે તૈયાર કરીને મોકલાવાનો હુકમ કરવાને તે મુકતીઆર છે.

રકમ ૨ જી સેસનજીલ તથા આસીમેન્ટ સેસનજીલ તથા ચોલીસનો ડીસ્પીકટ સુપ્રીટેન્ડેન્ટ તથા ડીસ્પીકટનો એક્ટ્રીકલુટીવજીલના અર તથા સાંવીલસર્જન (જે તુરંગનો સુપ્રીટેન્ડેન્ટ નહીં હોય તારે) એ પોતાના હોદ્દાના સમબંધી ડીસ્પીકટ જેલનાં (વીઝીટર છે એવું સમજવું અને બીજા માણસને વખતે વખતે વીઝીટર નામવાનો અધીકાર સરકારને છે વીઝીટરમાંથી અથવા વધારે જણાઓએ તેમાંથી એક ડીસ્પીકટનો માજીએ જો-છએ દર તે માહીમાં નેદાંન એક વખત કમેટી કરવી રાવ સંભાળવા સારું અને સ્વચ્છતા તથા આરોગ્યતા તથા બંદોબસ્ત કેવો રાખ્યો છે અને સઘળી બાબતની બરાબર બ્યવસ્થા રા-ખી છે કે નહીં તે જોવા સારું ડીસ્પીકટ જેલનો તથા હોસપીટાલનો દરએક ભાગ જઈને જોવો. કોઈ માણસને તુરંગમાં ગેરકાયદે અટકાવી રાખવામાં નહીં આવે અથવા ઇનસાફ થવાનો છે એ સમબંધી વાજબી કરતાં વધારે વખત સુધી રાખવામાં નહીં આવે એવી ત-જવીજ રાખવા સારું તેને જે કેદી ઉપર ગુન્હાની સાબિતી થઈ હશે તથા જેની ચોક્કશી ચાલતી હશે. તેનું રજીસ્ટર તથા પનીસમેન્ટ બુક તપાસવી અને પોતે કરેલા કામ વીજીસ્ટર બુકમાં દાખલ કરવું તથા તેની નકલ તુરંગનાં ઇનસપેક્ટર જનરલને મોકલવી.

કાયદાના ડી
સ્પીકટોની બાહ
રની જગાને આ
આકટ લાગુ કરે

૪૬. મુંબાઈ હિલાકાને લાગુ હોય તેવી સામાન્ય કાયદાના તથા આ-કટના અમલમાંની ડીસ્પીકટની બાહરની હરકોઈ જગાને આ આકટના ઇરાવ લાગુ કરવામાં આવશે તારે સંદરહું જગાએ સ્થાપેલી કોઈ પણ

વામાં આવે ત્યાં દીક્ષીકૃત જેલ જેવા સાર આ આકૃષ્ટમાં પાકળ કરમાવ્યા પ્રમાણે અ-
રે તે જગાની ડી હવાડીએ અઠવાડીએ તથા મુદતે મુદતે જમને જેવી તે એ અમલદારોને
સ્ત્રીકૃત જેલ જે વખતે વખતે નીમ્યો હોય તે અમલદારોએ જમને જેવી અને હોદ્દાના
વા જવું. સમખથી ફરિયાદો વેઝીસ્ટરોને કલમ પ્રમાણે જે અધીકાર આપ્યા છે તથા
જે કર્ચવ્યકર્મો તેઓએ કરવા એવું કહ્યું છે તેજ અધીકાર તથા કર્ચવ્યકર્મો સદરહું પ્રમાણે
નીમલા વીઝીટરોનો છે એવું સમજવું.

સેટલ જેલ તથા સખા ૪૭. પાછલી કલમમાં કહેલા કારણ સાર સેટલ જેલનાં
ડીનિટ જેલ અને સુંબાઈ ત્યાં સખાડીનિટ જેલનાં ન સુંબાઈ શહેરની તુરંગનાં વીઝીટર સ-
શહેરની જેલનાં વીઝીટર ત્યાં સખાડીનિટ જેલનાં ન સુંબાઈ શહેરની તુરંગનાં વીઝીટર સ-
રકારે નીમવા તે વીઝીટરો ઉપલી કલમના ફરાવ પ્રમાણે સધળી વાતે આપવું.

ભાગ ૧૩ મો.

તુરંગની બાહારની ટોળી.

તુરંગની બાહાર ૪૮. રસ્તા અથવા નેહરો અથવા બીજાં સાર્વજનિક બાંધવાનાં
રના કામ ઉપર કે કામ ઉપર અથવા જે કરવામાં તુરંગ હોય તે કરવાનો સુધારો અથ-
દીક્ષિતને લગતું. વા જતન કરવાના કામ ઉપર જે કેદીઓને સખત મજૂરી સાથે કેદની
અથવા સાસનીક દાસતવની અથવા કાળા પાંછીની શીક્ષા થઈ હોય તે-

વકીલોની ટોળીને પોતે વખતે વખતે જે સરતો ફરાવે તે શરતે લગાડવાનો હુકમ કરવા-
નો અધીકાર ગવરનર હાઉસીંગને છે અને સદરહું પ્રકારનાં કેદી સદરહું પ્રમાણે કામો
ઉપર હોય ત્યારે તે તુરંગનાં હદમાં બરોબર કેદમાં હોત ત્યારે જે કાયદાસર કેદને તથા બં-
દોખસ્તને પાત્ર હોત તે કાયદાસર કેદને તથા બંદોખસ્તને પાત્ર છે એમ સમજવું અને કોઈ
પણ કેદી સદરહું પ્રમાણે કામ ઉપર હોય ત્યારે તે કેદમાંથી નાહાશી જશે અથવા નાશવા-
નો યત્ન કરશે તો તે કેદી અને સદરહું પ્રકારના નાશવામાં તેને જે જે માણસ મદત કરશે.

અથવા મદત કરવાનો યત્ન કરશે તે હેઠળ લખેલી શીક્ષાને પાત્ર થશે એટલે સદરહું
પ્રમાણે નાશવું અથવા નાશવાનો યત્ન કરવા એ તુરંગમાંથી નાશવું અથવા નાશવાનો યત્ન કર-
વા એ હોત તો, જે શીક્ષા યાત તે શીક્ષાને પાત્ર થશે.

ભાગ ૧૪ મો.

પરચુરણ.

શીક્ષાનો ફરાવ પુરીરોતિ અમ ૪૯. શીક્ષાનો ફરાવ પુરેપુરો અમલમાં આવવાની અગાઉ કોઈ કેદી
લમાં આવવા- તુરંગમાં મળું પામે તારે સુપ્રીટેન્ડેન્ટે છેક નજીકનાં માણજીએટને અથવા
ના અગાઉ કે સુંબાઈ શહેરની તુરંગમાં કેદી મળું પામે તારે કારોતરને તે મોત બાબ
દી તુરંગમાં મ ત તરત રીપોટ કરવો પછી માણજીએટ અથવા કારોતરે મોતના અરણ
ર્ણ પામે તો કામ ની ચોકશી કરીને તુરંગના હન્સપેકટર જતરલને લખેલ રીપોટ કરવો
અલાવવાનીરીત. અને આ પ્રમાણે મોત થાય ત્યારે વારંટ કેટલી બળવી. તે બાબત વારંટની પીઠ ઉપર
અને આ પ્રમાણે મોત થાય ત્યારે વારંટ કેટલી બળવી. તે બાબત વારંટની પીઠ ઉપર
જેરો લખીને તે વારંટ કેદી મળું પામવા વીશિષ્ટતાં વૈદકીઅ અમલદારોનાં દાખલા સહીત
સુપ્રીટેન્ડેન્ટે જે અમલદાર વારંટ આપ્યું હોય તેની તરફ પાછું મોકલવું. સદરહું પ્રકારના કો-
ઈ પણ કેદીનો મડદું અથવા ગુન્હાની સામેતી થયેલા જે માણસનાં ઉપર મોતની શીક્ષા

અમલમાં આણી હશે તેનું મહકુ સરકારે બીજી રીતે ફરમાવ્યું નહીં હોય તો તેનાં સગા-
વાહામનિ સ્વાધીન કરવું અથવા તે મહકુ તેઓ ન લેઈ જાયતો તે સરકારને ખર્ચે દાટવું
અથવા બાળવું અથવા તેની બીજી વ્યવસ્થા કરવી.

કેદીને એક તુરંગમાંથી બીજી તુરંગમાં લેઈ જવા બાબત
પર. કેદીને એક તુરંગમાંથી બીજી તુરંગમાં લેઈ જવા બાબત
સરકાર અથવા સરકારની મંજૂરીથી તુરંગમાંના ઇન્સપેક્ટર જનરલ
અથવા સરકારની મંજૂરીથી તુરંગમાંના ઇન્સપેક્ટર જનરલ
ફરમાવે અથવા ચેપારોગ થયાથી અથવા બીજા કોઈ કારણથી કેદી-
ઓને તુરંગની બહાર થોડા વખત સુધી રાખવા વીણે ફરમાવે. ત્યારે
તે કેદીઓને લેઈ જવાનો મુદતમાં અથવા તેઓને સદરહુ પ્રમાણે બી-
જી કેદાણે થોડા વખત સુધી રાખ્યા હોય તે મુદતમાં તે કેદીઓ તેઓને
લેઈ જવાનો અથવા બીજી કેદાણે રાખવાનો અધિકાર આપેલા મા-
નુસની અથવા માનુસની કાયદાસર કેદમાંથી તથા હુકમ લખેલા પ્રતીબંધને તથા ચેર-
આજ ચલાવી હોય તો હુકમ લખેલી શીક્ષાને પાત્ર છે એવું સમજવું એટલે તેઓ તુરંગમાં
હોત અને તેઓને લેઈ જવાની અગાઉ અથવા બાહાર કાઢાડીને રાખવાને અગાઉ તેઓ
તે તુરંગમાં કેદ હતા તે તુરંગનો જલર અથવા સુપ્રીટ્ટેડે તેઓને લેઈ જવા બાબત તથા
બીજી કેદાણે રાખવા બાબત અધિકાર વાળો માનુસ અથવા માનુસ હોત તો તેઓ તે
પ્રતીબંધને તથા શીક્ષાને પાત્ર થાત તે પ્રતીબંધને તથા તે શીક્ષાને પાત્ર છે એમ સમજવું
અને કોઈ કેદી સદરહુ પ્રકારની કેદમાંથી નાશી જશે અથવા નાશવાને યત્ન કરશે તો કેદી
તથા સદરહુ પ્રમાણે નાશવામાં તેને જલર માનુસ મદત કરશે અથવા મદત કરવાનો યત્ન
કરશે તે માનુસ હુકમ લખેલી શીક્ષાને પાત્ર થશે એટલે સદરહુ પ્રકારનું નાશી જવું અથ-
વા નાશી જવાનો યત્ન કરવો. તુરંગમાંથી નાશી જવું હોત અથવા નાશી જવાનો
યત્ન કરવો હોત તો તે શીક્ષાને પાત્ર થાત તે શીક્ષાને પાત્ર થશે.

નાશી જવું. | પર. હરકોઈ કેદી તુરંગમાંથી નાશી જાય તો તેની શીક્ષાનો ફરાવ
કેટલો અમલમાં આવે તથા તેના નાશી જવાની તારીખ તેની વારંટની પીઠ ઉપર સુપ્રીટ્ટે-
ડેડે લખવી અને અમલદારે વારંટમાંથી હોય તેને તે પાછું મોકલવું અને કેદીની ઉપર
ગુનાની સાબિતી થઈ હતી તથા વારંટની પીઠ ઉપર લખેલી છે તેટલી શીક્ષા તેને ભાગવી છે
અને લખેલી તારીખે તે કેદમાંથી નાશી ગયો છે તે બાબત તે વારંટ તથા સેરી પુરાવાએ
એવું સમજી કોર્ટમાં સમજવું.

તુરંગના ઇન્સપેક્ટર જનરલ
પર. કેદીઓની ઉપર ફજરેઅ રાખવા બાબત તથા તેઓને કામ
લગાડવા બાબત તથા તેઓને અટકાવમાં રાખવા બાબત તથા તેઓને
લુગડાલતા તથા ખાવા ખીવાનું આપવા બાબત તથા તેઓને સીરીતે

સલાવવા તથા શીક્ષા કરવી તથા તેઓનાં વર્ગ કરવા બાબત અને તુરંગ-
માંના અધીક્ષક રાખવા બાબત જરૂર ફજાવ તેવી કાનુન તથા હુકમ સરકારની મંજૂરી લે-
ધને તુરંગના ઇન્સપેક્ટર જનરલે વખતે વખતે કરવા.

VENAYEK WASSOODEV,
Oriental Translator to Government.

